Nota van zienswijzen

Ontwerp Omgevingsvisie Limburg 2026 (POVI) en Milieueffectrapportage inclusief Passende beoordeling

Gedeputeerde Staten van Limburg, 24 maart 2026

Inleiding

Voor u ligt de Nota van Zienswijzen behorend bij het ontwerp van de Provinciale Omgevingsvisie Limburg (POVI) 2026. We willen iedereen die een zienswijze heeft ingediend van harte bedanken. Het heeft geleid tot verdieping, verbetering op onderdelen, nieuwe overwegingen en daarmee tot een verbeterde POVI 2026.

De aangepaste POVI is op 8 mei 2026 vastgesteld door Provinciale Staten en is na publicatie op 22 juni 2026 in werking getreden.

We hebben 1450 zienswijzen ontvangen. Met daarin zo'n 10.000 zienswijzepunten. Een klein deel van die zienswijzen heeft geen betrekking op de ontwerp POVI maar op het onderliggende PlanMER en Passende Beoordeling. De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft een advies uitgebracht over het PlanMER. Dit is opgenomen als bijlage bij de Nota van Zienswijzen en separaat te downloaden via de website.

Uiteraard zit er ook overlap in de zienswijzepunten. Zienswijzepunten die vaker voorkomen hebben we zo veel mogelijk geclusterd. Dat betekent dat het antwoord op de zienswijzepunten één keer gegeven wordt. Uiteraard zijn de indieners van de betreffende zienswijzepunten aan dit ene antwoord gekoppeld.

De Nota van Zienswijzen is geordend op thema en clusters binnen dat thema. Op die manier is het makkelijker om via de inhoudsopgave te navigeren naar de onderwerpen die voor de lezer interessant zijn. Ook is het mogelijk om in het document te werken met een zoekfunctie (CTRL+F) en kunt u in de inhoudsopgave op de link klikken.

Alle binnengekomen zienswijzen zijn gelezen, eventueel samengevat en vertaald naar zienswijzepunten, geanonimiseerd, op thema geordend, binnen de thema's geclusterd en beantwoord. Alle zienswijzepunten zijn voorzien van een *"Standpunt GS":* Hierin geeft het college van GS een reactie op dit zienswijzepunt. Daarin wordt aangegeven of het betreffende zienswijzepunt wel of niet leidt tot een aanpassing van de Ontwerp POVI.

Het standpunt van Gedeputeerde Staten (GS) resulteert in een advies aan Provinciale Staten (PS). Dit advies is aangeduid met *"Voorstel aan PS"*. Hierbij zijn er twee opties:

1. Voorstel aan PS: tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.
2. De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de ontwerptekst. Voorstel aan PS: Aanpassen van het ontwerp (tekst of kaart).

In dit geval is het voorstel om op basis van het zienswijzepunt de ontwerp POVI aan te passen. Dit kan een tekstuele of kaartwijziging zijn. Als dit het geval is, lichten we de wijzigingen van kaart en/of tekst ook toe. In de definitieve versie van de POVI zijn deze wijzigingen zichtbaar met behulp van de renvooi functie. (Mocht het geformuleerde 'voorstel aan PS' in een incidenteel geval niet helemaal gelijkluidend zijn aan de gewijzigde tekst van de POVI, dan is die laatste tekst leidend).

In hoofdstuk 16 zijn 'ambtshalve wijzigingen' opgenomen. Dit zijn voorstellen voor wijziging van de ontwerp POVI die niet voortvloeien uit ingediende zienswijzen.

Er is hierbij steeds vermeld wat de reden is van de voorgestelde aanpassing. Vaak is dat een tekstverduidelijking, maar het kan ook gaan om een actualisering van de tekst in de ontwerp POVI. Deze Nota van Zienswijze is gekoppeld aan de totstandkoming van de POVI. Daar zijn de geformuleerde standpunten van GS en voorstellen aan PS ook specifiek op gericht. Ze zijn niet een-op-een van toepassing op andere beleidstrajecten of specifieke projecten.

Inhoudsopgave

Inleiding **2**

Inhoudsopgave **4**

1. Algemeen **13**
1.1 Ambities en Opgaven ... 13
1.2 Beleidscyclus ... 15
1.3 Beleidsruimte/ Subsidiariteit ... 17
1.4 Demografie ... 24
1.5 Groene druk ... 25
1.6 Doorzettingsmacht ... 25
1.7 Financiële paragraaf ... 28
1.8 Gebiedsprocessen algemeen ... 29
1.9 Individuele zienswijzen ... 31
1.10 Informatieveiligheid ... 37
1.11 Instemming ... 37
1.12 Instrumenten ... 38
1.13 Integraliteit beleid ... 39
1.14 Kaarten algemeen ... 47
1.15 Klimaat ... 52
1.16 Leefbaarheid platteland ... 53
1.17 Limburgse principes ... 54
1.18 Natuurbrandpreventie ... 56
1.19 Ontwerpende onderzoeken en ontwikkelperspectieven ... 57
1.20 Opmerkingen plan digitaal niet toegankelijk ... 61
1.21 Participatie & communicatie ... 62
1.22 POVI in relatie tot bestaande situatie en planvoornemens ... 82
1.23 Pro Forma ... 84
1.24 Proces Omgevingsverordening ... 85
1.25 Provinciaal belang ... 87
1.26 Samenwerken als één overheid ... 92
1.27 Steun en zienswijzen van derden (niet zijnde LLTB) ... 94
1.28 Steun zienswijzen LLTB ... 94
1.29 Terugkoppeling verwerking zienswijzen ... 96
1.30 Toekomstvisie ... 96
1.31 Verordening ... 98
1.32 Divers ... 100
1.33 Individueel ... 101

2. Zonering **115**
2.1 Binnengekomen zienswijzen met betrekking tot zonering ... 115
2.2 Algemene opmerkingen en vragen over zonering ... 285
2.3 Opmerkingen en vragen over begrenzing van de zeven zones ... 287
2.4 Betekenis van de zonering voor de landbouw en andere gebruikers in het landelijk gebied ... 294
2.5 Aanvullende specifieke zienswijzen per zone ... 298
2.6 Toelichting op de algemene Zonering ... 300
2.7 Zone Natuurnetwerk Limburg ... 301
2.8 Zone Groenblauwe landbouwzone ... 301
2.9 Zone Primair landbouwgebied ... 304
2.10 Zone Verwevingsgebied ... 305
2.11 Zone Stedelijk gebied ... 307
2.12 Zone Landelijke kernen ... 308
2.13 Zone Werklocaties ... 309

2.14 Toelichting bij de zonering en themakaarten ... 310

3. Ruimtelijke Kwaliteit **312**
3.1 Actualiseer het Landschapskader NM-Limburg ... 312
3.2 Algemeen ... 313
3.3 Amerikaanse begraafplaats Margraten en omgeving ... 317
3.4 Beoordeling grote loodsen in landelijk gebied ... 318
3.5 Gebiedspaspoorten en stedelijk gebied ... 319
3.6 Het landschap zelf als provinciaal belang ... 320
3.7 Invloed windturbines en andere grootschalige ontwikkelingen op landschap ... 321
3.8 Landschap buiten NLZL en GBLZ ... 322
3.9 Meer aandacht voor aardkundige waarden ... 323
3.10 Meer inzet op behoud en ontwikkeling ruimtelijke- en landschappelijke kwaliteit 323
3.11 Monitor Landschapselementen ... 326
3.12 Ondersteuning ambitie beleid ruimtelijke kwaliteit ... 327
3.13 Onduidelijkheid bij gemeenten over beschermingsbeleid ... 328
3.14 Proportionaliteit bij Ruimtelijke kwaliteitsbeleid ... 328
3.15 Verheldering doel / effect gebiedspaspoorten 1 ... 330
3.16 Verheldering doel / effect gebiedspaspoorten 2 ... 334
3.17 Verzoek om maatwerk bij ruimtelijke kwaliteit/ gebiedspaspoorten ... 342
3.18 Verzoeken tot aanpassing kaartbeeld gebiedspaspoorten ... 345
3.19 Wat doet de provincie aan landschappelijke kwaliteit? ... 353
3.20 Wat is ruimtelijke kwaliteit en welk doel dient het beleid? ... 354
3.21 Wat wordt bedoeld met kwaliteitsvolle landschappen? ... 356
3.22 Water, landbouw opnemen als kernkwaliteit van het landschap ... 356

4. Natuur **358**
4.1 Agrarisch natuurbeheer ... 358
4.2 Agrarisch natuurbeheer- langjarig beheer ... 359
4.3 Algemeen ... 360
4.4 Basiskwaliteit Natuur ... 378
4.5 Beheer van natuurgebieden ... 379
4.6 Bescherming flora en fauna ... 379
4.7 Bossenopgave ... 386
4.8 Defensie ... 387
4.9 Ecologische verbindingszones ... 388
4.10 Ecologische verbindingszones- Beperkingen ... 390
4.11 Ecologische verbindingszones- Op hoogte houden wijzigingen grondgebruik 394
4.12 Ecologische verbindingszones- Overig ... 395
4.13 Ecologische verbindingszones- op hoogte houden wijzigingen grondgebruik 400
4.14 Ecologische verbindingszones - Verzoek om aanpassing kaart ... 401
4.15 Ecologische verbindingszones- Verzoek om duidelijkheid ... 419
4.16 Ecologische verbindingzones- Verzoek om verwijdering ... 428
4.17 Ecologische verbindingszones- Vrees negatieve effecten faunaschade ... 432
4.18 Ecoregelingen ... 432
4.19 Extensiveringsgebieden ... 433
4.20 Extra natuur in relatie tot landbouw ... 436
4.21 Faunabeheer / Jacht ... 440
4.22 Groenblauwe dooradering ... 441
4.23 GBLZ Naamgeving ... 443
4.24 Grensoverschrijdend natuurbeleid ... 443
4.25 Hydrologische maatregelen Natura 2000 ... 446
4.26 Inzet kavelruil voor natuurontwikkeling ... 446
4.27 Nationale parken algemeen ... 450
4.28 Nationale parken / regionale landschappen ... 451
4.29 Natura 2000 ... 452
4.30 Natuur concurrentie met andere functies ... 454
4.31 Natuur en bestrijdingsmiddelen ... 455

4.32 Natuur en impact op de landbouw ... 456
4.33 Natuur en landschap ... 459
4.34 Natuur en landschapselementen ... 461
4.35 Natuur en landbouwbedrijven ... 468
4.36 Natuur versus bevolkingsgroei ... 468
4.37 Natuurbeleid ... 469
4.38 Natuurbeleid- Ambitie ... 475
4.39 Natuurmaatregelen in de gebieden of er buiten ... 476
4.40 Natuurnetwerk- Bescherming ... 477
4.41 Natuurnetwerk- Verzoek tot wijziging ... 482
4.42 Natuurnetwerk- Realisatie ... 486
4.43 Natuurontwikkeling ... 487
4.44 Natuurontwikkeling vrijwillig ovv compensatie ... 489
4.45 Natuuropgaven in relatie tot toekomst landbouw ... 490
4.46 Natuurvergunning niet gerealiseerd ... 491
4.47 Ontsnippering ... 492
4.48 Overgangsgebieden- Afvoeren of verkleinen ... 493
4.49 Overgangsgebieden – Algemeen ... 495
4.50 Overgangsgebieden- Beperkingen, perspectief landbouw ... 498
4.51 Overgangsgebieden- Financieel ... 503
4.52 Overgangsgebieden- Gebiedsgerichte aanpak ... 504
4.53 Overgangsgebieden- Kaartfout onderaardse groeves ... 505
4.54 Overgangsgebieden- onderbouwing ... 506
4.55 Overgangsgebieden- Overlap met kernen ... 514
4.56 Overgangsgebieden- Stikstofuitstoot (inzichten) ... 516
4.57 Overgangsgebieden- vergroten/ uitbreiden ... 517
4.58 Overige drukfactoren ... 517
4.59 Provinciaal belang natuur vs agrofoodsector ... 518
4.60 Regionaal landschap ... 519
4.61 Soortenbescherming ... 519
4.62 Stellen van regels voor natuurbescherming ... 520
4.63 Stikstofbeleid ... 521
4.64 Stikstofbeleid- (niet) focusgebieden en N2000 -prioritering ... 527
4.65 Stikstofbeleid- actief stimuleren & faciliteren op natuur en stikstof ... 528
4.66 Stikstofbeleid- duidelijk aanpak stikstofproblematiek ... 529
4.67 Stikstofbeleid- Impact op Vlaamse natuurgebieden ... 530
4.68 Stikstofbeleid- Participatieproces gemeenten LOS en POVI ... 531
4.69 Stikstofbeleid- Rekenmodellen ... 532
4.70 Stikstofbeleid- Vergunningsproces ... 532
4.71 Stikstofbeleid- LOS ... 533
4.72 Vermeende kaartfouten ... 533
4.73 Verordening ... 534
4.74 Windturbines bedreigen natuurgebieden ... 537
4.75 Yard-E ... 541
4.76 Zonering in relatie tot vergunning ... 545

5. Water **546**
5.1 Algemeen ... 546
5.2 Buitenland ... 552
5.3 Drinkwater ... 554
5.4 Droogdalen ... 555
5.5 Governance – Algemeen ... 555
5.6 Governance- Centrale systeemverantwoordelijkheid ... 558
5.7 Governance- Primaire waterkeringen ... 559
5.8 Waterschap grotere rol ... 560
5.9 Grondwater ... 561
5.10 Grondwater - grondwaterbeschermingsgebieden ... 563
5.11 Grondwater- grondwateronttrekkingen ... 572
5.12 Grondwater- intrekgebied Natura 2000 ... 577

5.13 Grondwater- peilverhoging 579
5.14 Grondwateroverlast door verhoging grondwaterpeil stedelijk gebied 583
5.15 Hellingen 584
5.16 Intrekgebieden- begrenzing 585
5.17 Intrekgebieden- belang van intrekgebieden 585
5.18 Intrekgebieden- geen beperkingen 585
5.19 Intrekgebieden- maatregelen 586
5.20 Mijnbouw 587
5.21 Mijnbouw- grondwaterkwaliteit 589
5.22 Natte laagten 590
5.23 Verordening 594
5.24 Water en economie 595
5.25 Water en economie- bevaarbaarheid Maas 596
5.26 Water en economie- waterbeschikbaarheid 597
5.27 Water en klimaatadaptatie- afkoppelen 597
5.28 Water en klimaatadaptatie- algemeen 599
5.29 Water en klimaatadaptatie- maatlat 606
5.30 Water en klimaatadaptatie- panorama Maasvallei 607
5.31 Water en klimaatadaptatie- stresstestkaarten 608
5.32 Water en landbouw 609
5.33 Water en natuur 610
5.34 Water en ruimte 611
5.35 Waterkwaliteit 613
5.36 Waterkwaliteit- ambitie 632
5.37 Waterkwaliteit- stoffen 633
5.38 Waterkwaliteit- algemeen 634
5.39 Waterveiligheid en wateroverlast – algemeen 645
5.40 Beekdal en beekdalbreed- onwenselijkheid bebouwing 656
5.41 Beekdalbreed- belangenafwegingen 659
5.42 Beekdalen en beekdalbreed 660
5.43 Beekdalen en beekdalbreed- begrenzing 662
5.44 Beekdalen en beekdalbreed- individueel antwoord 668
5.45 Beekdalen en beekdalbreed- landbouw 677
5.46 Beekdalen en beekdalbreed 679
5.47 Beekdalen en beekdalbreed- stroomgebied Roer 681
5.48 Beekdalen en beekdalbreed- systeemherstel 681
5.49 Beekdalen en beekdalbreed- verordening 683
5.50 Begrenzing bebouwd gebied en verantwoordelijkheid voor oppervlakkige afstroming 683
5.51 Drinkwater- agrariërs waarderen 685
5.52 Drinkwater- begrenzing zoekgebieden 686
5.53 Drinkwater- beschermingsregels waterwingebied 693
5.54 Drinkwater- betrekken bij proces 694
5.55 Drinkwater- Brachterbeek 698
5.56 Drinkwater- drinkwater uit Maas 699
5.57 Drinkwater- grondwaterbescherming en primair landbouwgebied 699
5.58 Drinkwater- grondwaterbescherming en beperkt landbouw 705
5.59 Drinkwater- impact waterwingebied 711
5.60 Drinkwater- impact zoekgebieden 713
5.61 Drinkwater- infrastructuur 725
5.62 Drinkwater- stoffen grondwater-beschermingsgebieden verbieden 726
5.63 Drinkwater- toevoer uit buurlanden 727
5.64 Drinkwater- Venloschot 728
5.65 Drinkwater- versterken grondwaterbeschermingsbeleid 729
5.66 Drinkwater- besparing 730
5.67 Heuvelland is heuvelland 731
5.68 Maas niet meegenomen in veiligheidsklasses 732
5.69 Water en landbouw- bufferzones 733
5.70 Water en landbouw- duurzaam watersysteem 734
5.71 Water en landbouw- maatregelen en exploitatie 735

5.72 Water en landbouw- noodzaak tot beregening ... 737
5.73 Water en landbouw- onttrekkingsverbod en 20% reductie ... 739
5.74 Water en landbouw- water in landelijk gebied ... 745
5.75 Water en landbouw- waterbeschikbaarheid ... 746
5.76 Water en landbouw- watervoorziening ... 749
5.77 Water en landbouw- watervriendelijkheid landbouw ... 750
5.78 Water en landbouw- zoekgebied grondwaterbescherming ... 751
5.79 Water en landbouw- waterwingebied ... 753
5.80 Waterbeschikbaarheid- hergebruik ... 753
5.81 Waterbeschikbaarheid en energietransitie ... 754
5.82 Waterkwaliteit- gemeenten lopen achter met KRW ... 755
5.83 Waterkwaliteit- KWR ... 760
5.84 Waterkwaliteit- riooloverstorten ... 764
5.85 Waterkwantiteit- bijdrage landbouw ... 765
5.86 Waterkwantiteit- convenant zoetwater ... 768
5.87 Waterkwantiteit- peilbeheer tbv landbouw ... 772
5.88 Waterkwantiteit- sponswerking en infiltratie ... 776
5.89 Wateroverlast- beperkingen landbouw ... 778
5.90 Wateroverlast- lokale zaken ... 779
5.91 Wateroverlast- regionale normering 1:25 en 1:100 etc. ... 782
5.92 Wateroverlast- risicogerichte benadering ... 790
5.93 Wateroverlast- waterveiligheidzones H5, H6, etc. ... 794
5.94 Wateroverlast en watermolens en monumenten ... 800
5.95 Waterveiligheid- ROR ... 802
5.96 Waterveiligheid Maas- binnendijks meer ontwikkelruimte ... 803
5.97 Waterveiligheid Maas en Maasvallei ... 804
5.98 Bijzondere opmerkingen ... 811
5.99 Geen SMART doelen ... 813
5.100 Intrekgebieden onjuist ... 813
5.101 Waterkwaliteit- zeer zorgwekkende stoffen ... 814

6. Gezonde en veilige leefomgeving 815
6.1 Algemeen ... 815
6.2 Definities ... 822
6.3 Externe veiligheid ... 822
6.4 Fysieke veiligheid ... 827
6.5 Geitenhouderijen ... 829
6.6 Geitenhouderijen Toekomstperspectief ... 831
6.7 Geluid ... 831
6.8 Geluid Complexe Bedrijven (Omgevingsvergunningen) ... 837
6.9 Geluid en bedrijventerreinen ... 837
6.10 Gewasbeschermingsmiddelen ... 839
6.11 Gezondheid en Energie ... 842
6.12 Gezondheid en leefomgeving prioriteit ... 845
6.13 Gezondheidsbevordering ... 850
6.14 Gezondheidsrisico's windturbines nabijheid ... 851
6.15 Industrie ... 854
6.16 Integrale benadering gezondheid ... 855
6.17 Laagvlieggebieden ... 856
6.18 Laagvlieggebieden (Schrappen aanwijzing) ... 857
6.19 Lichthinder ... 859
6.20 Luchtkwaliteit ... 859
6.21 Magneetvelden/ Energie infra ... 862
6.22 GVL – Sociaal ... 863
6.23 Subsidiariteit ... 872
6.24 TUG ... 872
6.25 VTH ... 873
6.26 Windturbines en gezondheidstoets ... 878
6.27 Zevenellen ... 879

6.28 ZZS/Beaumix ... 881

7. Energie **882**
7.1 Algemeen ... 882
7.2 Energiebeleid ... 913
7.3 Energie infrastructuur ... 963
7.4 Energieinfrastructuur en innovatie ... 987
7.5 Energietransitie en ruimtelijke keuzes ... 992
7.6 Integrale benadering ... 1007
7.7 Kaartbeeld ... 1017
7.8 Kernenergie ... 1025
7.9 Windenergie ... 1031
7.10 Zonneparken locatie en impact ... 1131
7.11 Overig ... 1161

8. Wonen **1164**
8.1 Actieve rol herstructurering ... 1164
8.2 Agenda ZL ... 1165
8.3 Algemeen ... 1166
8.4 Arbeidsmigranten & Arbeidsmigratie ... 1211
8.5 Arbeidsmigratie – Huisvesting bedrijventerreinen ... 1239
8.6 Arbeidsmigratie – Huisvesting buiten bebouwd gebied ... 1244
8.7 Arbeidsmigratie – Logies – Wonen ... 1246
8.8 Arbeidsmigratie – Logies – Wonen – Belasting wijken ... 1251
8.9 Arbeidsmigratie – Logies – Wonen – Definitie tijdelijk ... 1252
8.10 Coördinerende rol ... 1253
8.11 Demogratie ... 1254
8.12 Fair share ... 1256
8.13 Fair share WBregio ... 1257
8.14 Grenzen ... 1259
8.15 Kwaliteit ... 1259
8.16 Leefbaarheid ... 1262
8.17 Limburg centraal ... 1264
8.18 Programmering ... 1271
8.19 Randvoorwaarden zonering ... 1276
8.20 Regio ... 1278
8.21 Rol provinciale verhouderingen ... 1280
8.22 Samenhandige integrale onderbouwing ... 1283
8.23 Straatje erbij ... 1289
8.24 Strenger dan de wet ... 1290
8.25 Uitgangspunt binnen BBG ... 1292
8.26 Uitgangspunt binnen BBG ... 1293
8.27 Belemmeringen (stikstof, spuitcirkels) ... 1294

9 A. Land- en tuinbouw – Algemeen **1296**
9.1 Algemeen ... 1296
9.2 Planschade ... 1298
9.3 Verordening ... 1305
9.4 Agrofoodsector ... 1312
9.5 Constateringen ... 1315

9 B. Land- en tuinbouw – Bouwvlak **1321**
9.6 Agrarische bedrijfswoning naar burgerwoning ... 1321
9.7 Agrarische bouwkavels gebruiksmogelijkheden (gebiedsaanduiding) ... 1324
9.8 Definitie veehouderij ... 1328
9.9 Dierenwelzijn ... 1333
9.10 Gebruiksmogelijkheden vrijkomende agrarische bebouwing ... 1334
9.11 Gebruiksmogelijkheden vrijkomende agrarische bebouwing- vraag sloopfonds 1339

9.12 Mestverwaarding 1339
9.13 Niet-agrarische functies in primair landbouwgebied 1345
9.14 Omgevingseffecten veehouderij 1351
9.15 Ontwikkelingsgebied glastuinbouw 1353
9.16 Overig glastuinbouwbeleid 1356
9.17 Toekomst (intensieve) veehouderij 1360
9.18 Uitbreidingsgebied glastuinbouw 1+2 1361
9.19 Verbrede landbouw 1363
9.20 Verplaatsing veehouderij 1366
9.21 Vertical farming 1368
9.22 Nieuwvestiging en uitbreiding veehouderij 1369
9.23 Paardenhouderij 1371

9 C. Land- en tuinbouw – Grondgebruik 1373
9.24 Algemeen 1373
9.25 Beperkingen agrarisch grondgebruik 1375
9.26 Beschermen landbouwgrond 1381
9.27 Grasland en teelten t.b.v natuur en water (behoud grasland) 1385
9.28 Kavelruil en agrarische flexibiliteit 1392
9.29 Omgang met niet- voedselgewassen 1396
9.30 Teeltondersteunende voorzieningen 1397

9 D. Land- en tuinbouw – Perspectief 1401
9.31 Agrarische Blijversaanpak Limburg 1401
9.32 Algemeen 1401
9.33 Bedrijfsontwikkelingsplan 1404
9.34 Behoud agrarische functies buitengebied 1408
9.35 Biologische landbouw 1414
9.36 Definitie emissiearm 1415
9.37 Gebiedsprocessen/ structurele agrarische belangenparticipatie 1422
9.38 Landbouweffectrapportage 1427
9.39 Toekomstige jonge agrarische ondernemers en gezinsbedrijven 1429
9.40 Toekomstperspectief agrariërs in nieuwe zoneringen 1434
9.41 Verantwoorde schaalvergroting of specialisatie / kleinschaligheid 1444
9.42 Voorzienbaarheid en rechtszekerheid 1449
9.43 Zelfvoorzienendheid en landbouwcontinuïteit 1453
9.44 Wijnbouw 1454
9.45 Toekomstgerichte landbouwontwikkeling 1455

10. Economie en werklocaties 1463
10.1 Aandacht voor MKB, verbinding Brainport en andere sectoren 1463
10.2 Acquisitie 1464
10.3 Algemeen 1465
10.4 Bedrijventerreinen (algemeen) 1475
10.5 Bedrijventerreinen van provinciaal belang 1489
10.6 Brightlands Campussen 1500
10.7 Chemelot-site 1502
10.8 Circulaire economie 1507
10.9 Detailhandel en kantoren 1520
10.10 Economie in relatie tot brede welvaart, leefbaarheid en gezondheid 1527
10.11 Economisch beleid (breed) 1528
10.12 Greenport Venlo 1540
10.13 Individueel te beantwoorden zienswijzepunten 1548
10.14 Locatie-specifieke vragen 1556
10.15 MAA 1563
10.16 Regionale meerwaarde en instructieregel kavel groter dan 5 hectare 1565
10.17 Samenwerking en rolverdeling gemeenten en provincie, incl. SVREZL 1567
10.18 Type economie, werkgelegenheid en inzet arbeidsmigranten 1567
10.19 Uitbreiding bedrijventerreinen / planningsopgave 1572

10.20 Yard VDL Nedcar 1580
11 Zonering werklocaties / kaartbeelden 1585

11. Vrijetijdseconomie **1591**
11.1 Algemeen 1591
11.2 Op de kaart 1594
11.3 Inleiding 1595
11.4 Opgaven 1599
11.5 Ambitie en hoofdlijnen algemeen 1601
11.6 Ambitie en hoofdlijnen balans tussen vraag en aanbod 1607
11.7 Ambitie en hoofdlijnen liefst overnemen bestaand bedrijf/locatie 1609
11.8 Ambitie en hoofdlijnen onderbouwing door ondernemer en gemeente 1611
11.9 Provinciaal belang vrijetijdseconomie 1612
11.10 Onderbouwing initiatief algemeen 1616
11.11 Bedrijfsontwikkelingsplan initiatief 1617
11.12 Marktonderbouwing/ vraag-aanbodanalyse 1618
11.13 Beoordeling initiatieven vrijetijdseconomie algemeen 1621
11.14 Beoordeling vrijetijdseconomie de Limburgse principes 1623
11.15 Beoordeling vrijetijdseconomie de balans tussen vraag en aanbod 1623
11.16 Beoordeling vrijetijdseconomie toeristische - bedrijfsmatige exploitatie 1625
11.17 Beoordeling vrijetijdseconomie uitponding verhuurplicht 1626
11.18 Beoordeling vrijetijdseconomie algemene zonering 1629
11.19 Beoordeling vrijetijdseconomie in monument of beeldbepalend gebouw 1642
11.20 Beoordeling vrijetijdseconomie in voormalig agrarische bebouwing 1642
11.21 Beoordeling vrijetijdseconomie camperplaatsen 1644
11.22 Werken aan kwantiteit en kwaliteit vrijetijdseconomie algemeen 1645
11.23 Schrappen/vervallen onbenutte functies 1646
11.24 Binnenplanse mogelijkheden 1648
11.25 Brede kampeerfunctie 1649
11.26 Routestructuren vrijetijdseconomie 1650
11.27 Wonen in een recreatieverblijf algemeen 1650
11.28 Verbod op wonen in een recreatieverblijf en omvorming naar wonen 1651
11.29 Tijdelijk wonen op een verblijfsrecreatieterrein 1653

12. Mobiliteit **1657**
12.1 Algemeen 1657
12.2 Bereikbaarheid 1658
12.3 Bereikbaarheid en vrijwilligersinitiatieven 1660
12.4 Deelmobiliteit en hubs 1661
12.5 Fiets 1662
12.6 Limburg Centraal 1666
12.7 Locatiespecifiek 1666
12.8 Maaslijn 1679
12.9 Mobiliteitsbreed (Algemeen) 1679
12.10 Ontwikkelperspectieven 1689
12.11 Recreatieve Mobiliteit 1689
12.12 Spoor 1691
12.13 Verbinding Brainport 1693
12.14 Verkeersmanagement 1694
12.15 Weert-Hamont-Antwerpen 1695
12.16 Zuid-Limburgs Daily Urban System 1696

13. Erfgoed en cultuur **1699**
13.1 Algemeen 1699
13.2 Borging evenwichtige spreiding culturele voorzieningen 1712
13.3 Erfgoed en wateroverlast / tekort 1713
13.4 ERM richtlijn 1714
13.5 Herbestemming religieus erfgoed 1714
13.6 Instructieregels bescherming molens 1715

13.7 KNA 1716
13.8 Koppeling ruimtelijke kwaliteit en cultuurhistorie 1716
13.9 Link erfgoed en toerisme 1717
13.10 Onderhoud monumenten 1718
13.11 Sturing gemeente en rijk 1718
13.12 Verdrag van FARO 1719
13.13 Molens 1719
13.14 Overige individuele zienswijzepunten 1722

14. Bodem en Ondergrond **1724**
14.1 B&O - Algemeen 1724
14.2 B&O - Chemische bodemkwaliteit 1726
14.3 B&O - Mijnbouw(schade) 1728
14.4 B&O - Ontgrondingen 1731
14.5 B&O - Provinciaal belang bodem en ondergrond 1746
14.6 B&O - Vitale bodem 1748
14.7 B&O - VTH bodem 1754

15. Plan MER **1756**
15.1 Individuele zienswijzen 1756
15.2 Adviescommissie m.e.r. 1764

16. Ambtshalve wijzigingen **1766**

1. Algemeen

1.1 Ambities en Opgaven

Zienswijze	Indiener
In § 2.2.6 Ambities sterke steden en dorpen en een goed vestigingsklimaat wordt het behoud van welvaart en werkgelegenheid beschreven als cruciaal voor de woningbouwopgave. Dit leest voor indiener als het door elkaar halen van doel en middel. Nieuwe inwoners zijn nodig om de beroepsbevolking op peil te houden. Daarvoor zijn naast aanpassing van de bestaande woningvoorraad op bepaalde plekken ook nieuwe woningen nodig. Indiener verzoekt om de POVI op dit punt aan te passen.	ZW-0302-82

Standpunt GS

We begrijpen dat de formulering vragen kan oproepen over wat leidend en volgend is, daarom het volgende voorstel voor aanpassing van de tekst in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 2, paragraaf 2.2.6 van 'Dat is cruciaal met oog op onze woningbouwambitie' naar 'Dat heeft een relatie met onze woningbouwambitie'

Zienswijze	Indiener
In § 2.2.7 Ambitie duurzame verstedelijking beschrijft de provincie dat ze grotere ontwikkelingen en grootschalige voorzieningen in het Stedelijk gebied wil concentreren. Zo houden we druk op de herstructurering van de bestaande woningvoorraad. Deze ambitie is vervolgens naar mening van indiener niet uitgewerkt in de POVI. Indiener verzoekt om dit wel te doen.	ZW-0302-86

Standpunt GS

De ambitie om grotere ontwikkelingen en grootschalige voorzieningen te concentreren in het stedelijk gebied is in de ontwerp-POVI verder uitgewerkt in hoofdstuk 3 paragraaf 3.3 Limburgs principes (principe 4 Versterken bebouwd én landelijk gebied) en bij de betreffende thema's.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in hoofdstuk 2.3.4 een voorbeeld genoemd wordt met aandacht voor Zuid-Limburg, en vraagt zich af of een dergelijk voorbeeld uit Midden en Noord Limburg welkom zou zijn.	ZW-1473-127

Standpunt GS

We nemen dit mee in de bredere aanpassing van de tekst van dit onderdeel.

Voorstel aan PS

Tekst hoofdstuk 2, paragraaf 2.3.4 aanpassen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan de ambities te herkennen welke als onderlegger voor de POVI zijn genomen (POVI hst 2): 1. Sterke steden en dorpen met een goed vestigingsklimaat 2. Balans tussen functies in het landelijk gebied 3. Toekomstbestendige mobiliteits- en energiesystemen 4. Een vitale bodem en een robuust watersysteem	ZW-1445-18

Standpunt GS

We zijn blij dat indiener de ambities herkent.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat het onduidelijk is hoe de provincie de ambities van het Rijk, zoals verwoord in diverse beleidskaders, verder wil vormgeven. Het Rijk maakt in het voorontwerp van de Nationale Omgevingsvisie onderscheid tussen regio's in Limburg die gestimuleerd, geaccommodeerd of geïnitieerd moeten worden. De indiener constateert dat de ontwerp-POVI niet aangeeft hoe de provincie met deze strategie omgaat en hoe de ruimtelijke faciliteiten in de betreffende regio's worden gerealiseerd. Ook ontbreekt volgens de indiener een toekomstbeeld dat rekening houdt met de ruimteclaims die deze strategie met zich meebrengt. Indiener verzoekt dat de provincie met de betrokken regio's in overleg treedt om deze aspecten verder uit te werken en op te nemen in de definitieve POVI.	ZW-0242-141

Standpunt GS

De Nota Ruimte is nog niet definitief vastgesteld door de rijksoverheid en kan daarom nog niet doorvertaald worden in provinciaal beleid. In onze reactie op de ontwerp Nota Ruimte is aangegeven dat we dit graag samen met de rijksoverheid verder uit gaan werken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist ambitie en koers in de ontwerp-POVI en vraagt om verduidelijking van de relatie tussen de grote opgaven en transities.	ZW-0317-16

Standpunt GS

De ambitie is opgenomen in hoofdstuk 2.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor een visie die niet alleen ambitieus is, maar ook realistisch uitvoerbaar, rekening houdend met lagere opbrengstenniveaus in Limburg.	ZW-0608-3

Standpunt GS

We onderschrijven het pleidooi van indiener dat de ambities natuurlijk uitvoerbaar moeten zijn. Hiervoor zal binnen de programma's, bestuursafspraken en verdere beleidsontwikkeling voldoende oog zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat doelen meetbaar moeten zijn. In Bijlage 1 van het stuk doen zij een voorstel voor SMART doelen.	ZW-1035-2

Standpunt GS

De doelen zijn waar mogelijk een stuk SMART-er geformuleerd dan in de POVI2021. Bij de uitwerking van beleidsdoelen in programma's worden deze doelen ook SMART gemaakt en verder geconcretiseerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.2 Beleidscyclus

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het doorlopen van beide processen onder hoge druk het onmogelijk maakt om POVI en LOS in samenhang te bekijken en de implicaties te doorgronden.	ZW-1236-131
Indiener geeft aan dat het proces van Limburgs Offensief Stikstof (LOS) parallel loopt aan het proces van POVI, maar dit roept vragen en weerstand op door de strakke en snelle doorlooptijd.	ZW-1236-129

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de Omgevingswet de beleidscyclus visie → uitvoering → toezicht & handhaving → monitoring introduceert, maar dat monitoring in de ontwerp-POVI onvoldoende aandacht krijgt. Indiener geeft aan dat juist op dat vlak de provincie Limburg grote meerwaarde kan hebben mits dit samen met gemeenten wordt georganiseerd, omdat gezamenlijke beeld- en oordeelsvorming de basis vormt voor vervolgbesluitvorming.

Indiener					
ZW-0166-16	ZW-0196-12	ZW-0241-6	ZW-0317-26	ZW-1479-58	ZW-0278-26
ZW-0186-26	ZW-0237-6	ZW-0242-139	ZW-1236-11	ZW-0224-20	ZW-1473-6
ZW-0188-6	ZW-0240-11	ZW-0313-15			

Standpunt GS

Wij pakken deze uitnodiging graag op. De beleidscyclus staat vermeld in het eerste hoofdstuk van de ontwerp POVI maar komt onvoldoende terug in de tekst. Dat passen we aan. Daarbij leggen we in elk geval de verbinding met bestaande en voorziene provinciale programma's onder de OW, waarin de POVI nader wordt uitgewerkt. Daartoe behoren Programma Limburgs Offensief Stikstof (LOS), Provinciaal Waterprogramma, Provinciaal Volkshuisvestingsprogramma, Programma Stroomgebied Geul en Provinciaal Actieplan Geluid. Tevens nemen we een passage op over monitoring.

In de ontwerp POVI kon nog geen verbinding gelegd worden met het Programma LOS. Op het moment van vaststellen van de ontwerp POVI was dat programma er namelijk nog niet (ook niet in ontwerp). Inmiddels is het Programma LOS op 23 september 2025 definitief vastgesteld door GS. In de teksten van de hoofdstukken natuur resp. water van de definitieve POVI wordt de verbinding nu goed gelegd.

Voorstel aan PS

We voegen de volgende paragraaf toe.

POVI als onderdeel beleidscyclus
De POVI is een centraal onderdeel van de beleidscyclus van de Omgevingswet (link hoofdstuk 1). De visie in deze POVI zal voor een aantal thema's nader uitgewerkt worden in programma's onder de Omgevingswet of vertaald worden naar concrete actieprogramma's en uitvoeringsagenda's.
De volgende provinciale programma's onder de OW als uitwerking van de POVI zijn in elk geval voorzien:
- Programma Limburgs Offensief Stikstof, gericht op stikstofreductie en natuurherstel Natura 2000-gebieden (incl. hydrologische herstelmaatregelen)
- Provinciaal Waterprogramma 2028-2033
- Provinciaal Volkshuisvestingsprogramma
- Programma Stroomgebied Geul (als uitvloeisel van het Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg)

Een aantal bestaande programma's onder Omgevingswet loopt door:
- Provinciaal Waterprogramma 2022-2027

• Provinciaal Actieplan Geluid 2024-2029

Het samenstel van POVI en bijbehorende programma's is een dynamisch geheel. Mogelijk komen daar in de komende periode nog programma's bij.

Daarnaast bestaan er tal van uitvoeringsagenda's of zijn die in voorbereiding. Onder meer Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK), Aanvalsplan Waterkwaliteit, Convenant Voldoende Zoetwater, Meerjaren Multimodale Agenda Zuid-Nederland voor mobiliteit. Belangrijk de komende periode is ook de voorbereiding van de aanbesteding van de nieuwe OV-concessie. Belangrijk document is ook de Verstedelijkingsstrategie Limburg Centraal van Rijk, de zes Limburgse gemeenten met een IC-station en Provincie.

Om de POVI direct en juridisch bindend te laten doorwerken, worden bepalingen opgenomen in de Omgevingsverordening.

Monitoring is een belangrijk onderdeel van de beleidscyclus. Essentieel om te kunnen beoordelen hoe de Limburgse omgeving (ruimtegebruik, beschikbaarheid voorraden, omgevingskwaliteit) zich ontwikkelt en in hoeverre we de doelen halen. Het planMER illustreert in de conclusies inzake monitoring en de leemten in kennis hoe belangrijk de provinciale koers naar een "databedreven provincie" is. De brede basismonitor (externe link) brengt de thema's uit de POVI in beeld. Indicatoren uit het dataportaal Limburg, de CBS regionale monitor brede welvaart en diverse sectorale monitors vormen input. We werken aan verdere optimalisatie van deze basismonitor, ook in het licht van onze ambitie om de datahuishouding door te ontwikkelen. We verkennen daarbij ook mogelijkheden om verbindingen te leggen met de regio's. Afstemming met de monitors van onze buurprovincies (bv voor de Peel) en internationale afstemming krijgt daarbij ook aandacht. Met het Rijk zijn afspraken gemaakt over afstemming en uitwisseling van data. Op concreter niveau is er de beleidsmonitor (externe link), waarin doelen ook voor fysiek-ruimtelijke elementen getoetst wordt aan de hand van indicatoren uit het provinciale indicatorenplan. Dat plan is voortdurend in ontwikkeling.

1.3 Beleidsruimte/ Subsidiariteit

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt dat de omvang en complexiteit van Limburgse transitieopgaven (energie, klimaat, wonen, landbouw, natuur en mobiliteit) om gedeeld eigenaarschap vragen. De provincie benoemt samenwerking, maar blijft vaag over de rol van gemeenten, die als gelijkwaardige partner erkend moeten worden en niet slechts als uitvoeringsorgaan.	ZW-0196-24
Indiener benadrukt dat Limburg intern divers is en vraagt om maatwerk voor stedelijke regio's, dorpen, grensgebieden en natuurgebieden. Generieke uitgangspunten in de POVI schieten tekort in het adresseren van deze diversiteit.	ZW-0196-26

Indiener benadrukt het belang van gemeentelijke autonomie en de rol van de gemeenteraad in dit proces. Hoewel indiener begrip heeft voor een meer sturende rol van de provincie op cruciale dossiers, kan zij niet akkoord gaan met de huidige teksten. Deze bieden onvoldoende duidelijkheid over de reikwijdte en gevolgen van de voorgestelde maatregelen.	ZW-0302-4
Indiener geeft aan dat de beginselen van subsidiariteit, proportionaliteit en 'decentraal tenzij' niet goed worden toegepast, wat afbreuk doet aan de autonomie van de gemeente.	ZW-1236-144
Indiener geeft aan dat de ingediende uitgangspunten in de Omgevingswet onvoldoende en/of onjuist tot uitdrukking gebracht zijn. De taakverdeling in de Omgevingswet is gebaseerd op het principe van decentralisatie. Dit betekent dat de verantwoordelijkheid voor de fysieke leefomgeving primair ligt bij de gemeenten, tenzij het anders aangegeven is. U zet de lokale overheid weg als primair operationeel verantwoordelijk en laat onvoldoende ruimte voor lokaal maatwerk. Indiener verzoekt u dit aan te passen.	ZW-0313-27
Indiener geeft aan dat de Omgevingswet de basis vormt voor regie, met de beginselen "vertrouwen" en "decentraal tenzij". Indiener benadrukt dat het de gemeenten zijn die primair een rol hebben in het fysiek domein, en dat de provincie haar keuze voor het provinciaal instrumentarium hierop moet afstemmen.	ZW-0196-5
Indiener geeft aan dat de Omgevingswet gebruik maakt van het slogan "van nee, tenzij naar ja, mits...". Daarmee wordt bedoeld dat een overheid die niet louter kijkt naar de regels, maar zich verplaatst in de belangen van de burger en met hem/haar meedenkt. De ontwerp-POVI ademt een grote mate van "nee, tenzij" uit terwijl er onvoldoende ruimte wordt geboden voor lokaal maatwerk en meedenken. Indiener verzoekt u om ook ruimte te bieden voor lokaal maatwerk.	ZW-0313-28
Indiener geeft aan dat de uitgangspunten van de Omgevingswet – minder en overzichtelijke regels, ruimte voor initiatieven, lokaal maatwerk en vertrouwen in decentrale overheden – in de totstandkoming van de ontwerp-POVI onvoldoende tot uiting komen.	ZW-0317-167
Indiener geeft aan dat deze strikte richtlijn de ontwikkelruimte van de gemeente te veel beperkt en het onmogelijk maakt om autonoom te beslissen over nieuwe ontwikkelingen.	ZW-1236-149
Indiener geeft aan dat een provinciale visie richtinggevend moet zijn en ruimte moet laten voor lokaal maatwerk, met name op het gebied van wonen, landbouw, natuur en vrijetijdseconomie.	ZW-0317-158
Indiener geeft aan dat er conflicten kunnen ontstaan tussen lokaal en provinciaal beleid en dat deze op casusniveau moeten worden gewogen.	ZW-1236-140
Indiener geeft aan dat er een andere beschrijving moet worden opgenomen die recht doet aan de autonomie van de gemeente.	ZW-1236-146
Indiener geeft aan dat er geen onderzoek of monitoringgegevens zijn gepresenteerd waaruit blijkt dat gemeenten de genoemde belangen niet goed behartigen.	ZW-1236-142
Indiener geeft aan dat er in het onderzoeksrapport "Regie in verbinding" vertrouwen richting gemeenten als 'eerste overheid' wordt beleden, maar dit	ZW-1236-138

niet terugkomt in de conceptteksten en bestuurlijke afstemming van de ontwerp-POVI.	
Indiener geeft aan dat er structureel ruimte moet blijven voor gemeenten om hun lokale beleidsruimte uit te oefenen en eigenstandig te prioriteren	ZW-0159-10
Indiener geeft aan dat het belangrijk is om keuzes te maken in de in te zetten instrumenten en de rolverdeling tussen provincie en gemeenten. Indiener benadrukt dat conform de aanbiedingsbrief, subsidiariteit en proportionaliteit volgens de Omgevingswet de basis moeten vormen: de provincie is pas aan zet wanneer er sprake is van een provinciaal belang en het duidelijk is dat een effectieve en efficiënte behartiging niet door één of meer gemeenten kan worden overgelaten.	ZW-0196-4
Indiener geeft aan dat inwoners en bedrijven in heel Nederland, en dus ook in Limburg, behoefte hebben aan ‘één overheid’ die duidelijkheid en continuïteit biedt in beleid en uitvoering. Indiener geeft aan dat gemeenten in Noord- en Midden-Limburg dit graag samen met de provincie Limburg willen oppakken.	ZW-0317-151
Indiener geeft aan dat inwoners en bedrijven in heel Nederland, ook in Limburg, snakken naar 'één overheid' die duidelijkheid en continuïteit biedt in beleid en uitvoering. Gemeenten in Noord- en Midden-Limburg willen dit graag samen met de provincie Limburg oppakken voor Limburg. Ze benadrukken dat het temporiseren van het proces, tijd nemen voor het goede gesprek en het afstemmen van beleid nodig is om dit gezamenlijk voor elkaar te krijgen.	ZW-0166-163
Indiener geeft aan dat nadere eisen door gemeenten willekeur kunnen veroorzaken vanwege verschillen per gemeente, wat onwenselijk is.	ZW-0656-3
Indiener haalt "decentraal, tenzij" als eén van de hoofduitgangspunten van de Omgevingswet aan om hiermee te benadrukken dat lagere overheden (gemeenten en waterschappen) de meeste bevoegdheden rond de fysieke leefomgeving dienen te krijgen.	ZW-0314-126
Indiener onderschrijft met name het advies uit het Artikel 217-a onderzoek 'Regie met ruimte' • 'Leg de puzzel'; de ruimtedruk vraagt om een lange termijnvisie, en het maken van ruimtelijke keuzen. Indiener onderstreept dat dit voortkomt uit wetgeving, waaronder de Omgevingswet, en de bestaande rolverdeling tussen overheden.	ZW-0196-3
Indiener roept op om in de POVI te borgen dat belangenafwegingen transparant, navolgbaar en toetsbaar plaatsvinden, waarbij ruimte blijft voor lokale inbreng en gebiedsspecifieke omstandigheden.	ZW-0218-11
Indiener stelt dat de centrale regie van de provincie niet mag uitmonden in het eenzijdig vaststellen van welke ontwikkelingen als ‘noodzakelijk’ of ‘ongewenst’ worden aangemerkt. Er dient volgens de indiener structureel ruimte te blijven voor gemeenten om hun lokale beleidsruimte uit te oefenen en eigenstandig opgaven te prioriteren. Beleidsvorming en locatiekeuzes vragen volgens de indiener om een transparante en navolgbare afweging, waarbij economische lobby’s van marktpartijen en ontwikkelaars niet leidend mogen zijn, maar in balans gebracht worden met omgevingskwaliteit, maatschappelijk draagvlak en leefbaarheid.	ZW-0807-18

Indiener stelt dat een niet goed afgestemde POVI en verordening geen basis kan vormen voor lokaal ruimtelijk beleid. Men verwijst naar een rapport dat stelt dat gemeenten vertrouwen verdienen als 'eerste overheid', terwijl het provinciaal belang in de conceptteksten vaak onduidelijk en ongemotiveerd is. Men voorziet dat conflicten tussen lokaal en provinciaal beleid op casusniveau gewogen moeten worden.	ZW-0240-142
Indiener stelt dat het noodzakelijk is dat geborgen wordt dat belangenafwegingen transparant, navolgbaar en toetsbaar plaatsvinden, waarbij ruimte blijft voor lokale inbreng en gebiedsspecifieke omstandigheden.	ZW-0297-26
Indiener stelt dat maatwerk op gemeentelijk niveau noodzakelijk is, omdat de provincie te ver van de lokale leefomgeving van Brachterbeek staat.	ZW-0923-72
Indiener stelt voor dat de vertaling van de visie naar bestemmingsplannen maatwerk moet zijn met oog voor de praktijk.	ZW-0377-8
Indiener stelt voor dat nadere eisen door gemeenten niet wenselijk zijn vanwege mogelijke willekeur.	ZW-0637-2
Indiener verzoekt dat belangenafwegingen transparant, navolgbaar en toetsbaar plaatsvinden, waarbij ruimte blijft voor lokale inbreng en gebied specifieke omstandigheden om te voorkomen dat deze structureel verzwakt worden in hun besluitvorming, met verlies van draagvlak en rechtvaardigheid tot gevolg.	ZW-0807-39
Indiener verzoekt dat besluiten over mogelijke beperkingen of verplichtingen voor landbouwgronden op gemeentelijk niveau worden genomen, bijvoorbeeld door het hanteren van gemeentelijke quota, in plaats van via een provinciale top-down aanpak.	ZW-0491-5
Indiener verzoekt de Provincie duidelijkheid te verschaffen over wat van gemeenten en regio’s verwacht wordt of hoe de Provincie ook in eigen gelederen ervoor zorg draagt dat die realisatie en het tempo daarvan onderschreven wordt. Wat gaat de Provincie concreet doen ten aanzien van afwegingen in eigen organisatie om hieraan invulling te geven bovenop de huidige inspanningen? In het kader van taakopvatting gaat dit verder dan de term regie zoals gehanteerd in de POVI.	ZW-1164-70
Indiener verzoekt om betere afstemming van provinciale beleidsinzet op gemeentelijke visies voor transparantie en versterking van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied van Peel en Maas.	ZW-1497-2 ZW-1498-2
Indiener verzoekt om scherpere criteria voor maatschappelijk draagvlak en meer ruimte voor gemeenten en bewoners.	ZW-0486-10
Indiener verzoekt te Provincie om in de definitieve POVI expliciet ruimte te bieden voor lokaal maatwerk, zodat de betreffende gemeente en andere betrokkenen kunnen bijdragen aan een passend ontwikkelperspectief.	ZW-0811-26
Indiener vindt het onacceptabel dat de provincie op de stoel van de gemeente gaat zitten en benadrukt dat gemeenten beter weten wat lokaal nodig en mogelijk is.	ZW-1236-151
Indiener vindt het onacceptabel dat de provincie op de stoel van de gemeente gaat zitten, aangezien de gemeente beter weet wat lokaal nodig en mogelijk is en wat de draagkracht van de omgeving is.	ZW-1236-177

Indiener vindt het van groot belang dat het provinciaal beleid ruimte laat voor dit type gebiedseigen oplossingen en alternatieven, en dat de provincie – bij de nadere begrenzing en ontwikkeling van werklocaties zoals Greenport Venlo – daadwerkelijk het gesprek aangaat met de lokale gemeenschap en gemeentebesturen.	ZW-1422-10
Indiener voorziet een praktijk van politieke willekeur omdat het plan indicatief is en door de gemeente weer kan worden aangepast / anders kan worden ingevuld.	ZW-0565-4
Indiener vraagt om flexibiliteit te bieden aan gemeentelijk invulling, zolang doelen voor water en klimaat maar gehaald worden	ZW-1253-47
Indiener wijst erop dat er geen onderzoek of monitoringgegevens worden toegelicht waaruit blijkt dat gemeenten genoemde belangen niet goed behartigen.	ZW-0196-7
Verder wijst de provincie in het document verschillende ontwikkelingen en locaties aan als van provinciaal belang en neemt zij de regie over bepaalde onderwerpen zonder dat hierover gesprekken zijn gevoerd met de betreffende gemeente(n). Het blijft onduidelijk wat de concrete invulling en impact van deze aanwijzing van provinciaal belang zijn met betrekking tot beleidskaders, de rol van de provincie en de samenwerking met gemeenten. Wordt hiervoor afzonderlijk beleid of instrumentarium ontwikkeld? Zo ja, hoe wordt dit in samenwerking met gemeenten vormgegeven?	ZW-0302-2
Indiener verzoekt de provincie om in de toelichting van de Omgevingsvisie te expliciteren hoe de provinciale en gemeentelijke visies op elkaar aansluiten en hoe tegenstrijdigheden worden voorkomen. Het is volgend de indiener van groot belang voor ondernemers dat er geen beleidsmatige spagaat ontstaat: dat de gemeente iets stimuleert of toestaat wat de provincie vervolgens belemmert, of andersom.	ZW-1253-45

Zienswijze
Indiener benadrukt het belang van gemeentelijke autonomie en de rol van de gemeenteraad in dit proces.

Indiener					
ZW-0187-26	ZW-0238-10	ZW-0271-10	ZW-1038-117	ZW-0314-10	ZW-1127-42
ZW-0207-20	ZW-0253-24				

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de Omgevingswet minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven, lokaal maatwerk en vertrouwen als uitgangspunt neemt, maar dat de ontwerp-POVI de lokale overheid hierin weinig steun biedt. Indiener geeft aan dat het aan de provincie is om het vertrouwen te herwinnen.

Indiener					
ZW-0166-31	ZW-0196-44	ZW-0240-27	ZW-0313-29	ZW-1473-22	ZW-0278-42
ZW-0166-32	ZW-0224-36	ZW-0241-22	ZW-0317-42	ZW-1479-74	ZW-1236-27
ZW-0186-42	ZW-0237-22	ZW-0242-22			

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de Omgevingswet uitgaat van de slogan ‘van nee, tenzij naar ja, mits’, maar dat de ontwerp-POVI een grote mate van ‘nee, tenzij’ ademt. Indiener verzoekt meer ruimte te bieden voor lokaal maatwerk en meedenken.

Indiener					
ZW-0186-41	ZW-0237-21	ZW-0241-21	ZW-0317-41	ZW-1473-21	ZW-0224-35
ZW-0196-43	ZW-0240-26	ZW-0242-17	ZW-1236-26	ZW-1479-73	

Zienswijze
Indiener geeft aan dat uitgangspunten van de Omgevingswet onvoldoende of onjuist tot uitdrukking komen. Indiener geeft aan dat de taakverdeling in de Omgevingswet gebaseerd is op het principe ‘decentraal, tenzij’, waarbij gemeenten primair verantwoordelijk zijn voor de fysieke leefomgeving. Indiener geeft aan dat de ontwerp-POVI te weinig ruimte laat voor lokaal maatwerk en verzoekt dit aan te passen.

Indiener					
ZW-0166-30	ZW-0196-42	ZW-0237-20	ZW-0241-20	ZW-0278-40	ZW-0317-7
ZW-0186-40	ZW-0224-34	ZW-0240-25	ZW-0242-15	ZW-0317-40	ZW-1236-25
ZW-1473-20	ZW-1479-72				

Standpunt GS

In het Ruimtelijk Voorstel Limburg uit december 2023 hebben GS aangegeven de regie te pakken om gezamenlijk met de partners tot de voor Limburg noodzakelijke keuzes in het fysieke domein te komen. Die insteek komt terug in de adviezen van het Artikel 217a onderzoek ‘Regie met ruimte’. Ze vormen de basis voor paragraaf 3.1 van de ontwerp POVI die gaat over regie en samenwerking en paragraaf 3.5 die gaat over provinciale rol en instrumenten. We onderschrijven het beginsel van subsidiariteit. De ontwerp POVI bevat legio voorbeelden van thema’s waar we geen rol voor de Provincie zien weggelegd en van kaders waarbinnen de gemeenten de nodige ruimte hebben voor nadere lokale invulling. Ook instructieregels richting gemeenten in de Omgevingsverordening bieden vaak ruimte voor een maatwerk-afweging (door het stellen van motiveringsvereisten). Voor een aantal onderwerpen kiezen we wel voor stevige provinciale keuzes.

We proeven in de gemeentelijke reacties dat het maken van scherpe keuzes door de Provincie zou betekenen dat er geen vertrouwen zou zijn in de uitvoeringskracht van gemeenten. Dat is geenszins het geval. Het artikel 217a onderzoek benoemt situaties waarin dat het geval is.

- er spelen grote economische belangen voor Limburg;
- de behartiging van het provinciaal belang vraagt om een gemeentegrensoverschrijdende toepassing van bevoegdheden;
- de behartiging van het belang kan doorkruist worden door tegenstrijdige of overlappende belangen van gemeenten;
- we hebben ons landelijk gecommitteerd om een bepaald doel te bereiken;
- uitvoering van het beleid door gemeenten leidt tot vertraging of versnippering.

Vaak komen provinciale keuzes voort uit de oproep tot meer scherpte vanuit Rijk, medeoverheden, maatschappelijke partners of kennisinstellingen.
Ook in de zienswijzen op de ontwerp-POVI zien we voor tal van thema's zo'n oproep. Er worden daarom in de POVI op verschillende terreinen gebiedsprocessen aangekondigd waarin we gezamenlijk tot nadere keuzes willen komen, rekening houdend met de regionale en lokale situatie. Hierin kiezen we dus niet voor opgelegde regels, maar het gezamenlijk zoeken naar oplossingen.

De Omgevingswet gaat over het waarborgen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving én het maken van ruimte voor ontwikkelingen. "Ja, mits" denken vraagt overheden om na te denken over de noodzakelijke kaders en waar mogelijkheden zijn voor het stellen van algemene regels of juist helemaal geen regels. Sinds 2007 heeft de Provincie die cultuuromslag al gemaakt. De laatste jaren is echter steeds meer de noodzaak/urgentie gebleken om scherpe keuzes te maken. Vanwege de schaarste aan ruimte, milieuruimte, ruimte op het energienet en benodigde ruimte voor water. Of moet er met het oog op leefbaarheid en de kwaliteit van natuur, water en landschap een keuze gemaakt worden. Niet elke functie past op elke plek, de Omgevingswet vraagt overheden in een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL) te voorzien. In het Ruimtelijk Voorstel hebben we mede op verzoek van het Rijk belangrijke keuzevraagstukken in het fysieke domein gemarkeerd. Over die vraagstukken maken in de POVI daadwerkelijke ruimtelijke keuzes. Die leiden in veel gevallen tot kaders mét de nodige ruimte voor lokaal maatwerk.

Wij zijn het niet met indiener eens dat er in de ontwerp POVI weinig ruimte geboden zou worden voor lokaal maatwerk. Een aantal voorbeelden om dat te illustreren:
Ruimtelijke kwaliteit is primair aan de gemeenten. Alleen in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de Groenblauwe Landbouwzone vinden we specifieke kernkwaliteiten van provinciaal belang en vragen we om motivatie, mitigatie en zo nodig compensatie bij ruimtelijke afwegingen van gemeenten. Binnen stedelijk gebied en de landelijke kernen laten we de ruimtelijke beoordeling van woningbouwontwikkelingen onder een paar condities volledig over aan de gemeenten. De invulling van verwevingsgebieden is in hoge mate aan gemeenten. In het Primair Landbouwgebieden kiezen we zeer bewust niet voor een "ja, mits" benadering. We vinden namelijk dat de belangen van de landbouw hier zoveel mogelijk voorop moeten staan. Maar zelfs in deze zone is ruimte voor lokaal maatwerk (dit is verruimd t.o.v. de ontwerp POVI). Gezien de vele vragen over de rolverdeling zullen we in de POVI een passage toevoegen over de relatie tussen POVI, GOVI, Omgevingsverordening en omgevingsplannen.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk1, aan het eind van paragraaf 1.3: "Samenhang POVI, GOVI's, Omgevingsverordening en omgevingsplannen

1. Provinciale Omgevingsvisie (POVI):
Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. De visie is breed gericht op de fysieke leefomgeving.
Bij de concrete beleidskeuzes en maatregelen ligt de focus op de provinciale belangen . Deze

worden in de POVI expliciet benoemd.
De visie gaat over het provinciaal schaalniveau. Dat geldt ook voor de begrenzing van beleidskeuzes en zoneringen op de kaart.
Door gebruik van het DSO lijkt het echter alsof de POVI even precies is als een omgevingsplan.
Zie ook paragraaf 4.1 van deze notitie.

2. Gemeentelijke Omgevingsvisie (GOVI):
Elke gemeente stelt ook zo'n strategische visie op voor de fysieke leefomgeving binnen haar grenzen. Deze visie beschrijft op een gedetailleerder schaalniveau de lokale ambities en keuzes op het gebied van wonen, werken, mobiliteit, energie, klimaat, natuur, enzovoort. Ook deze visie is niet juridisch bindend, maar is wel richtinggevend voor beleid en plannen van de gemeente.

3. Provinciale Omgevingsverordening:
Hierin vertaalt de Provincie haar visie en wettelijke taken in juridische regels. Deze regels zijn wél bindend en gelden direct voor bedrijven en burgers. Of ze hebben de vorm van instructiebepalingen richting gemeenten en waterschap. De verordening bevat o.a. regels over ruimtelijke ordening, natuur, grondwater, landschap en milieu. Deels gelden die breed voor een bepaalde zone, deels voor specifieke thema's.

4. Gemeentelijk Omgevingsplan:
De opvolger van het bestemmingsplan. Het omgevingsplan bevat álle regels die gaan over de fysieke leefomgeving in de gemeente. Deze zijn juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het omgevingsplan moet aansluiten bij de gemeentelijke visie, én moet voldoen aan (niet in strijd zijn met) wettelijke kaders van provincie (verordening) en Rijk.

Onderlinge verhouding en doorwerking:
- Rijk → Provincie → Gemeente: Het Rijk bepaalt landelijke kaders (Nota Ruimte – Nationale omgevingsvisie/Omgevingswet met AMvB's), de Provincie werkt dit uit voor de provincie, de gemeente voor haar eigen grondgebied.
- Visies (provinciaal en gemeentelijk) zijn richtinggevend, geven doelen en ambities weer, maar zijn niet bindend voor burgers en bedrijven.
- De Omgevingsverordening (op provinciaal niveau) en omgevingsplannen (op gemeentelijk niveau) bevatten concrete, juridisch bindende regels.
- Het gemeentelijk omgevingsplan moet in overeenstemming zijn met de provinciale omgevingsverordening. Visies inspireren en sturen regels, regels 'verankeren' de visie juridisch."

1.4 Demografie

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt provincie het volgende aan de POVI toe te voegen: We hebben in Limburg te maken met een groene en grijze druk (het wegtrekken van jongeren en een toenemend ouder wordende bevolking), welke geldt als	ZW-0313-58

één van de grootste uitdagingen voor Limburg. Indiener verzoekt provincie om te onderbouwen hoe zij hierop gaat anticiperen

Standpunt GS

Het wegtrekken van jongeren wordt wel genoemd, maar zou in combinatie met vergrijzing in de inleiding van dit hoofdstuk genoemd kunnen worden.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 2, paragraaf 2.2.2 van 'Ook de sterke vergrijzing speelt een rol.' naar 'Ook de afname van het aantal jongeren en de sterke vergrijzing spelen een rol.'

1.5 Groene druk

Zienswijze
Indiener geeft aan dat Limburg te maken heeft met zowel groene als grijze druk, wat een van de grootste uitdagingen is. Indiener verzoekt dit toe te voegen en te onderbouwen hoe de provincie hierop anticipeert.

Indiener					
ZW-0166-26	ZW-0186-36	ZW-0196-37	ZW-0224-30	ZW-0237-16	ZW-0240-21
ZW-0241-16	ZW-0242-4	ZW-0278-36	ZW-0313-23	ZW-1236-21	ZW-1473-16
ZW-1479-68					

Standpunt GS

Het is bekend dat er in Limburg sprake is van schaarste van ruimte., mede door allerlei gewenste rode, groene en grijze ontwikkelingen Dit heeft geleid tot het besef dat scherpere keuzes in het ruimtelijk beleid nodig zijn. Dat is onder meer vormgegeven aan de hand van de zoneringen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

1.6 Doorzettingsmacht

Zienswijze	Indiener
In deze POVI trekt de provincie Limburg volgens indiener een regierol naar zich toe die niet passend is, die te groot en te dominant is. Deze rolopvatting gaat volgens indiener vooral gepaard met verboden en rigide eisen en gaat volgens indiener voorbij aan de volgens indiener nodige dialoog tussen provincie en gemeenten. Deze POVI zet volgens indiener belanghebbenden	ZW-1127-5

tegenover elkaar in plaats van de dialoog aan te gaan en de verbinding te zoeken.	
Indiener geeft aan dat de gekozen formulering van 'doorzettingsmacht' weerstand oproept en daarom heroverwogen moet worden.	ZW-0159-19
Indiener geeft aan dat de samenwerking een extra impuls verdient, zo lijkt het, omdat standpunten van partijen niet zonder meer aansluiten op mekaar. De indiener stelt dat de intentie tot samenwerken onder druk staat van beschrijvingen als dreigen je macht te gebruiken, dwang toe te passen en zelf de regie willen houden (POVI $3.1) .	ZW-1445-15
Indiener juicht het toe als de provincie hierin een sterke regierol naar zich toetrekt.	ZW-0533-5
Indiener roept op om de term “doorzettingsmacht” te vervangen door een meer verbindende en bestuurlijk gepaste formulering, die recht doet aan het principe van interbestuurlijke samenwerking. De indiener meent dat de gekozen formulering van “doorzettingsmacht” weerstand oproept en een hiërarchische machtsuitoefening suggereert, die niet past bij de zorgvuldige, verbindende bestuursstijl die elders in de POVI juist wel wordt bepleit – namelijk: in dialoog, in verbinding en samen met gemeenten, waterschappen, inwoners en maatschappelijke partners. Indiener meent dat in het kader van interbestuurlijke verhoudingen het van groot belang is dat regie niet verwordt tot dominantie. Het gebruik van de term “doorzettingsmacht” dient volgens indiener daarom heroverwogen te worden door de volgende alternatieve formulering: “sturende verantwoordelijkheid” of “besluitvormende regierol bij uitblijven van voortgang”.	ZW-0218-9
Indiener stelt dat de toekomst van Limburg vraagt om een regie die rechtvaardig, transparant en verbindend is, niet om een bestuursstijl die als autoritair wordt ervaren.	ZW-0807-40
Indiener stelt dat het noodzakelijk is dat de term “doorzettingsmacht” vervangen wordt door een meer verbindende en bestuurlijk gepaste formulering, die recht doet aan het principe van interbestuurlijke samenwerking.	ZW-0297-24
Indiener stelt voor dat de POVI termen als 'doorzettingsmacht' vervangt door een meer verbindende en bestuurlijk gepaste formulering.	ZW-0306-5
Indiener verzoekt de Provincie de juridische en bestuurlijke rolverdeling bij uitblijvende gemeentelijke voortgang transparant te maken en in te kaderen. Indiener vindt dat de Provincie meer duidelijkheid moet geven over de wijze waarop de Provincie denkt te interveniëren wanneer gemeenten binnen twee jaar geen voortgang boeken. Dit raakt immers de bestuurlijke verhouding en bevoegdheidsverdeling tussen provincie en gemeenten, en verdient een transparante en juridisch duidelijke onderbouwing.	ZW-0299-27
Indiener verzoekt om de juridische en bestuurlijke rolverdeling bij uitblijvende gemeentelijke voortgang transparant te maken en in te kaderen.	ZW-0807-32
Indiener verzoekt om de term “doorzettingsmacht” te vervangen door een meer verbindende en bestuurlijk gepaste formulering, die recht doet aan het principe van interbestuurlijke samenwerking. Indiener stelt een alternatieve formulering voor zoals “sturende verantwoordelijkheid” of “besluitvormende	ZW-0807-37

regierol bij uitblijven van voortgang” zou beter aansluiten bij het karakter van de Omgevingswet en het streven naar gebiedsgericht maatwerk.	
Indiener vindt dat de provincie te veel regie neemt en dat participatie van belang is bij ruimtelijke ontwikkelingen.	ZW-0224-176
Indiener wil dat de term “doorzettingsmacht” in de POVI wordt vervangen door een meer verbindende en bestuurlijk gepaste formulering, die recht doet aan het principe van interbestuurlijke samenwerking. Deze term suggereert een hiërarchische machtsuitoefening, die niet past bij de zorgvuldige, verbindende bestuursstijl die elders in de POVI juist wel wordt bepleit. Een alternatieve formulering zoals “sturende verantwoordelijkheid” of “besluitvormende regierol bij uitblijven van voortgang” zou beter aansluiten bij het karakter van de Omgevingswet en het streven naar gebiedsgericht maatwerk. De toon in de rest van het document, waarin samenwerking en dialoog centraal staan, biedt daarvoor al een goed fundament.	ZW-0299-31
Ten aanzien van de ontwikkeling van het landelijk gebied, energie en de circulaire economie wil de Provincie een regierol innemen. De provincie vindt dat de gemeentes en het waterschap aangestuurd moeten worden door de Provincie om besluiteloosheid te voorkomen en ervoor te zorgen dat voortgang wordt geboekt. Deze insteek leidt tot rechtsonzekerheid voor de betrokken belanghebbenden. Indiener wenst op een actieve manier te kunnen deelnemen in gebiedsprocessen die op gang zullen komen zodat een betere en juridisch verantwoorde wijze is geborgd.	ZW-0866-19 ZW-0875-19

Zienswijze
Indiener heeft begrip voor een meer sturende rol van de provincie op cruciale dossiers, maar kan niet akkoord gaan met de huidige teksten. Deze bieden onvoldoende duidelijkheid over de reikwijdte en gevolgen van de voorgestelde maatregelen.

Indiener					
ZW-0187-27	ZW-0238-11	ZW-0271-11	ZW-0314-11	ZW-1038-118	ZW-1127-43
ZW-0207-21	ZW-0253-25				

Standpunt GS

In de ontwerp-POVI hebben we geschetst hoe de provincie invulling kan geven aan haar regierol, waarbij het vertrekpunt is de rolverdeling die in de Omgevingswet is afgesproken.

In het uiterste geval kan dit kan ingevuld worden met doorzettingsmacht, dit is een juridische term die aangeeft dat hogere overheden bevoegdheden van lagere overheden, indien aangetoond noodzakelijk, kunnen overnemen. Dit doen we vanuit de regierol, maar in verbinding met mede-overheden om ervoor te zorgen dat de noodzakelijke voortgang wordt geboekt (in dossiers waar dat nodig is). Of en wanneer we zo'n rol overwegen, is thema-afhankelijk waarbij de maatschappelijke urgentie van het vraagstuk een belangrijk rol speelt. De tekst in de POVI is een citaat uit het rapport Ruimte met regie (artikel 217a onderzoek).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.7 Financiële paragraaf

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de uitvoerbaarheid van de POVI plannen niet is geborgd omdat er geen financiële middelen beschikbaar zijn voor het doorvoeren van de gewenste veranderingen en maatregelen rondom N2000 gebieden en agrarische grond.	ZW-1357-13
Indiener geeft aan dat er in de POVI onvoldoende wordt nagedacht over de financiering van de voorgestelde opgaves.	ZW-0792-1
Indiener geeft in overweging om een paragraaf over de financiële uitvoerbaarheid van de opgenomen ambities toe e voegen aan de POVI. Dat doet zij vanuit de constatering dat de POVI niet inzichtelijk maakt hoe regie en prioritering plaatsvindt op de verdeling van Rijksmiddelen uit GLB, DHZ en ANB, en dat onduidelijk blijft welke middelen Provincie Limburg zelf beschikbaar stelt voor haar ambities.	ZW-1369-12
Indiener stelt dat middelen gefocussed moeten worden. I.v.m. beperkte budgetten.	ZW-1035-1
Indiener verbaast zich dat de Provincie aangeeft dat er nog gezocht wordt naar financiële steun vanuit het Rijk en Europa, waaruit blijkt dat de Provincie nog helemaal geen geld heeft om de maatregelen te bekostigen of agrariërs te compenseren, terwijl de regels nu wel al geïntroduceerd worden.	ZW-1358-31
Indiener vraagt zich af of de provincie bereid is gelden beschikbaar te stellen om gemeenten financieel te ondersteunen bij de aanpak van riooloverstorten.	ZW-0525-1
Indiener vraagt zich af of de provincie zicht heeft op de kosten die het oplossen van riooloverstorten met zich mee gaat brengen.	ZW-0525-2

Standpunt GS

De POVI schetst vooral de visie waar we naartoe gaan werken, deels op basis van wettelijke verplichtingen en het behalen van landelijke en Europese doelen. Het behalen van deze doelen wordt verder uitgewerkt in diverse programma's. Daar komt ook de financiering van de te nemen maatregelen aan bod. Voor een aantal dossiers is de beschikbaarheid van voldoende nationale middelen randvoorwaardelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.8 Gebiedsprocessen algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener om in toekomstige planprocessen tijdig en volledig te communiceren met betrokken eigenaren, in het bijzonder bij aanwijzingen die grote gevolgen hebben voor het eigendom en het agrarisch gebruik.	ZW-0221-3
Indiener stelt voor dat extensiveringsmaatregelen door agrariërs in overgangszones op vrijwillige basis en in overleg met lokale agrariërs plaatsvinden.	ZW-0167-3
Indiener verzoekt om boeren mee te laten denken bij het uitwerken van beleid	ZW-0921-13
Indiener verzoekt om in de def versie te verankeren een structurele participatie van agrarische ondernemers en hun belangenbehartigers in gebiedsgerichte processen en bij toekomstige beleidskeuzes die hun bedrijfsvoering raken.	ZW-0171-4
Indiener verzoekt om in de definitieve omgevingsvisie een structurele participatie op te nemen van agrarische ondernemers en hun belangbehartigers in gebiedsgerichte processen en bij toekomstige beleidskeuzes die hun bedrijfsvoering raken. Hierbij stelt de indiener dat er onvoldoende betrokkenheid is voor agrarische ondernemers en hun belangenbehartigers in de totstandkoming van de visie.	ZW-1168-4
Indiener verzoekt om in toekomstige planprocedures te zorgen voor tijdige en directe communicatie met grondeigenaren en hen actief te betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen die hun eigendom en bestaanszekerheid raken	ZW-1422-30 ZW-0942-4
Indiener verzoekt om in toekomstige planprocedures te zorgen voor tijdige en directe communicatie met grondeigenaren.	ZW-0429-4
Indiener verzoekt om structurele participatie van agrarische ondernemers en hun belangenbehartigers in gebiedsgerichte processen en bij toekomstige beleidskeuzes die hun bedrijfsvoering raken.	ZW-0618-3
Indiener verzoekt om structurele participatie van agrarische ondernemers en hun belangenbehartigers in gebiedsprocessen en beleidsvorming die hun bedrijfsvoering raakt.	ZW-0285-4
par. 5.6.2 Indiener vraagt om in duidelijke protocollen vast te leggen wie, wanneer en hoe wordt geraadpleegd in deze gebiedsprocessen, waarbij volop aandacht dient te zijn voor inbreng van lokale expertise van natuurorganisaties en -verenigingen en communicatie/participatie van de lokale bevolking.	ZW-0145-33
Top-down benadering bij N2000/LOS/opgaven werkt niet. Gebiedsgerichte, participatieve aanpak is noodzakelijk.	ZW-0877-52

Zienswijze
Indiener heeft problemen met de sturende rol die de Provincie zichzelf toedicht. Wanneer de Provincie op te starten gebieds-processen op deze manier benadert, dan doet zij de positie van burgers, bedrijven en andere belanghebbenden in het gebied tekort. Zo is het niet bedoeld door de wetgever. De Provincie kent de lokale belangen ook niet of in ieder geval onvoldoende. Naar

mening van indiener moeten gebieds-processen worden ingericht op een manier waarbij actieve betrokkenheid en zeggenschap van belanghebbenden op een betere en juridisch verantwoorde wijze is geborgd.

Indiener					
ZW-0712-17	ZW-0751-17	ZW-0756-17	ZW-0760-17	ZW-0861-17	ZW-0887-17
ZW-0727-17	ZW-0752-17	ZW-0758-17	ZW-0817-17	ZW-0863-17	ZW-0964-17
ZW-0731-17	ZW-0755-17	ZW-0759-17	ZW-0829-17	ZW-0864-17	ZW-0965-17
ZW-0968-17	ZW-0971-17	ZW-1021-17	ZW-1026-17	ZW-1031-17	ZW-1068-17
ZW-0969-17	ZW-1015-17	ZW-1022-17	ZW-1028-18	ZW-1032-17	ZW-1109-17
ZW-0970-17	ZW-1019-17	ZW-1024-17	ZW-1030-18	ZW-1034-17	ZW-1123-17
ZW-1068-17	ZW-1123-17	ZW-1138-17	ZW-1333-19	ZW-1373-17	ZW-1468-17
ZW-1109-17	ZW-1124-17	ZW-1256-17	ZW-1354-17	ZW-1431-17	

Standpunt GS

Naast generieke maatregelen is het Programma LOS gericht op een gebiedsgerichte aanpak. Naast de basisinzet voor alle Natura 2000-gebieden, kiest de Provincie in vier focusgebieden (De Peelvenen, Sarsven en de Banen, Maasduinen en Geuldal-Mergelland) voor een sterkere Provinciale regie op gebiedsprocessen en gebiedsprojecten die een samenhangende uitvoering van natuurherstel, hydrologische condities en verdere verduurzaming van de landbouw ondersteunen. In de gebiedsprocessen gaan we met gemeenten, waterschap, agrariërs, grondeigenaren, terrein beherende organisaties en maatschappelijke organisaties aan de slag om te kijken wat de beste oplossingen zijn om de doelen te bereiken. Deze aanpak kan per gebied verschillen. Waar al ontwikkelingen en gebiedsprocessen lopen haakt de Provincie daarop in. Er wordt nadrukkelijk gekeken naar wat er al op gang is, wat er speelt en hoe meekoppelkansen benut kunnen worden. Dit doen we in alle gebieden, en in de focusgebieden pakken we een actievere rol. Tenslotte is het goed om aan te geven dat deze aanpak geenszins gericht is op het beperken van juridische mogelijkheden van belanghebbenden. Immers daarvoor blijven de mogelijkheden van daartoe beschikbare procedures openstaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.9 Individuele zienswijzen

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat er onterecht wordt beweerd dat de temperatuur in Europa met 2-2,5 °C is gestegen.	ZW-0059-4

Standpunt GS

Voor betrouwbare cijfers over de ontwikkeling van de gemiddelde jaarlijkse temperatuur in Europa verwijzen we naar de betreffende databronnen. De POVI doet daar geen uitspraken over.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 2.2.7 het belang van (boven)regionale samenwerking wordt benoemd en dat, gezien de sterke economische, ecologische en infrastructurele verbondenheid van Noord-Limburg met de Stadsregio Arnhem-Nijmegen, het wenselijk is dat deze regio expliciet wordt genoemd in de eerste alinea.	ZW-0317-162

Standpunt GS

De genoemde regio wordt in de ontwerp POVI al genoemd, in paragraaf 2.7 Euregionale context.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat participatiesessies te laat zijn gecommuniceerd, waardoor ambtenaren vaak verhinderd waren.	ZW-0170-3

Standpunt GS

We stellen vast dat er vanuit gemeenten sprake is geweest van grote betrokkenheid bij en deelname aan participatiesessies. We betreuren het als partners niet aan participatiesessies hebben kunnen deelnemen. Gedurende de periode september tot en met december 2025 hebben nog diverse bijeenkomsten met gemeenten plaatsgevonden, alsook individuele gesprekken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt wie het initiatief heeft genomen tot aanwijzing van verwevingsgebied (bijvoorbeeld vanuit de overheid of door een private partij).	ZW-0191-3

Standpunt GS

De keuze om in de POVI een zonering op te nemen, waaronder een zone Verwevingsgebied, is een keuze van de Provincie, de overheid dus. Zie ook de toelichting op het waarom van zonering, die als bijlage wordt opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt of, indien het plan wordt vastgesteld door Provinciale Staten, de gemeenteraad de ontwikkeling alsnog kan tegenhouden.	ZW-0191-5

Standpunt GS

De Provinciale omgevingsvisie is zelfbindend voor de Provincie. Een gemeenteraad kan vaststelling van de POVI niet tegenhouden. In 1.1.3 Algemeen – Beleidsruimte/subsidiariteit gaan we nader in op de rolverdeling en de beleidsruimte die gemeenten hebben.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener heeft behoefte aan duidelijke werkafspraken in de hoofdstukken en paragrafen. Bij elk thema en elke paragraaf zou het omgevingsbeeld geschetst kunnen worden, de ambitie die er is en hoe de uitvoering vorm krijgt (met de doelen die men wil behalen). Dit kan in de vorm van een tabel met duidelijkheid over "Wat - Hoe - Wie".	ZW-1473-157

Standpunt GS

In elke paragraaf komen ambities, opgaven/doelen en aanpak terug. Overal worden ook provinciale belangen en rol beschreven. We benadrukken overigens dat de POVI de aanpak slechts op hoofdlijnen beschrijft, de POVI is namelijk geen uitvoeringsagenda.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het bestaansrecht van haar leden (ondernemers in groen, grond en infra) in het buitengebied in de POVI expliciet erkend en benoemd zou moeten worden.	ZW-0276-2

Standpunt GS

We zijn ons ervan bewust dat het Limburgse bedrijfsleven veel sectoren omvat die een bijdrage leveren aan de Limburgse economie, waaronder ook deze. We hoeven het bestaansrecht daarvan niet expliciet te benoemen. De visie in de POVI is generiek en niet toegespitst op specifieke bedrijfstakken. De vanuit deze sector aangedragen specifieke zienswijzen zijn uiteraard wel van een reactie voorzien.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in § 2.2.4 (woningvoorraad) onvoldoende aandacht is voor het belang van passende werkgelegenheid om prettig wonen en samenleven mogelijk te maken.	ZW-0272-2

Standpunt GS

In paragraaf 2.2.3 van de ontwerp POVI wijzen we op het belang van passend werk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor het gebied tussen Eijsden en Oost-Maarland groen te houden in overeenstemming met het 4e Limburgse Principe.	ZW-0538-3

Standpunt GS

De zonering van dit gebied omvat met name buitengebied-aanduidingen zoals NNL en Groenblauwe landbouwzone. Er is wel sprake van smalle verwevingsgebieden rondom de (landelijke) kernen. Nieuwe grootschalige verstedelijking hier is niet voorzien.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verwijst naar een uitspraak van de Raad van State die stelt dat het bouwen van 11 of meer recreatiewoningen (of welke naam hier ook aangegeven wordt) een stedelijke ontwikkeling is. Indiener vraagt de Provincie deze visie van de RvS te onderschrijven en op te nemen in de Povi. Alleen op deze wijze kan de toename van vakantieparken gestopt worden en het landschap beschermd worden.	ZW-0145-41

Standpunt GS

Ons beleid op dit vlak is al genuanceerder en verder uitgewerkt dan deze uitspraak van de Raad van State.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om geen wijzigingen aan te brengen in de afspraken tussen B&W Echt-Susteren en Ruimte voor Ruimte met betrekking tot het niet realiseren van Ruimte voor Ruimte woningen in Baakhoven.	ZW-0392-7

Standpunt GS

Wijziging van de betreffende afspraken als gevolg van deze actualisatie is niet aan de orde. Gemeenten blijven binnen de kaders van deze POVI primair verantwoordelijk voor de inrichting van het landelijk gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om koppeling van zienswijzen aan vervolgprocessen en het waarborgen van bestuurlijke en maatschappelijke samenhang.	ZW-0738-8

Standpunt GS

Uiteraard vinden wij het belangrijk dat voor iedereen helder is hoe beleidsdocumenten, bv POVI, Omgevingsverordening en Programma's onder de Omgevingswet, met elkaar samenhangen. De zienswijzen die zijn ingediend naar aanleiding van de ter inzagelegging van de ontwerp POVI, zullen en kunnen echter niet gekoppeld worden aan vervolgprocessen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt in de POVI te weinig terug van de aanbevelingen die in het MKBA Limburgs landschap 2022 zijn gedaan.	ZW-0145-3

Standpunt GS

Met de POVI geven we, conform aanbeveling in het genoemde rapport, natuur en landschap een volwaardige plaats in de beleidsafwegingen.
In het PlanMER en Passende beoordeling zijn de effecten breed beoordeeld. Het onderzoek naar draagkracht heeft (nog) niet plaatsgevonden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst erop dat de provinciale visie onvoldoende aansluit bij bestaande gemeentelijke plannen, en pleit voor het nadrukkelijker benutten van actuele gemeentelijke beleidsdocumenten als fundament onder het gezamenlijke beleid.	ZW-0196-29

Standpunt GS

De POVI is een zelfbindend visie op provinciaal schaalniveau, die de ruimtelijke vertaling weergeeft van provinciale belangen. Deze kunnen anders zijn dan gemeentelijke belangen of wensen. Op veel terreinen is er ook de nodige gemeentelijke beleidsruimte. Zie ons antwoord op de zienswijzen met betrekking tot beleidsruimte en subsidiariteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 3.3.4 In de Povi is opgenomen dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen niet worden gefaciliteerd als de behoefte niet kan worden aangetoond of er alternatieven zijn. Indiener vraagt zich af hoe de Provincie dit gaat controleren.	ZW-0145-25

Standpunt GS

Zorgvuldig omgaan met onze schaarse ruimte en voorraden is een van de Limburgse principes. We leggen daarbij uit wat dat principe in onze ogen betekent voor de praktijk. Daar hoort ook bij dat we niet willen dat er gebouwd wordt voor leegstand. Voor verschillende thema's is uitgewerkt hoe we dit principe vertalen, bv in instructieregels in de omgevingsverordening die gemeenten vragen om de behoefte aan nieuwe ontwikkelingen te onderbouwen. Ook de landelijke ladder voor duurzame verstedelijking vraagt om een onderbouwing van de behoefte.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 2.3.1 Indiener stelt dat de Povi uitgaat van een verkeerd uitgangspunt; geen krampachtige groei, het landelijk gebied is essentieel voor een gezonde en duurzame ontwikkeling in de regio. Dit gebied dient volledig te worden beschermd, indien er toch wordt ontwikkeld dat dient dit meer dan 100% te worden gecompenseerd.	ZW-0145-17

Standpunt GS

Als een van de Limburgse principes is opgenomen 'versterken bebouwd én landelijk gebied.' Insteek is om steden en dorpen compact te houden en stedelijke functies zoveel mogelijk in bestaand bebouwd gebied te concentreren. Dat zal evenwel niet altijd kunnen, alleen al vanwege de opgaven op het gebied van vergroening, klimaat en water die in datzelfde bebouwd gebied zullen moeten landen. Dan zal er buiten het bestaand bebouwd gebied een plek gevonden moeten worden. Een volledige bescherming van het landelijk gebied is in onze ogen niet realistisch. Dit zou dit landelijk gebied ook te zeer op slot zetten. Er geldt in kwetsbare gebieden en gebieden met grote opgaven op het gebied van natuur, water en landschap (NNL, Groenblauwe Landbouwzone, Beschermingsgebied Nationaal landschap Zuid-Limburg) een motiveringsplicht, deels ook een (natuur)compensatieplicht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 2.7.5.5 Indiener geeft aan dat in de Povi wel mogelijkheden worden geboden voor woningbouw, straatje erbij. Er wordt niets gesteld over economische activiteiten buiten het bebouwd gebied of de rode contour. Indiener wil dat in de povi mogelijkheden hiertoe worden uitgesloten.	ZW-0145-22

Standpunt GS

De ontwerp POVI bevat wel degelijk uitspraken over economie buiten het bestaand bebouwd gebied. Op de eerste plaats is dat de landbouw en vrijetijdseconomie. De ontwerp POVI biedt ook ruimte voor ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen buiten bebouwd gebied, voor zover de planningsopgave niet door intensivering van bestaande werklocaties kan worden ingevuld.
Er zijn ook de solitaire bedrijfskavels in het landelijk gebied. Nieuwe kleinere bedrijfjes hier worden niet op voorhand uitgesloten, voor zover passend bij het karakter van de betreffende zone. Uiteraard ligt het meest voor de hand ontwikkeling van nieuwe bedrijfjes op werklocaties op in gemengde milieus in het stedelijk gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.10 Informatieveiligheid

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat beschikbaarheid van informatie cruciaal is voor de uitvoering van POVI-projecten en verzoekt om maatregelen ter ondersteuning hiervan.	ZW-1091-2
Indiener stelt voor om technische en organisatorische maatregelen te nemen om de integriteit van informatie in de POVI te waarborgen.	ZW-1091-3
Indiener verzoekt om aandacht voor de vertrouwelijkheid van informatie binnen processen en projecten gerelateerd aan de POVI.	ZW-1091-4
Indiener verzoekt om een risicoanalyse met betrekking tot informatieveiligheid voor de POVI en de implementatie daarvan.	ZW-1091-1

Standpunt GS

De POVI is een openbaar document. Ook alle tussenproducten en stukken richting Provinciale Staten zijn openbaar. We houden uiteraard rekening met de vereisten van de AVG, bijvoorbeeld waar het gaat om gegevens over de indieners van zienswijzen. Als gevolg van het werken met het DSO is de toegankelijkheid tot kaartmateriaal aanzienlijk verbeterd ten opzichte van voorgaande omgevingsvisies. Er wordt in de POVI een kaartverantwoording opgenomen. We zien de meerwaarde niet van een risicoanalyse ten aanzien van de informatieveiligheid

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.11 Instemming

Zienswijze	Indiener
De indiener onderschrijft de koers zoals benoemd in de samenvatting van de POVI, gelooft dat samenwerking, flexibiliteit en maatwerk essentieel zijn om deze ambities waar te maken en levert hieraan een belangrijke bijdrage, met name via duurzame werkgelegenheid, innovatie, circulaire economie en de ontwikkeling van innovatieve en duurzame producten en processen.	ZW-0198-47
Indiener constateert dat de jarenlange goede samenwerking tussen indiener en Provincie Limburg terug te zien is in de POVI.	ZW-1369-2
Indiener feliciteert de Provincie Limburg en erkent dat er hard gewerkt is aan de POVI.	ZW-1156-5
Indiener heeft met belangstelling en waardering kennisgenomen van de keuzes en rol die de provincie wil nemen voor de ruimtelijke inrichting in Limburg.	ZW-1369-1
Indiener stelt met genoegen vast dat de Omgevingsvisie van provincie Limburg harmoniëert met de omgevingsvisie van Mook en Middelaar.	ZW-0199-2

Indiener wil benadrukken dat ze de Provincie Limburg zien als een waardevolle partner in het zorgvuldig vormgeven van ruimtelijke ontwikkeling.	ZW-0263-67

Standpunt GS

We nemen kennis van deze instemmende reactie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.12 Instrumenten

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er normeringen moeten komen die ruimte laat voor innovatieve oplossingen.	ZW-0608-16
Indiener ondersteunt een visie waarbij stimulerende en financiële middelen worden ingezet in plaats van opgelegde regels.	ZW-1361-5
Indiener stelt dat de ontwerp-POVI te veel nadruk legt op reguleren met geboden en verboden, terwijl uitnodigen en faciliteren van sectoren effectiever zou zijn.	ZW-0274-3
Indiener verzoekt ruimte te bieden voor maatwerk, flexibiliteit en partnerschap in het ruimtelijk beleid.	ZW-1018-12
Indiener wil duidelijkheid in de timing van ingezette beleidsinstrumenten. In het bijzonder de mogelijkheid en timing van de inzet van dwingende beleidsinstrumenten	ZW-1035-6
Indiener stelt dat het instrumentarium ontbreekt dat invulling moet geven aan het bereiken van genoemde ambities van de omgevingsvisie.	ZW-1437-2

Standpunt GS

De POVI schetst de instrumentenkoffer die de Provincie ter beschikking staat. Zowel in algemene zin (paragraaf 3.5) als de belangrijkste instrumenten per zone. Dat is steeds een beschrijving op hoofdlijnen. Maatschappelijke behoefte, prioriteit en urgentie, risico's en rol zijn van invloed op de vraag welk instrument het beste kan worden ingezet. Vaak zal dat een mix van instrumenten zijn. Onze algemene volgorde van werken is om bij voorkeur in te zetten op afspraken en dialoog uitgaande van het behalen van doelen. En pas als laatste stap over te gaan tot de inzet van publiekrechtelijke instrumenten zoals de Omgevingsverordening. De precieze inzet en mix van instrumenten werken we meestal in programma's uit, inclusief fasering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.13 Integraliteit beleid

Zienswijze	Indiener
“Bij ontwikkelingen van nieuwe stedelijke functies zoals wonen en bedrijventerreinen is het belangrijk om te onderzoeken of en in welke mate deze ontwikkeling kan landen binnen het bestaand bebouwd gebied. Met inachtneming van de opgaven op het gebied van vergroening, klimaat en water die in datzelfde bebouwde gebied liggen. Als dat niet kan, zal buiten het bestaand bebouwd gebied naar een goede plek gezocht moeten worden.” Indiener stelt dat de POVI geen heldere kaders biedt om te bepalen of de opgave vergroening, klimaat en water wel of niet mogelijk zijn.	ZW-1164-17
Daarnaast lijkt de provincie een nulsomspel te hanteren, waarbij iedere vierkante meter overvraagd wordt zonder scherpe keuzes die bijdragen aan de gezamenlijke ambities uit de Agenda Zuid-Limburg en het Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Zuid-Limburg. De samenhang tussen thema’s zoals netcongestie, stikstofproblematiek, energieopwekking en het verbeteren van de woningvoorraad, blijft daarbij onderbelicht, wat naar mening van indiener een integrale aanpak bemoeilijkt.	ZW-0302-6
De betekenis van de circulaire transitie komt naar mening van indiener slechts oppervlakkig terug in de POVI. Indiener verzoekt om circulariteit inhoudelijk in verband te brengen met andere thema’s; innovatie algemeen (wel i.r.t. Chemelot), wonen, mobiliteit, erfgoed en cultuur, vrijetijdseconomie, gezondheid, leefbaarheid, milieu-impact, afval & grondstof enz.	ZW-0302-27
De circulaire transitie komt slechts oppervlakkig terug en wordt niet (of zeer beperkt) in relatie gebracht tot andere thema’s en opgaven. Een integrale visie met koppelingen naar bijvoorbeeld ruimtegebruik op de bedrijventerreinen, energie-infrastructuur, gevolgen voor de arbeidsmarkt en kansen voor woningbouw en landbouw wordt door indiener gemist.	ZW-0304-6
De circulaire transitie krijgt naar mening van indiener slechts oppervlakkige aandacht in de POVI. Indiener verzoekt om circulaire transitie inhoudelijk te koppelen aan thema's als innovatie, wonen, mobiliteit, erfgoed, cultuur, vrijetijdseconomie, gezondheid, leefbaarheid, milieu-impact, en afvalbeheer en daarnaast inzicht te bieden in stoffenstromen met oog op circulaire economie en data gedreven planologie.	ZW-0304-47
De indiener stelt dat de visie onvoldoende samenhang heeft, waardoor het onmogelijk is als ondernemers van een agrarisch bedrijf in en om de natuurgebieden én aangewezen zoneringen op een financieel verantwoorde wijze te ondernemen. Op deze manier hebben (stoppende) ondernemers te veel last van onduidelijk beleid m.b.t. onder andere stikstofruimte of het wel of niet toestaan van (niet-)agrarische neventakken/ activiteiten.	ZW-0592-2 ZW-0595-2 ZW-0597-2 ZW-1157-2 ZW-1161-2
De Provinciale Omgevingsvisie bevat een breed spectrum aan doelstellingen, ambities en uiteenlopende (sectorale en politieke) belangen. Deze lijken elkaar regelmatig te overlappen en staan soms zelfs op	ZW-1164-2

gespannen voet met elkaar. Indiener acht het wenselijk dat er sterker wordt gestuurd op de samenhang en concrete doelstellingen, zodat de uitvoeringskracht en effectiviteit van het provinciaal beleid wordt versterkt.	
Een andere tekortkoming betreft het uitblijven van een heldere afweging tussen ontwikkelruimte en beschermingsopgaven. Weliswaar erkent de visie dat scherpe keuzes nodig zijn, maar de wijze waarop belangen als woningbouw, natuurbehoud en milieubescherming tegen elkaar worden afgewogen blijft onduidelijk	ZW-0196-28
Hoofdstuk 2 bevat heldere ambities en opgaven, maar indiener mist de scherpe keuzes en hoe die ambities en oplossingen voor de opgaven er ruimtelijk uit gaan zien. De ontwerpteksten missen een duidelijke integrale visie en blijven voornamelijk hangen in traditioneel sectoraal denken, wat problematisch is gezien de schaarste aan ruimte en arbeidskrachten.	ZW-0304-3
Hoofdstuk 2 van de POVI bevat heldere ambities en opgaven, maar indiener mist in de doorwerking vervolgens de scherpe keuzes en hoe die ambities en oplossingen voor de opgaven er ruimtelijk uit gaan zien. De ontwerpteksten missen een duidelijke integrale visie en blijven voornamelijk hangen in traditioneel sectoraal denken, wat problematisch is gezien de schaarste aan ruimte en arbeidskrachten.	ZW-0302-5
In de POVI worden naar mening van indiener verschillende conflicterende situaties gecreëerd tussen domeinen, zoals bijvoorbeeld door zoekgebieden voor opgaven over primaire landbouwgebieden of verwevingsgebieden te leggen. Hiermee wordt een weg ingeslagen, waarop diverse sectoren onder verdere druk komen te staan. Indiener pleit voor meer transparantie op de beoogde en voorgenomen keuzes, meer aandacht en afweging op de integrale doorwerking van domeindoelen op elkaar én anderzijds voor een economische effectrapportage van de diverse ruimtelijke interventies uit deze POVI met name voor de agrarische en vrijetijdssectoren.	ZW-0302-17
Indiener geeft aan dat de huidige ontwerpteksten van de POVI blijven hangen in sectoraal denken en onvoldoende rekening houden met de noodzakelijke samenhang tussen thema’s zoals netcongestie, stikstofproblematiek, energieopwekking en woningvoorraad.	ZW-0186-18
Indiener geeft aan dat de Provinciale Omgevingsvisie Limburg (POVI) op dit moment onvoldoende duidelijkheid biedt voor bewoners en gebruikers van het buitengebied om toekomstgerichte keuzes te maken.	ZW-0738-1
Indiener geeft aan dat de uitdagingen integraal opgepakt worden met een duidelijke sturing en samenwerking volgens de principes: Gezonde en veilige leefomgeving, Identiteit en kenmerken van gebieden, Zorgvuldig omgaan met schaarse ruimte en voorraden (boven- en ondergronds) en versterken van bebouwd én landelijk gebied. Indiener geeft aan dat de zoektocht in de doorwerking van deze POVI vraagt naar de aanhaking van de zachte kanten zoals leefbaarheid, veiligheid, samenleven en sociaal domein. Indiener stelt dat daarin samen met de thema's waaruit de POVI is opgebouwd een nadrukkelijke relatie zit die verdere vervlechting verdient.	ZW-1445-19

Indiener geeft aan dat het geheel impact heeft op het leef- genot en gezondheid en stelt voor het belang van bewoners boven het economisch belang te zetten.	ZW-0959-3
Indiener geeft aan dat het ontwerp van de Provinciale Omgevingsvisie Limburg te algemeen en vaag is opgesteld, waardoor rechtszekerheid ontbreekt.	ZW-1207-1
Indiener geeft aan dat het stapelen van ambities voorkomen moet worden als dit het maken van efficiënte keuzes in de weg staat.	ZW-0608-4
Indiener geeft aan dat op dit moment de POVI te complex en onvoldoende integraal is, er zijn veel kaartlagen, er is veel informatie en ook veel detail om op te kunnen sturen, maar het hoofddoel van de POVI zou toch moeten zijn om de grote lijnen voor te zetten voor de toekomst en sturing te bieden bij keuzes die gemaakt moeten worden.	ZW-1473-126
Indiener geeft aan in te stemmen met het belang van zorgvuldig omgaan met schaarse ruimte en het versterken van bebouwd en landelijk gebied door multifunctioneel te denken over crossovers, bijvoorbeeld door woningbouw en natuurontwikkeling te combineren.	ZW-0608-7
Indiener is een gemeente met een grote ambitie. De voorliggende POVI belemmert in de optiek van indiener haar om die ambitie waar te maken. Een (provinciale omgevings-)visie behoort volgens indiener integraal te zijn en vanuit die integraliteit tot stand te komen. Thema's en onderwerpen hangen nadrukkelijk met elkaar samen, zijn afhankelijk van elkaar en oefenen over en weer invloed op elkaar uit. Deze POVI ademt volgens indiener op geen enkele manier integraliteit uit. Alle thema's, onderwerpen en deelelementen zijn separaat behandeld, benoemd en beschreven en afhankelijkheden en wederzijdse invloeden zijn niet benoemd. Essentiële en thema overstijgende aspecten als leefbaarheid, bereikbaarheid, vitaliteit en gezondheid komen volgens indiener door de keuzes gemaakt op inhoud en proces niet uit de verf.	ZW-1127-1
Indiener mist een integrale aanpak in de POVI en ziet dat opgaven vooral sectoraal en soms tegenstrijdig zijn geformuleerd.	ZW-0224-144
Indiener onderstreept het belang van een Provinciale Omgevingsvisie die zowel richting geeft als ruimte laat, en die beleidsmatig sterk, uitvoerbaar, bestuurbaar en gedragen is. Indiener pleit voor een integrale benadering van grote opgaven zoals landbouwtransitie, woningbouw, economie, energie, erfgoed en waterveiligheid, met aandacht voor regionale verschillen, lokale uitvoeringskracht en de unieke kracht van het Limburgse landschap en samenleving. Indiener roept de provincie op om als verbindende partner op te treden: faciliterend waar nodig, sturend waar vereist, maar altijd in samenspraak met gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en inwoners. Indiener geeft aan dat zijn gemeente graag een actieve bijdrage levert aan het bouwen van een toekomstbestendig, leefbaar en economisch krachtig Limburg.	ZW-0196-180
Indiener pleit enerzijds voor meer transparantie op de beoogde en voorgenomen keuzes, meer aandacht en afweging op de integrale	ZW-0319-14

doorwerking van domeindoelen op elkaar én anderzijds voor een economische effectrapportage van de diverse ruimtelijke interventies.	
Indiener pleit voor een sterkere verbinding tussen ruimtelijke kwaliteit en de leefwereld van inwoners, waarbij aandacht wordt besteed aan betaalbaar wonen, schone lucht, toegankelijke voorzieningen en een gezonde leefomgeving, om het draagvlak voor de visie te vergroten.	ZW-0196-27
Indiener roept op tot het opstellen van een meer integrale visie met duidelijke keuzes en prioriteiten. Indiener is van mening dat de huidige visie voor meerdere interpretaties vatbaar is.	ZW-0995-7
Indiener stelt dat de ontwerp-POVI veel onderwerpen en mogelijkheden bespreekt, maar dat deze elkaar tegenspreken en daardoor verwarring veroorzaken bij inwoners.	ZW-0923-35
Indiener stelt dat deze POVI inhoudelijk niet voldragen is. Er staan volgens indiener feitelijke onjuistheden in en inhoudelijke keuzes zijn volgens indiener niet altijd even goed doordacht. De integraliteit ontbreekt volgens indiener.	ZW-1127-6
Indiener stelt dat doelen tegenstrijdig zijn, zij verzoeken Provincie om een integraal afwegingskader op te stellen.	ZW-1035-3
Indiener stelt dat in de voorliggende POVI verschillende conflicterende situaties gecreëerd worden tussen domeinen, zoals bijvoorbeeld door zoekgebieden voor opgaven over primaire landbouwgebieden of verwevingsgebieden te leggen. Hiermee wordt een weg ingeslagen, waarop op middellange termijn toch diverse sectoren onder verdere druk komen te staan.	ZW-0319-13
Indiener stelt dat in de voorliggende POVI verschillende conflicterende situaties gecreëerd worden tussen domeinen, zoals bijvoorbeeld door zoekgebieden voor opgaven over primaire landbouwgebieden of verwevingsgebieden te leggen. Hiermee wordt een weg ingeslagen, waarop op middenlange termijn toch diverse sectoren onder verdere druk komen te staan. Hierbij kan gedacht worden aan de agrarische sector, maar ook MKB en de vrijetijdseconomie.	ZW-0187-43 ZW-0207-37 ZW-0238-27 ZW-0253-41 ZW-0271-27 ZW-0314-27 ZW-1038-134 ZW-1127-59
Indiener stelt voor om een integrale benadering te hanteren waarbij thema's zoals wonen, landbouw, energie en natuur in samenhang worden afgewogen.	ZW-0608-1
Indiener verzoekt om een afwegingskader waarin ruimtelijke kwaliteit, economische haalbaarheid en maatschappelijke waarde op integrale wijze worden gewogen.	ZW-0608-2
Indiener verzoekt om te waarborgen dat de verdeling van ruimtelijke lasten evenwichtig gaat plaats vinden en dat individuele agrariers niet worden belast voor het mogelijk maken van ruimtelijke intensivering elders.	ZW-1422-31
Indiener verzoekt Provincie Limburg om alle feiten naast elkaar te leggen en tot een integrale beoordeling te komen in de POVI.	ZW-0753-24
Indiener verzoekt Provincie Limburg om onevenwichtigheid in de behandeling van verschillende functies – zoals landbouw versus recreatie en	ZW-0807-27

logistiek – recht te trekken door uniforme, ecologisch verantwoorde toetsingskaders te hanteren.	
Indiener vindt dat het belang van de land- en tuinbouw te zwaar wordt aangezet en vraagt om meer aandacht voor het verminderen van impact op gebied en leefklimaat	ZW-0224-165
Indiener vindt het een belangrijk aandachtspunt dat de thema's Water en Bodem concreet in de lead zijn gezet energie het eerstvolgende bepalende thema is. Indiener ervaart deze thema's als zwaar en beperkend in de visie terwijl deze tegelijk al jaren boven de markt hangen en steeds maar geen oplossing krijgen. Indiener stelt dat wonen, Leefbaarheid en Mobiliteit daarmee worden beperkt. Indieners vrees blijft dat het straatje erbij snel zal sneuvelen op de eerstgenoemde thema's.	ZW-1445-59
Indiener vraagt om een scherpere benoeming van de samenhang tussen demografische en ecologische druk, inclusief de "grijze druk" van vergrijzing en ontgroening, en de "groene druk" van bodemdaling, vernatting, milieudruk en natuuruitbreiding. Indiener pleit voor integrale keuzes die de combinatie van demografische en ecologische druk adresseren.	ZW-0196-99
Indiener vraagt voor een integrale beoordeling van alle genoemde feitelijke en toekomstige ontwikkelingen.	ZW-0837-10
Indiener wil dat de POVI borgt dat belangenafwegingen transparant, navolgbaar en toetsbaar plaatsvinden, waarbij ruimte blijft voor lokale inbreng en gebiedsspecifieke omstandigheden.	ZW-0306-15
Indiener ziet de POVI als dé kapstok voor sectoraal en gebiedsgericht beleid voor de gehele provincie, alsmede een relevant afwegingskader voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL).	ZW-0160-3

Zienswijze

Indiener geeft aan dat de ontwerp-POVI meer dan 100 kaarten bevat en veel ambities, waarden en belangen beschrijft die meestal sectoraal zijn opgesteld, terwijl in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk deze integraal moeten worden afgewogen op locatieniveau. Indiener geeft aan dat een gedeeld beeld en een methode of proces voor het maken en motiveren van relevante afwegingen ontbreken.

Indiener

ZW-0166-14	ZW-0196-10	ZW-0241-4	ZW-0317-24	ZW-1473-4	ZW-0224-18
ZW-0186-11	ZW-0237-4	ZW-0313-13	ZW-1236-9	ZW-1479-56	ZW-0278-24
ZW-0188-3	ZW-0240-9				

Zienswijze

Indiener stelt dat water- en bodemgerelateerde kwesties om meer duidelijkheid ten aanzien van kaders en handelingsperspectief én meer betrokkenheid en dialoog vragen om verschillende belangen en opgaven te verbinden.

Indiener

ZW-0187-82	ZW-0238-66	ZW-0253-80	ZW-0271-66	ZW-0314-66	ZW-1127-98
ZW-0207-76					

Zienswijze

Indiener stelt dat hoofdstuk 2 van de POVI heldere ambities en opgaven bevat, maar indiener mist de scherpe keuzes en hoe die ambities en oplossingen voor de opgaven er ruimtelijk uit gaan zien.

Indiener

ZW-0187-28	ZW-0238-12	ZW-0253-26	ZW-0271-12	ZW-0314-12	ZW-1038-119
ZW-0207-22	ZW-1127-44				

Zienswijze

Indiener stelt dat het vooruit schuiven van moeilijke beslissingen het risico met zich mee brengt dat bestuurlijke afspraken niet gerealiseerd worden en belangrijke thema's tot 2027 stil komen te liggen.

Indiener

ZW-0187-31	ZW-0238-15	ZW-0253-29	ZW-0271-15	ZW-0314-15	ZW-1038-122
ZW-0207-25	ZW-1127-47				

Zienswijze

Indiener stelt dat het lijkt alsof Provincie Limburg een nulsomspel hanteert, waarbij iedere vierkante meter overvraagd wordt zonder scherpe keuzes die bijdragen aan de gezamenlijke ambities uit de Agenda Zuid-Limburg en het Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Zuid-Limburg.

Indiener

ZW-0187-30	ZW-0187-30	ZW-0238-14	ZW-0271-14	ZW-1038-121	ZW-1127-46
ZW-0207-24	ZW-0207-24	ZW-0253-28	ZW-0314-14		

Zienswijze

Indiener stelt dat de samenhang tussen thema's, zoals netcongestie, stikstofproblematiek, energieopwekking en het verbeteren van de woningvoorraad, onderbelicht blijft wat een integrale aanpak bemoeilijkt.

Indiener

ZW-0187-32	ZW-0238-16	ZW-0271-16	ZW-0314-16	ZW-1038-123	ZW-1127-48
ZW-0207-26	ZW-0253-30				

Zienswijze

Indiener stelt dat de ontwerpteksten een duidelijke integrale visie missen en voornamelijk hangen blijven in traditioneel sectoraal denken, wat problematisch is gezien de schaarste aan ruimte en arbeidskrachten. Juist sterke samenhang en onderlinge relaties tussen domeinen zijn noodzakelijk om de fundamentele transitieopgaven effectief aan te pakken.

Indiener

ZW-0187-29	ZW-0238-13	ZW-0271-13	ZW-0314-13	ZW-1038-120	ZW-1127-45
ZW-0207-23	ZW-0253-27				

Zienswijze

Indiener pleit enerzijds voor meer transparantie op de beoogde en voorgenomen keuzes, meer aandacht en afweging op de integrale doorwerking van domeindoelen op elkaar én anderzijds voor een economische effectrapportage van de diverse ruimtelijke interventies uit deze POVI met name voor de agrarische en vrijetijdssectoren.

Indiener					
ZW-0187-44	ZW-0238-28	ZW-0271-28	ZW-0314-28	ZW-1038-135	ZW-1127-60
ZW-0207-38	ZW-0253-42				

Standpunt GS

In de ontwerp POVI is geschetst dat Limburg staat voor een aantal grote en complexe opgaven in het fysieke domein. Er liggen in dat brede domein de nodige ambities en doelen op Europees, nationaal, provinciaal en regionaal niveau. Die ambities zijn niet allemaal en zeker ook niet op elke plek te realiseren. Er is immers schaarste aan ruimte, milieuruimte, ruimte op het energienet en water. Keuzes gericht op het ene doel kunnen bovendien impact hebben op andere doelen, zowel in positieve als in negatieve zin. Dat vraagt om scherpe keuzes. In het Ruimtelijk Voorstel Limburg (GS, december 2023) zijn al belangrijke keuzevraagstukken in het fysiek domein geïdentificeerd. Bij de voorbereiding van de ontwerp POVI is dat overzicht van keuzevraagstukken aangevuld en zijn discussiebladen per keuzevraagstuk opgesteld met relevante overwegingen. Zoals steeds de inzet is geweest worden in de POVI veel van die keuzes daadwerkelijk gemaakt. Zo geeft de POVI antwoord op de schuurpunten uit het Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Zuid-Limburg, en draagt zo bij aan de realisatie van de Agenda Zuid-Limburg. Veel van die keuzes in de POVI laten ruimte voor verdere verfijning en precisering. In provinciale programma's en in gebiedsprocessen (bv vanuit het programma Limburgs Offensief Stikstof of het interbestuurlijk programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg). Ten aanzien van veel keuzes vormt de POVI het kader voor regionale en lokale gebiedsgerichte keuzes door gemeenten en waterschap. Daarmee aansluitend bij het subsidiariteitsbeginsel uit de Omgevingswet (zie ook ons antwoord op de zienswijzen die daarop betrekking hebben). In de POVI wordt geen enkel belang vooraf als (eenzijdig) leidend of sturend benoemd. We tekenen daarbij aan dat een aantal onderwerpen in belang flink is toegenomen (bv natuurherstel, water en bodem, en energievoorziening). Er zal bij ruimtelijke ontwikkelingen altijd sprake (moeten) zijn van een integrale afweging van alle relevante belangen. Die oproep zien we in veel zienswijzen ook terug. Een belangrijke keuze in de POVI betreft de aanscherping van de algemene zonering, waarbij het buitengebied verder verfijnd is. De Provincie geeft daarbij aan welke belangen in welk deelgebied prioriteit hebben. Soms ligt die bij de stedelijke ontwikkelingen, soms bij water en natuur, dan weer bij mens en milieu, in grote delen van Limburg ook bij de landbouw. Daarmee wordt aangesloten bij het Limburgs principe 3 'Recht doen aan de kenmerken en identiteit van gebieden'.

Een aantal indieners vraagt om een uniform, integraal afweegkader. Zo'n afweegkader biedt deze POVI niet. Sommige reacties vragen om een economische effectrapportage. Bij de totstandkoming van de POVI is een planMER opgesteld met een integrale beoordeling van effecten (ook economisch en sociaal) van beleidsvoornemens, zowel in positieve (meekoppelkansen) als negatieve zin (effecten op milieu en gezondheid). De POVI bevat een overzicht van de belangrijkste doelen in het fysiek domein vanuit provinciale optiek (inclusief zwaarte en status). Dat is ook gebruikt in het planMER. De Limburgse principes vormen een richtinggevend kompas voor beoordeling van nieuwe plannen en projecten, waar en wanneer de POVI ruimte laat voor een maatwerkafweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.14 Kaarten algemeen

Zienswijze	Indiener
De indiener constateert dat onder het tabblad Kaarten op het Omgevingsloket niet alle relevante kaarten zijn opgenomen en verzoekt om alle kaarten die onderdeel uitmaken van de POVI volledig en overzichtelijk op te nemen onder dit tabblad.	ZW-0198-34
Indiener geeft in overweging POVI zonder kaarten vast te stellen omdat kaartmateriaal van onvoldoende kwaliteit is.	ZW-1236-237
Indiener complimenteert de Provincie Limburg over het nieuw opgestelde kaartmateriaal dat raadpleegbaar is in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en de POLviewer. De kaarten over de gebiedspaspoorten zijn voor de indiener een goed startpunt m.b.t. landschap en cultuurhistorie.	ZW-0263-6
Indiener geeft aan dat de begrenzingen op andere kaarten uit de ontwerp-POVI niet overeenkomen met de informatie van de gemeente Venray, zoals de grens van het beekdal van de Loobeek.	ZW-0166-137
Indiener geeft aan dat de kaart waarop de Beleidslijn Grote Rivieren is vastgelegd, gebaseerd is op een verouderde kaart en verzoekt deze aan te passen.	ZW-1473-183
Indiener geeft aan dat de kaartbeelden aangepast moeten worden conform de opmerkingen in bijlage 3, die integraal onderdeel uitmaakt van deze zienswijze.	ZW-0241-124
Indiener geeft aan dat de kaarten generiek zijn ingetekend, zonder onderzoek naar de lokale situatie en zonder lokale afstemming tijdens het participatietraject.	ZW-0317-144
Indiener geeft aan dat de kaarten in de ontwerp-POVI'25 niet kloppen, overlappen, of niet herleidbaar zijn. Ze verzoeken de provincie om het kaartmateriaal integraal te verbeteren, brondocumenten te voorzien, en een paragraaf toe te voegen over de totstandkoming en toepassing van de kaarten.	ZW-0166-150
Indiener geeft aan dat de kaarten niet gemakkelijk in te zien zijn, wat niet getuigt van open bestuur.	ZW-0844-4
Indiener geeft aan dat de kaarten zijn beoordeeld binnen de grenzen van de beschikbare ambtelijke capaciteit.	ZW-0317-147
Indiener geeft aan dat de ontwerp-POVI gebruikmaakt van kaartmateriaal waarvan de kwaliteit sterk varieert. Men merkt op dat veel kaarten 'automatisch' zijn gegenereerd op basis van input vanuit verschillende databronnen, zonder voorafgaande afstemming met gemeenten.	ZW-1236-227
Indiener geeft aan dat de ontwerp-POVI onvoldoende uitlegbaarheid en toegankelijkheid van het kaartmateriaal biedt, wat vragen oproept over de rechtszekerheid en toetsbaarheid van het besluit.	ZW-1060-1
Indiener geeft aan dat dit leidt tot een algehele disclaimer op de in de POVI gepresenteerde kaarten.	ZW-0317-149

Indiener geeft aan dat er aangedrongen wordt op een gericht afstemmingsoverleg tussen de provincie en de gemeente over dit kaartmateriaal voor de vaststelling van de POVI.	ZW-0237-125
Indiener geeft aan dat er een algemene disclaimer noodzakelijk wordt geacht voor het kaartmateriaal van de ontwerp-POV dat specifiek betrekking heeft op het grondgebied van de gemeente.	ZW-0237-123
Indiener geeft aan dat er een foutieve kaartlaag in het POVI zit die verschijnt bij het klikken op 'bebouwd gebied' in paragraaf 3.4.5.	ZW-0333-1
Indiener geeft aan dat er een knop toegevoegd zou moeten worden om alle kaartlagen in de legenda uit te zetten, zodat je zelf de gewenste kaartlaag aan kunt zetten en dat ook op basis van een klik op de kaart.	ZW-1473-177
Indiener geeft aan dat er een onjuiste kaartlaag verschijnt bij het selecteren van bebouwd gebied.	ZW-0332-3
Indiener geeft aan dat er een zoekfunctie toegevoegd zou moeten worden, zodat je op zoekwoorden kunt zoeken op basis van een klik op de kaart, en dat er een link naar de pagina licht, zodat alle hoofdstukken/paragrafen bij elkaar zijn te vinden in een hoofdberg.Indiener geeft aan dat als je de kaartlaag extensiveringsgebieden aanklikt, deze niet open staat, en vraagt om een betere gebruiksvriendelijkheid van de POL-viever.	ZW-1473-178
Indiener geeft aan dat er fouten in de kaarten zijn. Voorafgaand aan de ter-inzage-legging van de ontwerp-POVI was bekend dat deze veel fouten bevat. De lokale overheid krijgt de gelegenheid om tijdens de zienswijzeperiode te reflecteren, maar gezien het aantal kaarten en kaartlagen is dat als het zoeken van spelden in een hooiberg. Er wordt verzocht zorgvuldiger te werk te gaan in afstemming met de lokale overheid.	ZW-0188-17
Indiener geeft aan dat er kennis is genomen van de kaarten. De kaarten zijn volgens de indiener niet definitief en bevatten momenteel nog veel kaartfouten, evenals kleine vreemde snippers en zones rondom bebouwing. Deze zouden niet conform NNL en ander vastgesteld beleid zijn. Indiener verzoekt om aandacht te besteden aan de integraliteit en samenhang tussen de diverse thema’s en beleidsuitgangspunten, zodat dit soort tegenstrijdigheden kunnen worden verwijderd.	ZW-1473-179
Indiener geeft aan dat er veel onjuistheden in de kaarten zitten, vaak op detailniveau.	ZW-0317-145
Indiener geeft aan dat er, naast de regionale aandachtspunten, specifiek is gekeken naar het grondgebied van de gemeente Mook en Middelaar, met name naar het kaartmateriaal.	ZW-0317-143
Indiener geeft aan dat het kaartmateriaal niet gebruiksvriendelijk en duidelijk is vanwege tegenstrijdige kaartbeelden en onleesbaarheid.	ZW-0317-14
Indiener geeft aan dat onduidelijk is welke data is gebruikt en welke afwegingen zijn gemaakt bij het opstellen van het kaartmateriaal, en vraagt zich af of tegenstrijdige kaartlagen zijn bekeken en of samenvoeging van kaartlagen mogelijk is.	ZW-1236-228
Indiener geeft aan dat wordt overwogen om de POVI vast te stellen zonder kaarten, waarbij in overleg met de gemeenten eerst goede kaarten kunnen	ZW-1236-128

worden opgesteld. Het wordt gesuggereerd om de kaarten later alsnog toe te voegen bij de herziening van de POVI.	
Indiener geeft aan dat zij zich niet verantwoordelijk voelen voor deze onjuistheden.	ZW-0317-146
Indiener heeft opmerkingen op het kaartmateriaal en de begrenzingen gemaakt en/of bijlagen toegevoegd of nagezonden waarin ingaan wordt op het kaartmateriaal en begrenzingen behorende bij de Ontwerp POVI. Nadrukkelijk wijst indiener erop dat dit geheel van stukken de zienswijze vormt.	ZW-0187-18 ZW-0238-2 ZW-0253-16 ZW-0271-2 ZW-0314-2 ZW-1127-34
Indiener heeft ter verduidelijking een afbeelding van de kaart op desbetreffende locatie bijgevoegd als document.	ZW-0716-3
Indiener merkt op dat de kwaliteit van de het kaartmateriaal sterk verschilt. Onduidelijk is welke data is gebruikt, of welke afwegingen zijn gemaakt om te komen tot kaartmateriaal, of bekeken is waar kaartlagen tegenstrijdig zijn en of het niet mogelijk is om kaartlagen samen te voegen. Gelet hierop is een algemene disclaimer m.b.t. kaartmateriaal noodzakelijk. Dit betekent dat we op het moment van sturen van deze zienswijze nog geen beeld hebben hoe de begrenzingen op de kaarten precies lopen.	ZW-1204-214
Indiener stelt dat de ontwerp-POVI te omvangrijk is en te veel kaarten bevat, waardoor de boodschap voor inwoners en gemeenschappen onoverzichtelijk wordt.	ZW-0923-22
Indiener verzoekt bij handhaving huidig kaartmateriaal de disclaimer toe te voegen; 'Daar waar kaartmateriaal van de POVI afwijkt van de juridische situatie in het Omgevingsplan of de werkelijke situatie, is de situatie 'in het veld' leidend bij de beoordeling van cases, met uitzondering van situaties waarin de daadwerkelijke situatie het gevolg is van illegaal handelen.	ZW-1236-238
Indiener verzoekt de begrenzing van landbouwgebieden, verwevingsgebieden en zones voor energie-infrastructuur tijdig en transparant aan te geven, met inbegrip van de effecten daarvan voor de leefgemeenschappen.	ZW-0923-8
Indiener verzoekt een disclaimer op te nemen mbt status, detailniveau en foutjes kaartmateriaal	ZW-0317-240
Indiener verzoekt om begrijpelijkere en beter toegankelijke kaartlagen en bijbehorende regels in de definitieve Provinciale Omgevingsvisie, zodat burgers en ondernemers de impact van het beleid kunnen begrijpen.	ZW-0285-1
Indiener verzoekt om de kaarten en kaartlagen te delen zodat de lokale overheid het kaartmateriaal aan kan passen.	ZW-0242-29
Indiener verzoekt om een knop toe te voegen in beleidskaarten om alle lagen in één keer aan of uit te zetten.	ZW-0317-13
Indiener verzoekt om ruimte voor maatwerk en gebiedsspecifieke afwegingen in de definitieve POVI door zoneringen indicatief te maken en niet arbitrair.	ZW-0608-8
Indiener geeft aan dat het wenselijk zou zijn dat het ontwerp-POVI (weer) gebruik maakt van kaartmateriaal, omdat de kwaliteit van het huidige kaartmateriaal sterk verschilt en veel kaarten 'automatisch' zijn gegenereerd	ZW-0186-27

op basis van input vanuit verschillende databases, zonder dat er afstemming heeft plaatsgevonden met de betrokken gemeenten. Volgens indiener is onduidelijk of welke data is gebruikt, welke afwegingen zijn gemaakt met betrekking tot het kaartmateriaal, of bekende kaartlagen tegenstrijdig zijn en of het niet mogelijk is om kaartlagen samen te voegen. Dit resulteert in een algemene disclaimer: "m.b.t. kaartmateriaal noodzakelijk; de werkelijke situatie in het veld is leidend bij de beoordeling van cases," met uitzondering van die situaties waarin de daadwerkelijke situatie het gevolg is van illegale handelen.

Zienswijze

Indiener geeft aan waardering te hebben voor het gebruik van kaartmateriaal in de ontwerp-POVI, maar dat de kwaliteit sterk varieert omdat veel kaarten automatisch zijn gegenereerd op basis van databronnen zonder afstemming met gemeenten. Indiener geeft aan dat onduidelijk is welke data zijn gebruikt, welke afwegingen zijn gemaakt, of kaartlagen op tegenstrijdigheden zijn beoordeeld en of samenvoeging mogelijk is. Indiener geeft aan dat daarom een algemene disclaimer nodig is, waarbij de werkelijke situatie in het veld leidend is, behalve bij situaties die het gevolg zijn van illegaal handelen.

Indiener

ZW-0166-17	ZW-0240-12	ZW-0313-16	ZW-1473-7	ZW-1236-12	ZW-0224-21
ZW-0196-13	ZW-0241-7	ZW-0317-27	ZW-1479-59	ZW-0237-7	ZW-0278-27

Zienswijze

Indiener heeft opmerkingen geplaatst bij kaartmateriaal. Dit wordt in een apart proces met de gemeente en provincie behandeld

Indiener

ZW-0224-134	ZW-0186-133	ZW-0188-71	ZW-0240-133	ZW-0241-160	ZW-1236-229
ZW-1473-123					

Zienswijze

Indiener heeft opmerkingen geplaatst bij kaartmateriaal. Dit wordt in een apart proces met de gemeente en provincie behandeld

Indiener

ZW-0224-134	ZW-0186-133	ZW-0188-71	ZW-0240-133	ZW-0241-160	ZW-1236-229
ZW-1473-123					

Zienswijze

Indiener geeft aan waardering te hebben voor het gebruik van kaartmateriaal in de ontwerp-POVI, maar dat de kwaliteit sterk varieert omdat veel kaarten automatisch zijn gegenereerd op basis van databronnen zonder afstemming met gemeenten. Indiener geeft aan dat onduidelijk is welke data zijn gebruikt, welke afwegingen zijn gemaakt, of kaartlagen op tegenstrijdigheden zijn beoordeeld en of samenvoeging mogelijk is. Indiener geeft aan dat daarom een algemene

disclaimer nodig is, waarbij de werkelijke situatie in het veld leidend is, behalve bij situaties die het gevolg zijn van illegaal handelen.

Indiener					
ZW-0166-17	ZW-0240-12	ZW-0278-27	ZW-0317-27	ZW-1473-7	ZW-0224-21
ZW-0196-13	ZW-0241-7	ZW-0313-16	ZW-1236-12	ZW-1479-59	ZW-0237-7

Zienswijze

De indiener stelt dat de huidige kaarten en onderliggende kaartlagen, de verschillende gebiedsaanduidingen en de hoeveelheid onderliggende informatie het erg lastig maken om te snappen wat in de toekomst mogelijk de gevolgen zijn voor het bedrijf, productlocatie en bijbehorende gronden, zeker als op hetzelfde "perceel" meerdere doelen (kaartlagen) zijn geformuleerd.

Indiener					
ZW-0547-2	ZW-0557-1	ZW-0595-1	ZW-0841-1	ZW-1043-1	ZW-1161-1
ZW-0550-1	ZW-0558-1	ZW-0597-1	ZW-0934-1	ZW-1119-2	ZW-1345-1
ZW-0553-1	ZW-0592-1	ZW-0835-1	ZW-1037-1	ZW-1157-1	

Standpunt GS

We hebben een slag gemaakt van vrijwel geen kaarten bij de POVI uit 2021 naar ruim 100 kaarten bij het ontwerp van de geactualiseerde POVI. Dat past bij de insteek om met de POVI weer meer sturing te geven aan de ruimtelijke inrichting van Limburg. We zijn blij met de uitgesproken waardering daarvoor. Terecht wordt geconstateerd dat er nog het nodige te winnen valt aan afstemming tussen gemeentelijke en provinciale kaartbestanden. Deels zijn er al slagen gemaakt door aanpassingen van kaartbeelden uit de ontwerp POVI op basis van de zienswijzen van en gesprekken met gemeenten. Maar dit is een doorlopend proces.

De kaarten zijn zowel toegankelijk vanuit het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO, Regels op de kaart), maar ook vanuit onze eigen POL-viewer. Het DSO biedt de mogelijkheid om voor een specifieke plek precies te zien welke kaartlagen met bijbehorende beleidsuitspraken van toepassing zijn (als het ware een 'saté-prikker').
De POL-viewer biedt die mogelijkheid ook, maar daarnaast ook de mogelijkheid om per thema kaarten te bekijken. Er worden in diverse reacties suggesties gedaan voor verbetering van dit systeem. Die betrekken we bij de verdere ontwikkeling van het systeem. Niet alles is op dit moment al technisch mogelijk.

Het werken met het DSO is een wettelijke verplichting vanuit de Omgevingswet. We delen dan ook niet de opvatting dat de rechtszekerheid in het geding is.

Er zijn de nodige zienswijzen over de status van de begrenzingen in de POVI. Bij een zelfbindende visie zou een globale, indicatieve begrenzing zeker kunnen passen. Echter wanneer we voor bepaalde zones regels willen opnemen in de Omgevingsverordening zal de begrenzing exact moeten zijn. Kaarten die een feitelijke situatie of bestaande juridische status weergeven, kennen al een exacte begrenzing. Daar komt nog bij dat als gevolg van de introductie van het DSO ook in de provinciale kaarten van de POVI tot op perceelniveau kan worden ingezoomd. De begrenzingen van een aantal zones heeft een voorlopig karakter, bv bij de ecologische verbindingszones

(zoekgebieden) en de Overgangsgebieden rondom de Natura 2000-gebieden (zie uitleg bij de betreffende thema's). Op een later tijdstip wordt de begrenzing van deze zones definitief gemaakt.

Zoals aangegeven in de ontwerp POVI zal bij de beoordeling van initiatieven door ons altijd rekening worden gehouden met de feitelijke situatie. Daar zullen we aan toevoegen 'Met uitzondering van die situaties waarin de daadwerkelijke situatie het gevolg is van illegaal handelen'.

We voegen aan de definitieve POVI een kaartenverantwoording toe, zoals door meerdere partijen gevraagd. Naast status van elke kaart (beleidskaart, weergave feitelijke situatie) zullen we daarin in elk geval ook de herkomst en actualiteit van de in deze POVI gebruikte data /gegevens weergeven. Er wordt door diverse indieners gewezen op een aantal incorrecte verwijzingen naar de kaarten. Die verwijzingen worden aangepast.

Voorstel aan PS

Aan de POVI als bijlage een kaartverantwoording toe te voegen.

Tekst van hoofdstuk 3 paragraaf 3.4.9 wijzigen ten aanzien van de status van de begrenzingen. Zie voorstel integrale nieuwe tekst van paragraaf 3.4 Algemene zonering.

Tekst toevoegen in hoofdstuk 3 paragraaf 3.4.9 aan de regel 'Bij de beoordeling van initiatieven door ons wordt rekening gehouden met de feitelijke situatie.': 'Met uitzondering van die situaties waarin de daadwerkelijke situatie het gevolg is van illegaal handelen'.

1.15 Klimaat

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de POVI niet ingaat op de manier waarop de provincie omgaat met klimaatgerelateerde veiligheidsdreigingen, zoals hitte-eilanden, wateroverlast, bosbranden of droogte-impact op infrastructuur.	ZW-0241-133
Indiener geeft aan dat een gezonde en veilige leefomgeving centraal moet staan, met aandacht voor klimaatverandering, natuur en biodiversiteit.	ZW-0608-5
Indiener stelt dat de provincie meer moet doen aan klimaatadaptief bouwen, waaronder maatregelen tegen hittestress en wateroverlast, ook in kleinere kernen.	ZW-0923-118
Indiener stelt dat in de ontwerp POVI de term hitte als onderdeel van klimaat(adaptatie) in diverse paragrafen wordt genoemd. Indiener stelt dat zo een koppeling tussen het thema gezonde veilige leefomgeving en waterhuishouding, gezondheid en wonen wordt gemaakt. Indiener geeft aan dat het rekening houdend met de KNMI-klimaatscenario's (oktober 2023) niet alleen natter, droger maar vooral ook heter zal worden. Indiener stelt dat zeker in Limburg en met name in de stedelijke gebieden de hitteopgave nu al maar zeker in de toekomst veel impact heeft op de kwaliteit van de leefomgeving en gezondheid.	ZW-0263-17

Indiener stelt dat Midden-Limburg, en specifiek Echt-Susteren, last heeft van hitte, verdroging, verstening, ongezonde lucht en vernietigde natuur, en stelt dat de Provincie prioriteit moet geven aan gezondheid en welzijn boven economische belangen.	ZW-0930-5
Indiener stelt voor om in de POVI nadrukkelijk aandacht te besteden aan de hitteopgave. Zo kan er een aparte paragraaf over aanpak van hitte(stress) worden opgenomen waarbij een sterke relatie wordt gelegd met gezondheid en leefbaarheid van de fysieke leefomgeving. Indiener beschikt sinds 2024 over een lokaal hitteplan en over een uitgebreide website over hitte. In de omgevingsvisie van de indiener is onder meer de verhaallijn en ambitie “klimaatbestendige stad” opgenomen. Indiener wilt sterk inzetten op de pijlers gezondheid, gebouw en gebied (volgens de handreiking menukaart “hitte”) om de gevolgen van hitte voor bewoners in de gebouwde omgeving aan te pakken. Indiener stelt voor de pijler “gebied” in de POVI verder aan te vullen met nadruk om ruimte te behouden voor vergroening van het stedelijk gebied. Indiener stelt dat dan ook bij nieuwbouw rekening wordt gehouden met de (toenemende) koeltevraag, de voorkeursvolgorde van verkoeling en het tegengaan van hittestress. Indiener verwijst naar het recentelijk verschenen nationale rapport Hitte aanpak 2025.	ZW-0263-18

Standpunt GS

De gevolgen van de klimaatverandering krijgen in de POVI de nodige aandacht. Ook hittestress wordt op tal van plekken genoemd. Limburgs principe 1 is dat we bij ontwikkelingen en initiatieven in Limburg gezondheids- en milieuaspecten een volwaardige plek in de afweging geven. Gemeenten hebben bij uitstek de mogelijkheden om bij de inrichting van steden en dorpen het aspect hittestress goed mee te nemen. Daarom formuleren we hiervoor geen specifiek provinciaal beleid. Dat past ook bij het subsidiariteitsbeginsel. Overigens heeft het feit dat in steden en dorpen naar verwachting meer ruimte nodig zal zijn voor groen en water impact op de vraag waar nieuwe woningbouwontwikkeling mogelijk is. Op natuurbrandpreventie wordt elders in deze nota specifiek ingegaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.16 Leefbaarheid platteland

Zienswijze
Indiener geeft aan dat er veel nadruk ligt op de Woondeal tot 2030 en Limburg Centraal na 2030. Er wordt gevraagd naar de lange termijnvisie voor de overige gemeenten en waarom het ontwikkelperspectief uit de Ontwerpende Onderzoeken niet wordt gebruikt. Ook wordt een verwijzing naar een nog uit te voeren regionaal verdichtingsonderzoek gevraagd.

Indiener					
ZW-0242-82	ZW-0224-81	ZW-0241-67	ZW-1236-72	ZW-1479-119	ZW-0186-87

ZW-0166-77	ZW-0240-72	ZW-0317-87	ZW-1473-67	ZW-0278-87	ZW-0237-67

Zienswijze
Indiener stelt dat als het huidige ontwerp definitief doorgevoerd wordt, dit harde en zware gevolgen heeft voor de leefbaarheid op het platteland.

Indiener					
ZW-0374-13	ZW-0426-17	ZW-0505-12	ZW-0772-15	ZW-1177-15	ZW-0713-16
ZW-0390-18	ZW-0430-17				

Standpunt GS

In de POVI wordt ruimte geboden voor woningbouw in kleinere kernen, mede met oog op de leefbaarheid. Die moet wel passen binnen de samenhangende integrale onderbouwing (programmatisch en ruimtelijk) op het schaalniveau van de gemeente die we van gemeenten vragen. Elders in deze Nota van zienswijzen wordt ingegaan op de wijze waarop we de ontwerpende onderzoeken hebben gebruikt als bouwsteen voor de POVI. Ruimtelijk verdichtingsonderzoek ..... Het belang van een leefbaar platteland wordt door ons gedeeld. Naar ons oordeel staat de beoogde zonering dit belang niet in de weg. In verwevingsgebieden staat juist de verweving van functies en de belangen van gezondheid en milieu centraal. In het Primair landbouwgebied ligt de prioriteit bij de belangen van de landbouw (binnen de wettelijke kaders). Bij de invulling van de nee, tenzij-bepaling voor nieuwe niet-agrarische functies in dit gebied worden ruimtelijke kwaliteit, het oplossen van milieuvraagstukken en leefbaarheid nadrukkelijk in de afweging betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp- Omgevingsvisie handhaven.

1.17 Limburgse principes

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de verwevingsgebieden behoren tot het landelijk gebied maar dat de POVI tegelijkertijd kansen ziet voor woningbouw zoals "straatje erbij" Indiener geeft aan dat dit niet overeen komt met de Limburgse principes 3 en 4, welke aangeven dat zorgvuldig omgaan met onze schaarse ruimte en voorraden in het landelijk gebied en dat hier natuur, water en landbouw leidend zijn. Straatje erbij conflicteert ook hier weer met de principes.	ZW-1164-13
Indiener geeft aan dat er in hoofdstuk 3.3.4 stilgestaan wordt bij het principe om zorgvuldig om te gaan met schaarse ruimte en voorraden, en vraagt hoe nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gefaciliteerd kunnen worden als de behoefte daaraan niet kan worden aangetoond of als er in de bestaande voorraad goede alternatieven beschikbaar zijn.	ZW-1473-168
Indiener geeft aan dat het versterken van bebouwd en landelijk gebied (paragraaf 3.3.5) duidelijk staat, maar vraagt zich af hoe nieuwe	ZW-1473-134

ontwikkelingen die niet binnen het bestaande bebouwd gebied kunnen plaatsvinden, zoals bedrijventerreinen, worden beoordeeld en of er andere beoordelingscriteria of beelden passen, zoals straatje erbij of klimaatadaptatie-opgaven.	
Indiener geeft aan dat het voorzorgsprincipe van toepassing is.	ZW-1475-1
Indiener geeft aan dat ze vragen hebben bij de keuzes die de provincie maakt in Hoofdstuk 3.3.4, met name het zorgvuldig omgaan met schaarse ruimte en voorraden (boven- en ondergronds), en vraagt zich af hoe dit in de praktijk gaat uitpakken, vooral bij voorzieningen waar meer zijn dan alleen kleine kernen, en hoe de provincie ontwikkelingen gaat controleren. Indiener vraagt of er voldoende capaciteit voor toezicht en eventuele handhaving is, en of er bij voorbaat ontwikkelingen worden uitgesloten die niet in bestaande voorraad goede alternatieven beschikbaar zijn.	ZW-1473-133
Indiener is verheugd te vernemen dat de Provincie denkt en werkt volgens de Limburgse principes. Er wordt prioriteit gegeven aan gezondheid, een gezonde leefomgeving de POVI moet bijdragen aan het voorkomen van luchtverontreiniging, geluidsoverlast en overstromingen.	ZW-1389-1
Indiener onderschrijft de drie Limburgse principes zoals beschreven in § 3.3 van de POVI.	ZW-1369-9
Indiener stelt voor het benutten van de multifunctionele potentie van het landschap-waarin landbouw, natuur, recreatie, wonen en werken in balans zijn-als uitgangspunt te stellen. Op deze manier kunnen beleidskeuzes, uitvoering en instrumenten bijdragen aan toekomstbestendige gebiedsontwikkeling, zonder het risico van onomkeerbare schade op korte termijn die de lange termijn doelstellingen ondermijnt.	ZW-0738-9
Indiener stelt voor om de ‘Limburgse principes’ te verduidelijken en de bescherming van de omwonenden bij overlast expliciet te waarborgen.	ZW-0807-4
Indiener verzoekt om het zorgvuldigheidsbeginsel, dat centraal staat in de Algemene wet bestuurrecht (Awb) en de Omgevingswet, vereist dat het bevoegd gezag bij het nemen van besluiten alle relevante feiten en belangen onderzoekt en meeweegt. Indiener verzoekt om in de POVI op te nemen dat de overheid zorgvuldigheid en aandacht besteedt aan het voorbereiden van besluiten. Indiener verzoekt om de POVI te herzien zodat het zorgvuldigheidsbeginsel voldoende gewaarborgd is.	ZW-0242-24
Indiener waardeert dat er in de POVI niet alleen aandacht is voor de mens, maar ook voor dier en plant.	ZW-1408-1

Zienswijze

Indiener geeft aan dat beleid altijd lacunes of onduidelijkheden kent, of dat sprake is van compleet nieuwe ontwikkelingen, en dat het daarom belangrijk is om te beschikken over algemene uitgangspunten, zoals de Limburg-principes in hoofdstuk 2. Indiener geeft aan dat een verwijzing naar de principes van de Omgevingswet en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur ontbreekt.

Indiener

ZW-0166-12 ZW-0224-16 ZW-0241-2 ZW-0313-11 ZW-1473-2 ZW-1236-7

ZW-0186-9	ZW-0237-2	ZW-0242-136	ZW-0317-22	ZW-1479-54	ZW-0278-22
ZW-0188-2	ZW-0240-7				

Standpunt GS

De Limburgse principes worden, zo blijkt uit de zienswijzen, breed onderschreven. Het gaat om uitgangspunten, die we in de POVI voor tal van thema's verder geconcretiseerd hebben. De afwegingen die we in de POVI maken zijn altijd integrale afwegingen op basis van alle belangen (zie ook ons antwoord op de zienswijzen die daarop betrekking hebben). Dat geldt ook voor de keuzes t.a.v. wonen, bv de straatjes erbij. Het Limburgs principe 'Zorgvuldig omgaan met onze schaarse ruimte en voorraden' is ook een oproep om functiecombinaties te bevorderen. Daar sluit de oproep tot het benutten van de multifunctionele potentie van het landschap goed bij aan. De POVI is een kerninstrument uit de Omgevingswet en sluit volledig aan bij de principes uit die wet. Zie onder meer de paragrafen 3.1 (Regie en samenwerking) en 3.5 (Instrumenten). De algemene beginselen van behoorlijk bestuur zijn algemene gedragsregels voor de overheid. Het is niet gebruikelijk om die specifiek te benoemen in omgevingsvisies. Deze beginselen (o.m. gericht op zorgvuldigheid, motivering, rechtszekerheid en legitimiteit) zijn verankerd in de Algemene wet bestuursrecht. Naar onze overtuiging is met het gekozen proces (incl. de keuze om dit te verlengen; zie onze reactie m.b.t. participatie en communicatie elders in deze nota) sprake van een zorgvuldige voorbereiding van het voorstel voor actualisering van de POVI dat aan Provinciale Staten wordt voorgelegd

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.18 Natuurbrandpreventie

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt voor een strategie waardoor de kans op bosbranden zeer klein blijft	ZW-0135-9

Standpunt GS

Een grootschalige onbeheersbare natuurbrand kan, naast een groot veiligheidsprobleem, ook een desastreuze impact hebben op de over een lange periode ontwikkelde natuur. Compartimentering van natuur of omvorming van naald- naar loofbomen (revitalisering) kunnen bijdragen aan natuurbrandpreventie. De Kamerbrief Samen werken tegen natuurbranden (september 2025) onderstreept het belang van samenwerking, kondigt een versterkte juridische borging van taken en bevoegdheden aan en benoemt instrumenten waaronder financiële. De brief gaat uit van een regierol van de Provincie die onder meer moet resulteren in één integraal natuurbrandbeheersingsplan per provincie in samenwerking met gemeenten, veiligheidsregio’s, natuurbeheerders en overige partijen. We gaan in gesprek met partners over uitwerking van de aanpak en rolverdeling.

Voorstel aan PS

In hoofdstuk 5 natuur voegen we toe: " Een grootschalige onbeheersbare natuurbrand kan, naast een groot veiligheidsprobleem, ook een desastreuze impact hebben op de over een lange periode ontwikkelde natuur.
De natuurbrandgevoeligheid is onder meer in kaart gebracht in de Klimaateffectatlas. Compartimentering en omvorming van naald- naar loofbomen (revitalisering) dragen bij aan natuurbrandpreventie. Mede op basis van nationale afspraken en wetgeving zullen wij met de regionale partners de gezamenlijk aanpak en rolverdeling bij natuurbrandpreventie verder invullen."
In hoofdstuk gezonde en veilige leefomgeving voegen we een link toe naar deze tekst. In paragraaf 3.2.2 vervalt de passage "Richting definitieve POVI bezien we of ook andere risico's, bv het risico op ongevallen met gevaarlijke stoffen op provinciale wegen en natuurbrandrisico's eveneens op kaart kunnen worden gezet."

1.19 Ontwerpende onderzoeken en ontwikkelperspectieven

Zienswijze	Indiener
De huidige ontwerpteksten houden naar mening van indiener onvoldoende rekening met regionale verschillen. mist indiener voor Zuid-Limburg de concrete vertaling van de Agenda Zuid-Limburg en het Ontwikkelingsperspectief NOVEX	ZW-0302-7
Indiener geeft aan dat bij de ontwerpende onderzoeken in Noord-, Midden- en Zuid-Limburg geen structurele keuzes zijn gemaakt in de omgevingsvisie, ondanks eerdere afspraken hierover.	ZW-0166-5
Indiener geeft aan dat bij paragraaf 2.7.3.2 het onderdeel 'ontwerpend onderzoek' is gereduceerd tot slechts één alinea en dat, gezien het belang van dit instrument voor integrale ruimtelijke afwegingen, dit meer uitwerking verdient in de visie.	ZW-0317-166
Indiener geeft aan dat de onderzoeken zoals 'Zich Ontwikkeld Perspectief de Peel 2050' en 'Panorama Maasvallei' als zeer waardevol worden beschouwd door de direct betrokkenen.	ZW-0166-6
Indiener geeft aan dat de ontwerpende onderzoeken uitgevoerd in Noord- en Midden-Limburg als waardevolle bouwstenen voor de omgevingsvisie worden beschouwd.	ZW-0186-8
Indiener geeft aan dat de provincie Limburg het concept "ontwerpend onderzoek" enthousiast heeft omarmd en dat dit samen met de diverse regio's is toegewerkt naar een regionale uitwerking van dit concept, waarbij voor het hele grondgebied van Noord-Limburg in beeld gebracht welke ruimtelijke claims daar afspelen, en dat het resultaat een schets van een ruimtelijk toekomstperspectief voor Noord-Limburg is, passend bij de identiteit van het gebied en richtinggevend bij integrale afwegingen van ruimtelijke vraagstukken in Noord-Limburg.	ZW-1473-128
Indiener geeft aan dat de regio's Noord en Midden in 2021 afzonderlijk zienswijzen hebben ingediend op de ontwerp-POVI'21, waarbij een	ZW-0240-144

belangrijk punt was dat de provincie Limburg geen (structurele) keuzes maakte in haar omgevingsvisie. Men vermeldt dat de provincie daarop heeft geantwoord met het voorstel om gezamenlijk ontwerpende onderzoeken uit te voeren om tot structurele keuzes te komen.	
Indiener geeft aan dat dit regionale toekomstperspectief is goedgekeurd, maar dat er bouwstenen vanuit de regio een bijdrage leveren voor de actualisatie van de POVI, herijking van de regievisie en onze eigen gemeentelijke omgevingsvisie, en dat dit proces niet terug te zien is in de ruimtelijke vraagstukken die om een integrale afweging vragen, maar vaak ook een gebiedsgerichte afweging vereisen.	ZW-1473-129
Indiener geeft aan dat er in de periode 2023-2024 ontwerpende onderzoeken zijn uitgevoerd in alle drie de Limburgse regio's, waarbij is geanticipeerd op uitkomsten van trajecten zoals het "Zich ontwikkeld NOVEX-perspectief 2050 (ZON2050)" voor De Peel en het "Panorama Maasvallei", waaraan de provincie Limburg als (mede)opdrachtgever betrokken was. Men stelt dat deze onderzoeken door direct betrokkenen als zeer waardevol worden ervaren en worden beschouwd als belangrijke bouwstenen voor (omgevings)visies van alle overheden.	ZW-0240-145
Indiener geeft aan dat gezien de aanleiding en de goede samenwerking tussen provincie Limburg en de gemeenten tijdens de diverse onderzoeken, verwacht werd dat deze onderzoeken een grote rol zouden spelen in het visietraject. Hoewel dat mogelijk het geval was, heeft hierover nooit een expliciet gesprek met de gemeenten plaatsgevonden. Men beschouwt dit als een gemiste kans en een bevestiging dat snelheid belangrijker werd geacht dan zorgvuldigheid, samenwerking en draagvlak.	ZW-0240-146
Indiener geeft aan dat het ontwerpend onderzoek is aangeboden aan Gedeputeerde Staten, en vraagt zich af of u in de ontwerp omgevingsvisie vasthoudt aan een provinciebrede aanpak in de wetenschap dat de 3 regio’s ieder een eigen identiteit en (ruimtelijke) opgaven hebben, en dat onvoldoende gebruik is gemaakt van de bouwsteen die is opgeleverd (zie ook paragraaf 2.7 en 2.7.3 van de ontwerp omgevingsvisie), en dat dit een gemiste kans is.	ZW-1473-130
Indiener geeft aan dat hoofdstuk 2.7.3.2 een samenvatting bevat van de gebundelde specifieke ambities van Noord-Limburg, en vraagt zich af op welke wijze deze diverse hoofdstukken en thema’s rekening houden met deze totale ambitie en wijze waarop Noord-Limburg invloed heeft gegeven aan de ruimtelijke opgaven die hierin gesignaleerd worden.	ZW-1473-132
Indiener geeft aan dat Noord-Limburg/Peel vooral neergezet wordt als een regio met landbouwopgaven en vraagt om een meer integraal perspectief in het kader van Novex de Peel en de verstedelijkingsopgaven.	ZW-1156-1
Indiener geeft aan waardering te hebben voor de bijdrage aan de Ontwerpend Onderzoeken. De daarin opgenomen en doorvoelde gebiedsdifferentiatie (in combinatie met de beleidsuitwerking) ziet men echter volstrekt onvoldoende terug in de ontwerp-POVI. Zo wordt als voorbeeld genoemd dat de kaart “Algemene zonering” met bijbehorende	ZW-0313-17

beleidsteksten zeer generiek is en geen recht doet aan de lokale omstandigheden. Indiener verzoekt dit te herstellen.	
Indiener geeft aan waardering te hebben voor de bijdrage aan de Ontwerpende Onderzoeken, maar dat de daarin opgenomen gebiedsdifferentiatie onvoldoende terugkomt in de ontwerp-POVI. Indiener geeft aan dat de kaart “Algemene zonering” met bijbehorende beleidsteksten te generiek is en geen recht doet aan lokale omstandigheden, en verzoekt dit te herstellen.	ZW-0166-19
Indiener mist voor Zuid-Limburg de concrete vertaling van de Agenda Zuid-Limburg en het Ontwikkelingsperspectief NOVEX welke de rol van regiovisie vervullen voor deze regio.	ZW-0304-4
Indiener stelt dat de benodigde integrale keuzes voor de uitvoering van Agenda Zuid-Limburg onvoldoende teruggezien worden in de POVI. Agenda Zuid Limburg beschrijft de omslag van achterstand op sociaaleconomisch gebied en qua gezondheid naar een voorsprong. In Zuid-Limburg is een grote behoefte aan toekomstbestendige fijne woningen in een prettige leefomgeving. Deze opgave is urgent, omdat er op diverse plekken in onze regio grote sociaaleconomische uitdagingen zijn o.a. op het gebied van gezondheid en duurzaamheid. We moeten zorgen voor elkaar en inspelen op veranderende zorgbehoeften, en daarnaast verduurzamen door energie te besparen en duurzaam op te wekken. Het is ook van het grootste belang dat Zuid-Limburg aantrekkelijk blijft voor zowel huidige als nieuwe inwoners, zodat – daar waar deze er is – er een goede balans blijft in de bevolking en er genoeg mensen zijn om te werken en voorzieningen in stand te houden. Dit vergt een integrale aanpak van bestaande wijken in onze steden en dorpen met sociale en fysieke maatregelen waaronder een serieuze inzet op de herstructurering van de bestaande woningvoorraad. Gecombineerd met het op de juiste plek gericht toevoegen van nieuwe woonomgevingen om onze beroepsbevolking op peil te houden.	ZW-0187-53 ZW-0207-47 ZW-0238-37 ZW-0253-51 ZW-0271-37 ZW-0314-37 ZW-0319-24 ZW-1038-144 ZW-1127-69
Indiener stelt dat de volgende punten uit de Agenda Zuid-Limburg onvoldoende terugkomen in de ontwerp-POVI: Zuid-Limburg staat voor de grote opgave om de economie te verduurzamen en de basis in de maakindustrie te verbreden met meer kenniseconomie. Daarbij hebben we, gezamenlijk met het Rijk, de ambitie om in Zuid-Limburg een brede schaalsprong te maken. Als Europees knooppunt goed verbonden met Duitsland, België en de rest van Nederland. Een samenhangende ontwikkeling van de economische locaties zelf, waaronder de campussen en Chemelot naar een circulaire maak- en kenniseconomie, een goede verbondenheid met andere economische regio’s en binnen de regio zelf (30-minuten-regio) en een aantrekkelijke leefomgeving om de beroepsbevolking op peil te houden, zijn hierbij van groot belang.	ZW-0187-34 ZW-0207-28 ZW-0238-18 ZW-0253-32 ZW-0271-18 ZW-0314-18 ZW-0319-5 ZW-1038-125 ZW-1127-50
Indiener wijst erop dat in de ontwerp-POVI'21 geen structurele keuzes zijn gemaakt en dat de daaropvolgende ontwerpende onderzoeken als zeer waardevol worden beschouwd voor omgevingsvisies.	ZW-0224-9

Indiener stelt voor om de landschappelijke en toeristische waarden van provinciale wegen, zoals geduid in het Ontwerpend Onderzoek voor Noord-Limburg, beter terug te laten komen in dit hoofdstuk.	ZW-1479-5
Indiener vraagt aandacht voor het risico dat het hoogdynamische middengebied (zone van Venray, Horst, Venlo, Helden/Panningen) een afname van de Maasduinenzone veroorzaakt en stelt voor om bovenlokale afstemming en inpassing te formuleren als opgave.	ZW-1479-6

Zienswijze

Indiener geeft aan een gedifferentieerde zonering van het landelijke gebied te ondersteunen, maar dat de beleidsmatige uitwerking daarvan onvoldoende terugkomt. Indiener geeft aan dat de kaart “Algemene zonering” onvoldoende gericht is op lokale gebiedskarakteristieken en verzoekt meer differentiatie in lijn met het ontwerpend onderzoek.

Indiener

ZW-1236-16	ZW-0278-31	ZW-0240-16	ZW-0196-31	ZW-0166-21	ZW-0186-31
ZW-1473-11	ZW-0317-18	ZW-0241-11	ZW-0224-25	ZW-0237-11	ZW-0242-6
ZW-1479-63	ZW-0317-31				

Zienswijze

Indiener geeft aan waardering te hebben voor de bijdrage aan de Ontwerpende Onderzoeken, maar dat de daarin opgenomen gebiedsdifferentiatie onvoldoende terugkomt in de ontwerp-POVI. Indiener geeft aan dat de kaart “Algemene zonering” met bijbehorende beleidsteksten te generiek is en geen recht doet aan lokale omstandigheden, en verzoekt dit te herstellen.

Indiener

ZW-0313-73	ZW-0196-30	ZW-0237-9	ZW-0278-29	ZW-1236-14	ZW-1479-61
ZW-0186-29	ZW-0196-30	ZW-0240-14	ZW-0317-29	ZW-1236-14	ZW-1473-9
ZW-0186-29	ZW-0224-23	ZW-0242-2	ZW-0317-3		

Standpunt GS

Wij beschouwen de samen met de gemeenten uitgevoerde ontwerpende onderzoeken als een waardevolle bouwsteen voor de POVI. Ze komen op verschillende manieren terug in de ontwerp POVI. Op de eerste plaats als stip op de horizon: De hoofdlijnen van het toekomstperspectief (voorkeursscenario) per regio zijn, voor zover vanuit provinciaal oogpunt relevant en rekening houdend met het karakter van de POVI (een visie, geen uitvoeringsagenda), overgenomen in de ontwerp POVI. De schuurpunten tussen opgaven die vragen om een keuze, in Panorama Zuid-Limburg expliciet benoemd, en de bestuurlijke aandachtspunten benoemd in het Ontwikkelperspectief NOVEX De Peel hebben in de POVI in veel gevallen geresulteerd in scherpe keuzes. Uitspraken en wensen in de ontwerpende onderzoeken met betrekking tot de netwerken van mobiliteit en energie zijn betrokken in de betreffende onderdelen van de ontwerp POVI, breder afgewogen ook met input vanuit sectorale documenten zoals de RESsen.

De ontwerpende onderzoeken omvatten ook ideeën en voorstellen voor het onderscheiden van bepaalde zones in het landelijk gebied, met oog op een gebiedsgerichte aanpak van de opgaven op het vlak van natuur en water (bv overgangsgebieden rond Natura2000-gebieden, beekdalen, Maas). Die ideeën en voorstellen zijn meegenomen in de generieke zonering die we in de ontwerp

POVI hebben opgenomen, in het bijzonder in de acht lagen die samen de Groenblauwe Landbouwzone vormen. Dit is een generieke zonering. Het is een aanpassing en verfijning van de bestaande zonering (POVI 2021) van het landelijk gebied met een Natuurnetwerk Limburg (NNL) en Groenblauwe Mantel. Met deze verfijnde zonering geven we op een voor heel Limburg uniforme wijze aan welke functies in welk deelgebied prioriteit hebben. Scherpte die nodig is vanwege de druk op de schaarse ruimte. Een kader voor maatwerk in specifieke gebieden. Delen van de Groenblauwe Landbouwzone vragen om een verdere gebiedsgerichte concretisering via gebiedsprocessen en -projecten, zoals ook aangekondigd in het Programma Limburgs Offensief Stikstof. Ook daarin zullen de ontwerpende onderzoeken hun waarde bewijzen. De ontwerpende onderzoeken zijn ook input geweest voor het bepalen van voorkeursgebieden wind en zon. Tot slot hebben de ontwerpende onderzoeken inspiratie opgeleverd voor de gebiedspaspoorten. Het opstellen daarvan sluit aan bij aanbevelingen uit de ontwerpende onderzoeken.

De ontwerp POVI legt nadrukkelijk de verbinding met de Agenda Zuid-Limburg en de drie daarin opgenomen schaalsprongen. De schaalsprong ‘van achterstanden naar voorsprong’ is gericht op de woonomgeving: er zullen op forse (sociaal-economische) achterstanden moeten worden ingehaald, op andere plekken moet de leefbaarheid op peil worden houden. De POVI geeft kaders voor deze schaalsprongen en is de plek om keuzes te maken ten aanzien van de in het ontwikkelperspectief genoemde schuurpunten. Dat is, zoals aangegeven in dat ontwikkelperspectief, nodig om tot goede uitvoerings- en investeringsbeslissingen te komen.

De opmerking dat in de tekst van de ontwerp-POVI over de regio Noord-Limburg onvoldoende de economische opgave en kansen tot uiting zouden komen, herkennen we niet.
Naar onze opvatting staat die opgave nadrukkelijk geagendeerd, naast de opgaven voor het landelijk gebied (Peel en Maasduinen).

Een verwijzing naar Panorama Maasvallei ontbrak in de ontwerp POVI. Die wordt toegevoegd. Zie daarover de zienswijzepunten ten aanzien van het thema water.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.20 Opmerkingen plan digitaal niet toegankelijk

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om verlenging van de zienswijzentermijn met enkele weken, ingaande op het moment dat het ontbrekende kaartmateriaal weer digitaal beschikbaar is.	ZW-1063-5
Indiener vraagt aandacht voor het feit dat de digitale omgeving niet steeds volledig beschikbaar was waardoor het niet goed mogelijk was om een volledig en helder beeld te verkrijgen van de specifieke situatie voor het betrokken bedrijf. Indiener behoudt zich daarom graag alle rechten voor om	ZW-0712-26 ZW-0727-26

tijdens de verdere procedure zijn situatie verder te verduidelijken en nadere documenten toe te sturen.

Zienswijze
Indiener vraagt aandacht voor het feit dat de digitale omgeving niet steeds volledig beschikbaar was waardoor het niet goed mogelijk was om een volledig en helder beeld te verkrijgen van de specifieke situatie voor het betrokken bedrijf. Indiener behoudt zich daarom graag alle rechten voor om tijdens de verdere procedure zijn situatie verder te verduidelijken en nadere documenten toe te sturen.

Indiener					
ZW-1333-28	ZW-1109-26	ZW-1030-27	ZW-1021-26	ZW-0969-26	ZW-0864-26
ZW-1354-26	ZW-1123-26	ZW-1031-26	ZW-1022-26	ZW-0970-26	ZW-0887-26
ZW-1373-26	ZW-1124-26	ZW-1032-26	ZW-1024-26	ZW-0971-26	ZW-0964-26
ZW-1431-26	ZW-1138-26	ZW-1034-26	ZW-1026-26	ZW-1015-26	ZW-0965-26
ZW-1468-26	ZW-1256-26	ZW-1068-26	ZW-1028-27	ZW-1019-26	ZW-0968-26
ZW-0829-26	ZW-0759-26	ZW-0755-26	ZW-0731-26	ZW-0712-26	ZW-0752-26
ZW-0861-26	ZW-0760-26	ZW-0756-26	ZW-0751-26	ZW-0727-26	ZW-0758-26
ZW-0863-26	ZW-0817-26				

Standpunt GS

Wij betreuren het dat indieners niet de gehele zienswijzeperiode goede toegang gehad hebben tot de ontwerp-Omgevingsvisie via het DSO en/of de polviewer. We hebben geen aanwijzingen dat dit een brede structurele storing is geweest.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.21 Participatie & communicatie

Zienswijze	Indiener
De indiener vindt dat de huidige POVI onvoldoende duidelijk is en er daardoor niet mee akkoord kan gaan	ZW-0627-3
Indiener acht het onordelijk dat het kaartmateriaal, behorend tot dit ontwerp, nog ter bewerking is ten tijde van de terinzageleggingsprocedure. Dit leidt ertoe dat hij slechts kan reageren op de huidige beschikbare kaarten. Indiener hoopt dan ook dat zijn reactie deels overbodig blijkt, zodra het definitieve kaartmateriaal beschikbaar wordt gesteld, dan wel dat provincie gehoor geeft aan de signalen die net vóór of na het verstrijken van de deadline ook bij haar worden afgegeven.	ZW-0319-3
Indiener benadrukt dat herstel van vertrouwen noodzakelijk is en mogelijk via een gedegen bestuurlijk afstemmingsproces van de zienswijze en	ZW-0240-143

zienswijzereactie. Men gaat ervan uit dat er wordt ingezet op het bereiken van consensus om conflicterend lokaal en provinciaal beleid te voorkomen.	
Indiener benadrukt het belang van concretere definities, meer ruimte voor maatwerk en heldere randvoorwaarden om draagvlak en duidelijkheid te creëren.	ZW-0196-141
Indiener betreurt het zeer dat een scherpe regionale dialoog op de inhoud ontbrak, gezien de grootschalige maatschappelijke en ruimtelijke uitdagingen waar de regio Zuid-Limburg, en daarbinnen Parkstad, voor staat. Dit in tegenstelling tot de aan de voorkant van het proces door de Provincie geschepte verwachtingen.	ZW-0319-1
Indiener biedt aan om als constructieve partner bij te dragen aan de verdere uitwerking van de POVI en zou het op prijs stellen als de Provincie het gesprek met hun aangaat over de rol van de agrarische sector in Limburg.	ZW-1474-11
Indiener blijft kritisch op het proces hoe de POVI tot stand is gekomen. Ook na het versturen van een brief namens alle Zuid-Limburgse gemeenten, waarin de zorgen over de snelheid van het proces, maar ook de beperkte betrokkenheid van gemeenten is benadrukt, is er volgens de indiener vanuit de provincie geen gewijzigde aanpak naar voren gekomen. Indiener had graag hun opmerkingen over de beleidsteksten en het kaartmateriaal voorafgaand aan de terinzagelegging met de Provincie gedeeld. Indiener stelt dat hier echter niet of nauwelijks ruimte voor. Vandaar dat indiener een uitgebreide zienswijze uitbrengt op de ontwerp-POVI.	ZW-0263-8
Indiener concludeert op basis van hun zienswijze en opmerkingen in bijlage 1 en 2 dat de omgevingsvisie niet gereed is voor behandeling en beschouwt deze zienswijze als een vorm van "vooroverleg". Men verzoekt om correctie van de zienswijze en het opnieuw ter inzage leggen van een aangepaste en voldragen versie van de POVI.	ZW-0240-136
Indiener constateert dat de mate van afstemming en gezamenlijke uitwerking beperkt is gebleven. Indiener stelt dat zoals het proces nu is ingericht, er onvoldoende ruimte is geboden om het gewenste niveau van commitment en inhoudelijke input van gemeenten (en wellicht ook andere belanghebbenden) te realiseren. Dit kan er volgens de indiener toe leiden dat (gemeentelijke) belangen en gebiedsspecifieke inzichten onvoldoende zijn meegenomen en voor langere tijd tot onduidelijkheid en of onenigheid zullen leiden.	ZW-0160-7
Indiener constateert dat het kaartmateriaal, zoals uzelf ook aangeeft in de motivering van de ontwerp-POVI, nog niet af is. Indiener stelt dat ze waarderen dat de Provincie hen vraagt mee te denken, maar deze exercitie had volgens de indiener plaats moeten vinden vóórdat u het formele traject was ingegaan. Indiener vertrouwt erop dat we met elkaar tot overeenstemming over het kaartmateriaal gaan komen, maar aanpassingen aan het kaartmateriaal kunnen ook gevolgen hebben voor derden, zoals andere overheden, belangenorganisaties, bedrijven en burgers. Indiener stelt dat zij niet meer de mogelijkheid krijgen om te reageren op de aangepaste gebiedsaanwijzingen en worden daarmee als het ware op onderdelen buiten spel gezet. Zij kunnen dan nog slechts reageren	ZW-0160-6

gedurende de zienswijzenprocedure van de omgevingsverordening en mocht dit dan leiden tot aanpassingen van het kaartmateriaal dan ontstaat er volgens de indiener ook meteen een discrepantie tussen provinciale verordening en de POVI. Indiener is benieuwd hoe de Provincie daar in de toekomst mee om zal gaan.	
Indiener constateert dat, ondanks eerdere toezeggingen van de provincie, gemeenten onvoldoende betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de huidige ontwerpteksten. Indiener houdt zich nadrukkelijk het recht voor om in een later moment haar zienswijze aan te vullen.	ZW-0302-1
Indiener constateert een gebrek aan draagvlak en participatie en merkt op dat veel inwoners zich onvoldoende gehoord voelen in het proces met betrekking tot uitsluitingscriteria voor windturbines.	ZW-0112-7
Indiener constateert een gebrek aan maatwerk en participatie van lokale belanghebbenden bij de totstandkoming van de voorstellen.	ZW-0453-4
Indiener geeft aan afstand te nemen van deze werkwijze en verzoekt nadrukkelijk om in afstemming met de lokale overheden tot een herziening te komen.	ZW-0317-171
Indiener geeft aan beschikbaar te zijn voor nadere toelichting of overleg en verzoekt tijdige communicatie hierover via de bijgevoegde contactgegevens.	ZW-0119-5
Indiener geeft aan dat is ongenoegen is over het proces; de indieners zijn niet betrokken geweest bij de intekening en hebben geen inspraak gehad. Zij stellen dat dit onderdeel niet democratisch en juridisch correct tot stand is gekomen.	ZW-0837-9
Indiener geeft aan dat de bekendmaking en inspraak van de Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg en het PlanMER niet toereikend is geweest voor inwoners en belanghebbenden.	ZW-1497-1 ZW-1498-1
Indiener geeft aan dat de communicatie naar perceeleigenaren over de omgevingsvisie twijfelachtig is.	ZW-1421-1
Indiener geeft aan dat de documentatie met betrekking tot de POVI voor particulieren moeilijk te begrijpen is en verzoekt om dit duidelijker (begrijpbare taal) weer te geven.	ZW-0477-1
Indiener geeft aan dat de formulieren voor het indienen van een zienswijze te abstract zijn voor personen zonder juridische kennis.	ZW-0844-3
Indiener geeft aan dat de gemeente Venray met haar scenario's People, Planet en Profit een verdieping heeft gemaakt op de ambitie "gezond Venray heeft de toekomst", en dat er conflicten ontstaan met kaartbegrenzingen in de ontwerp-POVI. Ze vragen om gemeentelijk beleid te gebruiken bij het opstellen van definitieve kaarten.	ZW-0166-136
Indiener geeft aan dat de gemeenten in Midden-Limburg gedurende het proces te laat zijn betrokken bij de totstandkoming van de ontwerp-POVI'25.	ZW-0170-1
Indiener geeft aan dat de hoge mate van detaillering en beschrijvingen de povi, inclusief het kaartbeeld lastig maakt om te doorgronden	ZW-1164-1
Indiener geeft aan dat de huidige kaarten en gebiedsaanduidingen te ingewikkeld zijn om de gevolgen voor hun bedrijf en de sector te begrijpen.	ZW-1230-1
Indiener geeft aan dat de huidige plannen onvoldoende duidelijkheid bieden over de gevolgen van de aanwijzing van landbouwgrond als EVZ, GBLZ en	ZW-0575-5

Zoekgebied Grondwaterbescherming, wat leidt tot onzekerheid over agrarisch gebruik. Volgens het rechtszekerheidsbeginsel dienen regels duidelijk en voorspelbaar te zijn.	
Indiener geeft aan dat de inzet van de Omgevingswet is dat de lokale overheid tijdens de reflectieperiode reflecteert. Gezien het aantal kaarten en kaartlagen is dat als deze zaken onduidelijk blijven hoofdpijn. Indiener verzoekt u om zorgvuldiger te werk te gaan in afstemming met de lokale overheid en invulling te geven aan de gevraagde afstemming.	ZW-0313-30
Indiener geeft aan dat de leesbaarheid en de integrale afstemming beter kunnen. Indiener geeft aan dat bij het goed teruglezen zichtbaar is dat de tekst door verschillende auteurs is samengesteld en dat ook de bronvermelding ontbreekt. Indiener verzoekt dit te verbeteren en aan te vullen.	ZW-0313-43
Indiener geeft aan dat de leesbaarheid en integrale afstemming beter kan en dat bronvermelding ontbreekt. Indiener verzoekt dit te verbeteren en aan te vullen.	ZW-0166-48 ZW-0186-58
Indiener geeft aan dat de leesbaarheid en integrale afstemming van de ontwerp-POVI beter kan. Het document lijkt door verschillende auteurs te zijn samengesteld en mist bronvermelding. Er wordt verzocht dit te verbeteren en aan te vullen.	ZW-0188-7
Indiener geeft aan dat de manier van opzoeken in het systeem inzake de veranderingen niet werkbaar is omdat bepaalde info onvindbaar is.	ZW-0480-2
Indiener geeft aan dat de ontwerp-POVI niet is afgestemd met de gemeentelijke omgevingsvisie en/of de ruimtelijke keuzen van de gemeente Venray, en dat hierover geen overleg heeft plaatsgevonden, wat het zorgvuldigheidsbeginsel schendt.	ZW-0166-135
Indiener geeft aan dat de ontwerp-POVI'25 onder tijdsdruk tot stand is gekomen, wat heeft geleid tot een onzorgvuldig proces met onvoldoende afstemming.	ZW-0170-9
Indiener geeft aan dat de overheid door middel van de Omgevingswet participatie zou moeten organiseren voor burgers en bedrijven, maar dat dit in het geval van de POVI niet goed is uitgevoerd.	ZW-0991-3
Indiener geeft aan dat de periode voor het indienen van zienswijzen te kort was, gelet op de tijd die nodig is om de plannen te bestuderen en hierop te reageren.	ZW-0151-2
Indiener geeft aan dat de POVI op cruciale onderdelen voor bedrijven in de gemeenten Peel en Maas, Leudal, Weert en Beesel incompleet is en niet voldoet aan artikel 3.2 van de Omgevingswet, omdat hierover nog gesprekken met gemeenten moeten plaatsvinden.	ZW-0991-1
Indiener geeft aan dat de provincie heeft toegezegd een terugkoppeling te verzorgen over de verwerking van regionale opmerkingen in de POVI-teksten, maar dat deze terugkoppeling onvoldoende of niet heeft plaatsgevonden.	ZW-0170-5
Indiener geeft aan dat de wijze van informeren door de provincie schandalig is en vraagt zich af of het de bedoeling was om de toegankelijkheid moeilijk te maken.	ZW-0641-1

Indiener geeft aan dat de wijze waarop het proces is verlopen, met een sterk directieve benadering, de lokale overheden weinig houvast biedt om het vereiste wederzijds vertrouwen vorm te geven.	ZW-0317-168
Indiener geeft aan dat een niet afgestemde POVI en verordening geen basis kan vormen voor de uitvoering van lokaal ruimtelijk beleid.	ZW-0186-4 ZW-1236-139
Indiener geeft aan dat er een smaak aanwezig is van 'zoveel als mogelijk vooraf bepalen en dichtmetselen van open deuren'. Indiener stelt dat dit in tegenstelling is tot de verwachtingen die mondeling rondom het product zijn gepresenteerd en de gebezigde attitude. Indiener vraagt daarom of de getoonde urgentie het proces niet te zeer frustreert.	ZW-1445-14
Indiener geeft aan dat er eerder al een reactie is ingediend op dit concept POVI-hoofdstuk door de regio. Indiener geeft aan dat er een ‘was-wordt’-lijst zou worden aangeleverd om te laten zien of en hoe de opmerkingen zijn verwerkt, maar dat deze lijst tot op heden niet is ontvangen. Indiener geeft aan dat op basis van de huidige versie veel opmerkingen nog niet lijken te zijn verwerkt, met name die over het abstractieniveau. Indiener geeft aan dat een dringend verzoek wordt gedaan om een toelichting te geven op de keuze om bepaalde opmerkingen wel of niet te verwerken.	ZW-0317-224
Indiener geeft aan dat er ernstige bedenkingen zijn bij het ter inzage leggen van een stuk dat nog op zoveel vlakken moet worden aangepast en waarin volgens hen een samenhangende visie op strategisch niveau onvoldoende uit de verf komt. Indiener geeft aan dat wanneer onvoldoende aandacht wordt besteed aan het begin van het algemene gedeelte van het bestuur, dit zorgvuldige voorbereiding en motivering in de weg kan staan. Indiener geeft aan dat het volgens hen mogelijk is en ook wenselijk om de visie als basis te gebruiken voor de provinciale omgevingsverordening met bijbehorende instructieregels, waarbij ook bezwaar of beroep opgestart kan worden.	ZW-1473-124
Indiener geeft aan dat er geen inspraak is geweest van belanghebbenden bij de totstandkoming van de nieuwe omgevingsvisie.	ZW-0920-13
Indiener geeft aan dat er in de ontwerp-POVI veel inconsistenties en complexiteit zijn, wat de beoordeling bemoeilijkt.	ZW-0317-15
Indiener geeft aan dat er onvoldoende bekendmaking en ruimte tot tegenspraak is geweest.	ZW-0958-2
Indiener geeft aan dat er vragen zijn over het tijdspad en het bindende karakter van de definitieve POVI. Er zijn zones, zoals voor de KV-380, die nog niet duidelijk in kaart zijn gebracht. Het opleggen van extra maatregelen terwijl de locatie, omvang en inhoud van deze zones onbepaald zijn, roept vragen op over binding en rechtszekerheid. Er wordt gevraagd naar de planning voor de optimalisatieronde, hoe de provincie bindend beleid waarborgt nadat alle relevante zones en maatregelen vastgelegd zijn, en wat er gebeurt als bepaalde onderdelen bij vaststelling van de POVI nog indicatief zijn.	ZW-0188-16
Indiener geeft aan dat er wordt verzocht om de participatie te verbeteren en de samenwerking met gemeenten op te zoeken om de integraliteit tussen beide producten te waarborgen.	ZW-1236-132

Indiener geeft aan dat gemeenten onvoldoende betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de huidige ontwerpteksten van de POVI, wat een gezamenlijke regionale dialoog heeft bemoeilijkt.	ZW-0186-13
Indiener geeft aan dat het bestuurlijk overleg lijkt gericht op het voldoen aan procesvereisten in plaats van effectieve afstemming om de aanpak van opgaven te verbeteren.	ZW-1236-137
Indiener geeft aan dat het gebrek aan een formele reactie op eerdere brieven twijfels oproept over de waardering van de regionale inbreng door de provincie.	ZW-0170-8
Indiener geeft aan dat het gebruik van containerbegrippen in de visie voor landbouw moet worden verminderd, omdat deze te veel voor interpretatie vatbaar zijn.	ZW-0815-3
Indiener geeft aan dat het huidige POVI-plan ondemocratisch tot stand is gekomen en dat het belang van zijn organisatie niet is mee genomen. De plannen druisen in tegen hun voortbestaan.	ZW-0749-2
Indiener geeft aan dat het jammer is dat er geen informatieavond is georganiseerd en dat de informatie alleen via gemeentelijke kanalen is verstrekt.	ZW-0391-3
Indiener geeft aan dat het ontwerp-POVI ter inzage ligt, hoewel het slechts 70% gereed is. Men stelt dat dit de beoordeling van gevolgen voor de gemeente bemoeilijkt en grote risico's met zich meebrengt. Het gebrek aan afstemming met gemeenten vergroot de onzekerheid, en men behoudt zich het recht voor om lokale belangen voorrang te geven bij eventuele strijdigheden na vaststelling.	ZW-0240-135
Indiener geeft aan dat het participatieproces onvoldoende zorgvuldig is verlopen. Gemeenten zijn wel meegenomen, maar niet op het juiste moment en in de juiste mate. Er wordt gevraagd om meer transparantie over hoe opmerkingen zijn afgewogen en verwerkt, en om meer aandacht voor zorgvuldigheid in plaats van doorloopsnelheid.	ZW-0242-134
Indiener geeft aan dat het POVI-ontwerp en het proces daar naartoe tekortkomingen vertonen.	ZW-0853-4
Indiener geeft aan dat het proces om te komen tot de ontwerp-POVI'25 onder (tijds)druk stond en als niet zorgvuldig is ervaren, met name tijdens bestuurlijke overleggen in Noord-Limburg.	ZW-0166-2
Indiener geeft aan dat het proces om tot een ontwerp-POVI'25 te komen vanaf het begin onder (tijds)druk stond, wat regelmatig ambtelijk en bestuurlijk is opgemerkt.	ZW-1236-135
Indiener geeft aan dat het proces om te komen tot de ontwerp-POVI'25 onder (tijds)druk stond en als niet zorgvuldig is ervaren, met name tijdens bestuurlijke overleggen in Noord-Limburg.	ZW-0186-2
Indiener geeft aan dat het proces vertraagd moet worden en dat er tijd genomen moet worden voor het goede gesprek, om het geschade vertrouwen te herstellen.	ZW-0317-153
Indiener geeft aan dat het proces voor het ontwerp-POVI'25 vanaf het begin onder (tijds)druk stond en dat dit ambtelijk en bestuurlijk regelmatig is opgemerkt. Men meldt dat tijdens het bestuurlijk gesprek op 17 april 2025 in	ZW-0240-139

Noord het proces als niet zorgvuldig werd ervaren, een punt dat op 14 mei 2025 tijdens het Bestuurlijk Overleg Fysieke Leefomgeving Limburg opnieuw werd benadrukt.	
Indiener geeft aan dat het stuk voor een particuliere leek niet te volgen is en dat de duurzame impact van de voorgenomen plannen in de POVI niet concreet te achterhalen is.	ZW-0457-1
Indiener geeft aan dat het temporiseren van het proces en tijd nemen voor een goed gesprek nodig is om het geschade vertrouwen te herstellen.	ZW-1236-134
Indiener geeft aan dat het wenselijk is om de Ontwerp omgevingsvisie en Provinciale Omgevingsvisie niet in behandeling te nemen en deze niet vast te stellen.. Indiener geeft aan dat het ontwerp vraagt om een tweede ter inzage legging, waarbij de kwaliteit van wat er nu ligt, het feit dat bij het ter inzage leggen veel nieuwe elementen zijn toegevoegd, en de komende periode van diverse hoofdstukken en kaarten nog worden aangepast, er ruimte en tijd nodig is voor zorgvuldige afstemming en een kwalitatief goede omgevingsvisie.	ZW-1473-125
Indiener geeft aan dat het wenselijk is om gezamenlijk te verkennen op welke wijze de provinciale aanpak kan worden verbeterd, zodat het proces beter aansluit bij ieders behoeften en belangen, waarmee de lange termijn uitvoering van de visie en daarmee samenhangende plannen versneld kan worden.	ZW-0160-8
Indiener geeft aan dat in het art. 21 la-onderzoeksrapport wordt gesproken over "Regie in verbinding" en vertrouwen richting gemeenten als 'eerste overheid'. Men stelt echter dat dit vertrouwen in de conceptteksten en bestuurlijke afstemming van de ontwerp-POVI niet tot uiting komt, zowel procesmatig als inhoudelijk.	ZW-0240-141
Indiener geeft aan dat in het voortraject gereageerd is op 70%-versies van hoofdstukken, maar dat tijdens de zienswijzeperiode onduidelijk was wat met deze opmerkingen is gedaan of hoe deze zijn afgewogen. Indiener geeft aan dat tijdens de zienswijzeperiode nog bijeenkomsten plaatsvonden om zaken aan te scherpen of vorm te geven, wat het beeld versterkt dat doorloopsnelheid belangrijker was dan zorgvuldigheid.	ZW-0186-131 ZW-0224-132
Indiener geeft aan dat inwoners en bedrijven behoefte hebben aan één overheid die duidelijkheid en continuïteit biedt in beleid en uitvoering. Gemeenten in Noord- en Midden-Limburg willen dit samen met de provincie realiseren. Men merkt op dat herhaalde oproepen vanuit Midden-Limburg om een pas op de plaats te maken zijn genegeerd, waardoor snelheid boven kwaliteit werd gesteld. Men pleit voor temporisering van het proces en tijd voor een goed gesprek om geschade vertrouwen te herstellen.	ZW-0240-134
Indiener geeft aan dat partijen druk ervaren om een zienswijze op te leveren terwijl openstaande vragen rondom definiëring, bevoegdheden, en talloze links en documentatie waarop wordt teruggegrepen, onvoldoende helder zijn. Indiener geeft aan dat het ook blijkt dat nog niet alle concepten volledig beschikbaar zijn (waterwingebieden België, alternatieve windturbines , individuele Waterkaarten en de zoektocht naar de gezamenlijkheid) .	ZW-1445-13

Indiener geeft aan dat reeds vóór de terinzagelegging bekend was dat de visie feitelijke onjuistheden bevatte, en dat het overlaten aan gemeenten om deze binnen de zienswijzeperiode op te sporen ondoenlijk en onzorgvuldig is.	ZW-0317-170
Indiener geeft aan dat tijdens de totstandkoming van de POVI-2021 een uitgebreid participatieproces heeft plaatsgevonden, maar dat het nu alleen om een actualisatie van de POVI-2021 gaat. Geconstateerd wordt dat de wereld sinds de vaststelling van de POVI-2021 in hoog tempo veranderd is. Door tijdsdruk op het proces moeten we helaas constateren dat we als gemeenten niet altijd zijn meegenomen op het juiste moment. Zo hebben we in het voortraject gereageerd op 70%-versies van de meeste hoofdstukken. Tijdens de zienswijzeperiode is niet duidelijk wat met deze opmerkingen is gedaan. Of hoe onze input is afgewogen ten opzichte van de opmerkingen van andere stakeholders. Tijdens de zienswijzeperiode is het lastig om zaken aan te scherpen of toe te voegen (bijvoorbeeld de begrenzing van verwevingsgebieden). Dit versterkt het beeld dat niet zorgvuldigheid, maar doorlooptijd bepalend is voor dit proces.	ZW-0313-156
Indiener geeft aan dat tijdens het bestuurlijk overleg op 17 april 2025 het proces als niet zorgvuldig werd ervaren, en dit is opnieuw uitgesproken tijdens het Bestuurlijk Overleg Fysieke Leefomgeving Limburg op 14 mei 2025.	ZW-1236-136
Indiener geeft aan dat voorafgaand aan de zienswijzeperiode 70%-versies van teksten met hen gedeeld zijn. Terwijl samen met andere gemeenten in de regio opmerkingen en vragen op ambtelijk niveau zijn besproken in bestuurlijk gesprek en media in april en het BOFLL medio mei. Deze opmerkingen en vragen zijn beantwoord, maar vaak zijn de 70%-teksten ongewijzigd in de ontwerp-POVI terechtgekomen. Indiener verzoekt om een integrale terugkoppeling van wat er is gedaan met de eerder gemaakte opmerkingen.	ZW-0313-157
Indiener geeft aan te hebben begrepen dat het kaartmateriaal van de POVI nog tot eind juni onderwerp van gesprek zijn en dat een reactie hierop nu niet meegenomen is in deze inspraakreactie. Indiener maakt derhalve een voorbehoud ten aanzien van dit materiaal en doen een dringend beroep om zorgvuldig te zijn in de afstemming.	ZW-0319-147
Indiener geeft aan uit te kijken naar een reactie op hun zienswijze en biedt aan mee te denken bij verdere uitwerking of een bestuurlijke lus. Men benadrukt dat samenwerking essentieel is voor een goede ruimtelijke ordening in de provincie.	ZW-0240-137
Indiener hoopt middels deze zienswijze te voorzien van een heldere inbreng om de ontwerp-POVI inhoudelijk te verduidelijken en te versterken, om zo dit proces te concluderen in een breed gedragen omgevingsvisie voor de Provincie Limburg. Indiener gaat hierover graag met de Provincie in gesprek.	ZW-0319-72
Indiener is van mening dat de agrarische belangen onvoldoende zijn meegenomen in de totstandkoming van de POVI, en stelt voor om aanvullende participatiemomenten te organiseren voor agrarische stakeholders en coöperaties.	ZW-1474-8

Indiener is van mening dat de participatie van het POVI proces onvoldoende was. Er zijn in het voortraject slechts concepten van fragmenten gedeeld zonder dat er zicht was op een totaalbeeld. Dat maakte het lastig voor stakeholders de juiste inbreng te leveren. Bovendien stellen wij vast dat met de inbreng weinig tot niets is gedaan.	ZW-0877-9
Indiener is van mening dat door een prematuur stuk in ontwerp ter inzage te leggen waar nog op tal van plaatsen wordt aangegeven dat cruciale onderdelen nog onderzocht worden danwel op cruciale onderdelen nog overlegt wordt met gemeenten de mogelijkheden van agrariërs om een zienswijze in te dienen uitholt. Agrariërs die aan de hand van het ontwerp-POVI nog geen aanleiding zien voor het indienen van een zienswijze, kunnen aan de hand van het nader onderzoek respectievelijk nader overleg met de gemeenten alsnog voor grote verrassingen komen te staan waartegen zij geen rechtsmiddel meer kunnen aanwenden. Hoewel dit in onze visie dus al te laat is, vragen we tenminste dezelfde behandeling als gemeenten, met andere woorden dat de begrenzingen van zones en gebieden en de consequenties daarvan met de indiener als belangenbehartiger van de land- en tuinbouw worden voorbesproken en op basis van consensus worden aangepast vóór definitieve vaststelling van de POVI.	ZW-0877-12
Indiener is van mening dat ten aanzien van begrenzingen van zones en gebieden meerdere keren wordt gemeld dat deze nog indicatief zijn en er nog nader overleg plaatsvindt met bijvoorbeeld gemeenten. Overleg hierover met de agrarische sector wordt niet genoemd terwijl dit wel degelijk relevant is.	ZW-0877-10
Indiener maakt bezwaar tegen de onmogelijkheid om een zienswijze specifiek in te dienen voor de eigen bedrijfssituatie vanwege de incomplete POVI.	ZW-0991-2
Indiener maakt bezwaar tegen de totstandkoming van de Omgevingsvisie zonder overleg met grondgebruikers.	ZW-1004-4
Indiener maakt bezwaar tegen het feit dat de POVI vaag is, met onduidelijk omgeschreven termen, waarmee de overheid nog alle kanten mee op kan.	ZW-1371-2
Indiener maakt bezwaar tegen het ontoereikende en niet-transparante participatieproces van de POVI.	ZW-1092-2
Indiener maakt bezwaar, vanwege de gebrekkige rechtszekerheid die de visie biedt voor landbouwers. Het rechtszekerheidsbeginsel vereist volgens de indiener dat overheidsvisies en beleidsplannen duidelijk en voorspelbaar zijn.	ZW-1215-1
Indiener maakt zich zorgen om de vaag omschreven termen als ruimtelijke kwaliteit of verweving die tot verwarring leiden bij vergunningverlening	ZW-0921-4
Indiener maakt zich zorgen over de concrete invulling van de ruime begrippen in de POVI, met name rekening houdend met natuur en water.	ZW-0688-4
Indiener merkt op dat de eerder gevoerde ambtelijke werkateliers als constructief zijn ervaren	ZW-1199-12
Indiener merkt op dat het bestuurlijk overleg lijkt te zijn gericht op het voldoen aan procesvereisten zonder recht te doen aan de bedoeling van	ZW-0240-140

afstemming, namelijk het verbeteren van de aanpak van opgaven vanuit ieders rol en verantwoordelijkheid. Dit belemmert volgens hen een effectieve samenwerking als één overheid.	
Indiener moet vaststellen dat de Omgevingsvisie onzorgvuldig is voorbereid en de participatie, zeker met de landbouwsector, onvoldoende is geweest.	ZW-0544-1 ZW-0549-1 ZW-0562-1
Indiener plaatst kanttekeningen bij het proces van totstandkoming van de ontwerp-POVI. In het proces wordt de POVI formeel vastgesteld door Provinciale Staten. Dat betekent volgens indiener dat, ondanks beloften van de zijde van de Provincie, dit leidende regels worden. Indiener betreurt zeer nadrukkelijk dat de provincie heeft gekozen voor een te strakke, rigide en onrealistische planning en deze laat prevaleren boven een zorgvuldig, afgewogen proces waarin eenieder voldoende ruimte krijgt om de dialoog met de Provincie aan te gaan en tijdig en adequaat input te leveren op teksten en kaarten die kloppen en up to date zijn. Indiener stelt te kunnen constateren dat het raadplegen en meenemen van de gemeenten heeft plaatsgevonden onder zeer grote druk, (deels) op basis van, volgens indiener, niet actuele of onjuiste informatie, op een manier die het meenemen van het lokale bestuur en daarmee het innemen van een weloverwogen standpunt van het bestuur van indiener in de visie van indiener onmogelijk maakt. Procedures en termijnen zijn volgens indiener dusdanig kort dat zij als stakeholder niet de mogelijkheid heeft gehad om dit proces gedegen te doorlopen.	ZW-1127-7
indiener pleit voor een heldere en ook noodzakelijke definitie van begrippen in de povi.	ZW-1087-2
Indiener roept de provincie op om bij de vaststelling van de POVI 2025 nogmaals naar de input van gemeenten (zoals verwoord in hun zienswijzen of visies) te kijken en waar mogelijk teksten aan te passen om synergie te benadrukken.	ZW-1253-48
Indiener roept Gedeputeerde Staten op het proces van totstandkoming van de ontwerp-POVI te herzien vanwege (aldus indiener) te ambitieus, te kort, te onzorgvuldig en om een goede dialoog aan te gaan over dit onderwerp. Daarnaast vraagt indiener Gedeputeerde Staten dit proces te herzien vanwege gestelde onzorgvuldigheden, onjuistheden en omissies op de inhoud.	ZW-1127-8
Indiener stelt dat de agrarische sector nauwelijks/ niet geconsulteerd bij de aanmaak van het POVI-voorstel, terwijl de sector een hoofd belanghebbende is in het gebied en bedrijf rendementen reeds onder druk staan.	ZW-0853-6
Indiener stelt dat de algemene beleidsbeschrijving van de omgevingsvisie geen duidelijkheid biedt en veel ruimte laat voor onduidelijkheid en interpretatie. Indiener maakt zich zorgen over potentiële extra maatregelen die van toepassing zouden zijn op het agrarische bedrijf.	ZW-1494-2
Indiener stelt dat de gehanteerde deadline voor deze zienswijze is nader bepaald op 7 juli 2025 en daarmee resulteert een vrij korte reactietermijn voor een complex product dat nog nadrukkelijk in bewerking is. Indiener	ZW-1445-12

geeft aan dat meerdere partijen aan tafel zich afvragen of er niet meer aandacht moet zijn voor de inbedding en gedragenheid van de POVI door stakeholders.	
Indiener stelt dat de keuze van de provincie om de regie naar zich toe te trekken betekent dat participatie feitelijk buitenspel wordt gezet, en stelt dat dit een terugkeer naar de oude situatie betekent waarin burgers, waaronder inwoners van Brachterbeek, niet betrokken worden.	ZW-0923-55
Indiener stelt dat de ontwerp-POVI een onsamenhangend en moeilijk leesbaar document is met veel discrepanties, waardoor inwoners niet goed kunnen begrijpen wat de gevolgen voor hun leefomgeving zijn.	ZW-0923-21
Indiener stelt dat de POVI dan ook moet staan als een huis en met het ontwerp dat thans voorligt moet de indiener constateren dat het fundament nog niet op orde is. Indiener is niet overtuigd dat binnen de huidige periode van visievorming voldoende tijd is geweest om een inspirerende en sturende visie voor de gehele provincie te ontwerpen en menen dit ook terug te lezen in de voorliggende versie.	ZW-0160-4
Indiener stelt dat de POVI een overvloed aan vage formuleringen en onduidelijke maatregelen bevat, waarvan de uitwerking pas na vaststelling zal volgen. Dit maakt het onmogelijk voor indiener om vooraf bezwaar te maken. Indiener verzoekt om concrete en duidelijke beleidsmaatregelen om rechtsonzekerheid te voorkomen en lange termijn investeringen mogelijk te maken.	ZW-0416-2
Indiener stelt dat de POVI incompleet en onnodig gedetailleerd is, waardoor het niet aansluit bij de doelstellingen van de Omgevingswet om meer duidelijkheid te verschaffen aan burgers.	ZW-0991-4
Indiener stelt dat de presentatie van de POVI van dien aard is dat het voor een burger met een gemiddelde bedrevenheid op het vlak van internetgebruik nagenoeg onmogelijk is een helder beeld te verkrijgen.	ZW-0754-4
Indiener stelt dat de procedure niet juist is geweest: 1. de toelichting op de begrenzing van verwevingsgebieden en de criteria voor blauwgroene zones ontbreekt of is onvoldoende specifiek, 2. geen actieve inspraak voor belanghebbenden geweest in voortraject, 3. onduidelijk in hoeverre gemeente Meerssen betrokken is geweest. Indiener verzoekt om een aanvullend overleg over de effecten van de POVI op de locatie van indiener.	ZW-0438-3
Indiener stelt dat de procedure rondom het plan onvoldoende transparant is verlopen en dat omwonenden onvoldoende betrokken zijn bij de totstandkoming ervan.	ZW-0517-5
Indiener stelt dat de provincie door de keuze voor eigen regie in plaats van gemeenten de bedoelde participatie buitenspel zet, ondanks de Omgevingswet en de bijbehorende beleidsnota participatie. Dit treft inwoners van Brachterbeek rechtstreeks.	ZW-0923-54
Indiener stelt dat de provincie in hoofdstuk 3.1 van de ontwerp-POVI wel spreekt over samenwerking, maar dat dit in de praktijk onvoldoende terugkomt in de vorm van burgerinspraak bij ontwikkelingen rond de Clauscentrale en energie-infrastructuur nabij Brachterbeek.	ZW-0923-44

Indiener stelt dat de provincie participatie ten onrechte presenteert als voldoende geborgd via trajecten in 2019–2020, terwijl inwoners van Brachterbeek sindsdien nauwelijks betrokken zijn bij de actuele plannen.	ZW-0923-140
Indiener stelt dat de snelheid van het proces geleid heeft tot een aanzienlijke mate van onzorgvuldigheid, waar hij middels deze zienswijze op in willen gaan.	ZW-0319-2
Indiener stelt dat de tekst in paragraaf 3.3 van de ontwerp-POVI, waarin staat dat de provinciale strategie alleen kan worden gerealiseerd door samenwerking met inwoners, onvoldoende duidelijk is en verzoekt om toelichting voor de gemeenschap van Brachterbeek.	ZW-0923-46
Indiener stelt dat de tekst van de POVI voor een particuliere leek niet te volgen is.	ZW-0428-2
Indiener stelt dat er eenzijdig zonder overleg beperkingen worden opgelegd voor de zone beekdalen en groenblauwe landbouwzone.	ZW-0427-5
Indiener stelt dat er geen draagvlak is bij de agrarische sector door een gebrek aan overleg en inbreng vanuit de sector.	ZW-1092-6
Indiener stelt dat er geen sprake is geweest van burgerparticipatie.	ZW-1358-38
Indiener stelt dat er voorafgaand aan de aanwijzing geen overleg heeft plaatsgevonden met hen als grondeigenaar en gebruiker. Indiener acht het essentieel dat maatwerk en dialoog met betrokken ondernemers wordt toegepast om draagvlak en vertrouwen te waarborgen.	ZW-0120-4
Indiener stelt dat het misplaatst is dat uitspraken en oordelen van jongeren uit 2019–2020 zwaarwegend zijn meegenomen in de ontwerp-POVI, terwijl actuele zorgen van zwaar getroffen gemeenschappen zoals Brachterbeek niet zijn verwerkt.	ZW-0923-141
Indiener stelt dat het vreemd is dat in paragraaf 2.7.4.1 van de ontwerp-POVI uitsluitend het lokale belang wordt benoemd, terwijl ook sociaal en eerlijk handelen en participatie in het besluitvormingsproces rond ontwikkelingen in Brachterbeek en omgeving moeten worden vastgelegd.	ZW-0923-40
Indiener stelt dat hij een bericht had willen ontvangen van het ingaan van de zienswijzeperiode.	ZW-1205-4
Indiener stelt dat in paragraaf 2.7.5.5 van de ontwerp-POVI nauwelijks inspraak van burgers terug te vinden is, zeker rond ingrijpende ontwikkelingen bij de Clauscentrale en de bijbehorende energie-infrastructuur in Brachterbeek, en dat dit haaks staat op de strategie van samenwerking in de Provinciale Energiestrategie deel 2.	ZW-0923-43
Indiener stelt dat inwoners zich onvoldoende gehoord voelen in het participatieproces.	ZW-0486-9
Indiener stelt dat niemand op de hoogte was van de ter inzage legging van de POVI waardoor een groot gedeelte van burgers niet bereikt wordt.	ZW-0959-11
Indiener stelt dat participatie, zoals beoogd in de Omgevingswet, feitelijk buitenspel wordt gezet doordat de provincie zelf de regie naar zich toetrekt en gemeenten passeert, wat direct effect heeft op de inwoners van Brachterbeek.	ZW-0923-139
Indiener stelt dat, ondanks eerdere toezeggingen van de zijde van Provincie Limburg, gemeenten onvoldoende betrokken zijn geweest bij de	ZW-0187-19 ZW-0207-13

totstandkoming van de huidige ontwerpteksten. Deze teksten hadden een waardevolle basis kunnen vormen voor de regiotafels die enkele maanden geleden hebben plaatsgevonden, wat een scherpere en gezamenlijke regionale dialoog mogelijk had gemaakt. Helaas heeft de -door u gekozen en aangehouden - strakke planning dit niet toegestaan, waardoor participatie en het indienen van de formele zienswijze gelijktijdig plaatsvinden.	ZW-0238-3 ZW-0253-17 ZW-0271-3 ZW-0314-3 ZW-1038-110 ZW-1127-35
Indiener stelt voor dat de Provincie afzonderlijk met de eigenaren in gesprek moet gaan	ZW-0428-4
Indiener stelt voor dat het ontwerp van de POVI niet goedgekeurd moet worden en het proces opnieuw moet worden gestart met correcte data en draagvlak.	ZW-1092-9
Indiener stelt voor de POVI zodanig te herzien dat die goed is afgestemd met de plannen van de gemeenten.	ZW-0409-14
Indiener stelt voor een meer realitischedre planning in de Omgevingsvisie op te nemen, mede door het feit dat we weer voor nieuwe verkiezingen en coalitievorming staan, die zeker geen versnelling zullen opleveren.	ZW-0060-8
Indiener stelt voor herstel van vertrouwen via een bestuurlijke lus, door gedegen bestuurlijke afstemming van zienswijze en zienswijzereactie ter voorkoming van conflicterend lokaal en provinciaal beleid.	ZW-0166-9
Indiener stelt voor om de agrarische sector actief te betrekken bij besluitvorming in plaats van besluiten te nemen zonder duidelijke uitleg.	ZW-0799-3
Indiener stelt voor om de termijn van inzage en het indienen van zienswijzen te verlengen, omdat de huidige termijn te kort is voor agrariërs met gemengde en intensieve bedrijfsvoering tijdens het agrarisch hoogseizoen.	ZW-1125-7
Indiener stelt voor om een bestuurlijke lus te gebruiken voor het herstel van vertrouwen in het proces van de ontwerp-POVI'25, inclusief een gedegen proces van bestuurlijke afstemming en consensusvorming.	ZW-0170-4
Indiener stelt voor om herstel van vertrouwen via een bestuurlijke lus te realiseren, door middel van een gedegen proces van bestuurlijke afstemming van de zienswijze en zienswijzereactie.	ZW-0186-3
Indiener stelt voor om het proces van bestuurlijke afstemming en samenwerking te verbeteren, zodat het vertrouwen tussen provincie en gemeenten wordt hersteld en er consensus wordt bereikt.	ZW-0224-6
Indiener stelt voor om in gesprek te gaan met LLTB	ZW-0774-4
Indiener stelt voor om in overleg te treden met betrokken partijen om tot werkbare, toekomstbestendige en gebiedsgerichte oplossingen te komen.	ZW-0922-4
Indiener stelt voor om meer aandacht te besteden aan het faciliteren van het goede gesprek en het maken van de juiste keuzes voor de toekomst van Limburg.	ZW-0170-10
Indiener stelt voor om tijdens de verdere fasen van het proces geraadpleegd te worden.	ZW-0725-3
Indiener uit zijn zorgen dat ondernemers niet of nauwelijks betrokken zijn bij het opstellen van dit beleid.	ZW-0921-6
Indiener verzoekt als belanghebbende betrokken te worden bij het beleid rond beregeningsputten zodat praktijkkennis meegenomen wordt.	ZW-1253-40

Indiener verzoekt dat de ontwerp-POVI voor leken en particuliere eigenaren inzichtelijk(er) wordt gemaakt wat de beleidsvoornemens inhouden en wat de concrete gevolgen voor hun eigendommen zijn.	ZW-0490-2
Indiener verzoekt dat de provincie in paragraaf 3.1 van de ontwerp-POVI expliciet maakt hoe de tekst over regie en samenwerking zich verhoudt tot daadwerkelijke samenwerking met inwoners van Brachterbeek.	ZW-0923-45
Indiener verzoekt de provincie met deze zienswijze om de beleidsambities en kaartbeelden waar nodig aan te passen zodat dit beter aansluit op de omgevingsvisie en de belangen van hun gemeente.	ZW-0263-68
Indiener verzoekt de provincie om het participatieproces in de actualisatie van de POVI te evalueren en te heroverwegen hoe input van gemeenten op een transparantere en betekenisvollere wijze kan worden meegenomen, om zo draagvlak te creëren voor de keuzes die in de POVI worden gemaakt.	ZW-0196-178
Indiener verzoekt eveneens dat Provincie Limburg in overleg treedt met grondeigenaren alvorens het beleid door te voeren.	ZW-1000-4
Indiener verzoekt in de toekomst te zorgen voor tijdige, transparante en eerlijke communicatie over beleidsmaatregelen die direct ingrijpen op particulier eigendom. De huidige gang van zaken is teleurstellend, frustrerend en onrechtvaardig.	ZW-0510-7
Indiener verzoekt in toekomstige planprocedures te zorgen voor tijdige en directe communicatie met grondeigenaren en hen actief te betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen die hun eigendom en bestaanszekerheid raken.	ZW-0510-4
Indiener verzoekt om de begrenzing van het verwevingsgebied van de kaarten te schrappen totdat er overleg is geweest met de eigenaren/pachters en de gemeenten.	ZW-0566-7
Indiener verzoekt om duidelijk beleid dat niet vatbaar is voor meerdere interpretaties, zodat zowel boeren als burgers weten wat bedoeld wordt.	ZW-1207-2
Indiener verzoekt om een verlenging van de inzendtermijn met vijf weken, wegens te laat geïnformeerd en bijgevolg korte beschikbare tijd tot de deadline van 7 juli.	ZW-1464-1
Indiener verzoekt om een zorgvuldig en compleet eindproduct bij de vaststelling van de ontwerp-POVI'25, aangezien de huidige versie als onzorgvuldig en onacceptabel wordt ervaren.	ZW-0170-2
Indiener verzoekt om heldere definities en nadere inkadering van niet afgebakende en/of gedefinieerde begrippen in de Provinciale Omgevingsvisie Limburg.	ZW-1112-1
Indiener verzoekt om herstel van vertrouwen via een gedegen proces van bestuurlijke afstemming van de zienswijze en zienswijzereactie.	ZW-0224-8
Indiener verzoekt om het evenredigheidsbeginsel en rechtszekerheidsbeginsel in acht te nemen en de voorgestelde aanwijzingen van zones aan te passen zodat ze meer proportioneel en evenwichtig zijn. Dit zou moeten resulteren in een beleid dat zowel ecologische als economische belangen respecteert en dat de betrokkenen voldoende rechtszekerheid en compensatie biedt.	ZW-0402-6 ZW-1179-6 ZW-1180-6

Indiener verzoekt om het beleid en de regelgeving toegankelijk en transparant te maken, zodat burgers en ondernemers de veranderingen in de nieuwe Omgevingsvisie kunnen begrijpen.	ZW-1423-1
Indiener verzoekt om het evenredigheidsbeginsel en rechtzekerheidsbeginsel in acht te nemen door de voorgestelde aanwijzingen van zones proportioneel en evenwichtig te laten zijn en zowel ecologische als economische belangen respecteren.	ZW-0578-5
Indiener verzoekt om kloof tussen bestuur en burger niet nog verder te vergroten: dit kan volgens de indiener door de mening van de burger zwaarder te laten meewegen en inspraak eenvoudiger, transparanter en meer bindend te maken, in tegenstelling tot de schijninspraak, welke nu van toepassing is.	ZW-0997-16
Indiener verzoekt om opname van de melding in de administratie en op de hoogte te worden gehouden van verdere stappen in het planproces, wijzigingen in de ontwerpvisie, en inspraakmomenten.	ZW-0119-4
Indiener verzoekt om opname van de zienswijze in de formele besluitvorming en om geïnformeerd te worden over het verdere verloop van de procedure.	ZW-0929-5
Indiener verzoekt om persoonlijk in kennis te worden gesteld wanneer zaken in de Ontwerp-POVI nadelig (kunnen) zijn voor het bedrijf.	ZW-0115-15
Indiener verzoekt om persoonlijk inlichten van betrokkenen bij publicaties, omdat niet iedereen toegang heeft tot of weet van deze publicaties.	ZW-1402-1
Indiener verzoekt participatie daadwerkelijk invloed te geven op besluitvorming, duidelijk te maken hoe inwonersinbreng wordt verwerkt in de POVI en de afweging van jongeren & volwassenen evenwichtig op te nemen.	ZW-0923-19
Indiener verzoekt Provincie Limburg om de omgevingsvisie 2025 in de ontwerpfase te herzien en drastisch aan te passen om vervolgens over te gaan tot een definitieve visie waarbij de gemeenten klaar staan om de visie oprecht te vertalen met behoud van een toekomst bestendige agrarische sector in het mooie Limburg. Vertaling van deze visie naar bestemmingsplannen moet maatwerk zijn met oog voor de praktijk in plaats van gebaseerd op computerwerk met diverse kaarten. Er dient ruimte te blijven voor het ontwikkelen van of op zijn minst continuering binnen de huidige vorm van ons bedrijf.	ZW-0394-23
Indiener vindt dat de POVI veel niet-gedefinieerde begrippen kent en vraagt om een betere toelichting.	ZW-1385-1
Indiener vindt dat het participatietraject voorafgaand aan de POVI onvoldoende was. Er waren weinig mogelijkheden om inbreng te leveren. Bovendien is de inbreng van de sector genegeerd en overleg over begrenzingen vond niet plaats met belanghebbende agrariërs.	ZW-0877-1
Indiener vindt de zinnen in de POVI-teksten wat betreft zinsopbouw en taalgebruik voor een gemiddelde lezer lang en vindt veel vaktermen lastig om te lezen. Indiener adviseert om meer op B1 taalniveau te schrijven.	ZW-0187-1

Indiener vindt het taalgebruik onduidelijk, er ontbreken duidelijke definities en door de veelvoud aan kaarten en stapeling van doelen is het toekomstperspectief allerminst duidelijk.	ZW-0565-2
Indiener vraagt hoe er wordt gezorgd dat deze zienswijzen ook na de participatie serieus genomen worden? En hoe blijven belanghebbenden betrokken bij de vervolgstappen waarin de koers van het beleid nog kan verschuiven?	ZW-1035-10
Indiener vraagt om een goede afstemming van de POVI plannen met gemeenten	ZW-0410-12
Indiener vraagt om een nadere verklaring van de termen 'nieuwe initiatieven', 'karakteristieken van een gebied', 'open/besloten karakter', 'slimme combinaties' en 'straatje erbij'.	ZW-0641-5
Indiener vraagt zich af hoe burgerparticitpatie een plek krijgt bij het nader bepalen van de grootte van de zones en verwevingsgebieden.	ZW-1358-19
Indiener vraagt zich af of de ontwikkeling van het POVI, zonder betrokkenheid van de omgeving en belanghebbenden, juridisch houdbaar is.	ZW-0920-1
Indiener vraagt zich af of de POVI juridisch houdbaar is, omdat de omgeving en de belanghebbenden niet betrokken zijn geweest bij de totstandkoming. De indiener stelt dat er een zorgplicht geldt met betrekking tot de keuzes die worden gemaakt.	ZW-0753-1
Indiener vraagt zich af of de totstandkoming van de POVI zonder in gesprek te gaan met de omgeving wel juridisch houdbaar is	ZW-0809-2
Indiener vraagt zich af welke democratische grondslag de basis vormt voor het ontwerp, waarin iedere kritische grondhouding mist m.b.t. overbevolking, nodeloos (vlieg)verkeer en uitwaseming van megabedrijfspanden zonder bestemming	ZW-0641-7
Indiener wenst dat de agrarische sector meer betrokken wordt bij het opstellen van het omgevingsbeleid	ZW-0220-2
Indiener wil benadrukken dat zij de Provincie zien als een waardevolle partner in het zorgvuldig vormgeven van ruimtelijke ontwikkeling. In dat licht heeft de indiener vertrouwen dat het gesprek over de afstemming tussen de kaartbeelden en de lokale (omgevings)visies en ontwikkelbehoefte opnieuw gevoerd kan worden.	ZW-0319-70
Indiener wil hierbij onder de aandacht brengen, zelf (ook niet van ambtelijke zijde) niet in de gelegenheid te zijn gesteld om inbreng te leveren gedurende sessies over het kaartmateriaal bij de POVI en dat hier dus een voorbehoud gemaakt wordt.	ZW-0319-184
Volgens indiener is het niet mogelijk alle beschrijvingen uit de gebiedsaanwijzingen te doorgronden voor alle percelen in eigendom/gebruik.	ZW-1258-6
Indiener constateert dat participatie en de formele ter inzagelegging deels gelijktijdig plaatsvinden. Of de reacties die participatief worden ingebracht ook door de Provincie worden overgenomen wordt pas duidelijk na afloop van de formele reactietermijn. Gelet hierop behoudt indiener het recht voor om de zienswijze nader aan te vullen.	ZW-0304-1

Indiener geeft aan dat het bestuurlijk overleg in het kader van de ontwerp-POVI als niet zorgvuldig wordt ervaren, en dat dit een effectieve aanpak van ruimtelijke opgaven belemmert.	ZW-0224-7

Zienswijze

Het kan en mag naar oordeel van de indiener niet zo zijn dat in een provinciaal beleidsdocument contouren worden geschetst waaraan de bedrijfsvoering van in deze zone gevestigde bedrijven moet gaan voldoen, zonder dat die bedrijven voldoende in de Omgevingswet geborgde rechtsmiddelen hebben om de aanwijzing van deze zonering te voorkomen. Om die reden is indiener tegen de voorgestelde zoneringen, bv de groenblauwe landbouwzone. Indiener wijst er in dit verband op dat de POVI een leidraad zal vormen voor de gemeenten, die zullen hun omgevingsplannen afstemmen op de POVI. Juist om die reden wil het bedrijf bij de totstandkoming van de omgevingsvisie worden betrokken en verwacht men een uitnodiging voor een gesprek. Zeker nu de mogelijkheden om het bedrijf in de toekomst te ontwikkelen onzeker zijn.

Indiener

ZW-0712-3	ZW-0727-3	ZW-0731-3	ZW-0751-3	ZW-0752-3	ZW-0755-3
ZW-0756-3	ZW-0758-3	ZW-0759-3	ZW-0760-3	ZW-0817-3	ZW-0829-3
ZW-0861-3	ZW-0863-3	ZW-0864-3	ZW-0887-3	ZW-0964-3	ZW-0965-3
ZW-0968-3	ZW-0969-3	ZW-0970-3	ZW-0971-3	ZW-1015-3	ZW-1019-3
ZW-1021-3	ZW-1022-3	ZW-1024-3	ZW-1026-3	ZW-1028-4	ZW-1030-4
ZW-1031-3	ZW-1032-3	ZW-1034-3	ZW-1068-3	ZW-1109-3	ZW-1123-3
ZW-1124-3	ZW-1138-3	ZW-1256-3	ZW-1333-5	ZW-1354-3	ZW-1373-3
ZW-1431-3	ZW-1468-3				

Zienswijze

Indiener geeft aan dat de provincie voorafgaand aan de terinzagelegging wist dat de ontwerp-POVI veel fouten bevatte en dat gemeenten tijdens de zienswijzeperiode duizenden fouten moeten opsporen. Indiener verzoekt zorgvuldiger afstemming met gemeenten.

Indiener

ZW-0166-34	ZW-0186-44	ZW-0196-46	ZW-0224-38	ZW-0237-24	ZW-0240-29
ZW-0241-24	ZW-0242-27	ZW-0278-44	ZW-0317-44	ZW-1236-29	ZW-1473-24
ZW-1479-76					

Zienswijze

Indiener geeft aan dat het zorgvuldigheidsbeginsel vereist dat besluiten zorgvuldig worden voorbereid, maar dat de ontwerp-POVI hier in strijd mee is

Indiener

ZW-0186-43	ZW-0224-37	ZW-0166-33	ZW-0196-45	ZW-0240-28	ZW-0241-23
ZW-0278-43	ZW-0317-169	ZW-0317-43	ZW-1236-28	ZW-1473-23	ZW-1479-75

Zienswijze

Indiener geeft aan dat in § 16.3 (Participatie) ten onrechte wordt gesteld dat alle stakeholders op het juiste moment zijn meegenomen. Indiener wijst erop dat sinds de POVI-2021 veel is

veranderd, waardoor nieuwe opgaven zorgvuldige afweging vragen, maar dat gemeenten niet op het juiste moment zijn betrokken.

Indiener

ZW-0166-129	ZW-0186-130	ZW-0196-176	ZW-0224-131	ZW-0237-119	ZW-0240-124
ZW-0241-119	ZW-0278-140	ZW-0317-139	ZW-1236-124	ZW-1473-119	ZW-1479-171

Zienswijze

Indiener geeft aan dat in de paragraaf ‘doorlopen proces’ al is opgemerkt dat de afstemming met gemeenten niet zorgvuldig heeft plaatsgevonden en dat beleidsmatig spanning bestaat tussen vastgesteld gemeentelijk beleid en het beleid in de ontwerp-POVI.

Indiener

ZW-0166-15	ZW-0186-12	ZW-0188-5	ZW-0196-11	ZW-0224-19	ZW-0237-5
ZW-0240-10	ZW-0241-5	ZW-0242-138	ZW-0278-25	ZW-0313-14	ZW-0317-2
ZW-0317-25	ZW-1236-10	ZW-1473-5	ZW-1479-57		

Zienswijze

Indiener geeft aan dat in het voortraject gereageerd is op 70%-versies van hoofdstukken, maar dat tijdens de zienswijzeperiode onduidelijk was wat met deze opmerkingen is gedaan of hoe deze zijn afgewogen.

Indiener

ZW-0166-130	ZW-0196-177	ZW-0237-120	ZW-0240-125	ZW-0241-120	ZW-0278-163
ZW-0317-140	ZW-1236-125	ZW-1473-120	ZW-1479-172		

Zienswijze

Indiener geeft aan dat tijdens de zienswijzeperiode nog bijeenkomsten plaatsvonden om zaken aan te scherpen of vorm te geven, wat het beeld versterkt dat doorloopsnelheid belangrijker was dan zorgvuldigheid.

Indiener

ZW-0166-131	ZW-0237-121	ZW-0240-126	ZW-0241-121	ZW-0278-164	ZW-0317-141
ZW-1236-126	ZW-1473-121	ZW-1479-173			

Zienswijze

Indiener geeft aan dat voorafgaand aan de zienswijzeperiode opmerkingen en vragen op ambtelijk niveau zijn gedeeld en deels besproken in bestuurlijke overleggen, maar dat veel 70%-teksten ongewijzigd in de ontwerp-POVI zijn terechtgekomen. Indiener verwacht nog een integrale terugkoppeling over wat met de opmerkingen is gedaan.

Indiener

ZW-0166-132	ZW-0186-132	ZW-0196-179	ZW-0224-133	ZW-0237-122	ZW-0240-127
ZW-0241-122	ZW-0278-141	ZW-0317-142	ZW-1236-127	ZW-1473-122	ZW-1479-174

Zienswijze

Indiener is van mening dat de Provincie zich een rol en taak toedicht die haar niet is toegekend op basis van de Omgevingswet en dat de Provincie niet de regie zal mogen voeren over zaken die, o.b.v. de Omgevingswet, voorbehouden zijn aan gemeenten of waterschap. In dat verband wordt gewezen op de benoemde provinciale belangen. Wanneer dit anders zou zijn, dan zouden de belanghebbenden/alle inwoners/ alle bedrijven die gevestigd zijn in Limburg een verdergaande rechtsbescherming moeten verkrijgen om hun stem te laten horen tegen de POVI. Op basis van de Omgevingswet is deze mogelijkheid nu slechts beperkt tot het indienen van een zienswijze. Die mogelijkheid is te beperkt gelet op de grote impact die deze visie zal hebben voor alle inwoners van het betrokken gebied. Indiener vraag dan ook om een gesprek over de specifieke situatie van het betrokken bedrijf.

Indiener

ZW-0712-18	ZW-0727-18	ZW-0731-18	ZW-0751-18	ZW-0752-18	ZW-0755-18
ZW-0756-18	ZW-0758-18	ZW-0759-18	ZW-0760-18	ZW-0817-18	ZW-0829-18
ZW-0861-18	ZW-0863-18	ZW-0864-18	ZW-0887-18	ZW-0964-18	ZW-0965-18
ZW-0968-18	ZW-0969-18	ZW-0970-18	ZW-0971-18	ZW-1015-18	ZW-1019-18
ZW-1021-18	ZW-1022-18	ZW-1024-18	ZW-1026-18	ZW-1028-19	ZW-1030-19
ZW-1031-18	ZW-1032-18	ZW-1034-18	ZW-1068-18	ZW-1109-18	ZW-1123-18
ZW-1124-18	ZW-1138-18	ZW-1256-18	ZW-1333-20	ZW-1354-18	ZW-1373-18
ZW-1431-18	ZW-1468-18				

Zienswijze

Indiener merkt op dat het kaartmateriaal, behorend tot dit ontwerp, nog bewerkt werd tijdens de terinzageleggingsprocedure. Indiener stelt dat gemeenten enkel hebben kunnen reageren op de op dat moment beschikbare kaarten. Dit zet de samenwerking onder druk en wekt de indruk dat beslissingen worden genomen voor en over de gemeenten in plaats van in samenwerking met hen.

Indiener

ZW-0187-21	ZW-0207-15	ZW-0238-5	ZW-0253-19	ZW-0271-5	ZW-0314-5
ZW-1038-112	ZW-1127-37				

Zienswijze

Indiener stelt dat de snelheid van het proces heeft geleid tot een aanzienlijke mate van onzorgvuldigheid.

Indiener

ZW-0187-20	ZW-0207-14	ZW-0238-4	ZW-0253-18	ZW-0271-4	ZW-0314-4
ZW-1038-111	ZW-1127-36				

Standpunt GS

Zoals aangegeven in de ontwerp POVI is er een participatie- en communicatieplan opgesteld en uitgevoerd met als doel om een zoveel mogelijk gedragen actualisatie van de POVI te maken, waarin alle nodige stakeholders (zowel intern als extern, onder andere gemeenten, semioverheden, euregionale partners en (belangen)organisaties) op het juiste moment zijn meegenomen. We hebben daarbij rekening gehouden met het feit dat dit een actualisatie is van de POVI 2021 die toen al een heel uitgebreid participatietraject heeft gehad (onder meer met jongeren), en dat bij veel bouwstenen die als input dienen voor de actualisatie ook al aan participatie is gedaan. Het participatietraject was in het bijzonder gericht op onze medeoverheden en belangrijke maatschappelijke en belangenorganisaties, waaronder de LLTB. Er heeft in die fase geen overleg specifiek gericht op de inhoud van de POVI plaatsgevonden met individuele burgers, bedrijven, agrariërs en grondeigenaren. Dat heeft alles te maken met het hoofdlijnen-karakter van de POVI. En met het feit dat de POVI allereerst en vooral zelfbindend is voor de provincie, en daarnaast vooral kaders stelt voor medeoverheden (via doorwerking in de omgevingsverordening en de omgevingsprogramma's). Conform de wettelijke bepalingen (en bijbehorende wijze van bekendmaking) heeft de ontwerp POVI vervolgens gedurende zes weken formeel ter inzage gelegen en zijn alle Limburgers nadrukkelijk uitgenodigd te reageren. Dat kon per brief, e-mail, een specifiek formulier of mondeling. De ontvangen zienswijzepunten over de uitvoering van het participatie- en communicatietraject hebben ons duidelijk gemaakt dat onze medeoverheden de invulling van dat traject, met name in de eindfase toen concrete tekstvoorstellen beschikbaar kwamen, als onvoldoende ervaren hebben. Dat geldt ook voor het feit dat het niet mogelijk is gebleken om opmerkingen over tussentijds gedeelde conceptversies allemaal al te verwerken in het concept. Dergelijke signalen hebben we ook in bestuurlijke overleggen ontvangen.
Uit veel reacties van individuele bedrijven en agrariërs blijkt ook dat (vooral) de beoogde zonering veel vragen oproept en om verduidelijking vraagt. Dat zijn signalen waar we recht aan willen doen. Daarom is ervoor gekozen om het proces te verlengen en meer tijd te nemen om de zienswijzen te bestuderen en beoordelen. En om ruimte te bieden om extra inhoudelijk in gesprek te gaan met onze medeoverheden en maatschappelijke partners. We zien in diverse zienswijzepunten ook de wens van individuele bedrijven, vaak agrariërs, om op individueel niveau het gesprek aan te gaan over de ingediende zienswijze. Dat is niet de algemeen gangbare werkwijze. We voeren de gesprekken primair met de belangenorganisaties. Er is, op initiatief van de LLTB, voor gekozen om een informatieavond over de impact van de ontwerp POVI te organiseren voor agrariërs. Naar aanleiding daarvan heeft ook een aantal vervolggesprekken plaatsgevonden. Zoals aangegeven werken we in de geactualiseerde POVI veel meer dan in de POVI 2021 met kaarten. Die nieuwe werkwijze vloeit voort uit de wettelijke verplichting om omgevingsvisies te publiceren in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Werken met kaarten heeft veel voordelen. Maar heeft ook duidelijk gemaakt dat er de nodige inhoudelijke verschillen zijn met kaarten in gemeentelijke omgevingsvisies en -plannen. Dat komt ook naar voren in alle gemeentelijke zienswijzen.
Mede met het oog daarop hebben ateliers met gemeenten plaatsgevonden om de kaarten meer in overeenstemming te brengen. Die actie werd al aangekondigd in de ontwerp POVI en sluit aan bij de formele zienswijzen met kaartopmerkingen die vanuit de gemeenten zijn ingebracht.

We begrijpen dat de POVI soms als ingewikkeld ervaren wordt. Mede als gevolg van de brede scope en de complexiteit van de vraagstukken in het fysieke domein. We zijn het niet eens met indieners die van mening zijn dat de POVI incompleet is. We hebben op meerdere manieren geprobeerd te zorgen voor een zo'n duidelijk mogelijke tekst en kaarten. Bijvoorbeeld door teksten op begrijpelijkheid te laten checken, door het opnemen van definities, en door het aanbieden van

filmpjes met uitleg over proces en inhoud op hoofdlijnen. De inrichting van het DSO is een verantwoordelijkheid van het Rijk. Daarop hebben wij geen invloed. Informatieavonden hebben geen onderdeel gevormd van ons participatie- en communicatie-traject. We voegen in de definitieve POVI in elk geval een duidelijkere tekst toe van de paragraaf zonering (met uitleg ook waarom zonering nodig is), verduidelijking van teksten op andere punten waar dit blijkens de reacties veel vragen oproept, en een verantwoording van de kaarten (herkomst, status). Het voornemen is ook om na vaststelling van de POVI een filmpje beschikbaar stellen met uitleg over de zonering. We benadrukken hier nogmaals dat de POVI geen regels bevat, behalve voor onszelf (zelfbindend). Waar regels voor anderen nodig zijn worden die opgenomen in de omgevingsverordening, met een duidelijke toelichting (algemeen en per regel). Over de ontwerp Omgevingsverordening vindt een separaat zienswijzetraject plaats. Het is belangrijk om te beseffen dat het participatie- en communicatietraject van de POVI gericht is op de visie in de POVI, niet op specifieke gebiedsontwikkelingen of projecten (zoals energieprojecten in Midden-Limburg en de gebiedsprocessen van het LOS). Die kennen hun eigen participatie- en communicatietrajecten. Met het geschetste (verlengde) participatie- en communicatietraject en de geboden mogelijkheid om zienswijzen in te dienen is naar onze overtuiging in ruime mate voldaan aan de wettelijke vereisten. Met de wens bij een aantal indieners voor een hernieuwd zienswijzetraject vanwege wijzigingen die na het zienswijzetraject in het ontwerp zijn aangebracht gaan we niet mee. Het participatie- en zienswijzetraject is er nu juist op gericht om op basis van goede argumenten het ontwerp beter te maken. Dat leidt altijd tot aanpassingen, zoals er ook bij de finale besluitvorming in Provinciale Staten wijzigingen kunnen worden aangebracht.

Opmerkingen over het participatietraject staan wat ons betreft los van opmerkingen over de rol van de Provincie en over de inhoud. Daar gaan we in onze reactie op andere zienswijzen op in.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.22 POVI in relatie tot bestaande situatie en planvoornemens

Zienswijze	Indiener
De bouwkavel van het bedrijf is vastgelegd in het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Beekdaelen (vastgesteld in 2013). Bij de totstandkoming van dit bestemmingsplan is het toenmalige provinciale beleid (zoals vastgelegd in het POL) al als toetsingskader gehanteerd. De bouw- en gebruiksmogelijkheden van de bouwkavel zijn daarbinnen geregeld. Om misverstanden en onduidelijkheid te voorkomen, verzoekt indiener om in de Omgevingsvisie expliciet vast te leggen dat de gebiedsaanduidingen die over individuele agrarische bouwkavels zijn geprojecteerd, niet van toepassing zijn op die kavels voor wat betreft gebruiksmogelijkheden. Het geldende bestemmingsplan blijft hiervoor bepalend.	ZW-1143-5

Indiener geeft aan bereid te zijn zijn eigendommen tot het uiterste te verdedigen, inclusief het ondernemen van juridische stappen.	ZW-0641-6
Indiener geeft aan dat de beleidswijziging in strijd is met bestaande pachtovereenkomsten en juridische conflicten kan veroorzaken.	ZW-1197-3
Indiener geeft aan dat de overheid niet betrouwbaar is en geen rekening houdt met de huidige gebruikers van de gronden.	ZW-0366-5
Indiener geeft aan dat de POVI niet in overeenstemming is met de recentelijk verschenen Visie voor het beekherstelproject Loobeek (gelegen in de gemeente Venray).	ZW-0366-4
Indiener stelt dat indien het voorliggende ontwerp POVI 2025 (tav een aantal percelen) zal leiden tot wijzigingen ten opzichte van het huidige vigerende plan en mogelijk tot een geforceerde inperking van het gebruik en is dus onaanvaardbaar.	ZW-0955-1
Indiener stelt dat uitsluitend het onderliggende bestemmingsplan bepalend moet zijn voor de gebruiks- en bouwmogelijkheden op bouwkavels.	ZW-1454-3
Indiener verzoekt dat verleende vergunningen volledig gerespecteerd blijven bij de toepassing van gebiedsaanduidingen.	ZW-1457-3 ZW-1470-7
Indiener verzoekt de Omgevingsvisie te actualiseren en de aanduidingen aan te passen of te schrappen waar deze in strijd zijn met het vastgestelde planvoornemen.	ZW-1414-19

Standpunt GS

De POVI is een zelfbindend document. Het wordt door de Provincie gehanteerd bij de uitwerking in provinciale programma’s en andere uitwerkingsdocumenten. De POVI vormt ook het beoordelingskader voor ruimtelijke initiatieven wanneer daarbij provinciale belangen aan de orde zijn. En de basis voor provinciale reacties, zienswijzen of bezwaren. Dat inzichten in de tijd (en daarmee dus ook in opeenvolgende POVI's) veranderen is niet meer dan logisch, de maatschappelijke opgaven en vraagstukken veranderen immers en zijn deels een gevolg van kaders vanuit EU en Rijk.

Een aantal onderdelen van de POVI vinden we van dermate groot belang dat deze vertaald worden in regels in de Omgevingsverordening. Die worden daarmee juridisch bindend naar derden. Deels betreft dat instructieregels aan gemeenten die betrekking hebben op ruimtelijke ontwikkelingen die zich voordoen. Die regels gaan over nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen of uitbreiding of aanpassing van bestaande functies, die niet in het huidige omgevingsplan van een gemeente passen. Ze hebben dus geen directe gevolgen voor functies die zijn toegestaan in vigerende omgevingsplannen van gemeenten. Die worden gerespecteerd. In de (ontwerp) POVI is dat ook expliciet aangegeven.
De nieuwe POVI kan ook de basis vormen voor direct werkende regels in de Omgevingsverordening. Deze regels kunnen leiden tot beperkingen in het gebruik van gronden, of er kan sprake zijn van uitbreiding van gebieden waar zulke regels gelden. Daar worden nieuwe, maar ook bestaande bedrijven mee geconfronteerd. POVI en Omgevingsverordening gaan overigens over functies, ongeacht wie de gebruiker is of hoe het gebruik geregeld is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt of er reeds concrete of globale ontwikkelplannen bestaan voor dit gebied.	ZW-0191-4

Standpunt GS

Er zijn voor dit perceel bij de Provincie geen plannen bekend. Vraagt u dit echter ook na bij uw gemeente. Niet alle plannen dienen provinciaal getoetst te worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.23 Pro Forma

Zienswijze	Indiener
Betreft geen zienswijze – er wordt enkel aangegeven dat gestelde deadline niet haalbaar is en dat ze indien zij dat nodig achten alsnog uiterlijk 15-08 zullen reageren op de POVI.	ZW-0709-1
Indiener dient een pro-forma zienswijze in en vult deze binnen twee weken aan.	ZW-0421-1
Indiener dient een pro-forma zienswijze in en vult deze binnen vier weken aan	ZW-0658-1
Indiener dient een pro-forma zienswijze in.	ZW-0488-1 ZW-0690-1 ZW-0559-1 ZW-0852-1 ZW-0855-1 ZW-0856-1 ZW-0857-1 ZW-1025-1
Indiener verzoekt om uitstel van de indieningstermijn van de zienswijze met twee weken, zodat nieuwe zeer relevante informatie kan worden toegevoegd.	ZW-0498-1
Indiener verzoekt twee weken de tijd te geven voor de benodigde documenten op te kunnen vragen	ZW-1194-3
Indiener vraagt om uitstel te verlenen voor ene volledige zienswijzen vanwege hij nog niet alle relevante stukken in bezit heeft.	ZW-1194-2

Standpunt GS

We hebben kennisgenomen van de pro-forma zienswijzen. De inhoudelijke zienswijzen, die na het sluiten van de zienswijzeperiode alsnog binnen de afgesproken termijn ingediend zijn, zijn

beantwoord.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.24 Proces Omgevingsverordening

Zienswijze	Indiener
In dit verband spreekt indiener de verwachting uit dat er voor de verordening een gedegen participatietraject wordt doorlopen alvorens de verordening voor zienswijzen wordt vrijgegeven.	ZW-0302-3
Indiener vraagt om een toelichting wanneer en hoe er geparticipeerd wordt met de Omgevingsverordening.	ZW-0186-138
Indiener merkt op dat door de latere aanpassing van de omgevingsverordening het risico ontstaat dat op onderdelen een discrepantie zal bestaan tussen het beleid zoals opgenomen in de omgevingsvisie en de sturingsregels in de provinciale verordening. Welke gevolgen dit in de praktijk zal hebben, is moeilijk in te schatten. Indiener gaat er wel vanuit dat eventuele knelpunten in gezamenlijkheid kunnen worden opgelost.	ZW-1164-4
Indiener stelt voor om goed in kaart te brengen wat als positieve en negatieve ontwikkelingen door de inwoners worden gezien, hoe deze op dit moment zijn verdeeld over het grondgebied van Limburg en toekomstige ontwikkelingen vervolgens op een eerlijke manier te verdelen. Op die manier komt er weer meer balans in de lusten en lasten die inwoners dragen voor de samenleving.	ZW-0379-1
Indiener vraagt om de POVI te heroverwegen, en daarmee ruimte te maken voor maatwerk, kennis, en de realiteit van het platteland.	ZW-0415-30
Indiener geeft aan dat er geen enkele vorm van inspraak en communicatie over genoemde ingrijpende besluitvorming heeft plaatsgevonden en acht dit onaanvaardbaar en in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel en verzoekt volledige transparantie te geven over de afwegingskaders, beleidsgronden en motieven op basis waarvan deze percelen zijn geselecteerd.	ZW-0510-2
Indiener verzoekt actief het gesprek aan te gaan met grondeigenaren alvorens onomkeerbare aanwijzingen op te nemen in beleid.	ZW-0510-5

Zienswijze
Indiener stelt dat de indicatieve planning, waarbij besluitvorming over de voorliggende POVI en vrijgave voor zienswijze van de Omgevingsverordering op hetzelfde moment is voorzien, niet wenselijk is.

Indiener					
ZW-0187-25	ZW-0207-19	ZW-0238-9	ZW-0253-23	ZW-0271-9	ZW-0314-9
ZW-1038-116					

Zienswijze
Indiener stelt dat Provincie Limburg voorstelt u om onderdelen in de omgevingsverordening vast te leggen, zonder hierbij duidelijke kaders te bieden. Indiener spreekt de verwachting én wens uit dat er voor de verordening een gedegen participatietraject wordt doorlopen alvorens de verordening voor zienswijze wordt vrijgegeven.

Indiener					
ZW-0187-24	ZW-0207-18	ZW-0238-8	ZW-0253-22	ZW-0271-8	ZW-0314-8
ZW-1038-115	ZW-1127-40				

Standpunt GS

Het is een bewuste keuze van ons college om de actualisering van Omgevingsvisie resp. Omgevingsverordening zoveel mogelijk samen op te laten lopen. Immers de actualisering van de Omgevingsverordening moet zorgen voor juridisch bindende doorwerking van die onderdelen van het beleid waarvoor Provinciale Staten dat wenselijk of nodig achten. Het gaat dan om instructiebepalingen richting gemeenten en/of waterschap of om rechtstreeks werkende bepalingen gericht op bedrijven en burgers. In het participatietraject rondom de POVI zijn nadrukkelijk al keuzes m.b.t. de inhoud van de verordening betrokken. Bijvoorbeeld de regeling voor nieuwe niet-agrarische activiteiten in het Primair landbouwgebied (in beginsel nee, nee-tenzij of ja-mits) of de motiveringsplicht voor de Groenblauwe landbouwzone. De concept teksten zijn vóór vaststelling van de ontwerp verordening breder gedeeld. Er wordt rondom de ontwerp verordening ook voorzien in een communicatietraject. Er is overigens voor gekozen om te wachten met terinzagelegging van de ontwerp Omgevingsverordening tot het moment waarop de zienswijzen op de ontwerp POVI beoordeeld zijn en GS een definitief POVI-voorstel aan de Staten hebben verstuurd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In de tekst over Verwevingsgebieden wordt gesproken over spuitvrije zones. Indiener vraagt zich af of er bij het inwerkingtreden van de POVI meteen maatregelen van kracht worden. Indien ja, worden de gedupeerden dan ook schriftelijk op de hoogte gesteld? Want op een kaart is nooit precies te zeggen waar de grens van de zones liggen.	ZW-0153-2

Antwoord GS

De aangehaalde zin, waarin spuitvrije zones als voorbeeld genoemd werd, is aangepast.
In hoofdstuk 11 Land- en tuinbouw in de POVI is de tekst over gewasbeschermingsmiddelen verduidelijkt. Zie thema Landbouw en de ambtshalve wijzigingen in deze Nota van Zienswijzen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om ecologische woonvormen in overgangsgebieden rondom kwetsbare natuurgebieden toe te staan.	ZW-0858-3

Antwoord GS

We zijn voornemens om in de Omgevingsverordening regels op te nemen voor woningbouw per zone. Die vormen dan de kaders waar initiatieven voor nieuwe woningbouwontwikkelingen aan getoetst zullen worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.25 Provinciaal belang

Zienswijze	Indiener
De indiener mist een beschrijving van de ruimtelijke provinciale belangen en hoe deze aanvullend zijn op de belangen van gemeenten.	ZW-1479-18
Het blijft onduidelijk wat de concrete invulling en impact van de aanwijzing van provinciaal belang zijn met betrekking tot beleidskaders, de rol van de provincie en de samenwerking met gemeenten. Wordt hiervoor afzonderlijk beleid of instrumentarium ontwikkeld? Zo ja, hoe wordt dit in samenwerking met gemeenten vormgegeven? Wij benadrukken het belang van gemeentelijke autonomie en de rol van de gemeenteraad in dit proces.	ZW-0304-2
In de Omgevingswet is niet nader bepaald wanneer sprake is van een “provinciaal belang” waarbij de Provincie sturend zal mogen optreden. In de POVI heeft de Provincie aan de hand van enkele criteria het provinciaal belang bepaald. Indiener is van mening dat de Provincie zich op deze manier een rol en taak toedicht die haar niet is toegekend op basis van de Omgevingswet en dat de Provincie niet de regie mag voeren over zaken die, op basis van de Omgevingswet, voorbehouden zijn aan de gemeentelijke planwetgever of aan het waterschap. Wanneer dit anders zou zijn, dan zouden de belanghebbenden een verdergaande rechtsbescherming moeten verkrijgen om hun stem te laten horen tegen het POVI. Op basis van de Omgevingswet is deze mogelijkheid nu slechts beperkt tot het indienen van een zienswijze. Die mogelijkheid is te beperkt gelet op de grote impact die deze visie zal hebben voor alle inwoners van het betrokken gebied. Indiener vraagt dan ook om een gesprek over de specifieke situatie.	ZW-0866-20 ZW-0875-20
Indiener benadrukt dat het ontbreekt aan criteria waarmee provinciale belangen geduid kunnen worden, zoals "de ruimtelijke ontwikkeling is van bovenlokaal belang" of "gaat over gemeentegrenzen heen". Indiener verzoekt om alle provinciale belangen concreet te formuleren door per belang rollen, taken en verantwoordelijkheden te benoemen voor zowel de provincie als de gemeenten, waarbij de gemeenten hun rol als 'eerste overheid' richting inwoners en bedrijven duidelijk maken.	ZW-0196-8

Indiener geeft aan dat de begrippen 'algemeen belang' en 'provinciaal belang' beter overwogen en toegelicht moeten worden, zodat de regie die rechtvaardig, transparant en verbindend wordt.	ZW-0159-20
Indiener geeft aan dat de POVI erg "hoog over" is. Bij individuele verzoeken die geregeld moeten worden met een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa) is heel concreet aangegeven wat het provinciaal belang is en is advies en instemming van Gedeputeerde Staten vereist (besluit 13 december 2023). Bij bijvoorbeeld de toevoeging van vestigingsmogelijkheden voor voorzieningen voor vrijetijdseconomie (hoe kleinschalig ook, bijv. B&B) moet de provincie instemming verlenen en wordt erg moeilijk gedaan c.q. buitenproportionele eisen gesteld. Graag meer inzicht verlenen wanneer sprake is van een provinciaal belang bij initiatieven en wat de reikwijdte is voor gemeenten om zelfstandig initiatieven te realiseren zonder hiervoor bij de provincie om advies en instemming te vragen. Om bij elk (kleinschalig) initiatief met de provincie het gesprek te voeren lijkt niet echt werkbaar.	ZW-0313-94
Indiener geeft aan dat de provinciale belangen in de ontwerp-POVI'25 op de meeste thema's niet concreet zijn geformuleerd, wat leidt tot veel overlap met gemeentelijke belangen.	ZW-1236-141
Indiener geeft aan dat de provinciale belangen in de ontwerp-POVI'25 vaak niet concreet zijn geformuleerd en verzoekt om duidelijke criteria en verantwoordelijkheden voor zowel de provincie als de gemeenten.	ZW-0224-5
Indiener geeft aan dat er criteria ontbreken om het provinciaal belang te duiden, zoals 'ruimtelijke ontwikkeling van bovenlokaal belang' of 'gaat over gemeentegrenzen heen'.	ZW-1236-143
Indiener geeft aan dat het provinciaal belang in de conceptteksten van de ontwerp-POVI vaak onduidelijk en niet gemotiveerd is.	ZW-0186-6
Indiener geeft aan dat meer inzicht gewenst is in wanneer sprake is van een provinciaal belang bij initiatieven en wat de reikwijdte is voor gemeenten om zelfstandig initiatieven te realiseren zonder advies of instemming van de provincie.	ZW-0242-92
Indiener geeft aan dat provinciaal belang veelal zeer algemeen geformuleerd is. Daardoor is er sprake van veel overlap met de gemeentelijke belangen. Het ontbreekt per provinciaal belang aan een beschrijving in taken, rollen en verantwoordelijkheden.	ZW-0313-12
Indiener geeft aan dat volgens de Omgevingswet de gemeente de primaire overheid is, gelet op de nabijheid van inwoners en bedrijven. Het provinciaal belang volgt dus op het gemeentelijk belang. Indiener vraagt om het provinciaal belang duidelijker te maken door concreet taken, rollen en verantwoordelijkheden te formuleren, evenals criteria die relevant zijn: bovenlokaal inzicht in de milieuthema’s, cumulatie van milieubelasting, bovenlokale monitoring, enz.	ZW-0313-60
Indiener pleit voor een selectieve toepassing van provinciaal belang, waarbij duidelijk is bij welke typen ontwikkelingen en in welke gebieden provinciale betrokkenheid nodig is.	ZW-0196-53

Indiener stelt dat het noodzakelijk is dat een duidelijke, inhoudelijke definitie opgenomen wordt van zowel het “algemeen belang” als het “provinciaal belang”, inclusief criteria of afwegingskaders.	ZW-0297-25
Indiener stelt dat Provincie Limburg in het document verschillende ontwikkelingen en locaties aanwijst als van provinciaal belang en de regie neemt over bepaalde onderwerpen. Indiener stelt dat het onduidelijk blijft wat de concrete invulling en impact van deze aanwijzing van provinciaal belang zijn met betrekking tot beleidskaders, de rol van de provincie en de samenwerking met de gemeenten. Wordt hiervoor afzonderlijk beleid of instrumentarium ontwikkeld? Zo ja, hoe wordt dit in samenwerking met gemeenten vormgegeven?	ZW-0187-23 ZW-0207-17 ZW-0238-7 ZW-0253-21 ZW-0271-7 ZW-0314-7 ZW-1038-114 ZW-1127-39
Indiener stelt voor dat belangenafwegingen in de POVI transparant, navolgbaar en toetsbaar plaatsvinden, met ruimte voor lokale inbreng.	ZW-0306-7
Indiener stelt voor om criteria vast te stellen voor het duiden van provinciale belangen, zoals 'bovenlokaal belang' of 'grensoverschrijdende ruimtelijke ontwikkeling'.	ZW-0170-7
Indiener verzoekt de aanwijzing van ‘provinciaal belang’ tot het strikt noodzakelijke te beperken, de gemeentelijke rol bij besluitvorming te behouden en te zorgen voor een volwaardige democratische participatie.	ZW-0923-9
Indiener verzoekt een duidelijke, inhoudelijke definitie op te nemen van zowel het “algemeen belang” als het “provinciaal belang”, inclusief criteria of afwegingskaders. Gezien de ingrijpende gevolgen die dergelijke belangenafwegingen kunnen hebben voor inwoners, ondernemers en omgevingen stelt indiener dat het essentieel is deze begrippen transparant te definiëren.	ZW-0807-38
Indiener verzoekt om alle provinciale belangen concreet te formuleren, met duidelijke rollen, taken en verantwoordelijkheden voor zowel de provincie als de gemeenten als 'eerste overheid' richting inwoners en bedrijven.	ZW-1236-145
Indiener verzoekt om alle provinciale belangen in de ontwerp-POVI'25 concreet te formuleren, inclusief het benoemen van rollen, taken en verantwoordelijkheden van zowel de provincie als de gemeenten.	ZW-0166-1
Indiener verzoekt om conflicterend lokaal en provinciaal beleid in de toekomst zorgvuldig af te stemmen en consensus te bereiken.	ZW-0186-5
Indiener verzoekt om de vitale drinkwaterinfrastructuur ook aan te wijzen als provinciaal belang.	ZW-1369-53
Indiener verzoekt om een duidelijke definitie van de begrippen 'algemeen belang' en 'provinciaal belang' in de POVI, inclusief criteria of afwegingskaders.	ZW-0306-6
Indiener verzoekt om een duidelijke, inhoudelijke definitie opneemt van zowel het “algemeen belang” als het “provinciaal belang”, inclusief criteria of afwegingskaders. Beide termen komen frequent terug en vormen het kernargument voor provinciale interventie of sturing. Gezien de ingrijpende gevolgen die dergelijke belangenafwegingen kunnen hebben voor inwoners, ondernemers en omgevingen, is het essentieel dat deze begrippen transparant worden gedefinieerd.	ZW-0299-32

Indiener verzoekt om een duidelijke, inhoudelijke definitie van zowel het “algemeen belang” als het “provinciaal belang”, inclusief criteria of afwegingskaders.	ZW-0218-10
Indiener verzoekt om te voorkomen dat lokaal en provinciaal beleid conflicteren, door duidelijkheid te scheppen over het provinciaal belang en het bereiken van overeenstemming met gemeenten.	ZW-0166-4
Indiener verzoekt te borgen dat de belangenafwegingen transparant, navolgbaar en toetsbaar plaatsvinden, waarbij ruimte blijft voor lokale inbreng en gebiedsspecifieke omstandigheden. Wat wordt verstaan onder “het algemeen belang” en wie bepaalt wanneer dit zwaarder weegt dan lokale of individuele belangen? Zonder heldere definities dreigt het risico dat dergelijke begrippen eenzijdig of opportunistisch worden ingevuld, bijvoorbeeld onder druk van externe economische belangen of grootschalige ontwikkelaars. Hierdoor kan de positie van lokale gemeenschappen, omwonenden en maatschappelijke organisaties structureel verzwakt worden in besluitvorming, met verlies van draagvlak en rechtvaardigheid tot gevolg.	ZW-0299-33
Indiener waardeert dat de waterkwaliteit in waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied en boringsvrije zones is aangewezen als provinciaal belang.	ZW-1369-7

Zienswijze

Indiener geeft aan dat de POVI erg ‘hoog over’ is, terwijl bij individuele verzoeken vaak zeer concreet wordt ingegaan op provinciaal belang en instemming nodig is. Indiener verzoekt meer inzicht in wanneer sprake is van provinciaal belang en welke ruimte gemeenten hebben voor zelfstandige initiatieven.

Indiener

ZW-0166-84	ZW-0186-93	ZW-0196-130	ZW-0224-88	ZW-0237-74	ZW-0240-79
ZW-0317-94	ZW-1236-79	ZW-1473-74	ZW-1479-126	ZW-0278-94	

Zienswijze

Indiener geeft aan dat provinciale belangen vaak zeer algemeen geformuleerd zijn, waardoor veel overlap ontstaat met gemeentelijke belangen, en dat per provinciaal belang een beschrijving in taken, rollen en verantwoordelijkheden ontbreekt.

Indiener

ZW-0224-17	ZW-0278-23	ZW-0166-13	ZW-0170-6	ZW-0186-10	ZW-0196-9
ZW-0237-3	ZW-0240-138	ZW-0240-8	ZW-0241-3	ZW-0242-137	ZW-0317-1
ZW-0317-23	ZW-1236-8	ZW-1473-3	ZW-1479-55		

Zienswijze

Indiener stelt dat een beperking van gemeentelijke autonomie ten aanzien van bedrijventerreinen, die aangewezen worden als provinciaal belang, niet in de POVI opgenomen mag worden.

Indiener					
ZW-0187-108	ZW-0207-101	ZW-0238-91	ZW-0253-106	ZW-0271-91	ZW-0314-91
ZW-1127-124					

Standpunt GS

Het is aan Provinciale Staten om in de Omgevingsvisie de provinciale belangen in het fysiek domein te benoemen. De reactie van een aantal indieners dat de Provincie daartoe niet bevoegd zou zijn is onjuist. Paragraaf 3.2 van de ontwerp POVI benoemt de daarbij gehanteerde criteria en schetst de relatie tussen algemeen en provinciaal belang. De formulering van de provinciale belangen in de ontwerp POVI is voor veel thema's aangescherpt ten opzichte van de formulering in de POVI 2021. In de omschrijving van dat belang zit vaak zowel de ambitie of opgave opgesloten, maar ook de provinciale rol bij de aanpak daarvan. Voor een aantal thema's kan dat laatste punt nog verbeterd worden, zodat scherper wordt waar de gemeenten voor aan de lat staan en waar de Provincie. We geven indieners die dat opmerken gelijk. Voor de thema's ruimtelijke kwaliteit en natuur staat hieronder hoe we tekst gaan aanscherpen. Ook de tekst m.b.t. het provinciaal belang voor de thema's water resp. energie wordt verduidelijkt. Zie daarvoor de specifieke teksten bij de betreffende thema's. Zoals beschreven in paragraaf 3.5 is het feit dat er sprake is van een provinciaal belang een belangrijke voorwaarde voor provinciale interventies. Wat die aanpak is wordt bij de betreffende thema's in de POVI op hoofdlijnen beschreven. In een aantal zienswijzen wordt een koppeling gelegd tussen provinciale belangen en de toepassing van het advies- en instemmingsrecht door ons college. Dat is terecht, in de meeste gevallen is het advies- en instemmingsrecht verbonden aan regels in de Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

De tekst van 4.1 vervangen door:
Ruimtelijke- en landschappelijke kwaliteit hebben grote invloed op het vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven, op onze toeristische mogelijkheden en ons bodem- water- en natuurlijk systeem. Tegelijkertijd is onze omgeving een drager van de Limburgse cultuur (-historie) en identiteit en bieden landschappelijke karakteristieken oplossingen voor tal van sectorale en provinciale opgaven. Inzet op het ontwikkelen en beschermen van ruimtelijke- en landschappelijke kwaliteit draagt daarmee ook bij aan de versterking van de sociaaleconomische positie van Limburg.
Vanwege de toenemende complexiteit en samenhang van de ruimtelijke opgaven, en onze rol en belang daarin, vragen we structureel meer aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en inzet van ontwerp. Niet alleen om aanwezige kwaliteiten en waarden als vertrekpunt te nemen, maar ook om nieuwe kwaliteiten en waarden toe te voegen.

Gelet op het belang van de landschappelijke waarden van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de Groenblauwe Landbouwzone voor de Limburgse identiteit is behoud en versterking van deze landschappelijke waarden, in het bijzonder de kernkwaliteiten van deze gebieden, van provinciaal belang.

Toevoegen aan 5.1
Dit doen we vanuit de rol op het vlak van natuur die de Provincie op grond van de Omgevingswet vervult.

Deze rol omvat de verantwoordelijkheid voor de begrenzing en bescherming van het Limburgse deel van het Nationale Natuurnetwerk (NNL), voor Natura 2000-gebieden en soortenbescherming (door het treffen van maatregelen én als bevoegd gezag voor het verlenen van omgevingsvergunningen) en voor de bescherming van houtopstanden. Daarnaast heeft de provincie specifieke verantwoordelijkheden, onder meer ten aanzien van faunabeheer en het beheer van invasieve exotische dier- en plantensoorten.

Tevens de tekst over provinciaal belang water respectievelijk energie aanscherpen (zie betreffende thema's).

1.26 Samenwerken als één overheid

Zienswijze	Indiener
"Indiener wil benadrukken dat hij de Provincie ziet als een waardevolle partner in de ontwikkeling van onze regio. In dat licht gaat indiener ervanuit dat hij als onderdeel van regio Zuid-Limburg met Provincie Limburg in gesprek blijft om de gezamenlijke Agenda Zuid-Limburg tot uitvoering te brengen, waarbij óók een zorgvuldig en gezamenlijk vormgeven van ruimtelijke ontwikkeling een belangrijke basis vormt. Indiener wil met deze zienswijze graag bijdragen aan het verduidelijken en versterken van de Ontwerp POVI om zo tot een breed gedragen omgevingsvisie voor de Provincie Limburg te komen."	ZW-0187-132
"Indiener wil benadrukken dat hij de Provincie ziet als een waardevolle partner in de ontwikkeling van onze regio. In dat licht gaat indiener ervanuit dat hij als onderdeel van regio Zuid-Limburg met Provincie Limburg in gesprek blijft om de gezamenlijke Agenda Zuid-Limburg tot uitvoering te brengen, waarbij óók een zorgvuldig en gezamenlijk vormgeven van ruimtelijke ontwikkeling een belangrijke basis vormt. Indiener wil met deze zienswijze graag bijdragen aan het verduidelijken en versterken van de Ontwerp POVI om zo tot een breed gedragen omgevingsvisie voor de Provincie Limburg te komen."	ZW-0253-130
De indiener verzoekt om de POVI integraal te bekijken met alle overheden en de interne adviezen mee te nemen.	ZW-0753-16
Indiener geeft aan dat de nadruk ligt op samenwerking, waarbij de opgaven gezamenlijk zouden moeten worden bepaald.	ZW-0240-128
Indiener geeft aan dat inwoners en bedrijven in heel Nederland, en dus ook in Limburg, snakken naar 'één overheid' die duidelijkheid en continuïteit biedt in beleid en uitvoering. Gemeenten in Noord- en Midden-Limburg willen dat graag samen met de provincie Limburg oppakken. Temporiseren van het proces, tijdens nemen voor het goede gesprek, is nodig om het beschadigde vertrouwen te herstellen.	ZW-0313-158
Indiener geeft aan dat inwoners en bedrijven snakken naar 'één overheid' die duidelijkheid en continuïteit biedt in beleid en uitvoering.	ZW-1236-133

Indiener stelt dat de huidige ontwerpteksten onvoldoende rekening houden met regionale verschillen. In de POVI van 2021 zijn voor Noord-, Midden- en Zuid-Limburg afzonderlijke regiovisies opgenomen. Hoewel de documenten wel genoemd worden missen wij voor Zuid-Limburg de concrete vertaling van de Agenda Zuid-Limburg en het Ontwikkelingsperspectief NOVEX welke de rol van regiovisie vervullen voor onze regio.	ZW-0187-33 ZW-0207-27 ZW-0238-17 ZW-0253-31 ZW-0271-17 ZW-1038-124 ZW-1127-49
Indiener stelt voor om bij conflicten tussen lokaal en provinciaal beleid belangen op casusniveau te wegen, inclusief strijdigheid tussen lokale en provinciale belangen.	ZW-0186-7
Indiener stelt voor Samenwerking met gemeenten en waterschappen te intensiveren.	ZW-0060-5
Indiener wil benadrukken dat hij de Provincie ziet als een waardevolle partner in de ontwikkeling van onze regio. In dat licht gaat indiener ervanuit dat hij als onderdeel van regio Zuid-Limburg met Provincie Limburg in gesprek blijft om de gezamenlijke Agenda Zuid-Limburg tot uitvoering te brengen, waarbij óók een zorgvuldig en gezamenlijk vormgeven van ruimtelijke ontwikkeling een belangrijke basis vormt. Indiener wil met deze zienswijze graag bijdragen aan het verduidelijken en versterken van de Ontwerp POVI om zo tot een breed gedragen omgevingsvisie voor de Provincie Limburg te komen.	ZW-0207-126 ZW-0238-116 ZW-0314-116
Indiener ziet de provincie als een waardevolle partner in de ontwikkeling van de regio. Als regio Zuid-Limburg wil men het gesrpek blijven voeren om de gezamenlijke Agenda Zuid-Limburg tot uitvoering te brengen, waarbij een zorgvuldig en gezamenlijk vormgeven van ruimtelijke ontwikkelingen een belangrijke basis vormt.	ZW-0314-183
Samen werken wij aan de opgaven in Zuid-Limburg. Dit doen wij met u vanuit de Agenda Zuid-Limburg en het Ontwikkelperspectief NOVEX Zuid-Limburg. Hiermee zetten we in op een schaalsprong voor Zuid-Limburg waarin nieuw verdienvermogen, ruimtelijke keuzes, grens overstijgende impulsen en de veiligheid, gezondheid en leefbaarheid van onze steden en dorpen kernonderdelen zijn van de toekomstige brede welvaart van onze inwoners. Indiener stelt dat het instrument POVI ondersteunend dient te zijn aan de gezamenlijke ambitie zoals beschreven in de Agenda Zuid-Limburg.	ZW-0187-17 ZW-0207-11 ZW-0238-1 ZW-0253-15 ZW-0271-1 ZW-0314-1 ZW-0319-4 ZW-1038-108

Standpunt GS

We trekken op veel fronten samen met onze regionale partners en met het Rijk op om samen te werken aan de grote opgaven in het fysiek domein. Met het Rijk doen we dat onder meer via afspraken in BO Leefomgeving en BO MIRT, het Ruimtelijke Arrangement en Ontwikkelperspectieven voor de NOVEX-gebieden De Peel resp. Zuid-Limburg. Dat past ook bij het uitgangspunt van de vigerende nationale omgevingsvisie om te werken als één overheid.
Met de regionale partners doen we dat onder meer via afspraken in de Bestuurlijke overleggen Fysieke Leefomgeving Limburg, via gezamenlijke uitvoeringsagenda's en gebiedsprocessen en in gezamenlijke ontwerpende onderzoeken. Bij al die producten houden we uiteraard rekening met regionale verschillen. Dat sluit aan bij Limburgs principe 'recht doen aan de kenmerken en identiteit van gebieden'.

Uiteraard gebeurt samenwerking steeds met respect voor ieders rol, verantwoordelijkheden en belangen. Daar gaan we op andere onderdelen van deze Nota van zienswijzen in.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.27 Steun en zienswijzen van derden (niet zijnde LLTB)

Zienswijze	Indiener
De indiener onderschrijft de zienswijze die door Van Hoven Akkerbouw VOF, Einderweg 17 te (6267NS) Cadier en Keer is ingediend.	ZW-0622-4
Indiener geeft aan de reactie van ST. ABM te Evertsoord als onderdeel van zijn zienswijze te zien.	ZW-1371-10
Indiener geeft aan de zienswijze van Van Hoven Akkerbouw VOF te onderschrijven, waarbij zowel de belangen van de pachter als de verpachter worden gediend.	ZW-0622-3
Indiener geeft aan mede een bijdrage te hebben geleverd geleverd aan de regionale zienswijze vanuit Stadsregio Parkstad Limburg en zich te conformeren aan de totale regionale inbreng.	ZW-0160-9
Indiener sluit aan bij de zienswijze van Stichting Natuurlijk Geuldal	ZW-0744-1
Indiener sluit zich voor het overige aan bij de zienswijze van de Glastuinbouw Nederland.	ZW-0915-16

Standpunt GS

Er is kennisgenomen van het aansluiten bij de zienswijze van anderen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.28 Steun zienswijzen LLTB

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de zienswijze van de LLTB zorgen oproept over de impact van de POVI op de eigendommen.	ZW-0457-3
Indiener geeft aan de reactie van de LLTB als onderdeel van zijn zienswijze te zien.	ZW-1371-11
Indiener geeft aan de zienswijze van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) volledig te onderschrijven en te ondersteunen.	ZW-0993-10 ZW-1003-7
Indiener geeft aan zich aan te sluiten bij de punten waar de LLTB zich hard voor maakt.	ZW-0121-5

Indiener geeft aan zich aan te sluiten bij de standpunten van de LLTB in de zienswijze van de LLTB.	ZW-0688-5
Indiener geeft aan zich grotendeels aan te sluiten bij de zienswijze van de LLTB.	ZW-0988-5
Indiener geeft aan zich volledig aan te sluiten bij de zienswijze van de LLTB.	ZW-1372-9
Indiener heeft een agrarische achtergrond. Indiener stelt dat de POVI onduidelijk is over de gevolgen voor de eigendommen van de indiener. De indiener sluit zich daarom aan bij de zienswijze van de LLTB.	ZW-0526-1 ZW-0527-1
Indiener sluit zich aan bij de zienswijze van de LLTB en geeft aan bezorgd te zijn over de impact van de POVI op eigen eigendommen en verzoekt bij waardevermindering van eigendom een toereikende compensatie op te nemen voor eigenaren.	ZW-0477-3
Indiener stelt dat de zienswijzen van de LLTB volledig worden ondersteund.	ZW-1045-24
Indiener stelt voor in gesprek te gaan met de landbouwers om het voortbestaan te behouden en sluit zich tevens aan bij de zienswijze van de LLTB.	ZW-0480-7
Indiener stelt voor om de zienswijze van LLTB, waar meerdere relevante punten zijn opgenomen, mee te nemen in de besluitvorming.	ZW-1088-3
Indiener steunt de zienswijze van de LLTB en verzoekt de schaarse landbouw niet te laten verdwijnen uit het landschap.	ZW-0478-2
Indiener verzoekt om de argumenten, van de door LLTB ingediende zienswijze voor zijn bedrijf van toepassing te laten zijn en mee te nemen in de beoordeling van deze zienswijze.	ZW-0611-7
Indiener verzoekt om de zienswijze van de LLTB en verzoeken de POVI heroverweging, aanpassing of terugtrekking van het ontwerp.	ZW-0827-9
Indiener spreekt steun uit voor de collectieve zienswijze zoals ingediend door de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) en onderschrijft de inhoud hiervan volledig.	ZW-0328-7

Zienswijze

De indiener steunt de zienswijze van de LLTB.

Indiener

ZW-0627-4	ZW-0411-5	ZW-1093-4	ZW-0994-4	ZW-0825-2	ZW-1209-8
ZW-0826-4	ZW-0844-5	ZW-1132-7	ZW-1007-10	ZW-0832-2	ZW-0462-4
ZW-1111-4	ZW-1012-5	ZW-1245-2	ZW-1393-5	ZW-1085-5	ZW-0778-6
ZW-0789-4	ZW-1248-7	ZW-1023-7	ZW-0748-2	ZW-1067-7	ZW-1002-5
ZW-0808-6	ZW-1358-40	ZW-1274-3	ZW-0798-6	ZW-0818-2	ZW-1438-6
ZW-1013-2	ZW-0745-4	ZW-1403-2	ZW-0494-6	ZW-0389-2	ZW-0389-2
ZW-1094-14	ZW-0390-16	ZW-0838-7	ZW-1206-2	ZW-1081-6	ZW-1135-8
ZW-1418-18	ZW-0661-7				

Zienswijze

Indiener sluit zich aan op de zienswijzen van de LLTB.

Indiener					
ZW-0650-1	ZW-0061-6	ZW-0733-2	ZW-0706-7	ZW-0913-4	ZW-1417-51
ZW-0774-3	ZW-0716-2	ZW-1010-8	ZW-0911-5	ZW-0915-15	ZW-0833-8
ZW-0175-10	ZW-0717-8	ZW-1216-30	ZW-0912-8	ZW-0916-7	ZW-1226-10
ZW-0931-5	ZW-0726-1	ZW-0729-6	ZW-1125-9	ZW-0700-10	ZW-0699-10

Standpunt GS

Er is kennisgenomen van het aansluiten bij de zienswijze van de LLTB.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.29 Terugkoppeling verwerking zienswijzen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat opnieuw wordt verzocht om een ‘was-wordt-lijst’ met daarin opgenomen welke opmerkingen wel of niet zijn meegenomen, inclusief motivering. Indiener geeft aan dat diverse eerdere opmerkingen, waaronder die over het abstractieniveau, niet of onvoldoende zijn verwerkt.	ZW-0317-160
Indiener verzoekt om op de specifieke vragen en opmerkingen ook specifieke antwoorden te geven en niet te volstaan met algemene reacties.	ZW-0115-17
Indiener verzoekt schriftelijke beantwoording van de gestelde vragen in de zienswijze.	ZW-0641-9

Standpunt GS

De zienswijzen op de ontwerp POVI zijn in deze Nota van zienswijzen voorzien van een standpunt van GS. Groepsgewijs waar dat kan, bijvoorbeeld bij algemene, veel gemaakte opmerkingen. In andere gevallen wordt een specifiek, individueel antwoord gegeven. De ingediende zienswijzen leiden al dan niet tot een voorstel aan PS om de tekst van het ontwerp aan te passen. De aangepaste tekst van de ontwerp POVI wordt vervolgens ter vaststelling voorgelegd aan Provinciale Staten. De Nota van zienswijzen wordt daarbij meegezonden.
De indieners van zienswijzen worden daarover na definitieve vaststelling actief geïnformeerd en kunnen het antwoord op de door hen ingebrachte zienswijze dan terugvinden in de Nota van zienswijzen. Het definitieve voorstel aan de Staten en de Nota van zienswijzen zijn direct na versturen aan PS overigens openbaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.30 Toekomstvisie

Zienswijze	Indiener

Indiener geeft aan dat de Provinciale Omgevingsvisie Limburg (POVI), die als strategisch plan voor de fysieke leefomgeving in Limburg dient, een overkoepelende visie mist. Hoewel de POVI ambities, doelen en kaders voor de lange termijn (2025-2050) beschrijft en rekening houdt met regionale verschillen, worden deze ambities en doelen volgens de indiener onvoldoende concreet gemaakt.	ZW-0242-140
Indiener onderschrijft het belang van een gedeelde integrale visie op de toekomst van de fysieke leefomgeving in Limburg, maar constateert dat het hoofdstuk tekortschiet in het creëren van een gedeeld vertrekpunt voor uitvoering en samenwerking.	ZW-0196-23
Indiener stelt dat het hoofdstuk "waar staan we voor?" onvoldoende een helder toekomstbeeld schetst voor 2040, zoals de gewenste ruimtelijke inrichting, de Limburgse samenleving en de waarden die daarbij voorop staan. Een scherpe koers ontbreekt, wat leidt tot ruimte voor verschillende interpretaties en risico op beleidsversnippering.	ZW-0196-25
Indiener stelt voor op korte termijn een analyse van de invloed van Artificial Intelligence te beginnen, op welke gebieden welke impact te verwachten is en hoe daarmee om te gaan.	ZW-0807-1
Indiener verzoekt de provincie samen met ondernemers en burgers een toekomstplan te ontwikkelen dat praktisch, haalbaar en betaalbaar is en waarbij gezamenlijk naar oplossingen voor ruimtelijke en juridische knelpunten wordt gezocht.	ZW-0487-7

Standpunt GS

Hoofdstuk 2 van de ontwerp POVI schetst de Limburgse ambities en hoofdopgaven. In de ontwerp POVI is een bijlage opgenomen met een overzicht van alle doelen. Dat overzicht wordt in de definitieve POVI aangevuld met informatie over herkomst, zwaarte en status van die doelen.
Een belangrijke bouwsteen vormt de samen met de regio’s uitgevoerde ontwerpende onderzoeken. Deze schetsen per regio een stip op de horizon. Recent is het discussiestuk Toekomstvisie 2050 afgerond. Deze was niet tijdig beschikbaar om input te kunnen vormen voor de POVI, maar zal in de beleidscyclus een rol gaan innemen. Nieuwe ontwikkelingen, zoals Artificial Intelligence, zijn bij uitstek onderwerpen voor zo'n toekomstvisie. Terecht wordt opgemerkt dat in de POVI de strategie voor de uitvoering beperkt is uitgewerkt.
Dat komt omdat de POVI zelf geen uitvoeringsagenda is. Programma’s, thematische en gebiedsgerichte uitvoeringsdocumenten geven gezamenlijk richting aan de uitvoering. Die worden in de POVI ook aangekondigd.

Voorstel aan PS

In paragraaf 16.2 Bouwstenen voor de POVI voegen we toe:
"De toekomstvisie 2050 (TV2050) is gedurende het proces zo goed als mogelijk gevolgd. Deze is voor verwerking in deze POVI echter te laat beschikbaar gekomen, maar zal als input dienen bij de volgende actualisatie van deze POVI."

1.31 Verordening

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de motiveringsplicht van gemeenten en initiatiefnemers bij functiewijziging in de planvorming gestandaardiseerd moet worden met minimale kwaliteitseisen van de rapportage. Dit om te voorkomen dat elk plan past binnen de omgevingskenmerken van het gebied.	ZW-1164-9
Indiener geeft aan dat hij niet heeft kunnen traceren welke regels gaan gelden voor de aanduidingen "natuur", "water" en "stiltegebieden" en is daarom niet akkoord.	ZW-1358-33
Indiener stelt dat de concreetheid pas in de omgevingsverordening aan de orde lijkt te gaan komen. Volgens de indiener is het voor gemeenten van belang dat dit eerder inzichtelijk wordt.	ZW-0263-48
Indiener stelt dat de juridische werking en timing van normering onduidelijk zijn en verzoekt om definities, zoneringen en uitvoeringskaders voldoende duidelijk en toetsbaar vast te leggen om kapstokwerking te voorkomen.	ZW-0450-8
Indiener stelt dat de maatregelen uit het LOS aan moeten sluiten op de POVI. Twee voorbeelden worden genoemd: 1. De zonering van de groenblauwe landbouwzone moeten verbonden worden aan stikstofreductie en waterdoelen. 2. Formuleer instructieregels voor de omgevingsverordening die expliciet sturing geeft aan biologische en natuurinclusieve landbouw.	ZW-1035-8
Indiener stelt dat uit het kaartmateriaal blijkt dat de provincie begrenzing en normeringen herziet. De gevolgen die dit heeft blijven echter onduidelijk en onderbelicht. Het onverkort opnemen van deze herzieningen in de provinciale omgevingsverordening is daarmee voor indiener geen begaanbare weg. Ter illustratie een aantal voorbeelden: De waterzonering en het bijbehorende beschermingsregime is niet helder, wat inzicht in de invloed op ontwikkelingen binnen deze zones, zoals woningbouw, bemoeilijkt. Verdere verduidelijking is derhalve gewenst.	ZW-0187-67 ZW-0207-61 ZW-0238-51 ZW-0253-65 ZW-0271-51 ZW-0314-51 ZW-1127-83
Indiener stelt dat verschillen tussen de bestaande Omgevingsverordening en de Ontwerpvisie leiden tot rechtsonzekerheid en belemmeringen voor bedrijfsontwikkeling.	ZW-1362-24
Indiener stelt, dat hoewel de regio de ecologische ontwikkeling van de Natura 2000-natuur hoog in het vaandel heeft staan, hij van mening is dat hier, gezien de grootschalige sociaaleconomische ontwikkelingen in de regio, een goede balans gevonden dient te worden met andersoortige ontwikkelingen als woningbouw, economie en toerisme. Indiener roept dan ook op om de herontwikkelingen binnen bestaande stedelijke gebieden niet verder te bemoeilijken door het opleggen van extra instructieregels. Juist het bestaand stedelijk gebied geeft ruimte voor de inbreidingsopgave. Hier is indiener dus gebaat bij meer helderheid, in goede afstemming tussen de Provincie en de regio. Daarom pleit indiener er dan ook voor dat er in de	ZW-0319-33

uiteindelijke Omgevingsverordening een vangnetbepaling wordt gehanteerd bij deze zonering. Deze bepaling moet er dan toe strekken dat daar waar de zonering niet overeenkomt met de feitelijke situatie de functies zoals vastgesteld in de lokale Omgevingsplannen leidend zijn.	
Indiener ziet tekstueel nog de nodige onzorgvuldigheden en tasten op onderdelen in het duister op welke wijze de uitwerking in de provinciale verordening zal plaatsvinden.	ZW-0160-5
Indiener vraagt om op de kaart zonering op te nemen waar nieuwvestiging van IV-bedrijven mogelijk is.	ZW-0196-22
Indiener vraagt om concretisering van de eisen die in het POVI staan voor landbouwsector.	ZW-0332-4
Indiener verzoekt dat wordt vastgelegd dat verdergaande beperkingen niet zonder overleg met de sector en zonder alternatieven voor betrokken bedrijven worden ingevoerd.	ZW-0851-4
Indiener verzoekt dat in de Omgevingsvisie wordt vastgelegd dat geen nieuwe beperkingen aan grondgebonden landbouw worden opgelegd zonder alternatieven, en dat transities uitsluitend plaatsvinden in samenspraak met de sector.	ZW-0868-5
Indiener verzoekt om een integrale visie van het college van GS op de landbouw, waarbij melkveehouderij specifiek wordt betrokken als hoeder van het landschap.	ZW-0351-1
Indiener vraagt zich af waarom de ontwerp omgevingsvisie geen normen of concrete beperkingen bevat, terwijl deze visie wel de basis vormt voor kwantificering in de Omgevingsverordening.	ZW-0351-5

Zienswijze
Indiener stelt dat natuurinclusieve landbouw, biologische teelt en voedselgemeenschappen ondernemerskeuzes zijn en niet generiek mogen worden opgelegd.

Indiener					
ZW-1122-16	ZW-1095-16	ZW-1166-13	ZW-1058-13	ZW-1151-13	ZW-1166-14

Standpunt GS

In de ontwerp POVI is aangegeven voor welke thema's en onderwerpen regels in de verordening onderdeel vormen van de (beoogde) aanpak. Dat beschrijven we in de POVI op hoofdlijnen. Deels gaat het om het continueren van regels die al in de Omgevingsverordening staan, deels gaat het om volledig nieuwe of aangepaste regels.

Voor nieuwe onderwerpen in de verordening geldt dat de vertaling naar concrete regels pas plaats vindt in de geactualiseerde verordening. Die wordt, zo wordt beoogd, enkele maanden na de POVI door PS vastgesteld. We houden die periode tussen de vaststelling van de geactualiseerde POVI en vaststelling van de geactualiseerde verordening bewust kort om te voorkomen dat er gedurende langere tijd tegenstrijdigheden bestaan tussen POVI en verordening (zie Nota van zienswijzen, onderdeel overig – proces verordening). Zoals een indiener terecht constateert, is er gedurende een beperkt aantal maanden na vaststelling van de geactualiseerde POVI formeel de bestaande verordening nog van kracht. Dan is overigens wel al duidelijk welke wijzigingen we in de verordening willen doorvoeren.

De begrenzing van kaarten bij de verordening moet exact zijn. Daardoor is in het DSO ook altijd te zien welke regels er gelden op een specifieke plek. Zoals elders in deze Nota van zienswijzen aangegeven is, anders dan in het verleden, ook de begrenzing van kaarten in de POVI exact. We nemen de POVI-kaarten in principe ongewijzigd over in de verordening. We benadrukken hierbij nogmaals dat dit slechts geldt voor een deel van de kaarten in de POVI. Veel onderwerpen in de POVI (met bijbehorende kaarten) worden niet vertaald in regels in de verordening. Een indiener vraagt om eisen te stellen aan de invulling van de motiveringsverplichtingen in de verordening. De invulling van die plicht is primair aan gemeenten. We zullen hier in de toelichting van de verordening op ingaan. Terecht wordt gevraagd om een serieuze afweging op basis van alle relevante argumenten. Aan de andere kant is het niet onze bedoeling dat als gevolg van deze verplichting initiatiefnemers met onnodige onderzoeksverplichtingen worden opgezadeld. Proportionaliteit is een belangrijk uitgangspunt. Elders in deze Nota van zienswijzen geven we aan hoe het Programma LOS wordt uitgewerkt in gebiedsprocessen, en dat dit op een later moment kan leiden tot gebruiksbeperkingen, te verankeren in de verordening. Dat nemen ook op in de definitieve POVI. Tegen die achtergrond nemen we nu in de verordening geen regels op voor biologische of natuurinclusieve landbouw. Er wordt ook gevraagd om terughoudend te zijn met instructieregels voor ontwikkelingen binnen het stedelijk gebied. Dat zijn we ook. De meeste regels gelden voor het landelijk gebied of voor specifieke thema's zoals grondwaterbescherming.
Tot slot wordt er gevraagd om een vangnetbepaling, erop gericht om daar waar de zonering niet overeenkomt met de feitelijke situatie de functies vastgesteld in de lokale omgevingsplannen leidend zijn. Zo'n bepaling is niet nodig. Lokale omgevingsplannen waarin functies die planologisch zijn geregeld blijven gelden en worden als gevolg van deze POVI niet gewijzigd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.32 Divers

Zienswijze
Indiener stelt dat er sprake is van strijd met diverse algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De Provincie besteedt onvoldoende aandacht aan de wijze waarop de beoogde resultaten worden bereikt en welke middelen worden ingezet. Ook wordt onvoldoende aandacht besteed aan de ernstige financieel nadelige gevolgen voor het bedrijf wanneer zonder financieel flankerend beleid maatregelen worden genomen zonder rekening te houden met de belanghebbenden (waaronder dit al vele jaren in het gebied gevestigd bedrijf. Het ontwerp biedt onvoldoende rechtszekerheid en het kan zélfs zo zijn dat sprake is van een zekere vorm van willekeur.

Indiener					
ZW-0712-25	ZW-0727-25	ZW-0731-25	ZW-0751-25	ZW-0752-25	ZW-0755-25
ZW-0756-25	ZW-0758-25	ZW-0759-25	ZW-0760-25	ZW-0817-25	ZW-0829-25
ZW-0861-25	ZW-0863-25	ZW-0864-25	ZW-0887-25	ZW-0964-25	ZW-0965-25
ZW-0968-25	ZW-0969-25	ZW-0970-25	ZW-0971-25	ZW-1015-25	ZW-1019-25

ZW-1021-25	ZW-1022-25	ZW-1024-25	ZW-1026-25	ZW-1028-26	ZW-1030-26
ZW-1031-25	ZW-1032-25	ZW-1034-25	ZW-1068-25	ZW-1109-25	ZW-1123-25
ZW-1124-25	ZW-1138-25	ZW-1256-25	ZW-1333-27	ZW-1354-25	ZW-1373-25
ZW-1431-25	ZW-1468-25				

Standpunt GS

De POVI beschrijft per onderwerp de aanpak, inclusief instrumentenmix. Dat is echter slechts op hoofdlijnen, de POVI is namelijk zelf geen uitvoeringsagenda. Programma's, thematische en gebiedsgerichte uitvoeringsdocumenten geven gezamenlijk richting aan de uitvoering. Daarin komt ook de inzet van financiële middelen aan bod. Zienswijzepunten over het doorlopen proces (bijvoorbeeld rechtszekerheid) worden van een antwoord voorzien in 1.1.20 Algemeen – Participatie & Communicatie. Vragen over impact op bedrijfsvoering, mogelijke schade en nadeelcompensatie komen aan bod bij het thema Land- en tuinbouw in deze Nota van Zienswijzen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

1.33 Individueel

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om concrete protocollen en afspraken voor de Bestuurlijke Overleggen Fysieke Leefomgeving Limburg en de sectorale afspraken waarbij alle relevante partijen worden benoemd en betrokken.	ZW-0145-23

Standpunt GS

Voor de BOFLL wordt gewerkt met door de gezamenlijke deelnemers vastgestelde vergaderprotocollen. Die gaan ook over de deelnemende partijen. De resultaten van de bestuurlijke overleggen worden steeds vastgelegd in verslagen met actielijsten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt Provincie Limburg om met hen samen te werken, om tot een uitwerkingsplan te komen, voor het behoud, herstel, en duurzame doorontwikkeling van het Maasdal.	ZW-0199-5

Standpunt GS

Van uw eventuele uitwerkingsplan voor het Maasdal zullen wij met belangstelling kennis nemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
"Indiener meent dat in de POVI terecht de grote druk wordt onderkend die de fysieke leefomgeving ondervindt, oa als gevolg van verstedelijking, intensief ruimtegebruik en economische activiteiten. Daarmee zou impliciet worden erkend dat bevolkingsgroei tot extra druk op natuur en leefomgeving leidt. Indiener meent dat het tegenstrijdig is dat elders in de POVI impliciet gestuurd wordt op bevolkingsgroei, met name op basis van (internationale) migratie. Indiener stelt dat in plaats van het streven naar groei, het wenselijk is om de natuurlijke bevolkingsontwikkeling – inclusief de voorziene krimp – te aanvaarden en te begeleiden; daardoor ontstaat er zo de indiener ruimte voor verbetering: herstel van ecosystemen, versterking van de landschappelijke kwaliteit, het oplossen van ruimtedruk en het vergroten van leefbaarheid. Indiener meent dat in de praktijk de provincie vergunningen verleent voor grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen die haaks staan op de ecologische opgaven. Indiener meent dat het beleid moet gericht zijn op ecologisch herstel en het borgen van een gezonde fysieke leefomgeving, niet op het legitimeren van economische groeibeloften die gepaard gaan met verdere aantasting van natuurwaarden. Indiener roept op om: • De spanning tussen bevolkingsgroei en natuurkwaliteit te adresseren en de keuze te maken voor het actief beheren van bevolkingskrimp als kans voor versterking van biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit. • Te garanderen dat vergunningverlening daadwerkelijk begrensd wordt op basis van ecologische randvoorwaarden, en dat economische belangen geen doorslag mogen geven bij toetsing van natuurimpact. • Publiek-private constructies zoals bij Greenport Venlo te herzien, teneinde belangenverstrengeling bij vergunningverlening uit te sluiten. • Onevenwichtigheid in de behandeling van verschillende functies – zoals landbouw versus recreatie en logistiek – recht te trekken door uniforme, ecologisch verantwoorde toetsingskaders te hanteren."	ZW-0218-3

Standpunt GS

Een zekere mate van groei is essentieel met het oog op een goed vestigingsklimaat. We hanteren het ambitiescenario 2040 uit het woningbehoefteonderzoek van 2025 als vertrekpunt voor een strategie gericht op duurzame kwalitatieve groei.
Veel van die groei zal landen in de steden (zie ambities Limburg Centraal). We denken bij zo'n groei met de koers in de POVI de ambities op het vlak van natuur en landschap zeker te kunnen realiseren. Bij concrete initiatieven vindt er altijd een integrale belangenafweging plaats.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat voor goede regie op de woningbouwprogrammering ook de bestaande situatie in beeld moet zijn, en vraagt om in de POVI en bij	ZW-0237-137

het samenstellen van programma's rekening te houden met leefbaarheid, mate van stedelijkheid, samenstelling van de bestaande woningvoorraad en sociaal-economische status van dorpen, als aanvulling op het tweede leidend principe.

Standpunt GS

We delen de opvatting dat inzicht in de bestaande situatie belangrijk is. Op woongebied worden de bestaande situatie en ontwikkelingen goed gemonitord. De genoemde aspecten sluiten aan bij het Beleidskader Limburgse steden en dorpen. Ze zijn wat ons betreft een invulling van principe 2, geen aanvulling.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de indruk wordt gewekt dat een stapsgewijze benadering wordt gehanteerd, waarbij Provincie Limburg later – onder verwijzing naar de POVI – een bepaalde richting kan inslaan zonder op dit moment volledige duidelijkheid te scheppen of de dialoog hierover aan te gaan. Dit ziet indiener overigens op meerdere plekken in deze POVI terug.	ZW-0253-3

Standpunt GS

Er zit samenhang in de documenten die de Provincie opstelt. De POVI is een visie op hoofdlijnen. De POVI krijgt voor sommige onderwerpen gedetailleerde uitwerking in provinciale programma's onder de Omgevingswet en in andere uitvoeringsdocumenten. Bindende regels worden vastgelegd in de Omgevingsverordening. Dat is volledig in lijn met de beleidscyclus zoals die in de Omgevingswet centraal staat. In elke fase worden de relevante partners betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt publiek-private constructies zoals bij Greenport Venlo te herzien, teneinde belangenverstrengeling bij vergunningverlening uit te sluiten.	ZW-0299-20

Standpunt GS

Dit verzoek valt buiten de scope van de POVI. We wijzen er overigens op dat de vergunningverlening in de meeste gevallen een gemeentelijke verantwoordelijkheid betreft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat onder inwoners en agrariërs het gevoel bestaat dat er met twee maten wordt gemeten: waar boeren op tal van vlakken worden geconfronteerd met ingrijpende beperkingen, lijken grootschalige projecten zoals die van Greenport of recreatieve ontwikkelingen (zoals Toverland) wél doorgang te kunnen vinden, ondanks de nadelige effecten op de natuur. Dit schept ongelijkheid en ondermijnt het draagvlak voor natuurbeleid. Juist het draagvlak onder burgers, grondeigenaren en ondernemers is essentieel voor het slagen van de transitie naar een duurzame leefomgeving.	ZW-0299-22

Standpunt GS

Elke ruimtelijke ontwikkeling in Limburg, of dat nu een grootschalige economische ontwikkeling is of een ontwikkeling van een agrarische ondernemer, wordt integraal afgewogen. Vaak is dat primair een afweging door de gemeente. In de POVI en Omgevingsverordening geven we vanuit provinciale optiek en belangen, kaders mee voor die afweging. Er is geen sprake van het meten met twee maten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de participatie en samenwerking met gemeenten te verbeteren voor een betere integratie van POVI en LOS.	ZW-0317-17

Standpunt GS

Bij het vaststellen van de ontwerp POVI was het LOS nog niet beschikbaar (ook niet als ontwerp). Inmiddels is het LOS vastgesteld door GS. De samenhang tussen POVI, LOS en uit het LOS voortvloeiende gebiedsprocessen wordt in de POVI beschreven. Zie onze reactie ten aanzien van het thema natuur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het abstractieniveau per onderwerp sterk verschilt, waarbij sommige onderdelen overwegend beleidsmatig en richtinggevend zijn opgesteld, terwijl andere hoofdstukken sterk uitvoeringsgericht en gedetailleerd zijn. Indiener geeft aan dat dit leidt tot een gebrek aan eenduidigheid in toon en functie van de POVI.	ZW-0317-156

Standpunt GS

Dat klopt en is een gevolg van de verschillen in de fase in de beleidscyclus en de provinciale rol voor de verschillende beleidsthema's.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wil graag betrokken blijven bij de vervolgstappen en denkt graag mee bij de planvorming, beleid en te maken keuzes	ZW-0321-12

Standpunt GS

We waarderen een brede betrokkenheid van partijen bij de totstandkoming en uitvoering van het omgevingsbeleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de POVI een mogelijke toetsing door de rechter niet zal doorstaan wegens gebrekkige motivering van de noodzaak en proportionaliteit. Indiener wijst Gedeputeerde Staten met zijn zienswijze op deze juridisch zwakke plek van de POVI.	ZW-0415-28

Standpunt GS

Naar onze overtuiging hebben we de noodzaak om in de POVI heldere keuzes te maken meer dan voldoende beargumenteerd. Die keuzes zijn goed beargumenteerd en zijn nodig om de opgaven, die voortvloeien uit ambities, maar ook Europese en nationale wet- en regelgeving, te realiseren. Overigens staat de POVI, zoals wettelijke bepaald, niet open voor bezwaar en beroep.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de POVI eerst goed en duidelijk moet worden geschreven. Indiener vindt dat vage uitspraken over groen, milieu en duurzaamheid niet voldoende zijn. Indiener stelt dat eerst onderzocht moet worden wat de gevolgen van de POVI zijn op bijvoorbeeld de landbouw.	ZW-0418-3

Standpunt GS

Op meerdere plekken in deze Nota van zienswijzen hebben we aangegeven dat we de teksten naar aanleiding van de ingediende zienswijzen op onderdelen zullen verduidelijken. Aan de keuzes in de POVI ligt een PlanMER ten grondslag.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het beleid in lijn te brengen met coalitieafspraken en kiezersmandaat.	ZW-0486-24

Standpunt GS

Het overzicht van doelen, opgenomen als bijlage 4, toont aan dat veel van die doelen aansluiten bij het Coalitieakkoord en de Beleidskader sdie op basis daarvan zijn opgesteld. De POVI wordt vastgesteld door Provinciale Staten, die gekozen is door de Limburgse bevolking.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om ontwerp POVI niet vast te stellen of om nadere voorwaarden te stellen die de belangen van omwonenden te beschermen.	ZW-0517-9
Indiener verzoekt om ontwerp POVI niet vast te stellen of om nadere voorwaarden te stellen die de impact op natuur en landschap verminderen.	ZW-0517-10

Standpunt GS

De POVI is een visie op hoofdlijnen, op basis van een brede afweging van belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om ontwerp POVI niet vast te stellen of om nadere voorwaarden te stellen die de impact op natuur en landschap verminderen.	ZW-0517-10

Standpunt GS

De POVI is een visie op hoofdlijnen, op basis van een brede afweging van belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het document overzichtelijker te maken, meer samenhang aan te brengen, het aantal kaarten te beperken en bestaande milieudruk – vooral in Midden-Limburg – nadrukkelijker en concreter te betrekken.	ZW-0923-1

Standpunt GS

Naar onze overtuiging wordt in de POVI de samenhang geschetst tussen de grote opgaven waar Limburg mee geconfronteerd wordt. We hebben bewust ervoor gekozen om veel meer met kaarten te werken. We krijgen daar in algemene zin veel waardering voor. Het biedt ook de kans om veel beter de verbinding tussen gemeentelijk en provinciaal beleid te leggen. In het planMER is de bestaande milieusituatie in kaart gebracht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt burgerparticipatie en inspraak structureel te verankeren, met name bij grote projecten zoals bij de Clauscentrale, en in de praktijk daadwerkelijk uitvoering te geven aan samenwerking met inwoners zoals beloofd in het beleid.	ZW-0923-3

Standpunt GS

De POVI is niet de juiste plek daarvoor. Het is immers geen uitvoeringsagenda.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt een eerlijke verdeling van lusten en lasten te waarborgen; compenseer onevenredig getroffen dorpen zoals Brachterbeek en breng lastenverlichting aan waar overbelasting optreedt.	ZW-0923-10

Standpunt GS

In de POVI geven we aan welke opgaven er liggen in Limburg en geven we algemene kaders voor de invulling van die opgaven naar gebieden toe. In de uitwerking van de POVI in thematische of gebiedsvisies zoals de beoogde gebiedsvisie Maasbracht-Einighausen wordt bezien hoe tot een optimale verdeling van functies gekomen kan worden in gebieden waar heel veel belangen bij elkaar komen. We zijn ons terdege ervan bewust dat energieplanologie daarbij kan leiden tot concentratie van ontwikkelingen. Op projectniveau vindt uiteindelijk de beoordeling van alle effecten op lokaal niveau plaats.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om meer ruimte te geven aan de stem van bewoners in het vervolgtraject, gezien hun dagelijkse betrokkenheid en zorg voor het landschap.	ZW-0982-6

Standpunt GS

Wij begrijpen uw zorg voor toekomstige ontwikkelingen die impact kunnen hebben op het Amerikaans kerkhof in Margraten. Wij schetsen in de POVI en Omgevingsverordening een aantal kaders, de gemeente is primair verantwoordelijk voor de inrichting van dit gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt provincie om haar bevoegdheden te zetten bij bovenregionale opgaven. Dit geldt met name voor thema's zoals stiltegebieden en het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Juist op deze dossiers wordt expliciet om provinciale sturing gevraagd door gebiedspartners, om eenduidigheid, samenhang en effectiviteit te waarborgen.	ZW-1035-9

Standpunt GS

In de POVI schetsen we per thema wat de provinciale belangen en rol zijn. Die kunnen per thema behoorlijke verschillen. Vaak gaat het daarbij om bovenregionale opgaven. Voor het door indiener genoemde voorbeeld stiltegebieden is die rol groot, op basis van wettelijke bepalingen. Voor andere thema's ligt de primaire verantwoordelijkheid bij gemeenten. Dat geldt bijvoorbeeld voor de inzet van bestrijdingsmiddelen in de nabijheid van woongebieden, binnen kaders van het Rijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een onderscheid te maken tussen hetgeen wettelijk of door rijksregelingen is voorgeschreven en de beleidsmatige vrijheid die de provincie neemt. Het moeten voldoen aan wettelijke kaders prevaleert boven beleidsmatige vrijheid. Deze duiding maakt afwegingen en keuzes transparanter.	ZW-1164-3

Standpunt GS

Het als bijlage opgenomen overzicht van doelen beschrijft ook waar die doelen op gebaseerd zijn. Dat kunnen Europese regels of nationale wetgeving zijn, maar ook afspraken tussen Provincie en Rijk of ambities van Rijk of Provincie. We zijn het met indiener eens dat inzicht hierin helpt bij het maken van afwegingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt de Provincie om in de POVI aan te geven wat de wettelijke bepalingen zijn en welke instanties waarvoor verantwoordelijk zijn. Volkshuisvesting is de laatste jaren juist ingekleed met meer wet- en regelgeving om het belang in juiste proporties te kunnen afzetten tegen andere opgaven in andere domeinen die minder of ingebed zijn in wetgeving.	ZW-1164-73

Standpunt GS

Als bijlage is een overzicht van doelen opgenomen, met een beschrijving waar die doelen op gebaseerd zijn. Dat kunnen Europese regels of nationale wetgeving zijn. De focus in de POVI ligt op de provinciale rol en belangen. Het voert te ver om in de POVI een overzicht op te nemen van alle verantwoordelijkheden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het gebruik van containerbegrippen zoals 'scheiding tussen mens en dier', 'spuitvrije zones', 'bufferzones voor fijnstof en geur' en 'indicatieve zone die in overleg met gemeenten wordt vastgesteld' in de ontwerp-POVI leidt tot rechtsonzekerheid en ongelijkheid doordat gemeenten hier verschillend invulling aan kunnen geven.	ZW-1258-3

Standpunt GS

We nemen in de POVI een begrippenlijst op. In ons antwoord op algemene vragen over de zonering gaan we in op de status van de begrenzing van die zones (die is niet indicatief). Overigens hebben de gemeenten voor veel onderwerpen de nodige beleidsruimte om, binnen kaders van de Provincie, zelf gebiedsgerichte afwegingen te maken. Dat is in lijn met het subsidiariteitsbeginsel uit de Omgevingswet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de overheid onvoldoende middelen/ruilgrond heeft, dit leidt tot schaarste en stijgende grondprijzen voor landbouw.	ZW-1300-10

Standpunt GS

Dit is een vraag die niet thuis hoort in de POVI, maar eerder in de uitwerking van het Programma LOS.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener heeft er bezwaar tegen dat straks ieder gemeente zelf de invulling per gebied gaat geven. Dit werkt volgens indiener oneerlijke concurrentie in de hand. Indiener heeft grond in vijf verschillende gemeenten en geeft aan dat het onwerkbaar is om bij alle vijf gemeenten te checken welke invulling per gebied er komt.	ZW-1358-7

Standpunt GS

Gemeenten in Nederland hebben voor veel onderwerpen de nodige beleidsruimte om zelf gebiedsgerichte afwegingen te maken. Zij hebben ook de meeste kennis van het gebied. Dat is het subsidiariteitsbeginsel uit de Omgevingswet. Dat kan leiden tot verschillen per gemeente. Het is onvermijdelijk dat indiener daar, vanwege zijn grondposities in meerdere gemeenten, tegen aan loopt. Waar en provinciale belangen aan de orde zijn, geeft de Provincie via de POVI en Omgevingswet kaders mee.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat een herhaaldelijk pleit handelt over de gebezigde termen regio en regionaal. Door deze af te kaderen/definiëren helpt het volgens de indiener de posities van partijen en hun verhouding tot mekaar te verduidelijken. Indiener ziet vooralsnog hier echter geen beweging naar mekaar toe ontstaan (o.m. POVI $3.2 en $10.20).	ZW-1445-17

Standpunt GS

In het algemeen bedoelen wij Noord-Limburg, Midden-Limburg en Zuid-Limburg als wij het hebben over de Limburgse regio's (de zogenaamde COROP-regio's). De term regio wordt echter niet voor elk thema hetzelfde ingevuld. Voor het thema wonen maakt de wet een onderscheid tussen woningmarktregio's en woningbouwregio's. Soms worden ook (grensoverschrijdende) euregio's bedoeld. Bij het thema Algemeen - Samenwerken als één overheid gaan we in op het belang van samenwerking.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om over toekomstige ontwikkelingen in de grensregio geïnformeerd te worden.	ZW-1467-3

Standpunt GS

We benadrukken het belang om elkaar wederzijds te informeren over relevante ontwikkelingen. Op het niveau van Land / Bezirken informeren wij elkaar bijvoorbeeld via de Nederlandse Duitse Commissie voor RO.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er veel behoefte is aan een nieuwe editie van Expeditie Ruimte, omdat eerdere edities succesvol waren in het verbinden van collega's van verschillende organisaties en het delen van kennis over provinciale en maatschappelijke thema's. Volgens de indiener zijn actuele ontwikkelingen, zoals polarisatie in het maatschappelijke debat, extra redenen om weer samen te komen en ervaringen uit te wisselen. Daarom roept de indiener geïnteresseerden op om zich aan te melden om samen een nieuwe Expeditie Ruimte te organiseren.	ZW-1473-189

Standpunt GS

We zullen uw suggestie betrekken bij het nadenken over aanpakken en instrumenten die bijdragen aan een optimale samenwerking in de toekomst. Het is fijn om te horen dat u de Expeditie Ruimte, zoals die in het verleden is ingevuld, heeft gewaardeerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener uit zijn onzekerheid over de juridische status: moeten gemeenten zich houden aan de indeling van het POVI? Sommige gemeenten wijken af en gaan verder dan de provinciale zoneringen.	ZW-0153-6

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie, waar we vinden dat de POVI juridisch moet doorwerken richting gemeenten, waterschap, burgers of bedrijven nemen we regels op in de Omgevingsverordening. We geven in de POVI aan waar dat het geval is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de Omgevingsvisie in strijd is met artikel 3.1 van de Omgevingswet, omdat er geen sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.	ZW-0499-5

Standpunt GS

We zijn het niet met indiener eens. Naar ons oordeel worden in de POVI evenwichtige keuzes gemaakt. Uiteraard doen we dat passend bij het provinciaal schaalniveau. De POVI is geen provinciaal omgevingsplan/bestemmingsplan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de POVI-doelen en ambities concreter te specificeren, zodat er geen vrij interpreteerbare termen, opgaven en ambities in het beleid aanwezig zijn. Indiener verzoekt concrete beargumentatie met bijbehorende cijfers als onderbouwing.	ZW-0523-2

Standpunt GS

We verwijzen naar de ambities beschreven in hoofdstuk 2 en het doelenoverzicht in de bijlage.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om gedetailleerde informatie over samenhang van deze omgevingsvisie en plan MER, met KRW en zoneringen voor natuur, natura-2000 gebieden, natuurontwikkeling/verbetering woningbouw, financiële paragraaf van de Nederlandse overheid en de in de Europese Unie gemaakte Greendeal.	ZW-0566-8

Standpunt GS

Indiener vraagt informatie over een aantal zeer uiteenlopende onderwerpen. Deels horen die niet thuis in de POVI, zoals de financiële paragraaf van de Nederlandse overheid. Voor uitleg over de zonering, water (KRW) en woningbouw verwijzen we naar de relevante onderdelen van de POVI en deze Nota van zienswijzen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener adviseert om de Vlaamse landschapsparken 'Maasvallei' en 'Grenzeloos Bocagelandschap' te betrekken bij het verdere procesverloop van de Provinciale Omgevingsvisie Limburg en het bijhorende plan-MER vanwege hun grensoverschrijdend karakter met Nederlands Limburg.	ZW-0750-2

Standpunt GS

Na vaststelling van de POVI door PS wordt het proces afgerond. We zien de vraag dan ook meer als een oproep om de genoemde partijen ook in de toekomst over dergelijke processen te informeren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om afstemming tussen provincie Limburg en provincie Noord-Brabant voor ondernemers met gronden en activiteiten over de grenzen.	ZW-1116-14

Standpunt GS

Afstemming tussen Noord-Brabant en Limburg vindt op meerdere niveaus plaats. Waar het gaat om de inrichting van het landelijk gebied is dat onder meer de samenwerking in NOVEX DE PEEL. De gebiedsprocessen LOS kunnen ook grensoverstijgende impact hebben, wat om afstemming vraagt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de POVI naar aanleiding van het PlanMER wordt aangevuld met scenario's voor agrarische ontwikkeling, sociaaleconomische impactanalyses en beleid voor innovatie en kringlooplandbouw.	ZW-1243-4

Standpunt GS

Het opgestelde planMER is door de Commissie M.e.r. beoordeeld op juistheid en volledigheid. Dat oordeel luidt dat het MER grotendeels van goede kwaliteit is. Bestuurlijke keuzes in de regio's worden inzichtelijk gemaakt, gekoppeld aan provinciale doelen en getoetst op doelbereik en milieueffecten. We zien in het oordeel van de Commissie geen aanleiding om een aanvulling als gevraagd door indiener op te stellen. Bij de uitwerking van de POVI komt de impact van specifieke maatregelen aan bod.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het volgend over helder en consistent beleid: •EU Level playing field •Aansluiten bij landelijk beleid (bv geurbeleid) •Regelgeving op basis van doelsturing •Integraal beleid •Juridische borging van innovaties	ZW-1328-12

•Snellere vergunningverlening

Standpunt GS

We hebben in de POVI een doelenoverzicht opgenomen waarin is aangeven welke Europese regels, nationale wetgeving en nationale ambities ten grondslag liggen aan deze doelen. Dat draagt bij aan de helderheid. Net als het feit dat bij elk thema het provinciaal belang en de provinciale rol worden toegelicht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er een duidelijke structuur en leesbare invulling nodig is voor het gebruik van gebieden door een passende functie, en vraagt om een concrete uitleg over hoe dit in de POVI vormgegeven zal worden.	ZW-1473-169

Standpunt GS

De POVI en Omgevingsverordening worden beide gepubliceerd in het DSO (Regels op de Kaart) en in de eigen provinciale POL-viewer. Dat biedt de mogelijkheid om te zien welke beleidsuitspraken resp. regels van toepassing zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

2. Zonering

2.1 Binnengekomen zienswijzen met betrekking tot zonering

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat gedeelten van het perceel wel/niet beekdal zijn en verzoekt het perceel niet in vele stukjes te delen maar een bewerkbaar perceel te behouden.	ZW-0784-1
Binnen het grondgebied van de gemeente Voerendaal is HS-Schoonbron gelegen. Op de locatie van HS-Schoonbron komt de huidige situatie niet overeen met de zoneringen die u hanteert. Volgens het kaartmateriaal is er sprake van een ‘Groenblauwe Landbouwzone’ en ‘Primair Landbouwgebied’ terwijl hier dus een hoogspanningsstation aanwezig is. Indiener verzoekt u de zonering in overeenstemming te brengen met de huidige situatie.	ZW-0206-31
De aanleg van extra natuurgebieden en/of natuurlijke verbindingen in ecologische verbindingszones binnen de Groenblauwe landschapszone dient volgens indiener niet als beleidsuitgangspunt te gelden.	ZW-0463-9
De beoogde zoekgebieden zijn van dusdanige omvang dat ze significante delen van primaire landbouwgrond, bebouwde kernen en zelfs werklocaties omvatten. Er worden vervolgens weliswaar enkele voorbeelden gegeven van wat in ieder geval wordt uitgesloten, maar helderheid over de daadwerkelijke impact wordt niet gegeven.	ZW-0207-44
De beoogde zoekgebieden zijn van dusdanige omvang dat ze significante delen van primaire landbouwgrond, bebouwde kernen en zelfs werklocaties omvatten. Er worden vervolgens weliswaar enkele voorbeelden gegeven van wat in ieder geval wordt uitgesloten, maar helderheid over de daadwerkelijke impact wordt niet gegeven.	ZW-0238-34 ZW-0271-34 ZW-0314-34
De gronden rond het perceel van de indiener maken deel uit van een aaneengesloten en actief gebruikt agrarisch gebied. In het ontwerp-POVI wordt ruimte geboden voor functiewijzigingen, bijvoorbeeld naar wonen, recreatie of natuur, wat direct ten koste zou gaan van de landbouwstructuur en gebruiksmogelijkheden. Dit is naar mening van indiener in strijd met het belang van duurzame, lokale voedselproductie en behoud van het agrarisch cultuurlandschap. Indiener verzoekt om deze gronden expliciet aan te merken als agrarisch waardevol primair landbouwgebied, waarbij landbouw als hoofdfunctie behouden blijft en functiewijzigingen worden uitgesloten.	ZW-1411-2
De indiener constateert dat de cirkel met een straal van 1,5 km niet juist is gepositioneerd voor hun gemeente en vraagt om dit aan te passen (Het middelpunt is noordelijker, namelijk op het stationsgebouw).	ZW-1038-52
De indiener constateert dat de contouren van een bestaande ontwikkeling op verschillende kaartlagen anders en onjuist zijn weergegeven en verzoekt de	ZW-0198-22

contouren van de ontwikkeling inclusief voorgenomen uitbreiding op alle kaartlagen te corrigeren die van toepassing zijn. Ter ondersteuning heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd. Dit punt hangt samen met ZW-0198-23.	
De indiener constateert dat de hoofdkaart van de groenblauwe landbouwzone niet overeenkomt met de acht deelgebied kaarten (Maasvallei, beekdalen, natte laagten, droogdalen, hellingen, overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 - gebieden, intrekgebieden, Natura2000, ecologische verbindingszones) en verzoekt om deze kaarten onderling in overeenstemming te brengen. Ter ondersteuning van deze constatering heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-18
Indiener verzoekt om toekenning van de bestemming primair landbouwgebied aan het bedrijf inclusief percelen, aangezien de gronden al jarenlang als landbouwgebied in gebruik zijn.	ZW-0358-1
Indiener wenst voor de locatie Dalestraat 54 te Banholt en de directe omgeving dat het Verwevingsgebied komt te vervallen.	ZW-0572-3
De indiener geeft aan dat de waterbuffer in de nabijheid en in eigendom van het Waterschap Limburg is aangewezen als Primair Landbouwgebied. De indiener verzoekt om de zonering voor deze waterbuffer te verwijderen.	ZW-0547-8
Indiener vraagt zich af in hoeverre het mogelijk is dat agrarische bedrijven kunnen verplaatsen naar het Primair Landbouwgebied, aangezien er door de stikstof crisis al een aantal jaren een stop ligt op het verplaatsen van bedrijven.	ZW-0572-4
Indiener constateert dat de spuitvrije zones en bufferzone van fijnstof en geur hem beperkt in het bewerken van zijn percelen en stelt dat als er nog extra beperkingen worden opgelegd vanuit de provincie, het voor indiener onmogelijk wordt om zijn gronden te bewerken en er een goede rendabele opbrengst van af te halen.	ZW-0572-5
Indiener stelt dat als er een daling plaatsvindt in de opbrengst van de akkerbouwgewassen, dit betekent dat de voedselvoorziening in zowel Limburg als heel Nederland afneemt. dit is een verslechtering voor de gehele bevolking.	ZW-0572-6
Indiener stelt dat de kans groot is dat indiener met meer percelen in het Verwevingsgebied komt te liggen en er dermate grote gevolgen kunnen gaan plaatsvinden voor de bedrijfsvoering, als er in de Verwevingsgebieden nieuwe woningen en dergelijke gevoelige functies worden gebouwd. De kans is dan erg groot dat de Verwevingsgebieden opnieuw opschuiven.	ZW-0572-7
Indiener stelt dat landbouwers met de GBLZ gedwongen worden om rekening te houden met de natuur- en wateropgaven, terwijl er wordt beschreven dat de land- en tuinbouw de hoofdgebruiker is van de grond en vraagt zich af wat er wordt verstaan onder watervriendelijke landbouw.	ZW-0572-8
Indiener stelt dat landbouwers generatiezekerheid willen, maar dat niet krijgen als ze zich aanmelden voor het agrarisch natuurbeheer.	ZW-0572-9
De indiener geeft aan dat het perceel momenteel wordt gebruikt voor landbouw, maar in de ontwerp-Omgevingsvisie niet is aangeduid als primair landbouwgebied. Indiener verzoekt om deze indeling in de definitieve versie te corrigeren.	ZW-0065-1

De indiener geeft aan dat meerdere zoneringsaanduidingen op het eigen gebied niet overeenkomen met de feitelijke situatie en toekomstige ontwikkelbehoefte en verzoekt daarom om een aantal aanpassingen: verwijdering van aanduiding ‘primair landbouwgebied’ op plekken waar reeds andere ontwikkeling (voorzien) zijn. Ter ondersteuning van deze constatering heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-15
De indiener verzoekt dat het verwevingsbied wordt verwijderd. Zie zienswijze voor locaties.	ZW-0547-7 ZW-0585-7 ZW-1235-3
De indiener verzoekt dat het verwevingsgebied in de huiskavel te verwijderen, omdat dit geen toegevoegde waarde heeft voor het doel (scheiding tussen mens en dier, spuitvrije zones of bufferzones voor fijnstof en geur). Zie zienswijze voor locaties.	ZW-0558-2
Indiener constateert dat een gedeelte van de bedrijfslocatie en de percelen in de POVI gelegen zijn in het Verwevingsgebied, terwijl deze percelen en een gedeelte van de bedrijfslocatie in de huidige Verordening in de groenblauwe mantel liggen.	ZW-0572-2
De indiener verzoekt de aanduiding ‘verwevingsgebied’ op een aantal plekken waar al andere ontwikkeling (voorzien) zijn, te verwijderen. Dit aangezien de aanduiding ‘verwevingsgebied’ met de toelichting dat de zonering de basis vormt voor nadere gesprekken maar ervoor kan zorgen dat plekken alsnog als groenblauwe landbouwzone (inclusief bijbehorende motiveringsplicht) kunnen worden aangeduid, onvoldoende zekerheid biedt voor toekomstige ontwikkelingen en een verzwaring ten opzichte van de huidige situatie. Ter ondersteuning heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-19
De indiener verzoekt om de zonering te wijzigen van Groenblauwe landbouwzone naar Primair landbouwgebied. Zie zienswijze voor meerdere locaties.	ZW-0558-5
Indiener vraagt zich af in hoeverre omliggende niet-agrarische functies rekening houden met de kwetsbaarheden van de omgeving, waar ok het agrarisch bedrijf onder valt.	ZW-0572-10
De indiener verzoekt verwevingsgebied dat voor de locatie wordt verwijderd, aangezien het op deze locatie geen meerwaarde heeft en de scheiding tussen mens en dier met een bufferzone praktisch niet realiseerbaar is.	ZW-0957-4
De landbouwgronden van indiener zijn grotendeels gelegen in de groenblauwe landbouwzone en in het overgangsgebied natura2000. Het bedrijf is omgevormd naar vleesvee met akkerbouw. Via de POL viewer worden extra belastende en beperkende maatregelen zichtbaar. Het betreft onder andere het vergroten van het zoekgebied drinkwaterwinning beschreven in paragraaf 6.6.12. Daarnaast komen overgangsgebieden nabij een Natura 2000 gebied (paragraaf 5.6.2) van maar liefst 500 meter. Indiener vreest dat hun de mogelijkheid tot primaire landbouw ontnomen wordt. Dit treft ons zwaar aangezien onze eigendomsgronden in dit overgangsgebied vallen.	ZW-0394 ZW-0394-1

De percelen van de indiener liggen binnen verschillende zoneringen (GBLZ, VWG, PLG). Extra beheermaatregelen uitvoeren in 1 zone en niet in de andere is in de praktijk onuitvoerbaar en leidt altijd tot lagere opbrengsten, meerkosten en/of waardedaling van de percelen. Deze schade moet dan altijd volledig worden gecompenseerd.	ZW-0547-9 ZW-1043-7
Een deel van de bedrijfslocatie van indiener ligt in de Ontwerpvisie aangeduid als ‘Groenblauwe Landbouwzone’. Indiener stelt dat deze aanduiding geen extra beperkingen mag opleggen aan zijn bestaande agrarische bedrijfsvoering en ontwikkelmogelijkheden.	ZW-0463-6
Indiener geeft aan dat de uitbreiding van de blauw-groene mantel, inclusief de bufferzone, negatieve gevolgen heeft voor het agrarisch bedrijf en leidt tot waterschade en mislukte teelten.	ZW-0356-1
Indiener stelt dat verschillende percelen zijn gelegen in een ecologische verbindingszone en dat dit een verslechtering is t.o.v. de huidige situatie waarin de percelen niet zijn gelegen in een ecologische verbindingszone (zie voor uitleg de zienswijze).	ZW-0572-12
Indiener stelt dat hij zich niet kan vinden in de aanduiding van ecologische verbindingszone voor zijn percelen en dat deze aanduidingen ongetwijfeld beperkingen met zich meebrengen t.o.v. het grondgebruik.	ZW-0572-13
Indiener stelt dat gelet op de kenmerken van de GBLZ, dit zou kunnen betekenen dat akkerbouwgewassen als mais niet meer zijn toegestaan, omdat dit gewas het open agrarisch landschap verstoort. Indiener vindt het onacceptabel om landbouwers te beperken in het telen van gewassen.	ZW-0572-14
Indiener stelt dat de POVI voor de onderhavige ondernemer per saldo een verslechtering is voor de toekomstige bedrijfsvoering: het verwevingsgebied zorgt voor flinke beperkingen op zowel het bouwvlak als de percelen, de toekomst voor het telen van akkerbouwgewassen is in onzekerheid door het opleggen van meerdere beperkingen op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen en de ecologische verbindingszones. De gebiedsaanduiding hellingen op het bouwvlak zorgt voor beperkingen van de ontwikkelingsmogelijkheden van het agrarisch bedrijf.	ZW-0572-15
Gebruik het systeem van motiveringsplicht zoals in de Groenblauwe Mantel, waarbij agrariërs op doelen worden afgerekend en niet op maatregelen.	ZW-0877-44
Gelet op de bufferende werking van het park ten westen van ons perceel lijkt een “standaard-toepassing” van een strook van 100 meter voor het verwevingsgebied niet passend, Indiener verzoekt het verwevingsgebied te beperken tot de grens van zijn perceel aan de westkant.	ZW-1181-6
Gelet op het karakter van de locaties en de aanmerking als kansrijke masterplanlocatie verzoekt indiener voor de gehele locaties de zonering ‘Verwevingsgebied’ aan te houden. Ten overvloede geldt ook dat de zonering ‘Primair Landbouwgebied’ binnen een locatie niet doelmatig lijkt te zijn. Het betreft een zeer spitse en smalle zonering, waarbij feitelijk niet het provinciale doel voor deze zonering tot uitvoering gebracht kan worden.	ZW-0206-36
Herstructurering en bouwen binnen huidig bebouwd gebied ziet indiener bij 'straatjes erbij' als uitgangspunt. Een programmaring waarbij het gros van de woningen in de stedenband Maastricht - Sittard-Geleen - Parkstad wordt	ZW-0302-96

gebouwd is hierbij evident. Daarnaast horen wij graag waar de huidige contour op is gebaseerd en hoe hard de lijn is.	
Het bedrijf van indiener is bijna geheel gelegen in de groenblauwe landbouwzone, verwervingsgebied èn overgangsgebied Natura 2000 en lijkt daardoor oneerlijk zwaar getroffen te worden. Dit baart indiener grote zorgen en wekt de situatie van ongelijke behandeling en opzichte van collega-paardenhouders.	ZW-0772-8
Een buurtschap kent een halve zonering 'Verwevingsgebied (zie figuur 5). Het buurtschap omvat een cluster van bebouwing, waarbinnen diverse functies zijn gelegen (bijvoorbeeld een horeca en recreatie gelegenheid, bedrijvigheid en woningen). Indiener verzoekt u het gehele gebied met bebouwing de zonering verwevingsgebied te geven. Een andersoortige zonering bijvoorbeeld 'Groenblauwe landbouwzone' die nu voor een groot deel over de bestaande bebouwde percelen ligt is immers niet in overeenstemming met de feitelijke situatie ter plaatse. Indiener verzoekt u rekening te houden met de uitbreiding van het buurtschap met één woning. De Provincie Limburg heeft over dit plan inmiddels positief geadviseerd (en het betreffende ontwerp besluit ligt ter inzage).	ZW-0206-12
Indiener geeft aan dat door de aanduiding van zijn percelen rondom Grevenbicht als groenblauwe landbouwzone bepaalde gewassen niet meer geteeld kunnen worden en dat dit de rendabiliteit van zijn akkerbouwbedrijf aantast.	ZW-0584-3
Indiener maakt bezwaar tegen alle beperkingen en regels die uit zones op het bedrijf rusten ten opzichte van de huidige situatie, die in het ontwerpplan zijn benoemd, en geen primaire landbouw behelzen, voor alle percelen in eigendom.	ZW-0659-1
Indiener geeft aan dat het beleid een discrepantie creëert tussen duurzaamheidsdoelstellingen en consumentengedrag, waarbij buitenlandse producten met minder strenge regels worden geïmporteerd.	ZW-0659-2
Indiener stelt voor dat duurzaamheid alleen effectief kan worden gerealiseerd met importverboden voor buitenlandse producten, en dat dit Europees moet gelden.	ZW-0659-3
Het domein kent een halve zonering 'Verwevingsgebied'. Indiener verzoekt u het gehele gebied met bebouwing de zonering 'Verwevingsgebied' te geven. Dit kom overeen met de feitelijke situatie.	ZW-0206-11
Het lijkt indiener onlogisch om het knooppunt Kerensheide als primair landbouwgebied aan te duiden. Dit geldt ook voor het aanduiden als verwevingsgebied van andere hoofdinfrastructuur in het Stedelijk gebied. En lijkt het erop dat de A2 verbreding nog niet is meegenomen op de kaart.	ZW-0302-61
Het opbrengend vermogen en de kwaliteiten van de gronden is zeer goed. Meerdere gronden gelegen in primaire landbouwgebieden met beekdalen, zijn van mindere kwaliteit. Indiener stelt dat goede landbouw wordt uit productie genomen ter bescherming van een nabijgelegen Natura 2000 bosperceel. Dit is volgend indiener onacceptabel. Indiener verzoekt de Provincie dringend deze gronden op te waarderen naar Primaire landbouwgronden. Zie tekening.	ZW-0394-16

Het POVI Limburg stelt kaders voor duurzame ruimtelijke ontwikkeling, De percelen zijn bestemd voor de ontwikkeling van twee burgerwoningen, zoals ook aangegeven in het bestemmingsplan. Het behoud van de bestemming ‘Wonen’ voor deze percelen is van belang. Indiener verzoekt de Provincie daarom om eventuele voorwaarden of beperkingen die de realisatie van deze woningen kunnen belemmeren, te herzien of te verwijderen.	ZW-0811-23
Het telen van intensieve gewassen zoals aardappelen, uien en suikerbieten is nodig voor de vruchtwisseling. Indiener verzoekt aan te geven hoe dit mogelijk blijft in het Verwevingsgebied of Groenblauwe Landbouwzone?	ZW-0426-13
Indiener stelt vast dat het huiskavel wordt doorsneden door de groen/blauwe zone, specifiek droogval en verzoekt aan te geven hoe dit kavel kan worden benut als de POVI gevolgd moet worden en ook om de blauw/groene zone op de huiskavel te verwijderen.	ZW-0951-2
In de POVI is het overgrote deel van het Graetheideplateau aangeduid als Primair Landbouwgebied. Dit strookt niet met de Strategische gebiedsvisie omgeving Chemelot waarin voor het gebied wordt ingezet op het vergroten van het aandeel natuur-inclusieve landbouw. Indiener verzoekt om een substantieel deel van het Graetheideplateau om te zetten naar Groenblauwe landbouwzone of binnen het Primaire Landbouwgebied meer ruimte voor natuur-inclusieve landbouw te creëren.	ZW-0302-64
Indiener is het oneens met het ontwerp van het kaartmateriaal en stelt voor om een aparte zonering voor gebieden met specifieke functies buiten de steden, dorpen en andere bebouwde kernen – zoals sportcampussen of recreatieparken.	ZW-0665-1
Indiener is het oneens met de zonering van het kaartmateriaal en de toegewezen categorie van het bedrijf (sport/recreatie). Indiener stelt dat de POVI het betreffendegebied in meerdere overlappende zones (natuurnetwerk, landbouwzone, en wervingsgebied) indeelt welke leidt tot complexiteit, onoverzichtelijkheid en in de praktijk moeilijk uitvoerbare situatie (ook juridisch gezien). Indiener stelt dat de nieuwe POVI daarmee in directe strijd is met het toekomstige gebruik (ontwerpbestemmingsplan) en met huidig geldende beheers verordening.	ZW-0665-2
In de POVI wordt aangekondigd dat er in het Verwevingsgebied ruimte gemaakt gaat worden voor 'een straatje erbij'. Indiener heeft de verwachting dat de Verwevingsgebieden opnieuw opschuiven en hij met het hele bedrijf in het Verwevingsgebied komt te liggen. Dit zal volgens indiener leiden tot een verslechtering van de economische rendabiliteit van zijn bedrijf en vreest hij voor het behouden van zijn vergunningen. Indiener verzoek om aan te geven hoe hiermee wordt omgegaan en hoe deze gevolgen worden gecompenseerd.	ZW-1418-4
In de POVI wordt aangeven dat gekozen begrenzingen en andere normatieve begrippen in beginsel indicatief zijn. In de praktijk constateerde indiener bij eerdere beleidswijzigingen dat dergelijke begrenzingen op casusniveau regelmatig strikt en gedetailleerd werden toegepast. Paragraaf 3.4 roept derhalve enkele vragen op. In het belang van onze inwoners, bedrijven en andere organisaties gaat indiener ervan uit dat we dit beleid ook vanuit een strategisch gedachte blijven oppakken.	ZW-1164-5

In het nu voorliggende ontwerp is er ter plaatse van het bedrijf van indiener een vlak aangeduid als verwevingsgebied. Er is echter volgens indiener geen aangrenzende bebouwing die aan te merken is als “stedelijk gebied”, “landelijke kernen” of “werklocaties”. Indiener verzoekt dan ook om de begrenzing van het verwevingsgebied te verwijderen. De aanduiding Primair landbouwgebied is volgens indiener hier op zijn plaats.	ZW-0355-2
In het ontwerp wordt niet aangegeven wat exact bedoeld wordt met een 'scheiding tussen mens en dier. Volgens indiener (melkveebedrijf) lijkt het erop dat veehouderijen nabij kernen worden beperkt. Indiener stelt voor om bij de uitwerking van het beleid in de omgevingsverordening een uitzondering te maken voor bestaande agrarische bedrijven.	ZW-0227-6
In het verwevingsgebied is de land- en tuinbouw de hoofdgebruiker maar dient de bedrijfsvoering te worden afgestemd op de kansen en kwetsbaarheden die het gebied kenmerken. Het is het gebied waar een functiewijziging mogelijk is mits goed onderbouwd. De provinciale kaders lijken strak, nieuw-vestiging van niet-agrarische functies kan alleen als de waarde van voedselproductie en de landbouwkundige waarde is afgewogen ten opzichte van de gewenste nieuwe niet-agrarische functie. Indiener vraagt hoe dit is te onderbouwen en doet de suggestie dit meer algemeen te formuleren.	ZW-0314-170
Indiener adviseert om in overleg te gaan met de gemeenten en ondernemers om gebied specifiek maatwerkbeleid te ontwikkelen, alvorens de nieuwe zonering juridisch door te voeren.	ZW-0171-7
Indiener beoogt een woning te bouwen op een locatie die grenst aan de bebouwde kom, op een perceel dat geen woonbestemming heeft. Volgens de gemeente Leudal moet de Provincie hierover beslissen	ZW-0032-1
Indiener bepleit dat het gehele ontwikkelingsgebied glastuinbouw als primair landbouwgebied moet worden bestemd.	ZW-0324-9 ZW-0325-8
Indiener bepleit dat overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden buiten de ontwikkelingsgebieden glastuinbouw moeten worden begrensd.	ZW-0324-5 ZW-0325-9
Indiener constateer dat Dorper peel in de POVI2021 niet in de groenblauwe mantel was opgenomen en dat in voorliggend ontwerp het gebied wel in de GBLZ is opgenomen. De indiener is het daarmee niet eens en vraagt om een aanpassing van de kaart.	ZW-1242-14
Indiener constateert dat op het perceel al vele jaren een camping gevestigd is. Het gebied van de camping, evenals een aantal aangrenzende percelen, heeft op de plankaart van de ontwerp-POVI de aanduiding 'Primair Landbouwgebied' gekregen. Indiener stelt dat deze aanduiding echter niet aansluit bij het feitelijke en huidige gebruik van de betreffende gronden. Het gebied heeft in hoofdzaak een recreatief karakter en maakt integraal onderdeel uit van het bestaande kampeer- en verblijfsrecreatie gebruik. Indiener verzoekt om de aanduiding 'Primair Landbouwgebied', zoals paars begrensd weergegeven op de afbeelding in de zienswijze, te wijzigen in 'Verwevingsgebied'. Indiener stelt dat deze aanpassing recht doet aan het feitelijke gebruik en het recreatieve karakter van het gebied.	ZW-1199-93

Indiener constateert dat aan de oostkant van het perceel een onlogische hoek in de begrenzing is ingetekend die feitelijk niet aanwezig is, en verzoekt om correctie.	ZW-0115-7
Indiener constateert dat bedrijfslocatie is ingetekend als groenblauwe landbouwzone en ecologische verbindingszone en gebiedspaspoort beekdalen (bijlage 2) en verzoekt om locatie aan te wijzen als primair landbouwgebied in overeenstemming met omliggende gebied.	ZW-0545-4
Indiener constateert dat bij het perceel sprake is van een onlogische grens tussen ‘verwevingsgebied’ en ‘groenblauwe landbouwzone’, die niet overeenkomt met de kadastrale ondergrond/perceelsgrens, en verzoekt dit te corrigeren.	ZW-0115-9
Indiener constateert dat de zonering ‘Primair landbouwgebied’ op diverse locaties niet doelmatig is door diens kleinschalige oppervlak. Deze situering kan echter wel voor beperkingen zorgen bij planontwikkelingen en juridisch-planologische procedures. Indiener verzoekt u dan ook om aan de POVI toe te voegen dat daar waar de zonering ‘Primair Landbouwgebied’ niet overeenkomt met de feitelijke functie ter plaatse (bijvoorbeeld bedrijvigheid of wonen) de bestaande functie (vastgelegd in het gemeentelijk Omgevingsplan) prevaleert als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden ter plaatse.	ZW-0206-6
Indiener constateert dat de bedrijfslocatie deels is ingetekend als ‘landelijke kern’ en deels als ‘verwevingsgebied’. Indiener verzoekt te vernemen wat de reden is van deze splitsing, alsmede om de gehele locatie aan te duiden als ‘verwevingsgebied’ zodat zowel primaire landbouw- als verbredingsactiviteiten optimaal mogelijk zijn.	ZW-0115-5
Indiener constateert dat de Buitenring Parkstad Limburg diverse primaire zoneringen heeft (zoals volgt uit kaart 1 'Algemene zonering'), waaronder 'Verwevingsgebied' en 'Groenblauwe landbouwzone' (GBLZ). De GBLZ kan ook een onderliggende zone zijn (ingevolge kaart 3 'Kaartlagen Groenblauwe Landbouwzone'). De GBLZ kan dus ook binnen de primaire zone 'Verwevingsgebied' gelegen zijn. Indiener geeft aan het vreemd te vinden dat dit soort grotere ontsluitingen (waaronder ook de Rijkswegen) geen eigen primaire zonering hebben en dus voor delen (in Brunssum) als 'Verwevingsgebied' of als 'Groenblauwe landbouwzone' zijn aangemerkt. Indiener stelt voor deze provinciale weg en wellicht ook de rijkswegen op zijn minst volledig als 'Verwevingsgebied' aan moeten wijzen met onderliggend dan bijvoorbeeld de GBLZ, echter niet primair als GBLZ. Indiener stelt voor de buitenring volledig 'Verwevingsgebied' maken met daar waar van toepassing de GBLZ als onderliggende zone.	ZW-0160-116
Indiener constateert dat de camping deels valt in primair landbouwgebied, hetgeen niet overeenkomt met de feitelijke situatie.	ZW-0314-138
Indiener constateert dat de groenblauwe landbouwzone op enkele locaties in Kerkrade is opgenomen. Indiener adviseert om in Kerkrade meer landbouwgebieden hiervoor aan te wijzen, zeker op de steile hellingen en in de beek- en droogdalen. Indiener stelt voor hiervoor de onderlegger (steile) hellingen en beekdalen (inclusief droogdalen) te gebruiken. Indiener verwijst naar enkele bijgevoegde kaartuitsneden.	ZW-0263-91

Indiener constateert dat de locatie van het voormalig Licom-terrein in de ontwerp-POVI 2025 grotendeels de aanduiding 'Verwevingsgebied' heeft gekregen. Indiener vindt het achter opvallend dat een smalle strook van het terrein de aanduiding 'Primair Landbouwgebied' draagt. Indiener gaat ervan uit dat dit het gevolg is van een kaar technische omissie, vermoedelijk ontstaan bij het combineren van kaartlagen. De betreffende strook is geen landbouwgrond, is dat ook nooit geweest, en maakt zowel feitelijk als functioneel integraal onderdeel uit van het Licom-terrein.	ZW-1199-87
Indiener constateert dat de ontwerpvisie onvoldoende duidelijkheid biedt over de toekomstige regelgeving en voorwaarden die zullen gelden binnen de groenblauwe landbouwzone. Indiener stelt dat deze onduidelijkheid leidt tot investeringsonzekerheid en het ontbreken van een solide basis voor lange termijn beslissingen.	ZW-0120-2
Indiener constateert dat de scheiding van de primaire landbouwzone en de groenblauwe landbouwzone (gblz) dwars over diens bouwvlak heen loopt en vraagt zich af of de indeling (gblz) gebaseerd is op de aanduiding hellingen	ZW-0039-1
Indiener constateert dat de sportvelden die onderdeel uitmaken van de locatie (en dus al momenteel geen landbouwfunctie vervullen) volledig zijn aangeduid als ‘Primair Landbouwgebied’. Deze zonering komt dus niet overeen met de vigerende situatie en functie in het gemeentelijk Omgevingsplan.	ZW-0206-39
Indiener constateert dat de verwevingszone ook gelegd is op willekeurige landbouwgronden zonder bebouwing in de buurt en op losliggende agrarische bedrijven.	ZW-1216-2
Indiener constateert dat diverse locaties uit het Masterplan Wonen, welke in overleg met de Provincie als potentieel kansrijk zijn bestempeld, nu in de kaartbeelden een zonering meekrijgen als ‘Primair Landbouwgebied’ en/of ‘Groenblauwe Landbouwzone’. In ieder geval de aanduiding ‘Primair Landbouwgebied’ sluit nieuwe woningbouw in beginsel uit binnen deze gebieden.	ZW-0206-34
Indiener constateert dat diverse natuurbeekzones zijn in Kerkrade opgenomen. Onder meer Crombacherbeek, Bleijerheiderbeek, Vrouwezijp, benedenloop van de Anselderbeek en een deel van de Worm. In deze zones wordt ruimte gereserveerd voor meanderen/herinrichting van de beken. Indiener stelt de vraag is of dit voldoende is en er meer beken in Kerkrade hiervoor moeten aanmerken.	ZW-0263-95
Indiener constateert dat een aantal kaartlagen van de GBLZ overlappen met de verwevingsgebieden. Hierdoor is niet helder welk belang prevaleert. En welke instrumenten hierbij horen. Het landschap Zuid-Limburg blijft de provincie beschermen en versterken”. Ervan uit gaande dat de bescherming overeenkomt met de eerdere bescherming in de groenblauwe mantel en beschermingsgebied Zuid-Limburg.	ZW-1164-14
Indiener constateert dat een aanzienlijk deel van de huiskavel, essentieel voor de voerproductie van het melkveebedrijf, in het Ontwerp POVI ten onrechte is aangeduid als ‘Maasvallei’. Door de recente aanleg van de dijk nabij de N280 heeft de Maas geen hydrologische of ecologische invloed meer op dit gebied. De functies die deze gronden als Maasvallei zouden moeten vervullen, zijn	ZW-0661-6

daarmee definitief vervallen. Indiener verzoekt met klem deze gronden te herbestemmen als primaire landbouwgrond. Dit stelt hen in staat de percelen efficiënt in te zetten voor voerproductie en beweiding, wat essentieel is voor de economische levensvatbaarheid van het bedrijf. Een juiste zonering voorkomt onnodige administratieve en financiële lasten en ondersteunt de continuïteit van de agrarische activiteiten.	
Indiener constateert dat een gedeelte van locatie (combinatie van meerdere kansrijke locaties) uit het Masterplan Wonen is aangemerkt als ‘Primair Landbouwgebied’. Ook voor deze locatie geldt dat dit niet volgens de met de Provincie Limburg afgestemde richtlijnen Masterplan Wonen is. Indiener verzoekt voor de gehele locatie F1 de zonering ‘Verwevingsgebied’ aan te houden.	ZW-0206-37
Indiener constateert dat er plaatse van bedrijventerrein Haefland, meer concreet aan de achterzijde van de meest recente bedrijfskavels, een smalle strook 'Verwevingsgebied' tussen de zoneringen 'Stedelijk gebied' en 'Werklocaties' ligt. Indiener stelt voor deze snipper toe te voegen aan het 'Stedelijk gebied', e.e.a. zoals weergegeven op de navolgende situering.	ZW-0160-115
Indiener constateert dat in paragraaf 10.5.2 van de ontwerp-POV| ('Woningbouw op de juiste plek') staat dat woningbouw buiten bestaand stedelijk gebied onder voorwaarden mogelijk is, bijvoorbeeld als 'straatje erbij' of als uitleglocatie. Indiener constateert dat de voorkeur daarbij uitgaat naar locaties binnen verwevingsgebied, grenzend aan bestaand stedelijk gebied of een landelijke kern, waarbij de maat, schaal en functie van de ontwikkeling moet passen bij de omgeving en de identiteit van de kern. Indiener merkt op, hoewel zij de beleidslijn in de ontwerp-POV| onderschrijven, dat een locatie als het Licom-terrein niet vanzelfsprekend binnen het huidige afwegingskader valt. Indiener stelt dat dit kan leiden tot interpretatieverschillen en onzekerheid bij de planvorming. De locatie grenst niet direct aan het formeel aangeduide stedelijk gebied, en de vraag is of hier sprake is van een 'straatje erbij'. Het terrein is volgens de indiener eerder te typeren als een buiten stedelijke transformatielocatie met woningbouwpotentie.	ZW-1199-89
Indiener constateert dat op de locatie zich een kleine strook van het terrein bevindt die op de kaart van de ontwerp-POVI opvallend genoeg is aangeduid als 'Primair Landbouwgebied'. Indiener gaat ervan uit dat deze aanduiding het gevolg is van een kaar technische omissie, vermoedelijk ontstaan bij het combineren van verschillende kaartlagen. De betreffende strook betreft volgens de indiener geen landbouwgrond, is dat ook nooit geweest, en maakt zowel feitelijk als functioneel integraal onderdeel uit van het terrein. Indiener verzoekt de Provincie om de onjuiste aanduiding 'Primair Landbouwgebied' te verwijderen en te wijzigen in de aanduiding 'Verwevingsgebied'.	ZW-1199-94
Indiener constateert dat op de Oostflank diverse kleinere delen zijn aangewezen als 'Primair landbouwgebied' of 'Groenblauwe landschapszone' en dat dit niet overeenkomt met de feitelijke situatie. Indiener stelt dat feitelijk in Brunssum alleen 'Primair landbouwgebied' voorkomt aan de noordzijde.	ZW-0160-113

Indiener verzoekt andere locaties met de aanduiding 'Primair landbouwgebied' te vervangen. Indiener geeft in afbeeldingen de gewenste wijzigingen aan.	
Indiener constateert dat op een groot deel van Brunssum (en ook een groot deel van Zuid-Limburg) de aanduidingen 'Uitbreidingsgebied glastuinbouw 1' en 'Uitbreidingsgebied Glastuinbouw 2' zijn opgenomen. Indiener stelt dat er in Brunssum (en ook in (grotendeels) Zuid-Limburg) helemaal geen glastuinbouw voorkomt. Indiener constateert dat uit de tekst van de ontwerp-POVI volgt dat glastuinbouw niet is toegestaan. Indiener stelt dat een aanduiding 'Uitbreidingsgebied Glastuinbouw' alleen maar verwarrend werkt. Indiener stelt voor betreffende aanduidingen 'Uitbreidingsgebied Glastuinbouw 1 en 2' overal te laten vervallen in Brunssum.	ZW-0160-120
Indiener constateert dat het perceel, een hoogstamboomgaard, onvolledig is ingetekend als ‘groenblauwe landbouwzone’. Het westelijke deel is ten onrechte weggelaten. Indiener verzoekt dit te corrigeren.	ZW-0115-6
Indiener constateert het volgende: Voor het Landelijk Gebied geldt dat deze term opnieuw gedefinieerd moet worden. Bij een activiteit in landelijk gebied dient altijd een motiveringsplicht te worden gevolgd. Daarbij zijn cultuurhistorie en omgang met erfgoed belangrijke elementen in die motivatie. Wanneer de Provincie een mogelijk belang heeft bij een plan dan dient de omgevingstafel te worden ingeschakeld Uitgangspunt voor woningtoevoegingen is zoveel mogelijk binnenstedelijk. Indien toch erbuiten (in verwervingsgebied) dan is onderbouwing noodzakelijk met vermelding waarom het o a binnenstedelijk niet kan. En indien de gemeente binnenstedelijk groen wil behouden (i.p.v. Dichtbouwen) moet dat ook onderbouwd worden.	ZW-1445-61
Indiener constateert nog diverse plukjes grond op de Oostflank die zijn aangeduid als primair landbouwgebied of als groenblauwe landbouwzone, daar waar geen sprake is van een dergelijke functie.	ZW-0160-76
Indiener gaat ervan uit nauw betrokken te worden bij het proces om tot een juiste begrenzing op de kaarten te komen, en desgewenst hierop inbreng te kunnen hebben.	ZW-1204-62
Indiener geeft aan dat (primair) landbouwgebied niet aanwezig moet zijn in Maasgouw en moet rondom een aantal locatie omgezet worden naar een andere functie	ZW-0188-73
Indiener geeft aan dat bestaande grenzen en bestemmingen van huidige bestemmingsplannen c.q. het omgevingsplan niet correct zijn overgenomen of ingetekend. Om te voorkomen dat toekomstige ontwikkelingen worden beperkt door strengere regels en complexere procedures wordt gevraagd de huidige plangrenzen een op een over te nemen. Tevens wordt verzocht een aantal onvolkomenheden in aanduidingen eveneens aan te passen.	ZW-0314-165
Indiener geeft aan dat Bisselt geen landbouwgebied betreft, maar (overwegend) natuur, hetgeen om correctie vraagt, evenals een zorgvuldige herbeoordeling van de overige aangeduide gebieden.	ZW-0317-165
Indiener geeft aan dat de aanduiding 'verwevingsgebied' niet juist is toegepast op de gronden op en rondom de bedrijfslocatie. Indiener geeft aan dat zijn gronden op aanzienlijke afstand liggen van bebouwde stedelijke gebieden en regionaal verzorgende kernen.	ZW-0412-1

Indiener geeft aan dat de aanduidingen van de gebieden zoals Groenblauwe landbouwzone, Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden, Provinciaal archeologische aandachtsgebieden, Uitbreidingsgebied glasbouw 1, Uitsluitingsgebied windturbines en Velden - Gebiedspaspoort. de voortgang van de onderneming ernstig belemmeren.	ZW-1404-2
Indiener geeft aan dat de aanwijzing van 'verwevingsgebied' onnodige beperkingen oplevert zonder toegevoegde waarde voor omwonenden en daarom gewijzigd dient te worden.	ZW-0260-4
Indiener geeft aan dat de algemene zonering voorbijgaat aan de bestaande exploitatie van het recreatiebedrijf, dat bestaat sinds de jaren ‘50. Indiener stelt voor een eenduidige kaartlaag of typering te ontwikkelen die recht doet aan het gebied en de recreatieve exploitatie. Indiener stelt dat het gedeelte van het recreatiebedrijf met aanduiding Groenblauwe landbouwzone voorbij wordt gegaan aan de bestaande exploitatie. Indiener stelt dat de groenblauwe-landbouwzone is getekend over het omheinde gebied wat bijna geheel verhard en bebouwd is. Zie voorstel voor diverse opties naar welke zonering het aangeduide gebied gewijzigd kan worden volgens indiener.	ZW-0334-1
Indiener geeft aan dat de contouren van de bebouwde gebieden niet overeenkomen met de contouren in de omgevingsvisie van de indiener. Indiener verzoekt deze contouren in overeenstemming te brengen met de omgevingsvisie. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar bijlage 3.	ZW-0241-165
Indiener geeft aan dat de huidige classificatie als primair landbouwgebied de mogelijkheden voor beschermende maatregelen beperkt en vraagt om een herziening.	ZW-0127-5
Indiener geeft aan dat de huidige zonering als 'primair landbouwgebied' geen recht doet aan de daadwerkelijke functie van de locatie, namelijk een outdoor centrum met recreatieve voorzieningen.	ZW-0230-4
Indiener geeft aan dat de indeling van percelen in de groenblauwe zone niet akkoord is.	ZW-0793-1
Indiener geeft aan dat de intekening en aanduiding van percelen als ‘Groen Blauwe Landbouwzone’ en de daarmee gepaarde beperkingen en restricties ongegrond zijn.	ZW-1004-1
Indiener geeft aan dat de nieuwe gebiedstoewijzing voor een varkenshouderij onder de ‘groenblauwe landbouwzone’ en het beekdalgebied beperkingen veroorzaakt voor de provinciale doelstellingen op het gebied van duurzame landbouw (emissiebeperking, dierenwelzijn, circulaire bedrijfsvoering en energietransitie) en landschappelijke kwaliteit en vraagt daarom om een aanpassing van de betreffende gebiedsaanduiding zodat verdere een ontwikkeling van de varkenshouderij mogelijk blijft.	ZW-0393-2
Indiener geeft aan dat de nieuwe kaartindeling verwarring veroorzaakt en tegenstrijdig beleid oplevert, wat de bedrijfsvoering belemmert en het toekomstperspectief ondermijnt.	ZW-0194-9
Indiener geeft aan dat de Omgevingswet uitgaat van de slogan ‘van nee, tenzij naar ja, mits’, maar dat de ontwerp-POVI een grote mate van ‘nee, tenzij’ ademt. Indiener verzoekt meer ruimte te bieden voor lokaal maatwerk en meedenken.	ZW-0278-41

Indiener geeft aan dat de ontwerp POVI 2025 resulteert in ongewenste extra beperkingen voor hun landbouwgronden en bedrijfslocaties, waaronder wijziging van gebiedsindeling naar 'groenblauwe landbouwzone'. Indiener verzoekt deze aanduiding te schrappen	ZW-0169-6
Indiener geeft aan dat de ontwerp POVI 2025 resulteert in ongewenste extra beperkingen voor hun landbouwgronden en bedrijfslocaties, waaronder wijziging van gebiedsindeling naar 'verwevingsgebied'. Indiener verzoekt deze aanduiding te schrappen	ZW-0169-1
Indiener geeft aan dat de POVI-plannen voor zijn areaal, gelegen aan de rand van het Savelsbos en daarmee voor 80% in de Groenblauwe zone, kunnen leiden tot erosie, uitspoeling van de bodem en kaalslag op het landschap.	ZW-0410-4
Indiener geeft aan dat de veranderingen in de POVI rondom de Maasduinen de rechtszekerheid aantasten vanwege de onduidelijke grenzen van de zones.	ZW-0798-1
Indiener geeft aan dat de wijziging van 'Buitengebied' naar 'verwevingsgebied', 'groenblauwe landbouwzone' of 'natuurnetwerk Limburg' ongewenste beperkingen oplevert, voor zowel verbreding van de activiteiten, voor mogelijke verandering van bedrijfsactiviteiten of voor verandering van werkwijzen.	ZW-0935-2
Indiener geeft aan dat de wijziging van de bestemming van zijn eigendom, als Beekdal – Ecologische verbindingszone negatieve gevolgen heeft voor de waarde van die grond.	ZW-0939-1
Indiener geeft aan dat de zoneringen Primair landbouwgebied en Groenblauwe landbouwzone over recreatieve terreinen en woningen liggen, en verzoekt deze fouten in de kaarten te herstellen.	ZW-0241-146
Indiener geeft aan dat diverse kaartlagen over elkaar heen liggen met tegenstrijdige belangen. De POVI geeft onvoldoende duidelijkheid over hoe de belangen afgewogen moeten worde	ZW-1164-10
Indiener geeft aan dat door te stellen dat niet-agrarische functies bijvoorbeeld niet in het primaire landbouwgebied mogen landen, het perspectief voor ondernemers wordt ontnomen. Indiener vraagt om meer nuance in de zonering en in de mate van functiemenging, en pleit voor meer oog voor lokale gebiedskenmerken en transitieopgaven. In de gemeente Peel en Maas zijn sinds 2011 positieve ervaringen opgedaan met gebiedstypologieën waarin beleidsuitspraken zijn gekoppeld aan lokale kenmerken. De huidige voorgestelde zonering is te grofmazig en biedt weinig tot geen ruimte voor lokaal, gebiedsgericht maatwerk.	ZW-0278-143
Indiener geeft aan dat enkele provinciale zoneringen kunnen leiden tot beleidsmatige discussies. Sommige dorpskernen zijn als landelijke kern opgenomen, andere weer niet. Groenblauwe zones zijn gesitueerd op gebieden met een andere functie. Een bedrijventerrein ontbreekt gedeeltelijk. Indiener wil hierover met de provincie in gesprek.	ZW-0271-125
Indiener geeft aan dat er geen keuze is gemaakt over hoe de verschillende functies binnen het landelijk gebied hun plek moeten vinden.	ZW-1236-163
Indiener geeft aan dat er in de gemeente Maasgouw veel kleine snippers Primair landbouwgebied zijn, die niet realistisch zijn als zodanig vanwege hun gebruik als sportvelden, kernen, recreatiegebieden en natuur. Er wordt	ZW-0188-26

verzocht om alle primaire landbouwgebieden om te zetten in Groenblauwe landbouwzone.	
Indiener geeft aan dat er onvoldoende aandacht is voor het ruimtebeslag dat nodig is voor woningbouw aan de randen van kernen, noodzakelijke uitbreidingen van bedrijventerreinen, de energietransitie en ruimte voor natuur.	ZW-1236-164
Indiener geeft aan dat gemeenten de taak krijgen om inzichtelijk te maken welk deel van de woningbouwbehoefte binnenstedelijk gerealiseerd kan worden en welk deel niet, en dat deze keuze logisch is en gevolgd kan worden, maar niet strookt met de gebieden die op de kaarten zijn aangewezen en heel 'hard' begrensd zijn.	ZW-0241-143
Indiener geeft aan dat het beste alles bij het oude moet blijven wat betreft zijn percelen in Schimmert.	ZW-1205-3
Indiener geeft aan dat het extensiveringsgebied onder andere ligt in het Natura2000-gebied de Maasduinen. Volgens hoofdstuk 5.7 is in deze gebieden de uitbreiding of nieuwvestiging van een veehouderij met milieubelastende activiteit niet toegestaan en moet uitbreiding of vormverandering gemotiveerd worden. Indiener merkt op dat een groot deel van dit gebied onmogelijk uit te breiden is en dat er geen veehouderijen aanwezig zijn. De zonering komt niet overeen met de feitelijke situatie en dient te worden aangepast. Indiener geeft aan dat ook de kaartlaag onverklaarbare snippers bevat die niet logisch zijn en waar volgens hen een heroverweging moet plaatsvinden.	ZW-1473-186
Indiener geeft aan dat het niet duidelijk welke (bestaande) functies binnen de specifieke benoemde gebieden mogelijk zijn (zoals recreatie: nu ligt bijvoorbeeld het vakantiepark Vossevenen in primair landbouwgebied en het vakantiepark gedeeltelijk in de Groenblauwe zone).	ZW-0313-95
Indiener geeft aan dat het onduidelijk is wat er precies mag in bepaalde gebieden (o.a. verwerving) omdat dit tzt nog kan worden aangepast. Indiener verzoekt hieraan duidelijke voorwaarden te verbinden en de mogelijkheid hierop te reageren.	ZW-0478-1
Indiener geeft aan dat het onlogisch is om binnendijkse delen van de Maasvallei aan te wijzen als Groenblauwe landbouwzone vanwege toekomstige dijkversterkingen.	ZW-0634-1
Indiener geeft aan dat het ontbreken van duidelijkheid over de mogelijkheden in gebieden met zoneringen extra onzekerheid creëert voor de landbouwsector. Indiener stelt voor om maatregelen te nemen die de leefbaarheid van het buitengebied waarborgen, gezien de impact van het beperken van 40.000 hectare landbouwgrond voor voedselproductie en landbouw gerelateerde bedrijven in Limburg.	ZW-0989-4
Indiener geeft aan dat het perceel is aangewezen als groenblauwe landbouwzone en is het hier niet mee eens omdat na de dijkversterking van Buggenum zijn perceel volledig binnendijks is komen te liggen, waardoor het gebiedskarakter verandert. Indiener wil het perceel gewijzigd zien naar woningbouw, aangezien er overleg met de gemeente is geweest om de grond als woningbouw te gaan gebruiken.	ZW-0747-1

Indiener geeft aan dat het perceel volgens het gebiedskompas grotendeels geen beekdal is.	ZW-0783-1
Indiener geeft aan dat het provinciale beleid, waarbij alle niet-agrarische ontwikkelingen in het landelijk gebied worden uitgesloten, te weinig nuance en maatwerk biedt. Ze vragen om beleid gericht op 'de juiste functie op de juiste plek' in plaats van uitsluitend functies te weren.	ZW-0166-148
Indiener geeft aan dat het streven naar een zoveel mogelijk extensief, natuur inclusief en ‘watervriendelijke’ groenblauwe landbouwzone het telen voor de landbouwer onhaalbaar maakt en vraagt daarom om geen extra maatregelen in deze gebieden ten opzichte van een primair landbouwgebied.	ZW-0397-1
Indiener geeft aan dat Hoofdstuk 3.4.4.4 over zoneringsconflicten met lopende ontwikkelingen onduidelijk is, en vraagt om een toelichting op de afwegingen die gemaakt zijn, vooral met betrekking tot het landbouwontwikkelingsgebied (LOG). Indiener vraagt zich af of er nieuwe problemen opgeroepen worden en hoe de LOG weer terugkomt.	ZW-1473-136
Indiener geeft aan dat in 2024, met het oog op mogelijke woningbouw en de opgaven uit de Woondeal, voorkeursrecht is gevestigd op diverse gebieden buiten de landelijke kernen. Dit is gedaan omdat de herstructureringsopgaven in de kernen grotendeels zijn opgelost, en er in de kernen ruimte moet blijven voor groen, water en klimaatopgaven. De voorkeursrechtgebieden zijn afgestemd met de Provincie, onder andere via het traject ‘Straatje erbij’, en er zijn inmiddels gronden verworven voor woningbouw. Deze gebieden komen echter niet overeen met de zones op de kaarten. Indiener verzoekt de voorkeursrechtgebieden alsnog op te nemen als Verwevingsgebieden. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar bijlage 3.	ZW-0241-164
Indiener geeft aan dat in de zone Primair landbouwgebied deelgebieden liggen met andere accenten en ambities in gemeentelijke omgevingsvisies, en dat de koers van uitsluitend landbouw strijdig kan zijn met gemeentelijk beleid en lopende gebiedsontwikkelingen. Indiener verzoekt hiermee rekening te houden.	ZW-0166-36
Indiener geeft aan dat in paragraaf 2.3.5 enkele gebieden in de gemeente zijn aangeduid als primair landbouwgebied, terwijl hun ligging en functie beter passen binnen de categorie 'groenblauwe landbouwzone'.	ZW-0317-163
Indiener geeft aan dat in Peel en Maas een splitsingsregeling geldt, waarbij woning- en woonkavelsplitsing onder voorwaarden mogelijk is. Woonkavelsplitsing is onder meer mogelijk in ontwikkelingszones bebouwingslinten. Woningsplitsing is mogelijk in heel Peel en Maas (met uitzondering van concentratiegebieden glastuinbouw en LOG Egchelse Heide). De mogelijkheden die deze splitsingsregeling biedt, worden belemmerd door de zoneringen uit de POVI. Gevraagd wordt om de ontwerp POVI daarop aan te passen zodat de beleidsregel uitvoerbaar blijft.	ZW-0278-149
Indiener geeft aan dat keuzes in het planMER voor de Provinciale Omgevingsvisie Limburg verregaande consequenties hebben voor agrarische bedrijven en rijksmonumenten, waaronder beperkingen in gebruik, economische schade en risico’s voor exploitatiemogelijkheden.	ZW-1466-8

Indiener geeft aan dat momenteel gesprekken worden gevoerd met zijn bedrijvengroep, de gemeente en het Waterschap over de herinrichting van de Roggelsebeek. Dit is een gebiedsgericht proces waarbij wordt gekeken naar de elementen in het gebied. De Povi wil sturend zijn van bovenaf door middel van een visie en een wensbeeld. Dit leidt echter tot foutieve kaarten.	ZW-1226-32
Indiener geeft aan dat net daar waar overeenstemming moet worden (is) bereikt vanwege vigerende afspraken, daar de uitbreiding 'straatje erbij net geblokt is.	ZW-1445-65
Indiener geeft aan dat een groot landbouwperceel, foutief is ingetekend met kleine en niet herkenbare deelgebieden als primaire landbouwgrond, waaronder onduidelijke hoekige elementen.	ZW-1063-2
Indiener geeft aan dat rekening moet worden gehouden met de bestaande samenwerking met de gemeente Simpelveld en de actieve rol van indiener in het realiseren van woningbouw.	ZW-0922-3
Indiener geeft aan dat vele lopende plannen niet zijn opgenomen in het kaartmateriaal en dat de begrenzingen van landelijke en stedelijke kernen niet overeenkomen met bestemmingen en plannen die in procedure of voorbereiding zijn. Ze vragen om de genoemde plannen op het kaartmateriaal te verwerken/	ZW-0166-145
Indiener geeft aan dat, gezien de ligging, kenmerken en toekomstverwachtingen van de betreffende percelen in Mook en Middelaar, het wenselijk is om deze gebieden niet als primair landbouwgebied aan te merken, maar als groenblauwe landbouwzones, waarin meer ruimte is voor functieverandering binnen een landschappelijk en ecologisch passend kader.	ZW-0317-215
Indiener geeft aan in de POVI onvoldoende aandacht besteed wordt aan het belang dat bewoners uit het bebouwde gebied rekening houden met het gebruik en de belangen van de gronden in het landelijke gebied.	ZW-1240-2
Indiener heeft een landbouwbedrijf bestaande uit een paardenpension, schapenhouderij met landbouwgrond tbv voederwinning voor het weiden van paarden en schapen en hooibouw voor eigen gebruik en verkoop. Het bedrijf is gelegen op 4 verschillende locaties. Indiener stelt dat de POVI voor een beperking van de mogelijkheden voor de huidige bedrijfsvoering en voor de toekomstige ontwikkeling van het bedrijf. Indiener meent dat dit resulteert in waardeverlies van hun eigendommen en een potentieel risico is voor de continuïteit van de onderneming. 2 locaties zijn gelegen in een Verwevingsgebied, met als gevolg dat er grote beperkingen zijn i.v.m. uitbreidingsmogelijkheden, bedrijfsontwikkeling, verduurzaming en op het gebied van vruchtwisseling, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting. 1 locatie ligt in een Verwevingsgebied en een Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden, met als gevolg dat er grote beperkingen zijn op het gebied van vruchtwisseling, bemesting en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.1 locatie ligt in een Groenblauwe Landbouwzone, met als gevolg ook beperkingen op het gebied van vruchtwisseling, bemesting en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Indiener verzoekt om de zoneringen nogmaals goed te bekijken en eventueel	ZW-0869-1

aan te passen, zodat nadelige gevolgen voor het bedrijf tot een minimum teruggebracht of gecompenseerd kunnen worden.	
Indiener geeft aan dat de aanwijzing tot verwevingsgebied zijn bedrijfsvoering aanzienlijk zal beperken. Binnen verwevingsgebieden gelden strengere regels voor meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen. Deze middelen zijn essentieel voor het behoud van de weilanden (grasmat) die voldoen aan de voedingsbehoefte voor paarden. Beperkingen hebben negatieve gevolgen voor het welzijn van paarden en de economische levensvatbaarheid van het bedrijf.	ZW-0328-1
Indiener is bezorgd over de negatieve gevolgen van de gebiedsaanwijzing voor toekomstige uitbreidingsmogelijkheden of het kunnen aanpassen aan veranderende wet- en regelgeving en dierenwelzijnseisen. Het belemmeren van dergelijke aanpassingen ondermijnt de continuïteit van het bedrijf.	ZW-0328-3
Indiener heeft er moeite mee dat de begrenzing van een aantal zones (volgens het ontwerp POVI) indicatief is. Dit biedt onvoldoende rechtszekerheid, met oog op de toekomst van de bedrijfsvoering juist absoluut noodzakelijk.	ZW-0751-4
Indiener heeft geconstateerd dat onder het kopje primair landbouwgebied ook informatie is opgenomen over de invulling van het verwevingsgebied. Deze omissie dient te worden hersteld.	ZW-0866-9
Indiener heeft meerdere vragen omtrent het kaartmateriaal bij de POVI. Het gebied ten heeft de bestemming natuur, is echter aangegeven als Zone Landelijk Kern.	ZW-0238-125
Indiener heeft meerdere vragen omtrent het kaartmateriaal bij de POVI. Het Julianakanaal is foutief aangegeven als landbouwzone (Primair landbouwgebied) Begrenzing Primair Landbouwgebied is op meerdere plekken onlogisch.	ZW-0238-123
Indiener heeft met betrekking tot het hoofdstuk natuur voorstellen/ aanpassingen voor het kaartmateriaal. Indiener heeft nieuwe voorstellen voor de begrenzingen opgenomen in Bijlage 1 en deze tijdens het ‘Tekenatelier Parkstad’ op 25 juni 2025 ingebracht.	ZW-0263-10
Indiener is een gemeente met een groot areaal aan landelijk gebied. De POVI zet volgens indiener het buitengebied op slot en belemmert indiener naar eigen zeggen om opgaven adequaat op te kunnen pakken en het buitengebied een reëel perspectief te bieden op het gebied van met name vitaliteit, leefbaarheid en bereikbaarheid. Indiener heeft volgens haar voldoende fysieke ruimte in haar gemeente en die wil en gaat zij benutten in het belang van haar gemeente en haar gemeenschap. De invulling van deze ruimte is primair een keuze van de gemeente zelf en niet van de provinciale overheid. Uiteraard hoort hier volgens indiener afstemming en dialoog met de provincie en de regio bij	ZW-1127-4
Indiener is het oneens met het feit dat een deel van een specifiek sperceel (zie document) in het ontwerp is opgenomen als natuurnetwerk Limburg, aangezien dit de huidige en de toekomstige mogelijkheden belemmert. Het past niet bij de rest van de omgeving en past ook niet bij de aangrenzende landbouwpercelen.	ZW-0717-3

Indiener is het oneens met het feit dat een specifiek aantal percelen (zie document) in het ontwerp is opgenomen als rivierdal en maasvallei, omdat er geen water kan komen door dijken en het over het algemeen hooggelegen percelen zijn.	ZW-0717-7
Indiener is mening dat het Energielandgoed Wellsmeer (ELWM) in hoofdstuk 2.7.3 concreet en positief wordt benoemd, en vraagt zich af hoe de provincie omgaat met het ELWM in de groenblauwe landbouwzone, en hoe de provincie dit in relatie tot het ELWM ziet, en vraagt of de provincie hier een helder kader voor nieuwe ontwikkelingen wil bieden.	ZW-1473-131
Indiener is van mening dat maatregelen van de provincie nooit strenger mogen zijn dan landelijke regels of regels van het waterschap en dat nu wel het geval dreigt te zijn.	ZW-0726-6
Indiener juicht toe dat nabij het bedrijf primair landbouwgebied is aangewezen, maar constateert dat dit ten onrechte is ingetekend in plaats van op de eigen percelen, terwijl dit een holle weg betreft en geen landbouwgrond. Indiener constateert dat de bedrijfslocatie deels is ingetekend als 'landelijke kern' en deels als 'verwevingsgebied'	ZW-0115-4
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Groenblauwe Landbouwzone op zijn gronden die nu de aanduiding Buitengebied hebben en verzoekt de provincie deze gronden als Primair Landbouwgebied aan te wijzen.	ZW-0335-3
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Groenblauwe Landbouwzone (beekdal - ecologische verbindingszone). De begrenzing is fors ruimer dan de Groenblauwe mantel. Indiener stelt voor om te komen tot een realistische begrenzing of het handhaven van de huidige begrenzing. Indiener is van mening dat de gevolgen van de aanwijzing ecologische verbinding duidelijk moeten zijn voorafgaand aan de definitieve aanwijzing ervan.	ZW-0721-2
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Groenblauwe landbouwzone en ecologische verbindingszone er verzoekt de provincie dit te wijzigen in Primair landbouwgebied en de aanduiding ecologische verbindingszone te verwijderen.	ZW-0337-3
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Groenblauwe landbouwzone omdat een deugdelijke onderbouwing omtrent de begrenzing ontbreekt en verzoekt de provincie om begrenzing van de aanduiding te wijzigen conform de huidige begrenzing van de Groenblauwe mantel.	ZW-0724-3
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Groenblauwe Landbouwzone op zijn gronden die nu de aanduiding Buitengebied hebben en verzoekt de provincie deze gronden als Primair Landbouwgebied aan te wijzen.	ZW-0610-4 ZW-0724-5
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Landelijke kern, omdat er geen sprake is van een landelijke kern en verzoekt de provincie deze aanduiding te verwijderen.	ZW-0316-2
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Verwevingsgebied rond een bedrijf dat is aangeduid als Werklocatie om hiermee een buffer te vormen ter bescherming van het bedrijf en vraagt deze zonering te vervangen door Primair Landbouwgebied en Groenblauwe Landbouwzone.	ZW-0288-2
Indiener kan zich niet vinden in de begrenzing van Verwevingsgebied van zijn huiskavel en verzoekt de provincie de huidige begrenzing aan te houden.	ZW-0290-4

Indiener kan zich niet vinden in de begrenzing van de Groenblauwe Landbouwzone van zijn huiskavel en verzoekt de provincie de huidige begrenzing aan te houden.	ZW-0290-3
Indiener kan zich niet vinden in de zonering Groenblauwe Landbouwzone op zijn percelen. Indiener vreest voor gebruiksbeperkingen van zijn percelen (kunstmeststoffen en gewasbeschermingsmiddelen). Indiener wil dat deze percelen als Primair Landbouwgebied worden aangeduid.	ZW-0672-2
Indiener kan zich niet vinden in de zonering Verwevingsgebied op zijn perceel, omdat een duidelijke motivering hiervoor ontbreekt en omdat dit gevolgen kan hebben voor de ontwikkelingsmogelijkheden. Indiener vraagt om dit te wijzigen in Primair Landbouwgebied.	ZW-0292-3
Indiener kan zich niet vinden in het ongemotiveerd aanwijzen van diverse percelen als Groenblauwe Landbouwzone in plaats van Primair Landbouwgebied.	ZW-0587-3 ZW-0343-5
Indiener ligt met meerdere dele van zijn bedrijven in GBLZ (ecologische verbindingszone en beekdal), PLG, VG en wenst geen extra restricties te ondervinden in de toekomstige ontwikkeling van zijn bedrijven en in het toekomstige grondgebruik daaraan verbonden.	ZW-1483-1
Indiener maakt bezwaar tegen aanmerking van zijn perceel als Groenblauwe Landbouwzone en wil toegedeeld worden aan het Primair Landbouwgebied.	ZW-0215-1
Indiener maakt bezwaar tegen de complexiteit en strengere eisen van het beleid door overlappende gebiedsaanduidingen (groenblauwe landbouwzone, verwevingsgebied, primair landbouwgebied), waardoor de bedrijfsvoering van hun melkveebedrijf onnodig wordt bemoeilijkt.	ZW-1461-4
Indiener maakt bezwaar tegen de POVI omdat zijn akkerbouwbedrijf in een verwevingsgebied is komen te liggen en grenst aan een overgangszone rond kwetsbare N2000 gebieden.	ZW-0415-1
Indiener maakt bezwaar tegen de voorgenomen wijziging om zijn perceel aan te wijzen als onderdeel van de groenblauwe landbouwzone	ZW-1422-27
Indiener maakt bezwaar tegen het feit dat zijn bedrijf en landerijen is ingedeeld in meerdere zoneringen.	ZW-0983-7
Indiener maakt bezwaar tegen het intekenen als verwevingsgebied van zijn percelen.	ZW-0598-1
Indiener maakt bezwaar tegen het intekenen van GBLZ rondom de Maasduinen.	ZW-0798-7
Indiener maakt bezwaar tegen het ontbreken van de beek en de ruimte aan weerszijde van de beek in de zone Beekdalen en de groenblauwe landbouwzone, vanwege onduidelijke toekomstige consequenties.	ZW-1219-3
Indiener maakt voor een van hun percelen bezwaar tegen de aanwijzing met bijbehorende beperkingen van - Boringsvrije zone Roerdalslenk - Maasvallei - Groenblauwe landbouwzone Indiener stelt dat door bovenstaande aanwijzingen de dagelijkse bedrijfsvoering wordt beperkt en ontwikkeling voor de toekomst in gevaar komt.	ZW-1002-4

Indiener maakt voor een van hun percelen bezwaar tegen de aanwijzing met bijbehorende beperkingen van - Boringsvrije zone Roerdalslenk - Maasvallei - Natuurnetwerk Limburg - Overgangsgebied rondom kwetsbaar Natura 2000 gebied - Extensiveringsgebied - groenblauwe landbouwzone - Rivierdal gebiedspaspoort Indiener stelt dat door bovenstaande aanwijzingen de dagelijkse bedrijfsvoering wordt beperkt en ontwikkeling voor de toekomst in gevaar komt.	ZW-1002-3
Indiener maakt voor een van hun percelen bezwaar tegen de aanwijzing met bijbehorende beperkingen van - Boringsvrije zone Roerdalslenk - Maasvallei - Natuurnetwerk Limburg - Overgangsgebied rondom kwetsbaar Natura 2000 gebied - Extensiveringsgebied Indiener stelt dat door bovenstaande aanwijzingen de dagelijkse bedrijfsvoering wordt beperkt en ontwikkeling voor de toekomst in gevaar komt.	ZW-1002-2
Indiener maakt voor een van hun percelen bezwaar tegen de aanwijzing met bijbehorende beperkingen van - Boringsvrije zone Roerdalslenk - Rivierdal - Gebiedspaspoort - Verwervingsgebied Indiener stelt dat door bovenstaande aanwijzingen de dagelijkse bedrijfsvoering wordt beperkt en ontwikkeling voor de toekomst in gevaar komt.	ZW-1002-1
Indiener merkt op bij paragraaf 3.4.1: Groenblauwe landbouwzone dekt niet de lading. Hier is niet overal landbouw mogelijk, wanneer deze ruimte ook gebruik moet worden voor o.a. ambitie "Vitale bodem en robuust watersysteem" en natuurdoelen.	ZW-1204-76
Indiener merkt op dat de camping planologisch als zodanig bestemd maar nog niet als bestaande ontwikkeling op de kaart ingetekend.	ZW-0314-137
Indiener merkt op dat de eigen bedrijfslocatie voorheen werd aangeduid als Buitengebied, maar in de nieuwe kaartaanduiding zowel binnen Primair landbouwgebied als Groenblauwe landbouwzone valt. Dit is onwenselijk vanwege het voornemen om hier huisvesting te realiseren voor internationale medewerkers. Versnippering van het bestaande buitengebied binnen een bestaande bedrijfslocatie moet worden voorkomen.	ZW-0324-4 ZW-0325-4
Indiener merkt op dat een werkgelegenheidsgebied aanwezig is binnen in het stedelijk gebied en verzoekt, kijkende naar het huidig gebruik en wat in de toekomst wenselijk is op deze locatie, ook hier een aanduiding stedelijk gebied toe te passen aangezien dit ruimere mogelijkheden biedt.	ZW-0314-139
Indiener merkt op dat kaarten niet alle reeds gerealiseerde ontwikkelingen bevatten en niet overeenkomen met de bestaande planologische en feitelijke situatie.	ZW-0314-131

Indiener noemt een project met beoogde Woningbouwontwikkeling. Indiener verzoekt om het gehele gebied onder Verwevingsgebied te brengen.	ZW-1445-75 ZW-1445-69
Indiener noemt een project met momenteel in onderzoek voor de realisatie van ca. 10 stuks Tiny Houses. Indiener verzoekt hiermee in de POVI rekening te houden.	ZW-1445-74
Indiener noemt een project met Woningbouwontwikkeling inclusief waterbuffer(s), waarvan de gronden in eigendom Gemeente komen (afronding contractuele fase). Indiener verzoekt om met deze beoogde woningbouwontwikkeling inclusief wateropvangvoorziening rekening te houden.	ZW-1445-70
Indiener noemt een project in het kader van het project Centrumplan moet indiener een huidig tankstation verplaatsen. In overleg met de eigenaar is hiervoor de locatie van de huidige carpoolplaats bepaald. De gemeente is eigenaar van deze gronden. Indiener verzoekt om het gebied van de carpoolplaats als Verwevingsgebied aan te duiden zodat de realisatie van een tankstation (met name voor elektrische voertuigen) in samenhang met de carpoolfunctie en parkeren mogelijk is.	ZW-1445-73
Indiener noemt het project met een reeds uitgevoerde parkeerplaats voor bezoekers. Indiener verzoekt om deze op kaart aan te geven.	ZW-1445-72
Indiener noemt het IBA Sleutelproject 'Gebiedsontwikkeling ZLSM inclusief de bijbehorende herinrichting stationslocatie alsmede de zgn. Parkstad Route (voorheen Leisure Lane), parkeerterrein, toeristische activiteiten rondom de sporen. Indiener verzoekt om hiermee in het plan rekening te houden zodanig dat uitvoering van de betreffende elementen hierin rechtstreeks kan worden ingepast (parkeren horeca, fietsenstalling, informatiepoort, museumactiviteiten, onderhoudsloodsen e.d.	ZW-1445-71
Indiener om zijn huiskavel bijeen te houden in dezelfde zone: primair landbouwgebied.	ZW-0384-1 ZW-0385-1
Indiener plaatst vraagtekens bij de vraag of het huidige ontwerp voldoende aanknopingspunten biedt om een transformatie naar woningbouw planologisch goed te onderbouwen. Voor een wijziging van de functie in het omgevingsplan is het van belang dat dit aansluit bij het provinciale ruimtelijke beleid.	ZW-1199-90
Indiener pleit ervoor om de regio Horn te bestemmen als primair agrarisch gebied, gezien de aanwezigheid van meerdere actieve agrarische bedrijven in de nabijheid.	ZW-0661-3
Indiener pleit voor de afbakening van de groenblauwe landbouwzone en deze te wijzigen zoals dit ook werd toegepast in het verleden	ZW-1087-4
Indiener pleit voor het behoud van de huidige zone van primair landbouwgebied	ZW-0769-4
Indiener pleit voor het expliciet mogelijk maken van uitbreidingen op strategisch gekozen locaties zoals Nederweert-Noord, Budschop Noord en Oost, en Ospel Noord en Oost, om een zorgvuldige groei van de kern te realiseren, leefbaarheid en infrastructuur te versterken, en uiteenlopende doelgroepen - van starters tot senioren - te bedienen.	ZW-0196-119
Indiener pleit voor het instellen van een maatwerkgebied op de bedrijfslocatie in plaats van een verwervingsgebied	ZW-0960-4

Indiener pleit voor smalle zones m.b.t. de groenblauwe landbouwzone rondom zijn bedrijf	ZW-1078-6
Indiener roept de Provincie op het proces van totstandkoming van de POVI te herzien. Volgens indiener is gebleken dat verschillende (beleids-)keuzes nog niet zijn gemaakt. Een voor landelijke gemeenten belangrijke keuze die volgens indiener nog niet is gemaakt, is hoe om te gaan met linten en clusters in het landelijk gebied. Indiener vraagt zich af of deze straks deel uitmaken van de groenblauwe landbouwzone, of een ander gebied, of dat dit verwevingsgebieden worden. Volgens indiener is dit essentieel met het oog op de kansen die het ‘straatje erbij’ kan bieden.	ZW-1127-9
Indiener roept op om het beleid in Verwevingsgebied en Groenblauwe landbouwzone achterwege te laten totdat helder is wat het effect van de landbouw is op de leefomgeving in de kernen. Indiener meent dat burgers in het landelijk gebied niet de regels moeten bepalen voor agrariërs.	ZW-0638-2
Indiener stelt dat Aaldonk een bebouwingscluster is dat omgezet dient te worden naar 'Verwevingsgebied'.	ZW-0186-152
Indiener stelt dat aanduidingen als beekdal en droogdal foutief en verwarrend zijn en verzoekt dit te corrigeren.	ZW-1362-20 ZW-1363-22
Indiener stelt dat aanduidingen als beekdal en droogdal foutief en verwarrend zijn.	ZW-1392-32
Indiener stelt dat aanduidingen als beekdal foutief en verwarrend zijn en verzoekt dit te corrigeren.	ZW-1370-13
Indiener stelt dat aanwijzing van overgangsgebieden rond Natura 2000-gebieden leidt tot rechtsonzekerheid en onvoldoende is onderbouwd.	ZW-1141-14
Indiener stelt dat agrarische bouwkavels en bedrijfslocaties ten onrechte zijn aangeduid met diverse overlappende gebiedsaanduidingen, waaronder primair landbouwgebied, Groenblauwe landbouwzone, verwevingsgebied, Natura 2000-overgangszones en ecologische verbindingszones.	ZW-1427-5 ZW-1442-6
Indiener stelt dat agrarische percelen ten onrechte zijn aangeduid als onderdeel van het Natuurnetwerk Limburg, terwijl deze percelen feitelijk in gebruik zijn als reguliere landbouwgrond.	ZW-0904-1
Indiener stelt dat alle percelen van het bedrijf zijn aangeduid als primair landbouwgebied, wat aansluit bij de huidige bedrijfsvoering met paardenhouderij. Een deel wordt gebruikt als camperplaats.	ZW-0850-7
Indiener stelt dat bedrijfsvoering op basis van meerdere zones onuitvoerbaar is in de praktijk.	ZW-0430-3
Indiener stelt dat bedrijfsvoering op basis van meerdere zones onuitvoerbaar is in de praktijk. Dit leidt direct tot de vraag tot welke hoofdzone het perceel in zo’n geval wordt gerekend. Welk juridisch kader is hierop van toepassing.	ZW-0713-2
Indiener stelt dat bedrijfsvoering op basis van meerdere zones onuitvoerbaar is in de praktijk. Dit leidt direct tot de vraag tot welke hoofdzone het perceel in zo’n geval wordt gerekend?	ZW-0374-3 ZW-0390-3 ZW-0426-3
Indiener stelt dat beekdalen ontbreken.	ZW-0978-4
Indiener stelt dat bepaalde percelen aan de rand van het plangebied onterecht zijn aangeduid als primair landbouwgebied of verwevingsgebied en verzoekt om zonering als groenblauwe landbouwzone.	ZW-1364-20

Indiener stelt dat bij er een project is om een nieuwe Brede School te realiseren naast de huidige Brede School waarvan de gronden in eigendom Gemeente zijn met aanpalende woningbouw. Indiener verzoekt om het gehele gebied onder Verwevingsgebied te brengen, gelet op de concrete vraag nieuwbouw Brede School in samenhang met het ontwikkelen van woningbouw en verplaatsen huidige woonwagenstandplaats(en).	ZW-1445-68
Indiener stelt dat bij het project Vakantie Resort' (vigerend bestemmingsplan) de voorbereiding op de beoogde nieuwe woningbouwontwikkeling al geruime tijd in gang is gezet en de huidige contracten momenteel worden verlegd. Indiener verzoekt om dit gehele gebied als Verwevingsgebied aan te duiden en dit gebied te vrijwaren voor onderbouwing gezien de reeds uitgevoerde onderzoeken en gemaakte afspraken (Indiener verwijst naar nr. 1 op de plankaart).	ZW-1445-66
Indiener stelt dat bij tekenfouten of onnauwkeurige begrenzingen aan agrarische bouwkavels ten onrechte waarden kunnen worden toegedicht die feitelijk niet aanwezig zijn.	ZW-0940-3
Indiener stelt dat de aanduiding ‘Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden’ geen gevolgen mag hebben voor het landbouwkundig gebruik, aangezien al rekening gehouden wordt met Natura 2000-beheerplannen.	ZW-1189-8
Indiener stelt dat de aanduiding ‘Overgangszone kwetsbare Natura 2000-gebieden’ aanzienlijke beperkingen oplevert voor de bedrijfsvoering en verzoekt deze zone buiten de locatie te leggen.	ZW-1249-2 ZW-1249-3
Indiener stelt dat de aanduiding beekdal ongewenst over het plangebied is gelegd.	ZW-1414-11
Indiener stelt dat de aanduiding beekdal/droogdal bij Bingelrade foutief en verwarrend is.	ZW-1405-12
Indiener stelt dat de aanduiding Natura 2000-overgangsgebied over cultuurgronden willekeurig is ingetekend.	ZW-1426-14
Indiener stelt dat de aanduiding Natura 2000-overgangsgebied over de bouwkavel willekeurig en onvoldoende onderbouwd is.	ZW-1426-10
Indiener stelt dat de aanduiding Natura 2000-overgangsgebied willekeurig is ingetekend.	ZW-1434-10
Indiener stelt dat de aanduiding overgangsgebied Natura 2000 onvoldoende is toegelicht, omdat niet duidelijk is welke instructieregels of maatregelen van toepassing zijn.	ZW-0830-11
Indiener stelt dat de aanduiding Primair Landbouwgebied is strijdig met de beoogde robuuste groenbuffer/ verbindingszone tussen de Klavers 5 en 7 uit de Structuurvisie Klavertje 4. Dit zou Groenblauwe Landbouwzone moeten zijn	ZW-0224-190
Indiener stelt dat de aanduiding primair landbouwgebied te beperkend is en verzoekt om herziening van de ontwerp Omgevingsvisie zodat omliggende gronden worden aangemerkt als verwevingsgebied, in lijn met de huidige situatie.	ZW-0254-2
Indiener stelt dat de aanduiding primair landbouwgebied voor een deelgebied binnen het plangebied niet passend is en verzoekt om zonering als groenblauwe landbouwzone.	ZW-1364-18

Indiener stelt dat de aanduiding van overgangsgebieden rondom Natura 2000-gebieden met een standaardzone van 500 meter willekeurig en niet wetenschappelijk onderbouwd is.	ZW-0573-13
Indiener stelt dat de aanduidingen beekdal en droogdal foutief en verwarrend zijn	ZW-1434-13
Indiener stelt dat de aangewezen gebiedsaanduidingen willekeurig zijn begrensd en niet gebaseerd op natuurlijke of landschappelijke grenzen. Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen uitsluitend worden toegepast op basis van zorgvuldige onderbouwing en herkenbare grenzen, ondersteund door wetenschappelijk onderzoek.	ZW-1210-14
Indiener stelt dat de aanwijzing van Brachterbeek tot energieknooppunt feitelijk een verandering van zonering inhoudt, en verzoekt dat deze keuze wordt heroverwogen.	ZW-0923-134
Indiener stelt dat de aanwijzing van de bedrijfslocatie als overgangsgebied Natura 2000 onvoldoende is toegelicht en dat niet duidelijk is welke instructieregels of beperkingen hiermee verbonden zijn.	ZW-0884-9
Indiener stelt dat de bedrijfslocatie ten onrechte is aangeduid als overgangsgebied Natura 2000.	ZW-1383-7
Indiener stelt dat de cumulatie van aanduidingen leidt tot rechtsonzekerheid voor het project.	ZW-1414-18
Indiener stelt dat de intekening heeft plaatsgevonden door gedateerde informatie vanuit gemeente Peel en Maas en niet in overeenstemming is met de huidige situatie.	ZW-0959-4
Indiener stelt dat de kavel deels als GBLZ is aangemerkt en deels als landbouwgrond. Indiener wil de kavel in zijn geheel als primaire landbouwgrond aangemerkt hebben.	ZW-0197-5
Indiener stelt dat de ligging van het verwevingsgebied onlogisch is en de agrarische ontwikkelruimte beperkt, en verzoekt om her begrenzing en voorafgaande uitwerking van uitvoeringskaders.	ZW-0450-7
Indiener stelt dat de locatie staat aangegeven als Primair landbouwgebied, maar dit zou 'Verwevingsgebied' moeten zijn.	ZW-0186-162
Indiener stelt dat de locatie is gelegen in het 'Primaire Landbouwgebied', indiener verzoekt om dit te wijzigen naar 'Verwevingsgebied'.	ZW-0186-171
Indiener stelt dat de locatie van Geitenhouderij ook besproken is met Provincie voor uitbreiding van de kern. De indiener stelt dat hier 'Verwevingsgebied' beter geschikt zou zijn.	ZW-0186-146
Indiener stelt dat de locatie voormalig Licom-terrein bij de Provincie Limburg bekend als een van de prioritaire woningbouwlocaties binnen de gemeente Landgraaf. In het verleden was het terrein volgens de indiener in gebruik als werklocatie voor sociale werkvoorziening en ondersteunende bedrijfsactiviteiten. Het terrein is grotendeels verhard, heeft een stedelijk karakter en wordt op dit moment gebruikt voor de tijdelijke huisvesting van ontheemden uit Oekraïne.	ZW-1199-88
Indiener stelt dat de locatie een landgoed is in het buitengebied en dient gewijzigd te worden naar 'Verwevingsgebied' en niet 'GBLZ'.	ZW-0186-151

Indiener stelt dat De Looi een lintbebouwingscluster is en hoort daarom gewijzigd te worden naar 'Verwevingsgebied'.	ZW-0186-150
Indiener stelt dat de omvangrijke overgangszones rondom Natura 2000 de uitvoerbaarheid van de Omgevingsvisie ondermijnen, omdat onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de gewenste maatregelen te realiseren.	ZW-1362-15
Indiener stelt dat de ontwerp-POVI erop duidt dat de Provincie de reeds bekende woningbouwplannen onvoldoende heeft meegenomen in de overweging voorafgaand aan de zonering.	ZW-0319-62
Indiener stelt dat de percelen aan de noordzijde van een deelgebied binnen het plangebied beter passen binnen de groenblauwe landbouwzone of als ecologische verbindingszone en verzoekt om aanpassing van de zonering.	ZW-1364-19
Indiener stelt dat de provincie onvoldoende middelen en ruilgrond beschikbaar heeft om de gewenste transities in Natura 2000-overgangsgebieden uit te voeren, waardoor de uitvoerbaarheid ontbreekt.	ZW-1050-18
Indiener stelt dat de provincie onvoldoende middelen heeft voor uitvoering van de gewenste transities in Natura 2000-overgangsgebieden, waardoor de visie onuitvoerbaar is.	ZW-1053-18
Indiener stelt dat de sportvelden zijn gelegen in de GBLZ, deze graag wijzigen naar Verwevingsgebied, vanwege grondposities en uitbreidingsmogelijkheden van de kern Milsbeek.	ZW-0186-179
Indiener stelt dat de verplaatsing van het sportpark planologisch geregeld is waardoor de aanduiding 'Verwevingsgebied of GBLZ' beter past dan Primair Landbouwgebied'.	ZW-0186-156
Indiener stelt dat de visie op onderdelen onuitvoerbaar is door gebrek aan onderbouwing en middelen voor de Natura 2000-zones.	ZW-1042-19
Indiener stelt dat de zone tussen twee bedrijventerreinen en een nabijgelegen kern ten onrechte is aangeduid als primair landbouwgebied en verzoekt om zonering als groenblauwe landbouwzone.	ZW-1364-24
Indiener stelt dat de zonering geen ruimte laat voor gemeentelijke visies voor toeristische en andere ontwikkelingen, zoals in de Peelbergen en bij sportcomplexen. Men vraagt om herziening van de begrenzingen.	ZW-0224-140
Indiener stelt dat de zonering Natura 2000-overgangsgebied niet uitvoerbaar is op gronden met nationaal voorkeursrecht voor defensie-uitbreiding en daarom onjuist is toegekend.	ZW-0981-25
Indiener stelt dat de zonering 'verwevingsgebied' Ospeldijk de volledige Meijelsedijk en de kern Ospeldijk moet omvatten.	ZW-0196-19
Indiener stelt dat delen van de bedrijfslocatie ten onrechte zijn aangeduid als Groenblauwe landbouwzone.	ZW-1434-3
Indiener stelt dat deze aanduiding geen recht doet aan het belang, de functie en de natuurwaarden van het beekdal (bijvoorbeeld als migratiegebied voor fauna), en wijst op het risico van ongewenste stedelijke bebouwing in dit gebied.	ZW-0528-5
Indiener stelt dat Diekendaal/ Heijendaal bebouwingsclusters zijn in het buitengebied en daarom dient de zonering aangepast te worden naar 'Verwevingszone'.	ZW-0186-149

Indiener stelt dat diverse gemeenten in Parkstad, onder de noemer ‘straatje erbij’ of uitleglocaties, voornemens hebben randzones (voormalige sportvelden etc.) in te zetten als woningbouwlocatie. Indiener stelt dat deze locaties veelal zijn ingetekend als primair landelijk gebied en staat dit dus haaks op de reeds bekende plannen en de plannen die nu in voorbereiding zijn om invulling te geven aan de afspraken uit de Woondeal Limburg.	ZW-0319-63
Indiener stelt dat door de intekening POVI van hun locatie als glastuinbouwgebied hinder wordt ondervonden.	ZW-0959-1
Indiener stelt dat een deel van de bedrijfslocatie in de zonering 'Landelijke Kernen' is opgenomen, hoewel deze zichtbaar buiten het bebouwde gebied valt en als uitstulping meegenomen is in de zonering. Indiener stelt dat de voorgestelde beperkingen voor dit gebied economische verantwoording van landbouwactiviteiten onmogelijk maakt. De indiener verzoekt om de bedrijfslocatie geheel buiten de bebouwde kern te laten vallen zodat bedrijfsontwikkeling mogelijk blijft. Indiener stelt dat de bedrijfslocatie geheel losligt van bebouwd gebied en bij ontwikkeling geen verstoring aan het bebouwde gebied wordt veroorzaakt.	ZW-0520-1
Indiener stelt dat een deel van de bedrijfslocatie ten onrechte is aangeduid als primair landbouwgebied.	ZW-1434-6
Indiener stelt dat een deel van de percelen ten onrechte is aangeduid als hellingen.	ZW-1453-21 ZW-1451-12
Indiener stelt dat een deel van de percelen ten onrechte is aangeduid als plateau-ontginningen.	ZW-1451-14
Indiener stelt dat een perceel bij Maasband ten onrechte is aangeduid als overgangsgebied Natura 2000.	ZW-1405-14
Indiener stelt dat eerdere tekenfouten of onnauwkeurige begrenzingen niet mogen leiden tot het toekennen van extra waarden aan agrarische bouwkavels die feitelijk niet aanwezig zijn.	ZW-0976-5
Indiener stelt dat er binnen het plangebied percelen zijn die reeds zijn aangekocht en ingericht als natuur of die in ontwikkeling zijn, maar die in de ontwerp-POVI zijn aangeduid als primair landbouwgebied.	ZW-1364-26
Indiener stelt dat er kleine perceeltjes gezonneerd zijn als primair landbouwgebied. Indiener stelt dat dit beperkend kan werken op ruimtelijke ontwikkelingen, zonder dat landbouwbedrijven hier voordeel uit halen.	ZW-1035-68
Indiener stelt dat er ten aanzien van de locatie voormalig Licom-terrein gelegen aan de Europalaan-Zuid sprake is van een kaar technische commissie aangezien het gros van het gebied in de POVI is aangeduid als Verwevingsgebied met uitzondering van een smalle strook aangeduid als Primair landbouwgebied. De betreffende strook is (was) geen landbouwgrond en maakt zowel feitelijk als functioneel integraal onderdeel uit van het Licom-terrein. Indiener verzoekt in de eerste plaats om de locatie voormalig Licom-terrein aan te duiden als 'solitaire bedrijvenlocatie > I ha', of - indien nodig - een aanvullende aanduiding op te nemen voor solitaire locaties tussen 0,5 en I hectare. Indien dit niet mogelijk is verzoekt indiener om de aanduiding 'Primair Landbouwgebied' op deze locatie te corrigeren, en voor het volledige terrein de aanduiding 'Verwevingsgebied' toe te passen. Verder verzoekt indiener om de	ZW-1199-103

toelichting in paragraaf 10.5.2 van de POVI aan te vullen, zodat ook voormalige solitaire bedrijfslocaties met transformatiepotentie naar woningbouw - zoals deze locatie - onder het provinciaal afwegingskader vallen.	
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten onvoldoende duidelijk zijn in aard en juridische status.	ZW-1414-13 ZW-1455-19
Indiener stelt dat gesproken is over een locatie voor het realiseren van woningbouw. Indiener wenst deze locatie te wijzigen van 'Primair landbouwgebied/ GBLZ', naar 'Verwevingszone'.	ZW-0186-147
Indiener stelt dat gezinsbedrijven behouden moeten blijven en hiervoor voldoende ontwikkelingsruimte nodig is.	ZW-1426-8 ZW-1426-9
Indiener stelt dat gezinsbedrijven cruciaal zijn voor landschap, leefomgeving en cultuurhistorie en behouden moeten blijven door een gunstig ondernemersklimaat.	ZW-1072-4
Indiener stelt dat gezinsbedrijven essentieel zijn voor landschap en cultuurhistorie en behouden moeten blijven door een gunstig ondernemersklimaat.	ZW-1071-7
Indiener stelt dat gezinsbedrijven essentieel zijn voor landschap en leefomgeving en behouden moeten blijven via een gunstig ondernemersklimaat.	ZW-1134-6
Indiener stelt dat gezinsbedrijven met een lange termijnvisie behouden moeten blijven, omdat zij essentieel zijn voor landschap, leefomgeving en cultuur.	ZW-1079-6
Indiener stelt dat het bedrijf gewijzigd dient te worden van Primair Landbouwgebied naar Verwevingsgebied.	ZW-0186-181
Indiener stelt dat het gebied Peelbergen valt binnen Primair Landbouwgebied, hoewel dit voor de gemeente een gebied is voor intensieve (grootschalige) toeristische ontwikkelingen zoals Toverland, Grandorse en vakantieparken. Dit geldt ook voor Kasteelpark Ter Horst met natuurontwikkeling, sportcomplexen met sportvelden in alle dorpen. Verzoek om de begrenzing van de kaarten te herzien	ZW-0224-191
Indiener stelt dat het kavel in het verwervingsgebied ligt en (omsloten door de natuur hetgeen de nodige spuitvrije zones zal gaan krijgen) verzoekt om de door Provincie gewenste plannen niet tot uitvoering te brengen.	ZW-0953-1
Indiener stelt dat het overweging verdient om het noordelijkste perceel van de golfbaan (ten noorden van de Kranenpool) verwevingsgebied te maken. Indiener stelt dat daarmee een ruimere buffer ontstaat tot de ontwikkeling op het terrein van groeve Mourik, en ruimte ontstaat voor eventuele extensievere vormen van bebouwing (bijvoorbeeld energieopslag in een groene omgeving).	ZW-0160-114
Indiener stelt dat het perceel dat nu als GBLZ wordt gesteld emotionele en landschappelijke waarde heeft omdat deze al meer dan 200 jaar als landbouwgrond door familiegeneraties wordt gebruikt. Indiener verzoekt de provincie met klem om deze aanwijzing volledig terug te draaien.	ZW-0429-6
Indiener stelt dat het stedelijk gebied reguleert via welstandsnota's en/of BKP's welke door gemeentes zelf te organiseren zijn. Indiener geeft aan dat daarvoor wel duidelijk moet zijn wat als landelijk gebied wordt gezien. Indiener vraagt of de agglomeratie Parkstad met een eigen regie houdend orgaan in dit geval ais een stedelijk gebied kan opereren.	ZW-1445-62

Indiener stelt dat in de gemeente Kerkrade zich enkele landbouwpercelen bevinden. Het areaal aan landbouwgronden is relatief klein. Deze gronden zijn volgens de indiener landschappelijk waardevol en bevinden zich tussen het stedelijk gebied en natuurgebieden. In de gemeentelijke Omgevingsvisie is opgenomen dat natuur inclusieve landbouw wordt nagestreefd. Indiener stelt dat in hun gemeente feitelijk geen plek is voor primaire landbouwgebieden. Indiener verzoekt deze categorie te wijzigen in verwevingsgebied of groenblauwe landbouwzone.	ZW-0263-73
Indiener stelt dat in de POVI diverse landbouwvormen zijn benoemd, maar alleen in primaire landbouwgebieden is plaats voor hoogproductieve (hightech) landbouw. Volgens POV en LLTB sluit dit (nieuwe, hightech) varkensbedrijven buiten het primaire landbouwgebied uit, terwijl deze bedrijven juist weinig milieubelasting geven en hoog dierwelzijn garanderen.	ZW-1328-1
Indiener stelt dat in het tijdelijke deel van het Omgevingsplan Kerkrade (voorheen bestemmingsplan BT Julia en bestemmingsplan Buitengebied) deze gebieden de functies “natuur”, “water” en “waterstaat - waterlopen” hebben. Indiener verzoekt om deze stroken en beken met natuur niet als werkgebied op te nemen om de Anselderbeek en de Worm (beter) te beschermen en in de toekomst te versterken (beekherstel en ecologie).	ZW-0263-94
Indiener stelt dat in het Zuidoosten van Milsbeek 2 vlakken zijn aangeduid als 'Primair landbouwgebied', maar deze kenmerken zich voornamelijk door wonen, waardoor de aanduiding niet passend is. Indiener verzoekt een voorstel vanuit de Provincie voor een passende kaart laag.	ZW-0186-163
Indiener stelt dat in Hulsveld, het project "Herinrichting Uitkijkpunt Huls' de gemeenteraad reeds positief heeft besloten, er een exploitant in beeld is, de volledige engineering van het plan is afgerond en de herinrichtingswerkzaamheden door de Gemeente al zijn aanbesteed. Indiener spreekt over een horecavoorziening (inclusief voorzieningen zoals parkeren) met buitenterras en voorziening voor tentoonstellen sarcofaag (zgn. glazen huisje) inclusief een nieuwe landschappelijke terreininrichting. Indiener verzoekt om hiermee rekening te houden en dit gebied te vrijwaren voor onderbouwing gezien de reeds uitgevoerde onderzoeken, gemaakte afspraken en status van het plan (Indiener verwijst naar nr 2 op de plankaart)	ZW-1445-67
Indiener stelt dat in situaties waar sprake is van (historische) tekenfouten in POL-kaarten moet worden voorkomen dat onbedoelde waarden of beperkingen aan een bouwkavel worden toegekend.	ZW-0851-2
Indiener stelt dat met betrekking tot (intensieve) veehouderij en glastuinbouw geen nieuwe vestigingen mogelijk zijn in de gemeente Kerkrade. Dit is ook conform het gemeentelijk beleid (Omgevingsvisie en het tijdelijke deel van het Omgevingsplan (voorheen BP Buitengebied)). Indiener stelt voor zaken over uitbreiding glastuinbouw weg te halen, omdat dit alleen maar verwarring schept.	ZW-0263-103
Indiener stelt dat naast zonering ook integratie en stapeling van functies (meervoudig ruimtegebruik) moet worden benut om ruimtegebruik te optimaliseren.	ZW-0274-5

Indiener stelt dat natuurontwikkeling en ecologische verbindingen niet generiek mogen worden opgelegd.	ZW-1396-15
Indiener stelt dat omvangrijke overgangszones de uitvoerbaarheid van de Omgevingsvisie ondermijnen, omdat onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de gewenste maatregelen te realiseren.	ZW-1370-12
Indiener stelt dat onderdeel van haar zienswijze de zoneringsaanpassingen op de thematische kaarten zijn, zoals deze tijdens de tekensessie d.d. 27 juni 2025 kenbaar zijn gemaakt. Indiener zou graag een terugkoppeling ontvangen hoe deze verwerkt zijn in de definitieve POVI.	ZW-0187-14
Indiener stelt dat onduidelijkheid over zoneringen en gebiedspaspoorten leidt tot rechts- en beleidsmatige onzekerheid voor ondernemers, waardoor investeringen en bedrijfsontwikkeling worden afgeremd.	ZW-1334-20
Indiener stelt dat op basis van de hoogtekaarten de helling pas begint buiten het bouwvlak om en verzoekt de aanduiding groenblauwe landbouwzone op diens bouwvlak te wijzigen naar primaire landbouwzone	ZW-0039-2
Indiener stelt dat op de kaart 'algemene zonering' een gebied is aangeduid als verwevingsgebied, terwijl dit stedelijk gebied zou moeten zijn.	ZW-0301-1
Indiener stelt dat overlappende gebiedsaanduidingen op bouwkavels en bedrijfslocaties leiden tot rechtsonzekerheid.	ZW-1381-4
Indiener stelt dat percelen ook zijn aangeduid als primair landbouwgebied.	ZW-1425-14
Indiener stelt dat percelen die als overgangsgebied Natura 2000 zijn aangeduid, agrarisch gebruikt blijven en niet aanvullend mogen worden beperkt.	ZW-1405-8 ZW-1396-11
Indiener stelt dat percelen die zijn aangeduid als intrekgebied voor grondwaterbescherming geen aanvullende beperkingen mogen opleveren voor agrarische bedrijfsvoering.	ZW-1362-16
Indiener stelt dat percelen in een brede verbindingszone binnen het plangebied onterecht zijn aangeduid als primair landbouwgebied of werklocaties en verzoekt om zonering als groenblauwe landbouwzone.	ZW-1364-22
Indiener stelt dat percelen in een verbindingszone binnen het plangebied onterecht zijn aangeduid als primair landbouwgebied en verzoekt om zonering als groenblauwe landbouwzone.	ZW-1364-23
Indiener stelt dat percelen ten onrechte ook zijn aangeduid als overgangsgebied rondom Natura 2000-gebieden, zonder duidelijke instructieregels of gevolgenanalyse.	ZW-1042-8
Indiener stelt dat percelen ten onrechte zijn aangeduid als Verwevingsgebied, wat leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-1154-6
Indiener stelt dat percelen tevens ten onrechte zijn aangeduid als overgangsgebied rondom Natura 2000, zonder duidelijke instructieregels of gevolgenanalyse.	ZW-1045-9
Indiener stelt dat percelen van het bedrijf ten onrechte zijn aangeduid als Natura 2000-overgangsgebied.	ZW-1469-15 ZW-1470-20
Indiener stelt dat percelen van het bedrijf ten onrechte zijn aangeduid als plateau-ontginningen.	ZW-1459-17
Indiener stelt dat percelen van het bedrijf ten onrechte zijn aangeduid als steile hellingen.	ZW-1459-18

Indiener stelt dat percelen van het bedrijf ten onrechte zijn aangeduid als verwevingsgebied.	ZW-1455-10
Indiener stelt dat 'straatje erbij' die besproken is met de Provincie omgezet zou moeten worden naar Verwevingsgebied.	ZW-0186-144
Indiener stelt dat tekenfouten of afwijkingen in gebiedsbegrenzingen niet mogen leiden tot het toekennen van waarden aan agrarische bouwkavels die feitelijk niet aanwezig zijn.	ZW-0974-3
Indiener stelt dat ten aanzien van wonen de voorliggende ontwerpvisie en de bijbehorende kaartbeelden niet overeenkomen met het realiseren van de gestelde doelen conform de Woondeal en afspraken zoals ‘straatje erbij’.	ZW-0206-33
Indiener stelt dat vergroting van het gebied rond de Maas een logische ondersteuning zou zijn van het nabijgelegen Natura2000-gebied.	ZW-0531-3
Indiener stelt dat voor het gedeelte van het recreatiebedrijf met de aanduiding Natuurnetwerk voorbij wordt gegaan aan de bestaande exploitatie sinds de jaren'50. Deze aanduiding NNL is gelegen over het bedrijfsgedeelte dat een omheind en verharde gebied behelst met bebouwing restaurant, theaterzaal en miniatuurhuisjes. Zie voorstel voor diverse opties naar welke zonering het aangeduide gebied gewijzigd kan worden volgens indiener.	ZW-0334-2
Indiener stelt dat werklocatie niet als primair landbouwgebied aangeduid dient te worden. Deze is locatie is echter kleiner dan 1 hectare. Hoe gaat Provincie hiermee om?	ZW-0186-135
Indiener stelt dat zoneringen bedrijven, bouwvlakken en percelen doorsnijden en overlappen, waardoor conflicterende beleidsregimes ontstaan en het toekomstperspectief onduidelijk is.	ZW-0274-1
Indiener stelt dat, om de leefbaarheid te behouden en een duurzame gezonde ontwikkeling van de gemeenschappen te kunnen borgen, het voor gemeenten met landelijke kernen essentieel is om de lokale woningvoorraad te transformeren en te verstevigen in en nabij de kernen (d.m.v. straatje erbij). Het gaat hierbij om meer dan de levensvatbaarheid van voorzieningen en cohesie binnen de gemeenschap te ondersteunen. Het gaat er ook om een duurzame bevolkingsontwikkeling te borgen voor de toekomst. Dit kan op het eerste gezicht op gespannen voet staan met enerzijds de grootstedelijke ontwikkeling, maar anderzijds ook met uitgangspunten voor water en bodem, natuur en landschap. Echter, door de juiste dialoog aan te gaan én balans te vinden is dit volgens indiener geen onmogelijke opdracht.	ZW-0207-127 ZW-0253-91
Indiener stelt het niet eens te zijn met de zonering betreffende zijn agrarische grondpercelen alsook zijn 2 productielocaties.	ZW-0593-3
Indiener stelt vast dat de uitbreiding van de Groenblauwe Landbouwzone en invoering van het Verwevingsgebied leiden tot beperkingen op circa 43.000 ha landbouwgrond, tegenover 33.000 ha in de POVI 2021. Op het totaal van 95.000 ha landbouwgrond betekent dit een aanslag op het toekomstperspectief van de sector.	ZW-0877-2
Indiener stelt voor dat de foutieve kaart laag, waarin zijn/haar bedrijfslocatie als 'bebouwd gebied' wordt aangeduid in plaats van 'buitengebied', wordt verwijderd.	ZW-0333-2

Indiener stelt voor dat de grens van het verwevingsgebied verlegd wordt naar de weg, zodat deze voorlangs de glastuinbouwbedrijven komt te liggen.	ZW-0814-3
Indiener stelt voor dat de provincie Limburg duidelijke richtlijnen biedt voor compensatie en schadevergoeding voor landbouwers die getroffen worden door de aanwijzing van EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied, NNL en Overgangsgebieden. Het evenredigheidsbeginsel vereist dat wanneer een overheid ingrijpt in de eigendom van burgers, er een passende compensatie moet worden geboden. De provincie Limburg biedt momenteel geen duidelijke richtlijnen voor compensatie, terwijl de gevolgen voor landbouwers aanzienlijk zijn.	ZW-1220-3
Indiener stelt voor dat er geen aanvullende beperkingen in de omgevingsvisie worden opgenomen vanwege bestaande regelgeving.	ZW-0645-2
Indiener stelt voor dat op 2 locaties bebouwing mogelijk moet zijn, waarbij klimaatadaptatie, natuurinclusiviteit en het versterken van biodiversiteit worden meegenomen.	ZW-0608-14
Indiener stelt voor dat zijn perceel buiten het beekdalenkader ‘w_beekdalen_v #41’ valt en verwijst hiervoor naar de bijlage.	ZW-0348-4
Indiener stelt voor de GBLZ voor het binnendijkse gedeelte van de aanduiding van de Maasvallei te laten vervallen.	ZW-0646-4 ZW-0647-4 ZW-0653-4 ZW-0654-4
Indiener stelt voor de zonering voor primair landbouwgebied uit te breiden bij een specifieke locatie.	ZW-0196-21
Indiener stelt voor het gebied tussen Eijsden en Oost-Maarland groen te houden, in lijn met het 4e Limburgse Principe, waarbij water, natuur en goed afgehechte dorpsranden leidend zijn.	ZW-0528-3
Indiener stelt voor het perceel te wijzigen in primair landbouw om extensief landbouw mogelijk te houden.	ZW-0783-3
Indiener stelt voor om de aanduiding Maasvallei voor binnendijkse gebieden te heroverwegen omdat deze aanduiding beperkingen kan opleggen die achteraf onnodig blijken te zijn.	ZW-0634-2
Indiener stelt voor om de aanduiding 'primaire landbouw' toe te passen op de bedrijfslocatie, aangezien deze beter aansluit bij de bedrijfsactiviteiten en toekomstvisie van indiener.	ZW-0412-2
Indiener stelt voor om de bestemming 'verwevingsgebied' te verwijderen van het kadastrale perceel, vanwege de aanwezigheid van een houtzagerij.	ZW-0138-4
Indiener stelt voor om de binnendijkse delen van de Maasvallei niet aan te wijzen als Groen Blauwe landbouwzone.	ZW-0635-1
Indiener stelt voor om de grens van de Groenblauwe landbouwzone ten zuiden van het bouwvlak te verleggen, waarmee het hele bouwvlak in het primair landbouwgebied komt te liggen zodat er nog ruimte is voor uitbreiding aan de westelijke kant.	ZW-0107-7
Indiener stelt voor om de grenzen van verwevingsgebieden over kadastrale perceelsgrenzen heen te trekken, omdat dit volgens indiener praktischer is.	ZW-1175-3

Indiener stelt voor om de genoemde landbouwpercelen om te zetten van verwevingsgebied of primair landbouwgebied naar groenblauwe landbouwzone.	ZW-0263-92
Indiener stelt voor om de locatie buiten het 'wervingsgebied' te laten vallen waardoor bedrijfsontwikkeling mogelijk blijft.	ZW-0519-3
Indiener stelt voor om de locatie te zoneren als 'landelijke kern', omdat deze aan de rand van de kern van Swalmen ligt en recreatieve voorzieningen omvat, zoals opgenomen in het vigerende omgevingsplan.	ZW-0230-7
Indiener stelt voor om de omvang van de gebieden aan te passen naar een reële afstand waardoor er geen extra maatregelen hoeven te worden ingevoerd ten opzichte van primaire landbouwgebieden op deze gebieden en alle andere gebieden in de POVI die van toepassing zijn op zijn bedrijf.	ZW-0045-7
Indiener stelt voor om een genoemde strook tussen als verwevingsgebied te bestempelen.	ZW-0167-8
Indiener stelt voor om drie locaties volledig als verwevingsgebied aan te wijzen voor toekomstige woonontwikkeling.	ZW-0608-10
Indiener stelt voor om een bedrijfsbestemming om te zetten naar wonen om de dorpskern te versterken.	ZW-0679-1
Indiener stelt voor om een zonering toe te kennen aan de locatie die aansluit bij de huidige functie van de locatie en toekomstige ontwikkelingen niet op voorhand uitsluit.	ZW-0230-5
Indiener stelt voor om het intekenen van een bufferstrook langs het natuurgebied Maas bij Eijsden te heroverwegen, gezien de lage N-depositie die geen extra maatregelen vereist en dat aanvullende beperkingen, zoals op het gebied van bemesting, geen invloed hebben op de nitraatgehaltes in het oppervlaktewater van de Maas.	ZW-1184-2
Indiener stelt voor om in gesprek te gaan over de vaststelling van de gebieden en hoe deze te wijzigen indien nodig.	ZW-0749-3
Indiener stelt voor om intensieve gewassen te kunnen blijven telen zonder beperkende maatregelen.	ZW-0460-3
Indiener stelt voor om ten onrechte opgenomen beekdal op de bedrijfslocatie te verwijderen.	ZW-1176-4
Indiener uit zorgen over de praktische uitvoerbaarheid als het bedrijf is gelegen in de groenblauwe mantel of het verwevingsgebied	ZW-1040-3
Indiener verwacht een waardevermindering en minder inkomsten uit het gebruik van hun percelen vanwege de wijziging naar Verwevingsgebied.	ZW-0942-2
Indiener verzoekt om de zonering van verwevingsgebied bij diens perceel en de direct omliggende percelen in de definitieve POVI te wijzigen naar groenblauwe landbouwzone met subtype ecologische verbindingszone.	ZW-0003-1
Indiener verzoekt Bisselt/Lierdal op te nemen in zonering 'Natuur', Bovenste steeg in 'Natuur', Maastuin in 'Wonen' of 'camping'	ZW-0317-254
Indiener verzoekt dat aanwijzing als Natuurnetwerk Limburg geen extra beperkingen oplevert voor agrarisch gebruik.	ZW-1095-9 ZW-1071-9
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik in rivierdalzones volledig behouden blijft en dat deze aanduiding geen aanvullende beperkingen oplevert.	ZW-1323-12

Indiener verzoekt dat dat gronden welke momenteel voorzien zijn van de activiteit Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, deze activiteit ook in de toekomst zullen behouden	ZW-1460-25
Indiener verzoekt dat de aanduiding 'Overgangszone kwetsbare Natura 2000-gebieden' van de percelen wordt geschrapt, omdat deze aanzienlijke beperkingen oplevert voor bemesting, bewatering en toepassing van gewasbeschermingsmiddelen, met waardedaling van gronden tot gevolg.	ZW-1299-3
Indiener verzoekt dat de aanduiding 'Zoekgebied drinkwaterwinning' wordt verwijderd van percelen in een fruitteeltgebied, omdat dit historisch gebruik van gewasbeschermingsmiddelen negeert en leidt tot onwenselijke beperkingen.	ZW-1077-4
Indiener verzoekt dat de aanduiding als Verwevingsgebied wordt verwijderd van de percelen zolang geen beleidsmatige helderheid bestaat.	ZW-0322-7
Indiener verzoekt dat de aanduiding hellingen geen aanvullende beperkingen oplevert bovenop bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1451-13
Indiener verzoekt dat de aanduiding hellingen geen beperkingen oplevert bovenop bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1453-22
Indiener verzoekt dat de aanduiding Overgangsgebieden Natura 2000 wordt verwijderd of herzien, tenzij onderbouwd met ecologische analyse, en dat bestaand agrarisch gebruik volledig behouden blijft.	ZW-0810-16
Indiener verzoekt dat de aanduiding van het Verwevingsgebied van de kaarten wordt verwijderd totdat een definitieve begrenzing is vastgesteld op basis van zorgvuldig onderzoek en bestuurlijk vastgestelde uitgangspunten.	ZW-0322-15
Indiener verzoekt dat de aanduiding van Natura 2000-overgangsgebieden van de kaarten wordt verwijderd totdat gebiedsspecifiek onderzoek de noodzaak aantoont.	ZW-1045-19
Indiener verzoekt dat de aanduidingen Groenblauwe landschapszone en beekdalen van bepaalde locaties worden verwijderd, omdat deze percelen intensief agrarisch in gebruik zijn en bestemd voor zachtfruitteelt.	ZW-1133-7
Indiener verzoekt dat de betreffende percelen niet in het Natuurnetwerk Limburg worden opgenomen, maar in de Groenblauwe landbouwzone, mits dit geen verdere beperkingen aan agrarisch gebruik oplevert.	ZW-0904-6
Indiener verzoekt dat de indicatieve begrenzing van verwevingsgebieden van de kaarten wordt verwijderd zolang geen definitieve afbakening is vastgesteld.	ZW-1137-16
Indiener verzoekt dat de Omgevingsvisie duidelijkheid biedt over de status van het verwevingsgebied.	ZW-1425-11
Indiener verzoekt dat de provincie garandeert dat agrarisch gebruik en landbouwkundige waarden blijvend beschermd worden, of anders via herinrichting en ruilverkaveling.	ZW-1042-20
Indiener verzoekt dat de provincie maatwerk toepast binnen de zoneringen, zodat lokale omstandigheden – zoals de reeds bestaande overbelasting in Brachterbeek – beter worden meegewogen.	ZW-0923-136
Indiener verzoekt dat de toekenning van groenblauwe landbouwzone aan percelen tegenover de bedrijfslocatie wordt vervangen door primair landbouwgebied.	ZW-0868-12
Indiener verzoekt dat de zone verwevingsgebied wordt geschrapt en geen nieuwe zoneringen van dit type worden ingevoerd.	ZW-1243-24

Indiener verzoekt dat de zonering Natura 2000-overgangsgebied wordt verwijderd van percelen waar defensie-uitbreiding gepland is.	ZW-0981-26
Indiener verzoekt dat deze aanduidingen worden verwijderd zolang geen gebiedsonderzoek of onderbouwing beschikbaar is.	ZW-1095-14
Indiener verzoekt dat er duidelijke waarborgen opgenomen worden in de omgevingsvisie voor de ontwikkelruimte van bestaande agrarische bedrijven in de Groenblauwe landbouwzone en Verwevingsgebieden en de nieuwe zonering niet van toepassing te laten zijn op bestaande agrarische bouwblokken zonder heldere overgangs- of beschermingsbepalingen.	ZW-1168-5
Indiener verzoekt dat foutieve en verwarrende gebiedsbenamingen zoals ‘beekdal’ en ‘droogdal’ worden hersteld, zodat geen misverstanden ontstaan over de status van deze gebieden.	ZW-0626-16
Indiener verzoekt dat overgangsgebieden rondom Natura 2000-gebieden geen extra beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik en bestaande bedrijfsvoering.	ZW-1362-13
Indiener verzoekt dat percelen blijvend benut kunnen worden voor land- en tuinbouwdoeleinden en dat landbouwkundige waarden worden beschermd. Als dit niet kan, moet de provincie herinrichting of ruilverkaveling inzetten.	ZW-1050-19
Indiener verzoekt dat percelen worden aangemerkt als primair landbouwgebied en dat de aanduiding ecologische verbindingszone wordt verwijderd.	ZW-0868-14 ZW-0868-13
Indiener verzoekt dat regulier agrarisch gebruik binnen overgangsgebieden Natura 2000 volledig mogelijk blijft, zonder aanvullende beperkingen of juridische onzekerheid.	ZW-0884-10
Indiener verzoekt de aanduiding ‘Landelijke kern’ te schrappen of zodanig te verduidelijken dat deze geen beperkingen oplevert voor de bedrijfsvoering.	ZW-1383-6
Indiener verzoekt de aanduiding ‘Natte laagten’ voor landbouwpercelen van het bedrijf te schrappen.	ZW-0261-17
Indiener verzoekt de aanduiding Beekdal aan te passen en uit de zonering te halen.	ZW-1466-13
Indiener verzoekt de aanduiding beekdal binnen het plangebied te schrappen of te verkleinen.	ZW-1414-12
Indiener verzoekt de aanduiding beekdal/droogdal te corrigeren of te schrappen.	ZW-1405-13
Indiener verzoekt de aanduidingen beekdal en droogdal te corrigeren of te schrappen.	ZW-1434-12
Indiener verzoekt de aanwijzing van de percelen als Groenblauwe Landbouwzone volledig te herzien en te schrappen uit de kaart van de POVI en definitief te verwijderen uit de POVI 2025.	ZW-0510-1
Indiener verzoekt de bebouwde kavels als werklocatie te behouden, maar niet incl. verwevingsgebied in te tekenen	ZW-0207-134
Indiener verzoekt de betreffende locatie op te nemen als verwevingsgebied in de POVI en stelt zich tevens bereid tot het geven van een nadere toelichting.	ZW-0118-8
Indiener verzoekt de genoemde percelen te wijzigen naar primaire landbouw.	ZW-0782-4
Indiener verzoekt de indicatieve begrenzing van het verwevingsgebied van de kaarten te verwijderen totdat er sprake is van een feitelijk onderbouwde en	ZW-0851-23

bestuurlijk vastgestelde afbakening en er helderheid is over de eventuele beperkingen die hieruit voortvloeien.	
Indiener verzoekt de ingediende punten mee te laten wegen in de definitieve POVI en de aanwijzing van groenblauwe landbouwzones, verwevingsgebieden, ecologische verbindingszone en overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 gebied van de bedrijfslocatie en percelen ongedaan te maken.	ZW-1177-25
Indiener verzoekt de kaarten zoveel mogelijk overeen te stemmen met de feitelijke situatie;	ZW-0263-70
Indiener verzoekt de ontwerpvisie daadwerkelijk te laten doorwerken in de verordening door gebiedsgericht maatwerk juridisch mogelijk te maken, functiewijziging naar andere agrarische vormen zoals paardenhouderij of akkerbouw toe te staan, met behoud van het melkveebedrijf als uitgangspunt.	ZW-0698-5
Indiener verzoekt de percelen die zijn aangeduid als overgangsgebied Natura 2000, terug te zetten naar primair landbouwgebied.	ZW-1380-7
Indiener verzoekt de percelen niet definitief aan te wijzen als onderdeel van de Groenblauwe Landbouwzone in de POVI 2025.	ZW-0299-43
Indiener verzoekt de provincie de grafische input uit de bijlagen over te nemen en de kaartmateriaal-technische fouten te herstellen, zodat de Omgevingsvisie uitgaat van een correcte feitelijke basis. Indiener stelt dat op dit moment de bestaande bebouwing van hun bedrijf niet kloppend op de kaart staat.	ZW-1253-28
Indiener verzoekt de Provincie Limburg om bij het bepalen van woningbouwlocaties expliciet rekening te houden met de 2 kilometerzone rond geitenhouderijen, zodat geen nieuwe woningen in gebieden met aangetoonde gezondheidsrisico’s worden gerealiseerd en een veilige woonomgeving wordt gewaarborgd.	ZW-0485-2
Indiener verzoekt de Provincie om de aanduiding Groenblauwe Landbouwzone voor alle door indiener vermelde Percelen aan beide zijden van de te laten vervallen, en deze te vervangen door Natuurnetwerk Limburg met gebiedsdifferentiatie Beekdalen, Ecologische verbindingszone en Kleinschalig landschap met poelen. Dit zodat de boeren moet stoppen en geholpen kunnen worden door een uitkoopregeling.	ZW-1389-6
Indiener verzoekt de Provincie om de beperkingen op recreatieontwikkeling voor de kadastrale percelen VDP00-G-1913 en VDP00-G-1593 in de POVI te herzien, zodat kleinschalige, duurzame recreatieprojecten mogelijk worden. Indiener verzoekt de Provincie om ten aanzien van deze percelen een nadere gebiedsgerichte afweging te maken, waarbij de economische, maatschappelijke en ecologische potentie van recreatieontwikkeling wordt meegewogen, in lijn met het speerpunt recreatie van de gemeente Roerdalen.	ZW-0811-24
Indiener verzoekt de provincie om de dubbellaagse zoneringen voor hun percelen te corrigeren in de definitieve versie. Zo lijken delen van het bedrijfsterrein van de indiener zowel in een landbouwontwikkelingszone als in een natuur- of klimaatbufferzone te vallen, volgens verschillende kaartlagen. Deze overlappende aanduidingen leiden volgens de indiener tot tegenstrijdige voorschriften (bijv. tegelijk stimuleren van landbouw én beperkende voorwaarden vanuit natuurbescherming). Indiener verzoekt om deze	ZW-1253-27

dubbellaagse zonering te ontvlechten en expliciet te maken welke bestemming primair geldt. Bij voorkeur wordt voor ons terrein één eenduidige hoofdbestemming aangehouden (agrarisch), met duidelijke randvoorwaarden, in plaats van meerdere lagen die elkaar overlappen.	
Indiener verzoekt de provincie om de volgende begrenzingen te corrigeren in de definitieve versie: Beekdalgrenzen: De begrenzing van het beekdal Raambeek e.o. lijkt onjuist ingetekend. Huidige agrarische percelen en hoger gelegen gronden vallen ten onrechte binnen de beekdalzone op de kaart, terwijl deze geen deel uitmaken van het daadwerkelijke beekdal. Indiener verzoekt om de kaartlagen zodanig aan te passen dat alleen de daadwerkelijk laaggelegen beekdalgebieden als zodanig worden aangeduid, om misverstanden en onnodige beperkingen voor ons bestaande agrarisch gebruik te voorkomen.	ZW-1253-26
Indiener verzoekt de Provincie om duidelijke waarborgen ten aanzien van de ontwikkelruimte, gebruiksmogelijkheden en toekomstbestendigheid van bedrijven in de Groenblauwe Landbouwzone en Verwevingsgebieden.	ZW-0811-10
Indiener verzoekt de Provincie om een grondige analyse te laten uitvoeren die de noodzaak van de aanduiding voor zijn perceel in de omgeving aantoont, inclusief een vergelijking met alternatieve locaties die minder impact hebben op zijn belangen.	ZW-0811-2
Indiener verzoekt de Provincie om een grondige analyse van alternatieve locaties en maatregelen, inclusief een vergelijking van de impact op zijn perceel versus andere gronden, om te waarborgen dat zijn belangen minder worden geschaad.	ZW-0811-5
Indiener verzoekt de Provincie om het perceel niet definitief aan te wijzen als onderdeel van de Groenblauwe Landbouwzone in de POVI 2025.	ZW-0297-18
Indiener verzoekt de Provincie snelwegen en aangrenzende bermen met verkeersbestemming uit te sluiten van de 'groenblauwe landbouwzone'. In de praktijk constateert indiener een duidelijke inconsistentie tussen het uitgangspunt dat ‘meervoudig ruimtegebruik de voorkeur heeft boven enkelvoudig ruimtegebruik’ en de feitelijke zoneringen van gronden die binnen dit OER-traject vallen. Een aantal zoneringen belemmeren een efficiënte benutting van (semi)infrastructurele gronden voor energieopwekking. Als gevolg hiervan bestaat onduidelijkheid over de interpretatie van bermzones binnen trede 3 of trede 4 van de zonneladder, hetgeen rechtszekerheid voor initiatiefnemers ondermijnt en de slagingskans van dit project belemmert.	ZW-1164-55
Indiener verzoekt de Provincie subsidiair om indien bovenstaande niet mogelijk blijkt de onjuiste aanduiding 'Primair Landbouwgebied' te corrigeren (smalle strook), en voor het volledige terrein de aanduiding 'Verwevingsgebied' toe te passen en de toelichting in paragraaf 10.5.2 aan te vullen, zodat ook voormalige solitaire bedrijfslocaties met transformatiepotentie naar woningbouw - zoals deze locatie - onder het provinciaal afwegingskader kunnen vallen. Indiener verwijst naar twee afbeeldingen in hun zienwijze.	ZW-1199-92
Indiener verzoekt de Provincie zijn aardbeienbedrijf uit het verwevingsgebied te halen.	ZW-0425-3
Indiener verzoekt de sportvelden als verwevingsgebied op te nemen.	ZW-0263-82

Indiener verzoekt de tekst in de Ontwerpvisie aan te passen zodat duidelijk wordt dat gebiedsaanduidingen niet van toepassing zijn op agrarische bouwkavels, en dat het bestemmingsplan leidend is voor de gebruiksmogelijkheden van gronden.	ZW-1357-1
Indiener verzoekt deze Natura 2000-overgangszones te verwijderen zolang er geen wetenschappelijke onderbouwing beschikbaar is.	ZW-1380-17
Indiener verzoekt diverse locaties/snippers gelegen in het centrale deel van de gemeente Kerkrade om te zetten naar verwevingsbied i.p.v. primair landbouwgebied.	ZW-0263-89
Indiener verzoekt dringend om herziening van de voorgestelde classificatie in de concept-POVI (paragraaf 3.4.4) en vraagt om wijziging naar groenblauwe landbouwzone.	ZW-0127-7
Indiener verzoekt duidelijke gevolgen maatregelen en toekomstvisie geven voordat het gebied gebonden is hieraan.	ZW-0050-1
Indiener verzoekt duidelijkheid te bieden over de juridische status, onderlinge verhouding en praktische uitwerking van de gebiedsaanduidingen op hun agrarische percelen.	ZW-1260-3
Indiener verzoekt duidelijkheid te geven over de status van hun locatie binnen de visie en waarom deze binnen het verwevingsgebied valt. Indiener verzoekt ook duidelijkheid over wat de verschillende zoneringen (als: groenblauwe zone, verwervingsgebied en gebiedspaspoorten) betekenen voor hun bedrijf.	ZW-1000-14
Indiener verzoekt het deel van het bedrijf dat buiten het primaire landbouwgebied ligt alsnog deze aanduiding te geven, zodat randvoorzieningen van het bedrijf niet worden beperkt.	ZW-0823-2
Indiener verzoekt het gebied (parkeerplaats en woonwagenlocatie) op te nemen als stedelijk gebied i.p.v. verwevingsgebied.	ZW-0263-76
Indiener verzoekt het gehele perceel als primaire landbouw aan te merken.	ZW-0784-2
Indiener verzoekt het maasdal als onderdeel van de kaart laag Natuurnetwerk Limburg of van de GroenBlauwe Mantel opnemen.	ZW-0531-1
Indiener verzoekt het mobiliteitscentrum volledig binnen de begrenzing van het verwevingsgebied op te nemen, zodat de ontwikkelingsruimte is gewaarborgd.	ZW-1414-10
Indiener verzoekt het verwevingsgebied te schrappen, omdat er eerst duidelijk moet zijn wat het effect van de landbouw is op de leefomgeving in de kernen.	ZW-0615-4
Indiener verzoekt het Verwevingsgebied en de uitbreiding van de Groenblauwe Landbouwzone te schrappen totdat duidelijk is wat het effect van de landbouw op de leefomgeving in de kernen is. Extra maatregelen die leiden tot omzetverlies, meerkosten en/of waardedaling van de grond dienen altijd gecompenseerd te worden.	ZW-0544-10 ZW-0549-10 ZW-0562-10
Indiener verzoekt de locatie op te nemen als verwevingsgebied en niet als primair landbouwgebied, o.a. vanwege de ligging van de infra/verkeersrotonde en het bestaande zonnepanelenveld van 12 ha.	ZW-0263-90
Indiener verzoekt logische en aangesloten begrenzingen aan te houden die ook buiten herkenbaar zijn (bij voorkeur geen kleine deelgebiedjes en snippers).	ZW-0263-71

Indiener verzoekt met klem om eerst te onderzoeken of een overgangszone uberhaupt nodig is en zo ja welke breedte gewenst is, in plaats van 500 meter in te tekenen op een kaart.	ZW-0896-4
Indiener verzoekt nader toe te lichten hoe de wijzigingen tussen de begrenzing in de Omgevingsverordening Limburg en onderhavige POVI ten aanzien van de kaartlaag ‘Natuurnetwerk Limburg’ binnen de gemeente Voerendaal tot stand zijn gekomen.	ZW-0206-16
Indiener verzoekt om aanpassing van de begrenzing van 'Verwevingsgebied' zodanig dat woningbouw buiten de bebouwde kom beter realiseerbaar wordt onder betaalbare regels en omstandigheden.	ZW-0163-2 ZW-0649-1
Indiener verzoekt om aanpassing van de grenzen van de blauwgroene zone en het verwevingsgebied.	ZW-0185-2
Indiener verzoekt om aanpassing van de zonering in het gebiedspaspoort beekdalen en droogdalen zodat hun gebouwen en bouwblok daarbuiten vallen.	ZW-1080-6
Indiener verzoekt om aanpassing van de zonering van gronden in groenblauwe diensten, verwevingsgebieden, overgangsgebieden, Natura 2000 gebieden en ecologische verbindingszones.	ZW-0466-1
Indiener verzoekt om aanpassing van diverse typeringen van percelen (o.a. algemene zonering, verwevingsgebied, primair landbouwgebied), omdat die niet stroken met het huidige en toekomstige gebruik van percelen. Daarnaast is het verbinden van meerdere typeringen aan één perceel is ook zeer onduidelijk in de praktijk.	ZW-0100-2
Indiener verzoekt om aanpassing van het ontwerp POVI zodat de huidige situatie/bedrijfsvoering van kracht blijft en er in de toekomst geen restricties worden aangebracht die de exploitatie en eventuele uitbreiding van het akkerbouwbedrijf beperken.	ZW-1416-1
Indiener verzoekt om aanwijzing van hun percelen als 'Verwevingsgebied' in plaats van 'primair landbouwgebied', om perspectief te bieden voor verdere ontwikkeling van bebouwd gebied.	ZW-1255-3
Indiener verzoekt om alle primaire percelen uit de kaart laag ecologische verbindingszones te verwijderen.	ZW-1494-11
Indiener verzoekt om bedrijfsgebouwen en bouwvlakken altijd in te delen in één zone die mogelijkheden biedt tot ontwikkeling.	ZW-0806-1
Indiener verzoekt om bedrijfslocatie volledig in de zone Primair Landbouwgebied te leggen, zodat het zo min mogelijk beperkingen oplevert en de situatie is zoals deze altijd al is geweest.	ZW-0706-2
Indiener verzoekt om behoud van de agrarisch intensieve zonering voor de huidige veehouderijlocatie.	ZW-0763-1
Indiener verzoekt om behoud van de huidige zonering en aanduiding van de locatie als agrarisch intensief.	ZW-0762-1
Indiener verzoekt om behoud van de status primair landbouwgebied voor de locatie.	ZW-1131-1
Indiener verzoekt om behoud van landbouwpercelen als primair landbouwgebied, inclusief perceelnummers vermeld in de zienswijze.	ZW-1099-1

Indiener verzoekt om behoud van ontwikkelingsmogelijkheden voor het familiebedrijf, waaronder bouwmogelijkheden, recreatieve nevenactiviteiten en multifunctionele landbouwactiviteiten.	ZW-0827-1
Indiener verzoekt om bij de begrenzing van het verwevingsgebied rekening te houden met meer stakeholders dan enkel de gemeenten en die andere stakeholders ook in de tekst toe te voegen.	ZW-1263-7
Indiener verzoekt om bij de uitwerking van het beleid in de omgevingsverordening een uitzondering te maken voor bestaande agrarische bedrijven en bestaand agrarisch gebruik met betrekking tot de scheiding tussen mens en dier.	ZW-0226-7
Indiener verzoekt om bij doorsneden percelen in het meest gunstige gebied te worden ingetekend.	ZW-0960-2
Indiener verzoekt om bij het uitwerken van de definitie “stedelijke functies” ervoor te waken dat er strijdigheid ontstaat tussen de omgevingsvisie en de wettelijke bestemming van een gebied.	ZW-0684-2
Indiener verzoekt om bij locatie het Verwevingsgebied uit te breiden	ZW-0253-145
Indiener verzoekt om de aanwijzing van (zijn) landbouwgrond als EVZ, GBLZ en Zoekgebied Grondwaterbescherming te heroverwegen en ongedaan te maken, en deze gebieden aan te wijzen als Primair Landbouwgebied. Indiener vindt de maatregelen (uitbreiding gebieden) vóór natuurbehoud/verbetering in geen verhouding staan tot de economische schade en dus in strijd met het evenredigheidsbeginsel.	ZW-0575-1
Indiener verzoekt om de aanwijzing van de landbouwgrond als EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied, Zoekgebied Drinkwaterwinning, Zoekgebied Grondwaterbescherming en Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden te heroverwegen en ongedaan te maken en deze gebieden aan te wijzen als Primair Landbouwgebied. In deze gebieden blijft de grondgebonden landbouw de belangrijkste functie en is de agrarische sector ook de belangrijkste beheerder, omdat volgens het evenredigheidsbeginsel een maatregel in verhouding moet staan tot het doel.	ZW-1215-2
Indiener verzoekt om de aanwijzing van de percelen als Groenblauwe Landbouwzone te verwijderen.	ZW-0221-1
Indiener verzoekt om de aanwijzing van het verwevingsgebied, GBLZ, overgangsgebied rondom Natura 2000-gebieden en ecologische verbindingszones ongedaan te maken op hun perceel.	ZW-1169-11
Indiener verzoekt om de aanwijzing van landbouwgrond als Ecologische Verbindingszone, Groenblauwe Landbouwzone, en Zoekgebied Grondwaterbescherming te heroverwegen en deze gebieden aan te wijzen als Primair Landbouwgebied.	ZW-0580-1
Indiener verzoekt om de afbakening van de Groenblauwe landbouwzone te wijzigen en om concrete uitwerking van 'aangepast grondgebruik' in de POVI.	ZW-1112-3
Indiener verzoekt om de afbakening van het primair landbouwgebied zodanig te wijzigen dat op percelen alleen een primair landbouwgebied wordt gevestigd.	ZW-1374-1
Indiener verzoekt om de agrarische gebieden aan te wijzen als verwevingsgebied in plaats van primair landbouwgebied. Dit sluit volgens de	ZW-0263-88

indiener beter aan op de omgeving, feitelijke situatie en planologische functie “agrarisch gebied met landschappelijke waarde”. In de Omgevingsvisie van de indiener is verder opgenomen om de hoger gelegen gebieden (plateaus) het water zo lang mogelijk vast te houden.	
Indiener verzoekt om de beekdalgrenzen opnieuw vast te stellen op basis van actuele AHN-hoogtedata en feitelijke hydrologie, de kaartlagen te corrigeren en onjuiste 'beekdal'-aanwijzingen van hoger gelegen percelen en gebieden die buiten de feitelijke afwatering vallen te verwijderen	ZW-0899-1
Indiener verzoekt om de begrenzing van de Groenblauwe mantel aan te houden in plaats van de nieuwe GBLZ, omdat een deugdelijke onderbouwing van de keuze ontbreekt.	ZW-1159-7 ZW-1213-18
Indiener verzoekt om de begrenzing van het ‘Buitengebied’ zoals dat opgenomen is in de vigerende omgevingsvisie/ omgevingsverordening ongewijzigd over te nemen in de huidige omgevingsvisie (enkel dan als Primair landbouwgebied).	ZW-1159-11 ZW-1213-22
Indiener verzoekt om de begrenzing van het buitengebied zoals dit is opgenomen in de vigerende visie/omgevingsverordening ongewijzigd over te nemen in de huidige povi, enkel dan als primair landbouwgebied	ZW-1087-7
Indiener verzoekt om de camping Landal niet primair landbouwgebied in te tekenen	ZW-0187-140
Indiener verzoekt om de classificatie van de landbouwgronden op het plateau ten zuiden en ten oosten van Terblijt te wijzigen van primair landbouwgebied naar groenblauwe landbouwzone, zodat beschermende maatregelen mogelijk worden.	ZW-0127-4
Indiener verzoekt om de ecologische onderbouwing van de GBLZ te verstrekken en daar waar dit niet mogelijk is, de zone te verkleinen.	ZW-1159-10 ZW-1213-21
Indiener verzoekt om de getrapte wijze van beleidstoepassing (verschillende zoneringen op één locatie) goed vast te leggen in de Ontwerpvisie en tekstueel duidelijk te omschrijven dat de gebiedsaanduidingen zoals die over individuele bouwkavels van bedrijven liggen voor wat betreft de gebruiksmogelijkheden, niet van toepassing zijn voor agrarische bouwkavels die zijn vastgelegd in het bestemmingsplan en dat aldus het onderliggende bestemmingsplan de regels en gebruiksmogelijkheden voor die agrarische bouwkavels bevat. Hiermee geeft de indiener aan dat het wordt voorkomen dat er bij de vele gebiedsaanduidingen onnodige discussies ontstaan over de gebruiksmogelijkheden van gronden binnen een agrarische bouwkavel.	ZW-0932-1
Indiener verzoekt om de grens van de ecologische verbindingszone die over de openbare weg heen is ingetekend tegen deels bebouwd gebied aan te passen en de openbare weg als grens aan te houden, omdat hier op geen enkele manier invulling gegeven kan worden aan de doelstelling van een ecologische verbindingszone.	ZW-0175-2
Indiener verzoekt om de Groenblauwe zone aan te passen zodanig dat deze niet meer van toepassing is op de gronden behorende bij het melkveebedrijf	ZW-0111-4
Indiener verzoekt om de huiskavel, ingetekend als extensiveringsgebied, in te tekenen in primair landbouwgebied.	ZW-0383-2

Indiener verzoekt om de in de gewijzigde zondering als opgenomen in de ontwerp-POVI opgenomen te herbestemmen, omdat dit de huidige bedrijfsvoering qua duurzame ontwikkelingen frustreert.	ZW-0687-1
Indiener verzoekt om de indeling van de locatie en omgeving te wijzigen van Primair landbouwgebied naar een bestemming die aansluit bij de huidige situatie van wonen en recreatie.	ZW-1097-5
Indiener verzoekt om de indicatieve begrenzing van het verwevingsgebied van de kaarten te verwijderen, zolang er geen sprake is van een feitelijk onderbouwde en bestuurlijk vastgestelde afbakening.	ZW-0932-14
Indiener verzoekt om de kaart laag Buitengebied aan te passen en het genoemd gebied daaruit te verwijderen	ZW-0528-4
Indiener verzoekt om de kaart laag het Beekdal geheel opnemen als onderdeel van de kaart laag Natuurnetwerk Limburg, dan wel als Groenblauwe Mantel.	ZW-0528-1
Indiener verzoekt om de kaartlagen 'bos' en 'mozaïeklandschap' bij hun percelen aan te passen aan de huidige begrenzing, aangezien er geen beleid is dat toeziet op uitbreiding van deze bossen.	ZW-0999-2
Indiener verzoekt om de kaartlagen voor hun perceel met parkeerplaatsen en statische opslag, het circuit de Peel en de militaire basis de corrigeren gezien de locatie primair landbouwgebied betreft, maar in de werkelijke situatie anders is.	ZW-0999-1
Indiener verzoekt om de locatie in te delen als 'Primair landbouwgebied'.	ZW-1052-1 ZW-1054-7 ZW-1120-1
Indiener verzoekt om de mogelijkheid om een nieuwe werktuigenloods, stal en rij hal te bouwen binnen het Verwevingsgebied en Groenblauwe Landbouwzone.	ZW-1085-2
Indiener verzoekt om de overgangszones van 500 meter rondom de Natura 2000-gebieden in de kop van Noord-Limburg af te stemmen op de werkelijke omvang en ecologische waarde van het Natura 2000-gebied. Zo wordt voorkomen dat gebieden rondom Natura 2000-gebieden buitenproportioneel worden beperkt in hun ontwikkelpotentie, zonder dat dit ten goede komt aan de natuurkwaliteit. Ook ontbreekt een onderbouwing van nut en noodzaak. Aangezien nadere invulling van overgangszones pas volgt in de later vast te stellen omgevingsverordening, leidt dit tot onzekerheid bij initiatiefnemers. Gevraagd wordt om terughoudendheid bij de kaartmatige begrenzing van overgangszones en een nadere motivering/onderbouwing per situatie.	ZW-0273-1
Indiener verzoekt om de percelen die reeds zijn ingericht als natuur of die zich in ontwikkeling bevinden aan te duiden als natuur of groenblauwe landbouwzone, zodat lopende natuurontwikkelingsprojecten niet worden geblokkeerd door de nieuwe zonering.	ZW-1364-27
Indiener verzoekt om de percelen als Verwevingsgebied aan te houden.	ZW-1389-12
Indiener verzoekt om de uitbreiding van de GBLZ te schrappen op haar percelen	ZW-1007-3
Indiener verzoekt om de volledige huiskavel en aangrenzende gronden aan te merken als Primair Landbouwgebied.	ZW-0962-1

Indiener verzoekt om de voormalige stortlocatie nabij Berg niet als GBLZ in te tekenen	ZW-0207-132
Indiener verzoekt om de zone voor de locaties te wijzigen naar primair landbouwgebied. Voor 2 van de bedrijfslocaties is in de POVI sprake van doorsneden bouwvlakken, deels groenblauwe landbouwzone en deels primaire landbouwzone.	ZW-0700-1 ZW-1226-1
Indiener verzoekt om de zonering van bedrijfslocatie als verwervingszone te heroverwegen en wijzigen in primair landbouwgebied.	ZW-0912-1
Indiener verzoekt om de zonering verwevingsgebied te schrappen.	ZW-0274-10
Indiener verzoekt om deze zones zichtbaar op te nemen in het kaartmateriaal van de POVI, met aanduiding van bestaande geitenhouderijen en de bijbehorende contouren.	ZW-0495-4
Indiener verzoekt om diverse clusters van bebouwing die gelegen zijn binnen de zonering ‘Primair Landbouwgebied’ in de gemeente Voerendaal te wijzigen in de zonering ‘Verwevingsgebied’. Dit sluit ook aan op het functionele gebruik van deze gronden. Diverse clusters van bebouwing zijn gelegen binnen ‘Primair Landbouwgebied’.	ZW-0206-9
Indiener verzoekt om dubbellaagse bestemmingen te verwijderen tenzij er een dwingende juridische noodzaak is en per perceel één heldere, onderbouwde bestemming te geven. Hierdoor wordt het document transparant, voorspelbaar en controleerbaar voor ondernemers	ZW-0899-2
Indiener verzoekt om duidelijke waarborgen voor ontwikkelruimte van bestaande bedrijven binnen nieuwe zoneringen zoals Groenblauwe Landbouwzone, Verwevingsgebied en Primair Landbouwgebied.	ZW-1170-16
Indiener verzoekt om duidelijkere kaders in de ontwerp-POVI met betrekking tot 'verwevingsgebieden', zodat er minder ruimte is voor interpretatie en willekeur bij het vaststellen van bufferzones en scheidingen tussen mens en dier.	ZW-1258-2
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de mogelijkheden om een paarden fokbedrijf en paardenpension te ontwikkelen binnen het Verwevingsgebied en Groenblauwe Landbouwzone.	ZW-1085-1
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de mogelijkheden om het akkerbouwbedrijf, gelegen in het Verwevingsgebied en/of in de groenblauwe landbouwzone, verder te ontwikkelen, inclusief het uitbreiden van een (machine)loods of het bouwen van een nieuwe loods.	ZW-1245-1
Indiener verzoekt om duidelijkheid over hoe de provincie de beperkingen in grondgebruik gaat compenseren, die voortkomen uit de toewijzing van verwevingsgebieden en de opgaven die hieraan zijn verbonden, specifiek voor percelen Hunsel (HSL00) F 931, F 932 en Nederweert (NDWOO) M 642.	ZW-1175-1
Indiener verzoekt om duidelijkheid over hoe het bedrijf in het Verwervingsgebied kan worden voortgezet en ontwikkeld.	ZW-0828-2
Indiener verzoekt om een bredere bestemming voor hun perceel, gezien de deelname aan de LBV-regeling onder maatschappelijke druk en om herbestemming van de locatie mogelijk te maken, inclusief de inmiddels afgegraven ontgrondingen achter het bedrijf die nu als primair landbouw staan aangeduid.	ZW-0999-3

Indiener verzoekt om een integrale, actuele toets uit te voeren per gebied, de kaartlagen te actualiseren, overbodige of achterhaalde restricties te schrappen en maatregelen af te stemmen op feitelijke situatie en effectiviteit.	ZW-0899-3
Indiener verzoekt om een nadere toelichting en gesprek omtrent het intekenen van verwevingsgebied op de bedrijfslocatie op de percelen L406 en L407 in Eijsden.	ZW-1184-1
Indiener verzoekt om gedeeltelijke indeling van perceel als primair landbouwgebied volledig in te tekenen als primair landbouwgebied om gebruiksbeperkingen te voorkomen.	ZW-0545-21
Indiener verzoekt om geen aanduiding van Maasvallei toe te passen op binnendijkse gebieden, omdat dit beperkingen kan opleggen die achteraf niet nodig blijken te zijn.	ZW-0646-2 ZW-0647-2 ZW-0653-2 ZW-0654-2
Indiener verzoekt om groenblauwe landbouwzone ten westen van de openbare weg aan te duiden als primair landbouwgebied zodat er sprake is van een duidelijke fysieke grens.	ZW-0545-13
Indiener verzoekt om herindeling van het perceel naar primair landbouwgebied in plaats van een groenblauwe landbouwzone.	ZW-0201-9
Indiener verzoekt om heroverweging van de gebiedsaanduidingen op hun agrarische percelen, met name de overlappende toepassing van meerdere gebiedspaspoorten, extensiveringsstatus en natuurovergangsgebieden.	ZW-1260-2
Indiener verzoekt duidelijk waarborgen op te nemen in de omgevingsvisie voor de ontwikkelruimte van bestaande agrarische bedrijven in de Groenblauwe Landbouwzone.	ZW-1201-1
Indiener verzoekt vast te leggen dat geen aanvullende beperkingen voor bestaande landbouwfuncties opgelegd zullen worden op indieners percelen.	ZW-1435-1
Indiener verzoekt gebiedsaanduidingen en paspoorten niet van toepassing te verklaren.	ZW-1435-2
Indiener verzoekt om heroverweging van de gebiedsaanduidingen op hun agrarische percelen.	ZW-0897-1
Indiener verzoekt te garanderen dat percelen nu en in de toekomst benut kunnen worden voor land- en tuinbouwdoeleinden	ZW-0897-2
Indiener verzoekt om heroverweging van de grens van het verwevingsgebied rondom het glastuinbouwbedrijf aan de Middelste Horst, zodat het aangrenzende perceel als ondersteuning van het bedrijf kan blijven functioneren.	ZW-0814-1
Indiener verzoekt om heroverweging van de huidige begrenzingen in de ontwerpvisie, zodat toekomstige woningbouwontwikkeling op de genoemde percelen niet wordt belemmerd.	ZW-0922-1
Indiener verzoekt om herziening van de getekende lijnen in het POVI ontwerp, aangezien het voortbestaan van hun onderneming samenhangt met de uitbreiding van 15 naar 25 plaatsen op hun boerderijcamping.	ZW-0149-2
Indiener verzoekt om herziening van de groenblauwe dooradering om de invloed op agrarische percelen te heroverwegen om te voorkomen dat er onterechte beperkingen op het grondgebruik worden opgelegd.	ZW-1257-1

Indiener verzoekt om herziening van de ontwerp-POVI om exploitatiebeperkingen te voorkomen op percelen die in zoekgebieden voor HS/MS stations liggen.	ZW-1400-5
Indiener verzoekt om het agrarisch bedrijf niet onnodig te beperken en het gedeelte dat gelegen is in de groenblauwe landbouwzone te laten aansluiten bij het beleid dat geldt voor het primaire landbouwgebied.	ZW-0227-11
Indiener verzoekt om het agrarisch bedrijf niet onnodig te beperken en het gedeelte dat is gelegen in het verwevingsgebied te laten aansluiten bij het beleid dat geldt voor het primaire landbouwgebied.	ZW-0227-12
Indiener verzoekt om het agrarisch bouwvlak geheel onder te brengen binnen de zonering 'Primair landbouwgebied'.	ZW-0382-4
Indiener verzoekt om het agrarisch gebied ten noorden van woning/boerderij (gedeeltelijk) als groenblauwe landbouwzone opnemen.	ZW-0263-107
Indiener verzoekt om het bestaand agrarisch grondgebruik in beekdalen als vertrekpunt wordt gehanteerd en slechts gewijzigd wordt op basis van een transparant, participatief proces.	ZW-1168-12
Indiener verzoekt om het gebied in primaire landbouwzone te laten vallen zodat landbouwactiviteiten economisch rendabel blijven.	ZW-0522-2
Indiener verzoekt om het gebied ten oosten en zuiden van het bedrijventerrein op te nemen als 'Verwevingsgebied' ipv GBLZ.	ZW-0186-174
Indiener verzoekt om het gebied, dat in de huidige situatie voor landbouwdoeleinden wordt gebruikt, in het primaire gebied te laten vallen	ZW-0521-2
Indiener verzoekt om het gedeelte van het bedrijf dat in de ontwerp-POVI in de Groenblauwe Landbouwzone geplaatst wordt te herbestemmen, omdat dit leidt tot het minder efficiënt (kringloopvriendelijk) bedrijfsvoeren, een daling van de grondprijs en het afvoeren van mest.	ZW-0687-3
Indiener verzoekt om het gehele kadastrale gebied voor de champignonkwekerij primair agrarisch gebied te behouden.	ZW-0280-1
Indiener verzoekt om het gehele kadastrale perceel de bestemming 'primair landbouwgebied' toe te kennen vanwege de beperkte ecologische meerwaarde van de 'groenblauwe mantel'.	ZW-0138-5
Indiener verzoekt om het gehele landbouwperceel kadastraal gemeente Eijsden, als primair landbouwgebied aan te wijzen (dus deels van GBLZ naar Primair).	ZW-0260-3
Indiener verzoekt om het gehele perceel landbouwgrond geheel wordt geclassificeerd als “primair landbouwgebied”. In de toekomst kan er dan normaal landbouw gebruik blijven plaatsvinden zonder beperkingen.	ZW-0054-2
Indiener verzoekt om het juist intekenen van de grenzen rondom het betreffende perceel, zodat de toekomstige gevolgen en beperkingen duidelijk worden.	ZW-0854-1
Indiener verzoekt om het niet op voorhand uitsluiten van de genoemde gronden van stedelijke ontwikkeling of het beperken daarvan met aanduidingen die nadelig zijn voor woningbouw.	ZW-0922-2
Indiener verzoekt om het perceel geheel aan te merken als primair landbouwgebied in plaats van groenblauwe landbouwzone.	ZW-0204-7

Indiener verzoekt om het perceel geheel aan te merken als 'primair landbouwgebied' in plaats van 'groenblauwe landbouwzone' en verwevingsgebied.	ZW-0205-2
Indiener verzoekt om het perceel aan te merken als primair landbouwgebied in plaats van een groenblauwe landbouwzone.	ZW-0203-9
Indiener verzoekt om het perceel volledig als primair landbouwgebied aan te merken, gezien de bestaande veiligheid en waterhuishouding die reeds geborgd zijn door regelgeving uit het GLB en voedselveiligheid.	ZW-0918-2
Indiener verzoekt om het perceel dat is ingetekend als extensiveringsgebied terug te draaien naar primair landbouwgebied.	ZW-0765-2
Indiener verzoekt om het perceel dat is ingetekend als groenblauwe dooradering terug te draaien naar primair landbouwgebied.	ZW-0765-1
Indiener verzoekt om het perceel niet aan te merken als onderdeel van de blauwgroene zone.	ZW-0537-6 ZW-0601-1
Indiener verzoekt om het perceel terug te draaien naar primair landbouwgebied.	ZW-0764-1
Indiener verzoekt om het perceel uit te zonderen van de boringsvrije zone Venloschol, dan wel expliciet vast te leggen dat glastuinbouwbedrijven gevrijwaard blijven van nadelige gevolgen die de bedrijfsvoering of ontwikkelmogelijkheden zouden inperken.	ZW-1003-3
Indiener verzoekt om het perceel waar dienst bedrijf gelegen is niet te bestempelen als "bouwgrond" omdat binnen de overlastcirkel van het bedrijf en de bijkomende spuitzone niet gebouwd mag worden en woningbouw niet passend is met de huidige bestemming.	ZW-0005-1
Indiener verzoekt om het perceel, ingetekend als ecologische verbindingszone, te wijzigen in primair landbouwgebied.	ZW-0386-1
Indiener verzoekt om het perceel, ingetekend als groenblauwe landbouwzone ("groenblauwe dooradering"), te wijzigen in primair landbouwgebied.	ZW-0383-1
Indiener verzoekt om het schrappen van de groene landbouwzone voor de kadastrale percelen van landbouwperceel 1 en 2 uit het Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg.	ZW-1009-6
Indiener verzoekt om het verwevingsgebied op locatie uit te breiden conform de bebouwing die al decennia op locatie ligt	ZW-0158-1
Indiener verzoekt om het Verwevingsgebied te schrappen totdat duidelijk is wat het effect van landbouw op de leefomgeving in de kernen is.	ZW-1007-9
Indiener verzoekt om hun percelen op te nemen als verwevingsgebied, omdat de gemeente de locatie heeft aangewezen als zoekgebied voor woningbouw.	ZW-0137-1
Indiener verzoekt om in de def. versie duidelijke waarborgen op te nemen over de ontwikkelruimte van bestaande agrarische bedrijven in de groenblauwe landbouwzone en verwervingsgebieden.	ZW-0171-5
Indiener verzoekt om in de definitieve POVI de aanduiding Extensiveringsgebied te laten vervallen voor zijn bedrijfsgronden, zodat de status van Primair landbouwgebied behouden blijft.	ZW-1377-1
Indiener verzoekt om in de omgevingsvisie duidelijke waarborgen op te nemen voor de ontwikkelruimte van bestaande agrarische bedrijven in de groenblauwe landbouwzone en verwervingsgebieden.	ZW-0879-9

Indiener verzoekt om in de POVI een gebiedsgerichte benadering te hanteren, zodat de kwaliteiten en kernwaarden van de diverse gebieden op de juiste manier worden gewaardeerd, versterkt en beschermd.	ZW-1236-161
Indiener verzoekt om in de POVI ruimte te bieden voor meervoudig ruimtegebruik, koppeling en intensivering als strategie om extensivering te realiseren.	ZW-0274-6
Indiener verzoekt om in overleg met betrokken bedrijven vast te stellen in welke zone een bouwvlak thuishoort.	ZW-0298-17
Indiener verzoekt om in overleg te gaan met gemeenten en ondernemers om gebied specifiek maatwerkbeleid te ontwikkelen, alvorens de nieuwe zonering van kracht wordt.	ZW-0879-11
Indiener verzoekt om integrale beoordeling van de plannen met betrokkenheid van alle relevante overheden.	ZW-0920-10
Indiener verzoekt om kaarten voor gebouwen en gronden aan te passen aan nationale afspraken en geen lagere normeringen op te leggen.	ZW-1466-12
Indiener verzoekt om hun landbouwgronden in te delen als 'Primair landbouwgebied' en de ecologische verbindingszones op de percelen te wijzigen.	ZW-1120-2 ZW-1052-2 ZW-1054-8
Indiener verzoekt om perceel aan te duiden als verwervingsgebied in plaats van primair landbouwgebied.	ZW-0885-1
Indiener verzoekt om perceel niet te benoemen als verbindingszone of onderdeel van het Natuurnetwerk Limburg, maar te classificeren als primair landbouwgebied.	ZW-1406-2
Indiener verzoekt om rekening te houden met ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven in de Zonering Groenblauwe Landbouwzone, ecologische verbindingszones, Zonering Primair landbouwgebied en verwevingsgebieden, zodat exploitatie en toekomstig grondgebruik niet beperkt worden.	ZW-1466-1
Indiener verzoekt om ruimte te maken voor innovatie en energieopwekking binnen alle zoneringen	ZW-0921-14
Indiener verzoekt om ruimte voor gebiedsgericht maatwerk bij functiewijziging van gronden buiten de bebouwde kom.	ZW-1018-1
Indiener verzoekt om te voorkomen dat de nieuwe zonering automatisch geldt voor bestaande agrarische bouwblokken zonder overgangsregelingen.	ZW-1170-2
Indiener verzoekt om te waarborgen dat de verdeling van ruimtelijke lasten evenwichtig plaatsvindt met elders.	ZW-0942-5
Indiener verzoekt om uitbreiding van de begrenzing van 'Verwevingsgebied'.	ZW-0163-3
Indiener verzoekt om verwijderen van de aanduiding Groenblauwe Landbouwzone op percelen en deze te wijzigen in Primair Landbouwgebied.	ZW-0293-4
Indiener verzoekt om verwijderen van de aanduiding Verwevingsgebied omdat er geen sprake is van 'aangrenzende bebouwing'.	ZW-0293-2
Indiener verzoekt om voldoende ontwikkelruimte voor bestaande agrarische bedrijven de verwevingsgebieden en de Groenblauwe Landbouwzones met heldere en realistische kaders.	ZW-0911-2
Indiener verzoekt om voor bedrijfslocatie de zonering primair landbouwgebied op gelijke wijze in te tekenen als het ontwikkelgebied glastuinbouw dan wel om te onderbouwen waarom er sprake is van een verschil.	ZW-0915-6

Indiener verzoekt om voor de percelen de aanduiding Kasteel en Landgoederen als nieuwe kaart laag toe te voegen c.q. van toepassing te laten zijn.	ZW-1389-11
Indiener verzoekt om voor zijn bedrijfslocatie één bedrijfszonering op te nemen namelijk ‘Primair Landbouw bouwgebied’. Dit is de meest passende zonering bij zijn bedrijf.	ZW-1302-1
Indiener verzoekt om wijzigingen in kaartmateriaal door te voeren conform de werkkaart zoals beschikbaar gesteld in de tekenatelier sessies.	ZW-0206-50
Indiener verzoekt om zijn bouwblok te verwijderen uit de GBLZ en daarbij 50 meter afstand te houden vanwege de grote belemmering voor herontwikkeling.	ZW-0225-1
Indiener verzoekt om zijn gehele perceel de aanwijzing landbouwgebied te geven.	ZW-0417-5
Indiener verzoekt om zijn percelen volledig als primaire landbouwgrond aan te wijzen. Verwevingsgebied: Indiener geeft aan dat perceel BOR 00 I 318 wordt aangeduid als verwevingsgebied, waarbij de kern Born aangeduid wordt als “stedelijk”. Dit in tegenstelling tot andere dorpen zoals Guttecoven, Einighausen en Limbricht in de gemeente Sittard-Geleen. Indiener vraagt zich af hoe het uitbreidingsgebied voor glastuinbouw zicht verhoudt tot het verwevingsgebied. Indiener vraagt zich af waarom perceel Susteren G2005 valt onder het verwevingsgebied. Indiener geeft hierbij aan dat de dorpskern van Holtum (stadsdeel) en perceel van indiener onderbroken wordt door de A2. Het perceel van indiener is momenteel agrarisch in gebruik. De aanduiding als verwevingsgebied roept vragen op over de toekomstbestendigheid van deze functie. Indiener verzoekt om in de definitieve POVI op te nemen dat bestaande agrarische functies in verwevingsgebieden behouden kunnen blijven, tenzij er sprake is van zwaarwegende maatschappelijke belangen. Groenblauwe landbouw. Indiener constateert dat perceel Nieuwstadt F 986 valt onder groenblauwe landbouw en vraagt zich af hoe het kan dat het perceel ten oosten van de Geleenbeek wordt aangeduid als industrieterrein van provinciaal belang en werklocaties terwijl deze wordt aangeduid als buisleiding. Indiener geeft aan dat de percelen altijd een agrarische waarde hebben gehad en zich altijd gehouden heeft aan wet- en regelgeving. Indiener begrijpt de overweging niet om bovenstaande percelen als verwevingsgebied en groenblauwe landbouw te merken.	ZW-0441-1
Indiener verzoekt op het perceel niet de zonering ‘Primair Landbouwgebied’ aan te houden. Dit is een kansrijke locatie voor de realisatie van een groen uitloop gebied in combinatie met de voorziene woningbouwlocatie. Indiener verzoekt binnen de locatie de zonering ‘Groenblauwe landbouwzone’ aan te houden.	ZW-0206-38
Indiener verzoekt opgenomen verwevingsgebieden in beek- en droogdalen en steile hellingen (deelgebieden gebiedspaspoort) om te zetten naar groenblauwe landbouwzone.	ZW-0263-74
Indiener verzoekt overleg met gemeenten en ondernemers om specifiek maatwerkbeleid te ontwikkelen alvorens de nieuwe zoneringen juridisch door te voeren.	ZW-1168-6

Indiener verzoekt snelwegen en aangrenzende bermen met verkeersbestemmingen uit te sluiten van de ‘Groenblauwe Landbouwzone’.	ZW-0206-29
Indiener verzoekt te garanderen dat agrarisch gebruik volledig behouden blijft binnen de aanduiding Natura 2000-overgangsgebied.	ZW-1434-11
Indiener verzoekt te garanderen dat de aanduiding Natura 2000-overgangsgebied geen beperkingen oplevert voor agrarische bouw- en gebruiksmogelijkheden.	ZW-1426-11
Indiener verzoekt u de aanduiding ‘Primair landbouwgebied’ ter plaatse van de locatie gelegen langs de snelweg Maastricht richting Heerlen A79 (zie figuur 10) te schrappen en te vervangen door ‘zoekgebied zon met extra inspanningen’.	ZW-0206-28
Indiener verzoekt u de kleine versnipperde gebiedjes 'Primaire Landbouwgebieden' binnen het grondgebied van de gemeente Voerendaal te verwijderen (zie hiertoe ook bijlage 1). Duidelijk is immers dat enkel al het oppervlak van deze gebieden niet aansluit met de door u geschetste beleidsdoelstellingen. Er zijn in de gemeente Voerendaal veel kleine gebieden aangewezen als ‘Primair Landbouwgebied’. Deze zijn vaak te klein voor een agrariër om hoogproductieve landbouw mogelijk te maken. Daarnaast kunnen deze snippers een negatieve invloed hebben op aangrenzende gebieden.	ZW-0206-10
Indiener verzoekt u om kritisch te kijken naar de situering van de zonering ‘Primair landbouwgebied’ binnen het grondgebied van de gemeente Voerendaal. Op diverse locaties moet de zonering op lokaalniveau in overeenstemming gebracht worden met de feitelijke situatie.	ZW-0206-5
Indiener verzoekt vrijkomende bedrijfslocatie volledig als verwevingsgebied op te nemen	ZW-1236-244
Indiener verzoekt zijn perceel aan te wijzen als primair landbouwgebied.	ZW-0235-2
Indiener vindt dat de hoofdkoers te veel op landbouw is gericht, terwijl in de groenblauwe landbouwzone meerdere opgaven spelen. Opgaven en ambities per deelgebied ontbreken en integrale aanpak wordt gemist.	ZW-0224-139
Indiener vindt het aanwijzen van twee dergelijke gebieden binnen regio NOVEX Zuid-Limburg op een plek die grote delen van Zuid-Limburg raakt is zonder concrete duiding onacceptabel, gezien de toekomstige beperkingen die hiermee lijken samen te hangen.	ZW-0207-45 ZW-0238-35 ZW-0271-35 ZW-0314-35
Indiener vraagt bij de vaststelling van de groenblauwe landbouwzone meer rekening te houden met het huidige landschap in plaats van uit te gaan van een oude kaart. Indien de staten groenblauwe landbouw diensten willen stimuleren, dient deze ook goed inpasbaar te zijn binnen de bedrijfsvoering.	ZW-0896-15
Indiener vraagt de Provincie Limburg om ervoor te zorgen dat de zonering grondruil en verkoop niet belemmert	ZW-0936-2
Indiener vraagt of de aanwijzing van verwevingsgebied uitbreiding van industrie(terreinen), huisvesting en woningbouw mogelijk maakt.	ZW-0191-1
Indiener vraagt of grenzen na vaststelling van de POVI nog gewijzigd kunnen worden?	ZW-0186-137
Indiener vraagt of we dierentuin als stedelijk gebied moeten aanwijzen. De dierentuin heeft veel begroeiing met een natuurlijke inrichting, grenzend aan natuurgebied aan de noordzijde. Verder is de historische bebouwing als	ZW-0263-87

verwevingsgebied opgenomen. In de omgevingsvisie van de gemeente is de dierentuin als landschappelijk raamwerk - recreatief buitengebied opgenomen. Indiener stelt voor om de dierentuin als verwevingsgebied op te nemen.	
Indiener vraagt om de begrenzing van zijn bedrijf aan te passen conform wat hij heeft besproken met de gemeenten Maastricht en Valkenburg aan de Geul.	ZW-0412-4
Indiener vraagt om een andere bestemming binnen zijn bouwkavel, waarbij de huidige POVI aanwijzing zelfs middendoor een bestaande loods gaat.	ZW-1358-4
Indiener vraagt om een duidelijke inkleuring op perceelniveau, waarbij de volledige huiskavel in één zelfde zone wordt geplaatst.	ZW-0815-5
Indiener vraagt om een snipper Verwevingsgebied te wijzigen naar Stedelijk gebied ter plaatse van bedrijventerrein Haefland. Deze snipper ligt meer concreet aan de achterzijde van de bedrijfskavels.	ZW-0160-126
Indiener vraagt om Groenblauwe landbouwzones te wijzigen naar Verwevingsgebied (zie kaartjes)	ZW-0160-124
Indiener vraagt om het noordelijkste perceel van de golfbaan naast het Mourik terrein te wijzigen van Primair landbouwgebied naar Verwevingsgebied omdat de locatie in beeld is voor een hoogspanningsstation/energieopslag (zie kaartje)	ZW-0160-125
Indiener vraagt om Primair landbouwgebieden op de Oostflank te wijzigen naar Verwevingsgebied (zie kaartjes)	ZW-0160-122
Indiener vraagt om Primair landbouwgebieden op Oostflank te wijzigen naar Groenblauwe landbouwzones	ZW-0160-123
Indiener vraagt om van de overgangsgebieden in paragraaf 6.3.2 aan te geven hoe deze gedefinieerd en bepaald zijn.	ZW-1204-125
Indiener vraagt om vermindering van de GBLZ op zijn percelen.	ZW-0381-3
Indiener vraagt om zijn perceel dat gedeeltelijk in de groenblauwe mantel ligt, volledig buiten die gblz te brengen. Vreest namelijk beperkingen gezien zijn intensieve boomteelt aldaar.	ZW-0602-1
Indiener vraagt om zonering 'verwevingsgebied' op te nemen ter plaatse van het wooncluster.	ZW-0196-20
Indiener vraagt op basis van welke overwegingen dit gebied in aanmerking is gekomen voor uitbreiding van het bebouwde gebied.	ZW-0191-2
Indiener vraagt Provinciale Staten om diens verzoek in overweging te nemen en ervoor te zorgen dat de Provincie en gemeente Leudal samenwerken om hiervoor een woonbestemming op te maken. Indiener is ervan overtuigd dat dit initiatief bijdraagt aan de provinciale doelstellingen voor woningbouw maar ook aan de bredere opgaven.	ZW-0032-2
Indiener vraagt specifiek aandacht voor knelpunten in de ruimtelijke ordening van Nederweert, zoals de indeling van primair landbouwgebied, en verzoekt om heroverweging van grenzen om kwaliteitsverbetering mogelijk te maken.	ZW-0196-56
Indiener vraagt waarom Maasbracht, met zijn onderscheidende centrumkern, niet expliciet wordt genoemd als relevante regionale kern. Indiener verzoekt om een heroverweging zodat Maasbracht wordt opgenomen in de strategische afwegingen.	ZW-0188-61
Indiener vraagt wat een toekomstbestendige locatie is en wil aanpassing voor gebieden als Peelbergen die nu onterecht als landbouwgebied zijn aangeduid.	ZW-0224-168

Indiener vraagt zich af dat • Indien er in een dorp of stad wordt uitgebreid in het ‘wervingsgebied’ schuift het wervingsgebied dan automatisch op?	ZW-0153-1
Indiener vraagt zich af hoe de situatie wordt geregeld wanneer een perceel in zowel het primair landbouwgebied als de groenblauwe landbouwzone ligt, gezien opsplitsing praktisch niet mogelijk is en meestal waar het verminderend werkt.	ZW-1248-3
Indiener vraagt zich af hoe de zone primair landbouwgebied en aanduiding zoekgebied grondwaterbescherming te combineren zijn.	ZW-0175-6
Indiener vraagt zich af hoe het perceel in de toekomst gebruikt moet worden, gezien het in drie verschillende aanwijsgebieden ligt (landbouwgebied, groenblauwe zone en verwevingsgebied).	ZW-0417-4
Indiener vraagt zich af of en hoe het vollegrondsgroentebedrijf binnen het POVI ontwikkeld kan worden nu het mogelijk ligt in een verwevingsgebied en/of de groenblauwe landbouwzone.	ZW-1012-4
Indiener vraagt zich af of en hoe toekomstige ontwikkeling mogelijk is in het Beschermingsgebied nationaal landschap Zuid-Limburg, inclusief het verbouwen van bestaande gebouwen of het bouwen van nieuwe woningen.	ZW-0449-1
Indiener vraagt zich af of er in de zones waarin de landbouw rekening moet houden met omwonenden ook door omwonenden rekening moet worden gehouden met het feit dat ze naast een agrarisch bedrijf gaan wonen en dat dit agrarische bedrijf ook belangen heeft.	ZW-1358-16
Indiener vraagt zich af of Gedeputeerde Staten bereid zijn om voor een bedrijf als het zijne, gelegen nabij N2000, uitzonderingen op de regels toe te staan.	ZW-0415-27
Indiener vraagt zich af of hoe de overgangsgebieden nabij Natura2000 gebieden aangewezen zijn en of er genoeg rekening is gehouden met de toekomst van de agrarische sector.	ZW-1443-7
Indiener vraagt zich af waarom de Groenblauwe landbouwzone ten zuiden van Vredepeel en ten westen van Ysselsteyn niet breder is opgenomen, zoals de bredere zone ten oosten van Griendtsveen en Helenaveen.	ZW-1156-2
Indiener vraagt zich af waarom de percelen als verwevingsgebied zijn aangemerkt.	ZW-0925-3
Indiener vraagt zich af waarom zijn perceel in de groenblauw zone ligt, terwijl omliggende percelen als primair landbouwgebied zijn aangewezen.	ZW-0419-1
Indiener vreest dat de door hen gewenste innovatieve ontwikkeling voor hun 4 agrarische bedrijven door de POVI onmogelijk of lastig wordt gezien de ligging van de 4 agrarische bedrijven op 150 meter van Natura 2000 gebied en 75% van de gebruikte landbouwgrond gelegen in de groen/blauwe zone/verwevingsgebied. Indiener vreest dat ze hierdoor niet meer kunnen bemesten, geen grondwater meer kunnen onttrekken, geen gewasbeschermingsmiddelen meer kunnen gebruiken en/of andere beperkingen of kostenverhogende besluiten hieruit voortkomend in de akkerbouw/bloembollenteelt en varkenshouderij.	ZW-0437-1
Indiener vreest dat de omvang van de Natura 2000-overgangszones de uitvoerbaarheid van de Omgevingsvisie ondermijnt, omdat middelen ontbreken voor de gewenste veranderingen en maatregelen.	ZW-1189-16 ZW-1193-17 ZW-1241-12

Indiener vreest dat de voorgestelde zonering ter plaatse van zijn agrarische gronden, te weten verwervingsgebied en groenblauwe landbouwzone, forse en onredelijke beperkingen met zich meebrengen voor de bestaande locatie gebonden bedrijfsvoering. De nieuwe zonering is disproportioneel en onvoldoende onderbouwd. Indiener constateert vwb het bedrijfseconomische aspect dat het verwevingsgebied leidt tot een spuitvrije zone en stelt dat fruitteelt daardoor niet meer rendabel of toegestaan is én leidt tot een desinvestering gezien de recente duurzame investering in nieuwe fruitbomen met een productieduur van meer dan 40 jaar. Daarnaast stelt indiener dat de groenblauwe landbouwzone en bufferzones op zijn perceel leiden tot waardevermindering. Indiener verzoekt om perceel Genzon 43 uit te zonderen van de aanduiding ‘verwevingsgebied’ mede gelet op de duurzame en driftarme bedrijfsvoering, investeringen en feitelijke situatie. Indiener verzoekt om perceel Genzonweg/Kloosterberg uit te zonderen van de aanduiding ‘groenblauwe landbouwzone’ of minimaal verduidelijken van de juridische gevolgen én compensatie of flankerend beleid bij waardedaling en productieverlies. Indiener constateert dat er sprake is van ongelijke behandeling of willekeur gezien het feit dat juist zijn percelen binnen de groenblauwe landbouwzone, verwevingsgebied en bufferzones gaan vallen. Indiener verzoekt om een maatwerk-benadering met inachtneming van reeds getroffen innovatiemaatregelen. Indiener stelt dat de gehanteerde 100 meter voor verwevingszones rondom gevoelige objecten arbitrair is. Een wetenschappelijke basis ontbreekt hiervoor. Indiener stelt dat het instellen van de blauwe en groene zones zonder praktische overgangstermijnen, maatwerk of flankerend beleid disproportioneel is. Indiener stelt dat zijn bestaande rechten zoals opgenomen in het vigerende bestemmingsplan ‘Buitengebied Meerssen’ ondergraven worden ten gevolge van de nieuwe zoneringen.	ZW-0438-2
Indiener vreest dat omvangrijke overgangszones de uitvoerbaarheid van de Omgevingsvisie ondermijnen, omdat onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de gewenste veranderingen en maatregelen te realiseren.	ZW-1323-11
Indiener vreest voor beperkingen van zijn bedrijfsvoering vanwege de ligging in de Groenblauwe Landbouwzone (overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden) en vraagt om verwijderen van deze aanduiding.	ZW-0318-3
Indiener wenst aan de passage 'Voor stedelijke ontwikkelingen is in de (meeste deelgebieden van de) GBLZ geen plaats' toegevoegd te zien 'tenzij wordt aangetoond/gemotiveerd dat er met de ontwikkeling een extra bijdrage geleverd kan worden aan de doelen. Bijvoorbeeld van boerenerven woonerven maken t.b.v. peilverhoging'.	ZW-1242-9
Indiener wijst erop dat de positionering van de primaire landbouwgebieden niet overeenkomt met de bewerkbare kavels.	ZW-1092-5
Indiener wijst erop dat uit een regionale analyse van het kaartmateriaal blijkt, dat de zonering ‘Primair Landbouwgebied’ onzorgvuldig is vormgegeven. Op tal van locaties door de gehele regio heen is de zonering ‘Primair Landbouwgebied’ aangebracht, maar komt dit niet overeen met de feitelijke functie (bijvoorbeeld wonen of bedrijvigheid). Daarmee lijkt de Provincie Limburg deze locaties onder een soort ‘uitsterfconstructie’ te plaatsen, hetgeen	ZW-0319-17

geen recht doet aan de functies ter plaatse en ook geen recht doet aan de uitbreidingsmogelijkheden voor deze locaties die zijn vastgelegd in de lokale Omgevingsplannen.	
Indiener wil dat de aanduiding primaire landbouwzone gehandhaafd blijft voor zijn perceel omdat dat past bij de bedrijfsactiviteiten en de toekomstvisie die indiener heeft voor zijn bedrijf.	ZW-0413-2
Indiener wil dat de huidige begrenzing van de Groenblauwe mantel wordt aangehouden als begrenzing voor de Groenblauwe Landbouwzone bij hun buurtschap omdat een deugdelijke onderbouwing van de nieuwe begrenzing ontbreekt.	ZW-0704-3
Indiener wil dat het deel van zijn perceel dat als verwevingsgebied wordt aangeduid als primair landbouwgebied wordt aangeduid.	ZW-0749-5
Indiener ziet het Nationaal Landschap Zuid-Limburg als de longen van Zuid-Limburg en als wezenlijk onderdeel van de het vestigingsklimaat in Zuid-Limburg. Er liggen enerzijds grote opgaven voor natuurherstel en het realiseren van een toekomstbestendig, klimaatrobuust bodem- en watersysteem. En anderzijds ligt er de uitdaging om tegelijkertijd een realistisch, duurzaam ontwikkelingsperspectief voor agrarisch ondernemers te borgen. Provincie Limburg lijkt te streven naar een integrale aanpak in plaats van scheiding tussen natuur en landbouw. Door het toevoegen van zoneringen wilProvincie Limburg meer zekerheid en duidelijkheid voor de agrarische sector op langere termijn bewerkstelligen. De provincie wil echter óók het Natuurnetwerk en ecologische verbindingszones behouden, nieuwe bossen aanplanten en meer ruimte creëren voor beken. In de POVI neemt Provincie Limburg óók de ruimte voor uitbreiding van natuur buiten N2000 en het Natuurnetwerk. De eerste contouren van het Limburgs Offensief Stikstof (LOS) geven hier ook invulling aan. Hiermee wordt volgens indiener de beoogde duidelijkheid voor agrariërs deels tenietgedaan.	ZW-0319
Indiener ziet het Nationaal Landschap Zuid-Limburg als de longen van Zuid-Limburg en als wezenlijk onderdeel van de het vestigingsklimaat in Zuid-Limburg. Er liggen enerzijds grote opgaven voor natuurherstel en het realiseren van een toekomstbestendig, klimaatrobuust bodem- en watersysteem. En anderzijds ligt er de uitdaging om tegelijkertijd een realistisch, duurzaam ontwikkelingsperspectief voor agrarisch ondernemers te borgen. Provincie Limburg lijkt te streven naar een integrale aanpak in plaats van scheiding tussen natuur en landbouw. Door het toevoegen van zoneringen wil Provincie Limburg meer zekerheid en duidelijkheid voor de agrarische sector op langere termijn bewerkstelligen. De provincie wil echter óók het Natuurnetwerk en ecologische verbindingszones behouden, nieuwe bossen aanplanten en meer ruimte creëren voor beken. In de POVI neemt Provincie Limburg óók de ruimte voor uitbreiding van natuur buiten N2000 en het Natuurnetwerk. De eerste contouren van het Limburgs Offensief Stikstof (LOS) geven hier ook invulling aan. Hiermee wordt volgens indiener de beoogde duidelijkheid voor agrariërs deels tenietgedaan.	ZW-0319-12
Indiener ziet in de stadlandzones geen nieuwe stedelijke functies een plek krijgen. Hiervoor is voldoende ruimte in het stedelijk gebied vanwege de daar	ZW-0302-65

aanwezige transformatieopgaven. Indiener verzoekt daarom om het Verwevingsgebied aan de oostzijde van Geleen en de west-, oost-, en noordzijde van Sittard om te zetten naar Groenblauwe landbouwzone.	
Indiener, wiens bedrijf gelegen is in een overgangsgebied natura2000, is van mening oneerlijk zwaar getroffen te worden, terwijl collega-agrariërs in primaire landbouwgebieden ontzien worden. Dit baart hen grote zorgen en wekt de situatie van ongelijke behandeling.	ZW-0430-20
Indieners verzoeken om de gebruiksmogelijkheden voor nu en de toekomst niet te beperken door de nieuwe gebiedsaanduidingen. Indien nieuwe c..q. extra aanduidingen van toepassing worden verklaard op gronden van indieners kan dit niet zonder flankerend beleid en schadeloosstelling.	ZW-1356-8
Indiener verzoekt om volledige schadeloosstelling en een vervangende locatie met de gronden binnen een straal van 5 km, indien voortzetting van het bedrijf door beleidsmaatregelen onmogelijk wordt.	ZW-0356-6
Indiener geeft aan dat dit kavel valt in het verwervingsgebied en wordt doorsneden door de groen/blauwe zone; specifiek droogdal en vraagt aan te geven hoe dit kavel kan worden benut voor MFL als de POVI gevolgd moet worden en verzoekt om de blauw/groene zone en het verwervingsgebied op dit kavel te verwijderen.	ZW-0951-4
Indiener stelt vast dat dit kavel wordt doorsneden door de groen/blauwe zone, specifiek droogdal en verzoekt aan te geven hoe dit kavel kan worden benut als de POVI gevolgd moet worden en tevens om de blauw/groene zone op dit kavel te verwijderen.	ZW-0951-3
Indiener geeft aan dat dit kavel aan de kant van de weg wordt doorsneden door de groen/blauwe zone en constateert dat dit vrij discutabel is en verzoekt de zone op dit kavel te verwijderen.	ZW-0951-7
Indiener geeft aan dat dit kavel aan de kant van de weg wordt doorsneden door de groen/blauwe zone en constateert dat dit discutabel is en verzoekt daarom deze zone niet te handhaven.	ZW-0951-8
Indiener stelt dat de locaties uit het Masterplan Wonen zijn deels voorzien van de zonering ‘Groenblauwe Landbouwzone’ en ‘Verwevingsgebied’. Gezien de locaties adequaat zijn onderbouwd in het Masterplan Wonen als kansrijke woningbouwlocaties verzoekt indiener de locaties (conform het Masterplan Wonen) volledig aan te duiden als ‘Verwevingsgebied’. Dit kan op basis van de contouren uit het Masterplan Wonen voor de betreffende locaties.	ZW-0206-35
Indiener vraagt zich het volgende af: De begrenzing is vooralsnog vastgesteld door per Natura 2000-gebied vast te stellen welke afstand nodig is in verband met ofwel de hydrologische opgave ofwel het doelbereik voor soorten en habitattypen (waarbij stikstof een belangrijke drukfactor is). Opmerking indiener: Waaruit blijkt de afstand?	ZW-1242-21
Indiener stelt dat op een klein deel van de kavels de gebiedsaanwijzing “groenblauwe landbouwzone” ligt. Deze gebieden komen voort uit het gebiedspaspoort “beekdalen”, maar sluiten niet meer aan bij het huidige terrein. Er is geen sprake meer van een (restant) van een beek en de stroken doorkruisen verschillende percelen van diverse gebruikers welke aangeduid	ZW-0896-10

zijn als primair landbouwgebied. Indiener verzoekt de kaarten te laten aanpassen aan de huidige situatie.	
Op gronden van indiener, bijvoorbeeld rondom en geheel buiten de sportvelden en overige recreatieve voorzieningen alsook landschappelijke zone, worden aangewezen als verwevingsgebied. Het is volgens de indiener onacceptabel dat in dit zijnde ontwikkelgebied glastuinbouw deze zone wordt opgenomen en hiermee e.e.a. wordt afgewenteld op omliggend grondeigenaren.	ZW-0244-2
Indiener verzoekt om de voormalige sportvelden in Obbicht en Grevenbicht op te nemen in de Groenblauwe landschapszone.	ZW-0302-79
Op maandag 30 juni heeft de provincie een tekenatelier voor de POVI georganiseerd heeft. Het tekenatelier ging over de zoneringen. Uit dit atelier bleek dat verschillende gemeenten een eigen interpretatie hebben over deze zoneringen en dat de provincie hier geen eenduidig antwoord op had. Wij maken ons dan ook ernstige zorgen over wat er nu in de POVI gaat landen. Wij constateren hier dat er meer tijd nodig is om duidelijkheid te krijgen bij provincie, gemeenten maar ook externe partijen over deze zoneringen. Hoe zorgt de provincie dat de zoneringen eenduidig geïnterpreteerd worden? Dit is nu absoluut niet het geval.	ZW-0313-72
Par. 11.2.5.1 Overeenkomstig het gestelde bij par. 13.6.6, de algemene zonering Vrijetijdseconomie ziet indiener ook bij de Groenblauwe landbouwzone en het verwevingsgebied mogelijkheden voor activiteiten die een aantasting kunnen veroorzaken van de natuurlijke waarden in bepaalde gebieden die in de huidige omgevingsvisie nog beschermd zijn.	ZW-0145-40
Indiener vraagt een duidelijkere definitie ten aanzien van de Zonering Primair landbouwgebied ten opzichte van de verwevingsgebieden. Voorkomen dient te worden dat ongewenste bebouwingsontwikkelingen worden toegevoegd.	ZW-0145-27
Volgens indiener is de Zonering Verwevingsgebied op een aantal plaatsen niet helder en scherp genoeg aangegeven. Het zijn relatief uitgestrekte gebieden waar op basis van de voorliggende Povi van alles mogelijk is. De Povi is te ruim omschreven, een nadere invulling wordt gegeven in overleg met gemeenten. De indiener is van mening dat dit kan leiden tot kwaliteitsverlies in landschapswaarde door alle belangen die binnen deze gebieden kunnen spelen. Het eindresultaat dient dan ook opnieuw ter visie te worden gelegd aangezien indiener zich zorgen maakt over deze natuurlijke landschappelijke gebieden.	ZW-0145-28
Percelen die (deels) gelegen zijn in een overgangsgebied van Natura2000 brengen uitdagingen met zich mee. Indien verzoekt aan te geven of het nog mogelijk is om in dit gebied akkerbouw gewassen te telen?	ZW-0426-15
Indiener verzoekt om het verwijderen van de overgangsgebiedsbestemming rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden, zodat toekomstige bedrijfsvoering gewaarborgd kan worden.	ZW-0357-1
Percelen die (deels) gelegen zijn in een overgangsgebied van Natura2000 brengen uitdagingen met zich mee. Indiener vraagt of deze percelen worden gesplitst?	ZW-0390-14

Percelen die (deels) gelegen zijn in een overgangsgebied van Natura2000 brengen uitdagingen met zich mee. Indiener vraagt zich af of er ruimte is voor (kleinschalige) plattelandsevenementen.	ZW-0772-23
Percelen die (deels) gelegen zijn in een overgangsgebied van Natura2000 brengen uitdagingen met zich mee. Indiener vraagt zich af of het nog mogelijk is om in dit gebied fruit te telen of paarden te weiden.	ZW-0772-22
Percelen die (deels) gelegen zijn in een overgangsgebied van Natura2000 brengen uitdagingen met zich mee. Indiener wil weten of deze percelen worden gesplitst?	ZW-0772-21
Percelen in gebruik bij indiener liggen (gedeeltelijk) binnen de zone Verwevingsgebied. Indiener vreest door het aanbrengen van deze zonering in de toekomst vergaande gebruiks- beperkingen op zijn percelen en verzoekt om aan te geven hoe hij zal worden gecompenseerd.	ZW-0611-2 ZW-0664-4
Percelen van indiener hebben altijd een agrarische waarde gehad. Indiener begrijpt niet waarom deze percelen als verwevingsgebied en groenblauwe landbouw zijn aangewezen. Indiener verzoekt om bovengenoemde percelen volledig als primaire landbouwgrond aan te wijzen.	ZW-0443-1
Percelen zijn soms (deels) gelegen in een overgangsgebied van Natura 2000. Indiener vraagt of het nog mogelijk is om in dit gebied akkerbouwgewassen te telen?	ZW-0390-15
Primaire landbouwgronden lijken helemaal verdreven door alle verwevingsgebieden gekoppeld aan het stedelijk gebied van Heerlen en Kerkrade. Tot onze grote verbazing behoort de waterzuivering (bijlage 2) tot primaire landbouwgrond. Indiener vraagt zich af hoe dit mogelijk is?	ZW-0505-3
Indiener verzoekt de gebiedstoepassing aan te passen naar primair landbouwgebied, ten dienste van het maken van groene energie. Het is noodzakelijk dat de energievoorziening topprioriteit blijft voor de Provincie. De elektriciteit van sectoren loopt achter. Ook de toekomstige investeringen in recirculatie van CO2 staan de huidige aanduiding in de weg. Indiener exploiteert al ruim 20 jaar een biogas en mestverwerkingsinstallatie op deze locatie. Deze locatie zorgt voor energie opwek in de vorm van groen gas en elektriciteit voor de omgeving en bedrijven van de Vossen group. De groen gasproductie is goed voor ruim 60% van de aardgas behoefte van het consumentengebruik in de gemeente Leudal. Indiener is op deze locatie bezig met een ontwikkeling op basis van duurzame energievoorziening. De ontwikkelingen zijn om op de huidige locatie juist efficiénter om te gaan met energie. De vervolgstap naar het maken van vloeibaar CO2 is al vergund en aanbesteedt.	ZW-0699-20
Indiener verzoekt rekening te houdend met de benodigde uitbreidingen die Enexis en TenneT dienen uit te voeren ten behoeve van de benodigde uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk en daarmee het HS-station ter plaatse. Als gemeente zijn wij bevoegd gezag voor de uiteindelijke planologische procedure voor de uitbreiding van het HS-station en het is wenselijk dat daarbij het provinciaal beleid niet de toekomstbestendige uitbreiding bemoeilijkt door andersoortige provinciale doelstellingen of instructieregels in de uiteindelijke	ZW-0206-32

Omgevingsverordening. Een zonering als ‘Verwevingsgebied’ is hier een meer adequate begrenzing kijkende naar het huidige gebruik en de noodzakelijke uitbreiding in de toekomst.	
U heeft toegelicht dat binnen de zonering ‘Primair Landbouwgebied’ geen ruimte is voor recreatieve functies. Indiener constateert echter dat diverse bestaande recreatieve functies binnen het grondgebied van de gemeente Voerendaal momenteel gesitueerd zijn binnen de zonering ‘Primair Landbouwgebied’. Deze functies zijn echter positief (onherroepelijk) bestemd binnen het gemeentelijke Omgevingsplan voor de betreffende functies in de vorm van bijvoorbeeld ‘Recreatie’ en/of hebben de functieaanduiding ‘Recreatiewoning/appartement’ of ‘kampeerterrein’. De feitelijk situatie en ook juridisch-planologische situatie komt daarmee niet overeen met de beoogde provinciale beleidsdoelstelling die gehanteerd wordt middels de zonering ‘Primair Landbouwgebied’. Indiener verzoekt u dan ook enkel de zonering ‘Primair Landbouwgebied’ daar te hanteren waar in de feitelijke situatie en ook juridisch-planologische situatie geen sprake is van bestaande recreatieve functies. In het kader van rechtszekerheid voor de betreffende eigenaren en ontwikkelingsmogelijkheden is het generiek zoneren van deze locaties als ‘Primair Landbouwgebied’ geen wenselijke ontwikkeling. Indiener roept u op om de uitzonderingsbepaling te hanteren dat daar waar de feitelijke situatie (juridisch-planologisch vastgelegd in het gemeentelijke Omgevingsplan) niet overeenkomt met de provinciale zonering de lokaal vastgelegde functie prevaleert.	ZW-0206-47
Voor de voorgestelde aanwijzing als Ecologische Verbindingszone (EVZ), Groenblauwe Landbouwzone (GBLZ), Verwevingsgebied en Zoekgebied Grondwaterbescherming zijn de concrete regelgeving en de gevolgen voor agrarisch gebruik volgens indiener onduidelijk. Indiener verzoekt om de regels en gevolgen van deze aanwijzing nader te verduidelijken.	ZW-1212-4
Voor de voorgestelde aanwijzing als EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied en Bos- en mozaïeklandschap zijn de concrete regelgeving en de gevolgen voor agrarisch gebruik volgens indiener onduidelijk. Indiener verzoekt om de regels en gevolgen van de aanwijzing als EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied en Bos- en mozaïeklandschap nader te verduidelijken.	ZW-1229-4
Voor de voorgestelde aanwijzing als EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied en Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden zijn de concrete regelgeving en de gevolgen voor agrarisch gebruik volgens indiener onduidelijk. Indiener verzoekt om de regels en gevolgen van deze aanwijzing nader te verduidelijken.	ZW-1182-4 ZW-1218-4
Voor de voorgestelde aanwijzing als EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied, NNL en Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden zijn de concrete regelgeving en de gevolgen voor agrarisch gebruik volgens indiener onduidelijk. Indiener verzoekt om de regels en gevolgen van deze aanwijzing nader te verduidelijken.	ZW-1227-4
Voor een aantal percelen van indiener gelden meerdere aanduidingen opgenomen in de ontwerp-POVI zoals groenblauwe zone, hydrologische bufferzone, gebiedspaspoorten beekdalen en bos en mozaïeklandschap en	ZW-1226-27

stiltegebieden. Dit geldt ook voor percelen met een onterechte aanduiding droge en natte heideontginning en voor een perceel met de laatstgenoemde aanduiding en tegelijkertijd de aanduiding beekdalen. Dit is niet correct, op een aantal plaatsen is bijvoorbeeld al voldaan aan de natuuropgave of ligt een perceel niet binnen de genoemde categorieën. Indiener herhaalt het verzoek zijn eigendommen te plaatsen binnen het primair landbouwgebied.	
Voor stedelijke ontwikkelingen is in de (meeste deelgebieden van de) GBLZ beperkt of geen plaats. Toevoegen: tenzij wordt aangetoond/gemotiveerd dat er met de ontwikkeling een extra bijdrage geleverd kan worden aan de doelen. Bijvoorbeeld van boeren erven woonerven maken tbv peilverhoging.	ZW-1242-10
Voor Verwevingsgebieden geldt volgens indiener dat de zones (500 meter voor stedelijk gebied, 100 meter voor landelijk gebied en 50 meter voor werklocaties) indicatief zijn en nog nader bepaald worden. Indiener verzoekt om in het kader van participatie actief te worden betrokken bij de uiteindelijke vaststelling van deze zones.	ZW-1418-5
Voorstel tekstwijziging GBLZ: De instrumenten waarop wordt ingezet zijn: visie (heldere doelen per deelgebied, zodat iedereen weet wat het toekomstperspectief is), stimulerende maatregelen en financiële middelen met oog op de transitie van de landbouw (beschikbaarheid rijksmiddelen als voorwaarde). c) … om de negatieve impact van vermogen en inkomen éénmalig en vooraf te compenseren. Wij bieden mogelijkheden en middelen voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer die bijdragen aan de instandhouding en versterking van natuur, wateren landschappelijke kernkwaliteiten d) Wij bieden compensatie voor….	ZW-1242-11
Voorts zijn kavels met een zonering Verwevingsgebied waarvoor in de praktijk vaak niet te bewerken, omdat het overige deel van deze kavels binnen de zoneringen Groenblauwe Landbouwzone en/of Primair Landbouwgebied vallen met andere beheermaatregelen. Dit is voor indiener onacceptabel.	ZW-0549-8 ZW-0562-8
In de POVI wordt aangeven dat gekozen begrenzingen en andere normatieve begrippen in beginsel indicatief zijn. In de praktijk constateerde indiener bij eerdere beleidswijzigingen dat dergelijke begrenzingen op casusniveau regelmatig strikt en gedetailleerd werden toegepast. Paragraaf 3.4 roept derhalve enkele vragen op. In het belang van onze inwoners, bedrijven en andere organisaties gaat indiener ervan uit dat we dit beleid ook vanuit een strategisch gedachte blijven oppakken.	ZW-1164-5
Indiener constateert dat ook in het kaartmateriaal de aanduidingen niet helder aangeven welk beleid nu van toepassing is, bijvoorbeeld twee verschillende beekdalen.	ZW-1226-30
Indiener geeft aan dat diverse kaartlagen over elkaar heen liggen met tegenstrijdige belangen. De povi geeft onvoldoende duidelijkheid over hoe de belangen afgewogen moeten worde	ZW-1164-10
Indiener geeft aan dat het beeld onvolledig en onduidelijk is doordat eerder zichtbare kaarten niet meer beschikbaar zijn binnen het Omgevingsloket.	ZW-1063-4

Indiener geeft aan dat het onduidelijk is wat er precies mag in bepaalde gebieden (o.a. verwerving) omdat dit tzt nog kan worden aangepast. Indiener verzoekt hieraan duidelijke voorwaarden te verbinden en de mogelijkheid hierop te reageren.	ZW-0478-1
Indiener geeft aan dat het ontbreken van duidelijkheid over de mogelijkheden in gebieden met zoneringen extra onzekerheid creëert voor de landbouwsector. Indiener stelt voor om maatregelen te nemen die de leefbaarheid van het buitengebied waarborgen, gezien de impact van het beperken van 40.000 hectare landbouwgrond voor voedselproductie en landbouw gerelateerde bedrijven in Limburg.	ZW-0989-4
Indiener heeft er moeite mee dat de begrenzing van een aantal zones (volgens het ontwerp POVI) indicatief is. Dit biedt onvoldoende rechtszekerheid, met oog op de toekomst van de bedrijfsvoering juist absoluut noodzakelijk.	ZW-0751-4
Indiener stelt dat bedrijfsvoering op basis van meerdere zones onuitvoerbaar is in de praktijk. Dit leidt direct tot de vraag tot welke hoofdzone het perceel in zo'n geval wordt gerekend. Welk juridisch kader is hierop van toepassing.	ZW-0713-2
Indiener stelt dat de zonering geen ruimte laat voor gemeentelijke visies voor toeristische en andere ontwikkelingen, zoals in de Peelbergen en bij sportcomplexen. Men vraagt om herziening van de begrenzingen.	ZW-0224-140
Indiener stelt dat er wel een vrij forse ecologische verbindingszone is toegekend ter hoogte van de huidige ingang van de Groeve Mourik aan het oostelijke deel van de Waubacherweg (ter plaatse van de huidige bebouwing en opslag). Indiener constateert dat dit tevens onder het 'Zoekgebied HS/MS stations' valt dat een groter gebied beslaat. In het oostelijke deel van het Groevegebied aan de Waubacherweg wordt volgens de indiener onderzocht of het realiseren van een hoogspanningsstation haalbaar is. Indiener stelt dat een dergelijke ontwikkeling ruimte in beslag neemt en er daarnaast ook ruimte moet zijn voor de totaalontwikkeling van het Groevegebied. Indiener geeft aan dat een verbindingszone aan deze zijde van de Oostflank met de Teverenerheide wordt doorkruist door de ligging van de Waubacherweg. Indiener stelt dat toch een relatief open groene strook ten oosten van de Groeve Mourik langs de Waubacherweg meerwaarde zal kunnen hebben bij de gewenste natuurverbindingen in plaats van de grote vlakte die nu ingetekend is.	ZW-0160-75
Indiener uit zijn onzekerheid over de juridische status: moeten gemeenten zich houden aan de indeling van het POVI? Sommige gemeenten wijken af en gaan verder dan de provinciale zoneringen.	ZW-0153-6
Indiener verzoekt dat de Omgevingsvisie duidelijkheid biedt over de status van het verwevingsgebied.	ZW-1425-11
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen juridische status krijgen die de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven beperken.	ZW-1151-17
Indiener verzoekt de provincie het verschil toe te lichten tussen een 'Wijkje erbij' en een 'Uitleglocatie'. Indiener vraagt of hiermee hetzelfde wordt bedoeld en wat de definitie is?	ZW-0263-40

Indiener verzoekt duidelijkheid te bieden over de juridische status, onderlinge verhouding en praktische uitwerking van de gebiedsaanduidingen op hun agrarische percelen.	ZW-1260-3
Indiener verzoekt om bij de begrenzing van het verwevingsgebied rekening te houden met meer stakeholders dan enkel de gemeenten en die andere stakeholders ook in de tekst toe te voegen.	ZW-1263-7
Indiener verzoekt om de getrapte wijze van beleidstoepassing (verschillende zoneringen op één locatie) goed vast te leggen in de Ontwerpvisie en tekstueel duidelijk te omschrijven dat de gebiedsaanduidingen zoals die over individuele bouwkavels van bedrijven liggen voor wat betreft de gebruiksmogelijkheden, niet van toepassing zijn voor agrarische bouwkavels die zijn vastgelegd in het bestemmingsplan en dat aldus het onderliggende bestemmingsplan de regels en gebruiksmogelijkheden voor die agrarische bouwkavels bevat. Hiermee geeft de indiener aan dat het wordt voorkomen dat er bij de vele gebiedsaanduidingen onnodige discussies ontstaan over de gebruiksmogelijkheden van gronden binnen een agrarische bouwkavel.	ZW-0932-1
Indiener verzoekt om duidelijkere kaders in de ontwerp-POVI met betrekking tot 'verwevingsgebieden', zodat er minder ruimte is voor interpretatie en willekeur bij het vaststellen van bufferzones en scheidingen tussen mens en dier.	ZW-1258-2
Indiener vraagt de Provincie Limburg om ervoor te zorgen dat de zonering grondruil en verkoop niet belemmert	ZW-0936-2
Indiener vraagt zich af dat Indien er in een dorp of stad wordt uitgebreid in het ‘wervingsgebied’ schuift het wervingsgebied dan automatisch op? Hoe gaat dit bijvoorbeeld in natura 2000 gebieden als deze uitbreiden. Schuiven de bufferzones dan ook automatisch op?	ZW-0153-1
Indiener vraagt zich af wat de gevolgen van het plan zijn op de bedrijfsvoering vanwege de nabijheid van het natuurnetwerk Limburg en de blauwgroene landbouwzone.	ZW-0735-2
Indiener vreest dat omvangrijke overgangszones de uitvoerbaarheid van de Omgevingsvisie ondermijnen, omdat onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de gewenste veranderingen en maatregelen te realiseren.	ZW-1323-11
Op maandag 30 juni heeft de provincie een tekenatelier voor de POVI georganiseerd heeft. Het tekenatelier ging over de zoneringen. Uit dit atelier bleek dat verschillende gemeenten een eigen interpretatie hebben over deze zoneringen en dat de provincie hier geen eenduidig antwoord op had. Wij maken ons dan ook ernstige zorgen over wat er nu in de POVI gaat landen. Wij constateren hier dat er meer tijd nodig is om duidelijkheid te krijgen bij provincie, gemeenten maar ook externe partijen over deze zoneringen. Hoe zorgt de provincie dat de zoneringen eenduidig geïnterpreteerd worden? Dit is nu absoluut niet het geval.	ZW-0313-72
Indiener geeft aan dat de wijk volledig bebouwd gebied moet zijn.	ZW-0241-168
Indiener geeft aan dat in paragraaf 3.4.7 over zoneringslandelijke kernen niet duidelijk is wat een landelijke kern is, en dat dit mondt uit in onduidelijkheid en gevoel voor discussies en interpretaties, en vraagt om een toelichting op de	ZW-1473-137

wijze waarop de provincie kaarten aanpast en hiervoor gebruik maakt, zoals het sluiten bij de bestaande situatie.	
Indiener stelt dat de bedrijfslocatie ten onrechte is aangeduid als ‘Landelijke kern’.	ZW-1383-5
Indiener stelt dat de ontwikkeling van Hoenderpark planologisch geregeld is (onherroepelijk) en is daarom onderdeel van de 'landelijke kernen niet meer verwevingsgebied. De zone dient daarop aangepast te worden met een nieuwe buffer van 100m eromheen.	ZW-0186-154
Indiener stelt dat de Woningbouwontwikkeling planologisch geregeld is (onherroepelijk) en daarom op te nemen bij de 'Landelijke kern' en niet als 'Verwevingsgebied'.	ZW-0186-161
Indiener stelt dat de woningen bij de '' Landelijke kern' behoren.	ZW-0186-159
Indiener stelt dat de woonlocatie planologisch geregeld is én gerealiseerd en daarom tot 'Landelijke kern' behoort en niet 'Verwevingsgebied'.	ZW-0186-157
Indiener stelt dat het Evenemententerrein gewijzigd moet worden in 'Landelijke kern'.	ZW-0186-158
Indiener stelt dat het lint betrokken moet worden bij de landelijke kern	ZW-0207-152
Indiener stelt dat het plangebied is afgestemd met de Provincie voor het realiseren van woningen, om die reden past 'Landelijke kernen' beter dan 'Verwevingsgebied'.	ZW-0186-182
Indiener stelt dat 'straatje erbij' deels in het primair landbouwgebied ligt. Deze locatie is besproken met Provincie en zouden ze willen zien als 'landelijke kernen niet als verwevingsgebied.	ZW-0186-145
Indiener stelt dat 'straatje erbij' is besproken met de Provincie en omgezet moet worden naar 'Landelijke kern'.	ZW-0186-148
Indiener stelt dat Woningbouwontwikkeling is vastgesteld en daarom behoren deze tot de 'Landelijke kern'.	ZW-0186-160
Indiener verzoek de locatie te wijzigen van 'Verwevingsgebied' naar 'Landelijke kern'.	ZW-0186-164
Indiener verzoekt de locaties op te nemen in zonering 'landelijke kern'	ZW-0240-149
Indiener verzoekt begrenzing landelijk kern uit te breiden.	ZW-1236-245
Indiener verzoekt begrenzing 'landelijke kern' Middelaar aan te passen.	ZW-0317-248
Indiener verzoekt bij de sportvelden het 'hapje' op te nemen in zonering 'landelijk kern'	ZW-0317-246
Indiener verzoekt twee wegen op te nemen in zonering 'landelijke kern'	ZW-0317-245
Indiener verzoekt de kern Terblijt toe te voegen aan de kaart laag 'landelijke kern'	ZW-0207-131
Indiener verzoekt de Provincie om het plangebied 'Houtkade' bij de Landelijke kern te voegen.	ZW-0186-173
Indiener verzoekt de vastgestelde projecten op te nemen als landelijke kern: Vonderen bij Sint Joost; woningbouwontwikkelingen bij Maria Hoop, Roosteren (tramhalte) en Louerveld.	ZW-1479-203
Indiener verzoekt de woningbouwlocatie op te nemen in de landelijke kern	ZW-0207-153
Indiener verzoekt het bebouwingslint op te nemen in zonering 'landelijke kern'	ZW-0317-250
Indiener verzoekt locatie op te nemen in zonering 'landelijke kern'	ZW-0317-244 ZW-0317-255

Indiener verzoekt om aan de begrenzing van de zone landelijke kernen een gebiedsstudie en een gedetailleerde omschrijving toe te voegen	ZW-0566-3
Indiener verzoekt om begrenzingen van bestaande kernen te actualiseren, omdat het niet in lijn is met bestaande grenzen van de huidige bestemmingsplannen/ het tijdelijk omgevingsplan en het de mogelijkheden voor ontwikkelingen op deze locaties beïnvloedt.	ZW-0253-131
Indiener verzoekt om bij de kern het verwevingsgebied op te rekken, en de landelijke kern beter af te kaderen	ZW-0207-142
Indiener verzoekt om de begrenzing van bestaande landelijke kernen op de werkelijkheid af te stemmen	ZW-0207-137
Indiener verzoekt om de kern tot landelijke kern te benoemen in op kaart in te tekenen	ZW-0187-139
Indiener verzoekt om de kern als een kern te benaderen, en verzoekt de kaart op meerdere locaties te wijzigen	ZW-0207-157
Indiener verzoekt om de kleine kernen als Landelijke kernen of Verwevingsgebied in te tekenen, om ervoor te zorgen dat ook deze kleine kernen een duurzame toekomst hebben.	ZW-0253-133
Indiener constateert dat de kaartlaag ‘Landelijke kernen’ niet consequent lijkt te zijn toegepast binnen het grondgebied van de gemeente. Buurtschappen met een gelijksoortige omvang hebben soms een andere aanduiding. Dit maakt dat de provinciale doelstellingen en ontwikkelingsmogelijkheden voor deze gebieden ook anders zullen zijn en dat er naar verwachting in de uiteindelijk Omgevingsverordening ook andere regels zullen gaan gelden. Voorkeur heeft dat voor buurtschappen en clusters van bebouwing met een gelijksoortige omvang binnen de gemeente Voerendaal ook een gelijksoortige zonering geldt, zodat de ontwikkelingsmogelijkheden nu en in de toekomst ook gelijkwaardig zijn binnen deze gebieden.	ZW-0206-14
Indiener constateert onjuistheden in de kaart. De bebouwing op deze plek is met aangemerkt als landelijke kern, valt nu in een verwevingsgebied. Indiener stelt voor deze als landelijke kern aan te duiden. Huidige woningen vallen nu soms onder primair landbouwgebied of verwevingsgebied. Kaarten uitlijnen. Tenslotte vindt indiener dit 'een raar stukje primair landbouwgebied'. De in deze zienswijze genoemde voorbeelden zijn niet limitatief en indiener behoudt zich het recht voor om bij aanpassing van het kaartmateriaal nogmaals (eventueel (in)formeel) te reageren.	ZW-0304-69
Indiener constateert onjuistheden in de kaart. Dit deel is volgens indiener ten onrechte niet aangemerkt als landelijke kern. Dit dele toevoegen aan landelijke kern. De huidige woningen vallen nu soms onder primair landbouwgebied of verwevingsgebied. Kaarten uitlijnen. Wederom vindt indiener dit 'een raar stukje primair landbouwgebied'. Straatje erbij locatie is deels aangewezen als primair landbouwgebied. Dit corrigeren. Indiener vindt dit een 'rare snipper' primair landbouwgebied middenin verwevingsgebied een perceel. De in deze zienswijze genoemde voorbeelden zijn niet limitatief en indiener behoudt zich het recht voor om bij aanpassing van het kaartmateriaal nogmaals (eventueel (in)formeel) te reageren.	ZW-0304-70

Indiener constateert onjuistheden in de kaart. De bebouwing op deze plek is volgens indiener ten onrechte niet aangemerkt als landelijke kern; dit corrigeren. Huidige woningen vallen nu soms onder primair landbouwgebied of verwevingsgebied; kaarten uitlijnen. De manage ligt deels in verwevingsgebied, deels in landbouwgebied; dit corrigeren. De in deze zienswijze genoemde voorbeelden zijn niet limitatief en indiener behoudt zich het recht voor om bij aanpassing van het kaartmateriaal nogmaals (eventueel (in)formeel) te reageren.	ZW-0304-71
Indiener constateert onjuistheden in de kaart. Indiener verzoekt om de grens landelijke kern aan te passen aan feitelijke bebouwing. Huidige woningen vallen nu soms onder primair landbouwgebied/groenblauwe landbouwzone of verwevingsgebied; kaarten uitlijnen. Indiener vindt dit een 'rare snipper' groenblauwe landbouwzone midden in verwevingsgebied De in deze zienswijze genoemde voorbeelden zijn niet limitatief en indiener behoudt zich het recht voor om bij aanpassing van het kaartmateriaal nogmaals (eventueel (in)formeel) te reageren.	ZW-0304-73
Indiener constateert onjuistheden in de kaart. De bebouwing is volgens indiener ten onrechte niet aangemerkt als landelijke kern. Huidige woningen vallen nu soms onder primair landbouwgebied/groenblauwe landbouwzone of verwevingsgebied; kaarten uitlijnen. Verwevingsgebieden slechts aan één zijde van de straat, dat is naar mening van indiener niet logisch. De in deze zienswijze genoemde voorbeelden zijn niet limitatief en indiener behoudt zich het recht voor om bij aanpassing van het kaartmateriaal nogmaals (eventueel (in)formeel) te reageren.	ZW-0304-72
Indiener constateert onjuistheden in de kaart. Landgoed ligt binnen zowel verwevingsgebied als primaire landbouw, dit is volgens indiener niet logisch. Indiener spreekt van een 'rare hoek' met primair landbouwgebied. De in deze zienswijze genoemde voorbeelden zijn niet limitatief en indiener behoudt zich het recht voor om bij aanpassing van het kaartmateriaal nogmaals (eventueel (in)formeel) te reageren.	ZW-0304-74
Indiener constateert onjuistheden in de kaart. De kern is afgekapt halverwege een straat. Indiener verzoekt dit gedeelte toe te voegen aan landelijke kern. Daarnaast vindt indiener dit 'een raar stukje primair landbouwgebied'. De in deze zienswijze genoemde voorbeelden zijn niet limitatief en indiener behoudt zich het recht voor om bij aanpassing van het kaartmateriaal nogmaals (eventueel (in)formeel) te reageren.	ZW-0304-67
Indiener constateert onjuistheden in de kaart. De landelijke kern kaart is niet helemaal goed uitgelijnd met de vigerende bestemmingsplan kaart kern. De in deze zienswijze genoemde voorbeelden zijn niet limitatief en indiener behoudt zich het recht voor om bij aanpassing van het kaartmateriaal nogmaals (eventueel (in)formeel) te reageren.	ZW-0304-68

Indiener geeft aan dat de huidige aanduiding van landelijke kernen op de kaart meerdere feitelijke onjuistheden en onvolledigheden vertoont, wat zorgwekkend is omdat binnen deze kernen meer beleidsruimte wordt geboden voor woningbouw, mits dit binnen gemeentelijk beleid past. Indiener geeft aan dat een correcte begrenzing van landelijke kernen cruciaal is, en dat de zoekgebieden voor wonen uit de gemeentelijke Omgevingsvisie niet zijn overgenomen, waardoor het nu aangeduide verwevingsgebied op sommige plekken te restrictief en op andere juist te ruim is. Indiener geeft aan dat in de ontwerp-POVI staat dat binnen landelijke kernen de ruimtelijke beoordeling aan gemeenten wordt overgelaten, mits ontwikkelingen passen binnen de kaders, maar dat deze beleidsruimte wordt ondermijnd als de kaart zelf onjuist is.	ZW-0317-209
Indiener geeft aan dat de woningbouwontwikkeling planologisch is gerealiseerd en grotendeels gebouwd, maar nog niet als bestaande woningbouw op de kaart is ingetekend.	ZW-0314-132
Indiener geeft aan dat gevraagd wordt om de kernen direct te vergroten met de uitleggebieden en dat het woningbouwproject, ondanks recente wijzigingen in het Omgevingsplan, nog niet is meegenomen in de ontwerp-POVI en toegevoegd moet worden aan de landelijke kern.	ZW-0237-127
Indiener merkt op dat de woning is gelegen in het gebied landelijke kern, terwijl het achtererf in het verwevingsgebied gelegen is. Indiener verzoekt om, kijkende naar het huidig gebruik en wat in de toekomst wenselijk is op deze locatie, de aanduiding te wijzigen in landelijke kern.	ZW-0314-135
Indiener stelt dat de contour van 'landelijke kernen' te klein is, omdat er meer woningen liggen die al tientallen jaren tot de kern behoren.	ZW-0451-1
Indiener stelt dat een aantal straten lintbebouwing zijn die aansluiten bij de kern en dient gewijzigd te worden naar 'Verwevingsgebied of Landelijke kern'.	ZW-0186-153
Indiener stelt dat in de ontwerp-POVI de bestaande grenzen en bestemmingen van de huidige bestemmingsplannen/het tijdelijk omgevingsplan niet zijn overgenomen of ingetekend in het voorliggende ontwerp-POVI. Dit heeft betrekking op twee aspecten van de indeling van de kernen in de POVI. In het voorliggende ontwerp-POVI zijn er meerdere kernen, waar de grenzen van het bestemmingsplan niet zijn overgenomen. Hierdoor vallen onder andere bedrijven, sportvelden en delen van straten inclusief woningen buiten de landelijke kern en zelfs buiten het verwevingsgebied. Dit beïnvloedt de mogelijkheden voor ontwikkelingen op deze locaties, omdat deze nu onder de Groenblauwe Landbouwzone of Primair landbouwgebied zouden gaan vallen (voorbeelden genoemd). Om te voorkomen dat toekomstige ontwikkelingen worden beperkt door strengere regels en complexere procedures, wordt verzocht dat de huidige bestemmingsplan grenzen en bestemmingen een-op-een worden overgenomen in de POVI.	ZW-0187-90 ZW-0207-84 ZW-0238-74 ZW-0253-88 ZW-0271-74 ZW-0314-74 ZW-1127-106
Indiener stelt dat kaarten van de POVI kloppen op meerdere punten niet met reeds vergunde woningbouwlocaties	ZW-0224-188
Indiener stelt voor om een locatie te herbestemmen naar landelijke kernen voor woondoeleinden.	ZW-0608-12

Indiener verzoekt de contouren van het stedelijk gebied en de landelijke kernen in de gemeente juist op de kaart te zetten. Naast kleine afwijkingen valt hierbij specifiek het volgende op. Indiener verzoekt om de nieuwe sport- en onderwijslocatie op te nemen als onderdeel van de landelijke kern.	ZW-0302-111
Indiener verzoekt de kern als ‘Landelijke kern’ aan te duiden.	ZW-0206-15
Indiener verzoekt de zonering "verwevingsgebied" ter plaatse van volledige bestemmingsplan te wijzigen in "landelijke kernen".	ZW-0313-7 ZW-0313-6 ZW-0313-8 ZW-0313-9
Indiener verzoekt het intekenen van de kern als landelijke kern en een wijziging van de begrenzing in een specifieke locatie.	ZW-0188-76
Indiener verzoekt om de contour van de 'landelijke kernen' uit te breiden naar de feitelijke situatie, zodat ook de contour van het verwevingsgebied automatisch opschuift. Dit is volgens indiener van belang gezien een woningbouwuitbreiding die sinds 2022 in voorbereiding is (bekend bij de rayonplanoloog).	ZW-0451-2
Indiener verzoekt om he rbegrenzing van de zone 'Bebouwd gebied' bij hun perceel, uitgaande van de bestaande en vergunde bebouwde functies.	ZW-1255-2
Indiener verzoekt om her begrenzing van de zone 'Landelijke kernen', zodat de gronden van hun perceel en het woongebied hierbinnen vallen.	ZW-1255-1
Indiener verzoekt om nader met PL in overleg te willen treden over de exacte begrenzing van de landelijke kern.	ZW-0314-136
Indiener geeft aan zoneringen opgenomen op de provinciale kaarten niet correct zijn. Deze komen niet overeen met de werkelijkheid, zijn onjuist opgenomen of ontbreken. Indiener wil graag in gesprek om deze zoneringen aan te passen.	ZW-0271-124
Indiener verzoekt de begrenzing aan te passen op een specifieke locatie.	ZW-0317-256
Indiener verzoekt de gebiedstoepassing aan te passen naar primair landbouwgebied, ten dienste van het maken van groene energie. Het is noodzakelijk dat de energievoorziening topprioriteit blijft voor de Provincie. De elektrificatie van sectoren loopt achter. Ook de toekomstige investeringen in recirculatie van CO2 staan de huidige aanduiding in de weg. Indiener exploiteert al ruim 20 jaar een biogas en mestverwerkingsinstallatie op deze locatie. Deze locatie zorgt voor energie opwek in de vorm van groen gas en elektriciteit voor de omgeving en bedrijven. De groen gasproductie is goed voor ruim 60% van de aardgas behoefte van het consumentengebruik in de gemeente. Indiener is op deze locatie bezig met een ontwikkeling op basis van duurzame energievoorziening. De ontwikkelingen zijn om op de huidige locatie juist efficiënter om te gaan met energie. De vervolgstap naar het maken van vloeibaar CO2 is al vergund en aanbesteedt.	ZW-0700-20
De buurtschap heeft volledig de zonering ‘Groenblauwe landbouwzone’ gekregen. Indiener wil erop wijzen dat dit buurtschap een Rijks beschermd dorpsgezicht is, waarbij de provinciale zonering met als hoofddoelstelling landbouw niet aansluit. Indiener verzoekt om het gehele gebied met bebouwing de zonering ‘Verwevingsgebied’ te geven. Dit doet recht aan het huidige gebruik en de uitbreidingsmogelijkheden ter plaatse.	ZW-0206-13

Indiener geeft aan dat de term "verwevingsgebied" verwarrend is, "verwevingsgebied" is ook een term in ruimtelijke plannen. Hier ligt een relatie met verbod op nieuwvestiging van omschakeling naar IV, de gebieden zijn groter dan nu op de kaart zijn aangegeven. Graag andere term voor gebruiken, bijv. "overgangsgebied". Indiener verzoekt u om dit aan te passen om verwarring te voorkomen.	ZW-0313-5
Indiener geeft aan dat in de POVI wordt aangegeven dat woningbouw moet plaatsvinden op de juiste plek. Uiteraard wordt dit onderschreven. Tegelijkertijd wordt in de POVI aangegeven dat bepaalde zoneringen wel of niet, en onder voorwaarden in aanmerking komen voor woningbouw. Geconstateerd wordt dat de zonering in de POVI in gebieden in Peel en Maas niet overeenstemt met concrete woningbouwplannen. In de POVI is bijvoorbeeld aangegeven dat (woningbouw)ontwikkelingen in het verwevingsgebied mogelijk zijn, maar de huidige zonering is nog indicatief en moet worden aangescherpt. In andere zoneringen, zoals het primair landbouwgebied, zijn woningbouwontwikkelingen in beginsel uitgesloten, terwijl deze zonering op veel plekken in de directe nabijheid ligt van kernen. Daarmee worden concrete woningbouwontwikkelingen die nodig zijn om in de woningbehoefte te voorzien belemmerd. Naast het feit dat de concrete zoneringen belemmerend werken voor woningbouwmogelijkheden, geeft de toon en houding hiervan onvoldoende blijk van het urgentiebesef waar de huidige woningmarkt om vraagt. Gevraagd wordt om hiermee rekening te houden en de ontwerp POVI daarop aan te passen.	ZW-0278-148
Indiener geeft aan dat zij onderschrijven dat woningbouw zoveel mogelijk binnen het stedelijk gebied of de landelijke kernen moet plaatsvinden. Men merkt op dat uitbreidingen van 25-30 woningen mogelijk worden gemaakt binnen een zone van 100 meter om landelijke kernen, wat minder is dan de gemeentelijke norm van 200 meter. Er wordt verzocht om aanpassing, gezien veel potentiële ontwikkelpercelen dieper liggen dan 100 meter en deels in het Primair Landbouwgebied.	ZW-1236-230
Indiener stelt dat diverse kleine kernen niet meegenomen zijn als landelijke kern of verwevingsgebied. Voor die kleine kernen zou dit betekenen dat zij in de toekomst sterk beperkt worden in hun mogelijkheden. Om ervoor te zorgen dat ook deze kleine kernen een duurzame toekomst hebben, vraagt indiener dit te corrigeren en deze als landelijke kern of verwevingsgebied in te tekenen.	ZW-0187-91 ZW-0207-85 ZW-0238-75 ZW-0253-89 ZW-0271-75 ZW-0314-75 ZW-1127-107
Indiener verzoekt de contouren van het stedelijk gebied en de landelijke kernen in Sittard-Geleen juist op de kaart te zetten. Naast kleine afwijkingen valt hierbij specifiek het volgende op. Indiener verzoekt om de bebouwingsclusters Windraak en Schipperskerk evenals Graetheide-dorp en Rosengarten als Landelijke kernen te beschouwen (of afhankelijk van de definitie als Verwevingsgebied).	ZW-0302-110
	ZW-0056-1

Indiener verzoekt om de zienswijze gegrond te verklaren en het Ontwerp aan te passen C.q. gewijzigd vast te stellen dusdanig dat de bestaande mogelijkheden niet worden belemmerd en een woningbouwontwikkeling mogelijk kan worden gemaakt,	
Indiener verzoekt 'zoekgebieden wonen' uit Omgevingsvisie van de gemeente Mook en Middelaar op te nemen	ZW-0317-252
Indiener vraagt om consistent kaartmateriaal: bebouwingsclusters landen dan in verwevingsgebied, dan in groenblauwe landbouwzone.	ZW-0238-134
Indiener geeft aan dat de kern ten onrechte is aangewezen als stedelijk gebied en stelt voor om dit, net als andere kernen in de gemeente, aan te wijzen als landelijke kern.	ZW-0539-1 ZW-0529-3
Indiener verzoekt de contouren van het stedelijk gebied en de landelijke kernen in de gemeente juist op de kaart te zetten. Naast kleine afwijkingen valt hierbij specifiek het volgende op. Indiener verzoekt de kern als landelijk kern op te nemen.	ZW-0302-109
Indiener verzoekt de kern op te nemen als onderdeel van de kaartlaag Landelijke kern en het grijs maken i.p.v. het huidige rood.	ZW-0529-2
Indiener wil verschillende kernen als stedelijk gebied aanmerken om zo het behoud van het treinstation en het vestigingsklimaat te stimuleren, in lijn met regionale plannen.	ZW-0224-136
Indiener geeft aan dat er behoefte is aan duidelijkheid over hoe de provincie omgaat met wijzigingen van bijvoorbeeld de stedelijke contouren van kernen wanneer een uitbreidingswijk wordt gerealiseerd. Indiener vraagt of de zonering dynamisch is en periodiek geactualiseerd kan worden, zodat deze recht doet aan de praktijk.	ZW-0278-144
Indiener geeft aan dat Venray tot 2040 een huishoudensgroei van +3210 huishoudens verwacht, en tot 2050 een groei van +3600/3800 huishoudens. Ze verzoeken om de potentie van de gemeente als zevende stedelijke kern nadrukkelijker te benoemen, inclusief een kern als onderdeel van het stedelijk gebied.	ZW-0166-140
Indiener stelt dat de zonering stedelijk (woon) gebied grenst aan het verwervingsgebied en het van belang is dat de begrenzing maatwerk is en nader met de gemeenten zal worden uitgewerkt. De gemeente Weert zal in kennis worden gesteld van de foutieve begrenzing zodat dit kan worden aangepast in de definitieve versie.	ZW-0956-4
Indiener verzoekt een gedeelte van twee kernen ingetekend hebben als landelijke kern.	ZW-1127-156
Indiener constateert dat de parkeerplaatsen en de bebouwing van het complex opgenomen is als stedelijk gebied. Indiener stelt voor om dit gebied als verwevingsgebied (net zoals bij grote Rijksmonumenten in Zuid-Limburg) aan te merken dat beter aansluit op de cultuurhistorische waarde en ligging in het buitengebied. Indiener geeft aan dat in de gemeentelijke ontwerp omgevingsvisie het gebied is aangemerkt als recreatief buitengebied omringd met wilde en kwetsbare natuur.	ZW-0263-80
Indiener constateert dat het gebied onderdeel uitmaakt van het beekdal met verspreid bestaande bebouwing (voormalig klooster, enkele vrijstaande	ZW-0263-84

woningen en een coffeeshop). Indiener stelt dat het geen stedelijk gebied is maar voor de bebouwde en verharde delen een verwevingsgebied met een groenblauwe landbouwzone langs de beek.	
Indiener constateert dat de Sportvelden zijn opgenomen als stedelijk gebied. Indiener verzoekt dit om te zetten naar verwevingsgebied omdat deze terreinen zijn omsloten door natuur. In de ontwerp Omgevingsvisie is deze locatie als “landschappelijk raamwerk – recreatief buitengebied” opgenomen.	ZW-0263-86
Indiener constateert dat het gebied is aangeduid als Stedelijk gebied met een daartoe behorende zone van 500 meter Dit is volgens indiener onjuist. Urmond behoort net zoals Berg aan de Maas tot de landelijke kernen en derhalve volstaat een zone van 100 meter.	ZW-0896-5
Indiener geeft aan dat al eerder is aangegeven via een Zienswijze in 2020 dat de begrenzing tussen de voornoemde zoneringsgebieden niet correct is.	ZW-0956-3
Indiener geeft aan dat de begrenzing van het stedelijk gebied niet klopt. Indiener verzoekt om verschillende locaties als onderdeel van de stedelijk kern op te nemen. Indiener verzoekt om de woonenclaves in het groen als landelijk kern in de zonering terug te zien. Indiener verzoekt dat op het moment dat de dijkverbetering is uitgevoerd, de Groenblauwe landbouwzone wordt aangepast.	ZW-0242-30
Indiener geeft aan dat de kern ten onrechte is aangewezen als stedelijk gebied en verzoekt de kern op te nemen als onderdeel van Landelijke kernen.	ZW-0786-1
Indiener geeft aan dat voorgenoemd gebied in het huidige vigerende bestemmingsplan van de gemeente is opgenomen als Stedelijk gebied en het van belang is om de juiste begrenzing in het definitieve plan op de zoneringskaart wordt aangegeven.	ZW-0956-2
Indiener merkt op dat de woningbouwontwikkeling planologisch is gerealiseerd, maar nog niet opgenomen is binnen de begrenzing van het stedelijk gebied op het kaartmateriaal.	ZW-0314-133
Indiener stelt dat de bebouwing met de aanleg van de N300 aan de zuidzijde van een straat is verwijderd. Indiener stelt dat dit deel onbebouwd is (bos en agrarisch gebied) en dit ook zo wil houden. Indiener verzoekt dit stedelijk gebied hier weg te halen en op te nemen als verwevingsgebied of groenblauwe landbouwzone (voedingsgebied bron van de Crombacherbeek).	ZW-0263-85
Indiener stelt dat de woning op de kaart is gelegen in het verwevingsgebied terwijl deze woning planologisch is verbonden met de aangrenzende woningen die wel binnen het stedelijk gebied zijn opgenomen en verzoekt om de aanduiding te veranderen in stedelijk gebied.	ZW-0314-134
Indiener stelt dat een gebouw is afgebroken. Indiener geeft aan dat hier een herontwikkeling plaatsvindt en een nieuw verzorgingstehuis wordt gebouwd. Indiener verzoekt twee gebieden als stedelijk gebied op te nemen. Indiener geeft aan dit ook zo te hebben opgenomen in het ontwerp Omgevingsvisie van de gemeente.	ZW-0263-83
Indiener stelt voor dat de juiste begrenzing op de zoneringskaart wordt aangegeven om nadelige gevolgen, zoals waardevermindering door opname in het bestemmingsplan Buitengebied, te voorkomen.	ZW-1057-3

Indiener verzoekt cultuurhistorische bebouwing in of aan de rand van het buitengebied niet op te nemen als stedelijk gebied maar als verwevingsgebied (behoud cultuur- historische waarde van het gebouw inclusief omgeving).	ZW-0263-75
Indiener verzoekt de begraafplaats op te nemen als verwevingsgebied	ZW-0263-78
Indiener verzoekt de bestaande woonbebouwing inclusief de geplande nieuwbouw (7 woningen) als stedelijk gebied op te nemen. Indiener geeft aan dit ook zo te hebben opgenomen in hun eigen ontwerp Omgevingsvisie.	ZW-0263-81
Indiener verzoekt de contouren van het stedelijk gebied en de landelijke kernen juist op de kaart te zetten. Naast kleine afwijkingen valt hierbij specifiek het volgende op. Indiener verzoek een gebied op te nemen als geheel met een aanduiding waarbinnen de verdere dóórontwikkeling van het gebied past als sportcampus met hierbij horende functies.	ZW-0302-112
Indiener verzoekt de contouren van het stedelijk gebied en de landelijke kernen juist op de kaart te zetten. Naast kleine afwijkingen valt hierbij specifiek het volgende op. Indiener verzoekt om het gebied om te zetten naar stedelijk gebied.	ZW-0302-108 ZW-0302-113
Indiener verzoekt het terrein van de voormalige hockeyvelden niet als stedelijk gebied op te nemen. Een groot deel van de velden is aangeplant met bos (levensbomenbos) en een deel is tijdelijk in gebruik voor 5 tiny houses. Indiener stelt voor om dit gebied (voormalige hockeyvelden en accommodatie) als verwevingsgebied aan te merken. De voormalige sportvelden zijn nu aangeplant met bos en kan de gemeente mogelijk (later) nog inzetten als natuurcompensatie voor toekomstige projecten.	ZW-0263-79
Indiener verzoekt om aanpassing van de begrenzing tussen stedelijk gebied en verwevingsgebied, conform de reeds meer dan 50 jaar bestaande situatie.	ZW-1057-1
Indiener verzoekt om correctie van de zonering op de kaart, zodat het gebied als stedelijk gebied wordt aangeduid in plaats van verwevingsgebied.	ZW-0956-1
Indiener verzoekt om correctie van de zonering van het gebied naar stedelijk gebied in plaats van verwevingsgebied. Indiener stelt voor om in het definitieve plan maatwerk toe te passen bij de begrenzing van het stedelijk gebied, zoals aangegeven in paragraaf 11.1.2.4, in samenwerking met de gemeenten.	ZW-0551-1
Indiener verzoekt rekening houden met toekomstige ontwikkelingen en in overeenstemming met de gemeentelijke omgevingsvisie.	ZW-0263-72
Indiener vraagt zich af of de aanduiding stedelijk gebied juist is en benadrukt de herkenbare cultuurhistorische identiteit als landelijke kern. Die waarde komt nu niet tot zijn recht in de aanduiding als stedelijk gebied.	ZW-0215-6
Indiener vraagt zich af waarom de kern als stedelijk gebied is aangemerkt, terwijl andere dorpen dat niet zijn.	ZW-0367-2
Indiener wil graag dat verschillende kernen als Stedelijk Gebied wordt aangemerkt in plaats van Landelijke kern. Dit conform het ontwerpend onderzoek regio Noord-Limburg.	ZW-0224-192

In de gemeente zijn vrijwel alle groenblauwe zones omgezet in verwevingsgebied. Hierdoor neemt de ruimtelijk kwalitatieve bescherming aan de (schaarse) stadsnatuur en hoofdgroenstructuur af. Deze zones vormen belangrijke recreatieve en ecologische verbindingszones in de verstedelijkte en versteende stad. En vormen verbindingszones tussen natuurgebieden, welke in onze ogen tevens van belang zijn voor de provinciale doelen. Indiener wil graag met de provincie verder afstemmen over de begrenzing van de verwevingsgebieden en de groenblauwe landschapszones.	ZW-1164-12
Indiener geeft aan dat het onduidelijk is wat er met het verwervingsgebied gebeurt als de bebouwde kom uitbreidt.	ZW-0960-7
Indiener stelt dat het gebruikte kaartmateriaal in de POVI, met name voor landelijke kernen en verwevingsgebieden, niet geheel correspondeert met bekende maar nog niet gerealiseerde woningbouwplannen van marktpartijen. Indiener adviseert om deze samen met gemeenten te inventariseren en op te nemen in de kaart, zodat toekomstige conflicten worden voorkomen wanneer deze plannen aan de provincie worden voorgelegd. Dit sluit aan bij de eerdere samenwerking tussen overheid en markt bij de Plancapaciteitsmonitor en de Planatlas.	ZW-0214-4 ZW-0277-4
Indiener stelt dat reeds bekende of in ontwikkeling zijnde locaties voor een “straatje erbij” of een woningbouwproject (voorbeeld genoemd) zijn aangeduid als primair agrarisch gebied. Indiener vraagt dan ook om dergelijke onvolkomenheden aan te passen, omdat het verwarring en onduidelijkheid oproept.	ZW-0187-92 ZW-0207-86 ZW-0238-76 ZW-0253-90 ZW-0271-76 ZW-0314-76 ZW-1127-108
Indiener vraagt of 'Straatje erbij' betekent dat het verwevingsgebied richting het buitengebied opschuift en dus voor extra beperkingen gaat zorgen. Indiener geeft aan dat dit niet wenselijk is en indien dit gebeurt er compensatie nodig is.	ZW-0615-5
Ten aanzien van de leefbaarheid van landelijke kernen onderschrijft indiener dat woningbouw in eerste lijn binnen bebouwd gebied dient plaats te vinden, maar is zij ook tevreden met het feit dat er ruimte in de verwevingsgebieden wordt geboden voor “straatjes erbij". Hierbij vraagt indiener wel aandacht voor het effect op de begrenzing van het verwevingsgebied, welke enerzijds tot doel heeft ontwikkelruimte te bieden voor andere dan agrarische ontwikkelingen, maar anderzijds ook een beschermende werking heeft, zowel richting landbouwgebied als ook naar bebouwde omgeving.	ZW-0302-18
Indiener verzoekt snel- en spoorwegen uit te lichten met een aparte zonering.	ZW-0207-162
Indiener wenst dat grootschalige infrastructuur als aparte kaartlaag wordt opgenomen.	ZW-0186-142
Indiener vraagt om de Buitenring Parkstad voor in ieder geval Brunssum te wijzigen naar Verwevingszone en eventueel met GBLZ als onderliggende laag. Maar ook in overweging te nemen om alle grote ontsluitingen een eigen zoneringslaag te geven.	ZW-0160-127
Aanwijzen van verwevingsgebieden zonder inspraak van agrariërs is ongewenst. Gemeenten moeten zelf keuzes maken voor spuitzones.	ZW-0877-50

Bij de totstandkoming van dit plan is het toenmalige provinciale beleid (zoals vastgelegd in het POL) al als toetsingskader gehanteerd. Om onduidelijkheid te voorkomen, verzoekt indiener om in de Omgevingsvisie expliciet vast te leggen dat de gebiedsaanduidingen die over individuele agrarische bouwkavels zijn geprojecteerd, niet van toepassing zijn op die kavels voor wat betreft gebruiksmogelijkheden.	ZW-0463-3
Bij de voorgestelde aanwijzing als EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied, Zoekgebied Drinkwaterwinning en Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden zijn naar mening van de indiener de concrete regelgeving en de gevolgen voor agrarisch gebruik van land onduidelijk. Het is onvoldoende gespecificeerd welke verplichtingen en rechten landbouwers precies hebben wanneer hun gronden binnen deze zone vallen. Indiener verzoekt om de regels en gevolgen van voornoemde aanwijzing nader te verduidelijken.	ZW-1179-5 ZW-1180-5 ZW-1351-7 ZW-0402-5
Binnen de Groenblauwe landschapszone is het begrijpelijk dat er samen met de landbouw ruimte moet zijn voor beperkte natuurontwikkeling en het maken van natuurlijke verbindingen. Het aanleggen van extra natuurgebieden of ecologische verbindingszones in deze gebieden moet echter geen uitgangspunt van beleid zijn. Dit komt doordat er te weinig geld en ruilgrond beschikbaar is en omdat het aanleggen van extra natuur de grondprijzen voor landbouwbedrijven verder opdrijft. De schaarste aan grond wordt bovendien versterkt door andere ruimtelijke ontwikkelingen zoals infrastructuur, woningbouw en bedrijfsterreinen.	ZW-0741-11
Indiener stelt vast dat het bouwkavel doorsneden wordt door de groen/blauwe zone (slechts een klein gedeelte valt erbuiten) en hierdoor de ontwikkeling van het huidig bouwkavel onmogelijk of lastig wordt en stelt voor om bovenstaande zone te verwijderen en hierover in gesprek te gaan.	ZW-0951-1
De aanduiding groenblauwe zone is gelegd op een aantal percelen die behoren tot de huiskavel die noodzakelijk is voor het primair landbouwgebied. Deze aanduiding maakt ook recreatie mogelijk hetgeen niet is toegestaan in stiltegebieden en niet wenselijk naast primaire landouw en een actieve bedrijfsvoering.	ZW-1226-28
De agrarische bedrijfslocatie van indiener ligt volgens de Ontwerpvisie geheel binnen diverse gebiedsaanduidingen. Hierdoor is het voor indiener onduidelijk welke regels en beperkingen van toepassing zijn. Indiener vraagt hier meer duidelijkheid over.	ZW-0463-2
De bedrijfslocatie met bijbehorende huiskavel zijn gelegen binnen de zoneringen Verwevingsgebied en Groenblauwe landbouwzone. Omdat het taalgebruik in de ontwerp Omgevingsvisie niet duidelijk en definities ontbreken, kunnen indieners geen goede inschatting maken welke toekomstmogelijkheden blijven voor hun percelen. Ook door de veelheid aan kaarten en de stapeling van doelen is het toekomstperspectief niet duidelijk. Daarmee is volgens indieners geen sprake van een zorgvuldige voorbereiding van het plan en onvoldoende participatie met de landbouwsector.	ZW-0563-1
De begrenzing van de ‘Groenblauwe Landbouwzone’ lijkt willekeurig volgens indiener en is niet onderbouwd met een gebiedsonderzoek of een duidelijke beschrijving. Daardoor is voor indiener onduidelijk wat de feitelijke gevolgen	ZW-0463-7

zijn. Indiener verzoekt daarom expliciet vast te leggen dat het agrarisch gebruik van deze percelen blijvend is toegestaan, zonder aanvullende beperkingen bovenop bestaande wet- en regelgeving.	
De boerderij van indiener is gelegen in het verwevingsgebied. Uit de POVI wordt afgeleid dat er bufferzones voor fijnstof en geur en/of spuitvrije zones komen in deze gebieden. Indiener vraagt zich af of het in de toekomst nog mogelijk is om vee te houden?	ZW-0394-2
De indiener stelt dat er veel onduidelijkheden zijn in de POVI en vraagt zich af wat bijv. beperkingen in de groenblauwe landbouwzone inhouden	ZW-0612-2
De indiener stelt dat het belang van Verwevingsgebied rondom werklocaties verduidelijking behoeft	ZW-0612-7
De indiener concludeert dat verwevingsgebieden geen meerwaarde hebben in het huidige beleid en roept op deze te schrappen uit de POVI.	ZW-0877-33
De indiener geeft aan dat extra maatregelen of beperkingen voor agrariërs binnen de GBLZ leiden tot meerkosten en omzetverlies. Dit is niet acceptabel.	ZW-0547-1 ZW-0924-3 ZW-1043-2 ZW-1303-4
De indiener heeft bezwaar tegen een verwevingsgebied rondom MAA en bijbehorend industrieterrein, aangezien dit nieuwe activiteiten mogelijk maakt die de leefomgeving van de indiener en zijn gezin negatief beïnvloed (zoals een defensieterrein of energiefuncties). Daarnaast verzoekt de indiener een verduidelijking van het belang van een verwevingsgebied rondom werklocaties.	ZW-1345-8
De indiener is het er niet mee eens met het feit dat verbreding van de landbouw in eerste instantie binnen het PLG niet is toegestaan. Het argument dat een verbreding de landbouw onnodig zou beperken houdt geen stand kijkende naar boerderijen die daarnaast ook een winkel of camping hebben. De indiener wil weten wat de aanduiding van PLG doet met de waarde van het poeliersbedrijf. De indiener verzoekt dat de huidige verbredingsmogelijkheden in stand blijven en dat er ruimte wordt geboden voor ontwikkelingsmogelijkheden.	ZW-1303-9
De indiener is van mening dat het feit dat de begrenzing van de GBLZ-indicatief is onzekerheid met zich meeneemt ongewenst is.	ZW-1242-13
De indiener stelt dat de gebieden als zoekgebied één op één moeten worden verwerkt in de definitieve POVI, omdat de gemeenteraad daar een uitspraak over heeft gedaan.	ZW-0614-4
De indiener stelt dat de zoneringen nog niet volledig zijn vastgelegd en dat de gehanteerde afstanden nog besloten moeten worden. Deze liggen tussen de 100 en 500 meter. Dit zou voor de indiener een grote beperking oproepen in bijvoorbeeld de vorm van een verbod op beweiding of het niet meer kunnen uitvoeren van mestverwerking in verband met geur en fijnstof. Daarnaast leidt dit potentieel tot politieke willekeur waar de begrenzingen precies komen te liggen aangezien dit nog door gemeenten verder wordt uitgewerkt in omgevingsplannen.	ZW-0564-10 ZW-0927-8 ZW-1043-5 ZW-1303-6
De indiener stelt dat het hanteren van de 'indicatieve vaste grenzen' van 500m/100m in de POVI in deze vorm geen juridische legitimatie heeft, waarbij het gebied met name benoemd wordt.	ZW-0614-2

De indiener stelt dat het volstrekt onduidelijk is wat de status is van een 'indicatieve vaste grens' (in het kader van Verwevingsgebied).	ZW-0614-1
De indiener stelt dat vergunningverlening voor innovatieve bedrijfsontwikkelingen onmogelijk wordt gemaakt door de ligging in een verwevingsgebied.	ZW-1312-6
De indiener verzoekt dat het verwevingsgebied in de huiskavel te verwijderen, omdat dit geen toegevoegde waarde heeft voor het doel (scheiding tussen mens en dier, spuitvrije zones of bufferzones voor fijnstof en geur). Zie zienswijze voor locaties.	ZW-1345-3
De indiener verzoekt de aanduiding 'groenblauwe landbouwzone' op een aantal plekken te verwijderen. Ter ondersteuning heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-17
De indiener verzoekt in de Omgevingsvisie vast te leggen dat medewerking wordt verleend aan herbestemming van cultuurhistorische gebouw, ook als deze zijn gelegen in Primair landbouwgebied.	ZW-0558-3
De indiener verzoekt nader toe te lichten wat wordt bedoeld met de term ‘stedelijke ontwikkelingen’ en het feit dat hiervoor in de groenblauwe landbouwzone geen ruimte is. Dit om te zorgen dat diverse (voorziene) ontwikkelingen op plekken die als ‘groenblauwe landbouwzone’ zijn aangeduid, mogelijk blijven. Ter ondersteuning heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-16
De indiener vindt het niet reëel dat een reeds bestaande veehouderij in de bedrijfsvoering wordt beperkt ten gunste van een te verwachte toekomstige ontwikkeling van een bedrijventerrein (met daar omheen een verwevingsgebied). Dit wordt aangehaald voor meerdere locaties.	ZW-1312-7
De indiener vindt het onduidelijk wat wordt verstaan onder de passende opgaven waardoor uitbreiding van het agrarisch bouwvlak is toegestaan in de GBLZ, en wat dit betekent voor niet-agrarische activiteiten.	ZW-0553-4
De indiener vraagt zich af of enkel agrarische bedrijven bufferzones krijgen opgelegd, of dat ook andere bedrijven in een andere sector in de buurt, bufferzones krijgen opgelegd. Het is wel zo eerlijk dat alle sectoren gelijk worden getrokken.	ZW-1303-8
De indiener vraagt zich af of het aanmerken van een perceel als verwevingsgebied grote beperkingen zal opleggen aan de bedrijfsvoering, waardoor de huidige productiewijzen onmogelijk worden.	ZW-0052-3
De indiener vraagt zich af waarom verbreding van bedrijfsvoering in beginsel niet is toegestaan in het primair landbouwgebied als dit gebied is aangeduid als gunstig voor agrariërs. De indiener verzoekt dat verbreding mogelijk moet blijven indien dit geen hinder veroorzaakt voor andere agrarische bedrijven. Het valt de indiener verder op dat ontwikkelingen van stedelijke functies en bedrijventerreinen niet worden uitgesloten, terwijl dit veel beperkendere ontwikkelingen voor agrariërs zijn.	ZW-0835-2 ZW-0841-3 ZW-1119-6 ZW-1367-7
De indiener wil weten wat de beperkingen in een verwevingsgebied of de groenblauwe landbouwzone inhouden. Dit is, mede door het gebruik van termen als extensieve landbouw, natuur-inclusieve landbouw etc., zonder	ZW-1043-4

duidelijke definities, niet bekend. De indiener verzoekt een toelichting op de definities waaraan in deze context wordt gerefereerd.	
De percelen van indiener liggen verspreid in verschillende zones zoals verwevingsgebied en groenblauwe landbouwzones. Zo ligt een gedeelte van de percelen in een primair landbouwgebied, maar gedeeltelijk doorkruist met een groenblauwe landbouwzone. Indiener vraagt zich af hoe deze zones zijn bepaald, want oog voor de praktijk ontbreekt.	ZW-0390-2 ZW-1043-8 ZW-0374-2
De percelen van indiener liggen verspreid in verschillende zones, zoals verwevingsgebied, groenblauwe landbouwzone en overgangsgebied Natura 2000 (<500m). Zo ligt een gedeelte van de percelen in de groenblauwe landbouwzone en verwevingsgebied maar daar ligt wel een postzegel van enkele tientallen vierkante meters, betiteld als primair landbouwgebied midden tussenin geklemd. Indiener vraagt hoe deze zones zijn bepaald?	ZW-0713-11 ZW-0772-12
De percelen van indiener liggen verspreid in verschillende zones. De meeste percelen zijn gelegen in groenblauwe landbouwzones gecombineerd met overgangsgebied natura 2000. Een gedeelte van de percelen ligt in een primair landbouwgebied, maar ook daar lopen stroken, betiteld als groenblauwe landbouwzone, doorheen. De huiskavel en percelen nabij het dorp in Mechelen, Epen en Wahlwiller behoren bij het verwevingsgebied, maar ook hier wordt alles overschaduwd door het overgangsgebied natura2000. Indiener vraagt zich af hoe deze zones zijn bepaald en waarop een overgangsgebied van 500 meter is gebaseerd?	ZW-0430-2
De productielocatie ligt in de GBLZ, en heeft eveneens de gebiedsaanduiding “Maasvallei” en delen hebben de aanduiding “natte laagten”. Hierbij wordt aangegeven dat in deze gebieden een andere vorm van landbouw wordt gevraagd met o.a. meer oog voor natuur- en waterbelangen. Gelet op de beperkte omvang van het landbouwareaal, en toenemende beperkingen op de bedrijfsvoering, is het van belang dat er ook ruimte is voor verbreding van andere agrarische of niet agrarische activiteiten om zo voldoende perspectief te behouden. Daarnaast leidt de functie om water vast te houden/ te bergen tot verdere beperkingen van de landbouw, wat vervolgens effect heeft op het inkomen van de onderneming en op de waarde van de grond. Dit is onacceptabel.	ZW-1161-20
De Provincie geeft aan dat er in verwevingsgebieden een scheiding moet zijn tussen mens en dier. Indiener geeft aan dat als in het verwevingsgebied weidegang niet meer mogelijk is, en dus zijn koeien het jaarrond gestald moeten worden, dit een verplichte beëindiging van de bedrijfsvoering tot gevolg heeft.	ZW-0896-8
De Provincie geeft in het ontwerp aan dat de zonering “indicatief” is. Indiener verzoekt de Provincie duidelijkheid te verschaffen gezien het belang van rechtszekerheid voor de toekomst van de bedrijfsvoering.	ZW-0866-8 ZW-0875-8
Een aantal percelen van indiener liggen geheel of deels binnen een Verwevingsgebied. Beperkingen in de bedrijfsvoering binnen een Verwevingsgebied heeft nadelige gevolgen voor het bedrijfsresultaat en heeft ook tot gevolg dat de waarde van de gronden ter plaatse zal dalen. Dit is voor indiener onacceptabel is.	ZW-0549-7 ZW-0562-7

Een deel van de landbouwgrond van indiener ligt binnen een verwevingsgebied waar gemeenten straks mogelijk een verbod op bestrijdingsmiddelen kunnen opleggen. Indiener verzoekt om nader te verduidelijken wat dit kan betekenen voor zijn bedrijfsvoering.	ZW-1181-5
Een deel van het landbouwareaal van reclamant is gelegen binnen de zonering Groenblauwe Landbouwzone. Wat wordt hier verstaan onder de ambitie extensief, natuur inclusief en watervriendelijk beheer? Extra maatregelen of beperkingen in het beheer leiden tot meerkosten en omzetverlies. Dit is niet acceptabel voor Indiener,	ZW-0549-11
Een groot deel van de cultuurgronden is ingedeeld als Groenblauwe landbouwzone (GBLZ). Op deze cultuurgronden heeft indiener zowel in eigendom als in pacht percelen grond in gebruik. Aangezien naar mening van indiener een deugdelijke onderbouwing van deze keuze ontbreekt verzoekt indiener de afbakening van deze zonering te wijzigen naar de voorgaande indeling zoals ook in de Groenblauwe mantel werd gehanteerd.	ZW-0664-3
Een perceel van cliënt is ingedeeld als Groenblauwe landbouwzone. Aangezien een deugdelijke onderbouwing van deze keuze volgens indiener ontbreekt verzoekt indiener de afbakening van deze zonering te wijziging naar de voorgaande indeling zoals ook in de Groenblauwe mantel werd gehanteerd.	ZW-0611-3
Een scheiding tussen mens en dier en de bufferzone van fijnstof en geur betekent dat in het Verwevingsgebied geen rundvee meer gehouden mag worden. Indiener maakt hier bezwaar tegen en verzoekt om ook in de toekomst rundvee te mogen houden.	ZW-1418-2
Er geldt vanuit de Omgevingsverordening Limburg een motiverings- en compensatieplicht voor de waarden van de Groenblauwe Landbouwzone. Opmerking: Dit geldt niet, deze wordt gesteld voor Groen Blauwe Mantel. Dit gebied was kleiner maar wordt nu uitgebreid! Zonder motivatie.	ZW-1242-20
Het bedrijf gelegen in een verwevingsgebied lijkt oneerlijk zwaar getroffen te worden, terwijl collega-agrariërs in primaire landbouwgebieden ontzien worden. Het baart indiener grote zorgen en wekt de situatie van ongelijke behandeling.	ZW-0505-13
Het bedrijf van indiener is gelegen in een groenblauwe landbouwzone en lijkt daardoor oneerlijk zwaar getroffen te worden, terwijl collega-agrariërs in primaire landbouwgebieden ontzien worden. Dit baart indiener grote zorgen en wekt de situatie van ongelijke behandeling.	ZW-0374-8
Het bedrijf van indiener is gelegen in een verwevingsgebied en groenblauwe landbouwzone en lijkt oneerlijk zwaar getroffen te worden, terwijl collega-agrariërs (in dezelfde straat tegenover hun percelen met volledige beperking wegens de 500 m zone overgangsgebied natura2000) in primaire landbouwgebieden ontzien worden. Dit baart indiener grote zorgen en wekt de situatie van ongelijke behandeling.	ZW-0394-21
Het bedrijf van indiener is grotendeels gelegen in een groenblauwe landbouwzone met daar bovenop overgangsgebied natura 2000, een ecologische verbindingszone en een verwevingsgebied lijkt oneerlijk zwaar getroffen te worden, terwijl collega-agrariërs (waaronder zelfs de directe	ZW-1177-8

buurman) in primaire landbouwgebieden ontzien worden. Dit baart indiener grote zorgen en wekt de situatie van ongelijke behandeling.	
Het bedrijf van indiener is ingedeeld als Groenblauwe landbouwzone. Aangezien naar mening van indiener een deugdelijke onderbouwing van deze keuze ontbreekt verzoekt indiener de afbakening van deze zonering te wijzigen naar de voorgaande indeling zoals ook in de Groenblauwe mantel werd gehanteerd. Daarmee blijft het bedrijf van indiener in Primair Landbouwgebied, wat voor de ontwikkeling van zijn bedrijf veel gunstiger is.	ZW-0548-3
Het is voor de indiener niet acceptabel dat percelen in meer dan één zone liggen. Indiener verlangt dezelfde behandeling als gemeenten en andere stakeholders waarbij doorsnijdingen worden besproken en aangepast vóór definitieve vaststelling van de POVI, daarbij gaan ze ervanuit dat doorsneden agrarische bedrijfslocaties in het voor hun meest gunstige gebied komen te liggen.	ZW-0877-15
Het perceel van indiener is aangemerkt als Groenblauwe Landbouwzone. Indiener stelt dat hij zijn bedrijf hierdoor niet rendabel kan houden en vraagt zich af welke ruimte er nog beschikbaar is voor eigen invulling.	ZW-1181-1
Hoewel indiener de insteek van primaire landbouwgebieden als positief ziet, duidt zij de focus op de agrofoodsector zoals opgenomen als te rigide. De beperkingen rondom niet- agrarische functies in primaire landbouwgebieden zijn naar mening van indiener problematisch. Ook wordt het naar mening van indiener moeilijk om samen met de sector vergroeningskansen te verzilveren. Indiener verzoekt dan ook om in de POVI het mogelijk te maken in haar regio meer perspectief op hybride ontwikkelingen te bieden, zonder de door u beoogde bescherming van landbouwgrond aan te tasten.	ZW-0302-19
In 2004 is een reconstructieplan met verschillende zoneringen door de Provincie vastgesteld. Realisatie hiervan is niet gelukt. Indiener vraagt zich af waarom de Provincie er opnieuw voor kiest met zoneringen te werken?	ZW-0866-2 ZW-0875-2
In de groenblauwe landbouwzone is het type land- en tuinbouw passend bij natuur en water. Het perspectief is gericht op en ondersteunend aan de natuur- en wateropgaven waarbij het locatie specifiek is welke opgaven dat precies zijn. Indiener verzoekt om dit nader te verduidelijken.	ZW-1181-2
In de Groenblauwe Landbouwzone en het Verwevingsgebied zijn ontwikkelingsmogelijkheden slechts toegestaan als ze ‘passen binnen de opgaven’. Dit is onduidelijk en biedt te weinig perspectief voor ondernemers.	ZW-0877-42
In de huidige Provinciale Verordening ligt het bouwvlak van indiener, op een loods na, helemaal in het buitengebied zijnde het primaire landbouwgebied; in de ontwerp POVI in het Verwevingsgebied. Indiener maakt zich zorgen over de steeds verdergaande beperkingen welke opgelegd worden en het gebruik van gronden voor de land- en tuinbouw verder beperkt en tekent hier dan ook bezwaar tegen aan.	ZW-1418-1
In paragraaf 5.6.2 wordt de Groenblauwe landbouwzone besproken. Alhoewel de omschrijving van de beoogde maatregelen tot herstel van het Natura2000 gebied uiterst vaag omschreven staan, vreest indiener forse beperkingen voor zijn bedrijfsvoering. Indiener vindt de begrenzing veel te ruim en verzoek deze terug te zetten naar 250 meter rondom Natura2000 gebied.	ZW-0548-5

Indiener stelt dat alle primaire landbouwgebied in de gemeente Valkenburg GBLZ maken ook een optie is.	ZW-0207-135
Indiener verzoekt de begrenzing van de Groenblauwe landbouwzone aan te passen aan eigendomsgrenzen of deze geheel te schrappen. Indiener verzoekt de begrenzing van de Groenblauwe landbouwzone aan te passen aan eigendomsgrenzen of deze geheel te schrappen.	ZW-1428-14
Indien vraagt om de bestemming van een gebied te wijzigen van primair landbouwgebied naar verwevingsgebied, zodat gemengde functies en hergebruik mogelijk worden vanwege de ligging nabij de bebouwde kom en geplande woningbouw.	ZW-0823-1
Indiener vraagt of de ligging van 'straatjes erbij' in Verwevingsgebied en Primair Landbouwgebied invloed heeft op eerdere goedkeuring van provincie	ZW-0240-148
Indiener vraagt zich af hoe hij een toekomstbestendige en rendabele bedrijfsvoering kan behouden met de vele beperkingen in de groenblauwe landbouwzone, dan wel verwevingsgebied.	ZW-0816-1
Indiener begrijpt niet dat gebiedsvreemde functies (bedrijventerreinen, energie en recreatie) onder voorwaarden mogelijk zijn terwijl verbredingsactiviteiten bij agrarische bedrijven zelf in beginsel zijn uitgesloten. Verzoek: schrap deze beperking en sta nevenactiviteiten toe mits omliggende agrarische functies niet worden geschaad.	ZW-0877-37
Indiener begrijpt niet waarom de groenblauwe zone over een groot gedeelte van zijn gronden gaat en verzoekt de Provincie deze aan te passen omdat deze anders tot beperkingen voor zijn bedrijfsvoering leiden.	ZW-1372-5
Indiener begrijpt niet wat het grondgebruik gericht op gezondheid en aanvaardbaar leefklimaat betekent in de verwevingsgebieden	ZW-0980-1
Indiener benadrukt dat de minimale zone (voor verwevingsgebied) de gemeente enorm beperkt bij het realiseren van opgaven op het gebied van wonen, economie, verbetering van de leefomgeving en transitie van de landbouw, en pleit voor ruimte voor maatwerk en lokale belangenafweging.	ZW-0196-16
Indiener benadrukt met klem dat een hoger waterpeil in de "groenblauwe landbouwzone" in dezelfde mate uitstraalt naar het naastgelegen primaire landbouwgebied, met negatieve gevolgen voor de gebruiksmogelijkheden en de waarde van de grond.	ZW-0116-10
Indiener bepleit uitvoerbaar en financieel haalbaar beleid voor nieuwvesting van veehouderijen met milieubelastende activiteit in primair landbouwgebied.	ZW-0879-14
Indiener beveelt aan om de kennis van gebiedspartijen te betrekken bij het aanwijzen van primaire landbouwzones, met het oog op de karakteristieken van de ondergrond om vervuiling van bodem en water te beperken.	ZW-1369-25
Indiener beveelt aan om rekening te houden met de geologische karakteristieken bij het aanwijzen van primaire landbouwzones om vervuiling van water, bodem en ondergrond zoveel mogelijk te beperken.	ZW-1369-24
Indiener bevreesd dat er te veel doelen binnen het verwevingsgebied op zijn/haar eigendom landen	ZW-0980-2
Indiener constateert dat bestaande regelgeving (bijv: geurnormen en gebruik van gewasbeschermingsmiddelen) al voor veel beperkingen zorgt (bijv op	ZW-0656-2

bouwvlakken) en nog meer beperkingen onwenselijk zijn en niet hoeven worden meegenomen in de omgevingsvisie	
Indiener constateert dat de bedrijfslocatie in 3 verschillende zones ligt en dat op een deel van de percelen de beperkingen van het verwevingsgebied, in zijggebied en beekdalen van toepassing is.	ZW-0706-1
Indiener constateert dat de conceptregels voor blauwgroene gebieden in strijd lijken te zijn met de regeneratieve landbouwbenadering.	ZW-0117-4
Indiener constateert dat de intekening van de zones op de kaart geen recht doet aan de huidige indeling van ons Limburgse landschap en is er geen rekening gehouden met natuurlijke grenzen. Daar waar u zones rond bebouwd gebied of natuur intekent volstaat u met een ruime zone zonder eerst onderzoek te doen naar de noodzaak en het nut van dergelijke zones.	ZW-1336-3
Indiener constateert dat de nieuwe aanduiding een verzwaring is voor het gebruik en de potentiële functies van de percelen tov de huidige situatie. Door wijziging van deze regelgeving moet indiener extra kosten voor onderzoek maken én ondervindt indiener schade door beperking van de functies en/of gebruiksmogelijkheden van de percelen. Indiener stelt dat hiermee de percelen ook in waarde dalen.	ZW-0281-2
Indiener constateert dat de Ontwerp-POVI door de vele verwijzingen en kaartlagen complex is en dat onduidelijk is welke kaartlaag voorrang heeft. Hierdoor is het niet met zekerheid mogelijk om alle voor het bedrijf nadelige zaken te constateren.	ZW-0115-12
Indiener constateert dat de percelen van de Maatschap in een verwevingsgebied komen te liggen. De percelen zijn recent aangekocht als landbouwgrond ten behoeve van de teelt van akkerbouwgewassen. Indiener wil deze percelen in de toekomst als zodanig blijven gebruiken, tenzij er een bestemmingsplanwijziging optreedt, welke voorziet in woningbouw en/of wegenbouw. Indiener stelt dat een spuitvrije zone, als beperking binnen het verwevingsgebied, rendabele teelt van diverse landbouwgewassen onmogelijk maakt. Indiener geeft aan dat voor de vruchtwisseling intensieve gewassen geteeld worden, welke slechts rendabel zijn met behulp van gewasbeschermingsmiddelen. Indiener vraagt zich af hoe de rendabiliteit behouden kan worden in het verwevingsgebied, waar mogelijk spuitvrije zones opgelegd worden.	ZW-0439-1
Indiener constateert dat diverse percelen in eigendom zijn aangewezen als blauwgroene gebieden, verwevingsgebieden en grondwaterbeschermingsgebieden. Indiener stelt dat deze aanwijzingen leiden tot beperkingen in de bedrijfsvoering en waardedaling van de gronden en uit zorgen over negatieve gevolgen voor productiviteit en verdiencapaciteit.	ZW-0117-2
Indiener constateert dat droogdalen (deels onjuist weergegeven) afzonderlijk zijn weergegeven zonder dat hiervoor een kaartlaag is aangevinkt, en verzoekt om een toelichting op deze weergave.	ZW-0115-11
Indiener constateert dat een deel van het voetpad 'Kempke als ‘verwevingsgebied’ is ingetekend en verzoekt om een toelichting op de reden en consequenties hiervan.	ZW-0115-8

Indiener constateert dat een deel van zijn landbouwpercelen naast een verwevingsgebied komt te liggen. Indiener wenst geïnformeerd te worden over de consequenties van de ligging in en aan een verwevingsgebied.	ZW-0994-6
Indiener constateert dat er meerdere zones lopen door de afzonderlijke percelen. Dit functioneert niet.	ZW-0251-2
Indiener constateert dat fabriek in de nabijheid is aangeduid als zowel werklocatie als verwervingsgebied en verzoekt om dit aan te passen tot een titel, dan wel om te onderbouwen waarom twee titels hier van toepassing zijn.	ZW-0545-12
Indiener constateert dat nagenoeg het gehele bedrijf als 'steile helling' is aangeduid en verzoekt om een toelichting op de consequenties hiervan. indien dit beperkingen oplevert, maakt de indiener bezwaar tegen deze begrenzing. Indiener stelt bovendien dat er bij het perceel geen sprake is van steile helling, evenals bij delen van andere percelen.	ZW-0115-10
Indiener constateert dat primair landbouwgebied is opgenomen op wegen en de landbouwgronden zijn juist in een gebied gelegd met beperkingen.	ZW-1216-3
Indiener constateert dat scheidingslijnen dwars door zijn percelen lopen waardoor kostbare gronden, die toebehoren tot het huisperceel eenzijdig gedevalueerd worden.	ZW-0641-8
Indiener constateert dat veel percelen door zones doorsneden worden en vraagt zich af wat de gevolgen zijn voor gebruik van deze percelen in de praktijk.	ZW-0545-14
Indiener constateert dat Verwevingsgebieden ook gezoneerd zijn op willekeurige landbouwgronden zonder bebouwing in de buurt en op losliggende agrarische bedrijven.	ZW-0811-12
Indiener constateert dat voor de hele GBLZ de vereiste (vastgelegd in een instructieregel in de Omgevingsverordening) is opgenomen om ingrepen in de GBLZ te motiveren, met in achtneming van de opgaven en doelen per deelgebied, en waar nodig te compenseren. Indiener vraagt zich af in welk deelgebied Dorper peel ligt en wat zijn daar de opgaven en doelen precies?	ZW-1242-12
Indiener constateert dat zones dwars over percelen lopen (primair landbouwgebied en groenblauwe zone in een vorm die elke logica mist)	ZW-0110-5
Indiener geeft aan dat de indeling van genoemde percelen in de groenblauwe zone voor beperkingen zorgt en stelt voor dit te wijzigen in primair landbouwgebied.	ZW-0779-2
Indiener geeft aan dat agrarische activiteiten in het verwevingsgebied rekening moeten houden met kwetsbaarheden voor de lee kwaliteit in het aanpalende stedelijke woongebied, bijvoorbeeld door scheiding tussen mens en dier, spuitvrije zones, of bufferzones voor fijnstof en geur.	ZW-1057-2
Indiener geeft aan dat beperkingen op huidig grondgebruik niet sluipenderwijs mogen worden ingevoerd zonder dat eigenaren daarin zijn gekend. Een duidelijke en tijdige voorlichting aan particuliere grondeigenaren over te nemen maatregelen is van belang.	ZW-1361-2
Indiener geeft aan dat beperkte uitbreidingsmogelijkheden in de Groenblauwe landbouwzone zorgen voor risico's voor de continuïteit van het bedrijf terwijl uitbreiding noodzakelijk is om te kunnen voldoen aan de AMvB dierwaardige veehouderij.	ZW-0107-5

Indiener geeft aan dat bij een integrale aanpak van opgaven de groenblauwe landbouwzone een andere titel zou moeten hebben en landbouwkundig gebruik volgend zou moeten zijn. Indiener verzoekt de opgave en ambitie af te stemmen op bredere opgaven zoals vermeld in de POVI en ruimte te bieden voor een mix van landbouw en natuur- en landschapsontwikkeling.	ZW-0166-43
Indiener geeft aan dat bij het verwevingsgebied de term 'een aanvaardbaar leefklimaat' wordt gebruikt, wat niet nastreeft wordt; de gemeente streeft naar een "prettig" leefklimaat voor inwoners.	ZW-1236-196
Indiener geeft aan dat binnen de zone Primair landbouwgebied veel deelgebieden liggen waar gemeenten in de gemeentelijke omgevingsvisie een ander accent en ambitie heeft vastgelegd. Voor een deel is dat zelfs vertaald in omgevingsplannen. De stellige koers dat dit gehele gebied primair voor de landbouw is, legt nogal wat beperking op die strijdig kan zijn met het gemeentelijk beleid en lopende gebiedsontwikkelingen (waaronder enkele uitbreidingsgebieden maar ook natuurontwikkeling of de ontwikkeling van een feest- en gedenkbos aan de Gebleekt steeg) waar de oplossing wellicht niet per definitie een landbouwkundige maatregel is. Daarnaast wordt ook een behoorlijke beperking opgelegd aan stoppende agrariërs en agrariërs die een nieuw toekomstperspectief voor willen/moeten opzoeken. Indiener verzoekt om daar rekening mee te houden en hier ruimte voor te bieden.	ZW-0313-32
Indiener geeft aan dat classificatie als groenblauwe landbouwzone de doelen van zowel waterproblematiek aanpakken als de bescherming van boeren mogelijk maakt.	ZW-0127-6
Indiener geeft aan dat combinaties van landbouw met functies zoals natuurontwikkeling, dag- en verblijfsrecreatie, lokale voedselproductie, wateropgaven, bosontwikkeling en stadslandbouw de financiële stabiliteit van teelten in verwevingsgebieden onmogelijk maken.	ZW-0398-3
Indiener geeft aan dat de aanduiding 'groenblauwe landbouwzone' leidt tot ongewenste versnippering van het landschap en vraagt om herziening naar primair landbouwgebied.	ZW-1099-4
Indiener geeft aan dat de aanduiding van de Groenblauwe landbouwzone niet toepasbaar is op de huidige bedrijfsvoering vanwege fysische beperkingen en forse investeringen in apparatuur voor akkerbouwgewassen.	ZW-1197-1
Indiener geeft aan dat de aanwijzing als blauwgroene zone leidt tot rechtsonzekerheid en ongelijke behandeling van agrariërs, waarbij agrariërs buiten deze zones hun bedrijfsvoering onverminderd kunnen voortzetten.	ZW-0946-4
Indiener geeft aan dat de agrarische activiteit in de groenblauwe landbouwzone veel meer rekening moet gaan houden met kwetsbaarheden voor natuur en water, wat leidt tot onacceptabele eenzijdige beperkingen voor land- en tuinbouw tov het bestaande gebruik. Bestaande reguliere land- en tuinbouw krijgt geen ondernemers-/ontwikkelruimte hetgeen onacceptabel is.	ZW-0556-2
Indiener geeft aan dat de agrarische activiteit in het verwevingsgebied veel meer rekening moet gaan houden met kwetsbaarheden voor de leef kwaliteit in aanpalende woongebieden, wat leidt tot onacceptabele eenzijdige beperkingen voor land- en tuinbouw tov het bestaande gebruik. Bovendien is het de	ZW-0556-1

verwachting dat de beschikbare ruimte nog kleiner wordt vanwege de "straatje erbij" methodiek.	
Indiener geeft aan dat de agrarische sector steeds meer onderdeel wordt van stedelijke ontwikkelingen, wat botst met grootschalige landbouw.	ZW-1211-1
Indiener geeft aan dat de begrenzing van het verwevingsgebied per kern aangepast zou moeten worden, en vraagt om een specifieke en duidelijke contour die past bij de bestaande situatie	ZW-1473-167
Indiener geeft aan dat de behandeling van de Zoneringsvisie GroenBlauwe Landbouwzone in paragraaf 3.4.3 roept om duidelijke doelen voor water, natuur en landschap, en vraagt waar de focus op ligt en welke verwijzingen naar andere hoofdstukken en kaarten hierbij relevant zijn. Ook vraagt indiener wat er concreet bedoeld wordt met een GroenBlauwe Landbouwzone en of dit een nieuwe term is voor gebieden die tegen de kernen liggen en langs Natura2000.	ZW-1473-135
Indiener geeft aan dat de benaming groenblauwe landbouwzone een misleidende benaming is	ZW-1094-12
Indiener geeft aan dat de bepalingen over scheiding tussen mens en dier, spuitvrije zones, en bufferzones voor fijnstof en geur te breed en onduidelijk zijn, en vraagt om meer specificiteit.	ZW-1400-2
Indiener geeft aan dat de beperking van het verwevingsgebied te fors is voor het landbouwbedrijf binnen een straal van 500 meter rondom de stadskern.	ZW-0761-1
Indiener geeft aan dat de beperkingen die voor natuur en tegen landbouw worden opgelegd de gevolgen hiervan niet te overzien zijn voor de bedrijfsvoering	ZW-0482-1
Indiener geeft aan dat de beperkingen opgelegd aan landbouwers binnen de Groenblauwe landbouwzone onduidelijk en beperkend zijn voor ondernemers- en ontwikkelingsruimte en vraagt om duidelijkheid hierover.	ZW-1418-7
Indiener geeft aan dat de beperkingen voor nevenactiviteiten in het Primair landbouwgebied, zoals de verwerking van kuikenmest tot groen gas, onwenselijk zijn (en vraagt hier reactie op).	ZW-0689-1
Indiener geeft aan dat de beweegredenen voor bepaalde zoneringen op de percelen niet duidelijk, herleidbaar of verklaarbaar zijn.	ZW-1063-3
Indiener geeft aan dat de buurtschappen, en ook de woonwijk, als Verwevingsgebied moeten worden opgenomen, gelet op de clustering van woonfuncties.	ZW-0241-140
Indiener geeft aan dat de concurrentiepositie in het Primair Landbouwgebied benauwd zal worden door verplaatsing van collega landbouwers uit verwevingsgebieden en groenblauwe landbouwzones	ZW-0150-5
Indiener geeft aan dat de cumulatie van gebiedsaanduidingen zoals beekdalen, Groenblauwe landbouwzone en extensiveringsgebieden zorgen baart vanwege beperkingen in het reguliere agrarisch gebruik.	ZW-1260-1
Indiener geeft aan dat de delen van wegen die zijn aangewezen als primair landbouwgebied en dat de snippers primair landbouwgebied zijn die grenzen aan N2000-gebieden gecorrigeerd moeten worden.	ZW-0241-174
Indiener geeft aan dat de formulering en context in paragraaf 3.4.4 onvolledig zijn. Er wordt gesproken over de optimalisatie van de begrenzing na overleg	ZW-0188-15

met gemeenten, maar het is onduidelijk wat precies bedoeld wordt met "de geschetste begrenzing" en hoe de optimalisatie plaatsvindt. Er is ook geen specificatie van welke extra maatregelen automatisch of bindend worden opgelegd. Deze onduidelijkheden vereisen verdere invulling en verduidelijking.	
Indiener geeft aan dat de gemeente graag wil weten hoe de transitie naar extensievere vormen van landbouw gestimuleerd zal worden, en of de tekst in de visie voldoende duidelijk maakt dat het primair landbouwgebied met landbouw ambitie behouden blijft.	ZW-1473-162
Indiener geeft aan dat de genoemde percelen volledig zijn vergraven tijdens een eerdere ruilverkaveling.	ZW-0782-1
Indiener geeft aan dat de Groenblauwe landbouwzone beperkingen oplegt die duurzame samenwerking onmogelijk maken.	ZW-0688-1
Indiener geeft aan dat de Groenblauwe Landbouwzone en de groenblauwe mantel beperkingen opleggen aan toekomstige bedrijfsontwikkeling en hiertegen bezwaar wordt gemaakt.	ZW-1111-2
Indiener geeft aan dat de groenblauwe landbouwzone mogelijkheden biedt voor ecologische woonvormen die integreren in het landschap en bijdragen aan natuur- en waterdoelen.	ZW-0858-2
Indiener geeft aan dat de groenblauwe zone binnen het POVI-plan extra beperkingen oplegt die gevolgen hebben voor agrarische activiteiten.	ZW-0061-1
Indiener geeft aan dat de gronden en gebouwen rondom het perceel primair landbouwgebied zijn en dat de complete huiskavel niet mag worden aangetast.	ZW-0765-3
Indiener geeft aan dat de huidige agrarische bestemming wordt opgedeeld in primair landbouwgebied en verwevingsgebied, wat de ontwikkelplannen onduidelijk maakt.	ZW-1240-6
Indiener geeft aan dat de huidige Omgevingsvisie leidt tot onwerkbare situaties voor agrarische bedrijven door de overlapping op hun kavels van Verwevingsgebieden, Groenblauwe zones en Primaire landbouwgebieden en de daarmee samenhangende diversiteit aan regels. Voor indiener betekent dat een zeer klein gedeelte van het bedrijf nog ligt binnen primair landbouw gebeid in tegenstelling tot de huidige situatie. Indiener vraagt op basis waarvan de omvang van het Verwevingsgebied wordt bepaald.	ZW-0556-5
Indiener geeft aan dat de huidige plannen onvoldoende duidelijkheid bieden over de regelgeving en gevolgen van de aanwijzing van EVZ, GBLZ en Zoekgebied Grondwaterbescherming, en verzoekt om verduidelijking van de verplichtingen en rechten van landbouwers binnen deze zones.	ZW-0578-4
Indiener geeft aan dat de huidige teeltbare grond voorzien dient te worden van de status primair landbouwgebied. Zeker voor huiskavels die voor de onderneming van grootte waarde zijn (financieel en operatoneel).	ZW-1226-22
Indiener geeft aan dat de huidige zonering in de Groenblauwe Landbouwzone het fruitteeltbedrijf beperkt in haar ontwikkelingsmogelijkheden.	ZW-1366-2
Indiener geeft aan dat de huidige zoneringen en beleidsregels onzorgvuldig zijn en fouten bevatten. Bijv. de zone beekdalen ligt over zijn perceel, terwijl hij 2,5 meter boven het beekpeil zit, en dat er geen normering voor wateroverlast is in die zone (wat wel zo is).	ZW-0567-1

Indiener geeft aan dat de in de POVI opgenomen zoneringen nooit mogen leiden tot een beperking van agrarische activiteiten. Indiener verzoekt al zijn percelen op te nemen als primair landbouwgrond.	ZW-0993-9
Indiener geeft aan dat de indeling in het verwevingsgebied ernstige bezwaren oplevert voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen en het verder ontwikkelen van het akkerbouwbedrijf. Indiener wil gevarieerde intensieve gewassen kunnen telen maar stelt dat het bedrijf wordt ingeperkt door de indeling in een verwervingsgebied.	ZW-0677-1
Indiener geeft aan dat de indeling in verschillende zones een verdere versnippering inhoudt.	ZW-0172-8
Indiener geeft aan dat de indeling van Limburg in drie gebieden (verweving, primaire landbouw, groenblauwe landbouwzone) geen recht doet aan de eigenheid van de diverse regio's.	ZW-1236-159
Indiener geeft aan dat de intekening van de groenblauwe landbouwzone het bedrijf beperkt in ontwikkelingsmogelijkheden.	ZW-0465-2
Indiener geeft aan dat de kavel deels aangemerkt wordt als primair landbouwgebied en deels als GBLZ en verzoekt om deze geheel te kenmerken als landbouwgebied	ZW-0195-1
Indiener geeft aan dat de lange termijn gevolgen van de groen-blauwe zones kunnen leiden tot een verwilderd, monotoon landschap met minder koeien in de wei, korenvelden, bloeiende aardappelvelden en voedselproductie.	ZW-1269-4
Indiener geeft aan dat de ligging langs een drukke doorgaande weg en in het buitengebied van de MariaPeel beperkingen veroorzaakt onder het POVI-plan.	ZW-0061-2
Indiener geeft aan dat de locatie Aan de Heibloem 21 in Heythuysen is aangemerkt als natte heideontginning. Er is geen sprake van heide of droogte/natte percelen. Met een aanduiding naar primair landbouwgebied is dit opgelost.	ZW-0699-3
Indiener geeft aan dat de locaties zijn aangemerkt als "primair landbouwgebied". Deze locaties op relatief korte afstand liggen van "Natura-2000 gebieden" Sarsven en De Banen. Dit zijn 2 tegengestelde beleidsdoelstellingen die contraproductief zullen gaan werken.	ZW-1491-1
Indiener geeft aan dat de naam Groenblauwe landbouwzone de indruk wekt dat het huidig landbouwkundig gebruik ondergeschikt is aan de opgave. Indiener geeft aan dat dit een onduidelijk misplaatste koers is omdat in de groenblauwe landbouwzone ook veel andere opgaves landen. Indiener geeft aan dat hierbij gedacht kan worden aan de brede beekdalbenadering en ruimte voor waterberging en natuurontwikkeling langs beken. Indiener geeft aan dat verzocht wordt om de opgave centraal te stellen waarbij zoveel als mogelijk rekening gehouden wordt met het agrarisch gebruik.	ZW-0313-31
Indiener geeft aan dat de naamgeving en functie-dominantie van de "Groenblauwe landbouwzone" misleidend is. In werkelijkheid moeten herstel van watersysteem, biodiversiteit, landschap en leefomgeving integraal aan de orde komen. Verzoek: Hernoem de "Groenblauwe landbouwzone" naar een term die meervoudige doelen benadrukt. Richt de beschrijving op doelen in plaats van functies en waarborg ruimte voor andere functies en perspectief	ZW-0188-11

voor stoppende agrariërs. Pas gemeentelijke kaartmateriaal aan waar nieuwe bouwlocaties nu onterecht in primair landbouwgebied liggen.	
Indiener geeft aan dat de nieuwe aanduiding als groenblauwe landbouwzone zorgen oproept over beperkingen op toekomstige bedrijfsontwikkeling, schaalvergroting en functieverandering.	ZW-1073-1
Indiener geeft aan dat de omgevingsvisie niet duidelijk maakt of agrarische bedrijven in de Beekdalen en groenblauwe landbouwzone in hun ontwikkelingsmogelijkheden beperkt worden en of er compensatie wordt gegeven voor bedrijfsschade.	ZW-1219-2
Indiener geeft aan dat de omschrijvingen voor de groenblauwe landbouwzone en beekdalen vaag zijn en verschillende interpretaties mogelijk maken. Terwijl er volgens indiener nog veel onderzocht moet worden, kan het aanwijzen van gebieden nu wel al consequenties hebben voor zijn bedrijf.	ZW-0418-1
Indiener geeft aan dat de omvang van de GBLZ-zorgen baart met betrekking tot uitvoerbaarheid en financiering, gezien de zone op sommige plekken meer dan 2.000 meter breed is, terwijl rijksbeleid in het kader van stikstof een beschermingszone van 250 meter hanteert. Indiener stelt dat het leggen van beleidsdruk op de gehele GBLZ, inclusief maatregelen voor natuurbeheer en functieverandering, het beeld schept dat de provincie verantwoordelijk wordt voor compensatie van alle ondernemers binnen deze ruime zone. Indiener vraagt om transparantie over beschikbare middelen, financiële dekking en de reikwijdte van de provinciale verantwoordelijkheid.	ZW-0196-75
Indiener geeft aan dat de onderbouwing van de toevoeging van het verwevingsgebied onvoldoende is.	ZW-0645-1 ZW-0656-1 ZW-0637-1
Indiener geeft aan dat de ontwerp POVI 2025 resulteert in ongewenste extra beperkingen voor hun landbouwgronden en bedrijfslocaties, waaronder wijziging van gebiedsindeling naar 'verwevingsgebied', 'groenblauwe landbouwzone', en 'natuurnetwerk Limburg'. Indiener verzoekt deze aanduiding te schrappen	ZW-0169-7
Indiener geeft aan dat de onzekerheid over zones en plannen in het POVI financiële risico's veroorzaakt voor het bedrijf.	ZW-0239-10
Indiener geeft aan dat de percelen in het Verwervingsgebied van oudsher als landbouwgronden dienen.	ZW-0828-1
Indiener geeft aan dat de POVI een gedeelte van zijn percelen aanmerkt als verwevingsgebied, terwijl deze als landbouwgrond in gebruik zijn. Indiener wil zijn percelen als landbouwgrond zonder beperkingen kunnen blijven gebruiken.	ZW-0369-1
Indiener geeft aan dat de POVI plannen de rentabiliteit van het melkveebedrijf, nu dat bedrijf voor 80% in de Groenblauwe zone is gelegen, drastisch verlagen en financiële problemen veroorzaken. Indiener maakt bezwaar dat zijn exploitatievrijheid door de POVI wordt ingeperkt.	ZW-0410-7
Indiener geeft aan dat de rigide richtlijn niet bijdraagt aan het economisch perspectief van ondernemers met een transitieopgave of -wens.	ZW-1236-176
Indiener geeft aan dat de stukjes van het perceel ook als primair landbouwgebied moeten worden aangemerkt.	ZW-0785-2

Indiener geeft aan dat de term 'verwevingsgebied' verwarrend is, omdat deze ook in ruimtelijke plannen wordt gebruikt met betrekking tot het verbod op nieuwvestiging of omschakeling naar IV. De gebieden zouden groter moeten zijn dan momenteel op de kaart is aangegeven. Er wordt voorgesteld om een andere term te gebruiken, zoals 'overgangsgebied', om verwarring te voorkomen. Indiener stelt dat door de gebieden zo klein te maken, het overblijvende groen tussen de groenblauwe landbouwzone en de verwevingsgebieden als primair landbouwgebied bestempeld wordt, wat verwachtingen wekt die niet haalbaar zijn op basis van wet- en regelgeving.	ZW-0196-14
Indiener geeft aan dat de toegestane functie (lokale voedselproductie) geen perspectief biedt en remt op mogelijke toekomstige ontwikkelingen.	ZW-0960-8
Indiener geeft aan dat de toewijzing als groenblauwe landbouwzone aanzienlijke beperkingen oplegt aan het gebruik van het perceel, wat gevolgen heeft voor de waarde, flexibiliteit en toekomstig gebruik.	ZW-0577-1 ZW-0579-1
Indiener geeft aan dat de uitsluiten van niet-landbouwfuncties in het primaire landbouwgebied negatieve consequenties heeft in het geval van opkoop- of saneringsregelingen voor stikstofreductie.	ZW-0798-3
Indiener geeft aan dat de versnippering tussen GBLZ en verwevingsgebied op een perceel leidt tot een onwerkbare situatie en een risico vormt voor de bedrijfscontinuïteit en opvolging binnen het familiebedrijf.	ZW-0918-3
Indiener geeft aan dat de verwevingszones pas in een later stadium zijn toegevoegd, wat de kans op fouten in de kaartlagen vergroot, en verzoekt om de kaartlagen in nauwe afstemming met de betrokken gemeenten te controleren en waar nodig te corrigeren.	ZW-0317-182
Indiener geeft aan dat de voorgestelde indeling als groenblauwe landbouwzone niet gewenst is.	ZW-0460-1
Indiener geeft aan dat de waardedaling van landbouwgronden en het bedrijf significant is als gevolg van de beperkingen.	ZW-0688-3
Indiener geeft aan dat de zonering in de Provinciale Omgevingsvisie Limburg leidt tot onwerkbare bedrijfsvoering en vraagt om duidelijkheid over de zone die van toepassing is op zijn percelen.	ZW-0377-2
Indiener geeft aan dat de zonering 'verwevingsgebied' Leveroy eveneens de gronden in het Velden en Kampen landschap moet bevatten.	ZW-0196-18
Indiener geeft aan dat de zoneringen in de povi leiden tot grote onzekerheden	ZW-1078-3
Indiener geeft aan dat de zones geen rekening houden met kavelgrenzen en kadastrale eigendommen, wat tot problemen kan leiden bij doorvertaling in beleid.	ZW-0138-1
Indiener geeft aan dat de zones in de ontwerp POVI en PlanMER niet duidelijk zijn gedefinieerd, wat leidt tot onzekerheid voor bewoners en ondernemers.	ZW-1497-4
Indiener geeft aan dat de zones in de ontwerp POVI en PlanMER niet duidelijk zijn gedefinieerd, wat leidt tot onzekerheid voor bewoners en ondernemers.	ZW-1498-4
Indiener geeft aan dat door de ontwikkeling van een woonwijk bij het bedrijf het verwevingsgebied wordt opgeschoven en een grotere bedreiging en onwenselijk is voor het bedrijf en de landbouwgrond.	ZW-0717-9

Indiener geeft aan dat door de veelheid van nieuwe gebiedsaanduidingen de indruk wordt gewekt dat toekomstige restricties op de loer liggen, zonder duidelijkheid of compensatie	ZW-1143-9
Indiener geeft aan dat dorpskernen steeds groter waardoor de Verwevingsgebieden weer verder opschuiven. Gevraagd wordt het Verwevingsgebied en de uitbreiding van de Groenblauwe landbouwzones te schrappen totdat duidelijk is wat het effect van de landbouw is op de leefomgeving in de kernen. Het kan niet zo zijn dat burgers die bewust het buitengebied opzoeken bepalen wat agrarisch ondernemers wel en niet kunnen en mogen doen. Indiener vraagt deze Omgevingsvisie kritisch te bekijken en in het belang van de agrarisch ondernemer aan te passen.	ZW-0556-12
Indiener geeft aan dat een groot deel van hun perceel met een melkveebedrijf is bestempeld als ecologische verbindingszone, groen/blauwe landbouwzone, beekdalen, kleinschalig landschap met poelen en zoekgebied voor windturbines, en dit hun toekomstperspectief in de weg staat. Indiener verzoekt om antwoord op de vraag hoe zij in de GBLZ en het verwevingsgebied alsnog voor voedselzekerheid kunnen zorgen.	ZW-1144-1
Indiener geeft aan dat een onjuiste bestemming is toegekend aan een gebied ter grootte van 30.	ZW-0111-1
Indiener geeft aan dat een perceel van zijn bedrijf volledig in de overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden, de groenblauwe landbouwzone en extensiveringsgebied komt te liggen, waardoor een rendabele teelt nagenoeg onmogelijk wordt.	ZW-0211-1
Indiener geeft aan dat emissiearme landbouw het telen in verwevingsgebieden verder bemoeilijkt.	ZW-0398-4
Indiener geeft aan dat er duidelijke keuzes moeten worden gemaakt met betrekking tot het ruimtebeslag van noodzakelijke functies in het landelijk gebied. Hoewel dit een nobel streven is, komt het niet terug in de visie.	ZW-1236-162
Indiener geeft aan dat er duidelijkheid moet worden gegeven ten aanzien van het perspectief van agrariërs in de groenblauwe landbouwzone. Het LOS kan namelijk gelezen worden als een voornemen om (bepaalde vormen van) landbouw rondom de Peel onmogelijk te maken. Dit is tegenstrijdig met de POVI, waarin de groenblauwe landbouwzone wordt gezien als een gebied waar de landbouw het primaat heeft, zij het met voorwaarden ten aanzien van bodem, water en natuurherstel. Indiener vraagt om duidelijkheid en een samenhangend perspectief.	ZW-0278-162
Indiener geeft aan dat er een uitleg nodig is over hoe de provincie omgaat met de uitspraak van de provincie (202104808/1/R2) over spuitvrije zones, en vraagt hoe de provincie hiermee omgaat in de POVI, vooral in relatie tot de gezondheid van de mens en de natuurwaarden in Natura2000-gebieden.	ZW-1473-166
Indiener geeft aan dat er een voorbeeld nodig is van hoe agrarische bedrijven zoveel mogelijk ruimte krijgen voor emissiearme landbouw, en vraagt of er een tekst kan worden opgenomen die aangeeft dat agrarische bedrijven die los staan van elkaar, voldoende ruimte krijgen om zich feitelijk te ontwikkelen	ZW-1473-165

Indiener geeft aan dat er een vraag is over de praktische ruimte in de Groenblauwe Landbouwzone voor nieuwe ontwikkelingen, en hoe dit gebied zoveel belangen vastlegt dat hier amper uit te komen is.	ZW-1473-163
Indiener geeft aan dat er enkele percelen liggen in een heuvelachtig gebied. Door de voorgenomen en verboden maatregelen wordt het werken in en het voortbestaan van het bedrijf onmogelijk gemaakt.	ZW-0480-5
Indiener geeft aan dat er ernstige bezwaren zijn omtrent het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen door de voorgestelde indeling in het verwevingsgebied. Indiener stelt dat de gevarieerde intensieve gewassen die ze willen telen lijken door de deze nieuwe indeling te worden ingeperkt.	ZW-0676-1
Indiener geeft aan dat er gestimuleerd wordt om agrarische bebouwing in het verwevingsgebied te hergebruiken, maar vraagt wat als passende niet-agrarische herbestemmingen worden gezien.	ZW-0241-144
Indiener geeft aan dat er in desbetreffende gebieden een scheiding moet zijn tussen mens en dier hetgeen onmogelijk wordt gemaakt door het instellen tot verwervingsgebied waardoor de exploitatie van het bedrijf beperkt of onmogelijk wordt gemaakt en daardoor aanspraak wil maken op nadeelcompensatie.	ZW-0960-6
Indiener geeft aan dat er meer duidelijkheid moet komen over wat de provincie beschouwt als passende niet-agrarische herbestemmingen in verwevingsgebieden.	ZW-0242-91
Indiener geeft aan dat er onduidelijkheid is door overlap tussen de aanduidingen primair landbouwgebied en groenblauwe landbouwzone.	ZW-0413-3
Indiener geeft aan dat er onduidelijkheid is over wat is toegestaan en niet toegestaan in de zones waar bepaalde percelen onder vallen.	ZW-0600-1
Indiener geeft aan dat er onvoldoende rekening gehouden is met bestaande rechten bij het aanwijzen van gebieden in het POVI.	ZW-1386-4
Indiener geeft aan dat er op de kaarten primaire landbouwzones zijn die overlappen met extensiveringsgebieden. Dit leidt tot beleidsmatige tegenstrijdigheden. Indiener verzoekt om deze overlappingen te bekijken en waar dit conflicteert, de zoneringen aan te passen.	ZW-0278-146
Indiener geeft aan dat er problemen zullen ontstaan doordat enkele percelen binnen de groenblauwe zone vallen in combinatie met akkerbouw en tuinbouw.	ZW-0745-1
Indiener geeft aan dat er strikt onderscheid wordt gemaakt tussen de zones ‘groenblauwe landbouwzone’, ‘primair landbouwgebied’ en ‘verwevingsgebied’. Deze indeling gaat gepaard met strakke uitspraken over de mogelijkheden tot menging van functies en waar het primaat ligt. Deze scheiding doet echter geen recht aan de lokale situatie, waar vaak sprake is van (sterke) functiemenging, zowel in de overgangszones als in het primaire landbouwgebied. De voorgestelde zonering lijkt op een maakbare wereld die in de praktijk niet werkbaar is.	ZW-0278-147
Indiener geeft aan dat er zorgen zijn over de toekomst van het melkveebedrijf in Lemiers vanwege de grote ambities in de POVI voor natuur en verwevingsgebieden.	ZW-0800-1
Indiener geeft aan dat het aanwijzen van binnendijkse gebieden als Groen Blauwe Landbouwzone vanwege de Maasvallei niet logisch is, gezien de	ZW-0646-1 ZW-0647-1

toekomstige dijkversterkingen en nieuwe normen die uiterlijk in 2050 worden gerealiseerd.	ZW-0653-1 ZW-0654-1
Indiener geeft aan dat het aanwijzen van bufferzones voor geur en fijnstof de rechtszekerheid ondermijnt, aangezien de melkrundveehouderij en akkerbouwbedrijf voldoen aan geldende vergunningen.	ZW-0227-7
Indiener geeft aan dat het agrarisch bedrijf sinds jaar en dag gevestigd is op de huidige locatie en dat bestaande rechten niet mogen worden aangetast door het feit dat burgerwoningen door de jaren heen dichter bij de bedrijfslocatie zijn gekomen.	ZW-0227-9
Indiener geeft aan dat het bedrijf en percelen te maken krijgt met verschillende zones waar beperkingen op komen te liggen en verzoekt daarom beperkingen op te leggen die werkbaar zijn en tevens de mogelijkheid geeft het bedrijf op een goede manier voort te zetten.	ZW-0950-1
Indiener geeft aan dat het behoud van het Maasduinengebied als agrarisch gebied belangrijk is.	ZW-0804-6
Indiener geeft aan dat het benoemen van de locatie als verwevingsgebied het belang onderschat.	ZW-0679-2
Indiener geeft aan dat het daadwerkelijke gebruik van het buitengebied veel diverser is en dat alleen daadwerkelijke primaire landbouwgebieden als zodanig moeten worden aangeduid, en dat de huidige kleine verwevingszone bij dorpen ervoor zorgt dat het landbouwgebied te dicht op de kern ligt, wat niet gewenst is.	ZW-0237-130
Indiener geeft aan dat het een heel wazig geschreven stuk is met heel veel ruimte voor persoonlijke opvattingen door ambtenaren. Dus heel veel open losse eindjes waar gemeentes zelf hun invulling aan kunnen geven maar die wel desastreuze gevolgen hebben voor de landbouw. Dit geldt eigenlijk voor alle 4 de gebiedstypes in de POVI. Indiener kan zich daarom niet vinden in zulke ontwikkelingen die ook niet gebaseerd worden op feiten uit de praktijk. Het platteland wordt met deze POVI Limburg regels opgelegd die totaal niet werkbaar zijn en die de agrarische sector niet verdient. Hiermee is het respect naar de voedselproducenten weg. Indieneer meent dat dit een bewuste aanslag is op de Limburgse economie. Indiener stelt dat het belangrijker is om een landbouw-effectenrapportage of een Limburgse-economische effectenrapportage te maken dan een milieueffectenrapportage. Indiener is zeer teleurgesteld door deze Povi en hoopt op een plan/visie met meer ipv. Minder ruimte om te boeren/ondernemen.	ZW-0871-4
Indiener geeft aan dat het fruitteeltbedrijf in de Groenblauwe landbouwzone ligt, wat beperkingen met zich meebrengt voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen en bufferzones. De bestrijdingsmiddelen en bufferzones zijn van cruciaal belang voor de productie van kwalitatief goede appels en peren.	ZW-1010-1
Indiener geeft aan dat het gebied grenst aan het natuurnetwerk Limburg en de blauwgroene landbouwzone, en vraagt om duidelijkheid over mogelijke gevolgen voor deze gebieden.	ZW-0736-4

Indiener geeft aan dat het gebruik van bemesting en gewasbeschermingsmiddelen in ecologische verbindingszones mogelijk moet worden verminderd.	ZW-0771-7
Indiener geeft aan dat het huidige voorstel voor het verwevingsgebied uitbreiding van het glastuinbouwbedrijf onmogelijk maakt en daarom onacceptabel is.	ZW-0814-2
Indiener geeft aan dat het landgoed valt binnen elkaar overlappende beleidszones zonder prioritering, zoals het Natuurnetwerk Nederland, de groen-blauwe mantelzone, gebiedspaspoorten, Natura 2000-overgangsgebieden en ecologische verbindingszones. Indiener stelt dat deze overlap en gebrek aan prioritering leidt tot gebrek aan duidelijkheid over de haalbaarheid van gewenste en noodzakelijke gebiedsontwikkelingen. Voorkom beleidsmatige overlap zonder duidelijke prioritering of afwegingskaders.	ZW-0738-2
Indiener geeft aan dat het gebied conform het omgevingsplan van de gemeente, volledig als primair landbouwgebied moet worden aangemerkt.	ZW-0241-172
Indiener geeft aan dat het merendeel van het perceel is geclassificeerd als 'primair landbouwgebied' en een klein gedeelte als 'groenblauwe landbouwzone', terwijl het in zijn geheel in gebruik is als landbouwgrond.	ZW-0054-1
Indiener geeft aan dat het terrein uit de GBLZ gehaald moeten worden.	ZW-0241-173
Indiener geeft aan dat het moeilijk wordt om te zorgen voor een goede vruchtwisseling door de indeling in een bepaald gebied of landbouwzone.	ZW-0480-4
Indiener geeft aan dat het niet uit te leggen is dat er een standaard overgangsgebied van 500m of 2000m is toegevoegd rondom de N2000 gebieden zonder deze inhoudelijk te onderbouwen. De omvang van en de eventuele maatregelen rond een N2000-gebied zijn juist onderwerp van gesprek in het LOS en de uitwerking daarvan. Het heeft geen pas en is onnodig beperkend om op voorhand een zone op te nemen.	ZW-0877-19
Indiener geeft aan dat het niet wenselijk dat er geen ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor de huidige agrariërs buiten het primair landbouwgebied.	ZW-1328-5
Indiener geeft aan dat het onduidelijk is hoe gekomen is tot het kiezen c.q. aangeven van de grenzen van de verwevingsgebieden rond een dorp.	ZW-1389-10
Indiener geeft aan dat het onwenselijk is dat delen van het bedrijfsterrein worden aangewezen als verwevingsgebied, omdat dit toekomstige uitbreidingen onmogelijk maakt.	ZW-0280-2
Indiener geeft aan dat het opleggen van een spuitvrije zone van 500 meter rondom woonwijken negatieve gevolgen heeft, omdat hierdoor de helft van de percelen niet meer geschikt zou zijn voor akkerbouw.	ZW-0478-3
Indiener geeft aan dat het opnemen van de zones nadelige gevolgen heeft voor het eigendom en het gebruik van landbouwperceel 1 en 2, waaronder administratieve lasten, beperkingen op grondgebruik, extra kosten en waardevermindering van eigendom.	ZW-1009-4
Indiener geeft aan dat het plan mogelijk ernstige beperkingen kan opleggen aan de bedrijfsvoering, zoals uitbreiding van teelt- en spuitvrije zones, waardoor economische uitvoerbaarheid in gevaar komt.	ZW-0736-2

Indiener geeft aan dat het plan om 43.000 hectare grond van gebruik te veranderen een grote impact zal hebben op agrarische bedrijven in het Maasduinengebied en zorgen veroorzaakt over het toekomstperspectief van deze sector.	ZW-0804-1
Indiener geeft aan dat het primair landbouwgebied nu als rest-aanduiding lijkt te fungeren, terwijl daarbinnen ook bestaande recreatieve functies ongewenst binnen deze zonering vallen.	ZW-0237-129
Indiener geeft aan dat het te vroeg is om een concrete afstand of een gebied toe te wijzen in verwevingsgebieden vanwege het brede en nog onvolledig onderzochte thema gezondheid.	ZW-0432-1
Indiener geeft aan dat het telen van akkerbouwgewassen nodig is voor vruchtwisseling naast het telen van voedergewassen. Hoe blijft dit mogelijk in de groenblauwe landbouwzone of overgangsgebied Natura 2000 of ecologische verbindingszone?	ZW-1177-22
Indiener geeft aan dat het verweven gebied nu beschreven wordt als onwerkbaar en vraagt hoe de provincie en ingerichte partijen tot maximaal 100 meter strook op de praktijk veiligheid aan kansen willen opschalen.	ZW-1473-164
Indiener geeft aan dat het verwevingsgebied automatisch lijkt te zijn gegenereerd, zonder rekening te houden met lokale kenmerken. Hierdoor is het gebied vaak niet logisch ingetekend en is geen rekening gehouden met andere beleidsvelden en wetten, zoals de BGR.	ZW-1473-184
Indiener geeft aan dat hij niet kan vaststellen per kaart dat er rekening is gehouden met natuurlijke grenzen. De overgangszone is een zone van 500 meter breed welke evenwijdig aan de landsgrenzen getrokken is, zonder rekening te houden met de natuurlijke grenzen. Hierbij wordt geen rekening gehouden met factoren in het landschap zoals bebouwd gebied, wegen of het Julianakanaal.	ZW-0896-3
Indiener geeft aan dat in § 3.4.5 is aangegeven dat de begrenzing van het verwevingsgebied nog indicatief is en dat de begrenzing na overleg met de gemeenten geoptimaliseerd wordt in het definitieve POVI. Indiener geeft aan dat de zone Verwevingsgebied in veel gevallen geen recht doet aan de feitelijke situatie (onder andere doordat de begrenzing van het stedelijk gebied op kaart niet actueel is) en dat die vaak afwijkt van overgangszones die in gemeentelijke omgevingsvisies is vastgelegd. Indiener geeft aan dat het onbegrijpelijk is dat dit tijdens de zienswijzeperiode bepaald wordt en dat vanuit de provincie een disclaimer is uitgegaan dat niet alles verwerkt kan worden. Indiener verzoekt de provincie ook na de zienswijzeperiode de tijd te nemen om te werken aan de juiste begrenzing in overleg met de gemeente. Zo wordt beleid eenduidig gemaakt en gaat initiatiefnemer zich niet beroepen op provinciaal beleid, terwijl dit niet strookt met gemeentelijk beleid	ZW-0313-33
Indiener geeft aan dat in de gemeente vrijwel alles binnen het primair landbouwgebied valt en dat de regels voor ontwikkelingen hierin te streng zijn.	ZW-1236-147
Indiener geeft aan dat in paragraaf 5.6.2 wordt gesteld dat de begrenzing van de ‘groenblauwe landbouwzone’ – de overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden – is vastgesteld op basis van ecologische onderbouwing en natuurlijke grenzen. Deze onderbouwing is echter niet terug	ZW-0278-145

te vinden. Het lijkt erop dat een vaste afstand is gekozen vanaf de grens van het Natura 2000-gebied. Indiener vraagt om deze ecologische onderbouwing toe te lichten en te motiveren waarom per Natura 2000-gebied (en in het bijzonder de Peelvenen) is gekozen voor de ingetekende afstanden.	
Indiener geeft aan dat intensieve gewassen vanuit vruchtwisseling noodzakelijk zijn en vraagt zich af hoe dit kan binnen het Verwevingsgebied/Groenblauwe Landbouwzone.	ZW-0643-2
Indiener geeft aan dat intensievere teelten noodzakelijk zijn om financieel haalbaar te kunnen telen in de groenblauwe landbouwzone en dat dit niet samen kan gaan met specifieke regels voor natuur, landbouw en water.	ZW-0398-1
Indiener geeft aan dat landbouw in verwevingsgebieden niet ondergeschikt mag zijn aan andere functies, en maatwerk leidend moet zijn.	ZW-1060-3
Indiener geeft aan dat landschappelijke, ecologische, geomorfologische en cultuurhistorische waarden ook aanwezig zijn in Primaire landbouwgebieden en Verwevingsgebieden. Er wordt verzocht om passend beschermingsbeleid uit te werken voor deze gebieden.	ZW-0188-19
Indiener geeft aan dat meer rekening moet worden gehouden met natuur, bodem en water in de Groenblauwe Landbouwzone, met nadruk op natuur inclusieve, extensieve en watervriendelijke landbouw.	ZW-0771-4
Indiener geeft aan dat minimaal 40.000 ha landbouwgrond in een verwevingsgebied of groenblauwe zone komt te liggen terwijl compensatie onduidelijk is.	ZW-1358-36
Indiener geeft aan dat na de uitvoering van de Herinrichting nieuwe versnippering door indeling van percelen in verschillende zoneringen (PLG/ BBLZ) moet worden voorkomen.	ZW-0172-5
Indiener geeft aan dat ook de algemene zonering (paragraaf 3.4) feitelijke onjuistheden bevat, met name bij de aanduiding van primair landbouwgebied en natuurgebieden, die niet overeenkomen met de feitelijke situatie ter plaatse.	ZW-0317-172
Indiener geeft aan dat op het perceel enkele hoekjes groen/blauw zijn ingetekend wat als gevolg heeft dat net zoveel (in verband met bewerken) oppervlakte aan de ontsluitingsweg aanwezig moet zijn.	ZW-0785-1
Indiener geeft aan dat een perceel dat deels een verwevingsgebied is geworden, waarschijnlijk problemen geeft voor de teelt van gewassen met betrekking tot bemesting en gewasbescherming.	ZW-0448-3
Indiener geeft aan dat een perceel in Natura 2000 en de groen/blauwe landbouwzone ligt, waardoor problemen ontstaan voor de teelt van intensieve akkerbouwgewassen en de extensivering van de melkveetak door extra regels voor bemesting en gewasbescherming.	ZW-0448-1
Indiener geeft aan dat primair landbouwgebied op veel plekken raar en versnipperd is ingetekend. Zo ligt er bijvoorbeeld een camping direct tegen het dorp aan, waarvan een deel in Primair Landbouwgebied, in Verwevingsgebied en in de Groenblauwe Landbouwzone ligt. Indiener geeft aan dat er een duidelijke kaartlaag ontbreekt voor dit soort functies. Een ander gerelateerd voorbeeld is een jachthaven en vakantiepark, waar alle bebouwing en water is aangeduid als Groenblauwe landbouwzone.	ZW-1473-185

Indiener geeft aan dat steden een groter verwevingsgebied hebben, terwijl de dynamiek niet per se groter is, en verzoekt om de verwevingsgebieden op het grondgebied te vergroten en te laten aansluiten op logische grenzen, zoals aan de oostkant van Offenbeek tot aan de A73, aan de zuidoostkant tot aan Drakenrijk, en in het zuidwesten ten zuiden van de Hovergelei (wegens geplande nieuwe woonwijk), en deze zonering door te laten lopen tot Landal De Lommerbergen, buiten de nieuwbouwplannen.	ZW-0237-128
Indiener geeft aan dat uitbreiding van bestaande niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied alleen als de waarde van voedselproductie en de landbouwkundige waarde is afgewogen ten opzichte van de gewenste uitbreiding van de niet-agrarische functie. Welke toetsingscriteria gelden hiervoor? Dit is zo te vaag.	ZW-0313-99
Indiener geeft aan dat verdere ontwikkeling van het vleesveebedrijf in de groenblauwe zone zeer lastig of onmogelijk wordt door de voorgenomen maatregelen van het POVI.	ZW-0846-1
Indiener geeft aan dat voor meerdere locaties waarbij zij betrokken zijn de zonering niet overeenkomt met de actuele ruimtelijke structuur, gemeentelijke beleidsvoornemens en/of reeds gemaakte afspraken tussen publieke en private partijen.	ZW-0608-18
Indiener geeft aan dat voorkomen moet worden dat via onderliggende zonering of gemeentelijk beleid alsnog feitelijke beperkingen worden opgelegd die het uitgangspunt van het primair landbouwgebied (dat de landbouw als economische activiteit leidend is) ondermijnen	ZW-0171-11
Indiener geeft aan dat ze in het verwevingsgebied met zoveel verplichtingen, aanpassingen en beperkingen te maken gaan krijgen dat de opbrengst van de gewassen gaat afnemen, ze wellicht geen dieren meer mogen houden omdat ze tekort op de bebouwing komen (straatje erbij). Hierdoor valt het hele verdienmodel weg.	ZW-1190-2
Indiener geeft aan dat een mogelijke beperking van het maximaal aantal te houden dieren binnen verwevingsgebieden disproportioneel zou ingrijpen in de schaalgrootte en economische basis van het bedrijf. Dergelijke beperkingen zijn niet proprtioneel ten opzichte van de aard en omvang van het bedrijf.	ZW-0328-4
Indiener geeft aan dat zij in de praktijk moeite hebben met de wijze waarop verwevingsgebieden tot stand zijn gekomen. Indiener stelt dat het lijkt op een lukraak opgeblazen wolkje rondom de buitenzijden van de kernen, soms zelfs juist daar waar water en bodem beperkend zouden moeten zijn (Eyserbeekdal), of waar gemeentegrenzen geschonden worden (uitbreidingspotentie Ubachsberg).	ZW-1445-64
Indiener geeft aan dat Zuid-Limburg niet te vergelijken is met Midden- of Noord-Limburg, terwijl dit in de huidige indeling wel gebeurt.	ZW-1236-160
Indiener geeft aan het goed te vinden dat de provincie niet kiest voor een zonering van het landelijk gebied om daarmee duidelijkheid te geven over wat wel of niet kan. Indiener benadrukt dat op onderdelen nog het nodige onderzocht moet worden, zoals de begrenzing. In de (beleidsmatige) uitwerking van deze zonering ziet men dat daar nog een slag in gemaakt moet worden. Zo is de kaart “Algemene zonering” in combinatie met de	ZW-0313-19

beleidsuitwerking onvoldoende gericht op lokale gebiedskenmerken, identiteit en lokale situatie. Indiener verzoekt, in lijn met het ontwerpend onderzoek, meer differentiatie te bieden. Daarnaast loopt in Weert een pilot waarbij in gesprek wordt gegaan met de omgeving om te onderzoeken wat de juiste begrenzing van de verschillende zoneringen moet zijn. Indiener nodigt de provincie van harte uit om daarbij aan te sluiten om dit gezamenlijk te onderzoeken.	
Indiener geeft aan het niet eens te zijn met de belemmeringen die de POVI voor agrarische ondernemers, waaronder hun eigen onderneming, veroorzaakt in de GBLZ, ecologische verbindingszone en flauwe hellingen.	ZW-1250-1
Indiener geeft in deze zienswijze gewenste aanpassingen voor kaarten aan die (grotendeels) overeenkomen met de tekensessie voor de Parkstadgemeenten die met u heeft plaatsgevonden op 25 juni 2025, waarbij de begrenzingen van de Verwevingsgebieden, de Groenblauwe Landbouwzone, het Primaire Landbouwgebied en de Ecologische Verbindingszone zijn bijgesteld gelet op de feitelijke en/of gewenste situatie. Indiener geeft aan altijd bereid te zijn om exacte begrenzingen samen met de Provincie in te vullen.	ZW-0160-112
Indiener heeft bezwaar tegen het onderdeel van de ontwerp-omgevingsvisie dat de bestemming van het gebied wijzigt naar buitengebied. Indiener verzoekt om het ontwerp omgevingsvisie op dit benoemde onderdeel niet vast te stellen en de huidige bestemming woongebieden te handhaven conform bestaande situatie. De geur en geluidgevoelige objecten in dit genieten binnen de huidige bestemming meer bescherming dan wanneer dit gebiedje wordt bestemd als buitengebied.	ZW-0013-4
Indiener heeft een akkerbouwbedrijf dat zij willen door ontwikkelen en verduurzamen om te kunnen blijven voldoen aan alle eisen rondom onder andere milieu, water en gezondheid. Daarvoor is het wellicht nodig dat zij in de nabije toekomst een nieuwe loods kunnen bouwen, maar het bedrijf is gelegen in de groenblauwe landbouwzone. Uit de POVI leiden ze af dat uitbreiding dan wel verbetering of vernieuwing onmogelijk of lastig wordt in een groenblauwe landbouwzone. Indiener verzoekt aan te geven of en hoe zij hun bedrijf kunnen ontwikkelen?	ZW-0390-1
Indiener heeft een akkerbouwbedrijf met boerderijwinkel die zij willen door ontwikkelen en verduurzamen om te kunnen blijven voldoen aan alle eisen rondom onder andere milieu, water en gezondheid. Daarvoor is het wellicht nodig dat zij in de nabije toekomst een nieuwe loods kunnen bouwen, maar het bedrijf is gelegen in een verwevingsgebied aan de rand van het dorp en overschaduwd door het overgangsgebied natura2000. Uit de POVI leiden ze af dat uitbreiding dan wel verbetering of vernieuwing onmogelijk of lastig wordt in een verwevingsgebied of overgangsgebied natura2000. Indiener verzoekt aan te geven of en hoe zij hun bedrijf kunnen ontwikkelen?	ZW-0430-1
Indiener heeft een bedrijf dat gespecialiseerd is in de teelt en verwerking van peen en de teelt van uien. Voor een toekomstbestendig bedrijf is het van belang dat het bedrijf zich verder kan ontwikkelen. Echter, een gedeelte van het bedrijf en gronden liggen in de Groenblauwe Landbouwzone. Deze zonering geeft als extra beperking dat er beperkingen opgelegd worden	ZW-0872-1

voor wat betreft welke gewassen erop geteeld kunnen worden en op welke manier. Voor de peen is er namelijk een ruime vruchtwisseling nodig wat in samenwerking met andere agrariërs gaat. Door deze ontwikkeling wordt de grond van indiener onaantrekkelijker om te ruilen terwijl de gronddruk al hoog is in de regio. Indiener stelt dat er veel hectares aan de intensieve landbouw worden onttrokken. Indiener maakt bezwaar met de extra beperkingen tgv de nieuwe POVI. Indiener vraagt op welke manieren het bedrijf nog te ontwikkelen is.	
Indiener heeft een fruitteeltbedrijf dat zij willen door ontwikkelen en verduurzamen om te kunnen blijven voldoen aan alle eisen rondom onder andere milieu, water en gezondheid. Daarvoor is het wellicht nodig dat zij in de nabije toekomst een nieuw koelhuis kunnen bouwen, maar ons bedrijf is gelegen in de groenblauwe landbouwzone. Uit de POVI leiden ze af dat uitbreiding dan wel verbetering of vernieuwing onmogelijk of lastig wordt in een groenblauwe landbouwzone. Indiener verzoekt aan te geven of en hoe zij hun bedrijf kunnen ontwikkelen?	ZW-0374-1
Indiener heeft een gemengd agrarisch bedrijf aan de rand van de Mariapeel gelegen in de blauw-groenzone (groenblauwe landbouwzone?) en pacht verschillende pacht- en ruilgronden. Indiener stelt dat de blauw -groene mantel nog vele malen groter gaat worden, zelfs zo dat het de gehele bufferzone (hydrologische bufferzone grondwaterafhankelijke natuur?) betreft. Indiener wil het bedrijf verder ontwikkelen door de afvalstromen van groente en de vrijgekomen vaste en drijfmest bij te dragen aan kringlooplandbouw. Op de locatie staan oude nertsenstallen die indiener wil gaan vervangen voor veestallen om dit mogelijk te maken. Dit is niet bijna onmogelijk met de POVI.	ZW-0871-3
Indiener heeft een gemengd melkvee/akkerbouwbedrijf dat zij willen door ontwikkelen en verduurzamen om te kunnen blijven voldoen aan alle eisen rondom onder andere milieu, dierenwelzijn en emissiereductie. Daarvoor is het nodig dat zij in de nabije toekomst een nieuwe stal en/of loods kunnen bouwen, maar het bedrijf is gelegen in een verwevingsgebied. Uit de POVI leiden ze af dat uitbreiding dan wel verbetering of vernieuwing onmogelijk of lastig wordt in een verwevingsgebied of overgangsgebied natura2000. Indiener verzoekt aan te geven of en hoe zij hun bedrijf kunnen ontwikkelen?	ZW-0505-1
Indiener heeft een landbouwbedrijf en is voornemens in de toekomst het bedrijf verder te ontwikkelen door bijv. de bouw van een duurzame stal ter vervanging van de bestaande stal. Het bedrijf ligt echter in de Groenblauwe Landbouwzone waardoor het verduurzamen van een bedrijf onmogelijk of lastig wordt omdat nieuwe bebouwing niet wenselijk is. Indiener vraagt welke ontwikkelingsmogelijkheden het bedrijf heeft onder de nieuwe POVI. Indiener stelt voor dat er een verruiming van de bouwkavel gegeven wordt, waardoor het mogelijk is om de huidige stal te vervangen en hier een duurzamere vervanging voor te bouwen, maar wel buiten de aangegeven blauwgroene landbouwzone.	ZW-0445-1
Indiener heeft een melkvee- en akkerbouwbedrijf dat zij willen door ontwikkelen en verduurzamen om te kunnen blijven voldoen aan alle eisen rondom voedselveiligheid, emissiereductie, mestverwerking etc. Daarvoor is	ZW-1177-2

het wellicht nodig dat zij in de nabije toekomst nieuwe stallen en/of loodsen kunnen bouwen en eventueel bouwvlakken kunnen uitbreiden. De huidige stallen zijn gelegen in de groenblauwe landbouwzone. Uit de POVI leidt indiener af dat uitbreiding dan wel verbetering of vernieuwing onmogelijk of lastig wordt in deze zones Kunt u ons aangeven of en hoe wij ons bedrijf kunnen ontwikkelen in de toekomst?	
Indiener heeft een melkveebedrijf dat zij willen door ontwikkelen en verduurzamen om te kunnen blijven voldoen aan alle eisen rondom onder andere dierenwelzijn en emissiereductie. Daarvoor is het nodig dat zij in de nabije toekomst een nieuwe stal kunnen bouwen, maar het bedrijf is verdeeld in 3 zones. Te weten de carréhoeve met jongvee in de zone landelijke kern, de melkveestal en een deel van de sleufsilo's in het verwevingsgebied en de mestsilo met overige sleufsilo's bevindt zich in de zone primair landbouw. Uitgaande van de huidige melkveestal die gelegen is in het verwevingsgebied, leiden ze uit de POVI af dat uitbreiding dan wel verbetering of vernieuwing onmogelijk of lastig wordt in een verwevingsgebied. Indiener verzoekt hen aan te geven of en hoe ze het bedrijf kunnen ontwikkelen?	ZW-0426-1
Indiener heeft een paardenbedrijf dat zij willen door ontwikkelen en verduurzamen om te kunnen blijven voldoen aan alle eisen rondom onder andere milieu, dierenwelzijn en veiligheid. Daarvoor is het wellicht nodig dat zij in de nabije toekomst een nieuw stallingsgebouw kunnen bouwen, maar onze bedrijfskavel is gelegen in zowel de groenblauwe landbouwzone, de "overgangszone rondom kwetsbare Natura 2000 gebieden", en het Verwevingsgebied. Uit de POVI leidt indiener af dat uitbreiding dan wel verbetering of vernieuwing onmogelijk of lastig wordt in deze zones. Kunt u ons aangeven of en hoe wij ons bedrijf kunnen ontwikkelen in de toekomst?	ZW-0713-1 ZW-0772-2
Indiener heeft geconstateerd dat onder het kopje primair landbouwgebied ook informatie is opgenomen over de invulling van het verwevingsgebied. Deze omissie dient te worden hersteld.	ZW-0875-9
Indiener heeft verschillende voorstellen/aanpassingen m.b.t. de zonering van 'Primair landbouwgebied', 'Groenblauwe Landbouwzone' en het 'Verwevingsgebied'. Zo kent de gemeente Kerkrade geen gebieden voor 'Primaire Landbouw' en wordt verzocht om deze willekeurige snippers over de gehele gemeente te verwijderen.	ZW-0263-50
Indiener is het niet eens met het principe dat het uitsluiten van niet-agrarische (neven)activiteiten in Primair Landbouwgebied gecompenseerd kan worden door hiervoor meer ruimte te bieden in het Verwevingsgebied.	ZW-0877-38
Indiener is het oneens met de uitgangspunten die centraal staan in het verwevingsgebied en geven geen vertrouwen voor agrariërs die willen bouwen aan een duurzame agrarische exploitatie	ZW-1094-10
Indiener is het oneens met de zonering 'verwevingsgebied' ter plaatse van Spoorzone	ZW-0317-247
Indiener is het oneens met het feit dat een specifiek aantal percelen (zie document) in het ontwerp is opgenomen als groenblauwe landbouwzone, maasvallei en hydraulische bufferzone, aangezien het vruchtenwisseling en mogelijkheden belemmert.	ZW-0717-6

Indiener is het oneens met het feit dat een specifiek aantal percelen (zie document) in het ontwerp is opgenomen als groenblauwe zone, extensiveringsgebied en rivierdal, terwijl er geen water komt op het perceel in verband met de hoogteligging.	ZW-0717-5
Indiener is van mening dat de breedte van de zone niet is onderbouwd en arbitrair qua omvang (50, 100 en respectievelijk 500 m) en wijkt bovendien af van dergelijke door enkele gemeenten reeds geprojecteerde zones.	ZW-0877-24
Indiener is van mening dat de povi naar de toekomst toe een negatieve impact heeft vanwege de lappendeken aan gebiedsafbakeningen	ZW-1094-11
Indiener is van mening dat de voorgestelde wijzigingen Buitengebied naar Primair Landbouwgebied geen noemenswaardige aanvullende bescherming van landbouwgrond ten opzichte van de POVI 2021 opleveren.	ZW-0877-34
Indiener is van mening dat door de verwevingszone en de daaraan gekoppelde ontwikkelmogelijkheden: Uitbreiding van bestaande bouwvlakken en bebouwing kan alleen als dat vanuit de kwaliteit van het gebied leidt tot een verbetering (ruimte en milieu) en niet belemmerend werkt voor het toekomstperspectief van de bebouwde omgeving” een sterfhuisconstructie wordt bewerkstelligd voor de in deze zone reeds aanwezige agrarische bedrijven.	ZW-0877-23
Indiener is van mening dat er erg weinig reële opties zijn voor bedrijven om te schakelen in de verwevingsgebieden. Paarden houderij is een van de weinige reële opties.	ZW-0877-30
Indiener is van mening dat het aanwijzen van verwevingsgebieden kan leiden tot meer spanningen en polarisatie tussen agrariërs en andere gebruikers/burgers.	ZW-0877-32
Indiener is van mening dat het instellen van verwevingsgebieden niet past bij het subsidiariteitsbeginsel en de Omgevingswet, die meer lokale afwegingsruimte voor gemeenten beogen. Gemeenten kunnen zelf besluiten zonder provinciale kaderstelling.	ZW-0877-31
Indiener is van mening dat het primaire Landbouwgebied wordt verkleind en zal mogelijk nog verder worden verkleind door overheveling van extensiveringsgebieden naar de Groenblauwe Landbouwzone; het blijft bovendien gevoelig voor grondclaims.	ZW-0877-35
Indiener is van mening dat in het verwevingsgebied de impact van de landbouw op gevoelige functies volledig en ten onrechte wordt afgewenteld op de agrarische ondernemer. Daar is de indiener het niet mee eens.	ZW-0877-25
Indiener leest dat de begrenzing van de overgangsgebieden rond natuur nog nader worden begrensd op basis van o.a. hydrologische onderzoeken. Dat brengt hen tot de conclusie dat de ontwerp POVI prematuur is en in deze vorm niet gepubliceerd had mogen worden. Het was beter geweest meer momenten van vooroverleg te hebben en meer onderzoek te doen. Daardoor had de POVI minder onduidelijkheden bevat en hadden belanghebbenden gerichter kunnen reageren	ZW-0877-11
Indiener maakt bezwaar dat zijn bedrijf dat stamt uit 1700 nu ineens geen rundvee meer kan houden vanwege de verwevingsgebieden, terwijl het bedrijf tot op heden altijd in het buitengebied heeft gelegen.	ZW-1358-21

Indiener maakt bezwaar omdat er onvoldoende is uitgewerkt wat de consequenties zijn voor de bedrijfsvoering in een verwevingsgebied	ZW-0427-1
Indiener maakt bezwaar tegen de aanwijzing van Groenblauwe Landbouwzone voor diens gronden vanwege mogelijke gevolgen voor gebruiksmogelijkheden, economische waarde en exploitatie	ZW-0429-5
Indiener maakt bezwaar tegen de benoeming van de GBLZ op zijn landbouw percelen vanwege maatregelen die agrarische activiteiten beperken en de verwachte waardevermindering van eigendommen.	ZW-0993-5
Indiener maakt bezwaar tegen de beperkingen door de ligging van gronden in de Groen Blauwe Mantel.	ZW-0777-7
Indiener maakt bezwaar tegen de gevolgen van het verwevingsgebied over de hoofdlocatie aan de rand van het dorp, vanwege onduidelijke consequenties voor de bedrijfsvoering.	ZW-1219-1
Indiener maakt bezwaar tegen de indeling in Groenblauw landbouwzone omdat het perceel al tientallen jaren is verpacht aan een akkerbouwbedrijf dat opereert volgens de voorwaarden van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en voldoet aan alle strikte ecologische en agrarische richtlijnen.	ZW-0215-3
Indiener maakt bezwaar tegen de indeling in verwevingsgebied en gebiedspaspoort voor zijn perceel.	ZW-1224-9
Indiener maakt bezwaar tegen de ingetekende gebiedsaanwijzingen in het Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg, omdat deze de toekomst van bedrijvigheden op percelen rond het Zout pad in Venlo ernstig belemmeren.	ZW-1108-1
Indiener maakt bezwaar tegen extra belemmeringen door de zonering ‘overgangsgebied’ en stelt dat niet wordt voldaan aan de vereisten van de Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en het Rijksbeleid.	ZW-0499-6
Indiener maakt bezwaar tegen het opnemen van zowel een groenblauwe landbouwzone al een primaire landbouwzone op landbouwperceel 1 en 2 in het Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg. De ingetekende gebieden van de zoneringen krijgen een vorm in het veld die moeilijk in kaart te brengen is. Indiener stelt daarom dat het gebruik van de landbouwpercelen voor landbouwdoeleinden uitermate beperkt wordt.	ZW-1009-1
Indiener maakt bezwaar tegen het plan om een verwevingsgebied te maken op de gronden kadaster N459 en N19 en daarbuiten omdat diens vergunde veehouderij met een bijbehorende stankcirkel aanwezig is en nieuwe geurgevoelige functies daarom niet toe te staan.	ZW-0506-1
Indiener maakt bezwaar tegen het toekennen van de zonering van het verwervingsgebied op zijn agrarische percelen vanwege mogelijke beperkingen zoals spuitvrije zones en de negatieve waarde-impact op de landbouwgrond.	ZW-0993-3
Indiener maakt bezwaar tegen het voornemen om hun percelen aan te wijzen als onderdeel van het Verwevingsgebied en/of Groenblauwe Landbouwzone. Omdat dit hun bedrijfsplannen kan belemmeren.	ZW-0942-1
Indiener maakt bezwaar tegen indeling in de Groenblauwe landbouwzone en wijst op een samenwerkingsinitiatief van agrariërs die het gebied de Korbus willen inrichten met een mozaïek van ANLb-percelen,	ZW-0215-5

Indiener maakt hierbij bezwaar tegen de voorgenomen aanwijzing van onze percelen tot Groenblauwe mantelzone en verzoeken de provincie met nadruk om deze gronden niet op te nemen in de definitieve versie van de POVI. Indiener verzoekt om: 1. De percelen (zie originele zienswijzetekst) niet definitief aan te wijzen als onderdeel van de Groenblauwe Landbouwzone in de POVI 2025; 2. Volledige transparantie te geven over de afwegingscriteria, beleidsmatige onderbouwing en gebiedsselectie die ten grondslag liggen aan deze voorgenomen aanwijzing; 3. De belangen van grondeigenaren, waaronder schade, gebruikswaarde en familiegeschiedenis, expliciet mee te nemen in de uiteindelijke afweging.; 4. In toekomstige planprocedures te zorgen voor tijdige en directe communicatie met grondeigenaren, en hen actief te betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen die hun eigendom en bestaanszekerheid raken; 5. Te waarborgen dat de verdeling van ruimtelijke lasten evenwichtig plaatsvindt, en dat individuele agrariërs niet worden belast voor het mogelijk maken van ruimtelijke intensivering elders.	ZW-0218-13
Indiener maakt hierbij een voorbehoud voor wat betreft de afbakening en interpretatie van het verwevingsgebied, aangezien het kaartmateriaal van de POVI nog niet definitief is en er blijkbaar nog omissies in het kaartmateriaal zit, ondanks het ter inzage leggen van de POVI, dit gelet op het mogelijk verstrekkende effect daarvan op (potentiële) nieuwbouwlocaties.	ZW-0319-179
Indiener maakt zich grote zorgen over de vergroting van de groenblauwe mantel naar de groenblauwe landbouwzone en de gevolgen voor de teelt van intensieve gewassen. Voor de vruchtwisseling moet hij intensieve gewassen kunnen telen. Indiener vraagt of dat mogelijk blijft in groenblauwe landbouwzones of verwevingsgebieden?	ZW-0838-3
Indiener maakt zich zorgen over de praktische gevolgen van de nieuwe zoneringen	ZW-0173-6
Indiener maakt zich zorgen over het ontbreken van toekomstperspectief voor blijvende landbouw in de gebieden met gebiedspaspoorten en begrenzingen zoals de GBLZ, zonder concreet handelingsperspectief of compensatie.	ZW-1260-6
Indiener maakt zich zorgen over het voortbestaan van de onderneming door het aanwijzen van onderdelen van de onderneming (glastuinbouw, boomgaarden en akkerbouwgronden) als verwevingsgebied.	ZW-0945-6
Indiener maakt zicht ernstige zorgen over de aanduiding ‘Verwevingsgebied’ op 1 van de veldkavels. Indiener stelt dat tgv de aanduiding ‘spuitvrije zone’ deze gronden niet meer inzetbaar voor gangbare landbouwpraktijken en aldus waardedaling zal optreden. Indiener vindt het onacceptabel om met de kennis van nu inzake ‘spuitvrije zones’ de aanduiding ‘Verwevingsgebied’ te koppelen aan ‘spuitvrije zones’. Indiener verzoekt de aanduiding ‘Verwevingsgebied’ niet te koppelen aan ‘spuitvrije zones’.	ZW-0870-2
Indiener meent dat de ligging van percelen in het Loobeekdal en de aanduiding Groenblauwe landbouwzone beperkingen gaat opleveren voor de bedrijfsvoeren en dat daarmee geen rekening wordt gehouden met zijn bedrijf.	ZW-0380-9

Indiener merkt op bij paragraaf 6.10.1: Waarom de keuze voor de term groenblauwe landbouwzone? Terwijl in deze alinea al aangegeven wordt dat in deze zone meerdere belangen spelen.	ZW-1204-192
Indiener merkt op dat dat de huidige ligging van beekdalen volgens het ontwerp niet overeenkomt met de daadwerkelijke laagtes in het landschap (volgens hoogtekaarten), waardoor het dal begrip niet correct wordt toegepast.	ZW-0153-5
Indiener merkt op dat de kaarten bij de POVI soms vreemde snippers/technische fouten bevatten en geeft als voorbeeld een primaire landbouwzone die over het tankstation is gelegd en een driehoek primair landbouwgebied gelegen in het Julianakanaal en verzoekt om correctie, dan wel een nadere onderbouwing van de gemaakte keuzes.	ZW-0314-129
Indiener merkt op dat de term "groenblauwe" landbouwzone de suggestie wekt dat het om een gebied gaat dat primair ten dienste staat van 1 economische sector, namelijk de landbouw. Hiermee wordt onvoldoende recht gedaan aan het multifunctionele karakter van deze zones, waarin ook natuur, water en landschappelijke doelen een belangrijke rol spelen. Naar de mening van indiener zou de povi sterker moeten uitgaan van de doelen die de provincie met deze gebieden voor ogen heeft en deze dan ook helder benoemen.	ZW-1164-11
Indiener merkt op dat er meerdere (wel vijf) verschillende zoneringen over één landbouwperceel gelegd worden. Ook zijn er situaties waarin één perceel onder meerdere gebiedspaspoorten en zoneringen valt, wat leidt tot verwarring over de huidige betekenis en toekomstige gevolgen voor uw onderneming.	ZW-0173-1
Indiener merkt op dat zijn bedrijf in het nieuwe ontwerp in beperkende zones komen te liggen (Groenblauwe Landbouwzone, Hydrologische bufferzone, overgangsgebied Natura 2000), wat voorheen niet het geval was.	ZW-0827-11
Indiener mist in Primair Landbouwgebied een proactieve houding ten aanzien van hightech, emissiearme land- en tuinbouw. Door deze vormen van hoogproductieve land- en tuinbouw te faciliteren (intensivering) ontstaat er elders ruimte om te extensiveren. Voorbeeld is aanvullende ruimte voor bedekte teelten waardoor deze teelten “uit de vollegrond” gaan of ruimte voor grootschalige Teel ondersteunende Voorzieningen waardoor er per saldo minder emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen naar het grond- en oppervlaktewater en naar de omgeving gaan. Maar ook de facilitering van emissiearme veehouderijen zou hier passend zijn.	ZW-0877-39
Indiener neemt kennis van de ambitie om in de overgangsgebieden rondom Natura 2000 gebieden ruimte te bieden voor water(berging) in de deelgebieden beekdalen en natte laagten in de hoofdzonering Groenblauwe Landbouwzone. Indiener verzoekt deze ambitie uit te breiden naar de deelgebieden beekdalen en natte laagten van de hoofdzonering Verwevinggebied omwille van de waterberging.	ZW-1038-7
Indiener roept op om ontwikkelruimte en toekomstperspectief te benoemen voor bestaande bedrijven die zich bevinden in verwervingsgebieden.	ZW-0915-9
Indiener snapt niet dat een groot deel van zijn agrarisch bedrijf is ingedeeld als groenblauwe zone terwijl dit niet de feitelijke situatie is.	ZW-1358-25

Indiener stelt dat er een begrenzing van Primair Landbouwgebied en Verwevingsgebied is dwars over twee bedrijven trokken. Dit is niet werkbaar Voorstel: leg het in Primair Landbouwgebied	ZW-0224-185
Indiener stelt dat aanduiding Groenblauwe landbouwzone en Natura 2000-overgangsgebied willekeurig zijn toegekend en leiden tot rechtsonzekerheid.	ZW-0981-12
Indiener stelt dat aanduidingen leiden tot rechtsonzekerheid voor agrarische bedrijven.	ZW-1457-19
Indiener stelt dat aanwijzing als Verwevingsgebied geen nieuwe beperkingen mag opleveren en dat de gevolgen voor agrarisch gebruik onvoldoende zijn toegelicht.	ZW-1058-10
Indiener stelt dat aanwijzing als Verwevingsgebied niet mag leiden tot nieuwe beperkingen op bestaande agrarische activiteiten.	ZW-1053-11
Indiener stelt dat aanwijzing van de Groenblauwe landbouwzone onvoldoende is onderbouwd en willekeurig is begrensd. Indiener verzoekt dat bestaande agrarische gebruiksmogelijkheden volledig gewaarborgd blijven.	ZW-1270-4 ZW-1349-4
Indiener stelt dat aanwijzing van gronden als Verwevingsgebied geen extra beperkingen mag opleggen aan agrarisch gebruik en dat dit expliciet als uitgangspunt moet worden vastgelegd.	ZW-1140-8
Indiener stelt dat aanwijzing van het Verwevingsgebied onvoldoende is onderbouwd en willekeurig is begrensd. Indiener verzoekt dat bestaande agrarische gebruiksmogelijkheden volledig gewaarborgd blijven.	ZW-1270-6
Indiener stelt dat aanwijzing van percelen als Groenblauwe landbouwzone willekeurig en onvoldoende onderbouwd is en leidt tot onzekerheid.	ZW-1077-5 ZW-1134-7 ZW-1141-10
Indiener stelt dat aanwijzing van percelen als Groenblauwe landbouwzone willekeurig en zonder gebiedsonderzoek heeft plaatsgevonden, wat rechtsonzekerheid schept.	ZW-1058-8 ZW-1095-7
Indiener stelt dat aanwijzing van percelen als Verwevingsgebied geen extra beperkingen mag opleveren voor bestaand agrarisch gebruik.	ZW-1141-8
Indiener stelt dat activiteiten in dit gebied economisch onmogelijk worden doordat het gebied in meerdere zones valt.	ZW-0522-1
Indiener stelt dat agrarisch gebruik binnen verwevingsgebieden volledig mogelijk moet blijven en dat de aanwijzing geen extra beperkingen of juridische onzekerheid mag opleveren.	ZW-0908-7
Indiener stelt dat agrarisch grondgebruik in de groenblauwe landbouwzone ondergeschikt wordt gemaakt aan de belangen van natuur, water en bodem.	ZW-0879-8
Indiener stelt dat agrarische bouwkavels planologisch zorgvuldig zijn vastgelegd in gemeentelijke plannen, waarbij provinciaal beleid al is verwerkt. Provinciale gebiedsaanduidingen mogen daarom geen aanvullende beperkingen opleggen.	ZW-0810-2
Indiener stelt dat als er vanuit de regelgeving meer of bredere beperkingen komen ter bescherming van de leefomgeving rondom kernen, deze direct van invloed op de bouwvlakken en open teelten nabij de kernen zijn.	ZW-0637-3
Indiener stelt dat andere percelen eveneens onterecht of te ruim zijn ingetekend als Groenblauwe landbouwzone, zonder gebiedsonderzoek of feitelijke afbakening.	ZW-1033-11

Indiener stelt dat bedrijfsvoering op basis van meerdere zones onuitvoerbaar is in de praktijk. Dit leidt direct tot de vraag tot welke hoofdzone het perceel in zo'n geval wordt gerekend. Welk juridisch kader is hierop van toepassing.	ZW-0772-3
Indiener stelt dat bedrijfsvoering op basis van meerdere zones onuitvoerbaar is in de praktijk. Het bedrijf is gelegen in de groenblauwe landbouwzone, maar wordt overschaduwd door het overgangsgebied van een Natura 2000 gebied, een verwevingsgebied en een ecologische verbindingszone. Dit leidt direct tot de vraag tot welke hoofdzone het perceel in zo'n geval wordt gerekend.	ZW-1177-3
Indiener stelt dat begrenzingen van genoemde zones willekeurig zijn vastgesteld zonder gebiedsonderzoek, wat rechtsonzekerheid veroorzaakt.	ZW-1101-6
Indiener stelt dat bij de vaststelling van een bestemmingsplan provinciaal beleid al is vertaald naar de situering en gebruiksmogelijkheden van de bouwkavel. Daarom mogen provinciale gebiedsaanduidingen geen aanvullende beperkingen opleggen.	ZW-0737-2
Indiener stelt dat bij een perceel dat zowel Primair landbouwgebied is als GBLZ er geen extra beperkingen oplegt mogen worden aan de huidige bedrijfsvoering en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden, omdat de percelen primair landbouwgrond blijven en als zodanig benut dienen te kunnen worden. Indiener stelt dat de beleidsmaatregelen niet mogen leiden tot aanvullende voorwaarden of beperkingen ten aanzien van gewaskeuze, bemesting, watergebruik of ruimtelijke ontwikkeling.	ZW-0932-3
Indiener stelt dat bij Walen een deel van het gebied verwevingsgebied is en een ander deel niet	ZW-0207-155
Indiener stelt dat binnen primair landbouwgebied geen aanvullende beperkingen mogen worden opgelegd bovenop bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1381-7
Indiener stelt dat binnen primair landbouwgebied geen aanvullende beperkingen of voorwaarden mogen worden opgelegd bovenop bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1375-6
Indiener stelt dat biologische landbouw goed aansluit bij de doelen van de groenblauwe landbouwzone en verzoekt om expliciete benoeming als voorkeursrichting.	ZW-0298-12
Indiener stelt dat bouwvlakken van (biologische) agrarische bedrijven soms in meerdere zones liggen, wat leidt tot onduidelijkheid.	ZW-0298-16
Indiener stelt dat de Camping en een aantal aangrenzende percelen op plankaart van de ontwerp-POVI is aangeduid als 'Primair Landbouwgebied' en dat deze aanduiding niet aansluit bij het feitelijk en huidig gebruik van de betreffende gronden. Indiener verzoekt om de aanduiding 'Primair Landbouwgebied' op de camping en aangrenzende percelen te wijzigen in 'Verwevingsgebied'.	ZW-1199-104
Indiener stelt dat het vakantiepark in het 'Primair Landbouwgebied' is gelegen. Verzoek is om dit te wijzigen naar Verwevingsgebied of GBLZ.	ZW-0186-169
Indiener stelt dat cultuurgronden die in de Omgevingsvisie als Groenblauwe landbouwzone zijn aangeduid, agrarisch gebruikt blijven en daarom niet aanvullend mogen worden beperkt.	ZW-1401-9 ZW-1405-16

Indiener stelt dat cultuurgronden rondom agrarische bedrijfslocaties in de Ontwerpvisie zijn voorzien van meerdere nieuwe gebiedsaanduidingen, waaronder groenblauwe landbouwzone, ecologische verbindingszone en overgangsgebied rondom Natura 2000-gebieden, zonder dat dit op onderzoek berust.	ZW-0573-6
Indiener stelt dat cultuurgronden van het bedrijf ten onrechte zijn aangeduid als Groenblauwe landbouwzone.	ZW-1426-12 ZW-1433-8
Indiener stelt dat de 100m-zone van het Verwevingsgebied een willekeurig perimeter is dat losstaat van de geschiktheid van een specifieke locatie.	ZW-1263-2
Indiener stelt dat de aanduiding ‘primair landbouwgebied’ correct is en verzoekt deze ongewijzigd te handhaven op alle bij de bedrijfsvoering behorende percelen. Tevens verzoekt indiener vast te leggen dat binnen dit primair landbouwgebied geen aanvullende beperkingen of voorwaarden worden opgelegd bovenop bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1295-3
Indiener stelt dat de aanduiding groenblauwe landbouwzone innovatie zoals de teelt van zacht fruit op stellingen belemmert, terwijl dit juist een duurzame en milieuvriendelijke teeltmethode is.	ZW-0973-11
Indiener stelt dat de aanduiding Groenblauwe landbouwzone onvoldoende concreet is uitgewerkt.	ZW-1414-7
Indiener stelt dat de aanduiding Groenblauwe landbouwzone onvoldoende is onderbouwd en willekeurig is ingetekend.	ZW-1401-11 ZW-1433-11
Indiener stelt dat de aanduiding Groenblauwe landbouwzone willekeurig en fragmentarisch is ingetekend.	ZW-1428-13
Indiener stelt dat de aanduiding Groenblauwe landbouwzone willekeurig en zonder onderzoek is vastgesteld, wat leidt tot onzekerheid over gebruik en ontwikkeling.	ZW-1039-11
Indiener stelt dat de aanduiding Groenblauwe landbouwzone willekeurig is begrensd zonder gebiedsonderzoek, waardoor de gevolgen voor de bedrijfsvoering onduidelijk zijn.	ZW-1044-8
Indiener stelt dat de aanduiding primair agrarisch gebied onvoldoende concreet is uitgewerkt.	ZW-1414-3
Indiener stelt dat de aanduiding primair landbouwgebied voor de meeste percelen correct is en aansluit bij de feitelijke situatie, maar dat aanvullend toegevoegde gebiedsaanduidingen zoals groenblauwe landbouwzone leiden tot rechtsonzekerheid.	ZW-0973-9
Indiener stelt dat de aanduiding van een smalle strook op de locatie als 'Primair Landbouwgebied' niet correct is. De betreffende strook is (was) geen landbouwgrond en maakt zowel feitelijk als functioneel integraal onderdeel uit van het terrein. Indiener verzoekt de aanduiding 'Primair Landbouwgebied' op deze locatie te verwijderen en te wijzigen in de aanduiding 'Verwevingsgebied'.	ZW-1199-105
Indiener stelt dat de aanduiding Verwevingsgebied geen beperkingen mag opleggen aan regulier agrarisch gebruik en dat dit expliciet als uitgangspunt moet worden vastgelegd.	ZW-1101-9
Indiener stelt dat de aanduiding verwevingsgebied niet mag leiden tot beperkingen zoals spuitzones, afstandseisen of ontwikkelingsbeperkingen.	ZW-0979-12 ZW-1122-12

Indiener stelt dat de aanduiding verwevingsgebied onduidelijk is en tot rechtsonzekerheid leidt.	ZW-1414-9
Indiener stelt dat de aanduiding verwevingsgebied onvoldoende is toegelicht en dat agrarisch gebruik daar niet door beperkt mag worden.	ZW-0737-14
Indiener stelt dat de aanduiding Verwevingsgebied willekeurig is vastgesteld, zonder onderbouwing of gebiedsstudie, waardoor rechtsonzekerheid ontstaat.	ZW-1146-6 ZW-1166-6 ZW-1039-7
Indiener stelt dat de aanleg van extra natuurgebieden en/of natuurlijke verbindingen in ecologische verbindingszones binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt dient te gelden. Naast het feit dat de overheid daarvoor volgens de indiener niet over de financiële middelen en benodigde ruilgrond beschikt, zal dit de grondprijs voor grondgebonden land- en tuinbouwbedrijven verder opdrijven. Dit doet zich volgens de indiener sinds een aantal jaren in versterkte mate voor nu de grond alleen maar schaarser wordt door overige onttrekkingen voor infra, woningbouw en bedrijfsterreinen.	ZW-0932-7
Indiener stelt dat de aanwijzing en begrenzing van de Groenblauwe landbouwzone onvoldoende zijn onderbouwd en willekeurig tot stand zijn gekomen. Indiener verzoekt de bestaande gebruiksmogelijkheden volledig te waarborgen.	ZW-1323-4
Indiener stelt dat de aanwijzing van de bedrijfslocatie als Groenblauwe landbouwzone arbitrair en onvoldoende onderbouwd is, en onzekerheid schept voor de bedrijfsvoering.	ZW-1053-7
Indiener stelt dat de aanwijzing van de bedrijfslocatie als groenblauwe landbouwzone en overgangsgebied Natura 2000 arbitrair is vastgesteld en leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-0737-7
Indiener stelt dat de aanwijzing van de bedrijfslocatie als groenblauwe landbouwzone onvoldoende is onderbouwd en willekeurig lijkt bepaald, zonder rekening te houden met langdurig agrarisch gebruik.	ZW-0884-7
Indiener stelt dat de aanwijzing van de bedrijfslocatie als groenblauwe landbouwzone onvoldoende is onderbouwd en willekeurig lijkt bepaald.	ZW-0889-7
Indiener stelt dat de aanwijzing van de bedrijfslocatie als verwevingsgebied geen aanvullende beperkingen mag opleveren voor agrarisch gebruik.	ZW-0889-5
Indiener stelt dat de aanwijzing van de bedrijfslocatie als verwevingsgebied onvoldoende is onderbouwd, omdat geen gebiedsonderzoek is verricht.	ZW-0830-7
Indiener stelt dat de aanwijzing van de Groenblauwe landbouwzone en ecologische verbindingszones onvoldoende is onderbouwd en willekeurig lijkt vastgesteld. Indiener verzoekt vast te leggen dat huidig agrarisch gebruik behouden blijft en dat aanvullende beperkingen achterwege blijven.	ZW-1241-6
Indiener stelt dat de aanwijzing van de Groenblauwe landbouwzone en het Verwevingsgebied willekeurig is, omdat geen gebiedsonderzoek heeft plaatsgevonden. Indiener verzoekt de huidige gebruiksmogelijkheden volledig te waarborgen.	ZW-1254-4

Indiener stelt dat de aanwijzing van de Groenblauwe landbouwzone onvoldoende is onderbouwd en dat de begrenzing willekeurig tot stand is gekomen. Indiener verzoekt dat huidig agrarisch gebruik volledig behouden blijft.	ZW-1322-4 ZW-1334-4 ZW-1405-18 ZW-1189-6 ZW-1193-6 ZW-1196-6
Indiener stelt dat de aanwijzing van percelen als Verwevingsgebied niet mag leiden tot beperkingen voor regulier agrarisch gebruik.	ZW-1072-7
Indiener stelt dat de agrarische bouwkavel van het bedrijf ten onrechte is aangeduid als verwevingsgebied, terwijl dit planologisch al zorgvuldig is vastgelegd in een gemeentelijk bestemmingsplan.	ZW-0908-1
Indiener stelt dat de bebouwing aan onderkant van het dorp ook in een landbouwzone valt en de bovenkant niet. Hierdoor wordt volgens de indiener het beeld geschetst dat de indeling door AI is gegenereerd is en er daarna niet nog eens kritisch naar gekeken is.	ZW-1178-11
Indiener stelt dat de bedrijfskavels van agrarische bedrijven vaak overlappen met meerdere gebiedsaanduidingen zoals primair landbouwgebied, groenblauwe landbouwzone, ecologische verbindingszone en diverse gebiedspaspoorten, wat leidt tot onduidelijkheid.	ZW-0573-1
Indiener stelt dat de bedrijfslocatie onterecht is aangemerkt als Groenblauwe landbouwzone en overgangsgebied Natura 2000, zonder gebiedsonderzoek of onderbouwing.	ZW-0979-8
Indiener stelt dat de bedrijfslocatie onterecht meerdere gebiedsaanduidingen heeft gekregen, waardoor zonder onderbouwing grote rechtsonzekerheid ontstaat over huidige en toekomstige gebruiksmogelijkheden.	ZW-0973-7
Indiener stelt dat de bedrijfslocatie ten onrechte is aangeduid als verwevingsgebied.	ZW-1401-7 ZW-1405-6
Indiener stelt dat de bedrijfslocatie ten onrechte is aangemerkt als verwevingsgebied en natuurbeekdal. Dit schept rechtsonzekerheid, omdat de gevolgen voor agrarisch gebruik niet worden toegelicht.	ZW-0974-7
Indiener stelt dat de bedrijfslocatie ten onrechte is voorzien van diverse gebiedsaanduidingen, wat leidt tot rechtsonzekerheid over huidige en toekomstige gebruiksmogelijkheden.	ZW-1074-7
Indiener stelt dat de begrenzing van de Groenblauwe landbouwzone willekeurig en zonder gebiedsonderzoek tot stand is gekomen, waardoor de gevolgen voor de bedrijfsvoering onduidelijk zijn.	ZW-1362-7 ZW-1379-6 ZW-1380-9 ZW-1071-8 ZW-1072-5
Indiener stelt dat de begrenzing van het kaartmateriaal (primaire landbouwgebieden, verwevingsgebieden, groenblauwe landbouwzone, stedelijk gebied en de aangewezen zoekgebieden voor windenergie), deels niet kloppen met de feitelijke situatie of passen niet binnen de toekomstige ontwikkelingen en omgevingsvisie van de gemeente Kerkrade.	ZW-0263-7

Indiener stelt dat de begrenzing van verwevingsgebieden onvoldoende is onderbouwd en verzoekt de voorlopige afbakening van de kaarten te schrappen zolang er geen definitieve en onderbouwde afbakening beschikbaar is.	ZW-1349-6 ZW-1362-10 ZW-1334-7 ZW-1322-8 ZW-1323-8
Indiener stelt dat de begrenzingen van de diverse soorten gebieden in de POVI willekeurig gekozen lijken, en dat er geen gebiedsstudies aan ten grondslag hebben gelegen. De POVI kan daarom volgens indiener niet zonder onderzoek naar aanwezige gebiedswaarden typeringen aan gebieden opleggen.	ZW-1357-4
Indiener stelt dat de beperkingen in de diverse zoneringen niet helder zijn.	ZW-1437-3
Indiener stelt dat de beperkingen rondom niet-agrarische functies zoals deze in het voorliggende POVI zijn opgenomen in primaire landbouwgebieden problematisch zijn. Het trekt een wissel op het behoud van niet zelden historisch agrarisch erfgoed.	ZW-0207-78
Indiener stelt dat de beperkingen rondom niet-agrarische functies zoals deze in het voorliggende POVI zijn opgenomen in primaire landbouwgebieden problematisch zijn. Het trekt een wissel op het behoud van niet zelden historisch agrarisch erfgoed.	ZW-0238-68 ZW-0271-68
Indiener stelt dat de beperkingen voor de zonering primaire landbouwgrond al groot genoeg zijn en in de toekomst zullen leiden tot goede waarden in de grond en het grondwater	ZW-0433-2
Indiener stelt dat de beperkte aanduiding als Groenblauwe landbouwzone willekeurig is en niet op herkenbare motivering of ecologische grondslag berust.	ZW-0322-8
Indiener stelt dat de beschrijving van Verwevingsgebied onvoldoende duidelijk maakt welke gevolgen dit heeft voor agrarisch gebruik, wat leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-1079-7
Indiener stelt dat de bestemming van cultuurgronden eenzijdig is gewijzigd naar een groenblauwe zone, waardoor het bedrijfsperspectief ernstig wordt aangetast.	ZW-0452-1
Indiener stelt dat de bufferzones voor fijnstof en geur en/of spuitvrije zones kunnen leiden tot productieverlies, lagere inkomsten en een lagere kwaliteit van bodemleven op deze percelen waardoor de kwaliteit van gewassen achteruitgaat. Indiener stelt dat hierdoor de gezondheid van dieren en het watervasthoudend vermogen van de grond achteruitgaat.	ZW-1169-4
Indiener stelt dat de ecologische verbindingszone Groenblauwe landbouwzone over de bedrijfslocatie is ingetekend, hiermee geen recht doet aan de onderliggende bestemmingen, feitelijke situatie en toekomstplannen en verzoekt om deze verbindingszone te doen laten vervallen.	ZW-0901-2
Indiener verzoekt om heroverweging van de classificatie van de gronden rondom de Hunselerdijk en de Reijnderstraat als Groenblauwe landbouwzones.	ZW-0353-1
Indiener verzoekt om aanduiding van de gronden rondom de Hunselerdijk en de Reijnderstraat als primair landbouwgebied in de definitieve omgevingsvisie.	ZW-0353-2

Indiener geeft aan dat het omvormen van productieve landbouwgronden tot Groenblauwe zones de beschikbaarheid van landbouwgrond beperkt, de economische positie van lokale boeren onder druk zet en het agrarisch karakter van de regio aantast.	ZW-0353-3
Indiener stelt dat de genoemde gronden sinds eind vorig jaar zijn eigendom zijn en oorspronkelijk bestemd waren voor de realisatie van een recreatiepark. Indiener geeft aan dat er gesprekken zijn met de gemeente Simpelveld over de herbestemming van de percelen naar 'wonen' en dat het college reeds een besluit heeft genomen tot het sluiten van een anterieure overeenkomst voor woningbouwontwikkeling.	ZW-0118-6
Indiener stelt dat de Groenblauwe landbouwzone onvoldoende gebiedsonderzoek kent en willekeurig is begrensd. Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik blijvend mogelijk is, zonder aanvullende beperkingen bovenop bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1244-7
Indiener stelt dat de Groenblauwe landbouwzone onvoldoende gebiedsonderzoek kent en willekeurig is begrensd. Indiener verzoekt dat bestaande agrarische gebruiksmogelijkheden volledig worden gewaarborgd.	ZW-1319-4
Indiener stelt dat de groenblauwe landbouwzone verregaande beperkingen oplegt aan agrarisch gebruik en daarmee bestaansrecht van bedrijven aantast.	ZW-1243-18
Indiener stelt dat de herendeling generiek lijkt te zijn toegepast, zonder motivatie op perceel niveau.	ZW-1143-1
Indiener stelt dat de huidige formulering van de POVI agrarische ontwikkelingen in verwevingsgebieden beperkt. De restricties op uitbreiding en nieuwbouw belemmeren innovatieve bedrijven die aantoonbaar bijdragen aan maatschappelijke doelen, in hun modernisering en verduurzaming. Dit bedreigt de toekomstbestendigheid van de onderneming en de agrarische sector in de regio.	ZW-0661-1
Indiener stelt dat de huidige indeling van de Groenblauwe zone in strijd is met een eerder verkregen NB-vergunning	ZW-0111-2
Indiener stelt dat de in de Omgevingsvisie opgenomen nieuwe aanduidingen in hun geheel geen recht doen aan het feitelijke gebruik, het planologisch toegestane gebruik en de overeengekomen ontwikkelmogelijkheden.	ZW-0901-6
Indiener stelt dat de kaartbeelden rondom Brachterbeek in de ontwerp-POVI onvoldoende zijn onderbouwd, en verzoekt dat de provincie dit beter motiveert.	ZW-0923-135
Indiener stelt dat de Korfbalvelden gewijzigd dienen te worden naar 'GBLZ of Verwevingsgebied'.	ZW-0186-155
Indiener stelt dat de landbouwpercelen verdeeld zijn over meerdere gebiedsaanduidingen (Verwevingsgebied, Primair agrarisch gebied en Groenblauwe landbouwzone), wat leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-0322-4
Indiener stelt dat de locatie van een motel gewijzigd dient te worden naar GBLZ.	ZW-0186-170
Indiener stelt dat de nieuwe aanduiding van percelen als Groenblauwe landbouwzone willekeurig en zonder gebiedsonderzoek is vastgesteld, waardoor rechtsonzekerheid ontstaat.	ZW-1166-8

Indiener stelt dat de nieuwe zoneringen voor Brachterbeek in de ontwerp-POVI niet duidelijk zijn en verzoekt dat de kaarten zorgvuldiger worden gemaakt en de regels passend worden vastgesteld.	ZW-0923-133
Indiener stelt dat de onderbouwing van het verwevingsgebied ontbreekt en dat de provincie hiermee verantwoordelijkheid voor leef kwaliteit afschuift op de agrarische sector.	ZW-0298-7
Indiener stelt dat de op- afrit van de N271 en A77 is aangemerkt als 'primair landbouwgebied', maar landbouw kan hier niet plaatsvinden dus het verzoek is om deze te wijzigen naar GBLZ.	ZW-0186-165
Indiener stelt dat de overlapping van meerdere zones landbouwactiviteiten omslachtig maakt en resulteert in complexe administratie vanwege verschillende eisen of maatregelen.	ZW-0518-1
Indiener stelt dat de perceeleigenaren te maken zullen krijgen met beperkingen in het gebruik van hun percelen. Indiener verzoekt duidelijkheid over de gevolgen van de nieuwe kwalificatie.	ZW-1421-3
Indiener stelt dat de percelen landbouwgrond ten onrechte meerdere gebiedsaanduidingen hebben gekregen (groenblauwe landbouwzone, overgangsgebieden Natura 2000, ecologische verbindingszones, primair landbouwgebied en verwevingsgebied) zonder onderliggend onderzoek.	ZW-0908-5
Indiener stelt dat de percelen van het bedrijf onterecht zijn aangeduid als verwevingsgebied, overgangsgebied Natura 2000 en zoekgebied grondwaterbescherming, zonder onderliggend onderzoek.	ZW-0737-10
Indiener stelt dat de percelen van het bedrijf terecht zijn aangeduid als primair landbouwgebied en dat dit aansluit bij de feitelijke situatie. Deze percelen vormen de basis voor de bedrijfsvoering en moeten daarom gevrijwaard blijven van aanvullende gebiedsaanduidingen of beperkingen.	ZW-1041-5
Indiener stelt dat de POVI geen duidelijke toelichting of beschrijving geeft van Verwevingsgebied, waardoor het voor indiener niet mogelijk is te bepalen hoe groot de invloed op de gebruiksmogelijkheden van zijn gronden zijn.	ZW-1357-10
Indiener stelt dat de primaire landbouwzone niet pleit voor kleine agrariërs en ziet deze zone liever verwijderd worden en maatwerk voor alle agrariërs bespreekbaar te maken conform de Omgevingswet gedachte.	ZW-0186-140
Indiener stelt dat de Provincie Limburg verantwoordelijk is voor het vaststellen van een passende zonering die recht doet aan bestaande, onherroepelijk bestemde functies. Als regio gaan wij er dan ook van uit dat de Provincie deze verantwoordelijkheid actief invult door onjuiste of niet-doelmatige zoneringen zelfstandig te corrigeren, zodat het ruimtelijk beleid in lijn blijft met de feitelijke en juridisch vastgestelde situatie alsook de Agenda Zuid-Limburg en bijbehorende doelen.	ZW-0319-71
Indiener stelt dat de redeneerlijn niet duidelijk is als het gaat om de totstandkoming van zones, zoals: verwervingsgebieden, primair landbouwgebied en groenblauwe landbouwzones en dat dit zorgt voor onzekerheid en onduidelijkheid over de gevolgen van het plan. Indiener geeft aan dat de onzekerheden zeer onwenselijk zijn als het gaat over de continuïteit van het bedrijf.	ZW-1000-2

Indiener stelt dat de stapeling van gebiedsaanduidingen rechtsonzekerheid en onwerkbare situaties oplevert, omdat grenzen willekeurig zijn getrokken en niet aansluiten bij natuurlijke of landschappelijke kenmerken.	ZW-1122-22
Indiener stelt dat de term 'spuitvrije zones' onduidelijk is en misleidend kan zijn, aangezien in de praktijk al ruim bovenwettelijke driftreductie wordt toegepast.	ZW-1243-21
Indiener stelt dat de voorgestelde nieuwe zoneringen in de POVI 2025 – de Groenblauwe Landbouwzone en het Verwevingsgebied – leiden tot grote zorgen bij agrarische ondernemers. In de Groenblauwe Landbouwzone lijkt agrarisch gebruik ondergeschikt gemaakt te worden aan natuur-, water- en bodembelangen, wat ten koste kan gaan van de ontwikkelruimte en toekomstbestendigheid van bedrijven. Indiener stelt dat in het Verwevingsgebied worden bestaande bedrijven geconfronteerd met een beleidswijziging die uitbreiding of aanpassing afhankelijk maakt van vage en niet-objectieve criteria, zoals landschappelijke inpassing of subjectieve beoordelingen van ruimtelijke kwaliteit. Dit tast de rechtszekerheid en investeringszekerheid van bestaande bedrijven ernstig aan. Indiener verzoekt daarom: duidelijke waarborgen in de POVI op te nemen voor de ontwikkelruimte van bestaande agrarische bedrijven in de Groenblauwe Landbouwzone en het Verwevingsgebied; te borgen dat de nieuwe zoneringen niet automatisch van toepassing zijn op bestaande agrarische bouwblokken, tenzij voorzien van heldere overgangs- of beschermingsbepalingen; voorafgaand aan de juridische invoering van deze zoneringen in overleg te treden met gemeenten en ondernemers om gebiedsspecifiek maatwerkbeleid te ontwikkelen.	ZW-0122-6
Indiener stelt dat de voorgestelde zonering de bedrijfsontwikkeling zeer beperkt maakt, ondanks dat de activiteiten niet richting bebouwd gebied plaatsvinden.	ZW-0519-1
Indiener stelt dat de voorgestelde zonering huidige en toekomstige landbouwactiviteiten in dit gebied economisch niet te verantwoorden is.	ZW-0518-2
Indiener stelt dat de vraag om bij nieuwe ruimtelijke plannen en ontwikkelingen in de GBLZ een bedrijfsontwikkelingsplan (BOP) op te stellen ondernemers dwingt om rekening te houden met natuur en waterbelangen, ondanks dat land- en tuinbouw de hoofdgebruiker zou zijn. Ondernemers worden hiermee eenzijdig beperkt in hun bedrijfsvoering en worden enkel ondersteund als zij zich dienstbaar opstellen in relatie tot de natuur- en waterbelangen. Dit is totaal onacceptabel.	ZW-1145-2
Indiener stelt dat de willekeurige aanwijzing van het perceel als onderdeel van de blauwgroene zone zorgt voor rechtsonzekerheid en een onevenredige benadeling ten opzichte van vergelijkbare percelen in de regio.	ZW-0537-5
Indiener stelt dat de zin ‘nodig om de uitloopzones eromheen en de zones tussen passages te vrijwaren van ontwikkelingen die de functionaliteit ervan kunnen aantasten’ hen zorgen baart. Indiener vreest dat in de toekomst de zogenaamde ‘uitloopzones eromheen’ op zijn aangrenzende landbouwperceel komen te liggen met alle beperkingen qua teeltmaatregelen van dien.	ZW-0933-2
Indiener stelt dat de zonering 'verwevingsgebied' rondom de kernen Nederweert, Budschop, Ospel, Nederweert-Eind en Schoor het totale Velden	ZW-0196-17

en Kampen landschap moet bevatten volgens het Inspiratiekader Vitaal buitengebied Nederweert.	
Indiener stelt dat de zonering zal zorgen voor grote waardeverschillen in grondprijzen en dit verstrekkende financiële gevolgen zal hebben. Door de waardedaling van hun bedrijfsgebouwen, erf en landerijen verwacht indiener dat de kredietwaardigheid van hun onderneming bij de bank zal dalen en dit kan oplopen tot een schadepost van miljoenen euro's. Indiener geeft aan hiervoor de Provincie Limburg aansprakelijk te stellen.	ZW-1169-8
Indiener stelt dat de zoneringen elkaar overlappen. Inschrijver ziet graag een toelichting hoe provincie afwegingen maakt wanneer gebieden overlappen.	ZW-1035-5
Indiener stelt dat de zoneringen van landbouwgebieden vaak niet stroken met de realiteit.	ZW-0319-64
Indiener stelt dat de zoneringen willekeurig en onduidelijk zijn, en onvoldoende ontwikkelruimte laten voor agrarische bedrijven.	ZW-1243-13
Indiener stelt dat delen van de bedrijfslocatie ten onrechte zijn aangeduid als Groenblauwe landbouwzone.	ZW-1434-4
Indiener stelt dat deze percelen agrarisch worden gebruikt en dat dit gebruik niet beperkt mag worden door zoneringen.	ZW-1380-8
Indiener stelt dat deze percelen in de huidige situatie agrarisch worden gebruikt en dat deze functie volledig behouden moet blijven.	ZW-1380-6
Indiener stelt dat deze zoneringen vooral onzekerheid biedt en beperkingen oplegt.	ZW-0535-2
Indiener stelt dat dit uitgangspunt ook moet gelden voor verleende of aangevraagde vergunningen en planwijzigingen die in voorbereiding waren vóór de terinzagelegging van de Ontwerpvisie.	ZW-0680-2
Indiener stelt dat dit uitgangspunt ook moet gelden voor verleende of aangevraagde vergunningen en wijzigingen van omgevingsplannen die al in voorbereiding waren vóór de terinzagelegging van de Ontwerpvisie.	ZW-0613-2
Indiener stelt dat dit uitgangspunt ook moet gelden voor verleende of aangevraagde vergunningen en wijzigingen van omgevingsplannen die al in voorbereiding waren vóór de terinzagelegging van de Ontwerpvisie.	ZW-0621-2
Indiener stelt dat door beperkingen die gaan gelden in de GBLZ het praktisch onmogelijk wordt om ruwvoer (snijmais) van goede kwaliteit te telen.	ZW-0248-3
Indiener stelt dat door de groenblauwe landbouwzone indeling, het agrarische bedrijf moet overgaan naar watervriendelijke extensieve landbouw. Indiener geeft aan dat dit op termijn fundamentele en kapitaalintensieve herstructurering vereist.	ZW-1494-4
Indiener stelt dat door de nieuw geïntroduceerde zone Verwervingsgebied dit veel onduidelijkheid schept over toekomstige mogelijkheden en wil daardoor aanspraak doen op nadeelcompensatie.	ZW-0960-5
Indiener stelt dat door de POVI, en specifiek de Groenblauwe zone, de hoogstamboomgaarden en de hagen en heggen die belangrijk zijn voor biodiversiteit en landschap verdwijnen en maakt daar bezwaar tegen.	ZW-0410-2
Indiener stelt dat een deel van de percelen in Reijmerstok ten onrechte is aangeduid als Groenblauwe landbouwzone.	ZW-1428-11

Indiener stelt dat een eigenschap die zijn regio uniek maakt, de ruimtelijke verwevenheid tussen urbaan en ruraal gebied is. Natuur gaat naadloos over in stedelijke wijken en vice versa: een kwaliteit die indiener graag wil borgen. De regio kent diverse Natura2000-gebieden. De zonering 'overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura2000-gebieden' ligt rigoureus over grote gedeelten bestaand stedelijk gebied binnen de regio, waarbij de impact van deze zonering en beoogde regels en beperkingen niet inzichtelijk zijn gemaakt in de ontwerp-POVI. Dit maakt het onduidelijk welke ruimtelijke beperkingen dit zijn, waardoor vrijwel geen afweging te maken valt welke gevolgen de begrenzing met zich mee zullen brengen.	ZW-0319-32
Indiener stelt dat een glastuinbouwbedrijf is niet opgenomen in het Primair Landbouwgebied, maar in de Groenblauwe Landbouwzone. Glastuinbouwbedrijf ligt binnen gemeentelijk ontwikkelingsgebied glastuinbouw. Voorstel: glastuinbouwbedrijf binnen Primair Landbouwgebied leggen	ZW-0224-184
Indiener stelt dat een indeling in elke andere zone dusdanige grote eisen en maatregelen met zich meebrengt dat er geen kans bestaat om op deze locatie landbouwactiviteiten (gecombineerd met ook alternatieve activiteiten) uit te voeren	ZW-0521-3
Indiener stelt dat een zone van 100 meter Verwevingsgebied rond kernen te klein is. Gemeente houdt in de eigen Omgevingsvisie 250 meter aan. Zone is te klein om te kunnen voldoen aan de afspraken uit de Woondeal	ZW-0224-186
Indiener stelt dat er door de indeling van het landbouwbedrijf en grond in de groenblauwe zone (rond de Peelvenen) en het gevolg van de extensivering dit beperkingen en sterk negatief bijdraagt aan het perspectief van het landbouwbedrijf en verzoekt daarom dit te bekijken en de zone aan te passen.	ZW-0476-1
Indiener stelt dat er geen rekening wordt gehouden met economische devaluatie van de bedrijfslocatie door de voorgestelde zonering.	ZW-0519-2
Indiener stelt dat fouten of onnauwkeurigheden in gebiedsbegrenzingen niet mogen leiden tot beleidswaarden of beperkingen op agrarische bouwkavels.	ZW-1166-3 ZW-1137-5 ZW-1141-5 ZW-1122-7
Indiener stelt dat haar bedrijfslocatie ten onrechte onder meerdere gebiedsaanduidingen is gebracht (Groenblauwe landbouwzone, primair landbouwgebied, verwevingsgebied, zoekgebied grondwaterbescherming), zonder onderbouwing. Dit leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-1137-6
Indiener stelt dat het agrarisch bedrijf diverse kavels cultuurgrond bewerkt in het stroomgebied van de Horsterbeek en de Eckeltsebeek, waarbij de huiskavel door de Horsterbeek wordt doorsneden en aan één zijde grenst aan de Eckeltsebeek. Indiener constateert dat in de ontwerpversie van de Provinciale Omgevingsvisie Limburg (POVI) langs beide beken een Groenblauwe landbouwzone (GBLZ) is ingetekend, waarin volgens paragraaf 3.4.3 een extensiever, natuur inclusiever en watervriendelijker landbouwtype wordt beoogd. Indiener stelt dat deze groenblauwe zonering met bijbehorende beperkingen een aantasting vormt van de huiskavel en ten koste gaat van de meest efficiënte en duurzame bewerkingseenheden rondom het erf.	ZW-0116-2

Indiener stelt dat het agrarisch bedrijf twee kleinere percelen bewerkt. Indiener stelt dat volgens de ontwerpversie van de POVI na afsplitsing van de groenblauwe landbouwzone op deze locaties heel weinig primair landbouwgebied resteert. Indiener concludeert dat dit voor het bedrijf zeer inefficiënt en onwerkbaar is.	ZW-0116-3
Indiener stelt dat het bedrijf half in 'Primair Landbouwgebied en half in GBLZ' is gelegen en vraagt zich af of dit nadelig gevolgen heeft, of dat er beter één zone gekozen kan worden tbv uniformiteit.	ZW-0186-172
Indiener stelt dat het gebied aangewezen is als 'Verwevingsgebied', maar vanwege de natuurwaarden zou GBLZ beter passen. Verzoek is om dit te wijzigen.	ZW-0186-178
Indiener stelt dat het gebied aangeduid is als Verwevingsgebied, maar dient gewijzigd te worden in GBLZ vanwege de natuurwaarden.	ZW-0186-180
Indiener stelt dat het intekenen van de locatie als GBLZ niet wenselijk is vanwege de lagere bescherming ihkv Waterveiligheid	ZW-0207-150
Indiener stelt dat het lijkt alsof er woningen gebouwd mogen worden nabij zijn bedrijf wanneer dit tot verwevingsgebied wordt aangemerkt. Indiener geeft aan dat dit vanwege de stankcirkel van zijn pluimveebedrijf niet kan en mag.	ZW-0369-2
Indiener stelt dat het niet duidelijk is wat de gevolgen zijn van de zonering voor het gebruik, beheer, bescherming en behoud van rechten op hun locatie.	ZW-0499-4
Indiener stelt dat het onacceptabel is dat er eenzijdige (toekomstige) gebruiksbeperkingen voor de zones rond Natura 2000 gebieden en GBLZ worden opgelegd vanuit Provinciale zijde. Indiener stelt dat gebruiksbeperkingen zullen leiden tot forse schade voor de bedrijfsvoering alsook vermogensschade. Indiener wil nadrukkelijk meegeven deze gebruiksbeperkingen te heroverwegen anders rest hun niets dan deze schade t.z.t. te verhalen.	ZW-0954-4
Indiener stelt dat het onduidelijk is welke specifieke maatregelen zullen gelden in de zones op landbouwperceel 1 en 2, en dat verdere onderbouwing ontbreekt.	ZW-1009-3
Indiener stelt dat het ontbreekt aan helderheid over verwevingszones betreffende het tijdspad, verwevingsvoorwaarden en de vraag of verkoop vrijwillig blijft. Volgens de indiener kan aanwijzing als verwevingszone druk zetten op agrariërs om vrijwillig te verkopen, met als risico dat er uiteindelijk naar onteigening wordt gegrepen als men niet meewerkt. Indiener stelt dat deze gang van zaken onaanvaardbaar is, zeker wanneer er geen acute noodzaak is en er geen sprake is van wederzijds overleg.	ZW-1000-11
Indiener stelt dat het onwenselijk is als campings en vakantieparken als GBLZ ingetekend zijn in het kader van de waterveiligheid beschermingsnorm	ZW-0207-154
Indiener stelt dat het onwenselijk is dat de camping deels GBLZ en deels Primair Landbouwgebied is	ZW-0207-156
Indiener stelt dat het perspectief voor inwoners en ondernemers binnen de nieuwe zoneringen in Brachterbeek ontbreekt, en verzoekt dat dit alsnog wordt toegevoegd.	ZW-0923-137

Indiener stelt dat het primaire landbouwgebied tegenstrijdig is vormgegeven, beperkt en versnipperd is, en dreigt te worden ondermijnd door stedelijke uitbreidingen.	ZW-1243-20
Indiener stelt dat het stapelen van gebiedsaanduidingen over percelen leidt tot onduidelijkheid en onnodige beperkingen.	ZW-0868-6
Indiener stelt dat het totaal onacceptabel is dat de reguliere land- en tuinbouw geen ondernemers-/ontwikkelingsruimte krijgt en land- en tuinbouw gericht op en ondersteunend aan natuur- en wateropgaven de ruimte krijgen in de GBLZ.	ZW-1135-2
Indiener stelt dat het totaal onacceptabel is dat de reguliere land- en tuinbouw geen ondernemers-/ontwikkelingsruimte krijgt en land- en tuinbouw gericht op en ondersteunend aan natuur- en wateropgaven de ruimte krijgen in de GBLZ.	ZW-1209-3
Indiener stelt dat het totaal onacceptabel is dat in de GBLZ land- en tuinbouw gericht en ondersteunend aan de natuur- en wateropgaven de ruimte krijgt en dus met andere woorden de reguliere land- en tuinbouw geen ondernemers-/ontwikkelingsruimte krijgt.	ZW-0954-1
Indiener stelt dat het totaal onacceptabel is dat ondernemers eenzijdig beperkt worden in hun bedrijfsvoering en uitsluitend nog medewerking krijgen indien zij zich dienstbaar op gaan stellen in relatie tot de natuur- en waterbelangen, wat moet blijken uit een bedrijfonwikkelplan.	ZW-1209-4
Indiener stelt dat het verbod op beweiding en het instellen van spuitzones in het verwevingsgebied voor grote problemen gaat zorgen.	ZW-1209-7
Indiener stelt dat het verwevingsgebied geen meerwaarde heeft en verzoekt dit niet in te voeren.	ZW-0298-6
Indiener stelt dat het verwevingsgebied leidt tot rechtsonzekerheid, waardedaling van grond en belemmeringen voor bedrijfsontwikkeling.	ZW-0298-8
Indiener stelt dat het voorgestelde zoneringsbesluit averechtse effecten heeft kijkend naar de POVI doelen en ambities	ZW-0518-4
Indiener stelt dat hun percelen worden doorkruist met verschillende zones, GBLZ en primaire landbouwzone. Door hun manier van werken leidt dit tot een onwerkbare situatie als er bijvoorbeeld in het toekomstig beleid op gewasbeschermingsmiddelen of bemesting op de verschillende zones gemaakt wordt.	ZW-1178-1
Indiener stelt dat in de POVI gebruik wordt gemaakt van ‘verwevingsgebieden’, waar onder voorwaarden woningbouw kan plaatsvinden. Er wordt arbitrair onderscheid gemaakt tussen stedelijke gebieden (500 m) en landelijke kernen (100 m). Voor sommige kernen is dit te summier gezien hun grote omvang en hoge voorzieningenniveau, en doet de kwalificatie ‘landelijke kern’ de dorpen tekort. De resulterende smalle zone voor woningbouw maakt het vrijwel onmogelijk om de noodzakelijke woningaantallen te realiseren, zeker gezien de beperkte binnenstedelijke mogelijkheden. Deze werkwijze zal de gemeente hinderen bij het maken van lokaal maatwerk.	ZW-0214-2 ZW-0277-2
Indiener stelt dat in de POVI twee kaartlagen zijn opgenomen voor het ‘Beekdal’: een benadering vanuit het hoofdstuk ‘Ruimtelijke kwaliteit’ en een benadering vanuit het hoofdstuk ‘Water’. Indiener stelt dat, om verwarring te voorkomen het raadzaam is om tot één integrale kaart te komen. De kaart vanuit het gebiedspaspoort ‘Beekdalen’ is voor de indiener het meest	ZW-0263-11

compleet. Deze opmerking geldt tevens ook voor de kaartlaag ‘Droogdalen’ en ‘Hellingen’.	
Indiener stelt dat in het verwevingsgebied de combinatie van landbouw met vrijetijdseconomie, natuurontwikkeling, lokale voedselproductie, wateropgaven, bosontwikkeling en stadslandbouw en -tuinbouw, ten koste gaat van kostbare landbouwgrond.	ZW-0406-3
Indiener stelt dat in toelichting, regels, planMER, passende beoordeling en bijlagen niet duidelijk wordt gemaakt waarom deze zonering is toegekend en wat het doel ervan is.	ZW-0499-2
Indiener stelt dat intensieve teelten noodzakelijk zijn voor vruchtwisseling en bodemkwaliteit en dat de Ontwerpvisie onvoldoende duidelijk maakt hoe deze binnen Groenblauwe zones en Verwevingsgebieden zonder beperkingen mogelijk blijven.	ZW-1045-7
Indiener stelt dat landbouwpercelen bij de huiskavel in meerdere zones tegelijk vallen (groenblauwe landbouwzone, primair landbouwgebied en verwevingsgebied), wat leidt tot onduidelijkheid en rechtsonzekerheid.	ZW-0574-5
Indiener stelt dat landbouwpercelen nabij de bedrijfslocatie willekeurig zijn aangeduid als groenblauwe landbouwzone, overgangsgebied Natura 2000 en verwevingsgebied, terwijl dit gronden voor regulier gebruik zijn.	ZW-0613-7
Indiener stelt dat meerdere locaties 'Primair landbouwgebied' binnen gaten van NNL vallen. Kleine, geïsoleerde locaties van het 'Primair landbouwgebied' zouden ze willen wijzigen naar 'GBLZ'.	ZW-0186-143
Indiener stelt dat meerdere percelen ten onrechte zijn aangemerkt als verwevingsgebied, zonder onderbouwing.	ZW-0981-10
Indiener stelt dat met de ruilverkaveling versnippering van percelen tegengegaan is en nu alles opnieuw versnipperd wordt door de verschillende zones binnen een bedrijf.	ZW-1178-2
Indiener stelt dat natuurontwikkeling binnen de Groenblauwe landbouwzone leidt tot hogere grondprijzen en schaarste aan landbouwgrond.	ZW-1434-15
Indiener stelt dat niet zo kan zijn dat er eenzijdige beperkingen vanuit provinciale zijde worden opgelegd ten opzichte van het bestaande gebruik in het verwevingsgebied.	ZW-0933-3
Indiener stelt dat nieuwe aanduidingen voor percelen, willekeurig en zonder gebiedsonderzoek zijn vastgesteld, wat leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-1140-10
Indiener stelt dat nieuwe gebiedsaanduidingen leiden tot rechtsonzekerheid, omdat er onvoldoende oplossingen tegenover staan.	ZW-1077-3
Indiener stelt dat nieuwe zoneringen kunnen leiden tot significante waardedaling van agrarische gronden, met name voor jonge boeren.	ZW-1243-16
Indiener stelt dat omliggende cultuurgronden ten onrechte meerdere aanduidingen hebben gekregen (primair landbouwgebied, groenblauwe landbouwzone, verwevingsgebied, Natura 2000-overgangsgebieden, ecologische verbindingszones), zonder feitelijk onderzoek.	ZW-1039-9
Indiener stelt dat onnauwkeurigheden of tekenfouten in begrenzingen niet mogen leiden tot extra waarden of beperkingen op bouwkavels.	ZW-1133-3

Indiener stelt dat ook verleende vergunningen en wijzigingen die in voorbereiding zijn, niet mogen worden doorkruist door nieuwe gebiedsaanduidingen.	ZW-1058-4
Indiener stelt dat op de kaarten van de POVI 2025 het huis, de tuin en omliggende gronden van de indiener ten onrechte zijn ingetekend in de zones: “Groen Blauwe Landbouwzone”, “Beekdalen”, “Bos-en Mozaïeklandschap”, “Flauwe Hellingen”, “Plateau – Ontginningen” en “Droogdalen”. De gevolgen hiervan voor het woongenot en het gebruik van de percelen zijn onduidelijk. Indiener verzoekt om de juiste grenzen om de percelen heen in te tekenen, zodat er geen verdere beperkingen of verplichtingen gelden voor het woongenot.	ZW-0124-2
Indiener stelt dat op meerdere percelen tegenstrijdige of overlappende gebiedsaanduidingen zijn toegekend (bijv. primair landbouwgebied én verwevingsgebied), wat rechtsonzekerheid schept.	ZW-0981-16
Indiener stelt dat overlappende en inconsistente zoneringen leiden tot rechtsonzekerheid voor agrariërs en investeerders, waardoor de bereidheid tot innovatie en verduurzaming wordt ondermijnd.	ZW-1370-21
Indiener stelt dat overlappende gebiedsaanduidingen op percelen (zoals Groenblauwe landbouwzone, ecologische verbindingszone, overgangsgebied Natura 2000 en beekdal) leiden tot rechtsonzekerheid en beperkingen van ontwikkelruimte.	ZW-1370-3
Indiener stelt dat percelen ten onrechte zijn aangewezen als Groenblauwe landbouwzone en Verwevingsgebied, zonder duidelijke gebiedsbeschrijving of gevolgenanalyse.	ZW-1033-7
Indiener stelt dat percelen cultuurgrond onterecht zijn aangeduid als ecologische verbindingszone en groenblauwe landbouwzone, zonder onderbouwing of gebiedsonderzoek.	ZW-0830-9
Indiener stelt dat percelen cultuurgrond ten onrechte zijn aangeduid als groenblauwe landbouwzone en ecologische verbindingszone, zonder inhoudelijke gebiedsbeschrijving of onderzoek, terwijl deze gronden altijd regulier agrarisch gebruikt zijn.	ZW-0734-6
Indiener stelt dat percelen cultuurgrond ten onrechte zijn aangeduid als groenblauwe landbouwzone, verwevingsgebied en ecologische verbindingszone, zonder dat gebiedsonderzoek heeft plaatsgevonden.	ZW-0884-11
Indiener stelt dat percelen cultuurgrond ten onrechte zijn aangeduid als Groenblauwe landbouwzone, Verwevingsgebied, Natura 2000-overgangsgebied en ecologische verbindingszone, zonder duidelijke onderbouwing.	ZW-1053-9
Indiener stelt dat percelen die als Groenblauwe landbouwzone zijn aangeduid, agrarisch gebruikt blijven en daarom niet aanvullend mogen worden beperkt.	ZW-1383-9 ZW-1392-7 ZW-1396-8
Indiener stelt dat percelen die als verwevingsgebied zijn aangeduid, agrarisch gebruikt blijven en niet aanvullend mogen worden beperkt.	ZW-1397-8
Indiener stelt dat percelen die in de Ontwerp-Omgevingsvisie als Groenblauwe landbouwzone of ecologische verbindingszone zijn aangeduid, agrarisch gebruikt blijven en niet aanvullend mogen worden beperkt.	ZW-1384-9

Indiener stelt dat percelen die zijn aangeduid als primair landbouwgebied gewaardeerd worden.	ZW-1427-9 ZW-1428-8 ZW-1442-10
Indiener stelt dat percelen in de omgeving ten onrechte meerdere zoneringen hebben gekregen (groenblauwe landbouwzone, primair landbouwgebied, verwevingsgebied), wat onduidelijkheid geeft over gebruik en ontwikkelingsmogelijkheden.	ZW-0979-10
Indiener stelt dat percelen in de Ontwerpvisie met meerdere overlappende gebiedsaanduidingen (zoals Groenblauwe landbouwzone, ecologische verbindingszone en overgangsgebied Natura 2000) leiden tot rechtsonzekerheid en belemmeringen voor bedrijfsontwikkeling.	ZW-1363-2
Indiener stelt dat percelen ten onrechte zijn aangewezen als Groenblauwe landbouwzone zonder gebiedsonderzoek, terwijl deze al decennia agrarisch in gebruik zijn.	ZW-1050-10
Indiener stelt dat percelen ten onrechte zijn aangeduid als Verwevingsgebied.	ZW-1428-6
Indiener stelt dat percelen onterecht meerdere gebiedsaanduidingen hebben gekregen (groenblauwe landbouwzone, verwevingsgebied, primair landbouwgebied, ecologische verbindingszones, Natura 2000-overgangsgebied), zonder onderliggend onderzoek.	ZW-0972-7
Indiener stelt dat percelen ten onrechte in meerdere gebiedsaanduidingen zijn onderverdeeld (Groenblauwe landbouwzone, primair landbouwgebied en verwevingsgebied). Dit leidt tot versnippering en onzekerheid.	ZW-1137-8
Indiener stelt dat percelen ten onrechte zijn aangeduid als Verwevingsgebied en zoekgebied grondwaterbescherming, wat leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-1152-6
Indiener stelt dat percelen van het bedrijf terecht zijn aangemerkt als primair landbouwgebied, maar dat aanvullende gebiedsaanduidingen rechtsonzekerheid veroorzaken.	ZW-0976-9
Indiener stelt dat rond bebouwingen verwervingsgebieden worden aangegeven waar later beperkingen op komen. Het lijkt raar dat de A2, die een scheiding is tussen het primaire landbouwgebied en de bebouwing, dan ook niet als grens van het verwervingsgebied wordt gebruikt. Graag motivering aangeven voor huidige gebieden of aanpassen.	ZW-0303-3
Indiener stelt dat stapeling van gebiedsaanduidingen (Groenblauwe landbouwzone, Primair landbouwgebied, Verwevingsgebied) leidt tot rechtsonzekerheid voor agrarische bedrijfsvoering en ontwikkeling.	ZW-1045-5
Indiener stelt dat stoppende veehouderijbedrijven ernstig worden beperkt in hun toekomstmogelijkheden binnen de eigen locatie door de zonering als primair landbouwgebied en hierdoor mogelijk worden gedwongen om het gebied te verlaten.	ZW-0879-12
Indiener stelt dat uitbreiding en doorontwikkeling van het bedrijf wordt bemoeilijkt door de nieuwe beleidskeuzes, zoals de aanwijzing van de productiepercelen als 'groenblauwe landbouwzone' met strenge regels en onduidelijke begrippen als 'extensieve' en 'natuur inclusieve landbouw'.	ZW-0824-1
Indiener stelt dat uitbreiding van de Groenblauwe landbouwzone en Primair landbouwgebied willekeurig is ingetekend, zonder onderbouwing of gebiedsstudie.	ZW-1050-8

Indiener stelt dat uitbreiding van de Groenblauwe landbouwzone rond percelen willekeurig is ingetekend zonder gebiedsonderzoek.	ZW-1042-6
Indiener stelt dat Uitbreidingsgebieden liggen soms in Primair Landbouwgebied waardoor woningbouw hier niet mogelijk is.	ZW-0224-187
Indiener stelt dat verwevingsgebieden niet op kaarten mogen worden weergegeven zolang de begrenzing nog niet concreet is vastgesteld, omdat dit leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-0261-16
Indiener stelt dat verwevingsgebieden te veel onduidelijkheid scheppen, onvoldoende rekening houden met nieuwe technieken en te veel landbouwgrond kosten.	ZW-0535-5
Indiener stelt dat verwevingsgebieden te veel open eindes kennen en gemeenten te ruime interpretatiemogelijkheden geven, wat leidt tot beperkingen en onzekerheid voor agrariërs.	ZW-1243-23
Indiener stelt dat voor een fruitteeltbedrijf waarop intensieve teelten staan, compleet met hagelnetten en watervoorziening, het anders inrichten van percelen vanwege verschillende zoneringen op één perceel kapitaalsvernietiging en praktisch onmogelijk is.	ZW-1178-3
Indiener stelt dat vooral buiten primair landbouwgebied geen verdere beperkingen mogen worden opgelegd aan grondgebonden landbouw.	ZW-1452-9
Indiener stelt dat vooral buiten primair landbouwgebied geen verdere beperkingen mogen worden opgelegd aan grondgebonden landbouw.	ZW-1453-9
Indiener stelt dat ze oneerlijk worden getroffen met hun perceel in het verwevingsgebied, GBLZ, overgangsgebied rondom Natura 2000-gebieden en ecologische verbindingszones, terwijl directe collega's hier geen last van hebben in het primaire landbouwgebied.	ZW-1169-10
Indiener stelt dat ze voor vruchtwisseling intensieve gewassen moeten telen en vraagt om antwoord hoe ze dit kunnen doen in het Verwevingsgebied/GBLZ.	ZW-1237-46
Indiener stelt dat zij als grondeigenaren mogelijk worden benadeeld door onderdelen van de ontwerpvisie. Indiener geeft aan dat de ontwerpvisie ruimtelijke plannen bevat, gebiedsaanwijzingen en/of functieveranderingen die direct invloed kunnen hebben op hun eigendom en bijbehorende gebruiks- en ontwikkelmogelijkheden.	ZW-0119-1
Indiener stelt dat zijn perceel gelegen naast de dorpskern is aangemerkt als verwevingsgebied en de overweging niet begrijpt dat deze verwevingsgebied is geworden, aangezien deze altijd de aanduiding primair landbouwgebied heeft gehad.	ZW-0235-1
Indiener stelt dat zonder een duidelijke toelichting over mogelijke instructieregels, maatregelen, beperkingen en overige inhoudelijke gevolgen van de aanduidingen GBLZ, hertel van Natura 2000-gebieden, Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden, ecologische verbindingszone, verwevingsgebied en zoekgebieden grondwaterbeschermingsgebieden hun cliënt niet akkoord met de vaststelling van de zones op hun bedrijfslocaties en percelen en de beperkingen voor landbouwkundig gebruik of extra vergunningseisen die daarbij komen kijken.	ZW-0932-5
Indiener stelt dat zoneringen onverklaarbaar zijn. Verzoekt opheldering hoe zoneringen worden toegekend, welke zonering is leidend bij overlap?	ZW-0978-1

Indiener stelt dat zoneringen vaak generiek zijn ingetekend zonder gebiedsonderzoek, waardoor rechtsonzekerheid ontstaat over gebruik en vergunningverlening.	ZW-0810-9
Indiener stelt de vraag waar de breedte van de groenblauwe landbouwzone op is gebaseerd	ZW-1078-7
Indiener stelt de zone Verwevingsgebied, zoals deze in de Ontwerpvisie opgenomen, niet is voorzien van een inhoudelijke of gedetailleerde beschrijving en/of nader onderzoek naar o.a. de begrenzing en dat zonder dit onderzoek geen verdere beperkingen opgelegd kunnen worden.	ZW-0851-8
Indiener stelt het bij de Groenblauwe landbouwzone, zoals momenteel vastgesteld, ontbreekt aan een gedegen gebiedsbeschrijving en een onderbouwd onderzoek. De grenzen van deze zone lijken voor de indiener willekeurig te zijn vastgesteld, zonder rekening te houden met het langdurige en intensieve agrarische gebruik	ZW-0932-4
Indiener stelt het niet eens te zijn met de zonering betreffende zijn agrarische grondpercelen alsook zijn 2 productielocaties.	ZW-0582-2 ZW-1436-3
Indiener stelt voor dat binnen de Groenblauwe landschapszone ruimte moet zijn voor beperkte natuurontwikkeling in samenspraak met de landbouw.	ZW-1300-4
Indiener stelt voor dat de definitie van 'Verwevingsgebied' wordt aangepast om nieuwbouw van woningen per woonkern of woonlint binnen 5 jaar te realiseren volgens de Woondeal.	ZW-0649-2
Indiener stelt voor dat de definitieve begrenzing van het verwevingsgebied niet strijdig is met het rechtszekerheidsbeginsel en gelijkheidsbeginsel, en vraagt om uniforme toepassing in alle gemeenten.	ZW-1400-3
Indiener stelt voor dat de gebiedsaanwijzing niet wordt gewijzigd vanwege recente investeringen in herverkaveling en extra landbouwgrond die daarvan nadelen zullen ondervinden.	ZW-0729-3
Indiener stelt voor dat er rechtszekerheid wordt geboden voor intensieve akkerbouwteelten binnen het groenblauwe landbouwzonegebied.	ZW-1073-4
Indiener stelt voor dat in de groenblauwe landbouwzone zowel extensieve als reguliere landbouw naast elkaar moet kunnen bestaan.	ZW-0983-3
Indiener stelt voor dat percelen die vlak liggen of licht glooien een primaire landbouwfunctie krijgen en geen groenblauwe functie.	ZW-0172-7
Indiener stelt voor dat vertaling van de visie naar gebiedsgerichte aanpak en bestemmingsplannen maatwerk moet zijn met oog voor de praktijk in plaats van gebaseerd op computerwerk met diverse kaarten.	ZW-1169-12
Indiener stelt voor geen algemene verboden of beperkende zones (specifiek spuitzones) in te stellen voor agrarisch gebruik en pleit voor maatwerk.	ZW-0780-4
Indiener stelt voor intensieve veeteelt niet uit te sluiten uit de GBL-zones en rekening te houden met de praktische agrarische bedrijfsvoering en het belang van regionale voedselproductie.	ZW-0780-2
Indiener stelt voor om bij het indelen van zoneringslijnen zoveel mogelijk rekening te houden met bestaande perceelsgrenzen om rendabel gebruik van resterende delen te waarborgen.	ZW-1361-4
Indiener stelt voor om bij regelgeving in groenblauwe gebieden rekening te houden met bestaande landbouwmethoden zoals specifieke grondbewerking	ZW-0914-3

en gevarieerde teelten die erosie voorkomen, variatie in het landschap creëren en verantwoordde teelt mogelijk maakt.	
Indiener stelt voor om de huidige zonering (vooral met betrekking tot de beekdalen) te herzien en aan te passen naar de werkelijke situatie waarin bestaande bouwblokken geen negatieve gevolgen ervaren.	ZW-0780-1
Indiener stelt voor om geen beleid te voeren dat traditionele landbouwvormen beperkt of uitsluit in de GBLZ	ZW-1489-3
Indiener stelt voor om geen verwevingsgebied toe te wijzen vanwege een ongepaste opmerking in het Provinciaal plan Stikstof over de kwaliteit van landbouwgrond, die een vooringenomenheid van ambtenaren suggereert.	ZW-0432-2
Indiener stelt voor om het verwevingsgebied te beperken tot 250 m van het Natura-2000 gebied.	ZW-0432-4
Indiener stelt voor om in de zone Primair Landbouwgebied recreatiemogelijkheden te behouden en te ontwikkelen, zowel voor bezoekers als ter ondersteuning van neveninkomsten voor landbouwbedrijven.	ZW-1361-7
Indiener stelt voor om meer mogelijkheden te creëren voor nevenfuncties naast agrarische bedrijven in primaire landbouwgebieden, zoals kleinschalige landbouw, recreatieve functies en dienstverlenende functies.	ZW-1211-2
Indiener stelt voor om mogelijkheden te bieden voor het stallen van caravans/campers in het primair landbouwgebied.	ZW-1211-4
Indiener stelt voor om mogelijkheden te bieden voor kleine bedrijven en starters om zich te vestigen in het primair landbouwgebied als alternatief voor industrieterreinen.	ZW-1211-5
Indiener stelt voor om rekening te houden met de balans tussen natuurbehoud en de economische belangen van primaire landbouwgebieden.	ZW-0736-3
Indiener stelt voor om rekening te houden met de negatieve gevolgen van de groenblauwe zones, zoals verschraling van grasland en verminderde gezondheid van koeien, waardoor de grond niet langer geschikt is voor landbouw.	ZW-1269-2
Indiener stelt voor om spuitvrije zones en bufferzones voor fijnstof en geur te realiseren in verwevingsgebieden.	ZW-0768-3
Indiener uit zijn zorgen over de nieuw ingevoerde zoneringen	ZW-0921-3
Indiener uit zorgen over de beperkingen die de omgevingsvisie oplegt aan verwevingsgebieden, wat leidt tot versnippering van het bedrijf doordat door de indeling van het gebied niet gelijkloopt met de de gronden van het bedrijf.	ZW-0983-5
Indiener uit zorgen over de extra beperkingen die het verwevingsgebied op een gedeelte van hun bedrijf op termijn zal meebrengen.	ZW-0175-3
Indiener uit zorgen over het feit dat de zones in de POVI nu nog indicatief zijn en later, na overleg met gemeenten, kunnen veranderen. Gemeenten nemen bovendien al bufferzones in hun omgevingsvisies op die groter zijn dan de POVI aangeeft en die de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven beperken. Ook is onduidelijk of het verwevingsgebied opschuift als er bijvoorbeeld nieuwe woningen worden gebouwd (“een straatje erbij”). Hierdoor kunnen agrariërs onverwacht te maken krijgen met nieuwe beperkingen voor hun bedrijf, wat leidt tot onacceptabele onzekerheid en gebrek aan rechtszekerheid.	ZW-0877-26

Indiener verwijst naar de bijgevoegde plankaart en correspondentie waaruit de medewerking van de gemeente Simpelveld blijkt.	ZW-0118-7
Indiener verzet zich tegen de voorgenomen zoneringen in een: • Natuurnetwerk; • Groenblauwe landbouwzone (landbouw met water- en natuuropgaven); • Primair landbouwgebied (hoogproductief landbouwgebied); • Verwevingsgebied (landbouw met stad-landopgaven); • Zonering stedelijk gebied; • Zonering landelijke kernen; • Zonering werklocaties. Bovendien is het plan om in het definitieve POVI aan het verwevingsgebied ook nog eens zones toe te voegen voor energie infrastructuur van nationaal belang (380 kV) en bijvoorbeeld defensieterreinen. Indiener verzet zich tegen deze zoneringen en is van mening dat het niet zo kan en mag zijn dat in een provinciaal beleidsdocument contouren worden geschetst waaraan de bedrijfsvoering van indiener of van andere betrokkenen die met hun bedrijf in deze zones zijn gevestigd, moet gaan voldoen zonder dat agrariërs voldoende in de Omgevingswet geborgde rechtsmiddelen hebben om de aanwijzing van deze zonering te voorkomen.	ZW-0866-4
Indiener verzet zich tegen de voorgenomen zoneringen in een: • Natuurnetwerk; • Groenblauwe landbouwzone (landbouw met water- en natuuropgaven); • Primair landbouwgebied (hoogproductief landbouwgebied); • Verwevingsgebied (landbouw met stad-landopgaven); • Zonering stedelijk gebied; • Zonering landelijke kernen; • Zonering werklocaties. Bovendien is het plan om in het definitieve POVI aan het verwevingsgebied ook nog eens zones toe te voegen voor energie infrastructuur van nationaal belang (380 kV) en bijvoorbeeld defensieterreinen. Indiener verzet zich tegen deze zoneringen en is van mening dat het niet zo kan en mag zijn dat in een provinciaal beleidsdocument contouren worden geschetst waaraan de bedrijfsvoering van indiener of van andere betrokkenen die met hun bedrijf in deze zones zijn gevestigd, moet gaan voldoen zonder dat agrariërs voldoende in de Omgevingswet geborgde rechtsmiddelen hebben om de aanwijzing van deze zonering te voorkomen.	ZW-0875-4
Indiener verzoekt om de zonering Verwevingsgebied van zijn percelen in zijn geheel te verwijderen en te vervangen door Primair landbouwgebied, een en ander conform de aangrenzende zoneringen daarvan.	ZW-0664-5
Indiener verzoekt afstand van de verwevingsgebieden rondom kernen gelijk te trekken met de kernrandzone van 200 meter die de gemeente hanteert	ZW-1236-239
Indiener verzoekt begrenzing 'primair landbouwgebied' aan te passen tpv agrariërs.	ZW-0317-249
Indiener verzoekt beleid om te voorkomen dat via zoneringen of gemeentelijk beleid alsnog feitelijke beperkingen worden opgelegd, die het uitgangspunt van	ZW-0879-15

het primair landbouwgebied (landbouw als economisch leidende activiteit) ondermijnen.	
Indiener verzoekt bestaande bestemmingsplannen te respecteren en in de juiste kleur en de juiste status in te tekenen	ZW-0240-147
Indiener verzoekt bij de locatie niet 3 zones te hanteren.	ZW-0187-136
Indiener verzoekt bij mogelijk woningbouw rondom de kern het verwevingsgebied aan te passen	ZW-0187-137
Indiener verzoekt cluster aan te duiden als Verwevingsgebied.	ZW-1127-153
Indiener verzoekt dat aanduidingen als Groenblauwe landbouwzone en Verwevingsgebied geen extra beperkingen opleveren ten opzichte van bestaande agrarische wet- en regelgeving, en dat agrarisch gebruik onverkort mogelijk blijft. Indien beperkingen worden voorzien, dienen deze duidelijk en juridisch toetsbaar te zijn onderbouwd.	ZW-1307-4
Indiener verzoekt dat aanleg van natuurgebieden of verbindingen binnen de groenblauwe landschapszone uitsluitend op vrijwillige basis plaatsvindt, zodat agrarisch gebruik niet onder druk komt te staan.	ZW-0693-5
Indiener verzoekt dat aanwijzing als groenblauwe landbouwzone geen extra beperkingen oplevert en dat agrarisch gebruik volledig mogelijk blijft.	ZW-0606-5
Indiener verzoekt dat aanwijzing als Primair landbouwgebied geen aanvullende beperkingen oplevert boven op de geldende regels.	ZW-1071-10
Indiener verzoekt dat aanwijzing als Verwevingsgebied expliciet niet mag leiden tot beperkingen van bestaand agrarisch gebruik.	ZW-1152-8
Indiener verzoekt dat aanwijzing als Verwevingsgebied expliciet niet mag leiden tot beperkingen van bestaand agrarisch gebruik.	ZW-1154-8
Indiener verzoekt dat afwijkingen en verleende omgevingsvergunningen volledig gerespecteerd blijven bij de toepassing van gebiedsaanduidingen.	ZW-1452-3
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen de Groenblauwe landbouwzone en het Primair landbouwgebied volledig behouden blijft en dat zoneringen geen aanvullende beperkingen opleveren voor bedrijfsvoering of ontwikkeling.	ZW-1050-9
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen ecologische verbindingszones volledig behouden blijft en dat aanwijzing als zodanig niet leidt tot beperkingen voor teelt, bemesting, watergebruik en spuitzones.	ZW-1334-8
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik in percelen met aanduidingen als Groenblauwe landbouwzone, Ecologische verbindingszone, Verwevingsgebied en Natura 2000-overgangsgebied volledig behouden blijft, zonder extra beperkingen zoals spuitzones of beperkingen op meststoffen en watergebruik.	ZW-1122-8
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik op deze percelen behouden blijft en dat geen aanvullende beperkingen worden opgelegd voor bemesting, watergebruik, spuitzones of teeltkeuze.	ZW-1039-10
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik op deze percelen volledig behouden blijft en dat bij vaststelling van begrenzingen altijd wordt uitgegaan van de feitelijke landbouwkundige situatie.	ZW-1033-12
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik op deze percelen volledig behouden blijft, zonder aanvullende beperkingen bovenop de bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1042-11 ZW-1425-17

Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik van deze percelen volledig behouden blijft en dat geen beperkingen gelden ten aanzien van bemesting, gewaskeuze of watergebruik.	ZW-1053-10
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik van percelen binnen de groenblauwe landbouwzone en ecologische verbindingszone volledig mogelijk blijft, zonder aanvullende beperkingen zoals spuitzones, bemestingsrestricties of watergebruiksbeperkingen.	ZW-0734-7
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik van percelen binnen ecologische verbindingszones en groenblauwe landbouwzones blijvend mogelijk blijft, zonder aanvullende beperkingen zoals spuitzones, waterrestricties of bemestingsbeperkingen.	ZW-0830-10
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik van percelen blijvend mogelijk blijft, zonder beperkingen zoals spuitzones, waterrestricties of bemestingsbeperkingen.	ZW-0884-12
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik van percelen die in de Ontwerpvisie zijn omgezet van Buitengebied naar Groenblauwe landbouwzone behouden blijft, zonder beperkingen zoals spuitzones, restricties op meststoffen of watergebruik.	ZW-1044-7
Indiener verzoekt dat agrarische bedrijven in Verwevingsgebieden volledige ontwikkelruimte behouden conform gemeentelijke plannen en dat deze aanduiding niet leidt tot extra restricties.	ZW-0810-14
Indiener verzoekt dat agrarische bouwkavels expliciet worden uitgesloten van de werking van gebiedsaanduidingen en dat bouw- en gebruiksmogelijkheden onaangetast blijven, inclusief vergunde uitbreidingen en lopende planprocedures.	ZW-0810-3
Indiener verzoekt dat begrenzingen van Verwevingsgebieden worden geschrapt zolang deze niet zorgvuldig en definitief zijn vastgesteld.	ZW-1152-13 ZW-1154-13
Indiener verzoekt dat beleidsmatige aanduidingen geen juridische gevolgen hebben voor bestaande activiteiten, tenzij vastgelegd in verordeningen of planregels.	ZW-0810-10
Indiener verzoekt dat bestaand agrarisch gebruik in deze percelen volledig behouden blijft, zonder beperkingen zoals spuitzones of restricties op meststoffen en watergebruik.	ZW-1140-11
Indiener verzoekt dat bestaande, stedelijke functies in Primaire landbouwzones aangepast moeten worden.	ZW-0241-175
Indiener verzoekt dat de aan percelen toegekende gebiedsaanduidingen geen aanvullende beperkingen met zich meebrengen voor de bestaande bedrijfsvoering en dat percelen blijvend benut kunnen worden voor reguliere landbouw.	ZW-0973-23
Indiener verzoekt dat de aanduiding ‘Primair landbouwgebied’ ongewijzigd wordt gehandhaafd op alle percelen die onderdeel uitmaken van de bedrijfsvoering en dat geen aanvullende beperkingen gelden.	ZW-1140-12
Indiener verzoekt dat de aanduiding als groenblauwe landbouwzone geen beperkingen oplevert voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven en dat gevolgen hiervan expliciet worden beschreven.	ZW-0573-4

Indiener verzoekt dat de aanduiding als Groenblauwe landbouwzone wordt geschrapt en vervangen door de logische eigendomsgrens.	ZW-0322-9
Indiener verzoekt dat de aanduiding als Verwevingsgebied geen beperkingen oplevert voor agrarische bedrijfsvoering, zoals teeltkeuze, spuitzones, afstandseisen of ruimtelijke ontwikkelmogelijkheden.	ZW-0322-6
Indiener verzoekt dat de aanduiding Groenblauwe landbouwzone geen beperkingen oplevert voor agrarisch gebruik.	ZW-1428-12
Indiener verzoekt dat de aanduiding groenblauwe landbouwzone geen beperkingen oplevert voor de exploitatie en ontwikkeling van de agrarische bedrijfsvoering.	ZW-0697-3
Indiener verzoekt dat de aanduiding Groenblauwe landbouwzone wordt beperkt tot gebieden met aantoonbare opgaven, en dat agrarisch gebruik leidend blijft zonder nieuwe juridische beperkingen.	ZW-0810-13
Indiener verzoekt dat de aanduiding overgangsgebied rondom Natura 2000-gebieden geen beperkingen oplevert voor agrarisch gebruik, zolang geen instructieregels of maatregelen zijn vastgesteld.	ZW-0573-8
Indiener verzoekt dat de aanduiding primair landbouwgebied geen aanvullende beperkingen oplevert voor bestaand gebruik en ontwikkelmogelijkheden.	ZW-0972-10
Indiener verzoekt dat de aanduiding Primair landbouwgebied juridisch wordt versterkt zodat landbouw hier blijvend de hoofdfunctie blijft en andere functies slechts aanvullend zijn.	ZW-0810-12
Indiener verzoekt dat de aanduiding primair landbouwgebied op alle bedrijfspercelen wordt gehandhaafd en dat in de definitieve visie expliciet wordt opgenomen dat binnen dit gebied geen aanvullende beperkingen gelden, met uitzondering van bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1041-6
Indiener verzoekt dat de aanduiding verwevingsgebied geen beperkingen oplevert voor agrarisch gebruik.	ZW-1425-10 ZW-1428-7
Indiener verzoekt dat de aanduiding Verwevingsgebied voorlopig van de kaarten wordt verwijderd zolang de begrenzing indicatief en niet bestuurlijk vastgesteld is.	ZW-1045-13 ZW-1077-11
Indiener verzoekt dat de aanwijzing als groenblauwe landbouwzone geen beperkingen oplevert en dat de percelen blijvend als primair landbouwgebied worden aangemerkt.	ZW-0626-5
Indiener verzoekt dat de aanwijzing als groenblauwe landbouwzone geen extra beperkingen oplevert en dat agrarisch gebruik volledig mogelijk blijft.	ZW-0613-9
Indiener verzoekt dat de aanwijzing als Verwevingsgebied geen aanvullende beperkingen oplevert voor exploitatie en ontwikkeling van de agrarische bedrijfslocatie.	ZW-0696-4
Indiener verzoekt dat de aanwijzing als verwevingsgebied geen beperkingen oplevert voor agrarisch gebruik en bedrijfsactiviteiten, zoals spuitzones of afstandseisen.	ZW-0574-7
Indiener verzoekt dat de aanwijzing als verwevingsgebied geen verdere beperkingen oplevert voor exploitatie en ontwikkeling van de agrarische bedrijfsvoering.	ZW-0626-3
Indiener verzoekt dat de begrenzing van verwevingsgebied, primair landbouwgebied, Natura 2000-overgangsgebieden en intrekgebieden	ZW-0972-21

voorlopig van de kaarten wordt verwijderd zolang er geen zorgvuldig onderzoek heeft plaatsgevonden.	
Indiener verzoekt dat de buurtschappen als verwevingsgebied worden ingetekend.	ZW-0241-169
Indiener verzoekt dat de gehele bedrijfslocatie en omliggende percelen worden aangewezen als primair landbouwgebied en dat andere aanduidingen, zoals groenblauwe landbouwzone of ecologische verbindingszone, worden geschrapt.	ZW-0868-7
Indiener verzoekt dat de generieke aanduiding van 500 tot 1.500 meter rondom Natura 2000-gebieden uit de definitieve Omgevingsvisie wordt geschrapt en pas na gebied specifiek onderzoek opnieuw wordt overwogen.	ZW-0574-15
Indiener verzoekt dat de landbouwkundige waarde van hun percelen te allen tijde wordt beschermd.	ZW-0932-9
Indiener verzoekt dat de meerwaarde van aangewezen gebieden voor waterkwaliteit duidelijk wordt onderbouwd.	ZW-1243-19
Indiener verzoekt dat de Omgevingsvisie expliciet vastlegt dat gebiedsaanduidingen die over agrarische bouwkavels liggen niet van toepassing zijn op de gebruiksmogelijkheden. Dit moet ook gelden voor verleende vergunningen en planwijzigingen die in voorbereiding waren.	ZW-0732-1 ZW-0737-3
Indiener verzoekt dat de Omgevingsvisie geen aanvullende beperkingen oplegt die strijdig zijn met het eerder door de provincie afgegeven positieve advies over de omvorming van een agrarische bouwkavel naar vijf woonkavels.	ZW-0884-1
Indiener verzoekt dat de percelen in het verwevingsgebied nu en in de toekomst volledig kunnen worden benut voor landbouw- en tuinbouwdoeleinden, en indien dat niet gegarandeerd kan worden, de provincie het instrument van herinrichting of ruilverkaveling inzet.	ZW-0851-7
Indiener verzoekt dat de plannen worden aangepast, zodat melkveehouders in de bufferzone van de Maria Peel een toekomst houden en het melkveebedrijf economisch levensvatbaar blijft.	ZW-1449-2
Indiener verzoekt dat de Provinciale Omgevingsvisie zodanig wordt aangepast dat geen extra belemmeringen ontstaan voor de beoogde invulling van de bedrijfslocatie.	ZW-0901-7
Indiener verzoekt dat de provincie garandeert dat door gebiedsaanduidingen geen extra beperkingen ontstaan voor de bedrijfsvoering en ontwikkelmogelijkheden en dat landbouwkundige waarden van percelen blijvend worden gewaarborgd.	ZW-0908-17 ZW-0996-11
Indiener verzoekt dat de zone van 500 meter rondom Natura 2000-gebieden van de kaarten wordt verwijderd totdat onderzoek aantoont dat deze noodzakelijk is.	ZW-0737-23
Indiener verzoekt dat deze aanduidingen worden geschrapt zolang geen gebiedsstudie of onderbouwing aanwezig is.	ZW-1077-10 ZW-1077-9
Indiener verzoekt dat deze gebiedsaanduidingen geen extra beperkingen opleveren voor bestaande bedrijfsvoering en dat toekomstige regels alleen worden vastgesteld op basis van zorgvuldig gebiedsonderzoek en sectoroverleg.	ZW-0979-9

Indiener verzoekt dat deze generieke zone wordt verwijderd totdat onderzoek de noodzaak aantoont.	ZW-0981-24
Indiener verzoekt dat deze landbouwpercelen blijvend worden aangemerkt als primair landbouwgebied zodat agrarisch gebruik volledig gewaarborgd blijft.	ZW-0574-6
Indiener verzoekt dat deze percelen worden aangemerkt als primair landbouwgebied en dat agrarisch gebruik volledig behouden blijft, zonder extra beperkingen bovenop bestaande wetgeving.	ZW-0979-11
Indiener verzoekt dat dit agrarisch gebruik onverkort mogelijk blijft, zonder beperkingen zoals spuitzones, waterrestricties of meststoffenbeperkingen.	ZW-1050-11
Indiener verzoekt dat dit uitgangspunt expliciet in de Omgevingsvisie wordt opgenomen en de voorlopige begrenzing van Verwevingsgebieden van de kaarten wordt verwijderd zolang deze niet zorgvuldig is vastgesteld.	ZW-1122-11
Indiener verzoekt dat door gebiedsaanduidingen geen extra beperkingen ontstaan voor bedrijfsvoering en ontwikkelmogelijkheden en dat landbouwkundige waarden blijvend worden beschermd.	ZW-1133-16
Indiener verzoekt dat eventuele beleidswaarden of instructieregels die aan gebiedsaanduidingen zijn gekoppeld niet van toepassing zijn op bestaande agrarische bouwkavels en bedrijfslocaties.	ZW-0850-6
Indiener verzoekt dat eventuele gevolgen van de aanwijzing verwevingsgebied expliciet in de visie worden opgenomen en niet aan interpretatie worden overgelaten.	ZW-0908-8
Indiener verzoekt dat expliciet wordt vastgelegd dat agrarisch gebruik binnen de Groenblauwe landbouwzone volledig behouden blijft en dat zonering geen aanvullende beperkingen oplevert.	ZW-1053-8
Indiener verzoekt dat expliciet wordt vastgelegd dat agrarisch gebruik binnen Verwevingsgebieden volledig mogelijk blijft, zonder aanvullende beperkingen of juridische onzekerheid.	ZW-1058-11 ZW-1058-12
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen die over agrarische bouwkavels liggen geen invloed hebben op gebruiks- en bouwmogelijkheden, omdat het omgevingsplan leidend moet blijven.	ZW-0979-6
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen die over agrarische bouwkavels liggen niet van toepassing zijn op de gebruiks- en bouwmogelijkheden. Het omgevingsplan moet leidend blijven, inclusief vergunde uitbreidingen en planwijzigingen in voorbereiding.	ZW-0976-4
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen die over agrarische bouwkavels liggen, niet van toepassing zijn op deze bouwkavels en dat uitsluitend het onderliggende omgevingsplan bepalend is voor gebruiks- en bouwmogelijkheden.	ZW-1299-4
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen geen beperkingen mogen opleveren voor bestaande bouwkavels en bedrijfslocaties zoals vastgelegd in het omgevingsplan, zodat rechtszekerheid en investeringsruimte behouden blijven.	ZW-1041-4
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen niet mogen leiden tot impliciete beleidsmatige beperkingen, tenzij deze zorgvuldig zijn onderzocht en in overleg met de sector zijn vastgesteld.	ZW-0322-3

Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen niet van toepassing zijn op agrarische bouwkavels, zodat het bestemmingsplan leidend blijft voor gebruiks- en bouwmogelijkheden, ook bij verleende vergunningen en lopende planwijzigingen.	ZW-0972-3
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen niet van toepassing zijn op gebruiks- en bouwmogelijkheden van agrarische bouwkavels. Het omgevingsplan moet leidend zijn, ook bij verleende vergunningen en wijzigingen die in voorbereiding waren vóór de terinzagelegging.	ZW-0940-2
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen op agrarische bouwkavels geen invloed hebben op gebruiks- en bouwmogelijkheden en dat omgevingsplannen leidend blijven.	ZW-1122-6
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen op bouwkavel en vestiging geen aanvullende beperkingen opleveren en alleen worden toegepast na degelijk gebiedsonderzoek met inspraak van de sector.	ZW-1074-8
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen op de bedrijfslocatie geen aanvullende beperkingen opleveren en alleen worden toegepast na degelijk onderzoek met inspraak van de sector.	ZW-1137-7
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen op de bedrijfslocatie geen aanvullende beperkingen opleveren en dat toekomstige beperkingen uitsluitend op basis van degelijk gebiedsonderzoek en sectoroverleg mogen worden vastgesteld.	ZW-0973-8
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen uitsluitend worden toegepast na zorgvuldige onderbouwing en met duidelijke, herkenbare grenzen.	ZW-1122-23
Indiener verzoekt dat geen aanvullende beperkingen aan grondgebonden landbouw worden opgelegd zonder uitvoerbare alternatieven en goed overleg met de sector.	ZW-1134-5 ZW-1141-7
Indiener verzoekt dat geen aanvullende beperkingen worden opgelegd zonder uitvoerbare en financieel onderbouwde alternatieven, en dat gebiedsaanduidingen niet leiden tot impliciete beleidsbeperkingen tenzij zorgvuldig onderzocht en vastgesteld.	ZW-1074-4
Indiener verzoekt dat geen verdere beperkingen aan grondgebonden landbouw worden opgelegd zonder uitvoerbare alternatieven en goed overleg met de sector.	ZW-1140-7 ZW-1166-5
Indiener verzoekt dat gegarandeerd wordt dat door gebiedsaanduidingen geen extra beperkingen ontstaan voor de bedrijfsvoering en ontwikkelmogelijkheden van agrarische bedrijven.	ZW-1079-10
Indiener verzoekt dat het agrarisch gebruik op deze percelen blijvend wordt gewaarborgd en dat de aanduiding Verwevingsgebied van de kaarten wordt verwijderd zolang die niet zorgvuldig is vastgesteld.	ZW-0981-17
Indiener verzoekt dat het agrarisch gebruik van percelen binnen de Groenblauwe landbouwzone volledig behouden blijft, zonder extra beperkingen ten aanzien van teelt, bemesting, watergebruik of ruimtelijke ontwikkeling.	ZW-1042-7
Indiener verzoekt dat hun percelen nu en in de toekomst volledig kunnen worden benut voor landbouw- en tuinbouwdoeleinden, en indien dat niet	ZW-0932-8

gegarandeerd kan worden, de provincie het instrument van herinrichting of ruilverkaveling inzet;	
Indiener verzoekt dat in de definitieve Omgevingsvisie expliciet wordt opgenomen dat intensieve teelten binnen Groenblauwe zones en Verwevingsgebieden onverkort mogelijk blijven.	ZW-1045-8
Indiener verzoekt dat in de definitieve Omgevingsvisie expliciet wordt vastgelegd dat bestemmingsplannen leidend zijn voor de regels en gebruiksmogelijkheden van agrarische bouwkavels.	ZW-0613-1
Indiener verzoekt dat kaarten en gebiedsaanduidingen worden herzien op basis van gebiedsonderzoek, feitelijke grondeigenschappen en bestaande functies, en dat willekeurige zoneringen worden verwijderd.	ZW-0810-19
Indiener verzoekt dat landbouwkundige waarden blijvend worden beschermd en dat bij beperkingen herinrichting of kavelruil wordt toegepast.	ZW-1166-22 ZW-1151-18 ZW-1152-1 ZW-1039-24
Indiener verzoekt dat natuurontwikkeling binnen de groenblauwe landschapszone uitsluitend op vrijwillige basis plaatsvindt en dat agrarisch gebruik blijvend gewaarborgd wordt.	ZW-0574-9 ZW-0613-11
Indiener verzoekt dat nieuwe gebiedsaanduidingen geen automatische juridische of praktische beperkingen met zich meebrengen voor bestaande agrarische bedrijfsvoering, tenzij hiervoor expliciete, goed onderbouwde en door de sector gedragen maatregelen zijn getroffen.	ZW-0851-6
Indiener verzoekt dat nieuwe gebiedsaanduidingen geen beperkingen opleveren voor het agrarisch gebruik van percelen en dat huidig gebruik volledig behouden blijft.	ZW-1259-2 ZW-1259-3
Indiener verzoekt dat nieuwe zoneringen voor percelen geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik, zoals spuitzones, waterrestricties of bemestingsverboden.	ZW-1217-5 ZW-1241-5
Indiener verzoekt dat ook de belangen van agrarische grondeigenaren worden erkend en dat respect voor agrarisch gebruik door omwonenden wordt toegevoegd.	ZW-1243-22
Indiener verzoekt dat percelen die in de Omgevingsvisie zijn aangeduid als Groenblauwe landbouwzone, Natura 2000-overgangsgebied, Ecologische verbindingszone of Verwevingsgebied volledig agrarisch gebruikt mogen blijven worden, zonder extra beperkingen.	ZW-1101-5
Indiener verzoekt dat percelen die in de Ontwerpvisie zijn aangeduid als ‘Buitengebied’ deze aanduiding behouden, en dat de nieuwe aanduiding ‘Groenblauwe landbouwzone’ niet wordt toegepast.	ZW-1299-2
Indiener verzoekt dat percelen die in de Ontwerpvisie zijn aangeduid als ‘Groenblauwe landbouwzone’ worden herzien en opnieuw als primair landbouwgebied worden aangewezen, zodat de bedrijfsvoering en ontwikkelingsmogelijkheden niet worden beperkt.	ZW-1299-1
Indiener verzoekt dat percelen die in de Ontwerpvisie zijn aangemerkt als Groenblauwe landbouwzone opnieuw als primair landbouwgebied worden aangeduid, zodat agrarisch gebruik niet wordt beperkt.	ZW-1362-6

Indiener verzoekt dat percelen die in het huidige plan als ‘Buitengebied’ zijn aangeduid, hun oorspronkelijke status behouden en niet worden omgezet naar Groenblauwe landbouwzone.	ZW-1370-4
Indiener verzoekt dat percelen die nu als primair landbouwgebied zijn aangemerkt daadwerkelijk gevrijwaard blijven van aanvullende gebiedsaanduidingen of beleidsmatige beperkingen.	ZW-0973-10
Indiener verzoekt dat percelen die zijn aangeduid als primair landbouwgebied deze status behouden en dat binnen dit gebied geen aanvullende beperkingen worden opgelegd bovenop bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1334-5
Indiener verzoekt dat percelen die zijn aangemerkt als primair landbouwgebied gevrijwaard blijven van aanvullende beperkingen of beleidsmatige voorwaarden, zodat de continuïteit van de bedrijfsvoering is gewaarborgd.	ZW-0976-10
Indiener verzoekt dat percelen volledig worden aangeduid als primair landbouwgebied, aangezien deze gronden regulier agrarisch in gebruik zijn en blijven.	ZW-0621-6
Indiener verzoekt dat tekenfouten, globale begrenzingen of verouderde kaartlagen geen beleidsmatige gevolgen hebben voor agrarische bouwkavels.	ZW-0810-4
Indiener verzoekt dat twee percelen aan de rand van de kern volledig worden aangeduid als primair landbouwgebied in plaats van de aanduidingen in de Ontwerpvisie.	ZW-0621-4
Indiener verzoekt dat verwevingsgebieden geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik en dat dit volledig mogelijk blijft zonder extra restricties.	ZW-0701-4
Indiener verzoekt dat verwevingsgebieden niet op kaarten worden weergegeven zolang de begrenzing niet zorgvuldig en definitief is vastgesteld, om rechtsonzekerheid te voorkomen.	ZW-1039-21
Indiener verzoekt dat voor de locatie wordt bevestigd dat de aanduiding verwevingsgebied geen beperkingen oplevert voor landbouwkundig gebruik, met name niet voor het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen.	ZW-0621-8
Indiener verzoekt dat voor zoneringen die agrarisch gebruik beperken eerst gebiedsgericht onderzoek en belangenafweging plaatsvinden.	ZW-0810-11
Indiener verzoekt dat wordt vastgelegd dat aan zijn gronden toegekende gebiedsaanduidingen geen aanvullende beperkingen met zich meebrengen voor de bestaande agrarische bedrijfsvoering en ontwikkelruimte.	ZW-0322-16
Indiener verzoekt dat wordt vastgelegd dat gebiedsaanduidingen geen extra beperkingen opleveren voor agrarische bedrijfsvoering, tenzij dit is gebaseerd op concreet onderzoek en voorzien van compensatie.	ZW-0322-10
Indiener verzoekt dat wordt vastgesteld dat nieuwe gebiedsaanduidingen geen automatische juridische of praktische beperkingen met zich meebrengen voor bestaande agrarische bedrijfsvoering, tenzij hiervoor expliciete, goed onderbouwde en door de sector gedragen maatregelen zijn getroffen.	ZW-0463-5
Indiener verzoekt dat zoneringen worden herzien in overleg met grondeigenaren en gebruikers, en dat duidelijker wordt vermeld dat grenzen indicatief zijn.	ZW-1243-14
Indiener verzoekt dat zoneringen zoals verwevingsgebied geen aanvullende beperkingen opleveren voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven.	ZW-0606-3

Indiener verzoekt dat zoneringen zoals verwevingsgebied geen aanvullende beperkingen opleveren voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven.	ZW-0613-5
Indiener verzoekt de aanduiding verwevingsgebied bij Bingelrade te schrappen of te corrigeren.	ZW-1405-11
Indiener verzoekt de aanduiding verwevingsgebied te schrappen of te verduidelijken, zodat deze geen beperkingen oplevert voor de bedrijfsvoering.	ZW-1401-8
Indiener verzoekt de aanduiding verwevingsgebied te schrappen of te verduidelijken, zodat deze geen beperkingen oplevert voor de bedrijfsvoering.	ZW-1405-7
Indiener verzoekt de locatie op te nemen in de zonering 'verwevingsgebied'	ZW-0317-251
Indiener verzoekt de gebiedsaanwijzing droogdal en hellingen resp. GBLZ te verwijderen en dit te veranderen in Primair Landbouwgebied, omdat behoud van grasland juist belangrijk is voor een goede afvoer van water.	ZW-0615-3
Indiener verzoekt de gebiedsaanwijzing droogdal resp. GBLZ te verwijderen van hun perceel en dit te veranderen in Primair Landbouwgebied.	ZW-0615-2
Indiener verzoekt de gegeven aanduidingen niet toe te kennen aan haar percelen tot duidelijkheid bestaat over de beperkingen waartoe zij (kunnen) leiden voor de percelen zoals benoemd in deze zienswijze.	ZW-1151-5
Indiener verzoekt de Maas op te nemen 'groenblauwe landbouwzone'	ZW-0240-151
Indiener verzoekt de nieuwe zonering niet van toepassing te zijn op bestaande agrarische bouwblokken zonder heldere overgangs- of beschermingsbepalingen.	ZW-0171-6
Indiener verzoekt de ontwikkelruimte voor agrarische bedrijven in het primaire landbouwgebied ook juridische eenduidig en stevig te verankeren.	ZW-0171-8
Indiener verzoekt de percelen die nu als Groenblauwe landbouwzone zijn aangemerkt, terug te zetten naar primair landbouwgebied.	ZW-1380-5
Indiener verzoekt de Provincie Limburg dringend om in de definitieve Omgevingsvisie meer flexibiliteit en ontwikkelruimte te bieden voor agrarische bedrijven in verwevingsgebieden, met name door de ondersteuning van jonge agrarische ondernemers: Motiveer en faciliteer jonge ondernemers om bij te dragen aan voedselzekerheid en landschapsbeheer. Dit kan door middel van subsidies, versoepelde regelgeving en toegang tot innovatieprogramma's.	ZW-0661-5
Indiener verzoekt de Provincie Limburg dringend om in de definitieve Omgevingsvisie meer flexibiliteit en ontwikkelruimte te bieden voor agrarische bedrijven in verwevingsgebieden, met name door flexibele Bestemmingsregelingen: Sta nieuwbouw van stallen toe die voldoen aan de hoogste duurzaamheids- en dierenwelzijnsnormen, zonder de multifunctionaliteit van het verwevingsgebied te beperken. Voorkom dat het beleid leidt tot stagnatie van noodzakelijke agrarische innovatie.	ZW-0661-2
Indiener verzoekt de Provincie Limburg dringend om in de definitieve Omgevingsvisie meer flexibiliteit en ontwikkelruimte te bieden voor agrarische bedrijven in verwevingsgebieden, met name door het stimuleren van melkveehouderij in de kernrandzone: Melkveehouderij is geen intensieve veehouderij, heeft minimale geurbelasting en draagt met weidegang bij aan het iconische Nederlandse landschap van koeien in de wei. Bovendien tonen wij via onze zorgboerderij en melk tap aan waar voedsel vandaan komt, wat	ZW-0661-4

educatieve en maatschappelijke waarde heeft. Stimuleer grasland rondom de kern, waar maximaal eenmaal per vier jaar gewasbescherming wordt toegepast, om duurzame landbouw te bevorderen.	
Indiener verzoekt de Provincie Limburg om af te zien van de definitieve aanwijzing van de betreffende landbouwgrond als groenblauwe landbouwzone, zolang: de concrete gevolgen niet helder zijn, passende compensatie ontbreekt, en geen dialoog is gevoerd met betrokken grondeigenaren. Indiener pleit voor vrijwilligheid, maatwerk en samenwerking in plaats van generieke en top-down aangewezen gebieden die de agrarische sector schade berokkenen.	ZW-0120-5
Indiener verzoekt de provincie om haar visie met betrekking tot de zone primair landbouwgebied te heroverwegen, te verruimen en aan te vullen met de door de indiener ingebrachte zienswijzepunten.	ZW-0820-9
Indiener verzoekt de Provincie om van zijn perceel, dat nu aangewezen is als groenblauwe zone, primair landbouwgebied te maken.	ZW-0419-5
Indiener verzoekt de Provincie om volledige transparantie te geven over de afwegingscriteria, beleidsmatige onderbouwing en gebiedsselectie die ten grondslag liggen aan deze voorgenomen aanwijzing.	ZW-0297-19
Indiener verzoekt de term groenblauwe landbouwzone te vervangen door de term groenblauwe landschapszone omdat in deze gebieden ook andere functies dan landbouw liggen (bijv. recreatie)	ZW-1038-13
Indiener verzoekt de volgende lintbebouwing op te nemen als verwevingsgebied: Molenweg; Prinsenbaan Koningsbosch; Aasterberg; Oevereind.	ZW-1479-202
Indiener verzoekt de voorlopige afbakening van verwevingsgebieden te verwijderen zolang er geen definitieve afbakening is vastgesteld.	ZW-1383-16
Indiener verzoekt deze aanduidingen te corrigeren of te schrappen.	ZW-1392-33 ZW-1396-32
Indiener verzoekt deze gronden ongewijzigd te handhaven als primair landbouwgebied en te garanderen dat er geen extra beperkingen worden opgelegd.	ZW-1425-15
Indiener verzoekt deze percelen ongewijzigd te handhaven als primair landbouwgebied.	ZW-1427-10 ZW-1428-9 ZW-1442-11
Indiener verzoekt dringend om het betreffende perceel aan te merken als primair landbouwgebied in plaats van groenblauwe landbouwzone. Het perceel is agrarisch van aard, wordt als zodanig beheerd, en bezit geen bijzondere landschappelijke of ecologische kenmerken die een herindeling rechtvaardigen. De herindeling beperkt de ruimte en flexibiliteit voor de verdere opbouw van het bedrijf en hun leven op deze plek.	ZW-1143-3
Indiener verzoekt een formele belangenafweging te maken waarin de positie van de grondeigenaar, economische schade, emotionele en landschappelijke waarden en exploitatiebelangen worden meegenomen	ZW-0510-3
Indiener verzoekt een uitbreiding van verwevingsgebied rondom de kern Houthem	ZW-0207-139

Indiener verzoekt eerst te onderzoeken of het instellen van generieke zones noodzakelijk is en zo ja maatwerk toe te passen in overleg met ondernemers.	ZW-0960-3
Indiener verzoekt ervoor te waken dat er strijdigheid ontstaat tussen de omgevingsvisie en de wettelijke bestemming van een gebied. Indiener geeft voorbeeld waarbij beoogde POVI-zonering strijdig is met het vigerende bestemmingsplan.	ZW-0684-1
Indiener verzoekt expliciet te benoemen dat de ambities t.a.v. beekdalen niet ten koste mogen gaan van bestaande agrarische gebruiksmogelijkheden zonder zorgvuldige belangenafweging.	ZW-0175-5
Indiener verzoekt expliciet vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen de Groenblauwe landbouwzone volledig behouden blijft.	ZW-1425-13
Indiener verzoekt expliciet vast te leggen dat binnen primair landbouwgebied geen aanvullende beperkingen worden opgelegd bovenop bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1427-11 ZW-1428-10 ZW-1442-12
Indiener verzoekt het gebied aan de noordoostkant van de kernconform gebruik primair landbouwgebied moet worden in plaats van verwevingsgebied	ZW-0241-178
Indiener verzoekt het gebied ten oosten van de kern voor kleinschalige bedrijvigheid in een passende zonering in te tekenen	ZW-0241-177
Indiener verzoekt het plan aan te passen binnen de stankcirkel en geen nieuwe geurgevoelige functies toe te staan en maatregelen te treffen die de belangen van het bedrijf waarborgen.	ZW-0506-3
Indiener verzoekt het Verwevingsgebied aan te passen conform de kernrandzones zoals ingetekend in de gemeentelijke (ontwerp) Omgevingsvisie.	ZW-1479-201
Indiener verzoekt het Verwevingsgebied uit te breiden bij de volgende kernen: Eijsden (3 locaties); Rijckholt (1 locatie); Cadier en Keer (2 locaties); Margraten (2 locaties).	ZW-1127-157
Indiener verzoekt het Verwevingsgebied uit te breiden bij verschillende locaties	ZW-1479-200
Indiener verzoekt het verwevingsgebied aan te passen rondom Holtum, daar waar die over het grondgebied van de gemeente Echt-Susteren loopt.	ZW-1479-204
Indiener verzoekt in de definitieve POVI vast te leggen dat nieuwe gebiedsaanduidingen geen automatische juridische of praktische beperkingen met zich meebrengen voor bestaande agrarische bedrijfsvoering en ontwikkelruimte, tenzij hiervoor expliciete en goed onderbouwde en door de sector gedragen maatregelen zijn getroffen.	ZW-1143-8
Indiener verzoekt in Neer klein stukje primair landbouwgebied tussen twee straten in te tekenen als verwevingsgebied	ZW-1236-243
Indiener verzoekt meer onderzoek en informatie over de GBLZ. Hierbij stelt indiener dat de consequenties niet duidelijk zijn en er alleen termen benoemd worden. Indiener stelt dat het invoeren van de zone grote gevolgen kan hebben vanwege beperkingen op agrarisch gebruik, productieverlies en waardedaling van gronden, belemmeringen voor toekomstige bedrijfsontwikkeling en geen of onvoldoende overleg en duidelijkheid.	ZW-1000-9
Indiener verzoekt Noorderplas en omgeving op te nemen in zonering 'verwevingsgebied'	ZW-0240-150

Indiener verzoekt om aanduiding als Groenblauwe Landbouwzone op bouwvlakken van diverse landbouwbedrijven of reeds vergunde uitbreidingen) te herovervegen in verband met de intensieve nieuwvestigingsregeling die daar van toepassing is.	ZW-1479-209
Indiener verzoekt om aanlevering van de berekening van alle economische aspecten die geraakt worden bij het zoneringsbesluit	ZW-0521-4
Indiener verzoekt om aanpassing van de definitie van 'Verwevingsgebied' zodat nieuwbouw van woningen per woonkern of woonlint op korte termijn binnen 5 jaar gerealiseerd kan worden conform de opdracht in de Woondeal Limburg.	ZW-0163-4
Indiener verzoekt om aanpassing van de gebiedsaanduiding 'groenblauwe landbouwzone' en 'beekdalgebied' in het bestemmingsplan (de POVI), zodat verdere ontwikkeling van het bedrijf binnen redelijke kaders mogelijk blijft.	ZW-0422-1
Indiener verzoekt om aanpassing van de gebiedsplannen op de bedrijfslocaties, zodat bedrijfsvoering niet wordt beperkt.	ZW-0935-1
Indiener verzoekt om beargumentering en economische balans bij besluitvorming.	ZW-0522-3
Indiener verzoekt om behoud van de huidige bestemming van de gronden van zijn agrarische onderneming en vraagt om afwijzing van de voorgestelde wijziging naar 'verbindingszone'. Indiener geeft aan dat de gronden actief in gebruik zijn voor agrarische bedrijfsvoering en essentieel zijn voor de continuïteit van het akkerbouw- en pluimveebedrijf. Indiener verzoekt om rekening te houden met de recent uitgevoerde herverkaveling en aangekochte landbouwgrond die bijdragen aan de lange termijn rendabiliteit van het bedrijf. Indiener geeft aan dat in 2024 is geïnvesteerd in peil gestuurde drainage, wat bijdraagt aan duurzaam landgebruik en verbeterd waterbeheer in lijn met beleidsdoelen.	ZW-0988-1
Indiener verzoekt om behoud van de zoneringszones verwevingsgebied, primaire landbouw en Groenblauwe Landbouwzone, en benadrukt dat deze verspreid liggen over de percelen.	ZW-0771-9
Indiener verzoekt om behoud van gebruiksruimte voor bestaande bedrijven binnen de blauwgroene zone of volledige vergoeding bij bedrijfsverplaatsing.	ZW-0946-6
Indiener verzoekt om behoud van zijn akkerbouwbedrijf met alle huidige agrarische gebruiksmogelijkheden die nu ook mogelijk zijn. Een deel is echter aangewezen als extensiveringsgebied. Zijn percelen worden met diverse typeringen doorkruist en dat is niet conform de praktijk. Indiener wil dat er per perceel bekeken wordt welke zonering van toepassing is.	ZW-0748-1
Indiener verzoekt om bescherming van landbouwgronden in overeenstemming met de ambitie om landbouwgebieden te behouden.	ZW-0802-3
Indiener verzoekt om bij de begrenzing van de zoneringen rekening te houden met de ontwikkelingen en herontwikkelingen aan zijn rijk monumentale gebouwen.	ZW-1483-3
Indiener verzoekt om bij locatie Bingelrade de Groenblauwe Landbouwzone anders in te tekenen, want het volgt het bestaand wegenpatroon en loopt in een onlogische lijn midden door een agrarisch bouwkavel.	ZW-0253-139

Indiener verzoekt om bij de locatie Verwevingsgebied toe te voegen, om een aldaar beoogde ontwikkeling te faciliteren.	ZW-0253-135
Indiener verzoekt om bij de locatie het Verwevingsgebied uit te breiden, om een aldaar beoogde ontwikkeling te faciliteren	ZW-0253-137
Indiener verzoekt om bij de locatie de strook Verwevingsgebied die dwars door de kern loopt aan te passen.	ZW-0253-141
Indiener verzoekt om bij uitwerking van zones als Groenblauwe landbouwzone rekening te houden met de realiteit van pachtgrond en erfgoedcomplexen.	ZW-1018-8
Indiener verzoekt om binnen de groenblauwe landbouwzone voldoende mogelijkheden te blijven houden om te professionaliseren of te extensiveren en toekomst gericht te kunnen ondernemen, met name ook voor jonge ondernemers. De beperktere mogelijkheden zullen lijden tot een daling van de waarde van de grond, wat de boeren financieel de kop gaat kosten.	ZW-1192-1
Indiener verzoekt om concreet aan "verwevingsgebied" en "Uitbreidingsgebied Glastuinbouw" toe te voegen dat "deze gebieden in eerste instantie bedoeld zijn om woningbouw te realiseren."	ZW-0649-6
Indiener verzoekt om de aanduiding ‘groenblauwe landbouwzone’ binnen de percelen van de locatie te laten vervallen.	ZW-0194-7
Indiener verzoekt om de aanduiding als Primair Landbouwgebied bij vakantiepark H en het plangebied weg te halen.	ZW-1479-210
Indiener verzoekt om de aanduidingen van de gronden behorende bij zijn bedrijf niet te wijzigen en deze landbouwgrond te laten blijven.	ZW-0369-4
Indiener verzoekt om de aanwijzing van de landbouwgrond als EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied, Zoekgebied Drinkwaterwinning, Zoekgebied Grondwaterbescherming en Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden te heroverwegen en ongedaan te maken en deze gebieden aan te wijzen als Primair Landbouwgebied.	ZW-1234-1
Indiener verzoekt om de begrenzing van het 'Buitengebied' uit de vigerende omgevingsvisie ongewijzigd over te nemen in de huidige omgevingsvisie.	ZW-1112-5
Indiener verzoekt om de begrenzing van het Verwevingsgebied van de kaarten te schrappen zolang deze niet concreet is.	ZW-1300-7
Indiener verzoekt om de belangen van grondeigenaren, waaronder gebruikswaarde en planschade, expliciet mee te nemen in de uiteindelijke afweging.	ZW-0942-3
Indiener verzoekt om de belangen van grondeigenaren, waaronder schade, gebruikswaarde en familiegeschiedenis expliciet mee te nemen in de uiteindelijke afweging	ZW-1422-29
Indiener verzoekt om de beperkingen in de Ecologische verbindingszone en Groenblauwe Landbouwzones in het Borgerveld te Posterholt op te heffen of dusdanig te verkleinen zodat de gevolgen voor de bedrijfsvoering zo klein mogelijk zijn.	ZW-1386-2
Indiener verzoekt om de camping rondom Vijlen niet door VWG doorkruist te laten	ZW-0187-138
Indiener verzoekt om de Casino, Thermae 2000, een gemeentelijk perceel en parkeervoorzieningen minimaal aan te duiden als verwevingsgebied	ZW-0207-136

Indiener verzoekt om de contouren van de Vliet, inclusief het schouw pad en zijdelings bos, te benoemen als verbindingszone en het volledige perceel HSL00-G-33 aan te merken als primair landbouwgebied.	ZW-1406-5
Indiener verzoekt om de ecologische verbindingszones niet op te nemen over de bedrijfslocaties.	ZW-0699-2 ZW-0700-2
Indiener verzoekt om de finishlocatie van de Amstel gold race aan te duiden als verwevingsgebied.	ZW-0207-130
Indiener verzoekt om de grens tussen de GBLZ en primair landbouwgebied die door hun perceel loopt aan te passen en de grens over de openbare weg te trekken.	ZW-0175-1
Indiener verzoekt om de mogelijkheid tot het telen van gevarieerde intensieve gewassen zonder beperkingen door het verwevingsgebied.	ZW-0676-2
Indiener verzoekt om de motieven en afwegingscriteria voor aanwijzing van gronden als GBLZ transparant te maken en daarover alsnog met grondeigenaren in gesprek te gaan.	ZW-0221-2
Indiener verzoekt om de nieuwe zonering niet van toepassing te laten zijn op bestaande agrarische bouwblokken zonder heldere overgangs- of beschermingsbepalingen.	ZW-0879-10
Indiener verzoekt om de ontwikkelruimte van bestaande agrarische bedrijven in Verwevingsgebieden te waarborgen, met gebied specifiek maatwerk en heldere overgangsbepalingen.	ZW-1423-6
Indiener verzoekt om de ontwikkelruimte voor agrarische bedrijven in het Primair Landbouwgebied juridisch eenduidig en stevig te verankeren en expliciet op te nemen dat binnen dit gebied intensieve veehouderij mogelijk blijft binnen de bestaande milieuwetgeving.	ZW-0618-5 ZW-1168-7
Indiener verzoekt om de parkeerplaats in verwevingsgebied op te nemen	ZW-0207-147
Indiener verzoekt om de percelen volledig als primair landbouwgebied aan te merken.	ZW-0918-1 ZW-0925-1 ZW-0926-1
Indiener verzoekt om de primaire landbouw voorrang te geven in de definitieve POVI2025	ZW-0110-6
Indiener verzoekt om de regels en gevolgen van de aanwijzing als EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied, Zoekgebied Drinkwaterwinning, Zoekgebied Grondwaterbescherming en Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden nader te verduidelijken.	ZW-1215-6 ZW-1234-3
Indiener verzoekt om de uitbreiding van de camping mogelijk te houden door primair landbouwgebied en Groenblauwe Landbouwzone op locatie te schrappen	ZW-0187-134
Indiener verzoekt om de volledige huiskavel en aangrenzende gronden aan te merken als Primair Landbouwgebied.	ZW-0992-1
Indiener verzoekt om de voorgestelde wijziging van de bestemmingszone van hun gronden (specifieke locatie staat in de zienswijze toegelicht) niet door te voeren, omdat desbetreffende gronden actief in gebruik zijn voor akkerbouw en pluimveebedrijf en essentieel zijn voor bedrijfscontinuïteit.	ZW-0729-1
Indiener verzoekt om de zone voor de locaties te wijzigen naar primair landbouwgebied. Voor 2 van de bedrijfslocaties is in de POVI sprake van	ZW-0699-1

doorsneden bouwvlakken, deels groenblauw landbouwzone en deels primaire landbouwzone.	
Indiener verzoekt om de zonering aan te passen op basis van het Stadsrandonderzoek dat is uitgevoerd t.b.v. de Omgevingsvisie Venlo 2040. Indiener verzoekt om in het winterbed van de Maas de voorkeur te geven aan de Groenblauwe (landbouw)zone. Indiener verzoekt om bij de kernen Belfeld, Arcen, Lomm en Velden de ontwikkelrichting uit de Omgevingsvisie terug te zien.	ZW-0242-34
Indiener verzoekt om duidelijk aan te geven wat wel en niet mag (agrarisch gebruik) binnen een verwevingsgebied.	ZW-0921-12
Indiener verzoekt om duidelijke en objectieve criteria voor grondgebruik binnen de blauwgroene zone.	ZW-0946-5
Indiener verzoekt om duidelijke waarborgen in de omgevingsvisie voor de ontwikkelruimte van bestaande agrarische bedrijven en gebruiksmogelijkheden van landbouwgronden in de Groenblauwe Landbouwzone en Verwevingsgebieden.	ZW-0618-4
Indiener verzoekt om duidelijke waarborgen op te nemen in de omgevingsvisie voor de ontwikkelruimte en toekomstbestendigheid van bestaande agrarische bedrijven in de Groenblauwe landbouwzone en Verwevingsgebieden.	ZW-1216-12
Indiener verzoekt om duidelijke, objectieve en toetsbare criteria voor gebruiksbeperkingen indien de blauwgroene zone gehandhaafd blijft.	ZW-0601-2
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de gebiedsaanduiding 'verwevingsgebied' en vraagt vanwege deze onduidelijkheid om uitsluiting van het perceel dan wel het expliciet uitsluiten van restricties voor hun perceel.	ZW-1067-5
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de gevolgen van het indelen van percelen in zones, zoals de Groenblauwe landbouwzone en het verwevingsgebied, inclusief de impact op eigenaren.	ZW-1361-3
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de mogelijkheden om een landbouwbedrijf te ontwikkelen binnen de Groenblauwe Landbouwzone, inclusief de bouw van een nieuwe loods of container veld.	ZW-1111-1
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de regelgeving en praktische uitvoerbaarheid van bedrijfsactiviteiten op percelen die deels binnen het verwevingsgebied en deels binnen het primair landbouwgebied vallen.	ZW-1073-2
Indiener verzoekt om duidelijkheid over hoe het grondgebruik niet gehinderd zal worden door de geplande extensieve landbouw in de groenblauwe zone.	ZW-0113-3
Indiener verzoekt om een beter plan met zorgvuldigere keuzes in zoneringen en minder beperkingen die contraproductief werken.	ZW-0567-5
Indiener verzoekt om een duidelijk overgangs- en beschermingsbeleid voor agrarische bedrijven in verwevingsgebieden.	ZW-0912-3
Indiener verzoekt om een evenwichtige positionering van landbouw in de Groenblauwe landbouwzone, waarbij landbouw niet ondergeschikt is aan natuur- en wateropgaven.	ZW-1060-2
Indiener verzoekt om een nadere toelichting over de betekenis van overlapping van zowel primair landbouwgebied als verwervingsgebied voor bedrijven die zich bevinden in het ontwikkelgebied glastuinbouw.	ZW-0915-8

Indiener verzoekt om een uitleg over argumentatie sluit en berekening economische aspecten bij het uiteindelijke besluit.	ZW-0519-4
Indiener verzoekt om expliciet vast te leggen dat de gebiedsaanduidingen geen aanvullende beperkingen opleggen aan de bedrijfsactiviteiten en ontwikkelingsmogelijkheden van kavels met een geldend bestemmingsplan waarin de rechten en mogelijkheden eerder planologisch zijn vastgesteld of waarvoor omgevingsvergunningen en omgevingsplanwijzigingen vóór de terinzagelegging van de Ontwerpvisie zijn voorbereid of vastgesteld.	ZW-0851-1
Indiener verzoekt om expliciete opname van het 'ja, tenzij'-principe in het primair landbouwgebied hoofdstuk 3.4 van de Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg om interpretatieverschillen en vertragingen in vergunningverlening te voorkomen.	ZW-0702-7
Indiener verzoekt om foutieve benadering te corrigeren met betrekking tot het verwervingsgebied en nabijgelegen industrie.	ZW-1443-8
Indiener verzoekt om garanties dat bestaande agrarische bedrijven binnen de Groenblauwe Landbouwzone hun ontwikkelruimte behouden, met gebied specifiek maatwerk en juridische overgangsbepalingen.	ZW-1423-5
Indiener verzoekt om geen beperkingen op te leggen aan de teelt van gewassen of teeltwijzen binnen de Groenblauwe landbouwzone en de Maasvallei.	ZW-1489-4
Indiener verzoekt om geen enkele beperking op de gemarkeerde percelen in de toekomst.	ZW-0154-1
Indiener verzoekt om helderheid over de definities en kaders van verwevingsgebieden en primaire landbouwgebieden.	ZW-0749-1
Indiener verzoekt om heroverweging van zonering en stelt voor dat het gebied in de huidige situatie voor landbouwdoeleinden wordt gebruikt, in het primaire landbouwgebied te laten vallen.	ZW-0518-3
Indiener verzoekt om het aanwijzen van landbouwgrond als EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied, NNL en Overgangsgebieden te herzien en deze gebieden primair als landbouwgebied aan te wijzen, waarbij grondgebonden landbouw de belangrijkste functie blijft en de agrarische sector de belangrijkste beheerder is.	ZW-1220-1
Indiener verzoekt om het cluster woningen ook op kaart in te tekenen als bebouwingscluster	ZW-0207-140
Indiener verzoekt om het corrigeren van de grenzen op de kaarten rondom de percelen van indiener, zodat er geen verdere beperkingen of verplichtingen gelden.	ZW-1029-1
Indiener verzoekt om het gedeelte van het bedrijf dat in de ontwerp-POVI in het Verwevingsgebied geplaatst wordt te herbestemmen, omdat de bestemming Verwevingsbied niet samengaat met het houden van dieren wat leidt tot inkomstenderving.	ZW-0687-2
Indiener verzoekt om het perceel volledig als primair landbouwgebied aan te merken, gezien het kwalitatief goede landbouwgrond betreft en reeds tientallen jaren in gebruik is als landbouwgrond.	ZW-0918-4

Indiener verzoekt om het perceel en woning uit te zonderen van de genoemde gebiedsaanwijzingen of af te zien van het opleggen van beperkingen die de woonfunctie beïnvloeden.	ZW-1067-6
Indiener verzoekt om het perceel uit te zonderen van de gebiedsaanduiding Verwevingsgebied, dan wel te garanderen dat deze geen beperkingen met zich meebrengt voor glastuinbouwactiviteiten.	ZW-1003-6
Indiener verzoekt om het primair landbouwgebied niet op deze manier vast te leggen, maar in overleg en afstemming met de gemeente.	ZW-1236-195
Indiener verzoekt om het recht op agrarische ontwikkeling in het Primair Landbouwgebied stevig te verankeren in beleid en wetgeving, en om intensieve veehouderij mogelijk te houden binnen bestaande milieuwetgeving.	ZW-1423-7
Indiener verzoekt om het schrappen van het verwevingsgebied en het stimuleren en faciliteren van alle vormen van duurzame landbouw in het primair landbouwgebied.	ZW-0815-2
Indiener verzoekt om het versnipperde groengebied tussen de Berm-A77 te wijzigen naar GBLZ.	ZW-0186-175
Indiener verzoekt om het verwevingsgebied grenzend aan de A73 en de spoorlijn Roermond - Maastricht te verwijderen.	ZW-0241-171
Indiener verzoekt om het verwijderen van de aanduidingen van de landbouwpercelen in Zuid-Limburg in het concept Provinciale Omgevingsvisie Limburg (POVI).	ZW-0281-1
Indiener verzoekt om hoofdstuk 11 van de POVI volledig te herschrijven en de oude indeling van het primaire landbouwgebied te herstellen.	ZW-0366-6
Indiener verzoekt om in de besluitvorming een aanlevering van de berekening van alle economische aspecten die geraakt worden door het zoneringsbesluit aan te leveren.	ZW-0518-6
Indiener verzoekt om in de betreffende paragrafen uit hoofdstuk 3.4 expliciet te maken dat de zoneringen niet op voorhand belemmerend zijn voor gebiedsontwikkelingsprojecten waar delfstoffenwinning een onderdeel van is.	ZW-0702-8
Indiener verzoekt om in te zetten op maatwerk en behoud van agrarisch perspectief in deze gebieden, bijvoorbeeld via gebiedsprocessen met inspraak van de lokale landbouw.	ZW-1260-4
Indiener verzoekt om inzicht in de consequenties van de ingetekende groenblauwe zones op de rentabiliteit van het bedrijf.	ZW-0761-2
Indiener verzoekt om kaarten aan te passen naar eenduidige, enkelvoudige zoneringen die begrensd zijn op natuurlijke of perceelsgrenzen, met heldere en interpreteerbare weergave.	ZW-0274-2
Indiener verzoekt om maatwerk voor bestaande agrarische bedrijven die zich bevinden in de nieuwe verwervingszone.	ZW-0912-2
Indiener verzoekt om meer duidelijkheid te verschaffen over de exacte begrenzingen en gevolgen van de zones "landschappelijke versterkingsgebieden", “transitiegebieden”, of “gebiedsgerichte aanpakken”, vanwege onzekerheid voor hun bedrijf.	ZW-1000-3
Indiener verzoekt om minder strikte regulering bij het ontwikkelen van nieuwe kleinschalige functies, zodat er geen uitgebreide plannen nodig zijn voor elke kleine stap. Voorbeelden van kleinschalige functies zijn volgens de indiener:	ZW-1211-3

Huisverkoop, akkerbouw, rundvee, paarden, schapenhouderij, kippenkar, strategische opslag/caravanstalling, vestigen van kleine bedrijfjes/starters.	
Indiener verzoekt om nadere toelichting over de onderbouwing of analyse van de indeling in verschillende zones, zoals de aanduiding 'primaire landbouw'.	ZW-0778-4
Indiener verzoekt om onderbouwing over hoe het kan dat er meerdere zones niet alleen hun landbouwgronden doorkruisen, maar ook een reeds bestaand bouwblok	ZW-1237-47
Indiener verzoekt om ontwikkelruimte voor agrarische bedrijven in het primair landbouwgebied juridisch eenduidig en stevig te verankeren en hierbij expliciet op te nemen dat intensieve veehouderij mogelijk blijft binnen bestaande milieuwetgeving.	ZW-0879-13
Indiener verzoekt om op diverse plekken waaronder tussen Nagelbeek en De Horsel de vreemde stukken Primair Landbouwgebied aan te passen, bijvoorbeeld ter plekke van snelwegen en turborotondes en ook kleine strookjes.	ZW-0253-140
Indiener verzoekt om op te nemen dat het Primair landbouwgebied daadwerkelijk ruimte biedt voor toekomstgerichte, duurzame, en grondgebonde landbouwbedrijven via voortzetting, schaalvergroting, innovaties en verbreding	ZW-1102-5
Indiener verzoekt om opheldering over de mogelijke beperkingen die gepaard gaan met de aanwijzing van verwevingsgebieden	ZW-1257-2
Indiener verzoekt om potentiële woningbouwlocaties in de kernen toe te voegen aan het verwevingsgebied.	ZW-0241-170
Indiener verzoekt om rekening te houden met de impact van de Groenblauwe landbouwzone op het rendement van akkerbouwbedrijven.	ZW-0688-2
Indiener verzoekt om rekening te houden met de impact van de Provinciale omgevingsvisie op de bedrijfsvoering van landbouwbedrijven, specifiek voor eigendoms- en pachtgronden die binnen het verwevingsgebied vallen	ZW-0436-1
Indiener verzoekt om ruimte te behouden om binnen het primair landbouwgebied van functie te veranderen, met name richting wonen	ZW-0936-3
Indiener verzoekt om ruimte voor ecologische woonvormen in het Primaire landbouwgebied, die bijdragen aan transitie en bodemkwaliteit door voedselbossen en per cultuurlandbouw.	ZW-0858-4
Indiener verzoekt om snippers in het primair landbouwgebied rond Viel en Bingelrade aan te passen.	ZW-0253-143
Indiener verzoekt om snippers primair landbouwgebied op locatie Schinveldse Bossen aan te passen.	ZW-0253-142
Indiener verzoekt om specifieke en concrete regelgeving voor agrarisch gebruik van land in de EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied, NNL en Overgangsgebieden, zodat betrokkenen duidelijkheid hebben over hun rechten en verplichtingen waardoor ze zich goed kunnen voorbereiden op de veranderingen die hen mogelijk te wachten staan.	ZW-1220-7
Indiener verzoekt om te verduidelijken of de aanduiding als Primair Landbouwgebied bij de twee groeves binnen de gemeente Echt-Susteren problemen op gaat leveren bij mogelijke uitbreidingen op deze locaties.	ZW-1479-211

Indiener verzoekt om toelichting waarom geen nieuwe niet-agrarische bestemmingen worden toegelaten in het Primair Landbouwgebied om de ontwikkeling van de land- en tuinbouw niet te beperken.	ZW-0150-2
Indiener verzoekt om vast te leggen dat het agrarisch gebruik van percelen binnen de groenblauwe landbouwzone, rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden en verwevingsgebied gewaarborgd blijft, zonder beperkingen bovenop de geldende wet- en regelgeving en onzekerheid over de bedrijfsvoering	ZW-0566-4
Indiener verzoekt om verduidelijking van de regelgeving en gevolgen van de aanwijzing van landbouwgrond als EVZ, GBLZ, en Zoekgebied Grondwaterbescherming.	ZW-0580-5
Indiener verzoekt om vereenvoudiging en verduidelijking van allerlei informatie en bestaande regels (vigerende bestemmingsplannen) die door mekaar lopen. Het aanpassen van het primair landbouwgebied ten behoeve van aangrenzende doelen, belangen en gebiedszoneringen zijn onacceptabel. Beleid wat is vastgelegd in een bestemmingsplan kan niet telkenmale veranderen.	ZW-0566-1
Indiener verzoekt om verheldering t.a.v. de GBLZ en de verwervingsgebieden en vraagt zich af of het klopt of dat gelet op de overlapping in het kaartmateriaal van sommige van deze gebieden er nog geen definitieve keuzes gemaakt zijn t.a.v. welke zonnering voor het desbetreffende gebied van toepassing is.	ZW-0314-128
Indiener verzoekt om voldoende ruimte voor uitbreidingen en bouwvlakwijzigingen in de Groenblauwe landbouwzone, zodat er een reëel verdienmodel voor de agrariër blijft die past bij de opgaven.	ZW-1377-4
Indiener verzoekt om volledige transparantie over de afwegingskaders, beleidsgronden en motieven op basis waarvan GBLZ is toegewezen.	ZW-0429-2
Indiener verzoekt om volledige transparantie te geven over de afwegingscriteria, beleidsmatige onderbouwing en gebiedsselectie die ten grondslag ligt aan de wijziging.	ZW-1422-28
Indiener verzoekt om voor alle percelen de aanduiding te behouden zoals het op dit moment in de huidige verordening is opgenomen	ZW-0389-1
Indiener verzoekt om voorzieningen te treffen voor financiële compensatie wegens waardeverlies en het wegvallen van pachtinkomsten.	ZW-0537-8
Indiener verzoekt om zijn perceel aan te merken als primair landbouwgebied in plaats van groenblauwe landbouwzone.	ZW-0463-1
Indiener verzoekt te garanderen dat de aanduiding primair agrarisch gebied geen beperkingen oplevert voor de exploitatie en ontwikkeling van het mobiliteitscentrum.	ZW-1414-4
Indiener verzoekt te garanderen dat de nieuwe gebiedsaanduidingen geen extra beperkingen opleveren voor de bedrijfsvoering en ontwikkelmogelijkheden.	ZW-1185-12 ZW-1189-18 ZW-1196-14
Indiener verzoekt te garanderen dat deze gebiedsaanduidingen geen beperkingen opleveren voor agrarische gebruiks- en bouwmogelijkheden.	ZW-1454-11
Indiener verzoekt te garanderen dat door nieuwe gebiedsaanduidingen geen extra beperkingen ontstaan voor de bedrijfsvoering en ontwikkelmogelijkheden	ZW-1249-8 ZW-1299-10

en dat landbouwkundige gebruikswaarden behouden blijven. Indien dit niet kan worden gegarandeerd, dient de provincie herinrichting of ruilverkaveling in te zetten.	
Indiener verzoekt te garanderen dat gebiedsaanduidingen geen aanvullende beperkingen opleveren voor de bedrijfsvoering.	ZW-1427-8 ZW-1442-9
Indiener verzoekt te garanderen dat gebiedsaanduidingen geen beperkingen opleveren voor bestaande bouwkavels en bedrijfslocaties die reeds in het omgevingsplan zijn vastgelegd.	ZW-1381-5
Indiener verzoekt te garanderen dat mestaanwending, watergebruik en het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen volledig mogelijk blijven binnen percelen met nieuwe gebiedsaanduidingen.	ZW-1384-10
Indiener verzoekt te garanderen dat nieuwe zoneringen voor percelen geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik, zoals spuitzones, waterrestricties of bemestingsverboden.	ZW-1189-10 ZW-1189-9 ZW-1193-8
Indiener verzoekt te garanderen dat primair landbouwgebied geen aanvullende beperkingen oplevert bovenop bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1434-7
Indiener verzoekt te waarborgen dat de aan haar gronden en kavels toegekende gebiedsaanduidingen geen aanvullende beperkingen met zich meebrengen voor de bestaande bedrijfsvoering en ontwikkelruimte.	ZW-1375-12
Indiener verzoekt te waarborgen dat de aan haar gronden en kavels toegekende gebiedsaanduidingen geen aanvullende beperkingen met zich meebrengen voor de bestaande bedrijfsvoering en ontwikkelruimte. Indien dit niet kan worden gegarandeerd, dient de provincie herinrichting of vrijwillige kavelruil in te zetten.	ZW-0064-6 ZW-1360-6 ZW-1217-13
Indiener verzoekt te waarborgen dat de landbouwkundige waarden van zijn percelen behouden blijven en dat deze blijvend benut kunnen worden voor agrarische doeleinden.	ZW-1185-13
Indiener verzoekt tot het duidelijk uitleggen en uitwerken van regels en restricties in de POVI voor wat betreft de zoneringen GBLZ en Verwevingsgebied	ZW-0986-1
Indiener verzoekt u de belangen van grondeigenaren, waaronder schade, gebruikswaarde en familiegeschiedenis, expliciet mee te nemen in de uiteindelijke afweging bij het aanwijzen van de percelen tot GBLZ.	ZW-0299-45
Indiener verzoekt u geen volledig nieuwe zoneringen toe te voegen ten opzichte van de ontwerp POVI, omdat daarmee ook geen formele mogelijkheid tot het uitbrengen van een zienswijze mogelijk is. (Bijvoorbeeld ten aanzien van, bijvoorbeeld het risico op ongevallen met gevaarlijke stoffen op provinciale wegen en natuurbrandrisico's)	ZW-0206-8
Indiener verzoekt u het Verwevingsgebied te schrappen. De onderbouwing ontbreekt, de grenzen zijn arbitrair, het leidt tot onnodige beperkingen voor agrarische bedrijven en de rechtszekerheid van agrarische bedrijven is in het geding.	ZW-0877-4
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen de Groenblauwe landbouwzone volledig behouden blijft en dat deze aanduiding niet leidt tot aanvullende beperkingen bovenop de bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1217-6

Daarnaast verzoekt indiener dat alle gronden die zijn aangeduid als Groenblauwe landbouwzone, worden herstemd tot primair landbouwgebied.	
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen ecologische verbindingszones volledig behouden blijft en dat aanwijzing als zodanig geen beperkingen oplevert voor de agrarische bedrijfsvoering.	ZW-1319-5
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik van cultuurgronden in de Groenblauwe landbouwzone, ecologische verbindingszones, overgangsgebieden Natura 2000 en verwevingsgebieden volledig behouden blijft en dat deze aanduidingen geen extra beperkingen opleveren.	ZW-1244-6
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik van percelen binnen de Groenblauwe landbouwzone volledig behouden blijft en dat deze aanduiding geen aanvullende beperkingen oplevert.	ZW-1323-3 ZW-1334-3 ZW-1254-2 ZW-1241-2
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik van percelen in het Verwevingsgebied volledig behouden blijft en dat deze aanduiding geen aanvullende beperkingen of onzekerheid oplevert voor de bedrijfsvoering.	ZW-1241-4 ZW-1254-3
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik volledig behouden blijft en dat nieuwe gebiedsaanduidingen geen extra beperkingen opleveren. Indien dit niet kan worden gegarandeerd, dient de provincie herinrichting of ruilverkaveling in te zetten.	ZW-1254-10
Indiener verzoekt vast te leggen dat binnen de Groenblauwe landbouwzone geen aanvullende beperkingen bovenop bestaande wet- en regelgeving worden opgelegd.	ZW-1414-8
Indiener verzoekt vast te leggen dat gebiedsaanduidingen die over agrarische bouwkavels en bedrijfslocaties heen liggen, geen aanvullende beperkingen mogen opleveren voor bestaande bedrijfsvoering en ontwikkelmogelijkheden. Eventuele beperkingen dienen uitsluitend gebaseerd te zijn op degelijk onderbouwd gebiedsonderzoek, met inspraak van de sector.	ZW-1293-3
Indiener verzoekt verwevingsgebied op een specifieke locatie te verbreden, gelijk aan een andere situatie.	ZW-1236-240
Indiener verzoekt volledige transparantie te geven over de afwegingscriteria, beleidsmatige onderbouwing en gebiedsselectie die ten grondslag liggen aan deze voorgenomen aanwijzing van de percelen.	ZW-0299-44
Indiener verzoekt wat de concrete en financiële gevolgen zijn wanneer een perceel de kwalificatie ecologische verbindingszone of blauwgroene zone krijgt.	ZW-1421-2
Indiener verzoekt zonering 'primair landbouw' te verwijderen van grondgebied Mook en Middelaar	ZW-0317-253
Indiener verzoekt, indien de zone gehandhaafd blijft, om duidelijke, objectieve en toetsbare criteria voor gebruiksbeperkingen op te stellen.	ZW-0537-7
Indiener verzoekt, vanwege de onduidelijke gevolgen of beperkingen van deze aanwijzing, om hun perceel niet in het verwevingsgebied op te nemen of om duidelijkheid dat de particuliere woonfunctie en eventuele verbouwingen niet worden beperkt.	ZW-0842-2

Indiener vindt dat er geen extra beperkingen opgelegd mogen worden in een verwevingsgebied, omdat een rendabele exploitatie niet gerealiseerd kan worden door de hoge kosten.	ZW-0761-3
Indiener vindt dat dat het opleggen van bovenwettelijke beperkingen aan agrarische bedrijven in het verwevingsgebied ongegrond is; er is geen toetsing op bedrijfseconomische effecten, planschade, of andere gevolgen.	ZW-0877-27
Indiener vindt de aanduiding in de POVI dat de opgaven in de groenblauwe mantel een ander type landbouw vragen, namelijk extensiever, natuur inclusiever en 'watervriendelijk' onvoldoende concreet om af te leiden welke activiteiten of welk type landbouw hier passen, dan wel of deze op voorhand strijdig zijn met de natuur- en wateropgaven in Groenblauwe landbouwzone.	ZW-0877-17
Indiener vindt de informatie omtrent het verwervingsgebied niet duidelijk en kan niet overzien wat de gevolgen van dit plan zijn en verzoekt om duidelijkere uitleg.	ZW-0483-1
Indiener vindt het onacceptabel dat zoneringen onvoldoende zijn onderbouwd, in de periode tot vaststelling van de POVI in overleg met gemeenten nog aangepast worden en omschrijvingen van de opgaven voor meerderlei uitleg vatbaar zijn.	ZW-0877-16
Indiener vindt het ongeloofwaardig dat de Provincie gebiedsaanduidingen dwars over percelen en zelfs dwars door bestaande gebouwen trekt.	ZW-1358-10
Indiener vindt het ongepast verwervingsgebied aan te wijzen op de percelen (ongeveer honderd meter rond de dorpsbebouwing) en in de toekomst beperkend aangezien het zorgt voor waardedaling.	ZW-0706-5
Indiener voorziet dat de ontwerpvisie aanzienlijke negatieve gevolgen kan hebben voor: het huidige en toekomstige gebruik van hun gronden; de marktwaarde van de betreffende percelen; de exploitatiemogelijkheden, waaronder potentieel ontwikkeling en herontwikkeling.	ZW-0119-2
Indiener vraag naar de achtergrond van de totstandkoming van de nieuwe zoneringen in POVI. Indiener vraagt of de zonering nog aangepast kan of kan gaan worden in omvang.	ZW-0990-3
Indiener vraagt aandacht voor de economische, juridische en relationele impact van beleidszonering op pachtgrond in eigendom van fondsen.	ZW-1018-14
Indiener vraagt aandacht voor het behoud en perspectief voor de locaties van de toekomst. Hoogstwaarschijnlijk zijn dit voornamelijk bestaande locaties, daar waar ontwikkeling kan plaatsvinden	ZW-1328-6
Indiener vraagt dat het verwevingsgebied wordt herijkt in samenspraak met ondernemers in het gebied	ZW-1102-4
Indiener vraagt duidelijkheid over de wijze waarop met verschillen omgegaan zal gaan worden als een perceel zowel GBLZ alsook primair LBG?. Indiener roept op om perceelsgrenzen te gebruiken voor scheiding tussen zones.	ZW-0990-6
Indiener vraagt hoe de provincie stuurt op grondgebruik in de de groenblauwe landbouwzone zonder het verdienmodel aan te tasten?	ZW-0967-3
Indiener vraagt hoe de provincie stuurt op grondgebruik in het verwevingsgebied zonder het verdienmodel aan te tasten?	ZW-0967-2
Indiener vraagt hoe deze groenblauwe landbouwzone bijdraagt aan de gestelde doelen en welke maatregelen hiervoor worden genomen.	ZW-1236-198

Indiener vraagt of er geen concretere doelen moeten worden gepland voor de groenblauwe landbouwzone.	ZW-1236-199
Indiener vraagt of het binnen de POVI nog mogelijk is om een nieuwe stal te bouwen in groenblauwe landbouwzone, noodzakelijk voor een duurzame, diervriendelijke en toekomstbestendige bedrijfsvoering?	ZW-0967-9
Indiener vraagt of het binnen de POVI nog mogelijk is om een nieuwe stal te bouwen in verwevingsgebied, noodzakelijk voor een duurzame, diervriendelijke en toekomstbestendige bedrijfsvoering?	ZW-0967-8
Indiener vraagt om concreet aan te geven wat de GBLZ concreet betekent voor bestaande bedrijven	ZW-1102-2
Indiener vraagt om concreet aan te geven wat het verwevingsgebied concreet betekent voor bestaande bedrijven	ZW-1102-3
Indiener vraagt om de zonering van de GBLZ terug te brengen tot de Groenblauwe mantel (als voorloper van de GBLZ).	ZW-1385-3
Indiener vraagt om geen beperkingen op perceel-niveau op te nemen in de POVI	ZW-0410-9
Indiener vraagt om hun bezwaren serieus te nemen en ervoor zorg te dragen dat de nieuwe POVI geen negatieve gevolgen heeft voor het woongenot, het eigendomsrecht en de ontwikkelmogelijkheden van hun eigendom.	ZW-0842-4
Indiener verzoekt om de bezwaren mee te nemen in de verdere POVI visie verfijning en visie aanpassing.	ZW-0362-1
Indiener stelt voor te komen tot maatwerkafspraken of lokale gebiedsgerichte aanpak ter behoud van toekomstig ondernemersperspectief en het cultuurhistorisch erfgoed 'de Eyserhof'.	ZW-0362-2
Indiener verzoekt om deze lokale gebiedsgerichte aanpak op te nemen in de POVI, voordat deze tot toekomstige wet en regelgeving wordt verheven.	ZW-0362-3
Indiener geeft aan dat de POVI zoals ter inzage onacceptabel zal zijn voor vele landbouwers in Limburg.	ZW-0362-4
Indiener stelt voor dat er afdoende overleg dient plaats te vinden met grondeigenaren, organisaties en ondernemers in de provincie Limburg om te komen tot een gedragen POVI.	ZW-0362-5
Indiener vraagt om meer duidelijkheid over de zonering. Hoe zorgt de Provincie dat de zonering eenduidig geïnterpreteerd wordt?	ZW-0313-4
Indiener vraagt om te verduidelijken of het voor hen mogelijk is in het Verwevingsgebied en de GBLZ nog nieuwe loodsen, stallen en wooneenheden te bouwen	ZW-1237-45
Indiener vraagt om transparante onderbouwing van het beleid rond de Groenblauwe Landbouwzones (GBLZ), inclusief de ruimere afbakening, proportionaliteit, effectiviteit, ondersteuningsmaatregelen voor boeren en concrete natuurwinst.	ZW-0196-139
Indiener vraagt om uitleg hoe ze hun bedrijfslocaties kunnen ontwikkeling, terwijl dit in de GBLZ onmogelijk lijkt.	ZW-1169-2
Indiener vraagt om uitleg hoe zij en hun opvolging hun bedrijf kunnen ontwikkelen in de GBLZ.	ZW-1209-1
Indiener vraagt om uitleg wat het betekent dat hun bouwvlak in verschillende zones valt. Op het moment dat bedrijfsvoering door alle regelgeving of een	ZW-1178-6

andere oorzaak onmogelijk wordt, is het voor de indiener belangrijk dat er opties voor ontwikkeling zijn.	
Indiener vraagt Provincie Limburg om te antwoorden op de vraag: Waarom zijn percelen voorzien van dubbel laagse zoneringen? Hoe wordt duidelijkheid gegeven aan ondernemers over het geldend regime?	ZW-0899-16
Indiener vraagt voor een goede onderbouwing van feiten en afwegingskaders waarop de zoneringen zijn gebaseerd.	ZW-0985-4
Indiener vraagt waarop de ingetekende zonering is gebaseerd. Brede zones van 600 meter die langs sommige water lopen houden abrupt op bij infrastructuur.	ZW-0153-4
Indiener vraagt wat wordt bedoeld met grasland en teelten ten dienste van water en natuur in de groenblauwe landbouwzone	ZW-0980-3
Indiener vraagt zich af de locatie wel goed is ingetekend als GBLZ	ZW-0187-135
Indiener vraagt zich af hoe bedrijfsontwikkeling in de GBLZ mogelijk is.	ZW-0377-1
Indiener vraagt zich af hoe de Groenblauwe Landbouwzone tot stand is gekomen.	ZW-0381-4
Indiener vraagt zich af hoe de nieuwe regels van de Groenblauwe Landbouwzone de uitbreiding en vergunningen beïnvloeden.	ZW-1010-7
Indiener vraagt zich af hoe de verschillende zoneringen en gebiedspaspoorten op één landbouwperceel te begrijpen zijn en wat de consequenties hiervan zullen zijn voor de toekomst.	ZW-0173-7
Indiener vraagt zich af hoe de zones in de Provinciale Omgevingsvisie zijn bepaald en wijst op het gebrek aan praktische uitvoerbaarheid.	ZW-0377-3
Indiener vraagt zich af hoe een landbouwbedrijf voldoende opbrengst kan blijven realiseren zonder afhankelijk te zijn van wisselende subsidies, vooral wanneer intensievere gewassen niet meer mogelijk zijn in groenblauwe zones.	ZW-0989-3
Indiener vraagt zich af hoe het akkerbouwbedrijf ontwikkeld kan worden in het Verwevingsgebied/Groenblauwe Landbouwzone, inclusief de mogelijkheid om een nieuwe loods of bewaring te bouwen.	ZW-0643-1
Indiener vraagt zich af hoe het bedrijf kan worden ontwikkeld in het Verwevingsgebied gezien de beperkingen van spuitvrijezones en bufferzones voor fijnstof en geur, evenals de scheiding van mens en dier.	ZW-0770-1
Indiener vraagt zich af hoe het bedrijf zich kan ontwikkelen als uitbreidingsmogelijkheden in de groenblauwe landbouwzone vallen.	ZW-0838-4
Indiener vraagt zich af hoe het kan dat een perceel blijvend grasland valt in natuurnetwerk Limburg. Ditzelfde geldt voor de straatzijde waar een oprit valt onder Natuurnetwerk Limburg. Natuurnetwerk Limburg heeft grote beperkingen op het gebruik van de gronden en indiener maakt hier dan ook bezwaar tegen.	ZW-0303-1
Indiener vraagt zich af hoe het kan dat een perceel deels groenblauwe landbouwzone is en deels verwevingszone, en waar die keuze op gebaseerd is.	ZW-0367-5
Indiener vraagt zich af hoe intensieve gewassen geteeld kunnen worden in de groenblauwe landbouwzone.	ZW-0913-2 ZW-0773-2
Indiener vraagt zich af hoe intensieve gewassen geteeld kunnen worden in het Verwevingsgebied.	ZW-0773-1

Indiener vraagt zich af hoe intensieve gewassen kunnen worden geteeld op landbouwgrond in de Groenblauwe zone zonder het verdienmodel aan te tasten.	ZW-0711-2
Indiener vraagt zich af hoelang de nieuwe locatie primair landbouwgebied blijft, gezien de veranderlijke beleidsvoering van de overheid.	ZW-0700-6 ZW-1226-7
Indiener vraagt zich af hoe percelen economisch en milieuverantwoord bewerkt kunnen worden gezien de aangebrachte zoneringen en de daar bijbehorende krommingen in de belijning van de zonering.	ZW-0641-3
Indiener vraagt zich af hoe verhoudt een stringent regime t.a.v. nieuwbouw buiten de kernen zich verhoudt tot de ruimte die wel geboden wordt voor natuur inclusief bouwen binnen de Groenblauwe Landbouwzone. Zou de passage over het primair landbouwgebied niet ook van toepassing kunnen zijn op Groenblauwe Landbouwzone.	ZW-0319-180
Indiener vraagt zich af hoe ze in het verwevingsgebied, GBLZ, overgangsgebied rondom Natura 2000-gebieden en ecologische verbindingszones, akkerbouwgewassen kunnen blijven telen die nodig zijn voor vruchtwisseling naast het telen van voedergewassen.	ZW-1169-6
Indiener vraagt zich af hoe zij hun melkveebedrijf verder kunnen ontwikkelen in de groenblauwe landbouwzone, gezien de beperkte ruimte voor stalaanpassingen en nieuwe bouw.	ZW-1443-4
Indiener vraagt zich af hoeveel zekerheid de benadering van grondgebruik in de groenblauwe landbouwzone biedt voor hun toekomst.	ZW-1443-1
Indiener vraagt zich af of de indeling in de diverse zones (groenblauwe landbouwzone met daar bovenop overgangsgebied rondom Natura 2000, een ecologische verbindingszone en een verwevingsgebied) hem aantasten in het rechtszekerheidsbeginsel en in het evenredigheidsbeginsel waar hij als ondernemer/ burger recht op heeft.	ZW-1177-24
Indiener vraagt zich af of de regelgeving in groenblauwe gebieden geldt voor het hele perceel, of dat opsplitsing van het perceel noodzakelijk wordt.	ZW-0914-1
Indiener vraagt zich af of de voorgestelde plannen noodzakelijk zijn, gezien het gevarieerde landschap waarin agrarische bedrijven goed passen.	ZW-0804-5
Indiener vraagt zich af of en hoe het bedrijf dat in de groenblauwe landbouwzone ligt, ontwikkeld kan worden inclusief de bouw van een nieuwe stal of machine loods. Uit de POVI leidt de indiener namelijk af dat dit onmogelijk of lastig wordt.	ZW-0716-1
Indiener vraagt zich af of en hoe het bedrijf ontwikkeld kan worden ondanks de ligging in een groenblauwe zone.	ZW-0113-2
Indiener vraagt zich af of en hoe het eigen pluimveebedrijf in de toekomst kan blijven ontwikkelen binnen de groenblauwe landbouwzone.	ZW-0472-1
Indiener vraagt zich af of en hoe het melkveebedrijf in het Verwevingsgebied kan worden ontwikkeld, inclusief de bouw van een nieuwe loods of stal.	ZW-0789-1
Indiener vraagt zich af of het bedrijf in de Groenblauwe zone kan worden ontwikkeld om toekomstbestendig te blijven, met name in het licht van de beperkingen die de POVI oplegt.	ZW-0711-1
Indiener vraagt zich af of het houden van koeien, wat beeldbepalend is volgens de POVI, nog wel mogelijk is in de toekomst in het verwevingsgebied,	ZW-1169-5

GBLZ, overgangsgebied rondom Natura 2000-gebieden en ecologische verbindingszones.	
Indiener vraagt zich af of zonering van het verwevingsgebied strenge regels zal introduceren die landbouw onmogelijk maken.	ZW-0511-2
Indiener vraagt zich af tot welke ‘hoofd’-zone hun bedrijfslocatie gerekend wordt, gelegen in de GBLZ, maar overschaduwd door een overgangsgebied natura2000, een verwevingsgebied en een ecologische verbindingszone en stelt dat bedrijfsvoering op basis van deze meerdere zones onuitvoerbaar is in de praktijk.	ZW-1169-3
Indiener vraagt zich af waar de intekening van de groenblauwe landbouwzone op gebaseerd is.	ZW-0465-1
Indiener vraagt zich af waarom bedrijven moeten aantonen of zij maatschappelijk meerwaarde hebben en mogelijk verplaatst moeten worden, terwijl de stad naar hen toe groeit.	ZW-0380-4
Indiener vraagt zich af waarom de A2 niet als grens van het verwervingsgebied wordt gebruikt tussen het primaire landbouwgebied en de bebouwing, en vraagt om een motivering voor de huidige gebieden of om aanpassingen.	ZW-1501-4
Indiener vraagt zich af waarom de groenblauwe zone ten oosten van de Geleenbeek is aangemerkt als ecologische verbindingszone want dit gaat volgens indiener ten koste van goede landbouwgrond. En indiener vraagt zich af waarom de zone niet direct op een specifieke locatie ligt.	ZW-0367-6
Indiener vraagt zich af waarom de landbouwlocaties plotseling in de groenblauwe landbouwzone zijn geplaatst zonder duidelijke onderbouwing.	ZW-0699-4 ZW-0700-4 ZW-1226-4
Indiener vraagt zich af waarom de omvang van verwevingsgebieden rondom stedelijke gebieden groter is dan rondom landelijke kernen, en verzoekt om een onderbouwing hiervoor.	ZW-0416-6
Indiener vraagt zich af waarom de Provincie zijn fruitteeltbedrijf niet als primair landbouwgebied ziet.	ZW-1366-1
Indiener vraagt zich af waarom een transitiegebied zo star en beperkend vastgelegd wordt. Flexibiliteit, maatwerk en oog voor de bedrijfsstructuur zijn essentieel. Evenals de betrokkenheid van agrarische ondernemers bij gebiedsgerichte aanpak.	ZW-1419-6
Indiener vraagt zich af waarom Holtum omgeven is door een verwevingsgebied van 500 meter.	ZW-0367-4
Indiener vraagt zich af waarom drie bedrijven als GBLZ zijn ingetekend	ZW-0187-142
Indiener vraagt zich af waarom vergelijkbare percelen in de nabijheid wel in het Primaire Landbouwgebied vallen, en zelf een vakantiepark, terwijl zijn fruitteeltbedrijf in de Groenblauwe Landbouwzone ligt.	ZW-1366-7
Indiener vraagt zich af wat de consequenties zijn van de zone 'Primair Landbouwgebied' voor bestaande plannen en lopende gesprekken met de Gemeente Peel en Maas ten aanzien van VAB	ZW-1497-5 ZW-1498-5
Indiener vraagt zich af wat de indiener in het verwevingsgebied wordt opgelegd of kan worden opgelegd.	ZW-0736-1
Indiener vraagt zich af wat de intreding van het verwevingsgebied betekent voor zijn perceel.	ZW-0838-1

Indiener vraagt zich af wat de invloed van de verwevingsgebieden is op de huidige bedrijfsvoering van zijn agrarisch bedrijf, de grondprijs, en of dit inkomstenderving in de hand werkt en kostprijsverhogend werkt.	ZW-1358-18
Indiener vraagt zich af wat de mogelijkheden zijn op landbouwgrond in Groenblauwe landbouwzones.	ZW-0989-2
Indiener vraagt zich af wat er straks nog mogelijk is in de Verwevingsgebieden.	ZW-0710-1
Indiener vraagt zich af welk toekomstperspectief een jong familiebedrijf kan hebben in de Groenblauwe landbouwzone.	ZW-1358-28
Indiener vraagt zich af welke beperkingen er zijn als gevolg van de indeling in verwevingsgebied en hoe dit invloed heeft op de waardevermindering van de woning en het perceel.	ZW-1224-1
Indiener vraagt zich af welke beperkingen er zijn als gevolg van de indeling in verwevingsgebied voor en hoe dit invloed heeft op de waardevermindering van het perceel.	ZW-1224-6
Indiener vraagt zich af welke gewassen nog geteeld mogen worden in een verwevingsgebied en hoe vruchtwisselingen moeten worden uitgevoerd.	ZW-1224-4
Indiener vraagt zich af welke landschappelijke of ecologische eisen zullen gelden en of deze conflicteren met rationeel agrarisch gebruik.	ZW-1073-5
Indiener vraagt zich af wie de kosten en nadelige gevolgen zal vergoeden die voortvloeien uit de zones op de landbouwpercelen.	ZW-1009-5
Indiener vraagt zich of de beperkingen in groenblauwe landbouwzones kunnen zorgen voor verdwijnen van landbouwbedrijven en leegloop van het platteland en over de rol van veehouders en boeren uit andere gebieden (zoals Duitsland) in deze zones.	ZW-0458-13
Indiener vraagt zich welke beperkingen of voorwaarden de indeling in de GBLZ met zich meebrengt voor de bedrijfsvoering en ontwikkelmogelijkheden.	ZW-0381-1
Indiener vreest dat de groenblauwe zone de continuïteit van het bedrijf en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden belemmert.	ZW-0452-3
Indiener vreest dat de veelheid aan nieuwe gebiedsaanduidingen leidt tot onnodige discussies en rechtsonzekerheid over de gebruiksmogelijkheden van bestaande agrarische bouwkavels.	ZW-1232-2 ZW-1239-2 ZW-1185-2 ZW-1189-2 ZW-1193-2
Indiener vreest dat economische mogelijkheden voor traditionele landbouwactiviteiten worden ingeperkt door het beleidsvoorstel.	ZW-0523-1
Indiener vreest dat het toewijzen van meerdere zones aan een uniek perceel landbouwactiviteiten omslachtig maakt en resulteert in een complexe administratie die economisch niet te verantwoord is.	ZW-0521-1
Indiener vreest dat met de voorgenomen indeling van de Groenblauwe zone beperkingen worden opgelegd en daarmee het bedrijf (financiële) problemen gaat krijgen met exploitatie en het ontstaan van forse vermogensschade	ZW-0111-3
Indiener vreest ervoor dat er geen kans bestaat om landbouwactiviteiten, gecombineerd met alternatieve activiteiten op deze locatie uit te voeren.	ZW-0518-5
Indiener vreest op basis van zonering verwevingsgebied voor beperkingen die de agrarische en economische waarde van diens akkerbouwbedrijf reduceren	ZW-0038-1

Indiener vreest voor de continuïteit van lokaal voedselproducerend grondgebruik door de aanwijzing GBLZ	ZW-0429-8
Indiener vreest voor gebruiksbeperkingen vanwege de aanduiding Verwevingsgebied en het in gevaar brengen van de toekomst van het bedrijf.	ZW-0640-2
Indiener vreest voor het toekomstig gebruik en financiële haalbaarheid van percelen die in de 'groenblauwe landbouwzone' liggen, wanneer er extensiever, natuur inclusiever en watervriendelijke gewerkt moet worden	ZW-0110-4
Indiener waardeert dat de percelen als primair landbouwgebied zijn aangeduid en verzoekt dat deze aanduiding ongewijzigd blijft en niet wordt verzwaard met aanvullende beperkingen.	ZW-1074-9
Indiener waardeert de aanduiding van haar percelen als primair landbouwgebied en verzoekt deze ongewijzigd te handhaven.	ZW-1375-5
Indiener waardeert de aanduiding van haar percelen als primair landbouwgebied en verzoekt deze ongewijzigd te handhaven. Binnen dit gebied mogen geen aanvullende beperkingen of voorwaarden worden opgelegd bovenop bestaande wet- en regelgeving.	ZW-1360-3
Indiener waardeert de aanduiding van percelen als primair landbouwgebied en verzoekt deze ongewijzigd te handhaven.	ZW-1381-6
Indiener wenst dat hun landbouwbedrijf net als voorheen ingetekend wordt als primair landbouwgebied om hun bedrijf toekomstbestendig te houden.	ZW-0243-21
Indiener wenst een onderbouwing voor de keuze om verwervingszones op te nemen in de POVI en een onderbouwing voor de gekozen breedtes van de zones (100m/250m).	ZW-0915-7
Indiener wenst geen beperkingen in de bedrijfsvoering of op de bedrijfslocatie die leiden tot meerkosten, omzetverlies en waardedaling van de grond en verzoekt het Zoekgebied Grondwaterbeschermingsgebied te verkleinen zodat hun locatie buiten het zoekgebied valt. Indiener geeft aan dat als dit niet gebeurt, zij een schadeclaim gaan indienen.	ZW-0615-6
Indiener wenst graag mee duidelijkheid over de implicaties van de aanduiding van verwevingsgebied op de percelen behorende bij zijn bedrijf. Indiener wil weten of het om een zonering aanduiding gaat of is hier een duiding die gaat over het exacte kadastrale deel dat is benoemd? Indiener wil weten wat de gevolgen zijn voor bemesting en gewasbescherming in deze zone?	ZW-0990-1
Indiener wenst graag meer duidelijkheid over de implicaties van de aanduiding van groenblauwe landbouwzone op de percelen behorende bij zijn bedrijf, Indiener vraagt of het mogelijk is om hier een extensief winterverblijf te realiseren voor vleesvee?	ZW-0990-2
Indiener wenst inzicht in de overweging de verwevingszone in Klimmen, Weustenrade te begrenzen.	ZW-1483-5
Indiener wenst nadrukkelijk te onderstrepen dat zijn percelen reeds lang agrarisch worden gebruikt ten behoeve van duurzame voortzetting van het akkerbouwbedrijf. Hij kan en wil deze gronden uitsluitend benutten voor volwaardig landbouwkundig gebruik. Indiener stelt dat de aanduiding als Verwevingsgebied geen heldere begrenzing of beleidsmatige toelichting bevat en dat dit onzekerheid veroorzaakt.	ZW-0322-5

Indiener wenst onderbouwt te zien waarom bedrijfslocatie is ingetekend als groenblauwe landbouwzone, ecologische verbindingszone en gebiedspaspoort beekdalen terwijl omliggende gebieden zijn ingetekend als primair landbouwgebied.	ZW-0545-5
Indiener wenst onderbouwt te zien waarom een rij bomen op eigendom is ingetekend als ecologische verbindingszone aangezien deze zich midden in primair landbouwgebied bevinden.	ZW-0545-6
Indiener wijst erop dat bij de opmaak van de diverse afbakeningen geen rekening is gehouden met perceelvormen van de landbouwgrond en indiener maakt zich zorgen over de verdere invulling en wat hiervan de praktische gevolgen kunnen zijn.	ZW-1094-6
Indiener wijst op beperkingen voor zijn landbouwbedrijf door het benoemen van verwevingsgebied op delen van zijn te bewerken percelen.	ZW-0777-2
Indiener wijst op de daling van de grondwaarde in de verwevingszone door beperkingen in bestrijdingsmiddelen en bemesting. De percelen vormen een vitaal onderdeel van de bedrijfsvoering maar vormen ook het onderpand binnen de financiering van het bedrijf. Indiener wijst erop dat als er verdamping van het vermogen ontstaat de pensioenvoorziening in het geding komt.	ZW-0777-3
Indiener wijst op de mogelijke waardevermindering van de grond als het gebruik ervan beperkt wordt door de Groenblauwe landbouwzone.	ZW-1010-6
Indiener wil goede gangbare mogelijkheden voor akkerbouw op zijn gescheurde graslanden in de GBLZ.	ZW-0375-1
Indiener wil in de toekomst stallen aan kunnen passen of een nieuwe stal kunnen bouwen voor het pluimveebedrijf in de groenblauwe landbouwzone.	ZW-0472-2
Indiener wil weten wat de beperkingen in de verschillende zoneringen en met name in de Groenblauwe Landbouwzone inhouden. Doordat dit onvoldoende bekend is, is het moeilijk aan de hand van de ontwerp Omgevingsvisie een goede inschatting te maken voor wat betreft de toekomstmogelijkheden voor haat bedrijf.	ZW-0549-2 ZW-0562-2 ZW-0544-2
Indiener ziet de insteek van primaire landbouwgebieden als positief, maar duidt de focus op de agrofoodsector als te rigide. De unieke kleinschaligheid van de Zuid-Limburgse landbouw, inclusief hybride verdienmodellen en niet-voedselproductie, draagt bij aan het landschap en de regio. Functies zoals woningen, vrijetijdseconomie en bedrijvigheid worden vrijwel volledig uitgesloten, wat het buitengebied in Zuid-Limburg rigide vastlegt. De beperkingen rondom niet-agrarische functies zoals deze in het voorliggende POVI zijn opgenomen in primaire landbouwgebieden zijn dan ook problematisch. Hiermee belemmert Provincie Limburg niet alleen ontwikkelingen en staat het haaks op eerdere visies zoals Panorama Zuid-Limburg en de Agenda Zuid-Limburg.	ZW-0187-83 ZW-0207-77 ZW-0238-67 ZW-0253-81 ZW-0271-67 ZW-1127-99
Indiener ziet verschillen in ambitie en opgave tussen Maasvallei en de Groenblauwe landbouwzone en vraagt om splitsing en heldere formulering van de opgave per gebied.	ZW-0224-147
Indiener, verzoekt om te voorkomen dat het betreffende gebied een verwevingsgebied wordt vanwege de vermeende consequenties voor de	ZW-0219-4

bedrijfsvoering. Indiener verzoekt om wijziging in Primair landbouwgebied vanwege zijn bedrijfsvoering gericht op bietenteelt.	
Indieners onderschrijven de ambitie van de Provincie dat de (grondgebonden) land- en tuinbouw als belangrijke gebruiker en beheerder van het buitengebied van groot belang is voor het aanzien en de kwaliteit van het cultuurlandschap en het leefklimaat en dat de provincie als belangrijkste uitgangspunt een gunstig ondernemersklimaat voor de land- en tuinbouw wil bieden. Met dit uitgangspunt kunnen verdergaande transities alleen plaatsvinden als deze door de sector worden onderschreven. Indiener ziet niets in het van bovenaf opleggen van regels/beperkingen. De nieuwe gebiedsaanduidingen doen vermoeden dat er veel toekomstige beperkingen voor het grondgebruik ontstaat, zonder dat daar alternatieven en/of oplossingen op bedrijfsniveau tegenover staan.	ZW-1356-2
Indieners verzoeken om goed vast te leggen dat de gebiedsaanduidingen, zoals die over individuele bouwkavels liggen, voor wat betreft de gebruiksmogelijkheden, niet van toepassing zijn voor agrarische bouwkavels en dat het onderliggende omgevingsplan van toepassing is. Dit geldt ook voor, de in afwijking van de bouwkavel verleende omgevingsvergunningen en vergunningen die in voorbereiding zijn voorafgaande aan de ter visie legging van de Ontwerpvisie.	ZW-1356-1
Indieners verzoeken primair de aanduidingen te wijzigen zoals verzocht in de zienswijze en daarnaast te garanderen dat door gebiedsaanwijzingen geen extra beperkingen ontstaan voor hun bedrijfsvoering en ontwikkelmogelijkheden. Daarnaast wordt verzocht gebiedsaanduidingen zoals verzocht te schrappen. Uitgangspunt is dat de gebruiksmogelijkheden van de gronden van indieners niet verder mogen worden beperkt door nieuwe gebiedsaanduidingen.	ZW-1356-9
Indieners willen niet dat er verdere beperkingen gaan gelden voor voortzetting en ontwikkeling van hun agrarische bedrijf, (boerderij, tuin en omliggende landbouwgrond) als gevolg van de ligging in het 'verwevingsgebied'. Indiener ziet een onregelmatigheid in uw beleid met boerderijen die in dezelfde kern en boerderijen op minder dan 500m in het buurdorp niet in het verwevingsgebied liggen en dus geen beperkingen hebben. Indiener verzoekt U vriendelijk om de juiste grenzen in te tekenen, zodat indiener het bedrijf verder kan voortzetten en ontwikkelen zonder verdere beperkingen van het “verwevingsgebied”.	ZW-0070-1
Indiener geeft aan dat dit kavel valt in het verwervingsgebied en ook zijdelings wordt doorsneden door de groen/blauwe zone, specifiek droogdal en verzoekt aan te geven hoe dit perceel bewerkt moet worden om toch een verdienmodel te behouden.	ZW-0951-5
Indiener geeft aan dat dit kavel compleet valt in de groen/blauwe zone en wordt doorsneden door droogdal en vraagt om uitleg over deze kwalificatie en daarnaast om aan te geven hoe dit perceel bewerkt moet worden om toch een verdienmodel te behouden?	ZW-0951-6
mbt 11.2.5.4. Niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven) in de Groenblauwe Landbouwzone worden in beginsel beoordeeld als nieuwvestiging en dienen aan te sluiten op de gebiedsaanduiding. De	ZW-1242-29

mogelijkheden en voorwaarden voor dergelijke functies worden door het themabeleid bepaald. Opmerking: Tenzij deze wijziging wordt ingegeven om natuurdoelen te halen bijvoorbeeld van VAB (vrijkomende agrarische bebouwing) naar caravanopslag of huisvesting arbeidsmigranten etc. Daar is de indiener het niet meer eens en vraagt om aanpassing.	
Naar mening van indiener ontbreekt een duidelijke analyse van hoe verschillende domeinen van invloed zijn op de toekomst van de landbouw, terwijl deze impact groot is. Zo blijft de spanning en wederzijdse inwerking van ontwikkelmogelijkheden in verwevingsgebieden (bv. Voor straatje erbij) enerzijds en belangrijke kwesties zoals spuit- en stankcirkels anderzijds onderbelicht. Indiener verzoekt met haar in gesprek te gaan voor de uitwerking van de Omgevingsverordening.	ZW-0304-66
Nagenoeg alle landerijen vallen in de zone Verwevingsgebied of soms in een Groenblauwe zone in de directe omgeving van indiener. Sommige percelen zijn een combinatie van zones. Indiener vraagt zich af tot welke ‘hoofd’ zone hun bedrijf wordt gerekend? Bedrijfsvoering op basis van meerdere zones is onuitvoerbaar in de praktijk.	ZW-0505-2
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen Groenblauwe landbouwzone en Natura 2000-overgangsgebieden niet wordt beperkt en expliciet wordt gewaarborgd.	ZW-0981-13
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen niet gelden voor agrarische bouwkavels, en dat het onderliggende bestemmingsplan leidend blijft voor gebruiks- en bouwmogelijkheden, inclusief lopende vergunningen en planprocedures.	ZW-1039-2
Indiener verzoekt dat in voorbereiding zijnde wijzigingen van het bestemmingsplan volledig worden meegenomen bij de toepassing van gebiedsaanduidingen.	ZW-1458-4
Ondanks dat vanuit Provinciale zijde onderkend wordt dat land- en tuinbouw de hoofdgebruiker is binnen de Groenblauwe zone worden er tal van beperkingen opgelegd voor bedrijven en grondgebruikers. Land- en tuinbouw gericht en ondersteunend aan de natuur- en wateropgaven krijgt alle de ruimte, de reguliere land- en tuinbouw krijgt geen ondernemers-/ontwikkelingsruimte hetgeen onacceptabel is. Ondernemers worden dus eenzijdig beperkt in hun bedrijfsvoering en krijgen uitsluitend nog medewerking indien zij zich dienstbaar op gaan stellen in relatie tot de natuur- en waterbelangen.	ZW-1394-2
Ook wordt er in de ontwerp Omgevingsvisie aangekondigd dat er in het Verwevingsgebied ruimte gemaakt gaat worden voor 'een straatje erbij'. Dit betekent dat de bebouwde kom opschuift en dus ook het Verwevingsgebied richting de bedrijfslocatie van indiener opschuift. Schuift het Verwevingsgebied met mogelijk extra beperkingen voor de agrarische bedrijfsvoering dan ook op? De bedrijfslocatie van indiener komt dan geheel of gedeeltelijk binnen het Verwevingsgebied te liggen. Indiener wenst dit absoluut niet. Gebeurt dit wel dan is volledige compensatie noodzakelijk!	ZW-0544-9 ZW-0549-9 ZW-0562-9
Op de bedrijfslocatie van indiener ligt de bestemming “verwevingsgebied”. Doordat er geen ruimte is voor nieuwvestiging van agrarische bouwblokken	ZW-0327-1

binnen uw visie, zal het bedrijf van indiener zich naar mening van indiener niet kunnen ontwikkelen en op den duur een keer verdwijnen. Indiener is het derhalve niet eens met het verbod op nieuwvestiging van bedrijven gericht op akkerbouw en vollegrondstuinbouw.	
Op de locatie exploiteert indiener nu een groepsaccomodatie. In de toekomst valt deze binnen groenblauwe landbouwzone, die ook nog aangemerkt wordt als ecologische verbindingszone.	ZW-0945-9
Op huiskavel van indiener is een gedeelte als Beekdal aangegeven Een groter deel is aangemerkt als Groenblauwe Landbouwzone (GBLZ). Indiener verzoekt de aanwijzing GBLZ aan te passen naar het functioneel en feitelijke beekdal en het resterende aan te wijzen als Primair Landbouwgebied.	ZW-0611-6
Op korte afstand van de bedrijfslocatie van indiener is het Verwevingsgebied rondom de kern van Ulestraten (Genzon en Klein Berghemmerweg) gelegen. Dit kan leiden tot beperkingen in het gebruik van de agrarische bedrijfslocatie en de landbouwpercelen van indiener, hetgeen ongewenst is.	ZW-0544-7
Par. 2.3.5 Indiener geeft aan dat bij de beschrijving van de Groenblauwe zone volledig ontbreekt welke mogelijkheden er wel of niet zijn. Een duidelijke richting ontbreekt wat betreft de gebiedsdifferentiaties en voor het verwevingsgebied. De ambitie om ha grond aan te kopen voor nieuwe natuur is strijdig met de opmerking dat de omvang van het natuurnetwerk Limburg behouden blijft op het huidige niveau. In de aanvullende maatregelen ontbreken thema's als beekdal brede benaderingen die de aanwezige agrarische ondernemers hun bedrijfsvoering kunnen laten aanpassen t.b.v. een zeer noodzakelijke gebiedsgerichte aanpak. Indiener verzoekt de uitspraken over de uitspraken over de Groenblawe Mantel over te nemen voor de Groenblauwe landbouwzone (presentatie DSO Povi-markt 23-0102025).	ZW-0145-20
Par. 3.4.3 Indiener verzoekt in de Povi expliciete uitspraken op te nemen over stedelijke ontwikkelingen binnen de Zonering Groenblauwe landbouwzone.	ZW-0145-26
Par. 5.6 Indiener vindt het opnemen van de Groenblauwe landbouwzone - natuur als aparte kaartlaag een heldere regel, waarvoor instemming ndiener vraagt om het schematisch beschrijven van de verschillen tussen de vroegere Groenblauwe en nu voorgestelde Groenblauwe landbouwzone.	ZW-0145-32
Percelen die (deels) gelegen zijn in een overgangsgebied van Natura2000 brengen uitdagingen met zich mee. Indiener vraagt zich af of deze percelen worden gesplitst?	ZW-0426-14
Vanwege de bovengemiddelde omvang van het bedrijf van de indiener is verwaarding van mest een logische keuze en past prima in het verder verduurzamen van de veehouderij. Echter wordt in de provinciale omgevingsvisie aangegeven dat in de GBLZ, verwaarding van mest in beginsel niet gewenst is. Dit betekent daarmee een forse inperking op de mogelijkheden voor het bedrijf.	ZW-0564-6 ZW-0903-6
Indiener stelt dat de brug staat aangegeven als 'Verwevingsgebied', maar dit is een brug over het Niersdal dus daarom is GBLZ beter geschikt.	ZW-0186-177
Volgens indiener is er in het plan onvoldoende uitgewerkt wat de consequenties zijn voor de diverse gebiedsaanduidingen moment dat er sprake is van een verwevingsgebied. Er wordt volgens indiener in algemene	ZW-0355-3

bewoordingen wat gezegd over “emissiearme landbouw”, “spuitvrije zones” en “Bufferzones voor fijnstof en geur” en wordt niet aangeis toegestaan “doelen” bereikt zouden moeten worden. Indiener verzoekt hier duidelijkheid in te verschaffen voordat er een aanwijzing plaatsvindt.	
Voor een gezonde toekomst van het bedrijf betekent dit dat het financieel gezond moet zijn. Dit laatste kan alleen met het telen van intensieve gewassen zoals aardappels, uien en bieten. Indiener vraagt hoe zij deze gewassen moeten telen in Verwevingsgebied/ Groenblauwe Landbouwzone? Of zelfs in primair landbouwgebied met daarin stroken van groenblauwe zones?	ZW-0390-11
Voorziene bedrijfsontwikkelingen van de indiener lijken te stuiten op beperkingen aangezien de percelen nu worden aangeduid als primair landbouwgebied (zie zienswijze voor kaartmateriaal).	ZW-0596-2 ZW-1158-1
Indiener merkt bij paragraaf 5.3.6 op: Er geldt vanuit de Omgevingsverordening Limburg een motiverings- en compensatieplicht voor de waarden van de Groenblauwe Landbouwzone. Hier wordt gesproken over waarden, in hoofdstuk 4 wordt gesproken over kernkwaliteiten. Graag duidelijk maken waaraan getoetst wordt.	ZW-1204-95
De indiener stelt dat het verwevingsgebied over de inpassingszone van het bedrijventerrein (Greenport) kan worden gelegd in plaats van daar omheen. Hiermee wordt namelijk de eerdere aanwijzing van een bedrijfsterrein afgewenteld op de gronden van de indiener.	ZW-0193-1
De huiskavel en omliggende percelen van indiener zijn aangeduid als “Laagvlieggebied” voor defensie. Het begrazen met runderen is volgens indiener onverenigbaar met een laagvlieggebied. Indiener verzoekt dan ook het laagvlieggebied te schrappen rondom de Mariapeel.	ZW-0548-8
De indiener geeft aan dat verandering in de bedrijfsvoering van veehouderij naar potentieel een bedrijventerrein mogelijk moet blijven en dat er daarom geen beperkingen op het gebied moeten komen die dit onmogelijk maken.	ZW-1353-1
Indiener geeft aan dat er een natuurlijke wal aanwezig is bij het glastuinbouwbedrijf en het buurperceel, wat opnieuw overwogen zou moeten worden bij het bepalen van de grens van het verwevingsgebied.	ZW-0814-4
Indiener geeft aan dat er zorgen zijn over de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van zijn zorgboerderij- en agrarisch bedrijf vanwege de zonering als stedelijk gebied en ligging in het nationaal landschap Zuid-Limburg en wenst hiertegen bezwaar aan te tekenen.	ZW-0890-1
Indiener geeft aan dat in paragraaf 3.4.4 zonering landbouw het volgende is bepaald. Om de landbouw niet onnodig te beperken, is er in beginsel in deze zone geen ruimte voor nieuwe niet-agrarische functies zoals wonen en woon- of recreatiefuncties in vrijkomende agrarische bebouwing. Als er vanuit gemeenten toch initiatieven worden aangedragen op dat vlak, zullen we daarover het gesprek aangaan en bezien of en hoe deze op basis van gebiedsgericht maatwerk gerealiseerd kunnen worden. Er is in uitzonderingsgevallen ruimte voor maatwerk voor een recreatiefunctie binnen VAB's. Dat blijkt uit de laatste zin. Echter, door de stelligheid waarmee de eerste zin wordt geformuleerd, lijkt het alsof een recreatieve functie wordt uitgesloten en alleen mogelijk is na overleg met de provincie. Het zou goed zijn	ZW-1127-15

om hier een verwijzing te maken naar paragraaf 13.5 onder welke voorwaarde nieuwvestiging van een recreatieve functie wel onder strikte voorwaarden mogelijk is. Dat biedt ook meer rechtszekerheid dan alleen de verwijzing dat het gesprek met de provincie moet worden aangegaan. In paragraaf 11.2.5.4 staat dit naar ons oordeel wel correct vermeld.	
Indiener kan zich niet vinden de aanduiding Verwevingsgebied ter plaatse van zijn glastuinbouwbedrijf en verzoekt de gemeente in de aanduiding te wijzigen naar Primair landbouwgebied.	ZW-0287-1
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Verwevingsgebied op zijn percelen aan de rand van de kern omdat hij vreest voor vergaande gebruiksbeperkingen (gebruik van kunstmeststoffen en gewasbeschermingsmiddelen). Indiener wil dat deze gronden worden aangeduid als Primair Landbouwgebied.	ZW-0554-4
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Verwevingsgebied op zijn percelen aan de rand van de kern omdat hij vreest voor vergaande gebruiksbeperkingen (gebruik van kunstmeststoffen en gewasbeschermingsmiddelen). Indiener wil dat deze gronden worden aangeduid als Primair Landbouwgebied.	ZW-0705-3
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Verwevingsgebied van zijn percelen rond de kern omdat hij vreest voor beperkingen van het grondgebruik op het gebied van kunstmeststoffen en gewasbeschermingsmiddelen en verzoekt deze aanduiding te wijzigen in Primair Landbouwgebied.	ZW-0555-2
Indiener maakt bezwaar tegen het aanwijzen van een zone voor Tijdelijk en Uitzonderlijk Gebruik door luchtvaarttuigen (TUG) op zijn gronden en zijn bedrijf omdat dieren kunnen schrikken en de gezondheid volgens indiener in het geding komt.	ZW-1358-11
Indiener stelt dat beleidsuitgangspunten gericht op natuur of landschapsbeheer niet generiek mogen worden opgelegd, omdat dit voor veel bedrijven geen haalbaar verdienmodel biedt.	ZW-0850-9
Indiener stelt dat door het aanduiden van de specifieke landbouwzones en -ambities moeilijk wordt om samen met de sector vergroeningskansen te verzilveren.	ZW-0207-41
Indiener stelt dat door het aanduiden van de specifieke landbouwzones en -ambities moeilijk wordt om samen met de sector vergroeningskansen te verzilveren.	ZW-0238-31
Indiener stelt dat door het aanduiden van de specifieke landbouwzones en -ambities moeilijk wordt om samen met de sector vergroeningskansen te verzilveren.	ZW-0271-31
Indiener stelt dat door het aanduiden van de specifieke landbouwzones en -ambities moeilijk wordt om samen met de sector vergroeningskansen te verzilveren.	ZW-0314-31
Indiener vraagt zich wat in de toekomst met de percelen gebeurt die specifiek benoemd zijn een verwervingsgebied 500 meter van industrieterreinen en een de provinciale weg n276 en of de gemeenten mogelijke vrijstellingen voor gewasbescherming zullen invoeren.	ZW-0173-2

Met betrekking tot 16.5: Ook is het onzeker of er (voldoende) maatregelen beschikbaar zijn om dit te voorkomen of te beperken. Die onzekerheden zijn deels een gevolg van het feit dat het gaat om ruimtelijke keuzes op een relatief hoog abstractieniveau. Bij de plan uitwerking voor deze ruimtelijke keuzen zal de impact nader beoordeeld kunnen en moeten worden. Opmerking indiener: Als je niet weet wat de impact is, moet je deze maatregelen niet willen. Dus de POVI verwerpen en eerst concretere maatregelen/bepalingen opnemen die een beter beeld geven van de impact.	ZW-1242-31
Indiener geeft aan de kaarten onoverzichtelijk te vinden en vindt dat op het moment dat er iets voor zijn percelen verandert, dit aan indiener op perceelsniveau moet worden aangegeven.	ZW-0931-4
Indiener vraagt Provincie Limburg om met gemeenten het gesprek aan te gaan op welke wijze in de regio Zuid-Limburg meer perspectief op hybride ontwikkelingen geboden kan worden, zonder de door Provincie Limburg beoogde bescherming van landbouwgrond aan te tasten.	ZW-1127-101 ZW-0271-69 ZW-0238-69 ZW-0253-83 ZW-0187-85
Indiener vraagt zich af hoe wordt gewaarborgd dat bepaalde teelten niet meer realiseerbaar zijn door de inzet van de POVI, met name op percelen die binnen verwevingsgebieden en groen-blauwe landbouwzones liggen.	ZW-0989-1
Indiener verzoekt om zijn perceel uit te zonderen van de gebiedsaanduiding 150kV-zone, of de toepassing hiervan zodanig aan te passen dat de glastuinbouwfunctie volledig gevrijwaard blijft van beperkingen.	ZW-1003-2
Indiener vraagt Provincie Limburg om met gemeenten het gesprek aan te gaan op welke wijze in de regio Zuid-Limburg meer perspectief op hybride ontwikkelingen geboden kan worden, zonder de door Provincie Limburg beoogde bescherming van landbouwgrond aan te tasten.	ZW-0207-79
Indiener verzoekt om duidelijkheid en een nadere toelichting over de precieze ontwikkelingsmogelijkheden van de locatie met de zonering stedelijk gebied en ligging in het nationaal landschap Zuid-Limburg.	ZW-0890-3
Indiener geeft aan dat het kaartbeeld gebruikmaakt van verschillende tinten paars voor meerdere categorieën bedrijventerreinen en werklocaties, wat de leesbaarheid en interpretatie bemoeilijkt, en dat vaak aanduidingen elkaar overlappen, zoals ‘bedrijventerreinen’ en ‘werklocaties’, waardoor onduidelijk is welke functies en opgaven precies op welke locatie gelden. Indiener geeft aan dat in “Primair Landbouwgebied” landbouw de dominante functie is, maar dat de conclusie dat er geen ruimte is voor hergebruik van VAB’s en bouwkavels voor niet-agrarische functies te ver gaat. Indiener geeft aan dat dit verloedering en ondermijning in de hand werkt en de leefbaarheid aantast, en verzoekt om afhankelijk van de concrete situatie ruimte voor alternatief hergebruik te bieden.	ZW-0317-218
Indiener vraagt zich af welk type gebiedsaanwijzing (ontwikkelingsgebied glastuinbouw vs. groenblauwe landbouwzone) in het geval van overlap beleidsmatig leidend is.	ZW-0194-10
Indiener verzoekt om de aanduiding ‘primair landbouwgebied’ in overeenstemming te brengen met de bestaande contouren van het ontwikkelingsgebied glastuinbouw, zoals vastgelegd in eerdere beleidskaders.	ZW-0194-8

Indiener verzoekt om aanpassing van het werkingsgebied voor Ontwikkelingsgebied Glastuinbouw om overeen te komen met het bestemmingsplan Californië 2.	ZW-0208-2
Indiener verzoekt om aanpassing van de begrenzing van het werkingsgebied voor ‘uitzonderingsgebied glastuinbouw 2’ zodat deze buiten de ontwikkeling van Californië 2 komt te liggen.	ZW-0208-3
Indiener verzoekt dat de aanwijzing als landelijke kern geen beperkingen oplevert voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven.	ZW-0613-4
Indiener geeft aan dat melkveehouderij een belangrijk onderdeel is van het landschap en dat het verdwijnen ervan kan leiden tot intensieve teelten met hogere milieudruk en verschraling van het landschap.	ZW-0351-2

Zienswijze

Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Verwevingsgebied op zijn gronden die nu de aanduiding Buitengebied hebben en verzoekt de provincie deze gronden als Primair Landbouwgebied aan te wijzen.

Indiener

ZW-0335-2	ZW-0610-2	ZW-0724-4	ZW-0720-2	ZW-0360-3	ZW-0343-4

Zienswijze

Indiener kan zich niet vinden in de begrenzing van de Groenblauwe Landbouwzone van diverse percelen, die ruimer is dan de Groenblauwe mantel en vraagt om aanpassing van de begrenzing conform de huidige Groenblauwe mantel.

Indiener

ZW-0320-2	ZW-0371-3	ZW-0599-3	ZW-0336-2	ZW-0316-3	ZW-0720-4
ZW-0590-2	ZW-0554-3	ZW-0318-2			

Zienswijze

Indiener maakt bezwaar tegen de aanwijzing van landbouwgronden als Ecologische Verbindingszone (EVZ), Groenblauwe Landbouwzone (GBLZ), Verwevingsgebied, Zoekgebied Drinkwaterwinning, Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden en Intrekgebied Natura2000. Deze voorgestelde zoneringen zijn, naar mening van de indiener, in strijd met het evenredigheidsbeginsel. Indiener is van mening dat de voorgestelde aanwijzing te zwaar wegen in verhouding tot de beoogde ecologische doelen.

Indiener

ZW-1179-1	ZW-1180-1	ZW-1229-1	ZW-1351-1	ZW-0402-1	ZW-1212-1
ZW-1227-1	ZW-1182-1	ZW-1218-1	ZW-1351	ZW-0402	

Zienswijze

Indiener stelt dat de aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot hogere grondprijzen en schaarste aan landbouwgrond.

Indiener					
ZW-1232-7	ZW-1185-7	ZW-1189-11	ZW-1196-9	ZW-1249-4	ZW-1319-8
ZW-1322-11	ZW-1323-14	ZW-1334-12	ZW-1254-5	ZW-1293-5	

Zienswijze
Indiener stelt dat er geen wetenschappelijk onderzoek beschikbaar is dat de noodzaak van deze Natura 2000-overgangszones aantoont.

Indiener					
ZW-1452-16	ZW-1453-16	ZW-1455-14	ZW-1456-13	ZW-1458-20	ZW-1459-22

Zienswijze
Indiener stelt dat de dubbele benaming ‘Beekdal’ en ‘Droogdal’ foutief en verwarrend is en verzoekt dit te corrigeren.

Indiener				
ZW-1307-10	ZW-1323-20	ZW-1244-13	ZW-1259-12	ZW-0884-24

Zienswijze
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten onvoldoende duidelijk zijn en niet mogen leiden tot beperkingen voor agrarische bedrijven.

Indiener					
ZW-1189-17	ZW-1193-18	ZW-1319-14	ZW-1362-18	ZW-1166-19	ZW-1039-22
ZW-1166-21					

Zienswijze
Indiener stelt dat Natura 2000-overgangszones leiden tot onuitvoerbaarheid in de praktijk.

Indiener					
ZW-1452-17	ZW-1453-17	ZW-1454-17	ZW-1455-15	ZW-1456-14	ZW-1458-21
ZW-1459-23	ZW-1469-17	ZW-1470-22			

Zienswijze
Indiener stelt dat onnauwkeurige begrenzingen of tekenfouten niet mogen leiden tot toekenning van extra waarden aan agrarische bouwkavels.

Indiener				
ZW-1044-3	ZW-0979-7	ZW-1058-3	ZW-1071-3	ZW-1095-3

Zienswijze
Indiener stelt dat tekenfouten of onnauwkeurige begrenzingen niet mogen leiden tot het toekennen van extra waarden aan agrarische bouwkavels.

Indiener					
ZW-1134-3	ZW-0996-3	ZW-1011-3	ZW-1039-3	ZW-1140-5	ZW-1146-3
ZW-1152-3	ZW-1154-3				

Zienswijze

Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen het Overgangsgebied rondom Natura 2000 volledig behouden blijft en dat deze aanduiding geen aanvullende beperkingen of juridische onzekerheid oplevert.

Indiener					
ZW-1270-7	ZW-1217-3	ZW-1193-7	ZW-1370-10	ZW-1379-9	ZW-1322-9
ZW-1334-10	ZW-1363-12	ZW-1380-15	ZW-1244-3	ZW-1241-3	

Zienswijze

De indiener wil weten of, indien middels "straatje erbij" of nieuwe woonwijk, dit betekent dat het Verwevingsgebied ook zal verplaatsen met daarbij mogelijk extra beperkingen voor de agrarische bedrijfsvoering daar omheen.

Indiener					
ZW-0547-5	ZW-0553-7	ZW-0557-3	ZW-0564-9	ZW-0585-6	ZW-0905-7
ZW-0924-5	ZW-0927-7	ZW-0957-5	ZW-1303-5	ZW-1312-4	ZW-1314-2

Zienswijze

Indiener stelt dat de aanwijzing van de Groenblauwe landbouwzone onvoldoende is onderbouwd en dat de begrenzing willekeurig tot stand is gekomen

Indiener					
ZW-1384-5	ZW-1370-5	ZW-1363-9	ZW-1383-11	ZW-1392-9	ZW-1396-10

Zienswijze

Indiener verzoekt dat in de definitieve Omgevingsvisie expliciet wordt vastgelegd dat gebiedsaanduidingen die over agrarische bouwkavels liggen geen invloed hebben op de gebruiksmogelijkheden en dat het bestemmingsplan leidend is.

Indiener					
ZW-0680-1	ZW-0621-1	ZW-0573-2	ZW-0606-1	ZW-0652-1	ZW-0626-1
ZW-0574-2	ZW-0908-2				

Zienswijze

Indiener verzoekt dat in voorbereiding zijnde wijzigingen van het bestemmingsplan volledig worden meegenomen bij de toepassing van gebiedsaanduidingen.

Indiener					
ZW-1470-8	ZW-1469-4	ZW-1459-4	ZW-1457-4	ZW-1455-4	ZW-1454-4

Zienswijze

Indiener verzoekt dat verleende vergunningen volledig gerespecteerd blijven bij de toepassing van gebiedsaanduidingen.

Indiener

ZW-1469-3	ZW-1459-3	ZW-1458-3	ZW-1456-3	ZW-1455-3	ZW-1453-3

Zienswijze

Indiener vraagt om betere uitwerking van de randvoorwaarden die bij "straatje erbij" van kracht zullen zijn, en dat deze beter worden uitgewerkt in de POVI. Zo is nu nog onduidelijk hoe het verwevingsgebied waarbinnen dergelijke ontwikkelingen moeten plaats krijgen, eruit komt te zien.

Indiener

ZW-1127-111	ZW-0314-78	ZW-0271-78	ZW-0253-93	ZW-0238-78	ZW-0207-88
ZW-0187-95					

Zienswijze

Indiener stelt dat de 500 meter overgangszone rondom Natura 2000 willekeurig is vastgesteld en niet berust op onderzoek.

Indiener

ZW-1379-10	ZW-1380-16	ZW-1370-11	ZW-1362-14	ZW-1095-11	ZW-1141-22
ZW-1459-21	ZW-1134-10	ZW-1122-13	ZW-1452-15	ZW-1453-15	ZW-1456-12
ZW-1469-16	ZW-1458-19	ZW-1072-15	ZW-1039-15	ZW-1259-10	ZW-1451-17
ZW-1470-21	ZW-1396-12	ZW-1392-15	ZW-1033-20	ZW-1193-16	ZW-1050-16
ZW-1451-16	ZW-1396-13	ZW-1323-10	ZW-0979-18	ZW-1241-11	ZW-0884-20
ZW-1454-12	ZW-1426-24	ZW-1334-11	ZW-1044-16	ZW-1244-12	ZW-1383-17
ZW-1053-16	ZW-1319-13	ZW-1042-17	ZW-1270-14	ZW-0981-23	ZW-1426-23
ZW-0972-22	ZW-1239-12	ZW-1322-10	ZW-1363-13	ZW-1383-18	ZW-0734-15
ZW-1011-16	ZW-1189-15	ZW-0908-15	ZW-1293-8	ZW-1392-16	ZW-0737-22

Zienswijze

Indiener stelt dat de nieuwe zonering (de verruiming van de Groenblauwe landbouwzone en de zonering Verwervingsgebied) pas van toepassing kan zijn op bestaande agrarische bouwblokken als er heldere overgangs- of beschermingsbepalingen geformuleerd zijn.

Indiener

ZW-0295-8	ZW-0142-8	ZW-0144-9	ZW-0099-8	ZW-0097-8	ZW-0243-13
ZW-0299-55	ZW-0569-11	ZW-0831-8	ZW-0948-8	ZW-1052-12	ZW-1054-18
ZW-1106-8	ZW-1114-8	ZW-1120-12	ZW-1216-16	ZW-1286-11	ZW-1271-16
ZW-1346-8	ZW-1313-8	ZW-1382-8	ZW-1395-16	ZW-1417-37	

Zienswijze

Indiener verzet zich tegen het voornemen om in de definitieve POVI aan het verwevingsgebied nog zones toe te voegen voor energie-infrastructuur van nationaal belang (380 kV) en bv

defensieterreinen. Immers, de impact van hoogspanningsleidingen boven een bedrijf is enorm groot. Niet begrepen wordt waarom er niet in het ontwerp hierover duidelijkheid is gegeven. Indiener heeft immers geen inspraakmogelijkheden meer tegen de definitieve POVI.

Indiener

ZW-1468-7	ZW-1024-7	ZW-1019-7	ZW-1021-7	ZW-1015-7	ZW-0971-7
ZW-1022-7	ZW-0969-7	ZW-0970-7	ZW-0968-7	ZW-0965-7	ZW-0964-7
ZW-0758-7	ZW-0759-7	ZW-0760-7	ZW-0817-7	ZW-0829-7	ZW-0887-7
ZW-0751-7	ZW-0752-7	ZW-0755-7	ZW-0756-7	ZW-0861-7	ZW-0863-7
ZW-0712-7	ZW-0727-7	ZW-0731-7	ZW-0864-7	ZW-1026-7	ZW-1028-8
ZW-1030-8	ZW-1031-7	ZW-1032-7	ZW-1034-7	ZW-1068-7	ZW-1109-7
ZW-1123-7	ZW-1138-7	ZW-1256-7	ZW-1333-9	ZW-1354-7	ZW-1373-7
ZW-1431-7					

Zienswijze

Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen Natura 2000-overgangsgebieden volledig behouden blijft en dat de aanduiding geen aanvullende beperkingen of juridische onzekerheid oplevert.

Indiener

ZW-1071-13	ZW-1077-7	ZW-0979-14	ZW-1134-9	ZW-1101-7	ZW-1042-10
ZW-1072-6	ZW-1077-8	ZW-1095-10	ZW-1045-10	ZW-1141-15	ZW-1042-9
ZW-1044-9	ZW-1323-9	ZW-1011-7	ZW-1033-10		

Zienswijze

Indiener verzoekt dat de 500 meter-zone rond Natura 2000-gebieden van de kaarten wordt verwijderd totdat onderzoek de noodzaak aantoont.

Indiener

ZW-1039-16	ZW-0884-21	ZW-1379-11	ZW-0972-23	ZW-0697-10	ZW-1095-12
ZW-1044-17	ZW-1405-15	ZW-1459-24	ZW-1050-17	ZW-0701-13	ZW-1095-13
ZW-1071-18	ZW-1011-17	ZW-1469-18	ZW-1053-17	ZW-0723-8	ZW-1134-11
ZW-1166-20	ZW-0715-10	ZW-1470-23	ZW-1455-16	ZW-0714-13	ZW-1042-18
ZW-1033-21	ZW-1454-14	ZW-1452-18	ZW-1456-15	ZW-1383-8	ZW-0732-5
ZW-1122-14	ZW-1426-25	ZW-1453-18	ZW-1383-19	ZW-1405-9	ZW-0734-16
ZW-1072-16	ZW-1451-18	ZW-1141-23	ZW-1392-17	ZW-0722-9	ZW-0908-16
ZW-0979-19	ZW-1396-14				

Zienswijze

Indiener verzoekt om duidelijke waarborgen op te nemen in de omgevingsvisie voor de ontwikkelruimte van bestaande agrarische bedrijven in de Groenblauwe landbouwzone en Verwevingsgebieden.

Indiener

ZW-0299-51	ZW-0569-7	ZW-0831-4	ZW-0948-4	ZW-1052-6	ZW-1054-12
ZW-1106-4	ZW-1114-4	ZW-1120-6	ZW-1271-12	ZW-1286-7	ZW-1313-4

ZW-1346-4	ZW-1382-4	ZW-1395-12	ZW-1417-33	ZW-0243-9	ZW-0295-4
ZW-0097-4	ZW-0099-4	ZW-0142-4	ZW-0144-5		

Zienswijze

De indiener stelt dat in de Groenblauwe landbouwzone er tal van beperkingen worden opgelegd, zoals het feit dat land- en tuinbouw welke gericht en ondersteunend zijn aan de natuur- en wateropgaven de ruimte krijgen. Met andere woorden de reguliere land- en tuinbouw krijgt geen ondernemers-/ ontwikkelingsruimte. Dit maakt een locatie/ gronden op termijn lastig verkoopbaar tenzij de eigenaar van de gronden de verkoopprijs van de locatie/ gronden fors verlaagd. Hiermee wordt dan ook over de “rug” van de indiener invulling gegeven aan omschreven omgevingsvisie, hetgeen onacceptabel is.

Indiener

ZW-0161-1	ZW-0229-8	ZW-0543-2	ZW-0564-2	ZW-0592-6	ZW-0595-6
ZW-0597-7	ZW-0686-2	ZW-0719-2	ZW-0847-2	ZW-0886-1	ZW-0903-2
ZW-0905-2	ZW-0907-2	ZW-0924-1	ZW-0927-2	ZW-0947-2	ZW-0952-2
ZW-0966-2	ZW-1037-3	ZW-1113-2	ZW-1145-1	ZW-1157-9	ZW-1161-9
ZW-1264-2	ZW-1303-2	ZW-1312-2	ZW-1367-2		

Zienswijze

Indiener geeft aan dat de ambitie voor de Groenblauwe landbouwzone te beperkt is en te veel stuurt naar landbouwactiviteiten, en verzoekt meer nadruk te leggen op klimaatadaptatie, integraal waterbeheer, natuurversterking en landschapsbeheer.

Indiener

ZW-0166-57	ZW-0186-67	ZW-0196-83	ZW-0224-61	ZW-0237-47	ZW-0240-52
ZW-0241-47	ZW-0242-59	ZW-0278-67	ZW-0317-67	ZW-1473-47	ZW-1479-99

Zienswijze

De indiener stelt dat ondanks dat er in de visie wordt aangegeven dat de land- en tuinbouw de hoofdgebruiker is in de Groenblauwe landbouwzone daarbij gelijktijdig wordt aangegeven dat de bedrijfsvoering afgestemd dient te worden op de kansen en kwetsbaarheden die het gebied kenmerken, zoals Natura-2000 gebieden. Dit leidt tot afhankelijkheden van interpretatie, omdat het locatie specifiek is met welke opgaven rekening gehouden moet

Indiener

ZW-1037-2	ZW-0184-4	ZW-0543-1	ZW-0564-1	ZW-0585-1	ZW-0592-5
ZW-0595-5	ZW-0686-1	ZW-0719-1	ZW-0847-1	ZW-0903-1	ZW-0905-1
ZW-0907-1	ZW-0927-1	ZW-0947-1	ZW-0952-1	ZW-0966-1	ZW-1113-1
ZW-1119-3	ZW-1157-8	ZW-1161-8	ZW-1264-1	ZW-1303-1	ZW-1312-1
ZW-1367-1					

Zienswijze

De indiener verzoekt dat de provincie een faciliterende rol neemt om land- en tuinbouw als hoofdgebruiken in de GBLZ te faciliteren. Op deze wijze kunnen ondernemers een bijdrage leveren aan de doelen van de Natura 2000 gebieden.

Indiener

ZW-0161-5	ZW-0543-5	ZW-0564-5	ZW-0592-9	ZW-0595-10	ZW-0597-14
ZW-0907-5	ZW-1157-16	ZW-1161-16			

Zienswijze

Indiener geeft aan dat de term ‘verwevingsgebied’ verwarrend is omdat deze ook in ruimtelijke plannen wordt gebruikt en verband houdt met een verbod op nieuwvestiging of omschakeling naar IV. Indiener geeft aan dat de gebieden groter zijn dan op de kaart aangegeven en verzoekt een andere term, zoals ‘overgangsgebied’, te gebruiken.

Indiener

ZW-0186-32	ZW-0237-12	ZW-0240-17	ZW-0241-12	ZW-0278-32	ZW-0317-32
ZW-1236-17	ZW-1473-12	ZW-1479-64	ZW-0224-26	ZW-0166-22	

Zienswijze

Indiener geeft aan dat de zone Verwevingsgebied vaak niet overeenkomt met de feitelijke situatie en afwijkt van gemeentelijke overgangszones. Indiener geeft aan dat kansen voor verbindingen en slimme combinaties worden onderschreven, maar dat een vaste breedte voor verwevingsgebieden onbegrijpelijk is. Indiener verzoekt gebied specifiek te kijken naar wat nodig is.

Indiener

ZW-0166-37	ZW-0186-47	ZW-0196-49	ZW0237-27	ZW-0240-32	ZW-0241-27
ZW-0278-47	ZW-0317-47	ZW-1236-32	ZW-1473-27	ZW-1479-79	

Zienswijze

Indiener geeft aan dat in de zone Primair landbouwgebied deelgebieden liggen met andere accenten en ambities in gemeentelijke omgevingsvisies, en dat de koers van uitsluitend landbouw strijdig kan zijn met gemeentelijk beleid en lopende gebiedsontwikkelingen. Indiener verzoekt hiermee rekening te houden.

Indiener

ZW-0186-46	ZW-0224-40	ZW-0237-26	ZW-0240-31	ZW-0241-26	ZW-0242-33
ZW-0317-46	ZW-1236-31	ZW-1473-26	ZW-1479-78	ZW-0278-46	

Zienswijze

Indiener heeft er moeite mee dat de begrenzing van een aantal zones (volgens het ontwerp POVI) indicatief is. Dit biedt onvoldoende rechtszekerheid, met oog op de toekomst van de bedrijfsvoering juist absoluut noodzakelijk.

Indiener					
ZW-0712-4	ZW-0727-4	ZW-0731-4	ZW-0752-4	ZW-0755-4	ZW-0756-4
ZW-0758-4	ZW-0759-4	ZW-0760-4	ZW-0817-4	ZW-0829-4	ZW-0861-4
ZW-0863-4	ZW-0864-4	ZW-0887-4	ZW-0964-4	ZW-0965-4	ZW-0968-4
ZW-0969-4	ZW-0970-4	ZW-0971-4	ZW-1015-4	ZW-1019-4	ZW-1021-4
ZW-1022-4	ZW-1024-4	ZW-1026-4	ZW-1028-5	ZW-1030-5	ZW-1031-4
ZW-1032-4	ZW-1034-4	ZW-1068-4	ZW-1109-4	ZW-1123-4	ZW-1124-4
ZW-1138-4	ZW-1256-4	ZW-1333-6	ZW-1354-4	ZW-1373-4	ZW-1431-4
ZW-1468-4					

Zienswijze
Indiener kan zich niet vinden in de voorgestelde algemene zonering. Bepleit wordt om in plaats daarvan uit te gaan van een lokale gebiedsgerichte aanpak. Dit met oog op draagvlak bij belanghebbenden in het gebied, resulterend in het leveren van bijdragen aan de beoogde doelen. En vanwege de gebiedskennis van deze belanghebbenden. Er wordt gewezen op het risico op wijziging van gebruiksmogelijkheden van percelen, met mogelijk grote schade voor de bedrijfsvoering als gevolg. In dat verband wordt ook gewezen op mislukte voornemens m.b.t. zoneringen in het verleden (POL, Reconstructieplan).

Indiener					
ZW-0712-1	ZW-0727-1	ZW-0731-1	ZW-0751-1	ZW-0752-1	ZW-0755-1
ZW-0756-1	ZW-0758-1	ZW-0759-1	ZW-0760-1	ZW-0817-1	ZW-0829-1
ZW-0861-1	ZW-0863-1	ZW-0864-1	ZW-0887-1	ZW-0964-1	ZW-0965-1
ZW-0968-1	ZW-0969-1	ZW-0970-1	ZW-0971-1	ZW-1015-1	ZW-1019-1
ZW-1021-1	ZW-1022-1	ZW-1024-1	ZW-1026-1	ZW-1028-2	ZW-1030-2
ZW-1031-1	ZW-1032-1	ZW-1034-1	ZW-1068-1	ZW-1109-1	ZW-1123-1
ZW-1124-1	ZW-1138-1	ZW-1256-1	ZW-1333-3	ZW-1354-1	ZW-1373-1
ZW-1431-1	ZW-1468-1				

Zienswijze
Indiener onderschrijft ten aanzien van de leefbaarheid van landelijke kernen dat woningbouw in eerste lijn binnen bebouwd gebied dient plaats te vinden, maar is ook tevreden met het feit dat er ruimte in de verwevingsgebieden wordt geboden voor “straatje erbij”. Hierbij vraagt indiener wel aandacht voor het effect op de begrenzing van het verwevingsgebied, welke enerzijds tot doel heeft ontwikkelruimte te bieden voor andere dan agrarische ontwikkelingen, maar anderzijds ook een beschermende werking heeft, zowel richting landbouwgebied als ook naar bebouwde omgeving.

Indiener					
ZW-0187-45	ZW-0207-39	ZW-0238-29	ZW-0253-43	ZW-0271-29	ZW-0314-29
ZW-1038-136	ZW-1127-61	ZW-0319-15			

Zienswijze
Indiener stelt dat agrarische bouwkavels en bedrijfslocaties (ten onrechte) overlappen met meerdere gebiedsaanduidingen, wat leidt tot rechtsonzekerheid.

Indiener					
ZW-1137-3	ZW-1140-3	ZW-1141-3	ZW-1154-1	ZW-1044-1	ZW-1039-1
ZW-1011-1	ZW-1122-5	ZW-0981-3	ZW-1074-5	ZW-0996-1	ZW-0974-1
ZW-0884-2	ZW-0734-1	ZW-0810-1	ZW-0830-2	ZW-0737-1	ZW-0940-1
ZW-0692-2	ZW-0701-1	ZW-0972-2	ZW-0979-5	ZW-0973-5	ZW-0976-3
ZW-0868-2	ZW-1454-10	ZW-1041-3	ZW-0850-4	ZW-1058-1	ZW-1095-1
ZW-1071-1	ZW-1134-1	ZW-1166-1	ZW-1146-1	ZW-1133-1	ZW-1053-1
ZW-1396-3	ZW-1397-3	ZW-1401-3	ZW-1405-5	ZW-1426-3	ZW-1427-6
ZW-1428-17	ZW-1433-25	ZW-1433-3	ZW-1434-27	ZW-1442-21	ZW-1442-7
ZW-1451-3	ZW-1452-4	ZW-1453-4	ZW-1454-21	ZW-1454-5	ZW-1455-5
ZW-1456-5	ZW-1457-5	ZW-1458-5	ZW-1459-5	ZW-1469-5	ZW-1470-9

Zienswijze
Indiener stelt dat de begrenzing van het verwevingsgebied onduidelijk en willekeurig is vastgesteld.

Indiener					
ZW-1452-14	ZW-1453-14	ZW-1455-12	ZW-1456-11	ZW-1458-18	ZW-1469-21
ZW-1397-10	ZW-1428-15	ZW-1383-15	ZW-1399-22	ZW-1401-22	ZW-1425-26

Zienswijze
Indiener stelt dat percelen ten onrechte zijn aangeduid als Groenblauwe landbouwzone.

Indiener					
ZW-1425-12	ZW-1151-8	ZW-1152-6	ZW-1151-10	ZW-1451-8	ZW-1452-10
ZW-1453-10	ZW-1469-11	ZW-1470-16			

Zienswijze
Indiener stelt dat percelen ten onrechte zijn aangeduid als verwevingsgebied.

Indiener					
ZW-1425-9	ZW-1405-10	ZW-1425-16	ZW-1151-10	ZW-1452-12	ZW-1453-12
ZW-1456-9	ZW-1469-19				

Zienswijze
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen overgangsgebieden Natura 2000 volledig mogelijk blijft zonder aanvullende beperkingen of onzekerheid.

Indiener					
ZW-0972-11	ZW-0737-9	ZW-0697-6	ZW-0714-7	ZW-0701-8	ZW-0722-3
ZW-0723-4	ZW-0732-4	ZW-0830-12	ZW-0715-6		

Zienswijze
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen Verwevingsgebieden volledig mogelijk blijft en dat de aanwijzing geen nieuwe beperkingen of juridische onzekerheid veroorzaakt.

Indiener					
ZW-1146-7	ZW-1151-7	ZW-1011-9	ZW-1166-7	ZW-0830-8	ZW-1141-9
ZW-0889-6	ZW-1151-11	ZW-0693-3	ZW-1140-9	ZW-0692-5	ZW-0606-7
ZW-0613-10	ZW-0680-6	ZW-0696-8	ZW-0737-15	ZW-0714-8	ZW-0722-5
ZW-0681-6	ZW-1039-8	ZW-0972-9	ZW-0979-13	ZW-0981-11	ZW-0626-6
ZW-0974-8	ZW-1079-8	ZW-1044-10	ZW-1033-9		

Zienswijze
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik in de Groenblauwe landbouwzone volledig behouden blijft en dat geen extra beperkingen worden opgelegd bovenop bestaande wet- en regelgeving.

Indiener					
ZW-1039-12	ZW-1033-8	ZW-0972-8	ZW-1134-8	ZW-1077-6	ZW-1095-8
ZW-1137-9	ZW-1045-6	ZW-1058-9	ZW-0681-3	ZW-1050-9	ZW-1151-9
ZW-1011-11	ZW-1101-8	ZW-0714-5	ZW-0680-4	ZW-0737-8	ZW-0889-8
ZW-0723-3	ZW-0884-8	ZW-0715-5	ZW-1334-8	ZW-1141-11	ZW-1166-9
ZW-0701-6					

Zienswijze
Indiener verzoekt om te voorkomen dat onderliggende zoneringen of gemeentelijk beleid feitelijke beperkingen opleggen in het primair landbouwgebied.

Indiener					
ZW-0225-14	ZW-0232-16	ZW-0570-13	ZW-0571-13	ZW-0588-13	ZW-0589-23
ZW-0604-32	ZW-0605-25	ZW-0607-21	ZW-0609-13	ZW-0616-13	ZW-0617-13
ZW-0618-19	ZW-0619-13	ZW-0620-13	ZW-0623-13	ZW-0624-13	ZW-0625-13
ZW-0628-13	ZW-0629-13	ZW-0630-13	ZW-0651-13	ZW-0685-13	ZW-0694-13
ZW-0728-13	ZW-0730-13	ZW-0834-13	ZW-0843-13	ZW-0862-13	ZW-0873-14
ZW-0878-13	ZW-0880-14	ZW-0882-14	ZW-0892-14	ZW-0902-13	ZW-0975-13
ZW-1027-14	ZW-1036-13	ZW-1047-13	ZW-1051-13	ZW-1059-13	ZW-1061-14
ZW-1062-13	ZW-1064-13	ZW-1065-13	ZW-1066-13	ZW-1075-13	ZW-1082-13
ZW-1089-13	ZW-1090-13	ZW-1096-20	ZW-1100-13	ZW-1103-13	ZW-1104-13
ZW-1107-13	ZW-1110-13	ZW-1115-13	ZW-1118-13	ZW-1126-13	ZW-1128-13
ZW-1130-13	ZW-1136-13	ZW-1148-13	ZW-1150-13	ZW-1155-13	ZW-1160-13
ZW-1183-13	ZW-1186-13	ZW-1188-13	ZW-1191-13	ZW-1195-13	ZW-1198-13
ZW-1200-13	ZW-1202-13	ZW-1214-13	ZW-1221-13	ZW-1223-13	ZW-1225-13
ZW-1228-13	ZW-1231-13	ZW-1238-13	ZW-1246-13	ZW-1247-13	ZW-1251-13
ZW-1252-13	ZW-1266-13	ZW-1267-13	ZW-1268-13	ZW-1273-13	ZW-1275-13
ZW-1276-13	ZW-1277-13	ZW-1278-13	ZW-1279-13	ZW-1280-13	ZW-1281-13
ZW-1282-13	ZW-1283-13	ZW-1284-13	ZW-1285-13	ZW-1287-13	ZW-1288-13
ZW-1289-17	ZW-1290-14	ZW-1291-14	ZW-1292-13	ZW-1294-13	ZW-1296-13
ZW-1297-14	ZW-1298-14	ZW-1301-13	ZW-1304-13	ZW-1306-13	ZW-1308-13
ZW-1309-13	ZW-1310-13	ZW-1311-13	ZW-1315-13	ZW-1316-13	ZW-1317-13
ZW-1318-13	ZW-1320-13	ZW-1321-13	ZW-1324-13	ZW-1325-13	ZW-1326-13
ZW-1327-13	ZW-1329-13	ZW-1330-13	ZW-1331-13	ZW-1335-13	ZW-1337-13
ZW-1338-13	ZW-1339-13	ZW-1341-13	ZW-1342-13	ZW-1343-13	ZW-1347-13

ZW-1350-13	ZW-1352-13	ZW-1355-13	ZW-1359-13	ZW-1365-13	ZW-1368-13
ZW-1376-13	ZW-1378-13	ZW-1388-13	ZW-1390-13	ZW-1410-13	

Zienswijze

Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen de Groenblauwe landbouwzone behouden blijft en dat deze aanduiding geen aanvullende beperkingen oplevert bovenop de bestaande wet- en regelgeving.

Indiener

ZW-1426-13	ZW-1433-10	ZW-1433-9	ZW-1451-9	ZW-1452-11	ZW-1453-11
ZW-1459-16	ZW-1469-12	ZW-1470-17	ZW-1434-5	ZW-1451-11	ZW-1270-3
ZW-1239-4	ZW-1239-5	ZW-1319-3	ZW-1322-3	ZW-1363-8	ZW-1370-6
ZW-1379-5	ZW-1349-3	ZW-1380-10	ZW-1383-10	ZW-1384-6	ZW-1384-7
ZW-1392-8	ZW-1396-9	ZW-1405-17	ZW-1189-5	ZW-1193-5	ZW-1196-5

Zienswijze

Indiener verzoekt vast te leggen dat gebiedsaanduidingen die over agrarische bouwkavels heen liggen, niet van toepassing zijn en dat uitsluitend het onderliggende omgevingsplan bepalend blijft voor de gebruiks- en bouwmogelijkheden.

Indiener

ZW-1363-1	ZW-1370-1	ZW-1362-2	ZW-1323-1	ZW-1334-1	ZW-1349-1
ZW-1217-1	ZW-1232-1	ZW-1239-1	ZW-1244-1	ZW-1270-1	ZW-1293-1
ZW-1322-1	ZW-1379-1	ZW-1380-1	ZW-1383-1	ZW-1384-1	ZW-1392-1
ZW-1396-1	ZW-1397-1	ZW-1399-1	ZW-1399-10	ZW-1399-11	ZW-1399-12
ZW-1399-13	ZW-1399-14	ZW-1399-15	ZW-1399-16	ZW-1399-17	ZW-1399-18
ZW-1399-19	ZW-1399-2	ZW-1399-20	ZW-1399-3	ZW-1399-4	ZW-1399-5
ZW-1399-6	ZW-1399-7	ZW-1399-8	ZW-1399-9	ZW-1401-1	ZW-1405-3
ZW-1426-1	ZW-1433-1	ZW-1434-1	ZW-1307-1	ZW-1319-1	ZW-1249-1
ZW-1295-2	ZW-1375-3	ZW-1270-8	ZW-1427-7	ZW-1442-8	ZW-1451-1
ZW-1452-1	ZW-1453-1	ZW-1454-1	ZW-1455-1	ZW-1456-1	ZW-1457-1
ZW-1458-1	ZW-1459-1	ZW-1469-1	ZW-1470-5		

Zienswijze

Indiener vraagt of nieuwvestiging van stadslandbouw in verwevingsgebied uitgesloten is, en verzoekt om duidelijkheid.

Indiener

ZW-0166-94	ZW-0186-99	ZW-0186-99	ZW-0224-98	ZW-0237-84	ZW-0240-89
ZW-0241-84	ZW-0242-98	ZW-0278-105	ZW-0313-107	ZW-0317-104	ZW-1236-89
ZW-1473-84	ZW-1479-136				

Zienswijze

Onder het kopje primair landbouwgebied is ook informatie opgenomen over de invulling van het verwevingsgebied. Deze omissie dient te worden hersteld.

Indiener					
ZW-0712-5	ZW-0727-5	ZW-0731-5	ZW-0751-5	ZW-0752-5	ZW-0755-5
ZW-0756-5	ZW-0758-5	ZW-0759-5	ZW-0760-5	ZW-0817-5	ZW-0829-5
ZW-0861-5	ZW-0863-5	ZW-0864-5	ZW-0887-5	ZW-0964-5	ZW-0965-5
ZW-0968-5	ZW-0969-5	ZW-0970-5	ZW-0971-5	ZW-1015-5	ZW-1019-5
ZW-1021-5	ZW-1022-5	ZW-1024-5	ZW-1026-5	ZW-1028-6	ZW-1030-6
ZW-1031-5	ZW-1032-5	ZW-1034-5	ZW-1068-5	ZW-1109-5	ZW-1123-5
ZW-1124-5	ZW-1138-5	ZW-1256-5	ZW-1333-7	ZW-1354-5	ZW-1373-5
ZW-1431-5	ZW-1468-5				

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de naam ‘Groenblauwe landbouwzone’ de indruk wekt dat huidig landbouwkundig gebruik centraal staat, terwijl ook andere opgaven spelen. Indiener verzoekt de opgave centraal te stellen en rekening te houden met agrarisch gebruik.

Indiener					
ZW-0166-35	ZW-0186-45	ZW-0196-47	ZW-0224-39	ZW-0237-25	ZW-0240-30
ZW-0241-25	ZW-0242-31	ZW-0317-45	ZW-1236-30	ZW-1473-25	ZW-1479-77
ZW-0278-45					

Zienswijze
Indiener stelt dat in het verwevingsgebied beperkingen worden gesteld ten aanzien van het gebruik van de gronden op basis van bufferzones voor fijnstof en geur of spijtvrije zones. Door deze bufferzones worden er eenzijdige beperkingen vanuit provinciale zijde opgelegd en worden deze afgewenteld op de grondeigenaren. Dit is onacceptabel.

Indiener					
ZW-0161-6	ZW-0184-5	ZW-0547-3	ZW-0553-5	ZW-0557-2	ZW-0564-8
ZW-0585-4	ZW-0592-10	ZW-0686-6	ZW-0841-2	ZW-0847-6	ZW-0905-6
ZW-0924-4	ZW-0927-6	ZW-0947-4	ZW-1043-3	ZW-1147-1	ZW-1149-1
ZW-1235-4	ZW-1345-2	ZW-1412-1	ZW-1314-1		

Zienswijze
Indiener stelt dat de aangewezen gebiedsaanduidingen willekeurig zijn begrensd en niet gebaseerd op natuurlijke of landschappelijke grenzen. Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen uitsluitend worden toegepast op basis van zorgvuldige onderbouwing en herkenbare grenzen, ondersteund door wetenschappelijk onderzoek.

Indiener					
ZW-1210-1	ZW-1210-10	ZW-1210-11	ZW-1210-12	ZW-1210-13	ZW-1210-2
ZW-1210-3	ZW-1210-4	ZW-1210-5	ZW-1210-6	ZW-1210-7	ZW-1210-8
ZW-1210-9					

Zienswijze

Indiener stelt dat uitsluitend het onderliggende bestemmingsplan bepalend moet zijn voor de gebruiks- en bouwmogelijkheden op bouwkavels.

Indiener

ZW-1452-2	ZW-1433-2	ZW-1453-2	ZW-1454-2	ZW-1455-2	ZW-1456-2
ZW-1457-2	ZW-1458-2	ZW-1459-2	ZW-1469-2	ZW-1470-6	ZW-1379-2
ZW-1383-2	ZW-1392-2	ZW-1396-2	ZW-1397-2	ZW-1401-2	ZW-1405-4
ZW-1426-2	ZW-1434-2	ZW-1451-2	ZW-1380-2	ZW-1384-2	

Zienswijze

Indiener verzoekt dat de begrenzing van het Verwevingsgebied van de kaarten wordt geschrapt totdat een definitieve afbakening zorgvuldig is vastgesteld.

Indiener

ZW-0574-14	ZW-0606-12	ZW-0613-16	ZW-0737-21	ZW-0908-14	ZW-0693-6
ZW-0701-12	ZW-0692-8	ZW-1033-18	ZW-1033-19	ZW-1058-15	ZW-1079-9
ZW-1011-15	ZW-1044-15	ZW-0974-13	ZW-0979-20	ZW-0714-12	ZW-0681-10
ZW-0626-14	ZW-0680-14	ZW-0696-12	ZW-0722-8	ZW-0830-19	ZW-1140-16
ZW-1141-21	ZW-1101-10	ZW-1072-14	ZW-1154-16	ZW-1166-16	ZW-1166-17
ZW-1452-13	ZW-1453-13	ZW-1455-11	ZW-1456-10	ZW-1458-17	ZW-1469-20
ZW-1428-16	ZW-1397-11	ZW-1399-23	ZW-1401-23	ZW-1425-27	ZW-1185-11
ZW-1254-9	ZW-1357-12	ZW-1232-11	ZW-1270-13	ZW-1241-10	ZW-1193-15
ZW-1217-11	ZW-1244-11				

Zienswijze

Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen geen beperkingen opleveren voor gebruiks- en bouwmogelijkheden binnen agrarische bouwkavels en dat het omgevingsplan leidend blijft, inclusief verleende vergunningen en wijzigingen in voorbereiding.

Indiener

ZW-1044-2	ZW-1137-4	ZW-1074-6	ZW-1146-2	ZW-1095-2	ZW-0981-4
ZW-1050-4	ZW-1011-2	ZW-1134-2	ZW-1133-2	ZW-1140-4	ZW-1141-4
ZW-1166-2	ZW-1071-2	ZW-1152-2	ZW-1154-2	ZW-0696-1	ZW-0697-1
ZW-0701-2	ZW-1058-2	ZW-1053-2	ZW-0996-2	ZW-0884-3	ZW-0715-2
ZW-0973-6	ZW-0692-3	ZW-0695-1	ZW-0734-2	ZW-0723-1	ZW-0850-5
ZW-0868-3	ZW-0830-3	ZW-0932-2	ZW-0714-1	ZW-0974-2	

Zienswijze

Indiener verzoekt dat ontwikkelruimte voor agrarische bedrijven in het Primair Landbouwgebied juridisch eenduidig en stevig verankerd wordt.

Indiener

ZW-0097-6	ZW-0099-6	ZW-0142-6	ZW-0144-7	ZW-0243-11	ZW-0295-6
ZW-0299-53	ZW-0569-9	ZW-0831-6	ZW-0948-6	ZW-1106-6	ZW-1114-6
ZW-1216-14	ZW-0225-12	ZW-0232-14	ZW-0570-11	ZW-0571-11	ZW-0588-11

ZW-0589-21	ZW-0604-30	ZW-0605-23	ZW-0607-19	ZW-0609-11	ZW-0616-11
ZW-0617-11	ZW-0618-17	ZW-0619-11	ZW-0620-11	ZW-0623-11	ZW-0624-11
ZW-0625-11	ZW-0628-11	ZW-0629-11	ZW-0630-11	ZW-0651-11	ZW-0685-11
ZW-0694-11	ZW-0728-11	ZW-0730-11	ZW-0834-11	ZW-0843-11	ZW-0862-11
ZW-0873-12	ZW-0878-11	ZW-0880-12	ZW-0882-12	ZW-0892-12	ZW-0902-11
ZW-0975-11	ZW-1027-12	ZW-1036-11	ZW-1047-11	ZW-1051-11	ZW-1059-11
ZW-1061-12	ZW-1062-11	ZW-1064-11	ZW-1065-11	ZW-1066-11	ZW-1075-11
ZW-1082-11	ZW-1089-11	ZW-1090-11	ZW-1096-18	ZW-1100-11	ZW-1103-11
ZW-1104-11	ZW-1107-11	ZW-1110-11	ZW-1115-11	ZW-1118-11	ZW-1126-11
ZW-1128-11	ZW-1130-11	ZW-1136-11	ZW-1148-11	ZW-1150-11	ZW-1155-11
ZW-1160-11	ZW-1183-11	ZW-1186-11	ZW-1188-11	ZW-1191-11	ZW-1195-11
ZW-1198-11	ZW-1200-11	ZW-1202-11	ZW-1214-11	ZW-1221-11	ZW-1223-11
ZW-1225-11	ZW-1228-11	ZW-1231-11	ZW-1238-11	ZW-1246-11	ZW-1247-11
ZW-1251-11	ZW-1252-11	ZW-1266-11			

Zienswijze

Indiener verzoekt om ruimte te behouden voor een bredere niet primair agrarische invulling van locaties binnen het primair landbouwgebied zodat bedrijven nieuwe (neven)activiteiten kunnen ontplooien.

Indiener

ZW-0570-14	ZW-1311-14	ZW-1273-14	ZW-1376-14	ZW-1036-14	ZW-0878-14
ZW-0571-14	ZW-1315-14	ZW-1275-14	ZW-1378-14	ZW-1047-14	ZW-0880-15
ZW-0588-14	ZW-1316-14	ZW-1276-14	ZW-1388-14	ZW-1051-14	ZW-0882-15
ZW-0589-24	ZW-1317-14	ZW-1277-14	ZW-1390-14	ZW-1059-14	ZW-0892-15
ZW-0604-33	ZW-1318-14	ZW-1278-14	ZW-1410-14	ZW-1061-15	ZW-0902-14
ZW-0605-26	ZW-1320-14	ZW-1279-14	ZW-1160-14	ZW-1062-14	ZW-0975-14
ZW-0607-22	ZW-1321-14	ZW-1280-14	ZW-1183-14	ZW-1064-14	ZW-1027-15
ZW-0609-14	ZW-1324-14	ZW-1281-14	ZW-1186-14	ZW-1065-14	ZW-1148-14
ZW-0616-14	ZW-1325-14	ZW-1282-14	ZW-1188-14	ZW-1066-14	ZW-1150-14
ZW-0617-14	ZW-1326-14	ZW-1283-14	ZW-1191-14	ZW-1075-14	ZW-1155-14
ZW-0618-20	ZW-1327-14	ZW-1284-14	ZW-1195-14	ZW-1082-14	ZW-1266-14
ZW-0619-14	ZW-1329-14	ZW-1285-14	ZW-1198-14	ZW-1089-14	ZW-1267-14
ZW-0620-14	ZW-1330-14	ZW-1287-14	ZW-1200-14	ZW-1090-14	ZW-1268-14
ZW-0623-14	ZW-1331-14	ZW-1288-14	ZW-1202-14	ZW-1096-21	ZW-1308-14
ZW-0624-14	ZW-1335-14	ZW-1289-18	ZW-1214-14	ZW-1100-14	ZW-1309-14
ZW-0625-14	ZW-1337-14	ZW-1290-15	ZW-1221-14	ZW-1103-14	ZW-1310-14
ZW-0628-14	ZW-1338-14	ZW-1291-15	ZW-1223-14	ZW-1104-14	ZW-1359-14
ZW-0629-14	ZW-1339-14	ZW-1292-14	ZW-1225-14	ZW-1107-14	ZW-1365-14
ZW-0630-14	ZW-1341-14	ZW-1294-14	ZW-1228-14	ZW-1110-14	ZW-1368-14
ZW-0651-14	ZW-1342-14	ZW-1296-14	ZW-1231-14	ZW-1115-14	ZW-0843-14
ZW-0685-14	ZW-1343-14	ZW-1297-15	ZW-1238-14	ZW-1118-14	ZW-0862-14
ZW-0694-14	ZW-1347-14	ZW-1298-15	ZW-1246-14	ZW-1126-14	ZW-0873-15
ZW-0728-14	ZW-1350-14	ZW-1301-14	ZW-1247-14	ZW-1128-14	ZW-1136-14
ZW-0730-14	ZW-1352-14	ZW-1304-14	ZW-1251-14	ZW-1130-14	ZW-1252-14
ZW-0834-14	ZW-1355-14	ZW-1306-14			

Zienswijze

Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen het Verwevingsgebied volledig behouden blijft en dat aanwijzing als zodanig geen extra beperkingen of onzekerheid oplevert.

Indiener

ZW-1270-5	ZW-1383-14	ZW-1362-9	ZW-1334-6	ZW-1349-5	ZW-1193-9
ZW-1397-9	ZW-1259-5	ZW-1319-6	ZW-1323-7	ZW-1196-8	ZW-1193-10
ZW-1217-4	ZW-1259-6	ZW-1319-7	ZW-1322-7		

Zienswijze

Indiener vraagt of het wel raadzaam is om de zone verwevingsgebied te benoemen. De aanwezige agrarische bedrijvigheid kan als gevolg van het toelaten en/of realiseren van gevoelige functies geconfronteerd worden met het feit dat de bedrijfsvoering niet ongewijzigd kan worden gecontinueerd en bovendien bestaat het risico dat de bestaande bedrijfsvoering niet kan worden uitgebreid. Juist in deze zone kan sprake zijn van belangen die ernstig met elkaar conflicteren.

Indiener

ZW-0712-6	ZW-1138-6	ZW-1030-7	ZW-0971-6	ZW-0863-6	ZW-0759-6
ZW-0727-6	ZW-1256-6	ZW-1031-6	ZW-1015-6	ZW-0864-6	ZW-0760-6
ZW-0731-6	ZW-1333-8	ZW-1032-6	ZW-1019-6	ZW-0887-6	ZW-0817-6
ZW-0751-6	ZW-1354-6	ZW-1034-6	ZW-1021-6	ZW-0964-6	ZW-0829-6
ZW-0752-6	ZW-1373-6	ZW-1068-6	ZW-1022-6	ZW-0965-6	ZW-0861-6
ZW-0755-6	ZW-1431-6	ZW-1109-6	ZW-1024-6	ZW-0968-6	ZW-0970-6
ZW-0756-6	ZW-1468-6	ZW-1123-6	ZW-1026-6	ZW-0969-6	ZW-1028-7
ZW-0758-6	ZW-1124-6				

Zienswijze

Indiener vreest dat de groenblauwe landbouwzone de blijvende ontwikkelruimte en toekomstbestendigheid van bedrijven in deze zone zal beperken.

Indiener

ZW-0225-7	ZW-1214-6	ZW-1090-6	ZW-1324-6	ZW-0834-6	ZW-1287-6
ZW-0232-9	ZW-1221-6	ZW-1096-13	ZW-1325-6	ZW-0843-6	ZW-1288-6
ZW-0570-6	ZW-1223-6	ZW-1100-6	ZW-1326-6	ZW-0862-6	ZW-1289-10
ZW-0571-6	ZW-1225-6	ZW-1103-6	ZW-1327-6	ZW-0873-7	ZW-1290-7
ZW-0588-6	ZW-1228-6	ZW-1104-6	ZW-1329-6	ZW-0878-6	ZW-1291-7
ZW-0589-16	ZW-1231-6	ZW-1107-6	ZW-1330-6	ZW-0880-7	ZW-1292-6
ZW-0604-25	ZW-1238-6	ZW-1110-6	ZW-1331-6	ZW-0882-7	ZW-1294-6
ZW-0605-18	ZW-1246-6	ZW-1115-6	ZW-1335-6	ZW-0892-7	ZW-1296-6
ZW-0607-14	ZW-1247-6	ZW-1118-6	ZW-1337-6	ZW-0902-6	ZW-1297-7
ZW-0609-6	ZW-1251-6	ZW-1126-6	ZW-1338-6	ZW-0975-6	ZW-1298-7
ZW-0616-6	ZW-1252-6	ZW-1128-6	ZW-1339-6	ZW-1027-7	ZW-1301-6
ZW-0617-6	ZW-1266-6	ZW-1130-6	ZW-1341-6	ZW-1036-6	ZW-1304-6
ZW-0618-12	ZW-1267-6	ZW-1136-6	ZW-1342-6	ZW-1047-6	ZW-1306-6

ZW-0619-6	ZW-1268-6	ZW-1148-6	ZW-1343-6	ZW-1051-6	ZW-1308-6
ZW-0620-6	ZW-1273-6	ZW-1150-6	ZW-1347-6	ZW-1059-6	ZW-1309-6
ZW-0623-6	ZW-1275-6	ZW-1155-6	ZW-1350-6	ZW-1061-7	ZW-1310-6
ZW-0624-6	ZW-1276-6	ZW-1160-6	ZW-1352-6	ZW-1062-6	ZW-1311-6
ZW-0625-6	ZW-1277-6	ZW-1183-6	ZW-1355-6	ZW-1064-6	ZW-1315-6
ZW-0628-6	ZW-1278-6	ZW-1186-6	ZW-1359-6	ZW-1065-6	ZW-1316-6
ZW-0629-6	ZW-1279-6	ZW-1188-6	ZW-1365-6	ZW-1066-6	ZW-1317-6
ZW-0630-6	ZW-1280-6	ZW-1191-6	ZW-1368-6	ZW-1075-6	ZW-1318-6
ZW-0651-6	ZW-1281-6	ZW-1195-6	ZW-1376-6	ZW-1082-6	ZW-1320-6
ZW-0685-6	ZW-1282-6	ZW-1198-6	ZW-1378-6	ZW-1089-6	ZW-1321-6
ZW-0694-6	ZW-1283-6	ZW-1200-6	ZW-1388-6	ZW-1410-6	ZW-0730-6
ZW-0728-6	ZW-1284-6	ZW-1202-6	ZW-1390-6	ZW-1285-6	

Standpunt GS

Veel zienswijzen en zienswijzepunten m.b.t. de ontwerp POVI gaan over zonering. Begrijpelijk, want dit is een belangrijk instrument waarmee de Provincie ruimtelijk sturing geeft. In die zonering zitten ook een aantal van de grootste aanpassingen ten opzichte van de POVI uit 2021. Deze zienswijzen hebben ons duidelijk gemaakt dat veel zaken rondom zonering beter uitgelegd moeten worden. Dat doen we door de paragraaf algemene zonering in de POVI volledig te vernieuwen. En door aan de POVI een bijlage toe te voegen met een algemene uitleg over zonering. Maar ook door te zorgen voor een uitleg-video, die u kunt bekijken op ons Youtube kanaal of via deze link. Omgevingsvisie Limburg: Zonering.

De zienswijzen leiden op een aantal punten ook tot aanpassing van de voorgestelde koers. Uit de zienswijzen spreekt vooral ook een grote zorg vanuit de agrarische sector over het toekomstperspectief van deze sector.

Voor een deel gaat het om dezelfde of vergelijkbare zienswijzepunten. Die beantwoorden we als geheel. Zienswijzepunten over specifieke (bedrijfs)situaties (vaak met kaart) kunnen in veel gevallen ook beantwoord worden door een algemene uitleg over de betekenis en totstandkoming van de specifieke zoneringen.

Hieronder lopen we de punten in de zienswijzen over zonering langs.

- Deel A: algemene opmerkingen en vragen over zonering
- Deel B: opmerkingen en vragen over de begrenzing van de zones
- Deel C: impact van de zonering voor de landbouw en andere gebruikers in het landelijk gebied
- Deel D: specifieke punten per zone

Een aantal antwoorden op zienswijzen over de zonering en kaarten vindt u op andere plekken in deze Nota van zienswijzen terug. Zo wordt in het onderdeel ‘Algemeen’ ingegaan op het proces en de betrokkenheid van medeoverheden, belangenorganisaties, individuele bedrijven en grondeigenaren bij de totstandkoming van de POVI én bij de gebiedsprocessen. Veel specifieke vragen over landbouw, water en natuur komen aan bod bij de betreffende onderdelen van deze Nota van zienswijzen. Het merendeel van de zienswijzen over schade en nadeelcompensatie zijn van een reactie voorzien bij het thema landbouw.

Onder het kopje ‘voorstel van PS’ is aangegeven tot welke wijzigingen in de POVI-tekst en kaartbeelden de zienswijzen m.b.t. zonering leiden. Dat omvat:

- Een volledig vernieuwde tekst van de paragraaf algemene zonering in de POVI
- Een aan de POVI toe te voegen bijlage met algemene uitleg over de zonering
- Andere kleinere tekstwijzigingen, onder meer in 2.3.5 ambitie zonering natuur en landbouw en in thematische hoofdstukken om te zorgen dat die in lijn zijn met de aangepaste paragraaf algemene zonering
- Wijzigingen in de kaarten bij de POVI
- Toevoeging van een kaartverantwoording

2.2 Algemene opmerkingen en vragen over zonering

Waarom zonering?

Er bestaan bij sommige indieners twijfels over de meerwaarde van zonering. Om die reden stellen we voor een aparte uitleg daarover op te nemen als bijlage van de POVI.

Ruimtelijke zonering in provinciale omgevingsvisies wordt ingezet om op provinciaal/ regionaal niveau ruimtelijk sturing te geven aan ontwikkelingen. Op die wijze kunnen we opgaven in vergelijkbare gebieden op een in de basis vergelijkbare wijze benaderen. Hierbij benoemen we voor deze gebieden welke opgaven de Provincie prioriteit geeft en voor welke (nieuwe) functies en ontwikkeling we meer of minder ruimte zien. Het vastleggen van een zone Natuurnetwerk Limburg in de Omgevingsverordening is een verplichting uit de Omgevingswet. Dat vraagt ook om het vastleggen van die zone in de POVI. In het eerste integrale provinciale omgevingsplan uit 2001 had zonering een heel prominente rol. Geleidelijk aan is het belang hiervan verminderd. Vooral door de omslag van toetsingsplanologie naar uitnodigingsplanologie en de trend naar meer procesmatige omgevingsvisies. De huidige schaarste aan ruimte, milieuruimte, ruimte op het elektriciteitsnetwerk en water maken het belang om op provinciaal niveau scherpe ruimtelijke keuzes te maken groot. Daar vragen niet alleen PS om, maar ook kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en onze medeoverheden. Mede op basis van het Ruimtelijk Voorstel Limburg (door ons college vastgesteld in december 2023 en vervolgens aangeboden aan het Kabinet) is een lijst met belangrijke keuzevraagstukken opgesteld en sonderend met de Provinciale Statencommissie Leefomgeving besproken. Keuzevraagstuk nummer 1 ging over de zonering in het buitengebied en heeft geresulteerd in de keuze om die verder te differentiëren. Het belang van zonering als ‘motor van een effectief pakket’ wordt ook benadrukt in de reflectie van een kennisconsortium (PBL, Deltares, RIVM, WUR) op het maatregelenpakket van de Ministeriële Commissie economie en natuur van het vorige kabinet.

Relatie tussen zonering en gebiedsprocessen

Er zijn de nodige zienswijzen waarin bepleit wordt om in plaats van te werken met een zonering in de POVI te werken met gebiedsprocessen. Dat zou leiden tot een betere inbreng vanuit het gebied en tot meer draagvlak. Gebiedsprocessen nemen bij de uitwerking van de POVI een heel belangrijke plek in. Dat zijn onder meer de gebiedsprocessen geïnitieerd vanuit het Programma Limburgs Offensief Stikstof (LOS) en het Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL). Wij gaan ervanuit dat die processen door samen op te trekken met de belangrijkste gebruikers zullen leiden tot concrete maatregelenpakketten met draagvlak binnen de streek. Voor ons is het echter geen keuze tussen zonering ofwel gebiedsprocessen, maar een keuze voor zonering én gebiedsprocessen. Ze vullen elkaar aan. De zonering benoemt de hoofdrichting van de ontwikkeling in gebieden en vormt zo een kader voor de gebiedsprocessen. Bij de totstandkoming van het Ruimtelijk voorstel is vanuit de gemeenten nadrukkelijk opgeroepen om piketpalen te benoemen die richting geven aan de processen in gebieden. We geven hier invulling aan die oproep.

Verhouding zonering POVI met omgevingsvisie/ omgevingsplannen gemeenten

De in de POVI opgenomen algemene zonering past bij het provinciaal schaalniveau. En geeft op hoofdlijnen richting aan de inrichting van het bebouwd en landelijk gebied. Verspreid binnen zo'n zone liggen bijvoorbeeld woningen, natuurgebiedjes en landschapselementen. Alle zones worden doorsneden door wegen en energie-infrastructuur. De gemeentelijke omgevingsvisies (GOVI's) zijn meestal een stuk gedetailleerder. Ze zijn zelfbindend voor de gemeente, net zoals de POVI dat is voor de Provincie. In de GOVI's maken gemeenten, zoals ook wordt aangegeven uit diverse zienswijzen, eigen keuzes over de inrichting van het landelijk en het bebouwd gebied. We zetten in op een optimale afstemming tussen POVI en GOVI, net als we dat aan de andere kant doen tussen de POVI en de Nota Ruimte (als nationale omgevingsvisie). Daar waar wij vinden dat provinciale belangen bindend moeten doorwerken in gemeentelijke omgevingsplannen, nemen we regels op in de Omgevingsverordening.

Waarom de voorgestelde algemene zonering met zeven zones?

We zien in de zienswijzen onvoldoende argumenten om te kiezen voor een andere opzet van de zonering. Een aantal zienswijzen bepleit om grotere (weg)infrastructuur als aparte zone toe te voegen. Daar gaan we niet in mee. De zonering is namelijk een verfijning van de occupatielaag uit de lagenbenadering (zie hoofdstuk 2 van de ontwerp POVI). De netwerklaag, waar de infrastructuur voor mobiliteit en energie toe behoort, is een aparte laag. Deze netwerken lopen door alle zones heen. De POVI bevat overigens wel (zoals gevraagd) kaartlagen voor infrastructuur (nationaal en regionaal).

Met de keuze voor een algemene zonering met zeven zones bouwen we voort op een eerder ingezette koers. De drie zones die samen het bebouwd gebied vormen (stedelijk gebied + landelijke kernen + werklocaties) zijn een voortzetting van de lijn uit de POVI 2021. De zonering van het landelijk gebied in de nieuwe POVI is verfijnd. Die verfijning heeft geresulteerd in een indeling van het landelijk gebied in vier in plaats van drie zones. De indeling in de nieuwe POVI van het landelijk gebied in vier zones weerspiegelt, zoals al aangegeven in de ontwerp POVI, het perspectief dat de Provincie heeft op de transitie die de landbouw doormaakt. Door deze zonering wordt duidelijk gemaakt hoe we deze transitie willen stimuleren en geven we zoveel mogelijk duidelijkheid aan de agrariërs daarover. In het Natuurnetwerk Limburg (NNL) stonden en staan de belangen van de natuur centraal. Deze zone, die ook de Natura 2000-gebieden omvat, is al opgenomen in POVI 2021 en Omgevings-verordening. De zone NNL is ongewijzigd gebleven, met uitzondering van een aantal kaartverbeteringen. De vernieuwing van de zonering zit met name in de drie overige zones in het landelijk gebied (d.w.z. de groenblauwe landbouwzone, het primair landbouwgebied en het verwevingsgebied). Dit zijn alle drie gebieden waar de landbouw de hoofdgebruiker is, waarbij de gebruiksmogelijkheden in meer of mindere mate worden beïnvloed door andere doelen en opgaven die in deze gebieden spelen.

- Groenblauwe landbouwzone (landbouw met water- en natuuropgaven)
- Primair landbouwgebied (hoogproductief landbouwgebied)
- Verwevingsgebied (landbouw met stad-landopgaven)

De Groenblauwe landbouwzone komt voort uit Groenblauwe mantel uit de POVI 2021, maar is nieuw opgebouwd door reeds aan de Groenblauwe mantel onderliggende kaartlagen te verduidelijken en door twee nieuwe kaartlagen toe te voegen:

Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden en Intrekgebieden Natura 2000. Primair landbouwgebied en Verwevingsgebied zijn echt nieuw, in de POVI 2021 vormden deze samen nog de zone Buitengebied. Met de bovenstaande uitleg, de herziene tekst van de paragraaf algemene zonering (waarin we per zone ingaan op visie, karakter en begrenzing zone, instrumentenmix) en een video met uitleg menen we voldoende tegemoet te komen aan de brede oproep om meer duidelijkheid.

Relatie tussen zonering en gebiedspaspoorten

Uit de zienswijzen blijkt dat er de nodige verwarring is over de gebiedspaspoorten (en bijbehorende ontwerpbeginselen). We benadrukken dat deze bedoeld zijn als inspirerend document, met als doel om in gemeentelijke afwegingen met het oog op omgevingsplannen het aspect ruimtelijke kwaliteit volwaardig mee te nemen. Zie verder de uitleg hierover bij het onderdeel Ruimtelijke kwaliteit in deze Nota van zienswijzen. Bij dat thema is de tekst over gebiedspaspoorten aangepast. De gebiedspaspoorten staan los van de algemene zonering in de POVI. Om verwarring te voorkomen is de naam van het gebiedspaspoort ‘beekdalen’ gewijzigd in ‘beeklandschap’.

POVI zelfbindend voor de Provincie, regels in de Omgevingsverordening bindend voor anderen

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Terecht wordt in tal van zienswijzen aangegeven dat de POVI en de daarin opgenomen zonering daarmee zeker niet vrijblijvend is. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen. En voor het opnemen van juridisch bindende regels in de Omgevingsverordening. Belangrijk: niet alles wat er in de POVI staat wordt vertaald naar juridisch bindende regels in de provinciale omgevingsverordening. Alleen daar waar de inzet van zo’n regulerend instrument vanuit provinciaal belang gerechtvaardigd is. In de POVI geven we wanneer dat het geval is. Dat is op hoofdlijnen, de precieze regeling wordt in de verordening uitgewerkt.

2.3 Opmerkingen en vragen over begrenzing van de zeven zones

Algemeen

Er zijn heel veel vragen en opmerkingen over de begrenzing van de zones behorend tot de algemene zonering. Vaak met het verzoek om bepaalde gebieden te verplaatsen naar een andere zone. De wijze waarop we met dergelijke voorstellen voor aanpassing van de begrenzing van de zones zijn omgegaan verschilt per zone. In het kort (verderop gaan we per zone dieper in op de aanpassingen n.a.v. de zienswijzen):

Bij het begrenzen van de drie zones in het bebouwd gebied (d.w.z. stedelijk gebied, landelijke kernen en werklocaties) kijken we vooral naar de feitelijk onderliggende functies. Mede op basis van de ontvangen zienswijzen van gemeenten en de gesprekken n.a.v. die zienswijzen is de begrenzing van deze zones in de POVI waar nodig geactualiseerd. Daardoor sluit die ook beter aan bij de GOVI's. De aanduiding en begrenzing van de landelijke kernen is nog eens kritisch onder de loep genomen en heeft geresulteerd in voorstellen voor aanpassing die met de gemeenten zijn gedeeld.

De begrenzing van het Natuurnetwerk Limburg in de geactualiseerde POVI is in essentie dezelfde als in de POVI uit 2021. Die begrenzing is in het verleden samen met het Rijk bepaald. We hebben de begrenzing wel geactualiseerd op basis van het meest recente door GS vastgestelde natuurbeheer-plan. In de ontwerp POVI was dat het Natuurbeheerplan 2025, voor de definitieve POVI konden we gebruikmaken van het Natuurbeheerplan najaar 2026.

De begrenzing van de Groenblauwe landbouwzone is bepaald door de onderliggende acht kaartlagen 'op te tellen'. Voor elk van die acht onderliggende kaartlagen geldt dat een specifieke natuur- of wateropgave de begrenzing bepaalt. De kaartlagen zijn gebaseerd op expertise van deskundigen of wetenschappelijk onderzoek, die goed onderbouwen waar de betreffende natuur- of wateropgave speelt. Het is dus steeds de opgave die de begrenzing bepaalt. Er zijn de nodige verzoeken gekomen om de onderliggende kaartlagen aan te passen. Er heeft steeds een maatwerk beoordeling plaatsgevonden van deze verzoeken. Het heeft bijvoorbeeld geresulteerd in de nodige aanpassingen op de kaarten van de Ecologische verbindingszone. Bij de onderdelen Natuur resp. Water in deze Nota van zienswijzen wordt per kaartlaag toegelicht welke aanpassingen in die kaartlagen zijn aangebracht. Die werken door in de begrenzing van de Groenblauwe landbouwzone als geheel. De kaartlaag Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden heeft als enige van de kaartlagen een voorlopige begrenzing. Die is daarom, op een paar correcties na (o.a. een verkleining in de Maasduinen), niet gewijzigd t.o.v. de ontwerp POVI. De definitieve begrenzing van die zone gebeurt o.b.v. de gebiedsprocessen en onderzoeken in het kader van het programma Limburgs Offensief Stikstof. Aan de Groenblauwe landbouwzone zijn, mede n.a.v. ingediende zienswijzen, ook gebiedjes toegevoegd vanuit Primair landbouwgebied die feitelijk te klein zijn voor hoogproductieve landbouw. Ze vormen nadrukkelijk geen extra, negende kaartlaag. De grens tussen Verwevingsgebied en Primair landbouwgebied is nieuw en roept eveneens veel vragen op. We lichten verderop in de tekst toe hoe we tot de grens in de ontwerp POVI zijn gekomen. Anders dan bij de kaartlagen behorend tot de Groenblauwe landbouwzone, liggen aan die keuze geen modelmatige berekeningen of wetenschappelijke onderbouwing ten grondslag. De grens is vooral bedoeld om aan te geven in welke gebieden er naar ons oordeel meer of juist minder verweving van landbouw met andere functies zou mogen plaatsvinden. Het vormt de basis voor onze keuze om in het Primair landbouwgebied de daar aanwezige of mogelijke toekomstige landbouw zoveel mogelijk ruimte te bieden en zo min mogelijk hinder te laten ondervinden door niet-agrarische functies. We kijken hier meer naar het belang van de landbouw dan in de POVI uit 2021. In het Verwevingsgebied maken we duidelijker dan voorheen wat de verweving in dit gebied betekent. Dat betekent niet dat hier een verzwaring van provinciale regels aan de orde is. De begrenzing van het Verwevingsgebied in de ontwerp POVI was, zoals aangegeven, een vertrekpunt. We streven zoveel mogelijk naar uniforme breedte van de zone in stedelijk gebied danwel landelijke kernen. Op basis van de wensen in de zienswijzen van gemeenten en de ateliers waarin nader op die wensen is ingezoomd, is de begrenzing op sommige plekken vergroot en op andere plekken verkleind. Dat doen we om de POVI op die manier beter aan te sluiten op de gemeentelijke plannen. Juist omdat deze grens een beleidskeuze betreft, die we graag zo uniform mogelijk willen laten zijn voor heel Limburg, gaan we in het algemeen terughoudend om mee te gaan met specifieke verzoeken van bedrijven om de begrenzing van Verwevingsgebied/ Primair landbouwgebied aan te passen.

Hieronder gaan we per zone dieper in op de aanpassingen die we hebben aangebracht in tekst en kaartbeelden.

In de nieuwe tekst van de paragraaf algemene zonering wordt per zone toegelicht hoe we tot de begrenzing zijn gekomen. Met opmerkingen dat dit willekeurig zou zijn, zijn we het niet eens. De begrenzing van de zones wordt ook toegelicht in de aan de definitieve POVI toegevoegde kaartverantwoording.

Begrenzing stedelijk gebied

Diverse indieners, waaronder gemeenten, hebben wensen ten aanzien van de aanduiding en begrenzing van het stedelijk gebied. Dat gaat zowel om vragen over mogelijke toevoeging van locaties aan de zone stedelijk gebied als om vragen over de inperking van het stedelijk gebied en wijziging naar een andere zone. Ook vragen enkele indieners waar de begrenzing van het stedelijk gebied op is gebaseerd. De begrenzing van het stedelijk gebied in de ontwerp POVI is overgenomen uit de begrenzing zoals deze was opgenomen in de POVI 2021. De ontwerp POVI bevat geen scherp criterium voor het onderscheid tussen stedelijk gebied en landelijke kern. Het verschil zit vooral in schaal en dynamiek. We hebben de zone stedelijk gebied op dit moment niet fundamenteel aangepast. We willen na vaststelling van de POVI het gesprek over zo'n criterium met de gemeenten aangaan. Enkele specifieke begrenzingsvraagstukken hebben we wel opgepakt: Correcties van begrenzingen (bijv. daar waar uitbreidingen zijn gerealiseerd), hebben we zo veel als mogelijk wel verwerkt. N.a.v. een aantal specifieke verzoeken van gemeenten hebben we een aantal (veelal) solitair gelegen locaties met een cultuurhistorische of maatschappelijke functie en bestemming (bv Rolduc) vanwege de aard van de bestemming uit het stedelijk gebied gehaald. Verzoeken om volledig nieuwe aanduiding van of verwijdering van gebieden als stedelijk gebied hebben we zoals hierboven aangegeven, nu dus niet meegenomen. Door de geboden ruimte voor maatwerk in het Primair landbouwgebied, die t.o.v. de ontwerp POVI verruimd is, zijn we de betreffende gemeenten op een andere wijze (deels) tegemoetgekomen.

We stellen overigens vast dat de provinciale beleidskeuzes en regels vanuit provinciaal belang voor stedelijk gebied versus landelijke kernen nauwelijks verschillen laten zien. De nieuwe waterveiligheidszones langs beken en kleine rivieren (waar de Provincie vanwege waterveiligheids-risico's in bepaalde situaties beperkingen oplegt aan de realisatie van nieuwe woningbouw) gelden bijvoorbeeld in beide zones. Het belangrijkste verschil tussen de aanduiding 'stedelijk gebied' en 'landelijke kernen' zit in de verschillende omvang van het Verwevingsgebied dat rondom stedelijke gebied resp. landelijke kernen.

Begrenzing landelijke kernen

De aanduiding en begrenzing van landelijke kernen is geactualiseerd, zoals aangekondigd in de ontwerp POVI. De kaarten voor deze zone zijn namelijk verouderd en komen niet meer overal overeen met de werkelijkheid. Het is lastig uit te leggen waarom sommige locaties wel als landelijke kern op kaart zijn aangeduid en andere vergelijkbare locaties niet. Dit terwijl het al dan niet aanduiden van een kern als landelijke kern beleidsmatige en juridische (via de Omgevingsverordening) implicaties heeft. Het heeft invloed op de mogelijkheden voor het realiseren van nieuwe stedelijke functies in het gebied. En, doordat er rond zo'n landelijke kern een zone Verwevingsgebied wordt ingetekend, ook voor het realiseren van nieuwe functies aangrenzend aan het gebied. Daarnaast heeft het aanduiden van locaties als landelijke kern (of niet) effect op de andere zones. Immers, het weghalen of toevoegen van landelijke kernen (incl. 100 meter verwevingszone) geeft extra ruimte of gaat af van de ruimte voor andere zones (en de opgaven die daar spelen en functies die daar landen).

De actualisatie van de zone landelijke kernen omvat twee elementen: 1) het bepalen of een locatie een landelijke kern is of niet en 2) het begrenzen van de landelijke kern. Over beide elementen zijn zienswijzen binnengekomen op de kaartbeelden en teksten van de ontwerp-POVI. Zo geven indieners aan dat specifieke locaties planologisch zijn geregeld, zijn besproken in het kader van de verkenning naar een ‘straatje erbij’, of dat gerealiseerde uitbreidingen van landelijke kernen niet zijn meegenomen op de kaartlaag ‘landelijke kernen’.

Aan de hand van de definitie opgenomen in de ontwerp-POVI, nader uitgewerkte spelregels die zijn opgenomen in de kaartverantwoording die bij de Omgevingsvisie is toegevoegd, de ingekomen zienswijzen en op basis van de input die gemeenten hebben aangeleverd, is per gemeente gekeken welke aanpassingen voor de kaartlaag ‘landelijke kernen’ nodig zijn om de zone landelijke kernen, inclusief de bijbehorende kaartbeelden, te actualiseren.

De ingekomen zienswijzen en kaartbeelden die zijn aangeleverd hebben hierbij gediend als belangrijke bron, maar zijn niet overal 1-op-1 overgenomen. Dit aangezien we een consistente en uniforme lijn hebben gehanteerd voor de aanduiding van landelijke kernen in geheel Limburg. Daarnaast wordt in diverse zienswijzen aangegeven dat woningen in verschillende zones liggen (bijvoorbeeld een tuin in verwevingsgebied en de woning zelf in de landelijke kern). Bij het begrenzen van de zones in het bebouwd gebied (d.w.z. stedelijk gebied, landelijke kernen en werklocaties) is gekeken naar de onderliggende functies/ bestemmingen om te bepalen in welke zone elk gebied het beste kan worden ingedeeld. Het kan daardoor voorkomen dat een woning in meerdere zones ligt doordat de onderliggende percelen verschillende bestemmingen hebben. Binnen de zone landelijke kernen maken we geen onderscheid naar grootte of omvang van kernen.

Naast landelijke kernen kennen we ook bebouwingsclusters. Deze zijn qua omvang kleiner dan en ook qua verschijningsvorm anders dan landelijke kernen. Ze kunnen de vorm van een lint hebben. In de begripsbepalingen bij de POVI is toegelicht wanneer er sprake is van een bebouwingscluster. Alle bebouwingsclusters (m.u.v. die in de Maasvallei) die voldoen aan de definitie zijn toegevoegd aan het Verwevingsgebied. In diverse zienswijzen is gevraagd om specifieke locaties toe te voegen aan de zone landelijke kernen of aan de zone Verwevingsgebied. Aan de hand van de definities voor ‘landelijke kernen' en ‘bebouwingsclusters’ is bepaald bij welke zone zo'n locatie het beste kan worden ingedeeld. In sommige gevallen zijn locaties ook ingedeeld in een van de andere zones daar waar deze locaties niet voldeden aan de criteria voor een van de bovenstaande twee categorieën.

In de kaartverantwoording is voor de zone ‘landelijke kernen’ nader uitgewerkt hoe deze zone is opgebouwd, welke spelregels we hebben gehanteerd bij de actualisatie van deze zone en hoe de begrenzing van de landelijke kernen is bepaald.

We zijn ons ervan bewust dat de beeldvorming voor verschillende locaties anders ervaren kan worden. Daarom hebben we in de kaartverantwoording en in de POVI-tekst over deze zonering aangegeven dat de aanduiding als landelijke kern een aanduiding is vanuit het ruimtelijke provinciale beleid met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.
Deze aanduiding zegt gaat daarmee verder niet in op hoe een locatie op lokaal niveau aangemerkt wordt, de aanduidingen met betrekking tot de bebouwde kom (die een andere oorsprong kennen) of andere aanduidingen van gebieden.

Begrenzing werklocaties

Zie thema Economie en Werklocaties van deze Nota van zienswijzen.

Begrenzing Groenblauwe landbouwzone

Zoals aangegeven gaan we in de onderdelen Natuur resp. Water in op de acht onderliggende kaartlagen van deze zone en de aanpassingen die daarin voorgesteld worden n.a.v. de ingediende zienswijzen.

Op basis van de ingediende zienswijzen willen we de kaartlaag van de Maasvallei, waar deze samenvalt met de zone Verwevingsgebied, in afwijking van de ontwerp POVI, toevoegen aan de Groenblauwe landbouwzone. Aanmerking als Verwevingsgebied wordt in diverse zienswijzen benoemd als minder passend voor dat gebied. En daar zijn we het mee eens. In diverse zienswijzen wordt gevraagd om de aanduiding Maasvallei niet toe te passen op binnendijkse gebieden. We hebben begrip voor die wens. Op het moment dat het Rijk deze locaties in tekst en kaart heeft aangeduid zullen we dat in de POVI overnemen.

Op basis van wensen van gemeenten is ook een aantal andere gebieden vanuit de zone Verwevingssgebied overgeheveld naar de Groenblauwe landbouwzone. Omdat verweving daar niet of weinig speelt.

Begrenzing Verwevingsgebied

De begrenzing en grootte van het Verwevingsgebied heeft heel veel zienswijzen opgeleverd.
We hebben hiervoor al aangegeven dat hieraan geen modelmatige berekeningen of wetenschappelijke onderbouwing ten grondslag. Het is nadrukkelijk een beleidskeuze. De grens is vooral bedoeld om aan te geven in welke gebieden van het voormalige Buitengebied er naar ons oordeel meer of juist minder verweving van landbouw met andere functies zou mogen plaatsvinden. De keuze om uit te gaan van een zone van 500 m (rondom stedelijk gebied), 100m (rondom landelijke kernen) of 50m (rondom werklocaties) was zoals aangegeven in de ontwerp POVI, geïnspireerd door de aanpak van de Provincie Utrecht en PBL. Maar dat nadrukkelijk als vertrekpunt. We hebben daarbij overigens smallere zones gehanteerd dan Utrecht, omdat dat naar ons oordeel beter past bij de Limburgse schaal en maat. De zone rondom stedelijk gebied is ruimer, dat heeft alles te maken met de grotere dynamiek in die gebieden. Vrijwel alle gemeenten vragen in hun zienswijzen om kleine aanpassingen, bv om een beoogd straatje erbij goed te kunnen inpassen. Die verzoeken zijn voor een groot deel ingewilligd (mede afhankelijk van de status van de plannen. We zijn veel terughoudender omgegaan met de verzoeken van een klein aantal gemeenten om een grotere verruiming van het Verwevingsgebied. Omgekeerd geldt dat een aantal gemeenten voor delen van het Verwevingsgebied op hun grondgebied verzocht heeft om een inperking van de omvang daarvan. Zodat de POVI beter aansluit op de gemeentelijke visie op de ontwikkeling van die gebieden. Bijvoorbeeld omdat men meer rekening wil houden met wateropgaven (het voorkomen van overstromingen) of bestaande ecologische verbindingszones. Met laatstgenoemde verzoeken, mits goed gemotiveerd, zijn we waar mogelijk meegegaan.
Door deze wijzigingen sluit de begrenzing van het Verwevingsgebied beter aan bij de plannen van de mede-overheden. We gaan niet mee met het verzoek vanuit een aantal gemeenten om uit te gaan van de omvang en begrenzing van vergelijkbare zones die zij op gemeentelijk niveau hanteren. Daarbij worden door verschillende gemeenten namelijk verschillende insteken

gehanteerd. We streven juist naar een zo uniform mogelijke aanpak op provinciaal schaalniveau. Dat laat onverlet dat er op gemeentelijk niveau aanvullende keuzes gemaakt kunnen worden.

Er zijn verschillende zienswijzen ingediend met het voorstel om energie-infrastructuur aan Verwevingsgebied toe te voegen. Dat is echter niet nodig. Het energienetwerk (met inbegrip van stations, conversielocaties e.d.) valt namelijk buiten de zonering. Dat geldt eveneens voor weginfrastructuur.

Begrenzing Primair landbouwgebied

De begrenzing van het Primair landbouwgebied is bepaald op basis van de ligging van NNL, Groenblauwe landbouwzone en Verwevingsgebied. Grote delen van landbouwkundig waardevolle gebieden zoals de ontwikkelingsgebieden glastuinbouw, de plateaus in Zuid-Limburg en de (voormalige) landbouwontwikkelingsgebieden maken deel uit van het Primair landbouwgebied. Deze insteek sluit overigens aan op die in de ontwerp Nota Ruimte van het Rijk.

Een aantal gemeenten in het landelijk gebied bepleit om de zone Primair landbouwgebied op hun grondgebied volledig te schrappen. Men vindt zo'n zone niet passen bij de eigen visie, bijvoorbeeld vanwege het landschappelijke karakter van de gemeente. Vanuit de visie van deze gemeenten is dat wellicht begrijpelijk, maar vanuit de gedachte achter onze zonering minder. Het gaat hier om grote arealen, veel meer dan snippers, vaak doorlopend op het grondgebied van buurgemeenten. Dergelijke verzoeken gaan we daarom niet in mee.

Waar we wel in meegaan is het verzoek om kleine gebiedjes, die feitelijk te klein zijn voor hoogproductieve landbouw, uit het primair landbouwgebied te halen. Deze passen niet bij het karakter van dit gebied. Dat geldt in onze ogen in elk geval voor alle snippers < 1 ha (samen ongeveer 170 ha). Snippers tussen 1 en 5 ha (samen ongeveer 460 ha) hebben we individueel beoordeeld. Deze snippers hebben we toegevoegd aan Verwevingsgebied als ze aansluiten op die zone. Vaak worden ze echter volledig door Groenblauwe landbouwzone omsloten. Om te voorkomen dat ze dan van een snipper Primair landbouwgebied een snipper Verwevingsgebied worden, hebben we ervoor gekozen om ze toe te voegen aan die Groenblauwe landbouwzone. Een aantal snippers Primair landbouwgebied die volledig liggen binnen NNL, zijn eveneens aan de Groenblauwe landbouwzone toegevoegd.

In een aantal zienswijzen wordt gevraagd om grotere gebieden met een niet-landbouwfunctie uit het Primair landbouwgebied te halen. Gelet op het globaal karakter van het Primair landbouwgebied, hoeft het feit dat hier gebieden (groter of kleiner) binnen liggen met een niet-agrarisch karakter, op zich geen probleem te vormen. In de ontwerp POVI staat niet voor niets dat bestaande stedelijke functies hun plek houden. Als de gebieden met een niet-landbouwfunctie heel groot zijn, kan dat inderdaad een vertekend beeld geven over de daadwerkelijke ruimte voor de landbouw in deze zone. Dat zou ervoor pleiten om grotere gebieden met een evidente niet-landbouwfunctie uit de zone te halen.
We gaan onderzoeken of we deze aanpassing bij een volgende actualisatie van de POVI alsnog kunnen doorvoeren. Dit vraagt in elk geval om een zorgvuldige analyse afgestemd met gemeenten. Zoals in de ontwerp POVI al aangegeven maken solitaire bedrijfskavels groter dan 1 ha geen deel uit van het Primair landbouwgebied, maar van de zone Werklocaties. Tot de solitaire bedrijfskavels horen niet (voormalige) landbouwbedrijfskavels, (voormalige) agrarische bedrijfskavels of

bedrijfskavels voor een bedrijf binnen de sector vrijetijdseconomie. Bebouwingsclusters zijn ook uit het Primair landbouwgebied gehaald (en toegevoegd aan Verwevingsgebied, m.u.v. bebouwingsclusters in het Maasdal). In de begripsbepalingen bij de POVI is toegelicht wanneer er sprake is van een bebouwingscluster. Daarnaast is er sprake van maatwerk bij de overgang naar de Groenblauwe landbouwzone (bv bij golfbanen).

We zijn tot de conclusie gekomen dat een Verwevingsgebied van 50m rondom bedrijventerreinen eigenlijk niet zo logisch is. Verweving van functies, of ontwikkeling van straatjes erbij lijkt hier immers weinig kansrijk of wenselijk. Een recreatieve functie die bezoekers aantrekt, evenmin. Voor uitbreiding van een bedrijventerrein zal een strook van 50m bovendien vrijwel altijd te smal zijn. Iets soortgelijks geldt voor de verwevingsgebieden die zijn ingetekend rondom solitaire bedrijfskavels groter dan 1 ha in het landelijk gebied. Daar vervalt het ingetekende Verwevingsgebied. Voor stedelijke dienstenterreinen (een ander deel van de zone Werklocaties) handhaven we het Verwevingsgebied aangezien deze locaties een ander karakter hebben dan bedrijventerreinen. Ook handhaven we het Verwevingsgebied op basis van maatwerk bij werklocaties die doorsneden worden door infrastructuur.

Doorsnijding (agrarische) kavels door zonegrenzen

We gaan niet mee met de veel geuite wens om doorsnijding van (agrarische) kavels door zonegrenzen te voorkomen. In nogal wat zienswijzen wordt daarom gevraagd. De begrenzing is echter bepaald op basis van de opgaven (op provinciaal schaalniveau), niet op basis van de kadastrale situatie (die ook kan veranderen). Dat is feitelijk niet anders dan in de oude situatie (bv bij de begrenzing van de Groenblauwe mantel), door het werken met het DSO komt dat alleen veel duidelijker naar voren dan in die oude situatie. Deze keuze betekent dat in zo'n kavel verschillende regimes van toepassing kunnen zijn. Dat lijkt ingewikkelder dan het is. Bij nieuwe ontwikkelingen die in meer dan één zone liggen kan de motivering (door gemeenten) daarop afgestemd worden. We vertrouwen erop, zoals ook past bij de rolverdeling, dat gemeenten er in hun motivering rekening mee zullen houden en tot een maatwerk-beoordeling komen. Overigens geldt altijd dat, zoals al in de ontwerp POVI staat, bij de beoordeling van initiatieven door ons altijd rekening wordt gehouden met de feitelijke situatie. Zoals terecht voorgesteld in een aantal zienswijzen voegen we daaraan toe 'met uitzondering van die situaties waarin de daadwerkelijke situatie het gevolg is van illegaal handelen.'

Begrenzing in de POVI is exact, voor Overgangsgebieden voorlopig

In de ontwerp POVI werd op een paar plaatsen gesproken over een indicatieve begrenzing. De grenzen rondom de zones in de definitieve POVI zijn niet indicatief. Maar juist exact. Enerzijds omdat de POVI deels wordt door vertaald in de Omgevingsverordening. En bij zo'n verordening hoort om juridische redenen een ondubbelzinnige begrenzing. Ook het feit dat de POVI via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is in te zien en tot op perceelsniveau te raadplegen maakt dat de begrenzing precies is.

We hebben, nu het Programma LOS in september 2025 door ons college is vastgesteld, in de POVI verduidelijkt dat de begrenzing van de Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden een voorlopig karakter heeft. De precieze grens daarvan wordt n.a.v. de resultaten van de gebiedsprocessen en –onderzoeken in het kader van het Programma LOS op een later moment en per gebied bepaald.

Overlap tussen zones

Er zijn ook de nodige vragen en opmerkingen over de overlap tussen de zones.
De algemene zonering is gebiedsdekkend, dat betekent dat elke plek in Limburg tot één van de zeven algemene zones behoort. Aangezien de kaartlagen die onder de Groenblauwe landbouwzone liggen (zoals beekdalen, hellingen, en ecologische verbindingszones) doorlopen onder bebouwd gebied (stedelijk gebied, landelijke kernen en werklocaties) en de zones daaromheen (verwevingsgebied) en NNL is daar de vraag aan de orde welke zone daar van toepassing is en welke instrumenten we daar inzetten. Daarover zijn in de ontwerp-POVI keuzes gemaakt, die we mede op basis van de zienswijzen op een aantal punten willen aanpassen.
Waar de genoemde kaartlagen doorlopen onder bebouwd gebied, prevaleert de aanduiding Stedelijk gebied, Landelijke kern of Werklocaties. Dat is niet anders dan in de POVI 2021. We laten het primair aan de gemeenten over om bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen de betreffende belangen mee te wegen. Waar de kaartlagen doorlopen onder NNL, prevaleert de aanduiding NNL. De verordening bevat al langer regels voor de beoordeling van eventuele initiatieven in dit gebied.
Waar de kaartlagen doorlopen onder Verwevingsgebied, is er in de ontwerp POVI voor gekozen om dan de aanduiding Verwevingsgebied te laten prevaleren. De motiveringsplicht die geldt in de Groenblauwe landbouwzone (een instructieregel gericht op gemeenten om bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te motiveren dat die passen bij de opgaven in het gebied) gekoppeld aan de kaartlagen geldt ook wanneer die kaartlagen onder het Verwevingsgebied doorlopen. Daarover bleek naar aanleiding van de ontwerp POVI de nodige onduidelijkheid over te bestaan (zie uitleg verderop).

Geen aanpassing begrenzing Verwevingsgebied na realisatie nieuwe stedelijke ontwikkelingen

Uit een aantal zienswijzen komt de vraag naar voren of na toekomstige realisatie van stedelijke uitbreidingen in het Verwevingsgebied (bv een ‘Straatje erbij') de grenzen van deze zone automatisch mee worden aangepast (immers die zijn gebaseerd op een vaste afstand tot het bebouwd gebied (Stedelijke gebied, Landelijke kernen, Werklocaties; volgens de situatie in 2026). Dat is uitdrukkelijk niet het geval. Dat hebben we toegevoegd aan de tekst van de POVI.

2.4 Betekenis van de zonering voor de landbouw en andere gebruikers in het landelijk gebied

Perspectief voor de landbouw

In veel zienswijzen, maar ook in gesprekken met de sector of met individuele bedrijven, worden zorgen uitgesproken over het toekomstperspectief van de land- en tuinbouw als geheel en van individuele agrarische bedrijven.
Er zijn soms twijfels of met de in de POVI ingezette koers een verantwoorde bedrijfsvoering in de toekomst nog wel mogelijk is. En er heerst in elk geval veel onduidelijkheid.

Het mag duidelijk zijn dat er in het landelijk gebied de nodige uitdagingen liggen. We hebben in Nederland en Limburg de nodige ambities op het punt van natuur, water en klimaat. Vanuit Europa en Rijk worden op die terreinen ook de nodige randvoorwaarden gesteld. Uit vele rechterlijke uitspraken is voor iedereen inmiddels helder dat die niet vrijblijvend zijn. Op Europees niveau

komen er naast de bestaande richtlijnen zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) en Kaderrichtlijn Water (KRW) nieuwe verordeningen en richtlijnen aan, zoals de Natuurherstelverordening (NRV) en de Bodemmonitoringsrichtlijn (BMR). We zijn ervan overtuigd dat er ook in de toekomst een verantwoorde bedrijfsvoering mogelijk is. De hierboven genoemde opgaven vragen wel, in sommige gebieden meer dan in andere, om een transitie van de landbouw.

In de ontwerp POVI hebben we aangegeven trots te zijn op onze Limburgse land- en tuinbouw, die behoort tot de top van de wereld. De land- en tuinbouw is als belangrijkste gebruiker en beheerder van ons landelijk gebied van groot belang voor de voedselproductie en het aanzien en de kwaliteit van ons cultuurlandschap. We zijn ervan overtuigd dat er ook in de toekomstperspectief is voor de land- en tuinbouw in Limburg. De sector heeft zich in de afgelopen decennia meermaals opnieuw uitgevonden en zal dit de komende jaren opnieuw moeten doen. De Limburgse agrarische ondernemers zijn hierbij een essentieel onderdeel van de oplossing voor alle uitdagingen die landen in het landelijk gebied.

De Provincie wil daar graag samen met de sector in optrekken. Hierbij past een eerlijke en transparante koers in de POVI. Door de voorgestelde zonering maken we duidelijk in welke richting die transitie in onze ogen op moet gaan. De koers in de POVI en daarmee verbonden programma's kan overigens niet los gezien worden van generieke maatregelen op rijksniveau, bv voor stikstofemissie, mest en gewasbeschermingsmiddelen. In tal van zienswijzen wordt gewezen op de vele verschillende termen in de ontwerp POVI waarmee de beoogde toekomstige landbouw wordt aangeduid (emissiearm, extensief, klimaatvriendelijk, natuur inclusief, watervriendelijk etc. We zijn het met de indieners eens dat dit de duidelijkheid niet ten goede komt. We zullen in de POVI zoveel mogelijk de term emissiearm hanteren, met een brede uitleg van die term (zie toevoeging aan de begrippenlijst). Daar waar we in de POVI inzoomen op de betekenis voor water, natuur en landschap worden soms specifieke termen gehanteerd om duidelijk te maken wat de beoogde ontwikkelrichting van de landbouw is.

Wat betekent de zonering in de POVI concreet voor landbouwbedrijven
Tegen de hierboven beschreven achtergrond is de beoogde zonering in de POVI er juist op gericht om meer duidelijkheid te geven richting agrariërs. Overigens niet alleen richting agrarische bedrijven, maar ook voor andere gebruikers en ruimtevragers. In verschillende zienswijzen wordt, onder verwijzing naar het evenredigheidsbeginsel, gesteld dat de landbouw door de beoogde maatregelen in de POVI onevenredig benadeeld wordt. We zijn het daar niet mee eens.

In het Primair landbouwgebied staat de landbouw op plaats één. De focus ligt hier juist op het optimaal benutten van kansen. We introduceren in deze zone één generieke nieuwe regel. Dat is een nee-tenzij bepaling voor ontwikkeling van nieuwe niet-agrarische activiteiten.
Die is er juist op gericht om meer dan nu te voorkomen dat de landbouw in deze zone belemmerd wordt. Bovendien schrappen we hier de bestaande regels voor extensiveringsgebieden. Andere provinciale regels blijven ook in deze zone van toepassing.

In de Groenblauwe landbouwzone heeft de landbouw meer dan elders rekening te houden met de belangen van natuur, water en landschap. We willen hier stimulerende maatregelen en financiële inzetten. Er gelden daarnaast voor deze zone regels in de vorm van een instructiebepaling richting gemeenten om in hun omgevingsplannen te motiveren dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in dat

gebied (ook agrarische) het bereiken van de doelen voor natuur, water of landschap niet in de weg staan. Die motiveringsplicht betekent een extra accent in de toch al noodzakelijke onderbouwing van omgevingsplannen zoals de Omgevingswet die richting gemeenten vereist. Bij de beoordeling van gemeentelijke plannen kijkt de Provincie in het bijzonder naar deze motivering. We verwachten een serieuze afweging: Wat is de impact van de beoogde ontwikkeling op natuur, water of landbouw? Hoe wordt die impact beperkt? Hoe vindt compensatie plaats? Deze motiveringsplicht is niet nieuw. Hij staat al in de huidige Omgevingsverordening (gekoppeld aan de Groenblauwe mantel). De motivering mag nu, anders dan tot nu toe, beperkt blijven tot de specifieke opgaven, doelen en belangen die spelen op de plek waar de beoogde ontwikkeling plaats vindt. Dat kon in het verleden niet. Door het opnieuw opbouwen van de kaartlagen die nu samen de Groenblauwe landbouwzone worden kan dat nu wel.

Veel aandacht in de zienswijzen krijgen, terecht, de Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden. Die zetten we in de POVI op de kaart. Dat doen we met voorlopige grenzen, veelal een zone van 500 meter rondom de Natura 2000-gebieden. In die gebieden zijn, dat is zeker, maatregelen nodig met oog op natuurherstel van Natura 2000. Die maatregelen zullen gericht zijn op reductie van stikstofemissie (aanvullend op mogelijke landelijke, generiek geldende maatregelen) en/of op herstel van de watersituatie (bijvoorbeeld vernatting van gronden door peilverhoging). Zo staat het ook beschreven in het Programma Limburgs Offensief Stikstof (LOS), dat op 23 september 2025 door ons college is vastgesteld, vooruitlopend op, en als uitwerking van, de POVI. Belangrijk is dat we nu eerst via gebiedsprocessen en op basis van gericht onderzoek per gebied gaan bepalen welk maatregelenpakket daar nodig is, en waar precies (ruilverkaveling is overigens een van de mogelijke maatregelen, zoals in een aantal zienswijzen gevraagd). Pas daarna zullen we daadwerkelijk regels, bv met gebruiksbeperkingen, gaan opnemen in de Omgevingsverordening. In de eerstkomende aanpassing van de verordening die naar verwachting in september 2026 door PS zal worden vastgesteld, gebeurt dat nog niet. Er gaat in de Overgangsgebieden nu ook geen motiveringsplicht gelden. In de acht kaartlagen van de Groenblauwe landbouwzone geldt een natuurcompensatie-verplichting.

Uit de zienswijzen blijkt ook het Verwevingsgebied heel veel vragen op te roepen. We leggen in de verbeterde paragraaf algemene zonering beter uit wat we met het aanwijzen van dat gebied voor ogen hebben. Er is hier sprake van verweving van functies. De landbouw dient zich hier te verhouden tot mens en milieu. We vragen bij nieuwe landbouwontwikkelingen in dit gebied om een uitleg in omgevingsplannen hoe dit past bij die verweving van functies. Het karakter van de landbouw hoeft hier niet per sé te veranderen. De landbouw hier moet vooral emissie-armer worden, maar niet persé extensiever. De motiveringsplicht gekoppeld aan de kaartlagen van de Groenblauwe landbouwzone geldt ook daar waar die kaartlagen onder het Verwevingsgebied doorlopen.
Ook hierbij geldt dat dit voor zeven van de acht kaartlagen geldt, alleen voor Overgangsgebieden geldt die niet. De natuurcompensatieplicht geldt hier wel voor alle acht kaartlagen.

Impact voor functies die al planologisch geregeld zijn
Hierboven is in reactie op veel zienswijzen geschetst wat de zonering nu werkelijk betekent. Waar aanscherping zit t.o.v. de huidige POVI, maar ook waar dat niet het geval is of waar aanscherping op een later moment verwacht wordt.

Belangrijk is te vermelden dat agrariërs en andere initiatiefnemers in de meeste gevallen pas met POVI en Omgevingsverordening te maken krijgen bij (voorgenomen) nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen of uitbreiding van bestaande. Veel regels in de verordening zijn namelijk instructieregels gericht op de beoordeling en afweging door gemeenten van nieuwe initiatieven die nog niet in het geldende omgevingsplan van de gemeente (voorheen bestemmingsplan) geregeld zijn. Die regels zijn niet gericht op bestaande, planologisch geregelde functies. We gaan ervanuit dat we hiermee alle zienswijzen die hierover gaan, adequaat beantwoord hebben.

POVI en Omgevingsverordening gaan overigens over functies, ongeacht wie de gebruiker is of hoe het gebruik geregeld is. De POVI kan ook de basis vormen voor gebruiksbeperkingen in de Omgevingsverordening. Die zijn (anders dan de hierboven genoemde instructieregels) rechtstreeks gericht op burgers en bedrijven, zowel nieuwe als bestaande bedrijven.

Wat betekenen de provinciale regels aan administratieve lasten?

Er zijn vragen over de administratieve lasten die de POVI met zich meebrengt. De meeste bepalingen in de verordening hebben de vorm van instructieregels gericht aan gemeenten. Ze vragen gemeenten om nieuwe plannen goed onderbouwen. Voor die afweging zullen gemeenten meestal aan de initiatiefnemer vragen om de noodzakelijke gegevens aan te reiken. We zullen in de toelichting bij de Omgevingsverordening aangeven dat dit proportioneel moet zijn: Niet meer gegevens dan nodig voor een goede afweging. Dit gaat in vrijwel alle gevallen om eenmalige gegevens (op het moment van een initiatief).

Een totaalbeeld van alle relevante regels is gewenst

We merken dat er bij agrariërs, maar ook bij andere indieners, behoefte bestaat aan een totaalbeeld van alle regels die er gelden of op hen afkomen, niet alleen vanuit de Provincie, maar ook vanuit gemeenten en Rijk. Voor wat betreft de Provincie geeft de Omgevingsverordening steeds een actueel beeld. Die is toegankelijk via de POL-viewer of Regels op de Kaart. Voor elke plek in Limburg kan daarin helder gemaakt worden welke provinciale regels er gelden. Dat zien niet alleen de regels voor de zonering, zoals hiervoor beschreven, maar ook de (veelal) reeds geldende regels voor specifieke thema's. De POVI is niet de eerstaangewezen plek om een overzicht te geven van gemeentelijke en rijksregels. Ook die kunnen overigens via het DSO in beeld gebracht worden.

Overgangssituaties

Zoals hiervoor aangegeven krijgen initiatiefnemers in de meeste gevallen pas met de zonering in de POVI te maken bij (voorgenomen) nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen of uitbreiding van bestaande functies. En dan alleen voor zover de POVI geleid heeft tot juridisch bindende regels in de Omgevingsverordening.

De instructieregels in de Omgevingsverordening zijn niet gericht op bestaande functies, planologisch geregeld in een omgevingsplan. Er zijn initiatieven in voorbereiding die daar precies tussen in vallen. Die zijn in een bepaalde fase van voorbereiding, maar zijn nog niet in een onherroepelijk omgevingsplan vastgelegd. Met het oog daarop is een overgangsregeling in de Omgevingsverordening voorzien.

2.5 Aanvullende specifieke zienswijzen per zone

Primair landbouwgebied

In de ontwerp POVI hebben we ervoor gekozen om, teneinde de landbouw maximale ruimte te geven, nieuwe niet-agrarische ontwikkelingen in deze zone in beginsel niet toe te laten. Die keuze leidt met name bij veel gemeenten tot forse bezwaren. Men vindt dit te streng, het beperkt te zeer de herontwikkelingsmogelijkheden voor stoppende agrariërs. We hebben begrip voor die zorg. We vinden de oproep om het principe ‘ín beginsel nee’ te vervangen door ‘ja, mits’ echter te ver gaan. We vinden dat er altijd een bewijslast ligt om te onderbouwen dat nieuwe niet-agrarische functies (of uitbreidingen) in deze zone geen of minimale beperkingen opleveren voor de landbouw.
We stellen daarom een nee, tenzij regeling voor. Zodat er meer ruimte ontstaat voor lokaal maatwerk. Het niet belemmeren van de toekomstige landbouw in dit gebied blijft voorop staan. Stoppen met agrarisch gebruik, al dan niet gebruik makend van de daarvoor bedoelde regelingen, respecteren we. Dit is echter geen vrijbrief om hier, verder weg gelegen van steden en landelijk kernen, op grote schaal ruimte te bieden voor herontwikkeling met woningbouw of economische functies. Dat doet namelijk geen recht aan het Limburgs principe ‘versterken van stedelijk én landelijk gebied’. In de regeling in de verordening zullen we oog houden voor een aantal functies die ook in het Primair landbouwgebied nodig blijven, zoals wegen, energievoorzieningen, drinkwatervoorziening, waterbeheer. Voor de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen conform planningsopgave verwachten we dat ook ruimte in het Primair landbouwgebied nodig zal zijn.

Er ligt een oproep om juist in deze zone oog te hebben voor innovatie en stimuleren van nieuwe kansrijke ontwikkelingen in de landbouw. Dat onderschrijven we.

We geven in de tekst over deze zone dan ook meer aandacht aan innovatieve vormen van hoogproductieve land- en tuinbouw. Met het verzoek om in de tekst duidelijk(er) te maken dat in deze zone ook wateropgaven spelen, gaan we mee.

In de komende ronde van actualisatie van de verordening willen we de Extensiveringsgebieden schrappen voor zover die liggen binnen het Primaire landbouwgebied. Voor het overige willen we ze vooralsnog handhaven in afwachting van de maatregelpakketten vanuit de gebiedsprocessen LOS. Zie ook onderdeel Natuur – Extensiveringsgebieden van deze Nota van zienswijzen.
Onze insteek is om in het Primair landbouw zo min mogelijk provinciale regels te laten gelden waar de landbouw hier last van heeft. Er blijven in deze zone nadrukkelijk wel (veelal bestaande) specifieke regels gelden vanuit een aantal specifieke thema's. In de POVI beschrijven we dat ook. In het DSO (Omgevingsverordening) wordt dat inzichtelijk gemaakt.

Verwevingsgebied

Er wordt vanuit gemeenten gesuggereerd om de naam ‘Verwevingsgebied’ te veranderen in ‘Overgangsgebied’. Dat ligt niet echter voor de hand, aangezien deze naam al gebruikt wordt voor de gebieden rondom Natura 2000-gebieden. De suggestie nemen we dan ook niet over.

Diverse indieners vragen of nieuwvestiging van stadslandbouw in verwevingsgebied uitgesloten is.

Stadslandbouw past prima bij het karakter van deze zone. We vinden dat daar dan ook zeker ruimte voor moet zijn. We zetten met name op hergebruik van vrijkomende agrarische bedrijven, en zijn terughoudend met het bieden van ruimte voor ontwikkeling van volledig nieuwe locaties.

Groenblauwe landbouwzone

Er wordt van meerdere kanten aangegeven dat men problemen heeft met de wijziging van de naam ‘Groenblauwe mantel’ in ‘Groenblauwe landbouwzone’. Juist de term mantel wekte naar onze opvatting een verkeerde indruk. Het gaat namelijk om overwegend landbouwgebied.
We verschillen niet met indieners van opvatting dat bij de integrale afweging van belangen in deze zoen de belangen van natuur en water zwaar meewegen. Door het scherp identificeren van de acht lagen waaruit de Groenblauwe Landbouwzone is opgebouwd, is bij die afweging meer dan voorheen maatwerk mogelijk. Zodat er bv geen watermaatregelen worden vereist als dat vanuit natuur- of waterbelang niet nodig is.

Van meerdere kanten, met name medeoverheden, wordt bepleit om de zoekgebieden grondwaterbescherming als negende laag aan de Groenblauwe landbouwzone toe te voegen. We gaan niet mee in dat verzoek. Het zou een enorme uitbreiding betekenen van de Groenblauwe landbouwzone (8.000 ha), waarmee die zijn doel voorbijschiet. Bovendien gaat het om heel specifieke beperkingen voor specifieke activiteiten, vastgelegd in rechtstreeks werkende regels in de verordening. Een motiveringsplicht is hier niet aan de orde. De vraag is dan ook wat de toegevoegde waarde is van toevoeging aan de GBLZ. In de huidige situatie maken deze gebieden ook geen onderdeel uit van de Groenblauwe mantel. Overigens benadrukken we dat deze keuze niet betekent dat wij het grote belang van de drinkwatervoorziening niet onderkennen.

Er zijn de nodige vragen over de begrenzing van de onderliggende kaartlagen. De totstandkoming daarvan wordt toegelicht in de hoofdstukken Natuur resp. Water van de POVI.

Er zijn vragen of voor geïsoleerd liggende functies in beekdalen zoals vakantieparken en RWZI's niet als Groenblauwe landbouwzone in te tekenen, omdat anders de wateroverlastnormen uit stedelijk gebied hier niet van toepassing zijn. Het past, juist vanwege die geïsoleerde ligging, niet om deze functies aan stedelijk gebied of landelijke kernen toe te voegen. Het klopt dat hier geen wateroverlastnormen van toepassing zijn. Als we in deze gebieden een normering zouden invoeren ter bescherming, dan kunnen de hiervoor benodigde maatregelen ongewenste invloed hebben op landschap, natuur en watersysteem en in sommige gevallen onbetaalbaar blijken uit kosten-batenoogpunt. Voor monumenten en watermolens in beekdalen hebben we in de POVI een maatwerkbenadering beschreven (zie paragraaf 6.4.7).

Specifieke zienswijzepunten over:

- Natuurnetwerk Limburg: zie onderdeel Natuur van deze Nota van zienswijzen
- Stedelijke gebied: zie de verschillende thema's
- Landelijke kernen: zie de verschillende thema's
- Werklocaties: zie onderdeel economie en werklocaties van deze Nota van zienswijzen

Voorstel aan PS

De tekst van de paragraaf 3.4 algemene zonering te vervangen door onderstaande nieuwe tekst.

2.6 Toelichting op de algemene Zonering

In hoofdstuk 2 is geschetst welke grote opgaven allemaal op Limburg afkomen en is het belang benadrukt om keuzes te maken. In deze POVI worden veel van die keuzes gemaakt. Ze worden toegelicht in de diverse themahoofdstukken. De keuze pakt niet overal hetzelfde uit. Met het oog daarop hebben we Limburg in zones ingedeeld. Die zonering maakt een differentiatie mogelijk van opgaven, doelen en aanpakken naar verschillende deelgebieden (zones), rekening houdend met de kenmerken van deze gebieden.

In deze POVI gaan we uit van een gebiedsdekkende indeling in zeven zones, verdeeld over landelijke en bebouwde gebieden.

Hoofdtype	Zone
Landelijke gebieden	Natuurnetwerk Limburg (NNL)
	Groenblauwe landbouwzone (GBLZ)
	Primair landbouwgebied
	Verwevingsgebied
Bebouwde gebieden	Stedelijk gebied
	Landelijke kernen
	Werklocaties

De essentie van de zonering van het landelijk gebied is toegelicht in 2.3.5. Daarin staat dat we naast het Natuurnetwerk Limburg (NNL) drie typen landbouwgebied aanwijzen: Primair landbouwgebied voor hoogproductieve landbouw; Groenblauwe landbouwzone voor landbouw in combinatie met water- en natuuropgaven; Verwevingsgebied voor landbouw in combinatie met stad-land opgaven. De zonering van het bestaand bebouwd gebied omvat van oudsher het stedelijk gebied, landelijke kernen en werklocaties.

We schetsen voor elk van deze zones:

- de visie op de zone: aan welke opgaven geven we hier prioriteit? Voor welke functies zien we in dit gebied ruimte voor ontwikkeling en voor welke minder?;
- het karakter en begrenzing van de zone;
- de hoofdlijnen van de in te zetten instrumentenmix, inclusief bepalingen in de Omgevingsverordening die specifiek op de betreffende zone betrekking hebben.

De regels die gelden voor specifieke thema's, die in alle zones van toepassing (kunnen) zijn worden beschreven in de Omgevingsverordening Limburg.
Het gaat dan bijvoorbeeld om regels voor waterwingebieden en grondwaterbeschermings-gebieden, regionale waterveiligheidszones, extensiveringsgebieden, de ammoniakemissie vanuit stallen en stiltegebieden. Maar ook regels voor thema's als wonen, energie, vrijetijdseconomie en landbouw.

2.7 Zone Natuurnetwerk Limburg

Visie op de zone

De focus ligt hier op een goede kwaliteit en bescherming van de natuur en op het completeren van het natuurnetwerk. Voor stedelijke ontwikkelingen is in het NNL geen plek. In de Natura 2000-gebieden ligt de nadruk op de natuurwaarden en het bereiken van de doelen waarvoor deze gebieden door het Rijk zijn aangewezen.

Karakter en begrenzing zone

De Limburgse natuurgebieden vormen samen het Limburgse deel van het Natuurnetwerk Nederland, het Natuurnetwerk Limburg (NNL). Het NNL is vooral gelegen in delen van beekdalen, op hellingen en op veen- en stuifzandgebieden van de hoger gelegen gebieden. De Natura 2000-gebieden vormen een selectie binnen het NNL. Dit zijn er in Limburg 24. De begrenzing van het NNL is overeenkomstig het Natuurbeheerplan najaar 2026, vastgesteld door GS. Het areaal van dit gebied is ca. 53.100 ha.

Hoofdlijnen instrumentenmix

We investeren in het behoud en de ontwikkeling van de kwaliteit van de natuur in het NNL door het verlenen van subsidies voor functiewijziging, inrichting en natuurbeheer. De Omgevingswet verplicht ons om de begrenzing, wezenlijke kenmerken en waarden en het beschermingsregime van het NNL te verankeren in de Omgevingsverordening. Mocht ondanks deze bepalingen toch sprake zijn van aantasting door nieuwe ontwikkelingen dan geldt er op grond van de Omgevingsverordening een verplichte natuurcompensatie. Uitgangspunt daarbij is dat de oppervlakte, kwaliteit en samenhang van het natuurnetwerk minimaal gelijk blijft.

De beheerplannen van de 24 Natura 2000-gebieden in Limburg beschrijven welke maatregelen nodig zijn voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding van de relevante soorten en habitats. Vanuit Europa geldt wet- en regelgeving die gericht is op beheer en bescherming van deze natuurwaarden.

2.8 Zone Groenblauwe landbouwzone

Visie op de zone

De Groenblauwe landbouwzone combineert landbouw met opgaven voor water, natuur en landschap.

Hier vraagt een aantal doelen en opgaven extra aandacht: het beperken van de impact van stikstof op kwetsbare natuur, het omgaan met water, het ruimte geven aan beken en de Maas, verbeteren van de waterkwaliteit, verbeteren van de biodiversiteit (onder meer door goede verbindingen tussen natuurgebieden) en op behoud en versterking van de kernkwaliteiten van het landschap (groene karakter, visueel-ruimtelijk karakter, cultuurhistorisch erfgoed en reliëf). We streven daarbij waar mogelijk naar stapeling van doelen en slimme combinaties van functies.

De Groenblauwe landbouwzone is geen uniforme zone: deze zone is opgebouwd uit acht deelgebieden.

- Maasvallei
- Beekdalen
- Natte laagten
- Droogdalen
- Hellingen
- Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden.
- Intrekgebieden Natura 2000-gebieden
- Ecologische verbindingszones

Die specifieke opgaven en doelen voor elk van deze acht gebieden zijn beschreven in de betreffende paragrafen:

- Maasvallei
- Beekdalen
- Natte laagten
- Droogdalen
- Hellingen
- Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden.
- Intrekgebieden Natura 2000-gebieden
- Ecologische verbindingszones

Ze vragen van ontwikkelingen dat deze rekening houden met de waarden in dit gebied. Het gebied vraagt ook om een landbouw die daarmee rekening houdt. Bijvoorbeeld in de vorm van agrarisch natuur- en landschapsbeheer, grasland, natte teelten en emissiearme land- en tuinbouw d.m.v. precisielandbouw. Precisielandbouw kan daarbij ook een vorm van intensivering zijn, waarbij door gerichte en gecontroleerde teelt de emissies verder kunnen worden gereduceerd.
Als er vanuit de VHR-opgave of de Europese Natuurherstelverordening uitbreiding van natuur areaal nodig is, zal de ruimte daarvoor bij voorkeur gevonden moeten worden in de Groenblauwe landbouwzone. Hier is ook ruimte voor realiseren van bosareaal.

<u>Karakter en begrenzing zone</u>
De Groenblauwe landbouwzone grenst deels aan het NNL en omvat hoofdzakelijk de meest natte dooradering van het landschap. De landbouw is de grootste grondgebruiker. Elk van de acht deelgebieden van deze zone is in een aparte kaartlaag vastgelegd. In de kaartenbijlage is uitgelegd hoe de begrenzing van elk van die kaartlagen is bepaald. Opgeteld bepalen de acht onderliggende kaartlagen de begrenzing van de Groenblauwe landbouwzone. De Groenblauwe landbouwzone is aangevuld met kleine gebiedjes die geen deel vormen van een van deze acht lagen, maar wel verbonden zijn met de groenblauwe structuren.

De begrenzing van de Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden heeft een voorlopig karakter. Op basis van de resultaten van de gebiedsgerichte onderbouwing (op basis van onderzoek) en gebiedsprocessen LOS leggen we die later definitief vast. Specifieke regels voor deze gebieden komen eveneens pas op een later moment.

Daar waar de kaartlagen doorlopen onder een andere zone (NNL, Verwevingsgebied, Stedelijk gebied, Landelijke kernen of Werklocaties) krijgt het gebied de aanduiding van die andere zone. Het behoort dan niet tot de Groenblauwe landbouwzone. Met één uitzondering: daar waar de Maasvallei doorloopt onder Verwevingsgebied merken we die aan als Groenblauwe landbouw-zone.

Het areaal van de Groenblauwe landbouwzone is ca. 53.300 ha.

Hoofdlijnen instrumentenmix

De instrumenten waarop wordt ingezet zijn: visie (heldere doelen per deelgebied, zodat iedereen weet wat het toekomstperspectief is), programma's en gebiedsprocessen ter uitwerking van de visie, stimulerende en financiële middelen en bepalingen in de Omgevingsverordening
Relevante programma's zijn met name het Provinciaal Waterprogramma, het Programma Limburgs Offensief Stikstof (LOS), het Natuurprogramma 2023-2030 en het Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg. De financiële instrumenten betreffen vaak Europese, Rijks en provinciale middelen, gericht op de innovatie en transitie van de landbouw en op het versterken van agrarisch natuur en landschapsbeheer. Een financieel instrument betreft ook schadeloosstelling en afwaardering als gevolg van beperkingen in grondgebruik (beschikbaarheid (Rijks)middelen als voorwaarde). Een ander mogelijk instrument is het landinrichtingsinstrumentarium uit de Omgevingswet.

Voor zeven van de acht onderliggende kaartlagen van de Groenblauwe landbouwzone geldt de vereiste voor gemeenten om nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en ingrepen in deze zone te motiveren. Die vereiste is vastgelegd in een instructieregel in de Omgevingsverordening. Die motiveringsplicht is toegespitst op de kaartlaag (of lagen) die op de betreffende plek van toepassing zijn. En daarmee op de specifieke opgaven en doelen waarmee in dat deelgebied rekening gehouden moet worden. Voor elke kaartlaag omvat die motiveringsvereiste in elk geval ook de impact op de landschappelijke kernkwaliteiten en de impact op het NNL.

Voor de Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden zal, in afwijking van het bovenstaande, in de Omgevingsverordening geen specifieke motiveringsvereiste worden opgenomen. Voor deze overgangsgebieden zullen op een later moment op basis van gebiedsgerichte onderzoeken en gebiedsprocessen in het kader van het Programma Limburgs Offensief Stikstof (LOS) nadere regels in de verordening worden opgenomen. De landbouw kan daar indien voortkomend uit onderzoek en/of de gebiedsprocessen te maken krijgen met gebruiksbeperkingen gericht op minder bemesting, minder bestrijdingsmiddelen en vernatting van gronden. Waar sprake is van overlap van de Overgangsgebieden met andere kaartlagen geldt de motiveringsplicht voor die andere lagen uiteraard wel. Bovendien zal voor nieuwe ontwikkelingen met mogelijke significante effecten op Natura 2000-gebieden een natuurvergunning nodig zijn, in dat kader is ook een motivering vereist van de impact van de beoogde ingreep.

De Omgevingsverordening bevat daarnaast een natuurcompensatieplicht die geldt voor alle acht kaartlagen van de Groenblauwe landbouwzone, ook indien deze onder Verwevingsgebied doorlopen.

2.9 Zone Primair landbouwgebied

Visie op de zone

In het Primair landbouwgebied is landbouw de dominante functie en is er ruimte om hoogproductieve, emissiearme landbouw te ontwikkelen. Hightechbedrijven die ingericht zijn om precies, efficiënt en duurzaam voedsel te produceren zijn hier de norm. De Provincie onderstreept hiermee het belang van voedselproductie. In dit gebied hebben agrariërs meer ruimte dan in andere zones in het landelijk gebied (in Regels op de Kaart is te zien welke regels er op elke plek gelden). De opgaven voor milieu, natuur en water voor de landbouw in deze gebieden zijn relatief beperkt, vergeleken met de andere delen van het landelijk gebied. Dat betekent echter niet dat er geen opgaven liggen. Ook hier is bijvoorbeeld het werken aan de wateropgaven en drinkwatervoorziening van belang.

In het Primair landbouwgebied streven we naar een innovatieve landbouw, maar ook een landbouw die zich door ontwikkelt en steeds emissiearmer wordt. Dat betekent slimmer werken met minder uitstoot. Dit kan bijvoorbeeld door de verdere toepassing van precisielandbouw en andere innovaties. Dit biedt mogelijkheden om in deze zone te intensiveren, zodat in andere zones een minder milieubelastende landbouw kan plaatsvinden.

Om de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijfslocaties en – gronden niet onnodig te beperken zijn we in deze zone terughoudend met het bieden van ruimte aan nieuwe niet-agrarische functies of aan uitbreiding van bestaande niet-agrarische functies, bijvoorbeeld met woonfuncties. En evenzeer terughoudend t.a.v. de ontwikkeling van niet-agrarische functies in vrijkomende agrarische bebouwing (VAB). Vooral omdat we juist in dit gebied graag zien dat gebouwen en gronden behouden blijven voor agrarische activiteiten.

We willen hier ook ruimte bieden voor nieuwvestigers (starters) en verplaatsers uit de landbouwsector uit kwetsbare gebieden. We willen in elk geval voorkomen dat nieuwe niet-agrarische ontwikkelingen resulteren in onnodige nieuwe beperkingen voor bestaande en nieuwe landbouwbedrijven in deze zone.

Karakter en begrenzing zone

De begrenzing van het Primair landbouwgebied binnen het landelijk gebied is bepaald op basis van de ligging van NNL, Groenblauwe landbouwzone en Verwevingsgebied. Grote delen van landbouwkundig waardevolle gebieden zoals de ontwikkelingsgebieden glastuinbouw, de plateaus in Zuid-Limburg en de (voormalige) landbouwontwikkelingsgebieden maken deel uit van het Primair landbouwgebied.

Gelet op het globale karakter van het Primair landbouwgebied als zone op de POVI-kaart liggen hierbinnen ook functies met een niet-agrarisch karakter, zoals wegen, groen, landschapselementen en recreatieve voorzieningen. We zijn voornemens om dergelijke gebieden, voor zover groter van omvang, bij een volgende actualisatie van de POVI in samenspraak met gemeenten uit deze zone te halen. Onderzocht moet worden of en hoe dit mogelijk is. Bebouwingsclusters en solitaire bedrijfskavels > 1 ha maken nu al geen deel uit van de zone Primair landbouwgebied.

Als in de gebiedsprocessen, voortkomend uit het Programma Limburgs Offensief Stikstof (LOS), de begrenzing van de Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden wordt aangepast, verandert daarmee mogelijk ook de begrenzing van het Primair landbouwgebied.
Het areaal primair landbouwgebied is ca. 59.600 ha.

Hoofdlijnen instrumentenmix
In dit gebied worden stimulerende instrumenten ingezet. De regels vanuit milieu, natuur en water zijn beperkter dan in andere zones. Dat betekent niet dat er geen regels zijn. Ook hier gelden algemene provinciale regels, bijvoorbeeld over ammoniak en bescherming van de drinkwaterwinning.

In de Omgevingsverordening (afdeling 7.1 Instructieregels primair landbouwgebied) nemen we een 'nee, tenzij' bepaling op voor de ontwikkeling van nieuwe en de uitbreiding van bestaande niet-agrarische activiteiten. Die regels vragen om een afweging door gemeenten op basis van een aantal criteria. Waaronder de voorwaarde dat nieuwe functies of uitbreidingen minimale beperkingen opleveren voor bestaande, blijvende (en mogelijke toekomstige) landbouwbedrijven. Bestaande niet-agrarische functies, bijvoorbeeld voorzieningen voor vrijetijdseconomie of (drink)waterbeheer, houden uiteraard hun plek. Om uitbreiding of nieuwe bedrijventerreinen conform planningsopgave mogelijk te maken, staan we (via de verordening) maatwerk toe, mits dit aansluit bij de Limburgse principes en provinciale belangen. Ook energieopwekking is in deze zone niet uitgesloten, rekening houdend met voorwaarden zoals de Limburgse zonneladder.

Als verantwoord hergebruik niet mogelijk is, stimuleren we sanering van niet-courante bebouwing en bouwvlakken om ondermijning en verloedering/ verval te voorkomen. Onze inzet is om bij agrarische bedrijfsbeëindigingen in het Primair landbouwgebied de daarbij vrijkomende bedrijfswoningen niet om te zetten naar reguliere burgerwoningen.
Daardoor zouden die woningen namelijk een ruimere bescherming krijgen dan voorheen, waardoor de bestaande landbouw opeens te maken kan krijgen met extra regels. We roepen gemeenten op om in het Primair landbouwgebied, waar nodig en verantwoord, gebruik te maken van de in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) geboden bevoegdheid om voor dergelijke woningen (met een voormalige functionele binding) af te wijken van de omgevingswaarden voor geluid, geur, trillingen en slagschaduw.

2.10 Zone Verwevingsgebied

Visie op de zone
De zone Verwevingsgebied is een overgangszone tussen stad en land. In dit gebied komen veel functies samen, namelijk landbouw, wonen, recreatie, natuur, water en soms stedelijke uitbreiding. Juist vanwege die verweving spelen hier, meer dan elders in het landelijk gebied, de belangen van gezondheid en het beperken van hinder voor bewoners in de bebouwde omgeving. Voor veel van die belangen (bv geur, spuitzones) zijn de gemeenten primair aan zet, binnen kaders en regels van het Rijk. Er blijft in deze zone, ook in de toekomst, ruimte voor landbouw. Dit is namelijk de

belangrijkste grondgebruiker in dit gebied. De Provincie zet ook hier in op een emissiearme landbouw. Aan bestaande agrarische bedrijven in deze zone leggen we geen nieuwe beperkingen op.

Natuur- en wateropgaven spelen ook hier, dat geldt zeker in die delen van het verwevingsgebied waaronder kaartlagen van de groenblauwe landbouwzone doorlopen. Vanwege de sterke verweving van functies vraagt de ruimtelijke kwaliteit hier extra aandacht.

Conform het Limburgse principe 'Versterken bebouwd én landelijk gebied' willen we steden en dorpen compact houden en stedelijke functies zoveel mogelijk in bestaand bebouwd gebied concentreren. Daarna is het Verwevingsgebied het meest in aanmerking komende gebied voor eventuele uitbreiding van stedelijke functies die niet in het bestaand bebouwd gebied terecht kunnen. Denk daarbij aan de 'straatjes erbij' aansluitend aan de zones Stedelijk gebied of Landelijke kern of aan een deel van de realisatie van nieuwe bedrijventerreinen (conform planningsopgave, uitgaande van optimale benutting van de mogelijkheden in bestaand bebouwd gebied). Energiefuncties kunnen hier ook een plek krijgen. Inzet is steeds om vrijkomende agrarische bebouwing zoveel mogelijk opnieuw te gebruiken voor andere vormen van (emissiearme) landbouw. Mits onderbouwd, kan in de verwevingsgebieden ruimte geboden worden voor passende niet-agrarische herbestemmingen. Die moeten dan wel passen binnen de visie op de betreffende (nieuwe) functie. Aandacht daarbij vraagt dat voor sommige functies de ruimte in de markt beperkt is.

<u>Karakter en begrenzing zone</u>
Het Verwevingsgebied grenst direct aan een groot deel van het bebouwd gebied. Bij het bepalen van de begrenzing van het Verwevingsgebied in de POVI zijn we als vertrekpunt uitgegaan van een zone van:

- 500 m rondom de zone Stedelijk gebied
- 100 m rondom de zone Landelijke kernen
- 50 m rondom de zone Werklocaties; uitsluitend waar het stedelijke dienstenterreinen betreft of op basis van maatwerk bij werklocaties die doorsneden worden door infrastructuur.

In gesprek met de gemeenten heeft optimalisatie plaatsgevonden, mede o.b.v. de zienswijzen van o.m. gemeenten.

Toekomstige uitbreidingen van stedelijke functies in het Verwevingsgebied zullen niet leiden tot aanpassingen van de begrenzing van het Verwevingsgebied. Tot het Verwevingsgebied behoren ook bebouwingsclusters gelegen in het landelijk gebied. Het areaal verwevingsgebied is ca. 16.900 ha.

<u>Hoofdlijnen instrumentenmix</u>
De Verwevingsgebieden zijn gebieden waar de nodige gemeentelijke belangen spelen. T.a.v. milieu- en gezondheidsaspecten als geur en fijnstof ligt het voortouw bij gemeenten, binnen kaders en regels van het Rijk.

Ook de realisatie van straatjes erbij, en inrichting van stad-landzones zijn bij uitstek gemeentelijke aangelegenheden. Deze gebieden worden door gemeenten vaak aangeduid als

overgangsgebieden, kernrandzones of stadsrandzones. Gemeenten en Provincie zijn in het Verwevingsgebied dan ook belangrijke partners. In het Verwevingsgebied kunnen maatregelen worden genomen voor beekherstel, wateropvang, waterberging en het tegengaan van wateroverlast etc. En worden stimulerende instrumenten ingezet.

In de Omgevingsverordening wordt een motiveringsplicht opgenomen voor nieuwe ontwikkelingen of ingrepen in het Verwevingsgebied, voor zover daar kaartlagen behorende tot de Groenblauwe landbouwzone onder doorlopen. Deze motiveringsplicht geldt niet voor overgangsgebieden totdat er op basis van gebiedsgerichte onderzoeken en gebiedsprocessen is bepaald welke regels hier gaan gelden.

De Omgevingsverordening bevat daarnaast een natuurcompensatieplicht die geldt voor alle acht kaartlagen van de Groenblauwe landbouwzone, ook indien deze onder Verwevingsgebied doorlopen.

2.11 Zone Stedelijk gebied

Visie op de zone

Het stedelijk gebied is het gebied waar wonen, werken, voorzieningen, onderwijs en culturele activiteiten geconcentreerd zijn. Een goed functionerend stedelijk gebied draagt bij aan levendigheid en aantrekkelijkheid van Limburg. En is van betekenis voor de economie en de aantrekkelijkheid als vestigingsplaats. Gemeenten zijn primair aan zet voor de inrichting van het stedelijk gebied, waaronder woningbouw, lokale infrastructuur, detailhandel en stedelijk groen en water. In een aantal gevallen spelen daarbij ook provinciale belangen en ambities. Denk hierbij aan regionale infrastructuur, Limburg Centraal, de OV-concessie en regionale waterveiligheid.

Karakter en begrenzing zone

Het Stedelijk gebied wordt gekarakteriseerd door een stedenbouwkundig samenspel van bebouwing voor hoofdzakelijk wonen. Het omvat naast woongebieden ook detailhandel, horeca, voorzieningen, sport- en dag recreatieve terreinen, infrastructuur (wegen, energie, data), stedelijk groen en water.

Het stedelijk gebied van Limburg omvat bebouwde gebieden van de Westelijke Mijnstreek, Heerlen, Brunssum, Landgraaf en Kerkrade en de steden Maastricht, Venlo, Roermond, Weert en Venray, met uitzondering van de gebieden aangewezen als werklocaties. Na vaststelling van de POVI gaan we met gemeenten in gesprek over de criteria voor het benoemen van gebieden als stedelijk gebied, mogelijk resulterend in aanpassingen in de aanduiding en begrenzing. Besluitvorming daarover vindt conform afgesproken procedures plaats in GS/PS.

De aanduiding van het stedelijk gebied is overeenkomstig POVI 2021/ Omgevingsverordening, de begrenzing is geactualiseerd daar waar uitbreidingen van het stedelijk gebied hebben plaatsgevonden. Het areaal van dit gebied is ca. 15.100 ha.

Hoofdlijnen instrumentenmix

Veel instrumenten en bevoegdheden liggen bij de gemeenten. Waar provinciale belangen en ambities aan de orde zijn zetten we heel diverse instrumenten in. Gezamenlijke programma's zoals Limburg Centraal, financiële instrumenten, een actieve rol als wegbeheerder en juridische instrumenten als de OV-concessieverlening. In de Omgevingsverordening nemen we onder meer regels op voor waterveiligheid langs beken en kleine rivieren (waar de Provincie vanwege waterveiligheidsrisico's in bepaalde situaties beperkingen oplegt aan de realisatie van nieuwe woningbouw) en grondwaterbescherming.

Normering wateroverlast

De normering wateroverlast in de Omgevingsverordening is gerelateerd aan de begrenzing van onder meer Stedelijk gebied. We zullen samen met betrokken partijen de gevolgen van de actualisatie van die begrenzing in beeld brengen. Op basis daarvan wordt de Omgevingsverordening waar nodig aangepast.

2.12 Zone Landelijke kernen

Visie op de zone

De landelijke kernen zijn de woongebieden in het landelijk gebied. De leefbaarheid en vitaliteit van deze kernen is belangrijk. Een aantal kernen vervult op sommige terreinen een regionale verzorgende functie met onderwijs, zorg, cultuur, winkels en werklocaties. De zorg voor een goede kwaliteit van de leefomgeving en een goede bereikbaarheid zijn hier belangrijke uitgangspunten.

Karakter en begrenzing zone

De landelijke kernen worden gekarakteriseerd door een aaneengesloten gebied van groepen van gebouwen met een samenhangend stratenpatroon in gebruik voor hoofdzakelijk wonen, dat niet als stedelijk gebied wordt aangemerkt. Het omvat naast woongebieden ook detailhandel, horeca, voorzieningen, sport- en dagrecreatieve terreinen, infrastructuur (wegen, energie, data), groen en water. Om een kern te kwalificeren als landelijke kern dient er sprake te zijn van een samenhangend stratenpatroon én een sociaal-ruimtelijke eenheid.

Deze sociaal-ruimtelijke eenheid komt tot uiting in de aanwezigheid van een samenspel van onderstaande elementen: minimaal 20-25 woningen; dichtheid; aanwezige voorzieningen; ruimtelijk historische en/of lokale context die maakt dat een landelijke kern een specifieke functie verzorgt voor het omliggend gebied.

De begrenzing van landelijke kernen is in deze POVI op basis van de genoemde criteria geactualiseerd. De aanduiding als landelijke kern is een aanduiding is vanuit het ruimtelijke provinciale beleid met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.
Het areaal van dit gebied is ca. 12.900 ha.

Hoofdlijnen instrumentenmix

Veel instrumenten en bevoegdheden voor landelijke kernen liggen bij de gemeenten. Waar provinciale belangen en ambities aan de orde zijn zetten we heel diverse instrumenten in. Bijvoorbeeld financiële instrumenten, een actieve rol als wegbeheerder en juridische instrumenten als de OV-concessieverlening. In de Omgevingsverordening nemen we onder meer regels op voor waterveiligheid langs beken en kleine rivieren (waar de Provincie vanwege waterveiligheidsrisico's in bepaalde situaties beperkingen oplegt aan de realisatie van nieuwe woningbouw) en grondwaterbescherming.

De normering wateroverlast in de Omgevingsverordening is gerelateerd aan de begrenzing van onder meer Landelijke kernen.

2.13 Zone Werklocaties

Visie op de zone

Deze zone is bij uitstek het vestigingsmilieu voor het bedrijfsleven en dus essentieel voor de economische basis van de provincie. Overigens vinden veel bedrijven met weinig impact op hun omgeving prima een plek in het stedelijk gebied of landelijke kernen, gemengd met woonfuncties.

Karakter en begrenzing zone

Deze zone omvat bedrijventerreinen en stedelijke dienstenterreinen. Stedelijke dienstenterreinen zijn met name grootschalige kantoren- en detailhandelslocaties, maar deze terreinen kunnen ook ruimte bieden aan bijvoorbeeld inpandige voorzieningen voor dagrecreatie. Tot de zone Werklocaties rekenen we ook solitaire bedrijfskavels groter dan 1 hectare. Deze categorie omvat niet de locaties voor agrarische bedrijven of bedrijven uit de sector vrijetijdseconomie.
Tot slot maakt ook het luchthaventerrein van Maastricht-Aachen Airport (MAA) onderdeel uit van deze zone. De begrenzing van de zone werklocaties is overeenkomstig de POVI2021/ Omgevingsverordening, en gebaseerd op het onderliggende REBIS-bestand. Het areaal van dit gebied is ca. 10.200 ha.

Hoofdlijnen instrumentenmix

In Omgevingsverordening zijn instructieregels opgenomen m.b.t. de vestigingsmogelijkheden voor detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen. Daarnaast worden instructieregels uitgewerkt voor bedrijventerreinen van provinciaal belang en minimale milieucategorieën.

De normering wateroverlast in de Omgevingsverordening is gerelateerd aan de begrenzing van onder meer Werklocaties.

2.14 Toelichting bij de zonering en themakaarten

- De beschrijvingen van de zeven zones zijn globaal, ze passen bij het schaalniveau van een provinciale omgevingsvisie. De mate van detail verschilt bovendien per zone. Verspreid binnen de zones liggen ook andere functies. Bijvoorbeeld woningen, campings, natuurgebiedjes en landschapselementen. Netwerken (mobiliteit, infrastructuur, energie-infrastructuur, drinkwaternetwerken, data) lopen door alle zones heen.
- De op de kaart weergegeven begrenzingen zijn exact. Dat is mede het gevolg van de introductie van het DSO waardoor ook in de provinciale kaarten van de POVI tot op perceelniveau kan worden ingezoomd.
- De begrenzing van de Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden heeft een voorlopig karakter. Op een later tijdstip, op basis van onderzoek en gebiedsprocessen wordt de begrenzing van de Overgangsgebieden definitief gemaakt.
- Bij de beoordeling van initiatieven door ons altijd rekening worden gehouden met de feitelijke situatie, met uitzondering van die situaties waarin de daadwerkelijke situatie het gevolg is van illegaal handelen.
- De begrenzing van de zones kan soms agrarische kavels doorsnijden. De begrenzing is immers bepaald op basis van de opgaven (op provinciaal schaalniveau), niet op basis van kadastrale situatie. Dit betekent dat in zo'n kavel verschillende regimes van toepassing zijn. We vertrouwen erop, zoals ook past bij de rolverdeling, dat gemeenten daar in hun motivering rekening mee zullen houden en tot een maatwerk-beoordeling komen.
- Voor de functies die rechtstreeks toegestaan zijn in de vigerende omgevingsplannen heeft deze Omgevingsvisie geen directe gevolgen.
- Naast de genoemde zeven algemene zones bevat de POVI-kaarten voor specifieke thema's of belangen. Voorbeelden zijn grondwaterbeschermingsgebieden, beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, stiltegebieden, ontwikkelingsgebied glastuinbouw etc.

De onderstaande tekst over zonering toevoegen als bijlage:

Wat is zonering

Zonering is een ruimtelijk instrument. Daarbij worden gebieden op kaart gezet waar vergelijkbare ambities en opgaven gelden. En die als gevolg daarvan op hoofdlijnen ook een vergelijkbare aanpak kennen. Die aanpak bestaat uit een mix van stimulerende en regulerende instrumenten en maatregelen. Zonering is de combinatie van gebieden en bijbehorende instrumenten/ maatregelen.

Waarom zonering in een provinciale omgevingsvisie

Zonering wordt als instrument ingezet in (provinciale) omgevingsvisies om ruimtelijk sturing te kunnen geven aan ontwikkelingen. Om de opgaven in vergelijkbare gebieden aan te pakken op een in de basis vergelijkbare wijze. En door te benoemen aan welke opgaven we prioriteit willen geven in bepaalde gebieden; en voor welke functies we daarbij ruimte voor ontwikkeling zien en voor welke minder. Zonering wordt van oudsher ingezet in de ruimtelijke ordening. Al in de streekplannen van lang geleden, en vanaf 2001 in de opeenvolgende provinciale omgevingsplannen, later omgevingsvisies. De huidige schaarste aan ruimte, milieuruimte, ruimte op het elektriciteitsnetwerk en water maken het belang om op provinciaal niveau scherpe

ruimtelijke keuzes te maken groot. Daar vragen kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en onze mede-overheden ook om.

Deels vloeit de in de POVI opgenomen zonering ook voort uit wettelijke verplichtingen. Artikel 7.6 van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL) verplicht provincies om in hun omgevingsverordening de gebieden aan te wijzen (met geometrische begrenzing) die het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vormen. Dat vereist dat deze zone ook in de provinciale omgevingsvisie wordt opgenomen. Om uitvoering te geven aan de ladder voor duurzame verstedelijking (art. 5.129g BKL) ligt het voor de hand om het bestaand bebouwd gebied ook in de omgevingsvisie vast te leggen.

Samenhang tussen zonering POVI met GOVI en gebiedsprocessen
De in de POVI opgenomen algemene zonering is toegespitst op provinciale schaalniveau. En geeft op hoofdlijnen richting aan de inrichting van het bebouwd en landelijk gebied. Verspreid binnen zo'n zone liggen bijvoorbeeld woningen, campings, natuurgebiedjes en landschapselementen. Alle zones worden doorsneden door wegen en energie-infrastructuur. De gemeentelijke omgevingsvisies (GOVI's) en omgevingsplannen zijn meestal een stuk gedetailleerder.

De POVI is kader stellend voor gebiedsprocessen en gebiedsgerichte aanpakken die vanuit de Provincie worden geïnitieerd. Eventueel resulterend in gebiedsprogramma's met de status van programma onder de Omgevingswet. We denken daarbij aan de gebiedsgerichte aanpakken vanuit het Programma Limburgs Offensief Stikstof (LOS), gericht op de kwetsbare Natura 2000-gebieden. En aan de stroomgebieden aanpakken van het Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL). Maar ook aan de Gebiedsgerichte Aanpak Maasbracht – Einighausen, die moet resulteren in een visie op de inpassing van voorzieningen voor productie, opslag en transport van energie in een gebied waar ook veel andere opgaven spelen. Bij de opstelling van het Ruimtelijk Voorstel Limburg werd vanuit de gemeenten al het belang onderschreven van piketpalen vanuit Rijk en Provincie, om duidelijke kaders mee te geven aan die processen. Mét ruimte voor uitwerking in gebiedsprocessen. De POVI bevat die piketpalen. De algemene zonering en gebiedsprocessen versterken elkaar.

- De hierboven geschetste aanpassingen ook verwerken in de teksten over zonering in 2.3.5 (ambitie zonering natuur en landbouw) en in de themateksten over natuur, water en landbouw.
- Op meerdere plekken de ‘in-beginsel-nee’ lijn voor ontwikkeling van nieuwe niet-agrarische functies in het Primair landbouwgebied vervangen door ‘nee, tenzij’.
- Definitie van bebouwingsclusters toevoegen aan de begrippenlijst.
- Opnemen kaartverantwoording over de totstandkoming van de kaartbeelden.

3. Ruimtelijke Kwaliteit

3.1 Actualiseer het Landschapskader NM-Limburg

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de gebiedspaspoorten de nodige discussies oproepen over het provinciale belang hiervan, en vraagt waarom er niet is ingezet op het door ontwikkelen van Landschapsader Noord- en Midden-Limburg naar een 2.0 versie, zoals de provincie Drenthe heeft gedaan in hun omgevingsvisie.	ZW-1473-138
Indiener geeft aan dat de gebiedspaspoorten onduidelijk zijn en vraagt om een voorbeeld van hoe de provincie dit in de verschillende landschapstypen en hun beleid zichtbaar wil maken, en waarom de landschapsader niet volledig is overgenomen in de verschillende gebieden.	ZW-1473-139
Indiener geeft aan dat de gebiedspaspoorten veel kleine gebieden bevatten die landschappelijk niet te onderscheiden zijn. Men pleit ervoor dat de paspoorten ondersteunend werken en niet belemmerend, en vraagt zich af wat de juridische status van de paspoorten zal zijn. Men verzoekt om de gebiedspaspoorten verder uit te werken en op te nemen in het landschapskader voor Noord- en Midden-Limburg.	ZW-1236-214

Standpunt GS

De basis voor de gebiedspaspoorten is reeds gekend en geaccepteerd, namelijk de gebiedsindelingen van het landschapskader Noord- en Midden-Limburg en van het Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid Limburg. Het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg is in de basis nog altijd een relevant stuk, maar opgaven zijn inmiddels deels veranderd en begrenzingen voor een deel gedateerd. Wij onderschrijven dat het zinvol is om samen met de gemeenten een actualisatie uit te voeren en daarbij gebruik te maken van actuele informatie waaronder de Monitor Landschap. Zie ook paragraaf 14.20.

Voorstel aan PS

"Tekst wijzigen in hoofdstuk 4, paragraaf 4 van

'Om recht te kunnen doen aan de kenmerken en identiteit van de vele Limburgse gebieden, maken we onderscheid tussen twaalf gebiedstypen, gebaseerd op de landschapstypen. Voor elk gebiedstype hebben we een gebiedspaspoort opgesteld. Daarin worden de kenmerken, de gebiedslogica, de verschijningsvorm, de ondergrond, het cultuurlandschap en de recente verandering beschreven en in beeld gebracht.'

naar

'Om recht te kunnen doen aan de kenmerken en identiteit van de vele Limburgse gebieden, maken we onderscheid tussen twaalf gebiedstypen gebaseerd op het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg en het Handvat Kernkwaliteiten Zuid-Limburg. Dit is een reeds gekende, geaccepteerde en toegepaste gebiedsindeling. Elk gebied hebben we voorzien van een gebiedspaspoort, dat de karakteristieken en kenmerken van het gebied beknopt weergeeft. Mede op verzoek van gemeenten nemen we initiatief om met gemeenten te komen tot actualisatie van het Landschapskader en het Handvat waarbij we onder andere gebruik maken van de Monitor Landschap.'

3.2 Algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat agrariërs vanwege hun kennis van het gebied, percelen, en het bezit van materiaal een belangrijke rol kunnen spelen bij het invullen van de landschapsopgave en het onderhoud van het landschap.	ZW-0365-4

Standpunt GS

De provincie stimuleert de aanleg en het beheer van landschapselementen op basis van vrijwilligheid. Dit doen we middels diverse subsidieregelingen zoals bijvoorbeeld de subsidieregeling landschapselementen en het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb). Uitvoering van het ANLb vindt plaats via de coöperatie Natuurrijk Limburg. Leden (grondeigenaren) sluiten met de coöperatie een (beheer)overeenkomst voor onder andere het beheer van landschapselementen. De overeenkomst geldt voor een bepaalde periode, vaak 6 jaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er een regio-onevenwicht is in de opgaven voor ruimtelijke kwaliteit. De paragraaf richt zich hoofdzakelijk op Zuid-Limburg, terwijl ook Noord- en Midden-Limburg gebaat zijn bij herkenbare en aantrekkelijke landschappen. Verzoek: Breid de ruimtelijke kwaliteitsopgave uit naar alle Limburgse regio's en beschrijf hoe in Noord- en Midden-Limburg landschapskwaliteit wordt bevorderd.	ZW-0188-10

Standpunt GS

Om de ruimtelijke kwaliteit sterker te positioneren in de ruimtelijke ordening vragen we structureel aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en inzet van ontwerp. Niet alleen om aanwezige kwaliteiten en waarden als vertrekpunt te nemen, maar ook om nieuwe kwaliteiten en waarden toe te voegen.

De grondgebonden land- en tuinbouw heeft van oudsher sterk bijgedragen aan de ontwikkeling en het beheer van het aantrekkelijke en afwisselende cultuurlandschap.

Zo ontstond er ook een belangrijk erfgoed dat in Nederland uniek is. Denk dan aan bijvoorbeeld vakwerkboerderijen en de carréboerderijen met kasteelachtige uitstraling.
Beheer en behoud van deze unieke landschaps- en cultuurwaarden is essentieel, maar kostbaar. Dat vraagt om nieuwe verdienmodellen.

De hoeveelheid grasland in Limburg neemt in gestaag tempo af. Sinds het jaar 2000 met maar liefst 13%. Dat speelt met name rond de Peel en in Zuid-Limburg. De zienswijze heeft betrekking op paragraaf 2.3.4. Deze paragraaf handelt inderdaad vooral over Zuid-Limburgse thema's terwijl een meer generieke provincie brede strekking op deze plek passender is.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 2, paragraaf 3.4 van

‘Ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit heeft grote invloed op het vestigingsklimaat en biedt belangrijke toeristisch-recreatieve mogelijkheden. Ons landschap geeft identiteit en karakter aan de Limburgse cultuur. Het biedt daarnaast oplossingen voor verschillende opgaven. Zo leert de natuurlijke loop van water ons bijvoorbeeld waar we moeten inzetten op waterberging en waren de graften in Zuid-Limburg er vroeger niet voor niets. Inzet op ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit draagt daarmee bij aan de versterking van de sociale én economische positie van Limburg.

In de afgelopen decennia is het landgebruik ingrijpend veranderd. Daardoor verdwijnt langzaam het unieke karakter van het Limburgse landschap. De vraag hoe we ons landschap herkenbaar en aantrekkelijk kunnen houden wordt daardoor steeds belangrijker. Het landschap levert immers een bijdrage aan de grote opgaven van deze tijd, zoals het opvangen van klimaatverandering, verduurzaming van de landbouw, de woonomgeving en de energietransitie.

In Zuid-Limburg heeft de grondgebonden land- en tuinbouw van oudsher sterk bijgedragen aan de ontwikkeling en het beheer van het aantrekkelijke en afwisselende cultuurlandschap. Zo ontstond er ook een belangrijk erfgoed dat in Nederland uniek is. Denk dan aan bijvoorbeeld vakwerkboerderijen en de carréboerderijen met kasteelachtige uitstraling. Beheer en behoud van deze unieke landschaps- en cultuurwaarden is essentieel, maar kostbaar. Dat vraagt om nieuwe verdienmodellen.

De hoeveelheid grasland in Limburg neemt in gestaag tempo af. Sinds het jaar 2000 met maar liefst 13%. Dat speelt met name in Zuid-Limburg.'

naar

‘Onze provincie kent veel verschillende landschappen met elk hun eigen belangrijke kwaliteiten op het gebied van reliëf, cultuurhistorie, natuurlijkheid, weidsheid of juist beslotenheid. Van de verspreid liggende oude cultuurlandschappen in het heuvelland, het Maasdal en op de zandgrond, de jonge ontginningslandschappen en de meer natuurlijke landschappen op de steile hellingen in de beekdalen, de Pelen en de Maasduinen. De ruimtelijke- en landschappelijke kwaliteiten van deze gebieden hebben grote invloed op het vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven, op de toeristische mogelijkheden en ook op ons bodem-, water- en natuurlijk systeem.

Tegelijkertijd is onze omgeving een drager van de Limburgse cultuur en identiteit, en bieden landschappelijke karakteristieken oplossingen voor sectorale en provinciale opgaven. Inzet op het ontwikkelen en beschermen van ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit draagt daarmee niet alleen bij aan de versterking van de cultuur en identiteit van onze provincie, maar bovendien aan de versterking van de sociaaleconomische positie van Limburg.

De afgelopen decennia is het landgebruik in Limburg echter ingrijpend veranderd, net als op veel plaatsen in Nederland. Daardoor zijn het unieke karakter van onze landschappen en de ruimtelijke kwaliteit onder druk komen te staan. Daarnaast zijn er ook nieuwe kwaliteiten ontstaan. De vraag hoe we ons landschap herkenbaar en aantrekkelijk kunnen houden, wordt met de toenemende druk steeds urgenter. Het landschap is namelijk het substraat voor de grote opgaven van deze tijd, zoals het opvangen van klimaatverandering, verduurzamen van de landbouw, de woonopgave en de energietransitie.'

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 4.5.1 op: In de gebiedspaspoorten zijn de voorbeelden potentiële ontwikkelingen niet opgenomen. Verzoek om deze wel op te nemen of verwijzing te verwijderen.	ZW-1204-84

Standpunt GS

De hier bedoelde ontwerpbeginselen voor ontwikkelingen zijn als deel 2 opgenomen in de POVI-bijlage 5: Ruimtelijke kwaliteit, in de tekst volgend op deel 1, de gebiedspaspoorten.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 4, paragraaf 5.1 van

'De volledige uitwerking en voorbeelden van potentiële ontwikkelingen zijn in de bijlage Gebiedspaspoorten te vinden.'

naar

'De volledige uitwerking en voorbeelden van potentiële ontwikkelingen zijn in de bijlage 5 Bijlagen Ruimtelijke Kwaliteit, deel 2 te vinden.'

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om meer vrijheid en creativiteit voor burgers voor planten en zaaien. Terug planten van kerstbomen in de openbare ruimte, zaaien voor voedsel tuinen, planten voedselbomen in bermen en perken etc..	ZW-0568-11

Standpunt GS

Het planten en zaaien in de openbare ruimte valt onder het gemeentelijke gezag of onder het gezag van de grondeigenaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Ten aanzien van de onduidelijke, blijkbaar tegenstrijdige beschermingsgebieden wordt een en ander onvoldoende uitgelegd. Indiener stelt daarom de volgende exacte vragen. Hoe werkt dit midden in de steden? Hoe verhoudt deze bescherming zich tot de beschermingsgebieden? Is er een afwegingskader die de belangen van overlappende en conflicterende doelen en belangen afweegt?	ZW-1164-16

Standpunt GS

De bescherming van de landschappelijke kernkwaliteiten in Zuid-Limburg hangt vast aan het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg als ook aan de groenblauwe landbouwzone. In dit beleid zit voor een deel een dubbeling maar geen hiërarchie. In de Ontwerp POVI hebben we echter nagelaten te duiden dat de bescherming niet betrekking heeft op het gehele Nationaal Landschap Zuid-Limburg, maar in lijn met het vigerende beleid, enkel op het zogenoemde beschermingsgebied binnen het NLZL. Dit betekent dat deze bescherming niet van toepassing is in het stedelijk gebied. De bescherming realiseren we, ook in lijn met het vigerende beleid, via een instructieregel / motiveringsplicht. Daarmee delen we de verantwoordelijkheid hierover met gemeenten en bieden we ruimte voor locatie- en ontwikkeling specifiek maatwerk en afweging. Een afwegingskader vinden we daar niet bij passen.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 4, paragraaf 4.6.1 van

'Om de landschappelijke kwaliteiten van het Nationaal Landschap Zuid Limburg (NLZL) en de Groenblauwe landbouwzone blijvend te behouden, hebben we een beschermingsbeleid uitgewerkt'

naar

‘Om de landschappelijke kwaliteiten van het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid Limburg (NLZL) en de Groenblauwe landbouwzone blijvend te behouden, hebben we een beschermingsbeleid uitgewerkt.’"

Tekst wijzigen in hoofdstuk 4, paragraaf 4.6.2 van

‘We vinden het belangrijk dat voor heel Limburg gewerkt wordt aan het behoud, herstel en beheer van de landschappelijke kernkwaliteiten. Daarvoor hebben we het Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg opgesteld.’

naar

‘We vinden het belangrijk dat voor het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg gewerkt wordt aan het behoud, beheer, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke kernkwaliteiten. Daarvoor hebben we het Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg opgesteld.’

3.3 Amerikaanse begraafplaats Margraten en omgeving

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor het in oude glorie herstellen van het gebied tussen Margraten en de Amerikaanse begraafplaats (als internationaal herinneringslandschap).	ZW-0300-2
Indiener constateert dat de Amerikaanse Begraafplaats in Margraten is gelegen in het buitengebied en valt bovendien binnen het Nationaal Landschap Zuid-Limburg, dat als waardevol cultuurlandschap wordt aangemerkt. Indiener maakt zich zorgen dat de integriteit van het gebied om de begraafplaats wordt verstoord door zonnepanelen, woningen, logistieke bebouwing of verkeersverplaatsingen. Indiener verzoekt om dit herinneringslandschap van nationaal en internationaal belang wordt uitgesloten van ontwikkelingen met impact op sfeer, zichtlijnen en stilte.	ZW-1409-9
Indiener geeft aan dat het Amerikaanse kerkhof een levend monument is van vrijheid, verbondenheid en dankbaarheid, en vraagt om structurele en herkenbare bescherming van dit gebied.	ZW-0982-2
Indiener stelt voor om specifiek beleid op te nemen voor bescherming van het cultuurlandschap van nationaal en internationaal belang rondom het Amerikaanse kerkhof.	ZW-0982-3
Indiener verzoekt om behoud van het landschap rondom de Amerikaanse Begraafplaats in Margraten als een serene plek van eerbied en respect.	ZW-1001-1
Indiener verzoekt om bijzondere zorg en bescherming van het landschap rondom de Amerikaanse begraafplaats in Margraten.	ZW-0300-1
Indiener verzoekt om expliciete bescherming van het herinneringslandschap bij het Amerikaanse kerkhof in de definitieve versie van de Provinciale Omgevingsvisie Limburg.	ZW-0982-1
Indiener verzoekt om het gebied aan te merken als 'waardevol landschap met beschermende status' en stedelijke ontwikkelingen of verkaveling te voorkomen.	ZW-1001-3
Indiener verzoekt om in de POVI beleid op te nemen voor bescherming van dit herinneringslandschap en te garanderen dat toekomstige ingrepen met impact op sfeer, zichtlijnen en stilte, worden uitgesloten.	ZW-1409-10
Indiener vraagt zich af waarom expliciete bescherming voor dit waardevolle cultuurlandschap ontbreekt in het huidige ontwerp van de Provinciale Omgevingsvisie.	ZW-0982-5

Standpunt GS

Wij zijn van mening dat onze twee beleidslijnen met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit en landschap, die ook beide van toepassing zijn op dit gebied, voldoende houvast en bescherming bieden voor een zorgvuldige omgang met de specifieke kenmerken en identiteit van dit gebied. Het gaat om de beleidslijn Ruimtelijke kwaliteit/passend ontwikkelen (§4.4) en beleidslijn Bescherming Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg (§4.6.2).

Een aanvullende provinciale bescherming achten wij niet zinvol.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

3.4 Beoordeling grote loodsen in landelijk gebied

Zienswijze	Indiener
Indiener mist een duidelijke provinciale visie ten aanzien van de grote agrarische opslagloodsen (o.a. aardappelbewaarloodsen). Juist vanwege de maatschappelijke discussie over dit onderwerp verwacht indiener dat Provincie Limburg hierin haar koers bepaalt. Enkel de opmerking in de visie dat gebouwen qua maat en schaal moeten passen in het landschap is wat betreft deze problematiek te vrijblijvend. Juist de provinciale omgevingsvisie is het document om aan de voorkant in ieder geval duidelijk te verschaffen of deze opslagloodsen in het landschap thuishoren. Op basis van ervaringen vanuit casuïstiek merkt indiener op dat Provincie Limburg veelal uitspreekt dat deze grote opslagloodsen thuishoren op bedrijventerreinen, maar indiener ziet dat vervolgens niet terug in de visie. Indiener vraagt in ieder geval duidelijkheid omtrent de koers die Provincie Limburg hierin wenst te volgen, zodat niet telkens op casusniveau een discussie hoeft te worden gevoerd. Dit thema speelt in geheel (Zuid-)Limburg en lijkt hem dus bij uitstek iets waar provinciaal aandacht aan geschonken dient te worden. Los van de keuze die Provincie Limburg hierin maakt, zou indiener graag in deze POVI teruglezen hoe hier in de praktijk mee om te gaan. Afhankelijk van de keuze die gemaakt wordt, zullen daarbij wel sturingsmaatregelen opgenomen moeten worden.	ZW-1127-152 ZW-0238-120 ZW-0271-120

Standpunt GS

We zijn van mening dat de gebiedspaspoorten en de ontwerpbeginselen inspiratie bieden voor allerlei ontwikkelingen, waaronder grote gebouwen/ loodsen. Maat en schaal zal altijd onderdeel zijn van een locatie specifieke ontwerpstudie. Het opstellen van sturingsmaatregelen doen we graag in overleg met gemeenten.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 4, paragraaf 4 van

‘Aanvullend zijn voor een aantal ontwikkelingen ontwerpbeginselen uitgewerkt in tekst en beeld. De ontwerpbeginselen geven een eerste indicatie voor contextueel ontwerp, groen raamwerk, zichtlijnen en open ruimte, positionering en verschijningsvorm. Met de gebiedspaspoorten en de ontwerpbeginselen geven we op een abstract, provinciaal niveau inzicht in de bestaande kenmerken en identiteiten. Ze bieden inspiratie en handvatten voor ruimtelijke ontwerpkeuzes.'

naar

‘Aanvullend zijn voor een aantal ontwikkelingen ontwerpbeginselen uitgewerkt in tekst en beeld. De ontwerpbeginselen geven een eerste indicatie voor contextueel ontwerp, groen raamwerk, zichtlijnen en open ruimte, positionering en verschijningsvorm. Maat en schaal van ontwikkelingen zijn daaraan toegevoegd. Met de gebiedspaspoorten en de ontwerpbeginselen geven we op een abstract, provinciaal niveau inzicht in de bestaande kenmerken en identiteiten. Ze bieden inspiratie en handvatten voor ruimtelijke ontwerpkeuzes.'

3.5 Gebiedspaspoorten en stedelijk gebied

Zienswijze	Indiener
De provincie ziet ruimtelijke kwaliteit als fundament voor duurzame ontwikkeling. Nieuwe initiatieven moeten bijdragen aan de herkenbaarheid van landschappen, waaronder het Heuvelland. Gebiedspaspoorten beschrijven gebied specifieke karakteristieken. Ontwerpbeginselen vormen een inspiratiebron voor gemeenten en initiatiefnemers. Behoud en versterking van de landschappelijke kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de Groenblauwe Landbouwzone krijgen extra provinciale aandacht. Ruimtelijke kwaliteit vraagt om samenwerking tussen overheid, ontwikkelaars en inwoners. De provincie bevorderen initiatieven die bijdragen aan een herkenbare, beleefbare en toekomstbestendige omgeving. Indiener merkt op dat de gebiedspaspoorten niet nieuw zijn. Indiener is in de veronderstelling dat deze in de huidige situatie zijn gekoppeld aan het buitengebied. Indiener heeft de indruk dat deze nu ook gelden voor het bebouwde gebied. Indiener vraagt of deze aanname klopt.	ZW-0314-124
Indiener is meent dat gebiedspaspoorten in de huidige situatie zijn gekoppeld aan het buitengebied. Indiener heeft de indruk dat deze nu ook gelden voor het bebouwde gebied. Klopt deze aanname?	ZW-0304-23

Standpunt GS

Het beleid met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit zoals hier gesteld, heeft betrekking op de zoneringen verwevingsgebied, groenblauwe landbouwzone en primair landbouwgebied en dus niet op stedelijk gebied. We hebben dat nu verduidelijkt in de tekst.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 4, paragraaf 4.2 van

‘De vraag hoe we ons landschap herkenbaar en aantrekkelijk kunnen houden, wordt met de toenemende druk steeds urgenter. Het landschap speelt namelijk een sleutelrol bij de grote opgaven van deze tijd, zoals het opvangen van klimaatverandering, verduurzamen van de landbouw, de woonopgave en de energietransitie.

Het tweede principe in deze omgevingsvisie is dan ook niet voor niets: recht doen aan de kenmerken en identiteiten van gebieden. We hebben dit thema uitgewerkt via twee lijnen'.
naar

'De vraag hoe we ons landschap herkenbaar en aantrekkelijk kunnen houden, wordt met de toenemende druk steeds urgenter. Het landschap speelt namelijk een sleutelrol bij de grote opgaven van deze tijd, zoals het opvangen van klimaatverandering, verduurzamen van de landbouw, de woonopgave en de energietransitie. Het tweede principe in deze omgevingsvisie is dan ook niet voor niets: recht doen aan de kenmerken en identiteiten van gebieden. We hebben dit thema via twee lijnen uitgewerkt voor de zoneringen Verwevingsgebied, Groenblauwe Landbouwzone en Primair Landbouwgebied'.

3.6 Het landschap zelf als provinciaal belang

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij het provinciaal belang ruimtelijke kwaliteit en landschap het landschap zelf en het landschap als drager van natuur ontbreekt.	ZW-0313-2
Indiener geeft aan dat het belang van ruimtelijke kwaliteit bij het vormgeven van de vele maatschappelijke opgaven en transities wordt onderschreven. De waarde van ruimtelijke kwaliteit wordt opgehangen aan het vestigingsklimaat, toerisme, cultuur en identiteit, dus de bijdrage aan sociaal-economische positie. Indiener mist de (intrinsieke) motivatie om te werken aan landschappelijke kwaliteit, namelijk het landschap zelf, en verzoekt dat deze alsnog wordt toegevoegd.	ZW-0313-34
Indiener geeft aan dat in paragraaf 4.1 landschappelijke kwaliteit primair wordt benaderd vanuit het economisch en functioneel belang, en dat erkenning van de intrinsieke waarde van het landschap als drager van cultuurhistorie, biodiversiteit, beleving en identiteit ontbreekt. Indiener geeft aan dat deze intrinsieke waarden het fundament zouden moeten vormen voor ruimtelijke keuzes, los van economische doelstellingen.	ZW-0317-173
Indiener geeft aan het belang van ruimtelijke kwaliteit bij maatschappelijke opgaven en transities te onderschrijven, maar dat de waarde hiervan nu vooral wordt gekoppeld aan vestigingsklimaat, toerisme, cultuur en identiteit.	ZW-0196-50
We missen de (intrinsieke) motivatie om te werken aan landschappelijke kwaliteit, namelijk het landschap zelf. Wij verzoeken u deze alsnog toe te voegen.	ZW-0166-10

Zienswijze
Indiener geeft aan het belang van ruimtelijke kwaliteit bij maatschappelijke opgaven en transities te onderschrijven, maar dat de waarde hiervan nu vooral wordt gekoppeld aan vestigingsklimaat, toerisme, cultuur en identiteit. Indiener geeft aan dat de intrinsieke motivatie om te werken aan landschappelijke kwaliteit, namelijk het landschap zelf, ontbreekt, en verzoekt dit toe te voegen.

Indiener					
ZW-0166-38	ZW-0186-48	ZW-0224-42	ZW-0237-28	ZW-0240-33	ZW-0241-28
ZW-0242-35	ZW-0278-48	ZW-0317-48	ZW-1236-33	ZW-1473-28	ZW-1479-80

Standpunt GS

Dit punt hebben we inderdaad onvoldoende belicht.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 4, paragraaf 1 van

‘Ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit hebben grote invloed op het vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven en op de toeristische mogelijkheden van Limburg. Tegelijkertijd is onze omgeving een drager van de Limburgse cultuur en identiteit, en bieden landschappelijke karakteristieken oplossingen voor sectorale en provinciale opgaven. Inzet op het ontwikkelen en beschermen van ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit daarmee bij aan de versterking van de sociaaleconomische positie van Limburg.’

naar

‘Ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit hebben grote invloed op het vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven, op onze toeristische mogelijkheden en ons bodem- water- en natuurlijk systeem. Tegelijkertijd is onze omgeving een drager van de Limburgse cultuur (historie) en identiteit en bieden landschappelijke karakteristieken oplossingen voor tal van sectorale en provinciale opgaven. Inzet op het ontwikkelen en beschermen van ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit draagt daarmee ook bij aan de versterking van de sociaaleconomische positie van Limburg.'

3.7 Invloed windturbines en andere grootschalige ontwikkelingen op landschap

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de hoogte en omvang van windturbines blijvend het open landschap en de karakteristieke uitzichten rondom Melick negatief zullen aantasten en dat dit in strijd is met de landschappelijke waarden van het gebied.	ZW-1105-4
Indiener geeft aan dat de turbines het open landschap en de karakteristieke uitzichten blijvend aantasten.	ZW-0130-7 ZW-0128-7
Indiener stelt dat de uitstraling van de buurt achteruit gaat van landschappelijk schoon naar industriegebied door een overvloed aan kassencomplexen.	ZW-0753-12
Indiener stelt dat kwetsbare landschappen zoals heuvelland, beekdalen en historische gezichten worden aangetast door windturbines.	ZW-0486-5

Indiener stelt dat windturbines het open landschap en karakteristieke uitzichten blijvend aantasten, wat in strijd is met de landschappelijke waarden van dit gebied.	ZW-0034-7
Indiener verzoekt om behoud van het open landschap en stelt dat grootschalige kassen en installaties voor energieopwekking leiden tot aantasting van het landschap wat is strijd is met provinciaal en gemeentelijk beleid.	ZW-0517-1

Standpunt GS

Wij onderkennen de impact van grootschalige ontwikkelingen op landschappelijke waarden. Windturbines, installaties voor energieopwekking, energietransformatie en ook tuinbouwkassen zijn functies die in het landelijk gebied kunnen landen en zullen in nauw overleg met gemeenten en afwegend de belangen in het gebied (waaronder die van ruimtelijke kwaliteit en landschap), evenwichtig worden toegedeeld aan locaties.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

3.8 Landschap buiten NLZL en GBLZ

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de landschapskwaliteiten uit de gebiedspaspoorten geborgd moeten worden in het landschap, inclusief in de primaire landbouwgebieden.	ZW-1236-208
Indiener vraagt waarom bescherming van kernkwaliteiten alleen voor specifieke zones geldt en benadrukt dat ook in landbouwgebieden ruimtelijke kwaliteit kan worden gestuurd en beschermd.	ZW-0224-141

Standpunt GS

Buiten het Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de Groenblauwe landbouwzone sturen we inderdaad niet rechtstreeks op landschap, we sturen daar echter wel aan op ruimtelijke kwaliteit en passend ontwikkelen. Daarbij kijken we naar de kenmerken en identiteit van het gebied. We zien het landschap als een belangrijk onderdeel van de kenmerken en identiteit van een gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

3.9 Meer aandacht voor aardkundige waarden

Zienswijze	Indiener
De indiener benadrukt dat ruimtelijke kwaliteit verder gaat dan alleen nieuwe initiatieven zorgvuldig inpassen. Er moet ook oog zijn voor het behoud en benutten van aardkundige waarden, zoals zand reliëf en hydrologie.	ZW-1479-24
De indiener merkt op dat in de opsomming reliëf ontbreekt voor Maasgeulen, glooiingen en stuifzandreliëf.	ZW-1479-53
Indiener geeft aan dat aandacht voor geomorfologie en het behoud van bodemkundige waarden ontbreekt, terwijl deze onderdeel zouden moeten zijn van een integrale visie.	ZW-0317-197
Indiener geeft aan dat de duiding en het belang van de unieke geomorfologie van Noord- en Midden-Limburg onvoldoende in beeld zijn gebracht om een goed landschapsbeleid te kunnen voeren. Volgens indiener zou expliciet aandacht moeten worden besteed aan de onduidelijkheid van de Maasterrassen, Maasdunen en de tektoniek (breuken, horsten en slenken) om deze kwaliteiten beter te beschermen en te benutten. Indiener geeft verder aan dat een indeling van landschappen in Limburg ten behoeve van ontwikkelkaders idealiter eerst op de fysisch geografische hoofdlandschappen gebaseerd zou moeten worden.	ZW-1473-180
Indiener geeft aan dat onduidelijk is of maatwerk mogelijk blijft, en dat gezien de bodemkundige en landschappelijke diversiteit van Limburg flexibiliteit en gebiedsgericht beleid essentieel zijn.	ZW-0317-198

Standpunt GS

Wij zien de aardkundige en geomorfologische waarden als belangrijk onderdeel van de identiteit en kenmerken van gebieden. Ze zijn vaak leidend geweest voor onze ontginningsgeschiedenis. De indeling van de gebiedspaspoorten is deels gebaseerd op deze ontginningsgeschiedenis. De 'ondergrond' is dan ook in ieder gebiedspaspoort opgenomen. Aardkundige en geomorfologische waarden zijn ook onderdeel van het meer beschermende landschapsbeleid (§4.6). Ze vallen onder het kernkwaliteit Reliëf.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

3.10 Meer inzet op behoud en ontwikkeling ruimtelijke- en landschappelijke kwaliteit

Zienswijze	Indiener
De indiener vraagt waarom specifiek Holle wegen en Graften genoemd worden als waardevolle cultuurhistorische elementen en niet andere	ZW-1479-42

elementen zoals hoogstamboomgaarden en landgoederen, die ook waardevol en karakteristiek zijn voor Limburg	
Indiener geeft aan dat de ambitie voor het behoud van de kwaliteit van het Limburgs landschap beperkt is. Bescherming van "kernkwaliteit" is onvoldoende; herstel en verbetering zijn nodig. Verzoek: Herschrijf de doelstelling naar "herstel en verbetering van de Limburgse landschaps- en cultuurlandschappen" en gebruik gebiedspaspoorten als instrument om herstelopgaven concreet te maken en te monitoren.	ZW-0188-13
Indiener geeft aan dat de unieke geomorfologie van Noord- en Midden-Limburg onvoldoende in beeld gebracht wordt in het huidige landschapsbeleid en dat de unieke kwaliteiten van de Maasduinen en de tektoniek expliciet aandacht moeten krijgen.	ZW-0242-36
Indiener geeft aan dat toekomstige verstoring van het landschap door zonnevelden, logistieke bebouwing of verkeersverplaatsingen onwenselijk is.	ZW-0982-4
Indiener stelt dat de energietransitie in de omgeving van Brachterbeek en Linne leidt tot aantasting van het landschap en het verdwijnen van schaarse groenvoorzieningen door beleid van TenneT.	ZW-0923-24
Indiener stelt dat de identiteit van Brachterbeek wordt bepaald door energiecentrale, schakelstations en hoogspanningslijnen, waardoor het landschap onaantrekkelijk is en nieuwe plannen alleen maar extra belasting toevoegen.	ZW-0923-58
Indiener stelt dat de provincie wel ambities voor ruimtelijke kwaliteit uitspreekt, maar onvoldoende instrumentarium heeft om dit te realiseren, en verzoekt om duidelijk te maken hoe de provincie hieraan zelf bijdraagt in Brachterbeek.	ZW-0923-74
Indiener stelt dat er een gebrek is aan bescherming van kwetsbare landschappen; Maasdal (Natura 2000 gebied).	ZW-0125-4
Indiener stelt dat er in Brachterbeek geen rekening wordt gehouden met ruimtelijke kwaliteit en dat de grens van wat toelaatbaar is inzake kwaliteit van leven, gezondheid en veiligheid al lang is overschreden.	ZW-0923-65
Indiener stelt dat er in Brachterbeek nauwelijks in een helikopterview of creatief en innovatief naar projecten wordt gekeken, en dat ruimtelijke kwaliteit niet functioneel, logisch of verankerd in de omgeving wordt vormgegeven.	ZW-0923-63
Indiener stelt dat het landschap en de leefbaarheid in Brachterbeek geen onderwerp van beleid mogen zijn enkel om ontwikkelingen elders mogelijk te maken, maar dat landschap een eigen waarde heeft.	ZW-0923-73
Indiener stelt dat het niet mogelijk is om verantwoord rekenschap af te leggen over ruimtelijke kwaliteit en beleving van het landschap in combinatie met de reeds aanwezige infrastructuur in Brachterbeek.	ZW-0923-106 ZW-0923-66
Indiener stelt dat in de tekst over gezamenlijke opgave voor ruimtelijke kwaliteit de rol van inwoners van Brachterbeek ontbreekt. Indiener stelt bovendien dat de provincie regie naar zich toetrekt door projecten tot provinciaal belang te verklaren, waarmee inwoners worden uitgesloten.	ZW-0923-64
Indiener stelt dat in hoofdstuk 4 van de ontwerp-POVI onduidelijk is voor welk deel van Limburg het uitgangspunt geldt dat ruimtelijke kwaliteit	ZW-0923-57

bijdraagt aan versterking van de sociaaleconomische positie. Indiener stelt dat in Brachterbeek wel steeds meer wordt beschermd, maar steeds minder wordt gedaan voor landschappelijke kwaliteit.	
Indiener verzoekt behoud en bescherming van alle grubben en graften in de gemeente Beek.	ZW-0001-2
Indiener verzoekt dat de provincie een helder toetsingskader opstelt om ruimtelijke kwaliteit in Brachterbeek te beoordelen.	ZW-0923-75
Indiener verzoekt om naast herstel en uitbreiding ook instandhouding van structuren zoals heggen, houtwallen, beekdalen en andere landschapselementen op te nemen in de POVI.	ZW-1163-3
Indiener verzoekt verdere aantasting van ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit in Brachterbeek te voorkomen door bijvoorbeeld verkabeling van hoogspanningslijnen, aanleg van groen en betere eisen aan ruimtelijke inpassing in het beleid op te nemen.	ZW-0923-11
Indiener vraagt om kalksteengroeves en de gangenstelsel te erkennen omwille van hun natuurwaarde en cultuurhistorische waarde.	ZW-0978-16
Indiener vraagt om een concretere afbakening van welke typen ruimtelijke ontwikkelingen toelaatbaar zijn. En onder welke voorwaarden. Indiener constateert dat grote aantastingen van kernkwaliteiten worden gelegitimeerd met minimale landschappelijke inpassingen. Hierdoor wordt het beschermingsprincipe feitelijk uitgehold. Indiener pleit ervoor om uitholling tegen te gaan door een concretere afbakening van welke typen ruimtelijke ontwikkelingen – zoals zonnevelden, woningbouw of infrastructuur – onder welke voorwaarden toelaatbaar zijn. Koppel hieraan toetsingscriteria of drempelwaarden, zodat de beleidsmatige afweging transparanter en beter controleerbaar wordt.	ZW-1035-16
Indiener verzoekt om de verbinding tussen Ingedael en het Noorden zo veel mogelijk te berschermen.	ZW-0207-141
Indiener verzoekt om in de paragraaf over dag- en m.n. verblijfsrecreatie sterker opnemen dat de provincie als hoeder van het Nationaal Park Zuid-Limburg een leidende of minstens zware adviesrol heeft in het bepalen of toevoeging van een dergelijke vorm van recreatie mogelijk is in een bepaald gebied.	ZW-0533-2

Zienswijze
Indiener stelt dat grondgebonden landbouw essentieel is voor het behoud van het Limburgse landschap.

Indiener				
ZW-1452-6	ZW-1453-6	ZW-1458-7	ZW-1459-8	ZW-1469-8

Standpunt GS

We zijn van mening dat we in tegenstelling tot voorgaande POVI's een uitbreiding hebben van ons ruimtelijk- en landschappelijk kwaliteitsbeleid. We hebben namelijk een extra beleidslijn uitgewerkt, gericht op ruimtelijke kwaliteit/passend ontwikkelen §4.4. Ruimtelijke kwaliteit willen we realiseren door nieuwe initiatieven in de fysieke leefomgeving te verbinden met de bestaande kenmerken en

identiteiten van onze (historische) cultuur- en natuurlandschappen. Dat betekent niet alleen het koesteren en beschermen van bestaande kwaliteiten (§4.6), maar juist ook het versterken en vernieuwen van deze kwaliteiten door ze ontwikkelingsgericht in te zetten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

3.11 Monitor Landschapselementen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat agrariërs enthousiast zijn over Natuurrijk Limburg (NaLi) en Steunpunt Landschapsbeheer, en dat NaLi volgens indiener de aangewezen instantie is voor de monitoring van landschapselementen en groenblauwe dooradering.	ZW-0365-10
Indiener stelt dat het ontbreekt aan een systematiek voor de monitoring van kernkwaliteiten door de tijd heen. Zonder structurele monitoring blijft onduidelijk in hoeverre ontwikkelingen bijdragen aan behoud of afname van landschappelijke kwaliteit, wat het moeilijk maakt om beleidsmatig bij te sturen.	ZW-1035-18

Standpunt GS

Wij onderschrijven het belang van monitoring. Zo volgen wij recent, ten behoeve van de kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling van de ‘groenblauwe dooradering’ en ten behoeve van de kernkwaliteit ‘groene karakter’, de ontwikkelingen van landschapselementen via het Landschapselementenregister (LASREG). Via LASREG (zie www.lasreg.nl) ondersteunt een aantal provincies (waaronder Limburg) en het Rijk de ontwikkeling van één nationale dataset van alle landschapselementen via open data. In de Limburgse LASREG data zijn ook de gegevens van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb via Natuurrijk Limburg) en het provinciaal natuurbeheerplan verwerkt. Momenteel werken we aan de verdere uitwerking en toepassing van de Limburgse LASREG data. Ook ondersteunen we het Steunpunt Landschapsbeheer bij de monitoring van het landschap. De actualisatie van het Landschapskader (zie paragraaf 14.1) willen we ons, naast voorgenoemde bronnen, ook baseren op de data van de nationale Monitor landschap (www.monitorlandschap.nl).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

3.12 Ondersteuning ambitie beleid ruimtelijke kwaliteit

Zienswijze	Indiener
De indiener benadrukt het provinciale belang van de kwaliteit van het landschap, met name de groenblauwe mantel en Zuid-Limburg. Sturing op kwaliteit door middel van kaarten met daarin verbonden regels en kaders is hierbij belangrijk.	ZW-1479-39
Indiener constateert dat bij de belangafweging over hoe om te gaan met ons landschap investeerders vaak hun zin krijgen en spreekt de hoop uit dat aan het nog vast te stellen beleid zal worden vastgehouden en er bij de totstandkoming hiervan sprake zal zijn geweest van degelijke burgerparticipatie.	ZW-0874-8
Indiener geeft aan het eens te zijn paragraaf 4.6.4.1 dat alle landschappelijke kenmerken elkaar in samenhang kunnen versterken.	ZW-1163-1
indiener geeft complimenten voor de aandacht voor en beschrijving van identiteit voor de plek en de landschappelijke kwaliteiten waar Limburg om geroemd wordt. De gebiedskenmerken, gebiedspaspoorten en ontwerprichtlijnen zijn een mooi basisinstrument die de provincie aanbiedt aan de gemeenten.	ZW-1164-6
Indiener geeft een positieve reactie op het aansluiten van gebiedseigen kenmerken, landschappen en culturen om de regionale identiteiten te kunnen versterken.	ZW-0608-17
Indiener is positief dat in de POVI de ruimtelijke kwaliteit van het 5-sterrenlandschap van Nationaal Park Zuid-Limburg benoemd wordt en juicht het toe dat regionale overheden zich gaan inzetten voor bestemmingsmanagement en beleid om overdruk door recreatie te voorkomen.	ZW-0552-1
Indiener stelt dat de opgenomen gebiedspaspoorten vormen een waardevolle informatiebron voor alle gemeenten. De omgevingskenmerken en identiteiten van de gebieden zoals de beek- en droogdalen, steile hellingen en flauwe hellingen verdienen bescherming, aangezien dit de landschappelijke kernkwaliteiten van de omgeving van de indiener zijn. Indiener hoopt dan ook dat dit hoofdstuk behouden blijft in de definitieve versie van de POVI, ook voor de stedelijke gemeenten in Limburg.	ZW-0263-9
Indiener verzoekt om in de paragraaf over dag- en m.n. verblijfsrecreatie sterker op te nemen dat de PL als hoeder van het Nationaal Park Zuid-Limburg een leidende of minstens zware adviesrol heeft in het bepalen of toevoeging van voormalig agrarisch bedrijfsgebouwen als recreatielocatie mogelijk is in een bepaald gebied en hierover in het hoofdstuk VABs een kruisverwijzing op te nemen.	ZW-0552-3
Indiener vind dat het heel goed is dat in de POVI de ruimetelijke kwaliteit van het 5-sterrenlandschap van Nationaal Park Zuid-Limburg benoemd wordt en dat dit gebied een uitloopgebied is voor inwoners én voor gasten.	ZW-0533-1

Standpunt GS

Wij zien deze zienswijzen als steunbetuigingen aan het ruimtelijk kwaliteitsbeleid (hoofdstuk 4).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

3.13 Onduidelijkheid bij gemeenten over beschermingsbeleid

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 4.6 op: Graag toelichten hoe de bescherming van de genoemde landschapselementen zich verhoudt tot slechts een motiveringsplicht in de groenblauwe landbouwzone en handvat kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg.	ZW-1204-88

Standpunt GS

De bescherming van de genoemde landschapselementen (Graften en Holle wegen) is in overeenstemming met de huidige bepalingen in de vigerende Omgevingsverordening Limburg in de vorm van een verbodsbepaling. Deze luidt 'Het is verboden zonder omgevingsvergunning in of in de nabijheid van een graft of holle weg in het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg grondwerkzaamheden of andere handelingen dan grondwerkzaamheden te verrichten of te doen verrichten, indien men weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat deze grondwerkzaamheden of andere handelingen al dan niet op termijn kunnen leiden tot aantasting van de graft of de holle weg.' De motiveringsplicht ten behoeve van de landschappelijke kernkwaliteiten is een zogenoemde instructieregel die gekoppeld is aan ruimtelijke ontwikkelingen en daarmee niet rechtsreeks aan 'handelingen'. Daarmee is er ook geen rechtstreekse bescherming op landschapselementen, maar moet er een onderbouwd plan worden ingediend om maatregelen die ingaan tegen bestaande kernkwaliteiten (waaronder landschapselementen) te motiveren. In §4.6 is dit verschil onvoldoende toegelicht

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 4, paragraaf 6.1: ‘specifiek voor de bescherming van waardevolle cultuurhistorische landschapselementen, in het bijzonder holle wegen en graften (zie §4.6.4) wordt in de Omgevingsverordening Limburg een verbodsbepaling opgenomen.’

3.14 Proportionaliteit bij Ruimtelijke kwaliteitsbeleid

Zienswijze	Indiener
“Ontwerpend onderzoeken” / “passend ontwikkelen” van de plek bij een ontwikkeling draagt bij aan betere initiatieven. Het principe is zeer	ZW-1164-7

lovenswaardig en draagt bij aan een betere kwaliteit van de buitenruimte, Het is echter niet duidelijk genoeg waar, hoe en wanneer ontwerpend onderzocht/ passend ontwikkeld moet worden; geldt dit ook in het stedelijk gebied?	
De indiener stelt dat de motiveringsplicht duidelijk en doelvoerend moet zijn. Het is belangrijk dat er een regeling komt die eenvoudig te controleren is, zodat goed gemotiveerde en onderbouwde plannen niet afbreuk doen aan de kernkwaliteiten, waarden en functies. Voor kleine initiatieven is een buitensporige en kostbare opgave niet wenselijk. Voor grotere initiatieven is een makkelijk te tackelen hobbels gewenst.	ZW-1479-40
Indiener geeft aan dat de motiveringsplicht, zoals genoemd in paragraaf 4.4, momenteel alleen van toepassing is bij de groenblauwe mantel volgens de geldende provinciale omgevingsvisie. In het ontwerp-POVI wordt deze motiveringsplicht echter uitgebreid naar alle zoneringen. Indiener merkt op dat wanneer deze verplichting ook geldt voor alle functie-inwijzingen en de provincie de ruimtelijke kwaliteit moet controleren en toetsen, dit tot vertraging in de procedures zal leiden. Gezien de vele opgaven waar de provincie voor staat, acht de indiener dit niet wenselijk en raadt het ten zeerste af.	ZW-1479-175
Indiener geeft aan dat de vraag is op welke schaal ruimtelijke kwaliteit een provinciaal belang is en of het detailniveau van dit hoofdstuk dan passend is. Indiener vraagt om duidelijkheid over welk type gebiedsontwikkeling (opgave, schaal, omvang, etc.) er een provinciaal belang geldt. De voorgestelde motiveringsplicht voor alle nieuwe omgevingsplannen of omgevingsplanactiviteiten gaat te ver en leidt alleen tot extra onderzoekskosten en onnodige bureaucratie. Indiener verzoekt het provinciaal belang nader te onderbouwen.	ZW-0313-35
Indiener geeft aan dat het waardevol is om het landschap leidend te laten zijn bij ruimtelijke vraagstukken, maar vraagt hoe de provincie ervoor zorgt dat er voldoende kader en schaalniveau is voor ontwerpend onderzoek en hoe dit terugkomt in de Omgevingsverordening.	ZW-1473-140
Indiener merkt op dat de benadering van ruimtelijke kwaliteit als generiek provinciaal belang kan leiden tot overregulering, verhoogde onderzoekslasten en vertragende procedures, zonder bewezen effectiviteit.	ZW-0196-52

Zienswijze

Indiener geeft aan dat het onduidelijk is op welke schaal ruimtelijke kwaliteit een provinciaal belang is en of het detailniveau in dit hoofdstuk passend is. Indiener verzoekt duidelijk aan te geven voor welke type gebiedsontwikkelingen het provinciaal belang geldt en vindt dat de voorgestelde motiveringsplicht te ver gaat, leidt tot extra kosten en onnodige bureaucratie.

Indiener

ZW-0166-39	ZW-0186-49	ZW-0188-70	ZW-0224-43	ZW-0237-29	ZW-0240-34
ZW-0241-29	ZW-0242-37	ZW-0278-49	ZW-0317-49	ZW-1236-34	ZW-1473-29
ZW-1479-81					

Standpunt GS

Het is gangbaar dat er ten behoeve van nieuwe ruimtelijke plannen, of planwijzigingen, landschappelijke onderzoeken uitgevoerd worden en dat er ontworpen wordt aan zaken als positionering, maat, schaal, verschijningsvorm etc. De motiveringsplicht is erop gericht om dit onderzoek en ontwerp met elkaar te verenigen. Hoe we dit zien, werken we nader uit in de Omgevingsverordening en de toelichting daarop. Met de gebiedspaspoorten en de ontwerpbeginselen verlichten we de onderzoeklast.
Vooralsnog sluiten we ontwikkelingen met een omvang kleiner dan 50 m^2 uit van deze plicht. Zie ook paragraaf 14.17 en 14.20.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

3.15 Verheldering doel / effect gebiedspaspoorten 1

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om inzicht in de gevolgen van gebiedspaspoorten voor toekomstige gebruiks- en ontwikkelmogelijkheden van landbouwgronden.	ZW-0652-14
De indiener verzoekt de aanduiding Beekdal te verwijderen van de percelen van de indiener om toekomstige beperkingen voor de bedrijfsvoering te voorkomen. Zie zienswijze voor locaties.	ZW-1158-3
De indiener vraagt wat de betekenis is van de 12 gebiedspaspoorten.	ZW-1479-35
De percelen van de indiener liggen in de volgende gebieden: bos- en mozaïklandschap, droge heideontginning, kampen, natte heideontginning en veenontginning. De volledig motivering ontbreekt waaruit blijkt wat de gevolgen zijn van dergelijke aanduiding.	ZW-0592-11
De percelen van de indiener liggen in gebied dat is aangeduid als: droge heideontginning, beekdalen en kampen. De volledig motivering ontbreekt waaruit blijkt wat de gevolgen zijn van dergelijke aanduiding. Er wordt enkel opgemerkt dat deze gebied moeten worden beschermd en versterkt. Onduidelijk is of op termijn de gebieden anders ingericht worden of dat er maatregelen zullen worden genomen om een “ideaal beeld” van deze gebieden te creëren.	ZW-0595-11 ZW-0597-16
Indiener geeft aan dat de gebiedsaanduiding 'Bos- en Mozaïeklandschap' niet overeenkomt met het agrarische gebruik van het perceel aan de Losbaan te Lottum.	ZW-0424-1
Indiener geeft aan dat er geen paspoort is voor verwevingsgebieden, hoewel daar juist veel ontwikkelingen zijn die invloed hebben op het landschap. Men stelt dat ontwerpprincipes nuttig zijn en verzoekt om alsnog een paspoort voor de verwevingsgebieden op te stellen.	ZW-1236-215
Indiener geeft aan dat er onvoldoende uitleg is over de gevolgen van het beschermen en versterken van gebieden zoals droge heideontginning.	ZW-1230-4

Indiener geeft aan dat het Beekdalen-gebiedspaspoort op het perceel is ingetekend en hier niet mee akkoord is, omdat hij in de toekomst mogelijk iets zou willen ontwikkelen als hierop spuitvrije zones worden gevestigd.	ZW-0577-2
Indiener geeft aan dat het onduidelijk is waarom zijn kavel als beekdal wordt aangemerkt en is bang voor beperkingen dor dit label. Indiener vraagt om label grasveld.	ZW-0195-3
Indiener geeft aan dat het tweede Limburgse principe uit de ontwerp omgevingsvisie, namelijk "rechtdoen aan de kenmerken en identiteiten van gebieden", in strijd is met het beleid voor primaire landbouwgebieden waar geen andere functies zijn toegestaan.	ZW-1236-210
Indiener geeft aan dat Limburg uit meer landschappelijke eenheden bestaat dan het beeld van glastuinbouw en buitengebieden waarin de agrarische sector dominant is.	ZW-1479-7
Indiener geeft aan de zone beekdal die over zijn landbouwgrond loopt nieuw is en niet in de huidige Omgevingsvisie zit. Indiener maakt zich zorgen dat er straks beekjes met beplanting op zijn landbouwgrond moet komen.	ZW-0363-1
Indiener geeft aan te willen weten wat het “Bos- en Mozaïeklandschap” inhoudt dat is ingetekend op meerdere percelen van de indiener. De beplanting hierop is van generlei waarde en is spontaan gegroeid, te meer dit onbewerkbare hoeken of percelen zijn.. Indiener wil dan ook dat de beperkingen hierop er volledig vanaf gaan.	ZW-0070-6
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Gebiedspaspoort Beekdal op zijn perceel. Deze is veel groter ingetekend dan in de huidige omgevingsverordening zonder dat hier een aanleiding voor is. Voorgesteld wordt om de huidige begrenzing aan te houden.	ZW-0639-3
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Gebiedspaspoort 'Bos en mozaïeklandschap' nu groensingels in de omgving ook niet zijn aangemerkt als een landschapstype en verzoekt de provincie deze aanduiding te verwijderen.	ZW-0360-4
Indiener stelt dat de betekenis en status van gebiedspaspoorten onduidelijk zijn en dat deze geen juridische basis mogen vormen voor beperkingen.	ZW-0613-18
Indiener stelt dat de door de provincie voorgestelde gebiedspaspoorten voor Brachterbeek geen recht doen aan de realiteit, omdat het gebied al onevenredig belast is met infrastructuur.	ZW-0923-69
Indiener stelt dat de gebiedsbenaming ‘Beekdal’ en ‘Droogdal’ foutief en verwarrend is en verzoekt dit in de visie te corrigeren.	ZW-1154-20
Indiener stelt dat de gebiedspaspoorten onvoldoende duidelijk zijn en leiden tot verwarring en rechtsonzekerheid. Hun status en beleidsmatige werking zijn onduidelijk.	ZW-0973-15
Indiener stelt dat de gebiedspaspoorten onvoldoende functioneren als toetsingskader. Indiener vraagt provincie om duidelijke toetsingskaders op te nemen bij de verschillende motiveringsplichten.	ZW-1035-4
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten in de ontwerp-POVI alleen maar extra beperkingen opleveren voor de gemeenschap van Brachterbeek, terwijl juist ontlasting van het gebied nodig is.	ZW-0923-70

Indiener stelt dat gebiedspaspoorten niet mogen leiden tot beperkingen bij agrarische bedrijfsontwikkeling en verzoekt duidelijkheid over hun betekenis en gevolgen.	ZW-1322-16
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten niet mogen leiden tot beperkingen bij agrarische bedrijfsontwikkeling en verzoekt duidelijkheid over hun juridische en feitelijke status. Indiener verzoekt te garanderen dat deze paspoorten geen beperkingen opleveren voor de exploitatie en ontwikkeling van agrarische percelen.	ZW-0064-5 ZW-1360-5 ZW-1295-5
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten onvoldoende duidelijk zijn en rechtsonzekerheid scheppen.	ZW-1045-20
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten slechts beschrijvend van aard zijn en dat hun juridische status onduidelijk is, waardoor ondernemers niet weten welke gevolgen deze hebben.	ZW-0850-12
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten zoals Plateau-ontginningen, Beekdalen en Steile hellingen onvoldoende duidelijk zijn en rechtsonzekerheid scheppen.	ZW-1033-22
Indiener stelt dat zolang er geen duidelijkheid bestaat over de aard, inhoud en reikwijdte van gebiedspaspoorten en bijbehorende instructieregels, deze geen aanvullende beperkingen mogen opleveren.	ZW-1349-17
Indiener verzoekt dat de provincie de begrenzing van de gebiedspaspoorten rond Brachterbeek beter onderbouwt en in dialoog met inwoners vaststelt.	ZW-0923-71
Indiener verzoekt dat de provincie inzicht geeft in de effecten van gebiedspaspoorten op toekomstige gebruiks- en ontwikkelmogelijkheden van agrarische percelen.	ZW-0976-16
Indiener verzoekt dat de provincie inzicht geeft in de effecten van gebiedspaspoorten op toekomstige gebruiks- en ontwikkelmogelijkheden.	ZW-0981-29
Indiener verzoekt dat de provincie inzicht verschaft in de juridische en feitelijke status en doorwerking van gebiedspaspoorten en hun gevolgen voor toekomstige gebruiks- en ontwikkelmogelijkheden.	ZW-0973-26
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten geen aanvullende beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik en dat hun status en effecten duidelijk worden toegelicht.	ZW-1011-18
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten geen aanvullende beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik en dat hun status en werking worden verduidelijkt.	ZW-0979-23
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten geen beperkingen opleveren en dat inzicht wordt gegeven in hun gevolgen voor agrarisch gebruik en ontwikkeling.	ZW-0701-14
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten niet in de definitieve Omgevingsvisie worden opgenomen zolang geen duidelijkheid bestaat over hun juridische status, werking en implicaties.	ZW-0973-16
Indiener verzoekt dat specifieke aanduidingen in gebiedspaspoorten, zoals Bos- en Mozaïeklandschap op erfbeplanting, worden geschrapt omdat deze thuishoren in landschappelijke inpassingsplannen en niet in de Omgevingsvisie.	ZW-0973-17

Indiener verzoekt duidelijkheid over de effecten van gebiedspaspoorten op de ontwikkelmogelijkheden van agrarische gronden en dat deze geen extra juridische beperkingen opleveren.	ZW-1142-10
Indiener verzoekt duidelijkheid over de juridische betekenis en gevolgen van gebiedspaspoorten.	ZW-1375-10
Indiener verzoekt om erkenning van lokale agrarische geschiedenis en landschapskenmerken, met vermelding van landschappelijke begeleiding bij fysieke ingrepen	ZW-1419-19
Indiener verzoekt om het concept van een coulissenlandschap te continueren, waarbij afwisseling in landschap een belangrijke rol speelt.	ZW-1393-3
Indiener verzoekt om het gebiedspaspoort Bos- en mozaïeklandschap op Drie Kooienweg 27 te Evertsoord te schrappen uit de POVI. Indiener meent dat het geen (langdurig) bestaansrecht heeft, het toekennen ervan niet strookt met de werkelijke situatie en er motivatie ontbreekt voor het toepassen van willekeur en daarmee ongegrond is.	ZW-1112-10
Indiener verzoekt te garanderen dat door nieuwe gebiedsaanduidingen geen extra beperkingen ontstaan voor de bedrijfsvoering en ontwikkelmogelijkheden en dat landbouwkundige waarden behouden blijven. Indien dit niet kan worden gegarandeerd, dient de provincie herinrichting of ruilverkaveling in te zetten.	ZW-1299-11
Indiener vindt de introductie van gebiedspaspoorten positief, maar vraagt om ze als inspiratiebron te hanteren en niet als normatief kader, zodat gemeentelijke beleidskaders leidend blijven.	ZW-0196-54
Indiener verzoekt dat bij percelen de zone ‘Beekdalen – gebiedspaspoort’ wordt geschrapt, omdat deze alleen maar belemmeringen veroorzaakt.	ZW-0695-3
Indiener vraagt zich af welke beperkingen er zijn als gevolg van de indeling in gebiedspaspoort voor Muggenbroekerlaan 46 te Roermond en hoe dit invloed heeft op de waardevermindering van de woning en het perceel.	ZW-1224-7
Par. 4.2 Indiener vraagt waar de kernwaarden (kenmerken en identiteiten) van gebieden worden beschreven.	ZW-0145-29

Zienswijze

Indiener verzoekt de rol, inhoud en betekenis van gebiedspaspoorten inzichtelijk te maken.

Indiener

ZW-1414-16	ZW-1426-29	ZW-1427-16	ZW-1428-26	ZW-1433-22	ZW-1434-24
ZW-1442-18	ZW-1451-29	ZW-1452-22	ZW-1453-26	ZW-1454-18	ZW-1456-21
ZW-1457-16	ZW-1458-28	ZW-1459-26	ZW-1469-27	ZW-1470-29	

Zienswijze

Indiener verzoekt duidelijkheid over de aard, inhoud en gevolgen van gebiedspaspoorten.

Indiener

ZW-1379-20	ZW-1380-26	ZW-1381-13	ZW-1383-32	ZW-1384-21	ZW-1392-30
ZW-1396-27	ZW-1397-22	ZW-1399-25	ZW-1399-29	ZW-1401-25	ZW-1405-29

ZW-1425-29

Zienswijze
Indiener verzoekt om inzicht in de effecten van gebiedspaspoorten op toekomstige gebruiks- en ontwikkelmogelijkheden van landbouwgronden.

Indiener					
ZW-0573-17	ZW-0574-18	ZW-0606-16	ZW-0613-21	ZW-0621-18	ZW-0680-18
ZW-0692-10	ZW-0693-8	ZW-0695-8	ZW-0396-1	ZW-0660-1	

Zienswijze
Indiener verzoekt verwijdering gebiedspaspoort vanwege beperking op toekomstige gebruiks- en ontwikkelmogelijkheden van percelen.

Indiener					
ZW-1003-1	ZW-0698-2	ZW-0842-1	ZW-0842-3	ZW-1039-23	ZW-1067-1
ZW-1323-13	ZW-1078-5	ZW-1151-17	ZW-1362-19	ZW-1451-15	ZW-1455-20
ZW-1455-21	ZW-0717-4	ZW-1402-8			

Standpunt GS

Ruimtelijke kwaliteit willen we realiseren door nieuwe initiatieven in de fysieke leefomgeving te verbinden met de bestaande kenmerken en identiteiten van onze (historische) cultuur- en natuurlandschappen. Dat betekent niet alleen het koesteren en beschermen van bestaande kwaliteiten, maar juist ook het versterken en vernieuwen van deze kwaliteiten door ze ontwikkelingsgericht in te zetten. Het beleid is specifiek gericht op nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en niet op het (agrarisch) gebruik en geeft invulling aan het tweede principe van de POVI; recht doen aan kenmerken en identiteit van gebieden. Middels de gebiedspaspoorten laten wij zien hoe wij die kenmerken en identiteit zien en geven daarmee ontwikkelaars inspiratie en handvatten voor ruimtelijke ontwerpkeuzes.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

3.16 Verheldering doel / effect gebiedspaspoorten 2

Zienswijze	**Indiener**
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten niet mogen leiden tot beperkingen bij agrarische bedrijfsontwikkeling en verzoekt duidelijkheid over hun juridische status en gevolgen.	ZW-1363-20 ZW-1370-19
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten niet leiden tot (extra) beperkingen voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven, zolang geen duidelijkheid bestaat over hun juridische status en implicaties.	ZW-1041-10 ZW-1041-9

Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen juridische status hebben.	ZW-0884-23 ZW-0889-17
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten geen belemmeringen opleveren voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven en dat inzicht wordt gegeven in de gevolgen voor toekomstig gebruik.	ZW-0626-15
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten geen belemmeringen opleveren voor exploitatie of ontwikkeling van agrarische bedrijven.	ZW-0652-12
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten geen extra beperkingen opleveren en dat inzicht wordt gegeven in de gevolgen voor toekomstig gebruik en ontwikkeling.	ZW-0714-14
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten geen extra beperkingen opleveren en dat inzicht wordt gegeven in hun gevolgen voor toekomstig agrarisch gebruik en ontwikkeling.	ZW-0732-6
De indiener betwijfelt of het telen van grasland, met in de toekomst wellicht ook andere vormen van akkerbouw, nog mogelijk is onder het gebiedspaspoort ‘bos- en mozaïklandschap'.	ZW-1113-6
De indiener vindt het onduidelijk of/ welke beperkingen gekoppeld zijn aan de aanduiding 'velden’.	ZW-1119-8
De indiener ziet het streefbeeld op de locatie van ‘open landschap met schrale elementen’ als een beperking in de teelten die in de toekomst op dit perceel kunnen worden geteeld en daarmee ook als direct van invloed op de marktwaarde van het perceel.	ZW-1113-8
De ontwerp-POVI legt sterke nadruk op natuur, energie en landschapskwaliteit, maar het agrarisch perspectief ontbreekt naar mening van indiener vaak in de gebiedsafwegingen. Het gebiedspaspoort Beekdalen ligt op een gedeelte van bedrijfslocatie en percelen van indiener. Indiener verzoekt dan ook geen nieuwe belemmeringen op te nemen zonder maatwerk.	ZW-1411-19
De ontwerp-POVI legt sterke nadruk op natuur, energie en landschapskwaliteit, maar het agrarisch perspectief ontbreekt naar mening van indiener vaak in de gebiedsafwegingen. Het gebiedspaspoort Beekdalen ligt op een gedeelte van bedrijfslocatie en percelen van indiener. Indiener verzoekt dan ook in te zetten op een toekomstgericht landbouwbeleid met voldoende ruimte voor bedrijfsontwikkeling en opvolging.	ZW-1411-20
De ontwerp-POVI legt sterke nadruk op natuur, energie en landschapskwaliteit, maar het agrarisch perspectief ontbreekt naar mening van indiener vaak in de gebiedsafwegingen. Het gebiedspaspoort Beekdalen ligt op een gedeelte van bedrijfslocatie en percelen van indiener. Indiener verzoekt dan ook om de agrarische functie en continuïteit expliciet te beschermen.	ZW-1411-18
De percelen van de indiener liggen in gebied dat is aangeduid als: droge heideontginning, natte heideontginning, kampen, beekdal en bos- en mozaïeklandschap. De volledig motivering ontbreekt waaruit blijkt wat de gevolgen zijn van dergelijke aanduiding. Er wordt enkel opgemerkt dat deze gebied moeten worden beschermd en versterkt. Onduidelijk is of op termijn	ZW-1161-21

de gebieden anders ingericht worden of dat er maatregelen zullen worden genomen om een “ideaal beeld” van deze gebieden te creëren.	
Het areaal van de indiener van binnen het gebied 'droge heideontginning'. Het is de indiener niet duidelijk wat de gevolgen zijn van een dergelijke aanduiding voor locatie en de gronden in de toekomst. Onduidelijk is of op termijn de gebieden anders ingericht worden of dat er maatregelen zullen worden genomen om een “ideaal beeld” van deze gebieden te creëren.	ZW-1157-17
Het is de indiener niet duidelijk of de aanduidingen kampen en droge heideontginning voor de indiener beperkingen met zich meebrengt.	ZW-0841-4
Indiener constateert dat de regeling in bepaalde gebieden nog onbekend is en dat dit de toekomstmogelijkheden van deze gebieden nog onzeker maakt; hierom wordt verzocht dat er geen extra maatregelen in de gebiedspaspoorten worden opgenomen of dat deze geschrapt worden.	ZW-0399-1
Indiener geeft aan dat de aanwijzing “Bos- en Mozaïeklandschap” in de directe omgeving van zijn bedrijf onzekerheid geeft en potentieel ruimtelijke beperkingen oplegt voor toekomstige uitbreiding en innovatie.	ZW-0424-2
Indiener geeft aan dat de gebiedspaspoorten 'droge heide ontginning', 'Kampenlandschap', 'Beekdalen' en 'Bos en mozaïek landschappen' op gronden van Van Lin ongewenst zijn.	ZW-1404-10
Indiener geeft aan dat de toegekende gebiedspaspoorten vergunningverlening bemoeilijken of zelfs onmogelijk maken. Hierdoor verwacht indiener een (financieel) nadeel ten opzichte van de huidige situatie.	ZW-0935-5
Indiener geeft aan dat de toewijzing van gebiedspaspoorten hun ontwikkelingsmogelijkheden op gemeentelijk niveau beperkt, wat kan leiden tot bemoeilijkte vergunningverlening en financieel nadeel.	ZW-0169-5
Indiener geeft aan dat de zone beekdal veel impact op zijn landbouwbedrijf kan hebben voor wat betreft bedrijfsvoering en financiële continuïteit.	ZW-0363-3
Indiener geeft aan dat gebiedspaspoorten niet mogen leiden tot extra belemmeringen voor noodzakelijke bedrijfsmatige ontwikkelingen.	ZW-0741-6
Indiener geeft aan dat het Beekdalen-gebiedspaspoort op het perceel is ingetekend en hier niet mee akkoord is, omdat hij in de toekomst mogelijk iets zou willen ontwikkelen als hierop spuitvrije zones worden gevestigd.	ZW-0579-2
Indiener kan zich niet vinden in aanduiding Gebiedspaspoort 'Bos- en mozïeklandschap' omdat de motivering hiertoe ontbreekt en omdat indiener verwacht dat deze aanduiding (vergaande) beperking van het grondgebruik betekent. Indiener stelt voor om de begrenzing van dit gebiedspaspoort af te stemmen op de fysiek aanwezige grens en de gronden aan te duiden als 'Droge Heideontginning'.	ZW-0344-2
Indiener kan zich niet vinden in zonering gebiedspaspoort Bos- en mozaïeklandschap op een specifiek perceel omdat dit landschap niet functioneel aanwezig is en deze aanduiding voor de toekomst naar verwachting beperkingen van het grondgebruik met zich meebrengt.	ZW-0671-5
Indiener stelt dat de toekenning van het gebiedspaspoort ‘Bos- en Mozaïeklandschap’ onterecht is en niet mag leiden tot beperkingen voor de bedrijfsvoering.	ZW-0868-10

Indiener stelt dat eventuele beleidswaarden die aan gebiedsaanduidingen zijn verbonden, niet mogen worden toegepast op bestaande bouwkavels en bedrijfslocaties.	ZW-1375-4
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten onduidelijk zijn en dat hun juridische status niet helder is, wat rechtsonzekerheid veroorzaakt.	ZW-1071-19
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten onduidelijk zijn en rechtsonzekerheid scheppen, omdat hun juridische status en gevolgen niet helder zijn.	ZW-1053-20
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten onvoldoende duidelijk zijn en hun juridische status onhelder is, wat leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-1072-18
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten onvoldoende duidelijk zijn qua status en gevolgen, en verzoekt dat deze uitsluitend informatief zijn en geen belemmeringen opleveren voor agrarische ontwikkeling.	ZW-1152-14
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten onvoldoende duidelijk zijn qua status en gevolgen, wat leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-1133-13
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten onvoldoende duidelijk zijn qua status en werking, wat leidt tot verwarring en rechtsonzekerheid.	ZW-1074-10
Indiener stelt dat gebiedspaspoorten zoals ‘Beekdalen’ en ‘Bos- en mozaïeklandschap’ willekeurig zijn toegekend en dat hun juridische status onduidelijk is.	ZW-0972-19
Indiener stelt dat zolang er geen duidelijkheid bestaat over de aard, inhoud en reikwijdte van gebiedspaspoorten en bijbehorende instructieregels, deze geen aanvullende beperkingen mogen opleveren.	ZW-1334-19 ZW-1363-21 ZW-1370-20
Indiener tekent bezwaar aan tegen toepassing van gebiedspaspoort bos en mozaïeklandschap voor enkele percelen en verzoek om compensatie voor waardedaling wanneer bezwaar wordt afgewezen.	ZW-0916-1
Indiener verzoekt dat de aanduidingen ‘Kampen’ en ‘Beekdalen’ voor de percelen worden geschrapt en dat gebiedspaspoorten geen extra beperkingen opleveren voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven.	ZW-0693-4
Indiener verzoekt dat de landbouwkundige waarden van gronden blijvend worden gewaarborgd en dat gebiedspaspoorten geen belemmeringen opleveren voor exploitatie of ontwikkeling.	ZW-0621-17
Indiener verzoekt dat de provincie inzicht geeft in de effecten van gebiedspaspoorten en dat deze uitsluitend informatief en niet-beperkend zijn.	ZW-1045-21
Indiener verzoekt dat de provincie inzicht geeft in de effecten van gebiedspaspoorten en garandeert dat deze geen extra beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik.	ZW-1050-20
Indiener verzoekt dat de provincie inzicht geeft in de effecten van gebiedspaspoorten op gebruiks- en ontwikkelmogelijkheden en garandeert dat deze geen extra beperkingen opleveren.	ZW-1042-21
Indiener verzoekt dat de provincie waarborgt dat landbouwkundige waarden van percelen behouden blijven en dat de effecten van gebiedspaspoorten op mogelijke ontwikkelingen inzichtelijk worden gemaakt.	ZW-0940-17

Indiener verzoekt dat duidelijkheid wordt gegeven over de effecten van gebiedspaspoorten op agrarisch gebruik en bedrijfsontwikkeling, en dat deze geen aanvullende beperkingen opleveren.	ZW-1079-12
Indiener verzoekt dat gebiedsaanduidingen en gebiedspaspoorten geen aanvullende beperkingen opleveren zolang er geen duidelijkheid bestaat over de aard, inhoud en reikwijdte van de bijbehorende instructieregels. Indien beperkingen toch worden opgelegd, dient de provincie herinrichting of vrijwillige kavelruil in te zetten om de agrarische bedrijfsvoering te waarborgen.	ZW-1305-6
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten expliciet informatief worden gemaakt en geen juridische status hebben.	ZW-0830-22
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten expliciet informatief worden gemaakt zonder juridische status en dat bestaande agrarische functies daarin als structureel en volwaardig worden erkend.	ZW-0810-18
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten geen belemmeringen opleveren en dat inzicht wordt gegeven in hun gevolgen voor agrarisch gebruik en ontwikkeling.	ZW-0681-12
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten geen belemmeringen opleveren voor agrarisch gebruik of ontwikkeling van bedrijven.	ZW-0574-16
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten geen juridische beperkingen opleveren en uitsluitend informatief worden gebruikt, zonder gevolgen voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven.	ZW-0850-13
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten niet in de Omgevingsvisie worden opgenomen zolang hun juridische status en gevolgen onduidelijk zijn.	ZW-1074-11
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen aanvullende beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik of bedrijfsontwikkeling.	ZW-1053-21
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen aanvullende beperkingen opleveren.	ZW-1072-19
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen belemmeringen opleveren voor agrarisch gebruik of toekomstige ontwikkeling.	ZW-1033-23
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik.	ZW-1044-19
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen beperkingen opleveren voor gebruik of ontwikkeling van agrarische bedrijven.	ZW-0972-20
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen extra beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik.	ZW-1071-20
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen juridische gevolgen hebben voor exploitatie of ontwikkelmogelijkheden	ZW-1058-17
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen juridische status krijgen die de bedrijfsvoering of ontwikkelingsmogelijkheden beperken.	ZW-1154-19

Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen juridische status krijgen die de exploitatie of ontwikkelmogelijkheden van agrarische bedrijven belemmert.	ZW-1095-19
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen juridische status krijgen die de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven beperken.	ZW-1146-13
Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen juridische status krijgen die de ontwikkelmogelijkheden van agrarische bedrijven belemmert.	ZW-1133-14
Indiener verzoekt dat het gebiedspaspoort ‘Bos- en mozaïeklandschap’ buiten de bedrijfslocatie wordt gepositioneerd en dat gebiedspaspoorten alleen informatief zijn, zonder juridische gevolgen.	ZW-0940-8
Indiener verzoekt dat inzicht wordt gegeven in de gevolgen van gebiedspaspoorten voor toekomstige gebruiks- en ontwikkelmogelijkheden en dat deze geen beperkingen opleveren.	ZW-0737-25
Indiener verzoekt dat landbouwkundige waarden van percelen blijvend worden beschermd en dat de provincie inzicht geeft in de effecten van gebiedspaspoorten op toekomstige ontwikkelmogelijkheden.	ZW-0996-12
Indiener verzoekt duidelijkheid te verschaffen over de betekenis en effecten van gebiedspaspoorten en te garanderen dat deze geen beperkingen opleveren voor agrarische bedrijfsontwikkeling.	ZW-1307-9
Indiener verzoekt om de huiskavel en aangrenzende gronden niet onder een gebiedspaspoort te brengen dat de ontwikkelmogelijkheden onnodig beperkt.	ZW-0962-2
Indiener verzoekt om de percelen in zijn agrarische bedrijfsvoering niet onder een gebiedspaspoort te brengen om te voorkomen dat ontwikkelmogelijkheden onnodig worden beperkt.	ZW-0992-2
Indiener verzoekt om inzicht in de juridische en feitelijke status van gebiedspaspoorten en hun doorwerking naar ontwikkel- en gebruiksmogelijkheden van landbouwgronden.	ZW-0322-19
Indiener verzoekt om versoepeling van de regels binnen gebiedspaspoorten, zoals steile helling, flauwe helling, beekdal en rivierdal, om landbouwactiviteiten te ondersteunen.	ZW-0822-6
Indiener verzoekt te garanderen dat de nieuwe gebiedsaanduidingen geen extra beperkingen opleveren voor de bedrijfsvoering en ontwikkelmogelijkheden.	ZW-1193-19
Indiener verzoekt te garanderen dat gebiedspaspoorten geen beperkingen opleveren voor exploitatie en ontwikkeling van het mobiliteitscentrum.	ZW-1414-17
Indiener verzoekt u om de aanduidingen Bos- en Mozaïeklandschap niet in de definitieve Omgevingsvisie op te nemen, zolang geen duidelijkheid bestaat over hun status, werking en implicaties voor de praktijk.	ZW-1074-12
Indiener vraagt zich af hoe de ontwerpvisie beoordeeld kan worden, gezien de onduidelijke effecten van stapeling en zogenoemde gebiedspaspoorten.	ZW-0833-7
Indiener vraagt zich af of de gebiedspaspoorten zoals 'Kampen', 'Natte Heideontginning', 'Beekdal', en 'Bos- en Mozaiëklandschap' beperkingen opleveren voor ontwikkelingsmogelijkheden en gebruik van landbouwgrond.	ZW-0835-3

Indieners stellen dat aanwijzing van rivierdalzones en beekdalzones foutief en verwarrend is en verzoekt dit te corrigeren of te verwijderen.	ZW-1356-13
Indieners stellen dat gebiedspaspoorten niet mogen leiden tot beperkingen bij agrarische bedrijfsontwikkeling en verzoekt duidelijkheid over hun betekenis en gevolgen.	ZW-1356-21
Indieners stellen dat zolang er geen duidelijkheid bestaat over de aard, inhoud en reikwijdte van gebiedspaspoorten en bijbehorende instructieregels, deze geen beperkingen mogen opleveren.	ZW-1356-22

Zienswijze

Indiener stelt dat gebiedspaspoorten niet mogen leiden tot belemmeringen bij agrarische bedrijfsontwikkeling en verzoekt duidelijkheid over hun betekenis en gevolgen

Indiener

ZW-1196-13	ZW-1239-13	ZW-1259-11	ZW-1217-12	ZW-1232-12	ZW-1241-13
ZW-1244-14	ZW-1270-15	ZW-1293-9	ZW-1323-19	ZW-1334-18	ZW-1349-16

Zienswijze

Indiener stelt dat gebiedspaspoorten niet mogen leiden tot beperkingen bij agrarische bedrijfsontwikkeling.

Indiener

ZW-1375-9	ZW-1379-19	ZW-1380-25	ZW-1381-12	ZW-1383-31	ZW-1384-20
ZW-1392-29	ZW-1396-26	ZW-1397-21	ZW-1399-24	ZW-1401-24	ZW-1405-28
ZW-1425-28					

Zienswijze

Indiener stelt dat gebiedspaspoorten onvoldoende duidelijk zijn en niet mogen leiden tot (extra) beperkingen voor agrarische bedrijven.

Indiener

ZW-1140-17	ZW-1141-24	ZW-1151-16	ZW-1154-18	ZW-1166-18	ZW-1095-18
ZW-1137-17	ZW-1058-16				

Zienswijze

Indiener stelt dat gebiedspaspoorten onvoldoende duidelijk zijn in aard en juridische status.

Indiener

ZW-1414-15	ZW-1426-28	ZW-1427-15	ZW-1428-25	ZW-1433-21	ZW-1434-23
ZW-1442-17	ZW-1451-28	ZW-1452-21	ZW-1453-25	ZW-1454-17	ZW-1456-20
ZW-1457-15	ZW-1458-26	ZW-1458-27	ZW-1459-25	ZW-1469-26	ZW-1470-28

Zienswijze

Indiener stelt dat gebiedspaspoorten onvoldoende duidelijk zijn qua status en gevolgen en niet mogen leiden tot belemmeringen voor agrarische ontwikkeling.

Indiener

ZW-1146-12 ZW-1101-17 ZW-1122-19 ZW-1134-17

Zienswijze

Indiener stelt dat onduidelijk is wat de gevolgen zijn van de aanduiding van bepaalde gebiedspaspoorten voor zijn gronden c.q. 2 productielocaties

Indiener

ZW-0582-3 ZW-0582-4 ZW-0593-4 ZW-0593-5 ZW-1436-4 ZW-1436-5

Zienswijze

Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten geen belemmeringen opleveren voor exploitatie of ontwikkeling van agrarische bedrijven.

Indiener

ZW-0573-15 ZW-0606-14 ZW-0613-19 ZW-0680-16

Zienswijze

Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten geen (extra) beperkingen opleveren en dat inzicht wordt gegeven in hun gevolgen voor toekomstig gebruik en ontwikkelingsmogelijkheden van landbouwgronden.

Indiener

ZW-0734-18 ZW-0722-10 ZW-0723-9 ZW-0696-13 ZW-0697-11 ZW-0715-11

Zienswijze

Indiener verzoekt dat gebiedspaspoorten uitsluitend informatief zijn en geen juridische status krijgen die agrarische ontwikkeling belemmert.

Indiener

ZW-1101-18 ZW-1122-20 ZW-1134-18 ZW-1137-18 ZW-1140-18 ZW-1141-25

Zienswijze

Indiener verzoekt duidelijkheid te verschaffen over de effecten van gebiedspaspoorten op de ontwikkelingsmogelijkheden van de gronden.

Indiener

ZW-1249-9 ZW-1185-14 ZW-1189-20 ZW-1193-21 ZW-1193-22 ZW-1196-16
ZW-1254-11 ZW-0932-11 ZW-0851-25

Zienswijze

Indiener verzoekt te garanderen dat gebiedspaspoorten geen beperkingen opleveren voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische percelen.

Indiener

ZW-1375-11 ZW-1379-21 ZW-1380-27 ZW-1381-14 ZW-1383-33 ZW-1384-22

ZW-1392-31	ZW-1396-28	ZW-1397-23	ZW-1399-26	ZW-1399-30	ZW-1401-26
ZW-1405-30	ZW-1425-30	ZW-1426-30	ZW-1427-17	ZW-1428-27	ZW-1433-23
ZW-1434-25	ZW-1442-19	ZW-1451-30	ZW-1452-23	ZW-1453-27	ZW-1454-19
ZW-1456-22	ZW-1457-17	ZW-1458-29	ZW-1459-27	ZW-1469-28	ZW-1470-30

Zienswijze
Indiener stelt dat de status en betekenis van gebiedspaspoorten onduidelijk zijn en dat deze niet mogen leiden tot beperkingen voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven.

Indiener				
ZW-0734-17	ZW-0884-22	ZW-0737-24	ZW-0830-21	ZW-0889-16

Standpunt GS

Ruimtelijke kwaliteit willen we realiseren door nieuwe initiatieven in de fysieke leefomgeving te verbinden met de bestaande kenmerken en identiteiten van onze (historische) cultuur- en natuurlandschappen. Dat betekent niet alleen het koesteren en beschermen van bestaande kwaliteiten, maar juist ook het versterken en vernieuwen van deze kwaliteiten door ze ontwikkelingsgericht in te zetten. Het beleid is specifiek gericht op nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en niet op het (agrarisch) gebruik en geeft invulling aan het tweede principe van de POVI; recht doen aan kenmerken en identiteit van gebieden. Middels de gebiedspaspoorten laten wij zien hoe wij die kenmerken en identiteit zien en geven daarmee ontwikkelaars inspiratie en handvatten voor ruimtelijke ontwerpkeuzes.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

3.17 Verzoek om maatwerk bij ruimtelijke kwaliteit/ gebiedspaspoorten

Zienswijze	**Indiener**
De indiener vraagt of gemeenten ook meepraten over de op te stellen gebiedspaspoorten.	ZW-1479-30
Indiener constateert dat het hoofdstuk over ruimtelijke kwaliteit in de POVI versterking behoeft, met name in termen van een brede benadering, duidelijkheid over rolverdeling en ruimte voor lokaal maatwerk.	ZW-0196-51
Indiener constateert dat in paragraaf 4.4 gemeenten en initiatiefnemers bij functiewijzigingen een motiveringsplicht hebben ten aanzien van de ruimtelijke inpassing en gebiedsidentiteit, mede op basis van gebiedspaspoorten en ontwerpend onderzoek. Indiener vraagt zich af of de huidige gebiedspaspoorten voldoende concreet en actueel zijn om deze motiveringsplicht daadwerkelijk te ondersteunen.	ZW-0317-177
Indiener geeft aan dat artikel 1.2 van de Omgevingswet het begrip “omgevingskwaliteit” introduceert, waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn	ZW-0237-31

voor de invulling hiervan. Indiener geeft aan dat paragraaf 4.4 erg ver gaat en vraagt zich af of de provincie van mening is dat gemeenten steken laten vallen, en of de omgevingsvisie het juiste instrument is om hierop in te gaan.	
Indiener geeft aan dat er ook ruimte voor andere ruimtelijke en landschappelijk kwaliteitskaders zou moeten zijn.	ZW-0313-3
Indiener geeft aan dat er vragen zijn over het detailniveau van gebiedspaspoorten, zoals in Maasgouw, waar per hectare een specifiek gebiedspaspoort wordt aangeduid. Er wordt gevraagd of gebiedspaspoorten op dit gedetailleerde niveau bedoeld zijn of primair gericht moeten blijven op bredere landschappelijke structuren.	ZW-0188-18
Indiener geeft aan dat in paragraaf 4.6.1 de kernkwaliteiten in de GroenBlauwe Landbouwzone genoemd worden, en vraagt waarom er een aantal gebiedsvisies gemaakt is, zoals voor het Maasdal, Bleijenbeek Energielandgoed Wellsmeer. Hoe zijn deze gebieden. Indiener vraagt zich af hoe de provincie met de vastgestelde gemeentelijke visies om wil gaan?	ZW-1473-141
Indiener geeft aan dat om de ruimtelijke kwaliteit te duiden in de POVI de zogenaamde gebiedspaspoorten geïntroduceerd zijn. Op zichzelf is dit een prima benadering om ruimtelijke kwaliteit in beeld te brengen. Er ligt echter al veel stuk dat betrekking heeft op ruimtelijke kwaliteit. Op gemeentelijk niveau, op regionaal niveau (denk aan het ontwerpend onderzoek), maar ook op provinciaal niveau (denk aan het Panorama Maasvallei). Uit de tekst blijkt niet dat hier gebruik van wordt gemaakt, maar ook niet hoe de provincie om wil gaan met stuk dat al op gemeentenniveau is vastgesteld en in gebruik is. Indiener verzoekt om duidelijkheid te geven hoe er met stuk omtrent ruimtelijke kwaliteit dient te worden omgegaan en hoe zich dit tot elkaar verhoudt. De gebiedspaspoorten wordt vooral als inspiratie gezien en het wordt gevraagd om het te verankeren in de POVI en/of verordening.	ZW-0313-36
Indiener geeft aan dat onduidelijk is hoe gebiedspaspoorten zich verhouden tot bestaande beleidsdocumenten, zoals de Omgevingsvisie van de gemeente en de daarin genoemde waarden en kenmerken van gebieden.	ZW-0317-179
Indiener roept op tot een breder en mensgerichter beleid voor ruimtelijke kwaliteit, verduidelijking van de rolverdeling met gemeenten, meer ruimte voor lokaal beleid en maatwerk, en aandacht voor innovatieve ontwikkelingen in het buitengebied.	ZW-0196-58
Indiener verzoekt kritisch te kijken naar de gebiedspaspoorten en in samenspraak met gemeenten te komen tot verbeterde, toetsbare gebiedspaspoorten en een duidelijkere waardering ten opzichte van het bestaand beleid.	ZW-0317-181
Indiener verzoekt om gefaseerde implementatie van ruimtelijke keuzes met ruimte voor gebiedsspecifieke uitwerking.	ZW-0738-5
Indiener vraagt om verduidelijking van de rolverdeling tussen provincie en gemeenten, waarbij gemeenten primair verantwoordelijk zijn voor omgevingskwaliteit.	ZW-0196-55
Volgens indiener vormen de kernkwaliteiten de dragende waarden die landschappen herkenbaar en onderscheidend maken. Gemeenten hebben op grond van de motiveringsplicht de verantwoordelijkheid om in de	ZW-1035-17

toelichting op omgevingsplannen en omgevingsplanactiviteiten expliciet te maken hoe de bescherming en eventuele versterking van deze kernkwaliteiten wordt gewaarborgd. Indiener meent dat de effectiviteit van deze plicht staat of valt met de mate van toetsbaarheid. Indiener stelt dat het op dit moment ontbreekt aan een provinciale beoordelingssystematiek, waardoor verschillen ontstaan in interpretatie en toepassing tussen gemeenten. Dit leidt volgens indiener tot ongelijkheid in bescherming en tot onzekerheid in de uitvoeringspraktijk.	
Indiener geeft aan dat de vraag is of de huidige gebiedspaspoorten voldoende concreet en actueel zijn om deze motiveringsplicht daadwerkelijk te ondersteunen.	ZW-0317-178

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de gebiedspaspoorten een goede manier zijn om ruimtelijke kwaliteit in beeld te brengen, maar dat er al veel bestaande stukken over dit onderwerp zijn op gemeentelijk, regionaal en provinciaal niveau. Indiener geeft aan dat onduidelijk is hoe de provincie deze bestaande stukken wil gebruiken of zich daartoe wil verhouden, en verzoekt hier duidelijkheid over te geven.

Indiener					
ZW-0166-40	ZW-0186-50	ZW-0224-44	ZW-0237-30	ZW-0240-35	ZW-0241-30
ZW-0242-38	ZW-0317-50	ZW-1236-35	ZW-1473-30	ZW-1479-82	ZW-0278-50

Standpunt GS

Ruimtelijke kwaliteit zien wij als de ruimtelijke dimensie van omgevingskwaliteit en gaat over de goede functie op de goede plek en op de goede manier aangepast aan de kenmerken en identiteit van de omgeving. De kenmerken en identiteit van de omgeving hebben wij geduid in de gebiedspaspoorten en aanvullend hebben wij ontwerpbeginselen uitgewerkt. Met de gebiedspaspoorten en de ontwerpbeginselen geven we op een abstract, provinciaal niveau inzicht in de bestaande kenmerken en identiteiten. Ze bieden inspiratie en handvatten voor ruimtelijke ontwerpkeuzes. Daarmee willen we echter nationale- en/of gemeentelijke ruimtelijke kwaliteitsinstrumenten niet uitsluiten.

Thema's met betrekking tot een gezonde en veilige leefomgeving komen aan bod in hoofdstuk 8 van de Omgevingsvisie en zien wij niet als onderdeel van de ruimtelijke kwaliteit.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 4, paragraaf 4.4 van

‘Bij functiewijzigingen in de planvorming hebben gemeenten en initiatiefnemers een motiveringsplicht. Ze moeten in de toelichting op nieuwe omgevingsplannen of omgevingsplanactiviteiten aangeven hoe de ontwikkeling zich in brede ruimtelijke zin verhoudt tot de omgevingskenmerken en identiteiten van de gebieden (gebiedspaspoorten). Dat moeten ze aantonen met ontwerpend onderzoek, onder verwijzing naar de ontwerpbeginselen.’

naar

Bij een omgevingsplan dat betrekking heeft op een ruimtelijk initiatief met een omvang groter dan 50m2 gelegen in het landelijk gebied hebben gemeenten een motiveringsplicht m.b.t. ruimtelijke kwaliteit. Gemeenten dienen in de toelichting op nieuwe omgevingsplannen of omgevingsplanactiviteiten aan te geven hoe de ontwikkeling zich in positieve zin verhoudt tot de omgevingskenmerken en identiteiten van de gebieden. Daarbij, ter inspiratie, gebruikmakend van de gebiedspaspoorten en ontwerpbeginselen en/of andere ruimtelijke- en landschappelijke kwaliteitskaders (betreffen geen toetsingskaders).

3.18 Verzoeken tot aanpassing kaartbeeld gebiedspaspoorten

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat op sommige plekken in de gemeente Valkenburg beekdalen zijn ingetekend die helemaal niet bestaan, en waar volgens indiener zelfs nooit water heeft gelopen.	ZW-1358-35
Indiener geeft aan dat ingetekende oppervlakten als beekdal niet juist zijn, omdat er op perceel Y76 geen water stroomt en een weg het perceel doorsnijdt, waardoor het technisch onmogelijk is als beekdal te functioneren	ZW-1125-5
De indiener constateert dat op de eigen locatie meerdere gebiedspaspoorten zijn aangewezen, terwijl de landschappelijke kenmerken van de locatie wegens de industriële inrichting en ontwikkelingen ter plekke in de praktijk verdwenen zijn. Hierbij constateert de indiener ook dat op vergelijkbare andere locaties geen gebiedspaspoorten zijn aangewezen. De indiener verzoekt daarom om de gebiedspaspoorten op de eigen locatie te verwijderen, in lijn met vergelijkbare locaties en gelet op andere aanduidingen op de locatie die aangeven dat industriële activiteiten voorrang hebben. Ter ondersteuning heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-14
De indiener geeft aan dat de aanduiding ‘beekdal’ onlogisch is voor het perceel van de indiener in verband met de hoogteligging van het perceel en dit is in de vigerende visie en verordening dan ook niet van toepassing.	ZW-1158-2
De indiener geeft aan dat de aanduiding ‘beekdal’ onlogisch is voor het perceel van de indiener in verband met de hoogteligging van het perceel en dit is in de vigerende visie en verordening dan ook niet van toepassing. De indiener verzoekt de aanduiding Beekdal te verwijderen van de percelen van de indiener om toekomstige beperkingen voor de bedrijfsvoering te voorkomen. Zie zienswijze voor locaties.	ZW-1119-7
De indiener vraagt hoe het 'landschapskader Noord- en Midden-Limburg' uit 2009 zich verhoudt tot de nieuwe gebiedspaspoorten. In het landschapskader zijn 9 gebieden beschreven, terwijl in het huidige concept sprake is van 12 gebieden.	ZW-1479-29

De indiener vraagt om een goede analyse van de gebiedspaspoorten voor NML (Noord- en Midden-Limburg) en een nieuwe analyse en indeling van de sublandschapstypen.	ZW-1479-36
De indiener vraagt waar de 12 onderscheiden gebieden liggen en hoe deze zich verhouden tot de gebiedspaspoorten.	ZW-1479-37
Dwars over het bedrijf Karreveld 10 en 10a loopt een verbinding met landschapselementen. Dit is een onjuiste indeling. het is onmogelijk dwars door bebouwing landschapselementen te creëren. Dit dient te worden aangepast.	ZW-1226-6
Het bedrijf van indiener is gelegen binnen een “kampenlandschap”. Aan de zuidoostzijde ligt een groensingel. Een groensingel is volgens indiener niet te beschouwen als een landschap. Indiener verzoekt dan ook om de aanduiding “bos- en mozaïeklandschap” te verwijderen.	ZW-0355-4
In de povi worden gebiedspaspoorten genoemd voor het beschrijven van de specifieke karakteristieken van een gebied. Indiener geeft aan dat deze paspoorten niet nieuw zijn en in de huidige situatie gekoppeld aan het buitengebied. Indiener vraagt of deze ook gaan gelden voor het bebouwde gebied.	ZW-0314-171
Indiener constateert dat de bebouwing op bouwvlak zich gedeeltelijk bevindt in droge heide ontginningen en gedeeltelijk in plateau ontginningen en vraagt om een onderbouwing.	ZW-0916-5
Indiener constateert dat op het achterste deel van het woonperceel gelegen aan de Danielweg 14 te Melderslo de aanduiding “Natte laagten” én de aanduiding “Droge Heideontginningen” heeft gekregen. Indiener meent dat deze aanduidingen tegenstrijdig zijn. Indiener meent dat de aanduiding ‘Natte Laagten’ het onmogelijk of zeer lastig maakt om te bouwen in de achtertuin en dit een ongewenste ontwikkeling is gezien het woningtekort en de mantelzorg. Het perceel van indiener ligt teven binnen het ‘verwevingsgebied’. Binnen deze gebiedsaanduiding zijn de genoemde voorzieningen juist wél mogelijk en in beginsel als passend beoordeeld. Indiener stelt voor om de aanduiding “Natte Laagten” niet over woonpercelen en tuinen te leggen. Indien de aanduiding ‘Natte Laagten’ niet gewijzigd wordt dan verzoekt indiener om in de beleidsmatige omschrijving in de POVI meer ruimte te bieden, zodat er toch “rode ontwikkelingen” in het gebied met de ‘Natte Laagten’ mogelijk blijven in het verwevingsgebied zoals compenserende maatregelen die de “sponswerking” bevorderen, zoals infiltratievoorzieningen.	ZW-0442-1
Indiener geeft aan dat de aanduiding van hellingen niet correct is en dat de steilheid van hellingen vaak niet overeenkomt met de aangegeven 18%.	ZW-0375-2
Indiener geeft aan dat de beekdalen (Kaart 2 - Gebiedspaspoorten) ten onrechte midden in het bos- en mozaïeklandschap zijn weergegeven, inclusief een vlek bij de Kesselseweg en kleine snippers bij Bakheide en Nieuwstraat, wat vreemde structuren oplevert.	ZW-0237-132
Indiener geeft aan dat de gebiedspaspoorten slordig zijn ingetekend, waarbij ze soms door dorpen lopen en de grenzen van de bebouwde kom niet	ZW-1236-213

worden gerespecteerd. Op andere plekken in het buitengebied ontbreekt een paspoort, waardoor daar niets van toepassing is.	
Indiener geeft aan dat de kleurcodering van percelen onduidelijk is. Dit loopt door elkaar of zit gedeeltelijk in een perceel. Het is praktisch onmogelijk om dit te bewerken cq uit te voeren.	ZW-0480-1
Indiener geeft aan dat droge heideontginningen ten onrechte zichtbaar zijn op de kaart 2 - Gebiedspaspoorten aan de Maas, wat incorrect is.	ZW-0237-134
Indiener geeft aan dat een aantal gebieden in de Omgevingsverordening waren aangegeven als ‘Beekdal’, in de Ontwerpvisie worden deze dubbel benoemd als ‘Beekdal’ (als gebiedspaspoort) en ook als ‘Droogdal’. In een gebied dat wordt benoemd als ‘Beekdal’ is ook een feitelijke beek aanwezig. Dat kan niet tevens ‘Droogdal’, waar geen permanente waterloop in aanwezig is, zijn. Steller vraagt deze fout te herstellen.	ZW-0741-13
Indiener geeft aan dat er fouten zijn geconstateerd in Kaart 2 - Gebiedspaspoorten.	ZW-0237-131
Indiener geeft aan dat grenzen van droge heide ontginningen en plateau ontginningen door het bouwblok lopen, wat verwarring veroorzaakt.	ZW-1125-6
Indiener geeft aan dat het bos- en mozaïeklandschap (Kaart 2 - Gebiedspaspoorten) ten onrechte doorloopt tot in de kern, parallel aan de Rijksweg en het spoor (zuidzijde van de gemeente), en dat ook op de Pastoor Vranckenlaan en Broeklaan kleine snippers in achtertuinen zijn aangegeven, wat niet gewenst is.	ZW-0237-133
Indiener geeft aan dat in de gebiedspaspoorten te veel fouten staan om allemaal te noemen en geeft een aantal voorbeelden.	ZW-0188-77
Indiener geeft aan dat percelen die vlak liggen of licht glooien ten onrechte worden aangemerkt als zijnde sterke hellingen.	ZW-0172-6
Indiener geeft aan dat stedelijke bebouwing in het Beekdalgebied ten noorden van Eijsden ongewenst is.	ZW-0538-2
Indiener heeft meerdere vragen omtrent het kaartmateriaal bij de POVI. Rivier de Geul is in verschillende zonering anders aangeduid - De Geul is niet overal aangeduid als beekdal ("laatste stuk", Molenveldweg, Watervalderbeek. - "laatste stuk" van de Watervalderbeek is geen droogdal	ZW-0238-124
Indiener kan zich niet vinden in de grootte van de aanduiding Gebiedspaspoort Beekdalen op diverse percelen omdat die groter is dan de aanduiding Groenblauwe Landbouwzone (beekdalen) en verzoekt om aanpassing.	ZW-0594-2
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Gebiedspaspoort 'Beekdalen' op enkele percelen omdat hier geen sprake is van een beekdal en verzoekt de provincie deze aanduiding te vervangen door "Droge Heideontginng' en 'Natte heideontginning'.	ZW-0691-2
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Gebiedspaspoort Bos- en Mozaïeklandschap omdat er functioneel geen bos en mozaïeklandschap aanwezig is. Indiener verzoekt de provincie om dit te vervangen door het Gebiedspaspoort Velden.	ZW-0648-2

Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Gebiedspaspoort 'Bos- en mozaïeklandschap' op een kavel in het gebied en verzoekt om een toelichting of het verwijderen van deze aanduiding.	ZW-0361-2
Indiener kan zich niet vinden in de aanwijzing van het Gebiedspaspoort Beekdalen van diverse percelen en vraagt de provincie deze aanduiding te wijzigen in Gebiedspaspoort Natte Heideontginning.	ZW-0296-2
Indiener kan zich niet vinden in de breedte van de aanduiding Beekdal van de Kwistbeek nu onduidelijk is welke consequenties dit heeft en verzoekt de provincie de breedte van het beekdal van de geldende omgevingsverordening aan te houden.	ZW-0294-2
Indiener kan zich niet vinden in de Gebiedspaspoorten die rond zijn huiskavel en de directe omgeving liggen en vraagt de provincie en de zonering Bos- en mozaïeklandschap te wijzigen in Droge heideontginning.	ZW-0555-3
Indiener kan zich niet vinden in de zonering gebiedspaspoort Bos- en mozaIeklandschap op de huiskavel omdat dit naar verwachting een beperking voor een eventuele uitbreiding van de aanwezige loods kan betekenen.	ZW-0289-2
Indiener kan zich niet vinden in het aantal gebiedspaspoorten op zijn gronden waardoor alles versnipperd is en het overzicht ontbreekt en verzoekt de provincie de zoneringen van de gebiedspaspoorten nauwkeurig te bekijken en meer structuur aan te brengen.	ZW-0707-3
Indiener kan zich niet vinden in het aanwijzen van het Gebiedspaspoort Bos- en mozaïeklandschap en verzoekt de provincie deze te wijzigen in Droge heideontginning.	ZW-0590-3
Indiener kan zich niet vinden in het feit dat zijn bedrijf is onderverdeeld in 5 Gebiedspaspoorten en verzoekt de provincie om heroverweging en het aanbrengen van meer structuur.	ZW-0347-2
Indiener kan zich niet vinden in het feit dat zijn huiskavel is onderverdeeld in 5 Gebiedspaspoorten en verzoekt de provincie de gebiedspaspoorten Bos- en mozaïeklandschap en Beekdalen te wijzigen in Natte heideontginning.	ZW-0290-2
Indiener kan zich niet vinden in het feit dat zijn huiskavel is onderverdeeld in 6 Gebiedspaspoorten en verzoekt de provincie om heroverweging en het aanbrengen van meer structuur.	ZW-0343-2 ZW-0663-3
Indiener kan zich niet vinden in het feit dat zijn kavel is onderverdeeld in 5 gebiedspaspoorten en verzoekt om een heroverweging, met name het gebiedspaspoort Bos en mozaïeklandschap dat onterecht zou zijn aangebracht.	ZW-0599-2
Indiener kan zich niet vinden in vergroting van het beekdal ten opzichte van de huidige omgevingsverordening. Een duidelijke motivering ontbreekt en onduidelijk is welke beperkingen van het grondgebruik dit met zich meebrengt.	ZW-0292-2
Indiener merkt bij paragraaf 4.5.1 op: De kaart van het gebiedspaspoort beekdalen komt niet overeen met kaart beekdalen en natte laagten binnen de groenblauwe landbouwzone. In het gebiedspaspoort zijn ook de droogdalen opgenomen als beekdal, dit is feitelijk gezien niet juist. Verzoek	ZW-1204-86

om de kaarten "Beekdalen en natte laagten" en het gebiedspaspoort overeen te laten komen.	
Indiener merkt bij paragraaf 4.5.1 op: Limburg is kenmerkend gezien de vele bronnen en bronbeekjes, voornamelijk gelegen in het zuiden. Deze bronnen en bronbeekjes zijn ecologisch gezien zo waardevol en kenmerkend voor het gebied, dat we verzoeken deze als apart gebiedspaspoort op te nemen. Nu staan ze onder het gebiedspaspoort beekdalen, maar dit is niet juist, omdat er geomorfologisch gezien geen beekdal aanwezig is.	ZW-1204-85
Indiener merkt op dat zijn bedrijfslocatie niet voldoet aan de kenmerken van Cultuurlandschap en verzoekt derhalve om het 'Gebiedspaspoort Bos- en mozaïeklandschap' van zijn gronden te verwijderen.	ZW-1302-2
Indiener stelt dat de aanduiding van een bedrijfslocatie met het gebiedspaspoort 'Bos- en mozaïeklandschap' onjuist is, omdat dit niet aansluit bij intensief agrarisch en recreatief gebruik.	ZW-0940-7
Indiener stelt dat de aanduidingen 'beekdal' en 'droogdal' foutief en verwarrend zijn gebruikt en dat dit in de visie moet worden gecorrigeerd.	ZW-0979-22
Indiener stelt dat de benamingen 'Beekdal' en 'Droogdal' foutief en verwarrend worden gebruikt en verzoekt dit te herstellen.	ZW-1077-15
Indiener stelt dat de dubbelbenaming van gebieden als 'Beekdal' en 'Droogdal' foutief en verwarrend is en hersteld moet worden.	ZW-1101-19
Indiener stelt dat de dubbelbenaming van gebieden als 'Beekdal' en 'Droogdal' foutief en verwarrend is en verzoekt dit te herstellen.	ZW-1122-21
Indiener stelt dat de dubbele gebiedsbenaming 'Beekdal' en 'Droogdal' foutief en verwarrend is en verzoekt dit te corrigeren.	ZW-1259-13
Indiener stelt dat de gebiedspaspoorten "natte-heide ontginning" en "bos- en mozaïeklandschap" ten onrechte over het bedrijfscomplex zijn gelegd en verzoekt om deze aanduidingen te corrigeren.	ZW-0450-6
Indiener tekent bezwaar aan tegen toepassing van gebiedspaspoort droogdal voor enkele percelen aangezien hier nooit water stroomt en geeft aan dat nota bene op een van de percelen het droogdal wordt doorsneden door een weg die hoger ligt als het perceel.	ZW-0916-3
Indiener verzoekt dat het gebiedspaspoort 'Bos- en Mozaïeklandschap' van de huiskavel en erfbeplanting wordt verwijderd.	ZW-0868-11
Indiener verzoekt de provincie om de begrenzing van het Gebiedspaspoort Beekdal aan te passen aan de begrenzing van de Groenblauwe Landbouwzone (beekdal).	ZW-0663-2
Indiener verzoekt de Provincie om zijn bedrijf aan de Losbaan te Lottum uit te zonderen van de aanduiding "Bos- en Mozaïeklandschap" in het gebiedspaspoort. Indiener meent dat de aanduiding "Bos- en Mozaïeklandschap" op landbouwgrond in de directe omgeving van zijn bedrijf onzekerheid en potentieel ruimtelijke beperkingen creëert voor toekomstige ontwikkeling.	ZW-0424-3
Indiener verzoekt Mookerplas en het kanaal niet als beekdal op te nemen en het beekdal tussen Eindweg en Elzenstraat correct in te tekenen	ZW-0317-242
Indiener verzoekt om aanpassing van de kaart voor flauwe en steile hellingen in het gebiedspaspoort, omdat deze naar de mening van indiener	ZW-0239-6

niet correct zijn en onduidelijk is wat de gevolgen zijn van deze aanduidingen.	
Indiener verzoekt om correctie van foutieve groenlocaties die in zonering Bos en Mozaïeklandschap zijn ingetekend, specifiek op de Middenheideveldweg te Maria Hoop, waar een groen locatie is aangeduid die niet bestaat.	ZW-1125-1
Indiener verzoekt om de aanduiding 'gebiedspaspoort-Beekdal' van een bedrijfslocatie te verwijderen, aangezien deze locatie niet in een beekdal is gelegen.	ZW-0596-1
Indiener verzoekt om herziening van de belijning van de gebiedspaspoorten beekdalen en droogdalen, omdat deze te ruim zijn en onduidelijk is wat de gevolgen zijn van deze aanduidingen.	ZW-0239-7
Indiener verzoekt om het kaartmateriaal te vereenvoudigen en te updaten. De grote diversiteit aan verschillende kaartlagen lijken niet met elkaar te communiceren. Het tracé van de Haelensche beek is heringericht en verlegd.	ZW-0100-1
Indiener verzoekt om het verwijderen van de aanduiding 'Bos en Mozaïeklandschapselement' bij de locatie Steegkamp 4 te Castenray, aangezien dit element niet daadwerkelijk aanwezig is.	ZW-0943-2
Indiener verzoekt om recreatieve terreinen waaronder vakantieparken (Klein Vink, Resort Arcen, Campervillage en Europarcs Maasduinen, etc.) en campings (De Weerd, Krosselt, NCC De Spekberg, e.d.) in de Groenblauwe Landbouwzone onder te brengen. Indiener geeft aan dat de omgevingskwaliteiten in deze zone voor een belangrijk deel de aantrekkelijkheid van deze terreinen bepalen.	ZW-0242-32
Indiener vraagt om de aanduiding 'Beekdalen - Gebiedspaspoort' te verwijderen van het hoogplateau bij Zandweg 10 te Maria Hoop, omdat er geen beekdal waarneembaar is.	ZW-0382-5
Indiener vraagt om de aanduiding 'Droogdalen' te verwijderen van het hoogplateau bij Zandweg 10 te Maria Hoop, omdat er geen droogdal waarneembaar is.	ZW-0382-6
Indiener vraagt om een logische afstemming tussen de Gebiedspaspoorten en de Algemene zonering. Zo komt de begrenzing van het beekdal op de huiskavel tussen de Groenblauwe Landbouwzone en Gebiedspaspoort niet niet overeen.	ZW-0343-8
Indiener vraagt zich af waarop de aanduiding Gebiedspaspoort-Beekdal is gebaseerd en geeft aan dat er geen sprake is van een Beekdal in relatie tot de bedrijfslocatie.	ZW-1332-1
Indiener stelt dat aanduidingen als beekdal en droogdal foutief en verwarrend zijn.	ZW-1396-31
Indiener stelt dat de benamingen ‘Beekdal’ en ‘Droogdal’ foutief en verwarrend worden gebruikt en verzoekt dit te herstellen.	ZW-1077-15
Indiener stelt dat de dubbelbenaming van gebieden als ‘Beekdal’ en ‘Droogdal’ foutief en verwarrend is en hersteld moet worden.	ZW-1101-19
Indiener stelt dat de dubbelbenaming van gebieden als ‘Beekdal’ en ‘Droogdal’ foutief en verwarrend is en verzoekt dit te herstellen.	ZW-1122-21

Indiener stelt dat de dubbele gebiedsbenaming ‘Beekdal’ en ‘Droogdal’ foutief en verwarrend is en verzoekt dit te corrigeren.	ZW-1259-13
Indiener geeft aan dat verschillende gebiedspaspoorten elkaar overlappen, zoals in gebied 't Sittert ten zuiden van Sint Odiliënberg, waardoor ze niet hanteerbaar zijn; gebiedspaspoorten zouden niet op perceelsniveau, maar voor een groter gebied moeten gelden; aanpassing of toelichting welk paspoort prevaleert wordt gevraagd.	ZW-0241-125
Indiener constateert dat gebiedspaspoort beekdalen ter hoogte van bedrijfslocatie (bijlage 4) afwijkt ten opzichte van de kaartlaag beekdalen en verzoekt om deze gelijk te stellen dan wel om onderbouwing van de geconstateerde verschillen. Indiener wenst verwijdering van gebiedspaspoort bos- en mozaïeklandschap ingetekend op eigen tuin (bijlage 7) en stelt dat desbetreffende bomen/struiken reeds door de vorige eigenaar zijn verwijderd.	ZW-0545-11
Indiener vraagt zich af waarop de aanduiding 'Gebiedspaspoort-Beekdal' is gebaseerd, aangezien er geen sprake is van een Beekdal/laagte op de bedrijfslocatie volgens het Actueel Hoogtebestand Nederland.	ZW-0556-3
Indiener geeft aan dat de locatie Aan de Heibloem 21 in Heythuysen is aangemerkt als natte heideontginning. Er is geen sprake van heide of droogte/natte percelen. Met een aanduiding naar primair landbouwgebied is dit opgelost.	ZW-0700-3
Indiener vraagt Provincie Limburg om te antwoorden op de vraag: Op basis van welke data en criteria zijn de beekdalgrenzen vastgesteld? Is er gebruikgemaakt van AHN-hoogtekaarten en actuele hydrologie?	ZW-0899-15
Indiener wil dat het gebiedspaspoort op een bomenrij op zijn perceel wordt verwijderd	ZW-1078-9
Indiener verzoekt om de gebieden gelegen in de omgeving Lutenakkersteeg, Beelenhofweg, Oudesteeg, Princenweg, Koelebeemdweg, Witvennenweg te Weert alsnog te betrekken in de gebiedspaspoorten en de kenmerken, kwaliteiten en karakteristieken vast te leggen.	ZW-1086-1
Indiener stelt voor dat het bouwvlak op Noorbeekerweg 1 in Mheer onder de categorie Plateau-ontginningen valt, gezien de onlogische indeling in het gebiedspaspoort.	ZW-1097-3
Indiener verzoekt bij paragraaf 2.3.5: De achttal gebiedsdifferentiatie sluiten niet aan bij de indeling van de gebiedspasporten en kernkwaliteiten van de Groenblauwe Landbouwzone (reliëf, contrast open/gesloten/ groene karakter/cultuurhistorische erfgoed) uit paragraaf 4.6. Laat paragraaf 4.6 aansluiten bij indeling gebiedsdifferentiatie.	ZW-1204-66
Indiener constateert dat ook in het kaartmateriaal de aanduidingen niet helder aangeven welk beleid nu van toepassing is, bijvoorbeeld twee verschillende beekdalen.	ZW-1226-30
Indiener verzoekt om voor de percelen F349 / F610 / F743 / F744 / F1523 / F1524 / F1525 te Vlodrop het Gebiedspaspoort - Kampen > laten vervallen. Het verzoek van indiener geldt ook de overige percelen gelegen aan de Boomgaardstraat in Vlodrop.	ZW-1389-14

Indiener verzoekt om voor de percelen F349 / F610 / F743 / F744 / F1523 / F1524 / F1525 / G1880 te Vlodrop het Gebiedspaspoort - Velden te laten vervallen.	ZW-1389-15
Indiener vraagt zich af op welke criteria de gebiedspaspoorten, zoals 'velden' en 'droge heideontginning', zijn gebaseerd en hoe deze begrenzingen zijn bepaald.	ZW-1443-5
Indiener stelt dat percelen van het bedrijf ten onrechte zijn aangeduid als plateau-ontginningen.	ZW-1453-19
Indiener verzoekt om het gebiedspaspoort 'beekdal' op hun huiskavel aan te passen naar 'velden', omdat hier geen beek te vinden is.	ZW-0175-4

Standpunt GS

Om discussie over het kaartbeeld te voorkomen hebben wij de gebiedsindeling overgenomen van bestaande producten, namelijk het landschapskader Noord -en Midden Limburg en het Handvat kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid Limburg.
Beide producten zijn in samenspraak met gemeenten tot stand gekomen en worden al geruime tijd toegepast. Het kaartbeeld is echter indicatief van aard. Toepassing vraagt altijd om locatie specifiek onderzoek op basis waarvan de indeling aangepast kan worden. De gebiedsindeling heeft bovendien een abstractie die geen onderscheid maakt in specifiek gebruik (zoals sportterrein, groeve of begraafplaats). Aanvullend hebben wij drie aanpassingen doorgevoerd.

1) Bebouwd gebied (landelijke kernen, stedelijk gebied en werklocaties) uitgesneden. Gebiedspaspoorten lopen daardoor niet meer door in bebouwd gebied.
2) Ten zuiden van de voormalige zuidgrens van de gemeente Echt zijn de bos- en mozaïeklandschappen verwijderd. Deze landschappen komen alleen boven deze grens voor.
3) De term beekdal werd zowel in het hydrologisch- als in het ruimtelijk kwaliteitsbeleid gebruikt en had vanuit de verschillende beleidsdoelen eigen begrenzingen. Om verwarring te voorkomen is de term in het ruimtelijke kwaliteitsbeleid aangepast naar Beeklandschap. Zie aanvullend de antwoorden bij paragraaf 14.1 en 14.14.

Voorstel aan PS

In hoofdstuk 4 term beekdal veranderen in beeklandschap.

In kaart gebiedspaspoorten het bebouwd gebied (landelijke kernen, stedelijk gebied en werklocaties) uitsnijden.

Ten zuiden van de voormalige zuidgrens van de gemeente Echt de bos- en mozaïeklandschappen verwijderden uit de kaart gebiedspaspoorten.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat op het achterste deel van het woonperceel gelegen aan X Melderslo de aanduiding “Natte laagten” én de aanduiding “Droge Heideontginningen” heeft gekregen. Indiener meent dat deze aanduidingen tegenstrijdig zijn. Indiener meent dat de aanduiding ‘Natte Laagten’ het onmogelijk of zeer lastig maakt om te bouwen in de achtertuin en dit een	ZW-0442-1

ongewenste ontwikkeling is gezien het woningtekort en de mantelzorg. Het perceel van indiener ligt teven binnen het ‘verwevingsgebied’. Binnen deze gebiedsaanduiding zijn de genoemde voorzieningen juist wél mogelijk en in beginsel als passend beoordeeld. Indiener stelt voor om de aanduiding “Natte Laagten” niet over woonpercelen en tuinen te leggen. Indien de aanduiding ‘Natte Laagten’ niet gewijzigd wordt dan verzoekt indiener om in de beleidsmatige omschrijving in de POVI meer ruimte te bieden, zodat er toch “rode ontwikkelingen” in het gebied met de ‘Natte Laagten’ mogelijk blijven in het verwevingsgebied zoals compenserende maatregelen die de “sponswerking” bevorderen, zoals infiltratievoorzieningen.

Standpunt GS

Het desbetreffende perceel is geclassificeerd als een natte laagte, gebaseerd op de geomorfologische kaart. Voor de beargumentatie waarom dit gebied door cluster Ruimte als droge heideontginning is ingetekend, zie antwoord paragraaf 14.18.

Voor wat betreft het mogelijk houden van ontwikkelingen: op basis van deze POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd. Wel geldt er voor de natte laagten een motivatie- en compensatieplicht bij een ruimtelijke ontwikkeling, passend bij de zonering ‘natte laagte’. Deze motivatie- en compensatieplicht is verankerd in de omgevingsverordening. Daarnaast biedt de POVI aanleiding om middelen, zoals subsidies, beschikbaar te maken, om het behalen van de doelen van de zonering, te stimuleren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

3.19 Wat doet de provincie aan landschappelijke kwaliteit?

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 4.6.4.1 op: In de eerste bullet bij landschapselementen, staat dat de aanleg en herstel van landschapselementen gestimuleerd gaat worden. Graag toelichten wat wordt verstaan onder stimuleren. Om herstel en aanleg te realiseren is ruimte nodig en financiële middelen, graag toelichten hoe de provincie hun taken en rol hierin ziet.	ZW-1204-90

Standpunt GS

De Provincie stimuleert de aanleg en het beheer van landschapselementen op basis van vrijwilligheid. Dit doen we middels diverse subsidieregelingen zoals bijvoorbeeld de subsidieregeling landschapselementen en het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb). Uitvoering van het ANLb vindt plaats via de coöperatie Natuurrijk Limburg. Leden (grondeigenaren) sluiten met de coöperatie een (beheer)overeenkomst voor onder andere het beheer van

landschapselementen. De overeenkomst geldt voor een bepaalde periode, vaak 6 jaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

3.20 Wat is ruimtelijke kwaliteit en welk doel dient het beleid?

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat de gebruikelijke definitie van ruimtelijke kwaliteit te beperkt is. Naast hoge gebruikerswaarden, belevingswaarden, en toekomstwaarden, verdienen ook herkomstwaarden expliciete erkenning.	ZW-1479-26
De indiener vraagt om duidelijkheid over wat de provincie verstaat onder ruimtelijke kwaliteit, met verwijzing naar opmerkingen bij het thema Erfgoed en Cultuur.	ZW-1479-17
Indiener geeft aan dat in artikel 1.2 Omgevingswet het begrip “omgevingskwaliteit” wordt geïntroduceerd (opvolger van ruimtelijke kwaliteit). De gemeente staat aan de lat om hier invulling aan te geven. Dit kan via de nieuwe commissie omgevingskwaliteit en beleid (zie afdeling 17.2 & artikel 17.9 Omgevingswet). Verplicht is in elk geval het onderdeel Rijksmonumenten en eventueel de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Met dit in het achterhoofd gaat paragraaf 4.4 wel erg ver. Indiener vraagt of de provincie van mening is dat de gemeente hierin steken laat vallen. Als dat het geval is, wordt gevraagd of de omgevingsvisie dan het juiste instrument is om hier aandacht voor te vragen.	ZW-0313-37
Indiener geeft aan dat onduidelijk is bij het onderdeel Ruimtelijke kwaliteit hoe hard passend ontwikkelen is en welke criteria gelden om aan te tonen dat iets passend is ontwikkeld of niet. Is er een definitie van minimale kwaliteit?	ZW-1164-8
Indiener mist duidelijkheid over wat ruimtelijke kwaliteit inhoudt en wil dat deze wordt gekoppeld aan belevingswaarde en gebruikswaarde, met meer aandacht voor karakteristiek en ruimtelijke dynamiek.	ZW-0224-138

Zienswijze
Indiener geeft aan dat artikel 1.2 van de Omgevingswet het begrip “omgevingskwaliteit” introduceert, waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor de invulling hiervan. Indiener geeft aan dat paragraaf 4.4 erg ver gaat en vraagt zich af of de provincie van mening is dat gemeenten steken laten vallen, en of de omgevingsvisie het juiste instrument is om hierop in te gaan.

Indiener					
ZW-0278-51	ZW-0278-51	ZW-0278-51	ZW-0224-45	ZW-0240-36	ZW-0241-31
ZW-0242-39	ZW-0317-51	ZW-1236-36	ZW-1473-31	ZW-1479-83	

Standpunt GS

Ruimtelijke kwaliteit is van oudsher een centraal thema in de ruimtelijke ordening, onderdeel van de omgevingskwaliteit en verankerd in principes van NOVI en POVI. Het zijn primair de gemeenten die verantwoordelijk zijn voor de ruimtelijke kwaliteit van hun grondgebied. In de laatste decennia lag de focus van de Provincie vooral op bescherming van landschappelijke kernkwaliteiten in het Nationaal Landschap Zuid Limburg en de Groen Blauwe mantel. Vanwege de toenemende complexiteit en samenhang van de huidige ruimtelijke opgaven in heel Limburg, is in lijn met de Rijks aanpak (onder meer nationaal Programma Mooi Nederland), een stevigere provinciale rol ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit uitgewerkt.

Ruimtelijke kwaliteit zien wij als de ruimtelijke dimensie van omgevingskwaliteit en gaat over de juiste functie op de juiste plek en op de goede manier aangepast aan de kenmerken en identiteit van de omgeving. Ruimtelijke kwaliteit willen we realiseren door nieuwe initiatieven in de fysieke leefomgeving te verbinden met de bestaande kenmerken en identiteiten van onze (historische) cultuur- en natuurlandschappen. Dat betekent niet alleen het koesteren en beschermen van bestaande kwaliteiten, maar juist ook het versterken en vernieuwen van deze kwaliteiten door ze ontwikkelingsgericht in te zetten. Het beleid is specifiek gericht op nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en niet op het (agrarisch) gebruik en geeft invulling aan het tweede principe van de POVI; recht doen aan kenmerken en identiteit van gebieden. Middels de gebiedspaspoorten laten wij zien hoe wij die kenmerken en identiteit zien en geven daarmee ontwikkelaars inspiratie en handvatten voor ruimtelijke ontwerpkeuzes.

Thema's met betrekking tot een gezonde en veilige leefomgeving komen aan bod in hoofdstuk 8 en zien wij niet als onderdeel van de ruimtelijke kwaliteit.

Voorstel aan PS

Paragraaf 4.4 alinea 1 t/m 5 hernoemen in 4.4.1 Inleiding en vanaf de 6e alinea hernoemen in 4.4.2 Ruimtelijke kwaliteit als gezamenlijk opgave, paragraaf 4.5 en volgend verplaatsen naar nieuwe paragraaf 4.4.3, 4.5.14 wordt 4.4.6.

Tekst toevoegen in hoofdstuk 2, paragraaf 3.4: ‘Ruimtelijke kwaliteit zien wij als de ruimtelijke dimensie van omgevingskwaliteit en gaat over de juiste functie op de juiste plek en de juiste vormgeving. Het is daarmee zowel een ordenende- als een ontwerpopgave.

Ruimtelijke kwaliteit willen we realiseren door nieuwe initiatieven in de fysieke leefomgeving te verbinden met de bestaande kenmerken en identiteiten van onze (historische) cultuur- en natuurlandschappen.

Een goede ruimtelijke kwaliteit ontstaat wanneer we een balans vinden tussen 4 belangrijke kernwaarden:

1. Gebruikswaarde: efficiënt, effectief en meervoudig gebruik van ruimte.
2. Toekomstwaarde: duurzaam, aanpasbaar en robuust ontwerp voor de lange termijn.
3. Belevingswaarde: schoonheid, eigenheid en de unieke identiteit van een plek.
4. Herkomstwaarde: aandacht voor de ontstaansgeschiedenis en de culturele identiteit van een gebied.’

3.21 Wat wordt bedoeld met kwaliteitsvolle landschappen?

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 4.2 gesproken wordt over ‘kwaliteitsvolle landschappen’, maar dat onduidelijk is wat hiermee concreet wordt bedoeld en welke kwaliteiten en criteria leidend zijn. Indiener geeft aan dat heldere definities nodig zijn om deze begrippen eenduidig toe te kunnen passen in beleid en uitvoering.	ZW-0317-175

Standpunt GS

Paragraaf 4.2 eerste alinea: Terechte vraag, kwaliteitsvol is een subjectief begrip, de tekst wordt aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 4, paragraaf 2 van
‘Voor een goede omgevingskwaliteit zijn ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit essentieel. Limburg is een groene provincie met karakteristieke en kwaliteitsvolle landschappen. Dat komt mede dankzij de bijzondere aardkunde, rijke cultuurhistorie en de hieruit voortvloeiende interessante mix van stedelijk en landelijk gebied, met waardevolle natuurgebieden en bedrijvigheid'

naar

'Voor een goede omgevingskwaliteit zijn ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit essentieel. Limburg is een groene provincie met landschappen die vaak veel karakteristieke kernkwaliteiten bezitten. Dat komt mede dankzij de mix van bijzondere aardkunde, rijke cultuurhistorie en de hieruit voortvloeiende interessante mix van stedelijk en landelijk gebied, met waardevolle natuurgebieden en bedrijvigheid.'

3.22 Water, landbouw opnemen als kernkwaliteit van het landschap

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 4.6 op: In het hoofdstuk Ruimtelijke Kwaliteit en Landschap omschrijft u de kernkwaliteiten. Deze kernkwaliteiten werken door in het instrumentarium. Het belang van ‘water’ vereist dat ‘water’ een aparte kernkwaliteit is, en niet onder ‘reliëf’ wordt geschaard.	ZW-1204-87
Indiener merkt bij paragraaf 4.6.4.2 op: Toevoegen als functie: Waterbeheer: holle wegen hebben vaak een waterafvoerende functie, sommige zijn daarom opgenomen op de legger van het waterschap.	ZW-1204-91

Indiener verzoekt bij paragraaf 4.4: KRW opnemen in deze lijst alsook de ambitie om te komen tot robuuste watersystemen (beekdalen en natte laagten inzetten voor watersysteemherstel). Deze zorgen namelijk ook voor een verandering van het landschap.	ZW-1204-83
Indiener verzoekt om in paragraaf 4.6 (‘Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg’) landbouw in alle vormen op te nemen als kernkwaliteit, vanwege dat landbouw vanuit het historische perspectief hier ook thuis hoort.	ZW-0524-3

Standpunt GS

De bestaande indeling van onze landschappelijke kernkwaliteiten is gebaseerd op de aanwijzing van het Nationaal Landschap Zuid Limburg (2005) en sindsdien gangbaar. Beleid en beleidsinstrumenten borduren daar sindsdien op voort. Aanpassing van die indeling vraagt dan ook aanpassing van ondersteunende instrumenten zoals het Handvat Kernkwaliteiten Zuid Limburg. Het thema Water maakt echter integraal onderdeel uit van de kernkwaliteit reliëf, het thema Landbouw maakt dan weer integraal onderdeel uit van de kernkwaliteit cultuurhistorie. Wij achten dat hiermee voldoende geborgd is dat de landschappelijke waarden van zowel water als landbouw onderdeel uitmaken van landschappelijke afwegingen. Bovendien hebben we voor de thema's Water en Landbouw specifiek thematisch beleid (respectievelijk hoofdstuk 6 en 11). Aanvullend voegen we het provinciaal Waterprogramma toe aan de opgesomde programma's in §4.4 en voegen we de functie waterbeheer toe aan Holle wegen (§4.6.4.2).

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 4, paragraaf 4: ‘Provinciaal Waterprogramma.’

Tekst toevoegen in hoofdstuk 4, paragraaf 6.4.2: ‘Waterbeheer: Holle wegen kunnen een waterafvoerende functie hebben.’

4. Natuur

4.1 Agrarisch natuurbeheer

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat, hoewel de omgevingsvisie stelt dat bij voorkeur in een intrekgebied Natura-2000 ANLb of ANB wordt ingezet, het voor fruitteelt niet mogelijk is om ANLb en ANB in te zetten. Dit betekent daarom dat de indiener haar bedrijf noodgedwongen moet beëindigen.	ZW-0550-5
Indiener geeft aan dat goede landbouwgrond in de toekomst niet uitsluitend ingezet mag worden voor agrarisch natuurbeheer.	ZW-0622-2
Indiener geeft aan dat Zuid-Limburg een uniek landschap heeft binnen de provinciegrenzen, waarbij het ANLB wordt gefaciliteerd door Natuurrijk Limburg en NaLi verantwoordelijk is voor monitoring. Indiener stelt voor om maatschappelijke betrokkenheid bij dit onderwerp te stimuleren en hier ook het onderwijs bij te betrekken.	ZW-0365-5
Indiener stelt dat Savelsbos een bijdrage kan leveren aan de bescherming van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg en dat het beheer van dit gebied geënt moet zijn op biologisch-dynamische landbouw. Hierdoor wordt de biodiversiteit hersteld en klimaatverandering tegengegaan.	ZW-0754-7
Indiener stelt dat uitbreiding van natuurdoelen bij voorkeur moet plaatsvinden op reeds bestaande ANLb-percelen, om versnippering en inefficiënt gebruik van middelen te voorkomen.	ZW-1072-17
Indiener stelt voor om actieve samenwerking in het gebied te stimuleren, met name tussen agrariërs, terreinbeheerders en overheden.	ZW-0738-7

Standpunt GS

In de omgevingsvisie wordt benoemd dat agrarisch natuurbeheer wordt gestimuleerd, maar niet verplicht gesteld, waardoor er geen sprake is van gedwongen beëindiging. De provincie zet in op een integrale aanpak van agrarisch natuur- en landschapsbeheer, waarbij uitvoering en uitbreiding van het areaal plaatsvinden met beschikbare middelen en het programma Agrarisch Natuurbeheer van het rijk. Rondom stikstofgevoelige natura 2000 gebieden wordt agrarisch natuurbeheer gestimuleerd en wordt samenwerking tussen agrariërs, terreinbeheerders en overheden verder versterkt binnen gebiedsgerichte processen vanuit het Limburgs Offensief Stikstof (LOS).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.2 Agrarisch natuurbeheer- langjarig beheer

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat, zoals wordt gesteld in de Omgevingsvisie, extra maatregelen resp. beperkingen in de bedrijfsvoering niet te compenseren zijn met uitbreiding van agrarisch natuurbeheer (ANLb) en het beschikbaar stellen van rijksmiddelen. Bij eventuele compensatie moet dit generatiezekerheid geven en niet beperkt zijn tot een aantal jaren. De indiener verzoekt de gebiedsaanwijzing niet verder uit te breiden.	ZW-1043-10 ZW-1345-7
Indiener geeft aan graag mee te willen werken aan de doelen rondom groenblauwe diensten, maar wil niet afhankelijk zijn van subsidies die van jaar tot jaar verstrekt worden (Rijkssubsidies). Indiener roept provincie op om langjarige subsidies te verstrekken waar hij zijn bouwplan en bedrijfsvoering op kan inrichten.	ZW-0775-2
Indiener pleit voor langdurig subsidiebeleid. Pas wanneer landbouwers langjarig zekerheid hebben over de bijdrage van groen-blauwe diensten aan hun bedrijfsvoering zullen ondernemers overwegen hierop structureel in te spelen.	ZW-0896-11
Indiener stelt dat het stimuleren van het aanleggen van landschapselementen niet mag afhangen van het bedrijfskapitaal of de waarde van de grond. Om landschapselementen te borgen zijn beheercontracten nodig van een lagere termijn, bijvoorbeeld 20 jaar.	ZW-0365-7
Indiener stelt dat, om de kenmerkende en kwetsbare Limburgse natuur te beschermen, dit borging vereist via langlopende provinciale beheervergoedingen. Deze moeten afgestemd zijn op het ecologisch belang en complexiteit van het betreffende terrein, aldus indiener.	ZW-1035-42
Indiener stelt voor om langere overeenkomsten van 10 tot 20 jaar aan te bieden aan boeren om behoud en uitbreiding van landschapselementen te stimuleren.	ZW-1163-6
Indiener verzoekt om structurele financiering voor groenblauwe diensten door de provincie in plaats van afschuiven naar de landelijke overheid.	ZW-0963-2

Standpunt GS

Er is binnen de provincie Limburg politieke wens om langjarig agrarisch natuurbeheer te faciliteren. De mogelijkheden voor provinciaal beleid op dit gebied zijn echter grotendeels afhankelijk van landelijke ontwikkelingen, waaronder het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en de bijbehorende doelen, kaders en verantwoordelijkheden die onder meer bij het LVVN liggen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.3 Algemeen

Zienswijze	Indiener
De indiener vraagt waarom NOVEX De Peel niet genoemd wordt, ondanks dat het een provinciegrensoverschrijdend project is dat groter is dan louter de Grote Peel.	ZW-1479-47

Standpunt GS

Er wordt verwezen naar § 1.6. Onduidelijk wat hier mee bedoeld wordt. Waarschijnlijk betreft het een verwijzing naar § 4.7 waar Nationale- en Grensparken beschreven worden. NOVEX De Peel wordt benoemd en beschreven in § 2.7.6.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener vraagt zich af welke maatregelen er nog meer moeten worden getroffen voor het ondersteunen aan water- en natuuropgaven. Er wordt namelijk al jaren verminderd in het gebruik van bestrijdingsmiddelen en meststoffen.	ZW-1235-1

Standpunt GS

Te nemen maatregelen voor water en natuuropgave variëren per gebied en worden in gebiedsprocessen uitgewerkt en opgepakt. Aard en intensiteit van de maatregelen hangt af van de situatie ter plaatse. Het voert te ver om deze maatregelen in deze POVI op te nemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener wil opmerken dat er op de zienswijze die in 2021 op het ontwerp Natura 2000 beheerplan Bunder en Elsooerbos is ingediend geen reactie is ontvangen, hetgeen erg onbevredigend is. De indiener vertrouwt erop dat bij deze zienswijze duidelijkheid wordt verkregen, anders moet men zich gaan beraden op het nemen van vervolgstappen.	ZW-0550-8

Standpunt GS

De reactie op de zienswijzen op het N2000 beheerplan is verwerkt in de nota van antwoord die hier gevonden kan worden: https://www.limburg.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natura-2000-gebieden/bunder-elslooerbos/. Deze nota van antwoord is tevens aan de inspreker toegezonden (documentkenmerk DOC-0054711S; verzonden 5 oktober 2023).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
in paragraaf 5.2.1 staat opgenomen: ook de energietransitie kan een negatief effect hebben op de biodiversiteit. De afname van biodiversiteit is groot, vooral in het landelijk gebied buiten de natuurgebieden. Indiener is het daar niet mee eens:. Energietransitie kan een positief effect hebben op de biodiversiteit. Aanpassen dus. Energietransitie is juist ter verbetering t.o.v. monocultuur landbouw.	ZW-1242-15

Standpunt GS

Het is wel degelijk zo dat de energietransitie negatieve effecten kan hebben op de biodiversiteit. Uiteraard zijn er ook projecten waar dit beperkt is, er geen effecten zijn of dat er lokaal verbeteringen optreden. De "kan" formulering (Ook de energietransitie kan een negatief effect hebben op de biodiversiteit.) is daarom juist. Andere dan negatieve effecten worden immers niet uitgesloten door de tekst.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In paragraaf 5.3.6 is opgenomen: Waar nodig zetten we gebiedsspecifiek juridisch bindende instrumenten in voor de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden, bijvoorbeeld met een kwalitatieve verplichting en maatwerkvoorschriften met nadeelcompensatie. Inzet van deze. Indiener maar de opmerking: Nadeelcompensatie is een tegemoetkoming voor de opgelegde beperking. Deze dekt niet de volledige schade. Hierdoor zal de agrarische sector schade lijden die niet vergoed wordt. Terwijl de maatschappij, die natuurdoelen wenst, niet hoeft te betalen. Die is moreel incorrect. Daarom ben ik het hiermee niet eens. Dus aanpassen.	ZW-1242-16

Standpunt GS

De stelling dat de nadeelcompensatie niet de volledige schade dekt wordt niet door de inspreker onderbouwd. Nadeelcompensatie vergoedt de schade die door de overheid wordt veroorzaakt, als die boven het normale bedrijfs- of maatschappelijke risico uitgaat. Dit wordt door de wet geregeld. Waar schade optreedt zal de provincie de wettelijke stappen hanteren, waaronder de staatssteunregels, om tot schadevergoeding te komen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat basispremie en eco-regelingen belangrijk zijn voor het behoud van natuurwaarden en vraagt om voortzetting hiervan.	ZW-0605-11

Standpunt GS

Het instellen of behouden van subsidieregelingen is geen aspect van de POVI. Derhalve wordt dit niet in de POVI opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de balans van een duurzame leefomgeving onduidelijk is en vraagt of het provinciaal belang niet breder moet worden ingevuld, bijvoorbeeld door meer aandacht te geven aan natuurherstel, biodiversiteit en waterkwaliteit.	ZW-0242-93

Standpunt GS

In § 5.1 wordt het provinciaal belang "Biodiversiteit" en "Natuurherstel" benoemd. Voor Waterkwaliteit zal de paragraaf over de KRW worden aangevuld, zodat de KRW en daarmee ook waterkwaliteit een provinciaal belang is.

Voorstel aan PS

In hoofdstuk Water wordt geduid dat de realisatie van de doelen van de KRW een provinciaal belang is.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de plannen voor het ontwikkelgebied Platveld in Meijel onvoldoende rekening houden met hinder, geluidsoverlast en de impact op de natuur.	ZW-0674-6

Standpunt GS

Het plangebied Platveld ligt op ruime afstand van een N2000 gebied. Mochten er desondanks mogelijk negatieve effecten op de natuur ontstaan, zal hiervoor de reguliere natuurvergunning-procedure doorlopen moeten worden (voor zover het gaat over effecten op N2000) of kan er sprake zijn van natuurcompensatieplicht in het kader van de omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de uitstoot van vervuilende fabrieken in Noord-België, door weersomstandigheden en geografische ligging, een negatieve invloed heeft op de gezondheid van inwoners van Eijsden en omgeving.	ZW-0541-3

Standpunt GS

De inspreker geeft als suggestie dat het uitbreiden van de GBLZ of het NNL zou kunnen helpen bij het tegengaan van nieuwvestiging van fabrieken in België.
Daar deze zoneringen in principe geen externe werking hebben en al zeker niet werken over de landsgrens heen, heeft het geen zin om om deze reden de begrenzingen van de GBLZ of het NNL aan te passen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er een bijlage 4 opgenomen zou moeten worden met een overzicht van de doelen die ambitieus zijn voor verschillende thema's, en vraagt om twee voorbeelden: de completering van Natuur Netwerk Limburg met 1,300 hectare en de uitbreiding van het NNL, en vraagt hoe dit in de EU-doelen verwerkt zal worden.	ZW-1473-175

Standpunt GS

De completering van het Natuurnetwerk Limburg (NNL), ook wel de 'Ontwikkelopgave Natuur' is vastgelegd als doel in het Beleidskader Perspectief voor het Landelijk Gebied. Voor de EU doelen geldt dat deze vertaald zijn naar beleidsprogramma's zoals het Natuurprogramma 2023-2030 en de nieuwe doelen die volgen uit de Europese Natuurherstelverordening (2024) zullen worden vastgesteld in het Nationaal Natuurplan dat in september 2026 als eerste concept naar de EU gaat en dat in 2027 vastgesteld zal worden. Onderliggende beleidsstukken worden niet onder een POVI als bijlage opgenomen.

Voorstel aan PS

De bijlage met doelen wordt geactualiseerd.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er onzekerheid is door onduidelijke regels en drukfactoren vanuit omliggende Natura 2000-gebieden	ZW-0045-6

Standpunt GS

In de GBLZ streven we naar een groenblauwe landbouw die zo veel mogelijk extensief, natuur inclusief en "watervriendelijk" van aard is.

Specifiek in de overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden geldt dat we maatregelen nemen gericht op het aanpakken van de overbelasting met stikstof en herstel van het hydrologisch systeem. Na vaststelling van de POVI zal in gebiedsprocessen worden bepaald welke instrumenten in deze gebieden worden ingezet.

Voorstel aan PS

Begrenzing zonering ontwerp Omgevingsvisie handhaven

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er opmerkingen zijn bij hoofdstuk 10.5.2 over het aantrekkelijk maken van bewoningsclusters en bebouwingslinten, en vraagt om een toelichting op de koolstofvastlegging in bos en natuur, en hoe dit bereikt en verwerkt zal worden.	ZW-1473-176

Standpunt GS

Koolstofvastlegging in natuur kan bijvoorbeeld gebeuren door het realiseren van meer bossen (bossenstrategie) of door het realiseren van hoogvenen (Natuurherstel peelvenen).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het expliciet benoemen van diverse diersoorten en de rechten van het dier ontbreekt in Hoofdstuk 5 Natuur.	ZW-0002-1

Standpunt GS

In Nederland zijn dieren geen zelfstandige rechtssubjecten en hebben bijgevolg juridisch gezien geen rechten die vergelijkbaar zijn aan mensenrechten. Er zijn wel wettelijke beschermingsregels voor dieren. Deze gelden onverminderd, zij hoeven daarom niet genoemd in Hoofdstuk 5 natuur. Het toekennen van rechten aan dieren is geen provinciale bevoegdheid. Dit kan alleen door wetgevende organen op nationaal of hoger niveau. Dieren zijn niet expliciet per soort genoemd in Hoofdstuk 5 omdat voor verschillende soorten verschillende juridische beschermingsregimes gelden. Ruimtelijke ingrepen met impact op dieren of beheermaatregelen van dieren zullen altijd binnen deze wettelijke kaders moeten plaatsvinden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het perceel PTH02 G811 niet binnen Natura 2000 gebied zou moeten vallen.	ZW-0794-1

Standpunt GS

Het perceel maakt inderdaad deel uit van Natura2000 gebied het Roerdal. Het begrenzen van N2000 gebieden is echter een verantwoordelijkheid van het Rijk, en geen verantwoordelijkheid van de provincie. In deze POVI hebben we slechts de bestaande kaarten van het Rijk overgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in de afgelopen jaren hierop door haar thema's als natuur- en stikstofbewust zijn geanticipeerd. Op welke wijze gaat provincie dit stimuleren en faciliteren?	ZW-0313-104

Standpunt GS

De actieve rol die de Provincie wil nemen op dit vlak, wordt weergegeven in het in 2025 opgestelde programma Limburgs Offensief Stikstof.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat perceel HHS00266 aan de Z/W-zijde nergens als natuurgebied is aangeduid en dat dit ook nooit het geval is geweest.	ZW-0782-3

Standpunt GS

Het perceel waar indiener op doelt maat uit van het Natuurnetwerk Limburg en is in deze POVI ongewijzigd ten opzichte van eerdere begrenzingen van het Natuurnetwerk.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen de plannen voor natuurontwikkeling en landschapsinrichting op het aangrenzende perceel, omdat dit directe invloed heeft op woongenot en privacy.	ZW-0496-1

Standpunt GS

Het betreffende perceel maakt reeds lang deel uit van het NNL. Indiener wenst het perceel te kopen, maar gemeente gaat daar niet in mee. Er loopt ook een openbaar wandelpad doorheen en het perceel is door de gemeente natuurlijk ingericht. Begrenzing van het NNL is hier niet gewijzigd. Het ligt daarmee niet voor de hand de NNL-bescherming van het perceel te verwijderen.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij de laatste alinea van paragraaf 5.4 op: Bijzondere aandacht klinkt vrijblijvend, graag zien we dat concreter. Functies aangrenzend aan het Natuurnetwerk kunnen invloed hebben op de waterbeschikbaarheid in het natte natuurgebied.	ZW-1204-96

Standpunt GS

Het klopt dat natte natuurgebieden beïnvloed kunnen worden door activiteiten in de omgeving. Derhalve werken we met zoneringen zoals overgangsgebieden en met begrenzingen voor hydrologische bufferzones. Het voert echter te ver om in deze POVI dit per gebied concreter uit te werken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 5.2.4 op: Graag toevoegen hoe de doelen en maatregelen uit de natuurherstel zich verhouden tot natuurnetwerk Limburg, de natuurdoelanalyses en N2000 beheerplannen. Of - als dit nog niet bekend is - aangeven dat dit bekeken (gaat) worden.	ZW-1204-92

Standpunt GS

Aangenomen is de indiener wijst op de Natuurherstelverordening (NHV). Deze uitwerking hiervan vindt onder andere plaats in het landelijke natuurherstelplan, dat gepland is voor medio 2026. Daarmee zal ook duidelijk worden hoe de doelen uit de NHV worden gekoppeld aan bestaand en nieuw beleid. Wel wordt er voorgesteld te tekst te verbeteren.

Voorstel aan PS

De zin: “Een aantal te nemen maatregelen is bekend, maar veel maatregelen vergen eerst nog onderzoek. Het grootste deel van deze opgaven zal leiden tot het nemen van maatregelen in gebieden rond de kwetsbare Natura 2000-gebieden. Om duidelijkheid te geven dat hier in de toekomst maatregelen zijn te verwachten die kunnen leiden tot gevolgen voor het grondgebruik, zoals hogere grondwaterstanden, zijn deze gebieden rond de kwetsbare Natura 2000-gebieden als onderdeel van de Groenblauwe landbouwzone f ei in deze omgevingsvisie opgenomen.”

Aan te passen naar:
“Om duidelijkheid te geven waar hier in de toekomst maatregelen zijn te verwachten die kunnen leiden tot gevolgen voor het grondgebruik, zoals hogere grondwaterstanden, zijn in deze omgevingsvisie overgangsgebieden rond de kwetsbare Natura 2000-gebieden als onderdeel van de Groenblauwe landbouwzone aangewezen.”

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 5.3.6 op: Eerste zin van de vierde alinea is niet compleet, aanvullen met "aangewezen" vermoed ik.	ZW-1204-94

Standpunt GS

De betreffende zin is inderdaad niet compleet. Deze dient als volgt te gaan luiden: "Om duidelijkheid te geven waar in de toekomst maatregelen zijn te verwachten die kunnen leiden tot gevolgen voor het grondgebruik, zoals hogere grondwaterstanden, zijn in deze omgevingsvisie overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 - gebieden als onderdeel van de Groenblauwe landbouwzone aangewezen".

Voorstel aan PS

De tekst:

“Om duidelijkheid te geven waar in de toekomst maatregelen zijn te verwachten die kunnen leiden tot gevolgen voor het grondgebruik, zoals hogere grondwaterstanden, zijn in deze omgevingsvisie overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 - gebieden als onderdeel van de Groenblauwe landbouwzone. Het zijn gebieden waarin we een natuur-, water- en milieuvriendelijke landbouw willen stimuleren, bijvoorbeeld met de inzet van middelen vanuit het gemeenschappelijk landbouwbeleid G' (GLB), het Deltaplan Hoge Zandgronden Cf,' (DHZ) en het agrarisch natuurbeheer (ANB) en overige rijksgelden (SPUK Natuur 1 en 2). “

aanpassen naar:

Om duidelijkheid te geven waar in de toekomst maatregelen zijn te verwachten die kunnen leiden tot gevolgen voor het grondgebruik, zoals hogere grondwaterstanden, zijn in deze omgevingsvisie overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 - gebieden q ei als onderdeel van de Groenblauwe landbouwzone. Het zijn gebieden waarin we landbouw willen stimuleren die rekening houdt met de opgaven voor natuur, landschap en water, bijvoorbeeld met de inzet van middelen vanuit het gemeenschappelijk landbouwbeleid G' (GLB), het Deltaplan Hoge Zandgronden Cf,' (DHZ) en het agrarisch natuurbeheer (ANB) en overige rijksgelden (SPUK Natuur 1 en 2).

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op om te garanderen dat vergunningverlening daadwerkelijk begrensd wordt op basis van ecologische randvoorwaarden, en dat economische belangen geen doorslag mogen geven bij toetsing van natuurimpact.	ZW-0297-10

Standpunt GS

De beoordeling van aanvragen voor een Natuurvergunning, kent geen belangenafweging. Een vergunning kan slechts verleend worden als er geen sprake is van negatieve effecten op de beschermde natuurgebieden. Vanuit de wet is de gevraagde garantie er dus, en die wordt extra geborgd door bezwaar- en beroepsmogelijkheden die eveneens vanuit de wet gelden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de natuur te lijden heeft onder klimaatverandering en er daarom moet worden ingezet op het vasthouden van water en de bestrijding van erosie.	ZW-0874-4

Standpunt GS

Wij spannen ons op diverse manieren in bijvoorbeeld via Natuurprogramma en Waterprogramma klimaatrobuuster te worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er vage maatregelen zijn rondom extensiever, natuurinclusief en spuitvrije zones.	ZW-0458-11

Standpunt GS

De POVI is niet plaats om maatregelen gedetailleerd uit te werken. Maatregelen zullen, zeker rond N2000 gebieden, concreter worden gemaakt in op te starten gebiedsprocessen waarbij gebiedspartijen betrokken worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat om een transitie te kunnen realiseren meerdere spelers nodig zijn om enig effect waar te kunnen nemen. Ook industrie en verkeer zullen aan een volledige transitie moeten bijdragen. In het huidige ondernemersklimaat wordt dit zeer lastig.	ZW-0394-3

Standpunt GS

We nemen aan dat de inspreker duidt op de transitie die nodig is in het kader van het stikstofdossier. In het LOS is verwoord dat alle sectoren een substantiële bijdrage moeten leveren aan de oplossing voor dit probleem.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat biodiversiteitsdoelen worden aangepast aan de realiteit van klimaatverandering, en dat beperkingen gebaseerd op achterhaalde beleidsdoelen worden geschrapt.	ZW-1097-1

Standpunt GS

Het Rijk is verantwoordelijk voor de natuurdoelen in de N2000 gebieden. De provincie gaat hier niet over en kan deze doelen derhalve niet wijzigen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om Klein Geluk en natuurbelevende educatie te bevorderen, en daarbij het bewustzijn van zowel volwassenen als jeugdigen te versterken over de waarde van de natuur.	ZW-0004-7

Standpunt GS

Wij stimuleren reeds provincie brede natuureducatie onder andere via stichtingen als IVN.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat Provincie Limburg garandeert dat vergunningverlening daadwerkelijk begrensd wordt op basis van ecologische randvoorwaarden en dat economische belangen geen doorslag mogen geven bij toetsing van natuurimpact.	ZW-0807-24
Indiener verzoekt de Provincie te garanderen dat vergunningverlening daadwerkelijk begrensd wordt op basis van ecologische randvoorwaarden, en dat economische belangen geen doorslag geven bij toetsing van natuurimpact. In de praktijk lijkt de provincie zich regelmatig genoodzaakt te zien om vergunningen te verlenen voor grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen die haaks staan op de ecologische opgaven. Het argument dat nieuwe verharding en bebouwing op bepaalde plekken ‘beter zou zijn voor de natuur’ dan bestaand agrarisch of landschappelijk gebruik (zoals akkerbouw of bomenteelt), is in veel gevallen ecologisch niet verdedigbaar en suggereert een belangenafweging die niet primair vanuit het belang van natuur en milieu is ingegeven.	ZW-0299-19

Standpunt GS

De beoordeling van aanvragen voor een Natuurvergunning, kent geen belangenafweging. Een vergunning kan slechts verleend worden als er geen sprake is van negatieve effecten op de beschermde natuurgebieden. Vanuit de wet is de gevraagde garantie er dus, en die wordt extra geborgd door bezwaar- en beroepsmogelijkheden die eveneens vanuit de wet gelden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het beleid te richten op ecologische herstel en het borgen van een gezonde fysieke leefomgeving, niet op het legitimeren van economische groeibeloften die gepaard gaan met verdere aantasting van natuurwaarden.	ZW-0807-25

Standpunt GS

Deze POVI beoogd het om onderbouwde keuzes te maken. Die keuzen gaan zowel over natuurherstel (bv in het licht van de stikstofopgave), alsmede over keuze voor economische ontwikkelingen. Het streven is dat natuurherstel en economische ontwikkelingen op ieder eigen plekken het primaat hebben. Vandaar dat we werken met zoneringen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om beleidsmatige medewerking aan de omzetting van het lariksbos aan de X in Echt-Susteren naar een voedselbos. Het perceel bestreft het kadastrale nummer Y, met coördinaten Z.	ZW-1170-11

Standpunt GS

Het Larikserceel maak onderdeel uit van het NNL. Daarin past de functie voedselbos niet. Daarnaast is omvorming van een bestaand bos naar een voedselbos vanuit het onderdeel houtopstanden van de Omgevingswet, niet toegestaan omdat met de aanleg van fruitbomen niet voldaan kan worden aan de wettelijke herplantverplichting die ontstaat wanneer de Lariks gekapt zou worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om beloning van goed gedrag dat bijdraagt aan natuurbehoud, in plaats van beëindiging of beknotting.	ZW-1080-11

Standpunt GS

Via diverse regelingen zoals het ANLB (Agrarisch natuurbeheer) wordt goed gedrag zeker beloond. Uitgangspunt van het beleid is dan ook dat op vrijwillige basis de juiste maatregelen getroffen worden die natuurherstel ondersteunen. Gebiedsgericht moet worden bepaald welke maatregelen dat zijn en of die leiden tot voldoende doelbereik. De POVI is een document op visie-niveau en daarom niet geschikt om op locatieniveau precieze uitspraken te doen. Dit zal in lokale gebiedsprocessen moeten gebeuren, die bv in het kader van het LOS worden ingezet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om bij de planvorming rekening te houden met belangen van omwonenden en de mogelijkheid te bieden een deel van het perceel aan te kopen.	ZW-0496-2

Standpunt GS

De provincie gaat niet over de verkoop van het betreffende perceel. Dat ligt bij de eigenaar, in dit geval de gemeente. Op grond van provinciale belangen, in dit geval N2000, is het perceel aangemerkt als Groenblauwe landbouwzone.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de biodiversiteit in het overstroomgebied van de Roer en het naastliggende natuurgebied actief te bevorderen.	ZW-0004-3

Standpunt GS

Een groot deel van het dal van de Roer is aangemerkt als N2000 gebied en/of NNL. Vanuit die beleidsthema's zal gestreefd worden naar herstel en uitbreiding van de biodiversiteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de natuuraanduiding achter de tuin te verplaatsen naar een ander deel van het perceel waar al bomen en struiken zijn aangeplant.	ZW-0496-7

Standpunt GS

Het perceel maakt deel uit van het NNL. Wijzigingen van het NNL kunnen alleen plaatsvinden in het geval van een groot openbaarbelang en bij het ontbreken van alternatieven.

In onderhavige zaak lijkt het groot openbaar belang te ontbreken, waardoor wijziging van het NNL niet aan de orde kan zijn.

Voorstel aan PS

De begrenzing van het NNL handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een definiëring van de Peelzone.	ZW-1242-4

Standpunt GS

De Peelzone betreft de 2 N2000 gebieden Groote Peel en Deurnese Peel & Mariapeel en de zones daaromheen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de overgangsgebieden (GBLZ). Precieze begrenzing is afhankelijk van de opgaven en zal in gebiedsprocessen worden afgestemd met de gebiedspartijen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om herziening van de gebiedsaanduidingen op Heeske 5 met een inhoudelijke maatwerkaanpak voor reeds vergunde bedrijven en erkenning van de bestaande vergunning van 2024.	ZW-0603-1

Standpunt GS

Ter plaatse is sprake van Groenblauwe landbouwzone (Ecologische verbindingszone en Natte Laagte). De aanduiding ecologische verbindingszone komt voort uit een onderbouwing van benodigde verbindingen en de natte laagte komt voort uit feitelijke fysieke terreinomstandigheden. Voor een reeds verleende vergunning hebben deze zones geen effecten, al zullen ruimtelijke ontwikkelingen voldoende gemotiveerd moeten worden.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in Hoofdstuk 5 Natuur dieren apart te benoemen.	ZW-0002-3
Indiener verzoekt om in Hoofdstuk 5 Natuur dieren rechten toe te kennen, ten minste gelijkwaardig aan de mens.	ZW-0002-4

Standpunt GS

In Nederland zijn dieren geen zelfstandige rechtssubjecten en hebben bijgevolg juridisch gezien geen rechten die vergelijkbaar zijn aan mensenrechten. Er zijn wel wettelijke beschermingsregels voor dieren. Deze gelden onverminderd, zij hoeven daarom niet genoemd in Hoofdstuk 5 natuur. Het toekennen van rechten aan dieren is geen provinciale bevoegdheid.

Dit kan alleen door wetgevende organen op nationaal of hoger niveau. Dieren zijn niet expliciet per soort genoemd in Hoofdstuk 5 omdat voor verschillende soorten verschillende juridische beschermingsregimes gelden. Ruimtelijke ingrepen met impact op dieren of beheermaatregelen van dieren zullen altijd binnen deze wettelijke kaders moeten plaatsvinden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om natuurgegevens aan te passen aan de huidige stand en niet te baseren op oude gegevens.	ZW-1080-8

Standpunt GS

Hoewel op sommige plekken (agrarisch) natuurbeheer kan leiden tot verbetering van de lokale biodiversiteit, blijft de kwaliteit van de aanwezige natuur en specifiek in Natura 2000 gebieden nog altijd onvoldoende. Onder andere in de 11e Voortgangsrapportage Natuur is de stand van zaken voor 2024 weergegeven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om paragraaf 5.3. verder aan te scherpen. Indiener vraagt om expliciet op te nemen welke normen de Provincie gaat hanteren voor alle emissies/lozingen van agrarische bedrijven en hoe de Provincie dit meetbaar gaat controleren.	ZW-1389-13

Standpunt GS

De zienswijze vraagt gedetailleerde normen voor emissies. Dit zal zijn beslag krijgen bij verdere uitwerking van het LOS, waarbij gebiedsgericht onderzocht zal worden welke normen moeten gaan gelden of dat andere wijzen de natuur- en waterdoelen gerealiseerd kunnen worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat de focus in de afweging van grondgebruik gelegd moet worden op kwaliteitsaspecten van de betreffende habitat die daar veel invloed op hebben, bedoeld; onderhoud, bodemkwaliteit, waterpeil en emissies van zowel binnen- als buitenland.	ZW-1216-6 ZW-1417-27

Standpunt GS

Rond N2000 gebieden zijn overgangszones gelegd. In deze zones moet het grondgebruik gaan bijdragen aan het herstel van habitattypen, door dat abiotische kwaliteitseisen van de habitats bereikt worden. Het gaat dan met name om waterkwaliteit en kwantiteit en (stikstof)emissies. Het is maatwerk per gebied welke aspecten in welke vorm nagestreefd zullen worden. Zoals in het LOS beschreven zal dit in gebiedsprocessen gaan plaatsvinden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat de ontwerp-POVI in zijn huidige vorm op meerdere vlakken een goede aanzet is. Echter, de uitvoeringspraktijk vraagt om scherpe en geloofwaardige waarborgen zodat de ambities rond natuur en biodiversiteit daadwerkelijk gerealiseerd worden.	ZW-0299-23

Standpunt GS

De wettelijke bescherming en herstelopgave van natuurgebieden en populaties van soorten vormt de borging dat biodiversiteit daadwerkelijk moet verbeteren. Onder andere via het LOS zullen we dit oppakken en de uitvoering opstarten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener voorziet meer overlast van hittestress als gevolg van meer bebouwing in het gebied Platveld, omdat landbouwgrond, die zorgt voor verkoeling, vervangen door glas en zonnepanelen. De overlast van hittestress zal negatieve gevolgen hebben voor de natuur.	ZW-0753-14

Standpunt GS

Het Platveld is op aanzienlijke afstand van het N2000 gebied Groote Peel gelegen en ook op enige afstand van delen van het NNL. We verwachten derhalve geen significante effecten op de natuurgebieden door hittestress als gevolg van glastuinbouw of zonnepanelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt • Natuurgebied kempenbroek staat (nog) niet ingetekend als opzichzelfstaand natuurgebied nu het aangemerkt is door UNESCO. Gaat dit wel nog gebeuren? Indien dit wel gaat gebeuren, wat voor status krijgt deze?	ZW-0153-3

Standpunt GS

De status UNESCO erfgoed is geen afzonderlijke ruimtelijke categorie. Delen van het Kempenbroek worden beschermd door de status Natuurnetwerk, Natura 2000 gebied en/of Groenblauwe landbouwzone.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor een ontwikkeling in de buurt van Eckelrade. De locatie van betreffende ontwikkeling wordt aan drie zijden omsloten door het Savelsbos, dat aangewezen is in het kader van Natura2000. Indiener stelt dat in het gebied ruim 1250 soorten voorkomen, waaronder 'zeldzame' en 'zeer zeldzame' soorten.	ZW-0754-5

Standpunt GS

Het gebied dat de aanvrager beschrijft is in de POVI begrensd als Overgangsgebied, verbindingszone en droogdal en heeft daarmee de hoofdzonering "groenblauwe landbouwzone" gekregen. De bijzondere soorten die worden benoemd zijn voor een belangrijk deel gekoppeld aan het Savelsbos. Dit gebied ondersteunen we met de genoemde zonering. De zonering sluit nieuwe ontwikkelingen niet uit, maar via de omgevingsverordening is wel een toetsing nodig in de vorm van een motiveringsplicht waarmee beoogd wordt te onderbouwen dat de landschappelijke kwaliteit niet wordt aangetast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt of er naast een stoppersregeling voor veebedrijven er ook een komt voor fruitteelt.	ZW-1178-10

Standpunt GS

De huidige stoppersregelingen zijn in het leven geroepen om ammoniakemissie uit de veehouderij te verminderen en daarmee het stikstofprobleem te beperken. In dat licht is het niet de verwachting dat er stoppersregelingen voor de fruitteelt in het leven worden geroepen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om een duidelijk afwegingskader om bestuurlijke keuzes te kunnen maken, zonder dat dit tot afwenteling van negatieve effecten leidt.	ZW-1035-11

Hierbij moeten volgens indiener in elk geval de volgende principes leidend zijn: 1. Water en bodem zijn sturend, 2. Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies. 3. Kenmerken en identiteit van gebied moet centraal staan. 4. Afwenteling wordt voorkomen.

Standpunt GS

De indiener noemt een viertal punten: 1. Water en bodem zijn sturend: zeker in overgangsgebieden en andere delen van de GBLZ is dit een principe dat aansluit bij de voor de natuur wenselijke omstandigheden. We zien dit daarom als ondersteuning van de overgangszones en andere delen van de GBLZ. 2. Combinaties van functies of doelstapeling is een principe dat we in het LOS hebben aangekondigd. 3. Via de gebiedspaspoorten hebben we de belangrijkste gebiedskenmerken en identiteit in beeld gebracht. 4. Door het maken van keuzes en zonering beogen we afwenteling te voorkomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om meer duidelijkheid over de rol van de provincie in stikstof- en natuurvergunningverlening, en om actieve ondersteuning in gebiedsprocessen, herstructurering van veehouderijen en ontwikkeling van innovatieve mestverwerking.	ZW-0196-134

Standpunt GS

De provincie is bevoegd gezag waar het gaat om het verlenen van natuurvergunningen. In het licht van de stikstofproblematiek zal er eerst de in het LOS aangekondigde geborgde aanpak moeten komen voordat vergunningverlening weer mogelijk is. Via gebiedsprocessen, te starten in de 4 focusgebieden, zoeken we naar passende maatregelen in de gebieden. Herstructurering van veebedrijven en mestverwerking kan daar een onderdeel van zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich bij paragraaf 5.6.2 af: Wat is de definitie van "natuur- en watervriendelijke en milieuvriendelijke landbouw"? Concretiseren door passend landgebruik dat geen afbreuk doet aan de water en/of natuurdoelen.	ZW-1204-97

Standpunt GS

Naar ons oordeel gaat natuur- en watervriendelijke en milieuvriendelijke landbouw breder dan passend landgebruik voor natuur en water. Het gaat ook over stalemissies en het gebruik van minder mest- en gewasbeschermingsstoffen.

Daarmee gaat het om landbouw die voor mens, natuur en water een zo laag mogelijk impact heeft en waar mogelijk bijdraagt aan het realiseren van natuur en waterdoelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst de provincie op de verkregen ondergeschikt rol van het betreffende gebied in de povi	ZW-1069-6

Standpunt GS

Er is ons ziens geen reden om dit gebied een andere status te geven. Derhalve zijn begrenzingen van het NNL niet gewijzigd. Deels is het gebied begrenst als GBLZ, passend bij de onderliggende kaartlagen zoals Maasdal en natte laagte.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op de negatieve gevolgen van het verdwijnen van melkveebedrijven, zoals het verdwijnen van de boerenzwaluw.	ZW-1080-9

Standpunt GS

Het klopt dat stallen leefgebied kunnen zijn van vogels en vleermuizen. Deze soorten maken echter ook gebruik van andere verblijfplaatsen en zijn daarom niet uitsluitend aan veehouderij bedrijven gebonden. Het verdwijnen van veehouderijen kan lokaal iets betekenen voor de populaties van soorten, maar over de hele linie zullen deze soorten niet verdwijnen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 11.1.2.3 Indiener vraagt aandacht voor het verbeteren van de landschapskwaliteit in het primair Landbouwgebied zonder dat dit de landbouwfunctie aantast. Gevraagd worden strengere (afstands)regels tot woongebieden en natuur voor alle teelten met een hoge milieubelasting door pesticiden, zoals bloemensierteelt (mat name lelies), maar ook wijnbouw en aardappels.	ZW-0145-35

Standpunt GS

Gemeenten zijn bevoegd voor het beleid van gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot woningen en bevolking.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 5.3.6 Indiener verzoekt de tekst van de Povi aan te vullen: “Waar nodig zetten we gebied specifiek juridisch bindende instrumenten in voor de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden, bijvoorbeeld met een kwalitatieve verplichting en maatwerkvoorschriften met nadeelcompensatie. Inzet van deze instrumenten is maatwerk en we kiezen daarbij niet voor onteigening.” Indiener: We zouden dit voor de helderheid graag aanpassen met: “en we kiezen slechts als allerlaatste middel voor onteigening als stok achter de deur. Mochten gebiedsgerichte plannen geblokkeerd worden door “weigerboeren” die meer dan rechtvaardige compensatie nastreven waar ze recht op hebben, pas dan kan onteigening toegepast worden.”	ZW-0145-31

Standpunt GS

Zoals ook het LOS omschrijft kiezen we vooralsnog voor vrijwilligheid. We realiseren ons echter dat voor een geborgde aanpak daadwerkelijke realisatie nodig is. Daarom staat ook in het LOS dat de "Inzet van meer dwingend instrumentarium als blijkt dat we onvoldoende doelbereik realiseren (denk aan intensivering regulering, grondbeleid, handhaving etc.). " onderdeel kan zijn van intensivering van onze inspanningen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.4 Basiskwaliteit Natuur

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in paragraaf 3.4.6 stedelijk groen en beken wel worden benoemd, maar ook niet meer dan dat. Indiener stelt dat volgens deze POVI biodiversiteit en (basiskwaliteit) natuur zich met name in het landelijk gebied bevinden.	ZW-0160-62
Indiener stelt dat ondanks de focus op de Limburgse principes, waarbij omtrent milieu en natuur wel nadrukkelijk is benoemd dat we streven naar behoud en herstel, zich in de realisatiesfeer (paragraaf 3.3.5) de blinde vlek rondom natuur/groen en groene netwerken binnen het stedelijk gebied manifesteert.	ZW-0160-61
Indiener stelt dat wat betreft het ambitieniveau (Hoofdstuk 2) er o.i. te weinig aandacht is voor natuur / groen en groene netwerken binnen het stedelijk gebied.	ZW-0160-59
Indiener vindt het opnemen van stedelijk groen als reële optie voor herstel en verbinding van groen en natuur (paragrafen 5.2.2. en 5.2.4) enigszins geruststellend.	ZW-0160-63

Standpunt GS

In hoofdstuk 5 Natuur, paragraaf 5.2.4 wordt Basiskwaliteit Natuur vermeld als specifieke opgave. Daarin wordt gesteld: "Voor een gezonde leefomgeving en een veerkrachtige natuur is het belangrijk dat de natuurkwaliteit in heel de provincie op een basisniveau wordt gebracht. Een niveau waarbij algemene soorten zoals konijn, pinksterbloem en gewone pad algemeen kunnen blijven. " Daarnaast wordt in paragraaf 5.3.3. en 5.3.5. verwezen naar biodiversiteit en natuur in bebouwde omgeving. Daarmee zijn deze onderwerpen ook benoemd als van belang binnen stedelijke en bebouwde omgeving.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.5 Beheer van natuurgebieden

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt provincie om een beheersubsidie in te stellen voor behoud en natuurontwikkeling na ontgrondingsprojecten.	ZW-0978-15
Indiener vraagt om structurele toezicht bij TBO's, ter ondersteuning aan de Groene Brigade en SSIL	ZW-0978-17

Standpunt GS

Deze punten zien toe op aanpassing van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap. Het subsidiëren van aanvullende gebieden en toeslagen binnen de SVNL is een keuze van GS bij de openstelling en actualisatie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.6 Bescherming flora en fauna

Zienswijze	Indiener
indiener eist dat er gegarandeerd wordt dat vergunningverlening daadwerkelijk begrensd wordt op basis van ecologische voorwaarden en dat economische belangen geendoorslag mogen geven bij toetsing van natuurimpact.	ZW-1422-13

Standpunt GS

De beoordeling van aanvragen voor een Natuurvergunning, kent geen belangenafweging. Een vergunning kan slechts verleend worden als er geen sprake is van negatieve effecten op de beschermde natuurgebieden.

Vanuit de wet is de gevraagde garantie er dus, en die wordt extra geborgd door bezwaar- en beroepsmogelijkheden die eveneens vanuit de wet gelden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bloem- en kruidenrijke stroken in de nabijheid van houtige elementen, zoals struweel, heggen en hagen, de insectenpopulatie en daarmee diverse (akker)vogels bevorderen.	ZW-0364-3

Standpunt GS

Dit onderstreept het door ons gevoerde natuurbeleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het leveren van nostalgische, regionale en autochtone fruitbomen en andere landschappelijke beplanting een belangrijke bijdrage levert aan biodiversiteit en natuurbeheer. Indiener stelt voor om de positieve CO2-footprint en klimaatadaptieve functies van boomkwekerijen mee te nemen in de beoordeling van de zienswijze, en deze niet te onderwaarderen.	ZW-0251-7

Standpunt GS

Fruitbomen en andere landschappelijke beplanting kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de biodiversiteit in het landelijk gebied. Boomteelt, als vorm van agrarisch grondgebruik, kan onderdeel zijn van aangepaste landbouw in de groenblauwe landbouwzone met het oog op natuur- en waterdoelen. Wij zien hier geen aanleiding voor aanpassing van de tekst van de ontwerp-POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 5.3.6 van de POVI is aangegeven dat de werkwijze wordt herzien om te kunnen omgaan met de ruimtelijke bescherming van de natuur. In de visie is echter niet uiteengezet hoe de werkwijze precies wordt herzien. Indiener vraagt zich af of deze werkwijze in nauw overleg met gemeenten wordt opgesteld. Volgens de indiener ontstaat hierdoor onduidelijkheid over de wijze waarop het subsidiariteitsbeginsel gehandhaafd blijft.	ZW-1479-176

Standpunt GS

De aanpassing van de werkwijze ziet op het interbestuurlijk proces bij natuurcompensatie, waar in de huidige situatie gemeenten via instructieregels in de Omgevingsverordening verantwoordelijk zijn om natuurcompensatie te borgen in omgevingsplannen en de Provincie privaatrechtelijk natuurcompensatie-overeenkomsten afsluit met initiatiefnemers. Herziening van dit proces zal in goede samenspraak met gemeenten plaatsvinden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor biobased bouwen waarbij voldoende gelegenheid moet zijn voor vleermuizen, vogels en insecten om zich te nestelen.	ZW-0949-3

Standpunt GS

Los van het feit dat biobased bouwen een bijdrage kan leveren aan de circulaire economie via ander gebruik van landbouwgrond en ander type bouwbedrijven (bijv. prefab) heeft dit geen directe ruimtelijke implicaties. Andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Voor de uitwerking van onderdelen betreffende circulaire economie verwijzen wij naar ons uitvoeringsprogramma 'Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027'. De provinciale omgevingsvisie bevat enkel de ruimtelijk-economische doorvertaling daarvan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor verbetering van de biodiversiteit in zijn algemeenheid	ZW-1076-2

Standpunt GS

Het herstel van biodiversiteit vormt een belangrijke drager voor de ruimtelijke keuzes in deze POVI. Dit komt onder meer naar voren in de zonering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de acties van de bedrijven in omgeving Platveld hebben bijgedragen aan een verschraling van de biodiversiteit, door kap van beeldbepalende bomen en verdwijnen van zwaluwen en vleermuizen.	ZW-0502-2

Standpunt GS

Oude bomen zijn van groot belang voor de biodiversiteit.

De provincie heeft een rol in het behoud van deze bomen op grond van de taken met betrekking tot houtopstanden in de Omgevingsverordening. De gemeenten hebben hierin echter ook een taak, met name in het bebouwd gebied en langs gemeentelijke wegen. Wij zien geen aanleiding om de tekst van de POVI te wijzigen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de argumentatie van de gemeente destijds over bijzondere flora onjuist was en dat door maaibeleid en begrazing de flora inmiddels is verdwenen.	ZW-0496-4

Standpunt GS

In deze POVI zijn kaarten opgenomen van het NNL en ecologische verbindingszones. Bij de invulling daarvan dient vanzelfsprekend rekening te worden gehouden met de belangen van omwonenden. Wij zien in deze zienswijze geen aanleiding om de kaarten van de POVI te wijzigen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de begrenzing van de natuuraanduiding op de kaart onlogisch is, omdat slechts een deel van het perceel wordt bestempeld als zwaar beschermde natuur terwijl andere delen (met vergelijkbare kenmerken) dat niet zijn.	ZW-0496-6

Standpunt GS

Het perceel waar de zienswijze op ziet ligt gedeeltelijk in het NNL. De grenzen van het NNL worden in deze POVI niet gewijzigd. Perceelsgrenzen zijn vaak ontstaan bij ruimtelijke ontwikkelingen of verkavelingen en volgen niet altijd natuurlijke grenzen. Het is daarom niet te voorkomen dat de grenzen van het NNL niet altijd overeenkomen met de perceelsgrenzen.

Voorstel aan PS

De kaart van het NNL niet te wijzigen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de omgevingsverordening niet het juist instrument is voor de bescherming van plantensoorten. Indiener stelt dat convenanten of samenwerkingsafspraken hiervoor juist(er) zijn.	ZW-1035-21
Indiener stelt dat regelgeving rondom plantensoorten primair gericht is op landbouwbelangen. Indiener vraagt dit te herzien. Hierbij wil indiener dat ecologische belangen leidend zijn.	ZW-1035-20

Standpunt GS

Op basis van diverse overleggen met stakeholders omtrent de Motie 3114 inzake Jakobskruiskruid en akkerdistel is inmiddels overeengekomen dat eerst een oplossing wordt gezocht in een convenant. Dit is medegedeeld via een Mededeling portefeuillehouder in oktober 2025. Dit zal in 2026 opgesteld en ondertekend worden en na een jaar geëvalueerd worden met alle betrokken partijen. De tekst kan derhalve gewijzigd worden.

Voorstel aan PS

Zin "Voor het beheer van plantensoorten die op grote schaal zorgen voor problemen in de landbouw worden regels gesteld in omgevingsverordening."

wijzigen naar

"Voor het beheer van plantensoorten die op grote schaal zorgen voor problemen in de landbouw worden afspraken gemaakt in een convenant."

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat effecten van windturbines op vogels en vleermuizen worden onderschat.	ZW-0486-7

Standpunt GS

De effecten van windturbines op beschermde soorten worden betrokken bij de ruimtelijke afweging van windenergieprojecten en bij de verlening van omgevingsvergunningen voor deze projecten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het beschermen van biodiversiteit in bebouwd gebied wordt in paragraaf 5.3.5 heel smal afgegrensd wordt op SMP's voor verduurzaming van gebouwen en ruimtelijke ontwikkelingen.	ZW-0160-64

Standpunt GS

Soortmanagementplannen vormen een goed voorbeeld van gemeentelijke planvorming gericht op het instandhouden van populaties van beschermde soorten in het bebouwd gebied. Deze plannen omvatten echter niet de gehele opgave die hier ligt. Wij nodigen de gemeenten graag uit om breed invulling te geven aan natuurbescherming in het stedelijk gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat kassen intensief verlicht zijn en leiden tot ernstige lichthinder. Dat verstoort het ecosysteem voor dieren, zoals vogels en insecten	ZW-0517-8

Standpunt GS

Bij de vergunningverlening voor tuinbouwkassen dient ook het natuuraspect te worden betrokken, wanneer er sprake is van negatieve effecten op beschermde soorten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat in heel Limburg inheemse bloemrijke voedselbosbeplanting in meerdere lagen wordt toegepast langs fiets- en wandelpaden, als voedselbron en verblijfplaats voor vogels, insecten en andere kleine dieren en om educatieve mogelijkheden voor mensen, vooral kinderen, te bieden.	ZW-0938-2

Standpunt GS

Inheemse bloemrijke voedselbosbeplanting kan buiten het NNL een bijdrage leveren aan het behoud en herstel van biodiversiteit. Wij zien geen aanleiding om de tekst van de POVI aan te passen op basis van deze zienswijze.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie Limburg om de huidige Natura 2000-grens langs de N274 in de gemeente Roerdalen te heroverwegen en te verleggen tot aan de Tigchesweg – Voorsterstraatweg. Deze grens is destijds vastgesteld ter bescherming van het leefgebied van de beschermde vlindersoort donker pimpernelblauwtje. Recente waarnemingen en ecologische beoordelingen bevestigen echter dat dit leefgebied sinds 2023 structureel afwezig is in dit deelgebied. De huidige grens heeft een onevenredige impact op agrarische ondernemers. Indiener verzoekt de provincie Limburg dit verzoek over te nemen in de aanpassing van de visie, en in overleg te treden met het Rijk en de Europese Commissie indien nodig.	ZW-1170-12

Standpunt GS

Het Vlootbeekdal is een onderdeel van het Natura 2000-gebied Roerdal dat is aangewezen voor een aantal habitattypen en richtlijnsoorten. In het Vlootbeekdal komen het habitattype Glanshaverhooiland en de Bever nog steeds voor. Hoewel het donker pimpernelblauwtje momenteel lijkt te zijn verdwenen, is het leefgebied voor deze soort- inclusief de waardplanten en

mieren- nog steeds aanwezig. De instandhoudingsdoelstelling voor de Glanshaverhooilanden richten zich op uitbreidingen en verbetering van de kwaliteit. Hiervoor zijn in het Vlootbeekdal nog steeds goede kansen aanwezig. Ook voor het donker pimpernelblauwtje is het doel om het leefgebied uit te breiden en de kwaliteit te verbeteren. Het mogelijk verdwijnen van een soort door foutief maaien vormt geen reden om te stoppen met het in stand houden en verder ontwikkelen van dit leefgebied. Uit gesprekken met een delegatie in Brussel (juiste afdeling nog na te gaan) is bovendien duidelijk geworden dat het stoppen met de ontwikkeling en kwaliteitsverbetering van het leefgebied geen optie is. Tijdens het overleg werd aangegeven dat er een plan met tijdslijn moet worden opgesteld. De doelstelling is het gebied zodanig te ontwikkelen dat het een duurzaam leefgebied vormt voor het donker pimpernelblauwtje. Het aanpassen van de Natura 2000-grens of het stopzetten van de instandhoudingsmaatregelen is dus niet aan de orde.

Voorstel aan PS

Niet instemmen met het verzoek en verder gaan met de huidige ingezette ontwikkeling. Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in heel Limburg groenonderhoudswerkzaamheden langs provinciale wegen te beperken door bomen om en om te snoeien en bermen hoogstens voor de helft te maaien om leefomstandigheden voor insecten, vogels en andere dieren in stand te houden.	ZW-0938-1

Standpunt GS

Bij het beheer van bermen en lanen langs provinciale wegen wordt natuur inclusief gewerkt, waarbij rekening wordt gehouden met natuurwaarden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de gedragscode Provinciale Infrastructuur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt Provincie Limburg om te onderbouwen of onderzoeken wat de gevolgen zijn voor biodiversiteit als landbouwgrond verdroogt na een verbod op grondwatergebruik voor flora en fauna zoals het kruidenrijk, grasland, weidevogels en insecten.	ZW-0899-12

Standpunt GS

Aanpassingen in de waterhuishouding kunnen leiden tot effecten op beschermde flora- en fauna. Wij zien op voorhand geen aanleiding om te vermoeden dat daarvan sprake is van bij het stopzetten van de beregening van agrarische percelen.
Wanneer hiervan in specifieke gevallen wel sprake zou zijn dan is onderzoek op zijn plaats.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt Provincie om te onderzoeken in hoeverre de vrijstellingslijst voor fauna nog overeenkomt met de actuele staat van instandhouding. In het bijzonder voor: de Bunzing, Hermelijn, Wezel, Haas, en levendbarende hagedis.	ZW-1035-23

Standpunt GS

De provinciale vrijstelling soortenbescherming is onderdeel van de Omgevingsverordening en is niet opgenomen in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.7 Bossenopgave

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij de invulling van de opgave bossen (5.2.3) onduidelijk blijft waar dit moet plaatsvinden, gezien het primaire landbouwgebied bedoeld is voor voedselproductie. Men verzoekt om kansen te benutten waar deze zich voordoen en hierbij gebruik te maken van lokale kennis.	ZW-1236-209
Indiener geeft aan dat de opgave voor bossen buiten het Natuurnetwerk Limburg automatisch in een landbouwgebied moet landen, terwijl de definities van deze landbouwgebieden dit niet of zeer beperkt toelaten	ZW-0241-127
Indiener geeft aan dat in paragraaf 5.2.3 de opgave voor bossen wordt genoemd, maar dat het onduidelijk is hoe de karakteristieke open gebieden in de Maasduinen behouden blijven, en wat de onwenselijke effecten van deze ambitie kunnen zijn. Ook vraagt indiener hoe de Limburgse aanpak bossen deel uitmaakt van het provinciale Natuurprogramma en hoe dit in de POVI is verwerkt.	ZW-1473-144
Indiener pleit voor meer bossen en bomen en bescherming van bossen wereldwijd.	ZW-0949-5
indiener verzoekt koppeling te maken met Limburgse Aanpak Bossen. Dit is goed voor de ontlasting van Natura2000 gebieden wat betreft recreatie en stikstof.	ZW-1038-1
Indiener vraagt zich af of de bossenstrategie ook onder dit thema valt.	ZW-1479-4
Par. 5.2.3 De Opgave Bossen dient volgens indiener te worden geanalyseerd en gedetailleerd dient te worden beschreven wat nodig is om de gestelde doelen te halen om vervolgens de bijbehorende subsidies aan te vragen.	ZW-0145-30

Standpunt GS

De bossenopgave is landelijk vastgelegd in de bossenstrategie en voor Limburg uitgewerkt in de Limburgse Aanpak Bossen. Daarin is ook een indicatie gegeven van de mogelijke zoekgebieden. Dit betreft onder meer de groenblauwe landbouwzone (toen nog groenblauwe mantel) en, stadsranden. Op dit moment is het zo dat er slechts marginale rijks financiering is voor dit thema waardoor de uitvoering ook getemporiseerd wordt. Ook de Europese Natuurherstelverordening bevat het thema bossen. We wachten af hoe het rijk hiermee omgaat. Tot die tijd benutten we de beperkte middelen voor kansen die zich voordoen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.8 Defensie

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de bescherming van natuur, landschap en stiltegebieden een zwaarwegend provinciaal belang vormt bij de beoordeling van defensieontwikkelingen. Hierom wil indiener dat nieuwe defensie-inrichtingen en activiteiten expliciet worden getoetst op natuurinclusiviteit, met toepassing van de Basiskwaliteit Natuur, ook buiten N2000 en NNN.	ZW-1035-51
Indiener vind dat de provincie zeggenschap moet behouden bij landelijke vrijstellingen onder de Wet op Defensiegereedheid (Wodg).	ZW-0978-14
Indiener vindt dat de provincie moet sturen op het vermijden van laagvliegactiviteiten boven kwetsbare natuur en stiltegebieden, en piekbelasting (zoals dB piekgeluid) expliciet meeweegt in ruimtelijke afwegingen. In het bijzonder voor Vogelrichtlijngebieden met verstoringsgevoelige vogelsoorten, zoals 'De Groote Peel'.	ZW-1035-53
Indiener vraagt aandacht voor de impact van luchtruimontwikkelingen op rust en natuur in de gemeente, met nadruk op nabijgelegen Natura 2000-gebieden.	ZW-0196-174
Indiener vraagt om bescherming van natuur tegen verstoring door defensieactiviteiten	ZW-0978-11
Indiener vraagt om natuur inclusieve ontwikkeling als norm te stellen voor defensieterreinen.	ZW-0978-12
Indiener wil dat de provincie zich kritisch uitspreekt over de voorgenomen Wet op de Defensiegereedheid (WodG), met als uitgangspunt dat eventuele vrijstellingen van milieuregels slechts tijdelijk, controleerbaar en toetsbaar mogen zijn — en dat ook bij nationale programma’s de naleving van natuurwetgeving gewaarborgd blijft.	ZW-1035-54
Indiener wil dat er een gebiedsgerichte overlegstructuur wordt ingericht met Defensie, gemeenten, natuurorganisaties en bewoners, naar voorbeeld van COVM’s, om transparantie, afstemming en draagvlak te waarborgen.	ZW-1035-55

Indiener wil dat voor defensieactiviteiten compenserende en mitigerende maatregelen kritisch worden beoordeeld op uitvoerbaarheid en effectiviteit, en alleen worden geaccepteerd als ze voldoen aan de provinciale natuurdoelen.	ZW-1035-52

Standpunt GS

Standpunt GS: De ruimtebehoefte van Defensie blijkt uit het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie. Het Kabinet besluit daarover en legt de ruimtebehoefte vast. De Provincie heeft enkele ruimtelijke aspecten van het NPRD in de POVI opgenomen, waaronder de bestaande laagvlieggebieden. Dat heeft de Provincie gedaan om compleet en duidelijk te zijn over het (militaire) gebruik dat er nu al is in de laagvlieggebieden en de consequenties die dat kan hebben op andere functies en activiteiten. De locatie en het gebruik van de laagvlieggebieden echter volgen uit nationale wetgeving.

De Provincie heeft geen instrumenten om te sturen op het laagvliegen. Laagvliegen kan effect hebben op natuur en dieren. Defensie is gebonden aan de Nederlandse wet- en regelgeving daaromtrent. De Provincie heeft bij Defensie aangedrongen op een goede informatievoorziening richting de omgeving en de vee- en paardenhouderijen.

Compenserende of mitigerende maatregelen die nodig zijn voor het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie zijn geen onderdeel van de POVI.

Defensie zal in 2026 gebiedsprocessen inrichten voor overleg met regio's waar nieuwe activiteiten komen of waar bestaande activiteiten uitbreiden. De Provincie en gemeenten participeren daarin.

De Wet op de Defensiegereedstelling is geen onderdeel van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.2.6.4: "Wel vraagt Defensie bij grootschalige ontwikkelingen in het laagvlieggebied om overleg. Met name wanneer er plannen zijn voor de aanleg van clusters van windparken, nieuwe stallen met schrikgevoelig vee, zonnevelden of grootschalige woningbouw. Daartoe kunnen partijen contact opnemen met het Rijksvastgoedbedrijf."

4.9 Ecologische verbindingszones

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het behouden van het Natuurnetwerk op huidig niveau te mager is. Diverse verbindingszones staan onder druk. Verzoek: Verhoog de ambitie door actief in te zetten op uitbreiding en versteviging van de verbindingszones, met concreet kwantitatief doel voor extra hectares.	ZW-0188-12

Standpunt GS

Het ambitieniveau van het nationaal natuurnetwerk is vastgelegd in rijksbeleid en wordt met deze POVI niet gewijzigd. Wel zetten we in op betere verbindingen tussen de verschillende delen van het natuurnetwerk zodat uitwisseling van dier- en plantensoorten plaats kan vinden. Aanleg van natuur aanvullend op het natuurnetwerk vindt plaats wanneer dit nodig is voor het bereiken van Natura 2000-doelen en voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding van habitats en soorten op nationaal niveau. De nationale doelstellingen zijn nog niet bekend; ze worden vastgelegd in het nationaal natuurplan dat wordt opgesteld in verband met de Europese natuurherstelverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat verbindingszones soms gebieden niet verbinden. Indiener stelt dat deze verlengt moeten worden.	ZW-0978-5

Standpunt GS

De in de ontwerp-POVI opgenomen ecologische verbindingszones zijn gebaseerd op modelonderzoek en expert-inschattingen. Controle van de kaarten naar aanleiding van deze (en andere) zienswijze(n) heeft op enkele locaties aanleiding gegeven om de kaarten nog aan te passen. Zo is de verbindingszone tussen de Putberg en Klingeleberg aangepast zodat deze daadwerkelijk een verbinding vormt tussen deze natuurgebieden en zijn de zoekgebieden voor kalkgraslandverbindingen in Zuid-Limburg aangepast.

Voorstel aan PS

De kaart van de ecologische verbindingszone op enkele locaties aanpassen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om compensatie voor waardedaling van landbouwgrond indien deze wordt aangewezen als ecologische verbindingszone.	ZW-1125-4

Standpunt GS

De aanduiding als percelen landbouwgrond als ecologische verbindingszone heeft geen direct effect op de functie van de grond en de agrarische gebruiksmogelijkheden. Ter verduidelijking de tekst iets wijzigen.

Voorstel aan PS

De zin:

“Deze zones zijn op de kaart opgenomen als zoekgebied dan wel als daadwerkelijk gerealiseerde of te realiseren groene verbinding.”

wijzigen naar:

“De kaartlaag ecologische verbindingszone bestaat uit concreet begrensde, deels reeds gerealiseerde verbindingszones zoals ecoducten. Daarnaast zijn er zoekgebieden begrensd voor nieuwe verbindingen. In ... (LINK) is uitgelegd hoe de begrenzing van elk van de kaartlagen van de Groenblauwe landbouwzone is bepaald.”

4.10 Ecologische verbindingszones- Beperkingen

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de aanduiding als ecologische verbindingszone geen beperkingen oplevert voor agrarisch gebruik en dat eventuele gevolgen expliciet worden beschreven.	ZW-0573-5
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van een landbouwperceel in de nabijheid van de bedrijfslocatie als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ geen beperkingen oplevert voor het agrarisch gebruik.	ZW-0261-13
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van een landbouwperceel nabij de bedrijfslocatie als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ geen beperkingen oplevert voor exploitatie en ontwikkeling van het bedrijf.	ZW-0261-7
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven, tenzij dit op onderzoek is gebaseerd en in overleg met de sector is vastgesteld.	ZW-0652-4
De indiener maakt zich zorgen over de beperkingen die de ecologische verbindingszones en gebiedspaspoorten op de percelen van de indiener leggen, waarmee het beweiden niet meer mogelijk is.	ZW-0966-9
De percelen van de indiener liggen in twee streefbeelden: kleinschalig landschap met poelen – ecologische verbindingszones’ en 'verbinding met landschapselementen – ecologische verbindingszones’. Het streven naar een open agrarisch landschap kan tot beperkingen leiden van de te telen van gewassen als mais. De indiener wenst de mogelijkheid om mais te telen te behouden.	ZW-0585-8
Indiener geeft aan dat de aanwijzing van het perceel voor ecologische functies zoals natte poelen en corridors ecologisch en landbouwkundig onlogisch is, gezien de bodemgesteldheid en historische droogte van de locatie.	ZW-0537-4
Indiener geeft aan dat de beperkingen binnen Ecologische Verbindingszones leiden tot verlies van ruwvoer, verminderde beweidingsmogelijkheden en onzekerheid over het gebruik van voorzieningen.	ZW-0822-3
Indiener geeft aan dat de ecologische verbindingszones op de kaart ten onrechte over Camping Natuurplezier en de Keulseweg lopen, wat ongewenst is.	ZW-0237-135

Indiener geeft aan dat de wijziging van typeringen naar Groen blauwe landbouwzone voor landbouwgronden in het dal van Oostrumse Beek leidt tot beperkingen.	ZW-0376-1
Indiener geeft aan dat percelen PTH-B-4166 en PTH02-B-4488 door de getekende verbindingszone incourant en scheef worden, wat het bewerken ervan bemoeilijkt.	ZW-0448-2
Indiener heeft een perceel in de ecologische verbindingszone Landschapselementen. Indiener betwijfelt of er in de toekomst nog akkerbouwmatig kan worden geteeld in dit gebied.	ZW-0686-8
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Ecologische verbindingszone omdat niet duidelijk is hoe deze tot stand is gekomen en welke mogelijke beperkingen dit met zich meebrengt voor het huidige agrarisch grondgebruik. Voorgesteld wordt om deze aanduiding te verwijderen.	ZW-0289-3
Indiener stelt dat een nieuw ingetekende ecologische verbindingszone door productieve landbouwgrond onwenselijk is, omdat dit zonder onderbouwing leidt tot beperkingen voor gebruik en investeringen.	ZW-0973-13
Indiener stelt voor om aandacht te besteden aan de ecologische verbindingszones waar regels voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting kunnen worden ingesteld.	ZW-0770-4
Indiener stelt voor om binnen de ecologische verbindingszone ‘Beekdal’ de landbouwpraktijk, zoals beweiding en gewasroulatie, te blijven toestaan en extensieve beperkingen op mestgebruik en gewasopbrengst te vermijden.	ZW-0898-6
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen Ecologische verbindingszones volledig mogelijk blijft en dat deze aanduiding geen beperkingen oplevert.	ZW-0696-7
Indiener verzoekt dat de aanduiding ecologische verbindingszone geen beperkingen oplevert voor agrarisch gebruik.	ZW-1425-19
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van de agrarische bedrijfslocatie en huiskavels als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ geen beperkingen oplevert voor exploitatie en ontwikkeling van het bedrijf.	ZW-0261-3
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van de agrarische bedrijfslocatie en huiskavels als ‘Kleinschalig landschap met poelen – ecologische verbindingszone’ geen beperkingen oplevert voor exploitatie en ontwikkeling van het bedrijf.	ZW-0261-5
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van landbouwpercelen grenzend aan de bedrijfslocatie als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ wordt aangepast zodat dit geen extra beperkingen oplevert.	ZW-0261-8
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van landbouwpercelen op afstand van de bedrijfslocatie als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ geen beperkingen oplevert voor de bedrijfsvoering.	ZW-0261-10
Indiener verzoekt dat Ecologische verbindingszones alleen worden vastgesteld op basis van gebiedsonderzoek en dat agrarisch gebruik niet wordt beperkt zonder compensatie en vrijwilligheid.	ZW-0810-15
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik, omdat deze willekeurig zijn ingetekend zonder onderzoek.	ZW-0972-13

Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik, tenzij dit is onderbouwd met onderzoek.	ZW-0734-9
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven, tenzij onderbouwd met onderzoek.	ZW-0723-5
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven.	ZW-0884-14
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor het gebruik van primaire landbouwgronden.	ZW-0697-5
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor landbouw en alleen worden vastgesteld na degelijk gebiedsonderzoek.	ZW-1039-14
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor landbouw en alleen worden vastgesteld na degelijk onderzoek en met duidelijkheid over gevolgen.	ZW-0981-9
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor landbouwkundig gebruik	ZW-0606-6
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen nieuwe beperkingen opleveren voor het gebruik van landbouwgronden en pas worden vastgesteld na onderzoek en overleg.	ZW-1033-14
Indiener verzoekt de Provincie meer duidelijkheid te geven over de locatie waar ecologische verbindingszones worden gepland en wat de effecten daarvan zullen zijn voor de agrarische bedrijfsvoering in het gebied.	ZW-0875-26
Indiener verzoekt helderheid over de regels binnen de ecologische verbindingszone en dat deze proportioneel en werkbaar blijven voor agrarische ondernemers, rekening houdend met vergunde bedrijfsactiviteiten en langjarige teeltrotaties.	ZW-1377-6
Indiener verzoekt om de aanduidingen voor ecologische verbindingszones niet op het agrarisch bouwvlak te projecteren bij Zandweg 10 te Maria Hoop, of om geen beperkende regels op te nemen in de omgevingsverordening ter plaatse van het agrarisch bouwvlak.	ZW-0382-7
Indiener verzoekt te garanderen dat de aanduiding ecologische verbindingszone geen beperkingen oplevert voor mestaanwending, watergebruik en het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen.	ZW-1425-7
Indiener vraag om concreet aan te geven wat de Ecologische verbindingszones die op het perceel zijn ingetekend betekenen voor het toekomstperspectief en bedrijfsvoering	ZW-1102-6
Indiener vraagt zich af wat de restricties worden bij het beheer van landschapselementen in de ecologische verbindingszones.	ZW-0239-5
Indiener vraagt zich af welke gebruiksbeperkingen gaan gelden in de nieuwe 'Ecologische verbindingszone' en wat de gevolgen zijn voor de economische waarde van de grond en mestplaatsingruimte.	ZW-0148-4
Indiener vreest dat de in de ontwerp-POVI (par. 6.10.3) genoemde mogelijkheid om landbouw te ontwikkelen die omgaat met hogere waterpeilen en vernatting in dit gebied niet passend is. De vernatting in de	ZW-0116-7

zone "beekdal - ecologische verbindingszone" is onwenselijk, omdat de effecten veel verder reiken dan enkel de groenblauwe zone.	
Indiener vreest voor beperkingen van zijn bedrijfsvoering en waardedruk vanwege de ligging in de Groenblauwe Landbouwzone (ecologische verbindingszone). Indiener wil vooraf weten wat de gevolgen zijn van deze aanwijzing.	ZW-0587-2
Ten westen van het bedrijf van indiener is een ecologische verbindingszone ingetekend. Het is voor indiener niet duidelijk hoe deze kartering plaats heeft gevonden en ook is niet concreet uitgewerkt welke mogelijke beperkingen dit met zich meebrengt op het huidige agrarische grondgebruik. Indiener verzoekt dit te verduidelijken.	ZW-0355-5
EVZ's zijn soms onpraktisch gepland. Dit leidt tot onnodige beperkingen en waardeverlies. Nader onderzoek/maatwerk is nodig.	ZW-0877-53
De indiener is bezorgd over de zinsnede 'nodig om de uitloopzones eromheen en de zones tussen passages te vrijwaren van ontwikkelingen die de functionaliteit ervan kunnen aantasten' over ecologische verbindingszones en vreest dat in de toekomst deze 'uitloopzones' op zijn aangrenzende landbouwperceel komen te liggen met alle beperkingen van dien.	ZW-0903-9 ZW-0927-9 ZW-1084-2 ZW-1113-7
Indiener geeft aan dat de ecologische verbindingszone 'Kleinschalig landschap met schrale elementen' niet aansluit bij de huidige landbouwpraktijk en verzoekt om behoud van akkerbouwmogelijkheden op betrokken percelen.	ZW-0898-7 ZW-0699-5 ZW-0700-5 ZW-1226-5
Indiener pleit om op de realisatie en beheer van ecologische verbindingszones geen verplichting te leggen op de grondgebruiker.	ZW-0384-2 ZW-0386-3
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik en dat bij vaststelling altijd eerst gebiedsonderzoek plaatsvindt.	ZW-1033-6 ZW-0722-4 ZW-0889-10 ZW-0715-4
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik van primaire landbouwgrond.	ZW-0681-4 ZW-0701-7 ZW-0714-6

Zienswijze
De indiener accepteert geen gebruiksbeperkingen voor bedrijfsvoering door de ecologische verbindingszones. Deze beperkingen zullen leiden tot forse schade voor de bedrijfsvoering alsook vermogensschade voor het bedrijf van de indiener. Indiener verzoekt de provincie de (toekomstige) gebruiksbeperkingen te heroverwegen en de aanwijzing te verwijderen voor de percelen van de indiener. Zie zienswijze voor kaartaanduiding.

Indiener					
ZW-0886-2	ZW-0905-9	ZW-0947-5	ZW-0952-4	ZW-1043-9	ZW-1119-9
ZW-1145-3	ZW-1264-4	ZW-1303-10	ZW-1367-5		

Standpunt GS

De aanduiding ecologische verbindingszone in de POVI brengt geen beperkingen met zich mee voor het agrarisch grondgebruik. In deze zone wordt ingezet op de aanleg van onder meer landschapselementen en agrarisch natuur- en landschapsbeheer.
Verder dient bij toetsing van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te worden gemotiveerd hoe de ecologische verbinding in stand wordt gehouden of versterkt. Ook dit neemt geen beperkingen met zich mee voor het huidige grondgebruik.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.11 Ecologische verbindingszones- Op hoogte houden wijzigingen grondgebruik

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het behouden van het Natuurnetwerk op huidig niveau te mager is. Diverse verbindingszones staan onder druk. Verzoek: Verhoog de ambitie door actief in te zetten op uitbreiding en versteviging van de verbindingszones, met concreet kwantitatief doel voor extra hectares.	ZW-0188-12

Standpunt GS

Het ambitieniveau van het nationaal natuurnetwerk is vastgelegd in rijksbeleid en wordt met deze POVI niet gewijzigd. Wel zetten we in op betere verbindingen tussen de verschillende delen van het natuurnetwerk zodat uitwisseling van dier- en plantensoorten plaats kan vinden. Aanleg van natuur aanvullend op het natuurnetwerk vindt plaats wanneer dit nodig is voor het bereiken van Natura 2000-doelen en voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding van habitats en soorten op nationaal niveau. De nationale doelstellingen zijn nog niet bekend; ze worden vastgelegd in het nationaal natuurplan dat wordt opgesteld in verband met de Europese natuurherstelverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat verbindingszones soms gebieden niet verbinden. Indiener stelt dat deze verlengt moeten worden.	ZW-0978-5

Standpunt GS

De in de ontwerp-POVI opgenomen ecologische verbindingszones zijn gebaseerd op modelonderzoek en expert-inschattingen. Controle van de kaarten naar aanleiding van deze (en andere) zienswijze(n) heeft op enkele locaties aanleiding gegeven om de kaarten nog aan te passen. Zo is de verbindingszone tussen de Putberg en Klingeleberg aangepast zodat deze daadwerkelijk een verbinding vormt tussen deze natuurgebieden en zijn de zoekgebieden voor

kalkgraslandverbindingen in Zuid-Limburg aangepast.

Voorstel aan PS

De kaart van de ecologische verbindingszone op enkele locaties aanpassen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om compensatie voor waardedaling van landbouwgrond indien deze wordt aangewezen als ecologische verbindingszone.	ZW-1125-4

Standpunt GS

De aanduiding als percelen landbouwgrond als ecologische verbindingszone heeft geen direct effect op de functie van de grond en de agrarische gebruiksmogelijkheden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.12 Ecologische verbindingszones- Overig

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de aanduiding als ecologische verbindingszone geen beperkingen oplevert voor agrarisch gebruik en dat eventuele gevolgen expliciet worden beschreven.	ZW-0573-5
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van een landbouwperceel in de nabijheid van de bedrijfslocatie als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ geen beperkingen oplevert voor het agrarisch gebruik.	ZW-0261-13
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van een landbouwperceel nabij de bedrijfslocatie als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ geen beperkingen oplevert voor exploitatie en ontwikkeling van het bedrijf.	ZW-0261-7
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven, tenzij dit op onderzoek is gebaseerd en in overleg met de sector is vastgesteld.	ZW-0652-4
De indiener is bezorgd over de zinsnede 'nodig om de uitloopzones eromheen en de zones tussen passages te vrijwaren van ontwikkelingen die de functionaliteit ervan kunnen aantasten’ over ecologische verbindingszones en vreest dat in de toekomst deze ‘uitloopzones’ op zijn aangrenzende landbouwperceel komen te liggen met alle beperkingen van dien.	ZW-0903-9 ZW-0927-9 ZW-1084-2 ZW-1113-7
De indiener maakt zich zorgen over de beperkingen die de ecologische verbindingszones en gebiedspaspoorten op de percelen van de indiener leggen, waarmee het beweiden niet meer mogelijk is.	ZW-0966-9
De percelen van de indiener liggen in twee streefbeelden: kleinschalig landschap met poelen – ecologische verbindingszones’ en 'verbinding met	ZW-0585-8

landschapselementen – ecologische verbindingszones'. Het streven naar een open agrarisch landschap kan tot beperkingen leiden van de te telen van gewassen als mais. De indiener wenst de mogelijkheid om mais te telen te behouden.	
Indiener geeft aan dat de aanwijzing van het perceel voor ecologische functies zoals natte poelen en corridors ecologisch en landbouwkundig onlogisch is, gezien de bodemgesteldheid en historische droogte van de locatie.	ZW-0537-4
Indiener geeft aan dat de beperkingen binnen Ecologische Verbindingszones leiden tot verlies van ruwvoer, verminderde beweidingsmogelijkheden en onzekerheid over het gebruik van voorzieningen.	ZW-0822-3
Indiener geeft aan dat de ecologische verbindingszone 'Kleinschalig landschap met schrale elementen' niet aansluit bij de huidige landbouwpraktijk en verzoekt om behoud van akkerbouwmogelijkheden op betrokken percelen.	ZW-0898-7 ZW-0699-5 ZW-0700-5 ZW-1226-5
Indiener geeft aan dat de ecologische verbindingszones op de kaart ten onrechte over Camping Natuurplezier en de Keulseweg lopen, wat ongewenst is.	ZW-0237-135
Indiener geeft aan dat de wijziging van typeringen naar Groen blauwe landbouwzone voor landbouwgronden in het dal van Oostrumse Beek leidt tot beperkingen.	ZW-0376-1
Indiener geeft aan dat percelen PTH-B-4166 en PTH02-B-4488 door de getekende verbindingszone incourant en scheef worden, wat het bewerken ervan bemoeilijkt.	ZW-0448-2
Indiener heeft een perceel in de ecologische verbindingszone Landschapselementen. Indiener betwijfelt of er in de toekomst nog akkerbouwmatig kan worden geteeld in dit gebied.	ZW-0686-8
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Ecologische verbindingszone omdat niet duidelijk is hoe deze tot stand is gekomen en welke mogelijke beperkingen dit met zich meebrengt voor het huidige agrarisch grondgebruik. Voorgesteld wordt om deze aanduiding te verwijderen.	ZW-0289-3
Indiener pleit om op de realisatie en beheer van ecologische verbindingszones geen verplichting te leggen op de grondgebruiker.	ZW-0384-2 ZW-0386-3
Indiener stelt dat een nieuw ingetekende ecologische verbindingszone door productieve landbouwgrond onwenselijk is, omdat dit zonder onderbouwing leidt tot beperkingen voor gebruik en investeringen.	ZW-0973-13
Indiener stelt voor om aandacht te besteden aan de ecologische verbindingszones waar regels voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting kunnen worden ingesteld.	ZW-0770-4
Indiener stelt voor om binnen de ecologische verbindingszone 'Beekdal' de landbouwpraktijk, zoals beweiding en gewasroulatie, te blijven toestaan en extensieve beperkingen op mestgebruik en gewasopbrengst te vermijden.	ZW-0898-6
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen Ecologische verbindingszones volledig mogelijk blijft en dat deze aanduiding geen beperkingen oplevert.	ZW-0696-7

Indiener verzoekt dat de aanduiding ecologische verbindingszone geen beperkingen oplevert voor agrarisch gebruik.	ZW-1425-19
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van de agrarische bedrijfslocatie en huiskavels als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ geen beperkingen oplevert voor exploitatie en ontwikkeling van het bedrijf.	ZW-0261-3
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van de agrarische bedrijfslocatie en huiskavels als ‘Kleinschalig landschap met poelen – ecologische verbindingszone’ geen beperkingen oplevert voor exploitatie en ontwikkeling van het bedrijf.	ZW-0261-5
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van landbouwpercelen grenzend aan de bedrijfslocatie als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ wordt aangepast zodat dit geen extra beperkingen oplevert.	ZW-0261-8
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van landbouwpercelen op afstand van de bedrijfslocatie als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ geen beperkingen oplevert voor de bedrijfsvoering.	ZW-0261-10
Indiener verzoekt dat Ecologische verbindingszones alleen worden vastgesteld op basis van gebiedsonderzoek en dat agrarisch gebruik niet wordt beperkt zonder compensatie en vrijwilligheid.	ZW-0810-15
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik en dat bij vaststelling altijd eerst gebiedsonderzoek plaatsvindt.	ZW-1033-6 ZW-0722-4 ZW-0889-10 ZW-0715-4
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik van primaire landbouwgrond.	ZW-0681-4 ZW-0701-7 ZW-0714-6
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik, omdat deze willekeurig zijn ingetekend zonder onderzoek.	ZW-0972-13
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik, tenzij dit is onderbouwd met onderzoek.	ZW-0734-9
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven, tenzij onderbouwd met onderzoek.	ZW-0723-5
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor exploitatie en ontwikkeling van agrarische bedrijven.	ZW-0884-14
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor het gebruik van primaire landbouwgronden.	ZW-0697-5
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor landbouw en alleen worden vastgesteld na degelijk gebiedsonderzoek.	ZW-1039-14
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor landbouw en alleen worden vastgesteld na degelijk onderzoek en met duidelijkheid over gevolgen.	ZW-0981-9
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor landbouwkundig gebruik	ZW-0606-6

Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones geen nieuwe beperkingen opleveren voor het gebruik van landbouwgronden en pas worden vastgesteld na onderzoek en overleg.	ZW-1033-14
Indiener verzoekt de Provincie meer duidelijkheid te geven over de locatie waar ecologische verbindingszones worden gepland en wat de effecten daarvan zullen zijn voor de agrarische bedrijfsvoering in het gebied.	ZW-0875-26
Indiener verzoekt helderheid over de regels binnen de ecologische verbindingszone en dat deze proportioneel en werkbaar blijven voor agrarische ondernemers, rekening houdend met vergunde bedrijfsactiviteiten en langjarige teeltrotaties.	ZW-1377-6
Indiener verzoekt om de aanduidingen voor ecologische verbindingszones niet op het agrarisch bouwvlak te projecteren bij Zandweg 10 te Maria Hoop, of om geen beperkende regels op te nemen in de omgevingsverordening ter plaatse van het agrarisch bouwvlak.	ZW-0382-7
Indiener verzoekt te garanderen dat de aanduiding ecologische verbindingszone geen beperkingen oplevert voor mestaanwending, watergebruik en het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen.	ZW-1425-7
Indiener vraag om concreet aan te geven wat de Ecologische verbindingszones die op het perceel zijn ingetekend betekenen voor het toekomstperspectief en bedrijfsvoering	ZW-1102-6
Indiener vraagt zich af wat de restricties worden bij het beheer van landschapselementen in de ecologische verbindingszones.	ZW-0239-5
Indiener vraagt zich af welke gebruiksbeperkingen gaan gelden in de nieuwe 'Ecologische verbindingszone' en wat de gevolgen zijn voor de economische waarde van de grond en mestplaatsingruimte.	ZW-0148-4
Indiener vreest dat de in de ontwerp-POVI (par. 6.10.3) genoemde mogelijkheid om landbouw te ontwikkelen die omgaat met hogere waterpeilen en vernatting in dit gebied niet passend is. De vernatting in de zone "beekdal - ecologische verbindingszone" is onwenselijk, omdat de effecten veel verder reiken dan enkel de groenblauwe zone.	ZW-0116-7
Indiener vreest voor beperkingen van zijn bedrijfsvoering en waardedruk vanwege de ligging in de Groenblauwe Landbouwzone (ecologische verbindingszone). Indiener wil vooraf weten wat de gevolgen zijn van deze aanwijzing.	ZW-0587-2
Ten westen van het bedrijf van indiener is een ecologische verbindingszone ingetekend. Het is voor indiener niet duidelijk hoe deze kartering plaats heeft gevonden en ook is niet concreet uitgewerkt welke mogelijke beperkingen dit met zich meebrengt op het huidige agrarische grondgebruik. Indiener verzoekt dit te verduidelijken.	ZW-0355-5
EVZ’s zijn soms onpraktisch gepland. Dit leidt tot onnodige beperkingen en waardeverlies. Nader onderzoek/maatwerk is nodig.	ZW-0877-53

Zienswijze

De indiener accepteert geen gebruiksbeperkingen voor bedrijfsvoering door de ecologische verbindingszones. Deze beperkingen zullen leiden tot forse schade voor de bedrijfsvoering alsook vermogensschade voor het bedrijf van de indiener. Indiener verzoekt de provincie de

(toekomstige) gebruiksbeperkingen te heroverwegen en de aanwijzing te verwijderen voor de percelen van de indiener. Zie zienswijze voor kaartaanduiding.

Indiener					
ZW-0886-2	ZW-0905-9	ZW-0947-5	ZW-0952-4	ZW-1043-9	ZW-1119-9
ZW-1145-3	ZW-1264-4	ZW-1303-10	ZW-1367-5		

Standpunt GS

De aanduiding ecologische verbindingszone in de POVI brengt geen beperkingen met zich mee voor het agrarisch grondgebruik. In deze zone wordt ingezet op de aanleg van onder meer landschapselementen en agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Verder dient bjj toetsing van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te worden gemotiveerd hoe de ecologische verbinding in stand wordt gehouden of versterkt. Ook dit neemt geen beperkingen met zich mee voor het huidige grondgebruik

Voorstel aan PS

De tekst van de POVI en de kaartlaag Ecologische verbindingszone handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er sprake is van belemmerende ecologische verbindingszones.	ZW-0056-3

Standpunt GS

In het gebied waar uw zienswijze op ziet is de ecologische verbindingszone begrensd om de uitwisseling tussen delen van het NNL te waarborgen. De aanduiding ecologische verbindingszone kan betrekking hebben op reeds gerealiseerde verbindingen en op gebieden waar een verbinding nog te realiseren is. Voor de hele GBLZ geldt de vereiste (vastgelegd in een instructieregel in de Omgevingsverordening) om ingrepen in de GBLZ te motiveren, met inachtneming van de opgaven en doelen per deelgebied, en waar nodig te compenseren. Dit is ook van toepassing op ecologische verbindingszones.

Voorstel aan PS

Begrenzing ecologische verbindingszone in ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

4.13 Ecologische verbindingszones- op hoogte houden wijzigingen grondgebruik

Zienswijze
Indiener verzoekt dat agrariërs en grondeigenaren structureel worden betrokken bij wijzigingen van grondgebruik die volgen uit het opleggen van de ecologische verbindingszones.

Indiener					
ZW-0225-8	ZW-0570-7	ZW-0571-7	ZW-0588-7	ZW-0589-17	ZW-0604-26
ZW-0605-19	ZW-0607-15	ZW-0609-7	ZW-0616-7	ZW-0617-7	ZW-0618-13
ZW-0619-7	ZW-0620-7	ZW-0623-7	ZW-0624-7	ZW-0625-7	ZW-0628-7
ZW-0629-7	ZW-0630-7	ZW-0651-7	ZW-0685-7	ZW-0694-7	ZW-0728-7

ZW-0730-7	ZW-0834-7	ZW-0843-7	ZW-0862-7	ZW-0873-8	ZW-0878-7
ZW-0880-8	ZW-0882-8	ZW-0892-8	ZW-0902-7	ZW-0975-7	ZW-1027-8
ZW-1036-7	ZW-1047-7	ZW-1051-7	ZW-1059-7	ZW-1061-8	ZW-1062-7
ZW-1064-7	ZW-1065-7	ZW-1066-7	ZW-1075-7	ZW-1082-7	ZW-1089-7
ZW-1090-7	ZW-1096-14	ZW-1100-7	ZW-1103-7	ZW-1104-7	ZW-1107-7
ZW-1110-7	ZW-1115-7	ZW-1118-7	ZW-1126-7	ZW-1128-7	ZW-1130-7
ZW-1136-7	ZW-1148-7	ZW-1150-7	ZW-1155-7	ZW-1160-7	ZW-1183-7
ZW-1186-7	ZW-1188-7	ZW-1191-7	ZW-1195-7	ZW-1198-7	ZW-1200-7
ZW-1202-7	ZW-1214-7	ZW-1221-7	ZW-1223-7	ZW-1225-7	ZW-1228-7
ZW-1231-7	ZW-1238-7	ZW-1246-7	ZW-1247-7	ZW-1251-7	ZW-1252-7
ZW-1266-7	ZW-1267-7	ZW-1268-7	ZW-1273-7	ZW-1275-7	ZW-1276-7
ZW-1277-7	ZW-1278-7	ZW-1279-7	ZW-1280-7	ZW-1281-7	ZW-1282-7
ZW-1283-7	ZW-1284-7	ZW-1285-7	ZW-1287-7	ZW-1288-7	ZW-1289-11
ZW-1290-8	ZW-1291-8	ZW-1292-7	ZW-1294-7	ZW-1296-7	ZW-1297-8
ZW-1298-8	ZW-1301-7	ZW-1304-7	ZW-1306-7	ZW-1308-7	ZW-1309-7
ZW-1310-7	ZW-1311-7	ZW-1315-7	ZW-1316-7	ZW-1317-7	ZW-1318-7
ZW-1320-7	ZW-1321-7	ZW-1324-7	ZW-1325-7	ZW-1326-7	ZW-1327-7
ZW-1329-7	ZW-1330-7	ZW-1331-7	ZW-1335-7	ZW-1337-7	ZW-1338-7
ZW-1339-7	ZW-1341-7	ZW-1342-7	ZW-1343-7	ZW-1347-7	ZW-1350-7
ZW-1352-7	ZW-1355-7	ZW-1359-7	ZW-1365-7	ZW-1368-7	ZW-1376-7
ZW-1378-7	ZW-1388-7	ZW-1390-7	ZW-1410-7		

Standpunt GS

De aanduiding ecologische verbindingszone in de POVI brengt op zichzelf geen wijzigingen met zich mee voor het agrarisch grondgebruik. In deze zone wordt ingezet op de aanleg van onder meer landschapselementen en agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Dergelijke elementen worden enkel aangelegd op basis van overeenkomst met de eigenaar of grondgebruiker. Het zelfde geldt voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Op deze wijze worden agrariërs en grondeigenaren structureel betrokken bij de wijzigingen in het grondgebruik.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.14 Ecologische verbindingszones - Verzoek om aanpassing kaart

Zienswijze	Indiener
In de POVI is de Groen Blauwe landbouwzone/ ecologische verbindingszone ingetekend langs de Oude Postbaan Graetheide tot aan en ten noorden van Bergerweg; deze sluit daar niet aan bij de ontwikkelrichting van de Brightlands Chemelot Campus en Hoogspanningsstation 380/150 Einighausen. Indiener verzoekt om de ecologische zone in noordoostelijke richting te verleggen aansluitend aan de bestaande houtwallenstructuur	ZW-0302-62

tussen Urmonderbaan en Bergenweg. Vervolgens de ecologische verbindingszone vervolgen langs de Bergenweg (beide zijden).

Standpunt GS

Herbegrenzing naar de voorgestelde locatie ligt op dit moment niet voor de hand, omdat de impact van de beschreven ruimtelijke ontwikkelingen op de mogelijkheden om de verbinding te realiseren nog onvoldoende in beeld is gebracht. Eventueel kan in een later stadium een voorstel tot herbegrenzing worden overwogen.

Voorstel aan PS

De kaart met de ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener begrijpt niet waarom de landelijke kern Maasband als ecologische verbindingszone is aangewezen en verzoekt om aanpassing dan wel nadere uitleg hierover.	ZW-0314-140
Indiener constateert dat de voormalige hockeyvelden/complex aan de Tichelstraat zijn aangemerkt als ecologische verbindingszone. Het deel waar voorheen parkeervoorzieningen en de kantine/kleedlokalen stonden staan nu (tijdelijk) vijf tiny houses. Indiener adviseert om alleen de voormalige sportvelden die zijn aangeplant met bomen als ecologische verbindingszone op te nemen.	ZW-0263-100

Standpunt GS

Naar aanleiding van deze zienswijze is de mogelijke verbindende functie van de betreffende zone heroverwogen en concluderen we dat handhaven niet essentieel is.

Voorstel aan PS

De kaart met de ecologische verbindingszone aanpassen door de verbindingszone waar de inspreker op doelt te verwijderen.

Zienswijze	Indiener
Indiener beoogt, zoals vermeld onder paragraaf 2.4 'Natuur' een robuuste ecologische verbinding tussen de diverse natuurgebieden. Om deze te realiseren ziet de indiener graag dat de ecologische verbindingszone vanuit Schutterspark richting de oostzijde wordt doorgetrokken conform de navolgende situering (rood vlak ongeveer). Indiener wordt graag betrokken bij de definitieve begrenzing.	ZW-0160-119 ZW-0160-74

Standpunt GS

In de bedoelde verbindingszone ten oosten van het Schutterspark ontbreekt in de ontwerp-POVI inderdaad een belangrijke schakel. Deze kan aan de verbindingszone worden toegevoegd.

Voorstel aan PS

De kaart met verbindingszones in de ontwerp-POVI aan te passen door een ontbrekende schakel de verbindingszone ten oosten van het Schutterspark in te vullen.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat aan de zuidoostzijde van Groeve Mourik, ter hoogte van de huidige bedrijfsbebouwing mogelijkheden tot het oprichten van een hoogspanningsstation worden onderzocht en ter plaatse ook een 'Ecologische verbindingszone' ligt. Indiener stelt dat om de realisering van een hoogspanningsstation mogelijk te maken, de ecologische verbindingszone anders van vorm en omvang mag zijn (zie ook paragraaf 2.4 'Natuur'). Indiener stelt voor om ten behoeve van de herontwikkeling van Groeve Mourik en de zoeklocatie voor een hoogspanningsstation de ecologische verbindingszone te verkleinen naar een strook langs de groeve en Waubacherweg.	ZW-0160-118

Standpunt GS

Bedoelde verbindingszone hoeft niet beperkend te zijn voor de realisatie van een hoogspanningsstation. Er is in deze voldoende ruimte om de verbinding te realiseren in combinatie met beperkte ruimtelijk ontwikkelingen.

Voorstel aan PS

De kaart met de ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat bij het buurtschap Baalsbruggen zijn twee deelgebieden aangewezen als ecologische verbindingszone en dat dit niet correct is vanwege de aanwezige bebouwing. Indiener stelt voor het als verwevingsgebied (ter hoogte van de bestaande bebouwing) in combinatie met groenblauwezone (weilanden) aan te merken.	ZW-0263-99

Standpunt GS

Bedoelde zone heeft een belangrijke verbindende functie heeft voor het Natuurnetwerk Limburg en er zijn geen andere mogelijkheden om de verbinding te realiseren. Opgemerkt wordt dat de aanwijzing als ecologische verbindingszone geen gevolgen heeft voor bestaande bebouwing in de zone.

Voorstel aan PS

De kaart met de ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat Westelijk deel BT Willem-Sophia (terrein Wisosplit) is als ecologisch verbindingszone – open landschap met schrale elementen	ZW-0263-97

opgenomen is. Het betreft volgens de indiener een werkgebied/ bedrijventerrein in de feitelijke situatie (Wisosplit) maar ook in de toekomst. Wel zal er een groene zone tussen de woonbuurt Gracht en de te ontwikkelen bedrijfspercelen worden aangelegd. Dit gebied zal ook niet alleen als buffer en recreatieve verbinding voor wandelaars en fietsers fungeren, maar ook als een ecologische zone. Indiener verzoekt om voor het bedrijventerrein de ecologische zone weg te halen en smalle strook (30 tot 50 meter) op te nemen tussen bebouwing Gracht en bedrijventerrein (zie de bestemming “groen” in het tijdelijke deel Omgevingsplan Kerkrade, voorheen bestemmingsplan BT Willem-Sophia).	

Standpunt GS

Na het afwegen van de argumenten van de indiener en de verbindende functie van het gebied concluderen we dat de bedoelde verbinding kan worden aangepast zonder de functionaliteit te schaden.

Voorstel aan PS

De kaart met de ecologische verbindingszone aanpassen door de verbindingszone waar de inspreker op doelt te verkleinen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat contouren voor mogelijke natuurstroken en verbindingszones zijn ingetekend op goede landbouwgrond in primair landbouwgebied en verzoekt om behoud van deze percelen voor agrarisch gebruik.	ZW-1125-2

Standpunt GS

De aanduiding van een ecologische verbindingszone in de POVI heeft geen directe consequenties voor het bestaande agrarische grondgebruik. Invulling vindt plaats op basis van vrijwilligheid en overeenstemming met de grondeigenaren of -gebruikers.

Voorstel aan PS

De kaart met de ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de aanduiding 'beekdal ecologische verbindingszone' niet correct is en vraagt om herziening vanwege de feitelijke ligging en kenmerken van het gebied.	ZW-1099-2 ZW-1296-10 ZW-1099-3

Standpunt GS

De begrenzing van de verbindingszone van de Roggelse beek, ter hoogte van de Neerpeelbeek ligt over de bedrijfsgebouwen en sluit niet aan naar het westen richting Landgoed 't Kruis. Er is nader onderzoek nodig naar de mogelijkheden van een effectieve ecologische verbindingszone

hier. De in de ontwerp-POVI aangeduide zone langs de Neerpeelbeek kan vervallen.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones aanpassen zodat de zone aan de Neerpeelbeek vervalt.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de huidige zonering geen recht doet aan de ecologische waarden die inspreker heeft waargenomen, waaronder de groene specht, buizerd, torenvalk, hermelijn, wilde konijnen en diverse andere vogels. Ook worden broedsporen, mierenhopen en structuren van oud cultuurlandschap geconstateerd. Deze waarnemingen wijzen op een functionele habitat en een mogelijke verbindingsfunctie binnen het Natuurnetwerk Limburg.	ZW-0003-2

Standpunt GS

De aangedragen waarnemingen van diersoorten geven geen aanleiding om de begrenzing van de zoneringen die van toepassing zijn op dit perceel te wijzigen.

Voorstel aan PS

De begrenzing van de zonering in de ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat delen van percelen liggen in ecologische verbindingszones die belangrijke natuurgebieden verbinden en de verspreiding van soorten en uitwisseling tussen deelpopulaties bevorderen en geeft aan dat er in deze zone regels komen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en het verminderen van bemesting.	ZW-0771-6

Standpunt GS

De aanduiding als ecologische verbindingszone heeft geen directe consequenties voor de gebruiksmogelijkheden in het huidig agrarisch gebruik.

Voorstel aan PS

De kaart van ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat ecologische verbindingszones robuuste verbindingen tussen bestaande natuur zouden moeten vormen, maar op het kaartmateriaal als gefragmenteerde snippers in verschillende landschapstypes zijn weergegeven, waardoor geen aaneengesloten netwerk ontstaat.	ZW-0241-129

Standpunt GS

In de gemeente Roerdalen sluiten de verbindingszones in de ontwerp-POVI goed aan op Natuurnetwerk Limburg. Wij gaan graag met de indiener van de zienswijze in gesprek over concrete voorstellen voor verbetering van het netwerk.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er verbindingen ontbreken tussen Maasdal en de hogere zandgronden ter hoogte van Panheel, Heel en Beegden. Er wordt voorgesteld om deze op te nemen als ecologische verbindingszone, inclusief de landtong onder de brug over de A2.	ZW-0188-24

Standpunt GS

De belangrijkste ecologische verbindingen tussen de hogere zandgronden en het Maasdal zijn in de ontwerp-POVI in beeld gebracht. De zienswijze is onvoldoende concreet om over te gaan tot aanpassing van de kaart. Wij gaan graag met de indiener van de zienswijze in overleg om te bezien waar het netwerk nog kan worden versterkt.

Voorstel aan PS

De kaart van ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat groenblauwe landbouwzone verkeerd is ingetekend: Het betreft de locaties in Beegden: smalle stroken Beegderveld (ecologische verbindingszone), Baexemerweg (ecologische verbindingszone) en de gehele Maas inclusief sluizencomplex/stuw	ZW-0188-74

Standpunt GS

De kaartaanduiding ecologische verbindingszone bij het Beegderveld heeft betrekking op een smalle zone langs het kanaal Wessem-Nederweert, de Maasoever en het sluiscomplex bij Osen. Deze is van belang voor onder meer bedreigde vlindersoorten. Het betreft een corridor met bloem- en kruidenrijke graslanden soms afgewisseld met kale zandige of steenachtige ondergrond. Wij gaan graag met de indiener van de zienswijze in overleg om te bezien welke mogelijkheden er zijn om het ecologisch netwerk te versterken.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener kan zich niet vinden in de breedte van de Ecologische verbindingszone als onderdeel van de Groenblauwe landbouwzone nu deze	ZW-0360-2

fors breder is dan de huidige begrenzing van de Groenblauwe mantel. Indiener verzoekt de provincie om tot een realistische begrenzing te komen of de bestaande begrenzing te handhaven	

Standpunt GS

De percelen waar de zienswijze op ziet vielen al onder de huidige begrenzing van de groenblauwe mantel. De in de kaart opgenomen breedte van de verbindingszone is functioneel en biedt voldoende ruimte voor ecologische versterking en eventuele ruimtelijke ontwikkelingen.

Voorstel aan PS

De kaart van ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener kan zich niet vinden in de zonering Groenblauwe Landbouwzone (ecologische verbindingszone) ter plaatse van zijn bedrijf aan de Gelderdijk die groter/breder is dan de huidige Groenblauwe mantel. Verzocht wordt om realistisch te begrenzen of bestaande begrenzing te handhaven.	ZW-0354-2

Standpunt GS

De percelen waar de zienswijze op ziet vielen ook al volledig binnen de begrenzing van de groenblauwe mantel.

Voorstel aan PS

De kaart van ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist de ecologische zone voor het Anselderbeekdal in Eygelshoven, van Worm naar de Anstelvallei/stuwmeer Cranewijer. Indiener verzoekt om deze zone toe te voegen, conform de ontwerp omgevingsvisie Kerkrade.	ZW-0263-98

Standpunt GS

Op dit moment is de noodzaak van het realiseren van een verbindingszone in dit gebied niet in beeld, mede omdat er veel andere functies aanwezig zijn. We gaan graag met de indiener van de zienswijze in overleg om de mogelijkheden te bekijken om het ecologisch netwerk hier te versterken.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderstreept het belang van een robuuste ecologische verbinding langs de Groeve Mourik richting de Teverenerheide (nu gesitueerd tussen de Groeve Mourik en het USAG-terrein). Indiener vraagt de provincie te	ZW-0160-72

overwegen om de ecologische zone (deels of volledig) ten oosten van de Groeve Mourik te situeren (tussen de Groeve Mourik en de Waubacherweg, redenerend vanuit een logisch ruimtelijk casco voor het gebied en het uitgangspunt dat water en bodem sturend zijn. Als ware wordt er een ecologische zone 'rondom' het Mourik-terrein gemaakt. Op deze manier kan afwatering van het terrein stroomafwaarts op een robuust groen casco in de openbare ruimte plaatsvinden en is de ecologische zone beter te beleven als structuurdrager van het gebied. Daarnaast wordt op deze manier beter uitwerking gegeven aan het vastgestelde Afwerkingsplan van de firma Mourik, blijft de beoogde ecologische samenhang intact en ontstaan er optimalisatiemogelijkheden aangaande de inrichting van bestaande werklocaties.	

Standpunt GS

De ecologische verbindingszone op de kaart in de Ontwerp-POVI is ten oosten van de Groeve Mourik gesitueerd, tussen de groeve en de Waubacherweg, zoals de indiener voorstelt. Dit is ons inziens de meest geschikte verbinding, Wij gaan graag met de indiener van de zienswijze in overleg om te bezien hoe de invulling van deze zone leidt tot een optimaal ecologisch raamwerk in dit gebied.

Voorstel aan PS

De tekst en kaart van de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit om het gebied in te richten als een ecologische verbindingszone.	ZW-1069-2

Standpunt GS

Wij zien geen aanleiding om op de door de indiener van de zienswijze een ecologische verbindingszone te begrenzen, omdat de natuurgebieden in het grensoverschrijdend gebied voldoende verbonden zijn om uitwisseling van soorten mogelijk te maken.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat 2 woningen en een agrarisch bedrijf in de EVZ rondom westkant van Berg zijn ingetekend en verzoekt deze te wijzigen	ZW-0207-159

Standpunt GS

De desbetreffende ecologische verbindingszone is op kaart gezet als zoekgebied. Dit betekent dat de concrete ligging van de verbinding nog nader te bepalen is. In zoekgebieden voor een ecologische verbindingszone kunnen ook andere functies liggen.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de aanduiding van een ecologische verbindingszone over de bedrijfslocatie geen recht doet aan de feitelijke situatie, de bestemmingen en de overeengekomen ontwikkelmogelijkheden.	ZW-0901-4

Standpunt GS

De betreffende ecologische verbindingszone is op kaart gezet als zoekgebied. Dit betekent dat de concrete ligging van de verbinding nog nader te bepalen is. In zoekgebieden voor een ecologische verbindingszone kunnen ook andere functies liggen. Het zoekgebied heeft hier op een beperkte oppervlakte overlap heeft met de bedrijfslocatie in de oeverzone van de Geleenbeek. Deze zone vormt een belangrijke verbinding voor de NNL-gebieden in de omgeving.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat een ecologische verbindingszone aan de noordzijde van het plangebied ontbreekt in de ontwerp-POVI en verzoekt om deze alsnog op te nemen.	ZW-1364-21

Standpunt GS

Bedoelde ecologische verbinding is een belangrijk element in het Landschapsplan Greenport Venlo. In de ontwerp-POVI is deze ten onrechte niet opgenomen.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI wijzigen door het opnemen van de ecologische verbindingszone aan de noordzijde van Greenport Venlo.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat een ecologische verbindingszone aan de zuidzijde van het plangebied ontbreekt in de ontwerp-POVI en verzoekt om deze alsnog op te nemen.	ZW-1364-25

Standpunt GS

Bedoelde ecologische verbinding is een belangrijk element in het Landschapsplan Greenport Venlo. In de ontwerp-POVI is deze ten onrechte niet opgenomen.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI wijzigen door het opnemen van de ecologische verbindingszone aan de zuidzijde van Greenport Venlo.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het bestemmingsplan van de Verbindingsweg Milsbeek is vastgesteld, maar dwars door de nog vast te stellen 'ecologische verbindingszone' loopt. Indiener verzoekt dit aan te passen.	ZW-0186-183

Standpunt GS

De in de ontwerp-POVI opgenomen ecologische verbindingszone is van belang voor de verbinding tussen het Maasdal en het Reichswald. Bij de ontwikkeling van infrastructuur die verbindingszone doorkruist kunnen negatieve effecten worden gemitigeerd door ontsnipperingsmaatregelen.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het WML-Pompstation Waterval in de kaarten is opgenomen als ecologische verbindingszone	ZW-0238-127

Standpunt GS

Ter plaatse van het WML-Pompstation Waterval is de ecologische verbindingszone in de ontwerp-POVI niet essentieel, het omliggend NNL is voldoende verbonden.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI wijzigen door het WML-Pompstation Waterval niet op te nemen in de begrenzing.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat robuuste ecologische verbindingen direct kunnen bijdragen aan provinciale ecologische doelen, waaronder natuurherstel en het versterken van het natuurnetwerk binnen het euregionale Heidenatuurpark. Tegelijkertijd kan dit volgens de indiener bijdragen aan een duurzame balans tussen economische en ecologische waarde in het Schutterspark, Brunssummerheide en de Oostflank, met behoud van ontwikkelingsruimte op de lange termijn. Indiener stelt dat er kansen liggen om een robuuste verbinding tussen Schutterspark met het Heidenatuurpark te leggen en deze worden onvoldoende benut. Indiener vraagt om de ontwikkeling van ecologische verbindingen te beschouwen in lijn met het Statenbesluit van 27 september en bijbehorende wensen en bedenkingen geuit door Provinciale Staten, waarin het belang wordt onderstreept van een duurzame ecologische structuur voor de Oostflank, met landschap en ruimtelijke inpassing als dragers. Hierin wordt expliciet genoemd dat de verbindingen tussen Brunssummerheide (N2000), Schutterspark, Schinveldse Bossen en Teverenerheide (N2000) behouden en versterkt moeten worden. Indiener vraagt de provincie om dit punt nadrukkelijk mee te nemen in de visie.	ZW-0160-71

Standpunt GS

De duurzame ecologische structuur voor de Oostflank is in de kaarten van de Ontwerp-POVI opgenomen, met de NNL-gebieden en belangrijke ecologische verbindingszones. Deze verbindingszones zijn nog niet (volledig) gerealiseerd.
Wij staan achter de doelstelling om de verbindingen tussen Brunssummerheide, Schutterspark, Schinveldse Bossen en Teverenerheide te versterken en treden graag met de indiener in overleg om de kansen te bespreken om deze versterking vorm te geven.

Voorstel aan PS

De tekst en kaarten van de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de ecologische verbindingszone niet door het primaire perceel grond te laten lopen vanwege de negatieve impact op efficiëntie.	ZW-0806-3

Standpunt GS

De ecologische verbindingszone waar in deze zienswijze op wordt gedoeld is heroverwogen. Om de beoogde verbinding te kunnen maken ten oosten van de bedrijfsgebouwen is het nodig om een deel van de aanliggende landbouwgrond op te nemen. De begrenzing is aangepast, zodat deze niet groter is dan noodzakelijk en een minder groot deel van het landbouwperceel beslaat. Overigens heeft de aanwijzing als ecologische verbindingszone geen direct effect op de agrarische gebruiksmogelijkheden van het perceel.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI aan te passen door de verbindingszone ten zuiden van Vrouwenheide, Trintelen, smaller te begrenzen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de grenzen van ecologische verbindingszones beter aan te laten sluiten op natuurgebieden en minder op primaire landbouwzones.	ZW-0644-2 ZW-0655-2

Standpunt GS

De verbindingszones zijn natuurtechnisch onderbouwd, waarbij er praktische keuzes gemaakt ten aanzien van ligging en dimensionering in relatie tot bestaande functies.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt aanpassingen in de kaartlaag ecologische verbindingszone. Beegden (Baexemerweg/Heideweg: perceel intekenen als bosverbindings ecologische verbindingszone; Beegderveld: percelen	ZW-0188-78

intekenen als verbindingszone als landschapselementen) Linne (Vlootbeek als ecologische verbindingszone en beekdal intekenen) Thorn/Wessem (Thornerbeek op nieuwe locatie intekenen als ecologische verbindingszone beekdal)	

Standpunt GS

De belangrijkste ecologische verbindingen zijn in de ontwerp-POVI in beeld gebracht. Ook buiten deze zones zijn nog gebieden die functioneren als ecologische verbindingen. De zienswijze is onvoldoende concreet om over te gaan tot aanpassing van de kaart.
Wij gaan graag met de indiener van de zienswijze in overleg om te bezien waar het netwerk nog kan worden versterkt.

Voorstel aan PS

De kaart van ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de beek “Vloedgraaf” aan de noordzijde van het terrein van het slachthuis aan de Hammolenweg als één aangesloten ecologische verbindingszone op te nemen (complete beekloop en oevers met een minimale breedte van 20 meter). Zie het (tijdelijke deel van het) Omgevingsplan Kerkrade (voorheen bestemmingsplan Buitengebied, functies natuur, water en waterstaat-waterlopen).	ZW-0263-101

Standpunt GS

In het gebied waar de zienswijze op doelt is de verbindingszone in de ontwerp-POVI onderbroken. Het voorstel om de volledige oever van de Vloedgraaf op te nemen als verbindingszone zorgt voor verbetering van de ecologische verbinding.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI aanpassen door de oevers van de Vloedgraaf op te nemen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Ecologische Verbindingszone aan te passen rondom de volgende kernen: Oost-Maarland (1 locatie); Cadier en Keer (2 locaties).	ZW-1127-155

Standpunt GS

In de gebieden waar de indiener op doelt zijn ecologische verbindingszones begrensd binnen de bestaande groenblauwe mantel. Er liggen geen inhoudelijke argumenten voor om de begrenzingen te wijzigen. Wij gaan graag met de indieners in overleg om te bezien hoe het ecologisch functioneren van het netwerk kan worden versterkt.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Ecologische Verbindingszones op te nemen conform de aanduidingen/pijlen zoals ingetekend in de gemeentelijke (ontwerp) Omgevingsvisie.	ZW-1479-208

Standpunt GS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI is tot stand gekomen op basis van natuurtechnische analyses en expert-oordeel. Daar past niet bij om zonder inhoudelijke onderbouwing de ecologische verbindingszones uit gemeentelijke omgevingsvisie over te nemen. Wij gaan graag in overleg met de indiener van de zienswijze om te bekijken waar het ecologisch functioneren van het netwerk kan worden versterkt.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de randparkeerplaats Nieuweweg niet als EVZ op te nemen	ZW-0207-163

Standpunt GS

Het gaat hier om een zoekgebied voor een verbindingszone. Dit betekent dat de verbindingszone nog niet concreet begrensd is. Er kunnen in het zoekgebied ook functies aanwezig zijn die geen bijdrage kunnen leveren aan de uiteindelijke invulling als verbindingszone.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de voormalige Groenblauwe Mantel bij Vulensbeek en op percelen bij de Overslagweg/Amelbergaweg op te nemen als Groenblauwe Landbouwzone met aanduiding Ecologische Verbindingszone.	ZW-1479-207

Standpunt GS

Op basis van een heroverweging van de ligging van de ecologische verbindingszones zijn wij van mening dat de zone bij de Vulensbeek een belangrijke ecologische verbinding vormt. Voor de overige percelen gaan wij graag met de indiener in overleg om te bezien hoe het ecologisch functioneren van het netwerk kan worden versterkt.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI aanpassen door een zone bij de Vulensbeek op te nemen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de voormalige Groenblauwe Mantel romdom het leen/marissen, die in de huidige kaarten zijn ingetekend als Primaire Landbouwzone, op te nemen als Groenblauwe Landbouwzone met aanduiding Ecologische Verbindingszone.	ZW-1479-206

Standpunt GS

De percelen in de huidige groenblauwe mantel bij Het Leen/Marissen vormen een belangrijke verbindingszone die ten onrechte niet is opgenomen in het ontwerp van de POVI.

Voorstel aan PS

De kaarten van de ecologische verbindingszone in de ontwerp-POVI aanpassen door de percelen bij Het Leen/Marissen op te nemen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om aanduiding van ecologische verbindingszones te verwijderen bij woningen en het Jachtslot Mookerheide.	ZW-0317-239

Standpunt GS

Het gebied waar de zienswijze op ziet is in de huidige situatie groenblauwe mantel. Opname in de Groenblauwe landbouwzone als ecologische verbinding is het meest passend bij de feitelijke situatie en de mogelijkheden om op het terrein het ecologische functioneren van het netwerk te versterken.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om contact op te nemen met gemeente Sittard-Geleen over onjuiste kaartgegevens. In de kaarten bij de POVI ontbreken ecologische verbindingszones die wel zijn vastgesteld in de Omgevingsvisie van de gemeente.	ZW-0917-1

Standpunt GS

De ligging van de ecologische verbindingszones in de gemeentelijke omgevingsvisie kent een grote mate van overlap met de verbindingszones in de ontwerp-POVI. Wij gaan graag met de indiener van de zienswijze in overleg om te bezien waar het functioneren van het ecologisch netwerk kan worden versterkt.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de ecologische verbindingszone bij Schinveldse bossen beter aan te laten sluiten aan NNL en te verbreden, de verbindingszone bij Hulsberg-Valkenburg toe te voegen en degene bij Milse Beek te verbreden of toe te lichten waarom deze smal is ingetekend.	ZW-0978-19

Standpunt GS

De ligging van de ecologische verbindingszones is bepaald aan de hand van natuurgegevens of expert-oordeel en is in agrarisch gebied niet breder ingetekend dan nodig is voor het ecologisch functioneren. Wij gaan graag met de indiener van de zienswijze in overleg om te bezien hoe het functioneren van het netwerk kan worden verbeterd.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de ecologische verbindingszone en groenblauwe landbouwzone niet te dicht bij agrarische bedrijven te plannen.	ZW-0167-4

Standpunt GS

De aanduiding als ecologische verbindingszone is gebaseerd op modelmatig onderzoek en op de expertise van ecologisch specialisten, waarbij gekeken is naar de eisen die doelsoorten aan het landschap stellen. De aanduiding van een ecologische verbindingszone in de POVI heeft geen directe consequenties voor het bestaande agrarische grondgebruik. Invulling vindt plaats op basis van vrijwilligheid en overeenstemming met de grondeigenaren of -gebruikers.

Voorstel aan PS

Tekst van de POVI en de kaartlaag Ecologische verbindingszone handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de juridische status, doelstelling en toepasselijke voorwaarden van de ecologische verbindingszones expliciet en concreet te maken in de verordening en de indiener daarbij actief te betrekken, de begrenzing van deze zones in overleg met de indiener te heroverwegen en aan te passen waarbij stedelijke en recreatieve functies die zijn ingebed in het bestaand gebruik en ruimtelijk beleid worden uitgesloten van ecologische zonering, rekening houdend met gemeentelijke beleidsdoelen en ruimtelijke ontwikkelstrategieën.	ZW-1038-6

Standpunt GS

De kaart met ecologische verbindingszones in de POVI is zelfbindend voor de provincie en heeft geen rechtstreeks effect op bestaande functies.

In de ontwerp-POVI is opgenomen dat de verbindingszones mede de basis vormen voor de groenblauwe landbouwzone in de algemene zonering en dat er bij verordening een motiveringsplicht voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zal gaan gelden. De aanpassingen van de Omgevingsverordening die daarvoor nodig zijn volgen een separate voorbereidingsprocedure. Voor zover de zienswijze daar op ziet verwijzen wij de indiener van de zienswijze graag naar die procedure. Wij zijn graag bereid om in overleg te gaan met de indiener van de zienwijze om te bezien of er mogelijkheden zijn om het ecologisch functioneren van het netwerk te versterken.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de poelen en verbindingen op de percelen F 587 en F 586 (Natuurbuffer Keerberg) niet de subtype gebiedsaanwijzing Verbinding met landschapselementen – Ecologische verbindingszones maar de subtype Kleinschalig landschap met poelen – ecologische verbindingszones toe te kennen. Dit naast de gebiedsaanwijzing Ecologische verbindingszone.	ZW-1263-5

Standpunt GS

De zone waar de zienswijze op ziet is begrensd vanwege het leefgebied van de Eikelmuis. Dit hoeft niet enkel met houtige elementen te worden ingevuld; ook poelen passen in het streefbeeld. Het is niet nodig om daarvoor de typering aan te passen.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op de ecologische verbindingszone tussen Weerterbos en Groote Peel. Volgens indiener is deze verbindingszone onmogelijk vanwege de ligging van de N266 en het Kanaal. Volgens indiener levert dit onnodige druk op de daar gelegen agrarische percelen.	ZW-0775-7

Standpunt GS

De verbindingszone waar de zienswijze op ziet is van groot belang voor het vergroten van de robuustheid en veerkracht van beide gebieden en was als zodanig grotendeels ook opgenomen in de huidige groenblauwe mantel. Het is ons bekend dat deze verbindingszone wordt doorkruist door een kanaal en een provinciale weg. Deze zijn passeerbaar te maken door ontsnipperingsmaatregelen. De aanduiding als ecologische verbindingszone levert geen regeldruk op voor het huidige agrarische grondgebruik.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Steller vraagt om de ecologische verbindingszone aan zuidoostzijde groeve Mourik te verkleinen ivm het mogelijk maken van de herontwikkeling van het Mourik terrein en het toekomstig hoogspanningsstation. (zie kaartje)	ZW-0160-129

Standpunt GS

De aanwijzing van dit gebied als ecologische verbindingszone hoeft niet beperkend te zijn voor de realisatie van een hoogspanningsstation en andere ruimtelijke ontwikkelingen op het Mourik-terrein. Er hoeft alleen gemotiveerd te worden hoe wordt omgegaan met de verbindende functie.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Steller vraagt om de ecologische verbindingszone vanuit Schutterspark richting oostzijde door te trekken (zie kaartje)	ZW-0160-130

Standpunt GS

In de bedoelde verbindingszone ten oosten van het Schutterspark ontbreekt in de ontwerp-POVI inderdaad een belangrijke schakel. Deze kan aan de verbindingszone worden toegevoegd.

Voorstel aan PS

De kaart met verbindingszones in de ontwerp-POVI aan te passen door een ontbrekende schakel de verbindingszone ten oosten van het Schutterspark in te vullen.

Zienswijze	Indiener
Verder is de ecologische verbindingszone ingetekend over de erven en bedrijfsgebouwen van aansluitende bedrijven. Het is volgens indiener onrealistisch om te verwachten dat deze bedrijven verdwijnen om plaats te maken voor natuur. Indiener verzoekt dan ook om de Ecologische verbindingszone op een reële wijze te begrenzen.	ZW-0355-6

Standpunt GS

De in de ontwerp-POVI opgenomen ecologische verbindingszones bestaan uit zoekgebieden en concreet begrensde zones. In het geval van zoekgebieden kan het zijn dat er bouwkavels en gebouwen binnen de zone liggen. Dit past bij het globale karakter van een zoekgebied. Vanzelfsprekend hoeft de ecologische verbinding echter niet te worden ontwikkeld op percelen met bebouwing. Bij concreet begrensde verbindingszones in de ontwerp-POVI komt het ook voor dat er bouwkavels en bebouwing binnen de begrenzing ligt. Binnen deze functies zijn er zeer beperkt mogelijkheden om bij te dragen aan de verbinding. Om onduidelijkheid over de ligging van de

beoogde verbinding te voorkomen zijn naar aanleiding van deze en andere zienswijzen de grotere bouwkavels uit de begrenzing verwijderd wanneer dit geen afbreuk doet aan de mogelijkheid om een verbinding te realiseren. Dit betreft vooral percelen van agrarische bedrijven.
Kleinere percelen en groenstructuren langs bouwkavels zijn binnen de begrenzing gehandhaafd.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI aanpassen door bij concreet begrensde verbindingen grotere bouwkavels niet meer aan te duiden als beoogde verbindingszone, waar dit geen afbreuk doet aan de mogelijkheid om de verbinding te realiseren.

4.15 Ecologische verbindingszones- Verzoek om duidelijkheid

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de aanwijzing van de agrarische bedrijfslocatie en huiskavels als 'Kleinschalig landschap met poelen – ecologische verbindingszone' onvoldoende duidelijk is.	ZW-0261-4
De indiener vraagt zich af waarom er op het perceel ecologische verbindingszones zijn aangewezen, aangezien het niet duidelijk is welke natuurgebieden met elkaar hierdoor worden verbonden. Zie zienswijze voor kaartaanduiding.	ZW-1345-6
Indiener geeft aan dat de aanwijzing van ecologische verbindingszones niet consistent is en suggereert dat dit willekeurig lijkt in plaats van natuurtechnisch onderbouwd.	ZW-0644-3 ZW-0655-3
Indiener geeft aan dat de onderbouwing van de uitbreiding van ecologische verbindingszones te wensen overlaat.	ZW-0636-1
Indiener geeft aan dat de onderbouwing voor de uitbreiding van ecologische verbindingszones tekortschiet.	ZW-0644-1 ZW-0655-1
Indiener geeft aan dat de POVI stelt dat uitloopzones en zones tussen passages rond ecologische verbindingszones vrijgewaard moeten worden van ontwikkelingen, maar dat deze zones niet op kaart zijn weergegeven en onduidelijk is of en wanneer deze in overleg met gemeenten worden aangepast.	ZW-0241-130
Indiener geeft aan dat delen van ecologische verbindingszones voornamelijk grenzen aan primaire landbouwzones, wat moeilijk te onderbouwen is.	ZW-0636-2
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Ecologische verbindingszone omdat er geen enkel natuurgebied van belang wordt verbonden door deze aanwijzing.	ZW-0371-2
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Ecologische verbindingszone omdat niet duidelijk is hoe deze aanduiding heeft plaatsgevonden en niet concreet is uitgewerkt welke mogelijke beperkingen dit betekent voor het huidig agrarisch grondgebruik.	ZW-0662-2

Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Ecologische verbindingszone op enkele percelen omdat niet duidelijk is hoe deze begrenzing tot stand is gekomen en welke mogelijke beperkingen dit betekent voor het huidige grondgebruik.	ZW-0720-3
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Ecologische verbindingszone op haar perceel omdat die geen belang dient en derhalve vreemd is op deze locatie	ZW-0639-2
Indiener stelt dat de aanduiding ecologische verbindingszone op de bedrijfslocatie willekeurig is ingetekend, zonder gebiedsonderzoek of onderbouwing, terwijl de gronden al decennia agrarisch worden gebruikt.	ZW-1033-5
Indiener stelt dat de aanduiding ecologische verbindingszone willekeurig is ingetekend zonder gebiedsonderzoek.	ZW-0981-8
Indiener stelt dat de aanwijzing van cultuurgrond als ecologische verbindingszone onvoldoende is onderbouwd en dat de gevolgen voor agrarisch gebruik onduidelijk zijn.	ZW-0734-8
Indiener stelt dat de aanwijzing van de agrarische bedrijfslocatie en huiskavels als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ onvoldoende concreet is.	ZW-0261-2
Indiener stelt dat de aanwijzing van de bedrijfslocatie als ecologische verbindingszone onvoldoende is onderbouwd, omdat er geen gebiedsstudie aan ten grondslag ligt en de begrenzing willekeurig is ingetekend.	ZW-0652-3
Indiener stelt dat de aanwijzing van een landbouwperceel in de nabijheid van de bedrijfslocatie als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ onvoldoende is onderbouwd.	ZW-0261-12
Indiener stelt dat de aanwijzing van een landbouwperceel nabij de bedrijfslocatie als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ onvoldoende is onderbouwd.	ZW-0261-6
Indiener stelt dat de aanwijzing van landbouwpercelen op afstand van de bedrijfslocatie als ‘Beekdal – ecologische verbindingszone’ onvoldoende is onderbouwd.	ZW-0261-9
Indiener stelt dat de aanwijzing van percelen als ecologische verbindingszone willekeurig is ingetekend zonder gebiedsstudie, terwijl deze gronden al jarenlang intensief agrarisch worden gebruikt.	ZW-0884-13
Indiener stelt dat de aanwijzing van percelen als ecologische verbindingszone willekeurig is ingetekend zonder onderzoek en dat de gevolgen voor agrarisch gebruik onduidelijk zijn.	ZW-0889-9
Indiener stelt dat de ecologische verbindingszone bij de Meinweg-Reeweg willekeurig is ingetekend en onvoldoende is onderbouwd.	ZW-1425-20
Indiener stelt dat de ecologische verbindingszone bij de Reutjesweg willekeurig is ingetekend en onvoldoende is onderbouwd.	ZW-1425-8
Indiener stelt dat de omschrijving van de ecologische verbindingszone juridisch en planologisch te vaag is en leidt tot grote onzekerheid.	ZW-1494-10
Indiener stelt dat ecologische verbindingszones rond diverse percelen willekeurig zijn aangewezen zonder onderzoek of gebiedsbeschrijving. Thema: Natuur | Cluster: Ecologische verbindingszones	ZW-0981-14

Indiener stelt dat ecologische verbindingszones willekeurig zijn ingetekend zonder onderbouwing.	ZW-1039-13
Indiener stelt dat percelen aan de Meinweg-Reeweg ten onrechte zijn aangeduid als ecologische verbindingszone.	ZW-1425-18
Indiener stelt dat percelen aan de Reutjesweg in Posterholt ten onrechte zijn aangeduid als ecologische verbindingszone.	ZW-1425-6
Indiener stelt dat uit de ontwerp POVI niet blijkt wat de gevolgen zijn van de aanduiding Ecologische verbindingszone. Als de gevolgen niet duidelijk zijn, dient deze aanduiding verwijderd te worden.	ZW-0599-4
Indiener stelt dat verdere uitbreiding van ecologische verbindingszones over landbouwpercelen onacceptabel is zolang geen gebiedsonderzoek heeft plaatsgevonden.	ZW-1033-13
Indiener stelt de vraag waarom de ecologische verbindingszones breder worden tov de rechterzijde van zijn bedrijf	ZW-1078-8
Indiener tekent bezwaar aan tegen zonering als ecologische verbindingszone voor enkele percelen en verzoekt om compensatie voor waardedaling wanneer bezwaar wordt afgewezen.	ZW-0916-2
Indiener verzoekt dat de ecologische verbindingszone wordt verwijderd zolang geen gebiedsonderzoek, instemming van grondeigenaren en concrete financiering of compensatie is geregeld.	ZW-0973-14
Indiener verzoekt dat dergelijke zones worden teruggebracht of verwijderd zolang geen gebiedsonderzoek is uitgevoerd en gevolgen onduidelijk zijn.	ZW-0981-15
Indiener verzoekt de Provincie meer duidelijkheid te geven over de locatie waar ecologische verbindingszones worden gepland en wat de effecten daarvan zullen zijn voor de agrarische bedrijfsvoering in het gebied.	ZW-0866-26
Indiener verzoekt om duidelijkheid en uitwerking over planning en financiële consequenties bij (gedeeltelijke) functiewijziging indien de ecologische verbindingszone overlapt met de bedrijfsgrond.	ZW-0148-6
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de ecologische verbindingszones en de mogelijke beperkingen voor het agrarische grondgebruik.	ZW-1112-6
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de regels voor gewasbeschermingsmiddelen en bemesting in ecologische verbindingszones.	ZW-0768-2
Indiener vindt de status van ecologische verbindingszones onduidelijk door overlappende kaarten en vraagt om concretere uitwerking en kansen voor nieuwe verbindingen via gebiedsgerichte aanpakken.	ZW-0224-146
Indiener geeft aan dat het niet duidelijk is hoe de kartering van de ecologische verbindingszones heeft plaatsgevonden en welke mogelijke beperkingen dit heeft voor het grondgebruik.	ZW-1385-6
Indiener wenst onderbouwt te zien waar de breedte van de ecologische verbindingszone en beekdalen op percelen is gebaseerd.	ZW-0545-8
Indiener stelt dat een inhoudelijke of gedetailleerde beschrijving of aan enig nader onderzoek over de ecologische verbindingszones ontbreekt en deze begrenzing niet ingetekend zou moeten zijn op gronden die zij al jaren voor agrarische productie gebruiken.	ZW-0851-11

Indiener stelt dat de aanduiding beekdal-ecologische verbindingszone onjuist en niet uitvoerbaar is.	ZW-1414-14
Indiener stelt dat de aanduiding ecologische verbindingszone onvoldoende is onderbouwd.	ZW-1414-5
Indiener stelt dat de aanduiding ecologische verbindingszone over de bouwkavel onvoldoende onderbouwd is.	ZW-1434-8
Indiener stelt dat een deel van de percelen ten onrechte is aangeduid als ecologische verbindingszone.	ZW-1451-10
Indiener stelt dat de indeling van agrarisch bedrijfskavel als ecologische verbindingszone onaanvaardbare gevolgen heeft voor de bedrijfsvoering en de continuïteit van het bedrijf.	ZW-1494-7
Indiener stelt dat de nieuwe aanwijzing van het agrarisch bedrijfskavel als onderdeel van de ecologische verbindingszone niet in lijn is met de geldende bestemmingsplannen/omgevingsplannen en de door gemeente verleende toestemming.	ZW-1494-8
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones die nog niet zijn onderzocht voorlopig van de kaarten worden verwijderd om rechtsonzekerheid te voorkomen.	ZW-0889-18
Indiener stelt dat bij de verdere uitwerking in de verordening en de bijbehorende instructieregels de ecologische verbindingszone geen extra beperkingen mag opleveren voor de exploitatie en ontwikkeling van hun agrarisch bedrijf.	ZW-0851-10
Indiener stelt dat als de ecologische verbindingszone wordt opgenomen, in de visie helder moet worden uitgelegd welke (verwachte) gevolgen dit voor de bedrijfsvoering van agrarische bedrijven met zich meebrengt.	ZW-0851-12
Indiener stelt dat ecologische verbindingszones willekeurig zijn ingetekend zonder onderzoek en dat de gevolgen voor agrarisch gebruik onduidelijk zijn.	ZW-0868-8
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones van de percelen worden verwijderd, of dat wordt vastgelegd dat deze geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik.	ZW-0868-9
Indiener verzoekt dat de begrenzing van de groenblauwe landbouwzone en het beekdal/ecologische verbindingszones niet wordt vergroot ten opzichte van de huidige situatie. Bij doorvoering van de vergroting moet passende compensatie worden geboden.	ZW-0996-7
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones pas worden vastgesteld na degelijk gebiedsonderzoek en dat deze geen aanvullende beperkingen mogen opleveren voor agrarisch gebruik.	ZW-1011-8
Indiener stelt dat aanwijzing als Ecologische verbindingszone willekeurig is ingetekend zonder onderliggende gebiedsstudie en daardoor rechtsonzekerheid veroorzaakt.	ZW-1071-11 ZW-1071-12
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen Ecologische verbindingszones volledig behouden blijft en dat geen beperkingen gelden voor teelt, bemesting of watergebruik.	ZW-1072-10
Indiener stelt dat aanwijzing van Ecologische verbindingszones willekeurig is en leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-1072-9

Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen Groenblauwe landschapszones niet als beleidsuitgangspunt mag gelden vanwege schaarste en stijgende grondprijzen.	ZW-1095-15
Indiener stelt dat aanwijzing van Ecologische verbindingszones willekeurig is en onvoldoende onderbouwd, wat leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-1101-11
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones niet worden vastgesteld zolang geen deugdelijk gebiedsonderzoek beschikbaar is.	ZW-1101-12
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones niet worden vastgesteld zolang geen onderbouwing beschikbaar is en dat agrarisch gebruik in deze zones volledig behouden blijft.	ZW-1122-10
Indiener stelt dat ecologische verbindingszones willekeurig zijn aangewezen zonder gebiedsstudie, waardoor rechtsonzekerheid ontstaat.	ZW-1122-9
Indiener stelt dat ecologische verbindingszones willekeurig zijn aangewezen zonder onderbouwing, wat leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-1134-12
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones niet worden vastgesteld zolang geen gebiedsonderzoek beschikbaar is.	ZW-1134-13
Indiener stelt dat aanwijzing van percelen als Ecologische verbindingszone willekeurig is, zonder onderzoek of gebiedsonderbouwing.	ZW-1141-12
Indiener verzoekt dat ecologische verbindingszones niet worden vastgesteld zolang geen degelijk onderzoek en gebiedskenmerken beschikbaar zijn.	ZW-1141-13
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen Groenblauwe zones niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, vanwege grondschaarste en prijsopdrijving.	ZW-1151-12
Indiener vraagt om verduidelijking van hoe het aanbrengen van de zonering van de ecologische verbindingszones heeft plaatsgevonden.	ZW-1159-12 ZW-1213-23
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen de Ecologische verbindingszone volledig mogelijk blijft en dat deze aanduiding niet leidt tot aanvullende beperkingen.	ZW-1189-7 ZW-1196-7
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen ecologische verbindingszones volledig behouden blijft en dat deze aanduiding geen beperkingen oplevert voor het landbouwkundig gebruik.	ZW-1232-6 ZW-1239-6
Indiener stelt dat ecologische verbindingszones willekeurig zijn begrensd en niet zijn onderbouwd met gebiedsonderzoek. Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik volledig behouden blijft en dat aanwijzing als ecologische verbindingszone niet leidt tot beperkingen van de bedrijfsvoering.	ZW-1244-4
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen ecologische verbindingszones volledig behouden blijft en dat aanwijzing als ecologische verbindingszone niet leidt tot beperkingen van de bedrijfsvoering.	ZW-1259-4
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen ecologische verbindingszones volledig behouden blijft en dat deze aanduiding niet leidt tot beperkingen van de agrarische bedrijfsvoering.	ZW-1322-5
Indiener stelt dat de aanwijzing van ecologische verbindingszones onvoldoende is onderbouwd en dat deze zones willekeurig zijn vastgesteld. Indiener verzoekt de bestaande gebruiksmogelijkheden te waarborgen.	ZW-1322-6

Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen ecologische verbindingszones volledig behouden blijft en dat aanwijzing als zodanig niet leidt tot beperkingen voor de agrarische bedrijfsvoering.	ZW-1323-5
Indiener stelt dat ecologische verbindingszones onvoldoende zijn onderbouwd en dat aanwijzing willekeurig is. Indiener verzoekt bestaande agrarische gebruiksmogelijkheden te behouden.	ZW-1323-6
Indiener stelt dat ecologische verbindingszones onvoldoende zijn onderbouwd en dat aanwijzing willekeurig is. Indiener verzoekt de huidige gebruiksmogelijkheden te behouden.	ZW-1334-9
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot hogere grondprijzen en schaarste aan landbouwgrond.	ZW-1349-10
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen ecologische verbindingszones volledig behouden blijft en dat aanwijzing als zodanig geen beperkingen oplevert voor de agrarische bedrijfsvoering.	ZW-1349-7
Indiener stelt dat de aanwijzing van ecologische verbindingszones onvoldoende is onderbouwd en dat deze zones willekeurig zijn vastgesteld. Indiener verzoekt de bestaande gebruiksmogelijkheden te waarborgen.	ZW-1349-8
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen ecologische verbindingszones behouden blijft en dat aanwijzing als zodanig niet leidt tot beperkingen voor de agrarische bedrijfsvoering.	ZW-1362-11
Indiener stelt dat ecologische verbindingszones onvoldoende zijn onderbouwd en dat aanwijzing willekeurig is vastgesteld.	ZW-1362-12 ZW-1380-14
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen ecologische verbindingszones volledig behouden blijft en dat deze aanduiding geen beperkingen oplevert voor teelt, bemesting, watergebruik en spuitzones.	ZW-1363-10
Indiener stelt dat ecologische verbindingszones onvoldoende zijn onderbouwd en dat de begrenzing willekeurig is vastgesteld.	ZW-1363-11 ZW-1370-9
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot hogere grondprijzen en schaarste aan landbouwgrond.	ZW-1363-14 ZW-1370-7 ZW-1362-8
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen ecologische verbindingszones volledig behouden blijft en dat deze aanduiding geen beperkingen oplevert voor de agrarische bedrijfsvoering.	ZW-1370-8 ZW-1384-8
Indiener maakt bezwaar tegen het doorsnijden van bestaande kavels door ecologische verbindingszones waardoor versnippering van bedrijven optreedt.	ZW-1371-4
Indiener vraagt naar de achterliggende argumentaties waarom het gebiedspaspoort en de ecologische verbindingszone liggen zoals ze liggen.	ZW-1372-6
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen ecologische verbindingszones behouden blijft en dat aanwijzing geen beperkingen oplevert.	ZW-1380-13

Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden.	ZW-1383-12 ZW-1384-11 ZW-1392-10 ZW-1379-7 ZW-1380-11 ZW-1455-17
Indiener geeft aan dat het niet duidelijk is hoe de kartering van de ecologische verbindingszones heeft plaatsgevonden en welke mogelijke beperkingen dit heeft voor het grondgebruik.	ZW-1385-6
Indiener stelt dat ecologische verbindingszones onvoldoende zijn onderbouwd en willekeurig zijn ingetekend.	ZW-1392-12 ZW-1396-17
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik binnen ecologische verbindingszones volledig behouden blijft.	ZW-1392-13 ZW-1396-16
Indiener verzoekt te garanderen dat mestaanwending, watergebruik en het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen volledig mogelijk blijven binnen percelen die als ecologische verbindingszone zijn aangeduid.	ZW-1392-14
Indiener verzoekt te garanderen dat de aanduiding ecologische verbindingszone geen beperkingen oplevert voor de exploitatie en ontwikkeling van het mobiliteitscentrum.	ZW-1414-6
Indiener verzoekt te garanderen dat de aanduiding ecologische verbindingszone geen beperkingen oplevert voor agrarische bouw- en gebruiksmogelijkheden.	ZW-1434-9
Indiener stelt dat ecologische verbindingszones leiden tot beperkingen van agrarisch gebruik.	ZW-1456-16 ZW-1458-22 ZW-1459-19
Indiener verzoekt te garanderen dat ecologische verbindingszones geen aanvullende beperkingen opleveren voor exploitatie van landbouwgrond.	ZW-1456-17 ZW-1459-20 ZW-1458-23
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden binnen landbouwgebieden niet als beleidsuitgangspunt mag gelden.	ZW-1458-24
Indiener stelt dat percelen van het bedrijf ten onrechte zijn aangeduid als ecologische verbindingszone.	ZW-1469-13 ZW-1470-18
Indiener verzoekt te garanderen dat ecologische verbindingszones geen beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik.	ZW-1469-14 ZW-1470-19
Indiener verzoekt om schriftelijk te garanderen dat de bestaande, vergunde rechten volledig worden gerespecteerd en dat de aanwijzing als ecologische verbindingszone geen belemmering zal vormen voor noodzakelijke toekomstige ontwikkelingen van het akkerbouw- en recreatiebedrijf.	ZW-1494-12

Zienswijze

Indiener vraagt meer duidelijkheid over de in het ontwerp benoemde ecologische verbindingszones. Is al duidelijk waar deze worden gepland en wat de effecten zijn voor de agrarische bedrijfsvoering in het gebied. Het ontwerp biedt onvoldoende duidelijkheid over de compensatie van schade. Deze schade dient integraal te worden vergoed aan de in het gebied gevestigde bedrijven.

Indiener

ZW-0712-23	ZW-0727-23	ZW-0731-23	ZW-0751-23	ZW-0752-23	ZW-0755-23
ZW-0756-23	ZW-0758-23	ZW-0759-23	ZW-0760-23	ZW-0817-23	ZW-0829-23
ZW-0861-23	ZW-0863-23	ZW-0864-23	ZW-0887-23	ZW-0964-23	ZW-0965-23
ZW-0968-23	ZW-0969-23	ZW-0970-23	ZW-0971-23	ZW-1015-23	ZW-1019-23
ZW-1021-23	ZW-1022-23	ZW-1024-23	ZW-1026-23	ZW-1028-24	ZW-1030-24
ZW-1031-23	ZW-1032-23	ZW-1034-23	ZW-1068-23	ZW-1109-23	ZW-1123-23
ZW-1124-23	ZW-1138-23	ZW-1256-23	ZW-1333-25	ZW-1354-23	ZW-1373-23
ZW-1431-23	ZW-1468-23				

Standpunt GS

De aanduiding als ecologische verbindingszone is gebaseerd op modelmatig onderzoek en op de expertise van ecologisch specialisten, waarbij gekeken is naar de eisen die doelsoorten aan het landschap stellen. Er zijn verschillende typen verbindingszones ingetekend: verbindingen die concreet zijn begrensd en zoekgebieden voor nieuwe verbindingszones. Verder zijn de verbindingszones onderverdeeld naar verschillende streefbeelden, al naar gelang de habitateisen van de dier- en plantensoorten die afhankelijk zijn van de betreffende verbinding. De onderbouwing per individuele verbindingszone kan worden nagelezen in een achtergronddocument dat op de website van de provincie Limburg is gepubliceerd. Het gaat in de kaarten, zeker in het geval van zoekgebieden, om ruim begrensde zones, die ruimte bieden aan gemeenten, het waterschap en grondeigenaren om nog keuzes te maken in de invulling van de betreffende verbinding. De aanduiding van een ecologische verbindingszone in de POVI heeft geen directe consequenties voor het bestaande agrarische grondgebruik. Invulling vindt plaats op basis van vrijwilligheid en overeenstemming met de grondeigenaren of -gebruikers.

Voorstel aan PS

De tekst van de POVI en de bijbehorende kaart met verbindingszones handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in de provinciale omgevingsvisie de groenblauwe dooradering een paar keer wordt genoemd. Volgens indiener is er een samenhang met bijvoorbeeld een ecologische verbindingszone en vraagt of hierin geen koppelkansen mogelijk zijn.	ZW-1473-181

Standpunt GS

De dooradering van het landschap met landschapselementen, biedt nadrukkelijk een kans voor het realiseren en versterken van ecologische verbindingen. In de tekst van de POVI wordt voldoende duidelijk dat er bij de invulling van ecologische verbindingszones wordt ingezet op de aanleg van landschapselementen en agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Er zijn daarmee koppelkansen voor groenblauwe dooradering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om toe te voegen aan de tekst dat ongeacht of er sprake is van GBLZ, Verwevingsgebied of beiden, de aanwijzing van ecologische verbindingszones incl. hun subtypes, evenals de aanwijzing van beekdalen, hellingen en andere voor natuurherstel relevante gebiedsaanduidingen, onverkort van kracht blijven.	ZW-1263-4

Standpunt GS

De aanduiding als ecologische verbindingszone werkt door in de algemene zonering: de kaartlaag vormt één van de kaartlagen die is gebruikt voor het opbouwen van de Groenblauwe landbouwzone. Waar verbindingszones doorlopen in verwevingsgebied blijven de verbindingszones van toepassing.

Voorstel aan PS

De tekst van de POVI en de bijbehorende kaart met verbindingszones handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de aanduiding ecologische verbindingszone voor een rij bomen op eigendom (bijlage 2) ongedaan te maken.	ZW-0545-7

Standpunt GS

De ecologische verbindingszone in de ontwerp-POVI is hier niet logisch begrensd. Deze kan worden aangepast zodat alleen het beekdal in de begrenzing valt.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI wijzigen.

Zienswijze	Indiener
Verschillende landbouwpercelen worden doorkruist door de aanduiding “Ecologische verbindingszone”. Indiener verzoekt de aanduiding “Ecologische verbindingszone” rondom X te verwijderen, omdat er geen enkel natuurgebied van belang verbonden wordt door de aanwijzing op deze locatie.	ZW-0664-2

Standpunt GS

De ecologische verbindingszone Breukerheide in de ontwerp-POVI is hier begrensd om een verbinding met schrale elementen te creëren ten behoeve van het omliggende natuurgebied.

Voorstel aan PS

De tekst van de POVI en de bijbehorende kaart met verbindingszones handhaven.

4.16 Ecologische verbindingzones- Verzoek om verwijdering

Zienswijze	Indiener
De indiener begrijpt niet waarom de ecologische verbindingszone het hele perceel moet beslaan. De verbindingszone verbindt namelijk feitelijk niks. De indiener verzoekt de ecologische verbindingszone te verwijderen van het perceel. Zie zienswijze voor kaartaanduiding.	ZW-0927-10

Standpunt GS

De ecologische verbindingszone waar de zienswijze op ziet is in de ontwerp-POVI gebaseerd op de feitelijke ligging van het beekdal, waar het laag gelegen landbouwperceel onderdeel van uitmaakt. Wij zijn het eens met de indiener dat ter plaatse het landbouwperceel geen onderdeel hoeft te zijn van de verbindingszone omdat er in het perceel dat direct grenst aan de beek voldoende ruimte is voor een effectieve verbinding.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI aanpassen conform de zienswijze.

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat meerdere aanduidingen op het eigen gebied niet overeenkomen met de feitelijke situatie en toekomstige ontwikkelbehoefte en verzoekt daarom om een aantal aanpassingen: verwijdering van aanduiding ‘Ecologische verbindingszones’ op plekken waar reeds andere ontwikkeling (voorzien) zijn. Ter ondersteuning heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-20

Standpunt GS

De verbindingszone waar de zienswijze op ziet is een belangrijke oost-west verbinding tussen NNL-gebieden. Ruimtelijke ontwikkelingen hoeven niet in de weg te staan aan de realisatie van deze verbindingszone.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de aanwijzing van gronden als ecologische verbindingszone betrekking heeft op 90% van zijn gronden. En verzoekt dit ongedaan te maken of om compensatie.	ZW-0946-9
Indiener verzoekt dat de ecologische verbindingszone bij de bedrijfslocatie wordt verwijderd, zodat provinciale aanduidingen geen extra belemmeringen opleveren voor de beoogde invulling.	ZW-0901-5

Indiener verzoekt om de percelen WEE01-AC-1133, SRY00-F-986 en SRY00-F-761 niet aan te duiden als ecologische verbindingszone, maar te classificeren als primair landbouwgebied.	ZW-1406-1
Indiener verzoekt om perceel HSL00-G-33 niet aan te duiden als een verbindingszone, maar te classificeren als primair landbouwgebied, aangezien de bosrijke strook langs de Vliet al functioneert als verbindingszone.	ZW-1406-4
Indiener verzoekt om verwijdering van de beekdalzonering van het bouwblok vanwege onacceptabele beperkingen op bebouwing, ondanks het geringe overstromingsrisico door het hoogteverschil.	ZW-0898-4
Indiener wil dat de aanduiding Ecologische verbindingszone wordt verwijderd van 2 percelen omdat niet duidelijk is waarom deze aanduiding heeft plaatsgevonden en welke mogelijke beperkingen dit met zich meebrengt.	ZW-0671-4

Standpunt GS

De aanduiding als ecologische verbindingszone is gebaseerd op modelmatig onderzoek en op de expertise van ecologisch specialisten, waarbij gekeken is naar de eisen die doelsoorten aan het landschap stellen. Er zijn verschillende typen verbindingszones ingetekend: verbindingen die concreet zijn begrensd en zoekgebieden voor nieuwe verbindingszones. Verder zijn de verbindingszones onderverdeeld naar verschillende streefbeelden, al naar gelang de habitateisen van de dier- en plantensoorten die afhankelijk zijn van de betreffende verbinding. De onderbouwing per individuele verbindingszone kan worden nagelezen in een achtergronddocument dat op de website van de provincie Limburg is gepubliceerd. Het gaat in de kaarten, zeker in het geval van zoekgebieden, om ruim begrensde zones, die ruimte bieden aan gemeenten, het waterschap en grondeigenaren om nog keuzes te maken in de invulling van de betreffende verbinding. De aanduiding van een ecologische verbindingszone in de POVI heeft geen directe consequenties voor het bestaande agrarische grondgebruik. Invulling vindt plaats op basis van vrijwilligheid en overeenstemming met de grondeigenaren of -gebruikers.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het vasthouden aan de ecologische verbinding tussen Weerterbossen en Groote Peel op kaartniveau leidt tot onterechte ruimtelijke druk en onrealistische verwachtingen richting grondeigenaren en ondernemers.	ZW-0963-12

Standpunt GS

De verbindingszone waar de zienswijze op ziet is van belang voor het vergroten van de robuustheid en veerkracht van beide gebieden. De aanduiding van een ecologische verbindingszone in de POVI heeft geen directe consequenties voor het bestaande agrarische grondgebruik.

Invulling vindt plaats op basis van vrijwilligheid en overeenstemming met de grondeigenaren of -gebruikers.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Ecologische verbindingszone omdat geen natuurgebied van belang wordt verbonden door deze aanwijzing en verzoekt de provincie deze aanduiding te verwijderen.	ZW-0554-2

Standpunt GS

De ecologische verbindingszone is hier ingetekend op basis van de feitelijke ligging van het beekdal dat een belangrijke verbinding van NNL-gebieden vormt. De begrenzing ter plaatse van het bedrijf van de indiener kan worden aangepast naar de ligging van de oorspronkelijke groenblauwe mantel. Er blijft daarmee voldoende ruimte voor een effectieve verbinding.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI aanpassen.

Zienswijze	Indiener
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Ecologische verbindingszone op de huiskavel omdat niet duidleijk is hoe deze tot stand is gekomen en welke mogelijke beperkingen dit met zich meebrengt voor het huidige agrarisch grondgebruik. Voorgesteld wordt om deze aanduiding te verwijderen.	ZW-0594-3

Standpunt GS

Eén van de verbindingszones waar deze zienswijze op ziet betrof een kaartfout en had geen verbindende functie. Wij stellen voor om deze te verwijderen. Het tweede perceel ligt in een belangrijke verbinding oostelijk van Horst. De aanduiding als ecologische verbindingszone levert geen beperkingen op voor het bestaande agrarische grondgebruik.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI wijzigen.

Zienswijze	Indiener
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Ecologische verbindingszone op diverse percelen en verzoekt de provincie deze aanduiding te verwijderen.	ZW-0663-4

Standpunt GS

De verbindingszone waar de zienswijze op doelt is gebaseerd op de ligging van het beekdal en vormt een belangrijke verbinding voor soorten die van het beekdal gebruik maken.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Groenblauwe Landbouwzone (beekdal - ecologische verbindingszone) omdat er geen enkel natuurgebied van belang wordt verbonden door deze aanwijzing. Indiener is van mening dat de gevolgen van de aanwijzing ecologische verbinding duidelijk moeten zijn voorafgaand aan de definitieve aanwijzing ervan en vraagt om verwijdering van deze aanduiding.	ZW-0705-2

Standpunt GS

De begrenzing van de ecologische verbindingszone in het gebied waar in deze zienswijze op wordt gedoeld is gebaseerd op de ligging van het beekdal. De percelen dragen echter niet bij aan een effectieve verbinding.
Het voorstel is om deze uit de begrenzing van de ecologische verbindingszone te verwijderen.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI aan te passen door de percelen waar in de zienswijze op wordt gedoeld uit de begrenzing te verwijderen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de ecologische verbindingszones niet op te nemen over de bedrijfslocaties X (varkenshouderijbedrijf) en Y (melkveehouderijbedrijf). Het opnemen van deze aanduiding is ook niet onderbouwd.	ZW-1226-2

Standpunt GS

De in de ontwerp-POVI opgenomen ecologische verbindingszone langs de Visschensteert vormt geen functionele verbinding. Voorstel is om deze uit de begrenzing te verwijderen. Het ecologisch functioneren van de verbinding tussen de Neerpeelbeek en de Roggelse beek dient nader te worden onderzocht.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones in de ontwerp-POVI aanpassen door de verbindingszone langs de Visschensteert te verwijderen.

4.17 Ecologische verbindingszones- Vrees negatieve effecten faunaschade

Zienswijze	Indiener
De indiener maakt zich zorgen over het mogelijke gebruik van de verbindingszones door wilde zwijnen en ongedierte met overbrenging van dierziektes tot gevolg.	ZW-1084-3 ZW-1312-8
Indiener geeft aan dat er in de omgeving veel problemen zijn met faunaschade en is zodoende van mening dat ecologische verbindingszones hier ongewenst zijn.	ZW-0916-4
Indiener geeft aan dat het gebied rondom de Berckt in Baarlo ecologische verbindingszone wordt, terwijl hier percelen liggen waarvan ze juist fauna willen weren.	ZW-0945-3
Indiener vreest naast de hydrologische effecten ook voor negatieve neveneffecten zoals ver-onkruiden, wildvraat en dierziekten.	ZW-0116-6

Standpunt GS

Natuurverbindingen zijn nodig voor de uitwisseling tussen deelpopulaties van dier- en plantensoorten. De verspreiding van soorten levert uitdagingen op ten aanzien van het beheer van diersoorten die schade aan de landbouw kunnen veroorzaken. We zetten in op voorkomen van faunaschade door het stimuleren van de inzet van preventieve maatregelen zoals het gebruik van rasters. Waar preventie onvoldoende soelaas biedt worden in het faunabeheer mogelijkheden geboden voor schadebestrijding en populatiebeheer. Verbindingszones vormen hierop geen uitzondering. Verbindingszones kunnen verder juist bijdragen aan het compartimenteren van dierpopulaties in geval van het uitbreken van een besmettelijke dierziekte, bijvoorbeeld door ecoducten tijdelijk af te sluiten.

Voorstel aan PS

De tekst van de POVI en de kaartlaag Ecologische verbindingszones handhaven.

4.18 Ecoregelingen

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om ecologische subsidies te koppelen aan nateelten zoals groenbemesting en vanggewassen.	ZW-0589-9
Indiener stelt voor om groene braak en spontane opkomst op percelen te ondersteunen als onderdeel van ecologische regelingen.	ZW-0589-3

Standpunt GS

De eco-regelingen maken deel uit van het Europese GLB stelsel. De provincie heeft daar geen invloed op en dit maakt ook geen deel uit van de ruimtelijke visie in deze POVI.

Voorstel aan PS

De teksten van de ontwerp-POVI op dit punt niet te wijzigen.

4.19 Extensiveringsgebieden

Zienswijze	Indiener
De indiener wijst erop dat de Provincie zich moet houden aan de stelling in de omgevingsvisie dat extensiveringsgebieden na de herziening van de omgevingsverordening geen onderdeel meer uitmaken van de primaire landbouwzone.	ZW-1314-3
De indieners zijn verbaasd over het voorstel om extensiveringsgebieden zonder onderbouwing toe te voegen aan de Groenblauwe Landbouwzone. Zij vinden dit in strijd met de rechtszekerheid voor agrarische bedrijven, omdat deze zo niet weten waar ze aan toe zijn. Extensiveringsgebieden waren bedoeld om intensieve veehouderij terug te dringen ten gunste van kwetsbare natuur, terwijl elders juist ruimte werd gegeven aan intensieve bedrijven. Door recente wetgeving en uitspraken van de Raad van State is verdere bescherming inmiddels gewaarborgd via vergunningsprocedures: uitbreiding van veehouderijen zonder natuurvergunning (met mogelijk meer stikstofdepositie) is nu niet meer mogelijk. Volgens de indieners brengt het toevoegen van extensiveringsgebieden aan de Groenblauwe Landbouwzone nadelige gevolgen voor alle agrarische bedrijven (ook niet-intensieve) en levert het geen extra bescherming op. Ze verzoeken daarom het huidige beleid (zoals vastgelegd in de POVI 2021) te handhaven en de extensiveringsgebieden te schrappen. Ook vragen ze om duidelijkheid over de definitie van “intensieve veehouderij” en adviseren ze bij milieubelastende bedrijven geen generiek verbod op uitbreiding in te voeren.	ZW-0877-22
Het extensiveringsgebied is uitgebreid en betekent een belemmering voor de huidige activiteiten en de toekomstbestendigheid van het bedrijf. Dit ook in combinatie met het duurzaam produceren van landbouwproducten.	ZW-1226-21
Het is voor de indiener onduidelijk hoe de aanwijzing extensiveringsgebied gaat uitpakken in de toekomst en welke beperkingen dit met zich mee gaat brengen, kijkende naar de voorziene herziening van de ligging van de zones in de omgevingsverordening. Ook hier voorziet de indiener een groot probleem opdoemen in de vorm van verdere beperkingen voor bedrijfsvoering.	ZW-0564-7
Indiener constateert dat het bedrijf feitelijk ingeklemd wordt tussen extensiveringsgebieden omdat in de plekinfo een extensiveringszone dwars door de huiskavel van de varkenshouderij aan de Siebengewaldseweg 157 in Bergen is geprojecteerd. Indiener vreest dat deze situering de continuïteit van de bedrijfsvoering onder druk zet. Tevens vreest indiener dat hierdoor de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van het varkensbedrijf ernstig worden beperkt. Indiener verzoekt het bevoegd gezag om het ontwerp-POVI	ZW-0116-11

en de planMER zodanig gewijzigd vast te stellen dat de huiskavel van het bedrijf buiten de extensiveringszone wordt gehouden, zodat de bedrijfsvoering en ontwikkelingsruimte behouden blijven. Indiener geeft daarbij aan bereid te zijn tot een mondelinge toelichting op locatie.	
Indiener geeft aan dat de huidige strenge regels de toekomst van niet-intensieve en grondgebonden landbouw in Midden-Limburg, gemeente Echt-Susteren, bedreigen.	ZW-0455-2
Indiener geeft aan dat het lastig wordt om het bedrijf te verduurzamen met nieuwbouw of aanpassingen in het extensiveringsgebied volgens de POVI, en vraagt om duidelijkheid over de ontwikkelingsmogelijkheden van het bedrijf.	ZW-1098-3
Indiener geeft aan dat het perceel is aangeduid als een extensiveringsgebied. Daarom vreest indiener dat rendabele teelten niet meer mogelijk zullen zijn.	ZW-0210-3
Indiener geeft aan dat onduidelijk is aan welke zone extensiveringszones na herziening worden toegevoegd en om welke gebieden het gaat, waardoor de gevolgen van deze beleidskeuze niet te beoordelen zijn.	ZW-0241-131
Indiener geeft aan dat onevenwichtige eisen in extensiverings- en overgangsgebieden de agrarische bedrijfsvoering drastisch beperken.	ZW-0963-7
Indiener heeft een gemengd bedrijf bestaande uit een vleeskalverhouderij met akker-/tuinbouw. Indiener wil het bedrijf in de toekomst kunnen blijven ontwikkelen om te voldoen aan de wet- en regelgeving en wensen vanuit de maatschappij. Indiener meent dat dit met de POVI zeer lastig danwel onmogelijk wordt gezien de ligging in het extensiveringsgebied. Indiener stelt dat het onduidelijk is hoe het extensiveringsgebied tot stand is gekomen. Uit de toelichting van de POVI blijkt dat het doel van een extensiveringsgebied is om verzuringsgevoelige natuurgebieden en het stroomvoerend winterbed van de Maas te beschermen. Indiener constateert dat het bedrijf niet gelegen is binnen binnen ‘overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 – gebieden’, ‘stroomvoerend winterbed van de Maas’ of de ‘Groenblauwe landbouwzone’. Indiener stelt dat obv bovenstaande bevindingen er geen aanleiding is om het bedrijf en de bijbehorende landbouwpercelen aan te duiden als ‘Extensiveringsgebied’. Indiener verzoekt om de aanduiding ‘Extensiveringsgebied’ tpv het bedrijf en de landbouwpercelen te laten vervallen en enkel aan te duiden als ‘Primair landbouwgebied’. Indiener stelt dat door het verwijderen van de aanduiding ‘Extensiveringsgebied’ invulling gegevens wordt aan paragraaf 5.7 van de POVI.	ZW-0870-1
Indiener leest in de ontwerp-POVI “Ook stemmen we hierbij de oude definitie “intensieve veehouderij” met de nieuwe definitie “veehouderij met milieubelastende activiteit” af. Indien de Provincie hiermee bedoelt te zeggen dat straks veehouderijen met milieubelastende activiteit gelijk worden gesteld aan “intensieve veehouderij” dan sluit de Provincie in de zone extensiveringsgebied verdere bedrijfsuitbreiding voor de melkveehouderij uit. Dit vindt indiener niet acceptabel want zo is het extensiveringsgebied niet bedoeld.	ZW-0699-15 ZW-0700-15

Indiener leest in de ontwerp-Povi “Ook stemmen we hierbij de oude definitie “intensieve veehouderij” met de nieuwe definitie “veehouderij met milieubelastende activiteit” af. Indien de Provincie hiermee bedoelt te zeggen dat straks veehouderijen met milieubelastende activiteit gelijk worden gesteld aan “intensieve veehouderij” dan sluit de Provincie in de zone extensiveringsgebied verdere bedrijfsuitbreiding voor de melkveehouderij uit. Dit vindt indiener niet acceptabel want zo is het extensiveringsgebied niet bedoeld.	ZW-1226-15
Indiener stelt dat de aanduiding 'extensiveringsgebieden' achterhaald is en pleit voor behoud van ontwikkelingsmogelijkheden voor landbouwbedrijven in het gebied.	ZW-1099-5
Indiener stelt dat er op locatie extensiveringsgebied en verwevingsgebied elkaar beleidsmatig tegenspreken. Indiener verzoekt extensiveringsgebied te laten vervallen	ZW-1489-7
Indiener stelt dat er te weinig specifieke aandacht is voor bevordering van natuurinclusieve landbouw en minder bio industrie. Indiener verzoekt om specifieke gebieden aan te wijzen voor minder vee-industrie.. Indiener geeft daarbij aan dat een sturingsmiddel hierbij kan zijn een openbare en actuele kaartlaag specifiek voor natuurcompensatie(maatregelen) en gesubsidieerde projecten zodat er meer inzicht ontstaat waar daadwerkelijk (of niet) natuurcompensatie is verbonden aan specifieke ontwikkelingen. Daarbij verzoekt indiener om deze digitale kaartlaag te ontwikkelen en te verankeren in het ruimtelijk beleid om te voorkomen dat ontwikkelingen elkaar gaan frustreren. Dit naar aanleiding van de opmerking van de indiener van de zienswijze waarbij indiener stelt dat gesubsidieerde ontwikkelingen (subsidie planten van bomen, aanleggen van voedselbossen, uitkopen van agrarische bedrijven met voornamelijk vee) succesvol en hard nodig zijn om een leefbaar Limburg te behouden.	ZW-0930-3
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de mogelijkheden om een zoogkoeienbedrijf en tuinbouwbedrijf verder te ontwikkelen binnen het extensiveringsgebied.	ZW-0913-1
Indiener verzoekt om meer ruimte voor ontwikkeling van agrarische bedrijven, inclusief schapenhouderij en zoogkoeienhouderij, in extensiveringsgebieden.	ZW-0455-1
Indiener verzoekt uitspraak te doen over de consequenties van het overlappen van het extensiveringsgebied en de 'zoekgebieden woningbouw' uit de gemeentelijke Omgevingsvisie.	ZW-0317-258
Indiener geeft aan dat de locatie niet moet worden aangemerkt als extensiveringsgebied.	ZW-0763-2

Standpunt GS

Zoals in de tekst van de ontwerp-POVI is vermeld, betreft de begrenzing van de Extensiveringsgebieden een kaartlaag die uit de vorige POVI is overgenomen en die in de toekomst herijkt zal gaan worden. De kaart had als functie ondermeer (zeer) verzuringsgevoelige gebieden te beschermen door in zones de uitbreiding en nieuwvestiging van intensieve landbouwbedrijven te voorkomen.

Mede in het kader van het LOS zal bezien worden of en welke rol er moet zijn voor de extensiveringsgebieden. Extensiveringsgebieden maken na de herziening geen onderdeel uit van de primaire landbouwzone. Dit zal in de kaarten aangepast worden in de Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

De tekst van de Ontwerp-POVI wijzigen van:

“Wij gaan daarom het regime en de ligging van de extensiveringszones bij wijziging van de omgevingsverordening herzien, zodat effectiever op het doel kan worden gestuurd, namelijk de reductie van de stikstofuitstoot. Extensiveringsgebieden maken na de herziening geen onderdeel uit van de primaire landbouwzone." .

naar:

“Wij gaan het regime en de ligging van de extensiveringsgebieden herzien, zodat effectiever op het doel kan worden gestuurd, namelijk de reductie van de stikstofuitstoot. We doen dit mede in het kader van de maatregelen die in het kader van het Limburgs Offensief Stikstof worden genomen. Vooruitlopend op de herziening kiezen we ervoor om de extensiveringsgebieden uit de zone primair landbouwgebied te halen. Dit zal in de kaarten aangepast worden.”

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt waarom er in Zuid-Limburg geen extensiveringsgebieden liggen	ZW-0978-2

Standpunt GS

De extensiveringsgebieden komen uit gebiedsgericht beleid dat destijds voor het vee-dichte Noord- en Midden-Limburg is opgesteld. Bij de aangekondigde herijking zal bezien worden hoe voor Zuid-Limburg met extensiveringsgebieden omgegaan zal worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.20 Extra natuur in relatie tot landbouw

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de huidige visie op landbouwgrond (met name de grote hoeveelheid groenblauwe percelen door het toepassen van afstanden tot Natura-2000 gebieden) de toekomst van haar bedrijf in gevaar brengt en ziet dit als een verkapte vorm van grondonteigening.	ZW-0339-5
Indiener geeft aan dat volgens hem natuurontwikkeling binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt dient te gelden zonder voldoende financiële middelen en ruilgrond.	ZW-1357-5

Indiener is van mening dat de aanleg van extra natuurgebieden en/of natuurlijke verbindingen in ecologische verbindingszones binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt dient te gelden. Naast het feit dat de overheid daarvoor niet over de financiële middelen en benodigde ruilgrond beschikt, zal dit de grondprijs voor grondgebonden land- en tuinbouwbedrijven verder opdrijven.	ZW-1143-14
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden binnen landbouwgebieden niet als beleidsuitgangspunt mag gelden.	ZW-1456-18
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de groenblauwe landbouwzone niet als beleidsmatig uitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot hogere grondprijzen en schaarste aan landbouwgrond.	ZW-0973-18
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de groenblauwe landbouwzone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit de grondprijs opdrijft en ruilgrond schaars maakt.	ZW-0908-9
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de groenblauwe landbouwzone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit grond schaars en duur maakt.	ZW-0889-11 ZW-0979-15
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landbouwzone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot hogere grondprijzen en schaarste.	ZW-1011-12 ZW-1072-11 ZW-1122-15
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landbouwzone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot schaarste en hogere grondprijzen.	ZW-1133-9
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de groenblauwe landbouwzone niet als beleidsuitgangspunt mag worden gehanteerd, omdat dit de grondprijs verhoogt en ruilgrond schaars maakt.	ZW-0868-15
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit grond schaars en duur maakt.	ZW-1033-17
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit grond schaars maakt en de prijzen opdrijft.	ZW-0996-8
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot grondschaarste en hogere prijzen.	ZW-1039-17 ZW-1042-12
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot hogere grondprijzen en schaarste.	ZW-1044-11

Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot hogere grondprijzen en verdere schaarste aan landbouwgrond.	ZW-1299-6
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot schaarste aan landbouwgrond en hogere grondprijzen.	ZW-1307-5
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot schaarste en hogere grondprijzen.	ZW-1050-12 ZW-1270-9
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, vanwege schaarste en stijgende grondprijzen.	ZW-1071-14
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag worden gehanteerd, omdat dit de grondprijs verhoogt en ruilgrond beperkt.	ZW-0884-15
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag worden gehanteerd, omdat dit grond schaars en duur maakt.	ZW-0830-13
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen Groenblauwe landschapszones niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit grondprijzen opdrijft en schaarste vergroot.	ZW-1077-12 ZW-1101-13 ZW-1137-13
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen Groenblauwe landschapszones niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot grondschaarste en prijsopdrijving.	ZW-1152-9 ZW-1154-10
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen Groenblauwe zones niet als beleidsuitgangspunt mag gelden vanwege grondschaarste en prijsopdrijving.	ZW-1134-14 ZW-1166-12
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen landbouwgebieden niet als beleidsuitgangspunt mag gelden.	ZW-1457-13 ZW-1469-22 ZW-1470-24
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen leidt tot hogere grondprijzen en schaarste aan landbouwgrond.	ZW-1396-18
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en verbindingen binnen de groenblauwe landbouwzone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit grond schaars en duur maakt.	ZW-0940-9
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en verbindingen binnen de groenblauwe landbouwzone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot hogere grondprijzen en minder beschikbare ruilgrond.	ZW-0972-14

Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden of verbindingen binnen de groenblauwe landbouwzone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit de grondprijs verhoogt en de beschikbaarheid van ruilgrond beperkt.	ZW-0734-10
Indiener stelt dat de aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, aangezien dit landbouwgrond schaars en duur maakt.	ZW-1244-8
Indiener stelt dat de aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit de grondprijs verder opdrijft en landbouwgrond schaars maakt.	ZW-1217-7 ZW-1239-8 ZW-1241-7
Indiener stelt dat de aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden, omdat dit leidt tot hogere grondprijzen en schaarste aan landbouwgrond.	ZW-1319-9
Indiener stelt dat de aanleg van extra natuurgebieden en/of natuurlijke verbindingen in ecologische verbindingszones binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden. Los van het feit dat de overheid daarvoor niet over voldoende financiële middelen en ruilgrond beschikt, leidt dit tot verdere druk op de grondmarkt. Dit drijft de grondprijs voor grondgebonden land- en tuinbouwbedrijven alleen maar verder op.	ZW-0851-13
Indiener stelt dat natuuraanleg en ecologische verbindingen binnen Groenblauwe zones niet als beleidsuitgangspunt mogen gelden vanwege grondschaarste en prijsopdrijving.	ZW-1141-16
Indiener stelt dat natuurontwikkeling leidt tot hogere grondprijzen en schaarste aan landbouwgrond.	ZW-1457-14 ZW-1458-25 ZW-1470-25
Indiener stelt dat natuurontwikkeling leidt tot schaarste en hogere prijzen van landbouwgrond.	ZW-1456-19
Indiener verzoekt dat bij beleidskeuzes richting natuurontwikkeling passende compensatieregelingen worden opgenomen.	ZW-0737-19
Indieners verzoeken dat de aanleg van extra natuurgebieden en/of natuurlijke verbindingen in ecologische verbindingszones binnen de Groenblauwe landschapszone niet als beleidsuitgangspunt dient te gelden. Dit zal de grondprijs voor grondgebonden land- en tuinbouwbedrijven verder opdrijven.	ZW-1356-5
Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landbouwzone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden.	ZW-1425-21

Zienswijze

Indiener stelt dat aanleg van extra natuurgebieden en ecologische verbindingen binnen de Groenblauwe landbouwzone niet als beleidsuitgangspunt mag gelden.

Indiener

ZW-1401-12	ZW-1405-19	ZW-1426-16	ZW-1433-12	ZW-1434-14	ZW-1451-19
ZW-1452-19	ZW-1453-23	ZW-1454-15			

Zienswijze
Indiener stelt dat natuurontwikkeling binnen de Groenblauwe landbouwzone leidt tot hogere grondprijzen en schaarste aan landbouwgrond.

Indiener					
ZW-1401-13	ZW-1405-20	ZW-1425-22	ZW-1426-17	ZW-1433-13	ZW-1451-20
ZW-1452-20	ZW-1453-24	ZW-1454-16			

Standpunt GS

Om de wettelijk verplichte goede staat van instandhouding van natuur te behalen, kan het nodig zijn dat natuurgebieden lokaal uitgebreid moeten worden. Dit draagt tevens bij aan de borging van onze programma "Limburgs Offensief Stikstof", dat op termijn moet leiden tot het weer kunnen verlenen van natuurvergunningen. Dit is ook in het belang van de landbouw, aangezien er ook voor deze sector natuurvergunningen nodig zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.21 Faunabeheer / Jacht

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het standpunt ten opzichte van plezierjacht ontbreekt in Hoofdstuk 5 Natuur.	ZW-0002-2
Indiener pleit voor een verbod op de (plezier) jacht in Limburg.	ZW-0949-2
Indiener verzoekt om in Hoofdstuk 5 Natuur plezierjacht expliciet te benoemen als niet meer van deze tijd en derhalve te verbieden.	ZW-0002-5

Standpunt GS

Het juridische kader voor de jacht is landelijk vastgelegd in de Omgevingswet. De jacht is geen provinciale bevoegdheid. Provincies kunnen niet zelfstandig beslissen welke diersoorten bejaagd mogen worden, onder welke voorwaarden of vanaf wanneer.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt financiële hulp toegankelijk te houden. Ervaring leert namelijk dat bij wildschade de schade moet worden ingediend in het zeer gebruiksonvriendelijk systeem van BIJ-12. De overheid zadelt de ondernemer op met dit soort gebruiksonvriendelijke systemen! Indiener	ZW-0394-17

verzoekt Provincie Limburg deze schadevergoedingssystemen in eigen hand te nemen en geen grotere afstand tussen de landbouw en overige partijen te creëren.	

Standpunt GS

Alle provincies samen hebben de afhandeling van schadevergoedingen belegd bij BIJ12. Dit geeft meer efficiency en uniformiteit. De ervaring leert dat er snel geschakeld kan worden. Overgaan op een eigen provinciale organisatie kost veel tijd en capaciteit. GS heeft de voorkeur de werkwijze via BIJ 12 te handhaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.22 Groenblauwe dooradering

Zienswijze	Indiener
De ambitie om de groenblauwe dooradering te vergroten van 10% in 2050 naar 10% t.o.v. van nu is onvoldoende concreet. De indiener stelt voor om dit doel te versterken en te koppelen aan de Basiskwaliteit Natuur.	ZW-1479-22
Indiener stelt voor om de termijn om de 10% groen-blauwe dooradering te bereiken te veranderen naar 2040 gezien de afname van de biodiversiteit de afgelopen jaren.	ZW-0917-9
Indiener verzoekt bij paragraaf 4.3: In deze paragraaf wordt toegelicht dat er groenblauwe dooradering wordt hersteld en aangelegd. Op kaart ontbreekt de duiding van deze zone. Daarom het verzoek deze op kaart op te nemen/ uit te werken.	ZW-1204-82

Standpunt GS

We houden in lijn met het beleidskader Perspectief voor het landelijk gebied vast aan de huidige opgave. We beschouwen groenblauwe dooradering vooralsnog niet als een harde opgave. Wij zullen hiermee aan de slag gaan voor zover de randvoorwaarden voor realisatie ook beschikbaar zijn of worden gesteld. Meer specifiek benutten we hiervoor het ANLb, de subsidieregeling landschapselementen en rijksmiddelen voor zover die beschikbaar komen. We zullen de gbda realisatie zoveel mogelijk combineren met de andere provinciale opgaven (doelstapeling).

Voorstel aan PS

De tekst en de kaarten van de Ontwerp-POVI op dit punt niet wijzigen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het goed is als het concept "10% groen-blauwe dooradering" in de POVI wordt opgenomen indien het een harde doelstelling wordt in plaats van een ambitie.	ZW-0917-6

Standpunt GS

We houden in lijn met het beleidskader Perspectief voor het landelijk gebied vast aan de huidige opgave. Wij zullen hiermee aan de slag gaan voor zover de randvoorwaarden voor realisatie ook beschikbaar zijn of worden gesteld. Meer specifiek benutten we hiervoor het ANLb, de subsidieregeling landschapselementen en rijksmiddelen voor zover die beschikbaar komen. We zullen de gbda realisatie zoveel mogelijk combineren met de andere provinciale opgaven (doelstapeling).

Voorstel aan PS

De tekst en de kaarten van de Ontwerp-POVI op dit punt niet wijzigen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat beheerders TBO's en landbouwers gezamenlijk acties ondernemen om de doelen (een netwerk van groene en blauwe structuren, waarbij in 2050 10% van het landelijk gebied groenblauw dooraderd is) te bereiken.	ZW-1163-2

Standpunt GS

Wij onderschrijven het standpunt van indiener.

Realisatie van groenblauwe dooradering vindt veelal plaats door samenwerking tussen een groter aantal partijen waaronder agrariërs, TBO's, overheden en vrijwilligersorganisaties idealiter gericht op het bereiken van meervoudige doelen..

Voorstel aan PS

De tekst en de kaarten van de Ontwerp-POVI op dit punt niet wijzigen.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af hoe het stimuleren van 10% GBDA in het landelijke gebied concreet zal worden uitgevoerd, aangezien dit niet duidelijk wordt omschreven.	ZW-0365-1

Standpunt GS

Voor uw vraag verwijzen wij naar onze eerdere berichtgeving aan Provinciale Staten via de Mededeling portefeuillehouder inzake motie 3096 stimuleren Groenblauwe dooradering, brief gedeputeerde Faassen van 28-1-2025 (GS DOC-00739322). In te zien op https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/

Voorstel aan PS

De tekst en de kaarten van de Ontwerp-POVI op dit punt niet wijzigen.

4.23 GBLZ Naamgeving

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat als men echt integraal aan de aanpak van alle opgaven wil werken, de groenblauwe landbouwzone een andere naamgeving zou moeten hebben en dat deze niet overwegend een landbouwgebied mag zijn. De opgave en ambitie zouden dan afgestemd moeten zijn op de bredere opgaves zoals die in de POVI staan vermeld. Indiener geeft aan dat men dan niet meer kan spreken van een overwegend landbouwgebied, maar van een mix van landbouw en natuur- & landschapsontwikkeling waar de gebied specifieke opgaves centraal staan. Indiener verzoekt dit aan te passen.	ZW-0313-39

Zienswijze
Indiener geeft aan dat bij een integrale aanpak van opgaven de groenblauwe landbouwzone een andere titel zou moeten hebben en landbouwkundig gebruik volgend zou moeten zijn. Indiener verzoekt de opgave en ambitie af te stemmen op bredere opgaven zoals vermeld in de POVI en ruimte te bieden voor een mix van landbouw en natuur- en landschapsontwikkeling.

Indiener					
ZW-0186-53	ZW-0196-70	ZW-0224-47	ZW-0237-33	ZW-0240-38	ZW-0241-33
ZW-0317-53	ZW-1473-33	ZW-1479-85	ZW-0278-53		

Standpunt GS

Met de titel Groenblauwe Landbouwzone hebben we getracht aan te geven dat in deze zone landbouw de dominerende functie is en blijft, maar dat er wel beperkingen kunnen zijn als gevolg van groene (natuur) en blauwe (water) doelen en functies, daarmee aangevend dat landbouw, natuur en water hier in goede samenhang bezien moet worden. Zie ook het algemene antwoord op de vragen over zonering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.24 Grensoverschrijdend natuurbeleid

Zienswijze	Indiener
De indiener wijst op het belang van internationale samenwerking, zoals in het Maasterrassenlandschap van Noord- en Midden-Limburg en de Euregio Maas-Rijn. Dit biedt unieke kansen voor kwaliteitsimpulsen.	ZW-1479-25

Standpunt GS

We zien deze zienswijze als ondersteuning van ons lopende beleid. Samenwerking over de grens is belangrijk voor het realiseren van onze doelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in paragraaf 4.7 'Nationale Parken en Grensparken' geen gewag wordt gemaakt van de revitalisering van de gedachte aan een grensoverschrijdend Heidenatuurpark. Indiener stelt dat meer specifiek daarbij niet wordt gekeken naar de kansen van aansluiting van hoogwaardige natuurgebieden (als Brunssummerheide, Teverenerheide, Schutterspark en Schinveldse Bossen) op Euregionale natuurgebieden als het Heidenatuurpark.	ZW-0160-67

Standpunt GS

Het Heidenatuurpark, dat bestaat uit Brunssummerheide, Teverenerheide, Schutterspark en Schinveldse Bossen, is één van onze belangrijkste grensoverschrijdende natuurgebieden. De provincie Limburg heeft om die reden dan ook onder meer twee ecoducten gerealiseerd en de Rode Beek bij de mijnsteenberg Hendrik iontkluisd. Het provinciaal natuurbeleid is er op gericht om de verbinding tussen deze gebieden nader te versterken, hetgeen ook tot uiting komt in de aangeduide Ecologische Verbindingszones in deze POVI.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er aandacht besteed moet worden aan grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland en België voor thema's zoals droogte, natuur- en bosbrandpreventie, en waterkwaliteit, en dat natuur en landschap niet alleen bij provinciale grenzen zouden moeten stoppen.	ZW-1473-148

Standpunt GS

We beschouwen deze zienswijze als ondersteuning van ons beleid. Op de genoemde thema's werken we reeds samen met het buitenland alsook met aangrenzende provincies.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt Nederland om het Nederlandse deel van N2000 gebied Vijverbroek voor te dragen als gebied conform art. 3 van de Habitatrichtlijn.	ZW-0891-12

Standpunt GS

Het aanwijzen en/of uitbreiden van habitatrichtlijngebieden is een verantwoordelijkheid van het Rijk. Deze aanwijzingen zijn gebaseerd op een vastgestelde systematiek. Daaruit is het Nederlandse deel van het Vijverbroek niet naar voren gekomen als een gebied dat voldoet aan de criteria. Het is daarom ons inziens niet zinvol om dit gebied voor te dragen als habitatrichtlijngebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om betrokken te worden bij de verdere uitwerking van concrete projecten in de nabijheid van beschermde cultuurhistorische landschappen in Belgisch Limburg, zoals 'Stamproyerbroek', 'Vijverbroek', 'De Sloot', 'Kasteelpark Vilain XIIII' en 'Kasteelpark van Hocht', zodat de eventuele grensoverschrijdende effecten op deze landschappen kunnen worden beoordeeld.	ZW-0750-1

Standpunt GS

Wij zijn altijd bereid tot grensoverschrijdende samenwerking in projecten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om bij de uitwerking van concrete projecten nabij de beschermde cultuurhistorische landschappen in Belgisch Limburg de effecten op het landschap holistisch te benaderen, waarbij alle elementen, zoals natuur, mens en gebouwde omgeving, met elkaar verbonden zijn en elkaar beïnvloeden.	ZW-0750-3

Standpunt GS

Wij zijn altijd bereid tot grensoverschrijdende samenwerking in projecten. De genoemde aspecten kunnen daarin worden meegenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.25 Hydrologische maatregelen Natura 2000

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om aanpassing van de passage dat permanente peilverhoging een belangrijke rol speelt om hoogveenherstel mogelijk te maken, omdat ook een bescherming opgenomen dient te worden voor de landbouw.	ZW-1242-5

Standpunt GS

Het is een feit dat peilverhoging nodig is om de natuurdoelen, waaronder hoogveenherstel, te behalen. Dit zal dan grotendeels plaats gaan vinden in de Groenblauwe landbouwzone, in bijzonder de overgangsgebieden. Dit is een gebied waar gestreefd wordt naar landbouw die extensief, natuurinclusief en/of watervriendelijk is. Daarmee is dus niet gezegd dat hier geen landbouw meer kan plaatsvinden, maar wel dat dit een aangepaste vorm van landbouw zal zijn. Met deze uitleg is het niet nodig om de tekst aan te passen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.26 Inzet kavelruil voor natuurontwikkeling

Zienswijze	Indiener
. Indiener verzoekt dat gebiedsgerichte kavelruil en ruilverkaveling expliciet worden ingezet om natuurdoelstellingen en landbouwbelangen te combineren, met inzet van provinciale middelen en ruilgrond.	ZW-1039-20
De Ontwerpvisie legt volgens indiener sterk de nadruk op ‘natuurlijke waarden’. Dit moet volgens indiener op vrijwillige basis te gebeuren, met duidelijke compensatiemogelijkheden. Realisatie van natuurdoelen en verbindingen zou volgens indiener primair via gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling moeten plaatsvinden, ondersteund door voldoende ruilgrond.	ZW-0463-10
Indiener is van mening dat als de Provincie gebiedsgerichte natuurontwikkeling wil stimuleren, dit op vrijwillige basis moet gebeuren, met duidelijke compensatiemogelijkheden. Realisatie van natuurdoelen en verbindingen zou volgens indiener primair via gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling moeten plaatsvinden, ondersteund door voldoende ruilgrond. De Provincie kan dit proces faciliteren door gronden van stoppende boeren aan te kopen en beschikbaar te stellen voor uitruil.	ZW-1143-15
Indiener stelt dat de provincie voldoende ruilgrond beschikbaar moet stellen door gronden van stoppende bedrijven in te zetten voor vrijwillige kavelruil en natuurontwikkeling.	ZW-1133-15
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil en/of ruilverkaveling als beleidsmatig uitgangspunt in de visie moeten worden opgenomen om	ZW-1307-7

natuur- en waterdoelstellingen te realiseren. De provincie dient hiervoor voldoende ruilgrond en financiële middelen beschikbaar te stellen.	
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling als beleidsmatig uitgangspunt in de visie moet worden opgenomen en dat de provincie hiervoor voldoende ruilgrond en financiële middelen beschikbaar stelt.	ZW-1244-10
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling als beleidsmatig uitgangspunt moet worden opgenomen om natuur- en waterdoelstellingen te realiseren. De provincie dient hiervoor voldoende ruilgrond en financiële middelen beschikbaar te stellen.	ZW-1322-14 ZW-1349-14
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling als beleidsmatig uitgangspunt moet worden opgenomen voor de realisatie van natuur- en waterdoelstellingen. Indien dit niet op vrijwillige basis lukt, dient de provincie dit te faciliteren met voldoende ruilgrond en financiële middelen.	ZW-1293-7
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling als beleidsmatig uitgangspunt moet worden opgenomen voor natuur- en waterdoelstellingen en verzoekt dat de provincie hiervoor voldoende ruilgrond en financiële middelen beschikbaar stelt.	ZW-1217-9 ZW-1241-9 ZW-1299-9
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling als beleidsmatig uitgangspunt moet worden opgenomen voor realisatie van natuur- en waterdoelstellingen. De provincie dient hiervoor voldoende ruilgrond en financiële middelen beschikbaar te stellen.	ZW-1319-11 ZW-1323-17
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling het uitgangspunt dient te zijn voor natuurontwikkeling en verzoekt de provincie hiervoor voldoende ruilgrond en financiële middelen beschikbaar te stellen.	ZW-1185-10 ZW-1189-14 ZW-1193-13 ZW-1196-12
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling het uitgangspunt moet zijn voor realisatie van natuur- en waterbelangen en verzoekt dat de provincie hiervoor voldoende ruilgrond en financiële middelen beschikbaar stelt.	ZW-1232-10 ZW-1259-8
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling het uitgangspunt moet zijn voor realisatie van natuur- en waterdoelstellingen en verzoekt dat de provincie dit faciliteert met voldoende ruilgrond en financiële middelen.	ZW-1270-12
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling het uitgangspunt moet zijn voor realisatie van natuur- en waterdoelstellingen. De provincie dient dit te faciliteren met voldoende ruilgrond en financiële middelen.	ZW-1334-16
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling het uitgangspunt moet zijn voor realisatie van natuur- en waterdoelstellingen. Indien dit niet op vrijwillige basis lukt, dient de provincie dit te faciliteren met voldoende ruilgrond en financiële middelen.	ZW-1254-8
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling noodzakelijk is om natuur- en waterdoelstellingen te realiseren en dat de provincie hiervoor voldoende ruilgrond en financiële middelen beschikbaar moet stellen.	ZW-1363-18 ZW-1370-17
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil of ruilverkaveling noodzakelijk is om natuur- en waterdoelstellingen te realiseren.	ZW-1379-17 ZW-1380-23

	ZW-1384-18 ZW-1401-19
Indiener stelt dat herinrichting en gebiedsgerichte kavelruil noodzakelijk zijn om natuurdoelen en landbouwbelangen in balans te brengen.	ZW-1045-16
Indiener stelt dat kavelruil noodzakelijk is om natuur- en waterdoelen te realiseren.	ZW-1457-10
Indiener stelt dat kavelruil uitsluitend op vrijwillige basis mag plaatsvinden.	ZW-1458-33 ZW-1459-31 ZW-1469-32 ZW-1470-34
Indiener stelt dat om te komen tot meer natuur en natuurlijke verbindingen binnen de Groenblauwe natuurzone, een gebiedsgerichte aanpak via kavelruil of ruilverkaveling de basis zou moeten vormen. Een vrijwillige en planmatige benadering kan richting geven aan het realiseren van natuur- en waterdoelstellingen, zonder dat er willekeurige gebruiksbeperkingen worden opgelegd aan landbouwgronden. Voorwaarde is wel dat de overheid zorgt voor voldoende ruilgrond in de betreffende gebieden, zodat gronduitwisseling ook praktisch uitvoerbaar is.	ZW-0851-20
Indiener stelt dat ontwikkelrichtingen zoals natuurontwikkeling of natuurinclusieve landbouw niet generiek mogen worden opgelegd. Indiener verzoekt vast te leggen dat herinrichting en vrijwillige kavelruil beleidsmatig worden verankerd, met voldoende ruilgrond en financiële middelen vanuit de provincie, zodat natuur- en waterdoelen zorgvuldig en met maatwerk kunnen worden gerealiseerd.	ZW-0064-4
Indiener stelt voor dat de provincie voldoende ruilgrond en financiële middelen inzet voor kavelruil en herinrichting ten behoeve van natuurontwikkeling.	ZW-0741-5c
Indiener verzoekt dat bij verdere natuuraanleg en ecologische verbindingen binnen Groenblauwe zones uitsluitend gewerkt wordt met vrijwillige gebiedsgerichte kavelruil en ruilverkaveling.	ZW-1142-7
Indiener verzoekt dat de provincie stoppende bedrijven uitkoopt en de vrijgekomen grond inzet voor kavelruil en natuurontwikkeling, zodat agrarische bedrijven ontwikkelingsperspectief behouden.	ZW-1146-11
Indiener verzoekt dat de provincie voldoende ruilgrond beschikbaar stelt om natuurontwikkeling mogelijk te maken, onder meer door aankoop van gronden van stoppende bedrijven en inzet voor kavelruil.	ZW-0904-3
Indiener verzoekt dat de provincie voldoende ruilgrond beschikbaar stelt, onder meer door gronden van stoppende bedrijven in te zetten voor herinrichting en natuurontwikkeling.	ZW-1142-8
Indiener verzoekt dat gebiedsgerichte herinrichting en kavelruil expliciet worden opgenomen als instrumenten voor natuur- en waterontwikkeling, waarbij de provincie zorgt voor voldoende ruilgrond en middelen.	ZW-1050-15
Indiener verzoekt dat gebiedsgerichte herinrichting en kavelruil worden ingezet om natuur- en waterdoelen te realiseren, waarbij de provincie voldoende middelen en ruilgrond beschikbaar stelt.	ZW-1133-12

Indiener verzoekt dat gebiedsgerichte herinrichting en vrijwillige kavelruil beleidsmatig worden ingezet om natuur- en waterdoelen te realiseren, met voldoende middelen en ruilgrond vanuit de provincie.	ZW-1095-17
Indiener verzoekt dat gebiedsgerichte herinrichting en vrijwillige kavelruil beleidsmatig worden verankerd als instrumenten om natuur- en waterdoelen te realiseren, met voldoende middelen en ruilgrond vanuit de provincie.	ZW-1072-13
Indiener verzoekt dat gebiedsgerichte herinrichting en vrijwillige kavelruil beleidsmatig worden verankerd, met inzet van ruilgrond en provinciale middelen, zodat natuur- en waterdoelen zorgvuldig en met maatwerk kunnen worden gerealiseerd.	ZW-1375-8
Indiener verzoekt dat gebiedsgerichte herinrichting en vrijwillige kavelruil beleidsmatig worden verankerd, zodat natuur- en waterdoelen gerealiseerd kunnen worden zonder willekeurige beperkingen voor landbouw. De provincie moet hiervoor voldoende ruilgrond en middelen beschikbaar stellen.	ZW-1041-8
Indiener verzoekt dat gebiedsgerichte herinrichting en vrijwillige kavelruil worden ingezet om natuur- en waterdoelen te realiseren, met voldoende middelen en ruilgrond vanuit de provincie.	ZW-1137-15
Indiener verzoekt dat gebiedsgerichte herinrichting en vrijwillige kavelruil worden ingezet om natuur- en waterdoelen te realiseren, met voldoende provinciale middelen en ruilgrond.	ZW-1141-20
Indiener verzoekt dat gebiedsgerichte herinrichting en vrijwillige kavelruil worden ingezet voor natuur- en waterdoelen, met voldoende middelen en ruilgrond vanuit de provincie.	ZW-1146-10
Indiener verzoekt dat in de definitieve Omgevingsvisie wordt opgenomen dat provinciale inzet en financiële middelen worden ingezet om kavelruil te faciliteren en natuurontwikkeling te realiseren.	ZW-0904-5
Indiener verzoekt dat natuur- en waterdoelen uitsluitend via vrijwillige kavelruil en herinrichting worden gerealiseerd, met voldoende middelen en ruilgrond vanuit de provincie.	ZW-1154-14
Indiener verzoekt in de visie op te nemen dat de provincie stoppende bedrijven opkoopt en de daarbij vrijkomende gronden beschikbaar te stellen voor kavelruil gericht op natuurontwikkeling	ZW-0851-21
Indiener verzoekt in het kader van herinrichting en gebiedsgerichte kavelruil ten behoeve van natuurdoelstellingen, regelingen op vrijwillige basis, compensatieregelingen, een faciliterende overheid bij ruilverkaveling en dit vast te leggen in de omgevingsvisie.	ZW-0566-6
Indiener verzoekt om kavelruil/ruilverkaveling te introduceren voor natuuraanleg en natuurlijke verbindingen.	ZW-1300-6
Indieners verzoeken om een prominentere rol van de Provincie bij ruilverkaveling ten behoeve van natuurdoelstellingen. Om te komen tot verdere natuuraanleg en natuurlijke verbindingen tussen bestaande bosgebieden binnen de Groenblauwe zone dienen gebiedsgerichte kavelruilingen/ruilverkavelingen te worden geïntroduceerd, die als uitgangspunt dienen voor de realisatie van natuur en water gerelateerde waarden. Dit dient in de Povi te worden opgenomen zodat alle belangen	ZW-1356-7

worden geborgd. Dit kan niet door het eenzijdig opleggen van gebruiksbeperkingen op landbouwgronden die nu onder de opgenomen zoneringen vallen.

Zienswijze
Indiener stelt dat gebiedsgerichte kavelruil noodzakelijk is om natuur- en waterdoelstellingen te realiseren.

Indiener					
ZW-1383-29	ZW-1392-27	ZW-1396-24	ZW-1397-19	ZW-1405-26	ZW-1425-24
ZW-1426-26	ZW-1427-12	ZW-1428-23	ZW-1433-19	ZW-1434-21	ZW-1442-13
ZW-1451-26	ZW-1456-24	ZW-1458-31	ZW-1459-29	ZW-1469-30	ZW-1470-32

Standpunt GS

Kavelruil en ruilverkaveling zijn instrumenten die bij zouden kunnen dragen aan het realiseren van doelen en opgaven in het landelijk gebied. Het zijn echter ook instrumenten die met de nodige zorgvuldigheid ingezet dienen te worden. De POVI is een visie op hoofdlijnen en het voert echter te ver om uitvoeringsinstrumentarium in dit document gedetailleerd op te nemen. In het LOS wordt dit het landinrichtingsinstrumentarium ook benoemd als een mogelijk in te zetten instrument als gebiedsspecifieke omstandigheden daar om vragen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.27 Nationale parken algemeen

Zienswijze	Indiener
De indiener vraagt hoe de ontwikkeling van bestaande parken verbonden is met de verbindingen tussen deze parken en de grote noord-zuidstructuren op de Oostflank en in het Peelgebied. Ook vraagt de indiener zich af hoe dit zich verhoudt tot de nationale parken en de rol van de provincie hierin.	ZW-1479-46

Standpunt GS

Juist vanuit de nationale parken en de grensparken wordt vanuit een bredere gebiedssamenwerking gewerkt aan regionale (grensoverschrijdende) verbindingen van natuur en landschap. Zeker waar dit de Oostoever van de Maas betreft vanuit de Nationale parken de Maasduinen en Meinweg en het grenspark Maas-Swalm-Nette. In onze rol (waaronder die van subsidiegever) richten wij ons op de doelen vanuit de beleidskaders (zoals het beleidsprogramma Nationale Parken 2024-2030 en het beleidskader Perspectief van het landelijk gebied) en de kansen die door de regio hier vanuit aangedragen worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener vraagt waarom de provincie niet investeert in Nationale parken in Limburg, maar wel in grensoverschrijdende parken.	ZW-1479-52

Standpunt GS

De provincie investeert zowel in de Limburgse nationale parken als in (een deel van) de grensoverschrijdende parken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.28 Nationale parken / regionale landschappen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het beschreven doel van de transformatie van nationale parken naar regionale landschappen niet in overeenstemming is met de Rijksopgaven. Indiener verzoekt aan te sluiten bij de Rijksopgaven die inzetten op een sterk merk, robuustere natuur en zonering.	ZW-0186-56 ZW-0224-50

Zienswijze
Indiener geeft aan dat het beschreven doel van de transformatie van nationale parken naar regionale landschappen niet in overeenstemming is met de Rijksopgaven. Indiener verzoekt aan te sluiten bij de Rijksopgaven die inzetten op een sterk merk, robuustere natuur en zonering.

Indiener					
ZW-0166-46	ZW-0237-36	ZW-0240-41	ZW-0241-36	ZW-0242-47	ZW-0278-56
ZW-1236-41	ZW-1473-36	ZW-1479-88			

Standpunt GS

Wij werken vanuit de door Rijk en provincies vastgestelde Beleidsprogramma Nationale Parken 2024-2030 aan de transformatie van de nationale parken. In onze subsidiebeschikkingen wordt dit in lijn met dit programma specifiek uitgewerkt. Wij zullen de tekst van de ontwerp POVI meer in overeenstemming brengen met de tekst van het Beleidsprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst 5.3.5 "Wij ondersteunen het proces van de regio’s en gebiedspartners om de Nationale Parken Maasduinen, Meinweg en De Groote Peel te transformeren tot regionale landschappen. Het doel daarvan is om het economische potentieel van de regio('s) te versterken, de sociale samenhang tussen landelijk en bebouwd gebied te bevorderen en de belevingswaarde, kwaliteit en veiligheid van het landelijke gebied en de natuur te vergroten."

wijzigen in

"Wij ondersteunen het proces van de regio’s en gebiedspartners om de Nationale Parken Maasduinen, Meinweg en De Groote Peel vanuit het door Rijk en provincies vastgestelde beleid te transformeren tot een bredere samenwerking in regionale landschappen. Het doel daarvan is om met de parken en hun omgeving de natuur-, landschaps- en overige gebiedskwaliteiten, natuurbeleving, verbinding met de samenleving en herkenbaarheid te versterken. "

4.29 Natura 2000

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt als een reactie op de Groenblauwe Landbouwzones het volgenfde. In het POVI staat geschreven dat er via de natuurdoelanalyses knelpunten in beeld zijn gebracht. Het is volgens indiener erg voorbarig om al een claim op de grond op relatief grote afstand te leggen op basis van deze eerste analyses.	ZW-0340-4

Standpunt GS

De NDA's bevatten de beste wetenschappelijke kennis en nieuwe kennis en ontwikkelingen zullen periodiek worden verwerkt. Op basis hiervan is er voldoende zekerheid dat zoneringen nodig zijn om de natuurdoelen te bereiken. De invulling van deze zoneringen en de maatregelen die nodig zijn, zal bepaald worden op basis van gebiedsprocessen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de POVI niet voldoet aan het evenredigheidsbeginsel, waarbij een maatregel in verhouding moet staan tot het beoogde doel. In dit geval lijkt de transformatie van landbouwgrond naar ecologische zones disproportioneel in verhouding tot de ecologische voordelen die hiermee worden behaald. Er wordt onvoldoende rekening gehouden met de economische schade die landbouwers en landbouwbedrijven oplopen door verlies van grond en productiemogelijkheden.	ZW-1220-2
Indiener stelt dat volgens het evenredigheidsbeginsel de ingrepen in de grondgebruiksmogelijkheden van landbouwers en bedrijven slechts in beperkte mate zouden moeten plaatsvinden, en moeten er andere, minder ingrijpende alternatieven worden onderzocht om zowel de ecologische doelen te behalen. en economische belangen te respecteren, zoals het vergroenen van het landbouwbeleid in plaats van volledige herbestemming van landbouwgrond.	ZW-1220-5

Standpunt GS

Nederland moet voldoen aan de vereisten de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurherstelverordening. Deze vereisen het herstel van natuurgebieden. Mocht daarbij vastgesteld worden dat er schade ontstaat voor individuen of bedrijven, dan zijn er wettelijke regelingen die het recht op schadevergoedingen regelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat gangbare landbouwactiviteiten behouden blijven in het Roerdal, omdat dit gebied volgens indiener geen kwetsbaar N2000-gebied is en landbouw niet belastend is voor het behoud van natuurkwaliteit.	

Standpunt GS

Ook het Roerdal is een Natura 2000 gebied dat kwetsbaar is, en waar dus maatregelen nodig zijn in het gebied en in de omgeving om te voldoen aan de natuurherstelopgave. Of landbouw een activiteit is die belastend is, hangt in hoge mate af van de aard van het landbouwkundig gebruik, de intensiteit van het gebruik en de plek waar dit plaatsvindt. Het is daarom maatwerk om te bepalen hoe hier gelet op het natuurgebied mee omgegaan moet worden. In gebiedsprocessen kan dit aan de orde komen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor voldoende toekomstperspectief te waarborgen voor agrarische bedrijven in het Maasduinengebied.	ZW-0804-2

Standpunt GS

De Maasduinen is een Natura 2000 gebied dat volgens Europese regelgeving beschermd moet worden. Zeker in de directe nabijheid van het gebied kan daarom niet uitgesloten worden dat andere functies, zoals landbouw, beperkingen zullen kennen die onvermijdelijk zijn om het gebied te beschermen. Dit wil niet zeggen dat er geen landbouw mogelijk is, maar wel dat mogelijk een aangepaste vorm van landbouw moet zijn. Dit soort aspecten wordt nader uitgewerkt in de gebiedsprocessen die rond de N2000 gebieden gaan lopen en die samen met gebiedsvertegenwoordigers opgepakt gaat worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

U wilt in de Intrekgebieden Natura 2000 watervriendelijke landbouw stimuleren. In de ontwerp-Omgevingsvisie ontbreekt de definitie wat wordt verstaan onder watervriendelijke landbouw. Indiener wenst duidelijkheid te verkrijgen over de maatregelen die men ter plaatse wil doorvoeren.	ZW-0562-3

Standpunt GS

De intrekgebieden van de Natura 2000-gebieden zijn de gebieden waar het water infiltreert dat de (nabijgelegen) grondwaterafhankelijke Natura 2000-gebieden voedt. Dit zijn Natura 2000-gebieden die gevoelig zijn voor nutriënten (nitraat en fosfaat). Daarom zijn verbetering van de waterkwaliteit en behoud van de waterkwantiteit van belang. Doel in deze intrekgebieden Natura-2000 is te zorgen voor voldoende infiltratie van water van een goede kwaliteit voor de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.30 Natuur concurrentie met andere functies

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de constatering dat natuur concurreert met andere functies onjuist is, omdat andere functies juist concurreren met natuur. Indiener verzoekt dit aan te passen in lijn met de tweede alinea.

Indiener					
ZW-0166-25	ZW-0186-35	ZW-0196-36	ZW-0237-15	ZW-0240-20	ZW-0241-15
ZW-0278-35	ZW-0317-35	ZW-1236-20	ZW-1473-15	ZW-1479-67	ZW-0224-29

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de opgaven voor natuur en landschap goed benoemd zijn, maar dat de tekst niet aansluit bij de stelling dat natuur concurreert met andere functies. Indiener geeft aan dat natuur eerder een katalysator is voor het creëren van ruimte voor andere ontwikkelingen en dat systeemherstel van bodem en watersysteem ontbreekt. Indiener verzoekt dit te nuanceren en aan te passen.

Indiener					
ZW-0166-24	ZW-0186-34	ZW-0196-35	ZW-0237-14	ZW-0240-19	ZW-0241-14
ZW-0242-135	ZW-0278-34	ZW-0313-21	ZW-0317-34	ZW-0317-5	ZW-1236-19
ZW-1473-14	ZW-1479-66	ZW-0224-28			

Standpunt GS

Bedoelde concurrentie is wederkerig; natuur concurreert met andere functies en andersom. De passage in de ontwerp-POVI geeft aan dat er voor natuur ruimte nodig is die - in veel gevallen - niet voor andere ontwikkelingen kan worden gebruikt. Dat neemt niet weg dat er kansen zijn om natuur te combineren met andere ontwikkelingen, door natuurinclusief ontwerpen.

Ecologisch Systeemherstel is een belangrijk uitgangspunt om te komen tot doelbereik in onze Natura 2000-gebieden. Dit systeemherstel kan ook gevolgen hebben voor andere functies, bijvoorbeeld wanneer grondwaterstanden worden aangepast. Dit komt voldoende naar voren in de tekst van de ontwerp-POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.31 Natuur en bestrijdingsmiddelen

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt met klem om in de verordening het gebruik van pesticiden in en nabij Natura 2000-gebieden te verbieden om schadelijke effecten op natuur en waterkwaliteit te voorkomen.	ZW-0098-2
Indiener geeft aan dat gewasbescherming en bufferstroken beter afgestemd moeten worden op natuurbehoud.	ZW-0604-19
Indiener pleit voor een duurzame en gifvrije landbouw en verzoekt de Provincie Limburg de biologische stadslandbouw te stimuleren.	ZW-0949-4
Indiener stelt voor dat bij veranderingen in regelgeving, zoals verbod op kunstmest en bestrijdingsmiddelen, er voldoende tijd moet zijn voor omschakeling.	ZW-0777-4
Indiener stelt voor om regels op te stellen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en het verminderen van bemesting in ecologische verbindingszones.	ZW-0771-2
Indiener stelt: De POVI moeten erkennen dat de provincie bevoegd is om gebruiksbeperkingen of spuitvrije zones vast te stellen rond kwetsbare natuur, en moet toezeggen dat deze mogelijkheid wordt benut in de Omgevingsverordening	ZW-1035-22
Indiener verzoekt om landbouw met gebruik van een verantwoorde en voldoende hoeveelheid kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen mogelijk te houden.	ZW-0172-4
Indiener verzoekt om Limburg de eerste pesticiden-, fungiciden- en PFAS-vrije provincie te maken, waar gezonde interactie met de natuur mogelijk is, en boeren worden geholpen bij de transitie naar ecologische land- en tuinbouw.	ZW-0938-3

Standpunt GS

Er is in Nederland nog maar beperkte kennis ontwikkeld over (eventuele) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden ten gevolge van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Het is daarom op nu niet aangewezen moment om op grond van de Omgevingsvisie een verbod in te stellen op het gebruik van deze middelen. Mede naar aanleiding van een motie van Provinciale Staten is dit dossier wel onderwerp van nader onderzoek. Welke acties daar uit voortkomen moet nog blijken.

Het heeft onze voorkeur dat dit door Rijk, IPO en provincies in gezamenlijkheid wordt opgepakt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.32 Natuur en impact op de landbouw

Zienswijze	Indiener
De visie beschrijft dat bestaande activiteiten die natuurherstel in de weg staan, moeten verplaatsen, transfortmeren of in het ergste geval stoppen. Indiener vreest dat als dit werkelijkheid wordt, dit de doodsteek voor hun prachtige bedrijf betekent.	ZW-0713-17
Indiener beweert dat hij niet voor maar met de natuur boert.	ZW-0980-5
Indiener constateert dat de POVI een lange lijst van beperkingen oplegt aan de landbouw, zonder dat de effecten op natuur, water en landbouw zijn onderzocht.	ZW-0415-9
Indiener erkent de ambities op het gebied van biodiversiteit en klimaatadaptatie, maar deze mogen niet ten koste gaan van de agrarische bedrijfsvoering	ZW-1143-10
Indiener geeft aan bereid te zijn om natuur-inclusief te boeren.	ZW-0789-3
Indiener geeft aan dat de beperkingen voor natuur en tegen landbouw ernstige gevolgen kunnen hebben voor de bedrijfsvoering in de fruitteelt, zoals het uitbreiden van teeltvrije en spuitvrije zones wat een enorme bedreiging is.	ZW-0735-1
Indiener geeft aan dat de overheid nog geen duidelijkheid heeft gegeven over regelgeving met betrekking tot natuur en omgeving, maar er wel al op voorsorteert.	ZW-0418-5
Indiener geeft aan dat een mogelijke toekomstige onteigening ten behoeve van natuur juridisch langs de meetlat van proportionaliteit en noordzaak gelegd moet worden.	ZW-0415-23
Indiener geeft aan dat inperking van landbouwactiviteiten in het gebied 'Het Haldert' weinig impact heeft op de natuurtoestand van de Meinweg.	ZW-0167-2
Indiener geeft aan dat ondernemers worden gedwongen, ondanks het feit dat land- en tuinbouw de hoofdgebruiker is, om rekening te houden met de natuur en waterbelangen. Ondernemers worden dus eenzijdig beperkt in hun bedrijfsvoering en krijgen uitsluitend nog medewerking indien zij zich dienstbaar op gaan stellen in relatie tot de natuur- en waterbelangen	ZW-1135-3
Indiener geeft aan dat ze in de groenblauwe landbouwzone met zoveel verplichtingen, aanpassingen en beperkingen te maken gaan krijgen dat zelfs de huidige verduurzamingsactiviteiten, verbeteringen van bodemkwaliteit e.d. in het geding komen en daarmee ook de toekomstbestendigheid voor bedrijfsopvolgers wordt ondermijnd.	ZW-1190-1

Indiener geeft aan het niet eens te zijn met een geleidelijke herbestemming van agrarische gronden naar natuur of natuur-inclusieve functies. Deze functieverandering doorkruist het geldende bestemmingsplan dat nu agrarisch gebruik toestaat.	ZW-0415-10
Indiener pleit voor een onderzoek naar de impact van deze povi op toekomstige landbouwexploitatie mogelijkheden voor agrarische bedrijven	ZW-1094-13
Indiener pleit voor het rekening houden met de draagkracht van het agrarisch bedrijf en benadrukt de noodzaak hiervan bij de allocatie doelen water, natuur en landschap op gronden met landbouwdoeleinden.	ZW-1094-3
Indiener stelt dat als de ontwikkelingen m.b.t. ‘Natuurlijke Waarden’ worden gestimuleerd, toekomstgerichte agrarische bedrijven hun ontwikkelingsruimte moeten behouden en deze koers uitsluitend op vrijwillige basis wordt vervolgd.	ZW-0851-18
Indiener stelt dat als er gekozen wordt voor sturing in een bepaalde richting zoals de 'Natuurlijke Waarden', de Visie ook moet voorzien in duidelijke compensatieregelingen.	ZW-0851-19
Indiener stelt dat de ambities m.b.t. ‘Natuurlijke waarden’ voor bepaalde bedrijven passend kunnen zijn, maar niet als algemeen uitgangspunt mogen worden vastgelegd voor álle agrarische bedrijven binnen de visie.	ZW-0851-17
Indiener stelt dat een generieke nadruk op natuurwaarden in de landbouw ongewenst is.	ZW-1442-16
Indiener stelt dat er in de POVI niet wordt aangegeven of agrarische bedrijven die hinder of bedrijfsschade ondervinden van de maatregelen (bijv. peilopzet) gecompenseerd worden	ZW-0427-4
Indiener stelt dat natuurontwikkeling leidt tot hogere grondprijzen en schaarste aan landbouwgrond.	ZW-1469-23
Indiener stelt dat niet ieder agrarisch bedrijf geschikt is voor biologische landbouw, en verzoekt daarom dat natuurontwikkeling niet dwingend wordt opgelegd. Indiener stelt voor om een transitie naar meer natuur-gerichte landbouw plaats te laten vinden op vrijwillige basis.	ZW-1357-6
Indiener stelt voor om maatregelen te onderzoeken die minder ingrijpend zijn voor de economie en die de ecologische doelen op een meer evenwichtige manier realiseren, bijvoorbeeld door herstelmaatregelen binnen bestaande natuurgebieden of vergroening van het landbouwbeleid in plaats van de volledige herbestemming van landbouwgrond.	ZW-0578-3
Indiener stelt voor om rekening te houden met het belang van innovatieve maatregelen, maar daarbij niet alleen maar de teeltvrije of sluitvrije zondes uit te breiden, maar ook te kijken naar andere mogelijke maatregelen.	ZW-0735-3
Indiener uit zijn zorgen over het feit dat door herstel en inrichtings maatregelen om natuurdoelen te realiseren de exploitatiemogelijkheden van de landbouwpercelen nog verder worden ingeperkt, waardoor een gezonde rentabiliteit onder druk komt te staan	ZW-1094-5
Indiener verzoekt dat bij beleidskeuzes richting natuurontwikkeling passende compensatieregelingen worden opgenomen.	ZW-0830-17

Indiener verzoekt om geen beperkingen op te leggen aan de groenblauwe landbouwzone en beekdalen, wegens de negatieve financiële gevolgen voor betrokken grondeigenaren.	ZW-1088-1
Indiener verzoekt om in de toekomst geen verdere beperkingen op te leggen met betrekking tot bemesting, gewasbescherming en wateronttrekkingen in het overgangsgebied rondom de kwetsbare Beekdalen in Posterholt.	ZW-1386-1
Indiener verzoekt om vrijwilligheid, compensatie en maatwerk op te nemen als randvoorwaarde bij transitie van landbouw en natuur.	ZW-0899-9
Indiener verzoekt samenhang te zoeken tussen waterbeheer, natuurdoelen en agrarisch gebruik	ZW-1116-5
Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik van de percelen rondom de bedrijfslocatie behouden blijft en dat nieuwe aanduidingen zoals ‘Groenblauwe landbouwzone’ en ‘Overgangsgebied Natura 2000’ geen beperkingen opleveren voor het reguliere landbouwkundig gebruik, waaronder teeltkeuze, bemesting en watergebruik.	ZW-1239-7
Indiener verzoekt voor een geleidelijke omschakeling gericht op natuurontwikkeling, welke niet leidt tot marktverstoring en waardoor het verdienmodel van bedrijven onderuit gaat.	ZW-0566-5
Indiener vraagt of de provincie landbouwgrond in ecologische verbindingszones zal aankopen tegen de waarde van gangbare landbouwgrond zonder het etiket ecologische zone.	ZW-1131-4
Indiener vraagt om realistische transitiepaden voor milieu- en stikstofbeleid	ZW-1474-5
Indiener vraagt Provincie Limburg om te antwoorden op de vraag: Hoe garandeert de Provincie een evenwichtige balans tussen natuur/water en sociaaleconomische landbouwfunctie op de lange termijn?	ZW-0899-22
Indiener vraagt zich af hoe intensieve gewassen geteeld kunnen worden in het verwevingsgebied/extensiveringsgebied, en wie de schade gaat betalen als dat niet meer mogelijk is.	ZW-1098-4
Indiener wijst op het feit dat indien een agrarisch bedrijf bijna volledig in de groenblauwe zone ligt er geen perspectief op exploitatiemogelijkheden is in tegenstelling tot landbouwgronden met de aanduiding primaire landbouwgrond	ZW-1094-4

Standpunt GS

Het staat niet ter discussie dat het natuur- en waterwetgeving en het daarop gebaseerde beleid invloed heeft op de landbouw, zeker in de Groenblauwe Landbouwzone. De aard van deze invloed hangt van veel factoren af en daarmee wordt ook bepaald welke transitie of aanpassingen die bedrijven kunnen of moeten doen. Dat er een transitie moet plaatsvinden op belangrijk deel van de bedrijven in de landbouw om op lange termijn te kunnen blijven bestaan is daarom duidelijk. Elk bedrijf zal zelf moeten bezien welke stappen gezet moeten worden. Afhankelijk van de aard van deze stappen kan de overheid soms ondersteuning bieden. Dit geldt ook voor agrariërs die reeds met een transitie bezig zijn. Met name rond N2000 gebieden zal er vanuit het LOS gestart worden met gebiedsprocessen die verder verhelderen welke mogelijkheden er zijn, welke maatregelen getroffen moeten worden en welke instrumenten worden ingezet om transitie, schade e.d. te kunnen bekostigen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.33 Natuur en landschap

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er bij een integrale aanpak van de opgaven in de groenblauwe landbouwzone, het landbouwkundig gebied centraal moet staan en de opgaven voldoende moeten zijn. Indiener geeft aan dat de herijking van de groenblauwe mantel geleid moet worden door een groot en versnipperd beeld van relatief kleine agrarische percelen. Indiener gaat ervan uit dat kaarten nog worden aangepast.	ZW-0242-42

Standpunt GS

Kleine snippers primair landbouwgebied worden toegevoegd aan naastgelegen grotere vlakken. Daarmee wordt de versnippering die de indiener schetst tegengegaan.

Voorstel aan PS

De kaarten aan te passen waardoor primair landbouwgebied minder versnipperd wordt.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het langdurig ondersteunen van boeren belangrijk is voor het behoud van het cultuurlandschap, dat volgens indiener ook een belangrijk onderdeel van de natuur is.	ZW-1175-6

Standpunt GS

Wij onderschrijven het grote belang van boeren voor het behoud van het Limburgse cultuurlandschap en zijn van mening dat langdurige ondersteuning noodzakelijk is. Dit vindt reeds plaats via o.a. het GLB zoals directe inkomenssteun, eco-regelingen en het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Voor het ANLb spannen wij ons in om langjarige beheervergoedingen in afstemming met het Rijk te operationaliseren.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat Nederland op slot zit wat betreft natuur en vraagt hoe een nieuwe ontwikkeling bij kan dragen aan het opwaarderen van Natuur en Landschap, en hoe in te zetten op een betere biodiversiteit, vooral in het licht van de ambitie om natuur door diverse hoofdstukken heen een echte visie en/of ambitie te laten zijn.	ZW-1473-142

Standpunt GS

Met het LOS hebben we de eerste stap gezet om van het slot te komen. Ontwikkelingen die bijdragen aan natuurherstel of het verminderen van stikstofemissie kunnen daar aan bij dragen. Het LOS zet ook in op het herstel van biodiversiteit. De basis daarvoor is gelegd in het provinciaal Natuurprogramma, de natura2000 beheerplannen, de NDA's en het LOS.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat doelstellingen en beleid helder en onvoorwaardelijk moeten zijn om zo veel mogelijk kans te maken op bijdragen van de rijksoverheid via het Nationaal Programma Landelijk Gebied voor de groen-blauwe dooradering.	ZW-0917-8

Standpunt GS

Wij beschouwen GBDA niet als een harde opgave omdat ook het Rijksdoel nog niet hard is vastgelegd (ambitie). We zullen met de genoemde ambitie aan de slag gaan, voor zover de randvoorwaarden voor realisatie door het Rijk ook beschikbaar zijn of worden gesteld. Meer specifiek benutten we hiervoor het ANLb, de subsidieregeling landschapselementen en de rijksmiddelen die beschikbaar komen in het kader van het LOS. We zullen de gbda realisatie zoveel mogelijk combineren met de andere opgaven (doelstapeling).

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat een krachtigere visie (beleid vormgeven en handhaven) van de Provincie noodzakelijk is om de sterk onder druk staande open ruimte en ruimte voor natuur te beschermen	ZW-0930-7c

Standpunt GS

Met deze POVI brengen we structuur aan en maken keuzes al basis voor het te voeren beleid. Natuur wordt beschermd, bijvoorbeeld door de omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt voor actieve erkenning van agrarische bedrijven als dragers van het landschap, inclusief ruimte voor toekomstige innovatie en ondersteuning in de kosten van instandhouding én beheren van landschapselelementen	ZW-1419-13

Standpunt GS

Wij onderschrijven het grote belang van boeren voor het behoud van het Limburgse cultuurlandschap en zijn van mening dat langdurige ondersteuning noodzakelijk is, inclusief ruimte voor toekomstige innovatie. Ondersteuning voor beheer vindt reeds plaats via o.a. het GLB zoals directe inkomenssteun, eco-regelingen en het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Voor het ANLb spannen wij ons in om langjarige beheervergoedingen in afstemming met het Rijk te operationaliseren.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.34 Natuur en landschapselementen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de doelstelling van 10% groenblauwe dooradering in 2050 uit het deltaprogramma biodiversiteit wordt verdraaid in de POVI naar een groenblauwe landbouwzone, wat volgens hen andere ambities weerspiegelt. Men maakt zich zorgen over deze verbastering, benadrukt dat de definitie van groenblauwe landbouwzone niet concreet, meetbaar of uitlegbaar is, en vreest dat biodiversiteitsdoelstellingen hierdoor niet gehaald worden.	ZW-1236-206

Standpunt GS

Groenblauwe dooradering is in ons beleid en in de ontwerp POVI een ander begrip dan de groenblauwe landbouwzone. Er is dus geen sprake van een verdraaiing. We houden in lijn met het beleidskader Perspectief voor het landelijk gebied vast aan de huidige opgave van 10% groenblauwe dooradering in 20250. Wij zullen hiermee aan de slag gaan voor zover de randvoorwaarden voor realisatie ook beschikbaar zijn of worden gesteld. Meer specifiek benutten we hiervoor het ANLb, de subsidieregeling landschapselementen en rijksmiddelen voor zover die beschikbaar komen. We zullen de gbda realisatie zoveel mogelijk combineren met de andere provinciale opgaven (doelstapeling).

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de huidige indeling van de zone het nagenoeg onmogelijk maakt om het doel van 10% te halen, zelfs als de volledige zone wordt ingericht. Men vraagt hoe de doelstelling uit het deltaprogramma gerealiseerd zal worden en dringt erop aan dit als ambitie op te nemen in de visie.	ZW-1236-205

Standpunt GS

Groenblauwe dooradering is in ons beleid en in de ontwerp POVI een ander begrip dan de groenblauwe landbouwzone. De groenblauwe dooradering heeft betrekking op het hele landelijk gebied buiten de kernen en het natuurnetwerk Limburg. We houden in lijn met het beleidskader Perspectief voor het landelijk gebied vast aan de huidige opgave van 10% groenblauwe dooradering in 20250. We beschouwen groenblauwe dooradering vooralsnog niet als een harde opgave. Wij zullen hiermee aan de slag gaan voor zover de randvoorwaarden voor realisatie ook beschikbaar zijn of worden gesteld. Meer specifiek benutten we hiervoor het ANLb, de subsidieregeling landschapselementen en rijksmiddelen voor zover die beschikbaar komen. We zullen de gbda realisatie zoveel mogelijk combineren met de andere provinciale opgaven (doelstapeling).

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de Omgevingswet en de ontwerp POVI niet op elkaar zijn afgestemd om 10% groenblauwe dooraardering te realiseren, met name in relatie tot hoe met houtopstanden moet worden omgegaan.	ZW-0364-1

Standpunt GS

Bij het opstellen van de ontwerp-POVI is nadrukkelijk rekening gehouden met de integrale benadering, de beleidsruimte en de afwegingsprincipes zoals voorgeschreven door de Omgevingswet. Dit betekent dat kaders en ambities, waaronder het streven naar minimaal 10% groenblauwe dooraardering, richtinggevend zijn en bij nadere regelgeving en uitvoering concreet worden ingevuld. De uitwerking en regels rond houtopstanden volgen in de provinciale verordening, conform de omgevingswet.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er een aanpassing in de wetgeving rondom houtopstanden nodig is alvorens agrariërs op eigen initiatief houtopstanden aanleggen op eigen agrarische grond. Zo niet dan worden deze agrariërs eerder gestraft dan beloond.	ZW-0365-2

Standpunt GS

Wij erkennen het probleem dat indien een grondeigenaar/ agrariër op eigen initiatief vrijwillig houtopstanden aanlegt, waarbij geen sprake is van langjarige beheervergoeding en/ of afwaardering van grond plaatsvindt er toch bescherming vanuit de Omgevingswet uitgaat (herplantplicht bij kap). Bij de aanplant van houtige landschapselementen kan de grondeigenaar/ agrariër zorgen dat de nieuwe elementen vrijgesteld zijn van de meldings- en herplantplicht.

Dat kan door de houtopstand niet groter te maken dan 1 are of in het geval van een bomenrij van 20 of minder bomen. Tevens zien wij kansen om te komen tot langjarige beheervergoedingen en/ of afwaardering van grond.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er ook een andere manier is om landschapselementen terug te brengen, namelijk het afwaarderen van agrarische grond naar natuur. Daarbij is dan wel compensatie voor de agrariër nodig (planschade).	ZW-0365-8

Standpunt GS

Wij zien ook kansen voor afwaardering van grond en langjarige beheervergoedingen voor landschapselementen. Wij spannen ons in om beide instrumenten in afstemming met het Rijk te operationaliseren.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat holle wegen en graften worden genoemd als te beschermen landschapselementen, specifiek voor Zuid-Limburg. Er wordt gevraagd waarom deze elementen specifiek genoemd worden en verzocht om ook hagen en hoogstamboomgaarden te benoemen. Deze elementen komen veelvuldig voor in dorpsmantels en vormen de overgang van dorp naar omliggend landschap.	ZW-0188-20
Indiener stelt dat het voorgestelde beleid de instandhouding van karakteristieke landschapselementen, zoals hoogstambomen en begrazing door vee, onvoldoende waarborgt.	ZW-0487-2

Standpunt GS

Graften en holle wegen vragen vanwege hun kwetsbaarheid en vanwege hun historische, ecologische , landschappelijke waarden en bijdrage aan o.a. de wateropgave extra bescherming om deze te behouden. Wij streven ook naar behoud van hagen en hoogstamboomgaarden, maar vinden dat van aanvullende bescherming alleen een negatief effect kan uitgaan. Hierdoor zal het draagvlak voor aanleg, beheer en instandhouding van deze elementen bij veel grondeigenaren kunnen verdwijnen.
Wij vinden dat er een goede balans moet zij tussen bescherming enerzijds en vergoedingen voor langjarig beheer en/ of afwaardering van grond anderzijds.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat agrariërs vrij moeten kunnen beschikken over hun agrarische grond na afloop van een beheercontract (voor houtopstanden) van 6 jaar, met de mogelijkheid om een nieuw beheercontract af te sluiten naar eigen keuze.	ZW-0365-3

Standpunt GS

Wij vinden dat er een goede balans moet zij tussen bescherming enerzijds en vergoedingen voor langjarig beheer en/ of afwaardering van grond anderzijds van landschapselementen. Dit omdat anders het draagvlak voor aanleg, beheer en instandhouding van deze elementen bij veel grondeigenaren verdwijnt. Wij zien kansen voor afwaardering van grond en langjarige beheervergoedingen voor landschapselementen. Wij spannen ons in om beide instrumenten in afstemming met het Rijk te operationaliseren. Bij houtopstanden groter dan 1 are of in het geval van een bomenrij groter dan 20 bomen gelden de Rijksregels rond houtopstanden (Omgevingswet, artikel 4.35 en Besluit activiteiten leefomgeving). Er geldt meestal een meldings- en herplantplicht.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat de provincie landschapselementen niet te streng vastlegt en flexibele regelgeving toepast, zodat boeren landschapselementen kunnen aanpassen aan gewijzigde bedrijfsomstandigheden en daarmee biodiversiteitsdoelen kunnen verwezenlijken.	ZW-1163-11
Indiener verzoekt om behoud van hakhoutbosjes en houtige elementen zoals heggen, hagen en struweel als belangrijk landschappelijk en ecologisch erfgoed.	ZW-0605-9

Standpunt GS

Wij streven naar behoud van landschapselementen, maar vinden dat van bescherming alleen een negatief effect kan uitgaan. Hierdoor zal het draagvlak voor aanleg, beheer en instandhouding van deze elementen bij veel grondeigenaren kunnen verdwijnen. Wij vinden dat er een goede balans moet zij tussen bescherming enerzijds en vergoedingen voor (langjarig) beheer en/ of afwaardering van grond anderzijds. Graften en holle wegen vragen vanwege hun kwetsbaarheid en vanwege hun historische, ecologische , landschappelijke waarden en bijdrage aan o.a. de wateropgave provinciaal wel continuering van de bescherming om deze te behouden.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt: Partijen die een subsidie ontvangen voor aanleg of herstel van landschapselementen, zouden de verplichting moeten krijgen om deze elementen planologisch te beschermen. Indiener stelt dat dit via het omgevingsplan zou kunnen.	ZW-1035-12

Standpunt GS

Wij vinden dat bij kortdurende beheersubsidie of subsidie enkel voor aanleg en herstel van landschapselementen er van aanvullende planologische bescherming alleen een negatief effect kan uitgaan. Hierdoor kan het draagvlak voor aanleg, beheer en instandhouding van deze elementen bij veel grondeigenaren verdwijnen. Wij vinden dat er een goede balans moet zijn tussen bescherming enerzijds en vergoedingen voor langjarig beheer en/ of afwaardering van grond anderzijds. Wij spannen ons in om beide laatste instrumenten in afstemming met het Rijk te operationaliseren.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om dat grondeigenaren, zoals boeren en burgers, de vrijheid krijgen om bestaande landschapselementen te verplaatsen of te verwijderen, zodat zij kunnen inspelen op toekomstige ontwikkelingen en innovaties.	ZW-1163-5

Standpunt GS

De mogelijkheden om bestaande landschapselementen te verplaatsen of te verwijderen hangt af van de specifieke situatie: het type element, voorwaarden van subsidiebeschikkingen, ruimtelijke bescherming in gemeentelijk of provinciaal beleid of toepassing van kwalitatieve verplichtingen, Rijksregels t.a.v. houtopstanden (omgevingswet, artikel 4.35), het voorkomen van beschermde diersoorten, etc. Een eenduidig antwoord is hierop daarom niet te geven. Wij vinden dat er een goede balans moet zijn tussen bescherming enerzijds en vergoedingen voor langjarig beheer en/ of afwaardering van grond anderzijds. We zetten het gesprek met gemeenten voort om tot een aanpak te komen die nieuwe landschapselementen zodanig borgt dat dit geen contraproductieve werking heeft.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de holle wegen en bermen en overige kwetsbare wegen te beschermen door een breedte beperking op te leggen.	ZW-0787-1

Standpunt GS

Holle wegen en de aangrenzende steile bermen zijn reeds beschermd in de Omgevingsverordening Limburg. Het is reeds verboden zonder omgevingsvergunning in of in de nabijheid van een graft of holle weg in het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg grondwerkzaamheden of andere handelingen dan grondwerkzaamheden te verrichten of te doen verrichten, indien men weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat deze grondwerkzaamheden of andere handelingen al dan niet op termijn kunnen leiden tot aantasting van de graft of de holle weg.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om voor de aangewezen GBLZ gebieden en overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden flexibel om te gaan met de invulling van houtachtige elementen (houtopstand) op agrarische grond.	ZW-0364-4

Standpunt GS

Wij erkennen het probleem dat indien een grondeigenaar/ agrariër op eigen initiatief vrijwillig houtopstanden aanlegt, waarbij geen sprake is van langjarige beheervergoeding en/ of afwaardering van grond plaatsvindt er toch bescherming vanuit de Omgevingswet uitgaat (herplantplicht bij kap). Daar kunnen wij niet flexibel mee omgaan. Bij de aanplant van houtige landschapselementen kan de grondeigenaar/ agrariër zorgen dat de nieuwe elementen vrijgesteld zijn van de meldings- en herplantplicht. Dat kan door de houtopstand niet groter te maken dan 1 are of in het geval van een bomenrij van 20 of minder bomen. Tevens zien wij kansen om te komen tot langjarige beheervergoedingen en/ of afwaardering van grond.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt dat de volgende tekst opgenomen wordt in de POVI: "We onderzoeken de mogelijkheid om subsidievoorwaarden te koppelen aan planologische bescherming van landschapselementen, en om via instructieregels te borgen dat waardevolle of gesubsidieerde elementen door gemeenten planologisch worden vastgelegd.”	ZW-1035-13

Standpunt GS

Wij vinden dat bij kortdurende beheersubsidie of subsidie enkel voor aanleg en herstel van landschapselementen er van aanvullende planologische bescherming alleen een negatief effect kan uitgaan. Hierdoor kan het draagvlak voor aanleg, beheer en instandhouding van deze elementen bij veel grondeigenaren verdwijnen.

Wij vinden dat er een goede balans moet zijn tussen bescherming enerzijds en vergoedingen voor langjarig beheer en/ of afwaardering van grond anderzijds. Wij spannen ons in om beide laatste instrumenten in afstemming met het Rijk te operationaliseren. We zetten het gesprek met gemeenten voort om tot een aanpak te komen die nieuwe landschapselementen zodanig borgt dat dit geen contraproductieve werking heeft. De specifieke keuzen van uw vraag vinden verder plaats via het traject van de provinciale omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt dat in de omgevingsverordening het volgende wordt vastgelegd: dat waardevolle landschapselementen niet zonder motivering verwijderd mogen worden.	ZW-1035-14

Standpunt GS

Voor waardevolle landschapselementen als graften en holle wegen geldt reeds een bescherming in de provinciale omgevingsverordening. De specifieke keuzen van uw vraag vinden verder plaats via het traject van de provinciale omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt: Zorg voor behoud van een kwalitatieve landschappelijke beleving en bescherming van ecologische verbindingszones, niet alleen in Zuid-Limburg, maar ook voor Noord- en Midden-Limburg.	ZW-0978-18

Standpunt GS

Voor de Groenblauwe landbouwzone, die ook in Noord- en Midden-Limburg is gelegen, geldt een motiveringsplicht voor de omgang met landschappelijke kernkwaliteiten. bij toetsing van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Ook bij ecologische verbindingszones, die ook in Noord- en Midden-Limburg zijn gelegen, dient bij toetsing van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te worden gemotiveerd hoe de ecologische verbinding in stand wordt gehouden of versterkt. Dit neemt geen beperkingen met zich mee voor het huidige grondgebruik. Tevens werken we in Noord- en Midden-Limburg samen aan o.a. de versterking van de kwalitatieve landschappelijke beleving via de nationale parken en de grensparken.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.35 Natuur en landbouwbedrijven

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat natuurontwikkeling en biologische landbouw geen generiek beleidsuitgangspunt mogen zijn en dat omschakeling vrijwillig moet blijven, zodat bestaande verdienmodellen niet worden verstoord.	ZW-1270-11
Indiener stelt dat natuurontwikkeling en biologische landbouw niet voor alle bedrijven haalbaar of wenselijk zijn en dat dit geen generiek uitgangspunt in de Omgevingsvisie mag zijn.	ZW-1185-8 ZW-1189-12 ZW-1196-10 ZW-1217-8 ZW-1232-8
Indiener stelt dat natuurontwikkeling, natuurinclusieve landbouw en voedselgemeenschappen ondernemerskeuzes zijn en niet generiek mogen worden opgelegd.	ZW-1053-14
Indiener stelt dat natuurontwikkeling, natuurinclusieve of biologische landbouw geen generiek beleidsuitgangspunt mogen zijn en dat omschakeling vrijwillig moet blijven, zodat bestaande verdienmodellen niet worden verstoord.	ZW-1307-6
Indiener stelt dat omschakeling naar biologische of natuurinclusieve landbouw ondernemerskeuzes zijn en niet van bovenaf mogen worden opgelegd. Verbredingsrichtingen mogen geen generiek beleidsuitgangspunt vormen.	ZW-1011-13
Indiener stelt dat ontwikkelrichtingen zoals natuurontwikkeling of natuurinclusieve landbouw niet generiek mogen worden opgelegd.	ZW-1375-7 ZW-1381-8
Indiener verzoekt dat natuurwaarden niet als generiek uitgangspunt mogen gelden voor alle agrarische bedrijven.	ZW-1459-12

Standpunt GS

Keuzevrijheid voor ondernemers is een belangrijk uitgangspunt in het provinciale beleid. Omschakeling naar andere vormen van landbouw, zoals biologisch, blijft vrijwillig en wordt niet generiek afgedwongen. De POVI biedt ondernemers inzicht in maatschappelijke opgaven via zonering, zodat zij goed geïnformeerd hun bedrijfskeuzes kunnen maken. We zijn ons ervan bewust dat omschakeling tijd, begeleiding en passende verdienmodellen vergt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.36 Natuur versus bevolkingsgroei

Zienswijze	Indiener
Indiener roept de provincie op om de spanning tussen bevolkingsgroei en natuurkwaliteit expliciet te adresseren en de keuze te maken voor het actief	ZW-0306-3

beheren van bevolkingskrimp als kans voor versterking van biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit.	
Indiener roept op om de spanning tussen bevolkingsgroei en natuurkwaliteit expliciet te adresseren en de keuze te maken voor het actief beheren van bevolkingskrimp als kans voor versterking van biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit.	ZW-0297-9 ZW-1422-12
Indiener verzoekt dat de spanning tussen bevolkingsgroei en natuurkwaliteit expliciet geadresseerd wordt en hierbij de keuze te maken voor het actief beheren, aanvaarden en begeleiden van bevolkingskrimp als kans voor versterking van biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit. Door bevolkingskrimp actief te managen ontstaat er volgens de indiener juist ruimte voor verbetering op tal van terreinen: herstel van ecosystemen, versterking van de landschappelijke kwaliteit, het oplossen van ruimtedruk en het vergroten van leefbaarheid. Volgens de indiener staat dit op dit moment tegenstrijdig in de POVI.	ZW-0807-23
Indiener verzoekt de Provincie de spanning tussen bevolkingsgroei en natuurkwaliteit expliciet te adresseren en de keuze te maken voor het actief beheren van bevolkingskrimp als kans voor versterking van biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit. Door bevolkingskrimp actief te managen ontstaat er ruimte voor verbetering op tal van terreinen: herstel van ecosystemen, versterking van de landschappelijke kwaliteit, het oplossen van ruimtedruk en het vergroten van leefbaarheid.	ZW-0299-18

Standpunt GS

Zoals in § 2.2.3 is verwoord is er sprake van een lichte bevolkingsgroei. Samen met de huidige crisis op de woningmarkt, die leidt tot een opgave van het bouwen van meer woningen, leidt dit niet tot de verwachting dat op dit vlak ruimte vrij gaat komen. In elk geval niet binnen deze POVI-periode. Het is daarom nu ook niet aan de orde om hierover in de POVI een standpunt in te nemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.37 Natuurbeleid

Zienswijze	Indiener
in paragraaf 5.3.7 staat opgenomen dat: We verbeteren met een landelijk afgestemde aanpak de monitoring van de kwaliteit van de natuur. Indiener vraagt zich af hoe er nu gemonitord wordt en of dat in de tekst opgenomen kan worden.	ZW-1242-17

Standpunt GS

De POVI gaat om ruimtelijke functies in de provincie Limburg. Het voert te ver om in de POVI de gehele natuurmonitoringssystematiek uit te werken en op te nemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bestaande wet- en regelgeving al waarborgen biedt voor de bescherming van natuur, milieu en water, en dat extra beperkingen onnodig en onwenselijk zijn.	ZW-1489-5

Standpunt GS

Het klopt dat Europese en Nationale wet- en regelgeving al waarborgen biedt voor bescherming van natuur, milieu en water. De POVI voegt daar geen extra bescherming aan toe. Wel tracht de POVI met het aanwijzen van zones meer duidelijkheid te geven waar wettelijke plichten gelden meer duidelijkheid te verstreken over waar maatregelen genomen zullen moeten worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat biodiversiteit in Nederland en Limburg achteruitgaat en vraagt om meer integrale aandacht voor biodiversiteit in het landelijk gebied, inclusief effecten van landgebruik.	ZW-0224-143

Standpunt GS

De biodiversiteit in het landelijk gebied, binnen en buiten beschermde natuurgebieden, staat onder druk. Dit vraagt om een breed maatregelenpakket. In deze POVI wordt hierop geanticipeerd, onder meer met de zonering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de basiskwaliteit van natuur weliswaar wordt genoemd in de POVI, maar niet wordt uitgewerkt, wat zij als een gemiste kans beschouwen. Men zou graag zien dat per gebiedspaspoort wordt uitgewerkt voor welke doelsoorten de basiskwaliteit op orde is en hoe inspanningen meetbaar kunnen worden gemaakt om deze kwaliteit te verbeteren en biodiversiteitsverlies tegen te gaan, ook buiten natuurgebieden.	ZW-1236-212

Standpunt GS

Basiskwaliteit Natuur is geen afzonderlijk uitgewerkt onderdeel, maar komt aan de orde via de Kansenagenda Natuurinclusief en de Europese Natuurherstelverordening. Voor die laatste vindt uitwerking plaats in 2026. De gebiedspaspoorten zijn een instrument ter ondersteuning van de ruimtelijke inrichting van het landschap.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de onderdelen natuur door diverse hoofdstukken heen verweven moeten worden, en vraagt hoe keuzes gemaakt en belangenafwegingen gedaan worden om win-win situaties te creëren voor natuur- en landschapsontwikkeling in combinatie met economische versterking en ecosysteemdiensten. Ook vraagt indiener hoe het gebruik van streekeigen / inheemse beplanting relevant is voor het behoud van biodiversiteit.	ZW-1473-143

Standpunt GS

In het hoofdstuk 3 over de Algemene principes en in hoofdstuk 5 Natuur wordt aandacht besteed aan natuurinclusief denken, door het verweven van groen, natuur en biodiversiteit in bebouwde omgevingen als steden, dorpen en bedrijventerreinen. Beleid over de natuurinclusieve kansenagenda is opgenomen in het Natuurprogramma 2023-2030 en de toepassing daarvan voor het huidige college in het Beleidskader Perspectief voor het Landelijk Gebied. Een concrete uitwerking daarvan zal zijn de Toolbox biodiversiteit voor Limburgse gemeenten, die stimuleert en aandraagt hoe inheemse/streekeigen beplanting ingezet kan worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er invulling gevraagd wordt aan een natuurnetwerk met gebruikmaking van het ladderprincipe van ecologische verbindingszones, zoals bermen en lanen van provinciale wegen.	ZW-1473-151

Standpunt GS

In deze POVI wordt principe gebruikt door ecologische verbindingszones te begrenzen en door in te zetten op ontsnippering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het robuuste ecosysteem en de groenblauwe landbouwzone de NNL-robuustheid moeten garanderen, en vraagt hoe de gebieden verbonden en ecologisch verbonden moeten worden, met name in de Maasduinen en de Maasvallei. Indiener geeft aan dat een Landschapsecologische systeemanalyse (LESA) als hulpmiddel voor deze opgave essentieel is, en vraagt hoe de provincie hierop zal terugkomen en hoe dit kan worden toegepast voor water en andere gerelateerde thema's, zoals het Limburgs Offensief Stikstof (LOS).	ZW-1473-146

Standpunt GS

In deze POVI wordt gebruik gemaakt van een zonering die zorgt voor een robuust natuurnetwerk en een ondersteunende structuur in de groenblauwe landbouwzone. Bij invulling van het maatregelenpakket wordt onder meer gebruik gemaakt van de in de zienswijze genoemde landschapsecologische systeemanalyses.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het streven om natuur te verankeren in de samenleving en dicht bij de woonomgeving te beleven is, wordt ondersteund. Er wordt echter spijtig gevonden dat gemeenten alle ruimte krijgen om hun eigen prioriteiten, accenten en financiële speelruimte te bepalen, wat de indruk wekt dat de provincie zich hier niet actief voor wil inzetten.	ZW-0188-22

Standpunt GS

De provincie heeft een kader stellende en ondersteunende rol in het vergroenen van de bebouwde omgeving. We zetten ons actief in via de kansenagenda natuurinclusief, het Leefbaarheidsfonds en door het faciliteren van groene organisaties als IVN en NMF die projecten doen gericht op het vergroenen van de woonomgeving. In 2026 werken we aan een Toolbox biodiversiteit die met en door gemeenten wordt opgesteld, met concrete handvatten voor het stimuleren en vergroten van de bebouwde omgeving op basis van Limburgse soorten. Hieraan koppelen we ook een leerplatform voor de Limburgse gemeenten om kennis en best practices te delen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat onduidelijk is wat de integrale opname van het Limburgs Natuurprogramma 2023-2030 en Perspectief voor het landelijk gebied in de POVI betekent voor de relatie met de huidige POVI.	ZW-0241-126

Standpunt GS

De onderliggende beleidskaders maken meer specifiek duidelijk wat de doelen en ambities van het college zijn binnen deze periodes.

Voorstel aan PS

De onderliggende beleidskaders beschouwen als specificaties van doelen en ambities voor deze periodes.

Zienswijze	Indiener
Indiener is het niet eens met de passage 'Zonering aanpassen conform groenblauwe mantel. En extensiever, natuurinclusiever en watervriendelijk' en wenst deze aangepast te zien.	ZW-1242-8

Standpunt GS

In de groenblauwe landbouwzone zetten wij in op een agrarisch grondgebruik dat rekening houdt met doelen op het vlak van natuur, water en landschap, die juist in deze zone van toepassing zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 5.3.5 op: Toevoegen van 'waterbeheer', zodat volgende zin ontstaat: '..randvoorwaarden stellen op het gebied van natuur- en water(beheer).'	ZW-1204-93

Standpunt GS

Bij het verpachten van natuurgronden is goed beheer van belang. Hierbij moet er aandacht zijn aan de randvoorwaarden voor goed natuurbeheer. Binnen of naast natuurgronden kunnen ook verschillende waterelementen liggen waarbij goed waterbeheer bijdraagt aan de natuurdoelen.

Voorstel aan PS

De zin in paragraaf 5.3.5:
“Aansluitend bij het behoud en herstel van de natuur in Limburg, zullen we bij het verpachten van onze eigen gronden waar passend randvoorwaarden stellen op het gebied van natuur(beheer).”

Als volgt aan passen:
"Aansluitend bij het behoud en herstel van de natuur in Limburg, zullen we bij het verpachten van onze eigen gronden waar passend randvoorwaarden stellen op het gebied van natuur- en water(beheer).”

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de onderlinge verbinding van natuurgebieden en uitwisseling van populaties noodzakelijk is voor natuurherstel en geborgd moet worden. Daarom moeten ecologische belangen bovenregionaal worden bekeken.	ZW-1263-3

Standpunt GS

De noodzaak van onderlinge verbinding van natuurgebieden is in deze POVI in beeld gebracht en uitgewerkt in een kaartbeeld. Waar van toepassing is daarbij ook over de grenzen gekeken, bijvoorbeeld in het geval van de verbindingen voor wilde kat.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in paragraaf 2.2.7 wordt geuit dat men rekening wil houden met bestaande netwerken: infrastructuur, energie en OV, maar het groene netwerk, essentieel voor de ecologische verbindingen in het stedelijk gebied, ontbreekt hier. Daardoor gaat men volgens de indiener bijvoorbeeld voorbij aan het feit dat steeds vaker wilde dieren worden waargenomen in het binnenstedelijk gebied.	ZW-0160-60

Standpunt GS

Het stedelijk gebied heeft uitgesproken ecologische kwaliteiten, voor gebouwbewonende soorten en soorten die gebruik maken van stedelijk groen. In deze POVI zijn beperkt ecologische verbindingszones in het stedelijk gebied in kaart gebracht. In het stedelijk gebied ligt het primaat bij de gemeente om invulling te geven aan ecologische doelstellingen, bijvoorbeeld in gemeentelijke soortmanagementplannen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 2.3.2 Volgens indiener schiet de Povi te kort in haar argumentatie voor het behoud en versterking van natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten.	ZW-0145-18

Standpunt GS

De motivering voor behoud en versterking van natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten staan verwoord in respectievelijk hoofdstukken 5 Natuur en 4 Ruimtelijke kwaliteit. Ons inziens zijn ze daarmee voldoende onderbouwd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.38 Natuurbeleid- Ambitie

Zienswijze	Indiener
Indiener beschouwt in het algemeen het onderdeel 'Natuur' binnen de voorliggende ontwerp-POVI voor een langetermijnvisie als reactief opgavegericht en weinig vernieuwend of visierijk.	ZW-0160-58
Indiener geeft aan dat ambitie en koers voor natuurontwikkeling in de provincie ontbreken. Indiener geeft aan dat de tekst blijft hangen in algemeenheden en tegenstrijdigheden, met weinig concrete uitspraken over de opgave en aanpak. Indiener maakt zich zorgen of de provincie daadwerkelijk werk wil maken van de natuuropgave en verzoekt met een heldere ambitie te komen waarmee Limburg van het slot kan worden gehaald.	ZW-0278-52
Indiener geeft aan dat de ambitie verwoord in hoofdstuk 5.3.1 (kwaliteits- en kwantiteitsimpuls natuur) goed en onduidelijk blijft hoe de provincie dit wil realiseren, en vraagt om een signaal dat mede vanwege de wijze waarop de bescherming en het beheer van gebieden juridisch zijn vastgelegd, er een natuurdoeltypen- en natuurbeheerplan nodig is, en niet alleen datgene wat goed of beter is voor de natuur. Indiener mist daarnaast aandacht voor nieuwe natuur en verwijst naar de C1/C2 gebieden. Indiener geeft aan dat dit meer is dan natuurhersteldoelen, en dat het ook gaat over het realiseren van nieuwe natuur.	ZW-1473-145

Standpunt GS

De POVI beschrijft de hoofdlijnen van het provinciaal omgevingsbeleid, inclusief het natuurbeleid. Het provinciaal natuurbeleid, en onze ambitie en visie op natuurontwikkeling en -beheer, staat meer gedetailleerd verwoord in onderliggende beleidsdocumenten zoals het Natuurprogramma 2023-2030, het Coalitie-akkoord 2023-2027 en het Beleidskader Perspectief voor het Landelijk Gebied. Hierin is de opgave nieuwe natuur ('ontwikkelopgave') expliciet gemaakt. Ten behoeve van 'van het slot komen' en werken aan de natuuropgave is door GS het programma Limburgs Offensief Stikstof vastgesteld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de waarden van natuur en landschap vaak niet worden erkend n bestuurlijke processen en investeringsbeslissingen Ook is de echte waarde voor de maatschappij en economie onbekend en wordt de echte waarde niet goeg gewaardeerd .	ZW-0145-2

Standpunt GS

Standpunt van indiener behoeft geen aanpassing van de teksten ontwerp POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het jammer dat herstel van biodiversiteit niet duidelijk als provinciale ambitie wordt genoemd en pleit voor een steviger inzet op dit punt.	ZW-0224-142

Standpunt GS

In § 3.3.2 "Principe 1 Recht doen aan een gezonde en veilige leefomgeving voor mens, dier en plant" wordt benoemd dat de provincie streeft naar "behoud en herstel van biodiversiteit". We achten derhalve het herstel van de biodiversiteit voldoende benoemd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.39 Natuurmaatregelen in de gebieden of er buiten

Zienswijze	Indiener
in paragraaf 5.6.2 is opgenomen: Via de natuurdoelanalyses (NDA's) zijn knelpunten zoveel mogelijk in beeld gebracht. Een aantal te nemen maatregelen is bekend, maar veel maatregelen vergen eerst nog onderzoek. Het grootste deel van deze opgaven zal leiden tot het nemen van maatregelen in gebieden rond de kwetsbare Natura 2000-gebieden. Opmerking van de indiener: Dit is een ingenomen standpunt waarom niet eerst maatregelen in het gebied?	ZW-1242-18
Indiener pleit geen nieuwe natuur meer aan te leggen, zolang de huidige natuur niet op orde is (niet op zijn grond komt).	ZW-0980-7
Indiener verzoekt de provincie om alternatieve maatregelen te onderzoeken voor natuurherstel, met name maatregelen die binnen natuurgebieden plaatsvinden om de landbouw en economie minder te belasten.	ZW-1234-2
Indiener verzoekt de Provincie om maatregelen in de EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied, Zoekgebied Grondwaterbescherming en overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden te onderzoeken die minder ingrijpend zijn voor de economie en die de ecologische doelen op een meer evenwichtige manier realiseren. Indiener stelt voor om de nadruk te leggen op herstelmaatregelen binnen bestaande natuurgebieden of vergroening van het landbouwbeleid in plaats van de volledige herbestemming van landbouwgrond. Zo kan volgens de indiener een evenredige bijdrage aan ecologische doelen worden geleverd zonder disproportionele schade aan de landbouwgronden en landbouwbedrijven.	ZW-1215-4

Indiener verzoekt om de huidige bestaande natuurgebieden goed te onderhouden in plaats van verder uitbreiden via de voorgelegde natuurontwikkelingsplannen van de omgevingsvisie.	ZW-1438-4

Standpunt GS

In de natuurgebieden, waaronder Natura 2000 gebieden, worden al veel herstelmaatregelen getroffen. Dit blijkt echter onvoldoende om de natuur te herstellen. Daarnaast blijkt in hoge mate dat veel maatregelen die genomen kunnen worden in de gebieden reeds getroffen zijn. Dat volgt ook uit de Natuurdoelanalyses. Ook in de omgeving van deze gebieden zijn maatregelen, zoals hydrologisch herstel, extra areaal of verbindingen nodig om te kunnen voldoen aan de wettelijke vereisten van natuurherstel en natuurkwaliteit, en om vergunningverlening weer mogelijk te maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.40 Natuurnetwerk- Bescherming

Zienswijze	Indiener
De indiener vraagt zich af welke actieve rol de provincie zal innemen bij het versterken en behouden van de NNN-gebieden en de groenblauwe mantel. Het is belangrijk dat de provincie een leidende en faciliterende rol speelt bij nieuwe initiatieven.	ZW-1479-23

Standpunt GS

Zeker speelt de provincie een leidende en faciliterende rol. Maar we nodigen ook andere partijen uit om bij projecten die zien op natuurherstel en het behouden en versterken van het NNN een trekkersrol te vervullen. Samen komen we verder.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener wil weten wat de aanduiding Natuurnetwerk Limburg betekent voor het beheer van deze gronden en de waardering van de kavels.	ZW-1043-12

Standpunt GS

De NNL status op dit perceel is nu niet gewijzigd en bestaat dus al langjarig. Het perceel is aangewezen in het kader van het beschermen van de hamster. Het is derhalve mogelijk om hier subsidie aan te vragen voor hamsterbeheer.

Voorstel aan PS

De status van het perceel niet te wijzigen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij de realisering van een chaletpark er aantasting gaat plaatsvinden van de natuurlijke functionaliteit	ZW-1069-8

Standpunt GS

Het gebied krijgt de status GBLZ en derhalve is er sprake van een motiveringsplicht. Daarnaast zal onderbouwd moeten worden dat de aanleg van het chaletpark géén negatieve effecten heeft op het naburige Belgische N2000 gebied. Via deze toetsingen moet duidelijk worden of de natuurlijke functionaliteit geschaad wordt.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er een te enge focus is op Natura 2000-gebieden. Het stoppen van verslechtering en verbeteren van deze gebieden is essentieel, maar onvoldoende zolang omliggende Natuurnetwerk-gebieden niet robuust zijn. Natuur moet niet als concurrent worden gezien, maar als basisvoorwaarde voor andere functies. Verzoek: Breid de ambitie uit naar het versterken en vergroten van het gehele Natuurnetwerk, niet alleen Natura 2000. Herschrijf de tekst zodat natuur niet als "concurrent" wordt gepositioneerd.	ZW-0188-8
Indiener geeft aan dat er wordt ingezet op een kwaliteitsimpuls en herstel van de abiotische omstandigheden in de bestaande natuur van het natuurnetwerk, met nadruk op Natura2000-gebieden. Er wordt gevraagd waarom de nadruk hierop ligt, aangezien ook andere onderdelen van het Natuurnetwerk belangrijk zijn voor het behalen van natuurdoelen. Verder wordt gevraagd waarom andere overheden niet in aanmerking komen voor beheersubsidies en wordt verzocht het plan aan te passen zodat ook gemeenten hiervoor in aanmerking komen.	ZW-0188-21

Standpunt GS

We begrijpen de vraag om het NNL meer aandacht te geven. Tegelijkertijd moeten wij momenteel kiezen en prioriteren. Gezien de grote opgave in N2000 en de daaraan gekoppelde stikstofopgave ligt de actuele prioriteit bij N2000. Met de middelen van het Programma Natuur versterken we een beperkt aantal andere NNL gebieden, waaronder enkel gebieden in de gemeente Maasgouw.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het belang van stille gebieden (niet alleen in hoofdstuk 8) in de visie ontbreekt, en vraagt hoe een zoneringssysteem kan bijdragen aan het afschermen van recreatie en andere verstorende factoren.	ZW-1473-149

Standpunt GS

We hebben er voor gekozen om de stiltegebieden in H8 te behandelen. Om te voorkomen dat we onderwerpen dubbel behandelen komt dit niet terug in H5.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het Natuurnetwerk onterecht wordt onderbroken bij het geplande chaletpark en dat de status Groen-Blauwe landschapszone dient te zien	ZW-1069-7

Standpunt GS

Ter plaatse van de locatie van het voorziene chaletpark ligt nu geen NNN. De locatie maakt deel uit van de GBLZ en krijgt daarmee een basis bescherming. Voorts moet er getoetst worden aan het naburige Belgische N2000 gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het primaire landbouwgebied een te ruime definitie heeft gekregen, waardoor ecologische verbindingen en leefgebieden van wilde soorten hierin zijn opgenomen. Men verzoekt deze gebieden te beschermen en vrij te houden van primaire landbouw, en vraagt om een aanpassing van de visie.	ZW-1236-207

Standpunt GS

De Primaire landbouwzone bevat de landbouwgebieden waar niet de beperkingen gelden zoals in de GBLZ. Dat wil niet zeggen dat daar geen andere functies in voorkomen. Deze kunnen ook gewoon blijven bestaan. Op kleine schaal zullen wen de kaarten aanpassen; bijvoorbeeld daar waar kleine snippers primair landbouw gebied zijn ontstaan.

Voorstel aan PS

Kleine snippers primair landbouwgebied herbegrenzen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat Provincie Limburg terecht erkent dat de vergunningverlening onder druk staat door de verslechterde staat van de natuur en vraagt hierbij om hierbij ook strikt 'nee' te moeten zeggen bij bepaalde ontwikkelingen.	ZW-0159-14

Standpunt GS

Elke ontwikkeling wordt getoetst aan de vigerende wetgeving. Daar kan inderdaad uitkomen dat een bepaalde ontwikkeling niet kan plaatsvinden als deze strijdig is met de regelgeving.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat behoud van Natuurnetwerk Limburg belangrijk is, maar dat verplaatsing van natuur mogelijk moet zijn mits het totaaloppervlak gelijk blijft.	ZW-1420-6

Standpunt GS

Voor het NNL geldt het nee, tenzij beleid. Alleen bij ontwikkelingen van een groot maatschappelijk belang waarvoor geen alternatieven zijn kan natuur verwijderd worden, onder voorwaarde van compensatie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het Natuurnetwerk Limburg niet volledig is ingericht en dat er geen urgentie is om dit af te maken. Volledige inrichting en ontsnippering worden als noodzakelijk gezien.	ZW-0224-145

Standpunt GS

Het klopt dat het NNL nog niet volledig is afgerond. Daar wordt echter dagelijks aan gewerkt, maar het betreft vaak taaie materie omdat bv grond verwerving maar langzaam gaat en wij vrijwilligheid bij realisatie van het NNL hoog in het vaandel hebben. We willen echter voldoen aan de ontwikkelopgave zoals deze in het natuurpact is opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt alle C1 gebieden op te nemen in het DSO. Indiener noemt enkele voorbeelden van C1 gebieden.	ZW-0978-7

Standpunt GS

Het perceel dat de inspreker benoemd maakt geen deel uit van het NNL en kan daarom ook niet als C1 op de kaart worden gezet.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om aan de tekstpassage 'Voor stedelijke ontwikkeling is in in het NNL geen plek' toe te voegen 'tenzij wordt aangetoond dat door herbegrenzing dit deel wordt vervangen/gecompenseerd, waardoor er extra geleverd kan worden aan de doelen.'	ZW-1242-6

Standpunt GS

Ontwikkelingen in het NNL zijn alleen mogelijk in het geval van een groot maatschappelijk belang en bij het ontbreken van alternatieven. De voorgestelde passage biedt veel meer ruimte waardoor bescherming van het NNL niet meer verzekerd is. De passage wordt derhalve niet toegevoegd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt dringend aandacht voor de natuurinstandhouding van de Brunssummerheide (N2000) in relatie tot samenhangende casuïstiek in het gebied Oostflank en specifiek de korte termijn economische potentie van de Oostflank, Brunssum en de regio in brede zin. Om herontwikkeling van de deelgebieden van de Oostflank mogelijk te maken vraagt indiener derhalve aandacht voor een gebiedsgerichte aanpak op de Brunssummerheide in relatie tot natuurinstandhouding en versterking van de economische structuur (zie ook paragraaf 2.2).	ZW-0160-65

Standpunt GS

De provincie heeft er voor gekozen om de Brunssummerheide nu niet als focusgebied in het kader van het LOS aan te merken. We begrijpen de vraag van de inspreker wel, maar helaas moeten we keuzes maken waar we als eerste aan de slag gaan. Derhalve kan niet aan het gevraagde worden voldaan. Dit neemt niet weg dat de provincie instandhoudingsmaatregelen neemt in verband met de Natura 2000-doelen waarvoor de Brunssummerheide is aangewezen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wil duidelijk gemaakt hebben waar de opgaven staan voor gebied in het NNL	ZW-1242-7

Standpunt GS

De opgaven voor het NNL zijn uitgewerkt in het Natuurbeheerplan van de provincie Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.41 Natuurnetwerk- Verzoek tot wijziging

Zienswijze	Indiener
In de POVI is het Lexhybos aangeduid als Natuurnetwerk Limburg (NNL). Dit strookt niet met de ontwikkelrichting van de Brightlands Chemelot Campus. Indiener verzoekt de NNL ter plaatse aan te passen zodat de campus ontwikkeling kan plaatsvinden. En om gecombineerd hiermee de NNL uit te breiden zuidelijk van buurtschap Graetheide in verband met de versterking en uitbreiding van de ecologische verbindingszone tussen A2 en Julianakanaal.	ZW-0302-63c
Indiener geeft aan dat er ook bij Natuurnetwerk Limburg snippers voorkomen waarbij geen rekening is gehouden met aanpassingen naar aanleiding van doorlopen procedures. Als voorbeeld wordt genoemd de rotonde in Well. Indiener verzoekt deze kaartlaag te actualiseren met correcties op basis van eerder verleende (provinciale) vergunningen waarbij compensatie heeft plaatsgevonden.	ZW-1473-187
Indiener geeft aan dat in 2023 is geconstateerd dat de provinciale aanduiding op de POVI-kaarten voor het gebied rondom Slot Schaesberg ingrijpend is gewijzigd ten opzichte van het voorgaande provinciale beleid. Waar het gebied in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL 2014) nog was aangeduid als 'Buitengebied' en onderdeel van de 'Bronsgroene landschapszone', is het in de ontwerpversie van de POVI opgenomen onder de aanduiding 'Natuur Netwerk Limburg'. Indiener stelt dat tijdens ambtelijk overleg met medewerkers van de Provincie is deze wijziging besproken. Daarbij ontstond bij de indiener de indruk dat sprake is van een kaarttechnische omissie. Indiener acht het, gezien het karakter van het gebied - waarin cultuurhistorie, toerisme en recreatie een centrale rol spelen - niet wenselijk dat de aanduiding 'Natuur Netwerk Limburg' wordt overgenomen in de definitieve versie van de POVI. In paragraaf 4.3.1 van deze zienswijze zijn de actuele en toekomstige ontwikkelambities voor de locatie Slot Schaesberg toegelicht. De huidige aanduiding sluit daar onvoldoende bij aan en doet geen recht aan het toeristisch-recreatieve en cultuurhistorische profiel van het gebied. Indiener verzoekt de aanduiding 'Natuur Netwerk Limburg' voor het gebied rondom Slot Schaesberg te verwijderen en te vervangen door de aanduiding 'Verwevingsgebied', waarmee recht wordt gedaan aan de cultuurhistorische waarde, toeristisch-recreatieve functie en ontwikkelpotentie van het gebied. Indiener verwijst hiervoor naar twee afbeeldingen die ze in hun zienswijzen hebben opgenomen.	ZW-1199-86
Indiener geeft aan dat Indiener niet akkoord gaat met het opnemen van de genoemde percelen binnen het Natuurnetwerk Limburg.	ZW-0795-1
Indiener geeft aan dat verzocht wordt om de locatie van Camping Natuurplezier en de geplande uitbreiding daarvan buiten het Natuurnetwerk	ZW-0237-126

Limburg te houden, aangezien de camping al decennia aanwezig is en de uitbreiding momenteel in procedure is via een omgevingsplanwijziging.	
Indiener maakt bezwaar tegen de indeling onder Natuurnetwerk Limburg van het perceel blijvend grasland en de oprit aan de straatzijde vanwege, zo geeft indiener aan, de grote beperkingen op het gebruik van de gronden die vallen onder Natuurnetwerk Limburg. Zie voor de exacte gegevens van het perceel van indiener de ingediende zienswijze waarin dit is benoemd.	ZW-1501-2
Indiener stelt dat de kaartlaag Beekdal ten noorden van de kern Eijsden ten onrechte niet is aangeduid als onderdeel van Natuurnetwerk Limburg danwel Groenblauwe Mantel maar als buitengebied.	ZW-0538-4
Indiener stelt dat Niersvlonder Gennep in het NNL gebied ligt, met een horecafunctie. Het verzoek is om het exploiteren van een terras hier niet te beperken.	ZW-0186-166
Indiener verzoekt de aanduiding NNL voor het gebied rondom Slot Schaesberg te verwijderen en deze te vervangen door de aanduiding Verwevingsgebied. Indiener stelt dat er sprake is van een kaarttechnische ommissie en verwijst hierbij tevens naar POL2014.	ZW-1199-102
Indiener verzoekt de begrensing NNL bij Horn te controleren en te bezien of begrenzing de gebiedsontwikkeling Ursula/sportvelden/Pactum belemmerd	ZW-1236-242
Indiener verzoekt de Gitstappermolen, Boshotel Vlodrop en Hotel St. Ludwig vanwege de duurzame ontwikkeling niet als Natuurnetwerk Limburg moeten worden aangemerkt.	ZW-0241-176
Indiener verzoekt om aanpassing van het Natuurnetwerk Limburg in de Provinciale Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening, zodat locatie Eyckenduyn niet meer als onderdeel hiervan wordt opgenomen.	ZW-0264-1
Indiener verzoekt om bij locatie De Uiver een stuk Natuurnetwerk weg te halen, om een aldaar beoogde ontwikkeling te faciliteren.	ZW-0253-136
Indiener verzoekt om de aanduiding van het Beekdal ten noorden van Eijsden te corrigeren naar onderdeel van Natuurnetwerk Limburg of Groenblauwe Mantel.	ZW-0538-1
Indiener verzoekt om de bestaande functies in het sprookjesbos, wilhelminatoren, en camping Den Driesch mogelijk te houden binnen het Natuur Netwerk	ZW-0207-144
Indiener verzoekt om herziening van de voorwaarden en ingetekende gebieden van Natuurnetwerk Limburg.	ZW-0239-2
Indiener verzoekt om het veegpad met talud van de Roggelse beek met begroeiing wild gras (bijlage 3) niet in te tekenen als Natuurnetwerk Limburg omdat dit geen natuurgebied betreft.	ZW-0545-10
Indiener verzoekt om OLT en een deel van het kuurpark, wat nu als NNL in getekend is, bij de landelijke kern te betrekken	ZW-0207-145
Indiener verzoekt om uitbreiding van het gebied rond de Maas in Zuid-Limburg als Natuurnetwerk Limburg of Groenblauwe Mantel in het POVI om nieuwvestiging of uitbreiding van vervuilende fabrieken in Noord-België tegen te gaan.	ZW-0541-1
Indiener vraagt om de graft die in het verlengde van diens perceel is toegevoegd aan Natuurnetwerk Limburg uit het Natuurnetwerk te halen	ZW-0433-1

zodat een deel van diens percelen als primaire landbouwgrond wordt aangemerkt

Standpunt GS

De begrenzing van het NNL wordt in de voorliggende aanscherping van de Omgevingsvisie niet gewijzigd. Voor eventuele toekomstige aanpassingen van de begrenzing van het NNL kan de eigenaar van het perceel een verzoek indienen in de procedure voor de jaarlijkse wijziging van het natuurbeheerplan bij de provincie Limburg. Het wijzigen van een perceel naar NNL wordt getoetst aan of een perceel een “wezenlijke bijdrage” kan leveren aan Natura 2000-doelstellingen of rode lijst-soorten. Na vaststelling van deze wijziging kan dit worden meegenomen in een actualisatie van het Natuurnetwerk. Voor gevallen waar het gaat om het mogelijk maken van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen of het legaliseren van bestaande ontwikkelingen in het NNN, dient via het ruimtelijk spoor eerst een "nee, tenzij"-afweging (groot maatschappelijk belang, geen alternatieven) gemaakt te worden en eventueel te worden gecompenseerd.

Voorstel aan PS

De begrenzing van de zonering in de ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat de gronden van Landgoed Eyckenduyn niet langer de status van natuurbeheertype hebben volgens het ontwerp-Natuurbeheerplan. De indiener vraagt daarom om deze wijziging door te voeren in het NatuurNetwerk Limburg binnen de Provinciale Omgevingsvisie, zodat de gronden niet langer als onderdeel van het NatuurNetwerk worden aangemerkt.	ZW-0064-1
De indiener wil voorkomen dat hij met zijn uitbreidingsplannen op en rondom de golfbaan achter de feiten aan blijft lopen. De indiener benadrukt dat nu al bekend is dat de provincie Limburg de gronden niet langer als natuurbeheertype classificeert, en verzoekt om deze realiteit te weerspiegelen in de Provinciale Omgevingsvisie.	ZW-0064-2

Standpunt GS

De begrenzing van het NNL wordt in de voorliggende aanscherping van de Omgevingsvisie niet gewijzigd. Bij de vaststelling van het natuurbeheerplan 2026 is door ons college besloten om de Gebiedscategorieënkaart en de (Streef)Beheertypenkaart te wijzigen door op de kadastrale (deel)percelen Helden C 5414, 5562, 5565, 5586, 5587 en 5748 de status Natuurnetwerk af te voeren. Deze wijziging werkt door naar het Natuurnetwerk: bij de eerstvolgende actualisatie van het Natuurnetwerk zal de begrenzing hierop worden aangepast, conform het gewijzigde Natuurbeheerplan.

Voorstel aan PS

Begrenzing ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie of een eventueel onderzoek gestart kan worden naar opname in het Natuurnetwerk Limburg voor de aangrenzende percelen, indien voldoende ecologische onderbouwing aanwezig blijkt.	ZW-0003-6

Standpunt GS

De begrenzing van het NNL wordt in de voorliggende aanscherping van de Omgevingsvisie niet gewijzigd. Voor eventuele toekomstige aanpassingen van de begrenzing van het NNL kan de eigenaar van het perceel een verzoek indienen in de procedure voor de jaarlijkse wijziging van het natuurbeheerplan bij de provincie Limburg. Het wijzigen van een perceel naar NNL wordt getoetst aan of een perceel een “wezenlijke bijdrage” kan leveren aan Natura 2000-doelstellingen of rode lijst-soorten. Na vaststelling van deze wijziging kan dit worden meegenomen in een actualisatie van het Natuurnetwerk.

Voorstel aan PS

De begrenzing van de zonering in de ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in de POVI de mogelijkheid te creëren om het versnipperde Natuurnetwerk in het oostelijk buitengebied van Maastricht (met name hamstergronden) te herpositioneren door een gebiedsproces van strategische en vrijwillige verplaatsing om zo de natuur te versterken.	ZW-1038-5

Standpunt GS

Akkergronden in het oostelijk buitengebied van Maastricht vormen als geheel een belangrijke verbindingszone voor akkergebonden soorten als de hamster. In deze zone wordt met agrarisch natuurbeheer voor geschikte omstandigheden voor de hamster gezorgd. De in deze zone gelegen NNL-gronden kunnen in een gebiedsproces worden betrokken en eventueel worden geherpositioneerd wanneer dit voor de betreffende natuur een meerwaarde oplevert. Daarbij dient de genoemde procedure van het natuurbeheerplan te worden doorlopen. Op de kaart met ecologische verbindingszones in de Ontwerp-POVI waren de verbindingen tussen de hamsterleefgebieden ten oosten van Maastricht, grotendeels in het verwevingsgebied, niet ingetekend. Daarmee was er onvoldoende sturing op het instandhouden en versterken van de betreffende verbindingen. We voegen daarom een nieuwe categorie ecologische verbindingszone, voor akkernatuur, toe aan kaart van de ecologische verbindingszones en geven de betreffende zone (Amby-Heer) weer op de kaart.

Voorstel aan PS

De kaart met ecologische verbindingszones aanpassen door het opnemen van een ecologische verbindingszone voor akkernatuur tussen hamsterleefgebieden in Amby en Heer.

Zienswijze	Indiener
De indiener vraagt om consistentie tussen de Provinciale Omgevingsvisie en het ontwerp-Natuurbeheerplan, waarbij de status van de natuurbeheertypes N04.02, N12.02, N15.02 en N16.03 voor Landgoed Eyckenduyn vervalt.	ZW-0064-3

Standpunt GS

De begrenzing van het NNL wordt in de voorliggende aanscherping van de Omgevingsvisie niet gewijzigd. Bij de vaststelling van het natuurbeheerplan 2026 is door ons college besloten om de Gebiedscategorieënkaart en de (Streef)Beheertypenkaart te wijzigen door op de kadastrale (deel)percelen Helden C 5414, 5562, 5565, 5586, 5587 en 5748 de status Natuurnetwerk af te voeren. Deze wijziging werkt door naar het Natuurnetwerk: bij de eerstvolgende actualisatie van het Natuurnetwerk zal de begrenzing hierop worden aangepast, conform het gewijzigde Natuurbeheerplan.

Voorstel aan PS

Begrenzing ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

4.42 Natuurnetwerk- Realisatie

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat in de POVI en verordening moet worden opgenomen dat natuurcompensatie juist buiten het NNN moet plaatsvinden, dus niet gerealiseerd kan worden in het NNN en daarmee niet ten koste mag gaan van de uitbreidingsopgave NNN.	ZW-1035-77

Standpunt GS

Het voornemen is om compensatie zowel binnen als buiten het NNL mogelijk te maken in de nieuwe omgevingsverordening. Binnen het NNL betreft het gronden waarop nog geen natuur is gerealiseerd. Omdat de ruimte binnen het NNN groter is als de uitbreidingsopgave die we hebben via de ontwikkelopgave, gaat compensatie binnen het NNL niet ten koste van de uitbreidingsopgave.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener vraagt om meer transparantie in de monitoring. In de huidige monitoring (bijv. via BIJ12 of binnen de Provincie Limburg) wordt niet onderscheiden of gerealiseerde ‘uitbreidings’ hectares zijn ingevuld door compensatie.	ZW-1035-78

Standpunt GS

Conform de toezegging aan PS zullen we de natuurcompensatiepercelen en de voortgang gaan publiceren op internet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de provincie sinds 2020 geen overeenstemming heeft bereikt over ruiling van de betreffende percelen voor natuurontwikkeling, ondanks bereidheid van de eigenaar. Dit geeft aan dat natuurontwikkeling op deze gronden geen prioriteit heeft.	ZW-0904-2

Standpunt GS

Inspreker wenst percelen te ruilen met de provincie. Dit soort uitvoeringsgerichte zaken behoren niet tot de ruimtelijke planvorming van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst erop dat in Eys de afgelopen jaren tientallen hectares vruchtbare landbouwgrond (löss) zijn afgeplagd om kunstmatig natuur te creëren, wat heeft geleid tot eentonige schrale graslanden die niet aantrekkelijk zijn voor toeristen.	ZW-1402-6

Standpunt GS

Net ingerichte natuurgebieden kunnen in het begin eentonig zijn. Bij een goed beheer zullen ze echter bij gaan dragen aan een gevarieerd en natuurlijk landschap dat ook bijdraagt aan recreatie en toerisme.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.43 Natuurontwikkeling

Zienswijze
Indiener geeft aan dat ambitie en koers voor natuurontwikkeling in de provincie ontbreken. Indiener geeft aan dat de tekst blijft hangen in algemeenheden en tegenstrijdigheden, met weinig concrete uitspraken over de opgave en aanpak. Indiener maakt zich zorgen of de provincie daadwerkelijk werk wil maken van de natuuropgave en verzoekt met een heldere ambitie te komen waarmee Limburg van het slot kan worden gehaald.

Indiener					
ZW-0186-52	ZW-0196-69	ZW-0224-46	ZW-0237-32	ZW-0240-37	ZW-0241-32
ZW-0242-40	ZW-0317-11	ZW-0317-52	ZW-0317-8	ZW-1236-37	ZW-1473-32
ZW-1479-84					

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er veel tegenstrijdigheden zijn binnen de verschillende hoofdstukken en dat er een ontbrekende ambitie en koers is voor natuurontwikkeling in de provincie. Er wordt aangegeven dat het blijft hangen op algemeenheden en vaagheden, en dat er weinig uitspraken zijn over wat de echte opgave is en hoe daarop gewerkt moet worden. Indiener geeft aan dat men zich lijkt te houden aan bestaande regels en afspraken, ondanks dat deze weinig hebben bijgedragen aan echt natuurtherstel. Daarnaast wordt de relatie met de omgevingsverordening gemist. Indiener geeft aan dat men zich zorgen maakt of de Provincie Limburg serieus werk wil maken van de natuuropgave. Er wordt gewezen op de slechte staat van de natuur en het water als belangrijke redenen waarom "Nederland op slot zit". Indiener verzoekt de provincie om met een heldere ambitie en koers te komen waarmee Limburg van het slot wordt gehaald.	ZW-0313-38

Standpunt GS

De provincie heeft het natuurbeleid uitgewerkt in het Natuurprogramma 2023 - 2030. Voor de actuele college periode is dit geconcretiseerd in het Beleidskader Perspectief voor het Landelijk Gebied. Voor de POVI geldt dat dit slechts het ruimtelijk kader is waarbinnen het natuurbeleid uitgevoerd zal worden. De POVI is geen gedetailleerd natuurbeleidsplan. Ten behoeve van 'van het slot halen' is door GS het programma Limburgs Offensief Stikstof vastgesteld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat ambitie en koers voor natuurontwikkeling in de provincie ontbreken. Indiener geeft aan dat de tekst blijft hangen in algemeenheden en tegenstrijdigheden, met weinig concrete uitspraken over de opgave en aanpak. Indiener maakt zich zorgen of de provincie daadwerkelijk werk wil maken van de natuuropgave en verzoekt met een heldere ambitie te komen waarmee Limburg van het slot kan worden gehaald.	ZW-0317-8

Standpunt GS

Deze ambitie en koers wordt verwoord in het Ontwerpprogramma Limburgs Offensief Stikstof.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.44 Natuurontwikkeling vrijwillig ovv compensatie

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat bij beleidskeuzes richting natuurontwikkeling compensatieregelingen worden opgenomen.	ZW-0621-11 ZW-0680-9
Indiener verzoekt dat bij beleidskeuzes richting natuurontwikkeling passende compensatieregelingen worden geboden, zodat toekomstbestendige bedrijven perspectief behouden.	ZW-0723-6
Indiener verzoekt dat bij beleidskeuzes richting natuurontwikkeling passende compensatieregelingen worden opgenomen.	ZW-0626-9 ZW-0652-8
Indiener geeft aan dat natuurontwikkeling en biologische bedrijfsvoering vrijwillig moeten zijn en niet van bovenaf opgelegd.	ZW-1300-5
Indiener geeft aan dat natuurontwikkeling en natuurinclusieve landbouw vrijwillig moeten blijven en niet als verplichting mogen worden opgelegd.	ZW-0741-4
Indiener stelt dat nadruk op natuurlijke waarden in de Ontwerpvisie geen generiek beleidsuitgangspunt mag zijn. Verdere inzet op natuurontwikkeling mag alleen vrijwillig plaatsvinden en met passende compensatie.	ZW-1041-7
Indiener stelt dat natuurdoelstellingen alleen op vrijwillige basis mogen worden nagestreefd en dat verplichtingen gepaard moeten gaan met compensatie.	ZW-0908-12 ZW-0940-14
Indiener stelt dat natuurdoelstellingen alleen op vrijwillige basis mogen worden nagestreefd en verplichtingen alleen met compensatie mogen worden opgelegd.	ZW-0972-17
Indiener stelt dat natuurdoelstellingen en transities alleen op vrijwillige basis mogen plaatsvinden, met passende compensatie indien beperkingen worden opgelegd.	ZW-0868-18
Indiener stelt dat natuurdoelstellingen primair op vrijwillige basis moeten worden nagestreefd en dat als verplichtingen worden opgelegd, passende compensatie moet worden geregeld.	ZW-0974-11
Indiener stelt dat natuurdoelstellingen uitsluitend op vrijwillige basis mogen worden nagestreefd en dat bij verplichtingen passende compensatie noodzakelijk is.	ZW-0734-13 ZW-0884-18 ZW-0889-14
Indiener stelt dat natuurdoelstellingen uitsluitend op vrijwillige basis mogen worden nagestreefd.	ZW-0737-18 ZW-0830-16
Indiener stelt dat verdere inzet op natuurontwikkeling niet als generiek beleidsuitgangspunt mag gelden. Dergelijke initiatieven mogen alleen vrijwillig plaatsvinden en met compensatie.	ZW-1042-15
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen Groenblauwe zones volledig behouden blijft en dat natuurontwikkeling uitsluitend vrijwillig en met volledige compensatie plaatsvindt.	ZW-1045-12
Indiener verzoekt dat bij beleidskeuzes richting natuurontwikkeling compensatieregelingen worden opgenomen om bedrijven perspectief te bieden.	ZW-0695-5

Indiener verzoekt dat bij beleidskeuzes richting natuurontwikkeling compensatieregelingen worden opgenomen.	ZW-0606-9 ZW-0613-13 ZW-0701-10
Indiener verzoekt dat bij beleidskeuzes richting natuurontwikkeling passende compensatieregelingen worden opgenomen, zodat bedrijven perspectief behouden.	ZW-0722-7
Indiener verzoekt dat bij beleidskeuzes richting natuurontwikkeling passende compensatieregelingen worden opgenomen.	ZW-0574-11 ZW-0681-8 ZW-0696-10 ZW-0697-8 ZW-0714-10 ZW-0715-8
Indiener verzoekt dat bij sturende keuzes richting natuurontwikkeling in de definitieve Omgevingsvisie een gelijkwaardige compensatieregeling wordt vastgelegd	ZW-0573-10
Indiener verzoekt dat de provincie expliciet vastlegt dat geen nieuwe beperkingen worden opgelegd zonder volwaardige compensatie en dat het ondernemersklimaat als beleidsvoorwaarde wordt erkend.	ZW-0810-8
Indiener verzoekt dat natuurdoelstellingen uitsluitend op vrijwillige basis worden nagestreefd en dat passende compensatie wordt geboden.	ZW-0322-12

Standpunt GS

De reeds bestaande hoofdregel van beleid is dat natuurontwikkeling op vrijwillige basis gebeurt en dat betrokkenen , als ze natuur ontwikkelen, daarvoor gecompenseerd worden. Wettelijk is geregeld dat in geval van niet-vrijwillige deelname aan dit soort projecten er altijd sprake is van de vergoeding van geleden schade. Daar er reeds wettelijke regelingen zijn die compensatie regelen, is opname in een ruimtelijk kader als de POVI niet noodzakelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.45 Natuuropgaven in relatie tot toekomst landbouw

Zienswijze	Indiener
"Indiener ziet het Nationaal Landschap Zuid-Limburg als de longen van Zuid-Limburg en als wezenlijk onderdeel van de het vestigingsklimaat in Zuid-Limburg. Er liggen enerzijds grote opgaven voor natuurherstel en het realiseren van een toekomstbestendig, klimaatrobuust bodem- en watersysteem. En anderzijds ligt er de uitdaging om tegelijkertijd een realistisch, duurzaam ontwikkelingsperspectief voor agrarisch ondernemers te borgen. Provincie Limburg lijkt te streven naar een integrale aanpak in plaats van scheiding tussen natuur en landbouw. Door het	ZW-0187-42 ZW-0207-36 ZW-0238-26 ZW-0253-40 ZW-0271-26 ZW-0314-26 ZW-1038-133 ZW-1127-58

toevoegen van zoneringen wilt Provincie Limburg meer zekerheid en duidelijkheid voor de agrarische sector op langere termijn bewerkstelligen. De provincie wil echter óók het Natuurnetwerk en ecologische verbindingszones behouden, nieuwe bossen aanplanten en meer ruimte creëren voor beken. In de POVI neemt Provincie Limburg óók de ruimte voor uitbreiding van natuur buiten N2000 en het Natuurnetwerk. De eerste contouren van het Limburgs Offensief Stikstof (LOS) geven hier ook invulling aan. Hiermee wordt volgens indiener een realistische toekomst voor de agrarische sector en de daarmee samenhangende zekerheid en duidelijkheid voor de sector ondermijnd."	
Indiener verzoekt de provincie expliciet te borgen dat agrarische bedrijven in het buitengebied niet belemmerd worden door abstract geformuleerde natuurdoelen of stikstofdoelen, omdat de gekozen richting onvoldoende ruimte bied voor bedrijfsmatige uitbreidingen en modernisering, voor gebruikscontinuïteit van bestaande gronden en voor vrijwaring van extra beperkingen in het buitengebied.	ZW-1000-1

Standpunt GS

Ruimte is schaars en daarom zullen er keuzes gemaakt moeten worden hoe met de beperkte ruimte omgegaan wordt. Deze keuzes leiden er toe dat er enerzijds gebieden zijn waar landbouw mogelijk aanpassingen zal moeten doen; de groenblauw landbouwzone. Daar staat tegenover dat er ook primaire landbouwgebieden worden aangewezen waar de landbouw het primaat heeft boven andere functies. Ons inziens is het dus niet zo dat er geen ruimte meer is voor landbouw, maar het is wel zo dat, zeker in de groenblauwe landbouwzone sprake kan zijn van vormen van landbouw die aangepast zijn aan de aard van deze zone.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.46 Natuurvergunning niet gerealiseerd

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat hoe de provincie om met natuurvergunningsvrij plannen voor niet gerealiseerd worden.	ZW-0313-100

Zienswijze
Indiener vraagt hoe de provincie omgaat met natuurvergunningen van niet-gerealiseerde plannen.

Indiener					
ZW-0166-85	ZW-0186-94	ZW-0224-89	ZW-0237-75	ZW-0240-80	ZW-0241-75
ZW-0278-95	ZW-0317-95	ZW-1236-80	ZW-1473-75	ZW-1479-127	

Standpunt GS

Zoals aangekondigd in het LOS zal de provincie beleid en waar nodig regelgeving ontwikkelen om de latente vergunningsruimte te beperken. Dit zal in eerste instantie in de beleidsregels ten aanzien van intern en extern salderen worden vastgelegd. Salderen met niet-gerealiseerde en/of niet benutte vergunningsruimte wordt beperkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.47 Ontsnippering

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er meer aandacht moet zijn voor het ontsnipperen van de hoofdinfrastructuren als barrières voor het Natuurnetwerk Limburg.	ZW-0242-41
Indiener geeft aan dat er meer en expliciet aandacht gevraagd wordt voor het ontsnipperen van de hoofdinfrastructuren als barrières voor natuur in Limburg, en vraagt hoe het Meerjarenplan ontsnippering hierop inzet, met name voor knelpunten van de hoofdwegen, spoorwegen en kanalen.	ZW-1473-150

Standpunt GS

Het meerjarenprogramma ontsnippering was een programma dat in 2018 is beëindigd. Er resteren nog enkele ontsnipperingsknelpunten ten aanzien van rijksinfrastuctuur die door het Rijk zullen worden opgepakt. De rol van de provincie is om er zorg voor te dragen dat bestaande en beoogde faunapassages voldoende functionele aansluiting vinden bij het omliggende landschap. Hiervoor hebben we ecologische verbindingszones in deze Omgevingsvisie opgenomen en zetten we in op de realisatie daarvan. Daarnaast zetten we er op in dat waar nodig ontsnipperingsmaatregelen worden genomen op de onderliggende infrastructuur. Dit is in lijn met het provinciaal beleidskader Perspectief voor het landelijk gebied. In de tekst van de ontwerp-POVI komt de actieve provinciale rol ten aanzien van ontsnipperingsmaatregelen niet voldoende naar voren.

Voorstel aan PS

De zin:
“Ecologische verbindingszones dragen bij aan de duurzame staat van instandhouding van populaties door uitwisseling tussen deelpopulaties mogelijk te maken. Dit maakt de populaties minder kwetsbaar voor klimaatverandering, ziekten en plagen. Verbindingszones en ontsnipperingsmaatregelen (faunapassages en wildwaarschuwingssystemen) dragen — in lijn met de Europese Natuurherstelverordening — ook bij aan het opheffen barrières in zoetwaterecosystemen, bosverbindingen, grensoverschrijdende verbindingen en landschapsverbindingen in agrarisch cultuurlandschap.”

De wijzigen naar:

“Ecologische verbindingszones dragen bij aan de duurzame staat van instandhouding van populaties door uitwisseling tussen deelpopulaties mogelijk te maken. Dit maakt de populaties minder kwetsbaar voor klimaatverandering, ziekten en plagen. Verbindingszones en ontsnipperingsmaatregelen (faunapassages en wildwaarschuwingssystemen) dragen — in lijn met de Europese Natuurherstelverordening — ook bij aan het opheffen barrières in zoetwaterecosystemen, bosverbindingen, grensoverschrijdende verbindingen en landschapsverbindingen in agrarisch cultuurlandschap.”
“Als provincie nemen we maatregelen om ecologische verbindingszones en ontsnippering te realiseren of te versterken.”

4.48 Overgangsgebieden- Afvoeren of verkleinen

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de aanduiding overgangszone kwetsbare Natura 2000-gebieden op deze percelen wordt geschrapt, omdat dit leidt tot beperkingen in bemesting, watergebruik en gewasbescherming en waardedaling van de grond.	ZW-0621-5
Indiener verzoekt dat de aanduiding overgangszone kwetsbare Natura 2000-gebieden voor deze percelen wordt geschrapt, omdat dit aanzienlijke beperkingen oplevert en leidt tot waardedaling van de gronden.	ZW-0621-7
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden omdat hij vreest voor vergaande gebruikbeperkingen op zijn huiskavel en percelen als het gaat om het gebruik van (kunst)meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen. Bepaalde teelten zijn waarschijnlijk niet meer mogelijk. Indiener verzoekt de provincie de zonering te verkleinen zodat deze in ieder geval niet meer op zijn bouwvlak ligt.	ZW-0336-3
Indiener kan zich niet vinden in de breedte (250m) van het overgangsgebied tussen de Maas en de Duitse grens en vraagt om aanpassing.	ZW-0555-5
Indiener maakt bezwaar tegen de aanwijzing van het overgangsgebied tussen het Kanaal en de Niesakkerweg als natuur- of bufferzone.	ZW-0963-3
Indiener stelt voor om de overgangsgebieden te beperken tot max 250 meter van het Natura-2000 gebied	ZW-0431-2
Indiener stelt voor om omliggend gebied van Natura2000 in te trekken tot het Natura2000 gebied zelf en geen extra maatregelen hieraan toevoegen.	ZW-0051-2
Indiener verzoekt dat de 500 meter-zone rond Natura 2000-gebieden van de kaarten wordt verwijderd totdat onderzoek de noodzaak aantoont.	ZW-1044-18
Indiener verzoekt dat de locatie (veehouderij en akkerbouwbedrijf Siebengewaldseweg 149-153 met omliggend bouwland) definitief uit de zone ‘overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden’ wordt verwijderd.	ZW-0499-7

Indiener verzoekt het Overgangsgebied N2000 aan te passen rondom de volgende kernen: Noorbeek (1 locatie); Bemelen (3 locaties); Cadier en Keer (1 locatie); Sint Geertruid (2 locaties).	ZW-1127-154
Indiener verzoekt het overgangsgebied N2000 over potentiele woningbouwlocatie Berg en Terblijt te verwijderen.	ZW-0207-160
Indiener verzoekt om de breedte van de overgangszones inhoudelijk te motiveren en de begrenzing terug te brengen tot 250 meter, in lijn met de oude Wav.	ZW-0450-3
Indiener verzoekt om de intekening van het overgangsgebied ter hoogte van zijn huiskavel aan te passen naar 250 meter, of een door de provincie goed gemotiveerde alternatieve breedte.	ZW-0286-5
Indiener verzoekt om het bestaande plan voor de bufferzone zo snel mogelijk van tafel te halen en te vervangen door plannen waarmee jonge ondernemers in de melkveehouderij in het gebied een duurzame toekomst en een goed inkomen kunnen verwerven.	ZW-1449-4
Indiener verzoekt om het intrekgebied te schrappen en bezwaar tegen de dubbele aanwijzing als 'overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000 gebieden' met focus op stikstofemissie.	ZW-0055-2
Indiener verzoekt om perceel volledig in te tekenen als primair landbouwgebied (bijlage 9) en de gedeeltelijke indeling als overgangszone natura 2000 te doen laten vervallen om beperkingen in gebruik te voorkomen.	ZW-0545-19
Indiener verzoekt om verwijdering van de aanduiding ‘Overgangsgebied Natura 2000’ en alle andere beperkingen en restricties die hieruit voortkomen.	ZW-1004-3
Indiener verzoekt om verwijdering van de status 'intrekgebied Natura 2000' en 'overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000 gebied' van de percelen gelegen aan beide kanten van de Wijnweg met de kadastrale aanduidingen Gemeente Gulpen, sectie D, nummers 121, 120, 170, 171, 172 en Gemeente Margraten, sectie K, nummers 360, 396 en 397, omdat door deze beperkingen het bedrijf fors wordt geraakt.	ZW-0140-1
Indiener vindt dat de begrenzing van de de Groenblauwe Landbouwzone (Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden) op diverse percelen te ruim is en verzoekt daarom deze gebiedszone te verwijderen en te wijzigen in Primair Landbouwgebied	ZW-0555-4

Standpunt GS

De overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden hebben tot doel het voldoen aan de Vogel- en Habitatrichtlijn (beschermen van soorten en habitattypen), en het tegengaan van verslechtering door drukfactoren aan te pakken bijvoorbeeld het reduceren van stikstofdepositie en het nemen van (hydrologische) systeemherstelmaatregelen. Per Natura 2000-gebied is op basis van deze opgaven bekeken hoe het overgangsgebied begrensd dient te worden. Recente onderzoeken van de WUR en de UvA geven aan dat lokaal depositiebeleid alleen efficiënt is binnen een afstand van ca. 500 m. van natuurgebieden. Voor diezelfde 500 meter is door ecologen beoordeeld of deze grens tegemoet komt aan bescherming van specifieke soorten en habitattypen. In het geval van een vereiste hydrologische bufferzone kan deze afstand 1 tot 2 km behelzen.

Definitieve begrenzing is maatwerk en zal via gebiedsprocessen en verdere onderzoeken vastgesteld worden. De overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden zijn door het rijk onderkend als een categorie gebieden waar de uitbreiding van agrarisch natuurbeheer met structurele Agrarische Natuurbeheergelden kan landen. Het is derhalve van belang deze gebieden te duiden en handhaven.

Voorstel aan PS

Kaarten Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden handhaven.

4.49 Overgangsgebieden – Algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het gebied Platveld binnen de 3 km zone valt en op de kaart de overgangsgebieden ter bescherming van twee natuurgebieden aangrenzend aan het glastuinbouw concentratiegebied zijn ingetekend wat niet aansluit bij het Programma Natuur werken.	ZW-0959-10

Standpunt GS

De status "overgangsgebied" geeft aan dat er rekening gehouden moet worden met beperkingen, bijvoorbeeld op het gebied van water of stikstof, omdat er een N2000 gebied in de omgeving ligt. Of een activiteit, zoals in onderhavig geval glastuinbouw en daarmee samenhangende handelingen effecten hebben op het N2000 gebied moet separaat bepaald worden, bijvoorbeeld in een vergunningenprocedure. De begrenzing als overgangsgebied doet daar niet aan af.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat natuur inclusieve landbouw (regeneratief) naast beheerde natuur en Natura 2000-gebieden kan bestaan en elkaar kan versterken.	ZW-1163-4

Standpunt GS

We steunen het standpunt dat in zijn algemeenheid natuurinclusieve landbouw een bijdrage kan leveren aan het beperken van de invloed op N2000 gebieden. Het is echter gebiedsgericht maatwerk om de precieze vorm te vinden die past binnen de beperkingen de gelden rond specifieke N2000 gebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de bepalingen in de POVI kunnen leiden tot aanduidingen als “gevoelige locaties” nabij Natura-2000 gebieden zonder dat er sprake is van emissiebronnen (alle veebedrijven gestopt of gesaneerd)	ZW-0434-1

Standpunt GS

Niet alleen veebedrijven kunnen invloed hebben op N2000-gebieden. Ook andere zaken zoals mestaanwending, grondwateronttrekking of het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen kunnen leiden tot effecten op N2000 gebieden. Daarom is er gewerkt met zones rond de gebieden om aan te geven dat hier rekening gehouden moet worden met beperkingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om water- en milieuvriendelijke landbouw te stimuleren in de gebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden.	ZW-0350-5

Standpunt GS

Wij zien in zijn algemeenheid de oproep om milieuvriendelijke landbouw te stimuleren rond N2000 gebieden als een ondersteuning van ons beleid. Er dient echter altijd rekening gehouden te worden met de specifieke lokale omstandigheden om te bepalen wat wel of niet kan bij het betreffende N2000 gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de ontwerpvisie aan te vullen met een gebiedsgerichte impactanalyse voor zones rondom Natura 2000.	ZW-1018-4

Standpunt GS

Het detailniveau van de POVI is niet geschikt om gebiedsgerichte impact analyses toe te voegen. Dit hoort elders, bijvoorbeeld in de N2000-beheerplannen of in het kader van een gebiedsgerichte aanpak.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een concretere weergave van de beoogde landbouwfunctie in de overgangsgebieden, met aandacht voor de sociaaleconomische impact.	ZW-0148-3

Standpunt GS

Over het algemeen moet in overgangsgebieden rekening gehouden worden met beperkingen. Hoe die beperkingen er precies uitzien is van gebied tot gebied anders. Dit zien we als maatwerk wat in gebiedsprocessen aan de orde moet komen. De POVI is, qua detailniveau, niet het geschikte instrument om hier meer invulling aan te geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om samen met grondeigenaren, zoals indiener, te werken aan beheeroplossingen die zowel de natuur- als erfgoedwaarden veiligstellen, zonder economische blokkerende werking.	ZW-1018-6

Standpunt GS

We begrijpen het verzoek van de inspreker. In gebiedsprocessen rond N2000 gebieden zullen we hier invulling aan geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt: Stimuleer water vasthouden niet allen in GBLZ en grondwaterbeschermingsgebieden, maar ook in overgangsgebieden en hydrologische bufferzones	ZW-0978-10

Standpunt GS

We zien de reactie van de inspreker als ondersteuning van ons beleid. Water vasthouden en infiltreren in de bodem dient overal te gebeuren en dus ook in de gebieden die de inspreker noemt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af of de door specialisten vastgestelde zone van 500m, gemeten uit de rand van een Natura 2000 natuurgebied als gelijksoortige aanname is opgenomen in de Aerius berekening.	ZW-0394-12

Standpunt GS

De overgangsgebieden zijn enerzijds gebaseerd op de resultaten van het onderzoek van de UvA waaruit blijkt dat binnen 500m van de gebieden de meeste ammoniak neerslaat. Daarnaast is gekeken naar hydrologische invloedsgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wil graag weten waarom een overgangsgebied rondom kwetsbare natura 2000 langs de Grensmaas wordt ingesteld, terwijl de Grensmaas in het aanwijzingsbesluit niet is aangewezen als stikstofgevoelige natuur. De Provincie geeft echter wel aan dat stikstof een belangrijke drukfactor is. Voorts is bij de grensmaas, zeker in de winterbedding sprake van door de mens gecreëerde natuur in het kader van het grensmaasproject en grindwinning.	ZW-0896-13

Standpunt GS

Ook in de grensmaas komen stikstofgevoelige habitattypen voor, al worden deze momenteel qua stikstofbelasting niet overschreden. Het overgangsgebied geeft wel aan dat hier rekening gehouden moet worden met het N2000 gebied en dat ondanks dat er geen actueel stikstofprobleem is, wel rekening mee gehouden moet worden.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.50 Overgangsgebieden- Beperkingen, perspectief landbouw

Zienswijze	Indiener
Het bedrijf van indiener is grotendeels gelegen in een overgangsgebied natura 2000 en lijkt daardoor oneerlijk zwaar getroffen te worden, terwijl collega-agrariërs in volledige primaire landbouwgebieden ontzien worden. Dit baart indiener grote zorgen en wekt de situatie van ongelijke behandeling.	ZW-0713-7
Het landbouwperceel is in de nieuwe omgevingsvisie nagenoeg volledig gelegen in een Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden. Een belangrijke opgave uit de Kaderrichtlijn Water (KRW) is het hydrologisch op orde brengen van de Natura 2000-gebieden. Om duidelijkheid te geven dat hier in de toekomst maatregelen zijn te verwachten die kunnen leiden tot gevolgen voor het grondgebruik − zoals minder afvoer, hogere grondwaterstanden en vernatting − zijn deze gebieden rond de kwetsbare Natura 2000-gebieden als zoekgebieden in deze omgevingsvisie opgenomen. Indiener vreest voor mogelijke vernatting en/of het verminderd gebruik van grondwater. Daarnaast kan dit leiden tot een mogelijk gereduceerd gebruik van N (kunst)meststoffen.	ZW-1394-5
Indiener constateert dat beoogde extra maatregelen op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen ten behoeve van de waterkwaliteit zal leiden	ZW-0401-1

tot extra kosten die het financieel onhaalbaar maken om in omliggende gebieden van Natura 2000 te telen.	
Indiener geeft aan dat de aanmerking van diens gronden als overgangsgebied rond Natura 2000 diens bedrijf in de ontwikkelingsmogelijkheden beperkt.	ZW-0468-2
Indiener geeft aan dat de huidige visie op landbouwgrond (met name de grote hoeveelheid groenblauwe percelen door het toepassen van afstanden tot Natura-2000 gebieden) de toekomst van haar bedrijf in gevaar brengt en ziet dit als een verkapte vorm van grondonteigening.	ZW-0340-5 ZW-0341-5 ZW-0342-5
Indiener geeft aan dat de in het POVI genoemde gebieden (overgangsgebied rondom een kwetsbaar Natura 2000 gebied, extensiveringsgebied, Groenblauwe Landbouwzone en Beekdalen) een grote impact hebben op de bedrijfsvoering, waardoor het voortbestaan van het bedrijf onzeker wordt.	ZW-1386-3
Indiener geeft aan dat de ontwerpvisie onvoldoende ruimte biedt om natuurdoelen te realiseren met behoud van landbouwactiviteiten.	ZW-0833-4
Indiener geeft aan dat de teelt van grasland als maatstaf in de overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden enorme beperkingen oplevert.	ZW-0350-6
indiener geeft aan dat de volledige bedrijfslocatie is gelegen in het overgangsgebied rondom kwetsbare natura 2000 . Dit maakt ondernemen vrijwel onmogelijk in de toekomst.	ZW-0896-1
Indiener geeft aan dat door de voorgestelde planologische wijziging het toekomstperspectief van de onderneming wordt bedreigd. De voorgestelde status legt onnodige beperkingen op in gebruik en beheer. Aanpassingen of uitbreidingen van de bedrijfsvoering worden belemmerd, terwijl zij juist zorgvuldig streven naar landschappelijk verantwoorde instandhouding van hun erf.	ZW-1143-2
Indiener geeft aan dat een stikstofaanpak of natuurinclusieve landbouw in overgangsgebieden rondom Natura 2000 gebieden en in groenblauwe landbouwzones ten kosten gaat van waardevolle landbouwgrond voor voedselproductie.	ZW-0400-1
Indiener geeft aan dat extra maatregelen rondom Natura 2000 gebieden onduidelijkheid veroorzaken over de toekomst van de landbouwpercelen in deze gebieden.	ZW-0401-2
Indiener geeft aan dat het agrarisch perceel in de nieuwe Omgevingsvisie nog maar circa 40% in een “primaire landbouwgebied” ligt, het overgrote deel valt in de nieuwe omgevingsvisie in een zogenoemde “groenblauwe landbouwzone” & “overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden”. Indiener vreest voor grote gevolgen van het agrarische gebruik op deze gronden.	ZW-1394-1
Indiener geeft aan dat het bedrijf volledig in de Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden en de Groenblauwe Landbouwzone komt te liggen, waardoor voortzetting nagenoeg onmogelijk wordt.	ZW-0209-2
Indiener geeft aan dat het inkleuren van zijn landbouwpercelen als overgangsgebied Natuur hem ongewenste beperkingen gaan opleveren.	ZW-0775-3

Indiener geeft aan dat het perceel volledig in overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden en de groenblauwe zone komt te liggen. Daarom vreest indiener dat rendabele teelten niet meer mogelijk zullen zijn.	ZW-0210-1
Indiener geeft aan dat het perceel volledig in overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden en de groenblauwe zone ligt, wat gevolgen kan hebben voor rendabele teelten.	ZW-0212-1
Indiener maakt bezwaar tegen de benoeming van het overgangsgebied Natura 2000-gebieden op zijn agrarische percelen. Indiener wil voorkomen dat hij ernstige belemmering ondervindt in zijn bedrijfsvoering en wil waardevermindering van zijn landbouwgrond voorkomen.	ZW-0993-4
Indiener maakt bezwaar tegen het intekenen van een bufferstrook langs het natuurgebied Maas bij Eijsden aangezien het onnodig zou zijn vanwege de lage N-depositie.	ZW-0598-2
Indiener stelt dat de huidige plannen voor de bufferzone van de Maria Peel ervoor zorgen dat opvolgers van het melkveebedrijf geen toekomst meer hebben en dat de economische waarde van het bedrijf hierdoor sterk daalt.	ZW-1449-1
Indiener stelt dat door de ligging van zijn bedrijf direct grenzend aan overgangsgebieden rondom het Savelsbos desastreuze gevolgen zal hebben voor zijn bedrijfsvoering.	ZW-0415-3
Indiener stelt dat voor de gronden die zijn gelegen in de groenblauwe Landbouwzone in de Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 gebieden dat door de grondgebruiksbeperkingen kan leiden tot financiële verliezen en een toename van mestoverschot.	ZW-0227-10
Indiener stelt voor dat er onderscheid gemaakt wordt tussen stikstofgevoelige habitattypen in overbelaste situaties en overige gebieden om onterechte beperkingen voor het bedrijf te voorkomen.	ZW-0995-4
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen Natura 2000-overgangsgebieden volledig behouden blijft en geen aanvullende beperkingen of juridische onzekerheid oplevert.	ZW-1045-11
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen overgangsgebieden Natura 2000 volledig mogelijk blijft en dat de aanduiding geen aanvullende beperkingen oplevert.	ZW-0574-8
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen overgangsgebieden Natura 2000 volledig mogelijk blijft en dat de aanduiding geen beperkingen oplevert.	ZW-0613-6 ZW-0652-5 ZW-0680-5
Indiener verzoekt dat agrarisch gebruik binnen overgangsgebieden Natura 2000 volledig mogelijk blijft, zonder aanvullende beperkingen of onzekerheid.	ZW-0681-5
Indiener verzoekt om behoud van rendabele teelt en bestaande aanplanten in intrekgebieden Natura 2000.	ZW-0767-2
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de specifieke natuur- en wateropgaven die van toepassing zijn binnen de Groenblauwe landbouwzone.	ZW-1418-6
Indiener verzoekt te garanderen dat mestaanwending, watergebruik en het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen volledig mogelijk blijven binnen cultuurgronden met de aanduiding Natura 2000-overgangsgebied.	ZW-1426-15

Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik van cultuurgronden behouden blijft, ongeacht of deze zijn aangeduid als Groenblauwe landbouwzone of overgangsgebied Natura 2000. Deze aanduidingen mogen geen extra beperkingen opleveren voor teeltkeuze, bemesting, watergebruik of ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden.	ZW-1293-4
Indiener vindt het onacceptabel dat haar percelen, die voor 70% in gebieden zijn gelegen met de aanduiding overgangsgebied rondom een kwetsbaar Natura 2000 gebied, extensiveringsgebied, Groenblauwe Landbouwzone en Beekdalen, in waarde dalen.	ZW-1386-6
Indiener vraagt zich af hoe de Provincie Limburg ervoor gaat zorgen dat overgangsgebieden rondom Natura2000 niet belast gaan worden met restricties zoals bemestingsrestricties.	ZW-0239-8
Indiener vraagt zich af of de huidige bedrijfsvoering met fruitteelt en veeteelt in de groen blauwe landbouwzone in de toekomst nog mogelijk is, gezien de nabijheid van het Natura2000 gebied.	ZW-0269-2
Indiener vreest voor bedrijfseconomische gevolgen ten aanzien van de aspergeteelt door mogelijke beperkingen van beregenen, verhoging van de grondwaterstand jaarrond en/of beperkt gebruik van (kunst)mest	ZW-1394-6
Indiener vreest voor vergaande gebruiksbeperkingen door de aanwijzing van de Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden zoals het gebruik van (kunst)meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen.	ZW-0335-5 ZW-0346-2
Indiener vreest voor vergaande gebruiksbeperkingen door de aanwijzing van de Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden.	ZW-0315-3
Indiener wijst op de verwachting van toekomstige maatregelen in de overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden die gevolgen kunnen hebben voor het grondgebruik, zoals minder afvoer en hogere grondwaterstanden.	ZW-0350-4
Indieners verzoeken dat agrarisch gebruik binnen overgangsgebieden rondom Natura 2000 volledig behouden blijft en dat deze aanduiding geen aanvullende beperkingen oplevert.	ZW-1356-11
Naast de aanduiding ‘Groenblauwe Landbouwzone’ heeft de bedrijfslocatie van indiener in de Ontwerpvisie ook de aanduiding ‘Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden’ gekregen. In de Visie ontbreekt volgens indiener een duidelijke toelichting op eventuele instructieregels of maatregelen die hieruit voortvloeien. Indiener verzoekt daarom expliciet vast te leggen dat het agrarisch gebruik binnen deze zone volledig toegestaan blijft, zonder aanvullende beperkingen of juridische onzekerheid voor onze bedrijfsvoering.	ZW-0463-8

Standpunt GS

Overgangsgebieden zijn nodig om N2000 gebieden voldoende te beschermen en de hier voorkomende opgaven te realiseren. Overgangsgebieden worden niet integraal omgezet naar natuur. Wel zullen er in deze gebieden beperkingen zijn die voortkomen uit de aanwijzing en doelen van de Vogel- en Habitrichtlijn. De overgangsgebieden geven een voorlopige begrenzing aan waar dit het geval is.

Begrenzingen van de overgangsgebieden alsmede het regime dat hier eventueel zal gaan gelden zullen aan de hand van gebiedsprocessen en onderzoeken nader worden geduid. Wij zien nu geen aanleiding om de begrenzingen van deze overgangsgebieden te wijzigen, met uitzonering van enkele specifieke situaties.

Voorstel aan PS

De begrenzing van de overgangsgebieden niet wijzigen.

De volgende teksten:

“Er geldt vanuit de Omgevingsverordening Limburg een motiverings- en compensatieplicht voor de waarden van de Groenblauwe Landbouwzone.”

wijzigen naar:

“Voor zeven van de acht onderliggende kaartlagen van de Groenblauwe landbouwzone geldt de vereiste voor gemeenten om nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en ingrepen in deze zone te motiveren. Die vereiste is vastgelegd in een instructieregel in de Omgevingsverordening. Die motiveringsplicht is toegespitst op de kaartlaag (of lagen) die op de betreffende plek van toepassing zijn. En daarmee op de specifieke opgaven en doelen waarmee in dat deelgebied rekening gehouden moet worden (maar ook waarmee niet). Dat geldt ook daar waar de kaartlagen doorlopen onder Verwevingsgebieden. Voor elke kaartlaag omvat die motiveringsvereiste in elk geval ook de impact op de landschappelijke kernkwaliteiten en de impact op het NNL.

Voor de Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden zal, in afwijking van het bovenstaande, in de Omgevingsverordening geen specifieke motiveringsvereiste worden opgenomen. Voor deze overgangsgebieden zullen op een later moment op basis van gebiedsgerichte onderzoeken en gebiedsprocessen in het kader van het Programma Limburgs Offensief Stikstof (LOS) nadere regels in de verordening worden opgenomen.

Waar sprake is van overlap van de Overgangsgebieden met andere kaartlagen geldt de motiveringsplicht voor die andere lagen uiteraard wel. Bovendien zal voor nieuwe ontwikkelingen met mogelijke significante effecten op Natura 2000-gebieden een natuurvergunning nodig zijn, in dat kader is ook een motivering vereist van de impact van de beoogde ingreep.

De Omgevingsverordening bevat daarnaast een natuurcompensatieplicht die geldt voor alle acht kaartlagen van de Groenblauwe landbouwzone.”

En de zin

“We kiezen een samenhangende benadering voor functies als water- en natuurvriendelijke landbouw, natuur, water, energieopwekking, veiligheid en gezondheid, recreatie en toerisme.”

aanpassen naar:

“We kiezen een samenhangende benadering voor functies als landbouw, natuur, water, energieopwekking, veiligheid en gezondheid, recreatie en toerisme.”

Zienswijze	Indiener
Het zelfvoorzienende melkveebedrijf van indiener ligt in het primair landbouwgebied, maar de gronden liggen verspreid binnen de 2km zone rond de Maasduinen. Indiener meent dat dit voor het bedrijf een grote impact zal geven en het perspectief en rendement voor het bedrijf flink zal aantasten. Indiener verwacht veel problemen met vergunningverlening voor de eventuele opstart van een nieuwe bedrijfstak of neventak. Indiener vraagt zich af welk toekomstperspectief er overblijft voor de agrarische sector.	ZW-0867-1

Standpunt GS

Voorgesteld wordt lokaal de begrenzing bij de Maasduinen van het overgangsgebied te wijzigen.

Voorstel aan PS

De begrenzing van de overgangsgebieden bij de Maasduinen wijzigen.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af wat het perspectief voor zijn fruitbedrijf is binnen Overgangsgebieden Natura2000.	ZW-0799-2

Standpunt GS

Overgangsgebieden geven aan dat er voor het nabij gelegen Natura2000 mogelijk beperkingen zijn op het gebied van water, stikstof of gewasbescherming. In gebiedsprocessen wordt uitgewerkt welke maatregelen eventueel nodig zijn om het natuurgebied te beschermen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

4.51 Overgangsgebieden- Financieel

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er van de landbouwer tbv het behoud van grasland of andere teelten ten dienste van water en natuuropgave van alles verwacht wordt, maar dat de financiële hulp hierbij van het Rijk alleszins onzeker is.	ZW-0556-8
Indiener geeft aan dat het overgangsgebied rondom het Natura2000-gebied hetzelfde is als de groenblauwe landbouwzone, en dat er extra financiële ondersteuning wordt gezocht vanuit het Rijk en Europa.	ZW-1236-200
Indiener stelt voor om behoud van grasland, verruwing van hellingen met natuurlijk grasland, struiken, bosschages of bos, en aanleg van landschapselementen te implementeren, mits deze maatregelen worden onderhouden en daarvoor een vergoeding wordt verstrekt.	ZW-0401-3

Indiener verzoekt om duidelijkheid over de financiële middelen die beschikbaar worden gesteld voor extensieve landbouw in de overgangsgebieden rondom Natura-2000 gebieden.	ZW-0741-10
Indiener vindt het belangrijk dat er een nadere concretisering komt van de subsidiemogelijkheden voor agrariërs in de Overgangsgebieden N2000 rondom het Bunderbos (Par 6.3.6)	ZW-0238-131
Indiener vraagt wat de gevolgen zullen zijn voor lopende pachtcontracten indien er beperkingen worden gelegd op percelen.	ZW-0990-5
Indiener vraagt zich af hoe de kosten voor eventuele restricties in de overgangsgebieden rondom Natura2000 bekostigd gaan worden.	ZW-0239-9

Standpunt GS

Via de gebiedsprocessen en via subsidieregelingen (zoals het Programma Natuur) zullen middelen beschikbaar komen om in de overgangsgebieden maatregelen te treffen. Dit als aanvulling op de reguliere regelingen zoals het GLB en ANLB. Het uitwerken van maatregelen en financiering hiervan alsmede het opstarten van gebiedsprocessen zal in het kader van de uitvoering van het LOS plaatsvinden. Naar aanleiding hiervan de tekst in de ontwerp POVI aan te passen.

Voorstel aan PS

De zin:

“Het zijn gebieden waarin we een natuur- en watervriendelijke en milieuvriendelijke landbouw willen stimuleren, bijvoorbeeld met de inzet van middelen vanuit het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), het Deltaplan Hoge Zandgronden el (DHZ) en het agrarisch natuurbeheer (ANB) en overige rijksgelden (SPUK Natuur 1 en 2).”

aanpassen naar:

“Het zijn gebieden waarin we landbouwvormen willen stimuleren die rekening houdt met de opgaven voor natuur, landschap en water, bijvoorbeeld met de inzet van middelen vanuit het gemeenschappelijk landbouwbeleid G' (GLB), het Deltaplan Hoge Zandgronden Cf,' (DHZ) en het agrarisch natuurbeheer (ANB) en overige rijksgelden (SPUK Natuur 1 en 2).”

4.52 Overgangsgebieden- Gebiedsgerichte aanpak

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat het opnemen van generieke zones van 500 of 2000 meter rondom kwetsbare Natura 2000 gebieden geen recht doet aan de specifieke omstandigheden en aanwezige drukfactoren. Gebiedsgericht maatwerk bij voorkeur door een Gebiedsgerichte Aanpak biedt de meeste kans op gedragen oplossingen en doelbereik.	ZW-0877-6
Indiener stelt dat ondernemen met het oog op de toekomst voor hen onmogelijk wordt omdat niet kan worden overgegaan tot lange termijn	ZW-0896-14

investeringen als maatregelen pas na vaststelling van de definitieve POVI en via gebiedsprocessen worden bepaald.	
Indiener vraagt zich af hoe het gebiedsproces in de groen blauwe landbouwzone eruitziet, wie erbij betrokken worden, en of de maatregelen om de staat van het Natura2000 gebied te verbeteren gedwongen of vrijwillig zijn.	ZW-0269-3

Standpunt GS

Precieze begrenzing en bepaling van de maatregelen in de overgangsgebieden vindt plaats in het kader van gebiedsprocessen die door het LOS opgestart zullen worden. Het is daarbij duidelijk dat maatwerk en doelstapeling voorop staan mits dit leidt tot voldoende doelbereik. De precieze invulling van deze gebiedsprocessen kan naar gelang de kenmerken van het gebied verschillend zijn, evenals de te treffen maatregelen. De POVI kan niet treden in de uitvoerende aspecten en daarom wordt in de POVI ook verder geen uitspraak gedaan over deze uitvoering. Dit zal plaatsvinden binnen het LOS.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.53 Overgangsgebieden- Kaartfout onderaardse groeves

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt een locatie onderdeel te maken van de zone "Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura2000-gebieden". Het Natura2000-gebied rond coordinaten 180622, 315704 kent namelijk de status Primair landbouwgebied, maar ligt direct tegen het Natura2000-gebied Savelsbos aan.	ZW-1263-8
Indiener wijst op een ogenschijnlijke fout in de kaartlagen. Het gebied rond de coordinaten180622, 315704 maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Limburg, maar is in verband met de ondergrondse groeve wel N2000-gebied.	ZW-1263-9

Standpunt GS

De kaarten bevatten inderdaad een fout op dit punt. Abusievelijk zijn de overgangsgebieden onjuist begrenst op de locaties waar deze overlappen met onderaardse kalksteengroeven. Dit zal worden gerepareerd.

Voorstel aan PS

De betreffende kaartfout waar de inspreker op wijst repareren.

4.54 Overgangsgebieden- onderbouwing

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de aanduiding van 500 meter rondom Natura 2000-gebieden uit de kaarten wordt verwijderd totdat onderzoek aantoont dat een dergelijke zone noodzakelijk is.	ZW-0652-11 ZW-0680-15 ZW-0692-11
Indiener verzoekt dat deze gebiedsaanduidingen geen aanvullende beperkingen opleveren voor bestaande bedrijfsvoering en ontwikkelmogelijkheden, tenzij dit gebaseerd is op gebiedsonderzoek en overleg met de sector.	ZW-0574-4
De indiener wil aangeven dat een zone van 860 meter wel erg breed is om hier, op dit moment nog onbekende, toekomstige maatregelen te nemen. Indiener stelt aanpassingen voor in de zienswijze.	ZW-0564-12
Er wordt aangegeven dat er per gebied een ecologische onderbouwing is uitgewerkt en de begrenzing op basis van natuurlijke grenzen heeft plaats gevonden. Echter deze onderbouwing ontbreekt volgens indiener volledig in de POVI. Indiener acht de voorgestelde begrenzing veel te ruim en verzoekt daarom om deze terug te brengen naar 250 meter rondom het Natura 2000-gebied conform de voormalige Wet Ammoniak en Veehouderij.	ZW-0286-3
Er zijn grote overgangszones rondom natuurgebieden, tot wel 490 meter vanaf Natura 2000-gebieden. Indiener verzoekt om een nadere onderbouwing waarom hiervoor gekozen is.	ZW-0304-65
Gronden van de maatschap worden in de omgevingsvisie 2025 belast met beperkingen. Indiener vraagt zich af waar de door specialisten vastgestelde zone van 500m, gemeten uit de rand van een Natura 2000 natuurgebied op is gebaseerd?	ZW-0394-11
Indiener geeft aan dat de Bunkerhaven bij Maasbracht binnen deze zone ligt, maar dat onduidelijk is welke instrumenten zullen worden ingezet na vaststelling van de definitieve POVI. Er wordt verzocht om duidelijkheid over de consequenties voor het bedrijventerrein.	ZW-0188-25
Indiener geeft aan dat de 'overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden' en de uitbreiding van 'Ecologische verbindingszones' zorgwekkend zijn voor de bedrijfsvoering en vraagt om vaststelling op basis van bewezen nut en noodzaak.	ZW-0148-2
Indiener geeft aan dat het aanwijzen van een overgangsgebied onnodig is en dat onvoldoende bewezen is dat dit noodzakelijk is.	ZW-1386-5
Indiener geeft aan dat hij ten aanzien van de overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 gebieden de concrete maatregelen mist die gaan gelden in de toekomst.	ZW-0896-2
Indiener geeft aan dat in de omliggende gebieden van Natura2000 zijn de maatregelen onduidelijk en de toekomst van de percelen onzeker door veranderingen in inrichting en beheer.	ZW-0051-1
Indiener geeft aan dat op de kaart te zien is dat er een “overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden” is geïntroduceerd (zie ook §	ZW-0313-42

5.6.2). Indiener geeft aan dat het onduidelijk is welke parameters hieraan ten grondslag liggen. Op sommige plekken is te zien dat er voor een x-aantal meters is gekozen, op andere plekken is sprake van een heel gebied dat eronder valt. Verder toont de Groenblauwe Landbouwzone en het overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden veel overeenkomsten. Het overgangsgebied maakt deel uit van de Groenblauwe landbouwzone. Indiener verzoekt om hier duidelijkheid over te geven.	
Indiener geeft aan dat specifieke aandacht wordt gevraagd voor de overgangsgebieden rondom Natura 2000-gebieden, waar landbouw mogelijk blijft maar gestuurd wordt op extensivering, onder meer door inzet van agrarisch natuurbeheergelden. Indiener geeft aan dat de begrenzing van deze gebieden is gebaseerd op drie criteria: stikstofdepositie (binnen 500 meter), aanwezigheid van doelsoorten en ecologische samenhang, en hydrologische aspecten (tot 2 kilometer). Indiener geeft aan dat de ecologisch onderbouwde benadering wordt ondersteund, maar dat een transparante verantwoording en controleerbare kaarten nodig zijn om draagvlak en uitvoerbaarheid te waarborgen.	ZW-0317-183
Indiener geeft aan de bedrijfslocatie en huiskavel volledig zijn gelegen binnen een Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden. Een belangrijke opgave uit de Kaderrichtlijn Water (KRW) is het hydrologisch op orde brengen van de Natura 2000-gebieden, zodat hiermee wordt bijgedragen aan de duurzame instandhouding van deze gebieden. De te nemen maatregelen zullen naar verwachting voor een groot deel moeten worden genomen in de gebieden die rond de kwetsbare Natura 2000-gebieden zijn gelegen. Indiener geeft aan dat deze zone van 500 meter breed als zoekgebied rondom een Natura-2000 gebied wel erg ruim is om er toekomstige beperkingen op te leggen waarover nu nog niets is bekend.	ZW-0556-9
Indiener is het niet eens met begrenzing Overgangsgebied N2000	ZW-0317-243
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden op zijn percelen en vreest voor vergaande gebruiksbeperkingen zoals het gebruik van (kunst)meststoffen en gewasbestrijdingsmiddelen. Daarom vraagt indiener om een nadere toelichting in de POVI.	ZW-0724-2
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden op zijn percelen. De onderbouwing hiertoe ontbreekt in de POVI en de gehanteerde breedtes verschillen per gebied. Indiener acht de begrenzing te ruim en verzoekt de provincie om een herleidbare motivering per gebied.	ZW-0335-4
Indiener kan zich niet vinden in de begrenzing van de aanduiding Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden nabij de Groote Peel nu de onderbouwing hiervoor ontbreekt en verzoekt de provincie deze te beperken tot 250 meter rond het Natura 2000-gebied.	ZW-0316-4
Indiener kan zich niet vinden in de begrenzing van de aanduiding Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden op een perceel nu de onderbouwing hiervoor ontbreekt en verzoekt de provincie deze te beperken tot 250 meter rond het Natura 2000-gebied.	ZW-0720-5

Indiener kan zich niet vinden in de breedte van de Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden rond zijn huiskavel en verzoekt de provincie om deze aan te passen naar 250 meter, of een goede motivering voor de breedte ter plaatse.	ZW-0290-6
Indiener kan zich niet vinden in de ruime begrenzing van de Overgangszone rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden en vraagt om een ecologische onderbouwing van deze aanduiding en deze te verwijderen als deze onderbouwing niet gegeven kan worden. Verder verzoekt indiener de provincie concreet te maken wat met 'aangepast grondgebruik' in deze Overgangszone bedoeld of deze te verwijderen.	ZW-0707-5
Indiener maakt bezwaar tegen de ligging van de locatie Siebengewaldseweg 149 en 153 binnen de zone 'overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden' zonder duidelijke motivering in de Omgevingsvisie.	ZW-0499-1
Indiener maakt bezwaar tegen de ligging van het overgangsgebied Natura-2000	ZW-0798-8
Indiener merkt op dat de vaststelling van de zones gebaseerd lijken te zijn op bestaande bufferzones en infrastructuur, niet op bewezen hydrologische noodzaak.	ZW-0148-7
Indiener roept op om de begrenzing van de overgangsgebied N2000 pas in te tekenen nadat onderzoek heeft plaatsgevonden en de begrenzing is besproken met de stakeholders.	ZW-0877-21
Indiener stelt dat de ecologische onderbouwing inzake het Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden ontbreekt en verzoekt de provincie deze te verstrekken en daar waar deze niet onderbouwd kan worden, deze zone te verkleinen.	ZW-0320-6
Indiener stelt als een reactie op de Groenblauwe Landbouwzones het volgenfde. In het POVI staat geschreven dat er via de natuurdoelanalyses knelpunten in beeld zijn gebracht. Het is volgens indiener erg voorbarig om al een claim op de grond op relatief grote afstand te leggen op basis van deze eerste analyses.	ZW-0339-4 ZW-0341-4 ZW-0342-4
Indiener stelt dat de aanduiding Natura 2000-overgangsgebied met een straal van 500 meter onvoldoende is onderbouwd.	ZW-1455-13
Indiener stelt dat de aanwijzing van de bedrijfslocatie als groenblauwe landbouwzone en overgangsgebied Natura 2000 onvoldoende is onderbouwd en leidt tot rechts¬onzekerheid.	ZW-0574-3
Indiener stelt dat de afwegingen in de POVI geen recht doen aan de juridische uitspraak dat de kwaliteit van natuur niet mag verslechteren. Meer en grotere buffergebieden bieden geen enkele garantie dat die doelen ook daadwerkelijk gehaald worden!	ZW-1216-5
Indiener stelt dat de begrenzing van de groenblauwe landbouwzone rond Natura 2000-gebieden te ruim is en onvoldoende ecologisch onderbouwd.	ZW-0450-2
Indiener stelt dat de generieke zone van 500 meter rond Natura 2000-gebieden willekeurig is vastgesteld zonder onderbouwing en daardoor onuitvoerbaar is.	ZW-1071-16
Indiener stelt dat een heldere toelichting en afbakening van het overgangsgebied rondom Natura 2000-gebieden voorkomt onduidelijkheid in	ZW-1199-100

de uitvoering en waarborgt dat zowel bestaande als nieuwe gemeentelijke ontwikkelambities niet onbedoeld worden belemmerd en tegelijkertijd de doelstellingen voor de bescherming van kwetsbare gebieden gewaarborgd.	
Indiener stelt dat er in de POVI grote overgangszones rondom natuurgebieden zijn opgenomen, tot wel 490 meter vanaf Natura 2000-gebieden. Een nadere onderbouwing waarom hiervoor gekozen is, blijkt onvoldoende uit de POVI. Dit is echter wel noodzakelijk om te komen tot maatwerk.	ZW-0187-86 ZW-0207-80 ZW-0238-70 ZW-0253-84 ZW-0271-70 ZW-0314-70 ZW-1127-102
Indiener verzoekt dat de 500-meterzone rondom Natura 2000-gebieden van de kaart wordt verwijderd totdat onderzoek aantoont dat een dergelijke begrenzing noodzakelijk is.	ZW-0573-14
Indiener verzoekt dat de aanduiding van 500 meter rondom Natura 2000-gebieden uit de definitieve Omgevingsvisie wordt geschrapt totdat onderzoek aantoont dat een dergelijke zone noodzakelijk is.	ZW-0613-17
Indiener verzoekt dat de aanduiding van 500 meter rondom Natura 2000-gebieden uit de kaarten wordt verwijderd totdat onderzoek aantoont dat dit noodzakelijk is.	ZW-0681-11
Indiener verzoekt dat de generieke aanduiding van 500 meter rondom Natura 2000-gebieden wordt geschrapt totdat onderzoek aantoont dat dit noodzakelijk is.	ZW-0606-13
Indiener verzoekt de provincie om een goede motivering omtrent de benodigde breedte van de Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden.	ZW-0290-5 ZW-0346-3
Indiener verzoekt de provincie om goede onderbouwing van de benodigde breedte(s) van de Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden waarbij indiener de voorgestelde begrenzing te ruim acht en verzoekt om deze terug te brengen tot 250 meter.	ZW-0315-2
Indiener verzoekt om beleidszekerheid en maatwerk te bieden aan grondeigenaren nabij deze gebieden nabij Natura 2000, inclusief heldere kaders voor wat wel/niet mogelijk blijft.	ZW-1018-5
Indiener verzoekt om concrete maatregelen rondom de overbelasting met stikstof en vraagt om ecologische onderbouwing van de Groenblauwe landbouwzone.	ZW-1112-4
Indiener verzoekt om de 500 meter zone rond Natura-2000 gebieden te verwijderen totdat wetenschappelijk onderzoek de noodzaak daarvan aantoont.	ZW-1357-8
Indiener verzoekt om de zone van 500 meter rond Natura-2000 gebieden te verwijderen totdat onderzoek de noodzaak aantoont.	ZW-1300-8
Indiener verzoekt om duidelijke motivering van het nut en de noodzaak van generieke transitie-, stikstof- en Natura zones in relatie tot individuele bedrijfspercelen.	ZW-0603-3
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de indicatieve begrenzingen van overgangsgebieden rondom kwetsbare N2000-gebieden,	ZW-0833-1

verwevingsgebieden en groen-blauwe zones, met specifieke aandacht voor perceelsniveau en gevolgen voor bedrijfsvoering.	
Indiener verzoekt om een toelichting inzake de consequenties van de ontwerpzonering en bepalingen voor de gebieden met 'overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000 gebieden' en de 'ecologische verbindingszone'.	ZW-0986-2
Indiener verzoekt om het aangepast grondgebruik bij overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden concreet te maken of te verwijderen uit het plan.	ZW-1159-8 ZW-1213-19
Indiener verzoekt om in de toelichting bij de POVI een goede onderbouwing op te nemen van de benodigde breedtes van de overgangsgebieden rond zijn percelen zodat voor cliënt herleidbaar is waar de breedte van deze gebieden, in dit geval specifiek de Maasduinen, op gebaseerd is.	ZW-0286-4
Indiener verzoekt om in de toelichting op de POVI expliciet aan te geven wat de status en werking van het overgangsgebied rondom Natura 2000-gebieden is.	ZW-1199-98
Indiener verzoekt om overgangszones rondom Natura 2000 gebieden te baseren op actuele natuurdoelanalyses in plaats van generieke buffers.	ZW-0167-1
Indiener vraagt om concreet aan te geven wat het overgangsgebied rond Natura 2000 concreet betekent voor bestaande bedrijven	ZW-1102-9
Indiener vraagt om een onderbouwing voor de afstand van 500 meter overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000 gebieden en de invloed van landbouwactiviteiten op de Natura 2000-gebieden.	ZW-1143-16
Indiener vraagt waarop een overgangsgebied van 500 meter vanaf de rand van een natura 2000 gebied is gebaseerd.	ZW-0713-12 ZW-1177-13
Indiener vraagt zich af waar de intekening van overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 gebieden op is gebaseerd.	ZW-0468-1
Indiener vraagt zich af waarom de overgangszone van 500 meter rondom kwetsbare Natura 2000 gebieden naar buiten toe wordt opgelegd en niet binnen de kwetsbare Natura 2000 gebieden. Wie garandeert dat deze zones niet nog verder naar buiten zullen verschuiven in de toekomst en dat percelen die nu aangeduid worden als primaire landbouw in de toekomst niet ook in moeilijkheden komen.	ZW-1177-21
Indiener vraagt zich af waarom er geen wetenschappelijk onderzoek ten grondslag ligt aan de afmeting van 500 meter voor overgangsgebieden rondom Natura-2000 gebieden.	ZW-0741-9
Indiener vraagt zich af waarom het gebied "platveld" niet tot overgangsgebied Natura 2000 ingetekend is.	ZW-0809-4
Indiener vraagt zich af welke eisen worden gesteld aan de overgangsgebieden van Natura 2000 naar verwevingsgebieden.	ZW-1224-2
Indiener vreest beperkingen in gebruik van perceel gelegen in overgangszone natura 2000 (bijlage 8) en verzoekt onderbouwing voor de gekozen breedte van deze overgangszone.	ZW-0545-18
Indiener vreest voor gebruiksbeperkingen van zijn percelen als gevolg van aanduiding Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden.	ZW-0671-3 ZW-0704-2

Er wordt gevraagd om een onderbouwing van de benodigde breedtes van de overgangsgebieden en een aanpassing van de breedte naar 250 meter.	
Indieners stellen dat de omvang van overgangsgebieden rondom Natura 2000, met een straal van 500 meter, willekeurig is vastgesteld en niet berust op onderzoek. Indiener verzoekt deze zones te verwijderen zolang er geen onderbouwing beschikbaar is.	ZW-1356-12
mbt 5.6.2: Om duidelijkheid te geven dat hier in de toekomst maatregelen zijn te verwachten die kunnen leiden tot gevolgen voor het grondgebruik, zoals hogere grondwaterstanden, zijn deze gebieden rond de kwetsbare Natura 2000-gebieden als onderdeel van de Groenblauwe landbouwzone in deze. indiener maakt de opmerking dat : waaruit blijkt dit? Vooringenomen standpunt. Als je duidelijkheid wil geven, ben dan transparant waarom dit te verwachten is.	ZW-1242-19
Onze agrarische bedrijfslocatie ligt volgens de Ontwerpvisie geheel binnen diverse gebiedsaanduidingen, waaronder de ‘Groenblauwe landbouwzone’, het ‘Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden’ en meerdere andere overlappende aanduidingen. Hierdoor is het voor indiener onduidelijk welke regels en beperkingen van toepassing zijn. Indiener raakt als ondernemer het overzicht kwijt.	ZW-1143-4
Op dit moment liggen alle gronden van indiener binnen het Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden van het Natura 2000-gebied de Maasduinen. In § 5.6.2 wordt aangegeven dat binnen deze overgangsgebieden maatregelen gericht op onder andere systeemherstel binnen Natura 2000-gebieden genomen gaan worden. In de omgevingsvisie wordt volgens indiener nu niet benoemd hoe bedrijven die hinder, of mogelijk zelfs bedrijfsschade, gaan ondervinden van deze zonering hierin gecompenseerd gaan worden. Indiener verzoekt dan ook om dit nader toe te lichten in de omgevingsvisie.	ZW-0286-6
Ter plaatse van de huiskavel van indiener zijn de gronden gelegen in het overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden van de Maasduinen. De omschrijving van de beoogde maatregelen tot herstel van het Natura 2000-gebied staan uiterst vaag omschreven. Indiener vreest dat dit zal leiden tot aanzienlijke beperkingen voor zijn bedrijfsvoering en verzoekt om een concrete beschrijving van de beoorde maatregelen.	ZW-0286-2
Zonder onderbouwde analyse van de daadwerkelijke invloed van landbouwactiviteiten op de Natura 2000-gebieden is het aanwijzen van een generieke 500-meterzone volgens indiener ondoelmatig en onuitvoerbaar. Zolang gedegen onderzoek ontbreekt, zou deze zone volgens indiener niet als uitgangspunt in de visie mogen worden opgenomen.	ZW-0463-11
Indiener geeft aan dat de beperkingen in Natura 2000-overgangszones investeringen en planning voor de melkveehouderij bemoeilijken.	ZW-0822-5

Zienswijze

Indiener geeft aan dat op de kaart een “overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden” is geïntroduceerd, maar dat onduidelijk is welke parameters hieraan ten grondslag

liggen. Indiener geeft aan dat dit overgangsgebied veel overlap vertoont met de groenblauwe landbouwzone en verzoekt om duidelijkheid.

Indiener					
ZW-0278-55	ZW-0166-45	ZW-0196-73	ZW-0237-35	ZW-0240-40	ZW-0241-35
ZW-0242-45	ZW-0317-55	ZW-1236-40	ZW-1473-35	ZW-1479-87	ZW-0186-55
ZW-0224-49					

Standpunt GS

De overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden hebben tot doel het voldoen aan de Vogel- en Habitatrichtlijn (beschermen van soorten en habitattypen), en het tegengaan van verslechtering door drukfactoren aan te pakken bijvoorbeeld het reduceren van stikstofdepositie en het nemen van (hydrologische) systeemherstelmaatregelen. Per Natura 2000-gebied is op basis van deze opgaven bekeken hoe het overgangsgebied begrensd dient te worden. Recente onderzoeken van de WUR en de UvA geven aan dat lokaal depositiebeleid alleen efficiënt is binnen een afstand van ca. 500 m. van natuurgebieden. Voor diezelfde 500 meter is door ecologen beoordeeld of deze grens tegemoet komt aan bescherming van specifieke soorten en habitattypen. In het geval van een vereiste hydrologische bufferzone kan deze afstand 1 tot 2 km behelzen. De overgangsgebieden maken per definitie als kaartlaag deel uit van de groenblauwe landbouwzone. Definitieve begrenzing is maatwerk en zal via gebiedsprocessen en verdere onderzoeken vastgesteld worden. Dit geldt ook voor de te treffen maatregelen. De overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden zijn door het rijk onderkend als een categorie gebieden waar de uitbreiding van agrarisch natuurbeheer met structurele Agrarische Natuurbeheergelden kan landen. Het is derhalve van belang deze gebieden te duiden en handhaven.

Voorstel aan PS

Kaarten Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden handhaven en verduidelijkende teksten in POVI opnemen in hoofdstuk Zonering en hoofdstuk Natuur.

De zinnen:
“We stellen per Natura 2000-gebied overgangsgebieden vast in verband met ofwel de opgave voor hydrologisch systeemherstel ofwel het doelbereik voor soorten en habitattypen, waarbij stikstof een belangrijke drukfactor is. Per gebied is daarmee de ecologisch onderbouwing uitgangspunt, waarbij tevens rekening wordt gehouden met natuurlijke grenzen. Voor maatregelen met betrekking tot stikstof kiezen we voor een gedifferentieerde aanpak per gebied. Onderzoek en een daarop gebaseerd gebiedsproces zullen duidelijk maken welke instrumenten ingezet moeten worden in deze gebieden en zullen de begrenzing van de gebieden nader bepalen.”

aanpassen naar:

“We stellen per Natura 2000-gebied overgangsgebieden vast in verband met de opgave voor soorten en habitattypen. Daarbij zijn de hydrologie (verdroging en waterkwaliteit) en stikstof de belangrijkste drukfactoren die de ligging van de overgangsgebieden bepalen. Per gebied is daarmee de ecologisch onderbouwing uitgangspunt, waarbij tevens rekening wordt gehouden met natuurlijke grenzen, de drukfactoren en de abiotische omstandigheden.

Voor het oplossen van de drukfactoren kiezen we in de overgangsgebieden voor maatwerkmaatregelen die per gebied kunnen verschillen. Onderzoek en een daarop gebaseerd gebiedsproces kunnen leiden tot het aanscherpen van de begrenzing van de overgangsgebieden en zullen duidelijk maken welke maatregelen en instrumenten ingezet moeten worden. In ... (LINK Bijlage uitleg kaarten) is uitgelegd hoe de begrenzing van elk van de kaartlagen van de Groenblauwe landbouwzone is bepaald."

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af waarom generieke buffers en een zone van 500 m worden aangeduid zonder actuele natuurdoelanalyses.	

Standpunt GS

De overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden hebben tot doel het voldoen aan de Vogel- en Habitatrichtlijn (beschermen van soorten en habitattypen), en het tegengaan van verslechtering door drukfactoren aan te pakken bijvoorbeeld het reduceren van stikstofdepositie en het nemen van (hydrologische) systeemherstelmaatregelen. Per Natura 2000-gebied is op basis van deze opgaven bekeken hoe het overgangsgebied begrensd dient te worden. In het geval van een vereiste hydrologische bufferzone kan deze afstand 1 tot 2 km behelzen. Definitieve begrenzing is maatwerk en zal via gebiedsprocessen en verdere onderzoeken vastgesteld worden. Naar aanleiding hiervan de tekst van de POVI te verduidelijken.

Voorstel aan PS

Zin:
"De begrenzing is vooralsnog vastgesteld door per Natura 2000-gebied vast te stellen welke afstand nodig is in verband met ofwel de hydrologische opgave ofwel het doelbereik voor soorten en habitattypen (waarbij stikstof een belangrijke drukfactor is). Per gebied is daarmee de ecologische onderbouwing uitgangspunt geweest, waarbij tevens rekening is gehouden met natuurlijke grenzen."

aanpassen naar:

"Per kwetsbaar Natura 2000-gebied zijn overgangsgebieden vastgesteld in verband met de opgave voor soorten en habitattypen. Daarbij zijn de hydrologie (verdroging en waterkwaliteit) en stikstof de belangrijkste drukfactoren die de ligging van de overgangsgebieden bepalen. Per gebied is daarmee de ecologisch onderbouwing uitgangspunt, waarbij tevens rekening wordt gehouden met natuurlijke grenzen, de drukfactoren en de abiotische omstandigheden. In ... (LINK) is uitgelegd hoe de begrenzing van elk van de kaartlagen van de Groenblauwe landbouwzone is bepaald.

En de zin:
"Aan de hand van een nadere inhoudelijke verkenning en gesprekken met gemeenten zal de precieze begrenzing van deze gebieden nader worden bepaald. Na vaststelling van de definitieve POVI zal in gebiedsprocessen worden bepaald welke instrumenten in deze gebieden worden ingezet."

aanpassen naar:

“Voor het oplossen van de drukfactoren kiezen we in de overgangsgebieden voor maatwerkmaatregelen die per gebied kunnen verschillen. Onderzoek en een daarop gebaseerd gebiedsproces kunnen leiden tot het aanscherpen van de begrenzing van de overgangsgebieden en zullen duidelijk maken welke maatregelen en instrumenten ingezet moeten worden.”

4.55 Overgangsgebieden- Overlap met kernen

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat er een gebiedsaanwijzing/zone 'Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden' op de kaart is opgenomen van ongeveer 500 meter rondom de Natura 2000-gebieden. Indiener geeft aan dat het onduidelijk is hoe de gevolgen hiervan binnen zowel het groen en het stedelijk weefsel te interpreteren zijn en welke rol vanuit de provincie hierin te verwachten is. In Brunssum betreft het de zone van ca. 500 meter rondom de Brunssumerheide, die het zuidelijke deel van de wijk Langeberg en het zuidelijke deel van de Oostflank beslaat.	ZW-0160-66
Indiener constateert dat grote gedeelten van de zonering ‘Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 – gebieden’ 'Landelijke kernen’ en/of ‘Verwevingsgebieden’ beslaan. Zo valt het gebied voor een groot gedeelte over de bestaande kern Voerendaal-Kunrade en Ubachsberg binnen de gemeente Voerendaal. Zie hiertoe figuur 1 en figuur 2. op pagina 2. Een zelfde constatering geldt voor de buurtschappen Colmont en Weustenrade. Uit de visie blijkt niet duidelijk welke instructieregels uiteindelijk gaan gelden binnen deze gebieden. De doelstellingen van deze verschillende zoneringen die over elkaar liggen conflicteren met elkaar en uit de toelichting behorende bij de POVI blijkt onduidelijk hoe deze zoneringen zich tot elkaar verhouden en welke zonering uiteindelijk leidend is. Indiener verzoekt u te waarborgen dat ruimtelijke ontwikkelingen binnen bestaande ‘Landelijke kernen’ niet verder beperkt worden door het hanteren van een overlappende aanduiding in de vorm van ‘Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 – gebieden’ en de zonering ‘Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 – gebieden’ over de kern Voerendaal-Kunrade, Ubachsberg en de buurtschappen Weustenrade en Colmont (bestaand bebouwd gebied) te laten vervallen.	ZW-0206-3
Indiener geeft aan dat er overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden zijn ingetekend. Indiener signaleert dat deze overgangsgebieden liggen over bestaande kernen, en vraagt wat dit betekent.	ZW-1473-188
Indiener stelt dat op dit moment onvoldoende duidelijk is wat de beleidsmatige en juridische status van de overgangszone rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden is en op welke manier, deze zone als toetsingskader wordt gehanteerd bij ruimtelijke initiatieven binnen bestaand stedelijk gebied.	ZW-1199-96

Indiener verzoekt om binnenstedelijke ruimtelijke ontwikkelingen niet verder te beperken middels eventuele instructieregels die gekoppeld worden aan de kaartlaag ‘Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000 – gebieden’.	ZW-0206-4
Indiener verzoekt om de begrenzing van het overgangsgebied rondom Natura 2000-gebieden te herzien en te beperken tot gebieden buiten het bestaand stedelijk gebied, waarbij ook rekening wordt gehouden met uitbreidingen zoals het bedrijventerrein Abdissenbosch.	ZW-1199-97
Indiener verzoekt om duidelijk te maken dat de aanduiding overgangsgebied rondom Natura 2000-gebieden geen aanvullende beperkingen oplevert voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen het bestaand stedelijk gebied, op bedrijventerreinen én voor uitbreidingen daarvan, mits deze passen binnen het geldende gemeentelijke en provinciale beleid.	ZW-1199-99
Indiener vraagt naar de gevolgen van de aanduiding van overgangsgebieden in artikel 6.5.3 voor de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden in de dorpen Ospeldijk en Nederweert-Eind, zowel in kansen als beperkingen.	ZW-0196-87
Indiener vraagt zich af wat het betekent voor de bewoners van het dorp dat hun woning in de dorpskern valt onder overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden.	ZW-0447-1
lndiener constateert dat in de ontwerp-POV| de aanduiding 'overgangszone rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden' is opgenomen. Deze zone is bedoeld als beschermende buffer rond ecologisch of hydrologisch kwetsbare gebieden, zoals Natura 2000-gebieden, beekdalen en drinkwaterbeschermingszones. Indiener stelt dat in de praktijk echter blijkt dat deze zone in Landgraaf ruim is ingetekend, waardoor ook delen van het bestaand stedelijk gebied en functies zoals woonwijken, werklocaties, bedrijventerreinen en maatschappelijke voorzieningen binnen de overgangszone vallen. Indiener vindt dat onwenselijk. Indiener stelt dat de aanduiding geen extra belemmeringen mag opleveren voor stedelijke ontwikkelingen die binnen bestaand stedelijk gebied vallen of voor logische uitbreidingen daarvan. De brede afbakening zoals die nu is opgenomen, kan er volgens de indiener toe leiden dat op zichzelf passende ontwikkelingen - zoals woningbouw, herstructurering, uitbreiding van bedrijventerreinen of verduurzaming van wijken - als strijdig worden aangemerkt met het beleid. Indiener stelt dat daarmee de uitvoerbaarheid van gemeentelijk en regionaal beleid onnodig onder druk komt te staan.	ZW-1199-95
lndiener stelt dat de aanduiding 'overgangszone rondom kwetsbare Natura 2O00-gebieden' te ruim is ingetekend waardoor ook delen van het bestaand stedelijk gebied binnen de overgangszone vallen. Indiener stelt dat de aanduiding geen extra belemmeringen mag opleveren voor stedelijke ontwikkelingen die binnen bestaand stedelijk gebied vallen of voor logische uitbreidingen daarvan. Indiener verzoekt om de begrenzing van de overgangszone te herzien en te beperken tot gebieden buiten het bestaand stedelijk gebied, waarbij ook rekening wordt gehouden met uitbreidingen zoals het bedrijventerrein Abdissenbosch. Verder verzoekt indiener om in de toelichting op de POVI expliciet aan te geven wat de status en werking van	ZW-1199-106

deze zone is. Tot slot verzoekt indiener om duidelijk te maken dat de aanduiding geen aanvullende beperkingen oplevert voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen het bestaand stedelijk gebied, op bedrijventerreinen én voor uitbreidingen daarvan, mits deze passen binnen het geldende gemeentelijke en provinciale beleid.	
Op kaart. Indiener verzoekt om het overgangsgebied rondom Natura 2000 niet over de Landelijke kernen en het Stedelijk gebied heen te tekenen. Evenals niet over de Biesenhof en het parkeerterrein (en de uitbreiding ervan).	ZW-0302-80

Standpunt GS

Hoewel het lokaal in kernen ook het nodig kan zijn om maatregelen te nemen om de effecten op N2000 gebieden te verminderen of weg te nemen (bv infiltratie van regenwater), worden overgangsgebieden afgeknipt op de grenzen van de bebouwingskernen.

Voorstel aan PS

De begrenzing van de overgangsgebieden te wijzigen om overlap tussen de overgangsgebieden en bebouwingskernen te vermijden.

4.56 Overgangsgebieden- Stikstofuitstoot (inzichten)

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het steeds meer duidelijk wordt dat N-uitstoot veel dichter bij de bedrijven plaatsvindt dan in de modellen	ZW-0433-3
Indiener stelt dat veranderde inzichten rondom N-uitstoot onvoldoende zijn meegenomen in het toewijzen van de overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000.	ZW-0431-1

Standpunt GS

Bij het begrenzen van de overgangsgebieden is onder andere gekeken naar het onderzoek van de UvA, waaruit volgt dat tot minimaal 500 m depositie toegewezen kan worden aan specifieke bronnen. Derhalve zijn overgangsgebieden op deze breedte gedimensioneerd, tenzij er bv hydrologische argumenten zijn om een bredere zone te begrenzen. In het kader van gebiedsprocessen zal de begrenzing van de overgangsgebieden nader worden bezien.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.57 Overgangsgebieden- vergroten/ uitbreiden

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor de aanwijzing van de betreffend zone tot groen blauwe landschapszone-ecologische verbindingszone of overgangsgebied/ bufferzone rondom de kwetsbare natura 2000 gebieden.	ZW-1069-9
Indiener stelt dat er overgangsgebieden missen rondom het Natura 2000 gebied Oeffelter Meent, mogelijk speelt dit ook nog op andere plaatsen aan de Provinciegrens.	ZW-0186-136

Standpunt GS

De begrenzing van de GBLZ, waaronder de overgangsgebieden is gebaseerd op inhoudelijke onderbouwde kaartlagen. Deze lagen zien nu niet toe op het bufferen of beschermen van N2000 gebieden in het buitenland of in andere provincies. Indien ander bevoegde gezagen, zoals buurlanden of buurprovincies daar goed onderbouwd om vragen zullen we nader bezien of het nodig is om voor de specifieke N2000 gebieden aan de andere zijde van de provinciegrens ook een overgangsgebied te hanteren. Het gebied is overigens wel begrenst als GBLZ, maar met name als "Natte laagte" en "Beekdal".

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat vergroting van het gebied rond de Maas in Zuid-Limburg als Natuurnetwerk Limburg of Groenblauwe Mantel een logische ondersteuning zou zijn voor het nabijgelegen Natura2000-gebied.	ZW-0541-2

Standpunt GS

Het aanbrengen van een GBLZ begrenzing heeft geen effect op de luchtvervuiling vanuit het buitenland waar de inspreker zich zorgen om maakt. Het instrument GBLZ is daarvoor niet geschikt.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.58 Overige drukfactoren

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij de algemene opgave een opsomming wordt gegeven die deels overlappend is, maar uitputtend lijkt te zijn maar dat dit niet is. Belangrijke factoren zoals stikstofdepositie en waterkwantiteit/-kwaliteit worden genoemd, maar ontbreken ook een aantal drukfactoren	ZW-0313-41

zoals geluid, licht, verontreiniging en recreatieve druk. Indiener verzoekt deze toe te voegen	
Indiener geeft aan dat de opsomming van de algemene opgave met betrekking tot natuur en landschap deels overlappend en onvolledig is; belangrijke drukfactoren zoals geluid, licht, verontreiniging en recreatieve druk ontbreken.	ZW-0241-123

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de algemene opgave een deels overlappende en niet-uitputtende opsomming bevat, waarbij drukfactoren zoals geluid, licht, verontreiniging en recreatieve druk ontbreken. Indiener verzoekt deze toe te voegen.

Indiener					
ZW-0166-44	ZW-0186-54	ZW-0196-72	ZW-0224-48	ZW-0237-34	ZW-0240-39
ZW-0242-43	ZW-0278-54	ZW-0317-54	ZW-1236-39	ZW-1473-34	ZW-1479-86

Standpunt GS

Het klopt dat er meer drukfactoren zijn dan dat in H5 Natuur, genoemd worden. De POVI heeft als functie om het ruimtelijk beleid op provinciaal niveau te duiden. We zien dat dan ook niet als rol van de POVI om uitputtend te zijn op het gebied van drukfactoren. Daar zijn andere programma's voor, zoals het provinciaal Natuurprogramma en de N2000 beheerplannen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.59 Provinciaal belang natuur vs agrofoodsector

Zienswijze
Indiener geeft aan dat het provinciaal belang te eenzijdig lijkt te steunen op de agrofoodsector, terwijl natuurherstel, biodiversiteit en waterkwaliteit ook onderdeel zouden moeten zijn.

Indiener					
ZW-0166-83	ZW-0186-92	ZW-0224-87	ZW-0237-73	ZW-0240-78	ZW-0241-73
ZW-0242-89	ZW-0278-93	ZW-0317-93	ZW-1236-78	ZW-1473-73	ZW-1479-125

Standpunt GS

De suggestie dat de provincie eenzijdig het belang van de agrofoodsector dient is onjuist. Juist in deze POVI is de keuze gemaakt om natuurgebieden beter te beschermen. Een voorbeeld daarvan zijn de overgangsgebieden die als buffer voor de N2000 moeten gaan werken, en die daarmee ook bijdragen aan natuurherstel, biodiversiteit en waterkwaliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.60 Regionaal landschap

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat gevraagd wordt wat wordt verstaan onder Regionaal Landschap en verzoekt dit nader te beschrijven	ZW-0313-40
Indiener vraagt om een definitie van het begrip 'Regionaal Landschap' en een beschrijving van het doel, de werking en de relatie met andere instrumenten en begrippen.	ZW-0196-71

Zienswijze
Indiener geeft aan dat onduidelijk is wat wordt verstaan onder ‘Regionaal Landschap’ en verzoekt dit nader te beschrijven.

Indiener					
ZW-0166-47	ZW-0186-57	ZW-0224-51	ZW-0237-37	ZW-0240-42	ZW-0317-57
ZW-1473-37	ZW-1479-89	ZW-1236-42	ZW-0278-57		

Standpunt GS

Zoals aangegeven in de ontwerp-POVI ondersteunen wij het proces van de regio’s en gebiedspartners om de Nationale Parken Maasduinen, Meinweg en De Groote Peel te transformeren tot regionale landschappen. In de praktijk betekent dit dat de regio's en gebiedspartners samenwerken vanuit een groter gebied dan alleen het door het Rijk formeel begrensde nationaal park en tevens vanuit een bredere agenda. In de Maasduinen noemt men deze samenwerking het Regionaal Landschap De Maasduinen zoals ook vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst. In de Meinweg heet dit Nationaal park de Meinweg 'samenwerking Limburgse Maasterrassen'. In Nationaal Park De Groote Peel is nog geen nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor een groter samenwerkingsgebied opgesteld.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.61 Soortenbescherming

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om struiken en bomen langs provinciale wegen om en om te snoeien in plaats van al het groen aan beide zijden van de weg tegelijkertijd. Dit om de levensomstandigheden voor dieren in stand te houden.	ZW-0310-1

Standpunt GS

Het goed en evenwichtig beheren van groen langs wegen is zeker belangrijk. We nemen dit advies dan ook mee. Maar het is niet een onderwerp waar deze POVI op toeziet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.62 Stellen van regels voor natuurbescherming

Zienswijze	Indiener
Indiener roept de provincie op om onevenwichtigheid in de behandeling van verschillende functies – zoals landbouw versus recreatie en logistiek – recht te trekken door uniforme, ecologisch verantwoorde toetsingskaders te hanteren.	ZW-0306-14
Indiener roept de provincie op om te garanderen dat vergunningverlening daadwerkelijk begrensd wordt op basis van ecologische randvoorwaarden, en dat economische belangen geen doorslag mogen geven bij toetsing van natuurimpact.	ZW-0306-13
Indiener roept op om onevenwichtigheid in de behandeling van verschillende functies – zoals landbouw versus recreatie en logistiek – recht te trekken door uniforme, ecologisch verantwoorde toetsingskaders te hanteren.	ZW-0297-12
Indiener verzoek provincie haar rol te pakken op het gebied van toezicht en handhaving op natuurwetgeving	ZW-0978-13
Indiener verzoekt bindende afspraken te maken, bijvoorbeeld in beleidsregels of convenanten, met TenneT en andere partijen over verantwoord groenbeheer, herplantplicht en het behoud van biodiversiteit bij energie-infrastructuur.	ZW-0923-12
Indiener verzoekt dat het groen in Limburg, en in het bijzonder rond Brachterbeek, beter wordt beschermd door een integraal en structureel provinciaal beleid.	ZW-0923-25
Indiener verzoekt om activiteiten in het hart van Natura2000-gebieden te vermijden om de aanwezige natuurwaarden te beschermen en aantasting en verstoring te vermijden.	ZW-0754-6
Indiener verzoekt om onevenwichtigheid in de behandeling van verschillende functies, zoals landbouw versus recreatie en logistiek - recht te trekken door uniforme, ecologische verantwoorde toetsingskaders te hanteren.	ZW-1422-15
Indiener verzoekt onevenwichtigheid in de behandeling van verschillende functies – zoals landbouw versus recreatie en logistiek – recht te trekken door uniforme, ecologisch verantwoorde toetsingskaders te hanteren. Het beleid moet gericht zijn op ecologische herstel en het borgen van een gezonde fysieke leefomgeving, niet op het legitimeren van economische groeibeloften die gepaard gaan met verdere aantasting van natuurwaarden. Wat niet kan, moet simpelweg niet worden toegestaan – ook niet onder druk van marktpartijen of ontwikkelaars. De natuur en het landschap zijn geen onderhandelingsinstrument, maar publieke waarden die bescherming verdienen.	ZW-0299-21

Standpunt GS

De omgevingswet zorgt voor bescherming van natuur en bossen. Deze bescherming is over het algemeen strikt ecologisch te toetsen en beschermt daarmee N2000 /VHR waarden. Er zijn dan ook geen verschillen qua afweging tussen verschillende sectoren. Afweging tegen economische belangen kan slechts in het geval van dwingende redenen van openbaar belang en het ontbreken van alternatieven. Deze wettelijke bepalingen staan boven de POVI. Via de omgevingsverordening is een aanvullende bescherming van het NNL geregeld. Het samenspel van wet en verordening zorgt voor een adequate bescherming van de natuur. Via controles in het veld, bijvoorbeeld door onze toezichthouders en groene brigade wordt naleving van de regels geborgd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt waarom het deel direct achter de tuin een zwaar beschermde status krijgt, welke natuurwaarde dit gebied heeft, en welke maatregelen worden genomen om de natuur daar te verbeteren.	ZW-0496-8

Standpunt GS

Het deel direct achter de tuin in heeft de status van "Overgangsgebied" en dient derhalve vooral als buffering tegen ongewenste ontwikkelingen die effecten kunnen hebben op het N2000-gebied Swalmdal. Dit betekent overigens niet dat er niets mag in dit gebied. Wel moet er goed rekening gehouden worden met de bescherming van het Swalmdal in dit gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.63 Stikstofbeleid

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat Nederland strenge stikstofregels heeft aangenomen, waardoor milieuclubs de overheid onder druk zetten.	ZW-0059-7

Standpunt GS

De regelgeving van het Rijk ten aanzien van stikstof staat in deze Omgevingsvisie niet ter discussie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat ambitie en koers voor natuurontwikkeling in de provincie ontbreken. Indiener geeft aan dat de tekst blijft hangen in algemeenheden en tegenstrijdigheden, met weinig concrete uitspraken over de opgave en aanpak. Indiener maakt zich zorgen of de provincie daadwerkelijk werk wil maken van de natuuropgave en verzoekt met een heldere ambitie te komen waarmee Limburg van het slot kan worden gehaald.	ZW-0166-42

Standpunt GS

De POVI is een document op visie-niveau. Concrete uitwerking van het natuurbeleid wordt gedaan in het provinciaal Natuurprogramma. Uitwerking van een programma hoe van het stikstofslot gekomen kan worden, is gedaan in het LOS.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de stikstofaanpak te snel en te sectoraal is, waardoor samenhang en participatie ontbreken. De processen zijn lastig in samenhang te beoordelen en men vraagt om betere participatie en samenwerking	ZW-0224-135

Standpunt GS

De stikstofaanpak is een gelaagde aanpak. Het Rijk neemt een aantal maatregelen, zoals opkoopregelingen. De provincie heeft ook haar eigen maatregelen.
Deze komen samen in het LOS. Bij de verdere uitwerking van maatregelen van het LOS en de uitvoering daarvan zal gebiedsgericht de samenwerking en participatie worden gezocht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in de beschrijving van de opgaven voor natuur en landschap er wat aan moet worden gedaan voor natuur & biodiversiteit, Natura2000, stikstof, klimaatadaptatie, etc. Als er bijvoorbeeld wordt beschreven dat er iets moet gebeuren, moet er ook worden beschreven en waar nodig herstelmaatregelen worden genomen. Dit sluit niet aan bij de laatste alinea waar natuur als concurrent wordt weggezet. Natuurherstel is de katalysator om Nederland van het slot te krijgen en ruimte te creëren voor andere ontwikkelingen. Zonder systeemherstel blijft het "pleisters plakken".	ZW-0242-7

Standpunt GS

In het LOS wordt beschreven wat gedaan moet worden om de natuur te herstellen en de stikstofemissie te verminderen.

De ruimtelijke concurrentie is er wel, omdat niet alleen de bestaande natuur verbeterd moet worden, maar er is, bijvoorbeeld voor de realisatie van het NNL ook extra ruimte nodig voor natuur. Het staat daarbij niet ter discussie dat natuurherstel nodig is om ruimte voor ontwikkelingen te creëren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat de POVI te veel inzet op regulering en opkoop door de overheid. Zet meer in op stimulering van de verduurzaming van de land- en tuinbouw. Dat betekent ruimte voor innovaties in de richting van emissiearm, natuurinclusief, precisielandbouw of andere vormen van landbouw zoals biologische landbouw. We missen hierin het instrument doelsturing. Dit is een effectief middel en maakt ondernemers zelf verantwoordelijk om te werken aan de afgesproken doelen. Ook een juiste invulling van de Agrarische Blijversaanpak zoals mede op initiatief de Provincie Limburg is opgesteld, kan hier een bijdrage aan leveren.	ZW-0877-7

Standpunt GS

We zetten in op een integrale oplossing om de stikstofproblematiek op te lossen. Waar dat kan doen we dit zonder opkoop en regulering. Zoals het LOS beschrijft zullen we in de gebieden streven naar maatwerkoplossingen, waarbij doelsturing een rol kan spelen. De provincie erkent de positieve bijdrage van biologische landbouw aan bodemkwaliteit, natuur en duurzaamheid en beschouwt deze bedrijfsvorm als passend en waardevol in meerdere zones, waaronder het primair landbouwgebied en de groenblauwe landbouwzone, mits de landbouwactiviteiten aansluiten bij de maatschappelijke doelen en draagkracht van het gebied. Het provinciaal beleid is gebiedsgericht. Het type landbouw dat mogelijk is, wordt mede bepaald door de zonering en de opgaven per gebied. Structurele (financiële) stimulering, omschakelvergoedingen of prijsgaranties zijn primair belegd bij het Rijk, maar de provincie ondersteunt ondernemers via maatwerk in begeleiding, kennisdeling, investeringsregelingen uit onder andere het GLB-NSP, en de in ontwikkeling zijnde Blijversaanpak. Functievernieuwing en verduurzaming worden gestimuleerd, waarbij expliciete aandacht is voor het toekomstperspectief van biologische bedrijven. Ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen en pesticiden volgt de provincie het nationale kader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de afwegingen in de POVI geen recht doen aan de juridische uitspraak dat de kwaliteit van natuur niet mag verslechteren. Meer en grotere buffergebieden bieden geen enkele garantie dat die doelen ook daadwerkelijk gehaald worden!	ZW-1395-5 ZW-1417-26

Standpunt GS

Per Natura-2000 gebied zal met het Limburgs Offensief Stikstof een geborgd maatregelenpakket worden vastgesteld voor geborgde emissiereductie en natuurherstel. De overgangsgebieden rondom de Natura 2000-gebieden zijn daar een onderdeel van. Het maatregelenpakket is gericht op het tegengaan van verslechtering van de natuur, om uiteindelijk de instandhoudingsdoelen te realiseren. Bij de samenstelling van het maatregelenpakker worden de effecten van het maatregelenpakket dan ook ecologisch beoordeeld op het tegengaan van verslechtering. De uiteindelijke omvang van de overgangsgebieden en de uiteindelijk regulering worden vastgelegd door gebiedsgerichte aanpassingen van de Omgevingsverordening. Dit is mogelijk op het moment dat de (effecten van de) maatregelen goed onderbouwd zijn en er financiële middelen beschikbaar zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat overgangsgebieden zonder flankerend beleid op voorhand belemmerend is. Aangezien hier in de toekomst maatregelen zijn te verwachten die kunnen leiden tot gevolgen voor het grondgebruik – zoals regels omtrent gewasbeschermingsmiddelen of meststoffen, hogere grondwaterstanden en vernatting. Verlagen van de stikstofdepositie door (generieke) bronmaatregelen en doelsturing (mogelijk intrekken latente ruimte) is hierbij op basis van jurisprudentie zonder te nemen Besluit onrechtmatig. Voorsorteren op maatregelen met betrekking tot stikstof voor een gedifferentieerde aanpak per gebied is ongepast. Onderzoek en een daarop gebaseerd gebiedsproces en nog nader te bepalen begrenzing van gebieden zijn prematuur.	ZW-1404-7

Standpunt GS

De overgangsgebieden zijn nu voorlopig aangegeven in de POVI. Het Limburgs Offensief Stikstof benoemt een breed pakket aan generieke én gebiedsgerichte maatregelen. In het LOS wordt ook aangekondigd dat , na gebiedsgerichte onderbouwing, aanvullende beperkingen kunnen gaan gelden voor zaken als het gebruik van dierlijke mest en kunstmest, gewasbescherming, beregening en drainage in overgangsgebieden. Op basis van de gebiedsgerichte onderzoeken en gebiedsprocessen zullen per natura 2000-gebied de precieze maatregelpakketten worden bepaald en ook de precieze grenzen van de overgangsgebieden waar deze maatregelen gaan gelden. Dit wordt vertaald in nadere regels in de verordening.

Voorstel aan PS

De ontwerp-POVI paragraaf 5.3.4. (geborgde aanpak stikstof) aan te vullen met: Het Programma LOS (dat gericht is op stikstofreductie en natuurherstel) benoemt een breed pakket aan mogelijke generieke én gebiedsgerichte maatregelen. Die maatregelen lopen uiteen van bijvoorbeeld natuurherstel, (vrijwillige) bedrijfsbeëindiging, provinciaal grondbeleid, landinrichting, voortzetting en aanscherping van de provinciale stalregeling, agrarisch natuurbeheer tot hydrologische maatregelen (bv peilverhoging).

In het Programma LOS wordt ook aangekondigd dat, na onderbouwing, aanvullende beperkingen kunnen gaan gelden voor zaken als het gebruik van dierlijke mest en kunstmest, gewasbescherming, beregening en drainage in overgangsgebieden; zodra dit gebiedsgericht onderbouwd is, en rekening houdend met haalbaarheid en betaalbaarheid (waaronder middelen voor nadeelcompensatie) en met reële termijnen waarbinnen sectoren zich kunnen aanpassen. Op basis van gebiedsgerichte onderzoeken en gebiedsprocessen zullen per Natura 2000-gebied de precieze maatregelpakketten worden bepaald en ook de precieze grenzen van de overgangsgebieden waar deze maatregelen gaan gelden. Dit wordt vertaald in nadere regels in de verordening.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de uitstoot van stikstof op het terrein van Zevenellen te verbieden of op te vangen bij de bron en ergens anders naar te vervoeren.	ZW-0135-2

Standpunt GS

Voor Zevenellen gelden dezelfde stikstofregels als voor andere locaties. Die komen er op neer dat de stikstofuitstoot geen negatieve effecten mogen veroorzaken op N2000 gebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af waarom de landbouw veel moet inleveren terwijl industrieterreinen en luchtvaartterreinen buiten beschouwing blijven.	ZW-0931-1

Standpunt GS

Stikstofemissiereductie is een complexe en brede opgave die een aanpak vergt die breder gaat dan maatregelen voor de landbouw. Als Provincie willen wij dat iedere sector hieraan - naar evenredigheid van de emissies - een bijdrage levert.
Het gaat naast landbouw dan ook om industrie, de mobiliteitssector en de woning- en utiliteitsbouw. Met flankerend beleid zetten we erop in dat ook deze sectoren bijdragen aan de stikstofemissiereductie. Dit is opgenomen in het Limburgs Offensief Stikstof.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener waardeert de constatering dat WML m.b.t. stikstof een uitzonderingspositie zou moeten krijgen bij de aanleg van assets en infrastructuur.	ZW-1369-5

Standpunt GS

Een duurzame drinkwatervoorziening is van groot openbaar belang. Er is echter geen sprake van een generieke vrijstelling. De VHR en de Omgevingswet laten wel toe dat "bij onstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang", een project wel mag doorgaan, maar dan moet dit wel gecompenseerd worden. Kortom, het is geen uitzonderingsmogelijkheid, maar een basisbepaling in de wet, ook de "ADC-toets" genoemd.

Voorstel aan PS

Aanpassing van de tekst Ontwerp-POVI te verduidelijking van de toepassing van de "ADC-toets". Daarnaast kunnen regels voor stikstofemissie een belemmering vormen bij de instandhouding van bestaande en de aanleg van nieuwe winningen of leidingen. In veel gevallen kunnen werkwijzen worden genateerd zonder stikstofemissie. Als dat niet kan, dan bezien we of een dergelijk project gebruik kan maken van de zogenaamde ADC-toets. Deze behelst dat "bij onstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang", afgeweken kan worden van de natuurwetgeving. Voorwaarde hierbij is dat er sprake is van compensatie van de aangetaste of verloren gegane natuurwaarden.

Zienswijze	Indiener
Indiener waardeert de mogelijke uitzonderingspositie die Provincie Limburg stelt als WML geen werkwijze zonder stikstofemissie kan hanteren. Indiener verzoekt om hiervoor het verband te leggen met de maatregelen zoals die in het concept-programma Limburgs Offensief Stikstof (LOS) zijn opgenomen.	ZW-1369-52

Standpunt GS

Op het moment dat de regels voor stikstofemissie een belemmering vormen bij de instandhouding van bestaande en de aanleg van nieuwe winningen of leidingen en er geen werkwijze kan worden gehanteerd zonder stikstofemissie, zal gebruik gemaakt kunnen worden van de zogenaamde ADC-toets, aangezien er sprake is van een groot openbaar belang. Daarmee zal er sprake moeten zijn van compensatie van aangetaste of verloren gegane natuurwaarden. Met het LOS willen we komen tot een geborgd maatregelenpakket voor stikstofreductie en natuurherstel. Met dit geborgd maatregelenpakket is het per Natura-2000 gebied straks weer mogelijk om te salderen met stikstofruimte die vrijkomt bij een andere gestopte activiteit (mitigerende maatregel). Dan is aantoonbaar dat deze mitigerende maatregel niet aanvullend nodig is voor de natuur.
Met het geborgd maatregelenpakket kan dan met andere woorden invulling geven aan het additionaliteitsvereiste. Tot dat moment is uitvoering van projecten ten behoeve van de drinkwatervoorziening - vanuit het groot openbaar belang - mogelijk, mits dit wordt gecompenseerd.

Voorstel aan PS

Ten aanzien van de zienswijze een verband te leggen met de maatregelen van het concept-programma LOS hoeft de tekst van de POVI niet te worden aangepast.

4.64 Stikstofbeleid- (niet) focusgebieden en N2000 -prioritering

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er maatregelen per Natura 2000-gebied worden genomen om stikstofdepositie te verminderen. Er wordt verzocht om ook maatregelen te nemen voor kwetsbare en waardevolle natuurgebieden buiten de Natura 2000-gebieden, zoals Heelderpeel, Tuspeel en Beegderheide in de gemeente Maasgouw.	ZW-0188-23

Standpunt GS

De genoemde gebieden zijn meegenomen in de aanvraag in het kader van het Programma Natuur bij het Rijk. In 2026 zal er een subsidieregeling beschikbaar komen voor natuurherstel waar deze gebieden ook in mee zijn genomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op om de economische belangen van de regio mee te nemen in de integrale afweging, om gebiedsgericht te werken aan stikstofruimte en om in het LOS de versterking van de natuur van het Savelsbos en de Pietersberg te prioriteren voor de voor de BMHC en andere maatschappelijke opgeven in Maastricht en regio	ZW-1038-4

Standpunt GS

Hoewel de genoemde natuurgebieden geen focusgebied zijn in het kader van het LOS, zal er wil via subsidieregelingen en andere instrumenten wel aandacht zijn voor het natuurherstel in en om deze gebieden. Dit zal bijdragen aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat en daarmee aan de economische belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt de vraag wat er gaat gebeuren met stikstof in het LOS? Geen enkel focusgebied ligt in Parkstad. Wat gaat er gebeuren binnen het POVI voor de andere ((niet focus) N2000 gebieden om invulling te geven aan de stikstofopgaven?	ZW-1164-22

Standpunt GS

Het klopt dat er geen focusgebieden zijn aangewezen in de Parkstad.

Dat wil niet zeggen dat er niets gebeurd. VIa subsidieregelingen en andere instrumenten kan in de natuurgebieden in de Parkstad wel gewerkt worden aan natuurherstel en daarmee aan het oplossen van het stikstofprobleem.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.65 Stikstofbeleid- actief stimuleren & faciliteren op natuur en stikstof

Zienswijze
Indiener vraagt op welke wijze de provincie actief gaat stimuleren en faciliteren op thema's als natuur en stikstof.

Indiener					
ZW-0166-91	ZW-0237-81	ZW-0240-86	ZW-0241-81	ZW-0278-102	ZW-0317-101
ZW-1236-86	ZW-1473-81	ZW-1479-133			

Standpunt GS

Met verschillende (rijks)regelingen stimuleren en ondersteunen we natuur(herstel) en stikstofreductie. Met extra rijksmiddelen voor Agrarisch Natuurbeheer willen we de bestaande Limburgse aanpak voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer verder uitbreiden. We willen dit vooral inzetten in de Groenblauwe landbouwzone. Daarnaast intensiveren we de ondersteuning van agrarische 'blijvers' voor verduurzaming, innovatie en perspectief, onder meer met de 'Agrarische Blijversaanpak Limburg'. We stimuleren via generieke regelingen en/of via gebiedsgericht maatwerk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de provincie in het verleden bewust geen actieve procesrol heeft gehanteerd bij natuur- en stikstofthema's en vraagt hoe de provincie dit in de toekomst gaat stimuleren en faciliteren.	ZW-0242-95

Standpunt GS

Het beeld dat de provincie in het verleden geen actieve rol heeft gepakt herkennen wij niet. We waren, zijn en blijven actief om het natuur- en stikstofdossier verder te helpen en op te lossen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.66 Stikstofbeleid- duidelijk aanpak stikstofproblematiek

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat door de korte doorlooptijd de samenhang ontbreekt en er alleen sectoraal naar de aanpak van stikstof en de agrarische sector wordt gekeken.	ZW-1236-130
Indiener verzoekt om de maatregelen rondom de overbelasting met stikstof concreet te maken óf te verwijderen uit de POVI.	ZW-0320-5
Indiener verzoekt om de maatregelen rondom de overbelasting met stikstof concreet te maken of te verwijderen uit het plan, omdat de belofte niet is nagekomen om gelijktijdig door veehouders een keuze te laten maken tussen vrijwillig stoppen, verplaatsen, innoveren of aanvullende maatregelen. Volgens de indiener zijn inmiddels de vrijwillige verplaatsingsregelingen en innovatieregeling gesloten. Daarnaast stelt de indiener ook dat de verplaatsingsregeling nog open staat, maar de aanvullende maatregelen, waarop in de POVI op gezinspeeld wordt nog volstrekt onbekend zijn.	ZW-1159-9 ZW-1213-20
Indiener verzoekt om de maatregelen rondom overbelasting mbt stikstof concreet te maken of te verwijderen	ZW-1087-6
Indiener verzoekt om meer duidelijkheid over hoe de Provincie, samen met alle bij deze problematiek betrokken partijen tot oplossingen zal komen ten aanzien van de stikstofproblematiek zodat de vergunningverlening weer op gang komt. Indiener vraagt zich af of dit mogelijk is door gebiedsgericht te beoordelen of processen op gang kunnen komen om ook de stikstofproblematiek het hoofd te bieden. Indiener vraagt zich af welke rol de belanghebbenden in deze gebiedsprocessen zullen hebben. Hoe ziet de geborgde aanpak eruit en is een planning bekend met betrekking tot de uitvoering van de geborgde aanpak? Kunnen de aanwezige bedrijven die nog niet volledig zijn gelegaliseerd als gevolg van de PAS-problematiek alsnog worden gelegaliseerd? Welke prioriteit geeft de Provincie hieraan en gaat de provincie in overleg met de belanghebbenden gebiedsprocessen op gang brengen?	ZW-0866-10 ZW-0875-10
Indiener vraagt om de maatregelen met betrekking tot de overbelasting met stikstof concreet te maken of te verwijderen uit de POVI	ZW-1385-4

Zienswijze
Indiener wil meer duidelijkheid over de aanpak van de stikstofproblematiek. Vragen daarbij zijn onder meer: Hoe ziet de geborgde aanpak eruit en is er een planning bekend? Gaat de Provincie gebiedsprocessen op gang brengen? Welke rol hebben de belanghebbenden daarin?

Kunnen de aanwezige bedrijven die nog niet volledig zijn gelegaliseerd a.g.v. de PAS-problematiek alsnog worden gelegaliseerd? Welke prioriteit geeft de Provincie hieraan?

Indiener					
ZW-0712-8	ZW-0727-8	ZW-0731-8	ZW-0751-8	ZW-0752-8	ZW-0755-8
ZW-0756-8	ZW-0758-8	ZW-0759-8	ZW-0760-8	ZW-0817-8	ZW-0829-8
ZW-0861-8	ZW-0863-8	ZW-0864-8	ZW-0887-8	ZW-0964-8	ZW-0965-8
ZW-0968-8	ZW-0969-8	ZW-0970-8	ZW-0971-8	ZW-1015-8	ZW-1019-8
ZW-1021-8	ZW-1022-8	ZW-1024-8	ZW-1026-8	ZW-1028-9	ZW-1030-9
ZW-1031-8	ZW-1032-8	ZW-1034-8	ZW-1068-8	ZW-1109-8	ZW-1123-8
ZW-1124-8	ZW-1138-8	ZW-1256-8	ZW-1333-10	ZW-1354-8	ZW-1373-8
ZW-1431-8	ZW-1468-8				

Standpunt GS

Op 23 september heeft GS het Limburgs Offensief Stikstof (LOS) vastgesteld. Een aanpak voor emissiereductie van stikstof en herstel van de natuur, waterkwaliteit en -kwantiteit in en om Limburgse Natura 2000-gebieden. Met deze aanpak willen we komen tot een geborgd maatregelenpakket ten behoeve van de natuur en om vergunningverlening van het slot te krijgen. Het gaat om een samenhangend pakket van tien generieke maatregelen - voor heel Limburg of voor specifieke gebieden - en een voorzet voor 21 gebiedsgerichte maatregelenpakketten voor de overbelaste Natura 2000-gebieden. Dit wordt met een gebiedsgerichte onderbouwing en in gebiedsprocessen samen met gemeenten, waterschap, (agrarische) ondernemers, grondeigenaren, TBO's en maatschappelijke organisaties verder uitgewerkt. In de gebiedsgerichte aanpak willen we naast een 'basisinzet' voor alle gebieden een 'versnelde, extra inzet' voor vier 'focusgebieden' De Peelvenen, Sarsven en de Banen, Maasduinen en Geuldal-Mergelland. De basisinzet bestaat uit uitvoering van de Natura 2000-(beheer)activiteiten, realisatie van de verplichte areaaluitbreiding in het Natuurnetwerk Nederland, de doorvertaling van generieke maatregelen (denk aan gebiedsgerichte uitwerking van de zondering) en het benutten van meekoppelkansen. Voor de vier focusgebieden kiest de Provincie voor een veel pro-actievere rol en zal deze gebieden voorrang geven bij de besteding van de beschikbare middelen, instrumenten en capaciteit. We kiezen in deze gebieden voor een sterkere provinciale regie op gebiedsprocessen en gebiedsprojecten die ene samenhangende uitvoering van natuurherstel, hydrologische condities én verdere verduurzaming van de landbouw ondersteunen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.67 Stikstofbeleid- Impact op Vlaamse natuurgebieden

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de impact van stikstofdeposities op Vlaamse N2000-gebieden nader te onderzoeken, gezien de recent striktere kritische depositiewaardes in Vlaanderen.	ZW-0725-2

Indiener verzoekt om de mogelijke impact op Vlaams grondgebied, waaronder stikstofdepositities, in rekening te nemen bij de verdere fasen van het proces.	ZW-0725-1

Standpunt GS

Op 10 juni 2025 is op het bestuurlijk overleg tussen de Nederlandse en Vlaamse grensprovincies, het Rijk en het Gewest het 'Afsprakenkader vergunningverlening en dossieruitwisseling' goedgekeurd. Dit afsprakenkader is aanvullend op de eerdere afspraken over het uitwisselen van vergunningaanvragen op basis van het Verdrag van Espoo en Aarhus met betrekking op alle milieueffecten. In het afsprakenkader zijn ook afspraken opgenomen tussen het Ministerie van LVVN en het Departement Omgeving over data en monitoring. Deze zijn al gedeeltelijk geïmplementeerd. Door de uitwisseling van gegevens bestaat er meer inzicht in de herkomst van depositie op de Nederlandse en Vlaamse natuurgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.68 Stikstofbeleid- Participatieproces gemeenten LOS en POVI

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de doorlooptijd van het LOS te kort is om de aanpak goed te doorgronden en vraagt om betere participatie en samenwerking met gemeenten om de integraliteit tussen LOS en POVI te waarborgen.	ZW-0242-102
Indiener geeft aan dat Gedeputeerde Staten, naast het proces rondom de POVI, ook bezig zijn met het opstellen en vaststellen van het Limburgs Offensief Stikstof (LOS). Vergelijkbaar met de POVI verloopt dit proces erg snel en is er in het beginstadium weinig geparticipeerd met de gemeenten. Na de sonderende behandeling in de Provinciale Staten van 23 mei zoekt de provincie meer verbinding met de verschillende partners en regio's. Door de snelheid en complexiteit van beide processen is het echter lastig om de samenhang en status tussen de verschillende stukken te beoordelen. Complexer wordt het doordat in beide stukken wordt verwezen naar de nadere uitwerking van regels in de provinciale omgevingsverordening. Indiener geeft aan dat, net als bij de POVI, in het LOS lijkt te worden gekozen voor scherpe keuzes en een overheersing van generiek beleid en generieke maatregelen. Het oog voor het gebied en de lopende gebiedsprocessen is echter van groot belang, zowel voor de toekomstbestendigheid van gebieden nabij Natura 2000-gebieden als voor draagvlak in deze gebieden.	ZW-0278-158
Indiener geeft aan dat het Limburgs Offensief Stikstof (LOS) parallel loopt aan de POVI, maar dat het hoge tempo afstemming en samenhang tussen beide bemoeilijkt. Indiener vraagt om betere participatie en samenwerking	ZW-0237-145

met gemeente te zoeken om de integraliteit tussen beide trajecten te waarborgen.	
Indiener roept de provincie op om een koppeling te leggen tussen (concept) LOS en POVI. In het concept LOS komt de intregrale benadering van de POVI niet terug.	ZW-1038-3

Standpunt GS

Na de sonderende behandeling van het Limburgs Offensief Stikstof (LOS) en voor de vaststelling van het LOS op 23 oktober is het participatieproces intensief opgepakt met alle partijen die deelnemen aan de Plattelandscoalitie, waaronder LLTB, LAJK, NMF, TBO's en gemeenten. Daarbij is nadrukkelijk ook veel aandacht besteed aan de integraliteit en samenhang met de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.69 Stikstofbeleid- Rekenmodellen

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de modellen die gebruikt worden om N-emissies te berekenen onbetrouwbaar en niet relevant zijn.	ZW-0339-2 ZW-0340-2 ZW-0341-2 ZW-0342-2

Standpunt GS

De landelijk gebruikte modellen om N-emissies en N-deposities te berekenen zijn wettelijk voorgeschreven en staan in de Omgevingsvisie niet ter discussie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.70 Stikstofbeleid- Vergunningsproces

Zienswijze	Indiener
De indiener ziet het belang van de geborgde aanpak stikstof en de daaraan gekoppelde maatregelen. De indiener stelt dat deze aanpak wel gevolgen heeft op het vestigingsklimaat en in het bijzonder op het verstrekken van natuurvergunningen aan nieuwe initiatieven. Alle nieuwe initiatieven met grote en marginale stikstofimpact worden thans namelijk hetzelfde behandeld en moeten dezelfde procedure doorlopen. De indiener verzoekt daarom een uitzonderingspositie voor initiatieven die een zeer kleine, niet in betekenende mate (NIBM) bijdrage aan de stikstofdepositie hebben en	ZW-0198-40

zodoende een versnelde vergunningsprocedure kunnen doorlopen om hiermee ook tijdig voor Limburg relevante ontwikkelingen daadwerkelijk te realiseren.

Standpunt GS

We begrijpen de oproep ten aanzien van de vergunningverlening. Het LOS moet een basis gaan bieden om gewenste ontwikkelingen, groot of klein, weer te kunnen vergunnen. Het verstrekken van een individuele uitzonderingspositie is niet mogelijk. Wel bezien wij of we generiek, binnen de kaders van de wet en de jurisprudentie, een oplossing kunnen vinden voor heel kleine belastingen en/of kleine tijdelijke belastingen. De POVI is echter niet het instrument om dit te regelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.71 Stikstofbeleid- LOS

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat gebiedsgerichte maatregelen uit het LOS zouden moeten prevaleren boven de gestelde generieke maatregelen. Bijvoorbeeld: in nader in te stellen bufferzones worden beperkingen gesteld aan het grondgebruik. Dit kan in strijd zijn met wat gebiedsgericht al in uitvoering is, terwijl een integrale benadering van natuurverbetering juist positief kan uitpakken. In zulke zones kan extensivering en het behoud of de uitbreiding van grasland de hydrologische omstandigheden verbeteren en daarmee de natuur ten goede komen. Indiener roept op om prioriteit te geven aan de gebiedsgerichte maatregelen.	ZW-0278-159

Standpunt GS

We zien de oproep om gebiedsgerichte maatregelen prioriteit te geven als ondersteuning van het beleid van het LOS en de overgangsgebieden, en de gebiedsprocessen die aan de basis van de uitvoering moeten gaan liggen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.72 Vermeende kaartfouten

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in het Ontwerp diverse aanduidingen aangebracht zijn die indieners plannen belemmeren, zoals Natuurnetwerk Limburg, hellingen,	ZW-0056-2

steile hellingen, en glastuinbouwgebieden, die niet overeenkomen met de situatie.

Standpunt GS

Het Natuurnetwerk is qua begrenzing niet gewijzigd ten opzichte van de vorige POVI. De onderliggende kaarten van de groenblauwe landbouwzone zijn gebaseerd op de geomorfologie van het gebied, en leveren daarmee niet direct beperkingen op, anders dan een motiveringsplicht in geval er ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden. De uitsluiting van glastuinbouw komt voort uit de systematiek die moet voorkomen dat op ongewenste plaatsen glastuinbouw ontstaat, daarom wordt dit overal, met uitzondering van de ontwikkelingsgebieden voor glastuinbouw, uitgesloten.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.73 Verordening

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij de zin "De milieubelastende activiteit 'dierenblijf' mag per 1 januari 2030 geen grotere ammoniakemissie per dier toestaan dan de maximale toestaande emissie die is opgenomen in de omgevingsverordening" ook aangeven dat hier bij onbillijkheid van overwegende aard van kan worden afgeweken, zoals in de huidige omgevingsverordening.	ZW-0313-110

Standpunt GS

Het is altijd mogelijk om onderbouwd, en na besluit van ons college af te wijken van de omgevingsverordening. Dit maakt deel uit van de omgevingsverordening. Het past niet bij het detailniveau van de omgevingsvisie, om hierin alle uitzonderingen te benoemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het in de groenblauwe landbouwzone en de voorgestelde overgangsgebieden rondom kwetsbare Natuur 2000-gebieden mogelijk zou moeten zijn om nieuwvestiging duurzame landbouw toe te staan wanneer deze bijdraagt aan de instandhoudingsdoelstellingen en de biodiversiteitsopgave. Aangezien dit van belang kan zijn om oude cultuurlandschappen in deze gebieden te behouden, moeten dergelijke argumenten meegenomen worden in de motiveringstoets.	ZW-0242-46

Standpunt GS

De Groenblauwe landbouwzone maakt landbouw niet onmogelijk. Landbouw passend bij de aard van het gebied kan hier zeker plaatsvinden en ook nieuw vestigen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat opvatting over natuurcompensatie vrij cryptisch is omschreven en het onduidelijk is wat de werkwijze betekent voor de gemeente. Dit geldt ook voor een motivatie-en compensatieplicht in de groenblauwe landbouwzone. Indiener vraagt om duidelijkheid te scheppen over rol als bevoegd gezag en verwachtingen van de lokale overheid.	ZW-0242-44

Standpunt GS

De uitwerking van dit beleid vindt plaats in de omgevingsverordening. In dat kader zal de gevraagde duidelijkheid worden gegeven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het volgende: Stimuleer actief, stel instrumentarium en financiering beschikbaar, veranker beleid in duidelijke regels in de Omgevingsverordening en geef de aanpak van drukfactoren een plek in de gebiedsprocessen	ZW-0978-9

Standpunt GS

De oproep van de inspreker past bij de voorziene werkwijze in het LOS, met dien verstande dat we alleen kiezen voor regelgeving in de omgevingsverordening als dat echt niet anders kan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in de tekst van hoofdstuk 3.4.3 "kunnen nog wel van toepassing zijn" aan te passen naar "zijn en blijven onverkort van toepassing".	ZW-1263-1

Standpunt GS

Het principe dat onderliggende lagen van de groenblauwe landbouwzone van toepassing zijn wordt gehandhaafd.
Het woord "kunnen" in deze zin slaat vooral op het feit dat er onder de verwevingsgebieden ook nog andere lagen kunnen liggen. Dit is echter niet overal zo.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt dat in de omgevingsverordening het volgende wordt vastgelegd: dat gemeenten verplicht worden om gesubsidieerde landschapselementen op te nemen in het omgevingsplan. Hierbij vraagt indiener twee zaken. 1. Een uitbreiding van paragraaf 4.6.4 van het omgevingsbeleid. 2. Een uitwerking van de rolverdeling tussen provincie en gemeenten.	ZW-1035-15

Standpunt GS
We kiezen er nu niet voor om landschapselementen verplicht in het omgevingsplan op te nemen. We voorzien dat dit mogelijk een extra drempel opwerpt voor initiatiefnemers die nieuwe landschapselementen willen aanleggen, waardoor het beleid om groenblauwe dooradering te realiseren achter kan blijven.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt: Artikel 8.2 van de Omgevingsverordening Limburg moet worden uitgebreid zodat ook externe effecten van activiteiten buiten het NNL kunnen worden meegewogen bij vergunningverlening en planvorming. Indiener doet een voorstel hoe dit in de POVI geformuleerd kan worden (pag 6)	ZW-1035-19

Standpunt GS
De motiveringsplicht voor de kaartlagen van de groenblauwe landbouwzone houdt onder meer in dat gemotiveerd dient te worden hoe negatieve effecten op het NNL worden voorkomen. Voor zones rondom andere delen van de NNL gaan we niet mee met de wens voor verbreding van deze externe werking op het NNL. We denken dat door de ruimtelijke bescherming van het NNL, door goed natuurbeheer en door natuurherstelmaatregelen in voldoende mate wordt voorzien in het behoud van de kwaliteit en oppervlakte van het NNL.
Voorts profiteert het NNL ook van generieke maatregelen die tbv N2000 gebieden worden genomen, zoals de reductie van stikstof.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.74 Windturbines bedreigen natuurgebieden

Zienswijze	Indiener
De indiener benadrukt dat de zoekgebieden liggen in een groencorridor tussen Natura 2000-gebieden, met wettelijk beschermde dassenburchten. Windturbines zouden deze corridor verstoren, wat in strijd is met Europese natuurwetgeving.	ZW-0044-3
De indiener heeft bezwaar tegen het zoekgebied EN_Zoekgebieden_wind #240 omdat het gelegen is nabij natuurpark Maasduinen en windturbines een groot gevaar vormen voor de vleermuizen, die er leven.	ZW-0066-3
Indiener geeft aan dat de aanwezigheid van windturbines nabij natuurcompensatiegebied De Breidberg het doel van deze compensatie ondermijnt.	ZW-0105-8
Indiener geeft aan dat De Breidberg en Driestruik belangrijke natuur- en wandelgebieden zijn die door windturbines ernstig worden aangetast.	ZW-0128-10 ZW-0130-10
Indiener geeft aan dat de geplande windturbines in t Hanik leiden tot vogelsterfte en het sterven van zeldzame, beschermde vleermuizen.	ZW-1129-4
Indiener geeft aan dat de ontwikkeling van een grensoverschrijdend nationaal park, waaronder de uitbreiding van Nationaal Park De Meinweg naar de Duitse zijde, door de aanwezigheid van windturbines zou worden ondermijnd.	ZW-0848-4
Indiener geeft aan dat de ontwikkeling van windturbines in de Beegderheide en Hornerheide onwenselijk is vanwege aantasting van de ecologie, inclusief foerageer routes van vleermuizen, beschermde vogelsoorten en verlies van leefgebied en rustplaatsen voor diverse beschermde diersoorten.	ZW-0284-1
Indiener geeft aan dat de 'passende beoordeling' niet onderzoekt hoe windmolens de natuurlijke kenmerken van nabijgelegen Natura 2000-gebieden aantasten.	ZW-0130-12
Indiener geeft aan dat de plaatsing van windturbines in het gebied oostelijk van Roermond, met name op het Wolfsplateau in de gemeente Roerdalen, uiterst ongewenst is omwille van ligging bij Duitse Natura 2000-gebieden en verzoekt om dit gebied als "uitsluitingsgebied" aan te wijzen. Hierbij wordt tevens verwezen naar een eerder standpunt uit 2016 van Natuur en Milieufederatie Limburg. Tot slot zijn gesprekken lopende over de ontwikkeling van een grensoverschrijdend nationaalpark in dit gebied.	ZW-1464-2
Indiener geeft aan dat de plaatsing van windturbines in het gebied ten oosten van Roermond, met name op het Wolfsplateau in de gemeente Roerdalen, en in de grensgebieden van de gemeente Roermond en Reuver onwenselijk is vanwege de nabijheid van Duitse Natura-2000- en andere natuurgebieden.	ZW-0848-2
Indiener geeft aan dat de realisatie van windturbines in de zoekgebieden rondom Melick ernstige ecologische risico’s met zich meebrengt, waaronder verstoring van beschermde flora en fauna en obstakels voor de West-Europese trekroute van de Europese kraanvogels (Rode Lijst).	ZW-1105-2

Indiener geeft aan dat diverse wettelijk beschermde soorten zoals knoflookpad, zandhagedis, rugstreeppad, das, vos, ree en diverse vogelsoorten risico lopen door de aanwezigheid van windturbines.	ZW-0128-4 ZW-0130-4
Indiener geeft aan dat diverse wettelijk beschermde soorten, zoals de knoflookpad, zandhagedis, rugstreeppad, das, vos, ree en diverse vogelsoorten, risico lopen door de aanwezigheid van windturbines in de zoekgebieden.	ZW-0105-7
Indiener geeft aan dat er een conflict bestaat tussen windturbineplannen in het gebied van Echt-Susteren en het natuurgebied 'Im Eiländchen' en verzoekt om af te zien van windturbines nabij dit gebied.	ZW-1464-4
Indiener geeft aan dat er een vogelbeschermingsgebied en Natura 2000 gebied nabij t Hanik liggen, waardoor de locatie ongeschikt is voor een windpark.	ZW-1129-9
Indiener geeft aan dat er hoge insectensterfte zal zijn door de geplande windturbines in t Hanik.	ZW-1129-5
Indiener geeft aan dat het natuurcompensatiegebied De Breidberg wordt ondermijnd door windturbines in de nabijheid.	ZW-0130-5
Indiener geeft aan dat windmolens als overlastgevend en schadelijk voor de natuur, zoals voor vogels, kunnen worden ervaren.	ZW-0479-1
Indiener geeft aan dat windturbines een gevaar vormen voor de ingekorven vleermuis en andere fauna, zoals roof- en trekvogels, in het gebied.	ZW-0392-2
Indiener geeft aan dat windturbines in en in de nabijheid van zoekgebied 20 een risico vormen voor broed- en rustgebieden van soorten zoals rugstreeppadden, bijeneters, kraanvogels, vossen, en reeën.	ZW-0266-4
Indiener geeft aan dat windturbines in het gebied oostelijk van Roermond de plannen voor een binationalen Nationalpark zouden kunnen verstoren en daarom zeer ongewenst zijn. Indiener verwijst daarnaast naar het document "Standpunt over windenergie van de Natuur- en Milieufederatie Limburg uit 2016." Ook hierin werd een plaatsing van windturbines in het gebied ten oosten van Roermond uitgesloten. Verder dient voor de locatie van windturbines ook rekening gehouden te worden met de ontwikkeling van Nationaalpark Meinweg op zowel Duits als Nederlands grondgebied.	ZW-1070-3
Indiener geeft aan dat windturbines nabij natuurreservaat Breehei onwenselijk zijn vanwege risico's voor flora, fauna en waterwinning.	ZW-0929-2
Indiener stelt dat de aanleg en exploitatie van windturbines extra stikstofuitstoot met zich meebrengt, wat nadelig is voor al overbelaste Natura-2000 gebieden in de omgeving	ZW-0034-9
Indiener stelt dat de locatie van zoekgebied 21 onverenigbaar is met de ecologische doelstellingen en juridische bescherming van de meinweg	ZW-0035-10
Indiener stelt dat de Natura-2000 gebieden kwetsbare systemen herbergen die ernstig verstoord kunnen raken door de aanleg en exploitatie van windturbines	ZW-0034-3
Indiener stelt dat grootschalige energieopwekking negatieve effecten heeft op natuur en biodiversiteit, waaronder vliegroutes van vleermuizen en vogels (inclusief beschermde soorten).	ZW-0131-5

Indiener stelt dat her toestaan van windturbines in de directe nabijheid van natuurcompensatiegebied De Breidberg het doel van de natuurcompensatie ondermijnt	ZW-0034-5
Indiener stelt dat in de beoordeling niet is onderzocht in hoeverre de aanleg van windmolens in en om zoekgebied 20 en 21 leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van nabijgelegen natura-2000 gebieden	ZW-0034-12
Indiener stelt dat in en rond de zoekgebieden wettelijk beschermde soorten voorkomen, zoals overvliegende vogels die risico lopen op aanvaring met turbinebladen	ZW-0034-4
Indiener stelt dat nabij Natura 2000-gebieden en andere beschermde natuur meer terughoudendheid moet worden betracht.	ZW-0469-18
Indiener stelt dat windturbines aantoonbaar risico vormen voor het Peelgebied (Natura 2000 gebied) door aanvaring en verstoring van migratieroutes van vogels, vleermuizen en insecten	ZW-0267-5
Indiener stelt dat windturbines een direct risico vormen op aanvaringen, verstoring van broed- en rustgebieden en versnippering van leefgebieden van soorten	ZW-0035-6
Indiener stelt dat zoekgebied 20 grenst aan natuurcompensatiegebied de Breidberg en de plaatsing van windturbines haaks staat op het oorspronkelijke doel van natuurcompensatie omdat het eerdere inspanningen om biodiversiteit te behouden ondermijnt	ZW-0035-5
Indiener stelt dat zoekgebied 21 direct tegen kwetsbaar en ecologisch zeer waardevol natura-2000 gebied De Meinweg aanligt en dat volgens Europese regelgeving bij mogelijke effecten op Natura-2000 een passende beoordeling verplicht is	ZW-0035-9
Indiener stelt voor om biodiversiteitsdoelen niet te ondermijnen door de aantoonbare negatieve impact van windturbines op insecten, zoals de jaarlijkse doding van tonnen insecten.	ZW-0267-6
Indiener stelt voor om de plannen voor windturbines in het gebied rond Kerkrade en Landgraaf te herzien, gezien de bescherming van het aangrenzende Natura 2000 gebied.	ZW-1464-3
Indiener stelt voor om de recreatieve functie van de open agrarische landschappen en NNL-gebieden rondom Melick, die bijdragen aan de fysieke en mentale gezondheid van bewoners en bezoekers, te beschermen tegen aantasting door windturbines.	ZW-1105-7
Indiener stelt voor om het gebied ten oosten van Roermond aan te wijzen als uitsluitingsgebied voor windturbines, in lijn met de visie van de Natuur en Milieufederatie Limburg uit 2016.	ZW-0848-3
Indiener stelt voor om in het gebied van Echt-Susteren af te zien van windturbines vanwege bescherming van natuurgebied ‘Im Eiländchen’.	ZW-1070-5
Indiener stelt voor om windturbines nabij Kerkrade en Landgraaf uit te sluiten vanwege bescherming van natuurgebieden.	ZW-1070-4
Indiener stelt voor om windturbines niet te plaatsen in gebieden waar kwetsbare ecosystemen en beschermde flora en fauna aanwezig zijn, zoals de gebieden rondom Melick.	ZW-1105-3

Indiener verzoekt de wettelijke bescherming van natuurcompensatiegebieden en Natura 2000-gebieden serieus te nemen, ook in het licht van eerder gemaakte afspraken over natuurbehoud;	ZW-0035-3
Indiener verzoekt ecologisch gevoelige zones als uitsluitingsgebied aan te merken.	ZW-0486-8
Indiener verzoekt om bescherming van vogels tegen windmolens, omdat zij hierdoor dood vliegen.	ZW-0456-4
Indiener wijst op de ecologische waarde van zoekgebied 21, De Meinweg, dat beschermd is onder de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Indiener wijst op het risico op barrierewerking, verstoring van migratieroutes, aanvarings gevaar voor vogels en vleermuizen en cumulatieve stikstofbelasting en verstoring door geluid en slagschaduw.	ZW-0266-8
Indiener wijst op de risico's van giftige stoffen uit windmolenwieken in het waterwingebied van natuurreservaat Breehei.	ZW-0515-4
Indiener wijst op het risico op barrierewerking, verstoring van migratieroutes, aanvaringsgevaar voor vogels en vleermuizen, cumulatieve stikstofbelasting en verstoring door geluid en slagschaduw.	ZW-0266-9

Standpunt GS

De mogelijke locaties van de windturbines zijn zoekgebieden. Mocht een windturbine daadwerkelijk gerealiseerd worden, dan vraagt deze projectrealisatie altijd nader locatie specifiek onderzoek om aan te tonen dat het project voldoet aan alle wettelijke voorwaarden (zoals de Omgevingswet), waaronder de bescherming van natuur.

Voorstel aan PS

Zoekgebieden handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er ernstige ecologische risico’s zijn vanwege de nabijheid van de Natura 2000-gebieden Roerdal en De Meinweg.	ZW-0128-3 ZW-0130-3
Indiener geeft aan dat windturbines extra stikstofuitstoot veroorzaken, wat nadelig is voor Natura 2000-gebieden.	ZW-0128-9 ZW-0130-9
Indiener verzoekt om bescherming van natuur en Natura-2000 gebieden zoals Nationaal Park de Meinweg en Lüsekamp tegen de negatieve impact van windturbines.	ZW-0192-12

Standpunt GS

Projectrealisatie vraagt altijd nader onderzoek om aan te tonen dat het project voldoet aan alle wettelijke voorwaarden, waaronder de bescherming van natuur op grond van de Omgevingswet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het plaatsen van windmolens in het genoemde buitengebied (226-229-232-234-236-237) een negatieve invloed zal hebben op de natuur en het leefgebied van dieren.	ZW-0497-1
Indiener stelt dat windturbines een negatieve impact hebben op de lokale natuur, vooral door risico's voor flora en fauna (vogelaanvaringen), en dat het unieke landschap schade ondervindt.	ZW-1472-3

Standpunt GS

Wij zijn ons bewust dat windturbines leiden tot effecten in de leefomgeving. Wij spannen ons in deze effecten zoveel mogelijk te beperken, maar kunnen ze onmogelijk geheel wegnemen. Het aanwijzen van de zoekgebieden windenergie is gebaseerd op algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden. Gedetailleerde lokale effecten worden getoetst wanneer een concreet voorstel binnenkomt. Wij maken op dat moment een definitieve, situatie-specifieke, belangenafweging. In deze belangenafweging worden ook de potentiële natuur- en landschapseffecten meegenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het behoud van natuurcompensatiegebied De Breidberg, dat belangrijk is voor kwetsbare soorten zoals de knoflookpad en de zandhagedis.	ZW-0266-2

Standpunt GS

De mogelijke locaties van de windturbines zijn zoekgebieden. Mocht een windturbine daadwerkelijk gerealiseerd worden, dan vraagt, ook voor de Breidberg, deze projectrealisatie altijd nader locatie specifiek onderzoek om aan te tonen dat het project voldoet aan alle wettelijke voorwaarden (zoals de Omgevingswet), waaronder de bescherming van natuur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.75 Yard-E

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt dat de Gemeenteraad van Sittard-Geleen heeft gekozen voor een groene bestemming van de Yard-E in de vastgestelde Omgevingsvisie.	ZW-0168-5
Indiener benadrukt dat het realiseren van een groene bestemming van Yard-E bijdraagt aan het versterken van het natuurareaal in Limburg, in lijn met het POVI en gemeentelijke visies.	ZW-0168-8

Indiener geeft aan dat de balans in de Westelijke Mijnstreek te vaak doorslaat naar economische belangen ten koste van ecologische belangen.	ZW-0246-2
Indiener geeft aan dat de balans tussen economie en ecologie in de Westelijke Mijnstreek te vaak doorslaat naar economische belangen, ten koste van natuur en leefbaarheid.	ZW-0168-3
Indiener geeft aan dat de balans tussen economie en ecologie te vaak in het voordeel van economische belangen is doorgeslagen in de Westelijke Mijnstreek.	ZW-1265-2
Indiener geeft aan dat de gemeente Echt-Susteren meermaals heeft aangegeven een groene invulling van de Yard-E te ondersteunen, met het oog op de leefbaarheid van Nieuwstadt.	ZW-0168-6
Indiener geeft aan dat de gemeente Sittard-Geleen en de gemeente Echt-Susteren voorstander zijn van een groene invulling van de Yard-E.	ZW-0181-3
Indiener geeft aan dat de groene bestemming van de Yard-E aansluit bij de Omgevingsvisie van de gemeente Sittard-Geleen en de visie van de gemeente Echt-Susteren.	ZW-0143-4
Indiener geeft aan dat een groene bestemming van de Yard-E belangrijk is voor de leefbaarheid van de woonkern Nieuwstadt.	ZW-0246-4
Indiener geeft aan dat het van groot belang is voor de leefbaarheid van Nieuwstadt dat de Yard-E niet wordt omgevormd tot bedrijventerrein.	ZW-0143-2
Indiener geeft aan dat het versterken van natuur op de Yard-E kan bijdragen aan het provinciale voornemen om het areaal aan natuur in Limburg te vergroten.	ZW-0246-5
Indiener stelt dat de uitbreiding van de Brightlands campus op de Lexhy ten noorden van Chemelot een zeer groot risico is voor het Natuurnetwerk Limburg. Er zitten veel vogelsoorten in het bos en het aandeel Natuurnetwerk in de gemeente Sittard-Geleen is al klein.	ZW-0917-4
Indiener stelt voor om de voormalige Yard-E te ontwikkelen tot een natuurgebied langs de Geleenbeek, eventueel in combinatie met natuurinclusieve landbouw.	ZW-0168-2
Indiener stelt voor om het gebied van Yard-E een groene bestemming te geven, in lijn met de Omgevingsvisie van de gemeente Sittard-Geleen en de visie van de gemeente Echt-Susteren.	ZW-1265-3
Indiener stelt voor om in het POVI de natuur langs de Geleenbeek te versterken, mede ter compensatie van het gekapte Sterrebos.	ZW-0164-2
Indiener stelt voor om natuurontwikkeling op de Yard-E te combineren met natuurinclusieve landbouw.	ZW-0246-9
Indiener stelt voor om samen met betrokken gemeenten en het Waterschap een plan te ontwikkelen voor natuurversterking langs de Geleenbeek op de voormalige Yard-E.	ZW-0143-3
Indiener stelt voor om samen met de betrokken gemeenten en het Waterschap een plan te ontwikkelen om de natuur langs de Geleenbeek te versterken op de locatie van de voormalige Yard-E.	ZW-0246-7
Indiener stelt voor om samen met de betrokken gemeenten en het Waterschap een plan te ontwikkelen om de natuur langs de Geleenbeek te versterken op de voormalige Yard-E locatie.	ZW-0168-7

Indiener stelt voor om samen met de betrokken gemeenten en het Waterschap een plan te ontwikkelen om natuur langs de Geleenbeek te versterken op het terrein van de Yard-E.	ZW-0146-3
Indiener stelt voor om samen met de betrokken gemeenten en het Waterschap een plan te ontwikkelen voor natuurversterking langs de Geleenbeek ter compensatie van het gekapte Sterrebos.	ZW-0181-2
Indiener verzoekt de Provincie om gebieden aan te wijzen voor kwantitatieve en kwalitatieve natuur (behoud en vooral structurele uitbreiding) ter versterking en uitbreiding van de natuur. Waarbij de indiener de Provincie verzoekt te kiezen voor een groene bestemming (Natuur) van het 27 hectare grote Yard-E terrein. En indiener verzoekt de Provincie verder om op voornoemd terrein samen met de betrokken gemeenten en het Waterschap een plan te ontwikkelen om natuur langs de Geleenbeek te versterken.	ZW-0930-4
Indiener verzoekt met klem om in de POVI te kiezen voor een groene inrichting van de 27 hectare grote voormalige Yard-E en om hier samen met de betrokken gemeenten en het Waterschap een plan te ontwikkelen om hier natuur langs de Geleenbeek te versterken mede ter compensatie van het voor niets opgeofferde Sterrebos. Het voornemen om in Limburg het areaal aan natuur te versterken kan volgens de indiener op deze locatie voor een deel gerealiseerd worden en dan sluit het POVI ook aan bij de Omgevingsvisie van de gemeente Sittard-Geleen en de visie van de gemeente Echt-Susteren.	ZW-1139-1
Indiener verzoekt om behoud van Yard E als groen gebied en om deze niet de bestemming bedrijventerrein te geven.	ZW-0262-1
Indiener verzoekt om bij voormalige Yard-E samen met de betrokken gemeenten en het Waterschap een plan te ontwikkelen om hier natuur langs de Geleenbeek te versterken mede ter compensatie van het voor niets opgeofferde Sterrebos.	ZW-0134-2 ZW-0139-2 ZW-0155-6 ZW-0162-2 ZW-0174-11 ZW-0183-2
Indiener verzoekt om compensatie voor het eerder opgeofferde Sterrebos door natuurversterking op de voormalige Yard-E.	ZW-0143-5
Indiener verzoekt om de versterking van natuur op het terrein van de Yard-E mede ter compensatie voor het opgeofferde Sterrebos.	ZW-0146-4
Indiener verzoekt om een groene bestemming te geven aan de 27 hectare grote voormalige Yard-E, in plaats van deze aan te wijzen als bedrijventerrein.	ZW-0246-1
Indiener verzoekt om een groene bestemming van de 27 hectare grote voormalige Yard-E in plaats van een bedrijventerrein.	ZW-0181-1 ZW-0164-1
Indiener verzoekt om een groene bestemming van de 27 hectare grote voormalige Yard-E, ter versterking van de natuur langs de Geleenbeek, mede ter compensatie van het opgeofferde Sterrebos. Indiener geeft aan dat de gemeente Sittard-Geleen en de gemeente Echt-Susteren voorstander zijn van een groene invulling van de Yard-E.	ZW-1006-1
Indiener verzoekt om een groene bestemming van de voormalige Yard-E van 27 hectare en om samen met de betrokken gemeenten en het	ZW-1265-1

Waterschap een plan te ontwikkelen om de natuur langs de Geleenbeek te versterken.	
Indiener verzoekt om een groene bestemming voor de 27 hectare grote voormalige Yard-E locatie, gelegen naast de woonkern van Nieuwstadt.	ZW-0168-1
Indiener verzoekt om een groene bestemming voor de 27 hectare grote voormalige Yard-E, grenzend aan de Geleenbeek, en stelt voor hier natuur te versterken in combinatie met natuurinclusieve landbouw.	ZW-0143-1
Indiener verzoekt om een groene inrichting van de 27 hectare grote voormalige Yard-E in plaats van een bedrijventerrein.	ZW-0146-1
Indiener verzoekt om in de POVI te kiezen voor een groene inrichting van de 27 hectare van het voormalige Yard-E en om samen met de betrokken gemeenten en Waterschap Limburg een plan te ontwikkelen om natuur langs de Geleenbeek te versterken in combinatie met natuurinclusieve landbouw. Dit mede ter compensatie van het Sterrebos.	ZW-0917-3
Indiener vraagt te kiezen voor een groene inrichting van het gebied en samen met de gemeenten Sittard-Geleen en Echt-Susteren en het Waterschap hier natuur te ontwikkelen in compensatie voor het gekapte Sterrebos.	ZW-0236-5
Indiener wijst erop dat de Gemeenteraad van Sittard-Geleen al heeft gekozen voor een groene bestemming van de Yard-E in de Omgevingsvisie.	ZW-0246-10
Indiener wijst erop dat de groene bestemming van de Yard-E aansluit bij de Omgevingsvisie van de gemeente Sittard-Geleen en de visie van de gemeente Echt-Susteren.	ZW-0246-3
Indiener wijst erop dat het Sterrebos eerder zonder noodzaak is opgeofferd en pleit voor compensatie door natuurontwikkeling op de Yard-E.	ZW-0246-6

Standpunt GS

De betreffende locatie heeft momenteel de bestemming bedrijventerrein, maar is alsnog niet als zodanig in gebruik. Een eventuele toekomstige heroverweging qua bestemming is aan de gemeente en de eigenaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het gebied van 27 hectare Yard-E een groene bestemming te geven in plaats van een bedrijventerrein.	ZW-0275-1
Indiener wijst erop dat de recente beëindiging van de anterieure overeenkomst met VDL NedCar een kans biedt om de bestemming van Yard-E te heroverwegen.	ZW-0168-4

Standpunt GS

De betreffende locatie heeft momenteel de bestemming bedrijventerrein, maar is alsnog niet als zodanig in gebruik.

Een eventuele toekomstige heroverweging qua bestemming is aan de gemeente en de eigenaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

4.76 Zonering in relatie tot vergunning

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat een verandering van de zonering problemen veroorzaakt voor het bedrijf en de geldige NB-vergunning.	ZW-0762-2
Indiener stelt dat de nieuwe regels van de Groenblauwe Landbouwzone problematisch zijn voor het verkrijgen van een vergunning voor het uitbreiden van de loods en het huisvesten van buitenlandse medewerkers.	ZW-1010-5
Indiener stelt voor rekening te houden met de geldige NB-vergunning bij toekomstige zoneringswijzigingen.	ZW-0763-3

Standpunt GS

Een natuurvergunning ziet op de bescherming van een N2000-gebied en de daar voorkomende natuurwaarden. Het al dan niet begrenzen van een gebied als bv Groenblauwe landbouwzone doet daar niet aan af. Het feit dat een gebied in een dergelijke zone gelegen is, bepaalt dus niet of er een vergunningplicht is. Dat volgt uit de aanwijzing van het natuurgebied als N2000-gebied, de daar voorkomende natuurwaarden en de daarbij horende wettelijke bepalingen. De begrenzing als Groenblauwe landbouwzone kan wel een indicatie geven dat goed gekeken moet worden naar het al dan niet bestaan van een vergunningplicht in het kader van de Omgevingswet, onderdeel natuurvergunning.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5. Water

5.1 Algemeen

Zienswijze	Indiener
De huidige POVI tekst over water bevat veel herhaling en vaag taalgebruik. Hierdoor ontstaat geen overzicht en dwarsverbanden. Indiener verzoekt om hier aandacht aan te besteden.	ZW-0302-71

Standpunt GS

Mede door de opzet van het DSO bevat de POVI dubbelingen in de tekst. We zullen deze waar mogelijk verwijderen.

Voorstel aan PS

Dubbelingen waar mogelijk verwijderen.

Zienswijze	Indiener
De waterzonering en het bijbehorende beschermingsregime is naar mening van indiener niet helder, wat inzicht in de invloed op ontwikkelingen binnen deze zones, zoals woningbouw, bemoeilijkt. Indiener verzoekt om dit te verduidelijken.	ZW-0302-74

Standpunt GS

De zonering is bedoeld om duidelijkheid te geven in de gewenste ruimtelijke ontwikkeling. We zullen in de POVI de zonering waar nodig aanscherpen.

Voorstel aan PS

De zoneringen, met name die van de groenblauwe landbouwzone, verwevingsgebied en primaire landbouwzone aanscherpen.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat Hoofdstuk 6 van de POVI achterblijft in consistentie, samenhang en beleidsmatige scherpte, en vraagt om herziening van het hoofdstuk om meer richting en duidelijkheid te bieden.	ZW-0196-78

Standpunt GS

De structuur en de duidelijkheid van de POVI komt voort uit de zonering en de lagenbenadering. Door de verschillende lagen binnen de groenblauwe landbouwzone te onderscheiden geven we meer duidelijkheid over de doelstellingen in de verschillende kaartlagen.

Tekstueel zullen we de dubbelingen er uit halen en waar nodig verduidelijken.

Voorstel aan PS

Dubbelingen uit de tekst halen en de tekst waar nodig verduidelijken.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat verdere stappen noodzakelijk zijn voor een toekomst waarin we leven met water en de grote opgaves daarbij niet voor ons uit te schuiven of af te wentelen.	ZW-1204-15

Standpunt GS

Wij zijn het met indiener eens dat er grote opgaven zijn. Wij willen met de POVI ruimtelijke handvaten geven voor de aanpak van de wateropgaven. Nadere uitwerking vindt plaats in onder meer het programma Limburgs Offensief Stikstof (LOS) en het Provinciaal Waterprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de leesbaarheid en integrale afstemming beter kan en dat bronvermelding ontbreekt. Indiener verzoekt dit te verbeteren en aan te vullen.

Indiener					
ZW-0317-58	ZW-0224-52	ZW-0237-38	ZW-0240-43	ZW-0241-38	ZW-0278-58
ZW-1473-38	ZW-1479-90				

Standpunt GS

Mede door de structuur van het DSO zijn er een aantal dubbelingen in de tekst. We zullen waar mogelijk deze weghalen, daarnaast zullen we de consistentie tussen de hoofdstukken verbeteren en bronvermeldingen opnemen. Met name van de kaarten.

Voorstel aan PS

Dubbelingen uit de tekst waar mogelijk verwijderen, consistentie tussen de hoofdstukken verbeteren en bronnen vermelden.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er een onevenwichtige oplossingsrichting is voor vitale bodem en robuust watersysteem. Bodem- en watersysteem vitaliteit staan onder druk en organisch stofbeheer is niet toereikend. Verzoek: Versterk de ambitie door in te zetten op watersysteemherstel en kritisch te kijken naar grondgebruiken die bodem en water belasten zonder voedselproductie. Formuleer specifieke maatregelen en prioritaire pilotlocaties voor bodem- en watersysteemherstel in de POVI.	ZW-0188-14

Standpunt GS

Wij streven naar een duurzaam, robuust en ecologisch gezond watersysteem. de ruimtelijke indeling in deze POVI met de groenblauwe landbouwzone en de onderliggende kaartlagen biedt handvaten om ons te helpen dit doel te bereiken. In het kader van het Limburgs Offensief Stikstof (LOS) zullen we nader kijken naar maatregelen. in de overgangsgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in de tekst rondom wateropgaven tegenstrijdigheden aanwezig lijken, met name in relatie tot waterbeschikbaarheid, waarbij droogteproblematiek en wateroverlast onvoldoende worden geadresseerd en om een duidelijkere duiding van prioriteiten, maatregelen en onderlinge afhankelijkheden vragen.	ZW-0317-186

Standpunt GS

Droogte, wateroverlast en waterkwaliteit en de beschikbaarheid van drinkwater zijn alle grote opgaven. Deze komen in hoofdstuk 6 allemaal aan bod. Daarbij zijn de opgaven in Zuid Limburg anders als in Noord en Midden Limburg. Daarnaast zijn opgaven ook anders in beekdalen als op hellingen of in droogdalen. Daarom hebben we in de groenblauwe landbouwzone de onderliggende kaartlagen zichtbaar gemaakt en gebruiken we deze om ons beleid vorm te geven. Voor het onderdeel water volgt een uitwerking in het Provinciaal waterprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen de indeling in Groenblauw landbouwzone omdat hij meent dat de veiligheid en waterhuishouding in het gebied reeds voldoende zijn geborgd	ZW-0215-4

Standpunt GS

In de groenblauwe landbouwzone zijn gebieden opgenomen waar opgaven liggen voor water en natuur. Zoals beekdalen, hellingen, natte laagten en ecologische verbindingszones etc. Dit zijn gebieden waar we wenselijke ontwikkelingen willen ondersteunen. Waar maatregelen genomen zijn of nog genomen worden en waar we voornemens zijn om middels een motiveringsplicht in de provinciale omgevingsverordening de negatieve invloed van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te mitigeren of compenseren. de grenzen van de groenblauwe landbouwzone voor beekdalen, hellingen, natte laagten, droogdalen, intrekgebieden N2000 en ecologische verbindingszones zijn gebaseerd op onderzoek, geomorfologie en landschap.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 6.1.1 op dat de uitdagingen door klimaatverandering missen in de inleiding. Bereid deze zin als volgt uit: "Het realiseren van een duurzaam, robuust en ecologisch gezond watersysteem dat kan omgaan met wateroverlast en droogte en dat voorziet in voldoende water van voldoende kwaliteit, nu en in de toekomst, onder veranderende omstandigheden door klimaatverandering".	ZW-1204-100

Standpunt GS

Er zijn meerder factoren van invloed op het bereiken van onze doelstelling. Klimaatverandering is een hele belangrijke. Maar ook demografische ontwikkelingen en de economie is van belang. We hebben dit niet in de formulering van de doelstelling meegenomen, maar zijn ons er ter degen van bewust dat deze ontwikkelingen invloed hebben op het bereiken van een duurzaam, robuust en ecologisch gezond watersysteem dat kan omgaan met wateroverlast en droogte en dat voorziet in voldoende water van goede kwaliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist het fundamentele uitgangspunt dat het watersysteem een samenhangend geheel van grond- en oppervlaktewater is en vraagt om een veel krachtiger uitwerking van het uitgangspunt van Watersysteemherstel dat recht doet aan de gehele kringloop.	ZW-1204-37

Standpunt GS

Het realiseren van een duurzaam robuust en ecologische gezond watersysteem dat kan omgaan met wateroverlast en droogte en dat voorziet in voldoende water van goede kwaliteit is het uitgangspunt van ons waterbeleid. Dat betekent enerzijds herstel van het watersysteem, maar ook het aanpassen van onze ruimtelijke inrichting aan het watersysteem en meer rekening houden met water en bodem in onze ruimtelijke ontwikkeling. Naar onze mening zit dit voldoende in de huidige POVI teksten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist in paragraaf 6.1.1 toelichting op het watersysteem als kringloop en dat de opdeling in onderdelen geen recht doet aan de fysieke werkelijkheid.	ZW-1204-101

Standpunt GS

Het watersysteem is een samenhangend systeem. Grondwater en oppervlaktewater, waterkwantiteit en waterkwaliteit zijn allen verbonden.

Om te kunnen focussen is de tekst gebaseerd op een onderverdeling in waterkwantiteit, waterkwaliteit, droogte, wateroverlast drinkwater etc. Als Limburg zijn we maar een onderdeel van de totale kringloop, waarin onze buurlanden en buurprovincies een grote rol spelen. Voor ons zijn vasthouden van de neerslag en het beschikbare water niet te snel onze provincie uitvoeren via de Maas bijvoorbeeld van groot belang.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de Groenblauwe zone weer flink is uitgebreid zonder voldoende aandacht voor goed waterbeheer (bufferen van water, bergen van overtollig water), en dat het behoud van landbouwgrond in het geding komt.	ZW-0535-8

Standpunt GS

Het vasthouden van het water dat gevallen is en het toevoegen van dit water aan het grondwatersysteem is een belangrijk uitgangspunt voor het waterbeleid dat in de POVI is opgenomen. Om dit ruimtelijk te ondersteunen zijn in de POVI de gebieden die de groenblauwe mantel vormen apart aangegeven met onderscheiden doelstellingen. Zo gelden er voor hellingen andere doelstellingen als voor beekdalen of natte laagten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt aanpassing van de kaartlaag natuurbeekzone bij Thorn/Wessem zodat deze op de locatie ligt van de te verplaatsen beek	ZW-0188-79

Standpunt GS

De zones natuurbeek zijn in de provinciale omgevingsverordening opgenomen om voldoende ruimte te hebben bij de herinrichting van natuurbeken om deze te laten meanderen. Het is bekend dat deze zones niet meer overal kloppen. Bij de volgende aanpassing (ná 2026) van de Omgevingsverordening zullen we de zones actualiseren. Dit is ook in de tekst van de POVI in paragraaf 6.5.8. opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener doet het voorstel om de tekst in de documenten aan te passen zodat de wateropgaven beter worden ingevuld, zoals hierboven beschreven.	ZW-0534-6

Standpunt GS

In hoofdstuk 6 van de POVI worden verschillende kanten van de wateropgaven belicht en wordt in grote lijnen beschreven hoe wij bij toekomstige ontwikkelingen om willen gaan met deze wateropgaven. Het gaat hierbij om een visie. Het uitwerken van concrete maatregelen behoort niet tot de doelstellingen van de POVI. Ook andere overheidslagen, zoals gemeentes en het waterschap, spelen hierbij een rol.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat dubbele gebiedsbenamingen zoals “Beekdal” en “Droogdal” verwarrend en foutief zijn en hersteld moeten worden.	ZW-1053-22

Standpunt GS

In het hoofdstuk water zijn de beekdalen allen als beekdal benoemd en de droogdalen als droogdal. De definitie van droogdalen is verduidelijkt. In het hoofdstuk landschap is gekozen voor een andere benaming om verwarring te voorkomen

Voorstel aan PS

De zienswijze leidt tot aanpassing van de POVI. De definitie van droogdal is verduidelijkt. De beekdalen in het hoofdstuk landschap hebben een andere benaming gekregen.

Zienswijze	Indiener
"Indien nodig worden er dan ook regels opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg". Dat geldt toch ook voor de andere zones, zoals groenblauwe landbouwzone? Indiener merkt op bij paragraaf 6.3.6: aanpassing en/of opnemen in omgevingsverordening kan toch bij alle zones een mogelijkheid zijn, waarom dan hier zo expliciet noemen?	ZW-1204-134

Standpunt GS

In de overgangsgebieden gaan we eerst een gebiedsproces starten om te bezien welke maatregelen genomen moeten worden en of er wellicht regels moeten worden gesteld om de doelen te bereiken. In andere gebieden nemen we in de volgende herziening van de omgevingsvisie al regels op. Op meerdere plaatsen in de POVI hebben we de relatie tussen het LOS (de gebiedsprocessen) en de Overgangsgebieden en regels verduidelijkt.

Voorstel aan PS

De zienswijze leidt tot aanpassing van de POVI. We verduidelijken de relatie tussen het LOS, de gebiedsprocessen in de Overgangsgebieden en de regels in de Omgevingsverordening.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 3.4.3: Graag zien we de definitie van watervriendelijk terugkomen, alsmede de relatie tot het principe van water en bodem sturend en voldoen aan de KRW normen.	ZW-1204-77

Standpunt GS

In de aanpassing van de POVI is gekozen voor een andere benaming: een landbouw die rekening houdt met de opgaven van water, landschap en natuur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.2 Buitenland

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het thema water ook op te nemen in § 2.6. In Limburg staan de kwantitatieve en kwalitatieve wateropgaven voor grond- en oppervlaktewater immers sterk onder invloed van (de ontwikkelingen in) het buitenland.	ZW-1369-55

Standpunt GS

Het klopt dat zowel de kwantitatieve en kwalitatieve wateropgaven voor grond- en oppervlaktewater onder de invloed staan van onze buurlanden Duitsland en België. In hoofdstuk 6.2.8 en hoofdstuk 6.5.4 wordt daar al bij stil gestaan., maar in hoofdstuk 2.6 zullen wij ook de wateropgave in Euregionale context opnemen.

Voorstel aan PS

In hoofdstuk 2.6 ook de wateropgave in Euregionale context benoemen. Tekstvoorstel: De Maas ontspringt in Frankrijk en stroomt door België naar Nederland. Ook veel regionale Limburgse rivieren en beken zijn grensoverschrijdend: ze stromen vanuit Vlaanderen, Wallonië of Noordrijn-Westfalen onze provincie binnen, om uiteindelijk uit te monden in de Maas. Dit betekent dat de waterkwaliteit en waterkwantiteit in de Maas en in de Limburgse beken wordt beïnvloed door bovenstrooms liggende landen. Daarnaast strekt onze belangrijkste strategische grondwatervoorraad, de Roerdalslenk, zich uit van Noord-Brabant, via Vlaanderen en Limburg naar Noordrijn-Westfalen. Het water uit deze slenk moeten wij daarom delen met onze buurlanden en -provincie en in het beheer van deze slenk moeten wij rekening houden met elkaars belangen ten aanzien van schoon en voldoende grondwater.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt een integrale aanpak en samenwerking tussen belanghebbenden en grondgebruikers in binnen- en buitenland noodzakelijk om een toekomstbestendig watersysteem te realiseren.	ZW-1204-13

Standpunt GS

Wij onderschrijven het standpunt dat een integrale aanpak en samenwerking tussen belanghebbenden en grondgebruikers in binnen- en buitenland noodzakelijk is om een toekomstbestendig watersysteem te realiseren. Om de samenwerking met het buitenland te stimuleren nemen wij als provincie op ambtelijk niveau deel in verschillende gremia waarbij overleg met de buurlanden over het thema water wordt gevoerd. Indien nodig, vindt ook tussentijdse afstemming met onze buurlanden plaats. In sommige gevallen loopt de afstemming met de buurlanden via het ministerie. De samenwerking met de buurlanden blijft een uitdaging, omdat wij als Nederlandse overheidslaag geen mandaat hebben in het buitenland en het soms zoeken is naar een ambtelijke of bestuurlijke evenknie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt met betrekking tot bovenstroomse buurlanden om in heldere doelen en stappen uit te werken wat 'inspanningen', 'verantwoordelijkheden' en 'mogelijkheden' betekent voor de Provincie en wat zij daarin van anderen verwacht.	ZW-1204-41

Standpunt GS

Het mandaat van Provincie Limburg stopt bij de provinciegrenzen en dus ook bij de grenzen die wij delen met Noordrijn-Westfalen, Wallonië en Vlaanderen. Echter stopt water niet bij de provinciegrenzen. Daarom voelt Provincie Limburg de verantwoordelijkheid om, in samenwerking met stakeholders als het waterschap en Rijkswaterstaat, met onze buurlanden voor zover als mogelijk af te stemmen over het grensoverschrijdend waterbeheer. Hoe eerder in het watersysteem problemen kunnen worden voorkomen, hoe beter. Wij zien daarom mogelijkheden en kansen voor maatregelen bovenstrooms, om benedenstrooms wateroverlast of problemen ten aanzien van de waterkwaliteit, te voorkomen. Wij wijzen onze buurlanden graag op deze mogelijkheden en doen via bestaande gremia inspanningen om de Limburgse belangen ten aanzien van water te bewaken. Deze inspanningen doen wij het liefst samen met andere Limburgse of zelfs landelijke waterpartijen, om zo sterker te staan. Wij zoeken hierin de samenwerking met andere waterpartijen op, en verwachten dat zij hiervoor open staan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om duidelijkheid over de regierol van de Provincie richting bovenstroomse buurlanden, die nodig is voor KRW-doelen, waterveiligheid en wateroverlast.	ZW-1204-40

Standpunt GS

Provincie Limburg heeft een regierol in het fysieke domein, dat wil zeggen dat het uiteindelijk aan de provincie is om alle belangen die spelen in de fysieke leefomgeving, tegen elkaar af te wegen, en op basis van die afweging keuzes te maken. Voor wat betreft de wateropgaven verschilt de rol van de provincie per onderdeel en zelfs per buurland. Wij nemen richting Duitsland onze rol via de Permanente Grenswatercommissie waar wij zitting in nemen. Vanuit Vlaanderen en Wallonië komt regelmatig de vraag richting Nederland om ons te verenigen en met één aanspreekpunt te werken. Het Rijk neemt die rol als aanspreekpunt op zich, en wij stemmen als provincie daarom af met het Rijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.3 Drinkwater

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat dwarsverbanden voor het thema drinkwater ontbreken tussen beleidskeuzes in verschillende delen van de POVI en veronderstelt dat de samenhang nog inzichtelijk wordt gemaakt.	ZW-1369-11

Standpunt GS

We zijn van mening dat relevante dwarsverbanden voor de drinkwatervoorziening in beeld zijn gebracht. Zie bijvoorbeeld de relatie met de woningbouwambitie, waterbeschikbaarheid en de grote watervragers. Ook de relatie grondwaterbescherming voor de drinkwatervoorziening en landbouw komt aan bod. Als er behoefte is aan verdere toelichting of uitwerking dan gaan we daarover graag met u in gesprek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in de POVI aan te geven hoe de ambities met betrekking tot de kwetsbaarheid van de openbare drinkwatervoorziening in Limburg en het nemen van provinciale maatregelen op het gebied van waterkwaliteit in de verordening en sectorale programma’s zullen worden vormgegeven.	ZW-1369-34

Standpunt GS

De POVI is een visie op hoofdlijnen. In het Provinciaal Waterprogramma 2028 - 2032 wordt onder meer de genoemde onderwerpen verder uitgewerkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.4 Droogdalen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat droogdalen in paragraaf 6.10.5 uitsluitend worden benoemd in relatie tot Zuid-Limburg, terwijl ze ook zijn aangeduid bij Mook en Middelaar, en verzoekt deze beschrijving aan te vullen zodat het gebiedsbeeld volledig en consistent is.	ZW-0317-190

Standpunt GS

Het klopt dat de droogdalen bij Mook en Middelaar missen op de POVI-kaart met droogdalen. Deze zullen worden toegevoegd.

Voorstel aan PS

De droogdalen bij Mook en Middelaar toevoegen op basis van de geomorfologische kaart.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om bebouwing toe te staan in een droogdal bij de eigen wijngaard, omdat door de aanleg van terrassen, greppels, grasranden en agroforestrymaatregelen de afstroming van regenwater effectief wordt tegengegaan en het waterschap deze inrichting positief beoordeelt.	ZW-0494-4

Standpunt GS

De POVI is een visie. Op basis van de POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd. Provinciale wet- en regelgeving wordt vastgelegd in de omgevingsverordening, die gebaseerd is op de POVI. Voor onder andere de droogdalen geldt volgens de verordening een motiveringsplicht bij een ruimtelijke ontwikkeling. Dat betekent in dit geval dat bij een ruimtelijke ontwikkeling gevraagd wordt hoe de ruimtelijke ontwikkeling bijdraagt aan het behalen van de, in de POVI aangegeven, doelstellingen van een droogdal.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.5 Governance – Algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener beveelt aan dat Provincie Limburg de regierol neemt en een impuls geeft aan het halen van de KRW-doelen in 2027. Wees hierbij niet afwachtend richting het Rijk en buurlanden, maar kijk hoe samen met gebiedspartijen een versterkte inzet op het verbeteren van de waterkwaliteit kan worden gegeven.	ZW-1369-33
De indiener verzoekt om een verplichting tot handhaving van de KRW-doelstellingen door de provincie.	ZW-0067-1

De indiener maakt zich ernstige zorgen over de ontwerpwijziging van de Provinciale Omgevingsverordening Limburg (POVI) en de naleving van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)	ZW-0067-2
De indiener stelt dat de ontwerpwijziging op meerdere punten tekortschiet: grondwaterbescherming, landbouwgif en handhavingsplicht	ZW-0067-3
De indiener verzoekt de ontwerpwijziging aan te passen door schadelijke praktijken in grondwaterbeschermingsgebieden te verbieden, pesticiden te weren in Natura 2000-gebieden, en een handhaafbare resultaatsverplichting op te nemen. De indiener biedt aan de zienswijze mondeling toe te lichten.	ZW-0067-4

Standpunt GS

Deze regierol hebben we genomen door In het Provinciaal waterprogramma aan te geven welke maatregelen nodig zijn welke partijen daarvoor verantwoordelijkheid dragen. de verantwoordelijke partijen spreken wij aan op uitvoering van maatregelen. Aan de uitvoering van maatregelen door regionale partijen geven wij een impuls door middel van het Aanvalsplan waterkwaliteit, het Limburgs Offensief Stikstof en de herijking van het grondwaterbeschermingsbeleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener beveelt aan om de regierol te pakken als bevoegd gezag grondwaterbescherming ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening.	ZW-1369-17

Standpunt GS

In overleg met de Waterleidingmaatschappij Limburg herijken wij het grondwaterbeschermingsbeleid met als doel om de drinkwatervoorziening beter te beschermen en invulling te geven aan de eisen die de kaderrichtlijn Water stelt. Wij spreken het rijk aan op maatregelen die op landelijk niveau moeten worden getroffen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat beleidsmatige complexiteit en voortvarende implementatie de samenwerking met omliggende terreinbeheerders, bijvoorbeeld op het gebied van waterbeheer, negatief beïnvloedt.	ZW-0738-4

Standpunt GS

Geen zienswijze.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor in paragraaf 2.5.2 de zin "Het Rijk is hiervoor primair verantwoordelijk." te vervangen door: "Het Rijk is hiervoor eindverantwoordelijk."	ZW-1204-68

Standpunt GS

Voor de uitvoering van een EU-richtlijn, ook de KRW, is in eerste instantie de lidstaat, dus het rijk verantwoordelijk. In nationale wetgeving worden vervolgens taken en verantwoordelijkheden van regionale overheden bepaald.
Wij zullen ons maximaal inzetten om aan onze taken inzake de KRW uit te voeren. Op de uitvoering van taken waar andere partijen, ook het rijk, verantwoordelijk zijn zullen wij deze partijen aanspreken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat de ambitie van een robuust watersysteem een actief grondbeleid met bijbehorende middelen vereist.	ZW-1204-38

Standpunt GS

Daar waar het realiseren van de beleidsambitie om een robuust watersysteem te realiseren noodzaakt tot het verwerven van gronden vraagt dit om daarop toegespitst beleid en de beschikbaarheid van middelen. Wij zullen dit in het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033 verder uitwerken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk dat de Provincie een grotere regierol pakt om de waterveiligheid in Limburg te borgen.	ZW-1204-39

Standpunt GS

Het is ons nog niet duidelijk of en zo ja, hoe wij een grotere regierol kunnen en willen innemen bij specifieke gevallen aangaande de hoogwaterveiligheid. Graag gaan we daarover in gesprek met u.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt duidelijk te maken aan wie PL vraagt om advies te vragen bij Waterschap Limburgd en de veiligheidsregio als het gaat om de veiligheidszones 5 en 6 (paragraaf 6.4.12)	ZW-1499-25

Standpunt GS

Bedoelde paragraaf gaat over het toekennen van nieuwe woonfuncties, hetgeen een bevoegdheid is van de gemeenten. Logischerwijs is het daarom ook aan betreffende gemeente om bedoeld advies te vragen. Voor de duidelijkheid zullen wij in de zinsnede 'dient er een advies te worden gevraagd' toevoegen 'door betreffende gemeente'.

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.4.12 in de zinsnede 'dient er een advies te worden gevraagd' toevoegen 'door betreffende gemeente'.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af hoe de Provincie Limburg de vormgeving van het stroomgebiedsperspectief en preventieve waterbeheer kan bevorderen, met inachtneming van haar toezichthoudende verantwoordelijkheid.	ZW-0836-1

Standpunt GS

Wij begrijpen dat deze zienswijze betrekking heeft op de verantwoordelijkheid van het waterschap voor de primaire waterkeringen. Het waterschap heeft de taak om deze keringen zodanig aan te leggen en te onderhouden dat daarmee wordt voldaan aan de landelijk vastgelegde norm voor elke kering. Bij deze landelijke normering is rekening gehouden met de samenhang binnen het stroomgebied. Het toezicht op deze waterschapstaak is belegd bij het rijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt: Geef in de POVI aan wanneer de provincie haar bevoegdheid inzet wanneer het waterschap het provinciaal belang niet doeltreffend of tijdig behartigd	ZW-1035-25

Standpunt GS

Hoe de provincie met haar toezichthoudende bevoegdheden omgaat is vermeld in de beleidskaders voor het Interbestuurlijk Toezicht , m.n. het beleidskader 2024-2027, "Provincie midden in de samenleving'.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.6 Governance-
Centrale systeemverantwoordelijkheid

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de centrale systeemverantwoordelijkheid niet goed is belegd betreffende het op watermanagement gerichte beleidsnetwerk.	ZW-1429-2
Indiener stelt dat de verantwoordelijkheden voor integraal waterbeheer in Limburg niet goed belegd zijn en verzoekt dat de provincie actief regie voert en borging regelt van centrale systeemverantwoordelijkheid.	ZW-1482-1
Indiener wijst erop dat de systeemverantwoordelijkheid op watermanagement gericht beleidsnetwerk bij geen enkele actor goed is belegd.	ZW-1499-12

Standpunt GS

Taken en verantwoordelijkheden betreffende het waterbeheer zijn bij wet toegekend aan verschillende overheden. De provincie kan in deze wettelijke toedeling geen wijziging brengen. Wij constateren wel dat de verdeling van bevoegdheden over verschillende overheden vraagt om een goede onderlinge afstemming.

Gelet op onze verantwoordelijkheid voor het beleid voor het regionale watersysteem voeren wij door middel van het Provinciaal waterprogramma regie en stemmen wij in diverse gremia, op niveau van provincie, stroomgebied en landelijk, af met onze partners.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.7 Governance- Primaire waterkeringen

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt hoe PL gaat bevorderen dat Waterschap Limburg de verantwoordelijkheid gaat nemen voor de primaire waterkeringen zoals dit in de vernieuwde Waterwet is belegd bij de waterschappen in plaats van bij Rijkswaterstaat.	ZW-1499-13
Indiener vraagt zich af hoe de Provincie Limburg de primaire waterkeringen gaat bevorderen inachtneming van zijn toezichthoudende verantwoordelijkheid.	ZW-1440-2
Indiener vraagt zich of hoe de Provincie Limburg de waterschappen gaat ondersteunen in het vorm geven van de primaire waterkeringen volgens de vernieuwde Waterwet.	ZW-1429-3

Standpunt GS

De Waterwet is per 1 januari 2024 opgegaan in de Omgevingswet. Waterschap Limburg is beheerder van de primaire keringen langs de Maas in Limburg. Het Rijk is toezichthouder op de primaire waterkeringen. Beheerders hebben de wettelijke plicht om de waterkeringen te onderhouden en te controleren zodat ze voldoen aan de gestelde veiligheidseisen. Er is een wettelijke verplichting vanuit de Omgevingswet om de normen zoals opgenomen in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Bkl) op 1 januari 2050 te halen.

De Provincie Limburg werkt samen met o.a. het Waterschap Limburg in verschillende hoogwaterveiligheidsprojecten in Limburg, waarbij de kerntaak van de Provincie Limburg in deze projecten is om de ruimtelijke kwaliteit te bevorderen. Het waterschap rapporteert jaarlijks aan de Provincie Limburg over de voortgang van de uitvoering van het waterbeheerprogramma, waaronder de aanpak van de wateroverlastknelpunten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.8 Waterschap grotere rol

Zienswijze	Indiener
Indiener betreurt het wegnemen van de taak van het Waterschap op panden te beschermen tegen wateroverlast. Dat betekent een verslechtering van het bestaande beleid hetgeen niet wenselijk is.	ZW-0271-131

Standpunt GS

Het waterschap heeft als taak om in gebieden, aangewezen in de provinciale Omgevingsverordening, bescherming te bieden tegen wateroverlast uit het regionale watersysteem tot de norm die per gebied in de verordening is bepaald. Dit jaar zullen wij deze verordening herzien. Het is daarbij niet onze intentie om bescherming weg te nemen die bestaande bebouwing op grond van de thans geldende verordening geniet. Wel handhaven wij het beleid, zoals reeds verwoord in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027, om aangewezen beekdalen zoveel mogelijk vrij te houden van nieuwe bebouwing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt bij alle nieuwe planontwikkelingen in alle zones het waterschap te betrekken voor een volwaardig wateradvies.	ZW-1499-26
Indiener verzoekt dat bij alle nieuwe planontwikkelingen in alle beschermingszones altijd het waterschap wordt betrokken voor wateradvies, ongeacht de risicocategorie.	ZW-1482-10
Indiener verzoekt het waterschap te betrekken voor een wateradvies bij alle nieuwe planontwikkelingen in alle zones.	ZW-1440-14
Indiener verzoekt om het wateradvies van het waterschap en de aanbevolen maatregelen in te zetten met betrekking tot de motiveringsverplichting in de Omgevingsverordening.	ZW-1429-4 ZW-1440-3

Standpunt GS

Dit is reeds in de wet geregeld. Op grond van het bepaalde in het Besluit kwaliteit leefomgeving moet bij het opstellen van een omgevingsplan de waterbeheerder worden betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie in haar toezichthoudende rol meer urgentie aan het waterschap over te brengen.	ZW-1499-16

Standpunt GS

Hoe wij omgaan met onze taak als toezichthouder is aangegeven in de provinciale beleidskaders voor Interbestuurlijk Toezicht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.9 Grondwater

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.6.4: Paragraaf is gelieerd aan 6.6.11. Teksten kunnen samengevoegd worden voor betere leesbaarheid.	ZW-1204-185

Standpunt GS

De onderwerpen van 6.6.4 en 6.6.11 hebben inderdaad een duidelijke relatie met elkaar. Vanwege de gekozen structuur van deze POVI kiezen we er voor deze te handhaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er in de POVI-kaarten geen verwijzing is naar overlast door grondwater	ZW-0238-126

Standpunt GS

Constatering is correct. Er is geen noodzaak om in een provinciale visie een dergelijke kaart op te nemen. In stedelijk gebied is de gemeente of de perceel eigenaar verantwoordelijk voor het grondwaterpeil.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat provincie Limburg de regierol pakt binnen het waterdossier en glastuinbouw betrekt bij beschikbaarheid en kwaliteit van water, inclusief vergunningverlening voor grondwateronttrekking.	ZW-0274-18

Standpunt GS

De glastuinbouw is en wordt betrokken bij Waterbeschikbaarheid. Ze worden uitgenodigd het convenant mede te ondertekenen. Bevoegd gezag voor vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen voor de glastuinbouw is het waterschap.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vreest voor beperkingen van het grondgebruik door de hogere grondwaterstanden en het stringenter gebruik van (kunst)meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen en leest niet hoe mogelijke bedrijfsschade als gevolg van de POVI gecompenseerd wordt.	ZW-0343-3

Standpunt GS

De POVI is een visie op de ruimtelijke inrichting van Limburg. De verdere uitwerking vindt plaats in aparte programma's en projecten., zoals het Provinciaal Waterprogramma. In dat kader wordt de visie concreet uitgewerkt en komen genoemde zaken zoals regels en eventuele compensaties aan de orde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft de noodzaak voor een betere bescherming van drinkwaterbronnen. Uit eerder aangereikt indicatief kaartmateriaal heeft de indiener mogen afleiden dat vergroting van de 25-jaarszone naar een 200 jaar beschermingsgebied aanzienlijke restricties tot gevolg zal hebben binnen een beduidend groter gebied. Zonder dat aan de voorkant duidelijk is dat die aanwijzing van dat grotere gebied ook tot het gewenste hoger beschermingsniveau gaat leiden. Het lijkt dé (maar verder niet-onderbouwde eendimensionale) oplossing voor een integraal vraagstuk (geohydrologische situatie, gemeente- en landsgrenzen, ruimtegebruik, hemelwaterberging, bodemenergie). Indiener ziet verder op kaart dat de grondwaterbeschermingsgebieden in Venlo niet in dezelfde zonering vallen. Indiener had verwacht dat het grondwaterbeschermingsgebied voor het pompstation Groote Heide ook in de groenblauwe landbouwzone zou vallen.	ZW-0242-52

Standpunt GS

De grondwaterbeschermingsgebieden zijn geen onderdeel van de Groenblauwe Landbouwzone, maar zijn een eigenstandige kaartlaag. Dit is gedaan omdat zij een ander karakter hebben dan de onderdelen van de Groenblauwe Landbouwzone. Het vergroten van het beschermingsgebied zal ertoe leiden dat de grondwaterkwaliteit in een groter gebied beter wordt beschermd waardoor deze winningen ook voor de langere termijn gebruikt kunnen blijven worden

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in hoofdstuk 6.10.1 over de Groenblauwe Landbouwzone – Maasvallei de tekst onvoldoende is verouderd en niet aansluit op de nieuwe BGR (Bodem en Grondwater Research) kaarten, en vraagt om een aanpassing voor de gemeente Bergen, waar de BGR-kaarten op onderdelen worden aangepast en geactualiseerd, zoals op locaties Lindenlaan in Nieuw Bergen.	ZW-1473-158

Standpunt GS

Wij hebben de meest actuele kaarten van het ministerie van I&W gebruikt. In een aantal gevallen kent de BGR hierop een uitzondering. Deze is door het ministerie echter niet op kaart gezet, maar tekstueel opgenomen. We verwijzen in de tekst van de POVI dan ook naar de BGR. (Beleidslijn Grote Rivieren) voor de rijksregeling met betrekking tot bouwmogelijkheden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.10 Grondwater - grondwaterbeschermingsgebieden

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt vast te leggen dat deze aanduiding geen beperkingen mag opleveren voor de agrarische bedrijfsvoering.	ZW-1392-19

Standpunt GS

Onduidelijk is wat wordt bedoeld met 'deze aanduiding'. Voor zover na te gaan heeft het geen betrekking op grondwaterbescherming.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De provincie heeft nieuwe zoekgebieden voor grondwaterbescherming vastgelegd. Als er in de toekomst nog extra beperkingen op deze gebieden komt te liggen, dan verslechtert de vruchtbaarheid van de grond. Indiener verzoekt dan ook af te zien van de nieuwe zoekgebieden voor grondwaterbescherming.	ZW-1418-14

Standpunt GS

Het is niet duidelijk waarop de uitspraak is gebaseerd dat grond in een grondwaterbeschermingsgebied minder vruchtbaar zou zijn. Daarvoor hebben wij geen aanwijzingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan begrip te hebben voor de noodzaak en motivatie achter de uitbreiding van het grondwaterbeschermingsgebied vanuit provinciaal oogpunt, maar maakt zich zorgen over de ingrijpende gevolgen hiervan.	ZW-1236-165

Standpunt GS

We nemen kennis van uw zorgen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat deze uitbreiding leidt tot extra maatregelen, waarvoor niet alleen meer mankracht, maar ook extra financiële middelen nodig zijn.	ZW-1236-166

Standpunt GS

We nemen kennis van uw opmerking en zullen zorgen voor de benodigde menskracht en financiële middelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat een duidelijke motivering ontbreekt voor de voorgestelde wijziging van het grondwaterbeschermingsgebied, en dat gezien de mogelijke gevolgen voor bodem- en waterkwaliteit een zorgvuldige toelichting en visie op de consequenties voor ruimtelijk en milieubeleid nodig is.	ZW-0317-192

Standpunt GS

In paragraaf 6.6.2 en 6.6.3 is aangegeven dat het voor de langdurige zekerstelling van de openbare drinkwatervoorziening actualisatie en vergroting van de grondwaterbeschermingsgebieden nodig is, omdat we ervan uit moeten gaan dat de huidige drinkwaterwinlocaties er voor langere tijd zullen blijven. Verplaatsen naar een andere locatie is gezien de drukte in ondergrond en bovengrond in Limburg niet of nauwelijks meer mogelijk.
De consequenties van een aanpassing zijn in kaart gebracht en met stakeholders besproken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan tegen de uitbreiding van grondwaterbeschermingsgebieden te zijn, zoals ten westen van Margraten.	ZW-1207-5

Standpunt GS

Opgemerkt wordt dat er geen uitbreiding van het grondwaterbeschermingsgebied aan de westkant van Margraten is voorzien. In het algemeen is het in het belang van het op lange termijn zekerstellen van de openbare drinkwatervoorziening van belang dat de huidige winningen duurzaam worden beschermd. Uitbreiding van de beschermingsgebieden is daarom nodig.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.6.10: Paragraaf is gelieerd aan 6.6.12. Teksten kunnen samengevoegd worden voor betere leesbaarheid.	ZW-1204-186

Standpunt GS

Paragraaf 6.6.10 gaat in op een uitbreiding van de bestaande grondwaterbeschermingsgebieden terwijl paragraaf 6.6.12 nieuwe zoekgebieden beschrijft waar mogelijk in de toekomst een drinkwaterwinning kan worden ingericht. Samenvoegen zou kunnen maar voegt niets toe aan de leesbaarheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat de kaarten onwerkbaar en niet realistisch voor agrarische bedrijven, mede gezien de al bestaande beperkingen door grondwaterbeschermingsgebieden in heel Zuid-Limburg.	ZW-0173-4

Standpunt GS

We zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is. De begrenzing zoals die in Zuid Limburg is gepresenteerd is gebaseerd op berekeningen en de grenzen zijn nog kadastraal ingepast. Als de nieuwe gebieden in de Omgevingsverordening worden opgenomen zullen de grenzen zodanig worden aangepast dat deze in het veld goed herkenbaar zijn. Bijvoorbeeld op perceelsgrenzen en langs wegen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de aanwijzing van de gronden als 'zoekgebied grondwaterbescherming' te schrappen. Omdat het zorgt voor: - Aantasting van de bedrijfsvoering. - Rechtsonzekerheid en investeringsklimaat. - Waardedaling van agrarische gronden. - Gebrek aan concrete compensatie. SVP zienswijze punt (uitgebreide uitwerking) in zienswijze zelf doornemen.	ZW-1495-3 ZW-1496-3

Standpunt GS

Er is geen onduidelijkheid over de regels die van toepassing zijn in een grondwaterbeschermingsgebied, deze zijn opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg (hoofdstuk 4). Naar onze mening is er geen sprake van een periode van langdurige onzekerheid omdat een eventuele daadwerkelijke aanpassing van de grondwaterbeschermingsgebieden in de nieuwe Omgevingsverordening zomer 2026 zullen worden opgenomen. De regels die in een grondwaterbeschermingsgebied van toepassing zijn voor gewasbeschermingsmiddelen zijn niet anders dan voor andere grondwaterbeschermingsgebieden in Nederland. Middelen die door de Ctgb zijn toegelaten voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden mogen worden toegepast. Wij zijn van mening dat daarmee landbouw in grondwaterbeschermingsgebieden mogelijk blijft en er geen sprake is van waardedaling. Indien er sprake is van onevenredige schade door aanwijzing van percelen als grondwaterbeschermingsgebied kan altijd een schadeclaim bij ons worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om aan te geven waarom het grondwaterbeschermingsgebied zodanig moet worden vergroot dat het agrarisch perceel binnen dit gebied zal vallen	ZW-0818-6

Standpunt GS

De komende jaren wordt een stijging van de drinkwatervraag verwacht. Het wordt echter steeds moeilijker om op geschikte plaatsen voldoende grondwater van goede kwaliteit te winnen voor de drinkwatervoorziening. Het is daarom van belang dat de huidige bestaande winningen in ieder geval behouden kunnen worden.

Door het hele intrekgebied te beschermen geven we daar invulling aan. Op basis van modelberekeningen zijn de grondwaterstromen in kaart gebracht en is de begrenzing zoals opgenomen in de POVI tot stand gekomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om geen uitbreiding van grondwaterbeschermingsgebieden vanwege de beperkingen die dit nu al oplevert voor de teelten van het agrarisch bedrijf.	ZW-0311-2

Standpunt GS

De uitbreiding van de grondwaterbeschermingsgebieden achten wij noodzakelijk om ook in de toekomst voldoende grondwater te hebben voor de openbare drinkwatervoorziening. Ook in een grondwaterbeschermingsgebied, met de regels die daar van toepassing zijn, is landbouw mogelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om geen uitbreiding van het grondwaterbeschermingsgebied en geen aanscherping van de regels, omdat deze leiden tot prijsdruk, beperkingen in grondgebruik en economische schade voor agrarische bedrijven.	ZW-1466-6

Standpunt GS

We zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is. Er zijn geen beperkingen aan het grondgebruik en er is dan ook geen sprake van economische schade voor agrarische bedrijven. Indien er sprake is van onevenredige schade door aanwijzing van percelen als grondwaterbeschermingsgebied kan altijd een schadeclaim bij ons worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt de provincie aan te geven wat haar ambitie en opgave zijn om te voldoen aan de KRW en voor bescherming van grondwaterbeschermingsgebieden.	ZW-0313-46

Standpunt GS

De provincie is (wettelijk) verantwoordelijk voor het beschermen van het grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening.

Dat doen we door het aanwijzen van waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones. Doel is dat er voldoende grondwater van goede kwaliteit beschikbaar is zodat WML, ook bij een stijgende vraag naar drinkwater in de toekomst, Limburg van drinkwater kan voorzien.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt hoe de bescherming in de praktijk geregeld gaat worden.	ZW-1236-168

Standpunt GS

De regels die van toepassing zijn voor de bescherming van het grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening zijn opgenomen in hoofdstuk 4 van de Omgevingsverordening Limburg (https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR705183)

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt hoe inwoners, bedrijven en agrariërs in het grondwaterbeschermingsgebied geïnformeerd zullen worden.	ZW-1236-167

Standpunt GS

Afhankelijk van de uiteindelijk aanpassing van de begrenzing van de grondwaterbeschermingsgebieden door Provinciale Staten zomer 2026 zullen we ons beraden op welke wijze we alle stakeholders informeren. In 2021 zijn bijvoorbeeld alle inwoners van de Limburgse grondwaterbeschermingsgebieden door ons aangeschreven om hun te attenderen op het belang van de bescherming van het grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening. Iets vergelijkbaars behoort tot de mogelijkheden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt hoe overtredingen gehandhaafd zullen worden.	ZW-1236-170

Standpunt GS

Toezicht en handhaving van de regels in de Omgevingsverordening wordt door ons uitgevoerd. Handhaving gebeurt zowel op basis van reguliere controles van vergunningsvoorschriften als ook op basis van meldingen van derden van (mogelijke) overtredingen. Voor dergelijke meldingen is een telefoonnummer beschikbaar dat ook is terug te vinden op de borden die de grens van het grondwaterbeschermings- of waterwingebied markeren in het veld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt of de gemeente financiële ondersteuning krijgt bij het versneld uitvoeren van taken op het gebied van water en riolering die noodzakelijk zijn door de uitbreiding van het grondwaterbeschermingsgebied.	ZW-1236-172

Standpunt GS

Er zijn voor gemeenten geen financiële middelen beschikbaar voor het uitvoeren van taken gerelateerd aan grondwaterbescherming. Wij wijzen erop dat volgens de artikel 2 van de Drinkwaterwet, alle bestuurslagen zorgdragen voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt of er aandacht is voor preventie binnen de uitbreiding van het grondwaterbeschermingsgebied.	ZW-1236-169

Standpunt GS

Voor de nieuwe beschermingsgebieden zullen zogenaamde gebiedsdossiers en een bijbehorend uitvoeringsprogramma worden opgesteld. Daarin worden potentiële bedreigingen voor de drinkwaterwinning geïnventariseerd en maatregelen geformuleerd. Hierbij betrekken we alle stakeholders, waaronder de gemeenten waar grondwaterbeschermingsgebieden in liggen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt of ondernemers die getroffen worden door de maatregelen financieel schadeloos gesteld zullen worden.	ZW-1236-171

Standpunt GS

Ondernemers die onevenredige schade ondervinden van de regels kunnen een schadeclaim indienen bij de provincie. Deze claim wordt dan voorgelegd aan een extern deskundige.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om rekening te houden met zijn bedrijfsvoering tav zijn gronden die gelegen zijn in grondwaterbeschermingsgebieden indien de regels worden aangescherpt in deze gebieden.	ZW-0227-14

Standpunt GS

In de zoekgebieden voor de uitbreiding van het grondwaterbeschermingsgebied naar de 200-jaars zone gaan geen andere eisen gelden dan de huidige regels in grondwaterbeschermingsgebieden.

In de gebieden die worden gereserveerd om mogelijk in de toekomst een drinkwaterwinning te realiseren willen we alleen voorkomen dat er ontwikkelingen plaats gaan vinden die een toekomstig gebruik als grondwaterbeschermingsgebied belemmeren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om verduidelijking over de begrenzing van een ingetekend grondwaterbeschermingsgebied bij de Houtsberg, de Kwegt en het kanaal Wessem-Nederweert.	ZW-0196-84

Standpunt GS

De begrenzing is gebaseerd op modelmatige berekening van de grondwaterstroming naar de verschillende WML-winplaatsen. De berekeningen zijn indertijd ambtelijk en bestuurlijk toegelicht bij uw gemeente. Indien behoefte is aan aanvullende informatie kunt u contact opnemen met de betreffende ambtenaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wil overleg over zoekgebieden voor grondwaterbescherming en samen de gevolgen voor huidig gebruik onderzoeken.	ZW-0224-151

Standpunt GS

We zijn gaarne bereid om met indiener in gesprek te gaan over de gevolgen van het aanpassen van de grondwaterbeschermingsgebieden voor het huidig gebruik. We wijzen er op dat reeds zowel ambtelijk als bestuurlijk overleg is geweest over deze aanpassing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat moet worden gegarandeerd dat het grondwaterbeschermingsgebied uitsluitend een onderzoeksgebied betreft, zonder dat dit op korte of middellange termijn nieuwe beperkingen oplegt voor het agrarisch gebruik van de gronden, om zo onzekerheid weg te nemen en om te voorkomen dat de agrarische sector onbedoeld wordt beperkt.	ZW-0932-6
Indiener verzoekt dat aanwijzing van zoekgebieden voor grondwaterbescherming niet leidt tot extra vergunningseisen of gebruiksbeperkingen voor de bestaande agrarische bedrijfsvoering.	ZW-1011-10
Indiener verzoekt vast te leggen dat aanwijzing van zoekgebieden voor grondwaterbescherming geen extra beperkingen of vergunningseisen oplevert en dat agrarisch gebruik volledig behouden blijft.	ZW-1349-9 ZW-1323-18 ZW-1322-15
Indiener geeft aan dat de aanduiding Zoekgebied Grondwaterbescherming op de totale bedrijfslocatie forse beperkingen oplevert voor bouwplan en bedrijfsvoering, ondanks dat het gebied primair landbouwgebied is. Indiener stelt dat hun bedrijfsvoering en bedrijfsinkomen onacceptabel negatief wordt beïnvloed hierdoor.	ZW-0933-1
Indiener maakt zich zorgen over wat er op hun afkomt met de nieuwe POVI als agrariër met percelen in zowel Grondwater beschermingsgebieden als niet grondwaterbeschermings gebied en vraagt zich af hoe ze nog bestaansrecht kunnen genereren.	ZW-1187-1
Indiener verzoekt vast te leggen dat aanwijzing van een zoekgebied voor grondwaterbescherming niet leidt tot aanvullende vergunningseisen of beperkingen en dat agrarisch gebruik onverkort mogelijk blijft.	ZW-1319-12
Indiener verzoekt dat zoekgebieden grondwaterbescherming uitsluitend als onderzoeksgebied worden gezien.	ZW-1470-15

Standpunt GS

De zoekgebieden grondwaterbescherming zijn de gebieden waarbinnen we de uitbreiding van de grondwaterbeschermingsgebieden zoeken. Wanneer dit gebied geheel of deels grondwaterbeschermingsgebied zal worden, zullen de regels ook op de nieuwe gebieden van toepassing zijn. Dit zal gevolgen hebben, bijvoorbeeld voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Wij zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een duurzame en rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is. Ook in de huidige grondwaterbeschermingsgebieden is het merendeel van de grond in agrarisch gebruik en zijn vele agrarische bedrijven aanwezig. Indien er sprake is van onevenredige schade door aanwijzing van percelen als grondwaterbeschermingsgebied kan altijd een schadeclaim bij ons worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.11 Grondwater- grondwateronttrekkingen

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat het beregenen van het land nodig is omwille van het uitspoelen van nutriënten, bodemgezondheid en het tegengaan van erosie. Zonder beregening is het onmogelijk voor gewas om nutriënten uit de bodem op te nemen en te zorgen voor een goede bodemkwaliteit. Daarnaast nemen droge/ humus loze gronden maar beperkt vocht op/ vasthouden, wat het voorkomen van erosie en afspoeling tegenwerkt.	ZW-1119-4 ZW-1157-14 ZW-1161-14 ZW-1367-4

Standpunt GS

We onderschrijven uw opmerking dat beregening nodig kan zijn om een optimale gewasgroei te realiseren en daardoor een maximale opname van mest. Daardoor zal er minder mest uitspoelen dan bij eenzelfde mestgift en minder gewasopbrengst. Daarbij merken we op dat water dat wordt gebruikt voor beregening niet ten goede kan komen aan andere doelen. Derhalve is een goede verdeling van het water van belang. In het kader van het convenant Waterbeschikbaarheid werken we daar met alle stakeholders aan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat doordat de bedrijfslocatie en huiskavel zijn gelegen in een Hydrologische bufferzone grondwaterafhankelijke natuur en deelgebied Natte Laagten zij niet waar zij aan toe zijn qua beschikbaarheid van water (beregening) en afwatering van water (grondwaterpeil). Beperking van beregening zal volgens de indiener onherroepelijk leiden dat minder gewasopbrengsten met ook nog eens aan lagere voederwaarde.	ZW-0954-7

Standpunt GS

De hydrologische bufferzones grondwaterafhankelijke natuur zijn niet gewijzigd ten opzichte van de huidige Provinciale Omgevingsverordening. Hier zijn regels opgenomen met betrekking tot nieuwe onttrekkingen. Deze regels wijzigen niet. Voor de natte laagten geldt dat deze specifiek zijn aangegeven, waar ze eerst ook al onderdeel waren van de groenblauwe mantel. We willen hier graag de sponswerking behouden en ruimte blijven bieden voor water.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het beperken van de wateronttrekking door de landbouw voor het behoud van de Peel niet samenvalt met de uitbreiding	ZW-0963-5

van grondwaterwinning in Ospeldijk. Indiener stelt voor dat de grondwaterwinning in Ospeldijk wordt afgebouwd.

Standpunt GS

Er is geen sprake van het uitbreiden van de onttrekking voor de drinkwatervoorziening in Ospeldijk. Afbouwen van de winning heeft een zeer gering effect op de Peel omdat water wordt onttrokken uit het diepe grondwaterpakket dat is gereserveerd voor de drinkwatervoorziening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het niet duidelijk is hoe de reductieopgave op grondwateronttrekkingen moet worden gerealiseerd en binnen welk tijdsbestek. Ook is volgens indiener niet duidelijk wat dit voor gevolgen voor de teelt heeft.	ZW-1385-7

Standpunt GS

Op welke wijze en op welke termijn de reductie moeten worden gerealiseerd wordt uitgewerkt in het kader van het convenant Waterbeschikbaarheid. In het Uitvoeringsprogramma dat in de loop van 2026 wordt opgesteld worden hier concrete afspraken over gemaakt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan gebruik te maken van beregeningsputten op verschillende percelen. Standstill voor beregeningsputten is echter desastreus voor het telen van productiegewassen in het primair landbouwgebied. In de Povi zijn hydrologische bufferzones en groenblauwe zones vergroot. Daarbij zijn in par. 6.3.10 onttrekkingsbeperkingen opgenomen. Indiener vreest ernstige consequenties voor zijn bedrijfsvoering.	ZW-1226-25

Standpunt GS

De enige beperking die in paragraaf 6.3.10 wordt genoemd is de afwaartse beweging. Dat wil zeggen dat een nieuwe beregeningsput in een bufferzone verder weg van het natuurgebied moet worden geplaatst. er zijn geen beperkingen t.a.v. hoeveelheden genoemd. We zijn van mening dat dit geen ernstige belemmeringen vormt voor de bedrijfsvoering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen grondwaterwinning bij Ospeldijk terwijl er strenge restricties zijn op beregening en watergebruik voor landbouwkundige toepassingen.	ZW-0775-4

Standpunt GS

Het grondwater dat in de winning in Ospeldijk wordt onttrokken ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening uit diepe pakketten die gereserveerd zijn voor de drinkwatervoorziening.. Effecten naar maaiveld zijn nihil door de aanwezigheid van een dikke kleilaag boven het diepe pakket waaruit het water wordt onttrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.6.1: Provincie is ook bevoegd gezag voor bodemenergiesystemen. En kaderstellend en coordinerend voor ontwikkeling van beleid. De rol van provincie is groter dan de twee onderdelen die hier genoemd worden.	ZW-1204-184

Standpunt GS

Opmerking dat de rol van de provincie groter is dan genoemd in paragraaf 6.6.1 is terecht. Omdat in deze paragraaf specifiek wordt ingegaan op (grond) water voor drinkwater worden hier niet alle rollen genoemd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.6: Paragraaf 6.6 gaat puur over grondwater voor drinkwater. Grondwater in het algemeen (voor natuur, landbouw, industrie, leefbaarheid, biodiversiteit...) wordt over het algemeen niet expliciet genoemd in de andere hoofdstukken/paragrafen.	ZW-1204-183

Standpunt GS

In andere paragrafen wordt ingegaan op de verschillende aspecten van grondwater. In paragraaf 6.3.7 wordt ingegaan op landbouwkundige onttrekkingen en in paragraaf 6.3.10 op grondwaterafhankelijke natuurgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat verdroging van grondwaterafhankelijke natuur één van de grootste knelpunten in de provincie is. Indiener vraagt om actieve handhaving op illegale putten, verplichte registratie van daadwerkelijke ontrekkingen, en aanscherping van regels rond gedeeld gebruik van putten.	ZW-1035-30

Standpunt GS

Daar waar de provincie bevoegd gezag is voor putten wordt momenteel actief gehandhaafd. Opgemerkt wordt dat Waterschap Limburg bevoegd gezag is voor alle onttrekkingen behalve onttrekkingen voor de openbare drinkwatervoorziening en industriële onttrekkingen groter dan 150.000 m³/jaar. Provincie is bevoegd gezag voor de regels uit de Omgevingsverordening en als zodanig verantwoordelijk voor illegale doorboringen van de kleilaag ten behoeve van beregeningsputten in de boringsvrije zone Venloschol. daarop handhaven we momenteel actief. Ten aanzien van de registratie van onttrekkingen loopt momenteel een landelijk spoor om dit aan te scherpen. Wanneer dit is vastgesteld zullen we daar actief op inzetten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om de reductieopgave ten aanzien van grondwaterontrekkingen nader toe te lichten en in kaart te brengen wat de gevolgen van de beoogde peilverhoging en verminderde ruimte tot beregening inhoudt.	ZW-0707-6 ZW-0724-6

Standpunt GS

De reductie opgave van 20% is een algemeen gestelde opgave die in het kader van het convenant waterbeschikbaarheid nader zal worden uitgewerkt. In dit kader zijn verkennende berekeningen uitgevoerd naar de effecten van peilverhogingen. Om de effecten nauwkeuriger te bepalen moet worden uitgewerkt welke maatregelen waar worden genomen. Op basis van de maatregelen die in het uitvoeringsprogramma van het convenant waterbeschikbaarheid worden opgenomen kan in kaart worden gebracht wat de gevolgen zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het waterwingebied van doorslaggevende waarde te laten zijn.	ZW-0043-3

Standpunt GS

In het waterwingebied zijn geen ingrepen toegestaan die de beschermende werking van de ondergrond aantasten.

Voor zover ons bekend is het plan niet om in het waterwingebied windturbines te plaatsen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener voorziet sterke beperkingen van zijn teelten door het beregeningsverbod	ZW-1081-3

Standpunt GS

De ligging van een perceel in een bufferzone heeft als gevolg dat een nieuwe beregeningsput ter vervanging van een bestaande put verder weg moet liggen van het natuurgebied. Op welke wijze een eventueel beregeningsverbod wordt ingevuld en wat daarvan de gevolgen zijn zal in het kader van Waterbeschikbaarheid moeten worden uitgewerkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt of de monitoring van agrarische onttrekkingen, gemeten in m^3, ook geldt voor andere sectoren zoals industrie en recreatie, en vraagt om duidelijkheid over de reikwijdte en het doel van deze monitoring. Indiener uit zorgen over de toenemende administratieve lasten door de vele motiveringsplichten en vraagt naar het doel en de samenhang met bestaande verplichtingen zoals de waterparagraaf in omgevingsplannen.	ZW-0196-85

Standpunt GS

Voor alle vergunning- en meldingsplichtige grondwateronttrekkingen geldt de verplichting om de onttrokken hoeveelheid grondwater te meten en deze jaarlijks door te geven. Dit is gebaseerd op landelijke wetgeving. Doel van deze verplichting is het verkrijgen van inzicht in de belasting van het grondwatersysteem door grondwateronttrekkingen. Dit is een onderdeel van het beheren van het grondwater. De genoemde administratieve lasten door motiveringsplichten zijn naar onze mening beperkt. Deze zijn aanvullend op de gemeentelijke verplichtingen in hun omgevingsplannen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om een afbouwpad voor bestaande grondwater ontrekkingen in hydrologisch kwetsbare zones.	ZW-1035-31

Standpunt GS

In het kader van het convenant waterbeschikbaarheid en het bijbehorende uitvoeringsprogramma zullen afspraken worden gemaakt over de verdeling van het beschikbare water. Als dat van toepassing is zullen eventuele afbouwpaden daarin worden opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om te verduidelijken hoe en op welke termijn de reductieopgave van 20% per locatie voor onttrekkingen van grondwater gerealiseerd dient te worden. Wordt de reductieopgave per locatie op deze 20% bijvoorbeeld gemaximeerd?	ZW-1159-14 ZW-1213-25

Standpunt GS

De reductie opgave van 20% is een algemeen gestelde opgave die in het kader van het convenant waterbeschikbaarheid nader zal worden uitgewerkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.12 Grondwater- intrekgebied Natura 2000

Zienswijze	Indiener
De indiener vreest voor mogelijke vernatting of verminderd gebruik van grondwater in de overgangsgebieden en dat deze gebiedsaanduiding kan leiden tot een gereduceerd gebruik van (kunst)meststoffen.	ZW-0686-9

Standpunt GS

Doelstelling van de aanduiding overgangsgebieden is om aan te geven dat dit gebieden zijn waarin het belangrijk is om rekening te houden met de naastgelegen Natura2000 gebieden. Dit zijn gebieden waarin we de landbouw willen ondersteunen om een landbouwpraktijk te voeren die bijdraagt aan de instandhouding van de natuur. In gebiedsprocessen wordt uitgewerkt welke maatregelen er nodig zijn voor de duurzame staat van instandhouding van de natuur. Nabij verdroogde natuurgebieden kan dat een vernatting betekenen. Ook een reductie van het (grond-)watergebruik is een mogelijke maatregel. Evenals het voorkomen van uitspoeling van nutriënten. Deze maatregelen worden echter niet in de POVI bepaalt, maar in de genoemde gebiedsprocessen. In de POVI geven we duidelijkheid over de verwachtingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat inspreker twijfelt over het grondwaterverloop richting Wijlre en de invloed op Natura 2000, met een verzoek om onderbouwing.	ZW-0055-3

Standpunt GS

De intrekgebieden zijn bepaald op basis van onderzoek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.6.10: De kaartlaag 'Overgangsgebieden' valt deels samen met de kaartlaag 'hydrologische bufferzone grondwaterafhankelijke natuur en de kaartlaag 'intrekgebieden Natura2000'. Maak duidelijk wat de verschillen tussen deze verschillende zones zijn, en hoe deze zoneringen tot stand zijn gekomen.	ZW-1204-187

Standpunt GS

Het klopt dat de kaartlaag Overgangsgebieden in een aantal gevallen samenvalt met de kaartlagen Hydrologische bufferzone en/of Intrekgebieden N2000. Voor de overgangsgebieden zijn de hydrologische invloedsgebieden van groot belang. In veel gevallen bepalen zijn de begrenzing van de overgangsgebieden. We zullen in de tekst van de POVI de samenhang, maar ook de verschillen uitleggen.

Voorstel aan PS

In de POVI de samenhang en de verschillen tussen de kaartlagen overgangsgebieden, hydrologische bufferzone en intrekgebieden N2000 uitleggen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de aanduiding intrekgebieden Natura 2000 wordt geschrapt, omdat de kaartinzet onjuist is en feitelijk niet aansluit bij de waterhuishouding.	ZW-0972-12

Standpunt GS

De intrekgebieden zijn gebaseerd op uitgevoerde studies en grondwatermodelleringen. Alleen de intrekgebieden die door deze uitgevoerde studies zijn onderbouwd, zijn op de kaart opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.13 Grondwater- peilverhoging

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de provincie voornemens is om de grondwaterstanden met 10 tot 50 cm te verhogen. Indiener geeft aan dat grondwaterstanden geen vaste waarde zijn, maar een trend en dat het verhogen van de bovenzijde van deze trend in veel stedelijke gebieden niet wenselijk is met het oog op grondwateroverlast. Indiener vraagt of de provincie de consequenties van deze voorgenomen verhoging in beeld heeft gebracht en zo ja, welke dat zijn.	ZW-0313-44

Standpunt GS

Wij ervan bewust dat grondwaterstanden geen vaste waarde zijn. Grondwaterstanden fluctueren jaarlijks en door het jaar heen. Wij zien dat ten tijde van droogte het grondwater steeds dieper uitzakt. Wij willen deze trend tegengaan en dus de grondwaterstand verhogen. Hogere grondwaterstanden in droge perioden betekent dat hogere grondwaterstanden nodig zijn in de winter om te voorkomen dat het grondwater te diep kan uitzakken in de winter.
Hogere grondwaterstanden kunnen leiden tot grondwateroverlast. Het signaal dat de indiener afgeeft met betrekking tot wateroverlast door hogere grondwaterstanden nemen wij mee. Onze ambitie blijft om de waterbeschikbaarheid te vergroten door middel van hogere grondwaterstanden, maar we zullen daarbij rekening houden met ongewenste gevolgen zoals wateroverlast. Wij zullen de tekst in de Omgevingsvisie aanpassen.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 6 Water, paragraaf 3.3: 'Hierbij houden we rekening met wateroverlast en het zoveel mogelijk voorkomen hiervan.'

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de verhoging van het grondwaterpeil in het gebied rondom het Heerenven en de Wellse molenbeek voor problemen zorgt, zoals overstromingen en schade aan gebouwen.	ZW-0458-2

Standpunt GS

Wij bedanken de indiener voor deze opmerking.

Onze ambitie om de waterbeschikbaarheid te vergroten gaat via twee sporen, het verhogen van de grondwaterstanden en verminderen van de watervraag. Het Provinciaal Waterprogramma en het Convenant Voldoende Zoetwater geven een nadere invulling hoe wij dat willen bewerkstelligen. Bij het verhogen van het grondwaterpeil zullen wij rekening houden met ongewenste gevolgen, zoals wateroverlast, overstromingen en schade aan gebouwen. Wij zullen de tekst in de Omgevingsvisie aanpassen.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 6 Water, paragraaf 3.3: 'Hierbij houden we rekening met wateroverlast en het zoveel mogelijk voorkomen hiervan.'

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat grondwaterstanden sterk variëren door afwisseling tussen extreme droogte en extreem natte jaren, en noemt de doelstelling van grondwaterstandverhoging theoretisch en onzinnig.	ZW-0801-6

Standpunt GS

Wij ervan bewust dat grondwaterstanden geen vaste waarde zijn. Grondwaterstanden fluctueren jaarlijks en door het jaar heen. Wij zien dat ten tijde van droogte het grondwater steeds dieper uitzakt. Wij willen deze trend tegengaan door meer water vast te houden en dus de grondwaterstand verhogen om ervoor te zorgen dat er meer water beschikbaar is tijdens droge perioden. Wij geven nadere invulling aan onze ambitie om de waterbeschikbaarheid te vergroten in het nieuwe Provinciaal Waterprogramma en in het Convenant Voldoende Zoetwater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener ondervindt nu al hinder van hoge grondwaterstanden. In de Groenblauwe Landbouwzone is sprake van het verhogen van de grondwaterstand van 10 tot 50 cm. Indiener verwacht dat dit ophogen van de grondwaterstand gaat leiden tot blijvende schade aan gebouwen en verslechtering van het grondgebruik en verzoekt dan ook om toe te lichten op de hinder en bedrijfsschade gecompenseerd gaat worden	ZW-0642-2 ZW-0648-3
Indiener verwacht dat door het verhogen van grondwaterstanden bepaalde teelten niet langer mogelijk zijn en vraagt hoe bedrijfsschade als gevolg van peilopzet gecompenseerd gaat worden.	ZW-0343-6

Standpunt GS

De POVI beschrijft onze ambities, doelen en visie voor de lange termijn. Het verzoek van de indiener dat wij toelichten hoe hinder en bedrijfsschade gecompenseerd gaat worden valt buiten het beoogde doel van de POVI. Het signaal dat de indiener afgeeft met betrekking tot wateroverlast door hogere grondwaterstanden nemen wij mee. Onze ambitie blijft om de waterbeschikbaarheid te vergroten door middel van hogere grondwaterstanden, maar we zullen daarbij rekening houden met ongewenste gevolgen zoals wateroverlast. Wij zullen de tekst in de Omgevingsvisie aanpassen.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 6 Water, paragraaf 3.3: 'Hierbij houden we rekening met wateroverlast en het zoveel mogelijk voorkomen hiervan.'

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie Limburg in kaart te brengen wat de gevolgen van de peilverhoging en verminderde ruimte tot beregening betekend voor de teelt van de huidige in ons werkgebied aanwezige gewassen, de economische impact te kwantificeren en bij invoering van deze maatregelen ook deze inkomens en vermogensschade te compenseren.	ZW-1159-15 ZW-1213-26 ZW-1087-8

Standpunt GS

De POVI beschrijft onze ambities, doelen en visie voor de lange termijn. Wij hebben de ambitie om de waterbeschikbaarheid in Limburg te vergroten door meer water vast te houden en hogere grondwaterstanden te realiseren en door de watervraag te verkleinen. De nadere invulling van deze ambitie vindt plaats in ons Provinciaal Waterprogramma en in het traject van het Convenant Voldoende Zoetwater, waarin wij samen met onze waterpartners afspraken maken om de waterbeschikbaarheid in Limburg te vergroten. De onderwerpen die de indiener noemt in de zienswijze, worden afgewogen meegenomen in de totstandkoming en uitwerking van het Provinciaal Waterprogramma en het Convenant Voldoende Zoetwater. Wij zullen de tekst van de Omgevingsvisie aanpassen om onze ambitie m.b.t. de waterbeschikbaarheid correct weer te geven.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 6 Water, paragraaf 6.3.3. van 'Daarnaast willen we een reductie van 20% op het totaal aan onttrekkingen in Limburg.' naar 'Daarnaast willen we de totale watervraag verminderen met circa 20%.'

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat het beleid zich te veel op grondwateronttrekking richt, terwijl ook andere aspecten, zoals peilbeheer en waterkwaliteit, belangrijk zijn voor grondwaterafhankelijke natuur.	ZW-0224-148

Standpunt GS

Wij zijn ons ervan bewust dat niet alleen grondwateronttrekkingen, maar ook peilbeheer en waterkwaliteit belangrijk zijn voor grondwaterafhankelijke natuur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor de stabiliteit van het waterpeil in relatie tot het spoor. Plannen en/of werkzaamheden mogen geen invloed hebben op de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen, alsmede op het ongehinderd gebruik van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen. Denk daarbij aan de inrichting en/of exploitatie van een Warmte Koude Opslagsysteem of een WADI , maar ook aanpassingen van watergangen.	ZW-1460-24

Standpunt GS

Wij bedanken de indiener voor de inbreng. Wij zijn ons ervan bewust dat de stabiliteit van de spoorbaan en het ongehinderd gebruik ervan in acht genomen moet worden bij eventuele werkzaamheden aan het watersysteem of veranderingen van het waterpeil.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af ten opzichte van welke grondwaterstand de verhoging van 10-50 cm wordt berekend en wat het doel hiervan is.	ZW-0801-5
mbt 6.3.3 Concreet betekent dit dat we de grondwaterstanden met 10 tot 50 cm verhogen. Lokaal wordt daarbij bekeken wat mogelijk is en wat nodig is voor het bereiken van de doelen, rekening houdend met specifieke kenmerken van het gebied, zoals landschap, bodem, grondwaterstanden en grondgebruik. Daarnaast willen we een reductie van 20% op het totaal aan onttrekkingen in Limburg. Huishoudens, industrie en landbouw zullen allemaal hun bijdrage moeten leveren op het besparen op het watergebruik Opmerking indiener: T.o.v. welk peil? Wat als er geen peilen zijn vastgesteld, wat houdt men dan aan?	ZW-1242-24

Standpunt GS

Wij zien dat er in toenemende mate uitdagingen zijn rondom de waterbeschikbaarheid in Limburg. De vraag naar water neemt toe en grondwaterstanden dalen ten tijde van droogte. Daarom hebben wij als ambitie om de waterbeschikbaarheid te vergroten. Dit willen wij bereiken door hogere grondwaterstanden en het verminderen van de watervraag. De nadere invulling van deze ambitie volgt in het Provinciaal Waterprogramma en het Convenant Voldoende Zoetwater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener wil graag zorgvuldig geïnformeerd worden over voorgenomen maatregelen m.b.t. wijziging van het waterpeil (gelet op mogelijke gevolgen en schade), evenals over de feitelijke uitvoering van maatregelen. Indiener verwacht maatregelen in het veld zodat het voor het bedrijf mogelijk wordt om zelf (enige) invloed uit te oefenen op het waterpeil.

Indiener					
ZW-0712-13	ZW-0727-13	ZW-0731-13	ZW-0751-13	ZW-0752-13	ZW-0755-13
ZW-0756-13	ZW-0758-13	ZW-0759-13	ZW-0760-13	ZW-0817-13	ZW-0829-13
ZW-0861-13	ZW-0863-13	ZW-0864-13	ZW-0887-13	ZW-0964-13	ZW-0965-13
ZW-0968-13	ZW-0969-13	ZW-0970-13	ZW-0971-13	ZW-1015-13	ZW-1019-13
ZW-1021-13	ZW-1022-13	ZW-1024-13	ZW-1026-13	ZW-1028-14	ZW-1030-14
ZW-1031-13	ZW-1032-13	ZW-1034-13	ZW-1068-13	ZW-1109-13	ZW-1123-13
ZW-1124-13	ZW-1138-13	ZW-1256-13	ZW-1333-15	ZW-1354-13	ZW-1373-13

ZW-1431-13 ZW-1468-13

Standpunt GS

Wij erkennen de wens van de indiener om geïnformeerd te worden over maatregelen m.b.t. wijzigingen van het waterpeil en de uitvoering van maatregelen. In ons Provinciaal Waterprogramma en het Convenant Voldoende Zoetwater geven we nadere invulling aan onze ambitie om de grondwaterstanden te vergroten en zullen wij in overleg treden met stakeholders omtrent maatregelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.14 Grondwateroverlast door verhoging grondwaterpeil stedelijk gebied

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat uit paragraaf 6.3.3 'Ambitie waterbeschikbaarheid' de ambitie volgt om de grondwaterstanden met 10 tot 50 cm te verhogen. Indiener stelt dat daarbij lokaal wordt bekeken wat mogelijk is en wat nodig is voor het bereiken van de doelen, rekening houdend met specifieke kenmerken van het gebied, zoals landschap, bodem, grondwaterstanden en grondgebruik. Indiener stelt dat hier ook rekening met hangwater dient gehouden te worden. Het grondwater kan volgens de indiener diep zitten maar door ondoordringbare lagen kan infiltrerend regenwater afstromen naar gebieden waar het water in de bodem blijft hangen en tot wateroverlast kan leiden in stedelijk gebied, met het resultaat van natte kelders, optrekkend vocht in de muren en uiteindelijk schimmelvorming en gezondheidsproblemen. Indiener verzoekt de provincie gebieden aan te geven waar dit het geval is en hier geen grondwaterstanden gaan verhogen, zodat geen nieuwe grondwaterproblemen ontstaan.	ZW-0160-94

Standpunt GS

De ambitie 10 - 50 cm is als zodanig geformuleerd om maatwerk mogelijk te maken afhankelijk van de lokale omstandigheden. Daarnaast merken we op dat deze ambitie met name van toepassing is voor het landelijk gebied. Op welke locatie een bepaalde verhoging van het grondwaterpeil wordt nagestreefd zal in het kader van het uitvoeringsprogramma van het convenant waterbeschikbaarheid verder worden uitgewerkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de provincie voornemens is de grondwaterstanden met 10 tot 50 cm te verhogen, maar dat dit in stedelijke gebieden risico's op grondwateroverlast kan veroorzaken. Indiener vraagt of de consequenties hiervan zijn onderzocht en wat de uitkomsten zijn.

Indiener					
ZW-0278-61	ZW-0166-51	ZW-0186-61	ZW-0196-79	ZW-0224-55	ZW-0237-41
ZW-0240-46	ZW-0241-41	ZW-0242-50	ZW-1236-46	ZW-1473-41	ZW-1479-93

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt u een onderverdeling te maken binnen de POVI (per gebiedstype) als het gaat om de beoogde verhoging van de grondwaterstand, zodat er geen nieuwe waterproblematiek binnen het bebouwd gebied van de gemeente Voerendaal ontstaat.	ZW-0206-17

Standpunt GS

De ambitie om de grondwaterstand 10 - 50 cm te verhogen geldt met name in het landelijk gebied. Lokaal wordt daarbij bekeken wat mogelijk is en wat nodig is voor het bereiken van de doelen, rekening houdend met specifieke kenmerken van het gebied, zoals landschap, bodem, grondwaterstanden en grondgebruik.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.15 Hellingen

Zienswijze	Indiener
Een gedeelte van het bouwvlak en de percelen van indiener ligt in de hellingen in Zuid-Limburg. Indiener is het niet eens met het niet mogen verharden en het plaatsen van bebouwing op het bouwvlak en verzoekt dan ook af te zien van deze beperkende maatregelen.	ZW-1418-16

Standpunt GS

De hellingen in Zuid Limburg spelen een belangrijke rol in het watersysteem. Vooral bij hevige regenbuien bestaat hier het risico van afstroming van water en modder. Wij zijn van mening dat hier bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (bebouwing, verharding) rekening moet worden gehouden. Daarom zijn wij voornemens om voor deze gebieden in onze Omgevingsverordening een motiveringsplicht met compensatie en mitigatie op te nemen. Hiermee is bebouwing en verharding dus niet onmogelijk, maar wordt gevraagd om rekening te houden met de waterbelangen en nadelige effecten zo mogelijk te mitigeren en compenseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.16 Intrekgebieden- begrenzing

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de bestemming 'intrekgebied Natura 2000' op het kadastrale perceel gemeente Gulpen, sectie D, nummer 80, onnodig is vanwege vlakke ligging en gebruik van moderne technieken die uitspoeling van nitraat voorkomen.	ZW-0138-6
Indiener stelt dat natura-2000 intrekgebieden niet ingetekend zijn. Verzoekt dat ten minste morfologische intrekgebieden ingetekend worden.	ZW-0978-3
Indiener vraagt zich af waarop de intekening van intrekgebieden Natura2000 is gebaseerd en dient bezwaar aan op de aanmerking van diens gronden.	ZW-0467-1

Standpunt GS

De intrekgebieden Natura2000 zijn ingetekend alleen op basis van/na uitgevoerd onderzoek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.17 Intrekgebieden- belang van intrekgebieden

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat verbetering van de waterkwaliteit en behoud van de waterkwantiteit van belang zijn in de intrekgebieden Natura 2000.	ZW-0767-3
Indiener geeft bezwaren aan tegen de aanwijzing van percelen als 'intrekgebied Natura 2000' vanwege oppervlakkige afstroming naar waterbuffers en diepte van het grondwater. Daarbij uit indiener twijfels over het grondwaterverloop richting Wijlre en de invloed op Natura 2000, met een verzoek om onderbouwing.	ZW-0055-1
Indiener verzoekt om verwijdering van de aanduiding ‘Intrekgebied Natura 2000’ en alle andere beperkingen en restricties die hieruit voortkomen.	ZW-1004-2

Standpunt GS

De intrekgebieden Natura 2000 zijn gebaseerd op uitgevoerd onderzoek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.18 Intrekgebieden- geen beperkingen

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat indien de Provincie extra regels gaat opstellen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en het gebruik van mest in intrekgebieden van Natura-2000 grote gevolgen kan hebben voor het agrarisch bedrijf en verzoekt dat beperkingen in deze gebieden niet worden opgelegd. Indien beperkingen toch worden opgelegd, verzoekt de indiener volledig gecompenseerd te worden.	ZW-0585-9 ZW-1235-5
De indiener vindt het onacceptabel als er regels worden opgenomen in de verordening die leiden tot beperkingen in het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen in intrekgebieden Natura-2000. Indien deze toch worden doorgevoerd, dan indiener wenst volledig te worden gecompenseerd.	ZW-0550-6
De Provincie wil in de intrekgebieden Natura 2000 een watervriendelijke landbouw stimuleren, waarbij uitspoeling van nutriënten naar het grondwater moeten worden voorkomen. Voor indiener is het geheel onacceptabel dat er verdere beperkingen worden opgelegd voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen en verzoekt dan ook om daarvan af te zien.	ZW-1418-13
Indiener spreekt bezorgdheid uit over aanvullende beperkingen op meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen en de impact op de bedrijfsvoering.	ZW-0055-4
Indiener stelt dat zijn gronden gelegen in intrekgebieden mogelijk beperkt zullen worden en dat dit zal leiden tot financiële verliezen en zal leiden tot mestoverschot.	ZW-0227-13

Standpunt GS

De intrekgebieden zijn van belang voor de hydrologische situatie in de nabijgelegen Natura2000 gebieden. We willen daar een watervriendelijke landbouw stimuleren met weinig of geen uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen en voorzien in het opnemen van een motiveringsplicht in de omgevingsverordening die ingaat op het behoud van de infiltratie. Daar waar de intrekgebieden N2000 samenvallen met de overgangsgebieden N2000 zal vanuit deze laatste aanduiding via gebiedsprocessen gekeken worden naar benodigde maatregelen ten behoeve van de duurzame instandhouding van deze Natura2000 gebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.19 Intrekgebieden- maatregelen

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt duidelijkheid te krijgen over de maatregelen die men in Intrekgebieden Natura-2000 wil doorvoeren.	ZW-0550-4

Standpunt GS

In de intrekgebieden worden in de POVI geen maatregelen genomen of voorzien. Wij zijn voornemens om in deze gebieden, als onderdeel van de groenblauwe landbouwzone een watervriendelijke landbouw te stimuleren. Daarnaast zijn wij voornemens om voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (zoals bebouwing of verharding) via de omgevingsverordening een motiveringsplicht op te leggen. in verband met het behoud van de infiltratiemogelijkheden van (regen)water naar de bodem. De intrekgebieden Natura2000 vallen deels samen met de overgangsgebieden N20000. In het kader van het Limburgse offensief stikstof zal in de overgangsbieden rond de Natura2000 gebieden in gebiedsprocessen bekeken worden of er maatregelen nodig zijn en welke dit zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.20 Mijnbouw

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat vanwege de voortgaande grondheffing door mijnwaterstijging onderzoek naar de grondmechanica noodzakelijk is.	ZW-0062-2

Standpunt GS

Gelet op het karakter van de Omgevingsvisie als strategisch beleidsdocument met betrekking tot de fysieke leefomgeving, zijn de door indiener genoemde onderwerpen niet expliciet in dit document opgenomen. Niettemin achten wij het van belang hier beknopt op in te gaan, zodat indiener goed geïnformeerd is over de inspanningen van de Provincie met betrekking tot het dossier mijnbouwschade. De Provincie heeft, als vertegenwoordiger van de regio, in 2016 bestuurlijke afspraken gemaakt met het destijds verantwoordelijke Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) met betrekking tot het uitvoeren van technische maatregelen. Deze maatregelen beogen de potentiële negatieve gevolgen van de voormalige steenkoolwinning te mitigeren en zijn gebaseerd op een uitgebreid, integraal onderzoek uit 2016 naar mogelijke na-ijlende effecten (de zogenaamde GS-ZL studie). De hieruit voortvloeiende activiteiten zijn uitgewerkt in het Meerjarenprogramma Nazorg Steenkoolwinning 2026-2030 en de daarbij horende jaarlijkse actieplannen. Wat betreft de grondmechanische effecten geldt dat deze reeds in 2016 zijn beoordeeld. Ter aanvulling hierop worden momenteel, in opdracht van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG), verdiepende studies uitgevoerd door TNO. Daarnaast wordt informatie betreffende de ontwikkelingen rondom het beëindigen van de bruinkoolwinning in het grensgebied van Nordrhein-Westfalen met ons gedeeld. De focus ligt hierbij op de mogelijke repercussies van de stopzetting van de bruinkoolwinning en het vullen van de groeves op zowel de kwaliteit als de kwantiteit van het Limburgse grond- en oppervlaktewater. Indien noodzakelijk zullen hiervoor externe kennisinstituten worden ingeschakeld ter ondersteuning.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het wenselijk is dat in de ontwerp-POVI ook aandacht zou schenken aan de effecten van het stoppen van de bruinkoolwinning in één grensregio.	ZW-0242-53

Standpunt GS

Het stoppen van de bruinkoolwinning en de gevolgen voor Limburg hebben zeker onze aandacht. We bewaken dat er geen nadelige effecten zijn op de Limburgse grond- en oppervlaktewater of de Limburgse natuurgebieden. Daarin trekken we samen op met andere stakeholders zoals Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg. Er is in de POVI geen aandacht aan dit onderwerp besteed omdat het uitgangspunt is dat er geen effecten van het stoppen van de Duitse bruinkoolwinning zullen zijn op Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt in de Omgevingsvisie op te nemen dat de provincie zich actief blijft inzetten in het grensoverschrijdend overleg om de grondwaterproblematiek door bruinkoolwinning te adresseren en te onderkennen dat de grootste winst voor grondwaterpeil te boeken is door deze grootschalige onttrekkingen te verminderen of te compenseren.	ZW-1253-34

Standpunt GS

In het Provinciaal Waterprogramma 2022 - 2027 is opgenomen dat we de gevolgen van het sluiten van de Duitse bruinkoolwinning volgen. Uitgangspunt is dat er geen nadelige effecten mogen zijn voor het Limburgse grond- en oppervlaktewater. Samen met andere stakeholders in Limburgs zoals Waterschap Limburg en Rijkswaterstaat zetten we ons daarvoor in. Opgemerkt wordt dat de effecten van de Duitse bruinkoolwinning op het bovenste grondwater in Limburg volledig worden gemitigeerd. Het stoppen van de bruinkoolwinning zal dan ook niet leiden tot een verhoging van de grondwaterstanden in Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om druk op te oefenen op Duitsland voor compensatie/afstemming m.b.t. het grondwatergebruik bij bruinkoolwinning	ZW-0899-10

Standpunt GS

We zijn reeds vele jaren met Duitse partijen in overleg over de gevolgen van het onttrekken van grondwater ten behoeve van het winnen van bruinkool. Daarbij borgen we dat er geen onacceptabele nadelige gevolgen zijn voor het Limburgse grond- en oppervlaktewater. Omdat er geen effecten op het Limburgse water zijn is compensatie niet aan de orde.

Samen met het Waterschap en ander betrokkenen bij het grond- en oppervlaktewater stemmen we af over de gevolgen van het stoppen van de bruinkoolwinning in Duitsla2020nd in de komende jaren. We willen geen nadelige effecten daarvan ondervinden. In de diverse Duitse procedures rond het stoppen zullen we daarover met de Duitse instanties communiceren en onze zienswijzen kenbaar maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt u een regierol te nemen en middels de POVI en/of Omgevingsverordening te bekijken hoe de gemeentegrenzen overstijgende problematiek ten aanzien van stijging van het mijnwater verholpen of beperkt kan worden. Indiener constateert dat er binnen de POVI zeer weinig aandacht wordt geschonken aan het fenomeen ‘mijnwater’ en de stijging van dit mijnwater. Er bereiken ons berichten uit het veld dat de problematiek inmiddels dermate concreet is dat bijvoorbeeld bepaalde gewassen niet meer geteeld kunnen en/of zullen kunnen worden op plekken waar het mijnwater inmiddels te hoog is gestegen.	ZW-0206-23

Standpunt GS

Wij geven invulling aan onze regierol bij de uitvoering van de bestuurlijke afspraken met het Rijk betreffende de nazorg van de voormalige steenkoolwinning via jaarlijkse Actieplannen, waarin de relevante werkzaamheden zijn beschreven. Deze Actieplannen zijn afgestemd met relevante partijen waaronder het Rijk en de regio. De Actieplannen zijn openbaar en sluiten aan bij het Meerjarenprogramma Nazorg Steenkoolwinning 2026-2030 (momenteel in ontwikkeling), dat een meerjarig overzicht biedt van de voorgenomen activiteiten. In de POVI-tekst (§ 7.4.1) wordt hiernaar verwezen. Met betrekking tot het stijgende mijnwater werken wij aan een monitoringsrapportage als onderdeel van de integrale aanpak. Hierin is een prognose van de verdere stijging opgenomen, waarmee wij samen met onze partners beter inzicht krijgen in de ontwikkelingen en indien nodig tijdig passende beheersmaatregelen kunnen treffen.
Op dit moment zijn bij ons geen signalen bekend dat de teelt van bepaalde gewassen niet langer mogelijk is als gevolg van stijgend mijnwater. Wij verzoeken u dergelijke gevallen te melden bij het Infopunt mijnbouw, onder vermelding van de locatie van de betreffende percelen en een beschrijving van de aard en omvang van het probleem.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.21 Mijnbouw- grondwaterkwaliteit

Zienswijze	Indiener
De problematiek rondom grondwaterkwaliteit in voormalige mijnbouwgebieden vraagt naar mening van indiener om een snellere aanpak. Indiener mist in de POVI de urgentie op dit onderwerp.	ZW-0302-77
Indiener mist urgentie op het volgende ontwerp in de ontwerp POVI. De problematiek rondom grondwaterkwaliteit in voormalige mijnbouwgebieden vraagt om een snellere aanpak. Inwoners in de betroffen gebieden maken zich in toenemende mate zorgen over de gevolgen van het stijgende mijnwater op hun leefomgeving en gezondheid.	ZW-0187-79
Indiener stelt dat de urgentie van de problematiek rond de verslechterende grondwaterkwaliteit in voormalige mijnbouwgebieden in de ontwerp-POVI onderbelicht blijft, terwijl bewoners zich toenemend zorgen maken over de gevolgen van stijgend mijnwater voor hun gezondheid en leefomgeving.	ZW-0319-37

Standpunt GS

Het onderwerp grondwaterkwaliteit heeft onze aandacht. Momenteel onderzoeken we de gevolgen van het stijgende mijnwater op het de grondwaterkwaliteit. Daarbij kijken we ook naar de ontwikkelingen op langere termijn (enkele decennia). De resultaten van dit onderzoek komen in de zomer van 2026 beschikbaar. Er zijn bij ons geen urgente problemen bekend met de kwaliteit van het bovenste grondwater als gevolg van het stijgend mijnwater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.22 Natte laagten

Zienswijze	Indiener
De productielocatie ligt in de GBLZ, en heeft eveneens de gebiedsaanduiding “Maasvallei” en delen hebben de aanduiding “natte laagten”. Hierbij wordt aangegeven dat in deze gebieden een andere vorm van landbouw wordt gevraagd met o.a. meer oog voor natuur- en waterbelangen. Gelet op de beperkte omvang van het landbouwareaal, en toenemende beperkingen op de bedrijfsvoering, is het van belang dat er ook ruimte is voor verbreding van andere agrarische of niet agrarische activiteiten om zo voldoende perspectief te behouden. Daarnaast leidt de functie om water vast te houden/ te bergen tot verdere beperkingen van de landbouw, wat vervolgens effect heeft op het inkomen van de onderneming en op de waarde van de grond. Dit is onacceptabel.	ZW-0597-15

Standpunt GS

Op basis van deze POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd en worden dus ook geen beperkingen ten aanzien van de bedrijfsvoering van de indiener opgelegd. Wel wordt er in de omgevingsverordening, gebaseerd op de POVI, gevraagd om een motivering en compensatie bij een ruimtelijke ontwikkeling, passend bij de zonering 'natte laagte' van het gebied.

Daarnaast biedt de POVI aanleiding om middelen, zoals subsidies (geld), beschikbaar te maken om het behalen van de doelen die de provincie voor ogen heeft in de desbetreffende zonering, te stimuleren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.10.3: Natte laagten die zijn opgenomen zijn veelal de bovenlopen van beeksystemen. Dit waren van oorsprong natte moerasgebieden die functioneerden als spons. Ze hielden het water vast en in droge periodes werd het langzaam afgegeven aan de beeksystemen. Herstel van natte laagten, betekent in deze gebieden dus herstellen van de doorstroommoerassen. Verder uitwerken hoe dit zich verhoudt tot de beoogde landbouw	ZW-1204-199

Standpunt GS

Het uitwerken van de exacte mogelijkheden die gezien worden voor landbouw in zones van de Groenblauwe Landbouwzone behoort niet tot de doelstellingen van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de aanwijzing van een landbouwperceel in de nabijheid van de bedrijfslocatie onjuist is en verzoekt de aanduiding ‘Natte laagten’ voor een landbouwperceel in de nabijheid van de bedrijfslocatie te schrappen.	ZW-0261-15

Standpunt GS

Het desbetreffende perceel is deels gelegen in een laagte van de Tungelroysebeek. Het is daarom van belang dat bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen, rekening wordt gehouden met deze lager gelegen ligging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat rekening gehouden dient te worden met de natte laag van een gebied. Indiener noemt vervolgens een aantal voorbeelden.	ZW-0978-8

Standpunt GS

Bij het aanwijzen van beekdalen wordt gebruik gemaakt van een geomorfologische kaart en van een grondwatermodel, in sommige gevallen aangevuld met specifieke gebiedskennis. Het klopt dat de Itterbeek meer is dan een natte laagte.

Daarom is de Itterbeek in de gewijzigde kaartlaag opgenomen als beekdal. Ook het beekdal bij Noorbeek is meegenomen als beekdal. Het beekdal van de Geul opgenomen als beekdal daar waar het als beekdal uit onze analyse is gekomen. Dat betekent dat deze inderdaad niet volledig tot aan de monding van de Maas is meegenomen en de dorpskernen zijn uitgesloten. Hetzelfde geldt grotendeels ook voor de Geleenbeek. Wel zijn daar de zijbeken de Bissebeek en de Hulsbergerbeek toegevoegd aan de nieuwe kaartlaag. Bij de Moeselpeel klopt het dat er nog een natte laagte ontbrak, deze is toevoegt aan de nieuwe kaartlaag.

Voorstel aan PS

Bij de Itterbeek en bij de Noorbeek de beekdalen toevoegen, gebaseerd op de geomorfologische kaart. Bij de Moeselpeel de natte laagte toevoegen, gebaseerd op de geomorfologische kaart.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt aanpassingen in de kaartlaag Natte laagte in Linne (Vlootbeek) en Thorn/Wessem (Thornerbeek gaat verlegd worden)	ZW-0188-75

Standpunt GS

Verleggen Thornerbeek: Omdat deze beek nog niet verlegd is, kiezen we ervoor om de natte laagte nog niet te wijzigen. Bij een volgende update van de kaartlaag kan eventueel rekening worden gehouden met deze verlegging, mits de nieuwe begrenzing aansluit op de systematiek die de provincie hanteert voor het begrenzen van de natte laagten. Het klopt dat er nog natte laagten bij Linne ingetekend moeten worden. Deze zijn meegenomen in de nieuwe kaartlaag.

Voorstel aan PS

De natte laagtes ten Zuidoosten bij Linne (gebaseerd op geomorfologische kaart, laagte zonder randwal) intekenen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het mogelijk te maken dat het nieuwe HSMS-station in Maastricht, essentieel voor energietransitie en stroomvoorziening, (onder voorwaarden) gemotiveerd kan worden in het gebied Natte laagten.	ZW-1038-14

Standpunt GS

In de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de zonering ‘natte laagten’ moet rekening worden gehouden met de doelen die van toepassing zijn op de desbetreffende zonering, in dit geval op doelen ten aanzien van water. Bij de ontwikkeling van het nieuwe HSMS-station moet er dus bijvoorbeeld nagedacht worden over hoe de sponswerking van het landschap toch kan worden behouden, of het verlies kan worden gecompenseerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indieners stellen dat de aanduiding ‘natte laagten’ niet onderbouwd is en dat dit leidt tot ongewenste beperkingen. Indiener verzoekt deze aanduiding te schrappen.	ZW-1356-14

Standpunt GS

De systematiek die de provincie hanteert voor het aanduiden van natte laagten is onder andere gebaseerd op de geomorfologische kaart, op de hoogtekaart en grondwatermodellering. Het klopt dat het perceel van de indiener gelegen is in een natte laagte, maar deze POVI leidt niet tot rechtstreekse verbodsbepalingen. In de omgevingsverordening geldt voor de natte laagten een compensatie- en motiveringsplicht om te waarborgen dat in toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen rekening wordt gehouden met de doelstellingen die de provincie heeft voor de natte laagten, ten aanzien van water. De POVI biedt aanleiding tot het beschikbaar stellen van middelen, zoals subsidies, beschikbaar te maken, om het behalen van de doelen van de zonering, te stimuleren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat langs de Horsterbeek in de ontwerp-POVI een zone is aangeduid als 'natte laagte'. In paragraaf 6.10.3 van de ontwerp-POVI staat vermeld dat dergelijke gebieden natter zouden zijn vanwege hun lagere ligging ten opzichte van de omgeving. Indiener stelt dat dit in casu onjuist is. Ter plaatse van de locatieprikker in afbeelding 7 is de Horsterbeek over een lengte van circa 500 meter niet heringericht: er heeft geen beekherstel plaatsgevonden en er ontbreekt meandering. Indiener constateert dat de Horsterbeek hier recht en diep is ingesneden, terwijl het aangrenzende maaiveld juist relatief hoog ligt ten opzichte van de omgeving. Indiener constateert voorts dat de Horsterbeek hier recht en diep is ingesneden, terwijl het aangrenzende maaiveld juist relatief hoog ligt ten opzichte van de omgeving.	ZW-0116-4

Standpunt GS

Het aanwijzen van natte laagtes is onder andere gebaseerd op de geomorfologische kaart en de hoogtekaart, ongeacht of er beekherstel heeft plaatsgevonden en ongeacht of de beek meandert. Het perceel van de indiener is terecht voor een deel aangewezen als natte laagte. Dit leidt niet tot rechtstreekse verbodsbepalingen of aanpassingen. Wel geldt in de omgevingsverordening voor natte laagten een compensatie- en motiveringsplicht om te waarborgen dat bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen rekening wordt gehouden met wateropgaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de ontkluizing van de Anselderbeek voor beekherstel in Eygelshoven wordt gemist. Indiener verzoekt deze nog toevoegen conform de gemeentelijke Omgevingsvisie.	ZW-0263-96

Standpunt GS

De POVI bevat geen complete weergave van zowel bovengrondse als ondergrondse waterlopen. Het maken en onderhouden van een desbetreffende kaart behoort niet tot de doelstellingen van de POVI.

Voorstel aan PS

Het zienswijzepunt leidt niet tot een aanpassing van de POVI-kaarten.

5.23 Verordening

Zienswijze	Indiener
Het baart indiener zorgen dat de beoogde zoekgebieden voor drinkwaterwinning van dusdanige omvang zijn dat ze significante delen van primaire landbouwgrond, bebouwde kernen en zelfs werklokaties omvatten. Veel bebouwingskernen vallen binnen de twee zoekgebieden. De omvang van de daadwerkelijke contour van grondwaterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied en boringsvrije zone is hiermee niet inzichtelijk en geeft veel onzekerheid naar de nabije toekomst. Het aanwijzen van de zoekgebieden zal in eerste aanleg nog geen zwaarwegende beperkingen opleggen, maar het toekomstperspectief zal wel zijn dat hiervan sprake zal zijn. Weliswaar geeft Provincie Limburg enkele voorbeelden van wat in ieder geval wordt uitgesloten, maar ook hier geldt dat helderheid over de daadwerkelijke impact ontbreekt en naar de toekomst wordt verwezen.	ZW-0207-70 ZW-0238-60 ZW-0253-74 ZW-0271-60
Indiener pleit ervoor om de verbetering van dijktrajecten aan woningbouwprojecten te koppelen en voorwaardelijk te maken.	ZW-1499-7
Indiener stelt dat de impact van een motivatie- en compensatieplicht voor beekdalen in het groen-blauwe landbouwgebied eerst helder moet zijn voordat verdere verplichtingen worden vastgesteld.	ZW-0187-71 ZW-0207-65 ZW-0238-55 ZW-0253-69 ZW-0271-55 ZW-1127-87
Indiener stelt voor dat in de Omgevingsverordening gebruik wordt gemaakt van het door Waterschap Limburg opgestelde wateradvies en dat maatregelen worden getroffen om daaraan te voldoen.	ZW-0836-2
Indiener verzoekt in de motiveringsverplichting in de OVL op te nemen dat een initiatiefnemers, ten aanzien van wateroverlast en droogte, het wateradvies van het waterschap dient te hanteren.	ZW-1499-14

Indiener vindt het noodzakelijk dat er een eis van T=100/2100 komt voor nieuwe woningbouw.	ZW-1204-18
Indiener vraagt om wateraspecten bij woningbouw aan de voorkant mee te nemen via concrete voorwaarden in instructieregels in de Omgevingsverordening.	ZW-1204-42
Indiener vindt het noodzakelijk om bij watergerelateerde doelstellingen in de Omgevingsverordening de keuze voor een motiveringsplicht in instructieregels te heroverwegen en instructieregels te formuleren waarin concrete voorwaarden zijn opgenomen.	ZW-1204-43
Indiener vraagt om Instructieregels in de Omgevingsverordening waarmee de Provincie richting geeft aan waterschappen om bij schaarste prioriteit te geven aan strategische voedselgewassen met lage waterdruk boven niet-voedselgewassen.	ZW-1035-33
Indiener vraagt: KRW-doelen en beekdalfuncties beter juridisch te verankeren in de omgevingsverordening	ZW-1035-27
Indiener wijst op het ontbreken van SMART geformuleerde doelen ten aanzien van water in par. 6.3.9	ZW-1499-20
Indiener vraagt helderheid over aan wie PL de vraag stelt om tot het afkoppelen van riool te komen. (par. 6.3.8)	ZW-1499-19

Standpunt GS

De POVI bevat de provinciale visie met betrekking tot de ruimte. We geven aan welke ontwikkelingsrichting we voor ogen hebben en waar dat nodig is geven we aan hoe we deze willen bereiken. De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Daar waar we het nodig vinden dat de POVI doorwerkt in het beleid van andere partijen zullen we dit opnemen in de Omgevingsverordening. Daarbij zullen we zo duidelijk mogelijk aangeven wat mogelijkheden en beperkingen zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.24 Water en economie

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de Maas in de ontwerp-POVI nadrukkelijk wordt genoemd als bevaarbare rivier en economisch belang, maar dat onvoldoende rekening wordt gehouden met de impact hiervan op de lokale leefomgeving in Brachterbeek.	ZW-0923-120
Indiener stelt dat de waterhuishouding door een elektrolyser of waterstofcentrale onevenredig zwaar wordt belast door hoog waterverbruik en retourlozingen, en verzoekt dat van dergelijke ontwikkelingen in het energieknooppunt Brachterbeek wordt afgezien.	ZW-0923-123
Indiener stelt dat door klimaatverandering de beschikbaarheid van water in de zomer afneemt terwijl de vraag toeneemt, en verzoekt dat dit als extra	ZW-0923-124

reden wordt meegenomen om geen elektrolyser in het energieknooppunt Brachterbeek toe te staan.	
Indiener stelt dat industriële processen zoals waterkoeling bij energiecentrales de Maas te veel opwarmen, en verzoekt dat de provincie dit voorkomt ter bescherming van het ecosysteem en de leefomgeving van Brachterbeek.	ZW-0923-121
Indiener stelt dat retourlozing van proceswater in de Maas de waterkwaliteit verder onder druk zet, met negatieve gevolgen voor natuur en leefomgeving van Brachterbeek en omgeving.	ZW-0923-122
Indiener verzoekt een grondige effectanalyse op te stellen voor extra watergebruik en voorziet graag dat nieuwe grootverbruikers, zoals electrolyzers, worden geweerd in gebieden met risico's voor watertekorten of bedreigde drinkwaterwinningen.	ZW-0923-13
Indiener verzoekt in § 2.5 meer aandacht te besteden aan het belang van water voor industrie en de koppeling met energielandschappen en waterstof.	ZW-0272-4

Standpunt GS

In de POVI is aangegeven dat de beschikbaarheid van water voor verschillende doelstellingen beperkt is. Gezien de beperkte beschikbaarheid zullen er keuzes moeten worden gemaakt voor welke functies dit water beschikbaar is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.25 Water en economie- bevaarbaarheid Maas

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft de noodzaak om de gehele Maasroute geschikt te maken voor klasse Vb, inclusief 24/7-bediening om mee te bewegen met de 24-uurs-economie van de havens in Rotterdam en Antwerpen	ZW-0186-123 ZW-0237-112 ZW-0240-117 ZW-0242-126 ZW-0278-133 ZW-1236-117 ZW-1473-112 ZW-1479-164

Standpunt GS

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is verantwoordelijk voor het beleid op het gebied van infrastructuur, waaronder de scheepvaart. Rijkswaterstaat is de uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en staat aan de lat voor de uitvoering en het beheer van rijkswaterwegen, waaronder de bevaarbaarheid van de Maas. Hier gaat de Provincie Limburg niet over.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.26 Water en economie- waterbeschikbaarheid

Zienswijze	Indiener
Het huidig beleid richt zich vooral op het handhaven van bestaande praktijken, met nadruk op watergebruik door de landbouw. Andere sectoren, zoals Chemelot, hebben echter ook een aanzienlijke watervraag. Dit blijft naar mening van indiener onderbelicht, zeker in samenhang met noodzakelijk keuzes zowel in het landelijk gebied als rondom de economische clusters in onze regio. Indiener verzoekt om dit beter uit te werken.	ZW-0302-72
Indiener stelt dat het huidig beleid zich vooral richt op het handhaven van bestaande praktijken, met nadruk op watergebruik door de landbouw. Andere sectoren, zoals Chemelot, hebben echter ook een aanzienlijke watervraag. Dit blijft onderbelicht, zeker in samenhang met noodzakelijk keuzes zowel in het landelijk gebied als rondom de economische clusters in de regio.	ZW-0187-66 ZW-0207-60 ZW-0238-50 ZW-0253-64 ZW-0271-50 ZW-0314-50

Standpunt GS

Wij erkennen dat er veel sectoren zijn die een watervraag hebben. In het Provinciaal Waterprogramma geven wij een nadere invulling hoe wij omgaan met de watervraag.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.27 Water en klimaatadaptatie- afkoppelen

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.6: "afkoppelen" s.v.p. wijzigen in "afkoppelen en infiltreren" en graag hele POVI hierop checken.	ZW-1204-152

Standpunt GS

Dank voor de aanvulling die door u is aangedragen. Deze wordt overgenomen in de tekst van de POVI.

Voorstel aan PS

Dit zienswijzepunt leidt tot aanpassing van de ontwerptekst van de POVI. In paragraaf 6.4.6 wordt het woord "afkoppelen" aangepast naar "afkoppelen en infiltreren".

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.6: "Subsidie voor het afkoppelen ….regenwater" s.v.p. wijzigen in "subsidie voor het afkoppelen van bestaand privaat verhard oppervlak".	ZW-1204-154

Standpunt GS

Dank voor de aanvulling die door u is aangedragen. Deze wordt overgenomen in de tekst van de POVI, omdat deze beter aansluit op de bestaande subsidiemogelijkheden.

Voorstel aan PS

Dit zienswijzepunt leidt tot aanpassing van de ontwerptekst van de POVI. In paragraaf 6.4.6 wordt het zinsdeel: "subsidie voor het afkoppelen van regenwater", vervangen door: "subsidie voor het afkoppelen van bestaand privaat verhard oppervlak".

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.9: S.v.p. in 2e alinea volgende zaken wijzigen: Voor "bedrijventerreinen" toevoegen" zowel bestaande als nieuwe", "streven naar" wijzigen in "zetten in op klimaatbestendige bedrijventerreinen met", "zo veel mogelijk" wijzigen in "maximaal" en "opvang en bergen water " in "afkoppelen en infiltreren van regenwater"	ZW-1204-191

Standpunt GS

Dank voor de tekstuele aanvulling die door u is aangedragen. Deze worden overgenomen in de tekst van de POVI.

Voorstel aan PS

Dit zienswijzepunt leidt tot aanpassing van de ontwerptekst van de POVI: In paragraaf 6.9 wordt de tweede alinea van: "Op bedrijventerreinen (werklocaties) streven we naar zoveel mogelijk opvang en berging van water en naar zuinig watergebruik". herschreven naar: "Op bestaande en nieuwe bedrijventerreinen (werklocaties) streven we naar zoveel mogelijk afkoppelen en infiltreren van regenwater en zuinig watergebruik".

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat stedelijk gebied en werklocaties in Limburg vergroend en minder versteend worden en infrastructuur, zoals riool, optimaal wordt afgekoppeld om waterberging te bevorderen.	ZW-1482-6

Standpunt GS

Het door u ingediende verzoek dat stedelijk gebied en werklocaties in Limburg vergroend en ontsteend dienen te worden, wordt reeds onderstreept in de paragrafen 6.3.8 en 6.4.6 van de ontwerp POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk dat afkoppelen en infiltreren gemeengoed worden door nieuwbouw niet meer aan te sluiten op het riool.	ZW-1204-19

Standpunt GS

De door u ingediende noodzaak voor de tekst in de POVI wordt niet onderschreven, omdat gemeenten aan de lat staan voor stedelijk waterbeheer en het afkoppelen van nieuwbouw op het riool.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk dat gemeenten worden opgeroepen om nieuwbouw niet meer aan te sluiten op het riool.	ZW-1204-50

Standpunt GS

De door u ingediende noodzaak wordt voor de POVI niet onderschreven, omdat gemeenten aan de lat staan voor stedelijk waterbeheer en het afkoppelen van nieuwbouw op het riool.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.28 Water en klimaatadaptatie- algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener erkent het strategische belang van water als sturende factor bij ruimtelijke keuzes, gezien uitdagingen zoals klimaatverandering, droogte, stijgende drinkwatervraag, bodemdaling en wateroverlast.	ZW-0196-77

Standpunt GS

Dank voor de ondersteuning van ons beleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de verwijzing naar de stresstestkaarten nu uitkomt bij de klimaateffectatlas, maar dat de voorkeur uitgaat naar de stresstest van Waterpanel Noord, die dit jaar wordt geactualiseerd.	ZW-0317-66

Standpunt GS

Dank voor de aanvulling die door u is aangedragen. de verwijzing naar regionale stresstesten wordt toegevoegd aan de term "stresstesten" in de POVI.

Voorstel aan PS

Dit zienswijzepunt leidt tot aanpassing van de ontwerptekst van de POVI. de term "stresstesten" in paragraaf 6.1.2 moet verwijzen naar regionale stresstesten en producten en niet alleen naar de landelijke klimaateffectatlas.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 6.9 in het POVI wordt aangegeven dat waar mogelijk het circulair gebruik van water in woningen en bedrijven wordt gestimuleerd. Volgens indiener is dit circulair stimuleren echter niet voldoende. Er dient geïnvesteerd te worden in nieuwe technieken of regionaal beleid moet worden aangepast om het water op te vangen en vast te houden in bebouwde gebieden.	ZW-1479-180

Standpunt GS

Dank voor de opmerking dat het stimuleren van circulair gebruik van water in woningen en bedrijven niet voldoende is voor de opgaven. Bij het stimuleren van circulair gebruik kan mogelijk ook gebruik gemaakt worden van beleid en nieuwe technieken. Dit zal uitgewerkt moeten worden binnen de ontwikkelingen rondom het convenant voldoende zoetwater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat waterneutraal bouwen niet altijd correct wordt toegepast. De bestaande bebouwing maakt het gebied vol; verdere bebouwing (zoals zonnepanelen) verhoogt de wateroverlast door extra afvoer via sloten	ZW-0837-4

Standpunt GS

Dank voor dit zienswijzepunt. Door meer waterneutraal te bouwen kan ervaring worden opgedaan waarmee in de toekomst waterneutraal bouwen beter kan worden toegepast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 10.5.2: 1e alinea s.v.p. aan laatste zin toevoegen "gevolgen van droogte te verminderen en de waterkwaliteit - door minder riooloverstorten - te verbeteren."	ZW-1204-203

Standpunt GS

Dank voor de aanvulling die door u is aangedragen. Paragraaf 10.5.2 wordt aangevuld.

Voorstel aan PS

Dit zienswijzepunt leidt tot aanpassing van de ontwerptekst van de POVI. In paragraaf 10.5.2 wordt de laatste zin van de eerste alinea aangepast van: "Wel moet er in steden en dorpen rekening worden gehouden met de benodigde ruimte voor vergroening en wateropvang, om hittestress en wateroverlast door klimaatverandering tegen te gaan en de leefbaarheid te vergroten". naar: Wel moet er in steden en dorpen rekening worden gehouden met de benodigde ruimte voor vergroening en wateropvang, om hittestress, wateroverlast en de gevolgen van droogte door klimaatverandering tegen te gaan, de waterkwaliteit - door minder riooloverstorten - te verbeteren en de leefbaarheid te vergroten.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.6: Geef aan, aan welke criteria voldaan moet worden om het predicaat natuur- en watervriendelijk te mogen voeren.	ZW-1204-155

Standpunt GS

Dank voor de aanvulling die door u is aangedragen. Het opstellen van criteria voor 'natuur- en watervriendelijk' is complex en afhankelijk van meerdere variabelen zoals biodiversiteit, waterkwaliteit en integratie in een ontwerp. In de basis zijn wij van menig dat het ontstenen en vergroenen van de bebouwde omgeving een bijdrage leveren om water vast te houden en te infiltreren. Vanwege de complexiteit van het opstellen van criteria kunnen wij uw toevoeging niet onderschrijven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.6: naast stedelijk gebied en werklocaties ook woonkernen ontstenen en vergroenen. Halverwege de alinea "kernen" invoegen.	ZW-1204-151

Standpunt GS

Dank voor de aanvulling die door u is aangedragen. "kernen" zijn onderdeel van het stedelijk gebied en worden niet als aparte categorie opgenomen in de POVI. Om deze reden kunnen wij uw toevoeging niet onderschrijven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.6: stroomschema verantwoord omgaan... is reeds vastgesteld in juni 2024 door het BROL. S.v.p. tekst aanpassen.	ZW-1204-153

Standpunt GS

Dank voor de aanvulling die door u is aangedragen. Paragraaf 6.4.6 wordt aangepast.

Voorstel aan PS

Dit zienswijzepunt leidt tot een aanpassing van de ontwerptekst van de POVI: In paragraaf 6.4.6 wordt de zin: "Zie ook het stroomschema: verantwoord afkoppelen regenwater (wordt mei 2025 vastgesteld)." aangepast naar: "Zie ook het stroomschema verantwoord omgaan met hemelwater (vastgesteld in juni 2024 door het BROL en laatst gewijzigd in oktober 2025)".

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.7: Graag hier een link opnemen naar de T100 2100 kaartviewer van het waterschap. Die geeft het beste beeld op wateroverlast- en waterveiligheidsrisico's.	ZW-1204-189
Indiener merkt op bij paragraaf 6.7: verwijzing opnemen naar de T=100 in 2100 kaart.	ZW-1204-188

Standpunt GS

Dank voor de aanvulling die door u is aangedragen. de verwijzing naar regionale stresstesten wordt toegevoegd aan de term "stresstesten" in de POVI.

Voorstel aan PS

Dit zienswijzepunt leidt tot aanpassing van de tekst van de POVI, waarin de verwijzing van de stresstesten uitkomt bij de Limburgse producten als toevoeging van de nu opgenomen de landelijke klimaateffectatlas. Hierbij dient een verwijzing te komen naar de klimaateffectatlast 2.0 van Waterpanel Noord en de T100-2100 kaart van het Waterschap Limburg.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de eis dat bedrijven waterneutraal bouwen niet wordt nageleefd, waardoor hemelwater alsnog wordt geloosd op de sloten.	ZW-0753-10

Standpunt GS

Dank voor het indienen van dit zienswijzepunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er geen ruimte meer is voor het afvoeren van water. Indiener stelt dat het gebied Platveld al vol is met de huidige bebouwing.	ZW-0753-9

Meer en grotere glasoppervlakten met grote afvoer van hemelwater via sloten, zal leiden tot meer overlast in het gebied

Standpunt GS

Dank voor het indienen van dit zienswijzepunt. Bij nieuwe toevoegingen van verhard oppervlak in een gebied moet een waterberging gerealiseerd worden voor afstromend hemelwater. Wanneer dit geloosd wordt op nabije sloten, dient advies van het Waterschap te worden ingewonnen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt bij paragraaf 2.2.9: In 2e alinea na .". Verdichting en intensivering": toevoegen "en het klimaatadaptief maken van".	ZW-1204-64

Standpunt GS

Dank voor de aanvulling die door u is aangedragen, waarbij naast intensivering en verdichting ook aandacht moet zijn voor het klimaatadaptief maken van bedrijventerreinen. Wij onderschrijven deze toevoeging en zullen deze opnemen in de ontwerptekst van de POVI.

Voorstel aan PS

Dit zienswijzepunt leidt tot een aanpassing van de ontwerptekst van de POVI. De laatste zin van de 2e alinea van paragraaf 2.2.9 wordt gewijzigd van: "....,waarbij wij stevig inzetten op verdere verdichting en intensivering van de huidige locaties" naar: "....,waarbij wij stevig inzetten op verdere verdichting/ intensivering en het klimaatadaptief maken van de huidige locaties".

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de omgevingsverordening een motiveringsverplichting over wateroverlast en droogte wordt opgenomen én dat het provinciaal beleid gebruik maakt van het wateradvies van het waterschap, waarbij de provincie maatregelen treft om daaraan te voldoen.	ZW-1482-2

Standpunt GS

Dank voor uw verzoek om een motiveringsplicht bij nieuwe ontwikkelingen toe te voegen. Deze motiveringsplicht is reeds opgenomen in de vigerende omgevingsverordening als instructieregel 3.5 klimaatadaptatie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de tekst van paragraaf 6.3.8 en 6.4.6 aan te passen aan de huidige stand van zaken en de vaststellingsdatum te corrigeren.	ZW-1038-9

Standpunt GS

Dank voor de aanvulling die door u is aangedragen. Paragrafen 6.3.8 en 6.4.6 worden aangepast.

Voorstel aan PS

Dit zienswijzepunt leidt tot een aanpassing van de ontwerptekst van de POVI: In paragraaf 6.4.6 wordt de zin: "Zie ook het stroomschema: verantwoord afkoppelen regenwater (wordt mei 2025 vastgesteld)." aangepast naar: "Zie ook het stroomschema verantwoord omgaan met hemelwater (vastgesteld in juni 2024 door het BROL en laatst gewijzigd in oktober 2025)".

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk dat er 8-10% ruimte voor water en groen in de publieke ruimte komt.	ZW-1204-20

Standpunt GS

De door de indiener genoemde overweging wordt door ons niet onderschreven, want deze toevoeging bevat een concrete regel voor het aanpassen van de openbare ruimte waar gemeenten voor aan de lat staan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk om gemeenten op te roepen om bergingseisen beleidsmatig te verankeren.	ZW-1204-51

Standpunt GS

Dank voor de noodzaak voor bergingseisen die door u wordt aangedragen. Paragraaf 6.3.8 wordt aangepast om aan gemeenten te vragen bergingseisen op te stellen voor nieuwbouw daar waar dit nog niet deel uitmaakt van bestaand beleid.

Voorstel aan PS

Dit zienswijzepunt leidt tot een aanpassing van de ontwerptekst van de POVI: In paragraaf 6.3.8 wordt aan het einde van alinea 2 een zin toegevoegd: "Verder vragen we aan gemeenten om in haar beleid bergingseisen op te nemen voor nieuwbouw in de bebouwde omgeving.

Zienswijze	Indiener
Indiener voorziet meer overlast van hittestress als gevolg van meer bebouwing in het gebied Platveld, omdat landbouwgrond, die zorgt voor verkoeling, vervangen door glas en zonnepanelen. De overlast van	ZW-0753-13

hittestress zal negatieve gevolgen hebben voor het leefklimaat binnen het gebied.

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijzepunt aangaande overlast van hittestress in het gebied Platveld. Hiervoor staat de gemeente aan de lat.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om bij paragraaf 6.3.8 de koppeling te leggen met par 6.9 en ook andersom.	ZW-1204-138

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijzepunt waarbij u aangeeft de paragrafen 6.3.8 en 6.9 met elkaar te koppelen. Paragraaf 6.9 is de visie voor water in bebouwd gebied en paragraaf 6.3.8 is hier een onderdeel van, namelijk waterberging. Wij zullen in paragraaf 6.3.8 opnemen dat in 6.9 een verdere toelichting staat van onze visie rondom water in de bebouwde omgeving.

Voorstel aan PS

Dit zienswijzepunt leidt tot een aanpassing van de ontwerptekst van de POVI. In paragraaf 6.3.8 wordt de volgende zin toegevoegd aan het einde van de paragraaf: "Een verdere toelichting voor water in bebouwd gebied is terug te vinden in paragraaf 6.9."

Zienswijze	Indiener
mbt 6.4.2 Iedere grondeigenaar is op het eigen perceel verantwoordelijk voor maatregelen om wateroverlast van regenwater of grondwater te voorkomen. Daarom zal iedere inwoner van Limburg rekening moeten houden met de mogelijkheid van extremer weer en zal hij of zij eventueel maatregelen moeten treffen voor eigen huis en erf. Daaronder valt ook de zorg voor maatregelen om het grondwater buiten te houden. Opmerking indiener: Dus Waterschap en Provincie zijn niet meer verantwoordelijk? indiener is het daarmee niet eens en vraagt om aanpassing.	ZW-1242-27

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijzepunt. U bent als perceeleigenaar zelf verantwoordelijk voor het nemen van voorzorgsmaatregelen om wateroverlast te verminderen. Uw opmerking over de verantwoordelijkheid van het Waterschap en de Provincie onderschrijven wij niet. Zowel overheden als ook particulieren dragen een verantwoordelijkheid voor het verminderen van wateroverlast door extreme neerslag. Zo zetten overheden in op het verminderen van wateroverlast door ruimtelijke afweging te maken voor nieuwe ontwikkelingen en voert het Waterschap maatregelen uit om

wateroverlast in de bebouwde omgeving te beperken binnen het programma Water in balans.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.29 Water en klimaatadaptatie- maatlat

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk dat gemeenten nadrukkelijk worden opgeroepen om de landelijke "Maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving", het "ruimtelijk afwegingskader klimaatadaptieve gebouwde omgeving", het "Stroomschema verantwoord omgaan met regenwater" (BROL 2024) toe te passen én te verankeren in gemeentelijk beleid.	ZW-1204-49

Standpunt GS

Dank voor de door u omschreven noodzaak om gemeenten te wijzen op de maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving en het stroomschema verantwoord omgaan met hemelwater. Ons inziens worden de door u omschreven punten reeds benoemd in de paragrafen 6.3.8, 6.4.6, 6.7 en 6.9 van de huidige ontwerptekst.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt bij paragraaf 6.1.2: Tekst s.v.p. aanpassen in "wij roepen gemeenten op om de landelijke Maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving toe te passen en te borgen in het gemeentelijke beleid".	ZW-1204-103

Standpunt GS

Dank voor de door u omschreven noodzaak om gemeenten te wijzen op de maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving en het stroomschema verantwoord omgaan met hemelwater. Ons inziens worden de door u omschreven punten reeds benoemd in de paragrafen 6.3.8, 6.4.6, 6.7 en 6.9 van de huidige ontwerptekst.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.30 Water en klimaatadaptatie- panorama Maasvallei

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het Panorama Maasvallei ontbreekt in de visie. Dit is opgesteld in opdracht van de provincie en samen met de ketenpartners. Volgens indiener zou deze visie centraal moeten staan binnen het Maasvallei-gebied. Daarnaast wordt het aanpakken van riooloverstorten een aantal keer benoemd, maar het is niet duidelijk hoe gemeenten daarmee worden geholpen. Indiener vindt nader overleg hierover wenselijk.	ZW-1479-177

Zienswijze
Indiener geeft aan dat in § 16.2 (Bouwstenen voor de POVI) het Panorama Maasvallei (2024) ontbreekt, terwijl dit onderzoek veel inzicht biedt in kwaliteiten van de Maasvallei en integrale inrichtingsprincipes voor klimaatadaptatie, ruimtelijke inrichting en leefbaarheid. Indiener had verwacht de resultaten terug te zien in H6 (Water) en andere thematische hoofdstukken.

Indiener				
ZW-0166-128	ZW-0224-130	ZW-0237-118	ZW-0240-123	ZW-0242-133
ZW-0278-139	ZW-0317-138	ZW-0317-187	ZW-1236-123	ZW-1473-118
ZW-1479-170				

Standpunt GS

Wij onderschrijven dat het Panorama Maasvallei en de daarin geformuleerde ruimtelijke ambities een nuttige leidraad kunnen zijn voor inrichtingsprojecten in de Maasvallei. Wij zullen in de POVI een verwijzing naar dit document opnemen en de zeven ruimtelijke ambities, waarbij het natuurlijk systeem als uitgangspunt is genomen, benoemen.

Voorstel aan PS

Het zienswijze punt leidt tot aanpassing van de tekst van de POVI. Aan het einde van § 6.2.4 Maasprojecten wordt de volgende tekst toegevoegd:

In 2023-2024 hebben de samenwerkende overheden in het gebied langs de Maas het “Panorama Maasvallei” opgesteld. Het Panorama Maasvallei is na een intensief en participatief proces in mei 2024 vastgesteld door de leden van het Bestuurlijk Platform Maasvallei als een gezamenlijk werk- en inspiratiedocument. In dit document zijn op basis van bureaustudie en inbreng van deze overheden zeven ambities voor de ruimtelijke inrichting van de Maasvallei geformuleerd en beeldend toegelicht. De zeven ambities uit het Panorama Maasvallei zijn:

1. Het natuurlijk systeem van de Maas als leidende structuur
2. Ruimte voor water, mèt kwaliteit;
3. Een florerend, samenhangend Natuurnetwerk;
4. Toekomstbestendige landbouw voor een gezonde bodem, op de juiste plek;
5. Hoog, droog en groen wonen en werken;
6. Klimaatrobuuste, duurzame bedrijvigheid en infra, in balans met andere functies;

7. Een gevarieerd, beleefbaar landschap, van uitloop- tot rustgebied

Wij zullen in de lopende en toekomstige inrichtingsprojecten in de Maasvallei deze ambities -voor zover mogelijk en opportuun- laten doorwerken.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in § 16.2 (Bouwstenen voor de POVI) het Panorama Maasvallei (2024) ontbreekt, terwijl dit onderzoek veel inzicht biedt in kwaliteiten van de Maasvallei en integrale inrichtingsprincipes voor klimaatadaptatie, ruimtelijke inrichting en leefbaarheid. Indiener had verwacht de resultaten terug te zien in H6 (Water) en andere thematische hoofdstukken.	ZW-0166-128

Standpunt GS

We hebben de resultaten van het Panorama Maasvallei verwerkt in hoofdstuk 6 van de POVI.

Voorstel aan PS

De zienswijze leidt tot aanpassing van de POVI. We nemen de resultaten van het Panorama Maasvallei op in de POVI.

5.31 Water en klimaatadaptatie-stresstestkaarten

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de verwijzing naar de stresstekaarten afkomstig is van de klimaateffectatlas, en geeft er de voorkeur aan om te verwijzen naar de stresstest van Waterpanel Noord (die dit jaar nog wordt geactualiseerd).

Indiener					
ZW-0313-48	ZW-0166-56	ZW-0186-66	ZW-0196-82	ZW-0224-60	ZW-0237-46
ZW-0240-51	ZW-0241-46	ZW-0242-57	ZW-0278-66	ZW-0317-188	ZW-1236-51
ZW-1473-46	ZW-1479-98				

Standpunt GS

Dank voor de ondersteuning en verwijzing naar de regionale stresstesten. Wij zullen de regionale stresstesten uit de klimaatatlas 2.0 van Waterpanel Noord opnemen in de verwijzing van de stresstest.

Voorstel aan PS

Het zienswijzepunt leidt tot aanpassing van de tekst van de POVI, waarin de verwijzing van de stresstesten uitkomt bij de Limburgse producten als toevoeging van de nu opgenomen de landelijke klimaateffectatlas. Hierbij dient een verwijzing te komen naar de klimaateffectatlast 2.0 van Waterpanel Noord en de T100-2100 kaart van het Waterschap Limburg.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat bij het vaststellen van de woningbouwprogrammering de wateraspecten al mee moeten worden gewogen aan de hand van overstromingskaarten (T100/2100).	ZW-1204-47

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijzepunt waarin u aandacht vraagt voor de wateraspecten uit overstromingskaarten bij de woningbouwprogrammering. In paragraaf 10.5.2 woningbouw op de juiste plek gaat onze visie reeds in om het aspect water bij nieuwe woningbouwontwikkelingen. Hierin wordt omschreven dat rekening moet worden gehouden met ruimte voor wateropvang voor wateroverlast. Verder in deze paragraaf wordt aangegeven dat wanneer sprake is van waterveiligheidsrisico's hier beperkingen worden opgelegd voor de ontwikkeling van nieuwe woningen. De overstromingskaart wordt hierbij als basis gebruikt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.32 Water en landbouw

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen de doorstroom van water door zijn landbouwpercelen afkomstig van percelen van derden, aangezien dit de bedrijfsvoering onmogelijk maakt.	ZW-0993-7

Standpunt GS

In de POVI regelen wij niet of water wel of niet afstroomt van hoger gelegen percelen. Op grond van art. 5.38 BW moet iedereen het water dat op natuurlijke wijze van hoger gelegen percelen afstroomt accepteren. Bij kunstmatige afstroming kan de veroorzaker daarvoor worden aangesproken. In de gebieden, aangewezen in de Omgevingsverordening, heeft het waterschap de taak om bescherming te bieden tegen wateroverlast vanuit het regionale systeem tot de norm als per gebied is bepaald, ongeacht of deze wateroverlast een natuurlijke of kunstmatige oorzaak heeft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om bescherming van bestaand grondwatergebruik door landbouw, door Amendement 120 expliciet te verankeren in de POVI. Hierbij	ZW-0899-5

stelt de indiener dat nieuwe beperkingen op landbouwkundige grondwateronttrekking volgens Amendement 120 alleen mogelijk zijn na aparte besluitvorming, onderbouw en gecompenseerd.

Standpunt GS

Amendement 120 is opgenomen in het Provinciaal Waterprogramma 2021 - 2027. Gelijktijdig aan het Provinciaal Waterprogramma 2021 - 2027 is de Omgevingsverordening vastgesteld, waarin Amendement 120 niet is opgenomen. Middels de Mededeling Portefeuillehouder van 19-4-2022 (GS DOC-00258647) geven wij aan hoe wij met deze situatie omgaan.
Deze Mededeling Portefeuillehouder kunt U vinden op de volgende link:
https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/59e39a47-28ff-4cd2-bab7-e3856aa4b085

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Voor de Peelzone wordt beoogd de landbouw met nieuwe verdienmodellen mee te laten bewegen met de benodigde hydrologische condities. Indienner stelt bij deze verdienmodellen als eis dat deze financieel renderend zijn in inkomen en vermogen waarbij het verdienmodel niet afhankelijk is van externe geldstromen (subsidie).	ZW-0548-2

Standpunt GS

In de POVI geven wij onze beleidsambitie voor de Peelzone weer. Hoe deze beleidsambities worden gerealiseerd en hoe invulling kan worden gegeven aan adequate verdienmodellen voor betrokken landbouwers zal nog worden uitgewerkt in concrete besluiten waarbij uitvoering wordt gegeven aan de beleidsambities. Hierbij zullen de landbouwers die worden geraakt worden betrokken. Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven. nodig.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

5.33 Water en natuur

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het niet kunnen beregenen in bufferzones van grondwaterafhankelijke natuur leidt tot hogere kosten door de noodzaak om voer aan te kopen en extra transporten.	ZW-0121-2

Standpunt GS

De hydrologische bufferzones rond de natuurgebieden zijn niet veranderd ten opzien van vorige omgevingsplannen en visies. De hydrologische bufferzones zijn al vele jaren onderdeel van de omgevingsverordening, we voorzien hierin geen verandering. Binnen deze hydrologische

bufferzone geldt naast een stand-still voor beregening ook een afwaartse beweging. Voor een nieuwe put moet eerst een oude worden afgesloten én de nieuwe put moet verder van het natuurgebied zijn gelegen dan de oude put. Vanuit de POVI gelden er geen aanvullende regels. Vanuit het Limburgs Offensief Stikstof wordt in gebiedsprocessen rondom de verdrogingsgevoelige Natura 2000 gebieden in gebiedsprocessen gekeken welke maatregelen nodig zijn om de natuur in een duurzame staat van instandhouding te kregen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat voor het Bunder- en Elsloërbos, als grondwaterafhankelijke natuurgebied, geen hydrologische bufferzone is opgenomen.	ZW-0238-128

Standpunt GS

Rond het Bunder en Elsloërbos is geen hydrologische bufferzoen opgenomen. Voor dit Natura2000 gebied is het intrekgebied van belang. Dit is opgenomen als Intrekgebied N2000 in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om in de intrekgebieden Natura 2000 watervriendelijke landbouw te stimuleren en uitspoeling van nutriënten naar het grondwater te voorkomen.	ZW-0767-4

Standpunt GS

Indiener maakt zicht zorgen over maatregelen. In de intrekgebieden worden in de POVI geen maatregelen genomen of voorzien. Wij zijn voornemens om in deze gebieden, als onderdeel van de groenblauwe landbouwzone een watervriendelijke landbouw te stimuleren. Daarnaast zijn wij voornemens om voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (zoals bebouwing of verharding) via de omgevingsverordening een motiveringsplicht op te leggen. in verband met het behoud van de infiltratiemogelijkheden van (regen)water naar de bodem. De intrekgebieden Natura2000 vallen deels samen met de overgangsgebieden N20000. In het kader van het Limburgse offensief stikstof zal in de overgangsbieden rond de Natura2000 gebieden in gebiedsprocessen bekeken worden of er maatregelen nodig zijn en welke dit zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.34 Water en ruimte

Zienswijze	Indiener

Indiener merkt bij paragraaf 6.1 op: Water en bodem sturend meenemen in het doel door uit te gaan van herstel van natuurlijke systeemwerking.	ZW-1204-98

Standpunt GS

Een duurzaam, robuust en ecologische gezond watersysteem is doel van het waterbeleid. Daarbij behoort het herstellen van een (zo natuurlijk mogelijk) watersysteem. Water en bodem sturender vraagt daarnaast om aanpassingen in de manier waarop wij onze provincie (ruimtelijk) inrichten; meer rekening houdend met de bodem en het natuurlijk watersysteem. Deze gedachte vormt uitgangspunt voor de POVI en is met name in hoofdstuk 6 uitgewerkt.
We zullen de tekst verduidelijken in zoverre dat we in hoofdstuk 6.1.3 de natuurlijke systeemwerking zullen toevoegen.

Voorstel aan PS

In 6.1.3. het streven naar herstel van de natuurlijke werking van het watersystem toevoegen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt bij paragraaf 2.3 en 2.5: We missen een extra paragraaf waarin aangegeven wordt wat de ambities zijn om te komen tot herstel van de natuurlijke werking van het watersysteem. Hierin spelen verbetering van de bodem, het goed omgaan met water, water de ruimte geven (beekdalen) en komen tot gezonde ecologie een primaire rol en dit sluit aan bij landelijke ontwikkelingen en klimaatdoelen. We zien dat graag toegevoegd.	ZW-1204-65

Standpunt GS

Een duurzaam, robuust en ecologische gezond watersysteem is doel van het waterbeleid. Daarbij behoort het herstellen van een (zo natuurlijk mogelijk) watersysteem. Water en bodem sturender vraagt daarnaast om aanpassingen in de manier waarop wij onze provincie (ruimtelijk) inrichten; meer rekening houdend met de bodem en het natuurlijk watersysteem. Deze gedachte vormt uitgangspunt voor de POVI, zoals voor de verschillende zoneringen en kaartlagen(beekdalen, droogdalen, hellingen, natte laagten, overgangsgebieden) en is met name in hoofdstuk 6 uitgewerkt. We zullen de tekst verduidelijken in zoverre dat we in hoofdstuk 6.1.3 de natuurlijke systeemwerking zullen toevoegen.

Voorstel aan PS

6.1.3 herstel natuurlijke systeemwerking toevoegen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt bij paragraaf 2: WBS gaat er om dat het water- en bodemsysteem het uitgangspunt zijn voor hoe we naar het landschap kijken en welke oplossingen ze zoeken. Hier zou de provincie een integrale visie op het ruimtelijk domein moeten geven die gestoeld is op het water- en bodemsysteem.	ZW-1204-63

Standpunt GS

We hebben water en bodem meer sturend gemaakt in deze POVI, dat komt onder meer tot uiting in de verschillende zones en kaartlagen zoals beekdalen, hellingen, droogdalen, natte laagten, en waterveiligheidszones. Met de zones en kaartlagen sturen we in de POVI de ruimtelijek inrichting van onze provincie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt bij paragraaf 3.3.5: Met inachtnemening van de opgaven maar ook met water en bodem sturend, verzoek om deze toe te voegen.	ZW-1204-75

Standpunt GS

In de POVI staat aangegeven: "Bij ontwikkelingen van nieuwe stedelijke functies zoals wonen en bedrijventerreinen is het belangrijk om te onderzoeken of en in welke mate deze ontwikkeling kan landen binnen het bestaand bebouwd gebied. Met inachtneming van de opgaven op het gebied van vergroening, klimaat en water die in datzelfde bebouwde gebied liggen.' Daarmee wordt aangegeven dat er meer opgaven in het stedelijk gebied liggen die ruimte vragen. Deze zin is wat ons betreft voldoende duidelijk. de principes van water en bodem sturender komen in deze POVI verder voldoende naar voren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt de Provincie om keuzes te maken en richting te geven aan verdergaande stappen in de ruimtelijke ordening, om de doelen voor waterveiligheid, wateroverlast, droogte, waterkwaliteit en biodiversiteit te behalen.	ZW-1204-14

Standpunt GS

Via de zonering en de onderliggende kaartlagen geven we sturing aan de ruimtelijke inrichting van Limburg. Waar keuzes nodig zijn geven we dit aan. Waar we ruimte willen laten aan anderen hebben we dit duidelijk gemaakt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.35 Waterkwaliteit

Zienswijze	Indiener

Bij het Waterschap is bekend dat er aan de Roggelsebeek diverse riool(over)stortpunten zijn. Deze zijn niet terug te vinden op de provinciale kaarten. De Provincie stelt dus onterechte eisen op basis van de kaderrichtlijn water maar heeft niet in beeld welke achtergrondbelasting er heerst. Hiervan mag de landbouwsector, de grondgebruiker en inrichter van het landschap niet de dupe worden.	ZW-1226-23

Standpunt GS

Voor de aanpak van overstorten, daar waar dat nodig is om KRW-doelen te bereiken, houden wij de desbetreffende gemeente verantwoordelijk.
De landbouw houden wij enkel verantwoordelijk voor de mate waarin deze sector het watersystem belast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt bij eventuele herzieningen van lozingsvergunningen rekening te houden met de door het Waterschap Limburg afgegeven vigerende watervergunning voor het bedrijf en afstemming te zoeken met de desbetreffende partijen.	ZW-0198-36

Standpunt GS

Gelet op de samenhang tussen indirecte en directe lozingen zullen wij bij de actualisatie van de vergunningen voor indirecte lozingen waarvoor wij het bevoegde gezag de samenhang met de vergunning voor de directe lozing betrekken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Het niet halen van de KRW-doelen wordt door experts reeds genoemd als de volgende stikstof-crisis. We liggen als Nederland ver achter en vergelijkbare problemen als bij stikstof liggen dus aan de horizon. De provincie schrijft dit nu grotendeels af op het Rijk, terwijl de consequenties straks bij provincie en gemeenten liggen.	ZW-0207-46 ZW-0238-36 ZW-0271-36 ZW-0314-36 ZW-0319-23
Indiener roept ertoe op dat de Provincie haar coördinerende verantwoordelijkheid voor de Kaderrichtlijn Water niet afschuift, maar pakt.	ZW-1204-29

Standpunt GS

In Nederland zijn de verantwoordelijkheden voor maatregelen, nodig om de doelen van de KRW te bereiken, bij verschillende partijen belegd, In het Provinciale waterprogramma 2022-2027 is deze verdeling van verantwoordelijkheden vermeld. Het beperken van emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen uit de landbouw is primair een bevoegdheid van het rijk. Wij spreken regionale partijen maar ook het rijk en onze buurlanden aan op de uitvoering van de maatregelen

waarvoor deze aan de lat staat. Gemeenten ondersteunen we door middel van het Aanvalsplan waterkwaliteit. De uitvoering van provinciale maatregelen versterken we, onder ander door middel van het Limburgs Offensief Stikstof.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt dat de waterkwaliteit van de beken van hoog niveau is en verdere aanscherping van gebruiksnormen niet noodzakelijk is.	ZW-1080-10

Standpunt GS

Uit de waterkwaliteitsmonitoring blijkt dat het grond- en oppervlaktewater op veel plaatsen niet voldoet aan de normen die daaraan in Europese en nationale wetgeving zijn gesteld. Dit maakt het treffen van maatregelen noodzakelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de ontwerp Omgevingsvisie kan leiden tot verminderde mogelijkheden voor het gebruik van kunstmest en het verhogen van de grondwaterstand, wat nadelig is voor de teelt van gewassen zoals tarwe, bieten, aardappelen, maïs en grasland.	ZW-0941-3

Standpunt GS

Het is evident dat het beleid opgenomen in de provinciale Omgevingsvisie gevolgen kan hebben voor het bestande grondgebruik zoals landbouw. Deze gevolgen zullen echter pas ontstaan nadat het beleid is omgezet in concrete maatregelen of besluiten. Bij die omzetting wordt rekening gehouden met bedoelde gevolgen en het, waar nodig, mitigeren daarvan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er een duidelijke koppeling gemaakt zou moeten worden met de UWWTD (Urban Waste Water Treatment Directive), met name hoe wordt geborgd dat lozingen van RWZI's en overstorten goed belemmerd worden voor het behalen van KRW-doelen, en hoe de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater bewaakt wordt. Indiener vraagt hoe de provincie samenwerkt met waterschappen en gemeenten om UWWTD-doelen te integreren in het waterkwaliteitsbeleid.	ZW-1473-154

Standpunt GS

In het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 vragen wij het waterschap en de gemeenten om maatregelen te treffen waarmee de belemmeringen die RWZI's en overstorten kunnen vormen voor het halen van KRW-doelen worden weggenomen. Verder dienen de RWZI's te voldoen aan de eisen die genoemde richtlijn stedelijk afvalwater stelt. In het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033 zullen wij rekening houden met de recente wijzigingen van laatstgenoemde richtlijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er in de POVI expliciet aangegeven zou moeten worden welke beeklopen binnen de KRW (Kader Richtlijn Water) vallen, welke KRW-doelstellingen hieraan gekoppeld zijn (bijv. ecologische toestand, chemische kwaliteit), en hoe deze doelstellingen vertaald worden naar maatregelen op lokaal niveau.	ZW-1473-152

Standpunt GS

Een en ander is expliciet opgenomen in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027. IN het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033 zullen wij dit waar nodig actualiseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er zorgen zijn over DSM's afwateringskanaal naar de Maas dat milieubelastende stoffen afvoert. En zorgen over on onvolledige drinkwaterfiltratie van bepaalde stoffen door waterbedrijven, ondanks hun beweringen van goede waterkwaliteit.	ZW-0053-1

Standpunt GS

De lozing van DSM op het oppervlaktewater zal moeten voldoen aan de eisen die daarin in de lozingsvergunning zijn gesteld. WML neemt alleen oppervlaktewater in als dat voldoet aan de daaraan gestelde wettelijke kwaliteitseisen. Wel moet worden geconstateerd dat de duur en frequentie van innamestops toeneemt. Wij herkennen de zorg over de Maaswaterkwaliteit, maar niet dat het drinkwater van ontoereikende kwaliteit zal zijn. Het beleid ten aanzien van de drinkwatervoorziening hebben wij opgenomen in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027. In het Provinciaal Waterprogramma 2028-20233 zullen wij dit waar nodig actualiseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener geeft aan dat in paragraaf 6.6.3 de deadline voor het Kaderichtlijn Water in 2027 ligt en dat het aanpakken van gewasbeschermingsmiddelen daarom nu moet gebeuren. In de visie is dit weliswaar opgenomen, maar volgens indiener ontbreekt daadkracht binnen de visie. Hierover dient overleg plaats te vinden op regionaal niveau.	ZW-1479-178

Standpunt GS

Kernbevoegdheden en primaire verantwoordelijkheid voor de aanpak van gewasbeschermingsmiddelen liggen bij het rijk. Wij hebben bij het rijk herhaald aangedrongen op adequate maatregelen op dit vlak.
Het rijk heeft toegezegd het toelatingsbeleid voor gewasbeschermingsmiddelen aan te scherpen. Wij verwachten dit in 2026. daar waar de provincie specifieke verantwoordelijkheden heeft ten aanzien van grondwaterbeschermingsgebieden en Natura 2000-gebeiden onderzoeken wij maatregelen, aanvullend op rijksbeleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat om de waterkwaliteitsdoelstellingen in het Natura2000-gebied Leudal te halen, een groenblauwe landbouwzone aan de noordzijde van het gebied is ingetekend. Welke concrete doelen gelden en welke maatregelen zijn nodig?	ZW-1236-197

Standpunt GS

Op het niveau van de POVI, een strategisch plan, hebben wij aangegeven dat in gebieden rondom N2000-gebieden afstemming nodig is tussen het landgebruik met de eisen die het halen van de natuurdoelen stelt. Dit behoeft uiteraard uitwerking in concrete doelen en maatregelen.. Dit zullen wij onder andere doen in de N2000-beheerplannen en in de provinciale Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener heeft grote zorgen over de belangen in de primaire en blauwgroene landbouwzone die conflicteren met de openbare drinkwatervoorziening.	ZW-1369-19

Standpunt GS

Bescherming van het grondwater dat voor de drinkwatervoorziening wordt gebruikt is geschied door het stellen van rechtstreeks wekende regels in de Omgevingsverordening waarmee activiteiten die de grondwaterkwaliteit bedreigen zijn verboden of beperkt. Het is niet nodig om daarnaast in de POVI, dus in het ruimtelijk spoor, regels te stellen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener leest in hoofdstuk 6 van de POVI de suggestie dat er in Limburg restricties zouden zijn voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in waterwingebied (o.a. in § 6.6.2, § 6.6.9 en § 6.6.10), maar stelt dat er geen aanvullende restricties voor door Ctgb toegelaten middelen zijn.	ZW-1369-13

Standpunt GS

In de Limburgse grondwaterbeschermingsgebieden mogen alleen gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt die door het Ctgb zijn toegelaten in die gebieden en onder de condities die door het Ctgb zijn gesteld. Het Ctgb beoordeeld dus specifiek het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden. Het is correct dat er op dit moment nog geen aanvullende provinciale regels gelden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij de zin "Ten tweede om te voorkomen dat de KRW-doelen niet gehaald zullen worden en we hier de negatieve gevolgen van gaan ondervinden." in paragraaf 6.1.1. op: Welke gevolgen worden bedoeld? Gaarne toelichten. Als het om de juridische gevolgen gaat: is het passend om dit te benoemen in de POVI?	ZW-1204-99

Standpunt GS

Het niet halen van KRW-doelen kan ertoe leiden dat Nederland door de Europese Commissie in gebreke wordt gesteld. De exacte gevolgen daarvan zijn afhankelijk van de consequenties die de Europese Commissie aan een ingebrekestelling verbindt. Een ingebrekestelling is niet aan de orde als het niet halen van doelen kan worden verantwoord conform art. 4 KRW. Wij zullen nader ingaan op deze problematiek in het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 6.1.4 op: Om de waterkwaliteit te verbeteren zijn overgangsgebieden N2000 en beekdalen opgenomen in de POVI. Om de waterkwaliteit te verbeteren daar waar de druppel valt wat nodig, overal dus. Hoe ondersteunt de POVI brongerichte maatregelen in het agrarisch en stedelijk gebied? Voorstel om dat hier toe te voegen.	ZW-1204-107

Standpunt GS

De POVI is een strategisch plan voor de fysieke leefomgeving waarin is aangegeven hoe om te gaan met inrichting en gebruik van de (schaarse) ruimte in Limburg. In dit kader past de bedoelde zonering. Een verdere beleidsmatige uitwerking van de POVi is nodig, voor water in het Provinciaal Waterprogramma. Daarin zullen wij ook ingaan op het waterbeleid voor gebieden die buiten de in de POVI aangewezen zones liggen. Doorwerking van de beleidsambities zal worden geborgd in de Provinciale Omgevingsverordening. Geen wijziging van POVi nodig.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt in paragraaf 6.5.3 alsmede in paragraaf 6.6.3 dezelfde typefout op. Waar staat "milieuvriendelijk" zou "milieuvriendelijke" moeten staan.	ZW-1204-173

Standpunt GS

Dit is een terechte constatering. Wij zullen in genoemde passages "milieuvriendelijk" wijzingen in 'milieuvriendelijke".

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.5.3 alsmede in paragraaf 6.6.3 "milieuvriendelijk" wijzingen in 'milieuvriendelijke".

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 11.2.2: In de POVI duidelijk maken hoe het effect op waterkwaliteit door de glastuinbouw wordt gemitigeerd, bijvoorbeeld door randvoorwaarden te scheppen dat afvoer op het gemeentelijke rioolstelsel mogelijk is.	ZW-1204-208
Indiener merkt op bij paragraaf 11.3.5: Hier de koppeling maken met gevoelige functie 'water'. Voorstel om in de POVI te schetsen dat de resterende knelpunten in de regio moeten worden opgelost. Daarbij bevelen wij aan dat de provincie en waterschap samen bepalen welke inzet van instrumenten nodig is. Gezien de tijdsdruk van de KRW?opgave beschouwen wij het als onmogelijk om dit van gemeenten te verwachten.	ZW-1204-210

Standpunt GS

In bedoelde paragraaf is aangegeven waar we ruimtelijk mogelijkheden zien voor de glastuinbouw. OP het tegengaan van de negatieve effecten van glastuinbouw op de waterkwaliteit, waarbij m.n. is te denken aan emissies van gewasbeschermingsmiddelen, zullen wij ingaan in het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 4.1.3 en 4.1.4: Wij zien graag opgenomen worden dat in het geval van het lozen van water afkomstig van een bodemsanering (in de bodem of lozen op oppervlaktewater) dit voldoet aan minimale kwaliteitseisen zodat dit geen negatieve gevolgen heeft voor het milieu. Hiervoor zijn verschillende technieken beschikbaar waarbij de BBT (Best Beschikbare Techniek) voorgeschreven zou moeten worden.	ZW-1204-80

Standpunt GS

Inhoudelijk zijn we het eens met de indiener. Minimale kwaliteitseisen opgenomen in wet- en regelgeving, zullen altijd het uitgangspunt zijn. Echter, gelet op het karakter van de POVI als strategisch beleidsdocument met betrekking tot de fysieke leefomgeving, vinden wij het niet passen om de POVI hierop aan te passen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.10.2: om KRW-doelen te halen is een bos en bosschagezone in een beekdal essentieel.	ZW-1204-197

Standpunt GS

In bedoelde paragraaf gaan wij in op de gewenste ontwikkeling naar een watervriendelijke landbouw, in beekdalen. Dit omdat landbouw de dominante grondgebruiker in beekdalen is en impact heeft op waterkwaliteit en -kwantiteit. In paragraaf 2.7.4 is vermeld dat bij de toepassing van de beekdalbrede aanpak de toevoeging van bos of bosschages in het beekdal wenselijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.1: benoemt wel even de overige waterkwaliteit, maar het wordt niet verder uitgewerkt. De rol van deze stoffen is zo mogelijk groter dan die van de KRW-stoffen.	ZW-1204-163

Standpunt GS

In paragraaf 6.5 is de focus op de Kaderrichtlijn water gelegd. Op de waterkwaliteitsproblematiek die buiten de reikwijdte van deze richtlijn valt is ingegaan in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027. In het Provinciaal waterprogramma 2028-2033 zullen we dit waar nodig actualiseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.2: Dat is een ongenuanceerde stelling, die hooguit geldt voor agrarische emissies (en niet voor rwzi's, waterketen en buitenland). Ook voor agrarische emissies is een nauwkeuriger stelling dat het Rijk verantwoordelijk is voor de algemene regels. Of dit groot/klein, primair/ secundair is t.o.v. regionale maatregelen weet nog niemand.	ZW-1204-170

Standpunt GS

Het is correct dat het rijk enkel verantwoordelijk is voor agrarische emissies van nutriënten. en niet voor emissies uit bronnen als RWZI's of het buitenland. Wij achten het rijk daarvoor wel primair, door het stellen van landelijke kaders, verantwoordelijk. Voor gewasbeschermingsmiddelen achten wij het rijk primair verantwoordelijk voor alle binnenlandse bronnen omdat het rijk beslist over de toelating van die middelen in Nederland. Wij zullen de zin "Voor de aanpak van nutriënten (nitraat en fosfaat) en gewasbeschermingsmiddelen is primair het rijk verantwoordelijk..." wijzigen als volgt: "Voor de aanpak van nutrienten (nitraat en fosfaat) uit de landbouw en gewasbeschermingsmiddelen, tenzij emissies afkomstig zijn uit onze buurlanden, is primair het rijk verantwoordelijk ".

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.5.2 de zin "Voor de aanpak van nutriënten (nitraat en fosfaat) en gewasbeschermingsmiddelen is primair het rijk verantwoordelijk..." wijzigen naar:
"Voor de aanpak van nutrienten (nitraat en fosfaat) uit de landbouw en gewasbeschermingsmiddelen, tenzij emissies afkomstig zijn uit onze buurlanden, is primair het rijk verantwoordelijk ".

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.2: Laatste punt aanpassen in : "Het hydrologisch herstel van de verdroogde Natura2000-gebieden waarvoor wij verantwoordelijkheid dragen". Hydrologisch herstel is geen onderdeel van de KRW-opgave van het waterschap.	ZW-1204-167

Standpunt GS

Wij zijn van oordeel dat het waterschap de taak heeft om het watersysteem op orde te brengen voor de waterafhankelijke functies, waaronder de natuur. Wij zijn met het waterschap in overleg hoe deze taak zich verhoudt met de taak van de provincie om natuurgebieden te herstellen en behouden. Resultante van dit overleg zullen wij een plaats geven in het Provinciale Waterprogramma 2028-2033.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.2: liever "vismigratievoorzieningen" dan "vispassageplaatsen".	ZW-1204-169

Standpunt GS

Wij zullen in bedoelde paragraaf "vispassageplaatsen' wijzigen in 'vismigratievoorzieningen".

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.5.2 "vispassageplaatsen' wijzigen in 'vismigratievoorzieningen".

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.2: veel natte laagten zijn de bovenlopen/ oorsprongsggebieden van de natuurbeken en vormen daarmee een onlosmakelijk onderdeel van het systeem. Daarom natte laagten hier opnemen.	ZW-1204-168

Standpunt GS

Ook de natte laagten maken onderdeel uit van de groenblauwe landbouwzone en zijn van belang voor het watersysteem. We zullen de natte laagten daarom noemen in de tekst.

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.5.2 de natte laagten opnemen.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.3: Graag zien we ruimte voor lokaal maatwerk bij bescherming grondwater voor drinkwaterwinning.	ZW-1204-172
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.3: Toelichten welke maatregelen het betreft.	ZW-1204-171

Standpunt GS

In paragraaf 6.6 is aangegeven welke stappen wij hebben gezet en zullen zetten in de grondwaterbescherming, zowel wat betreft regels in de Omgevingsverordening als het stimuleren van vrijwillige maatregelen. In de bestaande Omgevingsverordening is rekening gehouden met de verschillen in kwetsbaarheid van winningen. Bij de herijking van het grondwaterbeschermingsbeleid en de aanpassing van de Omgevingsverordening zullen wij hetzelfde doen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.4: "Samen met onze buren..." Wij zijn benieuwd naar de verantwoordelijkheden e/o mogelijkheden die de Provincie voor zichzelf in deze opgave ziet. Beschrijf ook hoe de Provincie de	ZW-1204-175 ZW-1204-176

samenwerking hierin met het waterschap ziet en naar welk tijdsbestek hier wordt gekeken - ook ná 2027 dient hier aandacht voor te zijn.	
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.5: Geef aan of de gewenste inspanningen die de Provincie van de buurlanden verwacht zijn besproken/afgestemd met Duitsland en België. Benoem tevens welke inspanningen dit zijn.	ZW-1204-177
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.6: Beschrijf hoe en wanneer de Provincie de buurlanden wil aanspreken en waarop precies - leg het plan/ de strategie voor. Benoem tevens dat dit gebeurt in afstemming/ gezamenlijk met Waterschap Limburg.	ZW-1204-178

Standpunt GS

Als provincie participeren wij in het Maasbrede traject 'joint fact finding' waarin in overleg met onze buurlanden de grensoverschrijdende waterverontreinigingen in beeld zijn en worden gebracht en waarin wordt besproken welke maatregelen onze buurlanden kunnen nemen om afwenteling van waterkwaliteitsproblemen naar Nederland tegen te gaan. Daarbij verwachten wij van onze buurlanden dat zij ervoor zorgen dat het water dat de grens naar ons land passeert voldoet aan de eisen van de KRW. Daar waar dit niet mogelijk is uiterlijk in 2027 zullen wij een beroep doen op de uitzonderingsbepalingen van de KRW, met de kanttekening dat onze ambitie blijft om in die gevallen op een later tijdstip wel te komen tot doelbereik. Dit betekent dat de afstemming met onze buurlanden na 2027 voortgezet zal moeten worden. In het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033 zullen wij dit nader toelichten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.4: 'We geven inzicht in de KRW-normen in het buitenland en hoe deze zich verhouden tot onze normering.' Benoem de rol die de provincie hierin neemt.	ZW-1204-174

Standpunt GS

In het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033 zullen wij ingaan op de waterverontreinigingen vanuit onze buurlanden welke een belemmering vormen voor het bereiken van de KRW-doelen in Limburg. een deel van deze problematiek wordt veroorzaakt door het verschil in normen tussen landen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.6: Geef aan of de Provincie ook de overheden in de buurlanden aanspreekt op hun nutriënten plannen en beleid.	ZW-1204-179

Standpunt GS

In paragraaf 6.5.4 is reeds vermeld dat wij onze buurlanden verantwoordelijk achten voor grensoverschrijdende verontreinigingen die het bereiken van KRW-doelen in Limburg belemmeren en hen daarop aanspreken. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor de (KRW-genormeerde) nutriënten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.7: in de zin "Uitgangspunt daarbij is dat de partij die een maatregel niet tijdig kan uitvoeren" kan beter staan: "voorgenomen maatregel".	ZW-1204-180

Standpunt GS

Het gaat om de uitvoering van de maatregelen die zijn afgesproken in het kader van de KRW. Dat gaat verder dan 'voorgenomen'. Daarom laten we 'maatregelen' staan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5.8: De natuurbeekzones kunnen verdwijnen, wanneer de bescherming goed is geregeld voor de beekdalen en natte laagten.	ZW-1204-181

Standpunt GS

Zoals in genoemde paragraaf vermeld kunnen bedoelde zones vervallen nadat de betreffende beek is heringericht en dan op basis van de Waterschapsverordening wordt beschermd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5: 0p enig moment zal de vraag relevant worden of de overheden in de regio (ruimtelijke) instrumenten willen/ moeten inzetten om de waterkwaliteit te verbeteren (m.n. terugdringen agrarische emissies). Voorstel om in dit hoofdstuk de benodigde aanzet te maken, om dat straks in de praktijk mogelijk te maken.	ZW-1204-166

Standpunt GS

In de POVI geven wij aan in welke zones wij een ontwikkeling wensen naar een meer natuur- en watervriendelijk ruimtegebruik. Instrumenten om daaraan uitvoering te geven zullen worden uitgewerkt in de Omgevingsverordening, het Limburgs Offensief Stikstof en stimulerende maatregelen. Zoals ook in de POVI aangegeven achten wij primair het rijk verantwoordelijk voor het terugdringen van agrarische emissies. Op basis van de ambitie die het rijk op dit vlak zal tonen kan het gesprek tussen rijk en regio worden gevoerd over eventueel noodzakelijke aanvullende regionale maatregelen en de condities waaronder deze kunnen worden uitgevoerd. In het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033 zullen wij hier aandacht aan besteden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5: De POVI wordt geschetst als 'strategisch plan voor de fysieke leefomgeving'. Het zou beter zijn om in 6.5 alleen aandacht te besteden aan aspecten van waterkwaliteit die een relatie hebben met de fysieke leefomgeving. Buitenland, Impuls, Aanvalsplan en Doelverlaging hebber er maar weinig raakvlak mee.	ZW-1204-165

Standpunt GS

In de POVI hebben wij strategische hoofdlijnen opgenomen die inderdaad niet allemaal directe relatie hebben met de ruimtelijke inrichting. Wij achten het opnemen van die laatste hoofdlijnen wel waardevol, als basis voor nadere uitwerking in het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.5: voorstel om de doelen voor waterbeschikbaarheid en N2000 te verplaatsen naar de corresponderende hoofdstukken. Daar ontbreekt nu dus een deel van het wettelijk kader, terwijl het onlogisch is om in 6.5.1 op te nemen (dat gaat immers over waterkwaliteit)	ZW-1204-164

Standpunt GS

Bedoelde paragraaf gaat over waterkwaliteit en Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW ziet ook op herstel van de hydrologische condities voor Natura2000 en het tegengaan van de uitputting van grondwatervoorraden. Bedoelde aspecten passen daarmee in genoemde paragraaf.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft § 6.5.1, waarin wordt aangegeven dat het nodig is om alles op alles te zetten om de KRW-doelen tijdig te halen.	ZW-1369-32

Standpunt GS

Geen zienswijze.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor borging waterkwaliteit en extra handhaving hierop.	ZW-1076-5

Standpunt GS

Welke maatregelen nodig zijn voor het verbeteren van de waterkwaliteit en welke partij waarvoor verantwoordelijk is hebben wij op hoofdlijnen verwoord in de POVI. Dit is verder uitgewerkt in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 en wordt geactualiseerd in het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor gepaste maatregelen rond het op orde brengen van de waterkwaliteit die weer recht doen aan alle functies en dat de huidige wijze waarop door het waterschap wordt gemeend alle beken van bron tot monding vispasseerbaar te maken, niet berust op historische streefbeelden en voor watermolens vaak finest is.	ZW-0987-16

Standpunt GS

De Kaderrichtlijn Water verplicht ons tot het halen van ecologische doelen, waaronder voor vissen, in het oppervlaktewater te halen. Het wegnemen van vismigratieknelpunten, in de beken door het waterschap, is dan een maatregel om deze doelen te bereiken. Het waterschap dient bij het treffen van maatregelen rekening te houden met de belangen, waaronder die van watermolens, die kunnen worden geraakt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept ertoe op in paragraaf 6.2.7 te beschrijven hoe de Provincie inzet op het halen van de KRW doelen vóór 2028 rondom de Maas-	ZW-1204-118

waterkwaliteit en de samenwerking met de buurlanden. Benoem ook de visie van de Provincie op hetvvervolg hierop i.h.k.v. de KRW ná 2027.

Standpunt GS

Rijkswaterstaat, niet de provincie, is bevoegd ten aanzien van de waterkwaliteit in de Maas.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat met het oog op de waterkwaliteit van de Maas regelgeving nodig is over het lozen van industrieel afvalwater in tijden van lage waterstand van de Maas.	ZW-0309-1

Standpunt GS

Rijkswaterstaat, niet de provincie of het waterschap, is bevoegd gezag voor lozingen op de Maas. Dit laat onverlet dat wij de zorgen over de waterkwaliteit in de Maas en de gevolgen die dit kan hebben voor de drinkwatervoorziening herkennen. Verbeteringen zijn te verwachten omdat conform landelijke afspraken lozingsvergunningen door het daarvoor bevoegde gezag worden geactualiseerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
indiener stelt dat niet van gemeenten kan worden verwacht dat zij regels stellen voor spuitvrije zones (§ 11.3.5) omdat de provincie bevoegd gezag is voor het grondwaterbeschermingsbeleid.	ZW-1369-14

Standpunt GS

In bedoeld paragraaf is aangegeven dat het uit oogpunt van volksgezondheid instellen van spuitvrije zones rond gevoelige functies zoals woonbebouwing primair een taak van gemeenten is. Ten aanzien van de bescherming van het grondwater voor de drinkwatervoorziening heeft de provincie een taak, naast de verantwoordelijkheid die primair het rijk heeft voor de aanpak van gewasbeschermingsmiddelen. Zoals in de POVI aangegeven herijken wij het grondwaterbeschermingsbeleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt problemen met PFAS-verontreiniging in de Rode Beek en het gebruik van pesticiden door boeren en de sierbloementeelt, die het drinkwater beïnvloeden.	ZW-0053-2

Standpunt GS

Wij herkennen de zorgen over PFAS, onder andere afkomstig uit gewasbeschermingsmiddelen. Maar zoals in de POVI is aangegeven, is de aanpak van gewasbeschermingsmiddelen primair een verantwoordelijkheid van het rijk, dat immers beslist over de toelating van deze middelen in Nederland.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor bij paragraaf 2.5.2: Voor het thema waterkwaliteit de koppeling maken met ontwikkelingen die de waterkwaliteit bedreigen: m.n. afname areaal grasland (2.3.4) en droogte (2.5.2)	ZW-1204-69

Standpunt GS

Op meerdere plaatsen in de POVI hebben wij het belang van grasland voor o.a. de waterkwaliteit benadrukt. . We zullen in paragraaf 2.5.2. na de zin "We krijgen meer en langere droge perioden in de zomer..." toevoegen:
"Wijzigingen in de verdeling van neerslag kunnen ook gevolgen hebben voor de waterkwaliteit, bijvoorbeeld omdat bij lage afvoeren de concentraties van verontreinigingen kunnen toenemen."

Voorstel aan PS

In paragraaf 2.5.2. na de zin "We krijgen meer en langere droge perioden in de zomer..." toevoegen: "Wijzigingen in de verdeling van neerslag kunnen ook gevolgen hebben voor de waterkwaliteit, bijvoorbeeld omdat bij lage afvoeren de concentraties van verontreinigingen kunnen toenemen."

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de natuurlijke waterkwaliteit te verbeteren.	ZW-0004-4

Standpunt GS

Welke ontwikkelingsrichting wij wensen in beekdalen en rondom natuurgebieden is verwoord in de POVI. Hoofdlijn is dat wij in deze gebieden willen komen tot een landgebruik dat is afgestemd op de eisen die natuur en water stellen. Welke instrumenten wij zullen inzetten om deze strategische beleidslijnen te realiseren zal nader worden uitgewerkt. o.a. in de Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt voor om effectieve maatregelen te implementeren om vervuiling van het grondwater aan te pakken, waaronder een verbod op Beaumix en bodemassen in heel Limburg.	ZW-0265-3

Standpunt GS

Wij herkennen de zorgen over het gebruik van bepaalde secundaire grondstoffen in grondwaterbeschermingsgebieden. Zoals in de POVI vermeld herijken wij het grondwaterbeschermingsbeleid. Welke nieuwe instrumenten wij voor de bescherming van de drinkwaterwinningen zullen inzetten wordt verder uitgewerkt in de Omgevingsverordening en het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om het Panorama met inzichten in de kwaliteiten van de Maasvallei en inrichtingsprincipes beter te benutten, inclusief bij het thema water.	ZW-1479-2

Standpunt GS

In paragraaf 6.2.4 verwijzen wij naar het Panorama Maasvallei. Wij kunnen instemmen met de zienswijze en zullen in paragraaf 6.2.4 verwijzen naar het Panorama Maasvallei.

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.2.4 verwijzen naar het Panorama Maasvallei.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om in paragraaf 2.5.3 bij vitale bodem ook het belang van waterkwaliteit te benoemen.	ZW-1204-71

Standpunt GS

Wij zullen in de opsomming van belangen in de zin die begint met "herstel van de bodem is van belang met het oog op een vitale en gezonde bodem die bijdraagt aan... " toevoegen "waterkwaliteit'.

Voorstel aan PS

In paragraaf 2.5.3 in de opsomming van belangen in de zin die begint met "herstel van de bodem is van belang met het oog op een vitale en gezonde bodem die bijdraagt aan... " toevoegen "waterkwaliteit'.

Zienswijze	Indiener

Indiener uit de zorg dat een afwachtende houding jegens Rijk en buurlanden leidt tot onvoldoende doelbereik voor de KRW in 2027.	ZW-1369-31

Standpunt GS

Wij spreken het rijk aan onze buurlanden aan op de verantwoordelijkheden die zij hebben om de maatregelen die zij hebben om maatregelen te treffen die nodig zijn om de KRW-doelen te realiseren. Wij zien dit niet als een afwachtende houding. Indien partijen niet tijdig invulling geven aan hun opgave dragen zij de verantwoordelijkheid voor onvoldoende naleving van de KRW.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een realistischer beeld te scheppen van het feit dat een groot deel van alle gemeenten niet in staat is om eind 2027 te voldoen aan de KRW doelstellingen. Indiener stelt voor dat Paragraaf 6.5.7 'Doelverlaging KRW' daarom zwaarder aangezet zou moeten worden.	ZW-0160-106
Indiener verzoekt om een realistischer beeld te scheppen van het feit dat een groot deel van alle gemeenten niet in staat is om eind 2027 te voldoen aan de KRW doelstellingen. Indiener stelt voor dat Paragraaf 6.5.7 'Doelverlaging KRW' daarom zwaarder aangezet zou moeten worden.	ZW-1199-85

Standpunt GS

Zoals in bedoelde paragraaf vermeld zullen wij in het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033 aangeven welke maatregelen, nodig om de KRW-doelen te halen, niet in 2027 zullen zijn getroffen en welke uitzonderingsbepalingen van de KRW toegepast kunnen worden. Het is te verwachten dat dit meerdere maatregelen, ook van gemeenten, zal betreffen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het voorzorgbeginsel te hanteren ten aanzien van de verontreiniging van water in waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied.	ZW-1369-20

Standpunt GS

Zoals in paragraaf 6.6 is vermeld, herijken wij het grondwaterbeschermingsbeleid waarbij wij, waar nodig, de regels in de Omgevingsverordening zullen actualiseren. Verder is vermeld dat wij een afwegingskader voor doorboringen in de Venloschol zullen opstellen. Wij zullen daarbij rekening houden met het voorzorgsbeginsel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in paragraaf 6.5 duidelijker aan te geven welke maatregelen genomen moeten worden, en welke instrumenten ingezet moeten worden, om de nutriëntenbelasting en vervuiling in beken aanzienlijk te verminderen en zelfs volledig tegen te gaan.	ZW-1389-27

Standpunt GS

Welke maatregelen nodig zijn hebben wij opgenomen in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 aangegeven. In het Provinciaal waterprogramma 2028-2033 zullen wij dit, waar nodig, actualiseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in paragraaf 6.5.8 op te nemen dat er binnen de zone van 25 meter aan weerzijden van de natuurbeek nooit agrarische activiteiten mogen plaatsvinden. Dat aanwezige vervuilende opstallen zouden volgens indiener leeggeruimd en schoongemaakt moeten worden. Milieubelastende (bouw)materialen zoals silo's, mestslangen, asbest e.d. zouden volgens indiener verwijderd en afgevoerd moeten worden.	ZW-1389-28

Standpunt GS

Zoals in de POVI is aangegeven, ondersteunen wij in beekdalen de ontwikkeling naar een watervriendelijke landbouw, niet naar het weren van alle landbouwactiviteiten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om in paragraaf 6.1.4 op te nemen hoe de overgangsgebieden rondom Natura2000 gedefinieerd zijn. Ze komen namelijk niet exact overeen met de groenblauwe landbouwzone, of met de hydrologische bufferzone rondom N2000-gebied.	ZW-1204-108

Standpunt GS

De overgangsgebieden rond de Natura2000 gebieden zijn één van de samenstellende kaartlagen van de groenblauwe landbouwzone.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener waardeert de geambieerde norm voor emissiearme landbouw (§ 11.1.2.3), maar stelt vast dat die in Limburg nog niet is bereikt.	ZW-1369-21

Standpunt GS

Geen zienswijze.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst erop dat er in paragraaf 6.5.8 wordt verwezen naar de Keur van het waterschap. Die bestaat niet meer sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet. We kennen nu de Waterschapsverordening. Wij vragen u dit aan te passen in de tekst.	

Standpunt GS

Wij zullen 'Keur" wijzigen in "Waterschapsverordening'.

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.5.8 'Keur" wijzigen in "Waterschapsverordening'.

5.36 Waterkwaliteit- ambitie

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de suggestie, dat alle benodigde maatregelen voor waterkwaliteit en -kwantiteit uiterlijk in 2027 gerealiseerd kunnen zijn, als onrealistisch wordt beschouwd.	ZW-0319-39

Standpunt GS

In de POVI hebben wij aangegeven dat de Kaderrichtlijn Water (KRW) verreist dat waterkwaliteitsmaatregelen, nodig voor het bereiken van de KRW-doelen, uiterlijk in 2027 zijn genomen. Dit houdt niet in dat wij dat ook realistisch achten. In paragraaf 6.5.7 is vermeld hoe wij zullen omgaan met de situatie waarin niet alle KRW-doelen in 2027 zijn bereikt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verzoekt aan te geven welke ambitie en opgave de provincie heeft om te voldoen aan de KRW en voor de bescherming van grondwaterbeschermingsgebieden.

Indiener

ZW-0317-63	ZW-0166-53	ZW-0186-63	ZW-0196-80	ZW-0224-57
ZW-0237-43	ZW-0240-48	ZW-0241-43	ZW-0278-63	ZW-1236-48
ZW-1473-43	ZW-1479-95			

Standpunt GS

Zoals in paragraaf 6.5.6 is vermeld, willen wij binnen onze verantwoordelijkheden alles op alles zetten om de KRW-doelen zoveel mogelijk te halen Dit niet alleen, zoals aangegeven in paragraaf 6.5.1, omdat de KRW dit vereist maar vooral gelet op het belang van schoon en voldoende water voor Limburg. Wat de KRW-opgave is en wie voor welke onderdelen daarvan verantwoordelijk is hebben wij verduidelijkt in de paragrafen 6.5.2 t/m 6.5.7. In paragraaf 6.6.2. is vermeld op welke wijze wij de bescherming van grondwaterbeschermingsgebieden zullen verbeteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.37 Waterkwaliteit- stoffen

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om verduidelijking van verantwoordelijkheden van de handelingsperspectieven voor Zeer Zorgwekkende Stoffen. Het inzetten van ruimtelijk instrumentarium in beekdalen blijft afhankelijk van beschikbare middelen en landbouwperspectief.	ZW-0302-78

Standpunt GS

Zoals in paragraaf 7.2.4. is vermeld zullen wij handelingsperspectieven voor zeer zorgwekkende stoffen gaan ontwikkelen en daarbij inzicht geven in verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden. Op dit moment kunnen wij dit inzicht nog niet bieden. Dat de inzet van ruimtelijk instrumentarium in beekdalen inderdaad afhankelijk is van de beschikbare middelen en een landbouwperspectief is vermeld in paragraaf 6.10.2

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt waarom de Provincie niet heeft gekeken naar het effect op de waterkwaliteit van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door burgers.	ZW-1358-39

Standpunt GS

Provincie en waterschap monitoren de aanwezigheid van gewasbeschermingsmiddelen in grond- en oppervlaktewater, ongeacht de bron (particulier of professioneel gebruik) van deze middelen. Het effect van een bepaald middel is niet afhankelijk van de bron.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op de overeenkomsten tussen Beaumix en staalslakken, waarbij beide materialen schadelijke stoffen zoals zware metalen bevatten en bijdragen aan grondwatervervuiling.	ZW-0265-5

Standpunt GS

Wij zijn ons ervan bewust dat het gebruik van bepaalde secundaire bouwstoffen risico's kunnen opleveren voor de grondwaterkwaliteit. Bedoeld gebruik wordt op landelijk niveau gereguleerd door middel van certificering. In het kader van de herijking van het grondwaterbeschermingsbeleid zullen wij bezien of aanvullende maatregelen nodig zijn ter bescherming van de drinkwatervoorziening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.38 Waterkwaliteit- algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de werkelijke verhoudingen van watergebruik benadrukt moeten worden in beleid en communicatie, inclusief het internationale effect van bruinkoolwinning.	ZW-0899-4

Standpunt GS

Bij de onderbouwing van het beleid maken wij gebruik van feitelijke informatie, zoals bijvoorbeeld de daadwerkelijk onttrokken hoeveelheden. In de POVI abstraheren wij deze gegevens vanwege het gehanteerde schaalniveau van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er een duidelijke koppeling gemaakt zou moeten worden met de Delta-aanpak Hoogwaterveiligheid Hogere Zandgronden (DHZ), specifiek gericht op het bebouwd gebied. Voor de gemeente Bergen is het van groot belang vanwege toekomstige droogteproblematiek en waterbeheer hierop af te stemmen, zoals de noodzaak om in stedelijke gebieden water vast te houden via infiltratie, vergroening en afkoppeling.	ZW-1473-153

Standpunt GS

Wij onderkennen het belang van afstemming tussen verschillende processen rondom droogteproblematiek en waterbeheer. Onze ambitie om de waterbeschikbaarheid in Limburg te vergroten door de grondwaterstanden te verhogen met 10 tot 50 cm en de watervraag met 20% te verkleinen komt voort uit de inspanningsdoelen van het Convenant Voldoende Zoetwater. Onze ambitie is dat de doelen die wij in het Convenant afspreken, tevens de basis vormt voor de inspanning die wij leveren in Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ). Hierover is in Maasverband overlegd in het Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas. Wij zullen de tekst van de Omgevingsvisie wijzigen om onze ambitie juist weer te geven.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 6 Water, paragraaf 6.3.3 Ambitie Waterbeschikbaarheid van 'Daarnaast willen we een reductie van 20% op het totaal aan onttrekkingen in Limburg.' naar 'Daarnaast willen we de totale watervraag verminderen met circa 20%.'

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 6.2.6. op dat verlaging van het Maaspeil gevolgen kan hebben voor de grondwaterstand in de omgeving. Daarom zie hij graag de toevoeging: "hoe ver het effect van peilverandering reikt hangt af van bodemopbouw, lokale (geo)hydrologie en duur van de peilverandering".	ZW-1204-117

Standpunt GS

Wij danken de indiener voor de inspraakreactie en de gevraagde toevoeging. Wij vinden dat de tekst in de ontwerp-Omgevingsvisie de lading voldoende dekt en laten de tekst ongewijzigd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 6.3.4 op: Water en Bodem Sturend vraagt om registratie van alle onttrekkingen. Expliciet noemen van alleen agrarische onttrekkingen is in de voorliggende formulering weliswaar correct, maar leidt af van de noodzaak om iets te vinden over de registratie van ook de kleine onttrekkingen.	ZW-1204-131

Standpunt GS

In het kader van het nieuwe Provinciaal Waterprogramma zullen wij een invulling geven aan hoe wij meer inzicht willen krijgen op de onttrekkingen. Wij zullen daarbij in gesprek gaan met onze waterpartners.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener merkt in paragraaf 6.3.7 bij de zin "zolang we nog niet voldoende maatregelen hebben genomen om over voldoende water te beschikken" op: geef aan, welke partij is aan zet om maatregelen te nemen, en wanneer het water voldoende is.	ZW-1204-136

Standpunt GS

Het verbeteren van de waterbeschikbaarheid in Limburg is een opgave voor alle partijen. Alle partijen moet een steentje bijdragen om de waterbeschikbaarheid te vergroten. Daarom zijn we ook gestart met het Convenant Voldoende Zoetwater, waarin wij, samen met onze waterpartners in Limburg, de waterbeschikbaarheid willen vergroten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.8: Aanvoer van oppervlaktewater is een adequaat middel om verdroging van (natuur)gebieden tegen te gaan. Er zal een afweging nodig zijn om te bepalen wat voorrang krijgt in geval van droogte: waterkwaliteit (vergrijzing) of natuur (verdroging).	ZW-1204-190

Standpunt GS

Wij zien het aanvoeren van oppervlaktewater als één van de manieren om verdroging tegen te gaan. Zoals in de ontwerp-Omgevingsvisie staat, vragen wij aandacht voor de kwaliteit van het aangevoerde water. Hiermee geven wij aan dat een afweging nodig is bij het aanvoeren van oppervlaktewater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist in paragraaf 6.2.8 het woordje 'van' in een zin en verzoekt dat op te nemen: "De voeding van de Maas (...) richten op de verbetering [van] het internationale Maaswatersysteem...".	ZW-1204-119

Standpunt GS

Wij bedanken de indiener voor de opmerkzaamheid. Wij zullen het woord 'van' toevoegen aan de tekst.

Voorstel aan PS

Woord 'van' toevoegen in hoofdstuk 6 Water, paragraaf 6.2.8. "... richten op de verbetering [van] het internationale Maaswatersysteem...".

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat het combineren van water met ecologie in hun kritisch watergebied onwenselijk is omdat peilverhogingen doorwerken tot ver in het omringende "primaire landbouwgebied" waar geen ruimte voor peilverhoging is, indien met productieverlies wil voorkomen. indiener geeft tevens aan dat een hoger fluctuerend waterpeil ongunstig is omdat hoger in de bodem de zogenaamde scheikundige redoxreactie plaatsvindt die zorgt voor ijzerafzetting. Dit fenomeen is schadelijk voor 2 zaken: voor grondbewerkingsmachines en kwaliteit van de rooivruchten en anderzijds wordt de doorlatendheid van de bodem beperkt.	ZW-0116-9

Standpunt GS

Om de waterbeschikbaarheid te verbeteren, werken we toe naar een systeem met grondwaterstanden die in 2050 10 tot 50 centimeter hoger liggen dan nu. Deze verhoging is een bandbreedte die concreet in gebieden nader wordt uitgewerkt. In de gebieden wordt bekeken wat mogelijk is en wat nodig is voor het bereiken van doelen, rekening houdend met specifieke kenmerken van het gebied zoals landschap, bodem, grondwaterstanden en grondgebruik, maar ook mogelijke gevolgen voor de functies in het gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om in paragraaf 6.3.2 de zin "Het grondwater is langer beschikbaar dan het oppervlaktewater" te vervangen door "Het grondwater stroomt langzamer door het systeem dan het oppervlaktewater".	ZW-1204-124

Standpunt GS

Wij danken de indiener voor de opmerking. Wij zullen de tekst niet vervangen, maar we zullen de tekst toevoegen.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 6 Water, paragraaf 6.3.2 van "Het grondwater is langer beschikbaar dan het oppervlaktewater." naar "Het grondwater is langer beschikbaar dan het oppervlaktewater, omdat grondwater langzamer door het watersysteem stroomt dan oppervlaktewater."

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om ook bij projecten rondom de beschikbaarheid van zoetwater middels waterbuffering altijd te kijken naar mogelijkheden voor combinatie met bouwgrondstoffenwinning.	ZW-0702-4

Standpunt GS

Wij danken de indiener voor de inspraakreactie. Bij dergelijke (ruimtelijke) ontwikkelingen, waar we grootschalige waterbuffers aanleggen ten behoeve van de waterbeschikbaarheid, zullen wij

grondstoffenwinning meenemen in onze afweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vermoedt dat er in paragraaf 6.1.5 sprake is van een tegenstrijdigheid waar de POVI schrijft "We verwachten een toename in het drinkwatergebruik" en de inzet van Provincie en waterpartijen is het beperken van het drinkwatergebruik (convenant zoetwater: -/- 20%). Graag toelichting in de tekst opnemen.	ZW-1204-109

Standpunt GS

Wij erkennen dat er mogelijke tegenstrijdigheden in de POVI staan. Dat wij een toename in het drinkwatergebruik verwachten, wil niet zeggen dat het inzetten op het verminderen van de watervraag geen ambitie mag zijn. Wij vinden dat Limburgers zuinig moeten omgaan met water om de druk op de waterbeschikbaarheid te verkleinen. Dat we een toename in het drinkwatergebruik verwachten, komt door allerlei ontwikkelingen in Limburg, die in deze Omgevingsvisie worden benoemd. Beide zaken kunnen naast elkaar bestaan.
Wij passen de tekst van de Omgevingsvisie aan met betrekking tot de ambitie om de watervraag te verkleinen met 20%, zodat de Omgevingsvisie beter aansluit bij de ambities omtrent waterbeschikbaarheid.

Voorstel aan PS

Tekst wijzingen in hoofdstuk 6 Water, paragraaf 6.3.3. van 'Daarnaast willen we een reductie van 20% op het totaal aan onttrekkingen in Limburg.' naar 'Daarnaast willen we de totale watervraag verminderen met circa 20%.'

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt bij paragraaf 3.3.4: Hier wordt aangegeven bij schaarse voorraden als het gaat over water, natuur niet wordt meegenomen, wij verzoeken u deze ook toe te voegen.	ZW-1204-74

Standpunt GS

Wij onderkennen het belang van voldoende water voor natuur, maar ook voor voldoende drinkwater, de industrie, de landbouw en de scheepvaart. Wij zullen de tekst aanpassen.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.3.4 van 'water (drinkwater, water voor industrie en landbouw, maar ook water voor de scheepvaart)' naar 'water (drinkwater, water voor industrie, natuur en landbouw, maar ook water voor de scheepvaart)'.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt om erkenning van de positieve waterbufferende rol van landbouw en een partnerschap in waterbeheer.	ZW-0899-6

Standpunt GS

In de POVI staan onze ambities, doelen en kaders voor de lange termijn. Wij onderkennen dat verschillende sectoren een rol hebben in het waterbeheer en het bufferen van water. Wij willen alle sectoren ook blijven aanmoedigen om inspanningen te blijven leveren om water te blijven bufferen en als partner te blijven optreden in het waterbeheer. Het benoemen van de waarde van verschillende sectoren voor waterbeheer en het bufferen van water en welke sectoren dat zijn is niet doenlijk en valt niet binnen hetgeen wij beogen met de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om op te nemen in de omgevingsvisie dat de verantwoordelijkheid van het aangelegde waterbergingen ligt bij de waterschappen.	ZW-1440-12

Standpunt GS

De provincies, waterschappen, gemeenten en de Rijksoverheid hebben allemaal verantwoordelijkheden omtrent waterbeheer. Het benoemen van al deze verantwoordelijkheden en bij wie deze verantwoordelijkheden liggen is ondoenlijk en, naar ons inzien, niet waar de Omgevingsvisie voor bedoeld is. Iedere partij werkt vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid aan waterbeheer.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om oplossingen te bevorderen die water in een gebied hoog kunnen bufferen en een teveel aan water kunnen bergen met behoud van zoveel mogelijk landbouwgrond.	ZW-0535-3

Standpunt GS

Wij danken de indiener voor de bijdrage. Onze ambitie om een duurzaam, robuust en ecologisch gezond watersysteem te realiseren behelst het vasthouden van water, waarbij we rekening houden met de specifieke kenmerken van het gebied, zoals het landschap, de bodem en het grondgebruik.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener vind dat er eerst een maximaal sturend watersysteem ontwikkeld moet worden om verdrogings- en vernattingsproblematiek te regelen.	ZW-0534-2

Standpunt GS

Wij willen een duurzaam, robuust en ecologisch gezond watersysteem realiseren, dat kan omgaan met wateroverlast en droogte, en dat voorziet in voldoende water van goede kwaliteit. Wij willen daarbij zo veel als mogelijk de natuurlijke werking van het bodem- en watersysteem gebruiken, zodat minder ingrepen nodig zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat de drietrapsstrategie vasthouden-bergen-afvoeren niet meer voldoet.	ZW-1204-58

Standpunt GS

Wij danken de indiener voor de inspraakreactie. Wij willen, met onze droogtestrategie, meer water vasthouden en besparen en tegelijkertijd ook bergen. Toch moet de mogelijkheid tot afvoeren behouden blijven om de wateroverlast te verminderen. Daarnaast zullen we ook moeten accepteren dat er watertekorten en wateroverlast kan voorkomen. Het vergroten van de waterbeschikbaarheid en het verminderen van wateroverlast vraagt om een integrale aanpak in het regionaal waterbeheer. In het Provinciaal Waterprogramma Convenant Voldoende Zoetwater geven wij een nadere invulling aan hoe wij de waterbeschikbaarheid willen vergroten in Limburg en hoe wij wateroverlast zoveel mogelijk willen beperken. Wij zullen de ontwerp-POVI tekst wijzigingen zodat de genoemde 5-traps-strategie en de integrale aanpak in het regionaal waterbeheer verduidelijkt worden in de Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie wijzigen in 6.3.1 en 6.3.3. om de 5-traps-strategie en de integrale aanpak in het regionaal waterbeheer te verduidelijken.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt de stap naar een 5-staps-strategie voor droogte noodzakelijk: besparen, vasthouden, bergen, aanpassen/accepteren en afvoeren.	ZW-1204-26

Standpunt GS

Wij danken de indiener voor het meedenken over de droogteaanpak. Wij zien de droogteaanpak en het verbeteren van de waterbeschikbaarheid als een opgave voor alle waterpartners, waarbij alle partijen aan de slag moeten, binnen hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden. Dat betekent dat we in Limburg meer water willen vasthouden, maar ook dat we tegelijkertijd de watervraag moeten verkleinen en dat we water moeten bergen. Het vergroten van de waterbeschikbaarheid kan mogelijk wateroverlast met zich meebrengen. Dan moet er een mogelijkheid zijn tot het afvoeren van water. Maar we moeten soms ook accepteren dat we

watertekorten hebben en dat wateroverlast kan voorkomen. Het vergroten van de waterbeschikbaarheid en het zo veel mogelijk voorkomen van wateroverlast vraagt dus om een integrale aanpak in het regionaal waterbeheer. In het Provinciaal Waterprogramma Convenant Voldoende Zoetwater geven wij een nadere invulling aan hoe wij de waterbeschikbaarheid willen vergroten in Limburg en hoe wij wateroverlast zoveel mogelijk willen beperken. Wij zullen de ontwerp-POVI tekst wijzigingen zodat de genoemde 5-traps-strategie en de integrale aanpak in het regionaal waterbeheer verduidelijkt worden in de Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie wijzigen in 6.3.1 en 6.3.3. om de 5-traps-strategie en de integrale aanpak in het regionaal waterbeheer te verduidelijken.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt in paragraaf 6.3.6 de zin "de verwachting is dat deze gebieden natter zullen worden" overbodig.	ZW-1204-135

Standpunt GS

In onze Omgevingsvisie schrijven wij onze visie en ambities voor Limburg op. Wij hechten belang aan een zorgvuldige Omgevingsvisie, die ook aansluit bij ontwikkelingen in Limburg en verwachtingen die wij hebben.
Wij hechten er belang aan het benoemen dat gebieden natter worden, als wij verwachten dat gebieden natter worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor adequaat maaionderhoud van de Horsterbeek en de Eckeltsebeek in de toekomst mogelijk moet blijven, zodat de doorstroming verbeterd wordt en daarmee niet zal leiden tot wateroverlast.	ZW-0116-5

Standpunt GS

Wij danken de indiener voor de bijdrage. De bijdrage heeft geen betrekking op een verantwoordelijkheid van Provincie Limburg. Derhalve betreft deze inspraakreactie niet de Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt naast een 5-staps-strategie om verhoging van grondwaterstanden, verbetering van het waterbergend vermogen van de bodem en reductie van de totale watervraag in Limburg.	ZW-1204-27

Standpunt GS

Het verhogen van de waterstand, een verbetering van het waterbergend vermogen en een reductie van de watervraag in Limburg zijn een uitwerking van onze ambitie omtrent de waterbeschikbaarheid. Daarom stellen wij, samen met onze waterpartners, het Convenant Voldoende Zoetwater op. Onze ambitie in het Convenant is om de grondwaterstanden te verhogen met 10 tot 50 centimeter en de watervraag te verkleinen met 20%. Hetgeen dat de indiener vraagt, is dus in lijn met wat onze ambitie is met de waterbeschikbaarheid in Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt Provincie Limburg om te antwoorden op de vraag: Hoe wordt het recht op bestaand gebruik juridisch gewaarborgd? Wordt Amendement 120 expliciet gerespecteerd?	ZW-0899-17

Standpunt GS

Amendement 120 is opgenomen in het Provinciaal Waterprogramma 2021 - 2027. Gelijktijdig aan het Provinciaal Waterprogramma 2021 - 2027 is de Omgevingsverordening vastgesteld, waarin Amendement 120 niet is opgenomen.
Middels de Mededeling Portefeuillehouder van 19-4-2022 (GS DOC-00258647) geven wij aan hoe wij met deze situatie omgaan. Deze Mededeling Portefeuillehouder kunt U vinden op de volgende link: https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/59e39a47-28ff-4cd2-bab7-e3856aa4b085

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af hoe het grondwaterpeil verhoogd gaat worden en verzoekt om maatregelen zoals de aanleg van een stuw in Paarlo, ondanks dat het een Natuurbeek betreft.	ZW-1098-2

Standpunt GS

Wij hebben de ambitie om de waterbeschikbaarheid in Limburg te vergroten. Dit willen met o.a. bereiken door grondwaterstanden te verhogen. In het Provinciaal Waterprogramma en het traject van het Convenant Voldoende Zoetwater zullen wij een nadere invulling geven aan hoe wij onze ambitie willen bereiken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener vraagt zich af of de redenatie over toekomstig grondwatertekort juist is, en wijst erop dat falend beleid en bevolkingsgroei de oorzaak lijken te zijn van de problemen.	ZW-1207-6

Standpunt GS

Watertekorten ontstaan doordat de vraag naar water het aanbod overstijgt. Hierdoor staat de waterbeschikbaarheid in Limburg onder druk. Wij hebben de ambitie om de waterbeschikbaarheid te vergroten. Samen met onze waterpartners hebben we een Convenant opgesteld om dat te bewerkstelligen. In ons Provinciaal Waterprogramma en het Convenant geven wij een nadere invulling aan hoe wij toekomstige watertekorten willen voorkomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich bij paragraaf 6.3.2 af: "een hoog waterpeil aan te houden". Ten opzichte van wat?	ZW-1204-122

Standpunt GS

Wij danken de indiener voor de inspraakreactie. De tekst heeft betrekking op onze wens om in de Groenblauwe Landbouwzone de ruimte te geven voor de opgaven m.b.t. water, natuur en landschap.
De opgave voor water behelst o.a. het verhogen van de grondwaterstanden, waaronder ook hoge(re) waterpeilen aanhouden. De huidige tekst biedt voldoende houvast om onze ambitie te realiseren en geeft de boodschap voldoende weer.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vreest dat verhoging van het waterpeil en vernatting negatieve gevolgen zal hebben voor het omringende primaire landbouwgebied, waaronder: productieverlies en kwaliteitsverlies. onvoldoende draagkracht van de bodem, extra inzet van nematiciden, bodemverdichting en het verliezen van nutriënten.	ZW-0116-8

Standpunt GS

Om de waterbeschikbaarheid te verbeteren, werken we toe naar een systeem met grondwaterstanden die in 2050 10 tot 50 centimeter hoger liggen dan nu. Deze verhoging is een bandbreedte die concreet in gebieden nader wordt uitgewerkt. In de gebieden wordt bekeken wat mogelijk is en wat nodig is voor het bereiken van doelen, rekening houdend met specifieke kenmerken van het gebied zoals landschap, bodem, grondwaterstanden en grondgebruik, maar ook mogelijke gevolgen voor de functies in het gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wil in paragraaf 6.3.1 een zin dwingender formuleren: dwingerder formuleren door "… steeds langere droge periodes krijgen, zullen we een omslag moeten maken…" te vervangen door "… steeds langere droge periodes krijgen, moeten we een omslag maken…".	ZW-1204-121

Standpunt GS

Wij vinden dat de ontwerp-Omgevingsvisie tekst de boodschap voldoende uitdraagt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Uit het ontwerp blijkt niet dat de Provincie een zorgvuldig onderzoek heeft ingesteld naar de mogelijke alternatieven voor de watervoorziening. Indiener verzoekt de overheid een onderzoek in te stellen naar andere mogelijkheden waardoor voldoende water beschikbaar zal zijn voor de land- en tuinbouw.	ZW-0866-17 ZW-0875-17

Standpunt GS

De Omgevingsvisie geeft onze visie en ambities aan die wij hebben voor Limburg. De nadere invulling van onze ambities met betrekking tot de watervoorziening zal plaatsvinden in het Provinciaal Waterprogramma. Indien wij onderzoek noodzakelijk achten omtrent alternatieve waterbronnen, zullen wij een dergelijk onderzoek opzetten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Veel van de structurerende keuzes voor water zouden moeten worden uitgewerkt in het NPLG. Met het vervallen van het transitiefonds en het NPLG staat dit nu op losse schroeven. De Provincie Limburg gaat voor een integrale gebiedsgerichte aanpak van onderop, waarbij het gesprek in het gebied het vertrekpunt is. Een belangrijk hulpmiddel is een zogenoemde klimaatonderlegger. Indiener verzoekt om hiervoor duidelijke doelstellingen op te nemen in de POVI.	ZW-0302-68

Standpunt GS

Wij schrijven onze visie en ambities op in onze Provinciale Omgevingsvisie. Doelstellingen omtrent de structurerende keuzes voor water krijgen een nadere invulling in het LOS (Limburgs Offensief

Stikstof) of in het nieuwe Provinciaal Waterprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.39 Waterveiligheid en wateroverlast – algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.10: uitwerken hoe omgegaan wordt met tegenstrijdige doelen.	ZW-1204-159

Standpunt GS

de zonering en de kaartlagen helpen om sturing te geven aan het onderwerp wateroverlast en waterveiligheid. Daar waar wij dit van provinciaal belang vinden, zoals met betrekking tot waterveiligheid, zullen we dit uitwerken in de omgevingsverordening. Bij tegenstrijdige doelen zetten wij in op gebiedsprocessen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.12, derde alinea: wijzigen in: "De kaarten en de zones zijn gebaseerd op de huidige waterhuishoudkundige situatie..."	ZW-1204-160

Standpunt GS

In de POVI is nu opgenomen: 'De kaart en de zones zijn gebaseerd op de huidige situatie en de huidige kennis van de klimaatontwikkeling.' Daarmee is de waterhuishoudkundige situatie bedoeld. Om misverstanden te voorkomen zullen we het woord; waterhuishoudkundige aan de huidige situatie toevoegen.

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.4.12 het woord ‘waterhuishoudkundige’ toevoegen aan de huidige situatie.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.13 t/m 6.4.16: Schrappen, c.q. samenvoegen met 6.4.3, is in wat andere bewoordingen grotendeels hetzelfde.	ZW-1204-162

Standpunt GS

6.4.3. en 6.4.13 gaan beide over de normering tegen wateroverlast en kennen veel overlap. Dit als gevolg van de opzet van het DSO met verschillende kaarten en kaartlagen. We zullen de tekst

samenvoegen. 6.4.14 t/m 6.4.16 gaan over de verschillende waterveiligheidszones H2-H6 deze teksten hebben hier geen overlap. Deze laten we intact.

Voorstel aan PS

De paragrafen 6.4.3. en 6.4.13 samenvoegen.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.5: De indruk wordt gewekt dat er alleen door aanpassing van landschapselementen wateroverlast voorkomen kan worden maar dit geldt niet bij extremer weer, dan zal er ook iets anders gedaan moeten worden wil men het bij klimaatverandering voorkomen/beperken. We zien de tekst graag aangepast.	ZW-1204-150
Indiener constateert dat ter voorkoming van de wateroverlast het belangrijk is dat er op de hellingen maatregelen worden genomen om de afstroming te beperken en af te remmen, en om het gevallen water zoveel mogelijk in de bodem te laten infiltreren. Behoud van grasland, het verruwen van de hellingen met natuurlijk grasland, bosschages, natuur en bos leidt tot minder afstroming. Ook maatregelen zoals de aanplant en aanleg van landschapselementen zoals hagen, graften en boerbuffers dragen hieraan bij.	ZW-0572-11

Standpunt GS

In de POVI is de volgende tekst opgenomen: "Maatregelen zoals het behoud van grasland, de verruwing van hellingen met natuurlijk grasland, struiken, bosschages of bos en de aanleg van landschapselementen zoals hagen, graften en boerenbuffers kunnen helpen om het afstromend water te remmen en om meer water in de bodem te laten infiltreren. Grondeigenaren hebben hier een verantwoordelijkheid om het eigen water te verwerken." Daarmee wordt niet de indruk gewekt dat hiermee wateroverlast bij extreem weer wordt voorkomen, maar wordt aangegeven dat deze maatregelen kunnen helpen om afstromende water te remmen en water in de bodem te laten infiltreren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.9: Tekst aanpassen: Daarbij zal naar fysieke ingrepen in het watersysteem gekeken worden, waaronder maatregelen om de sponswerking van de bodem te vergroten, aanleg van waterberingsvoorzieningen en het uitvoeren van beschermingsmaatregelen.	ZW-1204-158

Standpunt GS

De paragraaf zal worden wordt verduidelijkt. Daarbij schrijven we WRL voluit, geven aan dat hert om het regionale systeem gaat en geven we aan dat het om vasthouden, vergen, afvoeren en beschermen gaat. De aangepaste tekst zal luiden: Naar aanleiding van de wateroverlast van juli 2021 hebben wij, het waterschap en de gemeenten met behulp van het Rijk het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) ingericht. In dit programma gaan we gezamenlijk de komende jaren aan de slag om de overstromingsrisico’s in Limburg te verminderen en de Limburgers beter voor te bereiden op wateroverlast. Het programma richt zich op het regionale watersysteem (de beken). Per stroomgebied wordt in nauwe samenwerking tussen alle betrokken overheden en bewoners een plan voor de vermindering van overstromingsrisico’s uitgewerkt op basis van meerlaagsveiligheid en met een aanpak van bron tot monding (systeemsolidariteit). Daarbij zal naar fysieke ingrepen in het watersysteem gekeken worden om water vast te houden (vergroten sponswerking bodem), water te bergen (in bergingsgebieden) en de afvoercapaciteit te vergroten mogelijk in combinatie met het uitvoeren van beschermingsmaatregelen.

Voorstel aan PS

De tekst van 6.49 wordt als volgt aangepast: Naar aanleiding van de wateroverlast van juli 2021 hebben wij, het waterschap en de gemeenten met behulp van het Rijk het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) ingericht. In dit programma gaan we gezamenlijk de komende jaren aan de slag om de overstromingsrisico’s in Limburg te verminderen en de Limburgers beter voor te bereiden op wateroverlast. Het programma richt zich op het regionale watersysteem (de beken). Per stroomgebied wordt in nauwe samenwerking tussen alle betrokken overheden en bewoners een plan voor de vermindering van overstromingsrisico’s uitgewerkt op basis van meerlaagsveiligheid en met een aanpak van bron tot monding (systeemsolidariteit).

Daarbij zal naar fysieke ingrepen in het watersysteem gekeken worden om water vast te houden (vergroten sponswerking bodem), water te bergen (in bergingsgebieden) en de afvoercapaciteit te vergroten mogelijk in combinatie met het uitvoeren van beschermingsmaatregelen.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist in paragraaf 6.1.1 het waterdoel de waterveiligheid: het voorkomen van onveiligheid als gevolg van water, creëren veilige leefomgeving. Graag toevoegen.	ZW-1204-102

Standpunt GS

In 6.1.1. is de bescherming tegen te veel water genoemd als opgave, daarmee is invulling gegeven aan het begrip waterveiligheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft hetgeen is opgenomen in paragraaf 5.2 en in hoofdstuk 6 paragraaf 1 tot en met 3. Paragraaf 6.4.10 benadrukt zelfs het belang van deze nieuwe ruimtelijke inrichting. Paragraaf 6.4.11 onderstreept volgens indiener de bijdrage aan waterveiligheid.	ZW-1389-17

Standpunt GS

de zienswijze onderschrijft de tekst van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor de zin “We gebruiken daarvoor de aanpak van het werkprogramma Geul van het programma WRL als basis’’ te vervangen door ‘’Daarbij hebben we oog voor de brede maatschappelijke gevolgen van een overstroming, binnen en buiten het stedelijk gebied. Denk hierbij ook aan gevolgen voor andere sectoren zoals de landbouw, industrie en kritieke infrastructuur.’’	ZW-1204-54

Standpunt GS

Sinds de vaststelling van de ontwerp POVI is het werken aan een risico gestuurde aanpak doorgegaan. We vervangen de zin: “We gebruiken daarvoor de aanpak van het werkprogramma Geul van het programma WRL als basis’’ door: ‘’Daarbij kijken we breed naar de gevolgen van een overstroming in een gebied.

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.4.8 de zin “We gebruiken daarvoor de aanpak van het werkprogramma Geul van het programma WRL als basis’’ vervangen door : "Daarbij kijken we breed naar de gevolgen van een overstroming in een gebied en naar de samenhang tussen het regionale watersysteem en het hoofdwatersysteem.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor in paragraaf 6.4.3 'kernen' overal vervangen door "kernen en stedelijke gebieden" of door "bebouwde gebieden".	ZW-1204-146

Standpunt GS

Het gebruik van de term kernen kan voor onduidelijkheid zorgen. Daarom zullen we in de tekst meer aansluiten op de termen uit de POVI. dat betekent dat we aangeven: voor de meeste locaties aangeduid als landelijke kern, stedelijk gebied, of werklocaties geldt een norm…”. Verder zullen we dan spreken over: “maar voor een aantal landelijke kernen in het heuvelland,” met referentie naar de zonering.

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.4.3 de term kernen aanpassen. In de eerste zin door: 'landelijke kern, stedelijk gebied, of werklocaties', daarna door landelijke kernen in het heuvelland.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de visie uit te breiden met aandacht voor de consequenties van de toenemende overlast door hevige regenval.	ZW-0807-3

Standpunt GS

Aandacht voor extremer weer en hevige regenval komt op en aantal plaatsen in de POVI naar voren. Paragraaf 6.4.5. heeft bijvoorbeeld betrekking op oppervlakkige afstroming. Door het benoemen van het heuvelland lijkt het alsof dit niet voor geheel Limburg geldt. We passen daarom de tekst als volgt aan: In heel Limburg kan extremer weer en zwaardere regenval tot overlast leiden. Met name in het Limburgse heuvelland leidt hevige regen regelmatig tot overlast door afstromend water en modder die over onder andere landerijen, wegen en door droogdalen naar beneden komen.

Voorstel aan PS

De zienswijze leidt tot de volgende aanpassing van de tekst van paragraaf 6.4.5: In heel Limburg kan extremer weer en zwaardere regenval tot overlast leiden. Met name in het Limburgse heuvelland leidt hevige regen regelmatig tot overlast door afstromend water en modder die over onder andere landerijen, wegen en door droogdalen naar beneden komen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om paragraaf 6.4.1 aan te vullen met: Hierbij wordt zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van en herstel van de werking van het natuurlijk watersysteem.	ZW-1204-144

Standpunt GS

Paragraaf 6.4.1 is bedoeld om aan te geven dat we ons aan moeten passen aan het veranderende weer. En dat daarbij zowel het watersysteem moet worden aangepakt als ook onze ruimtelijke inrichting. De aanvulling dat het natuurlijk watersysteem zo veel als mogelijk moet worden hersteld is daarbij hier niet op zijn plaats. Hoe we dit gaan doen wordt onder meer uitgewerkt in het provinciaal waterprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om behoud van natuurgrond en primaire waterkeringen in de Zuidelijke beekdalen en ontginningen.	ZW-0604-10

Standpunt GS

Deze zienswijze is niet terug te vinden in de brief en helaas op deze wijze niet te begrijpen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de Roer en de beken in het Zuid Limburgs heuvellandschap een eigen paragraaf te geven zoals paragraaf 6.2 voor de Maas het geval is.	ZW-1389-19

Standpunt GS

Wij zien geen aanleiding om de beken een aparte paragraaf te geven in de POVI. En verdere uitwerking van ons beleid op het gebied van water zal plaatsvinden in het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033. Daarin zal aandacht zijn voor de beken in Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in paragraaf 13.6 op te nemen dat een (blijvend) initiatief m.b.t. vrijetijdseconomie niet mag plaatsvinden in een overstromingsgebied A, mits wordt voldaan aan bepaalde randvoorwaarden.	ZW-1389-40

Standpunt GS

Wij zijn van mening dat in waterveiligheidszones H5 en H6 nieuwe verblijfsrecreatievoorzieningen gelijk moeten worden behandeld als nieuwe woningen. We zullen de teksten van de paragrafen: 6.4.12, 6.4.14, 6.4.15 en 6.4.16 hierop aanpassen.

Voorstel aan PS

In de paragrafen 6.4.12, 6.4.14., 6.4.15 en 6.4.16 aan 'nieuwe woonfuncties' nieuwe verblijfsrecreatiefunctie toevoegen, zodat de paragrafen betrekking hebben op 'nieuwe woonfuncties en nieuwe verblijfsrecreatiefuncties'.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in paragraaf 6.4.9 de onvoorwaardelijk steun van de Provincie voor het WRL stelliger neer te zetten.	ZW-1389-26

Standpunt GS

De provincie neemt deel in het programma WRL en is lid van de bestuurscommissie. Daarmee is de provinciale betrokkenheid duidelijk. Het uitspreken van onvoorwaardelijke steun is niet aan de orde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in paragraaf 6.4.9 ook de Roer / het Roerdal te vermelden.	ZW-1389-25

Standpunt GS

In paragraaf 6.4.9. is aangegeven dat het programma WRL zich voornamelijk richt op het regionale watersysteem (de beken). Er worden in deze paragraaf geen specifieke beken benoemd. Het noemen van de Roer en het Roerdal is hier dan ook niet aan de orde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat ook in primaire landbouwzones maatregelen tegen wateroverlast een plek moeten krijgen als dit vanuit de wateropgave noodzakelijk is, in afstemming met de grondeigenaar.	ZW-1204-52

Standpunt GS

De zone primair landbouwgebied is bedoeld om hier de landbouw ontwikkelruimte te geven. Daarbij zijn er in deze zone verschillende andere functies aanwezig zoals infrastructuur, energie, recreatie etc. Ook watergangen en watermaatregelen zoals buffers zijn in het primair landouwgebied aanwezig. Er blijft ruimte om maatregelen te nemen in het primair landbouwgebied. Wij zullen in de beschrijving van de zone aandacht besteden aan de verschillende functies.

Voorstel aan PS

In de beschrijving van de zonering van het primair landbouwgebied opnemen dat hier ruimte is en blijft voor verschillende andere functies zoals infrastructuur, energie en maatregelen tegen wateroverlast.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het vreemd dat in paragraaf 6.2.2 de waterveiligheid van de inwoners van Limburg niet tot provinciale inzet leidt, terwijl dat in paragraaf 6.2.7 wel een rol ziet voor waterkwaliteit. Graag toelichting hierop in de tekst.	ZW-1204-112

Standpunt GS

In de ontwerp-POVI is in § 6.2.2 onze inzet op de Maas beschreven. De hoofdverantwoordelijkheid voor grote rivieren ligt op nationaal niveau ligt. Het veiligheidsniveau voor overstromingen wordt op nationaal niveau bepaald. Wij willen hieraan toevoegen dat het waterschap ervoor verantwoordelijk is om de bewoners in de bedijkte gebieden te beschermen tegen overstromingen.

Vervolgens is in deze paragraaf aangegeven “In verschillende Maasprojecten werkt het Rijk samen met het waterschap, gemeenten en ons om Limburg beter te beschermen tegen hoogwater, waarbij onze inzet is om hierbij de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren.” Hieruit blijkt al dat wij het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit als onze belangrijkste rol in waterveiligheidsprojecten zien. Eén van de uitgangspunten die wij hierbij hanteren is “ruimte voor water waar het kan en bescherming door middel van kades en dijken waar dit moet.” We zullen dit in de tekst verduidelijken.

Voorstel aan PS

De tekst van 6.2.2 aanpassen. Toevoegen: “het waterschap is ervoor verantwoordelijk om de bewoners in de bedijkte gebieden te beschermen tegen overstromingen, conform dit nationaal bepaalde veiligheidsniveau (omgevingswaarden voor dijktrajecten, opgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving)”. en de zin “Onze inzet voor de Maas is: ruimte voor water waar het kan en bescherming door middel van kades en dijken waar dit moet.” wordt gewijzigd in: “Eén van de uitgangspunten die wij hierbij hanteren is: ruimte voor water waar het kan en bescherming door middel van kades en dijken waar dit moet.”

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt bij paragraaf 6.4.5: de leggerwaterlopen (ook droogdalen, grubben, holle wegen, etc.) vallen onder de beheersverantwoordelijkheid van het waterschap en ze vallen daarmee ook onder de normering wateroverlast. Moet geherformuleerd worden. Bijvoorbeeld toevoegen “Voor zover dit geen onderdeel uitmaakt van het stelsel van leggerwaterlopen heeft het waterschap hier geen directe beheersverantwoordelijkheid voor en valt dit niet onder de normering voor het regionale watersysteem.”	ZW-1204-149

Standpunt GS

Wij kunnen instemmen met dit voorstel. Het waterschap heeft verschillende droogdalen opgenomen op de legger. Deze vallen onder het regionale watersysteem en daarmee onder de normering voor wateroverlast. We zullen dit in paragraaf 6.4.5 aanvullen: “Voor zover dit geen onderdeel uitmaakt van het stelsel van leggerwaterlopen heeft het waterschap hier geen directe beheersverantwoordelijkheid voor en valt dit niet onder de normering voor het regionale watersysteem.

Voorstel aan PS

Paragraaf 6.4.5. aanvullen met: Voor zover dit geen onderdeel uitmaakt van het stelsel van leggerwaterlopen heeft het waterschap hier geen directe beheersverantwoordelijkheid voor en valt dit niet onder de normering voor het regionale watersysteem.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt in paragraaf 6.4.3 toe te lichten wat wordt bedoeld met ecologisch duurzaam.	ZW-1204-148

Standpunt GS

Met ecologisch duurzaam sluiten wij aan bij hetgeen in de omgevingsverordening Limburg bedoeld wordt met het voorkomen van de aantasting van de waarden van natuur, nu en in de toekomst.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om paragraaf 6.2.2 zodanig aan te passen dat duidelijk wordt dat oplossingen alléén kunnen worden gerealiseerd als er aanvullende financiering vanuit de regio wordt gevonden.	ZW-1204-111

Standpunt GS

In de paragraaf is aangegeven dat meestal aanvullende financiering nodig is. Daarmee wordt voldoende invulling gegeven aan dit punt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt voor een bijlage bij de povi met hierin de financiële stand van zaken van WRL per september 2025 par 6.4.9. Welke bedragen zijn uitgegeven aan organisatiekosten; hoeveel bedragen de uitnames uit de 300 miljoen van het rijk? En door wie zijn deze gedaan?	ZW-1499-24

Standpunt GS

De POVI is niet de plaats om de uitgaven van het programma WRL in op te nemen. Het programma rapporteert halfjaarlijks over de voortgang. Deze rapportages zijn openbaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 6.3.10. Veel gebieden met opgaven voor wateroverlast of droogte liggen binnen de Groenblauwe landbouwzone. Indiener vraagt zich af of hier afstemming heeft plaatsgevonden met het waterschap en meer specifiek het programma Water in Balans.	ZW-0304-32

Standpunt GS

Veel wateropgaven liggen binnen de groenblauwe landbouwzone, maar ook in de andere zoneringen zal het waterschap maatregelen nemen tegen wateroverlast en droogte. In alle zones is in de POVI ruimte voor deze opgaven. Hierover is contact geweest met het waterschap.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 6.4.15. Het POVI geeft aan dat er in de zone H5 Fluviaal en H5 Pluviaal gevaar is op wateroverlast en overstromingen met waterhoogtes van 1 tot 4 meter en watersnelheden van 1 tot 4 meter per seconde - berekend bij een bui 1:100 in het jaar 2100. Indiener wijst er op dat dit totaal niet overeenkomt met de T100 berekeningen die zijn uitgevoerd bij de verkenning vanuit Water in Balans WiB . Indiener verzoekt aan te geven of afstemming heeft plaatsgevonden met het waterschap Limburg en de rekenresultaten die onlangs zijn opgeleverd bij het project Water in Balans.	ZW-0304-33

Standpunt GS

De kaarten van H5 en H6 zijn gemaakt door het waterschap Limburg in opdracht van het programma WRL. Naar aanleiding van deze en andere opmerkingen zijn de kaarten opnieuw gemodelleerd en verbeterd. De verbeterde kaarten worden in de POVI opgenomen.

Voorstel aan PS

De verbeterde kaarten H5 en H6 worden in de POVI opgenomen.

Zienswijze	Indiener
Par. 6.4.16. Het POVI geeft aan dat in zones H2-H4 er een gevaar is voor wateroverlast en overstromingen en dat de verantwoordelijkheid hiervoor bij de gemeenten ligt. Indiener is van mening dat hier ook een verantwoordelijkheid bij waterschap ligt.	ZW-0304-34

Standpunt GS

De tekst kan tot verwarring leiden. bedoeld is dat de verantwoordelijkheid voor de afweging om hier al dan niet te bouwen en het waterveilig bouwen bij de gemeente ligt. Het waterschap blijft heeft de verantwoordelijkheid om de van toepassing zijnde normering tegen wateroverlast te realiseren. Om dit te verduidelijken zullen we in paragraaf 6.4.16 de zin: "in deze zones ligt de verantwoordelijkheid bij de gemeenten' wijzigen in: "in deze zones ligt de verantwoordelijkheid voor de afweging om waterveilig te bouwen bij de gemeenten."

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.4.16 de zin: "in deze zones ligt de verantwoordelijkheid bij de gemeenten' wijzigen in: "in deze zones ligt de verantwoordelijkheid voor de afweging om waterveilig te bouwen bij de gemeenten."

Zienswijze	Indiener
Par. 6.4.3. In Beek-Spaubeek is de verkenning van Water in Balans in een afrondende fase. Landen de voorgestelde maatregelen zoals aanleg buffers - aanpassen stroombanen etc. in de POVI?	ZW-0304-28

Standpunt GS

De POVI is de provinciale ruimtelijke visie. Maatregelen zoals waterbuffers worden niet op de POVI kaart gezet. Wel geeft de POVI aan dat er maatregelen zullen kunnen worden genomen in de verschillende zones.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 6.4.5. In het POVI staat dat het waterschap geen verantwoordelijkheid heeft bij het beperken van de gevolgen van oppervlakkige afstroming bij hevige regen. Indiener is het hier niet mee eens en is van mening dat het waterschap wel een taak heeft om afstromend water uit het buitengebied op te vangen in regenwaterbuffers afhankelijk van de normering en de afstromende hoeveelheid water bij de normbui.	ZW-0304-29

Standpunt GS

Het waterschap heeft een taak voor het realiseren van de normering voor de waterlopen die op de legger van het waterschap staan. Daaronder vallen ook een aantal droogdalen, grubben etc. We zullen de tekst in paragraaf 6.4.5. verduidelijken door deze aan te vullen met: Voor zover dit geen onderdeel uitmaakt van het stelsel van leggerwaterlopen heeft het waterschap hier geen directe beheersverantwoordelijkheid voor en valt dit niet onder de normering voor het regionale watersysteem.

Voorstel aan PS

De tekst van paragraaf 6.4.5. aanvullen met: Voor zover dit geen onderdeel uitmaakt van het stelsel van leggerwaterlopen heeft het waterschap hier geen directe beheersverantwoordelijkheid voor en valt dit niet onder de normering voor het regionale watersysteem.

Zienswijze	Indiener
Par. 6.5.6. Volgens het POVI komt in aanvalsplan waterkwaliteit ook de ondersteuning van gemeenten bij de aanpak van riool overstorten aan bod. Is inmiddels duidelijk welke riool overstorten wel/ niet voldoen per gemeente?	ZW-0304-35

Standpunt GS

Deze vraag heeft geen betrekking op de tekst van de POVI. We zijn met waterschap en gemeenten in overleg over de overstorten en gaan er van uit dat die duidelijkheid er nu is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.40 Beekdal en beekdalbreed- onwenselijkheid bebouwing

Zienswijze	Indiener
De indiener vindt het onacceptabel dat bebouwing in beekdalen niet wenselijk is, aangezien deze zone deels door het bouwblok van de indiener heen loopt. Zie zienswijze voor locatie.	ZW-0966-8
Indiener is van mening dat de strikte toepassing van de zone "Beekdalen" een beperking is voor nieuwe (woning)bouwplannen. Er is begrip voor het voorkomen van wateroverlast, er dient echter te worden onderzocht op welke wijze ruimtelijke ontwikkelingen wel of niet mogelijk zijn.	ZW-0271-130
Indiener onderschrijft het belang dat de beken voldoende ruimte moeten krijgen. Provincie Limburg stelt in paragraaf 6.10.2 Groenblauwe Landbouwzone – Beekdalen – Waterkwantiteit: ‘De beken moeten in de beekdalen zo veel mogelijk ruimte krijgen. Dat betekent dat nieuwe bebouwing in de beekdalen niet wenselijk is.’ Binnen de weergegeven begrenzing van de beekdalen bevindt zich bestaande bebouwing. Zo bevinden zich een deel van de kern [naam] en mogelijke ontwikkellokaties binnen de begrenzing van de herbegrenzende [red. herbegrensde] beekdalen. Onduidelijk blijft in de POVI hoe zich dit verhoudt tot eventuele (her)ontwikkelingen/ inbreidingen binnen deze begrenzing.	ZW-0253-1
Indiener verzoekt om in paragraaf 6.10.2 op te nemen dat bouwen in de beekdalen verboden is, dat de gemeentes geen nieuwe bouwvlakken meer kunnen aanwijzen in beekdalen, dat de gemeentes verplicht worden in hun	ZW-1389-29

bestemmingsplannen alle bouwvlakken in beekdalen in te trekken, dat bestaande gebouwen in beekdalen bij sanering van een agrarisch bedrijf afgebroken en afgevoerd moeten worden, en dat gebouwen en opstallen in beekdalen die zonder vergunning ooit zijn neergezet afgebroken moeten worden.	
Indiener vraagt om uitleg wat wordt bedoeld met "bebouwing in beekdalen is niet wenselijk" (par 6.10.2)	ZW-0238-133
Volgens indiener zal de zonering H5 leiden tot leegstand en verpaupering. Bestaande, vaak monumentale en karakteristieke panden dienen een uitzonderingspositie te krijgen, nieuwe initiatieven zouden mogelijk moeten zijn. De panden worden dan wel zo waterveilig mogelijk ingericht.	ZW-0271-129

Standpunt GS

In beekdalen willen wij zo veel mogelijk ruimte voor water behouden: ruimte om water af te voeren en ruimte om water te bergen. Daarom is nieuwe bebouwing in beekdalen die een negatieve invloed heeft op deze waarden niet wenselijk. Wij zijn voornemen om hiervoor een regeling in de Omgevingsverordening Limburg op te nemen om de waarden voor waterberging en waterafvoer te behouden. De regeling gaat uit van een motiveringsplicht met zo nodig mitigerende en compenseren maatregelen. De regels in de verordening richten zich op nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen waarvoor een ruimtelijk plan nodig is.
Bestaande rechten worden hierdoor niet aangetast

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat er expliciet benoemd wordt dat de ambities van de “beekdalbrede benadering” niet ten kosten gaan van bestaande agrarische gebruiksmogelijkheden zonder zorgvuldige belangenafwegingen.	ZW-1168-11
Indiener verzoekt dat ten aanzien van de 'beekdalbrede benadering' en andere ingrepen duidelijke garanties geboden worden voor een rechtvaardige compensatie, vrijwilligheid en maatwerkoplossingen wanneer agrarische bedrijven geraakt worden door beleidsaanpassingen.	ZW-1395-21
Indiener verzoekt dat ten aanzien van de 'beekdalbrede benadering' en andere ingrepen expliciet wordt benoemd, dat deze ambities niet ten koste mogen gaan van bestaande agrarische gebruiksmogelijkheden zonder zorgvuldige belangenafweging.	ZW-0097-11 ZW-0142-11

Standpunt GS

De POVI is een toekomstvisie. Op basis van de POVI wordt er nog geen actie ondernomen. Wanneer er in de toekomst wel stappen worden gezet voor de implementatie van de beekdalbrede benaderening, dan zien wij daarin zeker nog ruimte voor landbouw, maar in aangepaste vorm. De herinrichting van een gebied zal via gebiedsprocessen altijd in overleg met de omgeving gaan, waarbij een zorgvuldige belangenafweging wordt gemaakt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af hoe intensieve gewassen geteeld moeten worden in de beekdal-zone, met betrekking tot vruchtwisseling.	ZW-1407-1

Standpunt GS

Op basis van deze POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd. Wel wordt er gevraagd om een motivering bij een ruimtelijke ontwikkeling, passend bij de zonering 'beekdalen' van het gebied. Daarnaast biedt de POVI aanleiding om middelen, zoals subsidies (geld), beschikbaar te maken om het behalen van bepaalde doelen te stimuleren. In de zonering ‘beekdalen’ wil de provincie een meer watervriendelijke landbouw stimuleren, om meerdere redenen. Het zuiveren van water is een kostbaar proces en zoetwatervoorraden zijn beperkt. Daarom wil de provincie al aan de voorkant de kwaliteit van ons grond- en oppervlaktewater beschermen, ten behoeve van de voorziening van schoon (drink)water voor mensen en ten behoeve van de voorziening van schoon water voor de economie (industrie en landbouw).

Daarnaast is er ruimte nodig waar in natte periodes, water tijdelijk kan worden opgeslagen en waar het water weer kan infiltreren, zodat grondwatervoorraden tijdig kunnen worden aangevuld en de samenleving in Limburg beter weerbaar is tegen droge periodes. Zo blijft ook tijdens droge periodes meer water beschikbaar voor landbouw, industrie en drinkwater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het kader ‘w_beekdalen_v #41’ te ver is doorgetrokken, waardoor het bedrijf en de woning van indiener onnodig beperkt zullen worden bij toekomstige vergunningsaanvragen als dit plan wordt voortgezet.	ZW-0348-1 ZW-0349-1
Indiener vindt het vreemd dat op percelen "beekdalen" in beeld is gebracht terwijl het dal geen beek is.	ZW-0706-4

Standpunt GS

Het aanwijzen van beekdalen uit hoofdstuk 6 is onder andere gebaseerd op de geomorfologische kaart en een grondwatermodel. Hieruit blijkt dat de percelen van de indiener terecht zijn geclassificeerd als ‘beekdal’. Dat leidt op basis van deze POVI niet direct tot beperkingen. Wel moet bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in deze zone rekening worden gehouden met de wateropgaven, daarom geldt via de omgevingsverordening bij een ruimtelijke ontwikkeling een motiveringsplicht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk om beekdalen en natte laagten te vrijwaren van bebouwing, verblijfsrecreatie en verharding om zo ruimte voor water te creëren en de werking van ons watersysteem te kunnen benutten.	ZW-1204-25
Indiener vindt dat in beekdalen en natte laagten functies als huidige landbouw en woningbouw niet verenigbaar zijn met hoge grondwaterstanden en afvoerpieken.	ZW-1204-33

Standpunt GS

We zijn van mening dat we in beekdalen en natte laagten zo veel mogelijk ruimte moeten behouden voor het water. Dat betekent ook dat er in principe niet gebouwd moet worden. Wanneer er toch gebouwd gaat worden, moet gemotiveerd worden hoe met het verlies van de waarden van waterberging en watervoering en de ruimte voor water is omgegaan en hoe dit verlies wordt gemitigeerd of gecompenseerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.41 Beekdalbreed- belangenafwegingen

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt de afwegingen en belangen in beekdalzones en natte laagten niet helder verwoord.	ZW-1204-32

Zienswijze
Indiener verzoekt om in de uitwerking van een beekdalbrede benadering te benoemen dat provinciale ambities niet ten koste mogen gaan van bestaande agrarische gebruiksmogelijkheden zonder zorgvuldige belangenafweging.

Indiener					
ZW-0225-16	ZW-0232-17	ZW-0570-15	ZW-0571-15	ZW-0588-15	ZW-0589-25
ZW-0604-34	ZW-0605-27	ZW-0607-23	ZW-0609-15	ZW-0616-15	ZW-0617-15
ZW-0618-21	ZW-0619-15	ZW-0620-15	ZW-0623-15	ZW-0624-15	ZW-0625-15
ZW-0628-15	ZW-0629-15	ZW-0630-15	ZW-0651-15	ZW-0685-15	ZW-0694-15
ZW-0728-15	ZW-0730-15	ZW-0834-15	ZW-0843-15	ZW-0862-15	ZW-0873-16
ZW-0878-15	ZW-0880-16	ZW-0882-16	ZW-0892-16	ZW-0902-15	ZW-0975-15
ZW-1027-16	ZW-1036-15	ZW-1047-15	ZW-1051-15	ZW-1059-15	ZW-1061-16
ZW-1062-15	ZW-1064-15	ZW-1065-15	ZW-1066-15	ZW-1075-15	ZW-1082-15
ZW-1089-15	ZW-1090-15	ZW-1096-22	ZW-1100-15	ZW-1103-15	ZW-1104-15
ZW-1107-15	ZW-1110-15	ZW-1115-15	ZW-1118-15	ZW-1126-15	ZW-1128-15
ZW-1130-15	ZW-1136-15	ZW-1148-15	ZW-1150-15	ZW-1155-15	ZW-1160-15
ZW-1183-15	ZW-1186-15	ZW-1188-15	ZW-1191-15	ZW-1195-15	ZW-1198-15
ZW-1200-15	ZW-1202-15	ZW-1214-15	ZW-1221-15	ZW-1223-15	ZW-1225-15

ZW-1228-15	ZW-1231-15	ZW-1238-15	ZW-1246-15	ZW-1247-15	ZW-1251-15
ZW-1252-15	ZW-1266-15	ZW-1267-15	ZW-1268-15	ZW-1273-15	ZW-1275-15
ZW-1276-15	ZW-1277-15	ZW-1278-15	ZW-1279-15	ZW-1280-15	ZW-1281-15
ZW-1282-15	ZW-1283-15	ZW-1284-15	ZW-1285-15	ZW-1287-15	ZW-1288-15
ZW-1289-19	ZW-1290-16	ZW-1291-16	ZW-1292-15	ZW-1294-15	ZW-1296-15
ZW-1297-16	ZW-1298-16	ZW-1301-15	ZW-1304-15	ZW-1306-15	ZW-1308-15
ZW-1309-15	ZW-1310-15	ZW-1311-15	ZW-1315-15	ZW-1316-15	ZW-1317-15
ZW-1318-15	ZW-1320-15	ZW-1321-15	ZW-1324-15	ZW-1325-15	ZW-1326-15
ZW-1327-15	ZW-1329-15	ZW-1330-15	ZW-1331-15	ZW-1335-15	ZW-1337-15
ZW-1338-15	ZW-1339-15	ZW-1341-15	ZW-1342-15	ZW-1343-15	ZW-1347-15
ZW-1350-15	ZW-1352-15	ZW-1355-15	ZW-1359-15	ZW-1365-15	ZW-1368-15
ZW-1376-15	ZW-1378-15	ZW-1388-15	ZW-1390-15	ZW-1410-15	ZW-1204-32

Standpunt GS

In de POVI worden de provinciale ambities ten aanzien van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen vastgelegd. De beken en de beekdalen zijn belangrijk voor het functioneren van het watersysteem. Daarom zijn de beekdalen onderdeel van de Groenblauwe Landbouwzone. In de Groenblauwe Landbouwzone voorzien wij een landbouw die rekening houdt met natuur- en wateropgaven en -waarden. Ruimte behouden voor water, waterafvoer en waterberging in de beekdalen is daarbij belangrijk, evenals verbetering van de waterkwaliteit, mede om de doelen van Kaderrichtlijn Water te behalen. In hoofdstuk 6 hebben wij aangegeven voor ons watersysteem aan te willen sluiten bij de beekdalbrede benadering zoals in het Provinciaal Waterprogramma is opgenomen. Op de langere termijn zien we dit als toekomstbeeld. Uitvoering hiervan zal altijd in afstemming met de grondeigenaren plaatsvinden, waarbij de verschillende belangen worden afgewogen. In hoofdstuk 2 zijn de visies van de regio opgenomen. De regio Midden-Limburg heeft daarbij aangegeven te willen inzetten op de beekdalbrede benadering. Wellicht wordt de tekst in dat hoofdstuk geïnterpreteerd alsof de provincie zonder een gebiedsproces en dus zonder belangenafweging over wil gaan op uitvoering, maar dat is niet het geval. Daarom zullen wij de tekst in hoofdstuk 2 verduidelijken.

Voorstel aan PS

In paragraaf … ‘De regio wil’ vervangen door: ‘De regio heeft de ambitie om … te ….’. De passage ‘Het (beekdal)bos en … voor het gebied’ laten vervallen.

5.42 Beekdalen en beekdalbreed

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om bij de verdere uitwerking van de beekdalbrede benadering en andere ingrepen expliciet te benoemen dat deze ambities niet ten koste mogen gaan van bestaande agrarische gebruiksmogelijkheden zonder zorgvuldige belangenafweging.	ZW-0879-16
Indiener verzoekt om huidig grondgebruik als vertrekpunt bij beleidswijzigingen in beekdalen, met maatwerk en eerlijke compensatie voor	ZW-0285-8

veranderingen, waarbij landbouw als gelijkwaardige economische drager wordt erkend.	
Indiener vraagt zich af hoe intensieve gewassen geteeld moeten worden in de beekdal-zone, met betrekking tot vruchtwisseling.	ZW-1407-1
Indiener verzoekt dat ten aanzien van de 'beekdalbrede benadering' en andere ingrepen het bestaand agrarisch grondgebruik in beekdalen als vertrekpunt wordt gehanteerd en slechts gewijzigd wordt op basis van een transparant, participatief proces.	ZW-1201-2
Indiener verzoekt dat ten aanzien van de 'beekdalbrede benadering' en andere ingrepen het bestaand agrarisch grondgebruik in beekdalen als vertrekpunt wordt gehanteerd en slechts gewijzigd wordt op basis van een transparant, participatief proces.	ZW-1216-20
Indiener verzoekt de Groenblauwe Landbouwzone langs beken (waaronder de Pepinusbeek, Vloedgraaf, Geleenbeek en Rode Beek) breder in te tekenen en daarbij ook aan te duiden als beekdal.	ZW-1479-205
Indiener verzoekt de Provincie ten aanzien van de verdere uitwerking van de 'beekdalbrede benadering' landbouw als volwaardige economische drager in de beekdalen gelijkwaardig te behandelen aan natuur en recreatie, en dit ook expliciet vast te leggen in de definitieve visie.	ZW-0811-17 ZW-0811-14

Zienswijze
Indiener verzoekt dat er expliciet benoemd wordt dat de ambities van de “beekdalbrede benadering” niet ten kosten gaan van bestaande agrarische gebruiksmogelijkheden zonder zorgvuldige belangenafwegingen.

Indiener					
ZW-1168-11	ZW-0097-13	ZW-0099-13	ZW-0142-13	ZW-0144-14	ZW-0243-18
ZW-0295-13	ZW-0299-60	ZW-0569-16	ZW-0831-13	ZW-0948-13	ZW-1052-17
ZW-1054-23	ZW-1106-13	ZW-1114-13	ZW-1120-17	ZW-1271-21	ZW-1286-16
ZW-1313-13	ZW-1346-13	ZW-1382-13	ZW-1395-21	ZW-1417-42	ZW-0097-11
ZW-0099-11	ZW-0142-11	ZW-0144-12	ZW-1216-19		

Zienswijze
Indiener verzoekt in de definitieve POVI op te nemen dat ten aanzien van de 'beekdalbrede benadering' en andere ingrepen landbouw als volwaardige economische drager wordt behandeld, gelijkwaardig aan natuur en recreatie.

Indiener					
ZW-0097-14	ZW-0099-14	ZW-0142-14	ZW-0144-15	ZW-0243-19	ZW-0295-14
ZW-0299-61	ZW-0569-17	ZW-0831-14	ZW-0948-14	ZW-1052-18	ZW-1054-24
ZW-1106-14	ZW-1114-14	ZW-1120-18	ZW-1271-22	ZW-1286-17	ZW-1313-14
ZW-1346-14	ZW-1382-14	ZW-1395-22	ZW-1417-43		

Standpunt GS

In de POVI worden de provinciale ambities ten aanzien van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen vastgelegd. De beken en de beekdalen zijn belangrijk voor het functioneren van het watersysteem.

Daarom zijn de beekdalen onderdeel van de Groenblauwe Landbouwzone. In de Groenblauwe Landbouwzone voorzien wij een landbouw die rekening houdt met natuur- en wateropgaven en -waarden. Ruimte behouden voor water, waterafvoer en waterberging in de beekdalen is daarbij belangrijk, evenals verbetering van de waterkwaliteit, mede om de doelen van Kaderrichtlijn Water te behalen. In hoofdstuk 6 hebben wij aangegeven voor ons watersysteem aan te willen sluiten bij de beekdalbrede benadering zoals in het Provinciaal Waterprogramma is opgenomen. Op de langere termijn zien we dit als toekomstbeeld. Uitvoering hiervan zal altijd in afstemming met de grondeigenaren plaatsvinden, waarbij de verschillende belangen worden afgewogen. In hoofdstuk 2 zijn de visies van de regio opgenomen. De regio Midden-Limburg heeft daarbij aangegeven te willen inzetten op de beekdalbrede benadering. Wellicht wordt de tekst in dat hoofdstuk geïnterpreteerd alsof de provincie zonder een gebiedsproces en dus zonder belangenafweging over wil gaan op uitvoering, maar dat is niet het geval. Daarom zullen wij de tekst in hoofdstuk 2 verduidelijken.

Voorstel aan PS

In paragraaf … 'De regio wil' vervangen door: 'De regio heeft de ambitie om … te ….'. De passage 'Het (beekdal)bos en … voor het gebied' laten vervallen.

5.43 Beekdalen en beekdalbreed- begrenzing

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het schrappen van beekdalen nadelig voor klimaatadaptatie, waterkwaliteit en natuur en mist een integrale, gebiedsgerichte aanpak.	ZW-0224-149

Standpunt GS

Het is niet duidelijk met welk kaartbeeld de indiener een vergelijking maakt.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat de aanduiding 'beekdal' onlogisch is voor het perceel van de indiener in verband met de hoogteligging van het perceel en dit is in de vigerende visie en verordening dan ook niet van toepassing. De indiener verzoekt de aanduiding Beekdal te verwijderen van de percelen van de indiener om toekomstige beperkingen voor de bedrijfsvoering te voorkomen. Zie zienswijze voor locaties.	ZW-1037-6 ZW-1367-6

Standpunt GS

Op basis van deze POVI worden in de genoemde zones (Beekdalen-Gebiedspaspoorten, Natte Laagten, Ecologische Verbindingszone) geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd. Er wordt alleen gevraagd om een motiveringsplicht bij een ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast is het kaartbeeld indicatief, gebaseerd op al bestaande en geaccepteerde kaartlagen in voorgaand

provinciaal beleid, zoals de Groenblauwe Mantel.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de beekdalen als een aparte laag op te nemen.	ZW-0317-241

Standpunt GS

In het hoofdstuk water van de POVI is geen kaartlaag met alle beken opgenomen, omdat het maken en onderhouden van een desbetreffende laag niet behoort tot de doelstellingen van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indieners stellen dat de ontwerp-povi op geen enkele wijze lijkt te zijn afgestemd met de herinrichtingsplannen van het Waterschap Limburg.	ZW-1356-10 ZW-1356-3 ZW-1356-19

Standpunt GS

Tussen provincie en waterschap vindt regelmatig afstemming plaats. De herstelmaatregelen die door de indiener worden genoemd, hangen samen met de werkzaamheden die momenteel aan de A2 worden uitgevoerd. Dergelijke werkzaamheden bieden handige zogenaamde ‘koppelkansen’ voor een overheid om te werken aan doelen ten behoeve van het verbeteren van de waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid in Limburg. Dat wil niet zeggen dat met de huidige herstelmaatregelen de opgave die er ligt direct gerealiseerd is. Daarvoor zijn meer herstelmaatregelen nodig, waar pas op een later moment aan gewerkt zal worden.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat de aanduiding ‘beekdal’ onlogisch is voor het perceel van de indiener in verband met de hoogteligging van het perceel en dit is in de vigerende visie en verordening dan ook niet van toepassing. De indiener verzoekt de aanduiding Beekdal te verwijderen van de percelen van de indiener om toekomstige beperkingen voor de bedrijfsvoering te voorkomen. Zie zienswijze voor locaties.	ZW-0966-6

Standpunt GS

Het perceel van de indiener is grotendeels gelegen in het beekdal van de Tungelroyse Beek. Dat is onder andere bepaald middels een grondwatermodel, waarbij bij een natuurlijk functioneren van de

Tungelroysebeek, bij hevige neerslag, de grondwaterstand dichtbij of helemaal op het maaiveld komt ter plaatse van het perceel van de indiener. Op basis van deze POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd, maar het vormt wel de basis om aan te geven dat in toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen rekening moet worden gehouden met het feit dat het perceel (deels) in een beekdal gelegen is. In de provinciale omgevingsverordening is dit vertaald in een motiveringsplicht. De al bestaande rechten die in een omgevingsplan staan vastgelegd, zoals het bouwblok, dienen wel te worden gerespecteerd. Dat wil in dit geval zeggen dat, indien er voor de gewenste bouw geen wijziging van het omgevingsplan nodig is, het bouwblok is vrijgesteld van de motiveringsplicht.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener is van mening dat de Putbeek reeds voldoende wordt beschermd door de huidige begrenzing van het NNL en dat daarom meer grondbeslag van de percelen van de indiener niet nodig is.	ZW-1314-5

Standpunt GS

Het reserveren van ruimte middels de zone Natuurbeekzone is een manier om aan te geven dat daar een herinrichtingsopgave ligt, ten behoeve van het behalen van waterdoelen. De zone Natuur Netwerk Limburg dient een ander doeleinde, namelijk het beschermen van bestaande natuur. De kaartlagen dienen dus verschillende doeleinden die beiden betrekking hebben op het perceel van de indiener.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt de nu te ruime beekdalbegrenzing van het Jekerdal af te stemmen op de werkelijke situatie.	ZW-1038-8

Standpunt GS

Het klopt dat het niet logisch is dat Chateau Neercanne is opgenomen in het beekdal. Gebaseerd op de systematiek die wordt gehanteerd om beekdalen in te tekenen, is het logischer om hier het beekdal aan de zuidkant te baseren op de geomorfologische kaart. Chateau Neercanne zal dan buiten het beekdal komen te liggen. Netto zal de breedte van het beekdal echter niet veel afnemen

Voorstel aan PS

Het beekdal van het Jekerdal wijzigen, in ieder geval op locatie van Chateau Neercanne, gebaseerd op de geomorfologische kaart..

Zienswijze	Indiener

De indiener vindt het onacceptabel dat de bedrijfsvoering per saldo forse financiële schade zal ondervinden door de extra aankoop van ruw- en krachtvoering door de beperkingen die nu op de gronden van de indiener komen te liggen. De indiener verzoekt dan ook dat de beekdalzonering ten minste van het huidige bouwblock af wordt gehaald.	ZW-0966-10

Standpunt GS

Op basis van de POVI worden geen verbodsbepalingen opgelegd. Wet- en regelgeving wordt in de omgevingsverordening opgenomen. In die verordening geldt voor beekdalen slechts een motiveringsplicht, waarbij al bestaande rechten uit het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) dienen te worden gerespecteerd.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de definitie van een beekdal zoals gehanteerd door de plannen niet van toepassing is op de beek bij locatie Dries 28 in Neer, vanwege de kenmerken zoals een 2 à 3 meter diepe kloof en een grondwaterdiepte van 4 à 5 meter.	ZW-0348-3

Standpunt GS

In de POVI wordt rekening gehouden met toekomstig beekherstel. Dat wil zeggen dat we in de toekomst het beekdal ter plaatse weer daadwerkelijk willen laten functioneren als beekdal, ten behoeve van het behalen van waterdoelen. In de huidige vorm kan het dus inderdaad zo zijn dat het beekdal niet lijkt op een ‘klassiek’ beekdal. In de ruimtelijke ontwikkeling moet rekening worden gehouden met het toekomstig beekherstel. Om die reden wordt via de verordening bij een ruimtelijke ontwikkeling gevraagd om een motiveringsplicht.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat sommige beekdalen door de kern van Gennep zijn gelegen en vanwege bebouwingsmogelijkheden is het verzoek om de beekdalen binnendijks binnen de kern van Gennep te verwijderen.	ZW-0186-184

Standpunt GS

De beekdalen zijn bepaald met behulp van onder andere een geomorfologische kaart en een grondwatermodel. In dat grondwatermodel is uit gegaan van het natuurlijk functioneren van een beek en is bekeken waar in de omgeving hoge grondwaterstanden kunnen worden verwacht tijdens natte periodes. Dus ondanks het feit dat gebieden binnendijks liggen, kunnen deze gebieden na beekherstel alsnog geraakt worden door wateroverlast via hoge grondwaterstanden.

Hier moet in de ruimtelijke ontwikkeling rekening mee worden gehouden.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om te herzien of de beek bij locatie Dries 28 in Neer voldoet aan de definitie van een beekdal, aangezien deze eerder omschreven kan worden als een smalle, diep uitgesleten kloof in het landschap.	ZW-0348-2

Standpunt GS

In de POVI wordt rekening gehouden met toekomstig beekherstel. Dat wil zeggen dat we in de toekomst het beekdal ter plaatse weer daadwerkelijk willen laten functioneren als beekdal, ten behoeve van het behalen van waterdoelen. In de huidige vorm kan het dus inderdaad zo zijn dat het beekdal niet lijkt op een ‘klassiek’ beekdal. In de ruimtelijke ontwikkeling moet rekening worden gehouden met het toekomstig beekherstel. Om die reden wordt via de verordening bij een ruimtelijke ontwikkeling gevraagd om een motiveringsplicht.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de omissie te herstellen door grondeigenaren en woningeigenaren individueel op de hoogte te stellen van wijzigingen in de omgevingsvisie en deze ter inzage te leggen ten aanzien van het herbegrenzen van de beekdalen. Van deze wijzigingen zijn grondeigenaren/woningeigenaren niet individueel op de hoogte gesteld en dus hebben zij niet individueel kunnen reageren. (par. 6.4.3)	ZW-1499-11

Standpunt GS

is geen provinciale taak om grondeigenaren en woningeigenaren individueel op de hoogte te stellen van wijzigingen in de omgevingsvisie. Middels het ter inzage leggen van deze Provinciale Omgevingsvisie krijgen individuele grondeigenaren en woningeigenaren de kans om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt natuurbeekzones te verwijderen waar andere functies al liggen, zoals de putstraat bij Houthem.	ZW-0207-161

Standpunt GS

In de Provinciale Omgevingsvisie dient elke kaartlaag andere doeleinden en kunnen kaartlagen met elkaar overlappen. In dat geval moet in dat gebied met de doelen van beide kaartlagen rekening worden gehouden.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om afschaffing van de zonering 'beekdalen' op het bouwblok vanwege geplande huisvesting voor medewerkers.	ZW-0719-8

Standpunt GS

Op basis van deze POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd. Via de omgevingsverordening wordt er bij een ruimtelijke ontwikkeling voor onder andere de beekdalen gevraagd om een motivering hoe de ruimtelijke ontwikkeling bijdraagt aan de doelen die van toepassing zijn op de zonering van het gebied. Al bestaande rechten die in een omgevingsplan zijn vastgelegd, zoals het bouwblok, dienen wel te worden gerespecteerd. Deze al bestaande rechten komen door de POVI of door de omgevingsverordening dus niet in het geding. Dat wil in dit geval zeggen dat, indien er voor de gewenste bouw geen wijziging van het omgevingsplan nodig is, het bouwblok is vrijgesteld van de motiveringsplicht.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de begrenzingen van beekdalen zodanig aan te passen dat akkerbouwgronden en rijksmonumenten buiten het beekdal vallen.	ZW-1483-7

Standpunt GS

Op basis van deze POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd. Wel wordt er gevraagd om een motivering bij een ruimtelijke ontwikkeling, passend bij de zonering 'beekdalen' van het gebied. Daarnaast biedt de POVI aanleiding om middelen, zoals subsidies (geld), beschikbaar te maken om het behalen van bepaalde doelen te stimuleren. In de zonering ‘beekdalen’ wil de provincie een meer watervriendelijke landbouw stimuleren, om meerdere redenen. Het zuiveren van water is een kostbaar proces en zoetwatervoorraden zijn beperkt. Daarom wil de provincie al aan de voorkant de kwaliteit van ons grond- en oppervlaktewater beschermen, ten behoeve van de voorziening van schoon (drink)water voor mensen en ten behoeve van de voorziening van schoon water voor de economie (industrie en landbouw). Daarnaast is er ruimte nodig waar in natte periodes, water tijdelijk kan worden opgeslagen en waar het water weer kan infiltreren, zodat grondwatervoorraden tijdig kunnen worden aangevuld en de samenleving in Limburg beter weerbaar is tegen droge periodes. Zo blijft ook tijdens droge periodes meer water beschikbaar voor landbouw, industrie en drinkwater. De percelen van de

indiener zijn gelegen in een beekdal en kunnen op basis van de door de indiener aangevoerde argumenten niet uit de kaartlaag 'beekdalen' worden gehaald.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om helderheid te verschaffen hoe ze de begrenzing/omvang/contouren van de opgenomen beekdalen moeten zien ten opzichte van de overstromingskaarten gepubliceerd in de Atlas Leefomgeving en de waterveiligheidszones.	ZW-0253-2

Standpunt GS

In de beekdalen ambieert de provincie om meer ruimte te reserveren voor water. Binnen de beekdalen willen wij maatregelen die ruimte creëren voor water, stimuleren. Zo willen wij de sponswerking van het landschap stimuleren, ruimte geven aan beken en een watervriendelijke landbouw stimuleren. Dit doen wij ter ondersteuning van het behalen van waterkwaliteitsdoelen en om onze grondwatervoorraden tijdig aan te vullen, om in tijden van droogte genoeg water beschikbaar te houden voor drinkwater, landbouw, natuur en industrie.

De overstromingskaart T100-2100 vormt de basis voor het opstellen van een ‘waterveiligheidsbeeld’, bestaande uit vijf categorieën. Deze categorieën helpen regionale overheden in de beoordeling van ruimtelijke ontwikkelingen en kunnen de basis vormen voor mogelijke beperkingen of restricties, opgenomen in de provinciale omgevingsverordening.

Op de kaarten is te zien dat de fluviatiele overstromingskaart, zoals verwacht, voor een groot deel overlapt met de aangeduide beekdalen.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.44 Beekdalen en beekdalbreed- individueel antwoord

Zienswijze	Indiener
De indiener vreest dat er op de percelen gelegen in beekdalen geen intensieve teelten meer kunnen plaatsvinden door mogelijke beperkingen.	ZW-0686-7 ZW-0719-7 ZW-0966-7

Standpunt GS

Op basis van deze POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd. Wel wordt er gevraagd om een motivering bij een ruimtelijke ontwikkeling, passend bij de zonering 'beekdalen' van het gebied. Daarnaast biedt de POVI aanleiding om middelen, zoals subsidies (geld), beschikbaar te maken om het behalen van bepaalde doelen te stimuleren. In de zonering ‘beekdalen’ wil de provincie een meer watervriendelijke landbouw stimuleren, om meerdere redenen. Het zuiveren van water is een kostbaar proces en zoetwatervoorraden zijn beperkt. Daarom wil de provincie al aan de voorkant de kwaliteit van ons grond- en oppervlaktewater beschermen, ten behoeve van de voorziening van schoon (drink)water voor mensen en ten behoeve van de voorziening van schoon water voor de economie (industrie en landbouw). Daarnaast is er ruimte nodig waar in natte periodes, water tijdelijk kan worden opgeslagen en waar het water weer kan infiltreren, zodat grondwatervoorraden tijdig kunnen worden aangevuld en de samenleving in Limburg beter weerbaar is tegen droge periodes. Zo blijft ook tijdens droge periodes meer water beschikbaar voor landbouw, industrie en drinkwater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de definitie van 'Beekdalen' in de nieuwe omgevingsvisie leidt tot ongewenste beperkingen op teelten, zoals het in de toekomst mogelijk verplicht enkel nog extensief graslandgebruik, en verzoekt om behoud van gewasroulatiemogelijkheden.	ZW-0898-5

Standpunt GS

Op basis van de POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd. In deze POVI worden dus ook geen specifieke gewassoorten verboden of voorgeschreven en worden ook geen beperkingen voor bepaalde teelten opgelegd. Wel biedt de POVI aanleiding om middelen, zoals subsidies (geld), beschikbaar te maken om het behalen van bepaalde doelen te stimuleren.
In de zonering ‘beekdalen’ willen wij een meer watervriendelijke landbouw stimuleren, om meerdere redenen. Het zuiveren van water is een kostbaar proces en zoetwatervoorraden zijn beperkt. Daarom willen wij al aan de voorkant de kwaliteit van ons grond- en oppervlaktewater beschermen, ten behoeve van de voorziening van schoon (drink)water voor mensen en ten behoeve van de voorziening van schoon water voor de economie (industrie en landbouw).

Daarnaast is er ruimte nodig waar in natte periodes, water tijdelijk kan worden opgeslagen en waar het water weer kan infiltreren, zodat we tijdig onze grondwaterstanden aanvullen en beter weerbaar te zijn tegen droge periodes. Zo blijft ook tijdens droge periodes meer water beschikbaar voor landbouw, industrie en drinkwater. Het uitwerken van hoe deze watervriendelijke landbouw er exact uit moet zien behoort niet tot de doelstellingen van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener geeft aan dat er geen volledige kaartlagen bestaan waarop zowel bovengrondse als ondergrondse waterlopen compleet zijn weergegeven, en dat belangrijke beken in Venlo ontbreken.	ZW-0242-58

Standpunt GS

Het klopt dat er in het hoofdstuk water van de POVI geen kaartlagen met een complete weergave van zowel bovengrondse als ondergrondse waterlopen is opgenomen. Het maken en onderhouden van een desbetreffende kaart behoort niet tot de doelstellingen van de POVI. Voor wat betreft het ontbreken van beken/beekdalen:
Bij het aanwijzen van beekdalen wordt gebruik gemaakt van een geomorfologische kaart en van een grondwatermodel, in sommige gevallen aangevuld met specifieke gebiedskennis. Gebaseerd op deze systematiek horen de Schelkensbeek en de Aalsbeek aangewezen te worden als beekdal. De Springbeek, de Rijnbeek en de Lingfortsbeek zijn in de huidige POVI al gebaseerd op de systematiek aangewezen als natte laagte, omdat zij door een geomorfologische restgeul lopen en niet door een geomorfologisch beekdal. Voor de Stepkensbeek en Everlose Beek geldt dat er volgens de systematiek die de provincie hanteert geen redenen zijn om deze op te nemen als beekdal of als natte laagte.

Voorstel aan PS

De Schelkensbeek en de Aalsbeek opnemen als beekdal. De Springbeek, de Rijnbeek, de Lingfortsbeek, de Stepkensbeek, en de Everlose Beek kunnen ongewijzigd blijven op de POVI-kaarten.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het perceel grenst aan de Kingbeek, die valt onder Zone Natuurbeek, en vraagt zich af wat de vrijhoudingszone van 25 meter aan weerszijden van de beek en de mogelijkheid tot herinrichting betekent.	ZW-0447-2

Standpunt GS

Het klopt dat aan alle beken die geclassificeerd zijn als ‘natuurbeek’ en die nog niet zijn heringericht, een beschermingszone van 25m aan weerszijden van de beek wordt vrij gehouden. De beschermingszone Natuurbeek is bedoeld om ruimte te behouden om de beek te kunnen herinrichten, ten behoeve van het behalen van waterkwaliteitsdoelen die zijn opgenomen in Nederlandse wet- en regelgeving en ten behoeve van het voorkomen van wateroverlast. Deze wet- en regelgeving heeft als doel om de kwaliteit van ons grond- en oppervlaktewater te beschermen. Bij het herinrichten van een beek kan gedacht worden aan het aanleggen van beschaduwing langs de beek, wat tijdens warme periodes een mitigerend effect heeft op de temperatuur van het beekwater en daarmee ook op de kwaliteit van het beekwater. Of er kan gedacht worden aan het laten hermeanderen van een beek om de afvoer te vertragen. De POVI is een visie, op basis van deze POVI wordt er nog geen actie ondernomen. Mocht er in de toekomst initiatief worden genomen voor beekherstel van de Kingbeek, dan zal dat in samenspraak met de aanliggende landeigenaren gaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat zijn perceel Heythuysen, sectie: N nummer: 176 geheel in een groenblauwe landbouwzone met beekdal komt te liggen en dat deze ligging kan betekenen dat er aanvullende maatregelen of zelfs regulering ten aanzien van de teelt (gebruik) van zijn perceel gaan gelden.	ZW-0821-1

Standpunt GS

Op basis van deze POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd. Wel wordt er in de omgevingsverordening, gebaseerd op de POVI, gevraagd om een motivering bij een ruimtelijke ontwikkeling, passend bij de zonering 'beekdalen' van het gebied. Daarnaast biedt de POVI aanleiding om middelen, zoals subsidies (geld), beschikbaar te maken om het behalen van bepaalde doelen te stimuleren. In de zonering ‘beekdalen’ wil de provincie een meer watervriendelijke landbouw stimuleren, om meerdere redenen. Het zuiveren van water is een kostbaar proces en zoetwatervoorraden zijn beperkt. Daarom wil de provincie al aan de voorkant de kwaliteit van ons grond- en oppervlaktewater beschermen, ten behoeve van de voorziening van schoon (drink)water voor mensen en ten behoeve van de voorziening van schoon water voor de economie (industrie en landbouw). Daarnaast is er ruimte nodig waar in natte periodes, water tijdelijk kan worden opgeslagen en waar het water weer kan infiltreren, zodat grondwatervoorraden tijdig kunnen worden aangevuld en de samenleving in Limburg beter weerbaar is tegen droge periodes. Zo blijft ook tijdens droge periodes meer water beschikbaar voor landbouw, industrie en drinkwater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de begrenzing van het beekdalgebied bij de bedrijfslocatie zijn bedrijfvoering beperkt en dat de omschrijving van de zone niet passend is bij de functie.	ZW-0534-1

Standpunt GS

Op basis van deze POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd, dus wordt ook de bedrijfsvoering van de indiener niet beperkt. Wel wordt er in de omgevingsverordening, gebaseerd op de POVI, gevraagd om een motivering bij een ruimtelijke ontwikkeling, passend bij de zonering 'beekdalen' van het gebied. Voor al bestaande rechten, zoals een bouwblok in het omgevingsplan, geldt deze motiveringsplicht niet. De POVI biedt aanleiding om middelen, zoals subsidies (geld), beschikbaar te maken om het behalen van bepaalde doelen te stimuleren. In de zonering ‘beekdalen’ wil de provincie een meer watervriendelijke landbouw stimuleren, om meerdere redenen. Het zuiveren van water is een kostbaar proces en zoetwatervoorraden zijn beperkt. Daarom wil de provincie al aan de voorkant de kwaliteit van ons grond- en oppervlaktewater beschermen, ten behoeve van de voorziening van schoon (drink)water voor mensen en ten behoeve van de voorziening van schoon water voor de economie (industrie en

landbouw). Daarnaast is er ruimte nodig waar in natte periodes, water tijdelijk kan worden opgeslagen en waar het water weer kan infiltreren, zodat grondwatervoorraden tijdig kunnen worden aangevuld en de samenleving in Limburg beter weerbaar is tegen droge periodes. Zo blijft ook tijdens droge periodes meer water beschikbaar voor landbouw, industrie en drinkwater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de weergave van de kaart in Swolgen, met name rond de Babelse Loop, niet actueel is. Volgens indiener is de situatie door afronding van het project Babelse Loop in 2024 zodanig veranderd dat het niet logisch is om dit gebied als primair landbouwgebied aan te merken. Indiener verzoekt het gebied in te delen in het Natuurnetwerk Limburg of de Groenblauwe landbouwzone, eventueel als ecologische verbindingszone. Indiener wijst erop dat dit gebied tevens een stiltegebied is, waar volgens indiener slecht mee wordt omgegaan en gehandhaafd.	ZW-0132-4

Standpunt GS

In de huidige POVI worden alleen de zoneringen Primair Landbouwgebied, Groenblauwe Landbouwzone en de Verwevingsgebieden herzien en dus niet het Natuurnetwerk. De Groenblauwe Landbouwzone is opgebouwd uit de lagen maasdal, droogdal, beekdal, natte laagtes, inzijggebieden Natura2000, hellingen (in Zuid-Limburg), overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura2000-gebieden (waar in veel gevallen ook de hydrologische bufferzones onder vallen) en ecologische verbindingszones. Een deel van de Babelse Loop valt in het Natuurnetwerk, maar een deel ook niet. Het klopt dat een klein deel van het traject van de Boabelse Loop is gewijzigd; er zijn een aantal meanders aangelegd. Ondanks deze wijzigingen, zijn er op dit moment geen criteria waarop gebaseerd kan worden dat het deel van de Babelse Loop dat geen onderdeell is van het Natuurnetwerk, wel in één van de lagen van de Groenblauwe Landbouwzone zou moeten liggen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het agrarische perspectief onvoldoende concreet is bij beleidsaanpassingen in beekdalen en verzoekt meer concretisering.	ZW-1168-10

Standpunt GS

Op basis van de POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen of beperkingen opgelegd. Er worden dus ook geen beperkingen met betrekking tot bemesting of beregening opgelegd. Wel biedt de POVI aanleiding om middelen, zoals subsidies (geld), beschikbaar te maken om het behalen van bepaalde doelen te stimuleren. In de zoneringen ‘beekdalen’ willen wij een meer watervriendelijke landbouw stimuleren, en ruimte beschikbaar houden voor water. Dat willen wij om ervoor te zorgen dat we ook in de toekomst nog de beschikking hebben tot voldoende water van

goede kwaliteit. Het uitwerken van hoe deze watervriendelijke landbouw er exact uit moet zien behoort niet tot de doelstellingen van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat er kritisch moet worden gekeken naar wat er in beekdalen en natte laagtes mogelijk is qua landbouw.	ZW-1204-57

Standpunt GS

Op basis van de POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen opgelegd. In deze POVI worden dus ook geen specifieke gewassoorten verboden of voorgeschreven en worden ook geen beperkingen voor bepaalde teelten opgelegd. Wel biedt de POVI aanleiding om middelen, zoals subsidies (geld), beschikbaar te maken om het behalen van bepaalde doelen te stimuleren. In de zoneringen ‘beekdalen’ en ‘natte laagtes’ willen wij een meer watervriendelijke landbouw stimuleren, en ruimte beschikbaar houden voor water. Wij willen namelijk al aan de voorkant de kwaliteit van ons grond- en oppervlaktewater beschermen, ten behoeve van de voorziening van schoon (drink)water voor mensen en ten behoeve van de voorziening van schoon water voor de economie (industrie en landbouw). Daarnaast is er ruimte nodig waar in natte periodes, water tijdelijk kan worden opgeslagen en waar het water weer kan infiltreren, zodat we tijdig onze grondwaterstanden aanvullen en beter weerbaar te zijn tegen droge periodes. Zo blijft ook tijdens droge periodes meer water beschikbaar voor landbouw, industrie en drinkwater. Het uitwerken van hoe deze watervriendelijke landbouw er exact uit moet zien behoort niet tot de doelstellingen van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor een realistische balans tussen hydrologische opgaven en agrarisch gebruik in de Beekdalen, zonder disproportionele beperkingen.	ZW-1377-5

Standpunt GS

Op basis van de POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen of beperkingen opgelegd. Wel biedt de POVI aanleiding om middelen, zoals subsidies (geld), beschikbaar te maken om het behalen van bepaalde doelen te stimuleren. In de zoneringen ‘beekdalen’ willen wij een meer watervriendelijke landbouw stimuleren, en ruimte beschikbaar houden voor water. Dat willen wij om ervoor te zorgen dat we ook in de toekomst nog de beschikking hebben tot voldoende water van goede kwaliteit. Het uitwerken van hoe deze watervriendelijke landbouw er exact uit moet zien behoort niet tot de doelstellingen van de POVI. Mochten er in de toekomst worden over gegaan tot

het uitvoeren van concrete maatregelen, dan zal dat altijd in overleg met de omgeving en op een zorgvuldige manier worden gedaan, waarbij zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met alle belangen die er in de desbetreffende omgeving spelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt nadere toelichting en onderbouwing van aanduiding van de zone droogdalen / beekdalen. Indiener verzoekt duidelijkheid over de praktische gevolgen op de bedrijfsvoering van landbouwbedrijf.	ZW-0993-6

Standpunt GS

Op basis van de POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen of beperkingen opgelegd. Er worden dus ook geen beperkingen met betrekking tot de bedrijfsvoering van een landbouwbedrijf opgelegd. Wel biedt de POVI aanleiding om middelen (zoals subsidies) beschikbaar te maken om het behalen van doelen die we hebben in bepaalde zones, te stimuleren.

Beekdalen zijn lager gelegen gebieden waar van oorsprong een niet-gegraven beek doorheen stroomde. Met behulp van een geomorfologische kaart, een bodemkaart en een grondwatermodel zijn de beekdalen in Limburg in getekend. In de gebieden die vallen onder de zonering ‘beekdalen’ wil de provincie een meer watervriendelijke landbouw stimuleren en ruimte beschikbaar houden voor water. Wij hebben deze ambitie ten behoeve van het beschermen van de kwaliteit en kwantiteit van het grond- en oppervlaktewater in Limburg, om zo te kunnen voorzien in voldoende schoon (drink)water, en om sectoren als de landbouw en industrie te kunnen voorzien in voldoende en schoon water. Met het behouden van ruimte voor water willen wij ervoor zorgen dat in natte periodes water kan infiltreren, om tijdig onze grondwaterstanden aan te vullen.

Het uitwerken van hoe deze watervriendelijke landbouw er precies uit moet zien behoort niet tot de doelstellingen van de POVI.

Droogdalen in de heuvelachtige delen van Limburg zijn dalen die het grootste deel van het jaar geen water afvoeren of waar hooguit een klein bronbeekje ontspringt en afstroomt. Alleen bij hevige regenval komt er veel water tot afstroming. In de droogdalen stimuleren we het verruwen van de oppervlakte en het afremmen, infiltreren en vasthouden van water.
Hiervoor zijn, zoals genoemd in de POVI, subsidieregelingen beschikbaar, zoals het Agrarisch Natuurbeheer (ANB) en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener vraagt zich af wat de implicaties zijn voor bemesting en beregening in de beekdal-zone.	ZW-1407-2

Standpunt GS

Op basis van de POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen of beperkingen opgelegd. Er worden dus ook geen beperkingen met betrekking tot bemesting of beregening opgelegd. Wel biedt de POVI aanleiding om middelen, zoals subsidies (geld), beschikbaar te maken om het behalen van bepaalde doelen te stimuleren. In de zoneringen ‘beekdalen’ willen wij een meer watervriendelijke landbouw stimuleren, en ruimte beschikbaar houden voor water. Dat willen wij om ervoor te zorgen dat we ook in de toekomst nog de beschikking hebben tot voldoende water van goede kwaliteit. Het uitwerken van hoe deze watervriendelijke landbouw er exact uit moet zien behoort niet tot de doelstellingen van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af welke financiële middelen beschikbaar zijn voor de voorgestelde maatregelen in het landbouwgebied (beekdalen) en wijst op de vage en onduidelijke tekst hierover.	ZW-1099-6

Standpunt GS

De POVI is een visie. Op basis van de POVI worden geen rechtstreekse verbodsbepalingen of beperkingen opgelegd en er worden ook geen maatregelen genomen. Wel kan de POVI aanleiding zijn om middelen beschikbaar te maken (zoals subsidies) om het behalen van doelen in bepaalde zoneringen (zoals de beekdalen) te stimuleren.

Op dit moment zijn er voor maatregelen die worden genomen vanuit een agrarisch bedrijf mogelijkheden tot subsidie voor niet-productieve investeringen. Deze soort subsidie is onderdeel van de subsidies vanuit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Op de website van de provincie staat hier meer informatie over (bij google iets intypen zoals: niet-productieve investeringen GLB Provincie Limburg).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het Beekdal ten noorden van de kern Eijsden in de huidige kaartaanduiding als 'buitengebied' is weergegeven, terwijl dit in andere gevallen wel als Natuurnetwerk Limburg (NNL) of Groenblauwe Mantel wordt aangeduid.	ZW-0528-2

Standpunt GS

Wij baseren het aanwijzen van beekdalen op, onder andere, de geomorfologische kaart en een grondwatermodel. Volgens die systematiek klopt het dat er ten noorden van Eijsden geen beekdal is opgenomen. Dat wil niet zeggen dat dit gebieden niet als NNL of als Groenblauwe Mantel/Groenblauwe Landbouwzone kan worden weergegeven, gebaseerd op andere bouwstenen van de NNL of de Groenblauwe Mantel/Groenblauwe Landbouwzone.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener doet het voorstel om de intekening van het beekdalgebied zuidelijker te verplaatsen zodat het buiten het bouwvlak van het bedrijf valt.	ZW-0534-4

Standpunt GS

Bij het aanwijzen van beekdalen baseren wij ons onder andere op de geomorfologische kaart en een grondwatermodel. Wij houden daarbij geen rekening met bouwvlakken of bedrijven. Wel is het zo dat regels die volgens uit de omgevingsverordening (die weer volgen uit de POVI) alleen betrekking hebben op toekomstige ontwikkelingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de bij de locatie Karreveld 4 het beekdal over het bedrijf en de percelen is gelegd, het beekdal volgt de waterlijn en/of de hoogtekaarten niet. Gevraagd wordt dit aan te passen. Daarnaast zijn in de gebiedspaspoorten de beekdalen veel te ruim ingetekend, door de bouwvlakken, bestaande bebouwing en opslagcapaciteiten. Dit dient te worden aangepast, zeker gezien de huidige vergunning die een uitbreiding mogelijk maakt die noodzakelijk is voor de levensvatbaarheid van het bedrijf.	ZW-1226-3

Standpunt GS

Het intekenen van de beekdalen is onder andere gebaseerd op de geomorfologische kaart en een grondwatermodel. Het kan kloppen dat dit niet altijd exact overeen komt met de waterlijn of de hoogtekaart. De beekdalen in H6 zijn voor Karreveld 4 gebaseerd op onze systematiek correct ingetekend. In deze beekdalen is rekening te houden met waterberging en watervoering.

Om discussie over het kaartbeeld van de gebiedspaspoorten te voorkomen hebben wij de gebiedsindeling overgenomen van bestaande producten, namelijk het landschapskader Noord -en Midden Limburg en het Handvat kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid Limburg. Beide producten zijn in samenspraak met gemeenten tot stand gekomen en worden al geruime tijd

toegepast. Het kaartbeeld is echter indicatief van aard. Toepassing vraagt altijd om locatie specifiek onderzoek op basis waarvan de indeling aangepast kan worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.45 Beekdalen en beekdalbreed- landbouw

Zienswijze
Indiener verzoekt dat ten aanzien van de 'beekdalbrede benadering' en andere ingrepen duidelijke garanties geboden worden voor een rechtvaardige compensatie, vrijwilligheid en maatwerkoplossingen wanneer agrarische bedrijven geraakt worden door beleidsaanpassingen.

Indiener					
ZW-1216-21	ZW-0243-16	ZW-0295-11	ZW-0299-58	ZW-0569-14	ZW-0831-11
ZW-0948-11	ZW-1052-8	ZW-1054-14	ZW-1106-11	ZW-1114-11	ZW-1120-8
ZW-1271-19	ZW-1286-14	ZW-1313-11	ZW-1346-11	ZW-1382-11	ZW-1395-19
ZW-1417-40					

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt bij de verdere uitwerking van de "beekdalbrede benadering"en andere ingrepen ervoor dat duidelijke garanties geboden worden ten aanzien van rechtvaardige compensaties, vrijwilligheid en maatwerkoplossingen wanneer agrarische bedrijven geraakt worden door beleidsaanpassingen.	ZW-0171-14 ZW-0171-12 ZW-0171-13 ZW-0171-15
Indiener verzoekt dat landbouw als volwaardige economische drager in de beekdalen gelijkwaardig wordt behandeld aan natuur en recreatie en verzoekt tevens dat dit in de definitieve visie wordt vastgesteld	ZW-1168-14
Indiener verzoekt de Provincie ten aanzien van de verdere uitwerking van de 'beekdalbrede benadering' duidelijke garanties te bieden ten aanzien van rechtvaardige compensatie, vrijwilligheid en maatwerkoplossingen wanneer agrarische bedrijven geraakt worden door beleidsaanpassingen;	ZW-0811-16 ZW-0879-18
Indiener verzoekt in de definitieve POVI op te nemen dat ten aanzien van de 'beekdalbrede benadering' en andere ingrepen landbouw als volwaardige economische drager wordt behandeld, gelijkwaardig aan natuur en recreatie.	ZW-1216-22
Indiener verzoekt om beleid voor beekdalen dat bestaand agrarisch gebruik als vertrekpunt hanteert en garanties biedt voor compensatie, vrijwilligheid en maatwerk.	ZW-1170-18
Indiener verzoekt om bij de verdere uitwerking van de 'beekdalbrede benadering' en andere ingrepen ervoor te zorgen dat deze ambities niet ten koste mogen gaan van bestaande agrarische gebruiksmogelijkheden zonder	ZW-0618-6

zorgvuldige belangenafweging en duidelijke garanties te bieden voor rechtvaardige compensatie, vrijwilligheid en maatwerkoplossingen.

Indiener verzoekt om bij de verdere uitwerking van de beekdalbrede benadering en andere ingrepen landbouw als voorwaardige economische drager in de beekdalen gelijkwaardig te behandelen aan natuur en recreatie en dit expliciet vast te leggen in de definitieve visie. ZW-0879-19

Zienswijze

Indiener verzoekt dat ten aanzien van de 'beekdalbrede benadering' en andere ingrepen het bestaand agrarisch grondgebruik in beekdalen als vertrekpunt wordt gehanteerd en slechts gewijzigd wordt op basis van een transparant, participatief proces

Indiener

ZW-0097-12	ZW-0099-12	ZW-0142-12	ZW-0144-13	ZW-0243-17	ZW-0295-12
ZW-0299-59	ZW-0569-15	ZW-0831-12	ZW-0948-12	ZW-1052-16	ZW-1054-22
ZW-1106-12	ZW-1114-12	ZW-1120-16	ZW-1271-20	ZW-1286-15	ZW-1313-12
ZW-1346-12	ZW-1382-12	ZW-1395-20	ZW-1417-41	ZW-0811-15	ZW-0879-17

Zienswijze

Indiener verzoekt om in de beekdalen de landbouw gelijkwaardig te behandelen aan natuur en recreatie en daarom het bestaand agrarisch grondgebruik in beekdalen als vertrekpunt te hanteren, duidelijke garanties te bieden ten aanzien van compensatie, vrijwilligheid, en maatwerkoplossingen.

Indiener

ZW-0225-17	ZW-0232-18	ZW-0570-16	ZW-0571-16	ZW-0588-16	ZW-0589-26
ZW-0604-35	ZW-0605-28	ZW-0607-24	ZW-0609-16	ZW-0616-16	ZW-0617-16
ZW-0618-22	ZW-0619-16	ZW-0620-16	ZW-0623-16	ZW-0624-16	ZW-0625-16
ZW-0628-16	ZW-0629-16	ZW-0630-16	ZW-0651-16	ZW-0685-16	ZW-0694-16
ZW-0728-16	ZW-0730-16	ZW-0834-16	ZW-0843-16	ZW-0862-16	ZW-0862-16
ZW-0878-16	ZW-0880-17	ZW-0882-17	ZW-0892-17	ZW-0902-16	ZW-0975-16
ZW-1027-17	ZW-1036-16	ZW-1047-16	ZW-1051-16	ZW-1059-16	ZW-1061-17
ZW-1062-16	ZW-1064-16	ZW-1065-16	ZW-1066-16	ZW-1075-16	ZW-1082-16
ZW-1089-16	ZW-1090-16	ZW-1096-23	ZW-1100-16	ZW-1047-16	ZW-1051-16
ZW-1059-16	ZW-1061-17	ZW-1062-16	ZW-1064-16	ZW-1065-16	ZW-1066-16
ZW-1075-16	ZW-1082-16	ZW-1089-16	ZW-1090-16	ZW-1096-23	ZW-1100-16
ZW-1103-16	ZW-1104-16	ZW-1107-16	ZW-1110-16	ZW-1115-16	ZW-1118-16
ZW-1126-16	ZW-1128-16	ZW-1130-16	ZW-1136-16	ZW-1148-16	ZW-1150-16
ZW-1155-16	ZW-1160-16	ZW-1183-16	ZW-1186-16	ZW-1188-16	ZW-1191-16
ZW-1195-16	ZW-1198-16	ZW-1200-16	ZW-1202-16	ZW-1214-16	ZW-1221-16
ZW-1223-16	ZW-1225-16	ZW-1228-16	ZW-1231-16	ZW-1238-16	ZW-1246-16
ZW-1247-16	ZW-1251-16	ZW-1252-16	ZW-1266-16	ZW-1267-16	ZW-1268-16
ZW-1273-16	ZW-1275-16	ZW-1276-16	ZW-1277-16	ZW-1278-16	ZW-1279-16
ZW-1280-16	ZW-1281-16	ZW-1282-16	ZW-1283-16	ZW-1284-16	ZW-1285-16
ZW-1287-16	ZW-1288-16	ZW-1289-20	ZW-1290-17	ZW-1291-17	ZW-1292-16
ZW-1294-16	ZW-1296-16	ZW-1297-17	ZW-1298-17	ZW-1301-16	ZW-1304-16

ZW-1306-16	ZW-1308-16	ZW-1309-16	ZW-1310-16	ZW-1311-16	ZW-1315-16
ZW-1316-16	ZW-1317-16	ZW-1318-16	ZW-1320-16	ZW-1321-16	ZW-1324-16
ZW-1325-16	ZW-1326-16	ZW-1327-16	ZW-1329-16	ZW-1329-16	ZW-1330-16
ZW-1331-16	ZW-1335-16	ZW-1337-16	ZW-1338-16	ZW-1339-16	ZW-1341-16
ZW-1342-16	ZW-1343-16	ZW-1347-16	ZW-1350-16	ZW-1352-16	ZW-1355-16
ZW-1359-16	ZW-1365-16	ZW-1368-16	ZW-1376-16	ZW-1378-16	ZW-1388-16
ZW-1390-16	ZW-1410-16	ZW-0873-17			

Standpunt GS

In de POVI worden de provinciale ambities ten aanzien van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen vastgelegd. De beken en de beekdalen zijn belangrijk voor het functioneren van het watersysteem. Daarom zijn de beekdalen onderdeel van de Groenblauwe Landbouwzone. In de Groenblauwe Landbouwzone voorzien wij een landbouw die rekening houdt met natuur- en wateropgaven en -waarden. Ruimte behouden voor water, waterafvoer en waterberging in de beekdalen is daarbij belangrijk, evenals verbetering van de waterkwaliteit, mede om de doelen van Kaderrichtlijn Water te behalen. In hoofdstuk 6 hebben wij aangegeven voor ons watersysteem aan te willen sluiten bij de beekdalbrede benadering zoals in het Provinciaal Waterprogramma is opgenomen. Op de langere termijn zien we dit als toekomstbeeld. Uitvoering hiervan zal altijd in afstemming met de grondeigenaren plaatsvinden, waarbij de verschillende belangen worden afgewogen. In hoofdstuk 2 zijn de visies van de regio opgenomen. De regio Midden-Limburg heeft daarbij aangegeven te willen inzetten op de beekdalbrede benadering. Wellicht wordt de tekst in dat hoofdstuk geïnterpreteerd alsof de provincie zonder een gebiedsproces en dus zonder belangenafweging over wil gaan op uitvoering, maar dat is niet het geval. Daarom zullen wij de tekst in hoofdstuk 2 verduidelijken.

Voorstel aan PS

In paragraaf … ‘De regio wil’ vervangen door: ‘De regio heeft de ambitie om … te ….’. De passage ‘Het (beekdal)bos en … voor het gebied’ laten vervallen.

5.46 Beekdalen en beekdalbreed

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat het niet duidelijk is hoe en op basis van welke uitgangspunten de beekdalen zijn begrensd. Verder is indiener van mening dat de gevolgen van de zonering beekdal niet beschreven of in beeld gebracht zijn. Indiener vraagt of er zal worden gecompenseerd en/of Planschades worden meegenomen in deze plannen?	ZW-0985-3

Standpunt GS

De beekdalen zijn begrensd op basis van de geomorfologische kaart, een grondwatermodel en in sommige gevallen de bodemkaart. In de POVI worden de provinciale ambities ten aanzien van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen vastgelegd. De beken en de beekdalen zijn belangrijk voor het functioneren van het watersysteem. Daarom zijn de beekdalen onderdeel van de Groenblauwe

Landbouwzone. In de Groenblauwe Landbouwzone voorzien wij een landbouw die rekening houdt met natuur- en wateropgaven en -waarden. Ruimte behouden voor water, waterafvoer en waterberging in de beekdalen is daarbij belangrijk, evenals verbetering van de waterkwaliteit, mede om de doelen van Kaderrichtlijn Water te behalen. In hoofdstuk 6 hebben wij aangegeven voor ons watersysteem aan te willen sluiten bij de beekdalbrede benadering zoals in het Provinciaal Waterprogramma is opgenomen. Op de langere termijn zien we dit als toekomstbeeld. Uitvoering hiervan zal altijd in afstemming met de grondeigenaren plaatsvinden, waarbij de verschillende belangen worden afgewogen. In hoofdstuk 2 zijn de visies van de regio opgenomen. De regio Midden-Limburg heeft daarbij aangegeven te willen inzetten op de beekdalbrede benadering. Wellicht wordt de tekst in dat hoofdstuk geïnterpreteerd alsof de provincie zonder een gebiedsproces en dus zonder belangenafweging over wil gaan op uitvoering, maar dat is niet het geval. Daarom zullen wij de tekst in hoofdstuk 2 verduidelijken.

Voorstel aan PS

In paragraaf … 'De regio wil' vervangen door: 'De regio heeft de ambitie om … te ….'. De passage 'Het (beekdal)bos en … voor het gebied' laten vervallen.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen het toewijzen van de beekdalbrede benadering aan zijn percelen.	ZW-0985-2

Standpunt GS

In de POVI worden de provinciale ambities ten aanzien van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen vastgelegd. De beken en de beekdalen zijn belangrijk voor het functioneren van het watersysteem. Daarom zijn de beekdalen onderdeel van de Groenblauwe Landbouwzone. In de Groenblauwe Landbouwzone voorzien wij een landbouw die rekening houdt met natuur- en wateropgaven en -waarden. Ruimte behouden voor water, waterafvoer en waterberging in de beekdalen is daarbij belangrijk, evenals verbetering van de waterkwaliteit, mede om de doelen van Kaderrichtlijn Water te behalen. In hoofdstuk 6 hebben wij aangegeven voor ons watersysteem aan te willen sluiten bij de beekdalbrede benadering zoals in het Provinciaal Waterprogramma is opgenomen. Op de langere termijn zien we dit als toekomstbeeld. Uitvoering hiervan zal altijd in afstemming met de grondeigenaren plaatsvinden, waarbij de verschillende belangen worden afgewogen. In hoofdstuk 2 zijn de visies van de regio opgenomen. De regio Midden-Limburg heeft daarbij aangegeven te willen inzetten op de beekdalbrede benadering. Wellicht wordt de tekst in dat hoofdstuk geïnterpreteerd alsof de provincie zonder een gebiedsproces en dus zonder belangenafweging over wil gaan op uitvoering, maar dat is niet het geval. Daarom zullen wij de tekst in hoofdstuk 2 verduidelijken.

Voorstel aan PS

Voorstel PS: In paragraaf … 'De regio wil' vervangen door: 'De regio heeft de ambitie om … te ….'. De passage 'Het (beekdal)bos en … voor het gebied' laten vervallen.

5.47 Beekdalen en beekdalbreed- stroomgebied Roer

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om landbouw in het stroomgebied te verbieden.	ZW-0004-6

Standpunt GS

Landbouw verbieden in het gehele stroomgebied van de Roer botst met de belangenafweging die wij in de omgevingsvisie maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het overstroomgebied van de Roer en het naastliggende natuurgebied in de gemeenten Roerdalen en Roermond volledig vrij te houden van landbouw en bestrijdingsmiddelen.	ZW-0004-2
Indiener verzoekt om het overstroomgebied van de Roer en het naastliggende natuurgebied in de gemeenten Roerdalen en Roermond volledig vrij te maken en houden van bebouwing.	ZW-0004-1

Standpunt GS

Welke ontwikkelingsrichting wij wensen in beekdalen en rondom natuurgebieden is verwoord in de POVI. Hoofdlijn is dat wij in deze gebieden willen komen tot een landgebruik dat is afgestemd op de eisen die natuur en water stellen. Welke instrumenten wij zullen inzetten om deze strategische beleidslijnen te realiseren zal nader worden uitgewerkt. o.a. in de Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.48 Beekdalen en beekdalbreed- systeemherstel

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de focus op het verbeteren van de sponswerking van het landschap in beekdalen en natte laagten tekortschiet. Er wordt voorgesteld om ook in primaire landbouwgebieden maatregelen te nemen, zoals in de brongebieden van de Vlootbeek, om een duurzaam gezonde waterhuishouding te bevorderen. Het toevoegen van organische stof helpt op perceelniveau, maar structurele systeemherstelmaatregelen zijn nodig.	ZW-0188-27

Standpunt GS

Ook in primair landbouwgebied kunnen nog onderliggende andere functies dan landbouw bestaan. Het nemen van watermaatregelen blijft ook in primair landbouwgebied mogelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 10.5.2: De beekdalen en natte laagten (als onderdeel van de groenblauwe mantelzone) zijn essentieel om een klimaatrobuust watersysteem te kunnen ontwikkelen. Deze ruimte moet daarvoor dus gereserveerd worden (water en bodem sturend).	ZW-1204-202

Standpunt GS

Wij onderschrijven het standpunt van de indiener.
De provinciale ambitie ten aanzien van de beekdalen en natte laagten is ook om ruimte te reserveren voor water, zoals in hoofdstuk 6 van de POVI te lezen is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 11.1.2: Toelichten/verder uitwerken hoe de ruimteclaim van de landbouw in de groenblauwe landbouwzone (dus beekdalen en natte laagten) zich verhoudt tot de ambitie van robuust watersysteem.	ZW-1204-204

Standpunt GS

Voor die gebieden in de beekdalen en natte laagten waar agrarische activiteiten plaatsvinden, willen wij een meer watervriendelijke landbouw stimuleren. Dat wil zeggen dat wij daar middelen, zoals subsidies, willen inzetten om het (tijdelijk) vasthouden en vertraagd afvoeren van water te stimuleren, om meer ruimte te geven aan de beek en om de waterkwaliteit te verbeteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in Beekdalen de ruimte voor afvoer en berging zoveel als mogelijk te benutten en stimuleert hiervoor de natuurlijke werking van het beeksysteem.	ZW-0788-1

Standpunt GS

Het hoofddoel van de zonering ‘beekdalen’ (en ook de zonering ‘natte laagten’) is om ruimte beschikbaar te houden om water doelen te behalen. De POVI biedt aanleiding om hiervoor

middelen, zoals subsidies, beschikbaar te stellen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.49 Beekdalen en beekdalbreed- verordening

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.10.2: Toevoegen: "In de provinciale omgevingsverordening zal voor de beekdalen in de Groenblauwe Landbouwzone een motivatie- en compensatieplicht gelden voor de waarden voor water, ruimte voor water en waterberging."	ZW-1204-196

Standpunt GS

De definitieve formulering zal zijn plek krijgen in de nieuwe omgevingsverordening. De basis voor de regels ligt in de waarden die de beekdalen hebben voor ruimte voor water, de waterbergende en de watervoerende functie.

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.10.2 ruimte voor water toevoegen zodat de waarden water, ruimte voor water, waterberging en watervoering worden genoemd.

5.50 Begrenzing bebouwd gebied en verantwoordelijkheid voor oppervlakkige afstroming

Zienswijze	Indiener
De herziening van de begrenzing van bebouwde kernen en het groenblauwe landbouwgebied kan significante gevolgen hebben. Het is naar mening van indiener onduidelijk wie verantwoordelijk is voor oppervlakkige afstroming en welke maatregelen moeten worden genomen om wateroverlast in bebouwde gebieden te voorkomen. Ook de frequentie van riooloverstorten op kwetsbare watergangen zou moeten worden beperkt. Indiener verzoekt om dit te verduidelijken.	ZW-0302-75

Standpunt GS

Zoals in de POVI aangegeven is het waterschap verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen om bescherming te bieden tegen wateroverlast uit het regionale watersysteem conform de normen die daarvoor zijn gesteld in de Omgevingsverordening. Dit omvat ook afstromend hemelwater uit de droogdalen die in de leger van het waterschap als onderdeel van het watersysteem zijn aangewezen. Met het rioleringsbeheer en het bevorderen van afkoppelen kunnen gemeenten

wateroverlast uit het riool tegengaan. Het beperken, waar nodig, van overstorten is uitgewerkt in het provinciaal waterprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In par. 6.4.6. staat dat de gemeentelijke rioleringssystemen in verband met wateroverlast in het bebouwd gebied op orde dienen te zijn. Indiener is van mening dat de riolering niet bedoeld is voor afstromend water uit het buitengebied, maar dat dit door WL afgevangen dient te worden in regen-waterbuffers.	ZW-0304-31

Standpunt GS

Bedoelde paragraaf gaat over het afkoppelen van regenwater van het riool, niet over de opvang van afstromend regenwater uit het buitengebied. Dat laatste is juist niet gewenst in het riool.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 6.3.9 op: wanneer bij hevige regen overlast ontstaat door afstromend water en modder betreft het vaak geen water dat vanuit het regionale watersysteem komt. Dat valt niet onder de normering voor het regionale watersysteem en daarom heeft het waterschap hier geen verantwoordelijkheid voor.	ZW-1204-141

Standpunt GS

Zoals in de POVI aangegeven is het waterschap verantwoordelijk voor de het tegengaan van wateroverlast uit het regionale watersysteem, zoals nader geduid en genormeerd in de Provinciale Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de herziening van de begrenzing van bebouwde kernen en het groenblauwe landbouwgebied significante gevolgen kan hebben. Het is niet duidelijk omschreven wie verantwoordelijk is voor oppervlakkige afstroming, daar waar het water niet uit het watersysteem komt en het -zoals gesteld- geen opgave van Waterschap Limburg betreft. Perceeleigenaren hebben een verantwoordelijkheid het water op eigen perceel te verwerken.	ZW-0238-53 ZW-0253-67 ZW-0271-53 ZW-0314-53 ZW-1127-85 ZW-0187-69

Standpunt GS

Een wettelijke verantwoordelijkheid voor water dat op natuurlijke wijze afstroomt bestaat niet. Dit betekent dat op andere wijze moet worden gezocht naar mogelijke oplossingen. Zo worden aan EU-landbouwsubsidies voorwaarden verbonden aan de wijze van landbewerking waarmee afstroming kan worden beperkt. Gebiedsspecifiek kunnen en worden afspraken gemaakt tussen betrokken partijen om maatregelen te treffen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.51 Drinkwater- agrariërs waarderen

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor het niet uitbreiden van de grondwaterbeschermingsgebieden en zoekgebieden drinkwatergebied en het aanscherpen van de regels voor deze gebieden op zijn percelen. Indiener pleit er juist voor agrarische bedrijven te compenseren voor de inspanningen en diensten die zij verrichten voor schoon en betaalbaar drinkwater.	ZW-1483-4

Standpunt GS

De kwaliteit van het Limburgse grondwater is niet dusdanig goed dat, zoals de Kaderrichtlijn Water eist, er zonder aanvullende zuivering drinkwater van gemaakt kan worden. Aanvullende regels om het grondwater te beschermen zijn en blijven dan ook nodig. We blijven dan ook agrarische ondernemers, zowel binnen als buiten grondwaterbeschermingsgebieden, ondersteunen bij het verminderen van de uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor agrarische bedrijven te compenseren voor beperkingen en hun bijdrage aan schoon en betaalbaar drinkwater financieel te waarderen, zoals in andere aangrenzende landen gebeurt.	ZW-1466-7

Standpunt GS

Indien er sprake is van onevenredige schade als gevolg van de regels die van toepassing zijn in een grondwaterbeschermingsgebied kan bij de provincie een schadeclaim worden ingediend. Aangezien nog steeds op veel plaatsen het grondwater niet schoon is blijft aanvullende zuivering van het grondwater nodig om er drinkwater van te maken. We blijven dan ook agrarische ondernemers, zowel binnen als buiten grondwaterbeschermingsgebieden, ondersteunen bij het verminderen van de uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.52 Drinkwater- begrenzing zoekgebieden

Zienswijze	Indiener
De indiener is het niet eens met het nieuwe zoekgebied grondwaterbescherming, omdat het zoekgebied is gelegen waar ook fruitteelt plaats vindt. Fruitteelt kan niet zonder gewasbeschermingsmiddelen en moeten akkerbouwgewassen bemest worden. Door het aanwijzen van zoekgebieden grondwaterbescherming worden teeltbeperkingen opgelegd, welke invloed hebben op het verdienmodel van de indiener. Zie specifieke zienswijze voor de individueel aangegeven verkleining/ aanpassing.	ZW-0924-9 ZW-0934-5

Standpunt GS

In een grondwaterbeschermingsgebied is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen toegestaan mits voor deze middelen door het Ctgb (Commissie toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden) een toelating is verstrekt. Daarmee is het niet onmogelijk fruit of akkerbouwgewassen te telen in een grondwaterbeschermingsgebied. Ten aanzien van het gebruik van mest zijn er in een grondwaterbeschermingsgebied geen aanvullende regels ten opzichte van percelen buiten een grondwaterbeschermingsgebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat, zoals wordt gesteld in de Omgevingsvisie, extra maatregelen resp. beperkingen in de bedrijfsvoering niet te compenseren zijn met uitbreiding van agrarisch natuurbeheer (ANLb) en het beschikbaar stellen van rijksmiddelen. De indiener wenst dat het zoekgebied grondwaterbeschermingsgebied niet verder uit te breiden. Zie zienswijze voor locatie.	ZW-0550-3
de indiener vraagt om "Zoekgebieden Grondwaterbeschermingsgebied" niet verder uit te breiden, omdat hij anders beperkt zou worden in zijn bedrijfsvoering	ZW-0612-5
Het bedrijf van de indiener is gelegen in het zoekgebied Drinkwaterwinning. Aangezien de aanduiding drinkwaterwinning er ongetwijfeld toe leidt dat er extra beperkingen op het akkerbouwbedrijf van de indiener komen, wenst de indiener dat het zoekgebied wordt verwijderd en niet in de provinciale omgevingsverordening wordt opgenomen. Mocht dit niet het geval zijn, dient de indiener volledig te worden gecompenseerd.	ZW-0547-10 ZW-0557-5 ZW-0558-4 ZW-0957-8
Indiener kan zich niet vinden in de grootte van het Zoekgebied grondwaterbescherming ten oosten van Venlo en vraagt om het huidige	ZW-0640-3

grondwaterbeschermingsgebied aan te houden. Er is geen deugdelijke onderbouwing hiervoor en indiener verwacht beperkingen van toepassing van gewasbeschermingsmiddelen en beregening. De ligging van het zoekgebied over stedelijk gebied lijkt oncontroleerbaar.	

Standpunt GS

De komende jaren wordt een stijging van de drinkwatervraag verwacht. Het wordt echter steeds moeilijker om op geschikte plaatsen voldoende grondwater van goede kwaliteit te winnen voor de drinkwatervoorziening. Het is daarom van belang dat de huidige bestaande winningen in ieder geval behouden kunnen worden. Door het hele intrekgebied te beschermen geven we daar invulling aan. Indien er sprake is van onevenredige schade als gevolg van de regels die van toepassing zijn in een grondwaterbeschermingsgebied kan bij de provincie een schadeclaim worden ingediend..

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat 2 nieuwe zoekgebieden voor grondwaterbescherming inefficiënt gelegen zijn en de landbouw beperkingen oplegt. Indiener verzoekt daarom de zoekgebieden elders te plaatsen of te schrappen.	ZW-0404-3

Standpunt GS

De begrenzing van de zoekgebieden is afhankelijk van de modelmatig berekende intrekgebieden van de bestaande grondwaterwinningen. Voor de beide zoekgebieden in Zuid Limburg op het plateau van Doenrade of het plateau van Schimmert is gezocht naar gebieden met een acceptabele grondwaterkwaliteit en mogelijkheden tot bescherming van de drinkwaterwinning. In de grotere grondwaterbeschermingsgebieden zijn de regels voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen van toepassing, dat wil zeggen dat alleen middelen mogen worden gebruikt die door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten. Voor nitraat gelden in een grondwaterbeschermingsgebied geen aanvullende beperkingen. In de beide zoekgebieden plateau van Doenrade of het plateau van Schimmert gelden geen aanvullende beperkingen voor nitraat of gewasbeschermingemiddelen ten opzicht van de landelijke regels.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat beperkingen in beleid altijd realistisch uitvoerbaar moeten zijn voor agrarische bedrijven.	ZW-1470-13

Standpunt GS

Daar zijn we het mee eens. We zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied agrarische bedrijfsvoering mogelijk is binnen de regels die daar van toepassing zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de aanduiding ‘zoekgebied grondwaterbescherming’ in Zuid-Limburg een harde grens legt die in strijd is met de toelichting.	ZW-1396-29

Standpunt GS

De begrenzing van het zoekgebied voor uitbreiding van het grondwaterbeschermingsgebied is gebaseerd op modelmatige berekeningen van de grondwaterstroming. Als zodanig is de begrenzing hard. Onduidelijk is op dit moment nog welke begrenzing wordt gekozen, 25, 100 of 200 jaar reistijd. Daarover neemt Provinciale Staten komende zomer een besluit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de bedrijfslocatie ten onrechte is aangeduid als zoekgebied grondwaterbescherming.	ZW-1397-6
Indiener stelt dat het zoekgebied grondwaterbescherming niet mag leiden tot vergunningseisen of beperkingen van agrarisch gebruik.	ZW-1470-14

Standpunt GS

Als de zoekgebieden voor uitbreiding van de grondwaterbeschermingsgebieden van de bestaande drinkwaterwinningen in de Omgevingsverordening worden opgenomen als grondwaterbeschermingsgebied dan gelden daar de zelfde regels als in de huidige grondwaterbeschermingsgebieden. Dit betekent voor een agrarische bedrijfsvoering met name dat er alleen gewasbeschermingsmiddelen mogen worden gebruikt die door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden. Voor nitraat gelden geen aanvullende regels.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat, indien het Zoekgebied Drinkwaterwinning niet wordt verwijderd, volledige compensatie wordt geboden voor beperkende maatregelen die voortvloeien uit drinkwaterwinning.	ZW-1007-8

Standpunt GS

Indien er sprake is van onevenredige schade als gevolg van de regels die van toepassing zijn in een grondwaterbeschermingsgebied kan bij de provincie een schadeclaim worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de harde begrenzing van zoekgebieden voor drinkwaterwinning in de Ontwerpvisie wordt verwijderd, omdat dit in strijd is met de toelichting en leidt tot ongewenste beperkingen voor fruitteeltbedrijven.	ZW-0626-12

Standpunt GS

De begrenzing van het zoekgebied voor uitbreiding van het grondwaterbeschermingsgebied is gebaseerd op modelmatige berekeningen van de grondwaterstroming. Als zodanig is de begrenzing hard. Onduidelijk is op dit moment nog welke begrenzing wordt gekozen, 25, 100 of 200 jaar reistijd. Daarover neemt Provinciale Staten komende zomer een besluit. We merken op dat in een grondwaterbeschermingsgebied er voor fruitteelt beperkingen zijn ten aanzien van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen maar dat fruitteelt niet onmogelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de harde begrenzingen van zoekgebieden voor grondwaterbescherming uit het kaartmateriaal worden verwijderd zolang deze niet zijn onderbouwd.	ZW-1137-10

Standpunt GS

De komende jaren wordt een stijging van de drinkwatervraag verwacht. Het wordt echter steeds moeilijker om op geschikte plaatsen voldoende grondwater van goede kwaliteit te winnen voor de drinkwatervoorziening. Het is daarom van belang dat de huidige bestaande winningen in ieder geval behouden kunnen worden. Door het hele intrekgebied te beschermen geven we daar invulling aan. Op basis van modelberekeningen zijn de grondwaterstromen in kaart gebracht en is de begrenzing zoals opgenomen in de POVI tot stand gekomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat geen aanwijzing van beschermingsgebieden plaatsvindt zonder gedegen onderzoek naar bodemkwaliteit, historisch gebruik en landbouwkundige functies.	ZW-1137-12

Standpunt GS

We zijn van mening dat aanvullend onderzoek naar bodemkwaliteit, historisch gebruik en landbouwkundige functies niets toevoegt aan het aanwijzen van beschermingsgebieden voor de drinkwatervoorziening. De ligging van het grondwaterbeschermingsgebied wordt namelijk bepaald door de grondwaterstroming.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat het zoekgebied voor drinkwaterwinning van de kaarten wordt geschrapt, aangezien dit gebied vanwege de aanwezigheid van fruitteelt ongeschikt is.	ZW-0680-13 ZW-0626-13

Standpunt GS

De aanwezigheid van fruitteelt vormt geen belemmering voor het aanwijzen van een beschermingsgebied voor de drinkwaterwinning. Omgekeerd is ook in een grondwaterbeschermingsgebied fruitteelt mogelijk. Er zijn met name belemmeringen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Er mogen namelijk alleen middelen worden gebruikt die een toelating van het College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) hebben voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de harde grens voor zoekgebieden drinkwaterbescherming te schrappen.	ZW-1469-34
Indiener verzoekt deze aanduiding te schrappen of te corrigeren.	ZW-1396-30

Standpunt GS

De komende jaren wordt een stijging van de drinkwatervraag verwacht. Het wordt echter steeds moeilijker om op geschikte plaatsen voldoende grondwater van goede kwaliteit te winnen voor de drinkwatervoorziening. Het is daarom van belang dat de huidige bestaande winningen in ieder geval behouden kunnen worden. Door het hele intrekgebied te beschermen geven we daar invulling aan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt om de begrenzing van het zoekgebied drinkwaterwinning zo te wijzigen dat de veehouderij en huiskavel (ten zuidwesten van de Scholtissen Holenweg) buiten de aanduiding ‘zoekgebied waterwingebied’ komen te liggen.	ZW-1461-2

Standpunt GS

Het zoekgebied Plateau van Doenrade is globaal ingetekend. Daarbij is geen rekening gehouden met de locatie van een eventuele drinkwaterwinning. Op het moment dat er daadwerkelijk een grondwateronttrekking wordt gerealiseerd zal de exacte begrenzing van het waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied worden bepaald. Daarbij zal rekening worden gehouden met de verschillende belangen in het gebied.
De beoogde regels die nu op het gebied komt te liggen moeten er voor zorgen dat er geen onomkeerbare activiteiten in het gebied komen waardoor het later niet meer mogelijk is om een grondwaterbeschermingsgebied te realiseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het laten vervallen van de aanwijzing van het waterwingebied/grondwaterbeschermingsgebied op hoogwaardige landbouwgronden. Indiener geeft aan dat de aanwijzing van het waterwingebied/grondwaterbeschermingsgebied inkomensschade zal veroorzaken en de bestaanszekerheid van het akkerbouwbedrijf in gevaar zal brengen.	ZW-1005-1

Standpunt GS

We zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied nog steeds rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is. De regels voor agrarische bedrijven hebben met name betrekking op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: alleen middelen met een toelating door het Ctgb, College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) voor grondwaterbeschermingsgebieden mogen worden gebruikt. Voor bemesting gelden in een grondwaterbeschermingsgebied geen aanvullende eisen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het Zoekgebied Drinkwaterwinning te verwijderen uit de provinciale omgevingsverordening.	ZW-1007-7

Standpunt GS

De komende jaren wordt een stijging van de drinkwatervraag verwacht. Het wordt echter steeds moeilijker om op geschikte plaatsen voldoende grondwater van goede kwaliteit te winnen voor de

drinkwatervoorziening. Het is daarom van belang dat de huidige bestaande winningen in ieder geval behouden kunnen worden. Door het hele intrekgebied te beschermen geven we daar invulling aan. Daarnaast zijn in de toekomst mogelijk nieuwe locaties nodig. Daar reserveren we nu gebieden voor. In het zoekgebied Plateau van Doenrade wordt alleen beoogd geen activiteiten toe te staan die een toekomstig gebruik als grondwaterbeschermingsgebied onmogelijk maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
mbt 6.4.3 Om deze ambitie in 2050 te kunnen realiseren, maken we gebruik van perioden van zes jaar. In elke periode maken we afspraken over welke maatregelen we nemen, monitoren we de effecten hiervan en volgen we de ontwikkeling van het klimaat. Opmerking indiener: Wat is de NUL situatie? En met welk systeem monitoren we de effecten?	ZW-1242-25

Standpunt GS

Het uitwerken van de monitoring is een onderdeel van het uitvoeringsprogramma dat aansluiten op het ondertekenen van het convenant Waterbeschikbaarheid wordt opgesteld. Daarin zal ook het vastleggen van de nul-situatie worden opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de begrenzing van de aanduiding van het zoekgebied Drinkwaterwinning te wijzigen zodat de locatie en percelen van hun cliënt buiten de aanduiding komen te liggen.	ZW-1215-5

Standpunt GS

De zoekgebieden voor nieuwe drinkwaterwiningen zijn ruim aangegeven. Het betreft grote delen van de plateaus van Doenrade en Schimmert. Het gebied bestaat voornamelijk uit landelijk gebied, dat zijn natuur- en landbouwgronden en kleinere woonkernen. Grotere woongebieden en bedrijventerrein maken er geen deel van uit. We zijn van mening dat grondwaterbescherming goed te verenigen is met de aanwezige functies in de zoekgebieden drinkwaterwinning en zien dan ook geen reden om ze niet op te nemen in het zoekgebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.53 Drinkwater- beschermingsregels waterwingebied

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat door het aanmerken van bepaalde gebieden als grondwaterwingebied zorgt voor beperkende mogelijkheden van een bedrijf.	ZW-0480-6

Standpunt GS

De percelen van indiener bevinden zich in het zoekgebied Plateau van Doenrade. In dit zoekgebied beogen we enkel dat er geen activiteiten worden ontwikkeld die een eventueel toekomstig gebruik als grondwaterbeschermingsgebied onmogelijk maken. voor de huidige landbouw zijn er geen beperkingen. Mocht het gebied in de toekomst als grondwaterbeschermingsgebied worden aangewezen dan is nog steeds rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft de noodzaak drinkwatervoorraden te beschermen. Echter, in de Omgevingsverordening is in deze gebieden een verbod opgenomen voor activiteiten en initiatieven en worden ruimtelijke mogelijkheden flink beperkt. Gevraagd wordt om een afwegingsruimte om bestemmingen bijvoorbeeld te wijzigen mits kan worden aangetoond dat het risico voor het drinkwater niet groter wordt.	ZW-0271-132

Standpunt GS

In de huidige Omgevingsverordening zijn regels opgenomen waarbij bepaalde activiteiten verboden zijn maar waar een vergunning voor verkregen kan worden als de activiteit geen risico voor het grondwater bestemd voor de drinkwatervoorziening oplevert. Bij het opstellen van een nieuwe Omgevingsverordening, die rond de zomer 2026 in werking zal treden, zullen we hier opnieuw naar kijken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het voorzorgsbeginsel te hanteren bij de herziening van de beschermingsregels in waterwingebied.	ZW-1369-29

Standpunt GS

Gezien het belang van een betrouwbare openbare drinkwatervoorziening voor Limburg zullen we het voorzorgsbeginsel hanteren bij het herzien van de beschermingsregels. We merken op dat

voorzorgsbeginsel niet betekent dat bij voorbaat elke activiteit ongewenst is. Er moet sprake zijn van een aannemelijk risico.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om niet alleen voor grondwaterbeschermingsgebieden maar ook voor waterwingebieden regels in de verordening te stellen voor gewasbeschermingsmiddelen, bodemenergiesystemen en risicovolle milieubelastende activiteten.	ZW-1038-11

Standpunt GS

Alle regels die in een grondwaterbeschermingsgebied gelden zijn ook van toepassing in een waterwingebied. Daarnaast zijn er nog aanvullende regels die alleen van toepassing zijn in een waterwingebied. Zo gelden de regels voor gewasbeschermingsmiddelen en bodemenergiesystemen. zowel in grondwaterbeschermingsgebied als in waterwingebied. De regels voor een verbod op nieuwe wooneenheden gelden echter alleen in het waterwingebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.54 Drinkwater- betrekken bij proces

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de harde begrenzing van zoekgebieden voor drinkwaterwinning in de Ontwerpvisie wordt verwijderd en dat eerst onderzoek plaatsvindt naar historisch bodemgebruik alvorens gebieden aan te wijzen.	ZW-0680-12

Standpunt GS

We zijn van mening dat aanvullend onderzoek naar historisch bodemgebruik niets toevoegt aan het aanwijzen van beschermingsgebieden voor de drinkwatervoorziening. De ligging van het grondwaterbeschermingsgebied wordt namelijk bepaald door de grondwaterstroming.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt het belang van vroege en nauwe betrokkenheid bij het proces rond verbetering van de bescherming van drinkwaterbronnen, zoals	ZW-0319-36

de uitbreiding van grondwaterbeschermingsgebieden, vanwege de impact op omliggende kernen.	
Indiener stelt dat de provincie ambitieuze plannen heeft voor drinkwater, waarbij waterwingebieden worden uitgebreid naar het volledige intrekgebied. Dit kan invloed hebben op nabijgelegen kernen (voorbeeld genoemd). Indiener wil nauw betrokken worden bij het proces van het opstellen van gebiedsdossiers.	ZW-0207-67 ZW-0238-57 ZW-0253-71 ZW-0271-57 ZW-0314-57

Standpunt GS

We zijn het met u eens dat afstemming met stakeholders nodig is in geval een grondwaterbeschermingsgebied wordt aangewezen of wordt uitgebreid. In Zuid Limburg onderzoeken we nog op welke wijze de grondwaterbeschermingsgebieden worden aangepast. Daarover zullen we in 2026 met alle stakeholders, waaronder alle betrokken gemeenten, in overleg treden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de noodzaak wordt onderschreven voor meer bescherming van drinkwaterbronnen. Indiener verwijst naar eerdere modellen waaruit bleek dat vergroting van de zone na 200 jaar een enorm effect heeft op het beschermingsgebied en de daarvoor geldende restricties. Indiener geeft aan graag het gesprek met de provincie aan te gaan hierover.	ZW-0313-47

Standpunt GS

In het voortraject is met de betrokken gemeenten ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd. In de gemeente Weert ligt geen huidig of beoogd grondwaterbeschermingsgebied. De gemeente Weert ligt wel in de boringsvrije zone Roerdalslenk, daaraan wijzigt echter niets.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft de noodzaak voor meer bescherming van drinkwaterbronnen, maar geeft aan dat het vergroten van beschermingszones tot 200 jaar grote impact heeft. Indiener wil hierover in gesprek met de provincie.	ZW-0166-54 ZW-0196-81 ZW-0224-58 ZW-1236-49 ZW-1473-44 ZW-1479-96

Standpunt GS

In het voortraject is met alle betrokken gemeenten ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd over de voorgenomen aanpassing van de grondwaterbeschermingsgebieden. De impact van de wijzigingen

zijn daarbij aan de orde gekomen. Uiteraard zijn we bereid tot nadere toelichting als daar behoefte aan is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft de noodzaak voor meer bescherming van drinkwaterbronnen, maar geeft aan dat het vergroten van beschermingszones tot 200 jaar grote impact heeft. Indiener wil hierover in gesprek met de provincie.	ZW-0237-44

Standpunt GS

In het voortraject is met de betrokken gemeenten ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd. In de gemeente Beesel ligt geen huidig of beoogd grondwaterbeschermingsgebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft de noodzaak voor meer bescherming van drinkwaterbronnen, maar geeft aan dat het vergroten van beschermingszones tot 200 jaar grote impact heeft. Indiener wil hierover in gesprek met de provincie.	ZW-0240-49

Standpunt GS

In het voortraject is met de betrokken gemeenten ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd. In de gemeente Roermond ligt geen huidig of beoogd grondwaterbeschermingsgebied. De gemeente Roermond ligt wel in de boringsvrije zone Roerdalslenk, daaraan wijzigt echter niets.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft de noodzaak voor meer bescherming van drinkwaterbronnen, maar geeft aan dat het vergroten van beschermingszones tot 200 jaar grote impact heeft. Indiener wil hierover in gesprek met de provincie.	ZW-0241-44

Standpunt GS

In het voortraject is met de betrokken gemeenten ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd. In de gemeente Roerdalen ligt alleen een beoogd nieuw waterwingebied. Omdat het beoogde waterwingebied geheel op percelen ligt die in eigendom zijn van WML zijn er geen consequenties

voor derden. De gemeente Roerdalen ligt wel in de boringsvrije zone Roerdalslenk, daaraan wijzigt echter niets. Uiteraard zijn we bereid tot nadere toelichting als daar behoefte aan is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft de noodzaak voor meer bescherming van drinkwaterbronnen, maar geeft aan dat het vergroten van beschermingszones tot 200 jaar grote impact heeft. Indiener wil hierover in gesprek met de provincie.	ZW-0278-64

Standpunt GS

In het voortraject is met de betrokken gemeenten ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd. In de gemeente Peel en Maas ligt geen huidig of beoogd grondwaterbeschermingsgebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het vergroten van waterbeschikbaarheid nauw samenhangt met grondwateroverlast, en een goed afgestemd convenant zoetwater is van groot belang. Op dit moment zet het proces om te komen tot het convenant zoetwater te zwaar in op het aanleveren van maatregelen door individuele partners. Hierdoor worden de lokale omstandigheden uit het oog verloren of niet voldoende integraal beschouwd (bijvoorbeeld d.m.v. gebiedsprocessen).	ZW-0207-68

Standpunt GS

Om de beschikbaarheid van water te verbeteren, werken we toe naar een klimaatrobuust systeem, waarbij we ook rekening houden met wateroverlast. Lokaal wordt gebiedsgericht bekeken wat mogelijk is en wat nodig is voor het bereiken van doelen voor het vergroten van de waterbeschikbaarheid, rekening houdend met specifieke kenmerken van het gebied zoals landschap, bodem, grondwaterstanden en grondgebruik. In het convenant wordt opgenomen dat alle partijen, die ondertekenen, goed in staat zijn om afzonderlijke, uitvoerbare maatregelen te treffen, maar dat de gezamenlijke opgave op gebiedsniveau nog onvoldoende van de grond komt. Iedere partij heeft hierin zijn eigen verantwoordelijkheid en ook een gedeelde verantwoordelijkheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt vroegtijdig te worden betrokken bij de doorvertaling van de POVI in voor de drinkwatervoorziening relevante programma's.	ZW-1369-10

Standpunt GS

Wij beschouwen WML als een belangrijke partner die we graag betrekken bij het doorvertalen van de POVI in concrete programma's, beleid en regels die relevant zijn voor de openbare drinkwatervoorziening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener ziet uit naar de continuering van de goede samenwerking om Limburg te blijven voorzien van voldoende, betrouwbaar en schoon drinkwater.	ZW-1369-36

Standpunt GS

We zijn blij met de constatering van indiener dat er goed wordt samengewerkt om Limburg te blijven voorzien van voldoende, betrouwbaar en schoon drinkwater. c

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.55 Drinkwater- Brachterbeek

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de provincie haar verantwoordelijkheid onvoldoende invult om grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones te beschermen tegen industriële activiteiten in en rond Brachterbeek.	ZW-0923-126

Standpunt GS

We zijn van mening dat de regels die van toepassing zijn op industriële activiteiten goed worden nageleefd. als er aanwijzingen zijn dat dat niet het geval is wijzen we erop dat overtredingen bij ons kunnen worden gemeld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er blijvend voldoende schoon en kwalitatief drinkwater en waterveiligheid gegarandeerd moeten worden voor de inwoners van Brachterbeek en omgeving.	ZW-0923-26

Standpunt GS

We zijn het eens met de indiener dat blijvend voldoende schoon en kwalitatief drinkwater en waterveiligheid gegarandeerd moeten worden voor de inwoners van heel Limburg, en dus ook van Brachterbeek en omgeving.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.56 Drinkwater- drinkwater uit Maas

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt paragraaf 6.2.5 onduidelijk en zou graag zien dat het provincie-standpunt eraan wordt toegevoegd. Bijvoorbeeld dat ingrepen in de Maas geen significant verdrogend effect mogen hebben buiten de Maasvallei	ZW-1204-116

Standpunt GS

In paragraaf 6.2.5. Drinkwater uit de Maas bespreken we het belang van voldoende en schoon Maaswater ter bereiding van ons drinkwater in Limburg. Ingrepen in het rivierbed van de Maas moeten voldoen aan de geldende wet en regelgeving. Wij hebben zelf als provincie geen instrumenten om dit als voorwaarde te stellen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.57 Drinkwater- grondwaterbescherming en primair landbouwgebied

Zienswijze	Indiener
De indiener vindt het onacceptabel dat het zoekgebied grondwaterbeschermingsgebied beperkingen geeft in het Primair Landbouwgebied waardoor de bedrijfsvoering negatief wordt beïnvloed.	ZW-1312-9
De percelen van de indiener liggen nabij een grondwaterbeschermingsgebied. Uit het onderhavige plan blijkt dat percelen aangeduid als primair landbouwgebied in het geding komen als deze in een grondwaterbeschermingsgebied liggen. Daarmee wordt, ook in het primair landbouwgebied, het gebruik van indieners percelen beperkt. Dit is onacceptabel.	ZW-1161-22

Standpunt GS

We zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener acht het stimuleren van (grond-)watervriendelijke landbouw essentieel voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening.	ZW-1369-27

Standpunt GS

We zijn het er mee eens dat (grond)watervriendelijke landbouw een belangrijke bijdrage kan leveren aan een duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Zoals ook opgenomen in het Provinciaal Waterprogramma blijven we de landbouw stimuleren maatregelen te nemen om de uitspoeling van nutriënten en()afbraakproducten van) gewasbeschermingsmiddelen tegen te gaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener adviseert om de bestaande waterwingebieden beter te beschermen en te sturen op reductie van pesticiden en meststoffen door bestaande waterwingebieden geen onderdeel te laten zijn van “primaire landbouwgebieden” maar van de groenblauwe landbouwzone.	ZW-1038-63

Standpunt GS

In een waterwingebied gelden specifieke regels, die in de Omgevingsverordening zijn opgenomen, voor de bescherming van het grondwater. Deze regels zijn en blijven van toepassing, ongeacht of het wel of geen primair landbouwgebied is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener beveelt aan om het voornemen op restricties voor gewasbeschermingsmiddelen te verankeren in de POVI in hoofdstukken Water én Landbouw.	ZW-1369-16

Standpunt GS

Wij streven naar een milieuvriendelijke landbouw met zo weinig mogelijk uitspoeling van gewasbeschermingsmiddelen naar het grondwater. We bezien op welke manier daar het beste invulling aan kan worden gegeven. In reactie op Statenvragen is aangegeven dat we in 2026 met een voorstel daarover komen. Het opnemen van restricties in de POVI is derhalve niet aan de orde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener beveelt aan om in de omgevingsverordening restricties op te nemen voor gewasbeschermingsmiddelen in waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied.	ZW-1369-15

Standpunt GS

We hebben aan PS toegezegd begin 2026 met een voorstel te komen voor vermindering van de belasting met (afbraakproducten van) gewasbeschermingsmiddelen van het grondwater dat is gereserveerd voor de drinkwatervoorziening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener beveelt aan om vanuit het voorzorgsbeginsel generiek aandacht te besteden aan spuitvrije zones in waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied. Het provinciaal belang met betrekking tot de waterkwaliteit in deze beschermingszones kan daartoe als instrument dienen (§ 6.6.1.)	ZW-1369-18

Standpunt GS

We hebben aan PS toegezegd begin 2026 met een voorstel te komen voor vermindering van de belasting met (afbraakproducten van) gewasbeschermingsmiddelen van het grondwater dat is gereserveerd voor de drinkwatervoorziening. Daarbij houden we rekening met het voorzorgsbeginsel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener beveelt aan om waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied uit te sluiten van de primaire landbouwzones.	ZW-1369-23

Standpunt GS

Het waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied uitsluiten van de primaire landbouwzones zou een enorme uitbreiding betekenen van de Groenblauwe landbouwzone (8.000 ha), waarmee die zijn doel voorbij schiet. Bovendien gaat het om heel specifieke beperkingen voor specifieke activiteiten, vastgelegd in rechtstreeks werkende regels in de verordening. Een motiveringsplicht is hier niet aan de orde. De vraag is dan ook wat de toegevoegde waarde is van toevoeging aan de Groenblauwe landbouwzone. In de huidige situatie maken deze gebieden ook geen onderdeel uit van de Groenblauwe mantel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener beveelt aan om waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden op te nemen in de groenblauwe landbouwzone. Breid als eerste stap de groenblauwe landbouwzone uit met het waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied van de WML-locaties IJzeren Kuilen, De Tombe en Heer-Vroendaal, Craubeek en Roodborn.	ZW-1369-26

Standpunt GS

Het waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied uitsluiten van de primaire landbouwzones en op te nemen in de Groenblauwe landbouwzone zou een enorme uitbreiding betekenen van de Groenblauwe landbouwzone (8.000 ha), waarmee die zijn doel voorbij schiet. Bovendien gaat het om heel specifieke beperkingen voor specifieke activiteiten, vastgelegd in rechtstreeks werkende regels in de verordening. Een motiveringsplicht is hier niet aan de orde. De vraag is dan ook wat de toegevoegde waarde is van toevoeging aan de Groenblauwe landbouwzone. In de huidige situatie maken deze gebieden ook geen onderdeel uit van de Groenblauwe mantel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat door u aangewezen gebieden als ‘Grondwaterbeschermingsgebieden’ en gebieden aangewezen als Zoekgebieden grondwaterbescherming’. ook gelegen zijn binnen de algemene zonering ‘Primair Landbouwgebied’. De onderlinge belangen voor de bescherming van drinkwater en de doelstelling om hier intensiever primaire landbouw te bedrijven stroken zijns inziens niet met elkaar. Indiener verzoekt u nader toe te lichten in de POVI hoe deze zoneringen zich tot elkaar verhouden en welke belangen prevaleren.	ZW-0206-22

Standpunt GS

In de grondwaterbeschermingsgebieden zijn specifieke regels van toepassing die zijn opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening. Primaire landbouw is in deze gebieden zeker mogelijk. Grondwaterbeschermingsgebieden uitsluiten van het primaire langbouwgebied zou een enorme afname van het beschikbare areaal landbouwgebied betekenen en dat achten wij ongewenst. We

zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is en deze gebieden uitsluiten van het primaire landbouwgebied geen toegevoegde waarde heeft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen de aanduiding van drinkwaterwinning over zijn landbouwpercelen. Indiener maakt bezwaar tegen eventuele consequenties van deze zonering. Indiener vraagt duidelijkheid over de consequenties en eventuele beperkende maatregelen.	ZW-0993-8

Standpunt GS

In het gebied dat op de kaarten is aangegeven als zoekgebied voor drinkwaterwinning willen we geen ontwikkelingen die het in de toekomst ongeschikt maken voor een nieuwe drinkwaterwinning en bijbehorend grondwaterbeschermingsgebied. Voor de landbouwpraktijk heeft deze aanwijzing geen gevolgen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de zienswijze wordt gevoed door het feit dat het zoekgebied GWBZ over primair landbouwgebied ligt.	ZW-1005-2

Standpunt GS

De regels die voor de landbouw relevant zijn in een grondwaterbeschermingsgebied betreffen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Alleen middelen die door de Ctgb (College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden) zijn toegelaten voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden mogen worden toegepast. Voor bemesting gelden in een grondwaterbeschermingsgebied geen regels aanvullend op de landelijke regelgeving. Wij zijn van mening dat een rendabele agrarische bedrijfsvoering in grondwaterbeschermingsgebieden mogelijk is en er geen sprake is van waardedaling van de landbouwgrond. Indien er sprake is van onevenredige schade door aanwijzing van percelen als grondwaterbeschermingsgebied kan altijd een schadeclaim bij ons worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het aangewezen waterbeschermingsgebied zorgt voor beperkingen voor hun onderneming	ZW-1237-48

Standpunt GS

De regels die voor de landbouw relevant zijn in een grondwaterbeschermingsgebied betreffen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Alleen middelen die door de Ctgb (College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden) zijn toegelaten voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden mogen worden toegepast. Voor bemesting gelden in een grondwaterbeschermingsgebied geen regels aanvullend op de landelijke regelgeving. Wij zijn van mening dat een rendabele agrarische bedrijfsvoering in grondwaterbeschermingsgebieden mogelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het ondenkbaar is dat delen van grondwaterbeschermingsgebieden gezoneerd zijn als primair landbouwgebied.	ZW-1035-29

Standpunt GS

Het uitsluiten van grondwaterbeschermingsgebieden zou een enorme inkrimping betekenen van de primaire landbouwzone (8.000 ha), waarmee die zijn doel voorbij schiet. Bovendien gaat het om heel specifieke beperkingen voor specifieke activiteiten, vastgelegd in rechtstreeks werkende regels in de verordening. Een motiveringsplicht is hier niet aan de orde. De vraag is dan ook wat de toegevoegde waarde is van toevoeging aan de Groenblauwe Landbouwzone, in de huidige situatie maken deze gebieden ook geen onderdeel uit van de Groenblauwe mantel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de aanwijzing van de percelen in Gemeente Beek als grondwaterbeschermingsgebied / waterwingebied op te heffen, aangezien deze als primair landbouwgebied aangeduid worden.	ZW-1055-1

Standpunt GS

De regels die voor de landbouw relevant zijn in een grondwaterbeschermingsgebied betreffen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Alleen middelen die door de Ctgb (College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden) zijn toegelaten voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden mogen worden toegepast. Voor bemesting gelden in een grondwaterbeschermingsgebied geen regels aanvullend op de landelijke regelgeving.

Wij zijn van mening dat een rendabele agrarische bedrijfsvoering in grondwaterbeschermingsgebieden mogelijk is en er geen sprake is van waardedaling van de gronden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de bestaande waterwingebieden geen onderdeel te laten zijn van de primaire landbouwgebieden maar van de groenblauwe landbouwzone. In het beste geval geldt dit ook voor de bestaande grondwaterbeschermingsgebieden.	ZW-1038-12

Standpunt GS

Bestaande waterwingebieden geen deel laten uitmaken van de Primaire Landbouwzone zou een zeer beperkt effect hebben. Enerzijds is al een aanzienlijk deel van de waterwingebieden niet in agrarisch gebruik, anderzijds gelden er al beperkingen voor specifieke activiteiten, vastgelegd in rechtstreeks werkende regels in de verordening. De vraag is dan ook wat de toegevoegde waarde is van toevoeging aan de Groenblauwe landbouwzone. In de huidige situatie maken deze gebieden ook geen onderdeel uit van de Groenblauwe mantel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.58 Drinkwater- grondwaterbescherming en beperkt landbouw

Zienswijze	Indiener
De boerderij van indiener ligt in het Grondwaterbeschermingsgebied Waterval. Hierdoor zijn er meerdere beperkingen zoals toepassingsbeperking gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen. Door verruiming van het zoekgebied en daadwerkelijk vastleggen van de beschermingsgebieden vreest indiener gelijksoortige zwaardere landbouwkundige beperkingen voor een groter gebied.	ZW-0394-8

Standpunt GS

Binnen een grondwaterbeschermingsgebied gelden voor de landbouw met name regels voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Alleen middelen die door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden mogen worden gebruikt. Voor toepassing van meststoffen gelden in een grondwaterbeschermingsgebied geen aanvullende regels op de landelijke regelgeving. Wij zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een duurzame rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Eerst overleg met agrariërs/LLTB voordat nieuwe (grotere) grondwaterbeschermingsgebieden worden vastgesteld. Geen feitelijke beperking voordat overleg heeft plaatsgevonden.	ZW-0877-55

Standpunt GS

Er heeft zowel ambtelijk als bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de LLTB over aanpassing van de grondwaterbeschermingsgebieden.
In het vervolgtraject op de tervisielegging van de POVI zullen we dit continueren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Het gehele bedrijf van indiener ligt binnen de 200-jaarszone dat in de ontwerp Omgevingsvisie als Zoekgebieden Grondwaterbescherming is opgenomen. Zoals in de ontwerp Omgevingsvisie aangegeven zijn extra maatregelen resp. beperkingen in de bedrijfsvoering niet te compenseren met uitbreiding van agrarisch natuurbeheer (ANLb) en het beschikbaar stellen van rijksmiddelen. Indiener wil een gezond voedselproduct produceren en bij eventuele compensatie wenst indiener generatiezekerheid en geen compensatie voor een beperkt aantal jaren.	ZW-0544-11
Indiener geeft aan dat de uitbreiding van beschermingszones voor grondwaterbescherming, van 25-jaarszones naar 100- of 200-jaarszones, grote zorgen baart vanwege de mogelijke negatieve impact op de agrarische bedrijfsvoering.	ZW-1495-2 ZW-1496-2
Indiener geeft aan dat de voorschriften binnen grondwaterbeschermingsgebieden de productiemogelijkheden van de melkveehouderij beperken.	ZW-0822-4
Indiener geeft aan dat het vergroten of nieuw aanwijzen van grondwaterbeschermingsgebied met toepassing van regels voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en nitraat, het gebruik voor landbouw in deze gebieden moeilijk en inefficiënt maakt. Indiener verzoekt om grondwaterbeschermingsgebieden te schrappen of te beperken.	ZW-0404-1
Indiener geeft aan dat het vergroten of nieuw aanwijzen van grondwaterbeschermingsgebied met toepassing van regels voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en nitraat, het gebruik voor landbouw in deze gebieden moeilijk en inefficiënt maakt. Indiener verzoekt om in grondwaterbeschermingsgebieden een nieuwe maatregelen toe te passen.	ZW-0404-2

Standpunt GS

Binnen een grondwaterbeschermingsgebied gelden voor de landbouw met name regels voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Alleen middelen die door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden mogen worden gebruikt. Voor toepassing van meststoffen gelden in een grondwaterbeschermingsgebied geen aanvullende regels op de landelijke regelgeving. Wij zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een duurzame rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is. Indien er sprake is van onevenredige schade door aanwijzing van percelen als grondwaterbeschermingsgebied kan altijd een schadeclaim bij ons worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de percelen en de bouwkavel onterecht zijn aangemerkt als zoekgebieden voor grondwaterbescherming, zonder onderliggende gebiedsstudie of onderzoek naar aanwezige waarden. Dit leidt tot willekeur en rechtsonzekerheid.	ZW-1142-3

Standpunt GS

De begrenzing van de zoekgebieden voor grondwaterbescherming zijn gebaseerd op modelberekeningen van de grondwaterstroming naar de onttrekkingen ten behoeve van de drinkwatervoorziening. Daarbij is zeer gedegen rekening gehouden met de opbouw van de ondergrond en wat dat betekent voor de grondwaterstroming. Aanwezige waarden aan maaiveld hebben geen invloed op de grondwaterstroming

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de aanduiding zoekgebied grondwaterbescherming uitsluitend onderzoeksstatus heeft en geen beperkingen oplegt aan agrarisch gebruik of vergunningseisen introduceert.	ZW-1152-10 ZW-1154-9
Indiener verzoekt dat de aanwijzing van zoekgebieden voor grondwaterbescherming geen enkele extra beperking of vergunningseis mag opleveren voor bestaand agrarisch gebruik van de percelen.	ZW-1142-4
Indiener verzoekt te garanderen dat de aanduiding zoekgebied grondwaterbescherming geen beperkingen oplevert voor de bestaande bedrijfsvoering.	ZW-1397-7
Indiener verzoekt vast te leggen dat aanwijzing van een zoekgebied voor grondwaterbescherming niet mag leiden tot extra vergunningseisen, gebruiksbeperkingen of veiligheidszones en dat agrarisch gebruik volledig behouden blijft.	ZW-1270-10
Indiener verzoekt vast te leggen dat aanwijzing van zoekgebieden voor grondwaterbescherming geen extra beperkingen of vergunningseisen oplevert en dat agrarisch gebruik volledig behouden blijft.	ZW-1322-15 ZW-1323-18

Indiener verzoekt vast te leggen dat agrarisch gebruik van percelen in het zoekgebied grondwaterbescherming behouden blijft en dat deze aanduiding niet leidt tot aanvullende beperkingen of onzekerheid.	ZW-1232-5
Indieners verzoeken dat aanwijzing van zoekgebieden voor grondwaterbescherming geen aanvullende vergunningseisen of beperkingen oplevert en dat agrarisch gebruik volledig behouden blijft.	ZW-1356-20

Standpunt GS

De aanduiding zoekgebied in de POVI heeft geen consequenties. De POVI is enkel zelfbindend voor de Provincie. Echter, het is wel de bedoeling de zoekgebieden zoals deze in de POVI zijn opgenomen ook in de Omgevingsverordening op te nemen.
Dan gelden er wel regels in de nieuwe grondwaterbeschermingsgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de aanduiding zoekgebied drinkwaterwinning te verwijderen of nader te onderbouwen voordat beperkingen worden opgelegd.	ZW-1383-23

Standpunt GS

De aanduiding zoekgebied drinkwaterwinning in de POVI heeft geen directe consequenties. De POVI is enkel zelfbindend voor de Provincie. In de zoekgebieden drinkwaterwinning beogen we alleen ontwikkelingen tegen te houden die het op termijn onmogelijk maken er een grondwaterbeschermingsgebied te vestigen. Het betreft dan met name zware milieubelastende activiteiten (b.v. zware chemische industrie). Wanneer het in de toekomst nodig is een winning voor de drinkwatervoorziening te realiseren zal op basis van een exacte berekening van de grondwaterstroming het nieuwe grondwaterbeschermingsgebied worden bepaald. In dat gebied gelden dan regels die daarvoor zijn opgenomen in de Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het zoekgebied te laten vervallen vanwege intensief akkerbouwgebruik.	ZW-1469-35

Standpunt GS

We zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het zoekgebied voor drinkwaterwinning te laten vervallen, aangezien dit gebied vanwege de aanwezige fruitteelt ongeschikt is voor drinkwaterwinning. Voorafgaand aan aanwijzing dient eerst onderzoek plaats te vinden naar het historisch bodemgebruik.	ZW-1217-10 ZW-1193-14

Standpunt GS

We zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is. Dit geldt ook voor fruitteelt.
Voor het vastleggen van de nieuwe begrenzing van het grondwaterbeschermingsgebied wordt onderzocht welke bestaande functies en bodemgebruik er in het gebied aanwezig zijn. Met betrokken stakeholders zal worden afgestemd over de gevolgen van een eventuele aanwijzing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt te garanderen dat mestaanwending, watergebruik en het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen volledig mogelijk blijven binnen percelen met de aanduiding zoekgebied grondwaterbescherming.	ZW-1397-13

Standpunt GS

De aanduiding zoekgebied in de POVI heeft geen consequenties. De POVI is enkel zelfbindend voor de Provincie. Echter, het is wel de bedoeling de zoekgebieden zoals deze in de POVI zijn opgenomen ook in de Omgevingsverordening op te nemen. Dan gelden er wel regels in de nieuwe grondwaterbeschermingsgebieden. Opgemerkt wordt dat in een grondwaterbeschermingsgebied voor mestaanwending geen extra regels gelden ten opzichte van de landelijke regelgeving.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt zoekgebieden voor grondwaterbescherming te schrappen of in ieder geval geen aanvullende beperkingen op te leggen.	ZW-1383-21

Standpunt GS

De zoekgebieden voor grondwaterbescherming zijn nodig om ook op de langere termijn voldoende grondwater van goede kwaliteit beschikbaar te hebben voor de openbare drinkwatervoorziening.
De aanduiding zoekgebied in de POVI heeft geen consequenties. De POVI is enkel zelfbindend voor de Provincie. Echter, het is wel de bedoeling de zoekgebieden zoals deze in de POVI zijn opgenomen ook in de Omgevingsverordening op te nemen. Dan gelden er wel regels in de nieuwe grondwaterbeschermingsgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af waarom het grondwaterbeschermingsgebied zoveel groter moet worden, welke beperkingen dit voor het bedrijf oplevert (voornamelijk qua gebruik van gewasbescherming, beregening en (kunst)mestgebruik) en of er nog compenserende maatregelen gaan komen die er voor zorgen dat het verdienmodel op pijl blijft als bepaalde teelten niet meer zijn toegestaan.	ZW-0726-7

Standpunt GS

De zoekgebieden voor grondwaterbescherming zijn nodig om ook op de langere termijn voldoende grondwater van goede kwaliteit beschikbaar te hebben voor de openbare drinkwatervoorziening. In een grondwaterbeschermingsgebied is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen toegestaan mits voor deze middelen door het Ctgb (Commissie toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden) een toelating is verstrekt voor gebruik in deze gebieden. Ten aanzien van beregening en het gebruik van mest zijn er in een grondwaterbeschermingsgebied geen aanvullende regels ten opzichte van percelen buiten een grondwaterbeschermingsgebied. We zijn van mening dat in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is, mede doordat er geen intentie is om in deze gebieden bepaalde teelten te verbieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af wat de consequenties zijn voor het grondgebruik in het zoekgebied drinkwatervoorziening en wil graag helderheid inzake de beperkingen voor zijn bedrijfsvoering.	ZW-0896-12

Standpunt GS

De aanduiding zoekgebied in de POVI heeft geen consequenties. De POVI is enkel zelfbindend voor de Provincie. Echter, het is wel de bedoeling de zoekgebieden zoals deze in de POVI zijn opgenomen ook in de Omgevingsverordening op te nemen. Dan gelden er wel regels in de nieuwe grondwaterbeschermingsgebieden. Voor agrarische bedrijven betekent dit met name dat alleen gewasbeschermingsmiddelen zijn toegestaan als hiervoor door het Ctgb (Commissie toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden) een toelating is verstrekt voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt vast te leggen dat aanwijzing van zoekgebieden voor drinkwaterwinning geen beperkingen oplevert zolang er geen concreet besluit of onderzoek aan ten grondslag ligt.	ZW-1362-17

Standpunt GS

Om te voorkomen dat zich in deze gebieden ontwikkelingen voordoen die de toekomstige invulling als drinkwaterwinning kunnen frustreren zijn wij voornemens om in de omgevingsverordening regels op te nemen om zorgen dat in deze gebieden geen zware milieubelastende activiteiten gaan plaatsvinden die een toekomstig gebruik als grondwaterbeschermingsgebied belemmeren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.59 Drinkwater- impact waterwingebied

Zienswijze	Indiener
De twee beoogde zoekgebieden voor drinkwaterwinning zijn van dusdanige omvang dat ze significante delen van primaire landbouwgrond, bebouwde kernen en zelfs werklocaties omvatten. Indiener is van mening dat het aanwijzen van twee dergelijke gebieden zonder concrete duiding onacceptabel is.	ZW-0304-14

Standpunt GS

De twee zoekgebieden drinkwaterwinning zijn bedoeld als reservering om bij een stijgende drinkwatervraag in de toekomst nog locaties te hebben waar een drinkwaterwinning kan komen. We willen voorkomen dat in deze gebieden ontwikkelingen plaats gaan vinden die een toekomstige drinkwaterwinning in het gebied kunnen belemmeren. Het gaat dan om zware milieubelastende activiteiten zoals het vestigen van een afvalverwerking of chemische industrie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de uitbreiding van waterwingebied de Breeheide, met betrekking tot de percelen Venray P250, P252 en P255, onwenselijk is vanwege de impact op de verpachtbaarheid en waarde van de gronden.	ZW-1088-2

Standpunt GS

De drie genoemde percelen liggen in het zoekgebied grondwaterbescherming. We zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is. Indien er sprake is van onevenredige schade door aanwijzing van percelen als grondwaterbeschermingsgebied kan altijd een schadeclaim bij ons worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de door verboden voor activiteiten en initiatieven die zijn opgenomen in de huidige waterwingebieden, de mogelijkheden voor herbestemming worden beperkt. Indiener vraagt om afwegingsruimte in deze om bestemmingen te wijzigen, mits wordt aangetoond dat het risico voor het drinkwater niet groter wordt en/ of dat er een verbetering ontstaat ten opzichte van de vorige situatie. Indiener vraagt dit mee te nemen in het opstellen van de Omgevingsverordening.	ZW-0238-129

Standpunt GS

In de huidige Omgevingsverordening zijn harde verboden voor bepaalde activiteiten, of wijziging ervan, opgenomen. Doel is om in een waterwingebied geen activiteiten te hebben die een risico vormen voor de drinkwatervoorziening. Bij het accepteren van een wijziging waardoor het risico kleiner wordt weliswaar een stap in de goede richting gezet maar blijft er nog steeds enig risico bestaan. Bij het actualiseren van de regels in de Omgevingsverordening zal deze denklijn voor de waterwingebieden worden geëvalueerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat door verruiming van het zoekgebied en daadwerkelijk vastleggen van de beschermingsgebieden voor waterwingebieden en grondwaterbescheringsgebieden en door de winning van grondwater, het grondwaterpeil zal dalen. Dit resulteert in verdroging van de gewassen en dus bedrijfsschade.	ZW-0394-9

Standpunt GS

Door het vergroten van beschermingsgebieden zal het grondwaterpeil niet dalen. Daling van het grondwaterpeil is een gevolg van de onttrekking van grondwater. Bij het verlenen van de vergunning voor het onttrekken van grondwater wordt nagegaan of er nadelige effecten zijn voor de landbouwopbrengst. Als dat het geval is worden mitigerende maatregelen genomen. Mocht er desondanks sprake zijn van bedrijfsschade door verdroging van gewassen dan kan bij de provincie een verzoek om compensatie van de schade worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het schadeloosstellen door een “droogte” schadebeoordelingscommissie een lijdensweg is waarbij adviseurs en	ZW-0394-10

advocaten het geld verdienen waarna een magere vergoeding voor de agrarisch ondernemer overblijft. Indiener wil dat, als iedereen van mening is dat goed en schoon water van levensbelang is, de overheid de betreffende grondeigenaren, gelegen binnen deze beschermde gebieden, een jaarlijkse vergoeding moet toekennen en deze moet doorberekenen in de kostprijs van ons goede drinkwater.	

Standpunt GS

Bij het verlenen van de vergunning voor het onttrekken van grondwater wordt nagegaan of er nadelige effecten zijn voor de landbouwopbrengst. Als dat het geval is worden mitigerende maatregelen genomen. Een jaarlijkse vergoeding voor schade door de onttrekking van grondwater voor alle percelen in een grondwaterbeschermingsgebied past hier niet in. Mocht er sprake zijn van bedrijfsschade door de onttrekking van grondwater dan kan bij de provincie een verzoek om compensatie van de schade worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het zoekgebied grondwaterbescherming geen beperkingen mag opleggen aan agrarisch gebruik en alleen een onderzoeksstatus mag hebben.	ZW-0737-12

Standpunt GS

Antwoord GS: De POVI is enkel zelfbindend voor de Provincie. Echter, het is wel de bedoeling de zoekgebieden zoals deze in de POVI zijn opgenomen ook in de Omgevingsverordening op te nemen. Dan gelden er wel regels in de nieuwe grondwaterbeschermingsgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.60 Drinkwater- impact zoekgebieden

Zienswijze	Indiener
Alle percelen van reclamant te Schimmert zijn gelegen binnen Zoekgebieden Drinkwaterwinning gelegen op het plateau van Schimmert. Dit betekent dat er extra beperkingen voor onderhavig fruitteelt- annex akkerbouwbedrijf komen. Indiener wenst dat de gebiedsaanwijzing 'Zoekgebieden drinkwaterwinning' wordt verwijderd en niet in de provinciale omgevingsverordening wordt opgenomen.	ZW-0549-12

Standpunt GS

De zoekgebieden drinkwaterwinning zijn bedoeld om in de toekomst bij een stijgende drinkwatervraag mogelijkheden te hebben voor een nieuwe winlocatie. We willen voorkomen dat in het zoekgebied ontwikkelingen plaatsvinden die dat onmogelijk maken. Derhalve willen we geen zware milieubelastende activiteiten in het zoekgebied, zoals b.v. afvalverwerking of grootschalige opslag van gevaarlijke stoffen.

Alleen als in de toekomst er daadwerkelijk een grondwaterwinning voor de drinkwatervoorziening komt zal er, afhankelijk van de plaats waar het water wordt onttrokken, een grondwaterbeschermingsgebied worden bepaald waar dan ook de betreffende regels van toepassing zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De beoogde zoekgebieden zijn van dusdanige omvang dat ze significante delen van primaire landbouwgrond, bebouwde kernen en zelfs werklocaties omvatten. Er worden vervolgens weliswaar enkele voorbeelden gegeven van wat in ieder geval wordt uitgesloten, maar helderheid over de daadwerkelijke impact wordt niet gegeven.	ZW-0187-50 ZW-0253-48 ZW-0319-21 ZW-1038-141 ZW-1127-66

Standpunt GS

We willen in een zoekgebied drinkwaterwinning geen ontwikkelingen die het onmogelijk maken er in de toekomst een grondwaterbeschermingsgebied te realiseren. Het betreft met name het verbieden van zware milieubelastende activiteiten zoals die in bijlage V van onze Omgevingsverordening zijn opgenomen. Dit zijn bijvoorbeeld een afvalverwerking of grootschalige opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 6.6.7 aanpassen met een verwijzing naar bijlage V van de Omgevingsverordening voor activiteiten die we niet willen in de zoekgebieden drinkwaterwinning.

Zienswijze	Indiener
Een ander punt dat indiener zorgen baart zijn de twee beoogde zoekgebieden voor drinkwaterwinning. De beoogde zoekgebieden zijn van dusdanige omvang dat ze significante delen van primaire landbouwgrond, bebouwde kernen en zelfs werklocaties omvatten. Het aanwijzen van twee dergelijke gebieden p een plek die grote delen van Zuid-Limburg raakt is voor indiener zonder concrete duiding onacceptabel.	ZW-0302-20

Standpunt GS

We willen in een zoekgebied drinkwaterwinning geen ontwikkelingen die het onmogelijk maken er in de toekomst een grondwaterbeschermingsgebied te realiseren. Het betreft met name het verbieden van zware milieubelastende activiteiten zoals die in bijlage V van onze Omgevingsverordening zijn opgenomen. Dit zijn bijvoorbeeld een afvalverwerking of grootschalige opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 6.6.7 aanpassen met een verwijzing naar bijlage V van de Omgevingsverordening voor activiteiten die we niet willen in de zoekgebieden drinkwaterwinning.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat zijn landbouwbedrijf in het zoekgebied voor drinkwaterwinning ligt. Indiener is voornemens om een duurzame stal te bouwen en om gewasbeschermingsmiddelen toe te passen. Indiener vraagt op welke manier het bedrijf kan ontwikkelen. Echter, het zoekgebied drinkwaterwinning leidt tot een beperking van het grondgebruik en waardevermindering van de percelen. Indiener stelt voor om ter plaatse van gebieden waar een zoekgebied drinkwaterwinning is gepland er uitvoerbare regels worden ingevoerd om correcte en efficiënte bewerking van de percelen mogelijk te maken/te behouden. Verder stelt indiener dat niet alleen de landbouwsector verantwoordelijk gesteld moet worden voor de borging van de waterkwaliteit maar dat iedereen verantwoordelijk is.	ZW-0444-1

Standpunt GS

We willen in een zoekgebied drinkwaterwinning geen ontwikkelingen toestaan die het onmogelijk maken er in de toekomst een grondwaterbeschermingsgebied te realiseren. Het betreft met name het verbieden van zware milieubelastende activiteiten zoals die in bijlage V van onze Omgevingsverordening zijn opgenomen. Verder gelden er in deze fase geen beperkingen. Als in de toekomst een nieuwe winplaats en bijbehorend grondwaterbeschermingsgebied wordt gerealiseerd gelden in dat gebied wel beperkingen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Er mogen alleen middelen worden gebruikt met een toelating door het Ctgb (College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden) voor gebruik in een grondwaterbeschermingsgebied. We zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied, en dus ook in een zoekgebied drinkwaterwinning, een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het aanwijzen van het gebied als zoekgebied voor drinkwaterwinning grote zorgen baart.	ZW-0675-1

Standpunt GS

We zijn van mening dat in een grondwaterbeschermingsgebied, en dus zeker ook in een zoekgebied drinkwaterwinning, een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is. In een waterwingebied, het gebied direct rond de pompputten waaruit WML grondwater wint, gelden strenge eisen. We streven ernaar dat dit gebied in eigendom van WML is.

In een grondwaterbeschermingsgebied, het grotere gebied waaruit grondwater naar de winning stroomt, gelden voor de landbouw met name eisen met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: er mogen alleen middelen worden gebruikt waarvoor door het Ctgb (Commissie toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden) een toelating is verstrekt voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 6.6.7 twee nieuwe zoekgebieden voor drinkwaterwinning worden opgenomen, waarvan één nieuw waterwingebied in Roerdalen komt. Indiener vraagt of de nieuwe waterwinning in Roerdalen gevolgen heeft voor de buurgemeenten. Daarnaast merkt indiener op dat er een uitbreiding van het grondwaterbeschermingsgebied in Echt-Susteren op de kaart is opgenomen. Dit brengt beperkingen met zich mee als het gaat om ontwikkelingen in dat gebied.	ZW-1479-179

Standpunt GS

De aanwijzing van een waterwingebied in de gemeente Roerdalen heeft geen gevolgen voor de buurgemeenten. Omdat het water wordt onttrokken uit de diepe pakketten van de Roerdalslenk is geen grondwaterbeschermingsgebied nodig. De dikke kleilaag biedt voldoende bescherming. De aanpassing van het grondwaterbeschermingsgebied van de winning Roosteren in de gemeente Echt-Susteren beperkt inderdaad enkele ontwikkelingen, zie de regels in de Omgevingsverordening. We zijn op basis van ambtelijk en bestuurlijk overleg van mening dat dit het behalen van d edoelen van de gemeente echter niet ingrijpend beïnvloed.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener is bezorgd over de twee beoogde zoekgebieden voor drinkwaterwinning. Indiener begrijpt de noodzaak om op afzienbare termijn de drinkwaterwinning zeker te stellen, en dit is ook noodzakelijk om onze gezamenlijke ambities waar te kunnen maken. Wij gaan ervanuit dat het om zoekgebieden gaat, die moeten leiden tot één drinkwaterwingebied.

Indiener				
ZW-0187-49	ZW-0253-47	ZW-0319-20	ZW-1038-140	ZW-1127-65
ZW-0207-43	ZW-0238-33	ZW-0271-33	ZW-0314-33	

Standpunt GS

We kunnen op dit moment niet aangeven of in één van beide of beide zoekgebieden een drinkwaterwinning zal worden gerealiseerd. Dat hangt af van de ontwikkeling van de drinkwatervraag en van de hoeveelheid grondwater die in de zoekgebieden kan worden gewonnen. Dit wordt de komende twee jaar nader onderzocht. Op basis daarvan kunnen de zoekgebieden wellicht worden aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat het Zoekgebied Drinkwaterwinning in strijd is met het rechtszekerheidsbeginsel omdat hierdoor onzekerheid bestaat over wat er gaat worden verlangd van belanghebbenden, op welke percelen en op welke termijn. dat het verminderde gebruik van bemesting en gewasbeschermingsmiddelen nadelig is voor belanghebbende. Dit vermindert de efficiëntie en de mogelijkheden van verschillende percelen en zal dit bovendien ook doorwerken in waardedaling van de gronden. Indiener verzoekt om de begrenzing van de aanduiding te wijzigen zodat zijn locatie en percelen buiten de aanduiding komen te liggen.	ZW-0402-4 ZW-1179-4 ZW-1180-4 ZW-1351-5

Standpunt GS

We zijn van mening dat de gevolgen van het aanwijzen als Zoekgebied Drinkwaterwinning helder zijn: we willen voorkomen dat zware milieubelastende activiteiten in het gebied worden ontwikkeld waardoor het in de toekomst onmogelijk wordt hier een grondwaterbeschermingsgebied te realiseren. Denk aan afvalverwerking of grootschalige opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen. De komende twee jaar wordt nader onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor de winning van grondwater voor de drinkwatervoorziening. Op basis daarvan kunnen de zoekgebieden wellicht worden aangepast. Als op termijn een grondwaterbeschermingsgebied wordt gerealiseerd brengt dat voor de agrarische bedrijfsvoering met name beperkingen met zich mee voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. In een grondwaterbeschermingsgebied is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen toegestaan mits voor deze middelen door het Ctgb (Commissie toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden) een toelating is verstrekt voor gebruik in deze gebieden. Voor bemesting gelden geen aanvullende regels ten opzichte van gebieden buiten een grondwaterbeschermingsgebied. We zijn van mening dat in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is en er dan ook geen sprake is van waardedaling van gronden. Indien er sprake is van onevenredige schade door aanwijzing van percelen als grondwaterbeschermingsgebied kan altijd een schadeclaim bij ons worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt zich zorgen over het zoekgebied drinkwaterwinning tussen Beek en Hulsberg en de impact op de landbouwpercelen in dat gebied. De restricties die met een grondwaterwingebied komen, kunnen opbrengsten en de economische waarde van de grond aantasten. Indiener verzoekt de Provincie aan te geven hoe hij in de toekomst een intensief bouwplan kan onderhouden als er restricties komen op het gebruik van water en gewasbeschermingsmiddelen?	ZW-0838-2

Standpunt GS

We zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is. Derhalve is er geen sprake van aantasting van de waarde van de grond. Er gelden in een grondwaterbeschermingsgebied geen andere eisen aan het gebruik van grondwater dan buiten deze gebieden. Ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen geldt dat alleen middelen mogen worden gebruikt die zijn toegelaten door het Ctgb (College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden) voor toepassing in grondwaterbeschermingsmiddelen. Daarmee is nog steeds intensief agrarisch gebruik van gronden mogelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat in de ontwerp-POVI wordt verwezen naar twee beoogde zoekgebieden voor drinkwaterwinning. Hieraan moet worden toegevoegd dat het aanwijzen van twee dergelijke gebieden binnen één gemeente ingrijpende gevolgen heeft.	ZW-0319-35

Standpunt GS

Het aanwijzen van zoekgebieden voor drinkwaterwinning heeft voor de betreffende gemeente beperkte gevolgen. We beogen met de zoekgebieden alleen te voorkomen dat er ontwikkelingen in het gebied plaatsvinden die het in de toekomst onmogelijk maken om er een grondwaterbeschermingsgebied te realiseren. Het gaat dan met name om het niet toestaan van zware milieubelastende activiteiten zoals die zijn opgenomen in bijlage V van de Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft de noodzaak om de waterbeschikbaarheid te borgen. Er zijn echter twee zoekgebieden voor drinkwaterwinning opgenomen in Zuid-Limburg, waarvan indiener aanneemt dat dit samenhangt met de	ZW-0207-69 ZW-0238-59 ZW-0253-73

beoogde schaalsprong in onze regio. Indiener gaat ervan uit dat het om zoekgebieden gaat die moeten leiden tot één drinkwaterwingebied en niet twéé. In de voorliggende POVI vindt indiener hierover echter geen zekerheid. Graag zou indiener deze wel ontvangen.	ZW-0271-59

Standpunt GS

We kunnen op dit moment niet aangeven of in één van beide of beide zoekgebieden een drinkwaterwinning zal worden gerealiseerd. Dat hangt af van de ontwikkeling van de drinkwatervraag en van de hoeveelheid grondwater die in de zoekgebieden kan worden gewonnen. Dit wordt de komende twee jaar nader onderzocht. Op basis daarvan kunnen de zoekgebieden wellicht worden aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft de noodzaak voor meer bescherming van drinkwaterbronnen, maar geeft aan dat het vergroten van beschermingszones tot 200 jaar grote impact heeft. Indiener wil hierover in gesprek met de provincie.	ZW-0186-64

Standpunt GS

Wij zijn graag bereid de noodzaak voor de vergroting van de grondwaterbeschermingsgebieden nader toe te lichten. Overigens raakt dit niet het grondgebied van de gemeente Gennep.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het zoekgebied voor grondwaterbescherming onterecht is aangewezen, gezien het langdurige agrarische gebruik en aanwezige residuen van gewasbeschermingsmiddelen.	ZW-1137-11

Standpunt GS

Helaas is door intensief gebruik van de ondergrond het bovenste grondwater bijna nergens meer helemaal schoon. Vrijwel overal worden stoffen van antropogene oorsprong aangetroffen. Desondanks willen we gebruik blijven maken van grondwater als bron voor de openbare drinkwatervoorziening. Daarom willen we samen met agrariërs op vrijwillige basis kijken naar mogelijkheden om de uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen, en de afbraakproducten daarvan, te verminderen. Op deze wijze willen we komen tot een duurzaam gebruik van de ondergrond en het grondwater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat percelen die als zoekgebied grondwaterbescherming zijn aangeduid, geen beperkingen mogen opleveren voor agrarisch gebruik.	ZW-1397-12 ZW-1383-20

Standpunt GS

De aanduiding zoekgebied in de POVI heeft geen consequenties. De POVI is enkel zelfbindend voor de Provincie. Echter, het is wel de bedoeling de zoekgebieden zoals deze in de POVI zijn opgenomen ook in de Omgevingsverordening op te nemen. Dan gelden er wel regels in de nieuwe grondwaterbeschermingsgebieden. Voor agrarisch gebruik betekent dit met name dat in een grondwaterbeschermingsgebied het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen alleen is toegestaan als voor deze middelen door het Ctgb (Commissie toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden) een toelating is verstrekt voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat percelen die als zoekgebied voor drinkwaterwinning zijn aangeduid, agrarisch gebruikt blijven en niet mogen worden beperkt zonder nader onderzoek.	ZW-1383-22 ZW-1392-20

Standpunt GS

We zijn niet van plan in de zoekgebieden drinkwaterwinning beperkingen te stellen aan het agrarisch gebruik. We willen enkel vermijden dat in deze zoekgebieden ontwikkelingen plaatsvinden die het in de toekomst belemmeren om er een grondwaterbeschermingsgebied te realiseren. Het betreft dan met name het voorkomen van zware milieubelastende activiteiten. Op basis van nader onderzoek, dat de komende twee jaar wordt uitgevoerd, zal worden bepaald of, en zo ja, waar een drinkwaterwinning met bijbehorend grondwaterbeschermingsgebied in deze zoekgebieden wordt gerealiseerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat percelen die als zoekgebied voor grondwaterbescherming zijn aangeduid, volledig agrarisch in gebruik zijn.	ZW-1392-18

Standpunt GS

We zijn het eens dat een substantieel deel van de zoekgebieden grondwaterbescherming in agrarisch gebruik zijn. We zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een

rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat percelen ten onrechte zijn aangeduid als zoekgebied grondwaterbescherming, wat leidt tot rechtsonzekerheid.	ZW-1154-22

Standpunt GS

De zoekgebieden grondwaterbescherming zijn bepaald op basis van modelberekeningen waarbij rekening is gehouden met de opbouw van de ondergrond en de grondwaterstroming naar de winplaatsen van WML. We zijn van mening dat ook in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is. Derhalve is er geen sprake van rechtsongelijkheid. Indien er sprake is van onevenredige schade als gevolg van de regels die van toepassing zijn in een grondwaterbeschermingsgebied kan bij de provincie een schadeclaim worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt de vraag wat de kwalificatie 'zoekgebied drinkwaterwinning' in dit verband concreet voor diverse ontwikkelingen betekent, bijvoorbeeld op het gebied van landbouw, woningbouw, waterbeheer en de energietransitie op de korte én de lange termijn?	ZW-0207-71 ZW-0238-61 ZW-0253-75 ZW-0271-61

Standpunt GS

In de zoekgebieden drinkwaterwinning willen we vermijden dat in deze gebieden ontwikkelingen plaatsvinden die het in de toekomst belemmeren om er een grondwaterbeschermingsgebied te realiseren. Het betreft dan met name het voorkomen van zware milieubelastende activiteiten zoals die zijn opgenomen in bijlage V van de Omgevingsverordening. Op basis van nader onderzoek, dat de komende twee jaar wordt uitgevoerd, zal worden bepaald of, en zo ja, waar een drinkwaterwinning met bijbehorend grondwaterbeschermingsgebied in deze zoekgebieden wordt gerealiseerd. In deze nieuwe grondwaterbeschermingsgebieden zullen dan de regels uit de Omgevingsverordening van toepassing zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt dat expliciet in de Omgevingsvisie wordt vastgelegd dat zoekgebieden grondwaterbescherming geen vergunningseisen of beperkingen opleveren voor agrarisch gebruik.	ZW-0737-13
Indiener verzoekt dat in de visie expliciet wordt vastgelegd dat het zoekgebied uitsluitend een onderzoeksgebied betreft en geen directe of toekomstige belemmeringen oplegt aan agrarische bedrijfsvoering.	ZW-1142-5
Indiener verzoekt dat zoekgebieden grondwaterbescherming uitsluitend onderzoeksgebieden zijn en geen beperkingen opleggen aan agrarisch gebruik, en dat dit expliciet in de Omgevingsvisie wordt vastgelegd.	ZW-0714-3
Indiener verzoekt meer maatwerk, perspectief of eerlijke compensatie voor individuele, agrarische ondernemers die te maken krijgen met gronden die in aanmerking komen voor de status “potentieel zoekgebied grondwater”. Dit kan volgens de indiener voor dergelijke ondernemers zorgen voor, beperkingen op gewasbescherming en bemesting, beperking op teelten, belemmering van toekomstige bedrijfsontwikkeling en waardedaling van gronden.	ZW-1000-8
Indiener vraagt zich af wat de gevolgen zijn van beperkingen in het Zoekgebied Drinkwaterwinning voor zijn bedrijfslocatie en percelen, zoals het voorkomen van nitraatuitspoeling en gewasbeschermingsmiddelen.	ZW-1007-6

Standpunt GS

De aanduiding zoekgebied in de POVI heeft geen consequenties. De POVI is enkel zelfbindend voor de Provincie. Echter, het is wel de bedoeling de zoekgebieden zoals deze in de POVI zijn opgenomen ook in de Omgevingsverordening op te nemen. Dan gelden er wel regels in de nieuwe grondwaterbeschermingsgebieden. Voor agrarisch gebruik betekent dit met name dat in een grondwaterbeschermingsgebied het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen alleen is toegestaan als voor deze middelen door het Ctgb (Commissie toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden) een toelating is verstrekt voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat het zoekgebied voor drinkwaterwinning van de kaart wordt geschrapt, omdat het gebied vanwege intensieve fruitteelt ongeschikt is en leidt tot ongewenste problematiek.	ZW-1154-15 ZW-1166-15

Standpunt GS

De zoekgebieden drinkwaterwinning zijn noodzakelijk om in de toekomst bij een stijgende drinkwatervraag mogelijkheden te hebben voor een nieuwe winlocatie en bijbehorend grondwaterbeschermingsgebied. We zijn van mening dat ook in een eventueel toekomstig grondwaterbeschermingsgebied een duurzame rendabele agrarische bedrijfsvoering, inclusief fruitteelt, mogelijk is. Op basis van nader onderzoek, dat de komende twee jaar wordt uitgevoerd, zal worden bepaald of, en zo ja, waar een drinkwaterwinning met bijbehorend

grondwaterbeschermingsgebied in deze zoekgebieden wordt gerealiseerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de aanduiding zoekgebied drinkwaterwinning te schrappen of nader te onderbouwen voordat beperkingen worden opgelegd.	ZW-1392-21

Standpunt GS

De zoekgebieden drinkwaterwinning zijn noodzakelijk om in de toekomst bij een stijgende drinkwatervraag mogelijkheden te hebben voor een nieuwe winlocatie en bijbehorend grondwaterbeschermingsgebied. We willen vermijden dat in deze zoekgebieden ontwikkelingen plaatsvinden die het in de toekomst belemmeren om er een grondwaterbeschermingsgebied te realiseren. Het betreft dan met name het voorkomen van zware milieubelastende activiteiten. Op basis van nader onderzoek, dat de komende twee jaar wordt uitgevoerd, zal worden bepaald of, en zo ja, waar een drinkwaterwinning met bijbehorend grondwaterbeschermingsgebied in deze zoekgebieden wordt gerealiseerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het aanwijzen van twee dergelijke gebieden binnen regio NOVEX Zuid-Limburg op een plek die grote delen van Zuid-Limburg raakt is zonder concrete duiding onacceptabel, gezien de toekomstige beperkingen die hiermee lijken samen te hangen.	ZW-0187-51 ZW-0253-49 ZW-0319-22 ZW-1038-142 ZW-1127-67

Standpunt GS

We zijn van mening dat de gevolgen van het aanwijzen als Zoekgebied Drinkwaterwinning helder zijn: we willen vermijden dat in deze zoekgebieden ontwikkelingen plaatsvinden die het in de toekomst belemmeren om er een grondwaterbeschermingsgebied te realiseren. Het betreft dan met name het voorkomen van zware milieubelastende activiteiten zoals afvalverwerking of grootschalige opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen (zie bijlage V van de Omgevingsverordening). De komende twee jaar wordt nader onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor de winning van grondwater voor de drinkwatervoorziening. Op basis daarvan kunnen de zoekgebieden wellicht worden aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener vraagt zich af wat de praktische gevolgen zijn van maatregelen gericht op voldoende drinkwater en minimale uitspoeling van nitraat en gewasbeschermingsmiddelen, inclusief eventuele beperkingen op beregening, bemesting en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.	ZW-0802-1

Standpunt GS

In een grondwaterbeschermingsgebied gelden geen beperkingen voor bemesting of beregening ten opzichte van agrarische percelen buiten het grondwaterbeschermingsgebied.

Voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen In een grondwaterbeschermingsgebied geldt dat het is toegestaan als voor deze middelen door het Ctgb (Commissie toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden) een toelating is verstrekt voor gebruik grondwaterbeschermingsgebieden. We blijven inzetten om op basis van vrijwilligheid met agrariërs maatregelen te nemen om de uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen tegen te gaan. DSG en het nieuwe initiatief Waterwinst zijn daarvan voorbeelden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener waardeert de opname van zoekgebieden voor drinkwaterwinning.	ZW-1369-3

Standpunt GS

We nemen kennis van uw waardering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wil vaststellen dat het aanwijzen van twee dergelijke gebieden binnen de regio Zuid-Limburg én meer specifiek binnen één gemeente volgens indiener een te zware wissel trekt op de ruimtelijke, economische en maatschappelijke toekomst en daarmee niet op draagvlak kan rekenen.	ZW-0207-72 ZW-0238-62 ZW-0253-76

Standpunt GS

We zijn van mening dat de gevolgen van het aanwijzen als Zoekgebied Drinkwaterwinning beperkt zijn: we willen vermijden dat in deze zoekgebieden ontwikkelingen plaatsvinden die het in de toekomst belemmeren om er een grondwaterbeschermingsgebied te realiseren. Het betreft dan met name het voorkomen van zware milieubelastende activiteiten zoals afvalverwerking of grootschalige opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen (zie bijlage V van de Omgevingsverordening). De komende twee jaar wordt nader onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor de winning van grondwater voor de drinkwatervoorziening. Op basis daarvan kunnen de zoekgebieden wellicht worden aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.61 Drinkwater- infrastructuur

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de problematiek van het wegspoelen van de afdekkende grondlaag op de drinkwaterleidingen op te nemen in § 6.4.5.	ZW-1369-47

Standpunt GS

Wij erkennen de problematiek van het wegspoelen van een afdekkende grondlaag voor drinkwaterleidingen. We hebben echter geen mogelijkheden of instrumenten om hier maatregelen voor te nemen. Het opnemen hiervan in paragraaf 6.4.5 kan de indruk wekken dat de provincie hier een rol in kan spelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in § 2.2.7 ook de drinkwaterinfrastructuur te benoemen. Dit in relatie tot de zorgplicht van de provincie, die in de Drinkwaterwet is opgenomen.	ZW-1369-49

Standpunt GS

We zijn het met u eens dat de drinkwaterinfrastructuur een belangrijk aspect is bij een duurzame verstedelijking. We zullen dit toevoegen in paragraaf 2.2.7.

Voorstel aan PS

De drinkwaterinfrastructuur benoemen in paragraaf 2.2.7.

Zienswijze	Indiener
Indiener waardeert de uitspraak dat de vitale drinkwaterinfrastructuur dient te worden beschermd.	ZW-1369-8

Standpunt GS

We nemen kennis van uw waardering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt of de aanpak met betrekking tot het vrijwaren van ruimte voor de energie infrastructuur en de inzet van rayonplanologen hiervoor, ook kan worden toegepast op de drinkwaterinfrastructuur. Indiener denkt hier graag over mee.	ZW-1369-54

Standpunt GS

We onderschrijven het belang van drinkwaterinfrastructuur voor de drinkwatervoorziening.
De beoordeling van plannen voor realisatie van drinkwaterinfrastructuur is primair een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Indien en voor zover daar provinciale belangen bij spelen, zal de Provincie die plannen beoordelen. De rayonplanologen vervullen bij die beoordeling een coördinerende rol. We zien vooralsnog geen aanleiding om in de huidige rolverdeling wijzigingen aan te brengen. Maar we blijven de ontwikkelingen uiteraard volgen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.62 Drinkwater- stoffen grondwater-beschermingsgebieden verbieden

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt met klem om grondwaterbeschermingsgebieden in de Provinciale Omgevingsverordening Limburg te beschermen door het gebruik van bestrijdingsmiddelen en uitspoelings-gevoelige stoffen te verbieden, in lijn met Europese en nationale verplichtingen.	ZW-0098-1

Standpunt GS

Wij beraden ons of, aanvullend op de landelijke regelgeving voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, provinciale maatregelen nodig zijn. Dat is ook toegezegd naar aanleiding van Statenvragen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om aandacht voor de risico's van giftige stoffen in epoxyharsen op wieken van windmolens, vooral in waterwingebieden zoals natuurreservaat Breehei.	ZW-1222-5

Standpunt GS

In de Omgevingsverordening zijn geen regels opgenomen ten aanzien van het gebruik van epoxyharsen op wieken in een waterwin- of grondwaterbeschermingsgebied. Er zijn geen signalen

dat dit leidt tot een dusdanige verontreiniging van het grondwater dat maatregelen nodig zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om opname van een verbod voor het gebruik van secundaire bouwstoffen in waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied in de Provinciale Omgevingsverordening. Neem dat op in hoofdstuk 6 Water én hoofdstuk 12 Economie en Werklocaties van de POVI.	ZW-1369-39 ZW-1369-38

Standpunt GS

Een generiek verbod op het gebruik van secundaire bouwstoffen in waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied schiet naar onze mening zijn doel voorbij. We gaan wel bezien in hoeverre het zinvol is beperkingen op te leggen aan bepaalde soorten secundaire bouwstoffen in genoemde gebieden door regelgeving in de Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.63 Drinkwater- toevoer uit buurlanden

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat in paragraaf 6.2.5 niet aan de orde komt dat er de laatste tijd wordt gesproken over de kwantiteit en of er wellicht in gesprek moet worden gegaan met de buurlanden om bijv. de toevoer van water uit de Niers en Roer te vergroten om voldoende drinkwater te genereren.	ZW-1204-115

Standpunt GS

In het kader van het Programma Limburgs Drinkwater wordt gewerkt aan het borgen van de openbare drinkwatervoorziening op de lange termijn (2050). Eén van de opties daarbij is het gebruik van oppervlaktewater uit een andere bron dan de Maas. Met name de Roer en de Niers lijken hiervoor potentie te hebben. Daarnaast heeft de Roer ook een belangrijke bijdrage aan de winning van oppervlaktewater voor de drinkwatervoorziening uit de Maas. Verder is vergroten van de toevoer uit Niers en Roer relevant voor de waterbeschikbaarheid in Limburg en voor scheepvaart op de Maas in tijden van lage Maasafvoeren We zullen samen met andere partijen, zoals Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg, deze boodschap naar Duitse partijen (blijven) uitdragen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.64 Drinkwater- Venloschot

Zienswijze	Indiener
Indiener heeft vernomen dat er een afwegingskader Doorboring Venloschol zal worden opgesteld (§ 6.6.4.) en benadrukt in dit verband dat drinkwatervoorziening essentieel is en blijft voor volksgezondheid, welzijn en welvaart in Limburg.	ZW-1369-28

Standpunt GS

We nemen kennis van uw zienswijze en zijn het eens met de constatering dat de diepe grondwatervoorraden in de Venloschol van groot belang zijn voor de Limburgse drinkwatervoorziening en daarmee ook voor volksgezondheid, welzijn en welvaart.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het voorzorgsbeginsel te hanteren bij het opstellen van het Afwegingskader Doorboring Kleilagen Venloschol.	ZW-1369-30

Standpunt GS

Wij zullen bij het opstellen van het Afwegingskader Doorboring Kleilagen Venloschol het voorzorgsbeginsel toepassen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om uitsluiting van het perceel van de boringsvrije zone Venloschol, vanwege particulier eigendom en gebruik.	ZW-1067-3

Standpunt GS

De boringsvrije zone is bepaald op de aanwezigheid van een kleilaag in de ondergrond die het grondwaterpakket daaronder beschermd tegen verontreinigingen vanaf het maaiveld.
De begrenzing is niet bepaald op basis van het gebruik en wordt niet aangepast op basis daarvan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.65 Drinkwater- versterken grondwaterbeschermingsbeleid

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in hoofdstuk 6.6 het belang van grondwater voor drinkwater wordt onderschreven, en vraagt hoe de diverse opgaven in grondwaterbeschermingsgebieden vergroot kunnen worden. Indiener vraagt of er een keuze gemaakt wordt voor exacte grootte van deze gebieden, en of alle belangen in beeld gebracht zijn, zoals het besluit van PS over voorgestelde aanpassing.	ZW-1473-155

Standpunt GS

De exacte grootte van de zoekgebieden grondwaterbescherming wordt bepaald door het intrekgebied van winning. Het intrekgebied is het gehele gebied waaruit grondwater naar de winlocatie van WML stroomt. Omdat de komende jaren een stijging van de drinkwatervraag wordt verwacht en het steeds moeilijker wordt om op geschikte plaatsen voldoende grondwater van goede kwaliteit te winnen voor de drinkwatervoorziening, is het van belang dat de huidige bestaande winningen in ieder geval behouden kunnen worden. Door het hele intrekgebied te beschermen geven we daar invulling aan. We hebben in beeld gebracht welke gevolgen de nieuwe gebieden hebben en hebben met betrokken stakeholders zowel ambtelijk als bestuurlijk afgestemd in hoeverre hun doelen of opgaven niet kunnen worden gehaald als gevolg van het aanpassen van de grondwaterbeschermingsgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat extra onttrekkingen van grondwater de drinkwaterproductie van waterwingebied Beegden en Susteren in gevaar kunnen brengen, en verzoekt dat dit in de ontwerp-POVI wordt erkend en geborgd.	ZW-0923-125

Standpunt GS

Er wordt alleen vergunning verleend voor een nieuwe grondwateronttrekking als daardoor de bestaande belangen geen schade zullen ondervinden. De beschikbare hoeveelheid grondwater voor de drinkwaterfunctie is een van deze belangen. Daarmee is geborgd dat extra onttrekkingen de drinkwaterproductie niet in gevaar brengen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener waardeert de aandacht voor het versterken van grondwaterbeschermingsbeleid.	ZW-1369-6

Standpunt GS

We nemen kennis van uw waardering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.66 Drinkwater- besparing

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in hoofdstuk 3.3 een streven naar schaarse voorraden, zoals waterbesparing, wordt genoemd, maar dat dit in hoofdstuk 5 niet terugkomt. Indiener vraagt hoe provinciale inrichtings hun (drink)waterverbruik omlaag kunnen brengen en hoe het hergebruik van proceswater (bijv. lozingen in de Maas) wordt bevorderd.	ZW-1473-156

Standpunt GS

Wij werken toe naar een convenant omtrent het vergroten van de waterbeschikbaarheid, het Convenant Voldoende Zoetwater. Dit doen wij samen met onze waterpartners in de provincie. Waterbesparing is één van de manieren waarmee wij de waterbeschikbaarheid willen vergroten. Wij werken samen met Waterleidingmaatschappij Limburg (WML) om inwoners bewuster te maken van hun watergebruik en naar manieren om het watergebruik te verminderen. Wij willen deze samenwerking continueren. Het hergebruik van proceswater is een andere manier om waterbesparing te realiseren. In het kader van het Provinciaal Waterprogramma en het Convenant Voldoende Zoetwater zullen wij samen met de betrokken stakeholders de mogelijkheden verkennen voor het hergebruik van proceswater om waterbesparing te realiseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om verplichtstelling van hergebruik douchewater of regenwater voor de WC-spoeling	ZW-0135-7

Standpunt GS

Wij werken toe naar een convenant omtrent het vergroten van de waterbeschikbaarheid, het Convenant Voldoende Zoetwater. Dit doen wij samen met onze waterpartners in de provincie. Het hergebruiken van douche- en/of regenwater is één van de mogelijke manieren om de waterbeschikbaarheid te vergroten. In het kader van het Provinciaal Waterprogramma zullen wij samen met de betrokken stakeholders de mogelijkheden verkennen voor het hergebruik van water om waterbesparing te realiseren. Het verplichten dat douchewater hergebruikt wordt voor de doorspoeling van de WC valt buiten onze verantwoordelijkheden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.67 Heuvelland is heuvelland

Zienswijze	Indiener
In Zuid-Limburg speelt waterveiligheid niet alleen in het Heuvelland, maar ook in andere heuvelachtige gebieden. Indiener verzoekt dan ook specifieke regio's te vervangen door bredere geografische beschrijvingen.	ZW-0302-76
Indiener stelt dat in Zuid-Limburg waterveiligheid niet alleen speelt in het Heuvelland, maar ook in andere heuvelachtige gebieden. Wij stellen dan ook voor specifieke regio's te vervangen door bredere geografische beschrijvingen.	ZW-0187-72 ZW-0207-66 ZW-0238-56 ZW-0253-70 ZW-0271-56

Standpunt GS

Met het "Heuvelland" wordt het gebied Zuid Limburg heuvelland bedoeld, met plateau's, dalen en heuvels. Er wordt niet op een samenwerkingsverband met de titel 'Heuvelland gedoeld. Om verwarring te voorkomen zal daarom 'Heuvelland' in de tekst worden vervangen door 'heuvelland' (zonder hoofdletter).

Voorstel aan PS

Heuvelland vervangen door heuvelland (zonder hoofdletter).

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor een integraal afwegingskader: stimuleer maatregen die zowel bodem als natuur ten goede komen, en gebruik een verbod op grondwatergebruik alleen als laatste redmiddel in zeer kwetsbare zones, onderbouwd met data.	ZW-1253-42
Indiener verzoekt om behoud van hydrologische bufferzones rond grondwaterafhankelijke natuurgebieden, inclusief toepassing van het standstill-principe en een afwaartse beweging bij nieuwe onttrekkingen.	ZW-0771-5
Indiener verzoekt om de hydrologische bufferzone tussen de Groote Peel en de Zuid Willemsvaart te begrenzen tot aan de Aa.	ZW-0963-4
Indiener vraagt voor verplaatsing van het watergat naar een geschiktere locatie vanwege water- en muggenoverlast.	ZW-0837-7
Indiener vraagt zich af naar de impact van de hydrologische bufferzones voor grondwaterafhankelijke natuur op de bedrijfsvoering.	ZW-0770-5
Indiener vraagt zich af wat de aanpassingen in de hydrologische bufferzones voor hen betekenen en welke beperkingen dit met zich meebrengt.	ZW-0977-1
Rond verschillende grondwaterafhankelijke natuurgebieden zij hydrologische bufferzones grondwaterafhankelijke natuur gelegen. Er staat dat de	ZW-0564-11 ZW-0924-7

grondwaterstanden met 10 tot 50 cm verhoogd gaan worden met daarnaast een 20% reductie van onttrekkingen. Bij akkerbouwgewassen, zoals die van de indiener, is beregenen nodig. Dit betekent dat deze bufferzones meer beperkingen op de bedrijfsvoering van de indiener gaan leggen.

Standpunt GS

De hydrologische bufferzones rond verdrogingsgevoelige natuurgebieden zijn overgenomen uit de huidige verordening en maken al vele jaren deel uit van het provinciale beleid.
Ze zijn in deze POVI niet gewijzigd. Met betrekking tot de doelstelling van 20 reductie op onttrekkingen merken we op dat dit een fout is en dat bedoeld is 20% reductie van gebruik. Dit wordt in de POVI aangepast.

Voorstel aan PS

De tekst over een reductie van 20% onttrekkingen wordt gewijzigd in reductie van 20% watergebruik.

5.68 Maas niet meegenomen in veiligheidsklasses

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de verlaging van de dam van het Lateraalkanaal ongewenst is voor de veiligheid van inwoners van Horn en vraagt naar de rol van de provincie in Maasprojecten.	ZW-1499-8

Standpunt GS

De rol van de Provincie Limburg in hoogwaterveiligheidsprojecten langs de Maas is om zorg te dragen voor de ruimtelijke kwaliteit en in het geval van het project Verlaging Dam Lateraalkanaal ook voor het mogelijk maken van economisch-recreatieve ontwikkelingen/initiatieven in de Maasplassen. Daarnaast wordt met het project een versnelde hoogwaterbeveiliging gerealiseerd. De verlaging van de dam resulteert in een waterstandsverhoging van max 5 cm in het retentiebekken Lateraalkanaal-Noord indien er geen mitigerende maatregelen worden genomen. In het project wordt echter de inlaat met 10 cm verhoogd, waardoor er netto geen waterstandsverhoging (of -daling) op treedt in het retentiebekken. De verlaging van de dam heeft dus geen nadelig effect op de waterstanden van het retentiebekken bij Horn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat het effect van hoogwater van de Maas niet is meegenomen bij het vaststellen van (regionale) waterveiligheidszones, en vraagt waarom dit niet van belang is voor de bepaling hiervan.

Indiener					
ZW-0166-50	ZW-0186-60	ZW-0224-54	ZW-0237-40	ZW-0240-45	ZW-0242-49
ZW-0278-60	ZW-0317-60	ZW-1236-45	ZW-1473-40	ZW-1479-92	

Standpunt GS

Het effect van hoogwater van de Maas is inderdaad niet meegenomen bij het vaststellen van de waterveiligheidszones langs regionale wateren.
Modelberekeningen die de samenloop van regionale wateren met hoogwater van de Maas simuleren zijn complex en momenteel voor Limburg nog nauwelijks voorhanden. Bovendien speelt deze samenloop alleen in mondingsgebieden van sommige regionale wateren en in sommige omstandigheden (als hoge regionale afvoer samenvalt met hoogwater Maas). Niettemin zullen wij in de planperiode verkennen in hoeverre er aanleiding is om aanvullende modelberekeningen te doen waarin het effect van hoogwater in de Maas wordt meegenomen. Het is mogelijk dat er op basis van deze eventuele aanvullende modelberekeningen in een volgende planperiode enkele aanvullende waterveiligheidszones zullen worden aangeduid. Hierbij merken wij het volgende op: in de gebieden die kunnen overstromen vanuit de Maas (het "rivierbed", in de POVI begrensd als Maasvallei) geldt de Beleidslijn Grote Rivieren. Deze legt al grote beperkingen op voor bebouwing in die gebieden. Deze beperkingen zijn vergelijkbaar met de waterveiligheidszone H6. Daarom heeft het aanduiden van waterveiligheidszones in de Maasvallei geen meerwaarde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.69 Water en landbouw- bufferzones

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor een integraal afwegingskader: stimuleer maatregen die zowel bodem als natuur ten goede komen, en gebruik een verbod op grondwatergebruik alleen als laatste redmiddel in zeer kwetsbare zones, onderbouwd met data.	ZW-1253-42
Indiener verzoekt om behoud van hydrologische bufferzones rond grondwaterafhankelijke natuurgebieden, inclusief toepassing van het standstill-principe en een afwaartse beweging bij nieuwe onttrekkingen.	ZW-0771-5
Indiener verzoekt om de hydrologische bufferzone tussen de Groote Peel en de Zuid Willemsvaart te begrenzen tot aan de Aa.	ZW-0963-4
Indiener vraagt voor verplaatsing van het watergat naar een geschiktere locatie vanwege water- en muggenoverlast.	ZW-0837-7
Indiener vraagt zich af naar de impact van de hydrologische bufferzones voor grondwaterafhankelijke natuur op de bedrijfsvoering.	ZW-0770-5
Indiener vraagt zich af wat de aanpassingen in de hydrologische bufferzones voor hen betekenen en welke beperkingen dit met zich meebrengt.	ZW-0977-1
Rond verschillende grondwaterafhankelijke natuurgebieden zij hydrologische bufferzones grondwaterafhankelijke natuur gelegen. Er staat dat de grondwaterstanden met 10 tot 50 cm verhoogd gaan worden met daarnaast	ZW-0564-11 ZW-0924-7

een 20% reductie van onttrekkingen. Bij akkerbouwgewassen, zoals die van de indiener, is beregenen nodig. Dit betekent dat deze bufferzones meer beperkingen op de bedrijfsvoering van de indiener gaan leggen.	

Standpunt GS

De hydrologische bufferzones rond verdrogingsgevoelige natuurgebieden zijn overgenomen uit de huidige verordening en maken al vele jaren deel uit van het provinciale beleid. Ze zijn in deze POVI niet gewijzigd. Met betrekking tot de doelstelling van 20 reductie op onttrekkingen merken we op dat dit een fout is en dat bedoeld is 20% reductie van gebruik. Dit wordt in de POVI aangepast

Voorstel aan PS

De tekst over een reductie van 20% onttrekkingen wordt gewijzigd in reductie van 20% watergebruik.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat bufferzones en landschappelijke inpassing op te nemen in de POVI.	ZW-0060-3

Standpunt GS

In de POVI zijn geen bufferzones rond beken opgenomen. We geven in de pOVI vooral aan dat we de ruimte willen bewaren om goed t efunctioneren. (Her-)inrichting van de beken en het landschap is een apart traject.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.70 Water en landbouw- duurzaam watersysteem

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het realiseren van een duurzaam watersysteem niet haalbaar is zonder technische innovaties en passende regelgeving.	ZW-0274-17

Standpunt GS

Het realiseren van een duurzaam watersysteem zal een scala aan maatregelen vergen, waaronder de door inspreker genoemde. In de uitwerking van deze beleidsambitie in uitvoeringsinstrumenten zullen deze worden bezien.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het ontwikkelen van een klimaatrobuust natuurlijk functionerend watersysteem essentieel, omdat alleen daarmee een toekomst wordt gerealiseerd met veilig, voldoende en schoon water.	ZW-1204-12

Standpunt GS

Het realiseren van een klimaatrobuust watersysteem dat op een meer natuurlijke wijze kan omgaan met weersextremen en zoveel mogelijk kan voorzien in voldoende schoon water is de beleidsambitie als verwoord in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om alle vormen van landbouw die een negatief effect op de waterkwaliteit en -kwantiteit hebben, door bestrijdingsmiddelen en uitspoeling van (kunst)mest op te nemen als milieubelastende activiteit.	ZW-1035-28

Standpunt GS

Milieubelastende activiteiten kan de provincie niet in de POVi maar in de Omgevingsverordening aanwijzen. In de POVI hebben wij aangegeven in welke zones we met welke instrumenten willen bereiken dat de landbouw een bijdrage levert aan het bereiken van de waterdoelen. Het breed stellen van regels in de Omgevingsverordening als voorgesteld door inspreker is niet ons voornemen. Dit met name omdat, zoals in de POVI is aangegeven, het stellen van regels voor landbouwemissies primair een taak van het rijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.71 Water en landbouw- maatregelen en exploitatie

Zienswijze	Indiener
In de Groenblauwe landbouwzone stelt de Provincie dat de land- en tuinbouw als hoofdgebruiker dient te worden gefaciliteerd zodat ze een bijdrage leveren aan de doelen van de Natura 2000 gebieden. Bijvoorbeeld het realiseren van voorzieningen voor de aanvoer van (Maas)water voor de beregening en bevloeiing van gewassen om hiermede de grondwateronttrekkingen ten behoeve van het hoofdgebruik, land- en tuinbouw, te kunnen verminderen. Het kunnen beschikken over voldoende water voor beregeling en bevloeiing is cruciaal. Het is onacceptabel dat er	ZW-0556-10

eenzijdige (toekomstige) gebruiksbeperkingen voor deze zones worden opgelegd vanuit Provinciale zijde. Deze zullen leiden tot forse schade voor de bedrijfsvoering alsook vermogensschade van indiener. gevraagd wordt deze gebruiksbeperkingen te heroverwegen anders zal indiener deze schade t.z.t. te verhalen.	
Indien nieuwe zoekgebieden voor grondwaterbescherming worden vastgesteld en indiener hier agrarisch natuurbeheer moet gaan uitvoeren, verzoekt hij hiervoor financieel tegemoet te worden gekomen door de provincie.	ZW-1418-15
Indiener geeft aan dat de voorgestelde hydrologische maatregelen ten koste gaan van effectieve teelbare areaal en een slechtere bewerkbaarheid geven van de percelen. Dit leidt tot opbrengstverlies en waardevermindering van zijn gronden, bovenop onzekerheid over toekomstige investeringen.	ZW-0415-6
Indiener is van mening dat maatregelen mbt de waterkwaliteit en waterkwantiteit een negatieve impact hebben op de wijze van exploitatie.	ZW-1094-9
Indiener verzoekt dat maatregelen op hun gronden, bijvoorbeeld met betrekking tot de waterhuishouding, in overleg en samenwerking met betrokkenen op lokaal niveau worden uitgevoerd.	ZW-0491-3
Indiener verzoekt om de gevolgen van de peilverhoging en verminderde ruimte tot beregening voor de teelt in kaart te brengen en om compensatie voor inkomens- en vermogensschade.	ZW-1112-7
Plannen (zoals beekdalbenadering, verhoging grondwaterstand) vragen om landbouweffectrapportages en duidelijke afspraken/verwachtingen.	ZW-0877-54

Standpunt GS

De POVi, als strategisch plan, behoeft nadere uitwerking in concrete besluiten. Uitgangspunt daarbij is dat belangen van betrokkenen worden gewogen en dat schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. Indien toch schade ontstaat kan een beoep op schadevergoeding worden gedaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt voor een vergoeding voor de inkomstenderving van hun gewassen en waardedaling van hun landerijen door de bufferzones rond beken en rivieren met doel als doen uitspoeleing van nutriënten te beperken.	ZW-1169-7

Standpunt GS

In de POVI zijn geen bufferzones rond beken opgenomen om uitspoeling van nutriënten te beperken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener merkt op bij paragraaf 3.4.5: Het gaat hierbij niet alleen om bufferzone voor fijnstof en geur, maar ook de functie van water. Graag zien wij deze toegevoegd.	ZW-1204-78

Standpunt GS

In ons voorstel voor een aangepaste tekst van de genoemde paragraaf is aangegeven dat wateropgaven ook in deze zone spelen.

Voorstel aan PS

Dit punt meenemen in de gewijzigde tekst van de paragraaf zonering.

5.72 Water en landbouw- noodzaak tot beregening

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat het beregenen van het land nodig is omwille van het uitspoelen van nutriënten, bodemgezondheid en het tegengaan van erosie. Zonder beregening is het onmogelijk voor gewas om nutriënten uit de bodem op te nemen en te zorgen voor een goede bodemkwaliteit. Daarnaast nemen droge/ humus loze gronden maar beperkt vocht op/ vasthouden, wat het voorkomen van erosie en afspoeling tegenwerkt.	ZW-0161-3 ZW-0597-12
Indiener geeft aan dat beregening en bemesting noodzakelijk zijn voor de bedrijfsvoering en geeft aan nu gebruik te maken van nieuwe technieken zoals druppelirrigatie om watergebruik efficiënt toe te passen maar is bang dat verdere beperkingen problematisch worden.	ZW-0827-2
Indiener stelt voor om voldoende ruimte te bieden voor beregening en bevloeiing van gewassen in de Groenblauwe landbouwzone, gezien het belang van waterbeschikbaarheid voor landbouwgrond.	ZW-0898-3
Indiener verzoekt om het behoud van de mogelijkheid om te beregenen, omdat het essentieel is voor de opname van nutriënten door planten en het helpt nitraatuitspoeling naar het grondwater te verminderen.	ZW-1098-1
Indiener verzoekt om in de visie te erkennen dat beregening onder voorwaarden een noodzakelijke adaptatiemaatregel is in een veranderend klimaat. Zonder beregening lopen opbrengsten en bodemkwaliteit gevaar in droge jaren. Indiener vraagt de Provincie een afwegingskader te scheppen: wat is “duurzaam” gebruik (frequentie, hoeveelheden) en hoe kunnen boeren gestimuleerd worden tot zuinig gebruik (bijv. via technieken zoals druppelirrigatie, timing, betere vochtmeting). Indiener ziet hierbij liever prikkels en ondersteuning dan strikte verboden.	ZW-1253-37
Indiener vraagt om extra aandacht voor onbedoelde effecten van het verbod op grondwatergebruik uit het oogpunt van bodemkwaliteit, omdat wanneer enkel neerslag nog de bron is van vocht, dat zou kunnen betekenen dat in	ZW-1253-43

droogte jaren de bodem uitdroogt en kraakt, wat bodemdegradatie veroorzaakt. Ook kan het volgens de indiener betekenen dat boeren vaker diepploegen of bekalken om harde droge bodemlagen te breken, wat weer verstoring geeft van bodemleven. Een nattere bodem (binnen redelijke grenzen) kent volgens de indiener juist meer activiteit van micro-organismen, betere nutriëntenkringloop en koolstofvastlegging.	

Standpunt GS

We onderkennen het belang van beregening voor gewassen en bodemprocessen, evenals het belang van grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening erkennen en het belang van voldoende water voor de natuur. Om de beschikbaarheid van water te verbeteren, werken we toe naar een vermindering van de watervraag in 2050 van circa twintig procent. Met de inspanning van alle gebruikers om hun gebruik te verminderen, willen we deze twintig procent realiseren. Het betreft geen absoluut doel waarop individuele gebruikers op kunnen worden afgerekend. Het gaat erom dat iedereen zuiniger met onze grondwatervoorraden omgaat.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 6 Water, paragraaf 6.3.3 Ambitie Waterbeschikbaarheid van 'Daarnaast willen we een reductie van 20% op het totaal aan onttrekkingen in Limburg.' naar 'Daarnaast willen we de totale watervraag verminderen met circa 20%.'

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat de POVI bepaalt dat nieuwe initiatieven geen extra druk mogen zetten op het bestaande watersysteem. Innovatieve waterbeheersystemen moeten ook worden meegewogen als mitigerende maatregel bij de beoordeling van uitbreidingsverzoeken, zodat ontwikkelruimte niet wordt geblokkeerd door generieke aannames over waterdruk.	ZW-0324-6 ZW-0325-5
Indiener vraagt zich af wat het plan inhoudt voor beregening.	ZW-0418-4

Standpunt GS

De Omgevingsvisie beschrijft onze visie en ambities voor Limburg. Wij hebben de ambitie om een duurzaam, robuust en ecologisch gezond watersysteem dat kan omgaan met wateroverlast en droogte, en dat voorziet in voldoende water van goede kwaliteit, te realiseren. De wens van de indiener om innovatieve systemen mee te wegen bij uitbreidingsverzoeken valt buiten de reikwijdte van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat beregening van landbouwgronden cruciaal is voor biologische teelten en verzoekt om waterbeschikbaarheid voor álle landbouwzones te waarborgen.	ZW-0298-5

Indiener stelt dat waterbeschikbaarheid en beregening essentieel zijn in de groenblauwe landbouwzone.	ZW-0298-14

Standpunt GS

We onderkennen het belang van beregening voor biologische teelten, evenals het belang van grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening erkennen en het belang van voldoende water voor de natuur. Wij willen de waterbeschikbaarheid in Limburg te vergroten. Speciale aandacht gaat uit naar de Groenblauwe Landbouwzone, waar extra aandacht is / zal zijn voor de opgaven met betrekking tot water, natuur en landschap.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat in primaire landbouwzones het noodzakelijke punt ontbreekt dat ook daar maatregelen tegen wateroverlast nodig zijn.	ZW-1204-48

Standpunt GS

Ook in de zone primair landbouwgebied zullen maatregelen tegen wateroverlast moeten worden genomen. We nemen dit expliciet in de tekst van de POVI op.

Voorstel aan PS

De tekst van de POVI zodanig aanpassen dat expliciet duidelijk wordt gemaakt dat ook in Primair Landbouwgebied maatregelen tegen wateroverlast kunnen worden genomen.

5.73 Water en landbouw- onttrekkingsverbod en 20% reductie

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat beregening met water uit de Roer van cruciaal belang is voor het fruitteeltbedrijf. Indiener stelt dat er mogelijk beperkingen komen op het gebruik van water uit de Roer, omdat de percelen van de Indiener in een Groenblauwe Landbouwzone liggen.	ZW-1010-4

Standpunt GS

Wij onderschrijven het nut van de Roer voor beregening en het belang van agrarische bedrijven om voldoende water beschikbaar te hebben voor beregening.
In de Omgevingsverordening en in ons Provinciaal Waterprogramma geven wij invulling aan de regels voor percelen in een Groenblauwe Landbouwzone.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is het er niet mee eens als er 20% minder water zou mogen worden gebruikt met betrekking tot beregening. Beregening is namelijk nodig voor voldoende groei van de gewassen. Indiener verzoekt om in de omgevingsvisie toe te lichten hoe bedrijven hiervoor worden gecompenseerd.	ZW-0611-5

Standpunt GS

Wij erkennen het belang van beregening voor gewassen, evenals het belang van andere sectoren voor voldoende water. In het nieuwe Provinciaal Waterprogramma en in het traject van het Convenant Voldoende Zoetwater geven wij invulling aan hoe wij, samen met onze waterpartners, omgaan met het verbeteren van de waterbeschikbaarheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 4.1.5: Geef de POVI de waterbeheerder ook ruimte / instrumenten voor regulering van beregening zoals bv verbod op onttrekkingen voor beregening van bepaalde gewassen gedurende een bepaalde periode voor agrarische sector / gemeenten (sportvelden) en bedrijfsleven.	ZW-1204-81

Standpunt GS

Wij onderschrijven het belang van instrumenten voor waterbeheerders om regulering van beregening te bewerkstelligen. In de Omgevingsverordening zullen wij aandacht besteden aan instrumenten om de beregening te reguleren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.3.10: is een herhaling van 6.3.7. Deze teksten kunnen worden samengevoegd.	ZW-1204-143

Standpunt GS

Wij danken u voor uw bijdrage. Wij zullen herhalingen in de tekst, waar nodig, uit de Omgevingsvisie halen.

Voorstel aan PS

Tekst verwijderen in hoofdstuk 6 Water, paragraaf 6.3.7 'We kennen in Limburg een standstill voor beregeningsputten. Dat betekent dat er geen putten meer bij mogen komen. Wanneer er toch behoefte is aan een nieuwe put, dient er tegelijkertijd een andere put te worden afgesloten. Dit standstil-principe handhaven we zolang we nog niet voldoende maatregelen hebben genomen om over voldoende water te beschikken.
Rond een aantal grondwaterafhankelijke natuurgebieden ligt een hydrologische bufferzone grondwaterafhankelijke natuur waar boven op het standstill-principe ook een afwaartse beweging geldt. Een nieuwe onttrekking moet verder weg van het natuurgebied worden geplaatst dan de uit gebruik genomen onttrekking die hij vervangt. De bufferzone grondwaterafhankelijke natuurgebieden is opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg en wordt nu niet gewijzigd.'

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het niet duidelijk is hoe de landbouw moet bijdragen aan de reductie van onttrekkingen van grondwater.	ZW-0954-5

Standpunt GS

Dank voor uw inbreng op de Omgevingsvisie. In de Omgevingsvisie geven wij aan wat wij willen met de opgaven in Limburg. Het vergroten van de waterbeschikbaarheid, door meer water vast te houden en het verkleinen van de watervraag, is één van die opgaven. In het nieuwe Provinciaal Waterprogramma en in het traject van het Convenant Voldoende Zoetwater geven wij invulling aan hoe wij, samen met onze waterpartners, de waterbeschikbaarheid willen vergroten en hoe de landbouw daaraan kan bijdragen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat normale teelt van gewassen op zandgrond niet meer uitgevoerd kan worden omdat zijn bedrijf in een 'groenblauwe zone' / 'bufferzone grondwaterafhankelijke natuur' komt te liggen en daarmee beperkingen zijn ten aanzien van het onttrekken van grondwater.	ZW-0106-10
Indiener stelt voor om een maximale beregeningsonttrekking per hectare in te voeren voor de landbouw als oplossing voor grondwaterreductie.	ZW-0458-5
Indiener stelt voor om geen beperkingen op wateronttrekking in droge perioden toe te passen, omdat dit leidt tot schade en opbrengstderving in de landbouw.	ZW-0801-3

Standpunt GS

We onderkennen het nut van beregening evenals we het nut van grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening erkennen en het belang van voldoende water voor de natuur. In de Omgevingsverordening en in ons Provinciaal Waterprogramma geven wij invulling aan de regels voor percelen in een 'Groenblauwe Landbouwzone' en/of 'Hydrologische bufferzone grondwaterafhankelijke natuur'.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verwacht van Provincie en Waterschap dat uiterst zorgvuldig zal worden omgegaan met een eventueel verbod om water te onttrekken. Er zullen immers teelten zijn die niet meer mogelijk zullen zijn indien het verboden zal worden om water te onttrekken aan de bodem om te beregenen. Er wordt in dat verband op gewezen dat een reductie van 20% van wateronttrekking fors is en ernstige gevolgen kan hebben voor de landbouw. Indiener wil graag dat in de POVI vastgelegd wordt dat eventuele maatregelen met betrekking tot de watervoorziening niet zullen plaatsvinden zonder toepassing van flankerend beleid in die zin dat nadelige gevolgen van de uitvoering van deze maatregelen voor de landbouwers volledig, integraal zullen worden gecompenseerd door de overheid zonder toepassing van een mogelijk door de overheid te stellen “maatschappelijk risico”.

Indiener				
ZW-0712-14	ZW-0727-14	ZW-0731-14	ZW-0751-14	ZW-0752-14
ZW-0755-14	ZW-0756-14	ZW-0758-14	ZW-0759-14	ZW-0760-14
ZW-0817-14	ZW-0829-14	ZW-0861-14	ZW-0863-14	ZW-0864-14
ZW-0887-14	ZW-0964-14	ZW-0965-14	ZW-0968-14	ZW-0969-14
ZW-0970-14	ZW-0971-14	ZW-1015-14	ZW-1019-14	ZW-1021-14
ZW-1022-14	ZW-1024-14	ZW-1026-14	ZW-1028-15	ZW-1030-15
ZW-1031-14	ZW-1032-14	ZW-1034-14	ZW-1068-14	ZW-1109-14
ZW-1123-14	ZW-1124-14	ZW-1138-14	ZW-1256-14	ZW-1333-16
ZW-1354-14	ZW-1373-14	ZW-1431-14	ZW-1468-14	

Standpunt GS

Wij zullen uiteraard zorgvuldig omgaan met eventuele onttrekkingsverboden. We onderkennen het nut van beregening evenals we het nut van grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening erkennen en het belang van voldoende water voor de natuur. In het Provinciaal Waterprogramma wordt de aanpak van de verdeling van het beschikbare grondwater in Limburg verder uitgewerkt. In het kader van het Convenant Voldoende Zoetwater hebben wij de ambitie om de totale watervraag te verminderen met circa 20%. Wij willen samen met onze waterpartners nadere invulling geven aan deze ambitie. Wij zullen de tekst ontwerp-Omgevingsvisie aanpassen.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 6 Water, paragraaf 6.3.3. van 'Daarnaast willen we een reductie van 20% op het totaal aan onttrekkingen in Limburg.' naar 'Daarnaast willen we de totale watervraag verminderen met circa 20%.'

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat, wanneer beperkende maatregelen voor beregening toch nodig blijken (bijvoorbeeld bij extreme droogte), deze dan in goed overleg met de sector in te voeren en te zorgen voor gelijk speelveld.	ZW-1253-36

Standpunt GS

Wij erkennen dat beperkende maatregelen voor beregening ingrijpend kunnen zijn. Wij danken de indiener voor de suggestie om in overleg te treden met de sector en te zorgen voor een gelijk speelveld.
Wij geven in het nieuwe Provinciaal Waterprogramma invulling aan hoe wij om zullen gaan met eventuele beperkende maatregelen voor beregening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om transparant te zijn over de wetenschappelijke onderbouwing indien men een (gedeeltelijk) verbod op grondwaterberegening in overweging neemt.	ZW-1253-41

Standpunt GS

Wij erkennen het belang van beregening met grondwater en dat beperkingen op het gebruik van grondwater ingrijpend kan zijn. Wij hechten daarom ook belang aan een goede onderbouwing van maatregelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de toon en maatregelen t.a.v. landbouwonttrekkingen te herzien en een generiek beeld te voorkomen alsof “de boer” de grondwaterstand hoofdzakelijk doet dalen. Indiener stelt voor in plaats daarvan in te zetten op meten en monitoren van alle onttrekkingen. Indiener ondersteunt verbetering van de registratieplicht en monitoring, zodat op feiten gebaseerd kan worden gestuurd.	ZW-1253-35

Standpunt GS

Wij danken de indiener voor het voorstel om onttrekkingen te meten en te monitoren. Daarnaast erkennen wij dat sturing moet plaatsvinden op basis van feiten. In het nieuwe Provinciaal Waterprogramma geven wij invulling aan hoe wij met onttrekkingen zullen omgaan en het meten en monitoren van de onttrekkingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om beregening in het Primair Landbouwgebied te blijven toestaan waar nodig, om schade te voorkomen.	ZW-0801-4

Standpunt GS

In de POVI is geen directe relatie tussen Primair Landbouwgebied en beregening. In heel Limburg geldt in de Omgevingsverordening een standstill voor beregeningsputten.
In de hydrologische bufferzones geldt een afwaartse beweging omtrent beregeningsputten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af of een beregeningsverbod op laag-saldo gewassen gerechtvaardigd is, gezien hun ecologische waarde.	ZW-0458-6

Standpunt GS

Wij erkennen het belang van beregening voor gewassen, evenals het belang van voldoende water voor andere sectoren. Beregeningsverboden zijn maatregelen waarbij wij goed moeten onderbouwen waarom wij die maatregel willen nemen. In het Provinciaal Waterprogramma wordt de aanpak van de verdeling van het beschikbare water in Limburg verder uitgewerkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Ten aanzien van een verbod om water te onttrekken verzoekt indiener in het POVI vast te leggen dat eventuele maatregelen met betrekking tot de watervoorziening niet zullen plaatsvinden zonder toepassing van flankerend beleid dat nadelige gevolgen van de uitvoering van deze maatregelen voor de landbouwers volledig, integraal zullen worden gecompenseerd door de overheid zonder toepassing van een mogelijk door de overheid te stellen “maatschappelijk risico”.	ZW-0866-16 ZW-0875-16

Standpunt GS

Wij erkennen het nut van beregening evenals het nut van grondwater voor de drinkwatervoorziening en voldoende water voor de natuur. In het Provinciaal Waterprogramma en in het traject van het Convenant Voldoende Zoetwater geven wij invulling aan de aanpak van de verdeling van het beschikbare water in Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.74 Water en landbouw- water in landelijk gebied

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat het hebben van voldoende water cruciaal is voor het verkrijgen van een hoogwaardig product en dat een beperking hierop funest is.	ZW-0835-4
De Provincie acht het van dat de land- en tuinbouw als hoofdgebruiker wordt gefaciliteerd zodat deze ondernemers een bijdrage levert aan de doelen van de Natura 2000 gebieden. Bijvoorbeeld het realiseren van voorzieningen voor de aanvoer van (Maas)water voor de beregening en bevloeiing van gewassen om hiermede de grondwateronttrekkingen ten behoeve van het hoofdgebruik, land- en tuinbouw, te kunnen verminderen. Het o.a. kunnen beschikken over voldoende water voor beregeling en bevloeiing is cruciaal. Het is onacceptabel dat er eenzijdige (toekomstige) gebruiksbeperkingen voor deze zones worden opgelegd vanuit Provinciale zijde. Gebruiksbeperkingen zullen leiden tot forse schade voor de bedrijfsvoering alsook vermogensschade van indiener. Gevraagd wordt deze gebruiksbeperkingen te heroverwegen anders rest indienr niets dan deze schade t.z.t. te verhalen.	ZW-1394-4
Indiener geeft aan dat binnen de landbouw in de afgelopen jaren een toename is gezien van intensieve teelten die voorwaarden stellen aan het (grond)waterpeil. Daarnaast ziet men een toename in teeltondersteunende voorzieningen, waarbij op sommige plekken grote oppervlakten worden afgedekt van de bodem (container velden). Indiener geeft aan dat wordt gesteld dat het grotendeels afdekken van de bodem wil worden voorkomen, maar dat in de POVI niet duidelijk is hoe deze ontwikkelingen worden gezien in het licht van “water in het landelijk gebied”. Indiener vraagt om in de POVI meer aandacht en richting te geven	ZW-0313-49
Indiener merkt op bij paragraaf 11.1.2.2: Toelichten/verder uitwerken hoe de ruimteclaim van de landbouw in de groenblauwe landbouwzone (dus beekdalen en natte laagten) zich verhoudt tot de ambitie van robuust watersysteem	ZW-1204-205
Indiener merkt op bij paragraaf 6.10.2: Graag toelichten welke mogelijkheden gezien worden voor de landbouw in natte laagten in relatie tot tot de ambitie van robuust watersysteem.	ZW-1204-198

Zienswijze
Indiener geeft aan dat in de landbouw intensieve teelten toenemen die specifieke eisen stellen aan (grond)waterpeil en dat teelt ondersteunende voorzieningen zoals containervelden

bodembedekking veroorzaken. Indiener vraagt meer aandacht voor hoe deze ontwikkelingen zich verhouden tot “water in het landelijk gebied” en richting te geven in de POVI.

Indiener				
ZW-0166-58	ZW-0237-48	ZW-0240-53	ZW-0241-48	ZW-0278-68
ZW-1236-53	ZW-1473-48	ZW-1479-100	ZW-0186-68	ZW-0224-62

Standpunt GS

We zullen rekening moeten houden met een toename van de extremen in het weer. Enerzijds meer zware regenbuien maar anderzijds ook langere perioden met droogte. Daarom is het van belang om water zo veel en zo lang mogelijk vast te houden. Dit kan het beste in het grondwater. Daarom moet het water de tijd en de ruimte krijgen om in het grondwater te infiltreren. Grote afdekkingen van de bodem moeten zo veel mogelijk worden voorkomen. Maar daar waar dit toch nodig is zouden mitigerende maatregelen moeten worden genomen om het water in de grond te brengen. Op deze manier proberen we zo veel mogelijk water beschikbaar te houden. tegelijkertijd is zuinig water gebruik van belang in alle sectoren. Dat geldt ook voor de landbouw en voor intensieve teelten. Om verdroging van natuurgebieden te voorkomen kan het nodig zijn om wateronttrekkingen in omliggende gebieden te verminderen. Dit regelen we niet via de POVI maar vormt onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak van het programma LOS (Limburgs Offensief Stikstof). De POVI hoeft hier niet voor te worden aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.75 Water en landbouw- waterbeschikbaarheid

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het meer ruimte willen geven aan water ten kosten gaat van kostbare landbouwgrond.	ZW-0401-4

Standpunt GS

We onderkennen het belang van landbouwgrond evenals we het nut van grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening erkennen en het belang van voldoende water voor de natuur. In het nieuwe Provinciaal Waterprogramma zullen wij nadere invulling geven hoe wij meer ruimte voor water willen creëren in relatie huidige gebruiksfuncties

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat de verantwoordelijkheid voor waterbeschikbaarheid verkeerd wordt neergelegd; de landbouw buffert en beheert volgens Taco juist veel water in eigen percelen.	ZW-0824-6

Standpunt GS

Het vergroten van de waterbeschikbaarheid in Limburg is een opgave voor alle partijen. Iedere partij moet een steentje bijdragen om de waterbeschikbaarheid te vergroten. Daarom zijn we ook gestart met het Convenant Voldoende Zoetwater, waarin wij, samen met onze waterpartners in Limburg, de waterbeschikbaarheid willen vergroten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om naast bijdragen aan waterbeschikbaarheid ook de huidige beschikbaarheid van water te behouden en alternatieve methoden te benoemen.	ZW-1112-8

Standpunt GS

Wij willen de waterbeschikbaarheid in Limburg vergroten. In het Convenant Voldoende Zoetwater zullen wij, samen met onze partners, verder invulling geven aan de manier waarop wij de waterbeschikbaarheid kunnen vergroten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af of de ambitie om waterbeschikbaarheid te garanderen in alle gebieden en tijdens droge periodes realistisch is.	ZW-0801-1

Standpunt GS

Wij hebben de ambitie om te kunnen beschikken over voldoende water van een goede kwaliteit voor ons drinkwater, de landbouw, de natuur, de scheepvaar, de industrie, de recreatie en onze beken. Het doel is om voldoende water te hebben voor alle functies die water nodig hebben. Wij achten dit doel realistisch, maar dat betekent niet dat het een gemakkelijke opgave is. In het Provinciaal Waterprogramma zullen wij nadere invulling geven aan de manier waarop dit doel willen behalen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener vraagt: Ruimtelijke keuzes waarin waterbeschikbaarheid bepalend is voor de geschiktheid van teelten – “water en bodem sturend” moet concreet handen en voeten krijgen.	ZW-1035-32

Standpunt GS

Wij onderkennen dat ruimtelijke keuzes invloed hebben op de waterbeschikbaarheid. Dat laten wij ook zien met de verschillende zoneringen met bijvoorbeeld de Groenblauwe landbouwzone. In de Groenblauwe landbouwzone krijgen water, natuur en landschap extra aandacht. De opgave in de Groenblauwe landbouwzone vragen om een ander type landbouw, die extensiever, natuurinclusiever en watervriendelijk is.
In het Provinciaal Waterprogramma zullen wij nader invulling geven aan de wateropgaven in de Groenblauwe landbouwzone en hoe wij omgaan met Water en Bodem Sturend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
mbt 6.2.8 Als het lukt om zowel in Limburg als in het buitenland meer water langer vast te houden en te laten infiltreren in het grondwatersysteem, kan er voor droge perioden meer water beschikbaar komen. Opmerking indiener: Meer water voor wie? Opnemen voor de Landbouw. Op 2 juli 2007 is het zogenaamde “Akkoord van Venlo” ondertekend. Aanleg van peilgestuurde drainage en 10 cm peilverhoging voorkomt verdere beperkingen regelgeving in de toekomst was de afspraak destijds. Dit is eerder beloofd en de belofte is verbroken. Indiener is het niet eens met extra aanvullende maatregelen. Dit dient dan ook aangepast te worden in de POVI.	ZW-1242-23

Standpunt GS

In de POVI hebben wij als ambitie opgenomen om te kunnen beschikken over voldoende water van een goede kwaliteit voor drinkwater, landbouw, natuur, scheepvaart, industrie, recreatie en beken. Door zowel in Limburg als in het buitenland meer water langer vast te houden en te laten infiltreren, kan er voor droge periode meer water beschikbaar komen voor alle functies. In het "Akkoord van Venlo" uit 2007 zijn niet-bindende en beleidsmatige afspraken overeen gekomen. De opgaven en problematiek rondom water zijn sinds 2007 veranderd, met als gevolg dat nieuw beleid is opgesteld. Sinds 2007 is nieuw beleid opgesteld (o.a. de huidige Omgevingsvisie Limburg 2021 en het huidige Provinciaal Waterprogramma 2022-2027), waar de niet-bindende en beleidsafspraken van het "Akkoord van Venlo" niet in staan. In de totstandkoming van deze beleidstukken is een inspraakperiode geweest.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.76 Water en landbouw- watervoorziening

Zienswijze	Indiener
Indiener schrijft dat n paragraaf 6.3.7 is aangegeven dat er een stand still voor beregeningsputten geldt. Naar wij menen is in het Waterplan het amendement verwerkt dat inhoudt, dat buiten de bufferzones geen stand still moet gelden (paragraaf 5.3.6 Waterplan). Wij vragen ons af of dit nu dan anders wordt. Overigens ziet de stand still niet alleen op putten, maar ook op pompen. Verder merken wij op dat in deze paragraaf staat dat een andere put mogelijk is als de oude put wordt afgesloten. Wordt hiermee bedoeld dat deze definitief wordt afgesloten c.q. onklaar gemaakt? Als dit het geval is, dan is juridische borging door een instructieregel in de omgevingsverordening richting het waterschap wat ons betreft de aangewezen weg.	ZW-1204-137

Standpunt GS

Bedoeld stand-still is juridisch nog steeds vastgelegd in een instructieregel voor het waterschap. Ons standpunt is dat dit pas kan wijzigen nadat in het kader van het project waterbeschikbaarheid nieuwe instrumenten zijn ontwikkeld waarmee een evenwichtige verdeling van de beperkt beschikbare zoetwatervoorraad zoveel mogelijk kan worden geborgd, Het waterschap is hierbij betrokken en van het voorgaande op de hoogte. Eventueel nodige aanpassingen van de instructiebepalingen omtrent grondwateronttrekkingen in de Omgevingsverordening zullen wij met het waterschap bespreken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verwacht dat de overheid een zorgvuldig onderzoek instelt naar mogelijke alternatieven voor de watervoorziening voor de land- en tuinbouw. Uit de ontwerp POVI blijkt niet dat de Provincie zo'n onderzoek heeft ingesteld.

Indiener				
ZW-0712-15	ZW-0727-15	ZW-0731-15	ZW-0751-15	ZW-0752-15
ZW-0755-15	ZW-0756-15	ZW-0758-15	ZW-0760-15	ZW-0817-15
ZW-0829-15	ZW-0861-15	ZW-0863-15	ZW-0864-15	ZW-0887-15
ZW-0964-15	ZW-0965-15	ZW-0968-15	ZW-0969-15	ZW-0970-15
ZW-0971-15	ZW-1015-15	ZW-1019-15	ZW-1021-15	ZW-1022-15
ZW-1024-15	ZW-1026-15	ZW-1028-16	ZW-1030-16	ZW-1031-15
ZW-1032-15	ZW-1034-15	ZW-1068-15	ZW-1109-15	ZW-1123-15
ZW-1124-15	ZW-1138-15	ZW-1256-15	ZW-1333-17	ZW-1354-15
ZW-1373-15	ZW-1431-15	ZW-1468-15		

Standpunt GS

Geen zienswijze.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om in de Omgevingsvisie of de daarop volgende Omgevingsverordening-update heldere uitleg te geven over hoe bestaand gebruik is geborgd, bij voorkeur door te besluiten dat bestaande beregeningsputten legaal mogen blijven functioneren (uiteraard binnen de al geldende gebruiksnormen) zonder afbouwverplichting, dat vervanging van een bestaande put of pompinstallatie is toegestaan, mits dit niet leidt tot een hogere vergunde capaciteit of extra putten. (Eventueel met de voorwaarde dat bij ligging nabij kwetsbare natuur de locatie iets opschuift als dat milieuwinst oplevert, conform oude bepaling) en door duidelijkheid te geven over de amendement 120 status (formeel verwerken ofwel intrekken).	ZW-1253-38
Indiener verzoekt in de Omgevingsvisie aan te geven dat bestaande rechten voor grondwatergebruik gerespecteerd worden en dat duidelijk gecommuniceerd zal worden hoe de regels voor beregeningsputten zich ontwikkelen. Deze kwestie is volgens de indiener bij uitstek geschikt om uit te werken in samenhang met het eerdergenoemde Waterprogramma en eventuele nieuwe provinciale grondwaterverordening.	ZW-1253-39

Standpunt GS

Door de klimaatverandering zal de beschikbare watervoorraad wijzigen en in doge periodes naar verwachting niet meer overal voldoende zijn om aan de huidige watervraag te voldoen. In het kader van het project waterbeschikbaarheid onderzoeken wel hoe te komen tot een evenwichtige verdeling van de beschikbare voorraad over de gebruiksfuncties. welke maatregelen waar en in welke mate nodig zijn is nu nog niet bekend. Wij onderzoeken dit in samenwerking met alle betrokken stakeholders.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.77 Water en landbouw- watervriendelijkheid landbouw

Zienswijze	Indiener
De indiener vindt het onduidelijk wat wordt verstaan onder watervriendelijke landbouw.	ZW-0585-2
De indiener vraag om verduidelijking van de maatregelingen m.b.t. water vriendelijke landbouw	ZW-0612-3

Indiener stelt dat ten aanzien van waterkwaliteit en de Kaderrichtlijn Water milieuvriendelijke landbouw gestimuleerd wordt , met focus op natte omstandigheden en minimalisering van uitspoeling. Het inzetten van ruimtelijk instrumentarium in beekdalen blijft afhankelijk van beschikbare middelen en landbouwperspectief.	ZW-0187-81 ZW-0207-75 ZW-0238-65 ZW-0253-79 ZW-0271-65 ZW-0314-65
Indiener vraagt bij paragraaf 6.3.9 om een definitie van watervriendelijke landbouw.	ZW-1204-140
Indiener vraagt zich bij paragraaf 6.3.9 af: waarom de hoofdzonering Groenblauwe landbouwzone? Hij merkt daarbij op: Sommige plekken worden te nat voor de landbouw, daarnaast is een bos- en bosschadezone noodzakelijk om KRW-doelen te halen en waterkwaliteit te verbeteren. Tevens het bevorderen van de biodiversiteit en beekdalen als groenblauwe dooradering/netwerk gaat niet samen met alleen watervriendelijke landbouw.	ZW-1204-142

Standpunt GS

In de groenblauwe landbouwzone en in de grondwaterbeschermingsgebieden willen wij een watervriendelijke landbouw stimuleren. Watervriendelijk heeft daarbij betrekking op waterkwantiteit en waterkwaliteit. Een landbouw die, afhankelijk van de situatie kan omgaan met droogte of juist met verhoogde grondwaterstanden. En een landbouw met lage emissies naar het grond- en oppervlaktewater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.78 Water en landbouw- zoekgebied grondwaterbescherming

Zienswijze	Indiener
De aanwijzing van grondwaterbeschermingsgebieden kan naar mening van indiener grote impact hebben op het agrarisch gebruik, bijvoorbeeld door beperkingen op bemesting, teelt of bouw. Indiener verzoekt dan ook om uiterste zorgvuldigheid te betrachten bij het aanwijzen of uitbreiden van grondwaterbeschermingszones. Indiener verzoekt om dit in het bijzonder alleen te doen bij onderbouwd risico of kwetsbaarheid, de effecten op agrarisch gebruik volledig worden meegenomen en volwaardig overleg en compensatie plaatsvinden met betrokken grondeigenaren c.q. grondgebruikers.	ZW-1411-10

Standpunt GS

In een grondwaterbeschermingsgebied gelden geen beperkingen voor bemesting of teelten ten opzichte van agrarische percelen buiten het grondwaterbeschermingsgebied. In een

grondwaterbeschermingsgebied is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen toegestaan mits voor deze middelen door het Ctgb (Commissie toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden) een toelating is verstrekt voor gebruik in deze gebieden. De aanwijzing van grondwaterbeschermingsgebieden achten wij noodzakelijk om de openbare drinkwatervoorziening op de langere termijn te kunnen garanderen. Daarbij zijn we van mening dat in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is en er dan ook compensatie van toepassing is. Indien er sprake is van onevenredige schade door aanwijzing van percelen als grondwaterbeschermingsgebied kan altijd een schadeclaim bij ons worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het aanwijzen van zoekgebieden voor grondwaterbescherming innerlijk strijdig is toegelicht.	ZW-1469-33

Standpunt GS

Het doel van het zoekgebied, met een harde begrenzing, is om het gebied aan te geven waarbinnen in de toekomst mogelijk een drinkwaterwinning en bijbehorend grondwaterbeschermingsgebied komen te liggen. De eventuele begrenzing van het toekomstige grondwaterbeschermingsgebied is afhankelijk van de exacte locatie van de onttrekking en de hoeveelheid onttrokken grondwater. Beide zijn nu nog niet bekend. De komende twee jaar wordt nader onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor de winning van grondwater voor de drinkwatervoorziening. Op basis daarvan kunnen de zoekgebieden wellicht worden aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op de vele beperkingen van zijn bedrijfsvoering door het zoekgebied grondwaterbescherming	ZW-1078-10

Standpunt GS

De aanduiding zoekgebied grondwaterbescherming in de POVI heeft geen consequenties. De POVI is enkel zelfbindend voor de Provincie. Echter, het is wel de bedoeling de zoekgebieden zoals deze in de POVI zijn opgenomen ook in de Omgevingsverordening op te nemen. Dan gelden er wel regels in de nieuwe grondwaterbeschermingsgebieden. Voor agrarisch gebruik betekent dit met name dat in een grondwaterbeschermingsgebied het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen alleen is toegestaan als voor deze middelen door het Ctgb (Commissie toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden) een toelating is verstrekt voor gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden. Ten aanzien van bemesting of beperking van teelten zijn er in een grondwaterbeschermingsgebied geen aanvullende regels ten opzichte van percelen buiten een grondwaterbeschermingsgebied. We zijn van mening dat in een grondwaterbeschermingsgebied een rendabele agrarische bedrijfsvoering mogelijk is en er dan

ook geen sprake is van waardedaling van gronden. Indien er sprake is van onevenredige schade door aanwijzing van percelen als grondwaterbeschermingsgebied kan altijd een schadeclaim bij ons worden ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

5.79 Water en landbouw- waterwingebied

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt aan te geven waarom het perceel mu onderdeel uitmaakt van een gebied dat als nieuw waterwingebied wordt ingetekend terwijl sprake is van de beste löss grond uit de gehele omgeving.	ZW-1023-8
Indiener vraagt zich af waarom percelen in een nieuw waterwingebied worden geplaatst, gezien de kwaliteit van de löss grond.	ZW-1016-3

Standpunt GS

De zoekgebieden drinkwaterwinning zijn bedoeld om in de toekomst bij een stijgende drinkwatervraag mogelijkheden te hebben voor een nieuwe winlocatie. We willen voorkomen dat in het zoekgebied ontwikkelingen plaatsvinden die dat onmogelijk maken. Derhalve willen we geen zware milieubelastende activiteiten in het zoekgebied, zoals b.v. afvalverwerking of grootschalige opslag van gevaarlijke stoffen. Alleen als in de toekomst er daadwerkelijk een grondwaterwinning voor de drinkwatervoorziening komt zal er, afhankelijk van de plaats waar het water wordt onttrokken, een grondwaterbeschermingsgebied worden bepaald waarbinnen de betreffende regels van toepassing zijn. Opgemerkt wordt dat percelen in een grondwaterbeschermingsgebied nog steeds landbouwkundig mogen worden gebruikt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

5.80 Waterbeschikbaarheid- hergebruik

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat een toekomstbestendige landbouw en economie geen afwenteling op bodem- en oppervlaktewatersystemen mag betekenen, en vraagt om een duidelijke visie op het gebruik van proceswater, met nadruk op nagenoeg emissieloos en waterneutraal gebruik.	ZW-0242-61
Indiener merkt op bij paragraaf 4.1.3 en 4.1.4: Het onttrekken van grondwater leidt per definitie ook tot het lozen van water. Voorstel is dat de	ZW-1204-79

POVI onderstaande rangorde als uitgangspunt voor deze lozingen gebruikt:
1. Terugbrengen in de bodem, als dit niet mogelijk
2. Lozen op oppervlaktewater, als dit ook niet mogelijk
3. Lozen op de riolering

Indiener verzoekt dat toekomstige nieuwbouwwijken in Limburg worden uitgerust met systemen waarbij toiletten worden doorgespoeld met opgevangen of ongezuiverd grondwater, wat aanpassing van bouwwetgeving vereist.	ZW-0923-27

Zienswijze

Indiener geeft aan dat door het meer vasthouden en minder onttrekken van water de waterbeschikbaarheid in Limburg vergroot wordt. Indiener vraagt in hoeverre dit wordt ingezet op het hergebruik van water.

Indiener

ZW-0313-45 ZW-0166-52 ZW-0186-62 ZW-0224-56 ZW-0237-42 ZW-0240-47 ZW-0241-42 ZW-0242-51 ZW-0278-62 ZW-0317-62 ZW-1236-47 ZW-1473-42 ZW-1479-94

Standpunt GS

In het kader van het convenant voldoende zoet water werken we aan de waterbeschikbaarheid. Daarbij kijken naar de mogelijkheden om het watergebruik te verminderen. Hoewel niet specifiek genoemd in de POVI kan hergebruik van water daar deel van uitmaken. Daarbij zijn meerder aandachtspunten zoals de kwaliteit van water en bodem en de gezondheid. In het Provinciaal waterprogramma zullen we daar aandacht aan besteden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

5.81 Waterbeschikbaarheid en energietransitie

Zienswijze

Indiener geeft aan dat het stellen dat er beperkte mogelijkheden zijn voor onttrekken van koel- of proceswater voor de energietransitie uit de Maas, niet strookt met de tekst in het hoofdstuk energietransitie.

Indiener

ZW-0166-55 ZW-0186-65 ZW-0224-59 ZW-0237-45 ZW-0240-50 ZW-0242-56 ZW-0317-65 ZW-1236-50 ZW-1473-45 ZW-1479-97 ZW-0278-65

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt de provincie om de waterbeperkingen, zoals seizoensgebonden fluctuaties en lage waterpeilen in de zomer, expliciet te	ZW-0188-30

integreren in de bredere discussie rond energietransitie en locatiekeuze. Dit moet in alle beleidsstukken worden meegenomen om rekening te houden met de complexe hydrologische realiteit van de Maas.

Standpunt GS

De beschikbaarheid van water voor nieuwe grote watervragers is beperkt. Ook voor nieuwe energiedragers zoals waterstof geldt dit. In de paragraaf 9.5.7. over waterstof is in de tekst opgenomen dat de beschikbaarheid en bruikbaarheid van koel- en productiewater een aandachtspunt is. We voegen hier een verwijzing naar het hoofdstuk water aan toe.

Voorstel aan PS

De zienswijze leidt tot een wijziging in de tekst van paragraaf 9.5.7. Hier wordt een verwijzing naar hoofdstuk 6 toegevoegd.

5.82 Waterkwaliteit- gemeenten lopen achter met KRW

Zienswijze	Indiener
Indiener beweert dat in het beleid volledig wordt voorbijgegaan aan de impact van rioolwateroverstorten, die bij neerslag direct lozen op regionale beken en een reële vervuiling veroorzaken.	ZW-0963-8

Standpunt GS

Dank voor het inbrengen van het punt over de impact van de gemeentelijke riool-overstorten die bij neerslag direct lozen op regionale beken en een reële vervuiling veroorzaken.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet aanpassing van de POVI maar is (wordt) opgepakt in (de actualisatie van) het provinciale waterprogramma (PWP) en het waterbeheerprogramma (WBP) van het waterschap Limburg.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat een recent geboden ondersteuning in de vorm van een projectleider KRW is bedoeld om de uitvoering van maatregelen te versnellen richting 2027. Indiener merkt op dat deze ondersteuning voor onze gemeente op dit moment nog niet tot versnelling leidt, aangezien de ecologische toets nog niet is afgerond. Pas daarna kunnen maatregelen worden geformuleerd en uitgevoerd. Indiener verzoekt de Provincie om te bevestigen of deze ondersteuning inderdaad ziet op de inzet van een projectleider KRW, of dat er nog andere vormen van ondersteuning beschikbaar zijn voor gemeenten	ZW-1199-84

Standpunt GS

Dank voor de inbreng over de stand van zaken betreffende de ecologische toetsing van oppervlaktewateren door het waterschap Limburg.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI. De provincie ondersteunt de versnelling van de gemeentelijke KRW opgave in meer vormen dan enkel de inzet van een projectleider KRW.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in de paragrafen 6.5.1 'Waterkwaliteit en Kaderrichtlijn Water', 6.5.6 'Aanvalsplan Waterkwaliteit' en 6.5.7 'Doelverlaging KRW' wordt aangegeven dat in de komende periode alles op alles wordt gezet om eind 2027 de KRW doelstellingen zoveel mogelijk te behalen. Indiener constateert dat de Provincie hiervoor een aanvalsplan op heeft gezet, waar bij de Provincie zich met name richt op zaken die momenteel nog onvoldoende worden opgepakt. Aan bod komt o.a. "ondersteuning van gemeenten bij de aanpak van riooloverstorten".	ZW-0160-98 ZW-1199-77

Standpunt GS

Dank voor de heldere uiteenzetting.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI. De provincie ondersteunt de versnelling van de gemeentelijke KRW opgave middels de inzet van externe expertise.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat gemeenten op dit moment achterlopen met de KRW maatregelen door gebrek aan personele capaciteit.	ZW-0160-99 ZW-1199-78

Standpunt GS

Dank voor het inbrengen van de stand van zaken betreffende de uitvoering van de KRW maatregelen en de oorzaak van het achterlopen.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI. De provincie ondersteunt de versnelling van de gemeentelijke KRW opgave middels de inzet van deskundige expertise.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat gemeenten op dit moment achterlopen met de KRW maatregelen door het niet in eigendom hebben van voldoende eigen grond om maatregelen te treffen nabij de overstort, dan wel de tijd die nodig is om	ZW-1199-83 ZW-0160-104

voldoende verhard oppervlak af te koppelen duurt veel langer dat de beschikbare tijd (eind 2027).

Standpunt GS

Dank voor het inbrengen van de stand van zaken betreffende de uitvoering van de KRW maatregelen en de oorzaak van achterlopen.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI. De provincie ondersteunt de versnelling van de gemeentelijke KRW opgave middels de inzet van deskundige expertise.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat gemeenten op dit moment achterlopen met de KRW maatregelen door onduidelijkheid over de ecologische toets. Indiener geeft aan dat de beleving was dat bij deze toets pragmatisch gekeken zou worden naar de plaatselijke ecologie in relatie tot de te nemen maatregelen. De ecologische toets lijkt volgens de indiener momenteel meer op een verzwaring van de te nemen maatregelen. Indiener vraagt of deze toets bindend is. Indiener heeft de KRW maatregelen, die we voor deze opgave hebben aangegeven, groene buffers en sanering van overstorten, uitgevoerd. Indiener stelt dat ze in die tijd nog geen ecologische toetsen hadden. Nu is de ecologische toets uitgevoerd en blijkt dat indiener hier nog een opgave heeft. Indiener vraagt wat de status van de ecologische toets is. Indiener vraagt op welke wijze de provincie hun in het proces van de KRW opgave kan ondersteunen?	ZW-0160-101

Standpunt GS

Dank voor het inbrengen van de stand van zaken betreffende de uitvoering van de KRW maatregelen en de oorzaak van achterlopen.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI. De ecologische toets is een methode die het Waterschap Limburg hanteert om de kwaliteit van het oppervlaktewater beter te kunnen bepalen en heeft een adviserende functie. Gemeenten hebben een eigen verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de oppervlaktewateren waarop geloosd wordt zo min mogelijk vervuild worden door overstorten uit het riool. De ecologische toets is daarbij een hulpmiddel om de mate van impact van overstorten op de waterkwaliteit te bepalen. De provincie Limburg ondersteunt de versnelling van de maatregelen door de inzet van deskundige expertise.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat gemeenten op dit moment achterlopen met de KRW maatregelen door onduidelijkheid over de ecologische toets. Indiener geeft	ZW-1199-80

aan dat de verwachting was dat bij deze toets pragmatisch gekeken zou worden naar de plaatselijke ecologie in relatie tot de te nemen maatregelen. Indiener stelt dat in de praktijk deze toets lijkt te leiden tot zwaardere maatregelen dan eerder voorzien. Indiener vraagt zich af in hoeverre deze toets juridisch bindend is.

Standpunt GS

Dank voor het inbrengen van de stand van zaken betreffende de uitvoering van de KRW maatregelen en de oorzaak van achterlopen.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI. De ecologische toets is een methode die het Waterschap Limburg hanteert om de kwaliteit van het oppervlaktewater beter te kunnen bepalen en heeft een adviserende functie. Gemeenten hebben een eigen verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de oppervlaktewateren waarop geloosd wordt zo min mogelijk vervuild worden door overstorten uit het riool. De ecologische toets is daarbij een hulpmiddel om de mate van impact van overstorten op de waterkwaliteit te bepalen.. De provincie Limburg ondersteunt de versnelling van de maatregelen door de inzet van deskundige expertise.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat gemeenten op dit moment achterlopen met de KRW maatregelen, omdat de prioriteit bij gemeenten momenteel ligt bij het voorkomen en beperken van wateroverlast	ZW-0160-100 ZW-1199-79

Standpunt GS

Dank voor het inbrengen van de stand van zaken betreffende de uitvoering van de KRW maatregelen en de oorzaak van achterlopen.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI. De provincie ondersteunt de versnelling van de gemeentelijk opgave enkel middels de inzet van deskundige expertise. Wij onderkennen dat invulling van de gemeentelijke waterkwaliteitsopgave niet altijd voor 2027 mogelijk is. In die gevallen vragen wij gemeenten om de uitvoering zoveel mogelijk te programmeren voor 2028-2033.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat gemeenten op dit moment achterlopen met de KRW maatregelen, omdat de tekeningen die gebruikt worden bij de KRW doelstellingen door Provincie / Waterschap enkele jaren geleden aangepast zijn waardoor diverse beken van "ecologisch waardevol" naar "ecologisch zeer waardevol" zijn opgeschaald, waardoor de spelregels aan het einde van de looptijd zijn verzwaard en leiden tot meer / ingrijpendere maatregelen.	ZW-0160-103

Standpunt GS

Dank voor het inbrengen van de stand van zaken betreffende de uitvoering van de KRW maatregelen en de oorzaak van achterlopen.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI. De provincie ondersteunt de versnelling van de gemeentelijk opgave middels de inzet van deskundige expertise. Wij onderkennen dat invulling van de gemeentelijke waterkwaliteitsopgave niet altijd voor 2027 mogelijk is. In die gevallen vragen wij gemeenten om de uitvoering zoveel mogelijk te programmeren voor 2028-2033.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat gemeenten op dit moment achterlopen met de KRW maatregelen, omdat door een gebrek aan personele capaciteit bij WL (ecologen) de doorlooptijd voor een ecologische toets erg lang is. Hierdoor vertraagt het opstellen van een BRP / SSW.	ZW-0160-102 ZW-1199-81

Standpunt GS

Dank voor het inbrengen van de stand van zaken betreffende de uitvoering van de KRW maatregelen en de oorzaak van achterlopen.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI. De provincie ondersteunt de versnelling van de gemeentelijk opgave middels de inzet van deskundige expertise.
Wij onderkennen dat invulling van de gemeentelijke waterkwaliteitsopgave niet altijd voor 2027 mogelijk is. In die gevallen vragen wij gemeenten om de uitvoering zoveel mogelijk te programmeren voor 2028-2033.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat gemeenten op dit moment achterlopen met de KRW maatregelen, omdat wijzigingen in de ecologische waardering van beken (van 'ecologisch waardevol' naar 'ecologisch zeer waardevol') in de afgelopen jaren hebben geleid tot verzwaarde eisen aan het einde van de planperiode, met aanzienlijke gevolgen voor de scope en intensiteit van maatregelen.	ZW-1199-82

Standpunt GS

Dank voor het inbrengen van de stand van zaken betreffende de uitvoering van de KRW maatregelen en de oorzaak van achterlopen.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI. De provincie ondersteunt de versnelling van de gemeentelijk opgave middels de inzet van deskundige expertise. Wij onderkennen dat invulling van de gemeentelijke

waterkwaliteitsopgave niet altijd voor 2027 mogelijk is. In die gevallen vragen wij gemeenten om de uitvoering zoveel mogelijk te programmeren voor 2028-2033.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt op welke wijze de Provincie gemeenten kan ondersteunen bij het behalen van de KRW doelstellingen.	ZW-0160-105

Standpunt GS

Dank voor het inbrengen van de ondersteuningsvraag bij het behalen van de KRW doelstellingen.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI. De provincie ondersteunt de versnelling van de gemeentelijk opgave middels de inzet van deskundige expertise.

5.83 Waterkwaliteit- KWR

Zienswijze	Indiener
De indiener dringt aan op een handhaafbare resultaatsverplichting met sanctiemogelijkheden, inzake het behalen van de KRW-doelstellingen.	ZW-0098-3

Standpunt GS

De verplichting om invulling te geven aan de in en op grond van de KRW gestelde doelen is vastgelegd in de KRW en de nationale wetgeving (omgevingswet en Besluit kwaliteit leefomgeving) waarin de KRW is geïmplementeerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het ruimtelijk instrumentarium KRW niet afhankelijk moet zijn van geld en landbouwperspectief.	ZW-1035-24

Standpunt GS

De overheid moet bij de inzet van instrumenten altijd de afweging te maken tussen het gediende belang en de belangen die worden geraakt. Indien bedoelde inzet leidt tof schade aan belangen, moet worden bezien of deze schade kan worden voorkomen dan wel gemitigeerd of gecompenseerd moet worden. In dat verband achten wij het noodzakelijk om beschikbare middelen en landbouwperspectief mee te wegen

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het ruimtelijk instrumentarium KRW niet afhankelijk moet zijn van geld en landbouwperspectief.	ZW-1035-24
Indiener vindt het onjuist dat inzet op waterkwaliteit afhankelijk wordt gemaakt van beschikbare middelen en landbouwperspectief, terwijl de KRW-doelstellingen centraal moeten staan.	ZW-0224-150

Standpunt GS

De overheid moet bij de inzet van instrumenten altijd de afweging te maken tussen het gediende belang en de belangen die worden geraakt. Indien bedoelde inzet leidt tof schade aan belangen, moet worden bezien of deze schade kan worden voorkomen dan wel gemitigeerd of gecompenseerd moet worden. In dat verband achten wij het noodzakelijk om beschikbare middelen en landbouwperspectief mee te wegen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt in paragraaf 6.3.6 toe te lichten hoe omgegaan wordt met de deadline van KRW versus nog op te starten onderzoeken en gebiedsprocessen.	ZW-1204-133

Standpunt GS

Het is evident dat nieuwe maatregelen, die voortvloeien uit recent uitgevoerde of nog lopende onderzoeken, niet allemaal in 2027 afgerond zullen kunnen worden. Hoe wij hiermee omgaan in relatie tot de verantwoording van het KRW-doelbereik in 2027 en de opgave voor de jaren daarna zullen wij uitwerken in het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de stappen om te voldoen aan KRW-opgaven en of aandachtspunten vanuit de Visie beekdalontwikkeling waterschap Limburg voldoende zijn opgenomen voor de verbetering van de ecologische toestand van de Loobeek.	ZW-1156-3

Standpunt GS

Beekherstel geldt als KRW-maatregel voor de Loobeek., nodig om aan de ecologische doelen voor deze beek te voldoen. Onze beleidsambitie is het om te komen tot watersysteemherstel, waarmee de integrale wateropgave voor een belangrijk deel kan worden ingevuld en waarvoor een beekdalbrede aanpak een perspectiefvol instrument is. Deze laatste aanpak zien wij niet als KRW-opgave voor 2027 en zal tijd en middelen vergen. In het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033

zullen wij bezien bij welke beken een dergelijke aanpak in de planperiode mogelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om erkenning van het technische, gemengde karakter van de Raam en Tungelroyse Beek, deze te classificeren als sterk gewijzigd waterlichaam binnen de KRW, realistische doelen te stellen en de feitelijke vervuilingsbronnen te betrekken bij de beoordeling en eventuele maatregelen.	ZW-0899-7

Standpunt GS

In het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033 zullen wij, waar nodig, doelen, maatregelen en status van waterlichamen (aangewezen beken) actualiseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt voor meer bevoegdheden voor waterschappen, zodat ze het lozen van microplastics in de Maas kunnen verbieden.	ZW-0135-10

Standpunt GS

De bevoegdheden van het waterschap zijn in nationale wetgeving vastgelegd. Hieraan kunnen wij in de POVI geen wijziging brengen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk dat er regionale coördinatie vanuit de Provincie is voor de Kaderrichtlijn Water, samen met Waterschap Limburg.	ZW-1204-28

Standpunt GS

Hoe wij invulling geven aan de KRW is verwoord in de POVI en nader uitgewerkt in het Provinciaal Waterprogramma. Daarbij werken wij enerzijds nauw samen met onze partners zoals het waterschap en dit zetten wij graag ook in de komende jaren verder. Anderzijds spreken wij partijen aan op hun verantwoordelijkheden die zij hebben voor de uitvoering van de KRW.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt Provincie Limburg om te antwoorden op de vraag: Wat is de KRW-status van de Raam en Tungelroyse Beek en wordt hun technische karakter erkend?	ZW-0899-20

Standpunt GS

In het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 is de Tungeslroyse beek als sterk veranderd aangemerkt. De Raam is geen voor de KRW aangewezen beek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener zou (als voorbeeld) willen zien dat bij een ondezoek naar wateroverlast bij watermolens ook de impact op de KRW-opgave wordt benoemd.	ZW-1204-31

Standpunt GS

In bedoeld onderzoek wordt met het waterschap niet alleen naar het aspect waterkwaliteit maar ook naar waterkwaliteit en KRW gekeken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
mbt 6.1.1 daar staat opgenomen dat: Ten tweede om te voorkomen dat de KRW-doelen niet gehaald zullen worden en we hier de negatieve gevolgen van gaan ondervinden. Opmerking indiener; Waaruit blijkt dat we de KRW niet gaan halen. Hier is de stelling dat wordt voorkomen dat we ze niet gaan halen. Dit is onjuist en dient aangepast te worden.	ZW-1242-22 ZW-1242-26

Standpunt GS

Uit de voortgang van maatregelen, nodig om aan de KRW-doelen te voldoen, blijkt dat er nog een stevig aantal maatregelen nog niet is uitgevoerd of waarvan de uitvoering nog niet is afgerond. Daarmee is het onwaarschijnlijk dat alle nodige maatregelen tijdig, in 2027, zullen zijn gerealiseerd., ook niet als, zoals in de POVI is beschreven, extra energie is en wordt gezet op de uitvoering in de laatste jaren tot en met 2027.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Uit de POVI is te herleiden dat er bufferzones komen van bijvoorbeeld 100 tot 250 meter waarbij het landgebruik beperkt wordt rondom beken en rivieren met als doel uitspoeling van nutriënten te beperken. Indiener geeft aan dat dit inkomstenderving van gewasen en waardedaling van de landerijen tot gevolg heeft. Indiener vindt dat hier een vergoeding tegenover hoort te staan.	ZW-1177-23

Standpunt GS

In beekdalen gelegen in de groen-blauwe landbouwzone willen wij een watervriendelijke landbouw stimuleren. Zoals in de POVI vermeld is de inzet van (dwingend) instrumentarium pas aan de orde als voldoende middelen beschikbaar zijn en er een landbouwperspectief kan worden geboden. Wij zullen daarom zeker rekening houden met inkomstenderving en waardedaling.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.84 Waterkwaliteit- riooloverstorten

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht en realisme voor de zeer grote (financiele en ruimtelijke) opgave bij gemeente(n) t.a.v. de overstorten, gezien het toenemen van de klimaatextremen in combinatie met de aanwezigheid van vele kwetsbare watergangen in één gebied. Provincie Limburg stelt namelijk dat ter voorkoming van wateroverlast in de bebouwde gebieden de gemeentelijke rioleringssystemen op orde dienen te zijn en dat het voor de waterkwaliteit van de beken belangrijk is dat er zo min mogelijke gebruik wordt gemaakt van riooloverstorten op de kwetsbare watergangen. Gemeenten zetten zich in om wateroverlast in de bebouwde gebieden te beperken/verminderen. Het ‘voorkomen van wateroverlast’ is geen juiste omschrijving. Op meerdere plekken wordt bovendien water- (en modder) overlast veroorzaakt door zowel afstroming uit stedelijk alsook landelijk gebied.	ZW-0207-64 ZW-0238-54 ZW-0253-68 ZW-0314-54 ZW-1127-86

Standpunt GS

Dank voor het inbrengen van het standpunt over de aanpak van de gemeentelijke riool-overstorten in het kader van de Kaderrichtlijn Water opgave.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI. De provincie ondersteunt de versnelling van de gemeentelijk opgave middels de inzet van deskundige expertise. Wij onderkennen dat invulling van de gemeentelijke waterkwaliteitsopgave niet altijd voor 2027 mogelijk is. In die gevallen vragen wij gemeenten om de uitvoering zoveel mogelijk te programmeren voor 2028-2033. Ten aanzien van wateroverlast is hier

bedoeld de wateroverlast vanuit het riool, niet de wateroverlast vanuit het regionaal watersysteem of van hellingen afstromend hemelwater.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op de beperkingen die worden opgelegd in overgangs- en extensiveringsgebieden. indiener geeft aan dat zijn gronden in deze gebieden zorgvuldig worden beheerd en voldoen aan strenge normen voor uitspoeling van nitraat naar grondwater en watergangen. Indiener wijst op onderzoek van Wageningen die dat bevestigd (rapport 3275). Indiener wijst op de strenge restricties versus de vele riooloverstorten.	ZW-0775-5

Standpunt GS

Dank voor het inbrengen van het standpunt over de beperkingen die worden opgelegd in overgangs- en extensiveringsgebieden, het zorgvuldige beheer en het voldoen aan de strenge normen voor uitspoeling van nitraat naar grondwater en watergangen.

Voorstel aan PS

De door indiener verstrekte informatie wordt voor kennisgeving aangenomen en leidt niet tot aanpassing van de POVI.

5.85 Waterkwantiteit- bijdrage landbouw

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat alternatieve methoden voor de waterbeschikbaarheid, zoals het vullen van buffers, niet zijn benoemd in de POVI.	ZW-1385-8

Standpunt GS

In de POVI staan onze ambities, doelen en kaders voor de lange termijn. Provincie Limburg heeft als ambitie om de waterbeschikbaarheid te vergroten. De invulling van deze ambitie vindt plaats, samen met onze waterpartners, in het traject van ons Provinciaal Waterprogramma en het Convenant Voldoende Zoetwater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er in 2024 is geïnvesteerd in peilgestuurde drainage voor duurzaam waterbeheer en wil daarmee onderstrepen dat de indiener actief meewerkt aan duurzaam landbouwgebruik en waterbeheer.	ZW-0729-4

Standpunt GS

Dank voor de ondersteuning van ons beleid door de indiener.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het vasthouden van voldoende water tijdens extremere omstandigheden en langdurige droogtes onmogelijk is.	ZW-0801-2

Standpunt GS

Het vasthouden van water tijdens langdurige droogte is zeer lastig als er geen neerslag valt. Wij willen daarom meer water vasthouden in periodes waarin er wel neerslag valt. Meer water vasthouden betekent een grotere voorraad van water om langer bestand te zijn tegen droogte. In het Provinciaal Waterprogramma geven wij verder invulling aan het vasthouden van water.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie agrariërs te compenseren voor mogelijke schade die ontstaat als gevolg van peilaanpassingen.	ZW-1474-4

Standpunt GS

Wij erkennen dat schade voor agrariërs als gevolg van peilaanpassingen niet wenselijk is. Wij willen ook zorgen voor voldoende beschikbaar water in Limburg voor alle functies die water nodig hebben. Dat betekent onder andere dat we hogere grondwaterstanden willen realiseren. In het Provinciaal Waterprogramma en het traject van het Convenant Voldoende Zoetwater zullen wij, samen met onze waterpartners, invulling geven hoe wij omgaan met peilaanpassingen en grondwaterstandverhogingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om agrarische ondernemers en cooperaties te betrekken bij de uitwerking van peilbeheerplannen	ZW-1474-3

Standpunt GS

De uitwerking van peilbeheerplannen is een verantwoordelijkheid van Waterschap Limburg. Wij stellen de kaders op waarbinnen Waterschap Limburg kan opereren met betrekking tot peilen. In het Provinciaal Waterprogramma zullen wij invulling geven aan deze kaders. Tegelijkertijd willen wij, samen met onze waterpartners, waaronder ook de LLTB, de waterbeschikbaarheid vergroten middels het Convenant Voldoende Zoetwater. Een van de uitgangspunten daarbij is dat er in

gezamenlijkheid gekeken wordt hoe de waterbeschikbaarheid vergroot kan worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om alternatieve methoden voor waterbeschikbaarheid te benoemen, zoals waterbuffers vullen in natte perioden.	ZW-1371-7
Indiener verzoekt om de mogelijkheden om als agrarische sector bij te dragen aan de ambitie waterbeschikbaarheid en alternatieve methoden als waterbuffers vullen in natte perioden ten behoeve vanberegening/druppelirrigatie en aanvoer van water uit overige gebieden, te noemen in de POVI.	ZW-1159-16 ZW-1213-27

Standpunt GS

In de POVI staan onze ambities, doelen en kaders voor de lange termijn. Provincie Limburg heeft als ambitie om de waterbeschikbaarheid te vergroten.
De invulling van deze ambitie vindt plaats, samen met onze waterpartners, in het traject van ons Provinciaal Waterprogramma en het Convenant Voldoende Zoetwater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de waarde van de agrarische sector voor waterbeheer en infiltratie expliciet te benoemen	ZW-0936-5

Standpunt GS

In de POVI staan onze ambities, doelen en kaders voor de lange termijn. Wij onderkennen dat verschillende sectoren een rol hebben in het waterbeheer en infiltratie. Het benoemen van de waarde van verschillende sectoren voor waterbeheer en infiltratie en welke sectoren dat zjin is niet doenlijk en valt niet binnen hetgeen wij beogen met de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om ecologie en landbouw in samenhang te wegen en in de Omgevingsvisie te formuleren dat maatregelen tegen verdroging gebiedsspecifiek en evidence-based zullen zijn. Hierbij vraagt de indiener om expliciet te benoemen dat men eerst inzet op win-win maatregelen (zoals bodemverbetering, waterconservering, slimme technologie) en dat pas bij gebleken noodzaak harde verboden volgen.	ZW-1253-44

Standpunt GS

Wij hechten belang aan een goede onderbouwing en gebiedsspecifieke inpassing van maatregelen, waarbij de belangen van partijen en sectoren goed worden afgewogen. Maatregelen die op meerdere aspecten positieve gevolgen hebben, de win-win-maatregelen die de indiener noemt, zijn daarbij gewenst. Wij zullen uiteraard zorgvuldig omgaan met eventuele onttrekkingsverboden. We onderkennen het nut van beregening evenals we het nut van grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening erkennen en het belang van voldoende water voor de natuur. In het Provinciaal Waterprogramma wordt de aanpak van de verdeling van het beschikbare grondwater in Limburg verder uitgewerkt. In het kader van het Convenant Voldoende Zoetwater hebben wij de ambitie om de totale watervraag te verminderen met circa 20%. Wij willen samen met onze waterpartners nadere invulling geven aan deze ambitie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.86 Waterkwantiteit- convenant zoetwater

Zienswijze	Indiener
In de ambitie waterbeschikbaarheid (6.3.3) wordt aangegeven de grondwaterstanden met 10 tot 50 cm te verhogen. Indiener verzoekt om in kaart te brengen wat de gevolgen hiervan zijn voor de teelt van de huidige gewassen op zijn bedrijf, de economische impact te kwantificeren en bij invoering van deze maatregelen ook deze inkomens en vermogensschade te compenseren.	ZW-0548-6
Indiener merkt bij paragraaf 6.3.3 op: Het is onduidelijk om welke grondwaterstanden het hier gaat. Gaat het om GVG, GLG, GHG, actuele grondwaterstand? Geef ook aan hoe bepaald wordt welke verhoging waar en hoe gerealiseerd zou kunnen worden.	ZW-1204-128
Indiener stelt dat de voorgestelde peilopzet (10–50 cm verhoging) tot langdurig natte percelen leidt waardoor teelten onmogelijk worden en verzoekt om effectinschatting per gebied en borging van compensatie.	ZW-0450-5

Standpunt GS

Om de beschikbaarheid van water te verbeteren, werken we toe naar een systeem met grondwaterstanden die in 2050 10 tot 50 centimeter hoger liggen dan nu. Deze verhoging is een bandbreedte die concreet in gebieden nader wordt uitgewerkt. Lokaal wordt bekeken wat mogelijk is en wat nodig is voor het bereiken van doelen, rekening houdend met specifieke kenmerken van het gebied zoals landschap, bodem, grondwaterstanden en grondgebruik.
Een gebiedsspecifieke uitwerking valt buiten de reikwijdte van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In de ambitie waterbeschikbaarheid (6.3.3) wordt gesteld dat er een reductie van 20% op het totaal aan onttrekkingen van grondwater moet plaatsvinden. Indiener verzoekt om in kaart te brengen wat de gevolgen daarvan zijn voor de teelt van de huidige gewassen op zijn bedrijf, de economische impact te kwantificeren en bij invoering van deze maatregelen ook deze inkomens en vermogensschade te compenseren.	ZW-0548-7
Indiener merkt bij paragraaf 6.3.3 op: "… een reductie van 20% op het totaal aan onttrekkingen" moet zijn "… een reductie van de watervraag van 20%".	ZW-1204-129
Indiener merkt op dat in § 6.3.4 over het Convenant voldoende water wordt gesteld dat er een ambitie is gesteld voor een ‘reductie van 20% op het totaal aan onttrekkingen in Limburg’. Dit is onjuist. De ambitie is gesteld op de ‘reductie van 20% van de totale watervraag in Limburg’. Bij een reductie op de watervraag wordt het waterverbruik verminderd, maar is er nog ruimte voor sociaaleconomische groei. Indiener verzoekt om de tekst aan te passen naar de vastgestelde ambitie.	ZW-1369-46

Standpunt GS

Om de beschikbaarheid van water te verbeteren, werken we toe naar een vermindering van de watervraag in 2050 van circa twintig procent. Met de inspanning van alle gebruikers om hun gebruik te verminderen, willen we deze twintig procent realiseren. Het betreft geen absoluut doel waarop individuele gebruikers op kunnen worden afgerekend. Het gaat erom dat iedereen zuiniger met onze grondwatervoorraden omgaat.

Voorstel aan PS

Hoofdstuk 6, paragraaf 6.3.3 Ambitie Waterbeschikbaarheid
Zin: Daarnaast willen we een reductie van 20% op het totaal aan onttrekkingen ……
Wijziging in: Daarnaast willen we een reductie van circa 20% op de totale watervraag …..

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 6.3 op: naast meer vast en minder onttrekken is herstel van de natuurlijke werking van het systeem nodig.	ZW-1204-120

Standpunt GS

Het beter en langer vasthouden van water en het minder onttrekken van water heeft o.a. tot doel om de natuurlijke werking van het systeem te herstellen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 6.3.3 op dat er kaarten bestaan waarin is aangegeven wat de grondwaterstandsverandering kan zijn als bepaalde inrichtingen worden gerealiseerd.	ZW-1204-130

Standpunt GS

In de POVI zijn deze kaarten niet opgenomen. Derhalve betreft deze inspraakreactie niet de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 6.3.3 op: Voldoende water voor alle functies als doel is misschien te hoog gegrepen. Het kan wel een ambitie zijn. Wees duidelijk in het verschil tussen doel en ambitie.	ZW-1204-127

Standpunt GS

Of we uiteindelijk voldoende water hebben voor alle functies is mede afhankelijk van externe factoren, zoals klimaatverandering, waar we geen invloed op hebben. De term ambitie sluit hier inderdaad beter bij aan.

Voorstel aan PS

Hoofdstuk 6, paragraaf 6.3.3 Ambitie Waterbeschikbaarheid Zin: Het doel is om …..

wijzigingen in:

De ambitie is om …..

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat de ambities van het convenant zoetwater te generiek zijn omschreven; er is behoefte aan een zorgvuldig, gebiedsgericht proces waarin lokale omstandigheden voldoende worden meegenomen.	ZW-0319-38

Standpunt GS

Om de beschikbaarheid van water te verbeteren, werken we toe naar een klimaat robuust watersysteem, dat concreet in gebieden nader wordt uitgewerkt. Lokaal wordt gebiedsgericht bekeken wat mogelijk is en wat nodig is voor het bereiken van doelen, rekening houdend met specifieke kenmerken van het gebied zoals landschap, bodem, grondwaterstanden en grondgebruik.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft dat de grondwaterstanden met 10 tot 50 cm verhoogd worden, waarbij lokaal moet worden bekeken wat mogelijk en wat nodig is voor het bereiken van de doelen.	ZW-1204-59

Standpunt GS

Om de beschikbaarheid van water te verbeteren, werken we toe naar een systeem met grondwaterstanden die in 2050 10 tot 50 centimeter hoger liggen dan nu. Deze verhoging is een

bandbreedte die concreet in gebieden nader wordt uitgewerkt. Lokaal wordt bekeken wat mogelijk is en wat nodig is voor het bereiken van doelen, rekening houdend met specifieke kenmerken van het gebied zoals landschap, bodem, grondwaterstanden en grondgebruik.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft de beoogde reductie van het totaal aan onttrekkingen in Limburg met 20%.	ZW-1204-61

Standpunt GS

Om de beschikbaarheid van water te verbeteren, werken we toe naar een vermindering van de watervraag in 2050 van circa twintig procent.
Met de inspanning van alle gebruikers om hun gebruik te verminderen, willen we deze twintig procent realiseren. Het betreft geen absoluut doel waarop individuele gebruikers op kunnen worden afgerekend. Het gaat erom dat iedereen zuiniger met onze grondwatervoorraden omgaat.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het vergroten van waterbeschikbaarheid nauw samenhangt met grondwateroverlast, en een goed afgestemd convenant zoetwater is van groot belang. Op dit moment zet het proces om te komen tot het convenant zoetwater te zwaar in op het aanleveren van maatregelen door individuele partners. Hierdoor worden de lokale omstandigheden uit het oog verloren of niet voldoende integraal beschouwd (bijvoorbeeld d.m.v. gebiedsprocessen).	ZW-0238-58 ZW-0253-72 ZW-0271-58 ZW-0314-58

Standpunt GS

Om de beschikbaarheid van water te verbeteren, werken we toe naar een klimaat robuust systeem. Lokaal wordt gebiedsgericht bekeken wat mogelijk is en wat nodig is voor het bereiken van doelen voor het vergroten van de waterbeschikbaarheid, rekening houdend met specifieke kenmerken van het gebied zoals landschap, bodem, grondwaterstanden en grondgebruik. In het Convenant wordt opgenomen dat alle partijen, die ondertekenen, goed in staat zijn om afzonderlijke, uitvoerbare maatregelen te treffen, maar dat de gezamenlijke opgave op gebiedsniveau nog onvoldoende van de grond komt. Iedere partij heeft hierin zijn eigen verantwoordelijkheid en ook een gedeelde verantwoordelijkheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt in paragraaf 6.3.3 aan te geven hoe de beoogde reductie van onttrekkingen gaat plaatsvinden.	ZW-1204-126

Standpunt GS

Om de beschikbaarheid van water te verbeteren, werken we toe naar een vermindering van de watervraag in 2050 van circa twintig procent. Met de inspanning van alle gebruikers om hun gebruik te verminderen, willen we deze twintig procent realiseren. Het betreft geen absoluut doel waarop individuele gebruikers op kunnen worden afgerekend. Het gaat erom dat iedereen zuiniger met onze grondwatervoorraden omgaat. Een gebiedsspecifieke uitwerking valt buiten de reikwijdte van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.87 Waterkwantiteit- peilbeheer tbv landbouw

Zienswijze

Indiener benadrukt het belang voor agrariërs dat de watersystemen (Maas, regionale wateren en grondwater) worden voorbereid en aangepast op het veranderende weer. Daarbij moet rekening worden gehouden met de zeer zwaarwegende belangen die de landbouw heeft m.b.t. het watersysteem. Inzet moet zijn aanpassing van peilen aan de voor de landbouw en de natuur meest ideale situatie zonder dat agrariërs in de problemen komen als gevolg van wijzigingen van de peilen. Indiener mist in de ontwerp POVI een zorgvuldige gebiedsgerichte en locatiegerichte aanpak om het watersysteem toekomstbestendig te maken.

Indiener				
ZW-0712-11	ZW-0727-11	ZW-0731-11	ZW-0751-11	ZW-0752-11
ZW-0755-11	ZW-0756-11	ZW-0758-11	ZW-0759-11	ZW-0760-11
ZW-0817-11	ZW-0829-11	ZW-0861-11	ZW-0863-11	ZW-0864-11
ZW-0887-11	ZW-0964-11	ZW-0965-11	ZW-0968-11	ZW-0969-11
ZW-0970-11	ZW-0971-11	ZW-1015-11	ZW-1019-11	ZW-1021-11
ZW-1024-11	ZW-1026-11	ZW-1028-12	ZW-1030-12	ZW-1031-11
ZW-1032-11	ZW-1034-11	ZW-1068-11	ZW-1123-11	ZW-1124-11
ZW-1138-11	ZW-1256-11	ZW-1333-13	ZW-1354-11	ZW-1373-11
ZW-1431-11	ZW-1468-11			

Standpunt GS

Het is een feit dat verschillende functies, ook de landbouw, afhankelijk zijn van het watersysteem, dat enerzijds de gebruiksfuncties zoveel mogelijk moet kunnen voorzien van voldoende schoon water. Anderzijds moet schade als gevolg van een teveel aan water -overstromingen en (grond)wateroverlast- zoveel mogelijk worden voorkomen. Evident is dat met een toename van weersextremen deze opgaven in omvang toenemen. Het is aan de bij het waterbeheer betrokken overheden om aan deze opgaven zo goed mogelijk invulling te geven waarbij een afweging moet

worden gemaakt tussen de belangen van verschillend gebruiksfuncties die soms tegenstrijdig zijn. In de POVI, als strategisch kader voor het ruimtegebruik in Limburg, geven wij hoofdrichtingen aan die in diverse documenten, zoals het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033, en instrumenten, zoals het Limburgs Offensief Stikstof, zullen worden uitgewerkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de verhoging van de grondwaterstand zeer onwenselijk is omdat het hun teeltmogelijkheden beperkt.	ZW-1176-3
Indiener heeft een gemengd agrarisch bedrijf aan de rand van de Mariapeel gelegen in de blauw-groenzone (groenblauwe landbouwzone?) en pacht verschillende pacht- en ruilgronden. Indiener stelt dat de blauw -groene mantel nog vele malen groter gaat worden, zelfs zo dat het de gehele bufferzone (hydrologische bufferzone grondwaterafhankelijke natuur?) betreft. Indiener ervaart al tientallen jaren waterschade waardoor teelten mislukken en opbrengsten niet gerealiseerd worden. Ook schade aan woningen en gebouwen zijn in het gebied Dorperpeelweg tegen de Mariapeel direct het gevolg van de beheersmaatregelen die in het verleden in de Maria/Deurneschepeel zijn uitgevoerd. De Peel lekt en bij iedere uitbreiding van natte natuur of bij iedere cm peilverhoging in deze natuur krijgt indiener steeds meer kwel en grondwater op en onder de percelen. Indiener is al meer dan 10 jaar hierover bezig met overheden. Indiener wil geen peilopzettingen maar juist verlaging naar het niveau zoals is afgesproken maar dat nu ook al niet gehaald kan worden in het gebied. Indiener stelt dat de teelten niet op het juiste moment voldoende beregend en bemest kunnen worden wat leidt tot verlies aan opbrengst.	ZW-0871-1
Indiener protesteert tegen het verhogen van de grondwaterstand vanwege problemen die dit veroorzaakt bij het oogsten, zaaien en inplanten.	ZW-1111-3
Indiener schat in dat een wijziging van het waterpeil onverwachte gevolgen kan hebben voor een gebied en stelt het op prijs om zorgvuldig geïnformeerd te worden over de uitvoering van werkzaamheden in het veld om de peilen te wijzigen.	ZW-0866-14 ZW-0875-14
Indiener stelt dat verhoging van grondwaterstanden zal leiden tot vernatting en vertrapping van het grasland waardoor de paarden niet meer buiten kunnen zijn. Indiener geeft aan dat er daarnaast fors geïnvesteerd is in zogenaamde eb- en vloedsystemen van de rijbakken en een aantal paddocks voor een optimale conditie van de toplaag van de bodem qua berijdbaarheid, grip van de dieren en vochtgehalte zodat er geen stofwolken ontstaan. Verhoging van de grondwaterstanden zal er volgens de indiener toe gaan leiden dat de werking van de eb- en vloedsystemen wordt ondermijnd aangezien deze systemen het overtollige water niet meer kunnen afvoeren van de locatie door de hogere grondwaterstanden in de aanwezige sloten. Indiener stelt dat dit zeker zal leiden tot hoefproblemen bij	ZW-0954-8

de paarden door het te hoge vochtgehalte van de bodem als gevolg van de verhoogde grondwaterstanden.	
Indiener verzoekt om maatregelen in het veld zodat het voor hem mogelijk wordt zelf (enige) invloed uit te oefenen op het waterpeil.	ZW-0866-15 ZW-0875-15
Indiener verzoekt om meer duidelijkheid in de POVI ten aanzien van een zorgvuldige gebiedsgerichte en locatiegerichte aanpak om systemen te realiseren die de peilen aanpassen aan de voor de landbouw en de natuur meest ideale situatie zonder dat agrariërs in de problemen komen als gevolg van wijzigingen van de peilen.	ZW-0866-12 ZW-0875-12
Indiener vraagt aandacht voor de gevolgen van het verhogen van de waterpeilen voor de landbouw en wil graag, op het moment dat een voornemen bestaat om maatregelen met betrekking tot wijziging van het waterpeil uit te voeren, daar zorgvuldig in gekend worden.	ZW-0866-13 ZW-0875-13
Indiener verzoekt om geen peilopzettingen in het gebied Mariapeel en pleit voor een verlaging van het waterpeil naar afgesproken niveaus.	ZW-0356-2
Indiener geeft aan dat grondwater en oppervlaktewater essentieel zijn voor de teelt van gewassen en dat het beperken hiervan directe gevolgen heeft voor de opbrengst.	ZW-0356-3

Zienswijze
Indiener vraagt om voorgenomen verhogingen van het waterpeil zorgvuldig voor te bereiden en af te stemmen met het Waterschap, om de gevolgen voor de landbouw – ook onverwachte – goed in beeld te brengen. In dat verband wordt erop gewezen dat het verhogen van grondwaterstanden met 10 tot 50 centimeter zeer vergaande gevolgen kan hebben, zeker wanneer het om laaggelegen percelen gaat of wanneer sprake is van een specifieke structuur van de bodem met ondoorlatende lagen.

Indiener				
ZW-0712-12	ZW-0727-12	ZW-0731-12	ZW-0751-12	ZW-0752-12
ZW-0755-12	ZW-0756-12	ZW-0758-12	ZW-0759-12	ZW-0760-12
ZW-0817-12	ZW-0829-12	ZW-0861-12	ZW-0863-12	ZW-0864-12
ZW-0887-12	ZW-0965-12	ZW-0968-12	ZW-0969-12	ZW-0971-12
ZW-1015-12	ZW-1019-12	ZW-1021-12	ZW-1022-12	ZW-1024-12
ZW-1026-12	ZW-1028-13	ZW-1030-13	ZW-1031-12	ZW-1032-12
ZW-1034-12	ZW-1068-12	ZW-1109-12	ZW-1123-12	ZW-1124-12
ZW-1138-12	ZW-1256-12	ZW-1333-14	ZW-1354-12	ZW-1373-12
ZW-1431-12	ZW-1468-12			

Standpunt GS

De POVI is een strategisch plan waarin wij de ontwikkeling van de ruimtelijke inrichting op hoofdlijnen geven. De realisatie hiervan vergt nadere uitwerking en besluiten, in samenwerking met het waterschap aks waterbeheerder. Daarbij zal rekening worden gehouden met de locatie specifieke omstandigheden en de belangen die door grondwaterstandverhoging worden geraakt. Belanghebbenden, waaronder grondgebruikers, dienen daarbij betrokken te worden. Uitgangspunt

is dat daarbij dat schade zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Indien toch schade ontstaat kan beroep worden gedaan op vergoeding daarvan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de huidige situatie vast te leggen (een 0-meting) om de effecten van grondgebruik (gedifferentieerd in de diverse teelten), grondwaterstanden etc. in kaart te kunnen brengen.	ZW-1159-19

Standpunt GS

Bij het ophogen van grondwaterpeilen is het in het algemeen gebruikelijk en vaak zelfs een voorwaarde dat er een nulmeting is omdat peilverhoging invloed heeft op de omgeving en kan leiden tot ongewenste effecten of schade voor gebruiksfuncties.
Peilverhoging is doorgaans vergunningplichtig op grond van de Omgevingswet. Bij deze vergunning worden in de regel voorwaarden omtrent nulmeting worden gesteld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om nadere toelichting in de omgevingsvisie over hoe bedrijven gecompenseerd worden die hinder of bedrijfsschade ondervinden van de peilopzet.	ZW-1176-2
Op diverse plekken in het POVI wordt gesproken over verhogen van de grondwaterstanden. De percelen van indiener worden als bouwland gebruikt. Door het vernatten van de percelen en ze daarmee ongeschikt maken voor het huidige gebruik wordt indiener onevenredig zwaar benadeeld en verslechterd de concurrentiepositie van het bedrijf. Indiener verzoekt om in de omgevingsvisie toe te lichten hoe bedrijven hiervoor worden gecompenseerd.	ZW-0611-4

Standpunt GS

De POVI bevat het strategisch beleid voor de ruimtelijke inrichting van de provincie. Realisatie daarvan vereist nog te nemen concrete besluiten. Uitgangspunt daarbij is dat schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. Indien toch schade ontstaat kan een beroep tot schadevergoeding worden ingediend. De procedure daarvoor zal in betreffende besluiten duidelijk worden gemaakt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.88 Waterkwantiteit- sponswerking en infiltratie

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 6.1.3 op dat duidelijk moet zijn dat herstel van de sponswerking van het landschap ook geldt voor stedelijk gebied en verzoekt daarom de term "Sponswerking landschap" te wijzigen in "sponswerking bodem".	ZW-1204-105

Standpunt GS

Dank voor de aanvulling die door u aangeleverd zijn. Deze wordt verwerkt in de ontwerptekst van de POVI.

Voorstel aan PS

Het zienswijzepunt leidt tot aanpassing van de tekst onder paragraaf 6.1.3, waarbij 'sponswerking landschap' herschreven wordt naar 'sponswerking bodem en landschap'.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 6.1.3 op: Sponswerking niet alleen verbeteren door herstel beekdalen en natte laagten, maar ook door in omgevingsgericht water boerenstuwtjes te plaatsen/ af te dammen.	ZW-1204-104
Indiener merkt op bij paragraaf 2.5.4: De sponswerking moet niet alleen in het licht bezien worden van het bergen bij te veel regen. Het principe is de druppel moet infiltreren waar hij valt. Is ook een belangrijk aspect bij droogte voor aanvulling van het grondwater	ZW-1204-72

Standpunt GS

Dank voor de ondersteuning van ons beleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.3.4: water vasthouden dient ook te gebeuren in het primair landbouwgebied en in het Limburgs natuurnetwerk. Zie ook paragraaf 6.8.	ZW-1204-132

Standpunt GS

Dank voor de ondersteuning van ons beleid. In paragraaf 6.3.4 wordt de voorkeur gegeven aan de groenblauwe landbouwzone en grondwaterbeschermingsgebieden om water vast te houden. Dit betekent niet dat geen water wordt vastgehouden in de primaire landbouwzone en het Limburgs natuurnetwerk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor in paragraaf 2.5.3 de zin "… en een spons die ruimte biedt om water te bergen bij veel regen en terug te leveren bij droogte." te wijzigen in: "… en een spons die ruimte biedt om water vast te houden (infiltreren), te bergen bij veel regen en terug te leveren bij droogte."	ZW-1204-70

Standpunt GS

Dank voor de aanvulling die door u aangeleverd zijn. Deze wordt verwerkt in de ontwerptekst van de POVI.

Voorstel aan PS

Het zienswijzepunt leidt tot aanpassing van de tekst uit de ontwerp POVI. Bij paragraaf 2.5.3 wordt de volgende zin aangepast:

"… en een spons die ruimte biedt om water te bergen bij veel regen en terug te leveren bij droogte."

Naar

: "… en een spons die ruimte biedt om water vast te houden (infiltreren), te bergen bij veel regen en terug te leveren bij droogte."

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt in paragraaf 6.3.2 om ruimte om water te infiltreren niet alleen t zoeken in Natte Laagten, Beekdalen en Overgangsgebieden, maar ook in Primair landbouwgebied en Limburgs natuurnetwerk.	ZW-1204-123

Standpunt GS

Dank voor dit zienswijzepunt. De tekst sluit primair landbouwgebied en Limburgs natuurnetwerk niet uit voor infiltreren van water in de bodem en wordt om die reden niet aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst er op bij paragraaf 6.3.8 en 6.3.9 dat het overal belangrijk is om hemelwater binnen het plangebied te houden. Dit is niet alleen belang voor het plangebied zelf, maar voorkomt ook afwenteling van (schoon) hemelwater naar RWZI of het oppervlaktewatersysteem.	ZW-1204-139

Standpunt GS

Dank voor de ondersteuning van ons beleid. Ons inziens wordt het belang van water vasthouden en infiltreren in het plangebied voldoende geborgd in de concepttekst.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.89 Wateroverlast- beperkingen landbouw

Zienswijze	Indiener
indiener geeft aan dat hij al veel doet om wateroverlast te voorkomen, en is daarom niet akkoord met extra regels en maatregelen om hellingen anders in te richten.	ZW-1358-26

Standpunt GS

Zoals aangegeven in de ontwerp-POVI willen we op de hellingen een landbouw en grondgebruik stimuleren die de afstroming verminderen. In de provinciale omgevingsverordening zal daarom voor ruimtelijke plannen op de hellingen in de Groenblauwe landbouwzone een motivatie- en compensatieplicht gelden voor de waarden van water, remmen van afstroming en waterberging. Deze verordening werkt niet rechtstreeks door naar burgers maar via vergunningverlening door de gemeente. Indien u in uw eventuele plannen aan de gemeente kunt aangeven hoe u rekening houdt met het verminderen van afstroming dan zal dit waarschijnlijk voldoende zijn en zullen hiervoor door de gemeente geen verdere verplichtingen aan u worden opgelegd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indieners verzoeken om bescherming van inundatie van beekwater in het gebied van indieners, ter voorkoming van vervuiling van hun gronden alsmede de verdere omgeving en het plangebied van de her in te richten beken en dit vast te leggen in de povi.	ZW-1356-4

Standpunt GS

De bescherming tegen wateroverlast veroorzaakt door overstroming van het regionaal watersysteem is beschreven in paragraaf 6.4.3. Daar staat o.a. dat Waterschap Limburg knelpunten waar niet aan de normering voor wateroverlast wordt voldaan aanpakt. Er ligt namelijk een inspanningsverplichting bij het Waterschap om dergelijke knelpunten op te lossen. Impliciet betekent dit dat grondeigenaren zelf verantwoordelijk zijn voor het voorkómen van wateroverlast in situaties waarbij er geen sprake is van een dergelijk knelpunt. Niettemin wordt bij andersoortige knelpunten (zoals bijvoorbeeld in het "overstromingskansgebied A", waar geen normering is) op verzoek van de eigenaar of belanghebbende door het waterschap meegedacht hoe de situatie

verlicht kan worden. Dit kan bijvoorbeeld in de sfeer van crisisbeheersing (zoals door het beschikbaar stellen van zandzakken), adviseren welke maatregelen eigenaren zelf kunnen treffen, en soms kan meegekoppeld worden met bijvoorbeeld beekherstelprojecten van het waterschap.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.90 Wateroverlast- lokale zaken

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de afwatering via de Langstraatlossing regelmatig problemen oplevert, waardoor percelen overlast ondervinden.	ZW-0500-1
Indiener geeft aan dat Terblijt in 2018 en 2024 te maken heeft gehad met extreme water- en modderoverlast door de afstroom van hoger gelegen landbouwgebieden op het plateau ten zuiden van Terblijt.	ZW-0127-2

Standpunt GS

Wij hebben kennis genomen van dit zienswijzepunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat sloten vol staan met water doordat het gebied de bebouwing niet meer aan kan en dat tot op heden met Waterschap Limburg en Gemeente Peel en Maas hierover geen gesprek mogelijk is.	ZW-0959-2
Indiener stelt voor om een gemaal te gebruiken om water af te voeren richting het Gelders Nierskanaal en de afvoerproblemen op te lossen.	ZW-0458-3
Indiener verzoekt om adequate aanpassingen aan de afwatering in het gebied Platveld, omdat de huidige maatregelen van Waterschap Limburg onvoldoende zijn.	ZW-0500-2

Standpunt GS

In Limburg is Waterschap Limburg verantwoordelijk voor het dagelijks beheer van het regionaal oppervlaktewater. Daarbij is het waterschap ervoor verantwoordelijk dat aan de door ons gestelde normen voor wateroverlast voldaan wordt. Indien in de door indiener geschetste situatie nog niet aan deze normen voldaan wordt dan heeft het waterschap een inspanningsverplichting om maatregelen te nemen zodat daar wel aan voldaan wordt. Deze normen zijn als "omgevingswaarden" opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening Limburg. In situaties waarin wel aan de norm voldaan wordt maar waarin toch overlast wordt ervaren kan het waterschap wellicht nog iets doen in de onderhoudssfeer maar is het niet verplicht om maatregelen te nemen. Ook kan het waterschap op verzoek van de eigenaar of belanghebbende eventueel meedenken hoe de situatie verlicht kan worden. Dit kan bijvoorbeeld in de sfeer van

crisisbeheersing (zoals door het beschikbaar stellen van zandzakken) of door het geven van advies over welke maatregelen eigenaren zelf kunnen treffen. Dit geldt ook voor situaties waarin overlast ervaren wordt door hoog grondwaterpeil voor zover er een relatie is met het regionaal oppervlaktewater. Voor overige grondwaterproblemen en gemeentelijk waterbeheer (riolering en kleine waterlopen in beheer bij de gemeente) is de gemeente het aanspreekpunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de afwatering van het gebied Platveld gaat aan de noord-westzijde via de Euwselseloop richting de Groote Peel en en aan de aan de zuidzijde via de Langstraatlossing naar de Noordervaart onvoldoende is.	ZW-0500-4
Indiener stelt dat uit de opgevraagde stukken bij Waterschap Limburg intern het hydrologisch advies is gegeven het gebied te bevriezen en gewaarschuwd wordt dat bebouwingsprojecten al jaren niet meer zouden kunnen.	ZW-0959-7

Standpunt GS

Wij zijn ervan op de hoogte dat het waterschap voor het gebied Platveld een wateradvies heeft afgegeven aan de gemeente Peel en Maas. Waterschap Limburg heeft hiervoor de risico's op wateroverlast in de gemeente Peel en Maas in kaart gebracht. Conclusie is onder meer dat het ontwikkelgebied Platveld gevoelig is voor wateroverlast bij hevige regenval. De gemeente Peel en Maas heeft dit advies in de overwegingen ten aanzien van het gebied Platveld meegenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de waterveiligheid in en rond Brachterbeek kwetsbaar is en dat de combinatie van energie-infrastructuur en klimaatverandering extra risico’s oplevert. Indiener verzoekt dat de provincie hiervoor concrete maatregelen neemt.	ZW-0923-142

Standpunt GS

Voor de bescherming tegen hoogwater is bij Brachterbeek een dijk, zijnde een zgn. "primaire waterkering", aangelegd. Het beschermingsniveau van primaire waterkeringen is als omgevingswaarde vastgelegd in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Het is aan het waterschap om deze primaire waterkering aan de betreffende omgevingswaarde te laden voldoen, ook bij de verwachte klimaatverandering. Voor de bescherming van huidige buitendijkse bebouwing en infrastructuur zijn wij niet verantwoordelijk. Voor het bestemmen van nieuwe aanleg of nieuwbouw zal de gemeente een advies van het waterschap moeten inwinnen om voldoende waterveilig te kunnen bouwen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er in het afstroomgebied van de Euwselse Loop ook meer waterlast ontstaat door onvoldoende afvoercapaciteit in natte periodes en door de nieuwe ontwikkelingen om het gebied ten zuiden van de Grote Peel te vernatten	ZW-0500-3

Standpunt GS

Indien wateroverlast het gevolg is van de uitvoering van een project van het waterschap dan kan het waterschap hierop worden aangesproken. Eventueel kan indiener een verzoek om nadeelcompensatie bij het waterschap indienen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om passende maatregelen te nemen op en om de landbouwgronden op het plateau ten zuiden van Terblijt, zoals bufferzones en graften, om water- en modderoverlast te voorkomen.	ZW-0127-3

Standpunt GS

Wij hebben kennis genomen van de voorstellen van indiener voor het nemen van maatregelen op landbouwgronden.
Indiener geeft aan over mogelijke maatregelen in gesprek te zijn met Waterschap Limburg, gemeente Valkenburg aan de Geul en de provincie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in paragraaf 11.2.5.1 op te nemen dat vrijkomende vrijkomende agrarische bebouwing en bouwvlakken die in een overstromingsgebied A of B liggen altijd afgebroken en afgevoerd moeten worden en niet meer in aanmerking komen voor nieuwvestiging.	ZW-1389-37

Standpunt GS

Wij hebben kennis genomen van dit zienswijzepunt. Wij begrijpen de hierin door indiener gedane suggestie maar het afbreken van vrijkomende agrarische bebouwing vanwege de ligging in overstromingskansgebieden A of B ligt niet op het werkterrein van de provincie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om goede afspraken te maken over het vergoeden van eventuele schade door wateroverlast.	ZW-0534-5

Standpunt GS

Wij gaan er vanuit dat er bij wijzigingen van waterbeheer en bij werkzaamheden afspraken worden gemaakt over wateroverlast. Het maken van deze afspraken is geen onderdeel van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.91 Wateroverlast- regionale normering 1:25 en 1:100 etc.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat Waterschap Limburg streeft naar een norm van 1:100 voor regionale wateroverlast in de gebouwde omgeving, en vraagt om een overzicht van locaties waar dit de afgelopen vier jaar gelukt is en een toelichting indien dit niet het geval is.	ZW-0836-3
Indiener verzoekt aan te geven waar het in de afgelopen 4 jaar gelukt is om een bescherming van 1:100 te realiseren. Indiener verzoekt aan te geven waar dit niet gelukt is en waarom niet.	ZW-1499-15
Indiener verzoekt om aan te geven op welke locaties het in de afgelopen 4 jaar gelukt is om de norm voor regionale wateroverlast van 1:100 te bereiken. Indiener verzoekt uitleg waarom deze norm mogelijk niet is toegepast.	ZW-1429-5 ZW-1440-4

Standpunt GS

In de dorpskern van Slenaken is de norm verhoogd tot 1:100 omdat daar afdoende maatregelen tegen overstroming konden worden genomen om deze norm te halen. Op andere locaties is dit nog niet gebeurd, aangezien maatregelen om deze norm te halen veelal niet haalbaar, betaalbaar en/of inpasbaar blijken. Het streven blijft gehandhaafd. De verwachting is dat als gevolg van uitvoering van het programma WRL deze norm op meer plaatsen gehaald zal kunnen worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat een normering regionale wateroverlast van 1:25 is toegepast in het concept-Omgevingsvisie. Indiener stelt dat gebieden niet	ZW-1429-7 ZW-1440-6

geschikt zijn voor veilig wonen en leven als een normering van 1:25 is toegepast. Indiener verzoekt om betreffende kaarten te vervangen.	

Standpunt GS

De waterveiligheidszones in de POVI (H1 t/m H6) zijn niet gebaseerd op een 1:25 norm maar op een veel extremere overstromingssituatie met kans van voorkomen van 1:100 per jaar bij het klimaat in het jaar 2100. Voor sommige bebouwde kernen en voor bebouwing buiten de kernen geldt overigens veelal een norm van 1:25 of lager, maar deze norm zegt niets over de waterveiligheidssituatie ter plekke. Een norm van 1:25 (maximale kans op overstroming per jaar) betekent niet dat deze gebieden ongeschikt zijn om veilig te wonen en te leven. Dit hangt van de lokale omstandigheden af zoals potentiële overstromingsdiepte en stroomsnelheid. In veel gevallen is de kans op wateroverlast in die gebieden in werkelijkheid beduidend minder groot dan 1:25 per jaar. Op https://wachtnietopwater.nl/ - Doe de WaterhoogteWijzer - is via de knop "Doe de WaterhoogteWijzer" per adres na te gaan hoe hoog het water kan komen.
Met behulp van de "Overstromingskaarten regionaal watersysteem" waarvan de internetlink o.a. is opgenomen in paragraaf 6.4.14 kan ook bekeken worden waar veiligheidsrisico's zijn.

Inderdaad is in de POVI opgenomen dat voor een aantal kernen in het Heuvelland een norm van 1:25 per jaar geldt. Daar geldt een lagere norm dan in andere bebouwde kernen in Limburg, omdat het in deze kernen door de natuurlijke gesteldheid met heuvels en dalen moeilijk is om een hogere norm te halen. Het water stroomt hier snel af van de hellingen en verzamelt zich in de dalen, terwijl mogelijkheden voor waterberging schaars zijn in het heuvelachtige en kwetsbare landschap. Het blijkt in deze bebouwde kernen heel lastig of onmogelijk om geschikte maatregelen te vinden die haalbaar, betaalbaar en inpasbaar zijn om de norm te verhogen. Niettemin blijft het wel de ambitie om waar dit mogelijk is een hogere norm vast te stellen. Ook voor bebouwing buiten de kernen geldt overigens veelal een norm van 1:25 of lager. Dit betekent in onze optiek niet dat deze gebieden ongeschikt zijn om veilig te wonen en te leven. Dit hangt van de lokale omstandigheden af.
Indien aantoonbaar sprake is van onveilige situaties dan kan dit aan het waterschap Limburg en/of aan de gemeente worden gemeld. In sommige situaties zijn deze instanties dan bereid om hiervoor toch maatregelen te treffen, al is dit geen verplichting.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de provincie de landelijke norm van 1:100 jaar voor regionale wateroverlast ook in Limburg als minimumeis hanteert, in plaats van de bestaande, lagere normen van 1:25 jaar in o.a. het Heuvelland.	ZW-1482-3

Standpunt GS

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (2003 en latere actualisatie) zijn landelijke "werknormen" voor regionale wateroverlast opgenomen. Voor bebouwd gebied is een werknorm van 1:100 per jaar aangegeven. In de Omgevingswet is juridisch verankerd dat de provincies normering voor het regionaal watersysteem vastleggen in hun Omgevingsverordening. Daarbij mogen zij afwijken van

de werknormen. In de POVI is opgenomen dat voor een aantal kernen in het Heuvelland een norm van 1:25 per jaar geldt. Daar geldt een lagere norm dan in andere bebouwde kernen in Limburg, omdat het in deze kernen door de natuurlijke gesteldheid met heuvels en dalen moeilijk is om een hogere norm te halen. Het water stroomt hier snel af van de hellingen en verzamelt zich in de dalen, terwijl mogelijkheden voor waterberging schaars zijn in het heuvelachtige en kwetsbare landschap. Het blijkt voor deze bebouwde kernen heel lastig of onmogelijk om maatregelen te vinden die haalbaar, betaalbaar en inpasbaar zijn, waarmee een hogere norm gehaald zou kunnen worden. Niettemin blijft het wel de ambitie om waar dit mogelijk is een hogere norm vast te stellen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat grondeigenaren en woningeigenaren in het Heuvelland, waar ruimtelijke grenzen en normen van waterveiligheid zijn gewijzigd, alsnog individueel geïnformeerd worden en bezwaar kunnen maken.	ZW-1482-9

Standpunt GS

De normering voor wateroverlast zal in de Omgevingsverordening Limburg worden aangepast op basis van de nieuwe begrenzingen in de POVI. Voordat deze aangepaste Omgevingsverordening zal worden vastgesteld bieden wij gelegenheid voor inspraak op de ontwerp-Omgevingsverordening. Omdat de POVI begrenzingen op vele plaatsen zullen wijzigen is het niet mogelijk om grondeigenaren en woningeigenaren in het Heuvelland hierover individueel te informeren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een omissie te herstellen met betrekking tot 6.4.3 Normering regionaal watersystemen. Indiener stelt dat grondeigenaren niet individueel op de hoogte zijn gebracht van dergelijke wijzigingen.	ZW-1440-11

Standpunt GS

De normering voor wateroverlast zal in de Omgevingsverordening Limburg worden aangepast op basis van de nieuwe begrenzingen in de POVI. Voordat deze aangepaste Omgevingsverordening zal worden vastgesteld bieden wij gelegenheid voor inspraak op de ontwerp-Omgevingsverordening. Omdat de POVI begrenzingen op vele plaatsen wijzigen is het niet mogelijk om grondeigenaren hierover individueel te informeren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een peildatum op te nemen voor de normering op basis van buien gezien de veranderende klimaatscenario's.	ZW-1038-10

Standpunt GS

Het Waterschap Limburg toetst het regionale watersysteem periodiek aan de normen voor wateroverlast, aan de hand van de huidige afvoersituatie. Die afvoersituatie wordt door het waterschap bepaald op basis van de meest recente neerslagstatistiek. Daarom is geen eenduidige peildatum aan te geven. Bij de watersysteemtoetsing worden geen klimaatscenario's meegenomen, want het gaat bij de toetsing om de vraag of het watersysteem in de huidige situatie wel of niet aan de norm voldoet.

Bij het ontwerpen van eventuele benodigde maatregelen die uit de toetsing voortkomen wordt wel rekening gehouden met de verwachte klimaatverandering in het jaar 2050.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om gemotiveerd de landelijke minimumeis van 1:100 met betrekking tot regionale wateroverlast over te nemen.	ZW-1429-6 ZW-1440-5 ZW-0836-4

Standpunt GS

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (2003 en latere actualisatie) zijn landelijke "werknormen" voor regionale wateroverlast opgenomen. Voor bebouwd gebied is een werknorm van 1:100 per jaar aangegeven. In de Omgevingswet is opgenomen dat de provincies normering voor het regionaal watersysteem vastleggen in hun Omgevingsverordening. Daarbij mogen zij afwijken van de werknormen. De werknormen zijn dus geen landelijke minimumeis. In de POVI hebben wij opgenomen dat voor een aantal kernen in het Heuvelland een norm van 1:25 per jaar geldt. Daar geldt een lagere norm dan gebruikelijk is in andere bebouwde kernen in Limburg en in de rest van Nederland, omdat het in deze kernen door de natuurlijke gesteldheid met heuvels en dalen moeilijk is om een hogere norm te halen. Het water stroomt hier snel af van de hellingen en verzamelt zich in de dalen, terwijl mogelijkheden voor waterberging schaars zijn in het heuvelachtige en kwetsbare landschap. Het blijkt voor deze bebouwde kernen heel lastig of onmogelijk om maatregelen te vinden die haalbaar, betaalbaar en inpasbaar zijn, waarmee een hogere norm gehaald zou kunnen worden. Niettemin blijft het wel de ambitie om waar dit mogelijk is een hogere norm vast te stellen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt om herziening van de normering van het regionaal watersysteem, vooral in Heuvelland waar normen van eens in de 100 jaar nagenoeg ontbreken. Indiener verzoekt de landelijke minimumeis van 1:100 bescherming generiek over te nemen. Indiener stelt voor de kaarten te vervangen voor wat betreft waterveiligheid indien deze gebaseerd zijn op een 1:25 norm en deze te vervangen voor kaarten met een 1:100 norm.	ZW-1499-10

Standpunt GS

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (2003 en latere actualisatie) zijn landelijke "werknormen" voor regionale wateroverlast opgenomen. Voor bebouwd gebied is een werknorm van 1:100 per jaar aangegeven. In de Omgevingswet is opgenomen dat de provincies normering voor het regionaal watersysteem vastleggen in hun Omgevingsverordening. Daarbij mogen zij afwijken van de werknormen. De werknormen zijn dus geen landelijke minimumeis. In de POVI hebben wij opgenomen dat voor een aantal kernen in het Heuvelland een norm van 1:25 per jaar geldt.
Daar geldt een lagere norm dan in andere bebouwde kernen in Limburg, omdat het in deze kernen door de natuurlijke gesteldheid met heuvels en dalen moeilijk is om een hogere norm te halen. Het water stroomt hier snel af van de hellingen en verzamelt zich in de dalen, terwijl mogelijkheden voor waterberging schaars zijn in het heuvelachtige en kwetsbare landschap. Het blijkt voor deze bebouwde kernen heel lastig of onmogelijk om maatregelen te vinden die haalbaar, betaalbaar en inpasbaar zijn, waarmee een hogere norm gehaald zou kunnen worden. Niettemin blijft het wel de ambitie om waar dit mogelijk is een hogere norm vast te stellen. De waterveiligheidszones in de POVI (H1 t/m H6) zijn gebaseerd op een overstromingssituatie met kans van voorkomen van 1:100 per jaar, inclusief klimaatverwachting voor het jaar 2100.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het gehele perceel F1525 te Vlodrop aan te merken als Bebouwde kernen zodat het gehele perceel dezelfde bescherming heeft tegen overstromingen heeft.	ZW-1389-18

Standpunt GS

Het door indiener genoemde perceel F1525 te Vlodrop is gedeeltelijk aangemerkt als onderdeel van een Landelijke kern (Vlodrop), te weten het gedeelte waarop het "Steenen Huys" is gebouwd. Wij zien geen aanleiding om het gehele perceel aan te merken als Landelijke kern omdat op het overige deel van het perceel geen sprake is van een "aaneengesloten gebied van groepen van gebouwen met een samenhangend stratenpatroon in gebruik voor hoofdzakelijk wonen" conform de omschrijving die in de ontwerp-POVI is opgenomen. De consequentie is dat de normering voor wateroverlast ook in de nieuw vast te stellen Omgevingsverordening waarschijnlijk gehandhaafd zal blijven zoals die bij wijzigingsverordening in 2024 was aangepast en zoals die nu vigerend is: het gedeelte van het perceel dat is aangemerkt als landelijke kern houdt een beschermingsnorm van 1:100 per jaar en het overige deel van het perceel houdt een beschermingsnorm van 1:25 per

jaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om voor akkerbouw en rijksmonumenten geen lagere normering voor het regionaal watersysteem op te leggen en op kaart te begrenzen, dan is voorgeschreven in het Nationale Bestuursaccoord Water uit 2003.	ZW-1483-6

Standpunt GS

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (2003 en latere actualisatie) zijn landelijke "werknormen" voor regionale wateroverlast opgenomen.
Zo is voor bebouwd gebied een werknorm van 1:100 per jaar (maximale overstromingskans) aangegeven en voor akkerbouw een werknorm van 1:25 per jaar. In de Omgevingswet is juridisch verankerd dat de provincies normering voor het regionaal watersysteem vastleggen in hun Omgevingsverordening. Daarbij mogen zij afwijken van de werknormen. De werknormen zijn dus niet als verplichting voorgeschreven. De Provincie Limburg heeft de normering voor wateroverlast gebaseerd op de zoneringen in de Omgevingsvisie (voorheen POL, nu POVI). Daarbij is in grote lijnen vastgehouden aan de werknormen maar er zijn ook afwijkingen. Zo is voor de groenblauwe landbouwzone (voorheen groenblauwe mantel) veelal een norm van 1:10 of geen norm opgenomen, ook al is daar momenteel akkerbouw. De POVI-zonering werkt dus door in de normering voor wateroverlast. De consequentie hiervan is dat op individuele bebouwing in het buitengebied, groenblauwe mantel of Natuurnetwerk Limburg niet de werknorm voor bebouwd gebied is toegepast. Afhankelijk van de POVI zonering kan voor individuele bebouwing (waaronder Rijksmonumenten) buiten bebouwde kernen een norm van 1:25, 1:10 of geen norm gelden. De achterliggende reden hiervan is dat beschermingsmaatregelen voor individuele gebouwen vaak niet kosteneffectief zijn en/of niet inpasbaar zijn in het landschap of het watersysteem.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af waarom niet expliciet is aangegeven dat iedere grondeigenaar met een perceel in een inundatiegebied, of te wel met gebiedsaanduiding overstromingsgebied A, zelf verantwoordelijk is om het eigen perceel te beschermen tegen hoogwater veroorzaakt door overstroming van secondair watersysteem.	ZW-1389-20

Standpunt GS

De bescherming tegen wateroverlast veroorzaakt door overstroming van het regionaal watersysteem is beschreven in paragraaf 6.4.3. Daar staat o.a. dat Waterschap Limburg knelpunten waar niet aan de normering voor wateroverlast wordt voldaan aanpakt. Er ligt namelijk een inspanningsverplichting bij het Waterschap om dergelijke knelpunten op te lossen. Impliciet

betekent dit dat grondeigenaren zelf verantwoordelijk zijn voor het voorkómen van wateroverlast in situaties waarbij er geen sprake is van een dergelijk knelpunt. Niettemin wordt bij andersoortige knelpunten (zoals bijvoorbeeld in het "overstromingskansgebied A", waar geen normering is) op verzoek van de eigenaar of belanghebbende door het waterschap meegedacht hoe de situatie verlicht kan worden. Dit kan bijvoorbeeld in de sfeer van crisisbeheersing (zoals door het beschikbaar stellen van zandzakken), adviseren welke maatregelen eigenaren zelf kunnen treffen, en soms kan meegekoppeld worden met bijvoorbeeld beekherstelprojecten van het waterschap. Daarnaast worden in het programma "Waterveiligheid en Ruimte Limburg" door de samenwerkende overheden (Waterschap, gemeenten, Provincie en Rijk) stroomgebiedsbreed maatregelen onderzocht. Naast fysieke maatregelen en maatregelen in de Ruimtelijke Ordening, wordt daarbij ook gekeken naar maatregelen voor verbeterde crisisbeheersing (tijdig waarschuwen, noodmaatregelen) en lokale bescherming met bijvoorbeeld deurschotten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich bij paragraaf 6.4.3 af of de herziene grenzen van de landelijke kernen al zijn opgenomen in de kaarten? En wat als dit grote gevolgen gaat hebben voor de opgaven van het waterschap?	ZW-1204-147

Standpunt GS

De herziene grenzen van de landelijke kernen waren bij de ontwerp-POVI nog niet in de kaarten doorgevoerd. De normering voor wateroverlast zal in de Omgevingsverordening Limburg worden aangepast op basis van de nieuwe begrenzingen in de POVI. Wij zullen voor het aanpassen van de normering, voorafgaand aan het vaststellen van de nieuwe Omgevingsverordening, met u overleggen over de consequenties van de nieuwe begrenzingen voor de normering. Indien het waterschap hierdoor voor onmogelijke opgaven zou komen te staan zullen wij de normering hierop aanpassen. Voordat de aangepaste normering in de Omgevingsverordening zal worden vastgesteld bieden wij gelegenheid voor inspraak op de ontwerp-Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 6.10.2. Hier wordt aangegeven dat, om zoveel mogelijk ruimte voor het water te behouden, voor de beekdalen in de Groenblauwe Landbouwzone geen normering geldt tegen wateroverlast en het waterschap hier geen taak heeft om maatregelen te nemen om bescherming tegen wateroverlast te realiseren. Indiener vraagt zich af hoe dat is als reeds bebouwing aanwezig is.	ZW-0304-36

Standpunt GS

Zoals in paragraaf 6.4.3 is aangegeven werkt de POVI-zonering door in de normering voor wateroverlast. De consequentie hiervan is dat op individuele bebouwing in het buitengebied, groenblauwe mantel of Natuurnetwerk Limburg niet de werknorm voor Landelijke kern of voor Stedelijk gebied is toegepast. Afhankelijk van de POVI zonering kan voor individuele bebouwing buiten bebouwde kernen een norm van 1:25, 1:10 of geen norm gelden. De achterliggende reden hiervan is dat beschermingsmaatregelen voor individuele gebouwen vaak niet kosteneffectief zijn en/of niet inpasbaar zijn in het landschap of het watersysteem. In situaties waarin geen norm van toepassing is maar waarin toch overlast wordt ervaren kan het waterschap wellicht nog iets doen in de onderhoudssfeer maar is het niet verplicht om maatregelen te nemen. Ook kan het waterschap op verzoek van de eigenaar of belanghebbende eventueel meedenken hoe de situatie verlicht kan worden. Dit kan bijvoorbeeld in de sfeer van crisisbeheersing (zoals door het beschikbaar stellen van zandzakken) of door het geven van advies over welke maatregelen eigenaren zelf kunnen treffen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Uit het kaartmateriaal blijkt dat de provincie begrenzing en normeringen herziet. De gevolgen die dit heeft blijven echter onduidelijk en onderbelicht. Het onverkort opnemen van deze herzieningen in de provinciale omgevingsverordening is daarmee voor indiener geen begaanbare weg.	ZW-0302-73

Standpunt GS

De normering voor wateroverlast zal in de Omgevingsverordening Limburg worden aangepast op basis van de nieuwe begrenzingen in de POVI. Voordat deze aangepaste Omgevingsverordening zal worden vastgesteld bieden wij gelegenheid voor inspraak op de ontwerp-Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af of de normering voor regionale wateroverlast in de concept-Omgevingsvisie gebaseerd is op 1:25 en stelt dat deze gebieden dan niet geschikt zijn voor veilig wonen en leven. Indiener verzoekt om vervanging van betreffende kaarten met een normering van 1:100.	ZW-0836-5

Standpunt GS

Wij hebben nu de normering niet aangepast. Een aanpassing van de normering is voorzien bij de volgende aanpassing van de Provinciale Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.92 Wateroverlast- risicogerichte benadering

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.8: Het is goed om gebruik te maken van de zaken die er al liggen zoals de aanpak van het werkprogramma Geul. Maar het is wel belangrijk om met een open vizier de risicogestuurde aanpak verder handen en voeten te geven. Op verschillende plekken en op verschillende schaalniveaus wordt er gewerkt aan dit thema. Ons voorstel zou daarom zijn om de volgende zin te schrappen: “We gebruiken daarvoor de aanpak van het werkprogramma Geul van het programma WRL als basis.’’ En toe voegen ‘’Daarbij hebben we oog voor de brede maatschappelijke gevolgen van een overstroming, binnen en buiten het stedelijk gebied. Denk hierbij ook aan gevolgen voor andere sectoren zoals de landbouw, industrie en kritieke infrastructuur’’.	ZW-1204-157

Standpunt GS

Wij zijn het met indiener eens dat het belangrijk is om de risicogestuurde aanpak met een open vizier verder handen en voeten te geven. Daarom willen wij het tekstvoorstel van indiener deels overnemen. We willen wel graag het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg noemen omdat de risicogestuurde aanpak in nauwe samenhang met dit programma zal worden ontwikkeld. Wij kiezen ervoor om andere sectoren waarvoor deze aanpak gevolgen heeft niet te noemen, omdat we naar de gevolgen voor alle sectoren willen kijken en niet de suggestie willen wekken dat bepaalde sectoren belangrijker zijn dan andere.

Voorstel aan PS

In paragraaf 6.4.8 wordt de volgende zin geschrapt: “We gebruiken daarvoor de aanpak van het werkprogramma Geul van het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) als basis.’’ In plaats van deze zin wordt toegevoegd: ‘’We doen dit in nauwe samenhang met het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL). Daarbij hebben we oog voor de brede maatschappelijke gevolgen van een overstroming.".

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft het belang van onderzoek naar risicogestuurde benadering en zoekt daar samenwerking in.	ZW-1204-53

Standpunt GS

Wij hebben met waardering kennis genomen van dit zienswijzepunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt om bij het bekend stellen van de risicogerichte normering gelijk een instructiekaart uit te reiken aan bedrijven en burgers waarin opgenomen staat hoe risicovolle producten bewaard moeten worden.	ZW-1389-23

Standpunt GS

Wij hebben kennisgenomen van dit zienswijzepunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om bij het inwerking stellen van de risicogerichte normering, die bedrijven te beëindigen, en die hobbyisten te stoppen, die door hun ligging en activiteiten in overstromingsgebied A bij een overstroming van een secondair / regionaal watersysteem een risico vormen voor de volksgezondheid, en hiervoor een regulering op te nemen.	ZW-1389-24

Standpunt GS

Wij hebben kennisgenomen van dit zienswijzepunt. De hierin voorgestelde aanpak ligt niet op het werkterrein van de Provincie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om bij het uitwerken van de risicogerichte normering ook mee te nemen welke gebouwen en terreinen van ondernemers in het overstromingsgebied staan bij een kans van 1:500 jaar. Welke type bedrijven en welke soort producten een verhoogd risico geven voor de volksgezondheid als die geconfronteerd worden met een overstroming en dagenlang in aanraking komen met rivier- / rioolwater.	ZW-1389-22

Standpunt GS

Wij hebben kennis genomen van dit zienswijzepunt. Bij het ontwikkelen van de risicogestuurde normering wordt naar een breed palet van gebeurtenissen gekeken variërend van minder extreem (bijv. met kans van1:10 per jaar) tot zeer extreem (bijvoorbeeld met een kans van1:500 of 1:1000 per jaar). Daarbij brengen we ook specifieke risico’s in beeld zoals risico's voor vitale infrastructuur en risico’s voor de volksgezondheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt om duidelijk te maken dat inwoners er niet op achteruitgaan qua bescherming tegen wateroverlast, dat de huidige overstromingsnormering gehandhaafd blijft, maar dat de risicogerichte normering een extra toevoeging zal worden zodat kwetsbare inwoners en kwetsbare locaties een snellere/passende bescherming krijgen binnen het zelfde overstromingsgebied.	ZW-1389-21

Standpunt GS

Wij begrijpen het pleidooi in dit zienswijzepunt om de huidige bescherming tegen wateroverlast minimaal te handhaven. Dit is ook ons streven, maar wij kunnen hiervoor geen garantie geven. Het is mogelijk dat er in de uitwerking van deze risicogerichte benadering pleksgewijs toch een minder hoge bescherming tegen wateroverlast zal worden voorgesteld. Het is wel nadrukkelijk de bedoeling om risico's voor kwetsbare locaties (bijvoorbeeld zorginstellingen) beter in ogenschouw te nemen en daarvoor een passende bescherming te bieden. Op (een) ontwerp-besluit(en) over de risicogerichte normering zal t.z.t. gelegenheid worden geboden voor inspraak. Vervolgens zullen besluiten over de risicogerichte normering aan Provinciale Staten worden voorgelegd, maar deze worden niet voor 2028 verwacht. Volledigheidshalve merken wij op dat het nog onzeker is in hoeverre de uitwerking van de meer risicogerichte benadering daadwerkelijk zal uitmonden in een aanpassing van de huidige normering voor wateroverlast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk dat een risicogestuurde benadering het uitgangspunt wordt voor de bescherming van inwoners.	ZW-1204-21

Standpunt GS

Wij hebben kennis genomen van dit zienswijzepunt en ondersteunen het daarin genoemde uitgangspunt.

Volledigheidshalve merken wij op dat het nog onzeker is in hoeverre de uitwerking van de meer risicogerichte benadering daadwerkelijk zal uitmonden in een aanpassing van de huidige normering voor wateroverlast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk dat Maas en beken niet los van elkaar worden gezien bij een risicogestuurde benadering en dat dit in de POVI wordt verankerd.	ZW-1204-22

Standpunt GS

Wij zijn ervan op de hoogte dat indiener bij de uitwerking van de risicogerichte aanpak het regionaal watersysteem en de Maas in samenhang wil bezien. Wij zijn er momenteel nog niet van overtuigd dat dit tot een werkbare normering voor het regionale watersysteem in samenhang met de normering voor de waterkeringen langs de Maas zal kunnen leiden. Daarom kiezen wij ervoor om deze samenhang nu nog niet in deze POVI te benoemen. Wij zullen de risicogerichte aanpak en de eventuele mogelijkheden voor een meer risicogerichte normering in ons Waterprogramma verder gaan uitwerken, in overleg met indiener.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt of risicogerichte normering inhoudt dat er onderscheid gemaakt tussen scholen, ziekenhuizen en zorgcentra met kwetsbare mensen. par 6.4.9	ZW-1499-23

Standpunt GS

Inderdaad zal bij het ontwikkelen van risicogerichte normering bekeken worden of onder meer zorgcentra, scholen en ziekenhuizen beter beschermd kunnen of moeten worden dan omliggende overige bebouwing. Dit zal niet alleen afhangen van de kwetsbaarheid van deze gebouwen en de mensen die er gebruik van maken, maar ook van de lokale omstandigheden en de (on)mogelijkheden om het watersysteem en/of de ruimtelijke inrichting zodanig aan te passen dat een hogere norm voor deze gebouwen kan worden gehaald. Volledigheidshalve merken wij op dat het nog onzeker is in hoeverre de uitwerking van de meer risicogerichte benadering daadwerkelijk zal uitmonden in een aanpassing van de huidige normering voor wateroverlast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af waarom er geen overheidsreactie is op de overstromingen die regelmatig plaatsvinden in de agrarische gebieden.	ZW-0350-7

Standpunt GS

In Limburg is Waterschap Limburg verantwoordelijk voor het dagelijks beheer van het regionaal oppervlaktewater. Daarbij is het waterschap ervoor verantwoordelijk dat aan de door ons gestelde normen voor wateroverlast voldaan wordt. Indien in de door indiener geschetste situatie nog niet aan deze normen voldaan wordt dan heeft het waterschap een inspanningsverplichting om maatregelen te nemen zodat daar wel aan voldaan wordt. Deze normen zijn als "omgevingswaarden" opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening Limburg. In situaties waarin wel aan de norm voldaan wordt maar waarin toch overlast wordt ervaren kan het waterschap wellicht nog iets doen in de onderhoudssfeer maar is het niet verplicht om maatregelen te nemen. Ook kan het waterschap op verzoek van de eigenaar of belanghebbende eventueel meedenken hoe de situatie verlicht kan worden. Dit kan bijvoorbeeld in de sfeer van crisisbeheersing (zoals door het beschikbaar stellen van zandzakken) of door het geven van advies over welke maatregelen eigenaren zelf kunnen treffen. Dit geldt ook voor situaties waarin overlast

ervaren wordt door hoog grondwaterpeil voor zover er een relatie is met het regionaal oppervlaktewater. Voor overige grondwaterproblemen en gemeentelijk waterbeheer (riolering en kleine waterlopen in beheer bij de gemeente) is de gemeente het aanspreekpunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.93 Wateroverlast- waterveiligheidzones H5, H6, etc.

Zienswijze	Indiener
Het is van groot belang dat de regionale norm voor overstromingsveiligheid passend wordt vastgesteld, afgestemd op het landschap en de functie van het gebied. Voor gemeenten in het Heuvelland (waaronder Voerendaal) verdient de huidige lagere norm van 1:25 aandacht, evenals de ambitie om deze te verhogen naar 1:100. Indiener verzoekt u om bij de herziening van de bebouwde kernen expliciet te onderzoeken welke effecten dit heeft op de waterveiligheidsnormen en de bijbehorende inspanningsverplichtingen. Dit is essentieel om de veiligheid van inwoners te waarborgen en tijdige uitvoering van noodzakelijke maatregelen mogelijk te maken.	ZW-0206-18

Standpunt GS

In de kaarten behorende bij de POVI worden de grenzen van de bebouwde kernen, in samenspraak met de gemeenten, opnieuw ingetekend. De grenzen van bebouwde kernen, maar ook van bedrijventerreinen, natuurgebieden en de groenblauwe landbouwzone zijn van belang voor het bepalen van de normering tegen wateroverlast. Na vaststelling van de POVI zullen we samen met gemeenten en waterschap het traject opstarten om de normering aan te passen. De aanpassingen zullen worden vastgelegd in de volgende herziening van de omgevingsverordening Limburg. Dit staat beschreven in de tekst van de POVI en behoeft geen aanpassing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat uit paragraaf 6.4.12 'Waterveiligheidszones' volgt dat met name in de waterveiligheidszones H5 en H6 (hoogste risico) nieuwe woonfuncties worden afgeraden. Indiener stelt dat de in de tekst genoemde "zo waterveilig mogelijk bouwen", "zo waterveilig mogelijk kan worden ontwikkeld", "niet tot onverantwoorde extra opstuwing leidt" zeer rekbare en onmeetbare begrippen zijn.	ZW-0160-95

Standpunt GS

Doel van de zonering H5 en H6 is dat duidelijk wordt waar de veiligheid in het geding kan zijn bij overstromingen en waar maatregelen nodig zijn om zo waterveilig mogelijk te wonen. Daarbij hebben we er voor gekozen om ons te richten op het proces om zo waterveilig mogelijk te bouwen/ontwikkelen en Waterschap en Veiligheidsregio een plek te geven in de advisering over de waterveiligheid en is het aan de gemeenteraad om hier uiteindelijk de keuze in te maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat als wordt gesteld dat in H5 en H6 niet meer gebouwd mag worden het volgende van belang is: De waterveiligheidszones H2-H6 zijn gekwalificeerd met behulp van modelberekeningen, waarbij is uitgegaan van een bui met een kans van één keer in de honderd jaar met het klimaat van het jaar 2100 (1:100; 2100). Waarbij is vooruitgekeken naar het jaar 2100. Over deze modelberekeningen is niet gecommuniceerd met de gemeenten en indiener ziet dat er locaties naar voren komen met classificaties pluviaal H5 en pluviaal H6 waar indiener dit niet verwacht, alsmede locaties waar geen overlast is aangegeven en waar indiener dit wel verwacht. Indiener verzoekt dan ook om de kaarten nog eens kritisch te bekijken en met de gemeenten af te stemmen of de laatste rekenmodellen hiervoor zijn gebruikt.	ZW-0160-97

Standpunt GS

Het klopt dat de kaarten zijn gemaakt met modellen op regionale schaal. Naar aanleiding van deze en andere opmerkingen hebben we samen met het programma WRL en het waterschap de kaarten laten verbeteren. Deze kaarten worden opgenomen in de POVI. Het blijven echter kaarten die gemaakt zijn met regionale modellen. Wij adviseren dan ook om bij ruimtelijke ontwikkelingen in H5 op een meer gedetailleerd niveau te kijken naar de wateroverlast samen met het waterschap.

Voorstel aan PS

De kaarten in H5-H6 opnieuw modelleren en fouten eruit halen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de zonering H5 pluviaal niet redelijk en billijk is. Het Waterschap Limburg, waarvan de kaart is, heeft aangegeven dat de situatie in de beekdalen wordt overschat. Een waterstand van meer dan 2 meter is niet reëel en heeft ernstige effecten. Zo dient voor elk initiatief een modelberekening te worden uitgevoerd hetgeen kostenverhogend en vertragend werkt. Een heroverweging is noodzakelijk.	ZW-0271-128
Indiener is van mening dat de kaarten in H5 en H6 onbruikbaar zijn. Op basis van de POVI kaarten zou naar mening van de indiener nergens meer kunnen worden gebouwd; zelfs niet in de kernen.	ZW-0304-27

Standpunt GS

Naar aanleiding van deze en andere opmerkingen hebben we samen met het programma WRL en het waterschap de kaarten laten verbeteren. Deze kaarten worden opgenomen in de POVI. Het blijven echter kaarten die gemaakt zijn met regionale modellen. Wij adviseren dan ook om bij ruimtelijke ontwikkelingen in H5 op een meer gedetailleerd niveau te kijken naar de wateroverlast samen met het waterschap.

Voorstel aan PS

De kaarten in H5-H6 opnieuw modelleren en fouten eruit halen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat wanneer er geen duidelijke grenzen worden gehanteerd, er per gemeenteandere afwegingen zullen worden gemaakt en er mogelijk toch gebouwd zal worden in gebieden die daar niet geschikt voor zijn. Indiener spreekt de voorkeur uit om dan ook heldere grenzen op te nemen, zoals dat in de waterveiligheidszones H5 en H6 niet meer gebouwd mag worden.	ZW-0160-96

Standpunt GS

Doel van de zonering H5 en H6 is dat duidelijk wordt waar de veiligheid in het geding kan zijn bij overstromingen en waar maatregelen nodig zijn om zo waterveilig mogelijk te wonen. Daarbij hebben we er voor gekozen om ons te richten op het proces om zo waterveilig mogelijk te bouwen/ontwikkelen en Waterschap en Veiligheidsregio een plek te geven in de advisering over de waterveiligheid en is het aan de gemeenteraad om hier uiteindelijk de keuze in te maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.12: H5 en H6 zijn nu als grijstint verwerkt op de kaarten, wat het met de grijze ondergrond van de bebouwing heel slecht zichtbaar maakt. Graag andere kleurstelling opnemen voor de H5 en H6.	ZW-1204-161

Standpunt GS

We zullen de kaarten H5-H6 een kleur geven zodat de verschillende zones duidelijk zichtbaar zijn.

Voorstel aan PS

De zoneringen H5 en H6 krijgen een kleur in plaats van grijstinten.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 6.1.3. op: Gebieden waar gevaar voor waterveiligheid is, daar kan dus ook niet veilig gewoond en geleefd worden.	ZW-1204-106

Betere formulering zou zijn: We willen dat er alleen gebouwd wordt waar geen gevaar voor waterveiligheid is.

Standpunt GS

De afweging waar gebouwd kan worden is een ruimtelijke afweging, waarin meerder aspecten spelen. Daarbij willen we vanuit waterveiligheid dat er zo veilig mogelijk kan worden gewoond. Vandaar de formulering zoals hij in de POVI is opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de restricties in zone regionale waterveiligheid H6 begrijpelijk zijn vanuit veiligheidsoogpunt, maar dat ze nadere toelichting verdienen waar het gaat om bestaande situaties en nog niet uitgevoerde plannen. In de visie zou beter verhelderd kunnen worden op welke manier reeds vergunde ontwikkelingen worden behandeld en welke ruimte er bestaat voor aanpassing van plannen op basis van aanvullende lokale inzichten. Aangezien deze zones slechts sporadisch voorkomen, is nauwkeurige afbakening en heldere communicatie essentieel.	ZW-0206-20

Standpunt GS

Zone H6 is de zone met de grootste risico's voor waterveiligheid. Deze is in de POVI op de kaarten opgenomen. In de begeleidende tekst is onze visie op deze gebieden opgenomen. Verdere regels zullen worden uitgewerkt in de omgevingsverordening Limburg. Daarin zullen we ingaan op bestaande situaties en vergunde ontwikkelingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het voor zone regionale waterveiligheid H5 wenselijk is om het afwegingskader voor nieuwe woonfuncties nader te verduidelijken, in het bijzonder ten aanzien van de vereisten voor modellering en de rol van het waterschap en de veiligheidsregio. De visie noemt dat er advies nodig is, maar laat onduidelijk of dit een bindend of niet-bindend advies betreft. Gezien de impact van dit type besluitvorming is het belangrijk dat hierover helderheid wordt gegeven, zodat initiatiefnemers weten waar zij aan toe zijn en gemeenten hun beleidsvrijheid adequaat kunnen benutten. Indiener verzoekt het afwegingskader voor nieuwe woonfuncties in de zone H5 nader binnen de POVI te concretiseren.	ZW-0206-21

Standpunt GS

De nadere uitwerking van regels voor de waterveiligheidszone H5 zal plaatsvinden in de Omgevingsverordening Limburg

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat de H5 en H6 kaarten beter leesbaar dienen te zijn en de kaarten H2 t/m H4 worden toegevoegd.	ZW-1204-46

Standpunt GS

De kaarten H5 en H6 zullen in kleur worden opgenomen en de kaarten H2-H4 zullen bij de POVI worden opgenomen om hiermee mee informatie te geven over mogelijke wateroverlast.

Voorstel aan PS

De kaarten van de zonering H5 en H6 worden in kleur in de POVI opgenomen. De kaarten H2-H4 worden in de POVI opgenomen.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk dat de zones H2 t/m H4 van provinciaal belang verklaard worden, waarbij er in de Omgevingsverordening een motiveringsplicht voor bebouwing wordt opgenomen.	ZW-1204-17

Standpunt GS

De kaarten H2-H4 zullen bij de POVI worden opgenomen om hiermee mee informatie te geven over mogelijke wateroverlast. We verklaren deze zones niet tot provinciaal belang maar zijn van mening dat het aan de gemeente is om hier voldoende rekening mee te houden

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk dat er in H5- en H6-zones een instructieregel in de Omgevingsverordening komt met een bouwverbod voor nieuwe woonfuncties en functies voor verblijf van niet-zelfredzame mensen.	ZW-1204-16
Indiener vindt het noodzakelijk om zone H5 eenzelfde status te geven als H6.	ZW-1204-44

Standpunt GS

Wij zijn voornemens om in de Omgevingsverordening voor H6 een verbod op nieuwe woonontwikkelingen (en voor niet-zelfredzame doelgroepen) op te nemen en voor H5 te voorkomen dat hier niet-zelfredzame doelgroepen worden gevestigd. We zijn niet voornemens om in H5 een bouwverbod op te nemen, anders dan voor de niet-zelfredzame doelgroepen. De regels zullen we in de Omgevingsverordening Limburg nader uitwerken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk dat in de provinciale verordening een instructieregel voor gemeenten wordt opgenomen met een motiveringsplicht voor waterveiligheidsrisico's.	ZW-1204-45

Standpunt GS

We zullen de regels voor de waterveiligheidszones H5 en H6 in de omgevingsverordening uitwerken in lijn met hetgeen in de POVI staat.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Ten aanzien van waterveiligheidszones biedt de modellering op Limburgse schaal een bruikbare eerste inschatting van risico’s, maar lokale omstandigheden kunnen hiervan sterk afwijken. Indiener verzoekt u bij de ruimtelijke afweging voor het toestaan van een ontwikkeling standaard ruimte te voorzien voor een lokale herberekening met actuele of meer accurate data. In het bijzonder in gebieden met complexe topografie, zoals de gemeente Voerendaal (het Heuvelland), is dit essentieel om tot proportionele en onderbouwde beslissingen te komen. Daarbij is het van belang dat ook toekomstige actualiseringen van de modellen transparant en navolgbaar beschikbaar zijn.	ZW-0206-19

Standpunt GS

Wij onderschrijven de zienswijze. De waterveiligheidskaarten zijn gemaakt met regionale modellen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen in zones met een hoog risico (H5) kan een nadere gedetailleerde studie/modellering nodig zijn. Ook kan in de tijd de situatie veranderen doordat door waterschap, gemeente of WRL maatregelen zijn genomen, of doordat het klimaat verandert. Daarom hebben wij ook de advisering door het waterschap als verplichting opgenomen. In deze advisering kan de lokale situatie beter in beeld worden gebracht en rekening gehouden worden met externe veranderingen. In de POVI zijn deze punten opgenomen. De uitwerking van de regels voor de zonering zal plaatsvinden in de Omgevingsverordening Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.94 Wateroverlast en watermolens en monumenten

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.4.7: Toevoegen dat oplossingen niet altijd mogelijk zullen zijn omdat watermolens nu eenmaal watergebonden objecten zijn die vaak op zeer laag gelegen plekken pal langs de beek staan.	ZW-1204-156

Standpunt GS

Wij zijn het met indiener eens dat oplossingen voor watermolens niet altijd mogelijk zullen zijn om de door indiener genoemde reden en/of andere redenen. De in de ontwerp-POVI gekozen formulering: "....Daarna zullen we samen met het waterschap en het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) bekijken of er maatregelen mogelijk zijn om de kans op wateroverlast te verminderen." laat open of er al dan niet maatregelen mogelijk zijn. Wij kiezen er daarom voor om deze formulering niet aan te passen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit ervoor dat de intentie voor de bescherming van watermolens geïntegreerd wordt in de betrokken beleidsvelden.	ZW-0987-7

Standpunt GS

Het uit te voeren onderzoek en de beoogde maatwerkoplossingen waarbij verschillende beleidsvelden betrokken worden, zorgt voor de integratie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat een concrete invulling van het historische watermolenlandschap de doelstelling uit §6.4.1 (het inrichten van de ruimte en het watersysteem om beter om te kunnen gaan met droogte en wateroverlast, en onveilige situaties te voorkómen) een goede, doelmatige en historisch verantwoorde uitwerking bieden.	ZW-0987-15

Standpunt GS

Wij zijn het met indiener eens dat behoud en herstel van historische watermolenlandschappen kunnen bijdragen aan de doelstelling uit §6.4.1 (het inrichten van de ruimte en het watersysteem om beter om te kunnen gaan met droogte en wateroverlast, en om onveilige situaties te voorkómen). Het behoud van natuurlijke stromingsomstandigheden voor aquatische ecologie en het behoud van mogelijkheden voor vismigratie is daarbij een aandachtspunt. Wij zullen met al deze aspecten rekening houden in ons onderzoek naar de wateroverlastproblematiek bij

watermolens en de daaruit eventueel voortvloeiende aanpak in samenwerking met Waterschap Limburg en het programma WRL.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in § 6.1.2, waar wordt omschreven dat er in de toekomst rekening gehouden moet worden met het veranderend klimaat, een beleidsterrein is waaraan een goed onderbouwde inzet van watermolenlandschappen een positieve bijdrage kan leveren.	ZW-0987-14

Standpunt GS

Wij hebben kennis genomen van dit zienswijzepunt. Wij zijn het met de hierin geformuleerde stelling eens.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat wanneer vanuit een maatwerkbenadering gezocht wordt naar oplossingen voor de problematiek van de watermolens, het uitgangspunt uit § 6.4.2 in acht dient te worden genomen, namelijk dat keuzes of maatregelen op de ene plek niet mogen leiden tot problemen bij beneden- of bovenstrooms gelegen buren. Het is dan ook van groot belang de belofte gestand te doen om samen met het waterschap en het programma WRL de problematiek te benaderen vanuit de stroomgebiedsaanpak van een gehele beek, en te werken aan een aanpak van bron tot monding. Ook in § 6.4.9 wordt dit als uitgangspunt gehanteerd.	ZW-0987-13

Standpunt GS

Wij hebben kennis genomen van dit zienswijzepunt en zijn het hiermee grotendeels eens. Ook in paragraaf 6.4.7 (Wateroverlast monumenten en watermolens) wordt dit uitgangspunt (stroomgebiedsaanpak) genoemd. Alleen het in dit zienswijzepunt gebruikte woord "belofte" vinden wij hier iets te zwaar omdat er alles afwegende omstandigheden kunnen zijn waarin lokale bescherming zwaarder weegt dan stroomgebiedsaanpak.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de rol van watermolenlandschappen binnen de diverse wateropgaven in de POVI op te nemen.	ZW-0987-2

Standpunt GS

Het opnemen van de locatie van de watermolenensembles in de kaartlaag watermolens én het uitvoeren van het maatwerkonderzoek naar de wateroverlastproblematiek vinden we een voldoende borging dat bij opgaven rond de ensembles ook gekeken wordt naar de rol van de watermolenlandschappen bij de diverse wateropgaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in Limburg te kunnen beschikken over voldoende water voor onze watermolens	ZW-0987-17

Standpunt GS

In paragraaf 6.3.3 (Ambitie waterbeschikbaarheid) benoemen wij het doel om voldoende water te hebben voor alle functies die water nodig hebben. Hiervoor hanteert het waterschap bij waterschaarste de zgn. “verdringingsreeks” die wij hebben uitgewerkt in ons Waterprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.95 Waterveiligheid- ROR

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.10.2: De ROR gaat over overstromingsrisico's voor heel Limburg, niet alleen voor de beekdalen, deze alinea hoort hier dus niet thuis.	ZW-1204-195

Standpunt GS

Indiener heeft gelijk dat de tekst over de ROR (Europese Richtlijn Overstromings Risico's) niet op zijn plaats is in paragraaf 6.10.2. De tekst gaat met name over de overstromingskaarten die voor heel Nederland zijn gemaakt, voortkomend uit een verplichting in de ROR. Deze zgn. ROR-kaarten geven informatie over de potentiële overstromingen in heel Nederland en dus ook in Limburg. Daarom verplaatsen wij deze tekst naar hoofdstuk 6.4 waarbij wij deze tekst tevens actualiseren. Omdat in het hoofdstuk 6.4 ook de overstromingskaarten zijn beschreven die speciaal voor het regionale watersysteem in de provincie Limburg (met name voor de POVI en voor het programma WRL) zijn gemaakt voegen wij uitleg toe over de verschillen tussen deze overstromingskaarten.

Gelet op het risico dat door publicatie van de ROR-kaarten verwarring ontstaat over de verschillende overstromingskaarten, hebben wij bezien of publicatie van de ROR-kaarten voor het grondgebied van de provincie Limburg noodzakelijk is. Dat blijkt zo te zijn, met name omdat de ROR verplicht tot het maken van overstromingskaarten (ROR-kaarten) voor minimaal drie

scenario’s (van zeldzame tot frequente overstromingen). Andere verschillen zijn dat de ROR-kaarten de overstromingen vanuit de Maas laten zien en de POVI-kaarten niet, en dat de ROR-kaarten zijn gemaakt voor de huidige klimaatsituatie en de POVI kaarten voor het klimaat in het jaar 2100.".

Voorstel aan PS

De tekst van de nieuwe paragraaf 6.4.17 wordt verder aangevuld met: "In de paragrafen hierboven zijn de "Overstromingskaarten regionaal watersysteem" beschreven die het Waterschap Limburg ten behoeve van het Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) en de POVI heeft laten maken. Die kaarten zijn voor de POVI gebruikt om ruimtelijke beleid op te baseren. De ROR-overstromingskaarten bieden daarnaast aanvullend inzicht. Er is geen beleid op gebaseerd.

De alinea met tekst over de ROR in paragraaf 6.10.2 wordt in zijn geheel geschrapt. Aan hoofdstuk 6.4 wordt een nieuwe paragraaf toegevoegd. Deze krijgt in de huidige indeling het nummer 6.4.17 met titel: “Overstromingskaarten Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR)”.
De tekst van deze nieuwe paragraaf luidt als volgt:

”De overstromingskaarten die zijn gemaakt in het kader van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico’s (ROR) geven een beeld van de te verwachten overstromingen in heel Nederland waaronder de Limburgse rivieren en beken. Deze kaarten zijn onder verantwoordelijkheid van de provincies gepubliceerd in de Atlas Leefomgeving. Om het waterbewustzijn te verbeteren, hebben wij eind 2025 voor Limburg vernieuwde en uitgebreidere overstromingskaarten vastgesteld die eind 2025 gepubliceerd zijn in de genoemde Atlas.".

5.96 Waterveiligheid Maas- binnendijks meer ontwikkelruimte

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de recente aanscherping van de Beleidslijn grote rivieren (Bgr) de ontwikkelruimte in het Maasdal binnendijks heeft ingeperkt tot het moment dat de dijken voldoen aan nieuwe normen (uiterlijk 2050). Indiener ondersteunt het pleidooi van de provincie bij het rijk voor meer ontwikkelingsruimte in binnendijkse gebieden.

Indiener				
ZW-0186-59	ZW-0224-53	ZW-0237-39	ZW-0240-44	ZW-0242-48
ZW-0278-59	ZW-0317-59	ZW-1473-39	ZW-1479-91	

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de recente aanscherping van de Beleidslijn grote rivieren (Bgr) de ontwikkelruimte in het Maasdal binnendijks heeft ingeperkt tot het moment dat de dijken voldoen aan nieuwe normen (uiterlijk 2050). Indiener ondersteunt het pleidooi van de provincie bij het rijk voor meer ontwikkelingsruimte in binnendijkse gebieden.	ZW-0242-48

Standpunt GS

Dank voor uw ingebrachte zienswijze. Wij nemen hier kennis van.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.97 Waterveiligheid Maas en Maasvallei

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de ontwerp-POVI extra belemmeringen lijkt op te werpen voor de ruimtelijke ontwikkelruimte binnen de begrensde gebiedsontwikkelruimte (Lob van Gennep), en verzoekt expliciet te maken dat de beleidskaders in de ontwerpvisie niet leiden tot nieuwe knelpunten of blokkades, tenzij dat onderbouwd en bestuurlijk afgestemd is.	ZW-0317-189

Standpunt GS

Het is ons onduidelijk op welke extra belemmeringen u doelt. Kunt u dit verduidelijken?

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de recente aanscherping van de Beleidslijn grote rivieren (Bgr) de ontwikkelruimte in het Maasdal binnendijks heeft ingeperkt tot het moment dat de dijken voldoen aan nieuwe normen (uiterlijk 2050). Indiener ondersteunt het pleidooi van de provincie bij het rijk voor meer ontwikkelingsruimte in binnendijkse gebieden.	ZW-0166-49

Standpunt GS

Dank voor uw ingebrachte zienswijze. Wij nemen hier kennis van.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het aanwijzen van hun grond (Ingweg tot aan Kessel) aangewezen als uitbreidingsgebied glastuinbouw, niet strookt met het aanwijzen van hetzelfde gebied als Maasvallei (met het risico op overstroming).	ZW-0945-4

Standpunt GS

We kondigen in de POVI een actualisatie van het glastuinbouwbeleid aan. We zullen het door indiener ingebrachte punt in die actualisatie betrekken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat ruim 60% van de Limburgse primaire waterkeringen niet voldoet aan de wettelijke ondergrens en verzoekt om prioritering en programmering binnen HWBP voor de waterkeringen die vallen onder categorie C of D.	ZW-0836-6

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze. Wij nemen hier kennis van. De planning en programmering van het HWBP wordt bepaald door de programmadirectie van het HWBP in overleg met de waterschappen en Rijkswaterstaat. De Minister van Infrastructuur en Waterstaat stelt de programmering vast. Dit gebeurt via het Deltafonds en de Rijksbegroting. De Provincie Limburg heeft hier geen rol in.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan het niet eens te zijn het de toewijzing van hun percelen in Baarlo onder de aanduiding Maasvallei. Het hierbij opgenomen risico van hoogwater zou immers geweken moeten zijn door een nieuwe primaire waterkering.	ZW-0945-2

Standpunt GS

De aanduiding Maasvallei is gekoppeld aan het overstromingsgebied van de Maas (het "rivierbed") waar de beleidslijn Grote Rivieren van het Rijk van toepassing is. De begrenzing van het gebied Maasvallei is hetzelfde als de begrenzing van het rivierbed. Conform afspraak met het Rijk zal de status rivierbed in binnendijks gebied gaan vervallen als de dijk (primaire waterkering) aan de norm voldoet. Bij Baarlo is dat nu nog niet het geval. Dijkverbetering wordt momenteel voorbereid zodat de dijk over enkele jaren wel aan de norm zal voldoen. Als de uitvoering gereed is dan zal de status rivierbed in het binnendijkse gebied bij Baarlo vervallen en zal de aanduiding Maasvallei vervolgens worden aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener maakt bezwaar tegen de verlaging van de dam van het Lateraalkanaal in Horn vanwege het verhoogde risico op wateroverlast en stelt dat de provincie zich hiervoor actief moet inzetten bij Rijkswaterstaat.	ZW-1482-5

Standpunt GS

De verlaging van de dam resulteert in een waterstandsverhoging van max 5 cm in het retentiebekken Lateraalkanaal-Noord indien er geen mitigerende maatregelen worden genomen. In het project wordt echter de inlaat met 10 cm verhoogd (mitigerende maatregel), waardoor er netto geen waterstandsverhoging (of -daling) op treedt in het retentiebekken. De verlaging van de dam heeft dus netto geen effect op het retentiebekken bij Horn. Verder levert de verlaging van de dam bij het Lateraalkanaal een waterstandsverlaging op tot 20 cm. De Provincie heeft zich hier actief voor ingezet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.10.1: Neem in de POVI op dat dijken onlosmakelijk horen bij het wonen in het Maasdal.	ZW-1204-194

Standpunt GS

In de betreffende paragraaf 6.10.1 is onder meer aangegeven dat we bedijkte gebieden in het Maasdal veilig willen houden. Daarmee is impliciet al aangegeven dat dijken onlosmakelijk horen bij het wonen in het Maasdal. Als we dit nog eens in een aparte zin zouden benadrukken zouden we daarmee de suggestie kunnen wekken dat de motiverings- en compensatieplicht niet voor dijkverbeteringsprojecten zouden gelden. Die suggestie willen wij niet wekken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 6.10.1: Overweeg om de omschrijving toe te spitsen op het buitendijks deel van het rivierbed.	ZW-1204-193

Standpunt GS

In de POVI is de begrenzing van de Maasvallei, onderdeel van de groenblauwe landbouwzone, gekoppeld aan de begrenzing van het rivierbed. Zo lang binnendijkse gebieden onderdeel uitmaken van het rivierbed is deze omschrijving dus ook van toepassing op deze binnendijkse gebieden. Waar de dijken na uitvoering van dijkverbetering aan de norm zullen voldoen zal ook de status 'rivierbed' in deze binnendijkse gebieden vervallen. Vervolgens zal ook de begrenzing van de Maasvallei in de POVI daarop worden aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat in paragraaf 6.2.3 wordt gerefereerd aan de 'nieuwe' normen voor waterveiligheid. Deze normen zijn al enige tijd van kracht, niet passend om dit nog de 'nieuwe' normen te blijven noemen. Daarom stelt indiener voor de tekst te vervangen door: "[…] maar wanneer de dijken aan de wettelijke normen, zoals vastgelegd in het Bkl als omgevingswaarde (uiterlijk in 2050) […]".	ZW-1204-113

Standpunt GS

Wij vinden dit een terechte opmerking en nemen uw suggestie over.

Voorstel aan PS

De tekst in paragraaf 6.2.3 "Op dit moment horen de meeste binnendijkse gebieden ook nog tot dit rivierbed, maar wanneer de dijken aan de nieuwe normen voldoen (uiterlijk in 2050), dan vervalt deze aanduiding daar." vervangen door "Op dit moment horen de meeste binnendijkse gebieden ook nog tot dit rivierbed, maar wanneer de dijken aan de wettelijke normen voldoen (uiterlijk in 2050), dan vervalt deze aanduiding daar. Deze normen zijn als omgevingswaarden vastgelegd in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)."

Zienswijze	Indiener
Indiener mist in paragraaf 6.2 aandacht voor het profiel van vrije ruimte, het reserveren van ruimte voor toekomstige dijkversterkingen. Op basis van de nieuwe landelijke richtlijnen dient dit in de omgevingsvisie te landen: "Provincies en gemeenten verwijzen in respectievelijk hun omgevingsvisie en omgevingsplan naar het (geactualiseerde) profiel van vrije ruimte".	ZW-1204-110

Standpunt GS

Wij zullen in paragraaf 6.2.3 aandacht besteden aan het profiel van vrije ruimte.

Voorstel aan PS

Aan paragraaf 6.2.3 (onderaan) toevoegen: "Conform landelijke richtlijnen heeft het Waterschap Limburg in de waterschapsverordening zgn. "profielen van vrije ruimte" vastgelegd om toekomstige dijkversterkingen mogelijk te houden. In dit gebied gelden daarom beperkingen voor ruimtelijke ontwikkelingen. "

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft van harte de passages in de POVI die aan de Maas zoveel als mogelijk ruimte geven en benadrukt het grote belang van ruimte voor de rivier; voor een toekomstbestendig riviersysteem én voor het borgen van waterveiligheid op de lange termijn.	ZW-1204-55

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze. Wij nemen hier kennis van.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit in de Maasvallei voor een stop op het gebruik van waterstandsdaling voor ontwikkelinitiatieven.	ZW-1204-24

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze. Wij nemen kennis van uw verzoek. Wij vinden het belangrijk om ruimte te behouden voor ontwikkelmogelijkheden in de Maasvallei mits er voldaan wordt aan wet- en regelgeving. In de betreffende projecten worden afspraken gemaakt over de hoeveelheid waterstandsdaling die een project moet realiseren en welk gedeelte daarvan benut mag worden voor ontwikkelinitiatieven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op om de passage in paragraaf 6.2.3 te herzien waarin een kader wordt geschetst waarbij waterstandsdaling door rivierverruiming kan worden gebruikt ter compensatie van (andere) ontwikkelingen met een waterstandsverhogend effect. Dit past niet in de kaders van water en bodem sturender en hiermee worden de gevolgen van hoogwater rechtstreeks afgewenteld op toekomstige generaties. Ruimte voor de Maas moet het speerpunt zijn in het provinciaal beleid voor de Maasvallei.	ZW-1204-56

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze. Wij nemen kennis van uw verzoek. Ruimte voor de Maas is inderdaad een speerpunt in ons beleid. Wij vinden het belangrijk om daarnaast ruimte te behouden voor ontwikkelmogelijkheden in de Maasvallei mits er voldaan wordt aan wet- en regelgeving. In de betreffende projecten worden afspraken gemaakt over de hoeveelheid waterstandsdaling die een project moet realiseren en welk gedeelte daarvan benut mag worden voor ontwikkelinitiatieven.

Voorstel aan PS

Aan het einde van passage 6.2.3. "Enerzijds omdat ... moeten blijven." wordt de volgende zin toegevoegd: Via de Maasprojecten zetten we ons in om meer ruimte voor de rivier te realiseren. Dit draagt bij aan een robuust en toekomstbestendig watersysteem.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat nieuwe woningbouw in risicogebieden langs de Maas, zoals Maastricht (Zuidelijk Maasdal), pas mag plaatsvinden nadat de veiligheid en watermaatregelen geborgd zijn.	ZW-1482-4
Indiener verzoekt de Provincie om maatregelen te borden voordat wordt ingestemd met nieuwe woningplannen in Maastricht (Zuidelijk Maasdal) en elders langs de Maas.	ZW-1429-8 ZW-1440-7
Indiener verzoekt de provincie om maatregelen te borgen voordat wordt ingestemd met nieuwe woningbouwplannen in Maastricht (Zuidelijk Maasdal) en elders langs de Maas. En de onvoldoende en geheel niet beschermde wijken, dorpen en woongebieden zo snel mogelijk het vereiste beschermingsniveau te geven.	ZW-1499-17

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze. Het Rijk is verantwoordelijk voor de regelgeving omtrent hoogwaterveiligheid langs de grote rivieren, waaronder de Maas. Wij toetsen de woningbouwplannen van gemeenten aan de vigerende wet- en regelgeving.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat gemeentes bij het aanpassen van hun omgevingsplannen rekening houden met de toekomstige vervallen status van binnendijkse delen van de Maasvallei, om verkeerde conclusies en onnodige beperkingen te voorkomen.	ZW-0646-3 ZW-0647-3 ZW-0653-3 ZW-0654-3

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze. Gemeenten dienen zich te houden aan de geldende wet- en regelgeving die hen vanuit het Rijk wordt opgelegd middels de Beleidslijn grote rivieren geldend in het rivierbed. Er kan niet vooruitgelopen worden op toekomstige wijzigingen van de begrenzing van het rivierbed. De aanduiding Maasvallei is gelijk aan de begrenzing van het rivierbed.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt duidelijkheid omtrent de rol van Provincie Limburg met betrekking tot grootschalige Maasprojecten en waterveiligheid.	ZW-1429-9 ZW-1440-8

Standpunt GS

De Provincie Limburg draagt in grote hoogwaterveiligheidsprojecten langs de Maas voornamelijk bij aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en het versterken van de ruimtelijk-economische ontwikkeling, waarbij gebiedskwaliteiten worden behouden en versterkt. De rol van de Provincie Limburg in de Maasprojecten is die van bevoegd gezag m.b.t. het goedkeuren van het projectbesluit en de Provincie Limburg beslist over de vergunningverlening m.b.t. flora en fauna en

gebiedsbescherming.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het in paragraaf 6.2.4 onduidelijk wat met 'een Maasproject voor Roermond' wordt bedoeld en vraagt om verduidelijking.	ZW-1204-114

Standpunt GS

In de bestuursovereenkomst Waterveiligheid en Ruimte in Limburg van 2022 is opgenomen dat er in de omgeving van de Maas bij Roermond een MIRT onderzoek zal worden gestart naar de waterveiligheidsopgave in dat gebied. Inmiddels loopt er een pre-verkenning voor een samenhangende aanpak van de hoogwaterveiligheidsopgaven voor de Roer en de Maas bij Roermond. De verwachting is dat hier de komende jaren meer duidelijkheid over gaat komen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het noodzakelijk dat ruimte voor de Maas speerpunt is van het provinciaal beleid om hoogwaterveiligheid in de Maasvallei te borgen.	ZW-1204-23

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze. Ruimte voor de Maas is een van de speerpunten in ons provinciaal beleid voor de Maasvallei.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt hoe de plannen voor meer ruimte voor de Maas zich verhouden tot bestaande of nieuwe bouwmogelijkheden in het gebied, en hoe om wordt gegaan met mogelijke strijdigheden tussen waterruimtebehoefte en bouwmogelijkheden in de Maasvallei.	ZW-0188-28

Standpunt GS

Momenteel is het Rijk nog aan het onderzoeken binnen het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 of er meer ruimte voor de rivieren in Nederland nodig is met het oog op klimaatveranderingen. Er lopen nog diverse onderzoeken m.b.t. de Maasvallei. Uiteindelijk is het aan het Rijk om ruimte te reserveren langs de Maas t.b.v. hoogwaterveiligheid. Welk regime hier vervolgens op van toepassing zal zijn en wat er mogelijk zal zijn qua bouwactiviteiten, is ook aan het Rijk om te bepalen. De Provincie Limburg onderschrijft in haar beleid "ruimte waar het kan, dijken waar het

moet" en geeft daarmee een voorkeur aan rivierverruiming boven dijkversterking.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt hoe de provincie het uitgangspunt van meer ontwikkelingsruimte in de Maasvallei gaat realiseren ten opzichte van de Beleidslijn grote rivieren 2025. Er wordt gevraagd naar concrete maatregelen of beleidsacties en de wijze van samenwerking met betrokken gemeenten, zoals de gemeente Maasgouw, die dit uitgangspunt ondersteunen.	ZW-0188-29

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze. Wij vinden het belangrijk om ruimte te behouden voor ontwikkelmogelijkheden in de Maasvallei mits er voldaan wordt aan wet- en regelgeving. In de betreffende projecten worden afspraken gemaakt over de hoeveelheid waterstandsdaling die een project moet realiseren en welk gedeelte daarvan benut mag worden voor ontwikkelinitiatieven. In dergelijke projecten wordt beoordeeld of dit in lijn is met de Beleidslijn grote rivieren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt te verduidelijken wat de rol is van PL in Maasprojecten. (par. 6.2.2.)	ZW-1499-18

Standpunt GS

De Provincie Limburg draagt in grote hoogwaterveiligheidsprojecten langs de Maas voornamelijk bij aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit, natuur en het versterken van de ruimtelijk-economische ontwikkeling, waarbij gebiedskwaliteiten worden behouden en versterkt. De rol van de Provincie Limburg in de Maasprojecten is die van bevoegd gezag m.b.t. het goedkeuren van het projectbesluit en de Provincie Limburg beslist over de vergunningverlening m.b.t. flora en fauna en gebiedsbescherming.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.98 Bijzondere opmerkingen

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt voor om in Paragraaf 2.5.2 , 2.5.4 en 6.2.4 de effecten van de watermaatregelen op het spoor in de visie omschrijven.	ZW-1460-7

Standpunt GS

De infrastructuur, waaronder het spoor, is een belangrijk aandachtspunt in de regionale stresstesten die wij samen met de partners uitvoeren. de genoemde paragrafen gaan in het algemeen over de opgaven voor water. De wateropgaven op het spoor zijn te specifiek op hier te benoemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt bijlage met de financiële stand van zaken van WRL per september 2025.	ZW-1440-13

Standpunt GS

De POVI is niet de plaats om financiële informatie over en programma op te nemen. Het programma WRL rapporteert halfjaarlijks over de voortgang en de financiële situatie. Die rapportages zijn openbaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat het waterschap verantwoordelijk wordt gehouden voor wateroverlast die het gevolg is van door het waterschap aangelegde waterbergingen, en dat dit wordt opgenomen in het beleid.	ZW-1482-8
Indiener verzoekt dat het Waterschap wordt opgenomen als verantwoordelijke partij voor door het waterschap aangelegde waterbergingen. par 6.4.5	ZW-1499-22

Standpunt GS

In de Omgevingsverordening Limburg is een inspanningsverplichting voor het waterschap opgenomen om in aangewezen gebieden de gemiddelde kans op overstroming uit het regionale watersysteem te beperken tot de per gebied bepaalde norm. Het waterschap dient de maatregelen -waterbergingen of anderszins- te bepalen en uit te voeren waarmee uiterlijk in 2035 aan bedoelde norm kan worden voldaan. Indien in een aangewezen gebied niet wordt voldaan aan bedoelde norm omdat de capaciteit van een waterberging ontoereikend is voldoet het waterschap (nog) niet aan de geldende verplichting. Aanpassing van de POVI is derhalve niet nodig.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 2.5 Een vitale bodem en een robuust watersysteem: Volgens indiener wordt alleen een probleem geschetst, er wordt geen aanzet gegeven voor een oplossing.	ZW-0145-21

Standpunt GS

De POVI geeft de visie van de provincie op de ruimtelijke ontwikkeling. Daarbij geven we aan welke opgaven er zijn en welke richting wij op willen gaan. Op een aantal punten zal dit verder moeten worden uitgewerkt.
Voor het onderdeel water zal dit gebeuren in het Provinciaal Waterprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.99 Geen SMART doelen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er geen heldere SMART doelen zijn geformuleerd met betrekking tot watersystemen.	ZW-1429-11 ZW-1440-10
Indiener geeft aan dat in zowel landelijk als stedelijk gebied geen heldere SMART doelen zijn geformuleerd.	ZW-1429-10 ZW-1440-9
Indiener stelt dat het huidige provinciale beleid geen heldere, SMART-geformuleerde doelen kent voor waterberging en klimaatadaptatie en verzoekt concretere doelstellingen en transparantie over behaalde resultaten.	ZW-1482-7
Indiener wijst op het ontbreken van SMART geformuleerde doelen ten aanzien van water in par. 6.4.2	ZW-1499-21

Standpunt GS

In de POVI zijn ten opzichte van water doelen geformuleerd waar dit nodig is. In het provinciaal waterprogramma, dat zal volgen op deze POVI, zullen een aantal doelen nog verder worden uitgewerkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.100 Intrekgebieden onjuist

Zienswijze	Indiener
Er wordt gesproken over intrekgebieden rondom Natura-2000 gebieden waar watervriendelijke landbouw zou moetem moeten plaatsvinden. Indiener stelt dat het deel van de POVI over waterkwaliteit onjuist is.	ZW-0339-3 ZW-0340-3 ZW-0341-3

	ZW-0342-3

Standpunt GS

De in de POVI opgenomen intrekgebieden Natura2000 zijn alle gebaseerd op onderzoek. Daarbij is gekeken vanuit welke gronden het water naar de Natura 200 gebieden trekt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

5.101 Waterkwaliteit- zeer zorgwekkende stoffen

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de ontwikkeling van handelingsperspectieven voor Zeer Zorgwekkende Stoffen vraagt om verduidelijking van verantwoordelijkheden.	ZW-0207-74 ZW-0238-64 ZW-0253-78 ZW-0314-64

Standpunt GS

De aanpak van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) is toegelicht op Aanpak van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) | Informatiepunt Leefomgeving.

Deze aanpak bestaat uit verschillende onderdelen. Het eerste deel bestaat uit een bronaanpak, de vervanging van de ZZS door een stof die niet of veel minder gevaarlijk is, waarvoor het rijk, bij de toelating of het verbieden van stoffen, verantwoordelijk is. Het tweede onderdeel omvat de minimalisatie van de emissie door het betreffende bedrijf en de beoordeling van de immissie door het voor de omgevingsvergunning bevoegde gezag. Tenslotte moet het betreffende bedrijf een vermijdings- en reductieprogramma opstellen waarin inzicht wordt geboden in de verbeteringsacties voor de komende 5 jaar. Het voor de omgevingsvergunning bevoegde gezag houdt toezicht op de naleving van de op het bedrijf rustende verplichtingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

6. Gezonde en veilige leefomgeving

6.1 Algemeen

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt in de Omgevingsvisie het belang en de kaders van voldoende fysieke en milieuruimte voor het bedrijf te borgen, met name voor omgevingsveiligheid en geluid. De indiener geeft aan dat het hebben van voldoende fysieke en milieuruimte essentieel is voor diverse beoogde transities en wil dit invullen in dialoog met de Provincie en andere partijen. Hierbij verwijst de indiener als voorbeeld naar de omgevingsvisie van een gemeente.	ZW-0198-28

Standpunt GS

Wij onderkennen het belang dat bedrijven voldoende fysieke en milieuruimte nodig hebben om duurzaam te kunnen opereren en de gewenste transities te kunnen realiseren. In de Omgevingsvisie is opgenomen dat er binnen Limburg ruimte wordt geboden aan economische activiteiten, waarbij bedrijventerreinen van provinciaal belang specifiek zijn aangewezen om economische waarden te beschermen en te versterken. Tegelijkertijd is het van belang om zorgvuldig af te wegen tussen economische belangen enerzijds en het beschermen van het milieu en de leefomgeving anderzijds, bijvoorbeeld ten aanzien van omgevingsveiligheid en geluid. Dat vraagt om maatwerk, waarbij in dialoog met betrokken bedrijven en andere stakeholders per gebied passende afwegingen worden gemaakt. Wij staan open voor verdere dialoog met het bedrijfsleven en andere partijen om gezamenlijk invulling te geven aan deze balans. Daarbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat zowel ruimte voor economische ontwikkeling als het borgen van een gezonde en veilige leefomgeving centraal staan binnen de kaders van de Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat er wordt gesproken over een coördinerende rol en rol als netwerkpartner van de Provincie Limburg als het gaat om gezondheid en veiligheid. Bij Schone lucht Akkoord staat weer een stimulerende rol. Dan weer een regulerende rol. Het is voor indiener onduidelijk wat de rol van de Provincie nou precies is, waar neemt deze de leiding en waar niet? Daarnaast ontbreekt het volgens indiener aan sturing vanuit de Provincie Limburg op gezondheid.	ZW-0187-8

Standpunt GS

Het klopt dat voor verschillende aspecten voor verschillende rollen door de Provincie Limburg wordt gekozen, passend bij het subsidiariteitsbeginsel en ambitie. De Provincie geeft sturing op gezondheid, bijvoorbeeld door samenwerking te organiseren, projecten te stimuleren en beleid te ontwikkelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat wordt genoemd dat de Brightlands Maastricht Health Campus is gericht op gezondheidszorg, geneeskunde en biowetenschappen en bijdraagt aan de kennisinfrastructuur en bedrijvigheid in de gezondheidswetenschap. Indiener geeft aan het fijn te vinden dat Brightlands genoemd wordt. Indiener geeft aan dat het meer recht zou doen om bv. het volgende te vermelden: kennis- en onderzoeksinstellingen zoals Brightlands zijn gericht op…	ZW-0263-14

Standpunt GS

Wij begrijpen deze verduidelijking.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.1 van ‘De Brightlands Maastricht Health Campus is gericht op gezondheidszorg, geneeskunde en biowetenschappen, en draagt bij aan de kennisinfrastructuur en bedrijvigheid in de gezondheidswetenschap.’ naar ‘Kennis- en onderzoeksinstellingen, zoals de Brightlands Maastricht Health Campus, zijn gericht op gezondheidszorg, geneeskunde en biowetenschappen, en dragen bij aan de kennisinfrastructuur en bedrijvigheid in de gezondheidswetenschap.’

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de afgelopen jaren diverse rapporten zijn verschenen die aantonen dat het provinciaal VTH stelsel niet is toegerust op het omgaan met complexe industriële activiteiten in relatie tot nabijgelegen woongebieden. Indiener stelt dat de POVI dit niet erkend en geeft ook niet aan dit stelsel wordt hervormd.	ZW-0123-2

Standpunt GS

De versterking van het VTH-stelsel waaraan u refereert is geen onderdeel van de scope van de POVI. Dit traject is een landelijk traject met verschillende acties waarin de Provincie in participeert. Volgens de laatste rapportage voldoet de Omgevingsdienst Zuid-Limburg (uitvoerder van de provinciale VTH-taken op het gebied van milieu) aan de robuustheidscriteria die in juni 2023 bestuurlijk zijn vastgelegd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de teksten in de ontwerp-POVI'25 over Defensiebelangen of -terreinen moeten worden geactualiseerd op basis van de eerste besluiten van het Kabinet met betrekking tot het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie. Indiener geeft aan dat nu de voormalige vliegbasis de Peel niet langer de voorkeurslocatie is voor de stationering van jachtvliegtuigen, zij streven naar het opheffen van de planologische beperkingen rond de voormalige vliegbasis.	ZW-0166-154

Standpunt GS

De tekst die in de ontwerp-POVI stond is nog steeds actueel. Met betrekking tot de voormalige vliegbasis De Peel verandert er door de recente besluitvorming niets. De jachtvliegtuigcapaciteit komt weliswaar niet in De Peel, maar het Rijk heeft geen besluit genomen om de (juridische) status van vliegbasis in te trekken. Daarom blijven de beperkingengebieden rondom deze voormalige vliegbasis van kracht. Het Rijk bepaalt wanneer de beperkingengebieden opgeheven worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt bij paragraaf 8.7.1 op dat risicocommunicatie een verantwoordelijkheid is van de lokale overheden, niet van de VRZL.	ZW-0314-148

Standpunt GS

Indiener is correct. De tekst van de POVI is op basis van de zienswijze aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 8, paragraaf 7,1 van ‘De Veiligheidsregio Zuid-Limburg neemt hierin het voortouw, vanuit haar wettelijke taken en verantwoordelijkheden voor risico- en crisiscommunicatie’ naar ‘De gemeenten zijn verantwoordelijk voor risicocommunicatie en worden hierbij ondersteund door de Veiligheidsregio Zuid-Limburg, die tevens het voortouw neemt in de crisiscommunicatie.’

Zienswijze	Indiener
Indiener stel voor om bij Paragraaf 8.2.6.1 de militaire opstelterreinen voor het vervoeren van defensiematerieel over het spoor toevoegen.	ZW-1460-11

Standpunt GS

Het opstelterrein Eygelshoven staat aangeduid als Lokaal Spoor, net als andere rangeer- en opstelterreinen. Een aparte categorie voor militaire opstelterreinen introduceren heeft geen meerwaarde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat bij (milieu)vergunningverlening en planologische besluiten een expliciete toetsing op cumulatieve gezondheidseffecten vereist moet worden. Hiervoor moeten duidelijke instrumenten worden ontwikkeld. Hierbij moet gezondheid niet adviserend zijn, maar kan sturend zijn binnen de besluitvorming.	ZW-1035-49

Standpunt GS

GS onderkennen het belang van gezondheid. In de POVI is een gezonde en veilige leefomgeving opgenomen als één van de uitgangspunten voor het provinciaal omgevingsbeleid.

Tevens erkennen wij de wens om cumulatieve gezondheidseffecten nadrukkelijk te betrekken bij (milieu)vergunningverlening en planvorming. Dit is echter een complexe opgave, mede vanwege het ontbreken van landelijk vastgestelde methodieken en toetsingskaders. Dit vraagt om verdere ontwikkeling en verfijning van meet- en afwegingsinstrumenten. We werken mee aan de door het Rijk ontwikkelde pilots als uitwerking van de Actieagenda Industrie en Omwonenden.

Binnen de huidige systematiek van de Omgevingswet en de daaraan gekoppelde regelgeving wordt gezondheid expliciet betrokken als onderwerp bij het opstellen van omgevingsplannen, programma's en besluiten. Op dit moment is gezondheid daarbij in belangrijke mate adviserend van karakter. De Provincie volgt landelijke ontwikkelingen op dit gebied, en is bereid om, waar mogelijk en juridisch haalbaar, gezondheidsaspecten steeds nadrukkelijker te betrekken en verder te ontwikkelen binnen haar bevoegdheden en beleidskaders. We blijven hierover in gesprek met betrokken partners en het Rijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in paragraaf 2.7.5.2 de kwaliteit van de leefomgeving onbenoemd blijft en verzoekt om hardere uitgangspunten op te nemen zoals: • Minimaal geen toename van het aantal geluidgehinderden als gevolg van industrie en vervoer. • Minimaal geen vergroting van veiligheidscontouren. • Minimaal geen verslechtering van de luchtkwaliteit. • Groene-/landschappelijke inpassing van nieuwe ontwikkelingen. • Participatie.	ZW-0314-147

Standpunt GS

Wij onderschrijven het belang van een kwalitatief goede leefomgeving en streven naar een gezonde en veilige omgeving voor inwoners. In de POVI is gezondheid een belangrijk afwegingsfactor, maar het opnemen van harde normen zoals "geen toename van geluidgehinderden" of "geen verslechtering van luchtkwaliteit" is niet altijd haalbaar of juridisch verplicht.

De Omgevingswet vraagt om een integrale belangenafweging, waarbij gezondheid, veiligheid, economische ontwikkeling, ruimtelijke kwaliteit en andere maatschappelijke belangen worden meegewogen. De POVI geeft richting aan deze afweging door ambities en kaders te formuleren, maar biedt ook ruimte om per situatie maatwerk te leveren. Voor aspecten zoals groene inpassing en participatie onderschrijven wij het belang en nemen wij deze mee in de uitvoering van beleid en projecten. Wij blijven inzetten op verbetering van de leefomgeving, maar niet in de vorm van absolute uitsluitingen, omdat dit de noodzakelijke flexibiliteit en integrale afweging zou beperken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om bij Paragraaf 8.2: een onderdeel gericht op spoorveiligheid toe te voegen. Dit betreft zowel de veiligheid van het functioneren van het spoor in zijn algemeenheid (en de juridische randvoorwaarden daarbij) als ook de eisen vanuit basisnet voor spoorgoederenvervoer. Het duidelijk opnemen van deze regels bij de ruimtelijke keuzes is nodig om de verwachtingen richting de omgeving en betrokkenen te beheersen.	ZW-1460-10

Standpunt GS

Spoorveiligheid is niet primair een bevoegdheid van de Provincie. De Provincie is bevoegd gezag voor het transport van gevaarlijke stoffen waar deze over provinciale wegen gaan. Wij kennen in Limburg geen provinciale spoorwegen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie een coördinerende en afstemmende taak in brede zin op zich te nemen om zo de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren.	ZW-1038-15

Standpunt GS

Wij waarderen de constructieve houding van de gemeente. De POVI blijft uitgaan van een duidelijke taakverdeling: de Provincie coördineert bij provinciale en grensoverschrijdende opgaven, terwijl afstemming en kwaliteitsverbetering van de leefomgeving primair gemeentelijke verantwoordelijkheden zijn. Dit volgt uit wettelijke kaders en het subsidiariteitsbeginsel. De voorgestelde rolverdeling waarborgt samenwerking zonder afbreuk te doen aan ieders taken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om in hoofdstuk 8 een paragraaf op te nemen voor geurhinder net als gedaan is met paragraaf 8.5 voor geluid en stilte.	ZW-1389-7

Standpunt GS

De ontwerp-Provinciale Omgevingsvisie bevat reeds een paragraaf die ziet op geurhinder. Deze is te vinden in paragraaf 8.6.1. Geur specifiek in relatie tot veehouderij is te vinden onder § 11.2.1.2.2 Veehouderij en geur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor het aspect Trillingen. Hoewel er geen wettelijke normen bestaan voor trillinghinder voor de toekomstige bewoners/ gebruikers van bebouwing dicht bij het spoor, wordt dit wel door Informatiepunt Leefomgeving aanbevolen.	ZW-1460-22

Standpunt GS

Wij onderschrijven het belang van een robuuste uitvoering van het VTH-stelsel. De versterking van dat stelsel is een landelijk traject met verschillende acties waarin de Provincie in participeert. Dit traject is geen onderdeel van de scope van de POVI. Volgens de laatste rapportage voldoet de Omgevingsdienst Zuid-Limburg (uitvoerder van de provinciale VTH-taken op het gebied van milieu) aan de robuustheidscriteria die in juni 2023 bestuurlijk zijn vastgelegd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt dat de POVI de verwevenheid tussen gezondheid en de benodigde versterking VTH stelsel adresseert	ZW-1035-47

Standpunt GS

Wij onderschrijven het belang van een robuuste uitvoering van het VTH-stelsel. De versterking van dat stelsel is een landelijk traject met verschillende acties waarin de Provincie in participeert. Dit traject is geen onderdeel van de scope van de POVI. Volgens de laatste rapportage voldoet de Omgevingsdienst Zuid-Limburg (uitvoerder van de provinciale VTH-taken op het gebied van milieu) aan de robuustheidscriteria die in juni 2023 bestuurlijk zijn vastgelegd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om gezondheid sturend maken in ruimtelijke afwegingen en niet slechts beschrijvend.	ZW-1035-48
Indiener vraagt om Provinciale ambitie in de POVI om toe te werken naar de gezondheidskundige advieswaarden (waaronder WHO-luchtkwaliteitsnormen, en richtlijnen voor geur en geluid)	ZW-1035-46

Standpunt GS

Wij delen de ambitie om te streven naar een gezonde leefomgeving. Dit betekent dat gezondheid een belangrijk belang is bij de afwegingen die wij maken. Het voldoen aan gezondheidskundige advieswaarden, zoals WHO-luchtkwaliteitsnormen en richtlijnen voor geur en geluid, is niet wettelijk verplicht en (nog) niet altijd haalbaar. In de POVI wordt daarom een integrale afweging gemaakt tussen gezondheid, leefbaarheid, economische ontwikkeling en andere maatschappelijke belangen. Wij blijven inzetten op verbetering van de leefomgeving, waarbij gezondheid een zwaarwegend aspect is, maar niet het leidende criterium.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 3.3.2 Aandacht voor de omgekeerde werking geldt volgens indiener niet alleen voor landbouw bestrijdingsmiddelen, maar ook voor de overlast die de aanwezigheid van de MMA veroorzaakt.	ZW-0145-24

Standpunt GS

Wij erkennen dat het principe van omgekeerde werking breed toegepast dient te worden. Het voorbeeld van omgekeerde werking in landbouwgebieden is dan ook niet limitatief bedoeld. In het door indiener aangehaalde voorbeeld van MAA geldt bijvoorbeeld dat er wettelijke beperkingen gelden vanuit geluid en veiligheidsregelgeving met betrekking tot het bouwen van woningen dichtbij de luchthaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om een expliciete verankering van een sociale effectentoets bij planvorming in het buitengebied.	ZW-0324-8 ZW-0325-7

Standpunt GS

De Omgevingsvisie beschrijft onze visie en ambities voor Limburg. Bij specifieke planvorming wordt er door het bevoegd gezag (meestal gemeente) een afweging gemaakt van de lokaal-specifieke belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.2 Definities

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de definitie(s) van ‘leefmilieu’ en ‘leefbaarheid’ expliciet op te nemen in de POVI en aan te geven op welke wijze deze voor inwoners worden geborgd, inclusief toetsingscriteria.	ZW-0923-7

Standpunt GS

In Bijlage 1 - Begripsbepalingen van de ontwerp-Provinciale Omgevingsvisie wordt 'leefbaarheid' omschreven als 'Mate waarin een omgeving geschikt is om prettig te wonen, werken en recreëren.' Een definitie van 'leefmilieu' zullen wij opnemen in Bijlage 1. De omschrijving van het begrip zal als volgt luiden: 'De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefomgeving.' Aangezien de casussen waarin de woorden leefmilieu en leefomgeving kunnen worden gebruikt, sterk uiteen kunnen lopen, kunnen wij naast de kaders uit wet- en regelgeving, geen algemene toetsingscriteria hiervoor opnemen. Uiteraard wordt er, waar relevant en van toepassing, per project een zorgvuldige afweging gemaakt, waarin ook de impact op de leefomgeving wordt meegenomen.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in Bijlage 1 - Begripsbepalingen : ‘Leefmilieu - 'De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefomgeving.’

6.3 Externe veiligheid

Zienswijze	Indiener
De POVI beschrijft in paragraaf 8.2.3.3. de ambitie om een adequate beheersing van risico's met gevaarlijke stoffen te waarborgen en de integrale veiligheid op en rondom Chemelot te verbeteren. Het verminderen van risico’s bij Seveso-inrichtingen wordt primair bereikt door het terugdringen van de PR-10-6 en/of door het voor zover mogelijk terugdringen van de aandachtsgebieden externe veiligheid. Indiener verzoekt dit op deze manier op te nemen in de POVI.	ZW-0302-37

Standpunt GS

Wij zijn van mening dat het beheersen van risico’s met gevaarlijke stoffen niet uitsluitend neerkomt op het verkleinen van risicocontouren. Juist ook door middel van zorgvuldige vergunningverlening, effectief toezicht en consequente handhaving geven wij invulling aan onze verantwoordelijkheid als bevoegd gezag.

Daarnaast werken wij samen met betrokken gemeenten en Chemelot (als vervolg op het veiligheidsconvenant) van het aan een bredere benadering van veiligheid.

Het begrip ‘integrale veiligheid’ is niet eenduidig en kan leiden tot verschillende interpretaties. Daarom kiezen wij ervoor om in de POVI het begrip ‘veiligheid’ te hanteren.
Hiermee sluiten we beter aan bij de uitvoeringspraktijk.

Voorstel aan PS

Tekst verwijderen in hoofdstuk 8, paragraaf 2.3.2: ‘integrale’.

Zienswijze	Indiener
De Provincie geeft in § 8.2.3.3 Uitvoeringsinstrumenten omgevinqsveiligheid aan de 'herintroductie van de groepsrisicoberekening voor aandachtsgebieden te onderzoeken'. Niet is beschreven met welk doel dit instrument wordt onderzocht en wat de Provincie hiermee voor ogen heeft. Omdat de gemeente in veel gevallen verantwoordelijk is voor de afweging van het groepsrisico verzoekt indiener betrokken te worden in dit onderzoek, de consequenties van de herintroductie van het groepsrisico en de besluitvorming hierover. Indiener verzoekt om voor Chemelot ten aanzien van de uitvoeringsinstrumenten omgevingsveiligheid zoveel mogelijk vast te houden aan de met elkaar afgesproken systematiek en de tekst in de POVI hierop aan te passen.	ZW-0302-35

Standpunt GS

Dit betreft specifiek vervoer gevaarlijke stoffen over provinciale wegen. Vanuit diverse gemeenten is een oproep aan de Provincie gedaan om, daar waar het provinciale wegen als risicobron betreft, gemeenten een handvat te bieden. Om die reden worden de mogelijkheden daartoe nader onderzocht. Zoals u terecht opmerkt is en blijft het groepsrisico een gemeentelijke afweging. De gemeenten zullen worden betrokken bij het onderzoek dat in 2026 wordt gestart met betrekking tot het vervoer van gevaarlijke stoffen over de provinciale wegen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat in paragraaf 8.2.3.2 het begrip 'integrale veiligheid' nog onvoldoende uitgewerkt en gedragen om als toetsingskader te dienen en vraagt zich af welke ambitie hier ligt.	ZW-0314-23

Standpunt GS

De POVI is een strategisch beleidsdocument en primair geen toetsingskader voor vergunningverlening of detailafwegingen. De POVI geeft richting en kaders op hoofdlijnen, terwijl toetsing plaatsvindt op basis van wettelijke normen en specifieke regelingen in uitvoeringsinstrumenten zoals het omgevingsplan en vergunningen.

Wij werken samen met betrokken gemeenten en Chemelot (als vervolg op het veiligheidsconvenant) aan een bredere benadering van veiligheid. Het begrip ‘integrale veiligheid’ is niet eenduidig en kan leiden tot verschillende interpretaties. Daarom kiezen wij ervoor om ons in de POVI het begrip ‘veiligheid’ te hanteren. Hiermee sluiten we beter aan bij de uitvoeringspraktijk.

Voorstel aan PS

Tekst verwijderen in hoofdstuk 8, paragraaf 2.3.2: ‘integrale’.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de ligging van Chemelot een groot veiligheidsprobleem vormt en dat niet alleen veiligheid, maar ook security even zwaar moet wegen in de beoordeling van risico’s. Indiener wijst daarbij op het omvangrijke 1%-letaliteitsgebied bij Chemelot en stelt dat bij een calamiteit veel slachtoffers onder omwonenden kunnen vallen, waardoor bovenwettelijke maatregelen nodig zijn. Indiener stelt dat nieuwe fabrieksontwikkelingen (zoals het Furec-project en de dronesfabriek) leiden tot extra veiligheidsrisico’s voor omwonenden van Chemelot. Indiener verzoekt dat de tanks op TP2 en TP3 bij Chemelot worden verwijderd, omdat deze een structureel en voortdurend gevaar voor omwonenden opleveren. Indiener maakt bezwaar tegen verdere groei van Chemelot op de huidige locatie vanwege de reeds grote risico’s en overlast voor omwonenden.	ZW-1448-1

Standpunt GS

Wij begrijpen de zorgen over een veilige leefomgeving rond Chemelot en nemen die serieus. Als Provincie zijn wij bevoegd gezag voor complexe bedrijven zoals die op het Chemelot-terrein. De Omgevingsdienst Zuid-Limburg toetst alle activiteiten aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van veiligheid (inclusief security vanuit de Seveso-regelgeving) en milieu en houdt daar toezicht op. Risicovolle bestaande en nieuwe installaties bij Chemelot worden alleen vergund als ze voldoen aan de wettelijke normen en veiligheidseisen, mede met het oog op het beschermen van omwonenden. Daarnaast zijn wij samen met de andere overheden actief in het voortdurend verbeteren van de omgevingsveiligheid rondom Chemelot. In 2025 is het convenant ‘Voor een veilige ontwikkeling van Chemelot en omgeving’ afgerond, met daarin afspraken over bovenwettelijke maatregelen om de veiligheid op en rondom Chemelot te verhogen. Gemeenten Sittard-Geleen en Stein en de Provincie Limburg organiseren ook twee keer per jaar een bijeenkomst waar inwoners en belanghebbenden worden geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen (omgevingsdialoog). Hierbij kunnen deelnemers vragen stellen en in gesprek gaan met de overheden en Chemelot.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt de Provincie om aan te duiden of nog andere ontwikkelingen met betrekking tot transport van gevaarlijke spelen, die ook gevolgen hebben voor de planvorming en waarover eenzijdige convenantafspraken worden gemaakt.	ZW-1164-24

Standpunt GS

Op dit moment zijn bij de Provincie geen andere ontwikkelingen en of eenzijdige convenanten bekend, inzake het transport van gevaarlijke stoffen, die van invloed zijn op gemeentelijke planvorming.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor het aspect Externe Veiligheid in relatie tot Railverkeer en daarbij gebruik te maken van de meest recente gegevens (Basisnet).	ZW-1460-20

Standpunt GS

Wij erkennen dat het ontwikkelen van ruimtelijke plannen in de nabijheid van het spoornetwerk extra aandachtspunten met zich mee kan brengen met het oog op het behoud van een gezonde en veilige leefomgeving. Daar waar de Provincie een wettelijke bevoegdheid heeft bij het beoordelen van veiligheidseffecten – bijvoorbeeld in het kader van projectbesluiten – zullen wij uiteraard ook de wettelijk verplichte brongegevens betrekken bij deze beoordeling. Het opstellen en uitwerken van plannen in de nabijheid van het spoor ligt onder de Omgevingswet echter primair bij gemeenten als bevoegd gezag en bij projectinitiatiefnemer(s). Het spreekt voor zich dat bevoegde gezagen en initiatiefnemers bij het opstellen en beoordelen van dergelijke plannen ook rekening dienen te houden met de wettelijk verplichte uitgangspunten ten aanzien van externe veiligheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt waarom uitsluitend het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor wordt genoemd, terwijl risico's ook gelden voor vervoer op autosnelwegen zoals de A2 en A73, en voor buistransportleidingen.	ZW-0188-62

Standpunt GS

Vervoer gevaarlijke stoffen wordt hier specifiek benoemd in relatie tot Limburg Centraal (woningbouw in de directe omgeving van het spoor). Dit laat onverlet dat ook andere risicobronnen bij woningbouw moet worden beschouwd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Ten aanzien van de fysieke veiligheid is het uitgangspunt om te clusteren van risicovolle industriële activiteiten, met veilige gebiedsinrichting en bescherming tegen incidenten met gevaarlijke stoffen. Indiener is van mening dat de POVI niet helder is over (on)wenselijke activiteiten in dit kader. Indiener vraagt om meer concrete uitspraken te doen over het niet toestaan van nieuwe vestiging van (zeer) kwetsbare gebouwen en locaties in risicogebieden.	ZW-1164-18

Standpunt GS

De POVI bevat beleidsmatige uitgangspunten voor het omgaan met omgevingsveiligheid en risicovolle activiteiten. Het al dan niet toestaan van nieuwe vestigingen van (zeer) kwetsbare gebouwen en locaties in risicogebieden is echter casus-afhankelijk en vergt steeds een zorgvuldige afweging van alle relevante belangen. Deze afweging vindt plaats bij de beoordeling van concrete initiatieven, waardoor het niet wenselijk is om hierover in de POVI generieke uitspraken te doen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om een regierol te vervullen om informatie inzake spoortransport van gevaarlijke stoffen transparant te maken.	ZW-1164-19

Standpunt GS

Voor het Basisnet is het Rijk bevoegd gezag, hier valt spoortransport van gevaarlijke stoffen ook onder. ProRail verzamelt data over spoortransport van gevaarlijke stoffen en levert deze informatie aan voor het Basisnet. Deze data wordt verwerkt op kaart in de Atlas Leefomgeving. ProRail stelt daarnaast jaarlijks een monitoringsrapportage op, welke wordt aangeleverd bij de Minister. Aangezien de Provincie geen rol heeft in dit proces, en informatievoorziening reeds voldoende wordt verzorgd op nationaal niveau, achten wij het niet nodig om een verdere informatieve rol omtrent dit thema op ons te nemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt de Provincie om duidelijke normen op te stellen ten aanzien van groepsrisico's, zodat de criteria en afwegingen helder zijn.	ZW-1164-21

Standpunt GS

Momenteel onderzoeken wij de mogelijkheden voor het herintroduceren van de groepsrisicoberekening voor aandachtsgebieden rondom het Basisnet en Seveso-inrichtingen

alsmede de introductie van risicogebieden omgevingsveiligheid provinciale wegen. De uitkomsten van het onderzoeken zullen uitwijzen of er regels worden opgesteld in dit kader.
Wij wachten de uitkomsten van het onderzoek af vooraleer wij verdere concrete normen uit gaan werken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Ten aanzien van Limburg Centraal wordt continue monitoring ten aanzien van veiligheidsrisico's voorgesteld. Een rapportage achteraf is echter onvoldoende om te beschermen als het mis gaat. Indiener verzoekt de Provincie om meer inzicht te verschaffen in de werkwijze en borging van omgevingsveiligheid inzake ruimtelijke ontwikkelingen nabij risicovolle omgevingen.	ZW-1164-20

Standpunt GS

We houden in de planvorming rekening met het aspect externe veiligheid en bekijken waar deze waar mogelijk kan worden verbeterd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.4 Fysieke veiligheid

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de POVI niet aansluit bij de actuele veiligheidssituatie, met name de verschuiving van inbraken en diefstal naar georganiseerde en digitale criminaliteit, en complexe sociale zorg- en veiligheidscasussen; het thema drugsgerelateerde criminaliteit en grensligging verdient een bredere benadering.	ZW-0241-135

Standpunt GS

Wij onderkennen dat veiligheid een groot en actueel vraagstuk is in Limburg. Wij herkennen het belang van de verbinding tussen veiligheid, leefbaarheid en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Door de grensligging van onze provincie is de gevoeligheid voor (grensoverschrijdende) criminaliteit bovendien groot; dit maakt samenwerking over de grens noodzakelijk. De inhoudelijke uitwerking en uitvoering van dit veiligheidsbeleid krijgt vorm in afzonderlijke programma's en samenwerkingsverbanden, passend bij de rol van de Provincie en het specifieke veiligheidsvraagstuk. In de aanpak van criminaliteit en ondermijning werkt de Commissaris van de Koning nauw samen met de veiligheidsdiensten, waaronder het RIEC en de regionale driehoek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het begrip ‘risico gestuurd werken’ wordt gebruikt in alinea 8.1 zonder concrete uitleg over de praktische invulling. Er is behoefte aan duidelijkheid over de risico-indicatoren en maatregelen die worden gehanteerd.	ZW-0188-33

Standpunt GS

Wij begrijpen de behoefte aan duidelijkheid over de praktische invulling van het begrip ‘risicogestuurd werken’. Wij werken risicogestuurd en informatie- en omgevingsgericht aan veiligheidsopgaven. Daarbij inventariseren we de grootste risico’s in het behalen van onze doelstellingen en treffen we maatregelen om die veiligheidsrisico’s te beheersen of te verminderen. We houden rekening met risico’s uit het Provinciaal risicoprofiel en passen de Kernwaarden voor veiligheid en gezondheid toe. Per doelstelling brengen we telkens in kaart welke risico’s er spelen, via welke kernwaarden we deze kunnen beïnvloeden en welke maatregelen genomen dienen te worden om de risico's weg te nemen of te beperken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt voor om het uitvoering formuleren van een visie (met gevolgen) hoe om te gaan met de risico's van aardbevingen (7.0)/ geothermie, vlakbij de Peelrandbreuk en op het terrein van Chemelot.	ZW-0135-11

Standpunt GS

Ruimtelijke afwegingen die gemaakt worden zijn altijd integraal en omvatten alle aspecten. De aspecten water en bodem zijn in die afwegingen belangrijker dan voorheen. Nieuwe bouwstenen als de Onderlegger Water en bodem helpen daarbij. Het risico op aardbevingen is in die onderlegger niet als specifiek aandachtspunt meegenomen. Bij de actualisatie daarvan zal dat wel gebeuren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat paragraaf 8.2.2.1 ‘werken risico gestuurd’ helder is omdat wordt ingezet op al bestaande risico's. Wel zou indiener graag de provinciale kijk willen op een bredere preventieve benadering. Indiener denkt dat als gesproken wordt over het voorkomen van gezondheidsschade, leefstijl stimuleren e.d. een bredere preventieve benadering ook passend zou zijn.	ZW-0187-9

Standpunt GS

We delen het standpunt dat de leefomgeving randvoorwaarden schept voor het maken van gezonde keuzes. We streven naar een Limburg waarin iedereen gelijke kansen heeft op een gezond, zeker en leefbaar bestaan. Dit vraagt om een omgeving die een gezonde leefstijl stimuleert en burgers helpt gezonde keuzes te maken.

Voorstel aan PS

In paragraaf 8.8 vermelden dat de leefomgeving randvoorden schept voor gezonde keuzes.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de veiligheid van (land)bouwverkeer en de toenemende criminaliteit in het buitengebied extra aandacht verdienen, gezien de positie van haar leden (ondernemers in groen, grond en infra).	ZW-0276-8

Standpunt GS

De Provincie Limburg hecht veel waarde aan de veiligheid in het buitengebied. Daarom zetten wij, vanuit het beleidskader Mobiliteit, in op gedragsbeïnvloeding, verbetering van infrastructuur, techniek en handhaving om de verkeersveiligheid – waaronder die van (land)bouwverkeer – te vergroten. In de aanpak tegen criminaliteit en ondermijning werkt de Commissaris van de Koning nauw samen met de veiligheidsdiensten, waaronder het RIEC en de regionale driehoek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.5 Geitenhouderijen

Zienswijze	Indiener
Indiener adviseert om afstand te houden tussen geitenhouderijen en gevoelige bestemmingen zoals woningen, woonzorgcentra, kinderopvang en scholen, en het moratorium in stand te houden.	ZW-0321-9
Indiener adviseert om bij besluitvorming rondom bouw of uitbreiding van gevoelige bestemmingen in de nabijheid van geitenhouderijen het verhoogd risico op longontsteking mee te wegen.	ZW-0321-10
Indiener stelt dat de POVI te passief is door enkel een moratorium op nieuwe geitenhouderijen op te nemen, zonder beleid voor de gezondheidsrisico's in de omgeving van bestaande bedrijven.	ZW-0495-1
Indiener stelt dat het dorpsperspectief Buitengewoon Belfeld nadrukkelijk inzet op een gezonde en veilige leefomgeving als randvoorwaarde voor woningbouw, en dat de huidige POVI dit uitgangspunt ondermijnt.	ZW-0495-6

Indiener stelt dat nieuwe woningbouwlocaties in Belfeld in de nabijheid van een bestaande geitenhouderij gezondheidsrisico's vergroten en daarmee strijdig zijn met het voorzorgsbeginsel en de leefomgevingskwaliteit.	ZW-0495-2
Indiener verzoekt de Provincie Limburg een proactieve houding in te nemen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen in en rond geitenhouderijen, met specifieke aandacht voor het voorkomen van nieuwe woningbouw binnen een zone van 2 kilometer rondom bestaande geitenhouderijen, om gezondheidsrisico's voor omwonenden te beperken. Eventueel de bestaande geitenhouderijen in de provincie in het kaartmateriaal opnemen met rondom een contour van 2 kilometer als attentiewaarde.	ZW-0485-1
Indiener verzoekt om in de POVI expliciet te benoemen dat de zones binnen twee kilometer rondom bestaande geitenhouderijen als aandachtsgebied gelden vanwege wetenschappelijk aangetoonde gezondheidsrisico's.	ZW-0495-3
Indiener verzoekt om in ruimtelijke besluitvorming – met name bij woningbouwlocaties – expliciet rekening te houden met de aanwezigheid van deze risicocontouren, zodat gezondheid structureel onderdeel vormt van het afwegingskader.	ZW-0495-5
Indiener vraagt om afstemming van het geitenhouderijbeleid met hun gemeente en duidelijk in de visie over als de gemeente een bepaalde kleinschalige uitbreiding onder voorwaarden wil toestaan, de visie van de Provincie nog altijd dominant is.	ZW-1253-46
Indiener verzoekt de Provincie Limburg om bij het bepalen van woningbouwlocaties expliciet rekening te houden met de 2-kilometerzone rond geitenhouderijen, zodat geen nieuwe woningen in gebieden met aangetoonde gezondheidsrisico's worden gerealiseerd en een veilige woonomgeving wordt gewaarborgd.	ZW-0485-2

Standpunt GS

Sinds 2019 hanteren wij uit voorzorg een moratorium op nieuwvestiging en uitbreiding van geitenhouderijen. Daarmee geven wij invulling aan onze rol als provinciale kaderstellende overheid. De wetenschappelijke aanwijzingen voor een verhoogd risico op longontsteking binnen twee kilometer van geitenhouderijen zijn voor ons aanleiding geweest tot dit besluit. Tegelijkertijd is er nog geen causaal verband vastgesteld, waardoor gerichte milieumaatregelen niet mogelijk zijn.

Wij volgen de landelijke ontwikkelingen en wachten de vervolgstappen van het Rijk af. Op basis van het advies van de Gezondheidsraad van december 2025 over geitenhouderijen en volksgezondheid heeft het Rijk in januari aangegeven dat een afstandsnorm, geldend voor zowel geitenhouderijen als nieuwe ontwikkelingen nabij geitenhouderijen, momenteel wordt uitgewerkt. In het licht van deze ontwikkelingen achten wij het niet opportuun om vooruit te lopen op de plannen van het Rijk. De POVI biedt op dit moment voldoende duidelijkheid over onze inzet en voorzorgsbeleid ten aanzien van geitenhouderijen. Verdere aanscherping achten wij niet noodzakelijk.

Bij het opstellen van hun omgevingsplan kunnen gemeenten een eigen, lokale afweging maken over de meest geschikte functies nabij specifieke locaties zoals geitenhouderijen. Dit sluit aan bij het subsidiariteitsbeginsel, waarbij bevoegdheden zoveel mogelijk liggen bij het bestuursniveau dat

het dichtst bij de lokale situatie staat.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 11, paragraaf 2.1.2.5, "als Provincie" toevoegen in eerste zin laatste paragraaf en toevoegen "Bij het opstellen van hun omgevingsplan kunnen gemeenten binnen deze kaders een eigen, lokale afweging maken over de meest geschikte functies nabij specifieke locaties zoals geitenhouderijen. Dit sluit aan bij het subsidiariteitsbeginsel, waarbij bevoegdheden zoveel mogelijk liggen bij het bestuursniveau dat het dichtst bij de lokale situatie staat."

6.6 Geitenhouderijen Toekomstperspectief

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt de Provincie duidelijkheid te scheppen over hoe het beleid rondom geitenhouderijen zich na vaststelling van de Omgevingsvisie zal ontwikkelen en expliciet op te nemen hoe en wanneer het provinciebestuur het geitenbeleid gaat herijken.	ZW-1253-33
Indiener vraagt om herbezinning en dialoog over het gezondheidsbeleid en geitenmoratorium. Indiener verzoekt om waar nodig het moratorium te behouden zolang risico's niet beheerst kunnen worden, maar bestaande bedrijven niet uitzichtloos te laten voortbestaan. Indiener stelt voor een pad naar beslissingen te formuleren (bijv. herijken beleid in 2025 zodra VGO-III geconcludeerd is, eventueel advies Gezondheidsraad verwerken, etc.),	ZW-1253-32

Standpunt GS

Volksgezondheid, bij een nationale opgave als geitenhouderijen en longontsteking, zien wij als primair een verantwoordelijkheid van het Rijk. Wij wachten daarom het standpunt van het Rijk af. Naar aanleiding van het advies van de Gezondheidsraad van december 2025 over geitenhouderijen en volksgezondheid heeft het Rijk in januari aangegeven dat een afstandsnorm, geldend voor zowel geitenhouderijen als nieuwe ontwikkelingen nabij geitenhouderijen, momenteel wordt uitgewerkt. In het licht van deze ontwikkelingen achten wij het niet opportuun om vooruit te lopen op de plannen van het Rijk. Op basis van een Rijksstandpunt kan een gelijk speelveld beter worden geborgd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.7 Geluid

Zienswijze	Indiener

Indiener adviseert de Provincie te streven naar de advieswaarden voor geluid van de GGD GHOR.	ZW-1408-9

Standpunt GS

Het streven naar een gezonde leefomgeving staat centraal in onze Omgevingsvisie. Daaronder valt ook het nastreven van een acceptabel geluidniveau in onze provincie. Wij kiezen er bewust niet voor de WHO-advieswaarden voor geluid als harde streefwaarde in de Omgevingsvisie op te nemen. Voor bestaande situaties zou het streven naar WHO-advieswaarden namelijk ingrijpende ruimtelijke maatregelen vereisen en beperkingen opleggen aan o.a. woningbouw in stedelijke gebieden. Het opnemen van WHO-advieswaarde voor geluid als harde streefwaarden botst daardoor met andere provinciale belangen.

Omdat geluidhinder grotendeels wordt gereguleerd via Rijksbeleid (zoals geluidproductieplafonds bij infrastructuur) en Gemeentelijk beleid (bijvoorbeeld bij woningbouw en lokale wegen) hebben wij bovendien een maar beperkte invloed op geluid van rijkswegen, spoorlijnen en luchtvaart. Dit alles maakt het lastig om WHO-waarden als harde norm op te leggen.

Voor de volledigheid merken wij nog op dat de Omgevingswet ons al verplicht in nieuwe situaties te streven naar de standaardwaarden voor geluid zoals vastgelegd in de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving. Voor het geluid afkomstig van onze wegen is die standaardwaarde (50 dB Lden) al strenger dan de WHO-advieswaarde (53 dB voor geluid). Voor geluid afkomstig van industriële activiteiten heeft de WHO geen advieswaarden vastgesteld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat op het grondgebied van de gemeente Bergen een stiltegebied wordt aangewezen. De indiener benadrukt dat vanwege de ligging van luchthaven Niederrhein er in de gemeente over het algemeen met geluid van de luchtvaart te rekenen is.	ZW-1500-3

Standpunt GS

Er is voor de indiener geen sprake van een gewijzigde situatie. De stiltegebied aanduiding in Bergen was er al vóór de onderhavige POVI wijziging. Bij stiltegebieden streven we naar een akoestische kwaliteit lager dan 40 dB(A) LAeq, 24u. Dat betekent dat er gemiddeld (energetisch gemiddeld, niet een gewoon gemiddelde), gemeten over 24 uur, maximaal 40 decibel(A) aan geluid mag zijn. In die berekening nemen wij niet mee geluidveroorzakende activiteiten die niet onder onze bevoegdheid vallen zoals luchtverkeer en in dit specifieke geval de geluidhinder afkomstig van luchthaven Niederrhein (Airport Weeze). De geluidveroorzakende activiteit, zijnde het overvliegen van vliegtuigen, staat niet in de weg aan de instandhouding van het stiltegebied in de gemeente Bergen. Noch beperkt de status stiltegebied het overvliegen van vliegtuigen van en naar de luchthaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat vanwege het 'externe werking'-principe, de Provincie een regierol moet vervullen voor de bescherming van stiltegebieden. Indiener stelt dat gemeenten niet geschikt zijn hiervoor.	ZW-1035-50

Standpunt GS

Zoals in § 8.5.1.4.4 is opgenomen zijn voor het onderzoek naar externe werking meerdere instrumenten in beeld, óók die van aanvullende regels in de Omgevingsverordening. Het onderzoek staat daarmee niet haaks op de zienswijze.
Uw opmerking zullen we meenemen bij de afweging van de resultaten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om een analyse van de impact van de stiltegebied-aanduiding op zijn landbouwactiviteiten en om compensatiemaatregelen of een herziening van de aanduiding, zodat machinegebruik mogelijk blijft zonder de doelen van het stiltegebied significant te schaden.	ZW-0811-7

Standpunt GS

Er is voor de indiener geen sprake van een gewijzigde situatie. De stiltegebied aanduiding voor de bewuste percelen was er al vóór de POVI wijziging. Binnen stiltegebieden gelden regels, opgenomen in de Omgevingsverordening. Hoewel de Omgevingsverordening niet ter visie ligt merken wij op dat de Omgevingsverordening een overgangsbepaling kent voor bestaande activiteiten (artikel 16.5) én dat normale werkzaamheden die nodig zijn in verband met de uitoefening van het agrarisch bedrijf, met bosbouw of met het beheer van het gebied of daarin aanwezige bouwwerken zijn uitgezonderd van regels over activiteiten in stiltegebieden (artikel 6.5 tweede lid onder b). Daarmee is een impact voor het agrarisch machinegebruik niet aan de orde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om voor de onderwerpen lucht en geluid te streven naar een kwaliteit die voldoet aan de advieswaarden van de WHO respectievelijk de advieswaarden van de GGD GHOR.	ZW-0321-5

Standpunt GS

Het streven naar een gezonde leefomgeving staat centraal in onze Omgevingsvisie. Daaronder valt ook het nastreven van een acceptabel geluidniveau in onze provincie. Wij kiezen er bewust niet voor de WHO-advieswaarden voor geluid als harde streefwaarde in de Omgevingsvisie op te nemen.
Voor bestaande situaties zou het streven naar WHO-advieswaarden namelijk ingrijpende ruimtelijke maatregelen vereisen en beperkingen opleggen aan o.a. woningbouw in stedelijke gebieden. Het opnemen van WHO-advieswaarde voor geluid als harde streefwaarden botst daardoor met andere provinciale belangen. Omdat geluidhinder grotendeels wordt gereguleerd via Rijksbeleid (zoals geluidproductieplafonds bij infrastructuur) en Gemeentelijk beleid (bijvoorbeeld bij woningbouw en lokale wegen) hebben wij bovendien een maar beperkte invloed op geluid van rijkswegen, spoorlijnen en luchtvaart. Dit alles maakt het lastig om WHO-waarden als harde norm op te leggen. Voor de volledigheid merken wij nog op dat de Omgevingswet ons al verplicht in nieuwe situaties streven naar de standaardwaarden voor geluid zoals vastgelegd in de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving.
Voor het geluid afkomstig van onze wegen is die standaardwaarde (50 dB Lden) al strenger dan de WHO-advieswaarde (53 dB voor geluid). Voor geluid afkomstig van industriële activiteiten heeft de WHO geen advieswaarden vastgesteld. Voor ons streven naar een gezonde leefomgeving is voor het onderwerp lucht onze ambitie opgenomen om in 2030 te voldoen aan de herziene wettelijke grenswaarden voor fijnstof en stikstofoxiden. Deze nieuwe grenswaarden zijn gelijk aan de WHO advieswaarden uit 2005. De WHO heeft in 2021 herziene advieswaarden voor luchtkwaliteit vastgesteld. Deze zijn echter zo streng dat dit in praktijk zou betekenen dat er knelpunten ontstaan voor woningen, bedrijven en infrastructuur. De WHO advieswaarden worden daarom als richtinggevend voor 2005 gezien. Met het streven naar gezondheidswinst zetten we in op verbetering van de luchtkwaliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in paragraaf 8.5 geluidhinder expliciet op te nemen dat alle gemeentes in Limburg een afstand van minimaal 100 meter moeten hanteren tussen de gevels van een stal en een woning zowel in het buitengebied als in de Landelijke kernen.	ZW-1389-9

Standpunt GS

Wij hebben gekozen voor een indeling van het landbouwgebied in drie zones. Daarmee willen we functies beter scheiden of in balans brengen, rekening houdend met zowel leefkwaliteit als belasting van de natuur. Het hanteren van een vaste afstandsregel voor geluid, zoals 100 meter, past daar niet bij. Zo'n generieke regel beperkt het gewenste maatwerk per gebied. Bovendien kan ook op kortere afstand een acceptabel geluidniveau worden gegarandeerd. Daarnaast betekent het toestaan van woningen binnen 100 meter niet automatisch dat alle agrarische bedrijven in hun bedrijfsvoering worden beperkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om maximaal aandacht te besteden aan geluidoverlast, omdat stilte de norm zou moeten zijn en achtergrondruis op langere termijn gezondheidsgevolgen heeft.	ZW-0037-1

Standpunt GS

Wij onderschrijven het belang van rust en stilte voor de gezondheid nadrukkelijk in de Omgevingsvisie. Dit doen wij onder meer door het aanwijzen en beschermen van stiltegebieden. Voor deze van oudsher stille gebieden stellen wij regels op die erop gericht zijn om de stilte ook daadwerkelijk te behouden. Provincie levert daarnaast, binnen haar bevoegdheden, inspanningen gericht op geluidbeheersing nabij provinciale wegen en industrieterreinen van provinciaal belang. In hoofdstuk 8 van de Omgevingsvisie wordt hier uitgebreid op ingegaan.

Wij erkennen derhalve dat stilte een waardevol landschappelijk kenmerk is en ook een factor die bijdraagt aan het welzijn van onze inwoners. Tegelijkertijd is het in de praktijk niet altijd mogelijk om, zoals inspreker voorstelt, stilte leidend te laten zijn bij ruimtelijke keuzes. De inrichting van onze provincie vraagt om een integrale afweging van uiteenlopende belangen: wonen, werken, mobiliteit, natuur, recreatie en gezondheid. Daarbij wegen wij het belang van een aanvaardbare geluidbelasting wel altijd nadrukkelijk mee.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor het aspect Geluid in relatie tot railverkeer in akoestische onderzoeken en daarbij gebruik te maken van de wettelijk verplichte brongegevens uit het geluidregister spoor. Het gebruik van deze brongegevens borgt dat de toekomstige bewoners geen hogere geluidbelasting gaan ondervinden dan op basis van de wettelijke geluidproductieplafonds verwacht mag worden.	ZW-1460-21

Standpunt GS

Wij erkennen dat het ontwikkelen van ruimtelijke plannen in de nabijheid van het spoornetwerk extra aandachtspunten met zich mee kan brengen met het oog op het behoud van een gezonde leefomgeving. Daar waar de Provincie een wettelijke bevoegdheid heeft bij het beoordelen van gezondheidseffecten – bijvoorbeeld in het kader van projectbesluiten – zullen wij uiteraard ook de wettelijk verplichte brongegevens betrekken bij deze beoordeling. Het opstellen en uitwerken van plannen in de nabijheid van het spoor ligt onder de Omgevingswet echter primair bij gemeenten als bevoegd gezag en bij projectinitiatiefnemer(s). Het spreekt voor zich dat bevoegde gezagen en initiatiefnemers bij het opstellen en beoordelen van dergelijke plannen ook rekening dienen te

houden met de wettelijk verplichte uitgangspunten voor geluid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 8.5.1 Indiener ziet geen regels voor stiltegebieden en vraagt of de regels uit de vorige Omgevingsvisie 1 op 1 worden overgenomen. Indien de regels worden verruimd of geen regels meer worden toegepast maakt indiener zich zorgen. Indiener gaat ervan uit dat de stiltegebieden qua oppervlakte niet veranderen.	ZW-0145-34 ZW-1226-29

Standpunt GS

De regels die in stiltegebieden gelden staan in de Omgevingsverordening Limburg en niet in de Omgevingsvisie. Naar verwachting zal voorjaar 2026 een ontwerp voor wijziging van de Omgevingsverordening ter inzage worden gelegd, waarbij gelegenheid voor het geven van zienswijzen wordt geboden. Regels voor stiltegebieden die onduidelijk of niet concreet zijn, zullen in de Omgevingsverordening worden geherformuleerd.
In de Omgevingsverordening is ook een correctie voorzien van de begrenzing van het stiltegebied ter hoogte van sportcomplex Brigidastraat te Noorbeek. Gedeputeerde Staten hebben daarover in de vergadering van 30 september 2025 het voornemen uitgesproken om bij de volgende wijziging van de Omgevingsverordening Limburg een voorstel aan Provinciale Staten voor te bereiden voor aanpassing van de begrenzing van het stiltegebied. Door verlegging van de grens van het stiltegebied op de perceelgrens van het complex wordt het stiltegebied ‘gebied ten zuiden van Mheer en Noorbeek’ met circa 2,81 ha verkleind. De GS nota met dit voornemen is openbaar en te vinden op https://limburggs.bestuurlijkeinformatie.nl/ onder Agenda recente vergaderingen (zie vergadering van dinsdag 30 september 2025, agendapunt 8).

Daar de Omgevingsvisie het kader schept voor de Omgevingsverordening wordt de contourwijziging nu reeds doorgevoerd op kaartlaag ‘stiltegebieden’ bij de Omgevingsvisie. Voor de toepassing van de regels voor stiltegebieden is de wijziging van de begrenzing van het gebied in de Omgevingsverordening bepalend. Bij de terinzagelegging van het ontwerp in 2026 kunt u uw eventuele zienswijzen daarop geven.

Voorstel aan PS

De kaartlaag ‘stiltegebieden’ voor het stiltegebied ‘gebied ten zuiden van Mheer en Noorbeek’ aan te passen door de begrenzing van het stiltegebied te verleggen naar de perceelgrens van sportcomplex Brigidastraat te Noorbeek.

6.8 Geluid Complexe Bedrijven (Omgevingsvergunningen)

Zienswijze
Indiener geeft aan dat een paragraaf over geluid bij omgevingsvergunningen voor complexe bedrijven waar de Provincie bevoegd gezag is ontbreekt, en verzoekt dit toe te voegen.

Indiener					
ZW-0166-68	ZW-0186-78	ZW-0196-101	ZW-0224-72	ZW-0237-58	ZW-0240-63
ZW-0241-58	ZW-0242-68	ZW-0278-78	ZW-0317-78	ZW-1236-63	ZW-1473-58
ZW-1479-110	ZW-0313-61				

Standpunt GS

De Omgevingsvisie heeft een strategisch karakter en richt zich op lange termijn ambities voor de fysieke leefomgeving. Voor wat betreft de complexe bedrijven die gelegen zijn op de industrieterreinen van provinciaal belang, is in paragraaf 8.7.1. toegelicht dat onze ambitie is de doorontwikkeling van deze bedrijven plaats te laten vinden binnen de reeds voor deze terreinen vastgelegde geluidruimte.

In zijn algemeenheid geldt dat geluidregels voor complexe bedrijven - ook voor bedrijven gelegen buiten de industrieterreinen van provinciaal belang - eenduidig zijn opgenomen in de Omgevingswet en onderliggende AMvB's waardoor een specifieke uitwerking van dat kader in de provinciale omgevingsvisie niet nodig is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.9 Geluid en bedrijventerreinen

Zienswijze	Indiener
Bij het toelaten van nieuwe geluidgevoelige activiteiten in de omgeving van Chemelot, bijvoorbeeld woningen of een school, verzoekt indiener om gemeentelijke afwegingsruimte of de geluidbelasting aanvaardbaar is.	ZW-0302-44

Standpunt GS

De geluidzone rond Chemelot is in 1987 vastgesteld bij Koninklijk Besluit op basis van de Wet geluidhinder. Sindsdien gelden er wettelijke beperkingen voor gemeenten bij het toelaten van nieuwe geluidgevoelige objecten binnen deze zone. Deze beperkingen dienen twee doelen:
1) bescherming van de leefomgeving;
2) behoud van voldoende milieuruimte voor bedrijven.

De wet biedt gemeenten enige afwegingsruimte om nieuwe geluidgevoelige objecten toe te laten, mits de geluidbelasting door Chemelot 55 dB(A) of minder bedraagt. In die gevallen kan de gemeente het belang van woningbouw en het woon- en leefklimaat tegen elkaar afwegen. Bij deze afweging moet het geluid van Chemelot én andere omgevingsgeluiden afzonderlijk én in samenhang worden beoordeeld.

Voor zover indiener een verzoek doet om afwegingsruimte bij een geluidbelasting boven 55 dB(A), merken wij op dat dit – behoudens enkele wettelijke uitzonderingen – niet is toegestaan. In die gevallen bestaat er dus geen afwegingsruimte.

De beperkingen op grond van de Wet geluidhinder gelden totdat geluidproductieplafonds (GPP's) voor Chemelot zijn vastgesteld. Ook na vaststelling van GPP's blijft er afwegingsruimte voor gemeenten bestaan: geluidgevoelige objecten kunnen in beginsel nog steeds worden toegelaten binnen het geluidaandachtsgebied van Chemelot, zolang de grenswaarde van 55 dB Lden niet wordt overschreden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De POVI geeft in § 8.5.3.2 Ambitie provinciale industrieterreinen (en ook 8.7,1 Leefomgeving Chemelot) aan "te streven naar een acceptabel geluidniveau in de omgeving van industrieterreinen van Provinciaal Belang". En daarnaast "te streven naar voldoende geluidruimte voor bedrijven om te ontwikkelen en verduurzamen". Het is indiener niet duidelijk welke ambitie de Provincie heeft in het mogelijke spanningsveld tussen beide. Vanwege de grote verwevenheid met woonwijken verzoekt indiener om de impact van werklocaties op de leefbaarheid beter een plek te geven. Concreet gaat het dan over duidelijkheid te geven over wat zij wil met aspecten als omgevingsveiligheid en geluid. In lijn met de regionale ambitie 'van achterstand naar voorsprong' staan wij een verbetering van de leefbaarheid voor.	ZW-0302-38

Standpunt GS

Chemelot is een van de grootste chemische industriecomplexen in Europa en heeft de ambitie zich door te ontwikkelen tot een toonaangevende circulaire site. Wij ondersteunen deze transitie en willen tegelijkertijd voorkomen dat deze verduurzamingsopgave wordt afgewenteld op de omgeving. Onze ambitie is dan ook dat de opgave wordt gerealiseerd binnen de bestaande geluidruimte van Chemelot. Wij hebben dit verduidelijkt in de POVI tekst. Ook veiligheid is prioriteit voor Chemelot en samen met de betrokken overheden, waaronder de Provincie Limburg, worden in het kader van het 'Convenant voor een veilige ontwikkeling van Chemelot en haar omgeving' afspraken uitgewerkt die verder gaan dan de wettelijke vereisten.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.7.1: "Hierbij merken wij op dat Chemelot een van de grootste chemische industriecomplexen in Europa is en de ambitie heeft zich door te ontwikkelen tot een toonaangevende circulaire site. Wij ondersteunen deze transitie en willen tegelijkertijd voorkomen dat deze verduurzamingsopgave wordt afgewenteld op de omgeving. Onze ambitie is dan ook dat de opgave wordt gerealiseerd binnen de bestaande geluidruimte van Chemelot."

Zienswijze	Indiener
In § 8.5.3.3.3 Geluidaandachtsgebieden (en ook 8.7.1 Leefomgeving Chemelot) verzoekt indiener om bij het vaststellen van het geluidproductie-plafond van Chemelot ontwikkelruimte voor het stedelijk gebied rondom Chemelot te borgen in lijn met de afspraken in de Strategische Gebiedsvisie Omgeving Chemelot. De nu opgenomen tekst zet de ontwikkeling van bijvoorbeeld Geleen te veel op slot.	ZW-0302-43

Standpunt GS

Het invoeren van Geluidproductieplafonds (GPP's) bij industrieterreinen is een technische omzetting van de Wet geluidhinder naar het nieuwe systeem van GPP's. Het Besluit kwaliteit leefomgeving (BKL) laat bij die eerste vaststelling van GPP's geen ruimte voor bestuurlijke afwegingen over het toestaan van meer of minder geluid, waardoor de invoering – i.c. de eerste vaststelling – van GPP's geen nieuw kader creëert. Wij herkennen ons dan ook niet in de stelling van indiener dat de invoering van GPP's bij Chemelot ruimtelijke ontwikkelingen in Geleen verder op slot zet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.10 Gewasbeschermingsmiddelen

Zienswijze
Indiener geeft aan dat aandacht ontbreekt voor de gezondheidsimpact van landbouw, zoals bestrijdingsmiddelengebruik, spuitzones en zoönosen. Indiener vraagt hoe gezondheid wordt meegenomen bij afwegingen hierover. Hoe wordt de gezondheidsimpact van landbouw meegenomen in overwegingen in provinciaal beleid?

Indiener					
ZW-0052-1	ZW-0905-10	ZW-0719-6	ZW-0612-4	ZW-0304-22	ZW-0896-7
ZW-0251-4	ZW-0374-7	ZW-0426-7	ZW-0713-6	ZW-0505-15	ZW-1411-3
ZW-0811-13	ZW-0321-7	ZW-0321-8	ZW-1408-4	ZW-0414-2	ZW-0166-66
ZW-0394-7	ZW-0186-76	ZW-0224-70	ZW-0237-56	ZW-0240-61	ZW-0241-56
ZW-1418-12	ZW-0317-9	ZW-1236-61	ZW-1473-56	ZW-1479-108	ZW-0278-76
ZW-1395-1	ZW-0313-59	ZW-1073-7	ZW-1269-1	ZW-1233-2	ZW-0670-5
ZW-1417-22	ZW-1233-1	ZW-0226-8	ZW-0166-153	ZW-1358-30	ZW-0415-4
ZW-0915-1	ZW-0466-2	ZW-0269-1	ZW-1131-3	ZW-0166-146	ZW-1240-9
ZW-0224-169	ZW-0871-2	ZW-0414-1	ZW-0374-4	ZW-0426-4	ZW-0713-3

ZW-0430-7	ZW-1177-4	ZW-0390-4	ZW-0772-4	ZW-0505-4	ZW-0414-6
ZW-1286-1	ZW-0414-5	ZW-1135-7	ZW-1333-1	ZW-1177-19	ZW-0214-3
ZW-1271-1	ZW-0277-3	ZW-1417-46	ZW-0569-20	ZW-1271-25	ZW-1286-20
ZW-1216-1	ZW-1395-25	ZW-0414-4	ZW-0414-4	ZW-0414-3	ZW-1135-6
ZW-1120-9	ZW-0408-4	ZW-0824-5	ZW-0670-6	ZW-0766-3	ZW-0739-1
ZW-1054-15	ZW-1414-7	ZW-0414-8	ZW-1073-6	ZW-0771-1	ZW-0377-5
ZW-1052-9	ZW-0226-9	ZW-0911-1	ZW-0740-1	ZW-1035-56	

Standpunt GS

Gezien het veranderend grondgebruik, onderzoeksresultaten en rechtszaken over de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen begrijpen wij dat er zorgen zijn omtrent volksgezondheid en de leefomgeving. Wij volgen daarom nauwlettend de ontwikkelingen en onderzoeken de effecten van het gebruik van dergelijke middelen. Wij hebben geen taak op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb). De beslissingsbevoegdheid over de goedkeuring van werkzame stoffen is op het niveau van de Europese Unie belegd bij de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA). De beslissingsbevoegdheid over toelating van gewasbeschermingsmiddelen vindt plaats op het niveau van de lidstaten. In Nederland is dit het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Het Ctgb beoordeelt volgens het Europees geharmoniseerd toetsingskader of het middel veilig is. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) controleert of bedrijven uitsluitend toegelaten gewasbeschermingsmiddelen gebruiken en of ze deze middelen op de juiste wijze toepassen. De NVWA ziet ook toe op de naleving van de keuringsplicht van toedieningsapparatuur voor gewasbeschermingsmiddelen. Provincies zijn verantwoordelijk voor het behalen van Natura 2000-doelstellingen en daarmee voor het verminderen van mogelijke drukfactoren zoals gewasbeschermingsmiddelen.

In het licht van de zorgen over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen wordt het instellen van spuitzones, waarmee een minimale afstand wordt gecreëerd tussen het landbouwperceel waar gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast en gevoelige functies, zoals woonbebouwing en natuur, veelvuldig benoemd. Het instellen van afstandszones en –normen m.b.t. (menselijke) gezondheid is primair een taak voor de gemeenten in hun omgevingsplannen. Ook onder de Omgevingswet is de ordening van de fysieke leefomgeving meer een taak voor de gemeenten (subsidiariteitsbeginsel) en ligt het opnemen van gebruiksnormen of specifieke activiteiten in het gemeentelijke omgevingsplan veel meer in de rede dan het stellen van regels in de provinciale omgevingsverordening. Het instellen van afstandszones en –normen m.b.t. effect op Natura 2000 is primair een taak voor provincies.

De Omgevingswet biedt de mogelijkheid voor de rijksoverheid of de provincie om instructieregels in de richting van gemeenten te stellen, ook voor bestaande situaties. Echter, bij (instructie)regels over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen evenals bij eigen provinciaal beleid moet uiteraard wel door onderzoek onderbouwd worden dat zij het beoogde effect hebben. Momenteel worden nog onderzoeken naar de risico’s van gewasbeschermingsmiddelen op menselijke gezondheid en Natura 2000 uitgevoerd. Afhankelijk van de resultaten kan bezien worden of en

welke maatregelen zoals zoneringen gepast zijn. Wij concluderen dat een instructieregel voor gemeenten op dit moment nog niet kan worden toegepast en dat de kennis over effecten op Natura 2000 nog niet voldoende is voor het formuleren van beleid rond Natura 2000-gebieden.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.3.5 Van:

Gezien het veranderend grondgebruik, onderzoeksresultaten en rechtszaken over de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen begrijpen wij dat er zorgen zijn omtrent volksgezondheid en de leefomgeving. Wij volgen daarom nauwlettend de ontwikkelingen en onderzoeken de effecten van het gebruik van dergelijke middelen. Wij hebben geen taak op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb). De beslissingsbevoegdheid over de goedkeuring van werkzame stoffen is op het niveau van de Europese Unie belegd bij de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA). De beslissingsbevoegdheid over toelating van gewasbeschermingsmiddelen vindt plaats op het niveau van de lidstaten. In Nederland is dit het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Het Ctgb beoordeelt volgens het Europees geharmoniseerd toetsingskader of het middel veilig is voor mens, dier en milieu. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) controleert of bedrijven uitsluitend toegelaten gewasbeschermingsmiddelen gebruiken en of ze deze middelen op de juiste wijze toepassen. De NVWA ziet ook toe op de naleving van de keuringsplicht van toedieningsapparatuur voor gewasbeschermingsmiddelen. In het licht van de zorgen over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen wordt het instellen van spuitzones, waarmee een minimale afstand wordt gecreëerd tussen het landbouwperceel waar gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast en gevoelige functies, zoals woonbebouwing, veelvuldig benoemd. Het instellen van dergelijke afstandszones en -normen is primair een taak voor de gemeenten in hun omgevingsplannen. Ook onder de Omgevingswet is de ordening van de fysieke leefomgeving meer een taak voor de gemeenten (subsidiariteitsbeginsel) en ligt het opnemen van gebruiksnormen of specifieke activiteiten in het gemeentelijke omgevingsplan veel meer in de rede dan het stellen van regels in de provinciale omgevingsverordening. De Omgevingswet biedt de mogelijkheid voor de rijksoverheid of ons om instructieregels in de richting van gemeenten te stellen, ook voor bestaande situaties. Echter, bij (instructie)regels over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen moet uiteraard wel door onderzoek onderbouwd worden dat zij het beoogde effect hebben. Momenteel worden nog onderzoeken naar de risico’s van gewasbeschermingsmiddelen uitgevoerd. Afhankelijk van de resultaten kan bezien worden of en welke maatregelen zoals zoneringen gepast zijn. Wij concluderen daarmee dat een instructieregel op dit moment nog niet kan worden toegepast.

Naar:

Gezien het veranderend grondgebruik, onderzoeksresultaten en rechtszaken over de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen begrijpen wij dat er zorgen zijn omtrent natuur, water, volksgezondheid en de leefomgeving. Wij volgen daarom nauwlettend de ontwikkelingen en onderzoeken de effecten van het gebruik van dergelijke middelen. Wij hebben geen taak op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb). De beslissingsbevoegdheid over de goedkeuring van werkzame stoffen is op het niveau van de Europese Unie belegd bij de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA). De beslissingsbevoegdheid over toelating van

gewasbeschermingsmiddelen vindt plaats op het niveau van de lidstaten. In Nederland is dit het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Het Ctgb beoordeelt volgens het Europees geharmoniseerd toetsingskader of het middel veilig is voor mens, dier en milieu. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) controleert of bedrijven uitsluitend toegelaten gewasbeschermingsmiddelen gebruiken en of ze deze middelen op de juiste wijze toepassen. De NVWA ziet ook toe op de naleving van de keuringsplicht van toedieningsapparatuur voor gewasbeschermingsmiddelen. De Provincie Limburg is bevoegd gezag met betrekking tot de Natura 2000 gebieden. In hoofdstuk 5 wordt dieper ingegaan op de Natuur in Limburg. Momenteel worden de gevolgen van gewasbescherming op Natura 2000 gebieden in beeld gebracht. Momenteel is de kennis onvoldoende voor het formuleren van provinciaal beleid omtrent gewasbescherming. In het licht van de zorgen over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen wordt het instellen van spuitzones, waarmee een minimale afstand wordt gecreëerd tussen het landbouwperceel waar gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast en gevoelige functies, zoals woonbebouwing, veelvuldig benoemd. Het instellen van dergelijke afstandszones en -normen is een taak voor de gemeenten in hun omgevingsplannen. Ook onder de Omgevingswet is de ordening van de fysieke leefomgeving meer een taak voor de gemeenten (subsidiariteitsbeginsel) en ligt het opnemen van gebruiksnormen of specifieke activiteiten in het gemeentelijke omgevingsplan veel meer in de rede dan het stellen van regels in de provinciale omgevingsverordening. De Omgevingswet biedt de mogelijkheid voor de rijksoverheid of ons om instructieregels in de richting van gemeenten te stellen, ook voor bestaande situaties. Echter, bij (instructie)regels over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen moet uiteraard wel door onderzoek onderbouwd worden dat zij het beoogde effect hebben. Momenteel worden nog onderzoeken naar de risico’s van gewasbeschermingsmiddelen uitgevoerd. Afhankelijk van de resultaten kan bezien worden of en welke maatregelen zoals zoneringen gepast zijn rondom gevoelige functies als natuur en leefomgeving. Wij concluderen daarmee dat een instructieregel op dit moment nog niet kan worden toegepast. Daarnaast is voldoende en schoon water en drinkwater een provinciaal belang. Het verbeteren van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater is nodig, met name door het verminderen van de belasting met nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. In 6.5.1 Waterkwaliteit en de Kaderrichtlijn Water wordt daar dieper op ingegaan.

6.11 Gezondheid en Energie

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat installaties voor energieopwekking, zoals warmtekrachtkoppeling en biovergisting, kunnen leiden tot permanente geluidproductie en geurhinder, wat negatieve gevolgen heeft voor de leefbaarheid en woongenot van omwonenden.	ZW-0517-2
Indiener stelt dat afhankelijk van de situering van een converter in combinatie met schakelstations resonantie-effecten kunnen optreden die de geluidbelasting aanzienlijk verhogen op bebouwing in de kern van Brachterbeek, en verzoekt daarom geen converter nabij de kern te plaatsen.	ZW-0923-90

Indiener stelt dat bij de aanleg van energie-infrastructuur in en rond Brachterbeek eerder naar veiligheid en economische maakbaarheid wordt gekeken dan naar welzijn en veiligheid van inwoners.	ZW-0923-78
Indiener stelt dat de asbesthoudende koelwaterelementen in de koeltoren van de Clauscentrale bij Brachterbeek een vorm van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) zijn en verzoekt dat deze worden betrokken bij de maatwerkafspraken over verduurzaming en leefomgeving.	ZW-0923-86
Indiener stelt dat de CO_2-uitstoot van de Clauscentrale bij Brachterbeek serieuzer genomen moet worden en verzoekt dat de Provincie als bevoegd gezag duidelijk maakt welke middelen zij inzet om de uitstoot te reguleren en te verminderen.	ZW-0923-82
Indiener stelt dat de energietransitie in de ontwerp-POVI wordt gebruikt als kapstok om een leefomgeving te laten verstikken, en dat het vergroten van gezondheid en welbevinden, zoals beschreven in paragraaf 4.3, slechts wensdenken is voor Brachterbeek.	ZW-0923-59
Indiener stelt dat de gehanteerde uitsluitingscriteria in het ontwerp-POVI onvoldoende rekening houden met cumulatieve geluidoverlast en slagschaduw voor omwonenden.	ZW-0131-3
Indiener stelt dat de gezondheid en het welbevinden van inwoners van Brachterbeek niet worden vergroot door de plannen in de ontwerp-POVI, maar juist negatief worden beïnvloed door extra energie-infrastructuur	ZW-0923-61
Indiener stelt dat de leefbaarheid in Brachterbeek ernstig wordt aangetast door de optelsom van alle geluidbronnen en verzoekt dat dit wordt meegewogen in de leefbaarheidsladder voor besluitvorming.	ZW-0923-89
Indiener stelt dat de leefbaarheid, leefkwaliteit en gezondheid in het gebied rondom Brachterbeek reeds zwaar onder druk staan door milieubelasting en ruimtedruk, en dat dit meer aandacht verdient in de ontwerp-POVI.	ZW-0923-36
Indiener stelt dat de leefomgeving van Brachterbeek al buitensporig veel geluidbronnen kent en dat de toevoeging van converter, elektrolyser en windturbines de geluidbelasting ondraaglijk maakt.	ZW-0923-92
Indiener stelt dat de leefomgeving van Brachterbeek al zwaar wordt belast door geluid van A2, A73, spoorlijn, doorgaande wegen, schakelstation, Clauscentrale en hoogspanningslijnen. Indiener stelt dat hierdoor geen sprake is van leefgenot of kwaliteit, en vreest dat toevoeging van converter, elektrolyser en windturbines de geluidbelasting ondraaglijk maakt.	ZW-0923-87
Indiener stelt dat de Provincie in eigen beleidsstukken leefmilieu definieert als het veilig kunnen wonen en werken zonder gezondheidsschade door milieubelasting. Indiener stelt dat dit in Brachterbeek niet het geval is.	ZW-0923-81
Indiener stelt dat de Provincie vooral woorden spreekt, maar geen daden toont bij de bescherming van leefbaarheid en gezondheid van inwoners in en rond Brachterbeek.	ZW-0923-37
Indiener stelt dat een converterstation volgens landelijke stukken 60–61 dB produceert, wat door CBS, PBL, RIVM en WUR wordt geclassificeerd als veel lawaai. Indiener verzoekt dat dit in de ontwerp-POVI erkend en meegewogen wordt in de afweging voor Brachterbeek.	ZW-0923-88

Indiener stelt dat een gezonde en veilige leefomgeving voor mens, dier en plant in en rond Brachterbeek prioriteit moet krijgen.	ZW-0923-28
Indiener stelt dat er in Brachterbeek al sprake is van een hoge milieubelasting en ruimtedruk, waardoor leefbaarheid, leefkwaliteit en gezondheid zwaar onder druk staan. Indiener stelt dat de Provincie dit niet erkent en vooral woorden spreekt, maar geen daden.	ZW-0923-111
Indiener stelt dat het provinciaal beleid, waarin kwaliteit en gezondheid worden beloofd, haaks staat op de plannen voor een converter en elektrolyser bij Brachterbeek die juist extra geluidbelasting veroorzaken.	ZW-0923-91
Indiener stelt dat in de buiten gebruik gestelde koeltoren van eenheid A van de Clauscentrale nog asbesthoudende koelpanelen aanwezig zijn en verzoekt dat maatregelen worden getroffen om gezondheidsrisico's voor de inwoners van Brachterbeek te voorkomen.	ZW-0923-84
Indiener stelt dat in hoofdstuk 5 van de ontwerp-POVI onduidelijk is hoe gezondheids- en milieuaspecten in de belangenafweging worden meegenomen, en verzoekt om een toetsingskader of wegingsfactor bij provinciale ingrepen rond energie-opwek of energie-infrastructuur in Brachterbeek.	ZW-0923-76
Indiener stelt dat in paragraaf 2.7.4.1 van de ontwerp-POVI onduidelijk is wat onder het begrip lokaal profijt voor de omgeving en gemeenschap van Brachterbeek moet worden verstaan, en verzoekt om verduidelijking.	ZW-0923-38
Indiener stelt dat in paragraaf 3.3 van de ontwerp-POVI onduidelijk is hoe gezondheids- en milieuaspecten volwaardig worden meegenomen in de belangenafweging, en verzoekt om een toetsingskader of wegingsfactor bij provinciale ingrepen rond energie-opwek of energie-infrastructuur in Brachterbeek.	ZW-0923-47
Indiener stelt dat ondanks de provinciale ambitie voor een veilige en gezonde leefomgeving de situatie in Brachterbeek nu al de spreekwoordelijke emmer doet overlopen. Indiener stelt dat er geen enkele bevestiging is dat bij de aanwezige energie-infrastructuur rekening is gehouden met bescherming van gezondheid, milieu en veiligheid.	ZW-0923-79
Indiener stelt dat volgens akoestisch onderzoek converters bij verschillende frequenties hoge tot zeer hoge geluidniveaus produceren, en verzoekt dat hiervoor een maatwerkvoorschrift geluid wordt opgenomen om de inwoners van Brachterbeek te beschermen.	ZW-0923-93
Indiener verzoekt aanvullende maatregelen gericht op verbetering van de luchtkwaliteit, waaronder CO_2-afvang bij de Clauscentrale en actieve sanering van asbest. Neem deze inspanningen en een monitoringsagenda op in het beleid.	ZW-0923-14
Indiener verzoekt dat bij de Clauscentrale een CO_2-afvanginstallatie en andere milieubeheersende maatregelen worden gerealiseerd en dat dit in de ontwerp-POVI wordt vastgelegd.	ZW-0923-83
Indiener verzoekt dat de huidige overvolle directe omgeving van Brachterbeek onbevangen en onafhankelijk wordt beoordeeld door middel van een nulmeting, zodat kan worden vastgesteld in hoeverre de door de Provincie zelf aangegeven grenzen zijn of worden overschreden.	ZW-0923-80

Indiener verzoekt de Provincie om heldere afstandsnormen op te nemen voor energie infrastructuur nabij woningen en gevoelige functies.	ZW-1422-20
Indiener verzoekt een cumulatietoets voor leefbaarheid, gezondheid, geluid, milieudruk en veiligheid in te voeren en, waar grenswaarden overschreden worden, aanvullende ontwikkelingen uit te sluiten en eerst bestaande overlast structureel te verminderen.	ZW-0923-20
Indiener verzoekt een objectieve nulmeting te laten uitvoeren van de milieudruk en leefomgeving in Brachterbeek en duidelijke grenzen te stellen aan wat nog aan extra ontwikkelingen is toegestaan; bestaande druk dient eerst teruggebracht te worden.	ZW-0923-5
Indiener verzoekt een toetsingskader of wegingsfactor te ontwikkelen en openbaar te maken, zodat duidelijk wordt hoe gezondheids- en milieuaspecten volwaardig worden meegenomen in afwegingen bij energieprojecten en -infrastructuur.	ZW-0923-4
Indiener verzoekt het VTH-stelsel (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) verder te specificeren voor Brachterbeek en extra waarborgen en lokale maatregelen op te nemen bovenop de bestaande generieke regels.	ZW-0923-6
Indiener verzoekt om heldere afstandsnormen op te nemen voor energie-infrastructuur nabij woningen en gevoelige functies. Dit raakt direct aan de gezondheid, veiligheid en leef kwaliteit van inwoners. Indiener stelt dat heldere normen en randvoorwaarden hierover noodzakelijk zijn, ook met het oog op draagvlak en rechtszekerheid.	ZW-0807-34
Indiener verzoekt toename van geluidbelasting in Brachterbeek te voorkomen, strengere geluidnormen toe te passen op nieuwe energie-infrastructuur en cumulatie in de beoordeling standaard mee te nemen.	ZW-0923-15

Standpunt GS

Zowel bij de keuzes in het kader van energieplanologie alsmede in projectprocedures voor (energie-infra)projecten waar de Provincie bevoegd gezag is, wordt er in de afweging zorgvuldig rekening gehouden met meerdere, locatie-specifieke, milieu- en gezondheidseffecten. Hierbij worden, onder andere, aspecten als geluid en magneetvelden, maar ook effecten op bijvoorbeeld natuur, water en veiligheid zorgvuldig afgewogen. De POVI is geschreven op een hoger abstractieniveau waarbij locatie-specifieke afwegingen niet op projectniveau worden beschreven. In procedures en uitwerkingen van voorliggende Omgevingsvisie wordt hier wel verder op ingegaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.12 Gezondheid en leefomgeving prioriteit

Zienswijze	Indiener

De indiener stelt dat de Provincie expliciet zou moeten aangeven dat er geen middelen meer worden ingezet voor vliegveld MAA en dat zij zich inspant voor sluiting van deze faciliteit. Volgens de indiener veroorzaakt het vliegveld onaanvaardbare milieuhinder in de vorm van fijnstof, broeikasgasuitstoot en lawaai, wat bovendien door huisartsen in de regio herhaaldelijk is aangekaart als schadelijk voor de volksgezondheid. Om verdere gezondheidsschade te voorkomen, zou de Provincie alles in het werk moeten stellen om het vliegveld op korte termijn te sluiten.	ZW-0008-2

Standpunt GS

Het al dan niet beschikbaar stellen van middelen voor MAA of het al dan niet sluiten van MAA zijn besluiten die buiten de scope van de POVI vallen. In de POVI worden de omgevingsimplicaties weergegeven van beleidsbeslissingen; de keuze om een luchthaven te hebben of te behouden komt voort uit een ander thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In paragraaf 8.2.2.2 (Ambities Gezonde Leefomgeving) moeten volgens indiener de Kernwaarden voor veiligheid en gezondheid vervangen worden door de kernwaarden Gezonde Leefomgeving.	ZW-1127-31

Standpunt GS

Wij zien dat de paragraaf over de kernwaarden voor veiligheid verkeerd geplaatst zijn. Wij hebben dit aangepast in de POVI tekst.

Voorstel aan PS

Tekst verwijderen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.2.2.2 Ambitie gezonde leefomgeving: "Bij grootschalige fysieke ontwikkelingen zoeken we naar kansen voor het verbeteren van de veiligheid en leefomgevingskwaliteit, zoals bij de Regio Deals, de wijkenaanpak enzovoorts.

Daarbij passen we de Kernwaarden voor veiligheid en gezondheid toe, en houden we rekening met mogelijke risico’s uit het Provinciaal risicoprofiel." Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.2.2.1 Ambitie veilige leefomgeving: "Bij grootschalige fysieke ontwikkelingen zoeken we naar kansen voor het verbeteren van de veiligheid en leefomgevingskwaliteit, zoals bij de Regio Deals, de wijkenaanpak enzovoorts. Daarbij passen we de Kernwaarden voor veiligheid en gezondheid toe, en houden we rekening met mogelijke risico’s uit het Provinciaal risicoprofiel."

Zienswijze	Indiener

Indiener adviseert de Provincie om tijdig en optimaal gebruik te maken van de kennis en expertise van de GGD zodat afwegingen rondom gezondheid op een goede manier worden gemaakt.	ZW-0321-2

Standpunt GS

Wij onderschrijven de meerwaarde van de expertise op gezondheid van de GGD. Hoewel de POVI geen plek biedt voor operationele afspraken, zien wij meerwaarde in versterking van de rol van de GGD en omarmen dan ook de pilot van Rijk op dit punt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener adviseert de Provincie te streven naar de advieswaarden van de Wereld Gezondheidsorganisatie WHO.	ZW-1408-5

Standpunt GS

Onze huidige ambitie voor luchtkwaliteit sluit aan bij de WHO-advieswaarden uit 2005. Uit onderzoek van het RIVM is gebleken dat de WHO-advieswaarden 2021 niet haalbaar zijn in 2030 en richtinggevend zijn voor 2050. Deze ambitie valt daarmee buiten de looptijd van deze POVI.

WHO-advieswaarden vormen een belangrijk richtpunt voor de bescherming van de gezondheid van inwoners. Binnen de huidige POVI handelen wij conform de WHO-advieswaarden van 2005. De recentere WHO-advieswaarden van 2021 zijn, zoals uit onderzoek van het RIVM blijkt, op dit moment nog niet haalbaar binnen de termijn tot 2030. Wel nemen wij deze normen mee als richtinggevend voor de langere termijn (richting 2050). Daarmee ligt de ambitie om deze waarden te behalen buiten de looptijd van de POVI, maar blijven we ontwikkelingen nauw volgen en streven we naar verdere verbetering van de luchtkwaliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener adviseert om de kernwaarden uit 'Kernwaarden voor een Gezonde Leefomgeving' van de GGD GHOR op te nemen in de POVI.	ZW-0321-4
Indiener adviseert om de kernwaarden voor een gezonde leefomgeving, zoals opgesteld door de DDG GHOR Nederland, op te nemen in de POVI.	ZW-1408-3

Standpunt GS

Wij onderschrijven de kernwaarden van de GGD. De kernwaarden zijn meegenomen in de POVI waar relevant voor provinciale taken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener adviseert om de milieueffecten voor (en de impact op) bewoners in wijken met een lage sociaaleconomische positie te betrekken bij het formuleren van ambities en maatregelen in de POVI.	ZW-0321-11

Standpunt GS

We zijn voorstander van het investeren in dit soort data. Op dit moment staan wij aan het begin met onze gebiedsgerichte aanpakken, waardoor het op dit moment nog te vroeg is om met deze data te gaan werken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is het niet eens met de benadering van het thema gezondheid. In deze POVI wordt milieu en gezondheid namelijk als één beleidsthema gezien. Hierdoor ‘verdrinken’ volgens indiener de mensgerichte ambities en uitgangspunten in het kader van gezondheid.	ZW-1127-30
Indiener stelt dat deze POVI te veel is geschreven vanuit het milieu-perspectief waardoor er niet voldoende aandacht is voor de mensgerichte aanpak. De focus van het thema gezondheid zou in deze POVI meer moeten liggen op de mens: hetgeen waarop inwoners invloed op kunnen uitoefenen en eigen regie op hebben (in het gedachtengoed Positieve Gezondheid).	ZW-1127-32

Standpunt GS

De POVI is een document gericht op ontwikkeling met impact de fysieke leefomgeving. De meer menselijk dimensies van provinciaal beleid zoals de indiener deze aanhaalt, zijn verder uitgewerkt in onze beleidskaders, zoals 'Samen leven en bestaanszekerheid' en 'Leefbare steden en dorpen'.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor Milieueffecten integraal te beoordelen in vervolgprocedures.	ZW-0060-4

Standpunt GS

De POVI is een strategisch document en geen toetsingskader. De POVI kan geen eisen stellen aan de inhoud of uitvoering van een MER bij vervolgprocedures.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat GS meer rekening houdt met de bestaande overlast en gevaren bij ruimtelijke en economische keuzes in de regio Sittard-Geleen.	ZW-1448-7

Standpunt GS

Wij begrijpen de zorgen over bestaande overlast en gevaren in de regio Sittard-Geleen. Als Provincie nemen wij bij alle ruimtelijke en economische keuzes nadrukkelijk de veiligheid en leefomgeving van omwonenden mee in onze afwegingen. Voor complexe bedrijven zoals Chemelot gelden wettelijke eisen en daarop ziet de Omgevingsdienst Zuid-Limburg toe, met als doel risico's en hinder zo veel mogelijk te beperken. Daarbij werken wij ook nauw samen met gemeenten en andere partners en blijven wij, waar mogelijk, inzetten op aanvullende maatregelen en verbeteringen, in lijn met het beleid en de ambities van de Provinciale Omgevingsvisie Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de gezondheidsaspecten van de GGD Bouwsteen Gezondheid (2022) op te nemen in de POVI.	ZW-0321-1

Standpunt GS

Wij onderschrijven de waarde van de GGD bouwstenen. Deze waarden zijn meegenomen waar relevant voor provinciale taken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in paragraaf 8.2.2.2 Trendbreuk wordt genoemd, maar de link naar ontwikkelingen van GALA en IZA en nieuwe IZWA ontbreekt. Die akkoorden sturen volgens indiener op integrale gezondheid, preventie en samenwerking tussen sociaal en fysiek domein. Graag zou indiener dit nader toegelicht zien.	ZW-0187-11

Standpunt GS

Wij onderschrijven de ontwikkelingen die de indiener aanhaalt en zien deze als positief. Echter heeft de Provincie op dit gebied geen wettelijke bevoegdheden. Het is namelijk primair een gemeentelijke aangelegenheid. Wel zoeken wij aansluiting bij deze ontwikkelingen waar dit past binnen onze taken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.13 Gezondheidsbevordering

Zienswijze	Indiener
De indiener mist een duidelijke, ambitieuze visie op het vergroten van de gezondheid en het welbevinden van bewoners en bezoekers. Het is onduidelijk of er voldoende ruimte is voor initiatieven van burgers en vrijwilligers die bijdragen aan natuur en landschap.	ZW-1479-20
De indiener vraagt zich af of het belang dat uit oogpunt van een goed woon-, werk- en leefklimaat voor de inwoners (inclusief gezondheid en welbevinden) voldoende is meegewogen. Het behoud van de kernkwaliteiten en autonome ontwikkelingen van Limburg, zoals het recreatieve belang van de stedelijke kernen en het toeristisch belang, verdient scherpere neerzetting.	ZW-1479-19
Indiener geeft aan dat de weging en bescherming van gezondheid ten opzichte van andere factoren en belangen meer aandacht vraagt. Er wordt bijvoorbeeld aandacht gemist voor de gezondheidsimpact van landbouw op de gezondheid. Er wordt gepleit om het thema gezondheid breder te trekken naar Brede Welvaart en Positieve Gezondheid, aangezien de inrichting van de fysieke leefomgeving een grotere impact op gezondheid heeft dan vaak wordt meegenomen bij inrichtingsvraagstukken.	ZW-0242-69
Indiener geeft aan dat de weging en bescherming van gezondheid ten opzichte van andere factoren en belangen meer aandacht vraagt. Gezondheid wordt te veel vertaald naar milieufactoren en heeft via inrichting van de fysieke leefomgeving veel grotere impact op gezondheid (breed) dan we denken en meenemen. Indiener pleit ervoor om dit breder te trekken naar Brede Welvaart en Positieve Gezondheid.	ZW-0313-54
Indiener is van mening dat de leefomgeving niet alleen moet bijdragen aan het voorkomen van gezondheidsproblemen, maar ook aan het actief bevorderen van een gezonde levensstijl bij mensen door te zorgen voor bewegen, ontmoeten en actief transport.	ZW-1408-2

Indiener					
ZW-0313-54	ZW-0166-62	ZW-0186-72	ZW-0196-92	ZW-0224-66	ZW-0237-52
ZW-0240-57	ZW-0241-52	ZW-0278-72	ZW-0317-72	ZW-1236-57	ZW-1473-52
ZW-1479-104	ZW-0317-202				

Standpunt GS

We herkennen het punt dat gezondheid in relatie tot het fysieke domein over méér gaat dan milieu. Zoals bekend is brede welvaart afhankelijk van drie grote systemen: biosfeer, samenleving en economie. Zonder biosfeer geen leven, zonder leven geen samenleving, zonder samenleving geen economie [bron: CBS monitor brede welvaart]. Bij de ruimtelijke inrichting en de gebiedsgerichte aanpak betrekken we partners uit alle drie voornoemde domeinen en streven we naar een samenhangende aanpak. Zo ontstaat ruimte voor projecten en interventies die bijdragen aan de brede welvaart. Het belang van een integrale brede welvaart afweging in het kader van Landbouw wordt onderschreven in § 11.1.1 Provinciale belangen land- en tuinbouw. We beogen dit door

middel van o.a. de handhaving op regels ter bescherming van de publieke gezondheid en samenwerkingen met gemeenten en relevante partners ten behoeve van gezondheid bevorderende maatregelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.14 Gezondheidsrisico's windturbines nabijheid

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de epoxyharsen op de wieken van windmolens giftige stoffen bevatten die schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid.	ZW-0929-6
Indiener verzoekt om onafhankelijk onderzoek naar deze emissies en om opname van voorschriften in vergunningen en beleid.	ZW-0486-14

Standpunt GS

In 2024 werden twee onderzoeken uitgevoerd naar emissies van Bisfenol A (BPA) vanuit windturbines (https://www.helpdeskwindopland.nl/PageByID.aspx?sectionID=258100&contentPageID=2991737 en https://stateninformatie.flevoland.nl/Documenten/DOCUVITP-3341055-v5-Mededeling-m-b-t-Motie-Windmolens-en-Bisfenol-A.PDF). Beide onderzoeken hebben aangetoond dat de hoeveelheden Bisfenol A verwaarloosbaar zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat externe veiligheidsaspecten een rol spelen in de zoekgebieden vanwege de aanwezigheid van bedrijven met gevaarlijke stoffen en infrastructuur zoals de IJzeren Rijn.	ZW-0192-14

Standpunt GS

Wij beamen dat externe veiligheid een rol speelt bij planvorming voor windturbines. Het betreft hier de aanwijzing van zoekgebieden. Dit betekent niet dat hier ook daadwerkelijk windturbines reeds zijn geprojecteerd. Bij een concrete projectaanvraag wordt de geschiktheid van de locatie onderzocht. In de afweging voor een projectaanvraag worden meerdere aspecten meegenomen, zoals ruimtelijke kwaliteit, geluid en veiligheid. Hierbij wordt ook externe veiligheid beoordeeld. Daarbij wordt getoetst aan de vigerende wet- en regelgeving.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het ontbreken van afstandsnormen de objectieve beoordeling van planschade en gezondheidseffecten belemmert en leidt tot willekeur en rechtsongelijkheid. Indiener verzoekt daarom om de regeling niet vast te stellen zonder duidelijke, toetsbare afstandsnorm van ten minste 2,5 kilometer tussen windturbines en bewoning.	ZW-1054-4

Standpunt GS

Voor de bescherming van mens, natuur en omgeving zal de vigerende wet- en regelgeving worden toegepast, die objectiveerbaar, controleerbaar en handhaafbaar is. De wettelijke eisen bieden rechtszekerheid aan zowel omgeving als vergunninghouder. Voor milieubelastende activiteiten bestaan in Nederland normen die bescherming bieden tegen geluid, lichthinder, gevaar etc. Deze bescherming geldt ter plaatse van gevoelige bestemmingen zoals woningen, ongeacht afstand tot de milieubelastende activiteit en omgevingsfactoren. Vergelijkbare normering zal ook worden toegepast bij windturbines. De normering voor windturbines wordt momenteel herzien.
Het Rijk heeft ontwerp-normen vastgesteld. Wij verwachten dat het Rijk in 2026 deze normen definitief maakt. Deze normen zullen wij hanteren bij de beoordeling van concrete initiatieven. Indien concrete initiatieven zich voordoen voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, gebruiken wij in beginsel de ontwerpnormen zoals deze door het Rijk zijn gepubliceerd. Mochten er nieuw wetenschappelijke inzichten en informatie beschikbaar komen waardoor de ontwerpnomen worden aangepast, sluiten wij ons daarbij aan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat stiltegebieden worden aangetast door laagfrequent en infrasonisch geluid van windturbines.	ZW-0486-15

Standpunt GS

Het plaatsen van niet gebiedseigen geluidbronnen in stiltegebied is in beginsel ongewenst. Windturbines buiten stiltegebieden zijn mogelijk, ook als ze van invloed zijn op de stilte binnen het stiltegebied. Stiltegebieden kennen op dit moment geen externe werking. Momenteel onderzoeken we of, en op welke manier, externe werking kan worden toegepast op activiteiten nabij stiltegebieden.
Dit zal, indien van toepassing, bij toekomstige projectprocedures voor windturbines worden meegenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt een verplichte toetsing op gezondheid, ecologie en landschap vóór aanwijzing van zoekgebieden voor windturbines.	ZW-0044-4

Indiener verzoekt om alternatieve oplossingen te zoeken die zowel de belangen van de bewoners als de ecologische waarde van het gebied respecteren.	ZW-0674-7

Standpunt GS

Wij zijn ons bewust dat windturbines leiden tot effecten in de leefomgeving. Wij spannen ons in deze effecten zoveel mogelijk te beperken, maar kunnen ze onmogelijk geheel wegnemen. Windturbines zijn van provinciaal belang waardoor wij deze effecten onder voorwaarden toelaatbaar achten. Hierbij geldt de wet- en regelgeving als randvoorwaarde en als borging voor de omgevingskwaliteit en voor o.a. natuur en landschap. Wij maken onderscheid in zoekgebieden, beperkingsgebieden en uitsluitingsgebieden, waarmee wij een eerste belangenafweging over de toelaatbaarheid maken. Indien zich een initiatief aandient zal deze worden onderworpen aan locatiespecifiek onderzoek en zal getoetst worden aan de dan actuele wet- en regelgeving en ons beleid op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en landschap.
Wij maken op basis van dit alles een definitieve belangenafweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de bescherming van diergezondheid en -welzijn gelijk te stellen aan die van menselijke woonfuncties bij het hanteren van normen voor slagschaduw.	ZW-1174-3
Indiener verzoekt om gezondheid en stilte zwaarder te prioriteren in normstelling.	ZW-0486-16

Standpunt GS

Voor de bescherming van mens, natuur en omgeving zal de vigerende wetgeving worden toegepast, die objectiveerbaar, controleerbaar en handhaafbaar is. De normen bieden daarmee rechtszekerheid aan partijen. De milieunormering (geluid, veiligheid etc.) zoals die in Nederland wordt gehanteerd garandeert bescherming aan omwonenden, ongeacht afstand en omgevingsfactoren. Dit wordt ook toegepast bij windturbines. De normering voor windturbines wordt momenteel herzien. De nationale overheid heeft inmiddels ontwerp-normen vastgesteld. Wij verwachten dat het Rijk in 2026 de normen definitief maakt. Deze normen zullen wij hanteren bij de beoordeling van concrete initiatieven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het belang van gezondheid, natuurbescherming, leefomgeving en waterkwaliteit nadrukkelijker op te nemen in uw ruimtelijke afwegingen.	ZW-1008-6

Standpunt GS

Het aanwijzen van de zoekgebieden windenergie is gebaseerd op algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden. Gedetailleerde lokale effecten worden getoetst wanneer een concreet voorstel binnenkomt. Wij maken op dat moment een definitieve, situatie-specifieke, belangenafweging. In deze belangenafweging worden ook de potentiële gezondheidseffecten meegenomen. Op deze manier worden de specifieke potentiële effecten beter meegenomen dan in een algemene gezondheidstoets.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.15 Industrie

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt in de POVI een beleidskader toetsingscriteria op te nemen die toeziet op de maximale milieubelasting van zware bedrijvigheid op nabij gelegen woonkernen.	ZW-0123-3

Standpunt GS

Het bestemmen van zware bedrijvigheid en toezichthouden op de maximale milieubelasting is een taak van de gemeente. De Provincie zet via milieubeleid in op het beperken van de milieubelasting van bedrijven onder provinciaal gezag, dit is al wettelijk geborgd en wordt daarom niet nader geduid in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt in de POVI een kader op te nemen dat toeziet op het voorzorgsbeginsel bij milieu- en gezondheidseffecten.	ZW-0123-5

Standpunt GS

Het voorzorgsbeginsel voor milieu- en gezondheidseffecten maakt al onderdeel uit van de Omgevingswet en werkt door in MER-procedures en vergunningen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt kader op te nemen in de POVI dat toeziet op structurele betrokkenheid van omwonenden bij de besluitvorming over zware bedrijvigheid.	ZW-0123-4

Standpunt GS

Deze vraag valt buiten de scope van de POVI. De POVI geeft een strategie voor de ruimtelijke inrichting van de Provincie met aandacht voor milieu en gezondheid. De vestiging van bedrijven valt hier niet onder. Belanghebbenden worden in het kader van specifieke vergunningstrajecten betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om passage “enkele verspreide cluster 6 bedrijven” aan te passen omdat er alleen in Maastricht al een kleine 10 van deze bedrijven zijn.	ZW-1038-16

Standpunt GS

Het voorstel van de indiener is een verduidelijking van de tekst. Wij snappen het voorstel en gaan hier in mee.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 8, paragraaf § 8.3.1.1 Provinciaal belang luchtkwaliteit van ‘Het Rijk wil de energie-intensieve industrie ondersteunen in het realiseren van de verduurzamingsopgave in Nederland. Voor Limburg gaat het om de grote bedrijven op Chemelot en enkele verspreide Cluster 6-bedrijven.’ naar ‘Het Rijk wil de energie-intensieve industrie ondersteunen in het realiseren van de verduurzamingsopgave in Nederland. Voor Limburg gaat het om de grote bedrijven op Chemelot en een aantal Cluster 6-bedrijven verspreid in de provincie.’

6.16 Integrale benadering gezondheid

Zienswijze
Indiener geeft aan dat milieuthema’s vooral sectoraal beschreven zijn, terwijl deze in de uitvoeringspraktijk vaak gelijktijdig relevant zijn. Indiener verzoekt deze thema’s meer integraal te benaderen, ook in relatie tot gezondheid, sociaal, veiligheid en leefbaarheid, en te voorzien in een gedeelde methode of proces voor afwegingen.

Indiener					
ZW-0186-75	ZW-0224-69	ZW-0166-65	ZW-0196-96	ZW-0237-55	ZW-0240-60
ZW-0241-55	ZW-0278-75	ZW-0317-203	ZW-0317-75	ZW-1236-60	ZW-1473-55
ZW-1479-107	ZW-0313-57	ZW-0242-67			

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat in paragraaf 8.1 staat dat thema's elk hun eigen opgave en uitdaging hebben, dat is volgens indiener begrijpelijk. Er wordt wel naar elkaar verwezen, maar de echte verbinding, de inhoudelijke koppeling ontbreekt volgens indiener.	ZW-0187-7

Standpunt GS

Wij onderkennen het belang van een integrale benadering van milieuthema's, waarbij naast milieubelangen ook gezondheid, sociale aspecten, veiligheid en leefbaarheid worden betrokken. Wij begrijpen dat in de uitvoeringspraktijk deze thema's vaak gelijktijdig een rol spelen en dat het wenselijk is om hierin tot samenhangende afwegingen te komen. Wij zetten in de POVI 2025 stappen voor het verder versterken van integrale afwegingen. Het realiseren van een integrale benadering is complex, aangezien uiteenlopende (beleids-)doelstellingen, wet- en regelgeving en belangen zorgvuldig in samenhang moeten worden afgewogen.
Dit vraagt om maatwerk, intensieve samenwerking en transparante processen waarin de gemaakte keuzes goed onderbouwd worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.17 Laagvlieggebieden

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het laagvlieggebied voor militaire helikopters zich niet verhoudt tot veehouderijen en de paardensector.	ZW-1385-9
Indiener geeft aan dat laagvliegbewegingen over gebieden met dierhouderijen, zoals paardenbedrijven, tot nadelige effecten kunnen leiden.	ZW-1173-2
Indiener kan zich niet vinden in de aanduiding Laagvlieggebied voor Defensie rondom de Mariapeel omdat dit onverenigbaar is met het begrazen van de gronden door runderen.	ZW-0316-5
Indiener stelt voor om een kaartbijlage toe te voegen die laagvlieggebieden koppelt aan kwetsbare functies in het buitengebied.	ZW-1173-4
Indiener uit zorgen over de aanduiding laagvlieggebieden omdat paarden vluchtdieren zijn en fors kunnen schrikken van plotseling laag overkomende helikopters.	ZW-0954-10
Indiener verzoekt om een meldingsplicht of meldingssysteem bij laagvliegactiviteiten boven gebieden met risicovolle functies zoals paardenhouderij, maneges, kinderboerderijen en zorgboerderijen.	ZW-1173-3
Indiener vraagt om meer aandacht voor de gevolgen van intensiever gebruik en uitbreiding van laagvlieggebieden op gezondheid, dierenwelzijn en de economie, vooral in de hippische sector.	ZW-0224-152

Standpunt GS

Wij zijn het met indiener eens dat laagvliegende helikopters zich moeilijk verhouden met de vee- en paardenhouderijen in De Peel. Wij vragen daarom aan Defensie om zoveel mogelijk rekening te houden met het feit dat er in De Peel veel vee- en paardenhouderijen zijn. Wij vragen Defensie om de grootste concentraties van deze bedrijven bij het laagvliegen te mijden. Ook vragen wij Defensie om de betreffende bedrijven te informeren wanneer er (grote) oefeningen zijn. Het zoveel mogelijk mijden van concentraties van vee- en paardenhouderijen kan alleen maar als er voldoende ruimte overblijft voor Defensie om te oefenen. Daarom wil Defensie de resterende open ruimte zoveel mogelijk open houden. Bij bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de aanleg van clusters van windparken, nieuwe stallen met schrikgevoelig vee, zonnevelden of grootschalige woningbouw, wil Defensie daarom dat de gemeente hierover met Defensie in overleg gaat.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.2.6.4: “Wel vraagt Defensie bij grootschalige ontwikkelingen in het laagvlieggebied om overleg.
Met name wanneer er plannen zijn voor de aanleg van clusters van windparken, nieuwe stallen met schrikgevoelig vee, zonnevelden of grootschalige woningbouw. Daartoe kunnen partijen contact opnemen met het Rijksvastgoedbedrijf.”

6.18 Laagvlieggebieden (Schrappen aanwijzing)

Zienswijze	Indiener
Indiener kan zich niet vinden in het aanwijzen van zijn locatie en de hippische zone De Peelbergen als laagvlieggebied voor Defensie. Paardenhouderijen en een laagvlieggebied kan niet samen. Indiener verzoekt de Provincie om het laagvlieggebied te schrappen.	ZW-0642-3
Indiener kan zich niet vinden in het aanwijzen van zijn locatie als laagvlieggebied voor Defensie. Paardenhouderijen en een laagvlieggebied kan niet samen. Indiener verzoekt de Provincie om het laagvlieggebied te schrappen.	ZW-0648-4
Indiener maakt bezwaar tegen het laagvlieggebied voor militaire helikopters rondom de Mariapeel vanwege onverenigbaarheid met begrazing en paardenhouderij.	ZW-1371-8
Indiener maakt bezwaar tegen het ontbreken van ruimtelijke beperkingen voor laagvlieggebieden in de concept-Omgevingsvisie 2025.	ZW-1173-1
Indiener verzoekt het laagvlieg gebied te schrappen rondom de Maaspeel.	ZW-1087-15
Indiener verzoekt om het laagvlieggebied voor defensie rondom de Mariapeel te schrappen, omdat dit onverenigbaar is met het grasland en de graasdieren rondom de Peel die meerdere overheidsinstanties willen behouden.	ZW-1213-28 ZW-1159-17
Indiener verzoekt om het schrappen van het laagvlieggebied rondom de Mariapeel vanwege incompatibiliteit met agrarisch gebruik en paardenhouderij.	ZW-1112-9

Indiener geeft aan dat binnen de laagvlieggebieden een licht planologisch regime wordt gehanteerd, waarbij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen altijd moeten worden afgestemd met Defensie. Ze lichten toe dat helikopters bij laagvliegen kunnen vliegen tussen net boven de grond en ca. 45 meter hoogte.	ZW-0166-156

Zienswijze
Indiener verzoekt de Provincie om af te zien van de aanwijzing/ uitbreiding van het “laagvlieggebied”. De gevolgen hiervan voor de teelt zijn niet helder. De gevolgen voor de in het gebied aanwezige dieren zullen zeer nadelig zijn. Bovendien staat de aanwijzing van een laagvlieggebied op gespannen voet met de belangrijke recreatieve functie van het gebied (incl. beoogde uitbreiding).

Indiener					
ZW-0712-22	ZW-0727-22	ZW-0731-22	ZW-0751-22	ZW-0752-22	ZW-0755-22
ZW-0756-22	ZW-0758-22	ZW-0759-22	ZW-0760-22	ZW-0817-22	ZW-0829-22
ZW-0861-22	ZW-0863-22	ZW-0864-22	ZW-0887-22	ZW-0964-22	ZW-0965-22
ZW-0968-22	ZW-0969-22	ZW-0970-22	ZW-0971-22	ZW-1015-22	ZW-1019-22
ZW-1021-22	ZW-1022-22	ZW-1024-22	ZW-1026-22	ZW-1028-23	ZW-1030-23
ZW-1031-22	ZW-1032-22	ZW-1034-22	ZW-1068-22	ZW-1109-22	ZW-1123-22
ZW-1124-22	ZW-1138-22	ZW-1256-22	ZW-1333-24	ZW-1354-22	ZW-1373-22
ZW-1431-22	ZW-1468-22				

Standpunt GS

Het laagvlieggebied voor militaire helikopters De Peel is een bestaand laagvlieggebied. Alle laagvlieggebieden in Nederland zijn bij wet aangewezen door de minister van Defensie (voor het laatst in 2014). Wij kunnen deze niet wijzigen. Defensie wil met het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie de bruikbaarheid van de laagvlieggebieden voor het oefenen met laagvliegen beschermen. Dat betekent dat Defensie bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen liever niet wil. Bijvoorbeeld omdat bepaalde ontwikkelingen het effectief te gebruiken gebied verkleinen. Het gaat onder ander over de aanleg van clusters van windparken, nieuwe stallen met schrikgevoelig vee, zonnevelden of grootschalige woningbouw. Indien de gemeente plannen heeft voor één van deze functies dan is overleg hierover met Defensie nodig. Wij hebben het laagvlieggebied in de Provinciale Omgevingsvisie opgenomen om een ieder bewust te maken dat er een laagvlieggebied ligt, en dat er in sommige gevallen overleg met Defensie nodig is.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.2.6.4: “Wel vraagt Defensie bij grootschalige ontwikkelingen in het laagvlieggebied om overleg. Met name wanneer er plannen zijn voor de aanleg van clusters van windparken, nieuwe stallen met schrikgevoelig vee, zonnevelden of grootschalige woningbouw. Daartoe kunnen partijen contact opnemen met het Rijksvastgoedbedrijf.”

6.19 Lichthinder

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat lichthinder, toegenomen verkeersdrukte, en de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen ernstige zorgen oproepen over de leefbaarheid en luchtkwaliteit in Platveld.	ZW-0152-2
Indiener stelt dat kassen intensief verlicht zijn en leiden tot ernstige lichthinder. Dat verstoort het leefklimaat voor mensen.	ZW-0517-7
Indiener stelt dat mens en natuur last hebben van de lichtvervuiling van de glastuinbouwkassen in het concentratiegebied Platveld. Indiener stelt dat er met aanpassingen van het concentratiegebied Platveld alleen rekening is gehouden met de intensieve veehouderijen en glastuinbouw zonder het belang van omwonenden mee te wegen. Indiener wijst erop dat provinciaal en gemeentelijk beleid meerdere keren is aangepast na negatieve uitspraken van de Raad van State na bezwaren van omwonenden tegen een kas die nog steeds niet is gebouwd om de omgeving beter tegemoet te komen. Indiener vraagt de Provincie om indien mogelijk geen vergunningen meer voor aanleg van dit soort felle en kleurrijke belichting in de glastuinbouw te verstrekken.	ZW-0503-1
Indiener stelt een verbod voor op lichtvervuiling van bedrijventerreinen en industrieterreinen nabij natuur/bos.	ZW-0006-3
Indiener verzoekt om de belangen van langdurige bewoners in het gebied Platveld beter te beschermen.	ZW-0152-4
Indiener verzoekt om meer nadruk te leggen op gezondheid, leefbaarheid en omgevingskwaliteit in het gebied Platveld.	ZW-0152-3
Indiener geeft aan dat (massale) lichtvervuiling, waaronder in de glastuinbouw, negatieve effecten heeft op mens en natuur en moet worden verboden.	ZW-0006-1

Standpunt GS

Voor nieuwe ontwikkelingen in de glastuinbouw zijn gemeenten het bevoegd gezag om te bekijken of inperking, herbegrenzing of vergroting van bestaande specifieke ontwikkelingsgebieden glastuinbouw mogelijk en wenselijk is. Daarbij wordt onder andere gekeken naar het ontwikkelingspotentieel van het betreffende gebied. Daarnaast worden ook verschillende milieueffecten, zoals lichthinder, door gemeenten meegewogen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.20 Luchtkwaliteit

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt voor dat schone lucht essentieel is, gezien het feit dat de luchtkwaliteit niet aan de WHO-normen voldoet en ultrafijnstof schadelijk is voor de gezondheid.	ZW-1475-2

Standpunt GS

Met het ondertekenen van het Schone Lucht Akkoord hebben we ons gecommitteerd aan de landelijke doelstelling van 50% gezondheidswinst in 2030 ten opzichte van 2016. Onze ambitie is om in 2030 te voldoen aan de herziene wettelijke omgevingswaarden voor fijnstof en stikstofdioxide. Ultrafijnstof is nog niet genormeerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om in deze Visie op te nemen dat onze Provincie zich wil gaan richten op het halen van de WHO-advieswaarden en om hiervoor een beleid te ontwikkelen.	ZW-0807-2

Standpunt GS

Onze ambitie is om in 2030 te voldoen aan de herziene wettelijke omgevingswaarden, deze zijn gelijk aan de WHO-advieswaarden 2005.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de gezondheidseffecten van houtstook mee te nemen bij de verdere uitwerking van de POVI.	ZW-1408-6
Indiener vraagt aandacht voor de gezondheidsrisico's van houtstook en verzoekt dit onderwerp mee te nemen in de uitwerking van de ambities	ZW-0321-6

Standpunt GS

Houtstook maakt onderdeel uit van onze inzet zoals beschreven in § 8.3.1.4.3 Schone Lucht Akkoord.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt voor het installeren van filters bij het project Zevenellen voor de afvang van NO2, PM10, PM2.5 en ouE/m^3	ZW-0135-12

Standpunt GS

Deze vraag valt buiten de scope van de POVI en heeft betrekking op de vergunningverlening aan individuele bedrijven die zich vestigen op Zevenellen. Het installeren van filters en nageschakelde technieken wordt beoordeeld in het proces van vergunningverlening, waarbij getoetst wordt aan wettelijke normen en de best beschikbare techniek voor bedrijfsvoering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om duidelijkheid in de tekst van de POVI, bijvoorbeeld bij termen zoals "periodes met slechte luchtkwaliteit", en of dit betrekking heeft op metingen, verwachtingen of waarschuwingen.	ZW-0196-102

Standpunt GS

De term heeft zowel betrekking op metingen door middel van apparatuur, verwachtingen door middel van modellen en waarschuwingen op basis van metingen en modellen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst erop dat met het ondertekenen van het Schone Lucht Akkoord de Provincie een stimulerende en leidende rol heeft en vraagt om concrete maatregelen en monitoring van voortgang in de POVI.	ZW-0196-98

Standpunt GS

Het Schone Lucht Akkoord is als ambitie opgenomen in de POVI. De uitwerking van het Schone Lucht Akkoord valt buiten de scope van de POVI en vindt plaats in het beleidskader Nieuwe energie en schoon leefmilieu.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vermeldt dat in de visie is opgenomen dat een onderzoek uitgevoerd gaat worden of gebruik wordt gemaakt van de afstandsnormen met betrekking tot luchtkwaliteit. Indien dit wordt besloten kan dit volgens de indiener in de toekomst belemmerend werken voor woningbouwplannen en andere ruimtelijke ontwikkelingen.	ZW-1236-236

Standpunt GS

Wij erkennen dat de bescherming van gevoelige bestemmingen vanwege luchtkwaliteit een tegenstrijdig belang kan zijn bij de ontwikkeling van woningbouwplannen of andere ruimtelijke

ontwikkelingen. Andersom geldt dat ook, ruimtelijke ontwikkelingen met bijbehorend verkeer kunnen leiden tot overschrijding van de wettelijke omgevingswaarden voor luchtkwaliteit. Het voorkomen van overschrijdingen is effectiever via het ruimtelijk spoor dan via emissiebeperkende maatregelen. Daarom onderzoeken wij bij de verkenning van de afstandsnormen welke (geplande) ontwikkelingen dit raakt en hoe de belangen van de leefomgeving en ruimtelijke ontwikkelingen afgewogen kunnen worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.21 Magneetvelden/ Energie infra

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt zich zorgen over het mogelijke tracé van een nieuwe hoogspanningsleiding door het gebied.	ZW-0837-8
Indiener geeft aan dat er zorgen zijn over de uitbreiding van de hoogspanningslijn dichterbij de bedrijfslocatie vanwege stralingsniveaus en magnetische velden die bedrijfsautomatisering kunnen verstoren.	ZW-1084-1
Indiener is niet akkoord dat hoogspanningsleidingen in de directe nabijheid van zijn bedrijf worden gerealiseerd, waardoor schadelijke gevolgen kunnen ontstaan. Ook hier geldt dat indiener bij de verdere ontwikkeling van dit nieuwe energiesysteem een duidelijk flankerend beleid verwacht om mogelijke schadelijke gevolgen van dit nieuwe energiesysteem volledig te compenseren.	ZW-0866-11 ZW-0875-11
Indiener stelt dat de Provincie gemakshalve het voorzorgbeleid rond magneetvelden omarmt zonder werkelijke maatregelen te treffen, waardoor inwoners van Brachterbeek onvoldoende worden beschermd.	ZW-0923-98
Indiener stelt dat de Provincie zich beroept op landelijke richtlijnen voor magneetvelden rondom hoogspanningsverbindingen bij Brachterbeek, maar dat dit geen oplossingen biedt. Indiener stelt dat hierdoor een aanzienlijk aantal woningen in een hoger magneetveld terechtkomt.	ZW-0923-97
Indiener stelt dat het transporteren van elektriciteit via HVDC (gelijkstroom) gezondheidsrisico's kan opleveren door elektromagnetische velden bij Brachterbeek, en verzoekt dat de Provincie dit meeweegt in de locatiekeuze van converters.	ZW-0923-99
Indiener stelt dat hoge magnetische stralingen van hoogspanningslijnen rond Brachterbeek gezondheidseffecten met zich meebrengen, waaronder een verhoogde kans op leukemie en hersentumoren bij kinderen en volwassenen, en dat er ook verbanden bestaan met Alzheimer, ALS, MS en Parkinson. Indiener verzoekt dat de Provincie duidelijk maakt welke gezondheidseffecten dit heeft voor mens en dier.	ZW-0923-96
Indiener verzoekt locatie-specifiek onderzoek naar blootstelling aan magnetische velden rondom hoogspanningslijnen en schakelstations en	ZW-0923-16

toepassing van het voorzorgsbeginsel ten aanzien van gevoelige bestemmingen.

Standpunt GS

Wij nemen de zorgen over de mogelijke effecten van hoogspanningslijnen op de gezondheid serieus en hechten belang aan het transparant meewegen van alle gezondheidseffecten bij de aanleg van hoogspanningslijnen en of -stations. Bij aanleg van nieuwe hoogspanningslijnen sluiten wij aan bij het voorzorgbeleid van het Rijk zoals beschreven in de handreiking Aanleg 220/380 kV hoogspanningsverbindingen. Daarnaast worden effecten op een gezonde leefomgeving zorgvuldig meegenomen in de uiteindelijke afweging tijdens een projectprocedure en wordt hierover duidelijk met omwonenden gecommuniceerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.22 GVL – Sociaal

Zienswijze	Indiener
In § 8.8.3 Ambitie sociaal heeft de Provincie het over spreiding van voorzieningen. Indiener mist hierbij een integraal beeld vanuit veerkracht. Niet alleen kijken naar de voorzieningen, maar naar de samenstelling van de wijk en hoe we daar op willen en kunnen sturen. Indiener verzoekt om de POVI hierop aan te vullen.	ZW-0302-87

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze en het onderstrepen van de veerkracht en samenstelling van de gemeenschappen in wijken. We delen dit met u en geven u graag mee dat in de door de Provincie ontwikkelde gebiedsgerichte aanpak deze integrale visie als uitgangspunt heeft. In overleg met gemeenten en overige coalitiepartners die zich verbinden aan deze acht aanpakken, wordt op basis van de opgave en behoefte van deze wijk (datagestuurd) gezamenlijk een aanpak bepaald. De samenstelling en aanwezige veerkracht maakt hier onderdeel van uit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt het belang van mobiliteit voor sociale inclusie, vooral in kleine kernen waar OV-verbindingen onder druk staan, en vraagt om structurele ondersteuning en beleid vanuit de Provincie.	ZW-0196-94

Standpunt GS

De bereikbaarheid van dorpen, kernen en wijken vormt een belangrijk onderdeel van onze visie op mobiliteit. Belangrijke speerpunten zijn de bereikbaarheid van het landelijk gebied, buitenwijken en

voorzieningen, betaalbaarheid en de ontwikkeling van publieke mobiliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat de Provincie in paragraaf 8.8.2 schrijft dat het een opgave is om het sociaal weefsel van Limburg te versterken. Ook hier mist indiener het "Hoe": hoe gaat de Provincie het sociaal weefsel versterken? De indiener stelt hierover vragen: hoe zijn projecten met elkaar verbonden, welke initiatieven zijn met elkaar verbonden, hoe gaat de Provincie hier vervolg aan geven, hoe zorgt de Provincie voor kruisbestuiving als deze er nog niet is?	ZW-0187-12

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze en de vragen die u met ons deelt. De manier waarop we hier invulling aan geven, staat beschreven in het beleidskader Samen leven en bestaanszekerheid 2024-2027. Daarin wordt een koppeling gelegd tussen maatschappelijke opgaven, beoogde doelstellingen en specifieke acties en instrumenten die we als Provincie in deze periode inzetten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener deelt de conclusie dat ongelijk investeren soms nodig is voor gelijke kansen en vraagt om actieve ondersteuning van gemeenten door de Provincie, bijvoorbeeld met data-analyses, inspirerende voorbeelden en financiële impulsen.	ZW-0196-95

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze en uw oproep. Binnen de gebiedsgerichte aanpak die wij vanuit het beleidskader Samen leven en bestaanszekerheid aan het ontwikkelen zijn, hebben we inderdaad aandacht voor de rol van facilitator, verbinder en inspirator die u beschrijft. We doen dit samen met gemeenten en maatschappelijke partners en nemen de behoeften van de lokale partners hierbij als uitgangspunt. Advies aan PS: Tekst handhaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij mobiliteit de nadruk ligt op vervoer naar werk en school, terwijl sociaal verkeer onder druk staat door verdwijnende OV-	ZW-0166-64

verbindingen naar kleine kernen. Indiener geeft aan dat vrijwilligers-initiatieven en doelgroepenvervoer oplossingen bieden, maar dat dit vraagt om een goed doordacht mobiliteitsnetwerk met laagdrempelige toegang.	

Standpunt GS
Dank.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de term 'maatschappelijke weerbaarheid' ontbreekt in de POVI, terwijl wel relevante begrippen als zelf- en samenredzaamheid, participatie en eigenaarschap worden genoemd; een integrale strategie voor maatschappelijke weerbaarheid, inclusief continuïteit van transport, logistiek, economie, telecommunicatie, energie, water en voedselzekerheid, wordt gemist.	ZW-0241-134

Standpunt GS
Dank voor uw zienswijze en het onderstrepen van het belang van maatschappelijke weerbaarheid. Deze term is geen specifiek doel of uitgangspunt voor ons als Provincie, wel geloven we dat door te investeren in zelf- en samenredzaamheid en participatie er wordt bijgedragen aan maatschappelijke weerbaarheid. We doen dat door zowel programma's en projecten te ondersteunen die betrekking hebben op individuele of groepen inwoners, als door ons via de Leefbaarheidsaanpak en gebiedsgerichte aanpak te richten op gemeenschappen in wijken en dorpen.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de trendbreuk aanpak in alinea 8.2.2.2 uitsluitend wordt toegeschreven aan Zuid-Limburg, terwijl er ook in andere regio's, zoals Midden-Limburg, significante issues spelen. Er is behoefte aan een bredere aandacht voor deze problematiek.	ZW-0188-35

Standpunt GS
Dank voor uw zienswijze en oproep tot brede aandacht voor de uitdagingen in Limburg. We benoemen i.r.t. Trendbreuk specifiek Zuid-Limburg omdat in deze regio de netwerkaanpak Trendbreuk Zuid-Limburg is ontwikkeld, waarbij wij als Provincie zijn aangesloten. Deze aanpak benoemen we hier als voorbeeld, waarmee we niet willen zeggen dat de maatschappelijke opgave zich beperkt tot deze regio. Graag benadrukken wij dat we als Provincie oog hebben voor de gehele provincie en ons bewust zijn van de problematiek en kansrijke samenwerkingen die in de overige Limburgse regio's ontstaan (zijn).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er in alinea 8.1 wordt gesproken over een "voldoende" fysieke en sociale basiskwaliteit, maar dit wordt niet nader gespecificeerd. Er is behoefte aan criteria en kaders die bepalen wanneer een gebied of voorziening aan deze basiskwaliteit voldoet.	ZW-0188-34

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze en oproep tot het vormen van criteria en kaders in relatie tot de fysieke en sociale basiskwaliteit van gebieden en voorzieningen. Op dit moment ontbreken deze kaders. We delen uw mening dat deze kaders kunnen helpen en nemen uw suggestie daarom mee richting de toekomst.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er in paragraaf 8.1 geen aandacht wordt besteed aan mogelijkheden voor ontspannen, spelen, bewegen en ontmoeten, zoals de aanpak van BOSS. Deze elementen zijn belangrijk voor de subjectieve kwaliteit van de leefomgeving en dragen bij aan de fysieke en mentale gezondheid van inwoners.	ZW-0188-31

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze waarin u aandacht vraagt voor mogelijkheden voor ontspannen, spelen, bewegen en ontmoeten. We delen uw mening en geven u graag aan dat wij deze mogelijkheid als onderdeel beschouwen van de basiskwaliteit van een gebied, zoals beschreven in 8.1.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat goed is de koppeling met de Sociale Agenda te maken, en dat gezondheid in dit beleid vooral gerelateerd wordt aan omgeving en veiligheid, maar ook raakt aan onderwijs, armoede en bestaanszekerheid. Indiener wijst erop dat het goed is dat wordt benadrukt dat gebiedsgericht werken werkt en dat je ongelijk moet investeren om gelijke kansen te creëren en achterstanden in te lopen. Echter is dit voor collega’s en raden niet altijd wenselijk. Indiener vraagt hoe de Provincie hierin gaat ondersteunen of adviseren.	ZW-0313-53

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze. Als Provincie Limburg werken wij vanuit het beleidskader Samen leven en bestaanszekerheid al enkele jaren Limburg-generiek, door te investeren in programma's en projecten die gericht zijn op de gezondheid, bestaanszekerheid en sociale cohesie in heel Limburg. Daarnaast hebben we nu ook een gebiedsgerichte aanpak, waarbij we inderdaad investeren in gebieden waar de nood het hoogst is. De keus in welke gebieden we de komende jaren zullen investeren, is gebaseerd op data. Zo konden we bepalen in welke wijken of dorpen de nood het hoogst was.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in de eigen Omgevingsvisie is benadrukt welke rol een fysiek én sociaal veilige leefomgeving kan hebben voor de gezondheid van inwoners, en dat deze koppeling tussen fysieke omgeving en sociaal welzijn in het provinciale beleid sterker uitgewerkt mag worden.	ZW-0317-204

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze waarin u aandacht vraagt voor het belang van het stimuleren van gezond gedrag en daarmee dus preventie. We delen het standpunt dat de leefomgeving randvoorwaarden voor gezonde keuzes schept.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.3: ‘De leefomgeving schept immers de randvoorwaarden voor het mogelijk maken van gezonde keuzes.’

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in de omschrijving van de ketenbenadering in alinea 8.2.2.2 de samenwerking met gemeenten niet wordt benoemd. Gemeenten vormen een belangrijk onderdeel van het sociaal domein en zouden een prominente rol moeten krijgen.	ZW-0188-36

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze waarin u aandacht vraagt voor de rol die gemeenten spelen in het sociaal domein. De Provincie deelt uw visie en erkent de belangrijke rol die gemeenten in het sociaal domein hebben.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 2.2.2: ‘Onder andere gemeenten zijn in deze ontwikkelingen een belangrijke partner.’

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 8.8 Sociaal de relatie ontbreekt met de aanwezige woningvoorraad en woningbouwprogrammering, terwijl deze	ZW-0237-144

onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, en verzoekt om deze relatie toe te voegen aan de tekst.

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze waarin u aandacht vraagt voor de relatie tussen de sociale doelen enerzijds en het thema wonen anderzijds.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.1: ‘Uiteraard spelen de ontwikkelingen op de woningmarkt ook een belangrijke rol het aanpakken van sociale ongelijkheid. In Hoofdstuk 10 wordt beschreven welke rol de provincie hier in neemt.’

Zienswijze
Indiener geeft aan dat Limburg al geruime tijd een Sociale Agenda en Sociale Basisinfrastructuur heeft, maar dat in het thema gezondheid het belang van een leefomgeving die gezonde keuzes bevordert ontbreekt. Indiener noemt ruimte voor sport, recreatief bewegen, lopen, fietsen en vitale gemeenschappen als belangrijke aspecten.

Indiener					
ZW-0166-63	ZW-0196-93	ZW-0237-53	ZW-0240-58	ZW-0241-53	ZW-0278-73
ZW-0317-73	ZW-1236-58	ZW-1473-53	ZW-1479-105	ZW-0186-73	ZW-0224-67

Zienswijze	**Indiener**
Indiener geeft aan dat Limburg als een van de weinige provincies al geruime tijd een Sociale Agenda en een Sociale Basisinfrastructuur heeft. Vanuit dat perspectief mist men bij het thema gezondheid het belang van een leefomgeving die gezonde keuzes bevordert, ruimte geeft voor sport en beweging, maar ook lopen en fietsen als mobiliteitskeuzes bevordert. Daarnaast is het voor inwoners van belang om deel uit te maken van een Vitale Gemeenschap, waar men elkaar kent, omziet naar elkaar en samen bijdraagt aan leefomgeving. Limburg heeft volgens indiener oog voor leefbaarheid.	ZW-0313-55

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze waarin u aandacht vraagt voor het belang van het stimuleren van gezond gedrag en daarmee dus preventie. We delen het standpunt dat de leefomgeving randvoorwaarden voor gezonde keuzes schept.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.3: ‘De leefomgeving schept immers de randvoorwaarden voor het mogelijk maken van gezonde keuzes.’

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat naast een gebiedsgerichte aanpak in het sociaal domein ook een ketenoverstijgende aanpak en -financiering benodigd is, bijvoorbeeld voor investeringen waarvan de baten terechtkomen in het medisch domein.	ZW-0241-132

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze waarin u aandacht vraagt voor het belang van ketenovertijgende aanpakken en -financiering. Vanuit het beleidskader Samen leven en bestaanszekerheid ondersteunen wij als Provincie dit soort programma's en projecten, waarbij wordt ingezet op preventie. We hechten er wel waarde aan te vermelden dat we ten aanzien van zorg/medische domein geen wettelijke taak/rol hebben. Wel werken we met partijen uit dit domein samen om de beweging naar meer preventieve i.p.v. curatieve investeringen te realiseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de ambitie om een aantrekkelijk vestigingsklimaat te creëren voor jongeren, terugkeerders en overige doelgroepen die zich langdurig willen vestigen in Limburg wordt begrepen en gesteund.	ZW-0807-6

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat door de twee invalshoeken naast de fysieke gezondheid en omgeving, ook evenwichtiger aandacht wordt gegeven aan de sociale en mentale aspecten van de leefomgeving en aan het faciliteren en stimuleren van gezond gedrag door inrichting van de leefomgeving. Indiener stelt dat die laatste twee aspecten nog minder goed naar voren lijken te komen in de huidige omschrijving van de Gezonde Leefomgeving in de POVI. Mentaal: een groene veilige leefomgeving nodigt uit om letterlijk naar buiten te komen, in beweging te komen, evt. mensen te ontmoeten en mentaal te ontspannen. Gezondheid inspirerende omgeving: fietsstraten, watertappunten, ontmoetingsplekken en rookvrije speelpleinen.	ZW-0263-16

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze waarin u aandacht vraagt voor het belang van het stimuleren van gezond gedrag en daarmee dus preventie. We delen het standpunt dat de leefomgeving randvoorwaarden

voor gezonde keuzes schept.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.3: ‘De leefomgeving schept immers de randvoorwaarden voor het mogelijk maken van gezonde keuzes.’

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het wegwerken van gezondheidsachterstanden wordt genoemd, maar het stimuleren van gezond gedrag gemist wordt en het daarmee bijdragen aan preventie. Gezondheid en arbeidsparticipatie zijn belangrijke thema’s voor de indiener. Indiener stelt dat een verwijzing naar het schema met de achterliggende oorzaken van gezondheidsachterstanden meer recht doet. Indiener geeft aan dat dan ook de zinnen 'Recreatie en sport zijn ook van belang voor het stimuleren van gezondheid' en 'met onze partners zetten wij in op arbeidsparticipatie en een ‘leven lang ontwikkelen’' ondervangen zouden zijn.	ZW-0263-13

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze waarin u aandacht vraagt voor het belang van het stimuleren van gezond gedrag en daarmee dus preventie. We delen het standpunt dat de leefomgeving randvoorwaarden voor gezonde keuzes schept

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.3: ‘De leefomgeving schept immers de randvoorwaarden voor het mogelijk maken van gezonde keuzes.’

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt een nadrukkelijke link te leggen met wonen en fair share sociaal en betaalbaar in landelijke kernen te benoemen gezien de concentratie van de sociale problematiek in het stedelijk gebied.	ZW-1038-17

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze waarin u aandacht vraagt voor de relatie tussen de sociale doelen enerzijds en het thema wonen anderzijds.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.1: ‘Uiteraard spelen de ontwikkelingen op de woningmarkt ook een belangrijke rol het aanpakken van sociale ongelijkheid. In Hoofdstuk 10 wordt beschreven welke rol de provincie hier in neemt.’

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt om de impact op kwetsbare groepen en mensen in een lage sociaal-economische positie mee te nemen in het formuleren van ambities.	ZW-1408-7

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze waarin u aandacht vraagt voor de focus op kwetsbare groepen en mensen in een lage sociaal-economische positie. Vanuit het beleidskader Samen leven en bestaanszekerheid hebben wij inderdaad gerichte aandacht voor deze doelgroepen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af wat er in paragraaf 8.2.2.2 met meekoppelkansen inwonersparticipatie wordt bedoeld.	ZW-0187-10

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze. Wij zien deze tekstpassage echter niet terug in paragraaf

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener werkt aan de Gezonde Leefomgeving vanuit twee invalshoeken (geïnspireerd op termen van de GGD): 1. gezondheidsbevordering d.w.z. hoe ze de leefomgeving samen met inwoners zodanig kunnen inrichten, dat deze onze inwoners faciliteert en inspireert tot gezond gedrag (bv. meer bewegen, ontmoeten, groen/natuurbeleving, gezonder eten en drinken etc.), zodanig dat deze bijdraagt aan de fysieke, sociale en mentale gezondheid van hun inwoners; 2. gezondheidsbescherming bv. hittestress, schonere lucht, minder fijnstof en meer veiligheid.	ZW-0263-15

Standpunt GS

Dank voor uw zienswijze waarin u aandacht vraagt voor het belang van het stimuleren van gezond gedrag en daarmee dus preventie. We delen het standpunt dat de leefomgeving randvoorwaarden voor gezonde keuzes schept

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 8, paragraaf 8.3: ‘De leefomgeving schept immers de randvoorwaarden voor het mogelijk maken van gezonde keuzes.’

6.23 Subsidiariteit

Zienswijze
Indiener geeft aan dat volgens de Omgevingswet gemeenten de primaire overheid zijn, met het provinciaal belang volgend daarop. Indiener verzoekt concreet taken, rollen en verantwoordelijkheden te formuleren, evenals criteria zoals bovenlokaal inzicht, cumulatie van milieubelasting en bovenlokale monitoring.

Indiener					
ZW-0166-67	ZW-0186-77	ZW-0196-100	ZW-0224-71	ZW-0237-57	ZW-0240-62
ZW-0241-57	ZW-0242-66	ZW-0317-77	ZW-1473-57	ZW-1479-109	ZW-0278-77

Standpunt GS

Wij onderkennen dat gemeenten als primaire overheid optreden, met de Provincie als kaderstellende en toezichthoudende partij voor provinciale belangen. In de POVI 2025 is uitgewerkt voor welke onderwerpen sprake is van een provinciaal belang en welke rollen gemeenten en provincie daarbij, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, innemen.
Wij zien het belang in van cumulatie van milieubelasting en bovenlokale monitoring. Voor een aantal specifieke milieuaspecten is er uitgebreide monitoring zoals op het gebied van luchtkwaliteit en geluid. Tegelijk constateren wij dat er op dit moment nog geen algemeen geaccepteerde, praktische methodieken beschikbaar zijn om cumulatieve milieubelasting eenduidig te beoordelen. Wij volgen de landelijke en regionale ontwikkelingen en werken graag samen met gemeenten en andere partijen aan verdere uitwerking van methoden en instrumenten op dit vlak.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.24 TUG

Zienswijze	Indiener
Binnen de huiskavel van het agrarisch bedrijf van indiener is een TUG-zone gecreëerd. Dit is voor indiener niet acceptabel omdat het bedrijf meedoet aan weidegang. Het rundvee schrikt en kan de gezondheid van de dieren in het geding brengen. Indiener verzoekt dan ook om deze ontheffing voor de TUG-zone te verwijderen op deze locatie.	ZW-1418-17

Standpunt GS

Indiener verzoekt om de zone van de TUG aan te passen. Deze zienswijze ziet niet op de voorliggende POVI, maar op de beleidsregels TUG. De zienswijze valt daarmee buiten de scope van de POVI. Laat niet onverlet om te melden dat in toepassing van de beleidsregels rekening wordt gehouden met overlast. Er worden voorschriften opgenomen in de ontheffing om schade en

overlast te voorkomen of zoveel te beperken voor omgeving, waaronder (grazend) vee.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen de TUG-zones vanwege onduidelijkheid over de impact op de bedrijfsvoering en de ogenschijnlijke willekeurige indeling zonder onderbouwing, vooral met betrekking tot luchtvaartzaken	ZW-0993-2

Standpunt GS

Indiener maakt bezwaar over de zones en de onderbouwing. Deze zienswijze ziet niet op de voorliggende POVI, maar op de beleidsregels TUG. De zienswijze valt daarmee buiten de scope van de POVI. In de beleidsregels TUG 2025 is gemotiveerd hoe de zones tot stand zijn gekomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor faciliteiten voor helikopters te beperken.	ZW-0058-3

Standpunt GS

De Wet luchtvaart biedt de mogelijkheid om een ontheffing van de Provincie te krijgen om te starten en landen met helikopters buiten de reguliere luchthavens. De Provincie heeft daarbij gebieden uitgesloten waar we op grond van stilte of natuur geen ontheffing voor het starten en landen afgeven. Het is niet mogelijk om het starten en landen zondermeer overal uit te sluiten. Die mogelijkheid biedt de Wet luchtvaart niet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.25 VTH

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het gebied rond de voormalige stortplaats nabij de Zinkwit-fabriek in Eijsden zeer goed in de gaten gehouden en beheerd dient te worden vanwege de vervuilende stoffen die daar opgeslagen zijn.	ZW-0532-2

Standpunt GS

Gedoeld wordt op de stortplaats ‘Het Tiende Vrij’. Eind jaren '90/begin jaren 2000 is hier een sanering uitgevoerd. Op 21 juni 2005 is door GS ingestemd met het evaluatierapport van de uitgevoerde sanering en de van toepassing zijnde nazorg en gebruiksbeperkingen. Nazorg is het

onderhouden, inrichten en zo nodig herstellen van de (milieubeschermende) voorzieningen op stortplaatsen en bodemsaneringen. Doel is het voorkomen van negatieve effecten van de locatie naar de omgeving (bodem, lucht en water). De nazorg en gebruiksbeperkingen (Wet bodembescherming) zijn nog steeds van kracht en wordt door Bodemzorg Limburg, welke sinds februari 2013 contractueel eigenaar/beheerder van deze locatie is, uitvoering aan gegeven. Hiermee wordt via het Overgangsrecht Wet bodembescherming reeds invulling gegeven aan 'het goed in de gaten houden'.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat vervuiling van grondwater door schadelijke stoffen uit Beaumix en bodemassen ernstige gezondheidsrisico's en negatieve effecten heeft op biodiversiteit, landbouw en drinkwaterkwaliteit.	ZW-0265-4

Standpunt GS

De genoemde stoffen betreffen zogenoemde secundaire bouwstoffen. De huidige regelgeving voor het op de markt brengen én toepassen van secundaire bouwstoffen op of in de bodem heeft als basis een systematiek die is gericht op het voorkomen van milieuschade. De bouwstof moet voldoen aan de milieukwaliteitseisen zoals opgenomen in de Regeling Bodemkwaliteit 2022. Het toepassen van bouwstoffen is geregeld in het Besluit activiteiten leefomgeving Milieu. Bij een goede opvolging van deze voorschriften wordt geborgd dat milieuschade wordt voorkomen. Daarnaast is vanuit het Rijk, het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, reeds gestart met de herijking van de bodemregelgeving om te komen tot solide, toekomstbestendige kaders die nodig zijn om aan te sluiten op de nieuwe inzichten uit onderzoek en ontwikkelingen op de markt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat voormalige stortplaatsen in de huidige versie ontbreken en vraagt om deze opnieuw op te nemen voor een integrale afweging van ruimtegebruik en om mogelijke grondwatercontaminatie te adresseren.	ZW-0242-63

Standpunt GS

Voor stortplaatsen die zijn gesloten na 1996, waar in de meeste gevallen een volledige bovenafdichting is aangelegd die water- en gasdicht is, is de nazorg en het beheer geregeld via de Wet Milieubeheer en ligt de verantwoordelijkheid reeds bij de Provincie. Voor stortplaatsen die zijn gesloten voor 1996, de voormalige stortplaatsen ook wel NAVOS-locaties genoemd, is de bevoegd gezag rol sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 januari 2024) bij de gemeenten belegd. Gemeenten dienen er voor te zorgen dat de veiligheid in de directe omgeving wordt

geborgd. De functie en het gebruik van de voormalige stortlocatie (ook op lange termijn) moet in overeenstemming zijn met de bodemkwaliteit ter plaatse en de fysieke status van de locatie. Er moet sprake zijn van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties waar zich voormalige stortplaatsen bevinden. Gelet hierop is hetgeen is aangegeven in de zienswijze al via de Omgevingswet geborgd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de Provincie haar verantwoordelijkheid moet nemen indien in de toekomst ontwikkelingen gezien worden op of nabij vml. stortplaats ter bescherming van volksgezondheid en leefkwaliteit.	ZW-0532-4

Standpunt GS

Voor stortplaatsen die zijn gesloten na 1996, waar in de meeste gevallen een volledige bovenafdichting is aangelegd die water- en gasdicht is, is de nazorg en het beheer geregeld via de Wet Milieubeheer en ligt de verantwoordelijkheid reeds bij de Provincie.
Voor stortplaatsen die zijn gesloten voor 1996, de voormalige stortplaatsen ook wel NAVOS-locaties genoemd, is de bevoegd gezag rol sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 januari 2024) bij de gemeenten belegd. Zij zijn echter niet direct verantwoordelijk voor de (eventuele) milieuhygiënische problematiek. Hiervoor blijft de eigenaar of initiatiefnemer het eerste aanspreekpunt. In de transitie naar de Omgevingswet is er voor gekozen om gemeenten de (juridische) ruimte te geven om regels op te stellen voor de voormalige stortplaatsen en deze waar nodig te verankeren in het (gemeentelijk) omgevingsplan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de Provincie Limburg verantwoordelijk is voor de bescherming van de volksgezondheid en de leefkwaliteit bij ontwikkelingen op of nabij de voormalige stortplaats nabij de Zinkwit-fabriek in Eijsden vanwege gevaar voor uitstroom van vervuilende stoffen.	ZW-0542-1

Standpunt GS

Gedoeld wordt op de stortplaats ‘Het Tiende Vrij’. Eind jaren '90/begin jaren 2000 is hier een sanering uitgevoerd. Op 21 juni 2005 is door GS ingestemd met het evaluatierapport van de uitgevoerde sanering en de van toepassing zijnde nazorg en gebruiksbeperkingen. Nazorg is het onderhouden, inrichten en zo nodig herstellen van de (milieubeschermende) voorzieningen op stortplaatsen en bodemsaneringen. Doel is het voorkomen van negatieve effecten van de locatie naar de omgeving (bodem, lucht en water). De nazorg en gebruiksbeperkingen (Wet bodembescherming) zijn nog steeds van kracht en wordt door Bodemzorg Limburg, welke sinds februari 2013 contractueel eigenaar/beheerder van deze locatie is, uitvoering aan gegeven. Hiermee wordt via het Overgangsrecht Wet bodembescherming reeds invulling gegeven aan 'het

goed in de gaten houden'.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om aanduiding van de gesloten stortplaats in Eijsden in de kaartlaag Stortplaatsen en opname in de kaart overgangsrecht Wet bodembescherming .	ZW-0542-2
Indiener verzoekt om aanduiding van de gesloten stortplaats nabij de Zinkwit-fabriek in Eijsden ('Tiende Vrij') op kaarten.	ZW-0532-1

Standpunt GS

De betreffende stortplaats is zowel in de kaartlaag 'Voormalige stortplaatsen' als de kaartlaag 'Overgangsrecht locaties Wet bodembescherming' van de Atlas Limburg weergegeven. Ook in het bodeminformatiesysteem NAZCA is de locatie aangeduid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een verbod op het gebruik van Beaumix en bodemassen in de Provincie Limburg vanwege de schadelijkheid voor volksgezondheid en milieu.	ZW-0265-1

Standpunt GS

Met betrekking tot Beaumix is met de motie Wingelaar c.s. van 3 juni 2025 aan de regering verzocht om te voorkomen dat Beaumix toegepast wordt bij de verbreding van de A2 zolang het onderzoek naar Beaumix loopt. Door de Staatssecretaris is hier in de verzamelbrief bodem en ondergrond van 7 november 2025 op gereageerd en aangegeven dat de toe te passen partij Beuamix voldoet aan de hiervoor gestelde eisen en dat toepassing van de Beaumix daarom is toegestaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vreest voor gevaar van uitstroom naar grondwater door slechte dunne laag plastic als verpakking.	ZW-0532-3

Standpunt GS

Indien een folie als isolatielaag is of wordt voorgeschreven dient deze te voldoen aan de hiervoor gestelde wettelijke eisen waarmee een voldoende beschermingsniveau wordt geborgd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op duurzame en veilige alternatieven die voor handen zijn, die geen risico's vormen voor volksgezondheid en milieu, ter vervanging van Beaumix en bodemassen.	ZW-0265-6

Standpunt GS

Voor zover bestekken dit toelaten zijn opdrachtnemers vrij in hun keuze van toe te passen materialen zolang deze voldoen aan de hiervoor gestelde wettelijke milieukwaliteitseisen en fysische eisen. Ook het aanbrengen dient te voldoen aan de hiervoor geldende regels.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wil dat de Provincie autowegen (te beginnen bij de A2 tussen Kerensheide en Het Vonderen) voorziet van een afwatering die uitkomt bij een waterzuivering. Dit om te voorkomen dat microplastics afkomstig van autobanden in het milieu terechtkomen.	ZW-0308-1

Standpunt GS

Microplastics worden steeds vaker in het milieu aangetroffen. Vanwege de persistentie van plastic in het algemeen en de vermoedelijke consequenties voor organismen en zelfs voor de menselijke gezondheid is inmiddels veel onderzoek, onder meer door het RIVM, uitgevoerd en in uitvoering. Uit onderzoek blijkt dat de drie grootste bronnen van microplastics zijn slijtage van banden, plastic korrels die de industrie gebruikt voor plastic producten, en plastic afval. De meeste microplastics (80 procent) komen in de bodem terecht. Met betrekking tot microplastics is nog sprake van veel kennisleemtes op het gebied van het monitoren en modelleren van het gedrag van microplastics in het milieu. Momenteel zijn er nog geen gestandaardiseerde methoden om microplastics van alle verschillende soorten en maten goed te kunnen meten waardoor sprake is van uiteenlopende eenheden welke vaak niet eenvoudig om te rekenen zijn. Wat betreft het vaststellen van de reductiepotentie van maatregelen om de emissie van microplastics terug te dringen ligt de kennisleemte vooral in het inschatten van de effectiviteit van verschillende maatregelen. Er is nog verder onderzoek nodig om te kijken of in hoeverre maatregelen haalbaar zijn, technisch zijn uit te voeren en of er draagvlak voor is in de samenleving en de industrie. Gelet op het voorgaande wordt met interesse de voortgang in de onderzoeken gevolgd en wanneer aan de orde en mogelijk eventueel maatregelen doorgevoerd. Gelet op het voorgaande geeft de zienswijze aanleiding om in de POVI aandacht voor de aanpak van microplastics in het milieu op te nemen.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 7, paragraaf 2.4, in de kop "en aandacht voor microplastics." Onder opgave "Daarnaast worden microplastics steeds vaker en meer in het milieu aangetroffen. Deze kunnen consequenties hebben voor organismen en menselijke gezondheid en vragen eveneens aandacht." En onder Waar kiezen wij voor? "De voortgang in onderzoek naar microplastics wordt gevolgd en wanneer aan de orde en mogelijk, eventuele maatregelen doorgevoerd."

Zienswijze	Indiener
De provinciale ambities voor hergebruik van afval mogen niet leiden tot overlast voor de directe omgeving. Indiener is van mening dat onoverdekte opslag van plastic afvalstromen niet zou moeten zijn toegestaan en verzoekt hierover een passage op te nemen in POVI en / of een regel over op te nemen in de omgevingsverordening,	ZW-0304-26

Standpunt GS

De provinciale ambities voor circulaire economie en afval zijn benoemd in de POVI.

Voor het opslaan van afval voor hergebruik, is het landelijk Circulair Materialen Plan van toepassing en het Besluit activiteiten leefomgeving.
Vergunningverlening is gehouden aan de wet- en regelgeving. Er kunnen voorschriften voor opslag worden opgenomen in de vergunning.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.26 Windturbines en gezondheidstoets

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de regeling pas uit te voeren na een onafhankelijke gezondheidstoets binnen een straal van 2,5 kilometer rondom potentiële turbineposities.	ZW-1049-4
Indiener verzoekt de Provincie de regeling pas uit te voeren na een onafhankelijke gezondheidstoets binnen een straal van 2,5 kilometer rondom potentiële turbineposities.	ZW-1054-5
Indiener verzoekt de regeling pas uit te voeren na een onafhankelijke gezondheidstoets binnen een straal van 2,5 kilometer rondom potentiële turbineposities.	ZW-1117-4
Indiener verzoekt om een onafhankelijke gezondheidstoets binnen een straal van 2,5 kilometer rondom potentiële turbineposities voordat de regeling wordt uitgevoerd.	ZW-1172-4
Indiener verzoekt om een voorlopige voorziening die plaatsing van windturbines binnen 2,5 kilometer van bewoning tijdelijk uitsluit, in afwachting van herziening en juridische toetsing.	ZW-1054-6

Standpunt GS

Wij zijn ons bewust dat windturbines leiden tot effecten in de leefomgeving. Wij spannen ons in deze effecten zoveel mogelijk te beperken, maar kunnen ze onmogelijk geheel wegnemen. Het aanwijzen van de zoekgebieden windenergie is gebaseerd op algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden. Gedetailleerde lokale effecten worden getoetst wanneer een concreet voorstel binnenkomt. Wij maken op dat moment een definitieve, situatie-specifieke, belangenafweging. In deze belangenafweging worden ook de potentiële gezondheidseffecten meegenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.27 Zevenellen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat concrete afdwingbare kaders worden gemist hoe om te gaan met de effecten op de leefomgeving voor omwonenden van bedrijven met de zwaarste milieucategorieën die zich op bedrijventerrein Zevenellen willen vestigen.	ZW-0123-1
Indiener geeft aan dat er bezorgdheid heerst onder inwoners en omliggende gemeenten over de gezondheid en leefomgeving door de vestiging van risicovolle bedrijven op industrieterrein Zevenellen. De indiener verzoekt om een duidelijke visie op de omgang met risicovolle bedrijven op het industrieterrein Zevenellen in de Ontwerp Omgevingsvisie Limburg, en verzoekt om gezondheid, veiligheid, milieukwaliteit en leefbaarheid van de omgeving Zevenellen daadwerkelijk te borgen.	ZW-0189-2
Indiener meent dat er in de POVI te weinig aandacht is besteed aan Bedrijvenpark Zevenellen, slechts als bedrijventerrein van provinciaal belang en om daar industriële activiteiten te clusteren voor de zwaardere milieucategoriëen. Indiener beweert dat het college van GS de omgeving onvoldoende heeft betrokken bij de ontwikkelingen omtrent Bedrijvenpark Zevenellen. Indiener meent dat de omvang en de aard van de ontwikkelingen die er zullen gaan plaatsvinden, en vanwege het belang voor het strategische, integrale langetermijnbeleid voor de fysieke leefomgeving, reden zijn om Zevenellen op te nemen in de POVI. De komst van het bedrijf RWE Generation NL B.V. (FUREC) moet in elk geval genoemd worden in de POVI. Indiener beweert dat met de komst van RWE Generation NL B.V. (FUREC) en anderen afvalverwerkingsbedrijven naar Zevenellen gezondheidsrisico's, milieurisico's, veiligheid 'en dergelijke' extra aandacht verdienen. Indiener meent dat de belangen van omwonenden, natuur en	ZW-0245-14

milieu bij de ontwikkeling van Bedrijvenpark Zevenellen onvoldoende zijn meegenomen, terwijl dat voor Chemelot, ook een bedrijventerrein van provinciaal belang, wel lijkt te zijn gedaan. Indiener kan dat niet verklaren. Indiener verbaast zich ook over het feit dat er niet wordt ingegaan op de specifieke afvalverwerking en de waterstofproductie uit reststromen die de komst van RWE Generation NL B.V. (FUREC) met zich meebrengt. Indiener beweert dat er veel weerstand is tegen de komst van vervuilende industrie op Zevenellen. Ergo verzoekt indiener om in de POVI aandacht te besteden aan de ontwikkelingen op Bedrijvenpark Zevenellen alsmede de gezondheids- en milieueffecten en de belangen van omwonenden.	
Indiener verzoekt een kader op te nemen in de POVI die toeziet op integrale effectbeoordeling (MER) bij uitbreiding of functiewijziging van Zevenellen.	ZW-0123-6

Standpunt GS

Het bedrijventerrein Zevenellen is aangewezen als een bedrijventerrein van provinciaal belang vanuit economisch perspectief, dit om de provinciale economische belangen te borgen.
Het betreft geen nieuwe aanwijziging van een bedrijventerrein met zware milieucategoriëen, maar is reeds als zodanig vastgesteld in het gemeentelijke bestemmingsplan. Met de vaststelling van deze POVI wordt geen nieuwe of aanvullende milieubelasting toegestaan. De bedrijven die zich op het terrein vestigen dienen te voldoen aan de wet- en regelgeving alsook aan het gemeentelijk omgevingsplan (ook daar waar GS het bevoegde gezag zijn voor het verlenen van een vergunning). We ondersteunen de gemeente bij het inzichtelijk maken van feitelijke emissies van de ontwikkelingen op Zevenellen, zoals bijvoorbeeld de luchtmetingen van fijnstof en vluchtige organische componenten. Volledigheidshalve geven wij aan dat voor de andere bedrijventerreinen waaraan de indiener refereert enkel de milieuaspecten waarvoor de Provincie een taak heeft zijn uitgewerkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het project Zevenellen kan leiden tot geurhinder, luchtvervuiling, watervervuiling, geluidoverlast en risico's voor de gezondheid en leefbaarheid, en mist echte participatie hier in. Indiener verzoekt om onafhankelijke beoordeling van de risico’s op leefomgeving en gezondheid. Indiener stelt voor te toetsen of het plan werkelijk bijdraagt aan de gewenste duurzame ontwikkeling. De opgestelde Milieu Effecten rapportage is onjuist en niet volledig aangezien de cumulatieve effecten alleen per bedrijf worden bekeken en niet in totaal voor Zevenellen.	ZW-0329-1

Standpunt GS

De vraag om een onafhankelijke beoordeling van de risico’s op leefomgeving en gezondheid valt buiten de scope van de POVI. In vergunningprocedures voor bedrijven op Zevenellen wordt indien nodig onafhankelijk advies van de GGD gevraagd. De zienswijzepunten die de indiener aanhaalt hebben betrekking op de omgevingsvergunning van Furec Zevenellen. Dit is een lopende

procedure voor een specifiek bedrijf en valt daarmee buiten de scope van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

6.28 ZZS/Beaumix

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om een verbod op de productie van PFAS-achtige stoffen en het stoppen van giflozingen door bedrijven.	ZW-0568-7

Standpunt GS

Wij begrijpen de zorgen over PFAS en zetten ons via vergunningverlening, toezicht en handhaving in om de emissie van deze stoffen door bedrijven zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken, conform de geldende landelijke en Europese wetgeving en de minimalisatieplicht voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), zoals PFAS. Op dit moment is er in Nederland geen algeheel verbod voor PFAS, maar loopt er binnen de EU een traject met als doel om PFAS als groep als hoofdregel te gaan verbieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

7. Energie

7.1 Algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat wanneer ingrepen elders in Limburg invloed hebben op de waterhuishouding, de provincie daar maatregelen voor treft. Indiener verzoekt dat de provincie duidelijk maakt welke maatregelen genomen worden wanneer de energie-infrastructuur rond Brachterbeek wordt uitgebreid en het leefmilieu en de veiligheid verder onder druk komen te staan.	ZW-0923-77
Indiener stelt dat de ontwerp-POVI enerzijds spreekt over behoud van leefbaarheid in Limburg, maar anderzijds inzet op uitbreiding van het energienetwerk rond Brachterbeek. Indiener stelt dat deze combinatie tegenstrijdig is.	ZW-0923-23
Indiener deelt de opvatting in paragraaf 2.4.5 dat met de introductie van een toekomstbestendig energiesysteem de leefbaarheid van het Graetheideplateau onder druk komt te staan.	ZW-0314-145

Standpunt GS

Zoals gemeld in paragraaf 9.3.7 realiseren we ons terdege dat Graetheide/Chemelot een energieknooppunt is, waar kansen en uitdagingen liggen. We hechten belang aan een toekomstbestendige en samenhangende ontwikkeling van dergelijke knooppunten. Daartoe werken we actief samen met betrokken gemeenten aan een gebiedsgerichte benadering, waarbij de omgevingskwaliteit centraal staat. Binnen deze gebiedsgerichte benadering zal afgewogen worden onder onze verantwoordelijkheid welke functies waar gewenst en ongewenst zijn. Daarbij betrekken we ook de gemeentelijke Omgevingsvisies.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het zuidelijk gelegen zoekgebied aansluit aan en valt binnen de zonering Natuur Netwerk Limburg. Binnen het NNL wordt ingezet op de verbetering van de kwaliteit en bescherming van de natuur, met een bijzonder accent op bedreigde Limburgse dier- en plantensoorten. Dit wordt ingevolge de Omgevingswet verankert in de Omgevingsverordening". Het zuidelijk gelegen zoekgebied windturbines draagt volgens indiener niet bij aan de doelstellingen van het NNI.	ZW-0516-4
Indiener geeft aan dat in de tekst staat dat bij de situering van nieuwe windturbines rekening wordt gehouden met landschap, natuurgebieden en	ZW-0313-80

geldende normeringen. Dit blijkt echter niet uit het kaartmateriaal. Ook zijn de nieuwe normeringen voor wind niet meegenomen.

Standpunt GS

Zoekgebieden zijn tot stand gekomen, op basis van een eerste planologische afweging op provincaal schaalniveau, op basis van een beperkt aantal criteria. Een situering in Natuur Netwerk Limburg van windturbines achten we op voorhand niet uitgesloten. Dit in het licht van ons streven naar een decentraal energiesysteem en de benodigde lokale opwek hiervoor. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht en afgewogen moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op zonder meer ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten. De gemeentelijke omgevingsvisie wordt daarbij ook betrokken.

De normering voor windturbines wordt momenteel herzien. Het Rijk heeft ontwerp-normen vastgesteld. Wij verwachten dat het Rijk in 2026/2027 deze normen definitief maakt. Deze normen zullen wij hanteren bij de beoordeling van concrete initiatieven.

Voorstel aan PS

Het voorstel aan PS: tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea:

De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie Om heldere afstandsnormen op te nemen voor energie-infrastructuur nabij woningen en gevoelige functies.	ZW-0297-17

Standpunt GS

Afstandsnormen zijn eenvoudig te begrijpen, maar leiden niet tot een gegarandeerd beschermingsniveau. Het optredende geluidniveau bijvoorbeeld wordt niet alleen door afstand bepaald, maar ook door het type turbine, het aantal turbines in een project, eventuele cumulatie van bestaande geluidbronnen en andere omgevingsfactoren. Met andere woorden, bij dezelfde afstand zal het milieueffect (zoals o.a. geluidniveau) per project verschillen. Daarom vinden we afstandsnormen ongeschikt. Als afstandsnormen door de Rijksbeleid wettelijk worden vastgesteld, dan passen wij deze alsnog toe.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om meer ruimte te geven aan gemeenten en bewoners in het bepalen van zoekgebieden.	ZW-0323-4

Standpunt GS

Binnen de zoekgebieden achten we de plaatsing van windturbines het meest passend. In zoekgebieden zijn wettelijke en provinciale belemmeringen niet of beperkt aanwezig. Daarbij is, op basis van een eerste planologische afweging op provincaal schaalniveau, rekening gehouden met ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit, hinder, veiligheid en energieplanologie. We hanteren daarbij buffers tot woningen en infrastructuur. Deze benadering werkt onderscheidend, maar is niet volledig en is geen exacte vertaling van wettelijke normen en regels. De begrenzing van een zoekgebied is daarom indicatief. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op zonder meer ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten. De gemeentelijke omgevingsvisie wordt daarbij ook betrokken. Daarbij zal worden getoetst aan de vigerende wet- en regelgeving.

Veelal dienen windparken mogelijk gemaakt te worden via een projectbesluit (Afdeling 5.2 Omgevingswet). Op basis van artikel 5.47, lid 4 Omgevingswet dient het bevoegd gezag, uiterlijk bij aanvang van de verkenning, kennis te geven van de wijze waarop burgers, bedrijven maatschappelijke organisaties en bestuursorganen worden betrokken. Per project dient dus vroegtijdig aangegeven te worden hoe gemeenten en bewoners bij het concrete initatief worden betrokken en wat er met hun inbreng gedaan wordt.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea:

De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om rekening te houden met de natuur inclusieve woonwijk Aan de Vallei en de beloofde rust, ruimte en vergezichten, die door de windturbines niet meer waargemaakt kunnen worden.	ZW-1105-5
Het zoekgebied bij Koningsbosch kent zeer veel bezwaren en er wordt naar mening van indiener geen rekening gehouden met de plannen van de Bezirksregierung Keulen in de gemeente Selfkant. Koningsbosch ervaart al de nodige overlast van het bestaande windpark waar dit nieuwe zoekgebied tegenaan ligt. Het zoekgebied tussen Montfort en Maria-Hoop ligt in het kraamgebied van de ingekorven vleermuis met bijbehorende strenge stilstand regimes in het vliegseizoen. Het zoekgebied tussen Berkelaar en Sint-Joost kent een hoge cumulatieve geluidsbelasting van de A73 en	ZW-0323-16

industriegebied voor de omwonenden. Dit gebied kent door uitbouw megaloodsen en verwachte projecten rondom de Clauscentrale naar mening van indiener een steeds hoger wordend industrieel landschapskarakter. Indiener verzoekt dan ook om deze gebieden uit te sluiten.	
Indiener verzoekt om gebieden met unieke landschappelijke kwaliteiten (o.a. het Heuvelland, de beekdalen, historische dorpsgezichten en open plateaus) uit te sluiten voor windenergieprojecten.	ZW-0323-2
Indiener maakt bezwaar tegen het voornemen om de regio Venray (Wanssum, Oirlo, Geijsteren en Oostrum) aan te wijzen als mogelijk zoekgebied voor de opwekking van duurzame energie. Het gebied is niet geschikt voor grootschalige energieprojecten zoals windturbines of zonneparken. Een eerder vornemen van de gemeente Venray is ook niet doorgegaan.	ZW-0516-1
Indiener stelt dat de lintbebouwing ten noorden van Ven-Zelderheide binnen het zoekgebied van de Provincie voor grootschalige opwek van zonne-energie valt, maar gezien de aanwezig lintbebouwing is energieopwekking hier niet wenselijk.	ZW-0186-187
Indiener uit zorgen over de aanduiding zoekgebied windturbines omdat paarden vluchtdieren zijn en op alles reageren wat onverwachts beweegt (slagschaduw) of in beweging komt (turbinewieken). Aangezien in dit gebied sprake is van een grote professionele paardenhouderij met sportpaarden van hoog niveau, die veelal buiten aanwezig zijn kan een windmolen dus snel voor veel paniek onder de paarden zorgen die dan massaal proberen te vluchten.	ZW-0954-9
Indiener verzoekt deze kwetsbare landschappen expliciet als uitsluitingsgebied aan te wijzen.	ZW-0486-6
Indiener stelt dat de gemeente negatief staat tegenover het realiseren van windturbines op eigen grondgebied, dus het verzoek is om dit te wijzigen in 'gebieden waarin windturbines zijn uitgesloten'.	ZW-0186-190
Indiener geeft aan dat het gebied waar de Provincie windmolens mogelijk maakt een laagvlieggebied (voor militaire helikopters) is.	ZW-0370-3
Door het gebied langs de A73 ter hoogte van Echt-Susteren, Maasgouw en Roerdalen niet uit te sluiten als zoekgebied voor windmolens worden de omwonenden van deze potentiële zoekgebieden, vergeleken met andere inwoners van de Provincie, naar mening van indiener onevenredig zwaar getroffen. De leefbaarheid en woonkwaliteit zal naar mening van indiener voor de duizenden inwoners van deze regio exponentieel verminderen door het plaatsen van megawindmolens. Indiener verzoekt dan ook om dit gebied uit te sluiten.	ZW-0323-15
Indiener verzoekt om Zoekgebied grootschalig Zon-PIV rondom Berg te verwijderen.	ZW-0207-129
De bedrijfslocatie van indiener is gelegen binnen het Primair landbouwgebied en heeft de gebiedsaanwijzingen 'Zoekgebieden Grootschalig zon-pv' en 'Zoekgebieden zon met extra inspanningen'. Het is voor indiener onacceptabel dat juist op deze gronden, waar de landbouw een dominante functie krijgt én waar volgens de ontwerp Omgevingsvisie	ZW-0544-6

geen ruimte is voor niet-agrarische functies, wel deze zoekgebieden worden opgenomen. Bovendien gaat de voorkeur in de Omgevingsvisie uit naar zoekgebieden met kansen voor grootschalige opwek. Indiener verzoekt deze gebiedsaanwijzing in heroverweging te nemen, zodat zij duidelijkheid verkrijgen alvorens dit nader wordt uitgewerkt in het gemeentelijke omgevingsplan.	
Indiener vraagt, gezien de impact op gezondheid, leefomgeving, natuur, draagvlak en de doelstellingen van het NNL de regio Venray, (Wanssum, Oirlo, Oostrum, Geijsteren) niet in de Povi aan te wijzen als zoekgebied voor grootschalige energieopwekking.	ZW-0516-6
Indiener verzoekt om ecologisch gevoelige zones ruimer te definiëren als uitsluitingsgebied.	ZW-0323-3
Indiener stelt dat het zoekgebied voor grootschalige zonne-energie opwek ter plaatse van het projectgebied Heiveld/Teelebeek voor het realiseren van woningen niet wenselijk is.	ZW-0186-188
Indiener geeft aan dat er onduidelijkheden en inconsistenties zijn geconstateerd, met name in relatie tot het kaartmateriaal en de afstemming met gemeentelijk beleid, en verzoekt om een nadere controle van de kaartlagen met zoekgebieden voor wind- en zonne-energie.	ZW-0317-205

Standpunt GS

De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea: De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het zoekgebied voor grootschalige zon-pv ter plaatse van het gebied Houthakkersgroes Gennep niet voorstelbaar is gezien de groene functie nabij ouderenwoningen.	ZW-0186-186
Indiener stelt dat het gehele projectgebied de Heikant binnen het zoekgebied van de Provincie voor grootschalige opwek van zonne-energie. Hier is het bestemmingsplan vastgesteld voor woningen dus grootschalige energie opwek is hier niet mogelijk.	ZW-0186-185

Standpunt GS

De kaarten in de Omgevingsvisie worden er op aangepast dat de aanduidingen zoekgebieden wind en zon, niet gelegen zijn over de aanduidingen bedrijventerreinen, landelijke kernen en stedelijk gebied.

Voorstel aan PS

Aanpassing van de kaarten zodat de aanduidingen zoekgebieden wind en zon, niet gelegen zijn over de aanduidingen bedrijventerreinen, landelijke kernen en stedelijk gebied.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat de Heiveldweg valt in een Nationaal Landschaps Zuid-Limburg, waarbij de aanleg van windturbines niet worden uitgesloten. Indiener stelt dat dit haaks op elkaar staat. Indiener merkt op dat voor perceel Nieuwstadt F 986 op de kaarten van het gebied met coördinaten 187306,339551 Nationaal Landschap Zuid Limburg aanwezig is, terwijl er werklocaties staan aangegeven	ZW-0441-2
Indiener verzoekt om specifiek beleid in de Provinciale Omgevingsvisie dat toekomstige verstoring van rust, zichtlijnen en stilte rond de Amerikaanse begraafplaats voorkomt, zoals door zonnepanelen, woningen, logistieke bebouwing of verkeersverplaatsingen.	ZW-1409-3

Standpunt GS

De op de kaart aangeduide uitsluitingsgebieden in de ontwerp visie waren niet in overeenstemming met de tekst en zijn daarom aangepast. De uitsluitingsgebieden bestaan uitsluitend uit het Nationaal Landschap Zuid-Limburg, de Natura-2000 gebieden, de Maas en het beschermingsgebied Einsteintelescoop. In een uitsluitingsgebied prevaleren andere belangen boven de plaatsing van windturbines.

Voorstel aan PS

Kaart aanpassen op de gebiedsindeling: zoekgebieden, uitsluitingsgebieden en beperkingengebied.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de visie over onze toekomstige energievoorziening te herzien en te focussen op nieuwe CO2 vrije vraag gestuurde en weersonafhankelijke energiebronnen zoals SMR.	ZW-0323-17
Indiener verzoekt om de energievisie te herzien en de focus te leggen op nieuwe CO2 vrije vraaggestuurde en weersonafhankelijke energiebronnen om Limburg leefbaar te houden zodat naar mening van indiener kan worden voorkomen dat er een industrielandschap ontstaat waarin moet worden gewoond.	ZW-0323-12

Standpunt GS

Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien.

We zetten daarom in op een brede energiemix van zon, wind en kernenergie alsmede de import van stroom (o.a. wind van zee).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat kernernergie werkt met eindige brandstof, het mijnen is energie-intensief (fossiel), destructie en stralingsgevaar op locatie brandstofwinning.	ZW-0338-2
Indiener stelt dat kernenergie te duur is, met lange bouwtijd en gevaar voor calamiteiten, terrorisme en watertekort voor koeling.	ZW-0338-1

Standpunt GS

Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. We zetten daarom in op een brede energiemix van zon, wind en kernenergie alsmede de import van stroom (o.a. wind van zee).

Zoals vermeld in paragraaf 9.5.3 vindt door het bevoegd gezag pas vergunningverlening plaats als er een volledig veiligheidsdossier is aangeleverd waarin alle veiligheidsaspecten in detail zijn uitgewerkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om energiebeleid te creëren waarbij we zuinig zijn op aardse reserves en deze inzetten voor oplossingen die een hoge energie intensiteit kennen. Wind en PV hebben naar mening van indiener een zeer lage energie-intensiteit.	ZW-0323-11
Indiener verzoekt de Provincie te streven naar een betaalbaar, veilig en stabiel energiesysteem, maar de mening te herzien over lage kosten van PV en Wind en de ontbrekende veiligheid en stabiliteit die PV en Wind in de beleving van de Provincie hebben.	ZW-0469-8
Indiener stelt dat er gekozen wordt voor Wind op Land in een provincie die bij het KNMI bekendstaat als de meest windluwe provincie van Nederland. Het aantal vollasturen op land is naar mening van indiener fors lager dan op zee. Indiener verzoekt dan ook om de duurzaamheid van Wind op Land te heroverwegen.	ZW-0323-14
Indiener verzoekt te streven naar een betaalbaar, veilig en stabiel energiesysteem en de mening te herzien over lage kosten van PV en Wind en de ontbrekende veiligheid en stabiliteit die PV en Wind daarin hebben.	ZW-0323-10
Indiener stelt dat kernenergie alleen stroom levert terwijl stroom nu 20% van energiebehoefte; in de toekomst door electrificatie wordt dit meer maar kan	ZW-0338-4

NOOIT de huidige enorme hoeveelheid fossiel op gewenste termijn kwantitatief noch kwalitatief vervangen

Standpunt GS

Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. We zetten daarom in op een brede energiemix van zon, wind en kernenergie alsmede de import van stroom (o.a. wind van zee). Wij realiseren we ons daarbij dat we het niet enkel met electricteit gaan halen. Dit maakt ook onze inzet op warmtenetten en moleculen zoals waterstof.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Het perceel van indiener ligt in de zoekgebieden HS/MS stations. Als dit in de toekomst gerealiseerd zou worden op een gedeelte van dit perceel brengt dit beperkingen in de exploitatie met zich mee. Dit is voor indiener onacceptabel.	ZW-1258-4
De indiener wenst door deze gebiedsaanwijzing geen verlies van gronden dan wel beperkingen in gronden die leiden tot meerkosten, omzetverlies en/ of waardedaling van de grond en verzoekt deze gebiedsaanwijzing voor de percelen te verwijderen dan wel geen HS/MS stations te vestigen. Zie zienswijze voor locatie.	ZW-1043-11

Standpunt GS

Het nieuwe energiesysteem gaat bovengronds meer ruimte vragen. We zetten ons in om de impact hiervan op de omgeving te beperken, maar gelet op het algemeen belang valt het niet op voorhand uit te sluiten dat, alles overwegend, er een vermindering van de leefomgevingskwaliteit plaatsvindt. Onder meer via nadeelcompensatie conform de Omgevingswet kan een getroffenen schade verhalen. Daarnaast zal altijd binnen een initiatief bezien worden of de impact ook anderszins beperkt of gecompenseerd worden. De ervaring is dat dit vaak een locatie specifieke afweging betreft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om energieopwekking vooral te concentreren op bedrijventerreinen of langs infrastructuur.	ZW-0323-6
Indiener verzoekt de Provincie om grootschalige duurzame opwek zoveel mogelijk te concentreren bij bestaande energie-infrastructuur, zoals bij de Clauscentrale, en alternatieven zoals geothermie en waterstof actief mee te nemen als voorkeursrichting.	ZW-0297-14
Indiener maakt bezwaar tegen het gebruik van landbouwgrond voor energie-infrastructuur en productie.	ZW-0777-5

Indiener stelt als te overwegen alternatief voor dat bij de bestaande Clauscentrale al robuuste energie-infrastructuur klaar ligt en benut kan worden voor toekomstige energie-opgaven.	ZW-0159-18

Standpunt GS

Het toekomstig energiesysteem vraagt in tegenstelling tot het huidige energiesysteem meer bovengrondse ruimte. Hoewel een betaalbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem randvoorwaardelijk is voor vele gewenste ontwikkelingen, vinden we de ruimtelijke componenten van het energiesyteem niet leidend in onze afweging om tot een evenwichtige toedeling van functies te komen. De energiebelangen dienen een volwaardig onderdeel van de brede afweging te zijn om te komen tot zorgvuldig ruimtegebruik. Daar waar ruimte is op een bestaande locatie om te intensiveren en/of te herstructuren voor nieuwe energiefuncties dan heeft dit de voorkeur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat deze kaartlaag niet nader toegelicht is in de POVI en verzoeken deze nader toe te lichten.	ZW-0186-189
Indiener wil nadere toelichting op het aanwijzen van hun percelen als 150 KV net zone.	ZW-0945-5

Standpunt GS

Provinciale kaarten in voorliggende Omgevinsgsvsie zijn niet juridisch bindend. Dit betreft enkel de regels uit het gemeentelijke omgevingsplan en/of de regels uit onze Omgevingsverordening. De kaartbeelden kennen een provinciaal schaalniveau en dienen altijd locatie specifiek en in samenspraak met de gemeente op basis van een concreet initiatief of aanvraag beoordeeld te worden. Om hier vroegtijdig nadere duidelijkheid over te verkrijgen kan contact opgenomen worden met de provinciale rayonplanoloog voor de betreffende gemeente.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener is ter plaatse van het bedrijf aan de Karreveld bezig met ontwikkelingen op basis van een duurzame voedselvoorzieningen om ruimte te creëren voor dieren. Door nieuwe technieken worden emissies verlaagd. Dit werkt vanuit de praktijk, niet vanuit van bovenaf opgelegde regels en een ideaal wensbeeld. De provinciale kaarten zijn ter plaatse niet correct en dienen te worden aangepast.

Indiener
ZW-1226-20 ZW-0700-21

Standpunt GS

Provinciale kaarten in voorliggende Omgevinsgsvsie zijn niet juridisch bindend. Dit betreft enkel de regels uit het gemeentelijke omgevingsplan en/of de regels uit onze Omgevingsverordening. De kaartbeelden kennen een provinciaal schaalniveau en dienen altijd locatie specifiek en in samenspraak met de gemeente op basis van een concreet initiatief of aanvraag beoordeeld te worden. Om hier vroegtijdig nadere duidelijkheid over te verkrijgen kan contact opgenomen worden met de provinciale rayonplanoloog voor de betreffende gemeente.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verzoekt de provincie om waarheidsgetrouw participatie modellen te eisen, waarbij daadwerkelijk zeggenschap en opbrengst voor lokale burgers wordt gegarandeerd.

Indiener
ZW-0297-16 ZW-1422-19 ZW-0299-28 ZW-0238-140

Standpunt GS

We zetten in op een decentraal energiesysteem, met een centrale aanvulling. We streven naar lokaal eigenaarschap van minimaal 51%, zodat voordelen terugvloeien naar de lokale gemeenschap, bijvoorbeeld via energiegemeenschappen of energiecoöperaties. We hebben in overweging om hier onze Omgevingsverordening op aan te scherpen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om duidelijke criteria te hanteren voor maatschappelijk draagvlak en lokale acceptatie.	ZW-0323-5

Standpunt GS

We zetten in op een decentraal energiesysteem, met een centrale aanvulling. We streven naar lokaal eigenaarschap van minimaal 51%, zodat voordelen terugvloeien naar de lokale gemeenschap, bijvoorbeeld via energiegemeenschappen of energiecoöperaties. We hebben in overweging om hier onze Omgevingsverordening op aan te scherpen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om aantrekkelijkheid van landschap en leefomgeving zwaarder te wegen en zichtbare plaatsingen van windmolens te beperken.	ZW-0486-12

Indiener verzoekt om de aantrekkelijkheid van de woonomgeving van de provincie beter af te wegen tegen plaatsing van windturbines.	ZW-0323-7
Indiener geeft aan dat langdurige blootstelling aan laagfrequent geluid (LFG) en slagschaduw van windturbines negatieve gezondheidseffecten kan hebben. Zoals slaapverstoring en chronische vermoeidheid, een verhoogd stressniveau wat kan leiden tot hart- en vaatziekten en psychische klachten zoals angst of depressieve gevoelens. Uit onderzoeken blijkt, aldus indiener, dat windmolens invloed hebben op de gezondheid van mensen tot een straal van maar liefst 10 tot 15 kilometer. Er wonen veel mensen binnen die afstand tot het voorgestelde zoekgebied.	ZW-0516-2
Windturbines veroorzaken meerdere vormen van geluidsoverlast (hoorbaar, laagfrequent en infrasoon) en kunnen gevolgen hebben voor het welzijn van mens en dier. Indiener verzoekt de gezondheid van mens en dier een hogere prioriteit toe te kennen dan het nastreven van een (achterhaald) klimaatdoel.	ZW-0323-9
Indiener verzoekt om in contact te treden met onafhankelijke experts met expertise in gezondheidseffecten en milieueffecten van windturbines en op basis hiervan windmolenbeleid te herzien en vergunningen hierop in te richten.	ZW-0323-8
Indiener verzoekt om minimaal een afstand van 4x tiphoogte (met als absolute ondergrens van 1000 meter) aan te houden tot woonbebouwing, met name vanwege gezondheidsschade.	ZW-0323-1

Standpunt GS

Wij zijn ons ervan bewust dat windturbines leiden tot effecten in de leefomgeving. Wij spannen ons in deze effecten zoveel mogelijk te beperken, maar kunnen ze onmogelijk geheel wegnemen. Windturbines zijn van provinciaal belang waardoor wij deze effecten onder voorwaarden toelaatbaar achten. Hierbij geldt de wet- en regelgeving als randvoorwaarde en als borging voor de omgevingskwaliteit en voor o.a. natuur en landschap. Wij maken onderscheid in zoekgebieden, beperkingsgebieden en uitsluitingsgebieden, waarmee wij een eerste belangenafweging over de haalbaarheid maken. Indien zich een initiatief aandient zal gebied- en locatie specifiek onderzoek moeten plaatsvinden en zal getoetst worden aan de dan vigerende wet- en regelgeving alsmede aan het beleid van provincie en de gemeente. Aspecten als leefomgevingskwaliteit, natuur, landschap en energievoorziening zullen worden betrokken. Het bevoegd gezag maakt op basis van dit alles een definitieve afweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Het gebied kenmerkt zich volgens indiener door een open landschap, waardevolle natuurgebieden, historische dorpsgezichten en landelijke stilte. Het aanwijzen van deze regio als zoekgebied tast dit karakter ernstig aan. Het Maaspark Ooijen-Wanssum wordt door windmolens volledig verstoord. De aanleg van zonneparken of windturbines zalvolgens indiener leiden tot	ZW-0516-3

verlies van biodiversiteit, door verstoring van leefgebieden, verlies van cultuurhistorische en landschappelijke waarden, een toename van verharding en verstoring van bodem- en waterhuishouding en verrmindering van toeristische en recreatieve waarden met economisch nadelige effecten.	
Indiener geeft aan dat de regio Venray, (Wanssum, Oirlo, Oostrum, Geijsteren) al is onderzocht als zoekgebied voor windturbines. Vanwege alle risico's en ongewenste effecten op de leefomgeving was er geen draagvlak noch medewerking van grondeigenaren. Het verbaasd de indiener dan ook dat deze zoekgebieden in de Ontwerp POVI Limburg zijn opgenomen zonder overleg met bewoners en andere belanghebbenden. Er is geen sprake van tijdige en transparante communicatie, er zijn onvoldoende mogelijkheden geboden om alternatieve suggesties in te brengen.	ZW-0516-5
Indiener verzoekt om in paragraaf 9.5.5 het zoekgebied ten westen van de Rijksweg A2, ten zuiden begrensd door de Bergerweg voor zon-pv te verwijderen.	ZW-0314-150
Indiener verzoekt om het zonopwekgebied ten oosten van Catsop richting A2 te heroverwegen aangezien PL eerder al heeft geoordeeld dat dat een onwenselijke ingreep in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg zou zijn en het zoekgebied niet meer voorkomt in de beleidsdocumenten van de gemeente Beek.	ZW-0314-143

Standpunt GS

Zoekgebieden zijn tot stand gekomen, op basis van een eerste planologische afweging op provinciaal schaalniveau, op basis van een beperkt aantal criteria. Daarbij is bij geen enkel zoekgebied rekening gehouden met bestaande locatie specieke eerder afwegingen en besluiten. Dit in het licht van ons streven naar een decentraal energiesysteem en de benodigde lokale opwek hiervoor. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht en afgewogen moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op zonder meer ruimtelijke, ecologische en milieu hygiënische aspecten, waaronder het thema externe veiligheid. De gemeentelijke omgevingsvisie wordt daarbij ook betrokken. We hebben, gelijk aan indiener, de verwachting dat genoemde locatie dan binnen de huidige context als niet- kansrijk wordt aangemerkt. De tijdshorizon van voorliggende omgevingsvisie, het streven naar een decentraal energiesysteem ook juist ten behoeve van de omliggende functies, dat gronden kunnen vrijkomen, de strekking van een zoekgebied en een mogelijke (programmatische) uitwerking), maakt dat we het zoekgebied behouden.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea:

De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatie specifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat Nederland en dus ook Limburg door toepassing van kernenergie een veel te grote ecologische footprint heeft die ten koste gaat van leven en natuur.	ZW-0338-5

Standpunt GS

Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. We zetten daarom in op een brede energiemix van zon, wind en kernenergie alsmede de import van stroom (o.a. wind van zee). Dit doen we in de wetenschap van de risico en aandachtspunten in de geheel keten om te komen tot electriciteit uit kernenergie. Wel constateren dat dit vakgebied ook innovatie kent ook gericht op het tegengaan van de nadelen aan kernenergie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat technieken met kleine reactoren nog in ontwikkeling zijn.	ZW-0338-3

Standpunt GS

Dit is een correctie constatering. We volgen deze innovaties.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie in de POVI meer aandacht te hebben voor groengas productie die net zoals zon of wind een zeer belangrijke bijdrage kan leveren aan de duurzame energiebehoefte in de Provincie. Dit wordt onvoldoende belicht en onvoldoende gefaciliteerd in de vrijkomende agrarische bebouwingen. In par. 11.2.6.2 wordt enkel mest en enkele agrarische reststromen genoemd als potentiële energiebronnen voor vergisting. Indiener ziet een breder palet aan agrarische en niet agrarische grondstoffen die hiervoor ingezet en opgenomen kunnen worden.	ZW-0699-21

Standpunt GS

Mede naar aanleiding van deze zienswijze is paragraaf 11.2.6 geactualiseerd, hierbij is onder meer ingegaan op toevoeging van reststromen tot max. 5 volumeprocent.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 11.2.6. aanpassen, waarbij onder meer ingegaan wordt op de toevoeging van reststromen tot maximaal 5 volumeprocent.

Zienswijze	Indiener
Er is volgens indiener geen sprake van een energietransitie (verbruik). Electrisch vliegen is niet aan de orde.	ZW-0145-12

Standpunt GS

Inderdaad zijn er op dit moment uitdagingen om tot elektrisch vliegen over te gaan. Daarentegen gaan bijvoorbeeld de innovaties in grotere drones snel, die wel elektrisch aangedreven worden. Daarnaast vragen de faciliteiten van een vliegveld met aanpalende bedrijvigheid ook een stroomvoorziening, wat maakt da de beschikbaarheid van voldoende elektriciteit voor Maastricht Aachen Airport van belang is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de enige langdurige bewezen duurzame energiebron is gebaseerd op H, N, O en C en enkele veel aan het aardoppervlak voorkomende atomen. De energie wordt daarbij geleverd door fotosynthese en enkele eenvoudige wind- en watertechnieken. Dit systeem is bovendien 100% circulair zonder dat daar enige toegevoegde techniek aan te pas komt.	ZW-0338-6

Standpunt GS

Binnen het kader van deze omgevingsvisie voor kennisgeving aangenomen. Deze opmerking heeft geen ruimtelijke component. Onze inzet is gericht op duurzame schone energiebronnen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat bij de Provinciale Verkiezingen ‘23 minimaal 63% van de kiezers gestemd heeft op een partij die tegen verdere uitbreiding van Wind op Land is. Indiener verzoekt om de keuze van kiezer en de bepalingen vanuit het coalitieakkoord te respecteren.	ZW-0323-13
De indiener stelt dat de film 'The Cold Truth' niet mag worden vertoond in diverse gemeenten in Limburg als gevolg van het aannemen van de Klimaatwet.	ZW-0059-11

Standpunt GS

Binnen het kader van deze omgevingsvisie voor kennisgeving aangenomen. Deze opmerking heeft geen ruimtelijke component.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de verbreding van bestaande buisleidingstroken in het POVI te schrappen, aangezien er geen nieuwe leidingen gepland zijn.	ZW-0167-7

Standpunt GS

Transport via buisleidingen is van significant belang voor onder meer de energietranistie. Om maatschappelijke kosten en ruimte te besparen wordt ingezet op het zoveel mogelijk hergebruiken van bestaande leidingen. Dit maakt dat bestaande leidingen ook zijn opgenomen. Deze zijn inderdaad breder dan de breedte van de buis opgenomen op de kaartbeelden., dit om de attentiewaarde te verhogen ook door de (externe) veiligheidsaspecten die gepaard gaan met het vervoer van veelal gevaarlijk stoffen.

Nieuwe buisleidingen worden voorzien in het reserveringsgebied buisleidingen van nationaal belang. In diverse komende (Rijksproject)procedure zal de specfieke ligging en aansluitingen worden bepaald. Het ministerie van KGG heeft de inzet om daarna deze resveringsgebieden hierop te herzien.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In_§ 9.2.3.1 Besparing en verduurzaming bebouwde omgeving geeft de provincie aan "In het fysieke domein zijn verduurzamingsactiviteiten voor woningen en utiliteitsbouw vergunningsvrij óf liggen de bevoegdheden bij gemeenten. Wij zijn daarin dus geen directe partij". Dat neemt naar mening van indiener niet weg dat juist de provincie oog moet hebben voor het aanpakken van de oude voorraad. Gemeenten hebben onvoldoende financiële draagkracht om de slechte voorraad aan te pakken. Wij vragen hiervoor aandacht in de POVI.	ZW-0302-88

Standpunt GS

Onze stellingname in paragraaf 9.1 dat voor het nieuwe energiesysteem energiebesparing het belangrijkste is, sluit aan op het standpunt van indiener. Onze rol pakken we veelal via een andere spoor dan het ruimtelijke spoor.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de juridische en bestuurlijke rolverdeling bij uitblijvende gemeentelijke voortgang transparant te maken en in te kaderen.	ZW-0297-15

Standpunt GS

Zoals gemeld in de paragrafen 9.5.4 en 9.5.5. is het streven onze inzet voor wat betreft zon- en windprojecten nader uit te werken. Daarbij gaan we ook in op de juridische en bestuurlijke rolverdeling. Dit alles wel binnen de wettelijke kaders, bijvoorbeeld onze bevoegd gezag rol voor windturbines.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om planologisch te borgen dat gemeentelijke instemming een voorwaarde is voor de realisatie van energie-opwekprojecten.	ZW-0297-13

Standpunt GS

In de casussen waarin wij, op basis van wetgeving, het bevoegd gezag zijn is er altijd de bereidheid om op verzoek deze bevoegdheid over te dragen aan de desbetreffende gemeente. Mocht dit niet aan de orde zijn dan betrekken we altijd het gemeentelijk standpunt in onze afweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat onduidelijk is of voldoende aandacht is besteed aan bodemenergie en de mogelijke risico’s van breuklijnen in Limburg, en dat deze aspecten een plek verdienen in het bodembeleid gezien hun potentieel impactvolle ruimtelijke en geotechnische consequenties.	ZW-0317-200

Standpunt GS

We zijn goed bekend met de risico's van breuklijnen in Limburg en erkennen dit ook bijvoorbeeld in paragraaf 9.5.1 over aardwarmte. Bij iedere casus dient hier volwaardig de aandacht voor te zijn enerzijds door de initiatiefnemer, anderzijds door het toetsend en besluitend bevoegd gezag.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om eenduidige terminologie in het hoofdstuk, bijvoorbeeld bij 'zware mobiliteit' en 'zwaar wegtransport'.	ZW-0196-105

Indiener geeft aan dat in paragraaf 9.4.2 wordt gesproken over zware mobiliteit en in paragraaf 9.5.7 over zwaar wegtransport. Graag eenduidige terminologie.	ZW-0313-76

Standpunt GS

Binnen de context en redactie van voornoemde paragrafen zijn dit correcte termen. Onder zware mobiliteit valt ook zwaar wegtransport.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In paragraaf 9.5.6 wordt gesteld dat voor Zuid-Limburg momenteel twee grootschalige bronnen beschikbaar zijn, de restwarmte van Chemelot en de thermische buffers in Parkstad, bestaande uit het water in de voormalige mijngangen. De thermische buffers in Parkstad betreffen echter geen warmtebron, maar geothermie/ bodemenergie, met de daarbij behorende bevoegd gezag rollen (beleid, vergunningverlening en handhaving). Indiener verzoekt de Provincie om bovengenoemde passage te corrigeren.	ZW-1164-56

Standpunt GS

De thermische buffers in Parkstad zijn beleidsmatig divers te typeren. Onderdelen van de werkzaamheden en exploitatie daarvan vallen inderdaad binnen de wet- en regelgeving betreffende geothermie/bodemenergie. De paragraaf wordt hierop aangevuld.

Voorstel aan PS

Toevoegen in paragraaf 9.5.6 van de zin:

Deze mijnwateractiviteiten vallen onder de geothermie/bodemenergie wet- en regelgeving.

Zienswijze
Voor de thema's duurzame energieopwekking en energieplanologie vragen wij u het provinciaal belang niet op te nemen in de POVI, omdat dit de gemeentelijke autonomie te veel inperkt.

Indiener					
ZW-0187-41	ZW-0207-35	ZW-0238-25	ZW-0253-39	ZW-0271-25	ZW-0314-25
ZW-0319-11	ZW-1038-132	ZW-1127-57			

Standpunt GS

Dit standpunt delen we niet. Het energiesysteem is gemeentegrensoverschrijdend georganiseerd, energie-opwekinstallaties hebben vaak een regionale uitstraling, voor windparken hebben we veelal het wettelijk bevoegd gezag en in het milieuspoor zijn we vaak bevoegd gezag voor energie-intensieve bedrijfsactiviteiten. Deze argumenten maken dat het thema energie terdege van provinciaal belang is.

Onze inzet is er altijd op gericht om bij onze afwegingen en besluiten de betreffende gemeente(n) te betrekken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit ervoor dat naast het belang van gebied specifieke beoordeling met een ecologische risicoanalyse per zoekgebied, ook cumulatieve effecten van bestaande en geplande windparken meegewogen moeten worden.	ZW-1035-61

Standpunt GS

Een initiatiefnemer dient veelal een MER op te stellen. Deze wordt beoordeeld door het bevoegd gezag, mede op basis van onafhankelijk openbaar advies door de commissie MER. De project - en/of plan MER maakt onderdeel uit van het besluit en is in dat kader vatbaar voor zienswijzen en/of beroep. De wetgever heeft hiermee een adequate milieutoets in de procedures ingebed.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat de windmolens niet duurzaam zijn gezien de levensduur.	ZW-0479-3

Standpunt GS

Antwoord GS: Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. We zetten daarom in op een brede energiemix van zon, wind en kernenergie alsmede de import van stroom (o.a. wind van zee). Wij willen de afhankelijkheid van het buitenland beperken, daarom vinden wij het belangrijk de mogelijkheden voor lokale opwek te benutten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener vindt het van belang om breder te kijken naar samenwerkingsmogelijkheden binnen de Euregio. Alleen door grensoverschrijdend te denken en handelen, kan voldoende schaal, flexibiliteit en ruimtelijke mogelijkheden worden gecreëerd om als regio een substantiële bijdrage te leveren aan de energietransitie.

Indiener					
ZW-0187-103	ZW-0207-96	ZW-0238-86	ZW-0253-101	ZW-0271-86	ZW-0314-86
ZW-1127-119					

Standpunt GS

Gelet op onze positie in de Euregio zijn we een voorstander van grensoverschrijdende energie-uitwisseling. Binnen de huidige wetgeving liggen met name kansen voor moleculen. In ons Ruimtelijk Voorstel (december 2023) wil Zuid-Limburg graag als experimenteer-regio voor grensoverschrijdende energievoorziening fungeren. Ook voor de rest van Limburg kan dit mogelijk kansen bieden. We willen dit samen met het Rijk nader invullen mede op basis van de Grenslandagenda/verkenning energie en daarbij de mogelijkheden benutten die de nieuwe Energiewet biedt.

Voorstel aan PS

Toevoegen alinea aan paragraaf 9.1:

Ook de verbinding met landen om ons heen kan bijdragen aan de toegang tot en leveringszekerheid van energie. Over de landsgrenzen heen zijn we middels interconnectoren en buisleidingen verbonden met onze buurlanden België en Duitsland. Het ruimtelijke waarborgen van deze verbindingen heeft onze aandacht. Wij zetten onze kennis en ons relatienetwerk in om in grensoverschrijdend verband te komen tot een beter afgestemde energie-infrastructuur passend binnen de Energiewet (bijvoorbeeld middels mogelijke experimenteerruimte).

Zienswijze
Indiener geeft aan dat het beoordelingskader voor systeembatterijen lijkt ontworpen voor standalone projecten en verzoekt ook aandacht te besteden aan bredere toepassingen van batterijen.

Indiener					
ZW-0166-75	ZW-0186-85	ZW-0196-111	ZW-0224-79	ZW-0237-65	ZW-0240-70
ZW-0241-65	ZW-0278-85	ZW-0313-84	ZW-0317-85	ZW-1236-70	ZW-1473-65
ZW-1479-117					

Standpunt GS

Onzes inziens geeft paragraaf 9.4.1 deze duidelijkheid. Het provinciaal belang ligt bij systeembatterijen met een eigen netaansluiting en batterijen gecombineerd met opwekinstallaties, doorgaans zonder eigen netaansluiting. Batterijen gecombineerd met opweklocaties beschouwen we als ondergeschikt onderdeel van die opwekvoorziening en dienen daarom ook qua schaal daarmee in verhouding te staan. Qua ruimtelijke inpassing dienen deze batterijen te passen binnen de voorwaarden voor de betreffende opwekvoorziening in de omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	**Indiener**

Indiener vraagt om naast de gebruikte afstandsnormen voor windturbines, ook gebruik te maken van afstandsnormen in het kader van geluids- en slagschaduw, en met een ecologisch afwegingskader.	ZW-1035-59

Standpunt GS

Voor de bescherming van mens, natuur en omgeving zal de vigerende wet- en regelgeving worden toegepast, die objectiveerbaar, controleerbaar en handhaafbaar is. De wettelijke eisen bieden rechtszekerheid aan zowel omgeving als vergunninghouder.

Voor milieubelastende activiteiten bestaan in Nederland normen die bescherming bieden tegen geluid, lichthinder, gevaar, etc. Deze bescherming geldt ter plaatse van gevoelige bestemmingen zoals woningen, ongeacht afstand tot de milieubelastende activiteit en omgevingsfactoren. Vergelijkbare normering zal ook worden toe gepast bij windturbines.
De normering voor windturbines wordt momenteel herzien. Het Rijk heeft inmiddels ontwerp-normen vastgesteld. Wij verwachten dat het Rijk in 2026/2027 deze normen definitief maakt. Deze normen zullen wij hanteren bij de beoordeling van concrete initiatieven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat laadinfra niet alleen als mobiliteitsfaciliteit moet worden beschouwd, maar ook als kans binnen het energiesysteem, met aandacht voor energiemanagement.	ZW-0166-72

Standpunt GS

Voorliggende Omgevingsvisie is juist een voorstander van dergelijke functiecombinaties. Wel kunnen hieraan voorwaarden zijn gebonden wat betreft de ruimtelijk, milieukundige of ecologische inpasbaarheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt voor het thema Energieprojecten het volgende: Neem in het POVI een integraal, transparant afwegingskader op waarin ecologische, maatschappelijke en economische effecten structureel worden meegewogen. Zorg dat begrippen als betaalbaarheid en veiligheid nader worden gedefinieerd, en dat ecologische randvoorwaarden zoals biodiversiteit, bodem en waterkwaliteit expliciet onderdeel zijn van de besluitvorming. Dit bevordert transparantie en vergroot daarmee draagvlak voor bestuurlijke besluiten ten aanzien van de energietransitie	ZW-1035-58
De POVI benoemt voorwaarden voor energievoorzieningen. Indiener vindt deze voorwaarden onduidelijk/niet concreet. Stelt de volgende vragen: • Wat	ZW-1035-57

wordt verstaan onder ‘betaalbaar’? Voor wie, op welke termijn, en inclusief welke maatschappelijke kosten?
• Wat betekent ‘veilig’? Gaat het alleen om externe veiligheid, of ook om de impact op luchtkwaliteit, waterkwaliteit, ecologie en volksgezondheid op de langere termijn?
• Hoe wordt de impact op ecologie – zoals biodiversiteit en bodemgezondheid meegewogen?

Standpunt GS

We handelen binnen de wet- en regelgeving, hieruit volgen normering voor vele thema's. Qua betaalbaarheid is dit niet eenduidig aan te geven. Belangrijk is dat we energie-armoede tegen willen gaan. Dit kan mede als gebieden ook financieel meeprofiteren van energie-opwekvoorzieningen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener wijst erop dat de RES-gemeenten besloten hebben een gezamenlijke zienswijze in te brengen. In die zienswijze worden een aantal wijzigingen voorgesteld en opmerkingen geplaatst bij de hoofdstukken 2 en 9. Deze dient u hier als ingelast te beschouwen.

Indiener		
ZW-0187-105	ZW-0253-103	ZW-0314-88

Standpunt GS

We hebben de zienswijze van de RES-gemeenten in goede orde ontvangen en van een provinciale reactie voorzien.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de aanleg van het energiesysteem om ruimte vraagt en dat in de teksten te vaak alleen over het energienet wordt gesproken. Indiener verzoekt te spreken over het energiesysteem als geheel en geeft aan dat de urgentie in de inleiding ontbreekt.	ZW-0196-103

Standpunt GS

We delen de constatering niet dat enkel over het energienet wordt gesproken en dat de urgentie ontbreekt. We ervaren juist deze urgentie omdat het gehele energiesysteem randvoorwaardelijk is voor vele gewenste ontwikkelingen. Dit maakt dat in het energiehoofdstuk ons ruimtelijk kader voor energiegebruik, -infrastructuur, -opslag en -opwek volwaardig wordt beschreven. Wel realiseren we ons dat de opwaardering van het elektriciteitsnet een no-regret maatregel is met een bovenlokaal

karakter waardoor er direct sprake is van een provinciaal belang.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op een discrepantie: voor Dorperpeel wordt een zonneveld onderzocht, maar het gebied is op de kaart als windgebied aangeduid.	ZW-0224-154

Standpunt GS

Dit is geen discrepantie. Uit een eerste planologische afweging op provinciale schaal met een beperkte aantal criteria blijkt genoemde locatie als zoekgebied voor windturbines naar voren te komen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in paragraaf 9.5.4 op te nemen dat het gehele grondgebied van de gemeente Stein wordt uitgesloten voor realisatie van windturbines.	ZW-0314-149

Standpunt GS

Zoekgebieden zijn tot stand gekomen, op basis van een eerste planologische afweging op provinciaal schaalniveau, op basis van een beperkt aantal criteria. Dit in het licht van ons streven naar een decentraal energiesysteem en de benodigde lokale opwek hiervoor. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht en afgewogen moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op zonder meer ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten, waaronder het thema externe veiligheid. De gemeentelijke omgevingsvisie wordt daarbij ook betrokken. De tijdshorizon van voorliggende omgevingsvisie, het streven naar een decentraal energiesysteem ook juist ten behoeve van de omliggende functies, dat gronden kunnen vrijkomen, de strekking van een zgebied en een mogelijke (programmatische) uitwerking), maakt dat we de zoekgebieden behouden en geen gebieden hiertoe in zijn algemeenheid om andere redenen uitsluiten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de potentie van lokale energiecoöperaties actief te benutten door ruimte te geven aan coöperatieve ontwikkelingen van windprojecten	ZW-0109-11

Standpunt GS

In onze huidige Omgevingsverordening hebben we de motiveringsplicht opgenomen dat er een inspanningsplicht is voor een initiatiefnemer om tot lokaal eigenaarschap te komen.
Dit kunnen zeer goed ook lokale energiecoöperaties zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er een verhoogd risico is voor de omgeving in het geval van brand en het neerdalen van zonnepaneelonderdelen in de buurt. Weiden en landbouwgronden zouden dan niet veilig gebruikt kunnen worden.	ZW-0753-11

Standpunt GS

We herkennen dat door recente calamiteiten met zonnepanelen in zijn algemeenheid hier aandacht voor is. We volgen deze ontwikkelingen.
Mochten hieruit signalen of verzoeken komen, bijvoorbeeld vanuit de Veiligheidsregio, om ons beleid aan te passen dan nemen we dit in overweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de ontwikkeling van nieuwe zonne-energievelden altijd ten dienste moet staan van de lokale transitie. Indiener stelt in deze dat de zoekgebieden met extra inspanningen voor Meerssen voor een groot deel in dienst staan van het RES bod van Zuid-Limburg en de voorziening van MAA van stroom. Indiener stelt dat dat gezien de impact niet als proportioneel wordt gezien, en niet als wenselijk.	ZW-0238-139

Standpunt GS

We delen de opmerking dat lokale opwek en lokaal gebruik in elkaars nabijheid gesitueerd dienen te zijn. Het vliegveldterrein, omliggende bedrijven en omliggende kernen kunnen potentieel van de hier aangeduide zoekgebieden zon gebruik maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor keuze te maken voor meer particuliere zonnenpanelen en verzwaring van het stroomnet	ZW-0459-4

Standpunt GS

Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. We zetten daarom in op een brede energiemix van zon, wind en kernenergie alsmede de import van stroom (o.a. wind van zee). Wij willen de afhankelijkheid van het buitenland beperken, daarom vinden wij het belangrijk de mogelijkheden voor lokale opwek te benutten.
De verzwaring van het stroomnet zien we als een no-regret maatregel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener vindt de buisleidingstrook met een breedte van 150 meter wel erg breed aangehouden.	ZW-1353-3

Standpunt GS

De wettelijke maatvoering van en omgang met het reserveringsgebied buisleiding van nationaal belang is vastgelegd in artikel 5.136 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Dit betreft een Rijksbesluit.
De feitelijke juridische belemmeringen zijn opgenomen in het gemeentelijk Omgevingsplan. Indicatief hebben we genoemde breedte maat aangehouden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wil dat provincie bij het rijk voorstelt tot een ander tracé te komen bij de Delta Rhine corridor, t.h.v. Toverland. Indiener stelt dat een tracé aan de noordkant van het Grauwveen, door het landbouwgebied, een aanmerkelijk mindere belasting van het N2000-gebied Mariapeel geeft.	ZW-1035-62

Standpunt GS

De wettelijke maatvoering van en omgang met het reserveringsgebied buisleiding van nationaal belang is vastgelegd in artikel 5.136 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Dit betreft een Rijksbesluit onder verantwoordelijkheid van de minister van Klimaat en Groene Groei (KGG). KGG heeft toegezegd deze strook te wijzigen als blijkt uit de onderzoeken (ter voorbereiding op de DRC en de daaropvolgende besluitvorming) dat deze beter anders gesitueerd kan worden. Wij willen hier niet op vooruit lopen en zullen als het Ministerie van KGG deze strook aanpast, deze ook in onze visie en beleidsstukken actualiseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt de tekst met betrekking tot de planning van de 150 kV-leidingen tussen Graetheide en Chemelot in lijn te brengen met de meest recente planning.	ZW-0198-10

Standpunt GS

We verwijderen het jaartal. De planning is belangrijk, maar gelet op de strekking van een Omgevingsvisie is het noemen daarvan niet benodigd.

Voorstel aan PS

Verwijderen jaartal 2027 in paragraaf 9.3.2.

Zienswijze	Indiener
Inde POVI wordt ingegaan op het belang van voldoende stroom en de beschikbaarheid van waterstof voor Maastricht Aachen Airport (MAA). De verantwoordelijkheid voor het opstarten van decn ruimtelijke verkenning wordt hierbij bij MAA gelegd. Indiener verzoekt dat de provincie hierin een meer actieve en coördinerende rol vervult.	ZW-0304-41

Standpunt GS

Vanuit de ruimtelijke invalshoek delen we deze opmerking niet. Het initatief om tot verduurzaming te komen ligt hiervoor bij de bedrijfsvoerder. Als aandeelhouder hebben we hier wel betrokkenheid bij.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan, met betrekking tot energiegemeenschappen, dat de RES-regio’s vooraf geconsulteerd worden over deze uitwerking. Wijzigingen in vooraf actief betrekken. Dit komt meerdere keren terug en de indiener verzoekt om dit overal aan te passen.	ZW-0313-85

Standpunt GS

We gaan de RES-regio's actief betrekken bij een dergelijke uitwerking. Wel onder onze verantwoordelijkheid en gebaseerd op vastgestelde Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

De zin “We betrekken de RES-organisaties volwaardig in dit programma“ toevoegen aan de betreffende tekst.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft de provinciale uitgangspunten bij de aanpak van de energietransitie zoals een toegankelijk, betaalbaar, veilig, stabiel energiesysteem met een grote rol voor lokaal eigendom en lokaal	ZW-0238-136

energiegebruik. Indiener juicht hierbij een grotere sturende rol van de provincie toe. De grote bijdrage die van indiener in deze gevraagd wordt m.b.t. zon-pv wordt gedeeld. Indiener pleit daarom voor een goede samenwerking en vroegtijdige afstemming met in achtname van de lokale belangen waarbij betrokkenheid en participatie van de eigen inwoners door indiener als belangrijk wordt gezien.	

Standpunt GS

Voor kennisgeving aangenomen. Dank voor deze ondersteunende zienswijze.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit ervoor dat provincie actief optreedt bij energieprojecten in buurlanden om natuurwaarden in Limburg te beschermen.	ZW-1035-60

Standpunt GS

We zien toe op onze provinciale belangen, ook bij projecten die buiten de provinciegrens zijn gesitueerd. Dit betreft ook de natuurwaarden in Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt u in paragraaf 9.5 de verwijzing naar bijlage XIII tekstueel te verduidelijken en naar artikel 13.3 lid 3, bijlage XIII te verwijzen uit de Omgevingsverordening.	ZW-0206-26

Standpunt GS

We verbeteren deze verwijzing naar artikel 13.3 lid 3, bijlage XIII.

Voorstel aan PS

Verbeteren paragraaf 9.5.5 door een verwijzing naar artikel 13.3 lid 3, bijlage XIII.

Zienswijze	Indiener
"Indiener vindt dat de energietransitie snelheid vereist, maar geen overhaaste beslissingen die ten koste gaan van leefomgeving, draagvlak en eerlijk eigenaarschap. Dat moet ook de rode draad zijn in het definitieve energiebeleid van de provincie."	ZW-0299-30

Standpunt GS

We delen deze opmerking. Als openbaar bestuur staan we ook voor een zorgvuldige belangenafweging en een goede transparante en uitlegbare besluitvorming. Dit weegt zwaarder dan snelheid. Kansen tot versnelling in projecten liggen voornamelijk in het in samenhang parallel oppakken van deelaspecten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt wat er concreet wordt bedoeld met een “dwingend proces” en wijst op de mogelijke ervaren rigiditeit of onbuigzaamheid, vooral in Maasgouw.	ZW-0188-52

Standpunt GS

Onder een dwingend proces verstaan we dat er duidelijkheid en overeenstemming aan de voorzijde is over, hoe, wanneer, waarom en wie wat gaat doen. Om vervolgens hier elkaar aan te houden. Dit is een strikt streven, maar wel in de wetenschap van een dynamische maatschappij die in de loop van de tijd tot voortschrijdende inzichten kan leiden. Algemeen kader hiervoor is de wet- en regelgeving, inclusief participatie en formele inspraakmogelijkheden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener ziet een rol weggelegd voor de PEM om gemeente en gemeenschappen te ondersteunen bij het opzetten van energiegemeenschappen in warmtetransitie. Dit ter bevordering van lokale energiesystemen.	ZW-0238-142

Standpunt GS

We delen deze opvatting. Zie hiervoor het gestelde omtrent de Provinciale energiedienstenmaatschappij in hoofdstuk 9.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op tot het beter faciliteert van initiatiefnemers voor de plaatsing van biovergistingsinstallaties om de energietransitie te ondersteunen.	ZW-0995-6

Standpunt GS

Binnen het kader van deze omgevingsvisie voor kennisgeving aangenomen. Deze opmerking heeft geen ruimtelijke component. Vanuit Economie en de Provinciale Energiedienstenmaatschappij

(PEM) is hier aandacht voor.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 9.5.1 wordt gesteld dat geothermie een mijnbouwactiviteit is die volledig onder het Ministerie van Klimaat en Groene Groei valt (beleid, vergunningverlening en handhaving). Indiener stelt dat dit enkel geldt voor boringen dieper dan 500 meter. Indiener stelt dat het, om onduidelijkheid te voorkomen, belangrijk is om te vermelden dat de gemeente bevoegd gezag is voor boringen ondieper dan 500 meter. Indiener verzoekt de Provincie om dit te verduidelijken.	ZW-0319-87

Standpunt GS

Paragraaf 9.5.1 meldt dat tot 500 meter diepte we het hebben over bodemenergie. Dieper dan 500 meter over geothermie. Dit maakt dat de huidige formulering juist is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 9.5.6 de restwarmte van toekomstige electrolysers wel als potentiële bron genoemd zou mogen worden (ook omdat de benutting van die warmte van belang is voor de businesscase van elektrolyse).	ZW-0160-92

Standpunt GS

We delen deze opmerking. In paragraaf 9.5.6 wordt de restwarmte van potentiële elektrolyzer als bron toegevoegd.

Voorstel aan PS

In paragraaf 9.5.6 wordt de restwarmte van potentiële electrolyser als bron toegevoegd.

Zienswijze	Indiener
Indiener ondersteunt dat in de POVI is opgenomen dat lokaal gebruik en lokaal eigendom van energie wenselijk is. Volgens indiener kan warmte koude opslag (WKO) op lokaal niveau een rol spelen in de warmtetransitie en verzoekt de provincie in de POVI een positieve houding aan te nemen ten aanzien van WKO in bodem of grondwater.	ZW-0238-141

Standpunt GS

Onzes inziens voorziet het gestelde in hoofdstuk 9 al in deze positieve grondhouding voor warmte koude opslag. In het geval van drinkwaterveiligheid bijvoorbeeld hanteren we hier wel voorwaarden

aan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat doordat ingezet wordt op grote energieknooppunten, een toename in de verplaatsingen van bedrijfsactiviteiten naar locaties waar wel voldoende energie aanwezig is, in de hand wordt gespeeld. Indiener stelt dat dit perifere terreinen zoals Spekholzerheide economisch dreigt verder te marginaliseren. Indiener stelt voor ook in kleinere, lokale hubs buiten de kerngebieden te investeren. Indiener stelt voor Parkstad expliciet een plek te geven in de energieplanologie. Indiener stelt voor dat benutting van lokale restwarmte of koppeling met warmtenetten die grensoverschrijdend zijn, hierbij een start zou kunnen zijn.	ZW-0263-32
Indiener verzoekt de provincie om te zorgen voor een evenwichtige verdeling van energie waarbij ook secundaire knooppunten worden meegenomen, om te voorkomen dat de levensvatbaarheid van bedrijventerreinen in Heerlen en de bijbehorende werkgelegenheid verdwijnt.	ZW-1164-29
In paragraaf 9.2.2.3 wordt een verwachte toename in de verplaatsingen van bedrijfsactiviteiten naar locaties waar wel voldoende energie aanwezig is benoemd. Doordat door de Provincie ingezet wordt op grote energieknooppunten, bestaat het risico dat deze beweging in de hand wordt gespeeld met grote gevolgen voor de levensvatbaarheid van bedrijventerreinen in Heerlen en de bijbehorende werkgelegenheid. Het verplaatsen van bedrijfsactiviteiten vanwege netcongestie is volgens indiener geen wenselijke situatie. Indiener verzoekt de Provincie om te zorgen voor een evenwichtige verdeling van energie, waarbij ook secundaire knooppunten worden meegenomen.	ZW-1164-41

Standpunt GS

In beginsel eindigt ons primaire provinciale belang bij het 150 kV-hoogspanningsstation, waarna het middenspanningsnet begint. Het middenspanningsnet zien we primair als het gemeentelijke schaalniveau. Als bedoeld wordt met secundaire knooppunten de omgeving van de bestaande 150 kV-stations en een provinciale rol wordt gevraagd dan hebben we conform het gestelde in paragraaf 9.3.2 daartoe de bereidheid. Mochten er kansen zijn om dit te combineren met restwarmte of grensoverschrijdende netwerken, dan biedt dat een grote pré en liggen er concrete kansen om tot een energieknooppunt te komen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat een buffer - waarin restwarmte kan worden opgeslagen - geen bron is.	ZW-0160-91

Standpunt GS

Feitelijk heeft indiener gelijk. Binnen de context van voorliggende omgevingsvisie kennen een warmtebuffer en een warmtebron ruimtelijke maar nihil verschil, waardoor een tekstueel onderscheid niet nodig is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om het weer opnemen van een uitzonderingspositie voor geothermie in grondwaterbeschermingsgebieden, zoals in de eerdere verordening.	ZW-0224-156

Standpunt GS

Onder meer de boringsvrijezone van de Venloschol is van zeer groot belang voor onze strategische drinkwaterreserve. Onze Omgevingsverordening geeft regels hoe we met eventueel noodzakelijk of gewenste doorboringen omgaan. Verzoeken, betreffende onder meer geothermie en van kabels en leidingen, toetsen we hieraan. Het belang van deze drinkwaterreserve is zo groot dat van een generieke toestemming of een uitzonderingspositie voor welke functie dan ook geen sprake kan zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat duurzame opwek van lokale energie voor de lokale samenleving door de POVI worden bemoeilijkt.	ZW-0749-4

Standpunt GS

Dit standpunt delen we niet. Met voorliggende Omgevingsvisie is gepoogd een actueel ruimtelijk beleidskader te bieden om lokale opwek voor de lokale samenleving te faciliteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in het hoofdstuk geen aandacht wordt besteed aan de opwek van Groen Gas.	ZW-0241-137

Standpunt GS

Dit is een correcte constatering. Mestverwaarding is opgenomen in paragraaf 11.2.6

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het eenzijdig opnemen van zoeklocaties door de provincie in de POVI niet betekent dat deze passen binnen de gemeentelijke (ontwerp) Omgevingsvisie. Indiener gaat ervan uit dat wanneer de provincie extra inspanningen wil verrichten voor de ontwikkeling van zonne-energie in Meerssen dat dit gebeurt ter ondersteuning van het lokale, bestuurlijke en maatschappelijke proces. Indiener stelt dat de gemeenteraad uiteindelijk bevoegd gezag is in deze.	ZW-0238-138

Standpunt GS

Zoekgebieden zijn tot stand gekomen, op basis van een eerste planologische afweging op provinciaal schaalniveau, op basis van een beperkt aantal criteria. Dit in het licht van ons streven naar een decentraal energiesysteem en de benodigde lokale opwek hiervoor. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht en afgewogen moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op o.a. ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten.

Inderdaad is de gemeenteraad veelal het bevoegd gezag en heeft ze de beleidsvrijheid om in de gemeentelijke omgevingsvisie eigen gemotiveerde keuzes te maken over de situering van zonneparken, daarbij afwegend het provinciaal beleid.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea:

De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het verbod op diepe grondboringen de winning van aardwarmte in Noord-Limburg onmogelijk maakt, terwijl dit belangrijk is voor verduurzaming van de glastuinbouw.	ZW-0224-155

Standpunt GS

We delen de opvatting dat de winning van aardwarmte belangrijk is voor de verduurzaming van de glastuinbouw. Dit wordt ook in paragraaf 9.5.1 onderkent. Ondanks de huidige problematiek stellen

we ons proactief op rond de realisatie van veilige en duurzame winning van energie door aardwarmte in Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

7.2 Energiebeleid

Zienswijze
Indiener geeft aan dat onduidelijk is wat wordt bedoeld met maximaal twee energiedragers per gebied, en vraagt of dit wenselijk of juridisch haalbaar is en wat er gebeurt als een gebied meerdere geschikte bronnen heeft.

Indiener					
ZW-1479-116	ZW-0166-74	ZW-0186-84	ZW-0196-108	ZW-0224-78	ZW-0237-64
ZW-0240-69	ZW-0241-64	ZW-0242-78	ZW-0278-84	ZW-0313-81	ZW-0317-84
ZW-1236-69	ZW-1473-64				

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat wordt aangegeven dat om de ambitie te kunnen bereiken in de energiemix geen opties uitgesloten worden. Indiener stelt dat het om een gelijk speelveld te creëren en energie- en warmtetransitie integraal te benaderen te voorbarig is om voor de energiedragers per gebied wel beperkingen op te leggen.	ZW-1445-25

Standpunt GS

We delen de visie dat het aantal energiedragers per gebied verschillend kan zijn indachtig het energiegebruik binnen dit gebied. We passen hierop de omgevingsvisie aan. We zien kansen om op basis van de lokale kenmerken in een gemeentelijke omgevingsvisie hier wel concrete uitspraken over te doen.

Voorstel aan PS

Tekst op diverse plaatsen aanpassen, het streven naar minimaal twee energiedragers begrijpen we, echter dit is wel gebiedsafhankelijk. We adviseren de gemeenten om in hun Gemeentelijke Omgevingsvisie hier ook uitspraken over te doen.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt aan te geven wat wordt verstaan onder een 'energiedrager', in relatie tot het principe om per gebied in maximaal twee energiedragers te voorzien.	ZW-0198-38

Standpunt GS

Onder energiedragers verstaan we een energie-infrastructuurmodaliteit, zoals elektriciteits-infrastructuur, waterstof-infrastructuur, aardgas-infrastructuur en warmte-infrastructuur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener stelt dat in paragraaf 9.1 wordt aangegeven dat de Provincie het leidend principe van Enexis onderschrijft dat wordt voorzien in maximaal twee energiedragers per gebied. Indiener stelt dat daarbij de verwachting wordt uitgesproken dat gemeenten hiervoor binnen twee jaar met plannen komen voor de wijkgerichte aanpak en als dat niet gebeurt, de Provincie dan voornemens is om het ruimtelijk instrumentarium in te zetten om hierop te interveniëren.

Indiener		
ZW-0319-121	ZW-1199-41	ZW-1445-22

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de verplichting tot keuzes voor maximaal 2 energiedragers per gebied binnen 2 jaar als druk voelt zonder bijbehorende ondersteuning. Indiener stelt voor gemeenten bij de buurt- of wijkgerichte aanpak te ondersteunen met de mogelijkheid om tijdelijke oplossingen te kiezen om de transitie haalbaar te maken, waarbij ook aandacht is voor het behalen van andere opgaven zoals wonen.	ZW-0263-33

Standpunt GS

We delen het standpunt van de indiener dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening.
Paragraaf 9.3.8 wordt hierop aangepast, waarbij we het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Voorstel aan PS

Tekst op diverse plaatsen aanpassen, het streven naar minimaal twee energiedragers begrijpen we, echter dit is wel gebiedsafhankelijk. We adviseren de gemeenten om in hun Gemeentelijke Omgevingsvisie hier ook uitspraken over te doen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat zij zich kan vinden in het leidende principe van maximaal twee energiedragers per gebied en verzoekt de tekst in de paragrafen 9.1, 9.2.2.3 en 9.2.3.3 ongewijzigd te laten.	ZW-0560-44

Standpunt GS

Mede gebaseerd op zienswijzen die we op dit punt hebben ontvangen, is voorliggende visie bijgesteld en wordt aangegeven dat het aantal energiedragers per gebied kan verschillen indachtig het energiegebruik binnen dit gebied. We zien kansen om op basis van de lokale kenmerken in een gemeentelijke omgevingsvisie hier wel concrete uitspraken over te doen.

Voorstel aan PS

Tekst op diverse plaatsen aanpassen, het streven naar minimaal twee energiedragers begrijpen we, echter dit is wel gebiedsafhankelijk. We adviseren de gemeenten om in hun Gemeentelijke Omgevingsvisie hier ook uitspraken over te doen.

Zienswijze
Indiener heeft zorgen over de rol van Small Modular Reactors (SMR's) zoals beschreven in het concept-POVI. Hoewel SMR's worden gepresenteerd als een regelbare aanvulling op decentrale hernieuwbare energie-opwekking, zijn er aanzienlijke vraagtekens te plaatsen bij de technologie. Deze is nog in ontwikkeling, er zijn geen operationele voorbeelden in Nederland, en de lange ontwikkeltijd maakt het onwaarschijnlijk dat SMR's een rol kunnen spelen bij het behalen van korte termijn klimaatdoelen. Bovendien bestaan er bij indiener zorgen over fysieke veiligheid, afvalopslag en de hoge kosten ten opzichte van wind- en zonne-energie. Ook vindt indiener het twijfelachtig of SMR's voldoende flexibiliteit bieden om een toekomstig energiesysteem effectief te ondersteunen, dat juist vraagt om snel op- en afschalen. Indiener verzoekt daarom de Provincie deze aspecten expliciet te adresseren in verdere beleidsuitwerking en de maatschappelijke meerwaarde van SMR's concreet te onderbouwen voordat deze technologie beleidsmatig wordt gefaciliteerd.

Indiener
ZW-0207-95 ZW-0253-100 ZW-0314-85 ZW-0238-85 ZW-0187-102

Standpunt GS

We erkennen dat de SMR technologie nog volop in ontwikkeling is. Dit volgen we nauwgezet. Echter in de energiemix sluiten we geen enkele vorm van opwek uit. Ook kernenergie niet.
De aangedragen aandachtspunten betrekken we de komende jaren in de verder uitwerking van ons beleid betreffende SMR's.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt met klem om de energievisie te herzien en de focus te leggen op nieuwe CO2 vrije vraag gestuurde en weeronafhankelijke energiebronnen om Limburg leefbaar te houden zodat we voorkomen om in een industrielandschap te moeten gaan wonen. Hiervoor kan volgens de indiener de urgentie van het verkrijgen van SMR's niet meer ontkent worden.	ZW-0469-10
Indiener verzoekt om de energievisie te herzien en te focussen op nieuwe CO2-vrije, vraaggestuurde en weeronafhankelijke energiebronnen. Indiener wijst op de energetisch-ruimtelijke voordelen van een SMR.	ZW-0156-11 ZW-0157-11

Indiener stelt voor om voor wat betreft energie niet enkel te kijken naar zon en wind aangezien dit de bestaande netcongestie verergerd.	ZW-0915-3
Indiener verzoekt deze zienswijze mee te nemen in de verdere besluitvorming en het ruimtelijk afwegingskader voor windenergie aan te passen en een energievisie te ontwikkelen die veel minder schade oplevert voor de kwaliteit van de leefomgeving zoals hierboven verwoord.	ZW-0469-30
De indiener pleit voor alternatieven zoals Small Modular Reactors, groen gas en geothermie, die minder belastend zijn voor mens en milieu.	ZW-0068-6
Indiener verzoek om energiebeleid te creëren waarbij we zuinig zijn op aardse reserves en deze inzetten voor oplossingen die een hoge energieintensiteit kennen. Indiener stelt dat Wind en PV hebben een zeer lage energieintensiteit hebben.	ZW-0256-14
Indiener stelt dat de dubbele infrastructuur (wind/zon + achtervang) niet duurzaam is vanwege hoge materiaalinzet.	ZW-0486-19é

Standpunt GS

Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. We zetten daarom in op een brede energiemix van zon, restwarmte, wind en kernenergie alsmede de import van stroom (onder andere wind van zee). Wij willen de afhankelijkheid beperken, daarom vinden wij het belangrijk de mogelijkheden voor lokale opwek te benutten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat glastuinbouw een energie-intensieve sector is die tegelijk een belangrijke rol speelt in energieproductie en netstabiliteit, en dat koppelkansen onvoldoende worden benut.	ZW-0274-19
Indiener geeft aan dat de koppeling van glastuinbouwgebieden aan energieprojecten ongewenst is.	ZW-0920-4

Standpunt GS

Glastuinbouw is een energie-intensieve sector die tegelijk een belangrijke rol speelt in de energieproductie en netstabiliteit. In diverse paragrafen van hoofdstuk 9 gaan we in op de koppelkansen binnen het energiethema met de glastuinbouw.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 3, paragraaf 3.4.2 op te nemen dat instandhouding en uitbreiding van het netwerk voor elektriciteit leidend moeten zijn, en dat hiervoor leidingen, kabels en gebouwde voorzieningen mogelijk moeten zijn.	ZW-0560-32

Standpunt GS

Dit doen we niet. De pioritaire opgave is het algemeen belang. Ten behoeve van het algemeen belang wegen we onder meer het energiebelang af. Dit komt terug in onze benadering van energieplanologie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 12, paragraaf 12.4.1 in de inleiding de voorgestelde tekst toe te voegen: “De beschikbaarheid en betrouwbaarheid van energie zijn essentiële factoren binnen het vestigingsklimaat in Limburg. Voor de noodzakelijke Energietransitie moeten beleidsmatige keuzes gemaakt worden en werkt de provincie Limburg mee aan de realisatie en behoud van voldoende capaciteit op de netwerken, ook door middel van de actuele en op korte termijn noodzakelijke verzwaring van met name de elektriciteitsnetten. De bereikbaarheid van (betaalbare) energie is daartoe ook tot provinciaal belang benoemd.”	ZW-0560-55
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 2, paragraaf 2.4.2 de passage 'De afgelopen jaren zijn … komen te staan' te vervangen door 'In nieuwe situaties staat de levering en betaalbaarheid van energie onder druk'.	ZW-0560-19
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 2, paragraaf 2.4.2 de zin 'Energie is een basisvoorziening en een cruciale randvoorwaarde voor veel functies en ontwikkelingen' aan te passen, zodat alleen 'Energie is een basisvoorziening' blijft staan.	ZW-0560-18
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 2, paragraaf 2.7.5.2 toe te voegen dat de beschikbaarheid van energie een randvoorwaarde is voor een schaalsprong naar een nieuwe economie.	ZW-0560-26
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 3, paragraaf 3.3.4 toe te voegen dat de elektriciteitsnetwerken niet alleen optimaal benut moeten worden, maar waar nodig ook versterkt en verzwaard.	ZW-0560-29
Indiener stelt m.b.t. hoofdstuk 9, paragraaf 9.1 dat uitbreiding en verzwaring van de bestaande elektriciteitsinfrastructuur van groot en actueel belang is voor de energietransitie.	ZW-0560-41
Indiener stelt dat energieplanologie cruciaal is en verzoekt regionale vraag en aanbod ruimtelijk beter op elkaar af te stemmen, ook bij mobiliteit en laadinfrastructuur.	ZW-1503-9
Indiener stelt dat sterk ingezet moet worden op koppelkansen (energieopslag en vraagsturing) om het regionale energienet te balanceren.	ZW-1420-9
Indiener stelt m.b.t. hoofdstuk 12, paragraaf 12.1 dat bedrijven en organisaties die met duurzaamheid en innovatie bezig zijn op korte termijn dringend behoefte hebben aan voldoende en betrouwbare energievoorziening en dat medewerking van overheden met vergunningen en locaties van groot belang is.	ZW-0560-54

Indiener benadrukt de dringende noodzaak van verzwaring van elektriciteitsnetten voor bedrijven die bezig zijn met duurzaamheid en innovatie.	ZW-0560-11
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 9, paragraaf 9.1 de voorgestelde tekst toe te voegen: “De uitbreiding van de elektriciteitsinfrastructuur behoort tot de prioritaire opgaven, waarvoor de urgentie van de netuitbreiding beleidsmatig geborgd wordt, een strategisch kader gecreëerd wordt voor ruimtelijke reservering van benodigde infrastructuur, de samenwerking tussen gemeente, netbeheerder en andere stakeholders versterkt wordt en voorkomen wordt dat ruimtelijke plannen stagneren vanwege capaciteitsbeperkingen. De Energietransitie kan alleen slagen wanneer deze fysieke randvoorwaarden op orde zijn. Netcapaciteit is een absolute randvoorwaarde.”	ZW-0560-43

Standpunt GS

We delen grotendeels de strekking van de opmerking; binnen de voorliggende omgevingsvisie is deze al geborgd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om te streven naar een betaalbaar, veilig en stabiel energiesysteem en de kosten en stabiliteit van PV en Wind te herzien, daar altijd een achtervang opwekvoorziening aanwezig dient te zijn.	ZW-0156-9 ZW-0157-9
Indiener verzoekt nog steeds te streven naar een betaalbaar, veilig en stabiel energiesysteem maar de mening te herzien ten aanzien van de lage kosten en de (ontbrekende) veiligheid en stabiliteit die PV en Wind.	ZW-0256-13

Standpunt GS

We zetten in op een energiesysteem dat decentraal wordt opgebouwd en centraal aangevuld. Daarbij sluiten we geen enkele vorm van opwek uit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 2, paragraaf 2.4.2 de zin 'Ook de beschikbaarheid van energie is niet langer vanzelfsprekend op iedere locatie en ieder tijdstip van de dag' te schrappen.	ZW-0560-20

Standpunt GS

Voor kennisgeving aangenomen. De voorgestelde redactie wordt niet overgenomen. Binnen de huidige uitdagingen op het elektriciteitsnet is de beschikbaarheid van energie momenteel niet langer vanzelfsprekend. Dit vinden we zoals aangemerkt in bijvoorbeeld paragraaf 9.2.2.3

Energieplanologie geen gewenste situatie, maar wel de realiteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat weersafhankelijke energiebronnen leiden tot hoge systeemkosten en stabiliteitsproblemen.	ZW-0486-17

Standpunt GS

De energietransitie leidt tot een ander energieysteem, met andere en meerdere bronnen, wat leidt tot kosten en waarbij de stabiliteit inderdaad minder vanzelfsprekend is. Ons (ruimtelijk) beleid is erop gericht dat energie toegankelijk, betaalbaar, veilig en stabiel is. We werken aan een energiesysteem dat sociaal-maatschappelijk en economische meerwaarde creëert voor Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat zij paragraaf 10.2 onderschrijft, aangezien momenteel sprake is van netcongestie en het realiseren van energievoorzieningen en kabels veel tijd in beslag neemt	ZW-0560-49

Standpunt GS

Voor kennisgeving aangenomen. We waarderen de onderschrijving van de urgentie rondom netcongestie; de betreffende tekst blijft ongewijzigd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener ziet op Chemelot en direct ten noorden ervan in het landschap van het Graetheideplateau, een grote hoeveelheid aan energiefuncties geprojecteerd door de provincie. Indiener verzoekt om het Graetheideplateau in te zetten voor de functies die overeengekomen zijn in de Strategische gebiedsvisie en de Gebiedsopgave Graetheideplateau conform afspraken te realiseren. Dit betekent dat het Graetheideplateau niet in beeld komt voor VAWOZ (electrolyser, converter), niet voor SMR's, en ook geen of andere grootschalige energiegerelateerde initiatieven en deze in de POVI uit te sluiten. Indiener verzoekt hiervoor op bestaande bedrijventerreinen ruimte te reserveren.	ZW-0302-54

Standpunt GS

Het toekomstig energiesysteem vraagt in tegenstelling tot het huidige energiesysteem meer bovengrondse ruimte. Hoewel een betaalbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem randvoorwaardelijk is voor vele gewenste ontwikkelingen, vinden we de ruimtelijke componenten van het energiesysteem niet leidend in onze afweging om tot een evenwichtige toedeling van functies te komen. De energiebelangen dienen een volwaardig onderdeel van de brede afweging te zijn om te komen tot zorgvuldig ruimtegebruik. Daar waar ruimte is op een bestaande locatie om te intensiveren en/of te herstructureren voor nieuwe energiefuncties heeft de voorkeur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert een gebrek aan draagvlak en participatie en verzoekt om meer inspraak voor gemeenten en inwoners bij het bepalen van zoekgebieden. Indiener roept op om energie opwek met name op bedrijfsterreinen en infrastructuur te laten plaatsvinden.	ZW-0256-6

Standpunt GS

In de voorbereiding op voorliggende omgevingsvisie zijn gemeenten en belanghebbenden geraadpleegd voor inbreng. Daarnaast is gebruik gemaakt van de energiedialoog zoals deze gevoerd is in het kader van de totstandkoming van de Toekomstvisie 2050. Hiervoor hebben onder meer fysieke energiedialogen plaatsgevonden waar iedereen welkom was.

Veelal dienen windparken mogelijk gemaakt te worden via een projectbesluit (Afdeling 5.2 Omgevingswet). Op basis van artikel 5.47, lid 4 Omgevingswet dient het bevoegd gezag, uiterlijk bij aanvang van de verkenning, kennis te geven van de wijze waarop burgers, bedrijven maatschappelijke organisaties en bestuursorganen worden betrokken. Per project dient dus vroegtijdig aangegeven te worden hoe gemeenten en bewoners bij het concrete initiatief worden betrokken en wat er met hun inbreng gedaan wordt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er wordt gesproken over het realiseren van slimme combinaties in lokale opwekking, opslag en consumptie van energie. Indiener vraagt wat de beoogde schaal is voor deze integrale aanpak, zeker gezien de opkomst van clusters die als wenselijk worden bestempeld.	ZW-0188-42

Standpunt GS

Dit is niet op voorhand aan te geven. Dit kan variëren van twee buren die samen een energiecombinatie aangaan, tot een benadering op gemeente-overstijgend gebiedsniveau. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan een warmtenet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt bij de woningbouwopgave voor om, naast aansluiting op het energienetwerk, extra ruimte in te plannen voor lokale opwekking en opslag van energie, inclusief de energievraag van mobiliteit en de warmtevraag.	ZW-0291-5

Standpunt GS

Deze opmerking delen we. De stedenbouwkundige inpassing van het energiesysteem ligt veelal op het gemeentelijk schaalniveau, wat maakt dat voorliggende provinciale omgevingsvisie hierover geen concrete beleidsuitspraken doet. Voor de zoekgebieden voor zon- en windenergie geven we op provinciaal niveau wel richting aan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt in § 12.4.4.3.2 (bedrijventerreinen van provinciaal belang) om het belang van energiebeschikbaarheid expliciet toe te voegen.	ZW-0272-8

Standpunt GS

Juist paragraaf 12.4.4.3.4 Energiegebruik in relatie tot bedrijventerreinen, doet hier al uitspraken over binnen het hoofdstuk 12 Economie en werklocaties.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de gemeente Landgraaf, in het kader van haar eigen ontwerp-omgevingsvisie, die momenteel ter inzage ligt, haar kansrijke gebieden voor de grootschalige opwek van wind- en zonne-energie herijkt heeft. Indiener stelt dat ook deze gebieden afwijken van de zoekgebieden zoals opgenomen in de ontwerpversie van de Provinciale Omgevingsvisie.	ZW-1199-21

Standpunt GS

De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4 met de alinea: De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat als onderdeel van de RES 1.0 van Zuid-Limburg hebben Provinciale Staten, de gemeenteraden van de 15 Zuid-Limburgse gemeenten én het Algemeen Bestuur van Waterschap Limburg in 2021 gezamenlijk zoekgebieden voor de grootschalige opwek van energie (wind-op-land, zon-op-land en zon-op-dak) hebben vastgesteld. Indiener constateert dat in de concept-omgevingsvisie is afgeweken van de eerder vastgestelde zoekgebieden voor grootschalige opwek.	ZW-1199-19 ZW-0319-91

Zienswijze
Indiener constateert dat in het voorliggende ontwerp wordt afgeweken van eerder vastgestelde zoekgebieden voor grootschalige opwekking van zonne- en windenergie, zoals opgenomen in RES 1.0 door de provincie, gemeenten en RES Zuid-Limburg. [deze toelichting door sommige gemeenten niet overgenomen, red. "Locaties zoals het aangedragen PEM-project [voorbeeld, red.], die eerder als kansrijke zoekgebieden zijn aangemerkt, zijn niet opgenomen in de POVI, terwijl de gronden op die locatie nu onterecht als primair landbouwgebied zijn aangewezen."] Dit roept vragen op over de consistentie en betrouwbaarheid van het provinciale beleid en de toekomstige samenwerking binnen de RES-regio Zuid-Limburg.

Indiener					
ZW-1127-115	ZW-0314-82	ZW-0253-97	ZW-0238-82	ZW-0207-92	ZW-0187-99

Standpunt GS

De uitsluitings- en zoekgebieden voor windenergie zijn een voortzetting van het eerdere door de Provincie gevoerde beleid. De uitsluitingsgebieden conform de Omgevingsverordening blijven intact. De zoekgebieden zijn ingeperkte onderdelen van de voorkeursgebieden uit het POL 2014. In onze analyse om te komen tot de zoekgebieden voor zon- en windopwek hebben we gebruik gemaakt van voortschrijdende beleidsinzichten. Dit betreft bijvoorbeeld de nee, tenzij benadering voor zonneparken op landbouwgrond, alsmede de inzichten opgedaan in de, mede met de regio opgestelde, ontwerpende onderzoeken.

Initiatieven buiten deze zoekgebieden, bijvoorbeeld weergegeven in gemeentelijk en/of regionaal (RES) beleid, beoordelen we aan de regels in onze Omgevingsverordening. Als het initiatief hieraan voldoet of passend te maken is dan nemen we hierin een meedenkende houding. De tekst in de omgevingsvisie wordt hierop verduidelijkt.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: Initiatieven in beperkingengebieden, bijvoorbeeld weergegeven in gemeentelijk en/of regionaal (RES) beleid, beoordelen we aan de regels in onze Omgevingsverordening. Als het initiatief hieraan voldoet of passend te maken is dan nemen we hierin een meedenkende houding.

Zienswijze
Indiener verzoekt de Provincie om de ontwerpende onderzoeken met betrekking tot Zuid-Limburg niet als uitgangspunt te hanteren voor de inpassing van grootschalige opwek van hernieuwbare energie in het landschap, maar de status ter inspiratie en discussie te respecteren, daarbij rekening houdend en onder vermelding van gelijkwaardige landschappelijke studies.

Indiener
ZW-0319-118 ZW-1199-3

Standpunt GS

In het plan van aanpak van de Omgevingsvisie hebben we gesteld dat we voortbouwen op de intensieve samenwerking met onze medeoverheden (gemeenten, waterschap en Rijk) rondom het programma NOVEX en de diverse ontwerpende onderzoeken over de ruimtelijke toekomst van Limburg. Deze stellingname maakt dat de verrichte ontwerpende onderzoeken een belangrijke bouwsteen zijn voor voorliggende omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de duurzaamheid van Wind op Land te heroverwegen, omdat de provincie Limburg bij het KNMI bekend staat als de meest windluwe provincie van Nederland en relatief meer windturbines nodig op land dan op zee om aan vergelijkbare energieproductie te komen. Deze Provinciale Omgevingsvisie met zoekgebieden voor Wind op Land veroorzaakt volgens de indiener dus extra CO_2-uitstoot op diverse vlakken.	ZW-0469-12

Standpunt GS

Energie is een basisbehoefte voor welzijn en welvaart. Beschikbaarheid en betaalbaarheid van (duurzame) energie én meer autonomie in de beschikbaarheid daarvan zijn van grote maatschappelijke betekenis. Windturbines vervullen hierin een rol, dit als onderdeel van een brede mix van verschillende energiebronnen alsmede import van elektriciteit. Daarom achten wij het bieden van ontwikkelruimte voor windturbines van provinciaal belang en hebben wij hiervoor zoekgebieden vastgesteld. Deze zijn tot stand gekomen door een eerste planologische afweging op provinciale schaal. Daarbij is rekening gehouden met een aantal ruimtelijke en milieutechnische criteria. Nader onderzoek en afweging moet de definitieve geschiktheid aantonen. Er zal voldaan moeten worden aan alle dan geldende wettelijke vereisten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat duurzame opwek in Zuid-Limburg structureel wordt uitgesloten (zonneweides, wind), terwijl de RES-doelstellingen blijven gelden.	ZW-1503-6

Standpunt GS

Deze zienswijze delen we niet. Wel erkennen we dat in Zuid-Limburg de realisatie complex is door de vele waarden die in deze regio samenkomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de zoekgebieden voor zon door kernen, Natuurnetwerk Limburg en het tracé van de Delta Rhine Corridor lopen, gebieden die uitgesloten zijn voor windenergie, en dat deze zoekgebieden niet overeenkomen met het vastgestelde gemeentelijk beleid.	ZW-0241-139
Indiener geeft aan dat er geen locatiespecifieke, planmatige milieueffectbeoordeling (in het Duits: SUP) voor de specifieke wind- en zonne-energielocaties (conform de procedure voor de 18e wijziging van het Regionaal Plan Düsseldorf) gezien of gevonden is. In het geval deze er voor de betreffende locaties aan de grens wel zijn, zou de Indiener deze graag willen ontvangen.	ZW-1500-11
Indiener stelt dat de POVI expliciet ruimte zou moeten bieden om duurzame energie op te wekken en op te slaan op de locaties van haar leden (ondernemers in groen, grond en infra).	ZW-0276-12
Indiener waardeert de provinciale inzet om richting te geven aan grootschalige opwek, maar vindt het essentieel dat deze aanwijzing in nauwe afstemming met gemeenten plaatsvindt. Alleen dan kunnen de zoekgebieden aansluiten op lokaal beleid, landschappelijke kwaliteiten en draagvlak in de omgeving. Er wordt gevraagd om duidelijke kaders over wie wanneer bevoegd gezag is.	ZW-0242-77

Standpunt GS

Binnen de zoekgebieden achten we de plaatsing van windturbines het meest passend. In zoekgebieden zijn wettelijke en provinciale belemmeringen niet of beperkt aanwezig. Deze zijn bepaald op basis van een eerste planologische afweging
op provinciaal schaalniveau waarbij rekening is gehouden met ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit, hinder, veiligheid en energieplanologie. We hanteren daarbij buffers tot woningen en infrastructuur. Deze benadering werkt onderscheidend, maar is niet volledig en is geen exacte vertaling van wettelijke normen en regels. De begrenzing van een zoekgebied is daarom indicatief.

De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op ruimtelijke, ecologische en milieuhygiënische aspecten. Daarbij zal worden getoetst aan de vigerende wet- en regelgeving en aan het beleid van Provincie en de gemeente.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4 met de alinea: De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om energiebeleid te creëren waarbij men zuinig is op aardse reserves en deze in te zetten voor oplossingen die een hoge energie-intensiteit kennen. Wind en PV hebben volgens de indiener een zeer lage energie intensiteit.	ZW-0469-9
Indiener verzoekt om een energiebeleid dat zuinig is op aardse reserves en deze inzet voor oplossingen met hoge energie-intensiteit.	ZW-0156-10 ZW-0157-10

Standpunt GS

Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. We zetten daarom in op een brede energiemix van zon, restwarmte, wind en kernenergie alsmede de import van stroom (onder andere wind van zee). Wij willen de afhankelijkheid beperken. Daarom vinden wij het belangrijk de mogelijkheden voor lokale opwek te benutten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt glastuinbouw structureel mee te nemen in regionale energieplanologie, infrastructuurontwerp en voorwaarden voor opslag en opwek.	ZW-0274-20

Standpunt GS

Glastuinbouw is een energie-intensieve sector die tegelijk een belangrijke rol speelt in de energieproductie en netstabiliteit. In diverse paragrafen van hoofdstuk 9 gaan we in op de koppelkansen binnen het energiethema met de glastuinbouw.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt om in hoofdstuk 2, paragraaf 2.4.2 te verduidelijken dat het niet alleen gaat om ondergrondse voorzieningen (zoals kabels), maar ook om gebouwde voorzieningen zoals transformatoren en transportverdeelinrichtingen.	ZW-0560-22

Standpunt GS

Binnen het algemeen beeld wat energie-infrastructuur behelst, vallen ook transformatoren en transportverdeelinrichtingen. Een nadere duiding hiervan is niet nodig.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor het inzetten op de aanleg van laadinfrastructuur in samenhang met het balanceren van het regionale energienet, inclusief mogelijkheden voor opslag, V2G-laden en vraagsturing.	ZW-0291-10

Standpunt GS

Zoals gemeld in paragraaf 9.2.1 betreft de aanleg van laadinfrastructuur een gemeentelijke bevoegdheid. Daarbij zijn we al voorstander van totaalconcepten, waarbij laadinfrastructuur wordt gecombineerd met opwek- of opslagvoorzieningen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de aanleg van het energiesysteem ruimte vraagt en essentieel is voor relevante sectoren in Limburg. Er wordt meermaals gesproken over het energienet, wat te beperkt is. Er moet gesproken worden over ruimte voor het energiesysteem als geheel. Daarnaast wordt de urgentie en stevigheid in de inleiding rondom dit thema gemist vanwege de grote ruimtevraag voor energie.	ZW-0242-72

Standpunt GS

We herkennen deze zienswijze niet. Voorliggende omgevingsvisie geeft juist een visie op het energiesysteem als geheel: gebruik, infrastructuur, opslag en opwek.
Dit in de wetenschap van de urgentie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

De indiener verzoekt de provincie om gemeenten financieel te ondersteunen bij duurzaamheidsmaatregelen bij monumentale panden gezien hoge kosten.	ZW-1038-28
De indiener waardeert het ontzorgingsprogramma voor verduurzaming bedrijfspanden.	ZW-1038-29
Indiener geeft aan dat er een verbinding ontbreekt met bestaande isolatieprogramma's van de Limburgse gemeenten. Indiener geeft aan dat, hoewel energiebesparing als cruciaal wordt benadrukt, er geen verwijzing is naar de collectieve inkoopacties en subsidies die gemeenten al aanbieden. Indiener stelt dat de Provinciale Energie Maatschappij (PEM) als aanvulling zou moeten dienen op deze lokale initiatieven.	ZW-0188-40
Indiener stelt dat bij de Provinciale Verkiezingen ‘23 minimaal 63% van de kiezers gestemd op een partij die tegen verdere uitbreiding van Wind op Land is en verzoekt daarom om de keuze van kiezers en de bepalingen vanuit het coalitie akkoord te respecteren.	ZW-0469-11
Indiener stelt dat het goed is dat energiehubs en energiegemeenschappen genoemd worden, maar verzoekt om concrete ondersteuning vanuit de provincie	ZW-1503-20
Indiener stelt voor om een alternatieve oplossing te bedenken voor de huidige aanpak met energiecoöperaties, aangezien deze volgens Indiener functioneren als dekmantels voor grote investeerders onder leiding van lokale betaalde projectmanagers.	ZW-0792-2
De indiener stelt dat de Klimaatwet leidt tot budgetten voor minder aardgas, windmolens, en zonnepanelen.	ZW-0059-6
De indiener verzoekt de provincie om bij de vergunningverlening prioriteit te geven aan bronnen van restwarmte. Vele bronnen hebben nu niet de nodige vergunningen bijvoorbeeld door de rechtelijke PAS uitspraak.	ZW-1038-41
Indiener verzoekt provincie om te investeren in bovengemeentelijke warmtenetten.	ZW-1038-22
Indiener stelt dat er gerede twijfel bestaat aan de democratische legitimiteit van het handelen van de provincie wanneer zij zelf de regie neemt over energieopgaven die Brachterbeek direct raken.	ZW-0923-50

Standpunt GS

Binnen het kader van deze omgevingsvisie voor kennisgeving aangenomen. Deze opmerking heeft geen ruimtelijke component.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het onduidelijk is op welke wijze de Provincie denkt de voorgestelde voorkeursvolgorde met betrekking tot de warmtetransitie te kunnen afdwingen. Indiener stelt dat de in de ontwerp-omgevingsvisie	ZW-0160-84 ZW-0319-127

gehanteerde voorkeusvolgorde onvoldoende recht doet aan de lokale en/of regionale factoren en daarmee in de praktijk niet werkbaar is.

Standpunt GS

De gemeente heeft de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening. Paragraaf 9.3.8 wordt hierop aangepast, waarbij we het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op om de juridische en bestuurlijke rolverdeling bij uitblijvende gemeentelijke voortgang transparant te maken en in te kaderen. Indiener acht het wenselijk om in de POVI meer duidelijkheid te geven over het begrip “energiedragers” en over de wijze waarop de provincie denkt te interveniëren wanneer gemeenten binnen twee jaar geen voortgang boeken. Indiener meent dat dit raakt aan de bestuurlijke verhouding en bevoegdheidsverdeling tussen provincie en gemeenten, en verdient volgens indiener een transparante en juridisch duidelijke onderbouwing.	ZW-0218-6
Indiener stelt dat de zin 'De provincie stelt dat als gemeenten niet binnen twee jaar plannen opleveren (bijvoorbeeld over energiedragers), ze zullen ‘interveniëren’ met ruimtelijk instrumentarium.' top-down klinkt, terwijl de indiener te maken heeft met beperkte capaciteit, complexe eigendomssituaties, grensoverstijgende problematieken, provinciale beperkingen en buurten/wijken met kwetsbare bewoners die in staat gesteld moeten worden om te participeren. Indiener stelt voor de noodzaak van maatwerk en ondersteuning te onderkunnen voor deze complexe situaties. Indiener stelt voor te investeren in capaciteitsversterking i.p.v. enkel in ruimtelijke dwang.	ZW-0263-25
Indiener stelt dat zowel de tekst “ruimtelijke instrumentarium” als ook het woord “interveniëren” zorgen voor onduidelijkheid in de alinea "Gebeurt dat niet, dan gaan we ook ons ruimtelijk instrumentarium inzetten om hierop te interveniëren.". Indiener stelt dat men met deze zin aangeeft de regie over te willen nemen, zonder aan te geven hoe en met welke grondslag. Indiener stelt dat hieruit blijkt dat er niet realistisch gekeken wordt naar de knelpunten en problemen die zich voordoen. Indiener stelt voor deze stellingname te onderbouwen of deze weg te laten.	ZW-0263-30
Indiener verzoekt de provincie om de juridische en bestuurlijke rolverdeling bij uitblijvende gemeentelijke voortgang transparanter te maken en te kaderen.	ZW-1422-18
Indiener wijst erop dat de publieke regie op de warmtetransitie in de Wet collectieve warmte expliciet bij gemeenten is belegd. Indiener geeft aan dat zij keuzes vastleggen hun warmteprogramma, welke dienen te voldoen aan	ZW-1445-23

landelijk vastgestelde procedurele en inhoudelijke vereisten. Gemeenten maken hierin volgens de indiener een zorgvuldige afweging.	
Indiener wijst erop dat de publieke regie op de warmtetransitie in de Wet collectieve warmte expliciet bij gemeenten is belegd. Indiener verzoekt dan ook de publieke regierol omtrent de keuzes over de benodigde gemeentelijke warmte-infrastructuur bij gemeenten te respecteren en gemeenten te ondersteunen bij deze opgave. Aangaande warmtenetten, beschrijft de ontwerp-POVI namelijk dat de Provincie onderschrijft dat wordt voorzien in maximaal twee energiedragers per gebied. Daarbij wordt de verwachting uitgesproken dat gemeenten hiervoor binnen twee jaar met plannen komen voor de wijkgerichte aanpak. Gebeurt dat niet, dan is de Provincie voornemens om het ruimtelijk instrumentarium in te zetten om hierop te interveniëren. Gelet op het belang van warmtenetten, wordt in de ontwerp-omgevingsvisie daarnaast verwezen naar de provinciale rol als bevoegd gezag voor de intergemeentelijke benodigde warmte-infrastructuur.	ZW-0319-46
Indiener stelt dat het onduidelijk is welke juridische status de in de ontwerp-omgevingsvisie voorgestelde voorkeursvolgorde met betrekking tot de warmtetransitie heeft en hoe deze zou kunnen worden afgedwongen. Indiener stelt dat in de huidige vorm doet de voorgestelde volgorde onvoldoende recht aan lokale en regionale verschillen. Daarmee is deze benadering volgens de indiener niet in lijn met de Wet collectieve warmte (WcW), de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en is zij bovendien in de praktijk onuitvoerbaar.	ZW-1199-47
Indiener stelt dat het onduidelijk is welke juridische status de in de ontwerp-omgevingsvisie voorgestelde voorkeursvolgorde met betrekking tot de warmtetransitie heeft voor de sturingsmogelijkheden van gemeenten.	ZW-0160-83
Indiener stelt dat het onduidelijk is welke juridische status de in de ontwerp-omgevingsvisie voorgestelde voorkeursvolgorde met betrekking tot de warmtetransitie heeft voor de sturingsmogelijkheden van gemeenten.	ZW-0319-126
Indiener stelt dat in het warmteprogramma dat gemeenten moeten opstellen het geen verplichting is om hierin de wijkgerichte aanpak te volgen. Conform de handreiking warmteprogramma van het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW) is naast de gebiedsgerichte aanpak ook de individuele aanpak een mogelijkheid. Indiener stelt dat de gebiedsgerichte aanpak zich tevens kan richten op een gebied, buurt of wijk. Het is voor landelijke gemeenten goed mogelijk dat er gemeentebrede aanpakken worden beschreven in het warmteprogramma, eventueel in combinatie met clusters (gedefinieerde gebieden). Indiener stelt dat dit zou geen reden zou mogen zijn voor de provincie om het ruimtelijk instrumentarium hiervoor in te zetten.	ZW-1445-24
Indiener verzoekt de provincie om de voorkeursvolgorde met betrekking tot de warmte transitie NIET op te nemen in de ontwerp omgevingsvisie.	ZW-1164-36

Standpunt GS

De gemeente heeft de regie bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening. Paragraaf 9.3.8 wordt hierop aangepast, waarbij we het aanbod doen om op verzoek van

gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.3.8 waarin gesteld wordt dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening en het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat aan de provinciale verantwoordelijkheid ten aanzien van de regionale energieopgave op deze manier onvoldoende invulling wordt gegeven. Indiener stelt dat het mede vanwege de nationale wettelijke kaders bovendien niet passend is dat de provincie gemeentelijke verantwoordelijkheden in relatie tot warmtetransitie naar zich toe lijkt te willen trekken, zoals gebeurt met de zogenoemde voorkeursvolgorde.	ZW-0160-78
Indiener stelt dat in het voorliggende wetsvoorstel (Artikel 2. Lid 1) de gemeente het bevoegd gezag om is een warmtekavel vast te stellen. Indien een kavel meerdere gemeenten raakt of een bron betreft die meerdere gemeenten kan bedienen, wordt volgens de indiener het ontwerp ter zienswijze aan Gedeputeerde Staten voorgelegd. Gedeputeerde Staten kunnen dan hun zienswijze kenbaar maken, waarna het college dient te motiveren op welke wijze hiermee is omgegaan. Indiener stelt dat de formulering in de ontwerp-POVI er niet toe mag leiden dat de gemeentelijke regierol in de praktijk wordt beperkt.	ZW-1199-46
Indiener stelt dat in het voorliggende wetsvoorstel (Artikel 2. Lid 1) de gemeente het bevoegd gezag om is een warmtekavel vast te stellen. Indien een warmtekavel betrekking heeft op het grondgebied van meerdere gemeenten of in een warmtekavel zich een warmtebron bevindt die meerdere gemeenten van warmte kan voorzien, dient volgens de indiener het college het ontwerp van de vaststelling van een warmtekavel aan Gedeputeerde Staten te worden gezonden (Art.2.7,lid 3), en is Gedeputeerde Staten in de gelegenheid om hun zienswijze over het ontwerp van de vaststelling van een warmtekavel kenbaar te maken (Art. 2.1, lid 4). Vervolgens dient het college van B&W te verantwoorden op welke wijze de zienswijze van Gedeputeerde Staten al dan niet heeft geleid tot aanpassing van de warmtekavel. Indiener stelt dat de in de ontwerp-omgevingsvisie gekozen formulering er dan ook niet toe mag leiden dat de gemeentelijke sturingsmogelijkheden om uitvoering te geven aan hun regierol in de praktijk niet kunnen worden benut.	ZW-0160-82 ZW-0319-125

Standpunt GS

De gemeente heeft de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening. Paragraaf 9.3.8 wordt hierop aangepast, waarbij we het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea: De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat Provincie, gemeenten, waterschap en netbeheerder Enexis samen verantwoordelijk zijn voor de opgave in het kader van de Regionale Energiestrategie en dat de ontwerp-provinciale omgevingsvisie helaas onvoldoende recht doet aan de beoogde gelijkwaardigheid van de RES-partners. Indiener stelt de vraag welke waarde de provincie nog hecht aan de eerder gezamenlijk vastgelegde zoekgebieden voor windenergie. Indiener stelt dat nieuwe provinciale restricties het de gemeenten in onze regio de facto onmogelijk maken om het RES-bod gestand te doen.	ZW-0160-77

Standpunt GS

De uitsluitings- en zoekgebieden voor windenergie zijn een voortzetting van het eerdere door de Provincie gevoerde beleid. De uitsluitingsgebieden conform de Omgevingsverordening blijven intact. De zoekgebieden zijn ingeperkte onderdelen van de voorkeursgebieden uit het POL 2014. In onze analyse om te komen tot de zoekgebieden voor zon- en windopwek hebben we gebruik gemaakt van voortschrijdende beleidsinzichten. Dit betreft bijvoorbeeld de nee, tenzij benadering voor zonneparken op landbouwgrond, alsmede de inzichten opgedaan in de, mede met de regio opgestelde, ontwerpende onderzoeken.

Initiatieven buiten deze zoekgebieden, bijvoorbeeld weergegeven in gemeentelijk en/of regionaal (RES) beleid, beoordelen we aan de regels in onze Omgevingsverordening. Als het initiatief hieraan voldoet of passend te maken is dan nemen we hierin een meedenkende houding. De tekst in de omgevingsvisie wordt hierop verduidelijkt."

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea: De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt om in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1 netbeheerders expliciet toe te voegen aan de lijst van partijen die nodig zijn om de opgaven te realiseren.	ZW-0560-28
Indiener vraagt aan de provincie om expliciet de rol van netbeheerders te noemen in de paragraaf over regie en samenwerking.	ZW-0560-7

Standpunt GS

Deze paragraaf richt zich op de bestuurlijke samenwerking met overige overheden, niet op de samenwerking met overige betrokken partijen, waaronder de netbeheerders en terreinbeheerders.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de ambitie van 51% lokaal eigendom scherper kan: als eis én met een ontwikkelfonds voor coöperaties.	ZW-1503-21
Indiener stelt dat het percentage voor lokaal eigendom in de POVI (51%) niet aansluit bij het landelijke beleid.	ZW-1420-15
Indiener verzoekt bij participatie aan te sluiten bij landelijke normen: 50% lokaal eigendom (Energiewet) en 51% financiële participatie.	ZW-1503-8
Indiener verzoekt dat wordt aangesloten bij de landelijke norm van 50% lokaal eigendom.	ZW-1420-16

Standpunt GS

In de vigerende Omgevingsverordening is als motiveringsvereiste van het streven naar 51% al verankerd. Dit is dus al huidig beleid dat met voorliggende omgevingsvisie niet wordt gewijzigd. Wel kennen we het voornemen om de regeling in de Omgevingsverordening hierop te verbeteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 10, paragraaf 10.5.2 tevens te verwijzen naar het concept van netbewust bouwen.	ZW-0560-52

Standpunt GS

We begrijpen de opmerking. Netbewust bouwen vertalen we op provinciaal schaalniveau naar een vroegtijdige afweging of een beoogde nieuwe (herontwikkel)locatie tijdig kan worden aangesloten. Paragraaf 9.2.3.2 'Elektriciteitsaansluiting' nieuwbouw voorziet hier reeds in.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener waardeert de inzet van de provincie om actief richting te geven aan de energietransitie. Tegelijkertijd gelooft de indiener dat maatwerk, samenwerking en wederzijds begrip essentieel zijn voor het realiseren van succesvolle en breed gedragen projecten.	ZW-0345-3

Standpunt GS

We delen de opmerking van indiener. Juist als middenbestuur kunnen we als intermediair deze samenwerking tot stand brengen en daar waar nodig verbeteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om voor de energietransitie breder te kijken naar samenwerkingsmogelijkheden binnen de Euregio.	ZW-0302-56
Indiener vraagt om breder dan de provinciale grenzen te kijken naar samenwerkingsmogelijkheden binnen de Euregio. Alleen dan kan voldoende schaal, flexibiliteit en ruimtelijke mogelijkheden worden gecreëerd om als regio een substantiële bijdrage te leveren aan de energietransitie. Hierbij dient ook aandacht te worden besteed aan de overlapping van zoekgebieden voor zonne-energie en primaire landbouw. Het is volgens indiener essentieel helderheid te verschaffen hoe deze functies zich tot elkaar verhouden binnen het beleid en de zonneladder.	ZW-0314-175
Indiener verzoekt de Provincie om aandacht te schenken aan het belang van grensoverschrijdende energie- uitwisseling en warmteconnectoren, meer specifiek of het knooppunt Schoonbron hierin een rol kan spelen?	ZW-1164-32

Standpunt GS

We delen deze opmerking. Zoals ook aangegeven in het Ruimtelijk voorstel Limburg wil Zuid-Limburg graag als experimenteer-regio voor grensoverschrijdende energievoorziening fungeren. Ook voor de rest van Limburg kan dit mogelijk kansen bieden. Naar aanleiding van dit zienswijzepunt wordt in paragraaf 9.1 van de omgevingsvisie hiertoe een alinea toegevoegd.

Voorstel aan PS

Toevoegen alinea aan paragraaf 9.1: Ook de verbinding met landen om ons heen kan bijdragen aan de toegang tot en leveringszekerheid van energie. Over de landsgrenzen heen zijn we middels interconnectoren en buisleidingen verbonden met onze buurlanden België en Duitsland. Het ruimtelijke waarborgen van deze verbindingen heeft onze aandacht. Wij zetten onze kennis en ons relatienetwerk in om in grensoverschrijdend verband te komen tot een beter afgestemde energie-infrastructuur passend binnen de Energiewet (bijvoorbeeld middels mogelijke experimenteerruimte).

Zienswijze	Indiener

Indiener spreekt zijn waardering uit voor de voorgenomen actieve rol van de Provincie rondom windenergie, maar stelt dat dit dient te gebeuren op basis van de afspraken die gezamenlijk zijn gemaakt op Zuid-Limburgs niveau. In de ontwerp-Omgevingsvisie wordt volgens de indiener gesteld dat de RES-regio's geconsulteerd zullen worden over de uitwerking van de voorwaarden voor ontwikkeling van windenergie en de rol van de Provincie bij projecten binnen de zoekgebieden. Indiener stelt dat door de RES-regio pas in deze van het proces op deze wijze te betrekken, er hiermee niet langer sprake is van een gelijkwaardige samenwerking tussen de overheden in RES-verband en roept de vraag op welke deze samenwerking nog heeft richting 2030.	ZW-0319-92
Indiener vraagt nadrukkelijk aandacht voor energiegemeenschappen en stelt dat consultatie van RES-regio's onvoldoende is. Gemeenten en regio's moeten vanaf het begin actief worden betrokken bij de energietransitie. Er wordt gevraagd om aanpassingen en concretisering op meerdere plekken in de POVI.	ZW-0196-112
Indiener spreekt zijn waardering uit voor de voorgenomen actieve rol van de Provincie rondom windenergie, maar stelt dat dit dient te gebeuren op basis van de afspraken die gezamenlijk zijn gemaakt op Zuid-Limburgs niveau. In de ontwerp-Omgevingsvisie wordt volgens de indiener gesteld dat de RES-regio's geconsulteerd zullen worden over de uitwerking van de voorwaarden voor ontwikkeling van windenergie en de rol van de Provincie bij projecten binnen de zoekgebieden. Indiener stelt dat door de RES-regio pas in deze van het proces op deze wijze te betrekken, er hiermee niet langer sprake is van een gelijkwaardige samenwerking tussen de overheden in RES-verband en roept de vraag op welke deze samenwerking nog heeft richting 2030.	ZW-1199-20

Standpunt GS

We zien de RES-regio's als volwaardige partner en betrekken hun daar waar mogelijk en tijdig bij uitwerkingen of nieuwe beleidsontwikkelingen, daarbij indachtig de verantwoordelijkheden van het College van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 9, paragraaf 9.2.2 toe te voegen dat bij het ontwerp van elk gebouw energie expliciet een plaats krijgt, waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande technieken zoals zon-PV, zon-PVT, batterijopslag en Home Energy Management Systems.	ZW-0560-45

Standpunt GS

Bedrijven dienen wettelijk eenmaal per vier jaar een onderzoeksrapport energiebesparing op te stellen. Hierin doen bedrijven zelf voorstellen om tot energiebesparing te komen, afhankelijk van de bedrijfsprocessen, het gebouw en al toegepaste technieken. Dit betreft veelal maatwerk.

Generalistische technieken voorschrijven heeft daarom geen meerwaarde. Wel gaan we vastleggen dat initiatiefnemers eerder na dienen te denken over hun energiehuishouding.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de POVI expliciet ruimte zou moeten bieden om duurzame energie op te wekken en op te slaan op de locaties van haar leden (ondernemers in groen, grond en infra).	ZW-0276-12

Standpunt GS

Binnen de zoekgebieden achten we de plaatsing van windturbines en zonneparken het meest passend. In zoekgebieden zijn wettelijke en provinciale belemmeringen niet of beperkt aanwezig.

Deze zijn bepaald op basis van een eerste planologische afweging
op provinciaal schaalniveau waarbij rekening is gehouden met ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit, hinder, veiligheid en energieplanologie. We hanteren daarbij buffers tot woningen en infrastructuur. Deze benadering werkt onderscheidend, maar is niet volledig en is geen exacte vertaling van wettelijke normen en regels. De begrenzing van een zoekgebied is daarom indicatief. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten. Daarbij zal worden getoetst aan de vigerende wet- en regelgeving en aan het beleid van provincie en de gemeente. Onderdeel van de afweging kan zijn om energievragers en energieaanbod samen te brengen.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea: De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat Nederland strenge stikstofregels heeft aangenomen, waardoor milieuclubs de overheid onder druk zetten.	ZW-0059-7

Standpunt GS

Binnen het kader van deze omgevingsvisie voor kennisgeving aangenomen. Deze opmerking heeft geen ruimtelijke component.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de winst van HVDC ten opzichte van HVAC (wisselstroom) beperkt kan zijn door vermogensverlies bij omzetting, en verzoekt dat de provincie deze afweging inzichtelijk maakt voor de situatie in Limburg.	ZW-0923-100

Standpunt GS

De afweging en besluitvorming of er een wind-op-zee aanlandingspunt (gelijkstroom) in Limburg komt, is primair aan het Rijk. Gelet op onze elektriciteitsvraag staan we hier in beginsel positief tegenover. Het is echter niet aan ons om een uitspraak te doen over de efficientie van de te gebruiken technieken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener zou graag een indicatie willen ontvangen, of en zo ja in hoeverre artikel 15c van de EU-richtlijn voor hernieuwbare energie ook moet worden geïmplementeerd bij de locaties voor wind- en zonne-energiegebruik, en of artikel 16f van de betreffende richtlijn hierbij een rol speelt om het verdere verloop van de procedure en de status van de locaties beter te kunnen beoordelen.	ZW-1500-12

Standpunt GS

De implementatie van een EU-richtlijn in nationale wet- en regelgeving is een Rijksverantwoordelijkheid. Voorliggende omgevingsvisie gaat daar niet op in. Mochten door deze implementatie kansen liggen om tot kortere procedures te komen met behoud van de vereiste zorgvuldigheid, dan maken we daar gebruik van.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie actief bij te dragen aan het ondersteunen van bedrijven bij het beschikbaar maken van netcapaciteit om te verduurzamen en/of lokaal gevestigd te houden.	ZW-1164-30

Standpunt GS

Deze opmerking kent geen ruimtelijke component. Netbeheerders zijn verantwoordelijk voor de capaciteit. Daar waar wij iets kunnen betekenen, bijvoorbeeld door de overname van een procedure, dan nemen we deze verantwoordelijkheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Voor de thema's duurzame energieopwek en energieplanologie verzoekt indiener om het provinciaal belang niet op te nemen in de POVI omdat dit de gemeentelijke autonomie te veel inperkt.	ZW-0302-52

Standpunt GS

Deze opvatting delen we niet. Vanuit wetgevingsoogpunt, het gemeente overstijgend karakter en ons energiebeleid zien we het thema energie als een provinciaal belang.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat hoofdstuk 3, paragraaf 3.1 onvolledig is, omdat netbeheerders niet expliciet genoemd worden terwijl gemeenten en waterschappen dat wel zijn.	ZW-0560-27

Standpunt GS

Deze paragraaf richt zich op de bestuurlijke samenwerking met overige overheden, niet op de samenwerking met overige betrokken partijen, waaronder de netbeheerders en terreinbeheerders.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 9, paragraaf 9.2.2.3 de term 'elektriciteitsaansluiting' te wijzigen in 'aansluiting', zodat de tekst nauwkeuriger aansluit bij de gewenste formulering.	ZW-0560-46

Standpunt GS

Deze verzochte aanpassing voeren we door.

Voorstel aan PS

In paragraaf 9.2.2.3 te spreken over een energie-aansluiting.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt het provinciale RES-bod van 2,5 TWh te specificeren per regio, namelijk 1,2 TWh voor RES NML en 1,33 TWh voor RES ZL	ZW-0632-8

Standpunt GS

Deze verzochte aanpassing voeren we door.

Voorstel aan PS

In paragraaf 9.1 de zin als volgt aanpassen: “We spannen ons maximaal in om de benodigde vergunningen voor de RES-doelen (Regionale Energie Strategie) – 2,5 TWh in 2030, namelijk 1,2 TWh voor RES Noord- en Midden-Limburg en 1,33 TWh voor RES Zuid-Limburg – en de benodigde energie-infrastructuur zo spoedig mogelijk verleend te krijgen”.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om in de ontwerp-POVI nader te duiden wat wordt verstaan onder "plannen voor de wijkgerichte aanpak".	ZW-1199-44

Standpunt GS

Dit betreft de wijkgerichte aanpak binnen de Wet collectieve warmte.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om in hoofdstuk 2, paragraaf 2.4.5 expliciet rekening te laten houden met dit principe, zodat versnelling in de realisatie van initiatieven mogelijk wordt.	ZW-0560-25

Standpunt GS

Dit betreft het principe dat opwek en afname van energie zoveel mogelijk dicht bij elkaar moeten worden gerealiseerd. Dit staat reeds benoemd in paragraaf 9.1: Vraag en aanbod van energie worden zoveel mogelijk gecombineerd om onnodig of onwenselijk transport over (overbelaste) energie-infrastructuur te voorkomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de wederkerige maatwerkafspraken tussen bedrijven en Rijk niet te beperken tot Chemelot maar ook de Cluster 6 bedrijven expliciet te noemen.	ZW-1038-25

Standpunt GS

Dit betreft in de basis afspraken tussen Rijk en bedrijven. Daar waar we kansen zien om het Rijk te bewegen ook met andere bedrijven maatwerkafspraken te maken, zetten we ons hiervoor in.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om planologisch te borgen dat gemeentelijke inspanning een voorwaarde is voor de realisatie van projecten van energie opwek projecten.	ZW-1422-17

Standpunt GS

Dit is afhankelijk van welke overheidslaag bevoegd gezag is voor een initiatief.
Mocht dit het College van Gedeputeerde Staten zijn dan kennen we de benadering dat we dit oppakken idealiter met steun van de desbetreffende gemeenten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het POVI te veel uitgaat van huidige trends en te weinig rekening houdt met onzekerheden (warmtenetten, opslagopties, planologie).	ZW-1503-18

Standpunt GS

Dit zienswijzepunt delen we niet. We zien juist deze onzekerheden wat maakt dat we ons inzetten op de brede energiemix om daarmee deze onzekerheden te spreiden. Dit in plaats van een inzet op een beperkt aantal energiebronnen. Mochten deze niet doorgaan dan zijn de uitdagingen groter.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om nauw betrokken te blijven bij de verdere uitwerking van de Provinciale Omgevingsvisie Limburg en de omgevingsverordening.	ZW-0909-4

Standpunt GS

Een ieder kan betrokken zijn bij onze beleidsvoorbereidingen. Via onze mediakanalen geven we hier nadere informatie over.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 9, paragraaf 9.3 expliciet zowel de opgave van TenneT als van Enexis (als regionale netbeheerder van het middenspannings- en laagspanningsnetwerk) te benoemen.	ZW-0560-48

Standpunt GS

In de paragrafen 9.3.1 en 9.3.2 wordt al ingegaan op de opgaven van TenneT en Enexis.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener deelt inzet op lokaal eigenaarschap van opgewekte energie maar verzoekt genoemde minimum van 51 % niet als doel op zich te hanteren.	ZW-1038-20

Standpunt GS

In de vigerende Omgevingsverordening is als motiveringsvereiste het streven naar 51% al verankerd. Dit is dus al huidig beleid dat met voorliggende omgevingsvisie niet wordt gewijzigd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op om waarheidsgetrouwe participatiemodellen te eisen, waarbij daadwerkelijke zeggenschap en opbrengst voor lokale burgers worden gegarandeerd. Indiener vindt de ambitie om lokaal eigenaarschap te stimuleren prijzenswaardig, maar ervaart dat dit in de uitwerking vaak niet wordt gerealiseerd, en dat rendementen voor de omgeving verwaarloosbaar zijn. Indiener noemt drie voorbeelden die moeten aantonen dat het streven naar lokaal eigenaarschap in de praktijk zelden leidt tot substantiële zeggenschap of opbrengsten voor de omgeving. Indiener roept de provincie op om explicieter te zijn in de eisen die zij stelt aan projecten, bijvoorbeeld door minimale participatiepercentages en gebiedsgerichte opbrengstdeling te verplichten bij wind- en zonneprojecten.	ZW-0218-7

Standpunt GS

In de vigerende Omgevingsverordening is als motiveringsvereiste het streven naar 51% al verankerd. Dit is dus al huidig beleid dat met voorliggende omgevingsvisie niet wordt gewijzigd. Wel kennen we het voornemen om de regeling in de Omgevingsverordening hierop te verbeteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat POVI meer duidelijkheid zou moeten geven over het provinciale standpunt ten aanzien van de opwek en opslag van waterstof, evenals de bijbehorende ruimtelijke implicaties en te waarborgen dat de gemeenten actief wordt betrokken bij de verdere verkenning en besluitvorming.	ZW-0304-42

Standpunt GS

In diverse paragrafen wordt ingegaan op waterstof. Vaak ligt de concrete uitwerking en het verlenen van toestemmingen op het gemeentelijk schaalniveau.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er overkoepelend onvoldoende aandacht is in de POVI voor het betrekken van omwonenden en andere belanghebbenden bij het proces. Indiener benadrukt dat ervaringen in gemeenten zoals Maasgouw duidelijk maken dat participatie en het creëren van draagvlak essentieel zijn voor het slagen van het beleid.	ZW-0188-54

Standpunt GS

In paragraaf 16.3 Participatie is toegelicht op welke wijze participatie heeft plaatsgevonden in de voorbereiding. We delen de opmerking dat het creëren van draagvlak op provinciaal schaalniveau voor de ruimtelijke impact van de energietransitie wenselijk is. Dit wel in het besef dat bij het maken van keuzes via transparante politiek-bestuurlijk besluitvorming niet uitgesloten kan worden dat personen of instanties meer ruimtelijke lasten dan lusten gaan ervaren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het onduidelijk is wat verwacht wordt van gemeenten die wijkgerichte plannen moeten opstellen voor nieuwe of bestaande bedrijventerreinen, en hoe dit bijdraagt. Ze vragen om verduidelijking en stellen voor om 'toegang tot energie' als voorwaarde mee te nemen bij alle ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.	ZW-0166-161

Standpunt GS

In paragraaf 9.1 Energie-inleiding hebben we al gesteld dat toegang tot energie als voorwaarde wordt meegenomen bij alle ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in paragraaf 10.2 expliciet op te nemen dat netwerkbedrijven in een vroeg stadium betrokken moeten worden bij woningbouwplannen.	ZW-0560-50

Standpunt GS

In paragraaf 9.2.3.2 wordt al het belang van vroegtijdig contact tussen de netbeheerder en een initiatiefnemer benadrukt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 2, paragraaf 2.4.2 toe te voegen dat de provincie inzet op het verlenen van medewerking aan de noodzakelijke investeringen in het elektriciteitsnet.	ZW-0560-21

Standpunt GS

Netbeheerders zijn verantwoordelijk voor de capaciteit. Daar waar wij iets kunnen betekenen, bijvoorbeeld door de overname van een procedure, dan nemen we deze verantwoordelijkheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt lokaal eigenaarschap niet te beperken tot inwoners/energiecoöperaties maar dit uit breiden met bedrijven.	ZW-1038-21

Standpunt GS

Onder lokaal eigenaarschap kunnen ook lokale bedrijven behoren. De paragrafen 9.5.4 en 9.5.5 worden hierop verduidelijkt.

Voorstel aan PS

In de paragrafen 9.5.4 en 9.5.5 de zin opnemen: We streven naar lokaal eigenaarschap van minimaal 51%, zodat voordelen terugvloeien naar de lokale gemeenschap, bijvoorbeeld via energiegemeenschappen, lokale bedrijven of energiecoöperaties.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het behulpzaam zou zijn om provinciaal beleid te hebben over het stimuleren en sturen van warmtenetten op kansrijke locaties.	ZW-0166-70

Standpunt GS

Paragraaf 9.3.8 gaat in op ons ruimtelijk beleid ten aanzien van warmtenetten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om nog een realiteitscheck te doen met betrekking tot het benodigde Energievolume, alsook de daarbij behorende oppervlakten.	ZW-0060-7

Standpunt GS

Qua energievolume verwijzen we naar onze Energievisie en onderliggende systeemstudie. Het benodigd oppervlakten voor de gehele energietransitie is lastig aan te geven, omdat hiervoor nog een aantal onzekerheden aanwezig zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat bereikbaarheid en betaalbaarheid van energie expliciet als provinciaal belang benoemd moeten worden.	ZW-1420-7

Standpunt GS

Ruimtelijk constateren we in paragraaf 9.1 dat er energiebreed een duidelijk provinciaal belang aanwezig is. Dit geeft ons de grondslag om ons instrumentarium hiervoor in te zetten ten behoeve van een toegankelijk, betaalbaar, veilig en stabiel energiesysteem.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om concreet werk te maken van energiebesparing. Om het duurzame karakter van de Provincie te benadrukken, zou het volgens de indiener goed zijn de ‘Essent’-gelden in te zetten voor een energiebesparingsprogramma voor de inwoners.	ZW-0807-35

Standpunt GS

Via diverse middelen zetten we in op energiebesparing. Het belang van energiebesparing is al duidelijk aangegeven in paragaaf 9.1.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener spreekt waardering uit voor de faciliterende en stimulerende rol die de Provincie speelt bij PALEL, waarbij de bevoegdheden bij gemeenten liggen.	ZW-0319-74
Indiener stelt in dat zij zich kan vinden in de POVI-tekst waarin wordt erkend dat elektriciteitsaansluitingen bij nieuwbouw niet vanzelfsprekend zijn en verzoekt de tekst in hoofdstuk 9, paragraaf 9.2.3.2 ongewijzigd te laten.	ZW-0560-47
Indiener onderschrijft het centrale uitgangspunt dat energie toegankelijk, betaalbaar, veilig en stabiel voor iedereen moet zijn. In het kader van de Trias Energetica, het uitgangspunt van het regionale energietransitie beleid PALEL dient energie die niet wordt gebruikt, niet te hoeven opgewekt.	ZW-0319-73

Standpunt GS

Voor kennisgeving aangenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat een mogelijk gevolg van de Klimaatwet is dat bedrijven vertrekken vanwege het gebrek aan beschikbare energie.	ZW-0059-8

Standpunt GS

Voor kennisgeving aangenomen. Binnen de huidige uitdagingen op het elektriciteitsnet is de beschikbaarheid van energie momenteel niet langer vanzelfsprekend. Dit vinden we zoals aangemerkt in bijvoorbeeld paragraaf 9.2.2.3 'Energieplanologie' geen gewenste situatie, maar wel de realiteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat haar leden (ondernemers in groen, grond en infra) steeds meer investeren in duurzame energieopwekking en -opslag, zoals zonnepanelen, batterijen en waterstof.	ZW-0276-11

Standpunt GS

Voor kennisgeving aangenomen. Goed om te vernemen dat uw sector de bereidheid heeft om hierin een koploper te zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt de Provincie bij de vaststelling van de POVI te handelen in de geest van de nieuwe Energiewet en deze wet te respecteren.	ZW-0632-5

Standpunt GS

Voorliggende Omgevingsvisie voorziet hierin. Bijvoorbeeld in het streven energie-opwek en energiegebruik in elkaars nabijheid te laten plaatsvinden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om in de paragraaf over woningbouw ook te verwijzen naar netbewust bouwen, om vertraging in energieaansluitingen te voorkomen.	ZW-0560-9

Standpunt GS

We begrijpen de opmerking. Netbewust bouwen, vertalen we op provinciaal schaalniveau naar een vroegtijdige afweging of een beoogde nieuwe (herontwikkel)locatie tijdig kan worden aangesloten. Paragraaf 9.2.3.2 'Elektriciteitsaansluiting' nieuwbouw voorziet hier reeds in.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om het onderdeel Energie toe te voegen aan de paragraaf over demografische ontwikkelingen.	ZW-0560-3

Standpunt GS

We begrijpen de opmerking. We verwijzen indiener hiervoor naar onze Energievisie en onderliggende systeemstudie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat paragraaf 9.3.2 gaat over het bevoegd gezag in relatie tot nieuwe stations en er terecht terecht gesteld dat deze rol bij de gemeente ligt. Daar wordt echter aan toegevoegd dat 'een rol' (indiener vraagt of dit een rol is van bevoegd gezag) van de provincie toch wenselijk of noodzakelijk kan zijn wanneer het zoekgebied in meerdere gemeenten ligt of "als het belang van het project meerdere gemeenten dient". Indiener stelt	ZW-0160-80

dat dat laatste bijna per definitie het geval is bij nieuwe 150 kV-stations, dus dat het in dit verband geen bruikbaar criterium is.

Standpunt GS

We delen de opmerking dat het nagenoeg altijd zo is dat een nieuw 150 kV-station meerdere gemeenten dient. Het is goed dat dit in de afwegingen ook benoemd, erkend en afgewogen wordt. We zetten altijd casusspecifiek op basis van een brede afweging, bij voorkeur met steun van de desbetreffende gemeenten, ons ruimtelijk instrumentarium in.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om samenwerking en inspanning tussen overheden, netbeheerders, bedrijven en inwoners bij de energietransitie.	ZW-0909-3

Standpunt GS

We delen de opmerking van indiener. Juist als middenbestuur kunnen we als intermediair deze samenwerking tot stand brengen en daar waar nodig verbeteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de ontwikkelingen integraal bekeken moeten worden en niet als losse projecten. Indiener vraagt hoe groot het betreffende gebied wordt en of dit de gemeentegrens overschrijdt. Indiener vraagt welke criteria worden gehanteerd en of naast technische ook ruimtelijke, sociale en milieukundige aspecten een rol spelen. Indiener benadrukt dat veiligheid, gezondheid, natuur, landschap en archeologische waarden geborgd moeten worden, met aandacht voor burgerinspraak en draagvlak. Indiener verwijst naar een opmerking onder punt 6 van dit hoofdstuk.	ZW-0188-47

Standpunt GS

We delen de strekking van de opmerking van indiener. In de fysieke leefomgeving is het een groot goed om een brede afweging te maken, waarbij alle relevante casus- en locatiespecifieke aspecten afgewogen dienen te worden. Daarbij sluiten we zonder meer aan bij de Limburgse principes.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat de rode draad in het definitieve energiebeleid van de provincie moet zijn dat energietransitie snelheid vereist, maar er geen overhaaste beslissingen gemaakt worden die ten koste gaan van leefomgeving, draagvlak en eerlijk eigenaarschap.	ZW-0807-36

Standpunt GS

We delen grotendeels de strekking van de reactie. De voorliggende omgevingsvisie voorziet hier al in.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener waardeert de inzet van de Provincie voor een toekomstbestendige leefomgeving en erkent de urgentie van de energietransitie. Wel wordt gepleit voor maatwerk, gebiedsgericht beleid en een zorgvuldige afweging van lokale belangen.	ZW-0271-138
Indiener geeft aan dat het van belang is om bij de inzet op grootschalige duurzame opwek goed af te stemmen op de realiteit in kleinere gemeenten zoals Mook en Middelaar, waar beperkte ruimte en draagvlak, maar ook innovatieve kleinschalige kansen (zoals groengas of lokale opslag) vragen om maatwerk en afwegingsruimte.	ZW-0317-208

Standpunt GS

We delen grotendeels de strekking van dit zienswijzepunt. Binnen de voorliggende omgevingsvisie is deze strekking al geborgd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in paragraaf 2.7.5.5 van de ontwerp-POVI maatregelen ontbreken om bestaande energieopwekfaciliteiten op Chemelot om te bouwen of uit te breiden, en verzoekt dat de provincie hier een duidelijke visie op ontwikkelt.	ZW-0923-42

Standpunt GS

We herkennen dit zienswijzepunt niet. Hoofdstuk 9 Energie geeft hiervoor de kaders en mogelijkheden. Bijvoorbeeld de ombouw van de Swentiboldcentrale naar een waterstofcentrale.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat met de POVI ernstig afbreuk wordt gedaan aan lokale en regionale energiegemeenschappen zoals het bestaansrecht van den energiecoöperatie Duurzame Landgraafse Energie, het PCE (Publiek Coöperatie Energiebedrijf) Parkstad maar ook het eigen inititief PEM (Provinciale Energiediensten Maatschappij) van de Provincie Limburg	ZW-0109-7

Standpunt GS

We herkennen dit zienswijzepunt niet. Op diverse plekken in de visie benadrukken we de potentiële rol van energiegemeenschappen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het criterium “lokaal profijt” uit te breiden met “sociaal en eerlijk door participatie” zoals vastgelegd in de Provinciale Energie Strategie, en deze uitgangspunten als harde voorwaarde in alle fasen van de energietransitie op te nemen.	ZW-0923-2

Standpunt GS

We streven naar lokaal eigenaarschap van minimaal 51%, zodat voordelen terugvloeien naar de lokale gemeenschap, bijvoorbeeld via energiegemeenschappen of energiecoöperaties.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat in de ontwerp-POVI wordt gesteld dat de RES-regio’s geconsulteerd zullen worden over de uitwerking van de voorwaarden voor ontwikkeling van zonne- en windenergie en de rol van de Provincie bij projecten binnen de zoekgebieden. Door de RES-regio pas in deze fase van het proces op deze wijze te betrekken, is er hiermee niet langer sprake van een gelijkwaardige samenwerking tussen de overheden in RES-verband en roept de vraag op welke meerwaarde deze samenwerking nog heeft richting 2030.	ZW-0319-45

Standpunt GS

We zien de RES-regio's als volwaardige partner en betrekken hun, daar waar mogelijk, tijdig bij uitwerkingen of nieuwe beleidsontwikkelingen, daarbij indachtig de verantwoordelijkheden van het College van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om snelle medewerking aan noodzakelijke investeringen in het elektriciteitsnet om netcongestie tegen te gaan.	ZW-0560-6

Standpunt GS

Wij investeren niet in het elektriciteitsnet. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de netbeheerders.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in paragraaf 9.5.4 wordt geconstateerd dat de realisatie van windturbines recent is achtergebleven. Ter bevordering van nieuwe ontwikkelingen stelt de Provincie voor om uitsluitings- en zoekgebieden vast te leggen. Indiener constateert dat de Provincie buiten de uitsluitingsgebieden ontwikkeling niet uitsluiten, maar kiest ervoor geen actieve rol te vervullen.	ZW-1199-18
Indiener stelt dat in paragraaf 9.5.4 wordt geconstateerd dat de realisatie van windturbines zich in de laatste jaren niet heeft doorgezet. Om de ontwikkeling weer op gang te brengen, geeft de Provincie volgens de indiener aan voornemens te zijn om uitsluitingsgebieden voor windturbines en zoekgebieden vast te leggen. In de gebieden die overblijven is ontwikkeling van windturbines volgens de indiener niet uitgesloten, maar wordt aangegeven dat de Provincie geen actieve rol bij de realisatie gaat vervullen.	ZW-1445-37

Standpunt GS

Deze opmerking betreft een juiste constatering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de nadruk op energiebesparing op gespannen voet staat met het bredere economische groeidenken dat binnen de provincie wordt nagestreefd. Indiener vraagt hoe de vereiste maatschappelijke transitie om minder energie te verbruiken in evenwicht wordt gebracht met individuele keuzevrijheid en economische belangen.	ZW-0188-44

Standpunt GS

Een specifiek aspect van energie is dat dit een randvoorwaarde is voor veel maatschappelijk, waaronder economisch, gewenste opgaven én kan dienen als zelfstandig economisch verdienmodel. We zetten er juist op in dat de energietransitie samen oploopt met de economische

belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het belang van lokaal eigendom en lokaal gebruik van energie wordt benadrukt, met als doel onafhankelijkheid van fossiele energie en minder wenselijke aanbieders. Indiener vraagt hoe de provincie gaat zorgen voor een toename van lokaal eigendom, gezien de bestaande uitdagingen. Indiener vraagt of maatschappelijke koppelkansen, zoals op het gebied van gezondheid en natuur, actief worden geïdentificeerd en benut.	ZW-0188-41

Standpunt GS

Door onze beleidsuitspraken zoals verwoord in paragraaf 9.5 geven we handvatten voor de ruimtelijke inpassing van lokale opwek. Bij iedere ontwikkeling, ook initiatieven in het energie-domein, vinden we dat koppelkansen benut dienen te worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er een eenzijdige interpretatie is van energieplanologie. De provincie gebruikt ‘energieplanologie’ volgens de indiener vooral als instrument voor efficiëntie, met nadruk op infrastructuur en clustering. Indiener stelt dat er geen integrale gedachte is en daardoor wordt voorbijgegaan aan de rol van energie als hefboom voor veel andere ontwikkelingen zoals leefbaarheid, herstructurering en sociale cohesie. Volgens de indiener zijn juist dit de relevante ontwikkelingen bij krimp en vergrijzing. Indiener stelt voor het begrip energieplanologie te verruimen tot een breder ruimtelijk-sociaal afwegingskader, waarin ook leefbaarheid, sociale waarde en gezondheid een prominente plek krijgen.	ZW-0263-27

Standpunt GS

We delen grotendeels deze opmerking. Onze benadering van energieplanologie voorziet hierin al. We kiezen er niet voor om energie "leidend" of "sturend" te laten zijn, maar vinden dat energie een volwaardig onderdeel van de brede ruimtelijke afweging dient te zijn. Binnen deze afweging zijn ook leefbaarheid, sociale waarde en gezondheid af te wegen aspecten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat er onvoldoende sociale invalshoek is bij het thema energie. Indiener geeft aan dat hoewel het stuk noemt dat energie ‘toegankelijk en betaalbaar’ moet zijn, er nauwelijks uitwerking is van de aanpak tegen energiearmoede, terwijl dit juist in steden als Kerkrade een groot probleem is. Daar wordt door de indiener ook nadrukkelijk op ingezet. Indiener stelt dat het belang van bewonersparticipatie in energiegemeenschappen slechts summier wordt besproken. Indiener stelt voor het programma ook te richten op de sociale energietransitie, inclusief financiering voor bewonersinitiatieven, energiearmoedebestrijding en collectieve oplossingen in buurten. Zo kan dit sociale aspect opgenomen worden onder 9.1 (eerste alinea na de opsomming van keuzes behorende bij leidend principe).	ZW-0263-26

Standpunt GS

Energie moet toegankelijk, betaalbaar, veilig en stabiel zijn voor iedereen. We werken aan een energiesysteem dat sociaal-maatschappelijke en economische meerwaarde creëert voor Limburg en voldoet aan mondiale, Europese, nationale en regionale afspraken. Hieruit volgt dat als er kansen liggen om het energiesysteem betaalbaarder en toegankelijker te maken we hier voor open staan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat maatschappelijke baten van netverzwaring en infrastructuur beter moeten worden meegenomen i.p.v. vooral te focussen op kosten.	ZW-1503-10

Standpunt GS

Deze opmerking delen we. Paragraaf 9.1 wordt hierop verbeterd.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 9.1 aanpassen met de zin "In onze afwegingen hebben we ook oog voor de maatschappelijke en ecologische baten van netverzwaring en energie-infrastructuur".

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt of het koppelen van energieprojecten aan Glastuinbouwgebieden kan leiden tot legalisering van illegale bouwwerken. De indiener ziet een groot risico ontstaan voor oneigenlijk gebruik van goede landbouwgrond door alleen energie op te wekken zonder plantenteelt als hoofdactiviteit.	ZW-0753-8

Standpunt GS

Deze opmerking delen we niet. We zien juist de kansen dat de glastuinbouwsector, als energie-intensieve sector, kan profiteren van een stabiele en betaalbare energievoorziening waar ze zelf de eigenaar van zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de provincie net als het Rijk de voorkeur uitspreekt voor warmtenetten, mede met het oog op maatschappelijke kosten en baten. Echter, een warmtenet is getoetst op een rechtvaardige energietransitie, niet in het belang van iedere inwoner. Maatschappelijke kosten versus individuele kosten. In de gemeente is het maar de vraag of dit realistisch en haalbaar is. De indiener verzoekt de provincie om hier breder te kijken dan alleen warmtenetten.	ZW-0313-83

Standpunt GS

De eventuele komst van een warmtenet is altijd een brede afweging, waarbij ook inderdaad alternatieven afgewogen dienen te worden. Mede op basis van zienswijzen op de warmtenetparagraaf is deze herschreven met als rode draad dat gemeenten de regie hierbij hebben.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.3.8 waarin gesteld wordt dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening en het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat energieopwekking op primair landbouwgebied niet op voorhand moet worden uitgesloten; ook boerenerfmolens en groen gas moeten mogelijk blijven	ZW-1503-11

Standpunt GS

Enkel voor zonneparken kennen we een nee-tenzij principe voor landbouwgronden. Enkel het gegeven dat het landbouwgrond is, sluit overige opwekvoorzieningen niet uit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het uitsluiten van geothermie in de boringsvrije zone Venloschol grote gevolgen heeft voor glastuinbouwbedrijven in die zone.	ZW-0274-21

Indiener verzoekt om in de POVI expliciet op te nemen dat doorboring van de Venloschol voor veilige toepassing van geothermie onder voorwaarden toegestaan wordt.	ZW-0274-22

Standpunt GS

De omgevingsvisie geeft inderdaad aan dat we de beschermende bepalingen voor diepere grondboringen in de omgevingsverordening continueren. Dit is een bewuste afweging ter bescherming van ons drinkwater.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat warmtenetten collectief beheerd worden om draagvlak en betrokkenheid te vergroten.	ZW-1503-22

Standpunt GS

Deze opmerking heeft geen ruimtelijke component. De Wet collectieve warmte voorziet er al in dat overheden een meerderheidsaandeel hebben in warmtenetten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 10, paragraaf 10.5.2 de afweging voor de inzet van een (kleinschalig) warmtenet expliciet op te nemen, omdat het ontbreken hiervan kan leiden tot een andere locatiekeuze voor woningbouw.	ZW-0560-51

Standpunt GS

Verwijzend naar paragraaf 9.2.3.2 maken we ons sterk dat initiatiefnemers en ontwikkelaars vroegtijdig al het gesprek aangaan hoe een initiatief van energie kan worden voorzien. Dit maakt dat vroegtijdig de afweging plaats zal vinden of een kleinschalige lokaal warmtenet haalbaar is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In paragraaf 9.4.1 wordt het provinciaal belang voor energieopslag en batterijen aangeduid. Batterijen gecombineerd met opweklocaties worden door uw college beschouwd als ondergeschikt onderdeel van die opwekvoorziening en dienen daarom ook qua schaal daarmee in verhouding te staan. Er wordt aangegeven dat qua ruimtelijke inpassing deze batterijen dienen te passen binnen de voorwaarden voor de betreffende	ZW-0206-24

opwekvoorziening in de Omgevingsverordening. Indiener verzoekt u deze passage beleidsmatig te verduidelijken, en daarin te duiden om welke voorwaarden en opwekvoorziening(en) dit gaat.	

Standpunt GS

Dit betreft de voorwaarden voor zon- en wind zoals vastgelegd in de Omgevingsverordening Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de provincie zich expliciet moet uitspreken over de wenselijkheid en toepassing van converters en electrolysers, zodat er duidelijkheid ontstaat in het beleidskader.	ZW-0188-53

Standpunt GS

We staan, onder voorwaarden waaronder de kritische factor van voldoende koel- en productiewater, positief tegenover de komst van converters en electrolyzers.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat eigenaren van grote daken in Limburg financieel gecompenseerd worden, bijvoorbeeld via een subsidieregeling, en dat opgewekte stroom gekoppeld wordt aan lokale batterijopslag.	ZW-0923-34
Indiener verzoekt dat eigenaren van grote daken in Limburg financieel worden gecompenseerd, bijvoorbeeld via subsidieregelingen, en dat opgewekte stroom lokaal gekoppeld wordt aan batterijopslag.	ZW-0923-110

Standpunt GS

Binnen het kader van deze omgevingsvisie voor kennisgeving aangenomen. Het eerste deel van de opmerking heeft geen ruimtelijke component. Baterijen kunnen in beginsel bij lokale opwek geplaats worden, mits deze qua schaal daarmee in verhouding staan (zie paragraaf 9.4.1).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt gemeentelijke bevoegdheden mbt energie te respecteren (bijv. energiedragers per wijk, plaats van opslag batterijen) en steun	ZW-1038-19

gezamenlijke zienswijze gemeenten over het repsecteren van de toekomstige Energiewet en Wet collectieve warmte (Wcw).

Standpunt GS

We delen het standpunt van de inspreker dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening. Paragraaf 9.3.8 wordt hierop aangepast, waarbij we het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.3.8 waarin gesteld wordt dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening en het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 3, paragraaf 3.4.5 op te nemen dat energiefuncties zoals batterij-opslag ook een plek kunnen krijgen in verwevingsgebieden, die door gemeenten vaak worden aangeduid als kernrandzones of stadsrandzones.	ZW-0560-35

Standpunt GS

In paragraaf 9.4.1 wordt specifiek ingegaan op de ruimtelijke voorwaarden die we hanteren voor batterij-opslag. Daarbij maken we geen onderscheid betreffende de zonering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat indien een elektrolyser of converter noodzakelijk is, deze wordt geplaatst bij grootverbruikers zoals Chemelot of tuinbouwkassen en niet in Brachterbeek.	ZW-0923-108
Indiener stelt dat zorgvuldig gepland moet worden hoe energie wordt opgewekt, getransporteerd en opgeslagen, en dat daarbij nadrukkelijk rekening moet worden gehouden met ruimtelijke kwaliteit en beleving van het landschap. Indiener stelt dat in Brachterbeek geen plaats is voor nieuwe energie-infrastructuur.	ZW-0923-104
Indiener stelt dat wat de provincie voorstaat in de ontwerp-POVI haaks staat op de gedachte dat er fysieke ruimte wordt gemaakt voor energie. Indiener stelt dat de grens van wat toelaatbaar is inzake kwaliteit van leven, gezondheid en veiligheid in Brachterbeek al lang is overschreden.	ZW-0923-105
Indiener stelt dat vanwege de ontbrekende ruimte in Brachterbeek en de groei van Boxmeer en Graetheide de provincie logischerwijs minder ontwikkelingen in Brachterbeek zou moeten toestaan.	ZW-0923-103
Indiener stelt dat de omgeving van Brachterbeek reeds zwaar belast is en dat toevoeging van converters en elektrolysers op dit knooppunt een onevenredige aantasting van leefkwaliteit betekent. Indiener verzoekt dat	ZW-0923-101

deze voorzieningen elders worden gesitueerd, bijvoorbeeld bij grootverbruikers zoals Chemelot.	
Indiener stelt dat de omgeving van Brachterbeek al overvol is met hoogspanningsmasten, de Clauscentrale en schakelstations, en vreest dat aanwijzing tot energieknooppunt leidt tot een onmogelijke toename van energie-infrastructuur.	ZW-0923-29
Indiener stelt dat de gemeenschap van Maasgouw, inclusief Brachterbeek, reeds zwaar belast is met energie-infrastructuur en verzoekt om uitleg hoe dit te verenigen is met een rechtvaardige verdeling van lasten en lusten.	ZW-0923-53
Indiener stelt dat de gemeenschap van Brachterbeek reeds aan alle zijden is ingeklemd tussen wegen, industrie, schakelstations en hoogspanningslijnen. Indiener vreest dat toevoeging van een convertergebouw en elektrolyser de horizonvervuiling compleet maakt, en verzoekt daarom deze voorzieningen niet toe te voegen aan energieknooppunt Brachterbeek.	ZW-0923-67
Indiener stelt dat de energietransitie rechtvaardig moet zijn en dat de lasten en lusten eerlijk verdeeld moeten worden. Indiener stelt dat de inwoners van Brachterbeek onevenredig veel lasten dragen voor gemeenschap, industrie en economische groei.	ZW-0923-52
Indiener stelt dat Brachterbeek al te vol is met functies op een klein oppervlak. Indiener verzoekt dat overbodige horizonvervuilende elementen, zoals schoorstenen en ketelgebouwen van de Clauscentrale, worden verwijderd om het omgevingsbeeld van Brachterbeek te verbeteren.	ZW-0923-62

Standpunt GS

Zoals gemeld in paragraaf 9.3.7 realiseren we ons terdege dat Maasbracht/ Brachterbeek een energieknooppunt is, waar kansen en uitdagingen liggen. We hechten belang aan een toekomstbestendige en samenhangende ontwikkeling van deze knooppunten. Daartoe werken we actief samen met betrokken gemeenten aan een gebiedsgerichte benadering, waarbij de omgevingskwaliteit centraal staat. Binnen deze gebiedsgerichte benadering zal afgewogen worden onder onze verantwoordelijkheid welke functies waar gewenst en ongewenst zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het concept van een omgevingsfonds of leefbaarheidsfonds niet lijkt terug te komen bij hoogspanningsverbindingen in Maasbracht/Brachterbeek, terwijl dat wenselijk zou zijn.	ZW-0188-51

Standpunt GS

We zijn er mee bekend dat het Rijk bezig is met een fonds voor gebieden waar veel hoogspanningsverbindingen bij elkaar komen. Maasbracht / Brachterbeek is er daar ook één van. In paragraaf 9.3.7 Energieknooppunten gaan we hier melding van maken.

Voorstel aan PS

In paragraaf 9.3.7 melding maken van het Rijksomgevingsfonds.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de in Energievisie 1.0 verwoorde uitgangspunten rond publieke belangen en participatie niet meer herkenbaar zijn in de ontwerp-POVI, zeker niet voor de gemeenschap van Brachterbeek.	ZW-0923-56

Standpunt GS

Een aanzienlijk aantal van de projecten die in Brachterbeek samenkomen betreft projecten onder Rijksverantwoordelijkheid. In het project onder provinciale verantwoordelijkheid pogen we zo goed als mogelijk de gemeenschap van Brachterbeek te informeren en hebben we aangedragen alternatieven volwaardig afgewogen. We bezien hoe we de gemeenschap kunnen betrekken in de gebiedsgerichte benadering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de provincie in paragraaf 9.3.7 van de ontwerp-POVI het belang van de energieknooppunten Maasbracht en Chemelot/Graetheide onderschrijft, maar dat dit betekent dat Brachterbeek opnieuw zwaar wordt belast.	ZW-0923-102

Standpunt GS

Deze stellingname delen we niet. Juist door de aanduiding energieknooppunt en de achterliggende redenen voor een gebiedsgerichte benadering, duiden we de zorgen en complexiteit van de samenkomst van vele ontwikkeling op dit gebied en het proces om te komen tot oplossingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat energieplanologie als strategisch instrument in de ontwerp-POVI weinig geloofwaardig is, zolang het in de praktijk neerkomt op verdere aantasting van Brachterbeek als energieknooppunt.	ZW-0923-68

Standpunt GS

In onze benadering van energieplanologie is energie niet sturend of richtinggevend, maar een van de belangen die afgewogen te worden om te komen tot een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties'. Dit geeft juist het handvat om de energiebelangen af te wegen tegen de leefbaarheidsbelangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het transporteren van beperkte wind-op-zee stroom naar Limburg om deze vervolgens weer door de Clauscentrale bij Brachterbeek terug te voeren onlogisch en niet realistisch is.	ZW-0923-94

Standpunt GS

De realiteit is dat Brachterbeek het verdeelstation van Zuid-Nederland is en ook qua netstabiliteit van internationaal belang is. Mede vanuit dat oogpunt is een diep aanlandpunt het verkennen waard. Dit vindt door het Rijk plaats. Bijkomend effect van een diep aanlandpunt van wind-op-zee in Limburg en mogelijk Brachterbeek is dat hierdoor minder hoogspanningsverbindingen nodig zijn, wat het landschap ten goede komt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat volgens de Energievisie 1.0 publieke belangen en Limburgse kenmerken altijd op de fysieke omgeving betrokken moeten worden, waaronder de leefomgeving van Brachterbeek, en niet louter op het bestrijden van energiearmoede.	ZW-0923-51

Standpunt GS

Energiearmoede ervaren we als een serieus probleem. Dat maakt dat we ons vol inzetten op betaalbare energie, gecombineerd met energiebesparing.
Voorliggende omgevingsvisie geeft ons een kader hoe we dat willen bereiken. Hierin onderkennen we de zorgen voor de Omgevingskwaliteit van Brachterbeek en door een gebiedsgerichte benadering gaan we dit oppakken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat wanneer de provincie de uitvoering van beleid naar zich toetrekt in plaats van gemeenten, zij ook de beloftes over leefkwaliteit, gezondheid en veiligheid in Brachterbeek moet waarmaken. Indiener stelt dat het democratisch onjuist is dat gemeenten buitenspel worden gezet.	ZW-0923-49

Standpunt GS

We zetten geen gemeenten buitenspel. Centraal uitgangspunt van de Omgevingswet is dat het bevoegd gezag op het gemeentelijk niveau ligt. Enkel wanneer het doelmatig en doeltreffend is, is het voorstelbaar dat een andere overheidslaag deze bevoegdheid overneemt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de langetermijnontwikkeling van de energiebehoefte (elektrificatie, balancering zon-wind, netcongestie) onvoldoende aandacht krijgt.	ZW-1503-7
Indiener stelt dat de energietransitie ook ná 2030 extra inspanningen vereist en dat het ontbreken van richting na 2030 een gemis is.	ZW-1503-15
Indiener stelt dat richting en sturing voor duurzame opwek na 2030 ontbreekt.	ZW-1503-19
Indiener verzoekt dat ambities voor duurzame elektriciteitsopwekking ook na 2030 concreet worden benoemd.	ZW-1420-10

Standpunt GS

In onze Toekomstvisie 2050 gaan we nader in op onze visie op Limburg voor de lange termijn. Hierin gaan we ook in op het thema Energie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat door de tekst 'Voor het nieuwe energiesysteem is energiebesparing het belangrijkste.' energiebesparing als hoofddoel neergezet wordt en wordt voorbijgegaan aan het sociale probleem energie-armoede. Inmiddels is volgens de indiener duidelijk geworden dat vooral bij de doelgroep waar energiearmoede speelt, energiebesparing en het verslechteren van de leefbaarheid samengaan. De verwarming op 14 graden zetten is hier een voorbeeld van. Indiener stelt voor om niet uit te gaan van energiebesparing, maar van het verlagen van de energiebehoefte. Dit doet volgens de indiener recht aan zowel de term energiebesparing als ook aan het erkennen van het huidige sociale probleem rondom de energie-armoede.	ZW-0263-28

Standpunt GS

We hebben dezelfde visie als indiener en sluiten ons aan bij de redactionele verbetering.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 9.1 aanpassen, waarbij er gesproken wordt over verlagen van de energiebehoefte.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de opgave voor het energiesysteem en -infrastructuur urgent is en vraagt om snelle actie.	ZW-0560-4

Standpunt GS

Met voorliggende omgevingsvisie is gepoogd een duidelijk beleidskader te geven hoe we ruimtelijk opereren. Onze hoop is dat we hiermee ook meer voortgang creëren, omdat initiatoefnemers vooraf kunnen bepalen wat haalbaar is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er een eenzijdige focus is op grootschalige knooppunten. Indiener stelt dat inzet op Maasbracht, Graetheide en Chemelot als energieknooppunten begrijpelijk is, maar dit infrastructuur en investeringen wegtrekt van andere regio's zoals Parkstad/Kerkrade, waar ook urgente transitieopgaven liggen die zowel op sociaal als ook op fysiek gebied mogelijkheden bieden. Indiener stelt voor de ontwikkelingen niet alleen te richten op primaire knooppunten, maar te zorgen voor een evenwichtige verdeling waarbij ook secundaire knooppunten meegenomen worden. Dit ondersteunt volgens de indiener het decentrale denken en geeft ruimte aan de wijk- en/of buurtgerichte energie-infrastructuur.	ZW-0263-24

Standpunt GS

In beginsel eindigt ons primaire provinciale belang bij het 150 kV-hoogspanningsstation, waarna het middenspanningsnet begint. Het middenspanningsnet zien we primair als het gemeentelijke schaalniveau. Als bedoeld wordt met secundaire knooppunten de omgeving van de bestaande 150 kV-stations en een provinciale rol wordt gevraagd dan hebben we conform het gestelde in paragraaf 9.3.2 daartoe de bereidheid.
Mochten er kansen zijn om dit te combineren met restwarmte of grensoverschrijdende netwerken, dan biedt dat een grote pré en liggen er concrete kansen om tot een energieknooppunt te komen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in hoofdstuk 7, paragraaf 7.5.1 de noodzakelijke uitbreiding van de elektriciteitsinfrastructuur behoort tot de maatschappelijke opgaven voor de komende periode, maar dat dit in de POVI nu te veel als probleem wordt beschreven en onvoldoende als prioritaire opgave benoemd.	ZW-0560-38

Standpunt GS

Deze stellingname delen we niet. We zien energie als een van onze belangrijke opgave, wat maakt dat voorliggende Omgevingvisie op dit thema volwaardige uitspraken doet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt in hoofdstuk 4, paragraaf 4.4 dat PES (Provinciaal Energie Systeem) niet gelijkgesteld kan worden aan energie-infrastructuur.	ZW-0560-36

Standpunt GS

Verwezen wordt in paragraaf 4.4 naar een intern provinciaal organisatieprogramma, namelijk de Provinciale Energie Strategie (PES)

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om duidelijkheid te verschaffen over wat de rol gaat zijn voor de verbinding Buggenum/brunssum Oost/ Beersdal naast de voorziene voeding van electriciteit vanuit Graetheide van de zuidlimburgse regio (nieuwe pocketstructuur).	ZW-1164-33

Standpunt GS

Deze duidelijkheid kunnen wij niet geven. We verwijzen u hiervoor naar de verantwoordelijke netbeheerder TenneT.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om expliciete benoeming van zowel Tennet als Enexis in de paragraaf over energie-infrastructuur.	ZW-0560-8

Standpunt GS

In paragraaf 9.3.1 en 9.3.2 zijn TenneT en Enexis reeds genoemd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 10, paragraaf 10.5.2 een kanttekening toe te voegen dat de aanleg van energie-infrastructuur soms ten koste kan gaan van groene ruimte in steden en dat beleidskaders nodig zijn om vertraging in realisatie te voorkomen.	ZW-0560-53

Standpunt GS

De omgang met open ruimtes in steden en kernen achten we in beginsel een afweging op gemeentelijk niveau. Op provinciaal schaalniveau is daarover een uitspraak niet nodig.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 3, paragraaf 3.4.3 de passage over stedelijke ontwikkelingen in de groenblauwe landbouwzone te nuanceren, zodat er voor vitale infrastructuur, waaronder energie-infrastructuur, wel ruimte kan zijn.	ZW-0560-33

Standpunt GS

De aangehaalde paragraaf biedt juist de grondslag om onder voorwaarden een oplossing te zoeken buiten bestaand stedelijke gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 3, paragraaf 3.4.4 de bepaling 'Om de landbouw niet onnodig te beperken, is er in beginsel in deze zone geen ruimte voor nieuwe niet-agrarische functies zoals wonen en woon- of recreatiefuncties in vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)' te heroverwegen, omdat deze bepaling vertraging kan veroorzaken voor noodzakelijke energie-infrastructuur.	ZW-0560-34

Standpunt GS

De aangehaalde paragraaf stelt ook dat maatwerk mogelijk is voor uitbreidingen, mits dit aansluit bij de Limburgse principes en belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 4, paragraaf 4.4 energie-infrastructuur als apart punt naast PES op te nemen in de opsomming van belangrijke programma’s.	ZW-0560-37

Standpunt GS

Verwezen wordt in paragraaf 4.4 naar een intern provinciaal organisatieprogramma, namelijk de Provinciale Energie Strategie. Energie-infra maakt onderdeel uit van ons intern provinciaal organisatieprogramma waarin we de diverse energiethema's in samenhang oppakken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 9, paragraaf 9.1 de uitbreiding van de elektriciteitsinfrastructuur expliciet als prioritaire opgave in de POVI op te nemen.	ZW-0560-42
Indiener dringt erop aan dat de uitbreiding van de elektriciteitsinfrastructuur een prioritaire opgave wordt in de Provinciale Omgevingsvisie Limburg.	ZW-0560-5

Standpunt GS

Dit doen we niet. De pioritaire opgave is het algemeen belang. Ten behoeve van het algemeen belang wegen we onder meer het energiebelang af. Dit komt terug in onze benadering van energieplanologie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

7.3 Energie infrastructuur

Zienswijze
Indiener constateert dat in paragraaf 9.5.6 wordt gesteld dat voor Zuid-Limburg momenteel twee grootschalige bronnen beschikbaar zijn, de restwarmte van Chemelot en de thermische buffers in Parkstad, bestaande uit het water in de voormalige mijngangen. Indiener stelt dat de thermische buffers in Parkstad geen warmtebron betreffen, maar geothermie/bodemenergie, met de daarbij behorende bevoegd gezag rollen (beleid, vergunningverlening en handhaving). Indiener verzoekt de Provincie om bovengenoemde passage te corrigeren.

Indiener
ZW-0319-130 ZW-1199-40

Standpunt GS

De thermische buffers in Parkstad zijn beleidsmatig divers te typeren. Onderdelen van de werkzaamheden en exploitatie daarvan vallen inderdaad binnen de wet- en regelgeving betreffende geothermie/bodemenergie. De paragraaf wordt hierop aangevuld.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 9.3.8 aanpassen, naar de zin:

Daarnaast zijn er de thermische buffers in Parkstad, bestaande uit het water in de voormalige mijngangen. Deze mijnwateractiviteiten vallen onder de geothermie/bodemenergie wet- en regelgeving.

Zienswijze	Indiener
Een deel van de pijpleidingcorridors loopt vlak langs de grens met het plangebied Düsseldorf. De indiener geeft aan ervan uit te gaan dat de	ZW-1500-13

gedetailleerde toetsingen en verdere betrokkenheid in de volgende vergunningsprocedures plaatsvinden. De beoogde focus op veiligheid, gezondheid, leefbaarheid en een gezonde ruimtelijke inpassing (inclusief natuur en landschap) bij de planning van nieuwe pijpleidingen, ook in het gebied ten oosten van Venlo, wordt toegejuicht. Dit geldt ook voor de eveneens gewenste aansluiting op nabijgelegen pijpleidingstructuren over de staatsgrens, aangezien zich hier een van de centrale overstappunten tussen onze landen bevindt.	
Indiener stelt dat de ontwerp-POVI het project Delta Rhine Corridor ondersteunt en verzoekt om verdere betrokkenheid bij de concretisering van het tracé, omdat mogelijke effecten voor de grensregio nog onduidelijk zijn.	ZW-0126-3
Indiener verzoekt de Provincie om te verduidelijken op welke wijze de Provincie een actieve rol in kan nemen bij het aansluiten op de nabijgelegen buisleidingstructuren buiten de landsgrenzen.	ZW-0319-84

Standpunt GS

De aanleg van buisleidingen binnen de buisleidingcorridors is veelal een Rijksbevoegdheid. Vanuit onze advies- en raadgevende rol attenderen we het Rijk er op om in te zetten op meer koppelkansen binnen een gebied en hier actief over te communiceren en (buitenlandse) partners in te zoeken. Daarnaast staan we er voor in dat de provinciale belangen in deze Rijksprojectprocedures geborgd worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af of de ondergrondse aanleg van een hoogspanningsverbinding binnen de Groenblauwe Landbouwzone is toegestaan binnen het geldende beleid.	ZW-0381-5
Indiener vraagt zich af of de ondergrondse aanleg van een hoogspanningsverbinding binnen de Groenblauwe Landbouwzone verdere gevolgen heeft voor het gebruik van de grond.	ZW-0381-2

Standpunt GS

De aanleg van een hoogspanningsverbinding binnen de groenblauwe landbouwzone is toegestaan. Wel dient daarbij tijdens de realisatie en het gebruik rekenschap gegeven te worden aan de ter plaatse aanwezige waarden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat haar leden (ondernemers in groen, grond en infra) behoefte hebben aan overdekte stallingsruimte voor accu’s, elektrisch materieel en voorzieningen t.b.v. de energietransitie.	ZW-0276-5

Indiener stelt voor om elektrisch rijden toegankelijker te maken door het aanleggen van kabelgoten en langzaam laadpunten in de provincie en supersnel laadpunten voor de industrie met aandacht voor overlast gevend geluid.	ZW-0568-8
Indiener stelt, gezien het belang van een decentrale energievoorziening en de rol van energiegemeenschappen dat er ook aandacht zou moeten worden besteed aan kleinschalige oplossingen (zoals mini-warmtenetten) en de ondersteuning die de provincie hierin kan bieden. Indiener verzoekt de Provincie om aandacht te besteden aan kleinschalige oplossingen.	ZW-1445-30

Standpunt GS

De energietransitie vraagt extra ruimte. Ook op het schaalniveau waar de inspreker naar verwijst. Dit is veelal het gemeentelijk schaalniveau, waar voorliggende provinciale omgevingsvisie geen uitspraken over doet. Mocht een uitbreiding gewenst zijn van een functie dan zullen we daarover conform onze bevoegdheden adviseren en besluiten primair op basis van onze Omgevingsverordening en secundair ons beleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener roept op om grootschalige duurzame opwek zoveel mogelijk te concentreren bij bestaande energie-infrastructuur, zoals bij de Clauscentrale, en alternatieven zoals geothermie en waterstof actief mee te nemen als voorkeursrichting. Indiener is van mening dat in plaats van verspreid nieuwe energie infrastructuur toe te voegen in kwetsbare gebieden, de bestaande robuuste energie-infrastructuur bij de Clauscentrale in Maasbracht al klaar ligt. Volgens indiener leent deze locatie zich uitstekend voor grootschalige toepassingen van bijvoorbeeld geothermie of conversie naar waterstofopwekking, waarmee de impact op landschap en leefomgeving elders wordt beperkt. Indiener acht het wenselijk dat de provincie actief inzet op deze concentratiestrategie en dit meeneemt als richtinggevend principe binnen het energiebeleid.

Indiener
ZW-0218-5 ZW-0299-25

Standpunt GS

De locatie van de Clauscentrale hebben we in paragraaf 9.3.7 als energieknooppunt bestempeld, mede door de wetenschap dat hier veel al is en vernieuwd zal worden. Daarbij zien we met de indiener kansen om op het Clauscentraleterrein te gaan herstructuren, door sloop van gedateerde en in onbruikzijnde gebouwen, ten behoeve van nieuwe energie-functies.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Indiener heeft bedenkingen tegen de voornemens voor uitbreiding van het hoogspanningsnet, in het bijzonder de realisatie van drie deelnetten met elk een eigen 380 kV-station. Bij het bepalen van de locatie van deze deelnetten is onvoldoende rekening is gehouden met de belangen van de landbouwers.

Indiener					
ZW-0712-9	ZW-0727-9	ZW-0731-9	ZW-0751-9	ZW-0752-9	ZW-0755-9
ZW-0756-9	ZW-0758-9	ZW-0759-9	ZW-0760-9	ZW-0817-9	ZW-0829-9
ZW-0861-9	ZW-0863-9	ZW-0864-9	ZW-0887-9	ZW-0964-9	ZW-0965-9
ZW-0968-9	ZW-0969-9	ZW-0970-9	ZW-0971-9	ZW-1015-9	ZW-1019-9
ZW-1021-9	ZW-1022-9	ZW-1024-9	ZW-1026-9	ZW-1028-10	ZW-1030-10
ZW-1031-9	ZW-1032-9	ZW-1034-9	ZW-1068-9	ZW-1109-9	ZW-1123-9
ZW-1124-9	ZW-1138-9	ZW-1256-9	ZW-1333-11	ZW-1354-9	ZW-1373-9
ZW-1431-9	ZW-1468-9				

Standpunt GS

Deze deelnetten volgen uit de netvisie van de netbeheerders en kennen als primair doel ons elektriciteitsnet robuuster en toekomstbestendig te maken. Met deze capaciteit kunnen ook de landbouwinnovaties gefaciliteerd worden en kan ook de stroom afgenomen worden die opgewekt is op of in samenhang met agrarische functies. We zetten in op het beperken van de impact op goede landbouwgronden, maar gelet op het algemeen belang valt het niet uit te sluiten dat, alles overwegend, hier gebruik gemaakt van dient te worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om in overleg te treden over het mogelijk vastleggen door de provincie van de milieucategorie van systeembatterijen en de milieucategorie van bedrijven om zo de gemeentelijke vergunningverlening te helpen.	ZW-1038-31

Standpunt GS

Een provinciale omgevingsvisie is niet het beleidskader om de milieucategorie in te bepalen. In de fysieke leefomgeving is de VNG handreiking Activiteiten en milieuzonering daarin leidend. We delen de opmerking van indiener dat alle nieuwe ruimtelijke functies die in de energietransitie gaan ontstaan ook hierin opgenomen dienen te worden om zodoende tot een werkbaar beoordelingskader te komen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om aandacht voor het belang van grensoverschrijdende energie-uitwisseling en interconnectoren.	ZW-0319-83

Indiener stelt dat ten aanzien van de energie infrastructuur, de Ontwerp Omgevingsvisie zich zowel op 380 kV als op 150 kV-niveau sterk op nationale netwerken richt. Indiener vraagt, gelet op het belang van het decentrale energiesysteem, om meer aandacht voor het belang van euregionale energie-uitwisseling en interconnectoren naar het Duitse stroomnet en deze expliciet mee te nemen als onderdeel van de energieplanologie.	ZW-0319-80

Standpunt GS

Gelet op onze positie in de Euregio zijn we een voorstander van grensoverschrijdende energie-uitwisseling. Binnen de huidige wetgeving liggen met name kansen voor moleculen. In ons Ruimtelijk Voorstel (december 2023) wil Zuid-Limburg graag als experimenteer-regio voor grensoverschrijdende energievoorziening fungeren. Ook voor de rest van Limburg kan dit mogelijk kansen bieden. We willen dit samen met het Rijk nader invullen; mede op basis van de Grenslandagenda/ verkenning energie en daarbij de mogelijkheden benutten die de nieuwe Energiewet biedt.

Voorstel aan PS

Toevoegen alinea aan paragraaf 9.1 :
Ook de verbinding met landen om ons heen kan bijdragen aan de toegang tot en leveringszekerheid van energie. Over de landsgrenzen heen zijn we middels interconnectoren en buisleidingen verbonden met onze buurlanden België en Duitsland. Het ruimtelijke waarborgen van deze verbindingen heeft onze aandacht. Wij zetten onze kennis en ons relatienetwerk in om in grensoverschrijdend verband te komen tot een beter afgestemde energie-infrastructuur passend binnen de Energiewet (bijvoorbeeld middels mogelijke experimenteerruimte).

Zienswijze
Indiener vraagt om rekening te houden met zijn belangen bij de verdere inrichting van het nieuwe energiesysteem. Het mag bijvoorbeeld niet zo zijn dat hoogspanningsleidingen worden gerealiseerd in de directe nabijheid van het bedrijf van indiener waardoor schadelijke gevolgen kunnen ontstaan. Indiener verwacht een duidelijk flankerend beleid om mogelijke schadelijke gevolgen van het nieuwe energiesysteem volledig te compenseren.

Indiener					
ZW-0712-10	ZW-0727-10	ZW-0731-10	ZW-0751-10	ZW-0752-10	ZW-0755-10
ZW-0756-10	ZW-0758-10	ZW-0759-10	ZW-0760-10	ZW-0817-10	ZW-0829-10
ZW-0861-10	ZW-0863-10	ZW-0864-10	ZW-0887-10	ZW-0964-10	ZW-0965-10
ZW-0968-10	ZW-0969-10	ZW-0970-10	ZW-0971-10	ZW-1015-10	ZW-1019-10
ZW-1021-10	ZW-1022-10	ZW-1024-10	ZW-1026-10	ZW-1028-11	ZW-1030-11
ZW-1031-10	ZW-1032-10	ZW-1034-10	ZW-1068-10	ZW-1109-10	ZW-1123-10
ZW-1124-10	ZW-1138-10	ZW-1256-10	ZW-1333-12	ZW-1354-10	ZW-1373-10
ZW-1431-10	ZW-1468-10				

Standpunt GS

Antwoord GS: Het nieuwe energiesysteem gaat bovengronds meer ruimte vragen. We zetten ons in om de impact hiervan op de omgeving te beperken, maar gelet op het algemeen belang valt het niet op voorhand uit te sluiten dat, alles overwegend, er een vermindering van de leefomgevingskwaliteit plaatsvindt. Ondermeer via nadeelcompensatie conform de Omgevingswet kan een getroffene schade verhalen. Daarnaast zal altijd binnen een initiatief bezien worden of de impact ook anderszins beperkt of gecompenseerd worden. De ervaring is dat dit vaak een locatiespecifieke afweging betreft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat het wenselijk is om in de Omgevingsvisie ruimte te reserveren voor de voor versnelling van de uitbreiding van de energie infrastructuur benodigde aanlandingspunten en omzetpunten.	ZW-0198-13
"De provincie geeft in § 12.2 Circulaire Economie aan dat de circulaire opgave vraagt om aansluiting op huidige en toekomstige energienetwerken. In H9 Energie duidt de provincie het belang van versterking van de energie-infrastructuur, duurzame energieopwek en energieplanologie. Indiener verzoekt om voor de hiervoor benodigde ‘aanlandingspunten’ en ‘omzetpunten’ in de POVI ruimte te reserveren op de bestaande bedrijventerreinen zodat ook ruimte overblijft voor de grote opgaves die spelen in het buitengebied waaronder de complementaire balans tussen ‘rood en groen’ ten behoeve van de leefbaarheid en landschap."	ZW-0302-51
Indiener merkt op bij paragraaf 2.4: Belangrijke kans voor energieverbruikers (waaronder RWZI's) zijn aanlandingspunten Maasbracht en Graetheide voor elektriciteit vanuit wind op zee.	ZW-1204-67
De indiener verzoekt om mogelijkheden voor energieinfrastructuur te verkennen op locaties met intensieve veehouderij of landbouwactiviteiten om zo de schaarse ruimte op bedrijventerreinen te behouden en stiktstofuitstoot te beperken (win-win).	ZW-1038-33

Standpunt GS

Het toekomstig energiesysteem vraagt in tegenstelling tot het huidige energiesysteem meer bovengrondse ruimte. Hoewel een betaalbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem randvoorwaardelijk is voor vele gewenste ontwikkelingen, vinden we de ruimtelijke componenten van het energiesyteem niet leidend in onze afweging om tot een evenwichtige toedeling van functies te komen. De energiebelangen dienen een volwaardig onderdeel van de brede afweging te zijn om te komen tot zorgvuldig ruimtegebruik. Daar waar ruimte is op een bestaande locatie om te intensiveren en/of te herstructureren voor nieuwe energiefuncties dan heeft dit de voorkeur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener stelt dat voor versnelling van de uitbreiding van de energie infrastructuur is het wenselijk is dat de provincie een duidelijk provinciaal belang op de voor Zuid-Limburg benodigde versterking van de energie-infrastructuur en duurzame energieopwek vestigt. Indiener vraagt om voor de hiervoor benodigde ‘aanlandingspunten’ en ‘omzetpunten’ in de POVI ruimte te reserveren op de bestaande bedrijventerreinen. Hierdoor blijft ook ruimte over voor de grote opgaves die spelen in het buitengebied, waaronder de complementaire balans tussen ‘rood en groen’ ten behoeve van de leefbaarheid en landschap.

Indiener					
ZW-0187-40	ZW-0207-34	ZW-0238-24	ZW-0253-38	ZW-0271-24	ZW-0314-24
ZW-0319-10	ZW-1038-131	ZW-1127-56			

Standpunt GS

Het toekomstig energiesysteem vraagt in tegenstelling tot het huidige energiesysteem meer bovengrondse ruimte. Hoewel een betaalbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem randvoorwaardelijk is voor vele gewenste ontwikkelingen, vinden we de ruimtelijke componenten van het energiesyteem niet leidend in onze afweging om tot een evenwichtige toedeling van functies te komen. De energiebelangen dienen een volwaardig onderdeel van de brede afweging te zijn om te komen tot zorgvuldig ruimtegebruik. Daar waar ruimte is op een bestaande locatie om te intensiveren en/of te herstructureren voor nieuwe energiefuncties dan heeft dit de voorkeur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op om heldere afstandsnormen op te nemen voor energie-infrastructuur nabij woningen en gevoelige functies. Indiener meent dat het van belang is dat de provincie aangeeft wat de minimale afstand tot woningen moet zijn bij de realisatie van zogenoemde “kritische infrastructuur”, zoals windturbines, waterstoffabrieken of grote transformatiestations. Dit raakt direct aan de gezondheid, veiligheid en leefkwaliteit van inwoners. Heldere normen en randvoorwaarden hierover zijn noodzakelijk, ook met het oog op draagvlak en rechtszekerheid.	ZW-0218-8
Indiener verzoekt om heldere afstandsnormen op te nemen voor energie-infrastructuur nabij woningen en gevoelige functies.	ZW-0299-29

Standpunt GS

Ieder initiatief dient te voldoen aan de wet- en regelgeving die daarop van toepassing is, hieruit volgen normen en randvoorwaarden. Ook zullen veel (on)mogelijkheden volgen uit initiatief- en locatiespecifiek onderzoek. Mochten wij voor dergelijke initiatieven het bevoegd gezag zin dan is het onze taak om alle belangen af te wegen en binnen de wettelijke kaders een besluit te nemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie dat de bestaande ondergrondse infrastructuur optimaal wordt gebruikt, en dat de provincie geen grootschalige nieuwe ondergrondse infrastructuur laat aanleggen.	ZW-0007-2
De indiener verzoekt om te proberen via de inpassing van energie-infrastructuur ook nadrukkelijk te proberen om andere maatschappelijke waarden te versterken, denk aan groen/water/biodiversiteit/circulair.	ZW-1038-32

Standpunt GS

In de energietransitie maken we optimaal gebruik van bestaande leidingen en verbindingen. Echter hiermee redden we het niet om te voorzien in de toekomstige energiebehoefte. Nieuwe energie infrastructuur is daarom benodigd. We zetten ons daarbij in voor: een goede omgevingskwaliteit, een adequate ruimtelijke inpassing, meervoudig ruimtegebruik en het optimaal benutten van mee koppelkansen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt de provincie een rol te spelen om grootschalige batterijopslag (t.b.v. netlancering) nabij netstations te realiseren.	ZW-1038-34
Indiener stelt dat ten aanzien van de technieken voor batterijopslag terecht wordt gewezen op de huidige doorontwikkeling van de technieken voor batterijopslag. Daarbij wordt volgens de indiener als onderdeel van de beoordelingsladder gesteld dat "door de ruimtelijke uitstraling van systeembatterijen" en de bedrijfsmatige aard hiervan, een bedrijventerrein de primaire locatie hiervoor dient te zijn. Indiener stelt dat door de voorgestelde beoordelingsladder vast te leggen en in de komende jaren strikt te hanteren, de energietransitie mogelijk onnodig vertraagd wordt.	ZW-0319-85
Indiener verzoekt de Provincie om, gelet op de huidige ontwikkeling van technieken voor batterijopslag en de mogelijke gevolgen op de ruimtelijke uitstraling, maatwerk toe te passen bij hantering van de beoordelingsladder.	ZW-0319-86

Standpunt GS

Om te komen tot een decentraal energiesysteem dat centraal wordt aangevuld is ook energieopslag nodig. Dit heeft een bedrijfsmatige aard, schaal en karakter, waardoor de primaire locatie een bedrijventerrein is. Daarentegen realiseren we ons dat het voor de stabilisatie van het net nodig kan zijn dat een batterij, waar de netbeheerders een bepalende sturing op hebben, in de nabijheid van een hoogspanningsstation wordt gesitueerd. Dit sluiten we niet uit, maar wel onder strikte voorwaarden ten faveure van onder meer het landschap en de omgevingskwaliteit. Dat het hierdoor een grotere ontwikkelopgave wordt accepteren we in dat kader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de focus ligt op verzwarende energie-infrastructuur. Gemeenten kijken juist bij nieuwe gebiedsontwikkelingen ook naar netbeheer, ontwerpen en bouwen. De indiener verwacht dat de provincie hierin meedenkt en werkt.	ZW-0313-82
Indiener pleit voor het actief omarmen en stimuleren van netbewust ontwerpen en bouwen, waarbij ontwikkelingen zo worden vormgegeven dat ze passen binnen de capaciteit van het bestaande net, bijvoorbeeld door fasering, opslag of slimme aansturing.	ZW-0196-109

Standpunt GS

Onze focus ligt op het energiesysteem in zijn geheel. Wel constateren we dat we binnen de kaders van de Omgevingswet qua procedurele efficiëntie doeltreffender kunnen zijn bij het verlenen van toestemming voor energie-infra die gemeentegrensoverschrijdend is. We delen de visie van de inspreker dat de ruimtelijke componenten van de energietransitie volwaardig in gebiedsontwikkelingen dienen te worden afgewogen en dat daartoe in een zo vroeg mogelijk stadium al het gesprek met de netbeheerders over opgestart moet worden om de hieruit komende uitgangspunten al in de eerste ontwerpen te betrekken. Via onze gesprekken attenderen we actoren binnen gebiedsontwikkeling op deze noodzaak.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het onvermijdelijk is dat ook nieuwe energie-infrastructuur naast bestaande structuren wordt gerealiseerd, en dat deze projecten geen vertraging mogen oplopen door onduidelijke prioritering van belangen.	ZW-0560-16
Indiener stelt dat het principe om aan te sluiten bij bestaande energie-infrastructuren wordt onderschreven, maar dat daarnaast uitbreiding en verzwaring van de bestaande infrastructuur noodzakelijk is.	ZW-0560-15

Standpunt GS

Voorliggende omgevingsvisie geeft in samenhang met onze omgevingsverordening ons ruimtelijk kader weer. Ook nieuwe energie-infra ontwikkelingen dienen we hieraan te beoordelen. Het is noodzaak dat deze vroegtijdig al in het ontwikkelproces worden beschouwd, om daarmee inderdaad later in het proces discussie en daarmee vertraging te voorkomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Indiener geeft aan dat de aanleg van het energiesysteem om ruimte vraagt en dat in de teksten te vaak alleen over het energienet wordt gesproken. Indiener verzoekt te spreken over het energiesysteem als geheel en geeft aan dat de urgentie in de inleiding ontbreekt.

Indiener					
ZW-0166-69	ZW-0186-79	ZW-0224-73	ZW-0237-59	ZW-0240-64	ZW-0241-59
ZW-0278-79	ZW-0313-74	ZW-0317-79	ZW-1236-64	ZW-1473-59	ZW-1479-111
ZW-1504-58					

Standpunt GS

We delen de constatering niet dat enkel over het energienet wordt gesproken en dat de urgentie ontbreekt. We ervaren juist deze urgentie omdat het gehele energiesysteem randvoorwaardelijk is voor vele gewenste ontwikkelingen. Dit maakt dat in het energiehoofdstuk ons ruimtelijk kader voor energiegebruik, -infrastructuur, -opslag en -opwek volwaardig wordt beschreven. Wel realiseren we ons dat de opwaardering van het elektriciteitsnet een no-regret maatregel is met een bovenlokaal karakter waardoor er direct sprake is van een provinciaal belang.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in paragraaf 9.2.2.3 een verwachte toename in de verplaatsingen van bedrijfsactiviteiten naar locaties waar wel voldoende energie aanwezig is, wordt benoemd. Indiener stelt dat doordat door de Provincie ingezet wordt op grote energieknooppunten, het risico bestaat dat deze beweging in de hand wordt gespeeld met grote gevolgen voor de levensvatbaarheid van bedrijventerreinen aan de randen van Parkstad en de bijbehorende werkgelegenheid. Indiener stelt dat het verplaatsen van bedrijfsactiviteiten vanwege netcongestie geen wenselijke situatie is.	ZW-0319-76
Indiener verzoekt de Provincie om actief bij te dragen aan het ondersteunen van bedrijven bij het beschikbaar maken van netcapaciteit om te verduurzamen en/of lokaal gevestigd te houden.	ZW-0319-78

Standpunt GS

We delen de opmerking dat verhuizing van economische activiteiten door het wel of niet beschikbaarheid zijn van energie ongewenst is. Wel is dit momenteel de praktijk. Hier zijn we ons bewust van. Dit vraagt een integrale blik die wij op provinciaal schaalniveau bezien.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in paragraaf 9.2.2.3 en paragraaf 9.3.8 'Warmtenetten' van de ontwerp-POVI staat dat de Provincie het leidende	ZW-0160-79

principe van Enexis onderschrijft dat ze voorzien in maximaal twee energiedragers per gebied. Indiener stelt dat een warmtenet staat doorgaans ten dienste van ruimteverwarming, tapwaterverwarming en andere lage temperatuurtoepassingen, terwijl waterstof bijvoorbeeld voor hoge temperatuurprocessen wordt ingezet. Indiener stelt dat het dus niet logisch is om in relatie tot industrie-/bedrijventerreinen te stellen dat slechts een van beide netwerken mogelijk zou moeten zijn naast het elektriciteitsnetwerk.	
Indiener geeft aan de achterliggende gedachte van een voorkeursvolgorde te begrijpen. Indiener stelt dat de voorgestelde volgorde en de daarbij behorende beschrijving echter praktisch niet toepasbaar zijn. Indiener geeft het volgende voorbeeld: Stel je hebt een goed geïsoleerde woning in een gebied met een lage bebouwingsdichtheid. Conform de volgorde zou dan een hybride oplossing moeten worden toegepast, daar waar een duurzame gasinfrastructuur mogelijk is. In dit geval is dit niet de meest logische keuze (zoals ook beschreven onder 3 all-electric oplossingen).	ZW-1445-28

Standpunt GS

We delen de visie dat het aantal energiedragers per gebied verschillend kan zijn indachtig het energiegebruik binnen dit gebied. We passen hierop de omgevingsvisie aan. We zien kansen om op basis van de lokale kenmerken in een gemeentelijk omgevingsvisie hier wel concrete uitspraken over te doen.

Voorstel aan PS

tekst op diverse plaatsen aanpassen, het streven naar minimaal twee energiedragers begrijpen we, echter dit is wel gebiedsafhankelijk. We adviseren de gemeenten om in hun Gemeentelijke Omgevingsvisie hier ook uitspraken over te doen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in paragraaf 9.3.8 een voorkeursvolgorde met betrekking tot de warmtetransitie wordt beschreven en dat daarbij wordt gesteld dat - gelet op het belang van warmtenetten - de Provincie haar rol als bevoegd gezag in de ruimtelijke ordening zal vervullen om deze intergemeentelijke warmtestructuur planologisch-juridisch doelmatig en doeltreffend te faciliteren met instemming van de betreffende gemeenten. Indiener wijst in deze context op het wetsvoorstel 'Wet collectieve warmte', met het uitgangspunt dat er publieke regie door gemeenten nodig is om de gewenste toename van collectieve warmtevoorzieningen in goede banen te leiden. Dit uitgangspunt wordt volgens de indiener onderstreept door de Raad van State in haar advies. Als onderdeel van haar warmteprogramma biedt de gemeente duidelijkheid over het tijdspad en de mogelijke alternatieve warmtetechnieken in de geselecteerde gebieden. Dit programma wordt vastgesteld door het college van B&W op basis van een zorgvuldige analyse van factoren zoals haalbaarheid, netcapaciteit, betaalbaarheid en draagvlak.	ZW-1199-45
Indiener verzoekt de Provincie om de voorkeursvolgorde met betrekking tot de warmtetransitie niet op te nemen in de ontwerp-Omgevingsvisie, dan wel	ZW-1199-49

in lijn te brengen met de geldende landelijke wet- en regelgeving, waaronder de wettelijke taken en bevoegdheden van gemeenten	
Indiener constateert dat in paragraaf 9.3.8 een voorkeursvolgorde met betrekking tot de warmtetransitie is opgenomen, welke overigens niet beperkt is tot warmtenetten. Indiener vraagt wat de status is van de beschreven voorkeursvolgorde in relatie tot de keuzes die gemeenten moeten maken met betrekking tot de warmtetransitie. Indiener heeft eerder al aangegeven dat gemeenten de regierol hebben in de warmtetransitie en deze ook moeten kunnen nemen.	ZW-1445-27
Indiener stelt dat, gelet op het belang van warmtenetten, in de ontwerp-omgevingsvisie wordt verwezen naar de provinciale rol als bevoegd gezag voor de intergemeentelijke benodigde warmte-infrastructuur. Indiener wijst erop dat de publieke regie op de warmtetransitie in de Wet collectieve warmte expliciet bij gemeenten is belegd. Keuzes leggen zij vast in hun warmteprogramma, welke dienen te voldoen aan landelijk vastgestelde procedurele en inhoudelijke vereisten. Gemeenten maken hierin een zorgvuldige afweging. De Startanalyse van PBL, inclusief de daarin gehanteerde nationale kosten én locatie-specifieke kosten, bijvoorbeeld voor het aanleggen van nieuwe of aanpassen van bestaande infrastructuren, spelen een belangrijke rol in deze keuze. Indiener stelt dat het onduidelijk is op welke wijze interventie door de Provincie bijdraagt aan betere keuzes.	ZW-0319-122
Indiener stelt dat, in de ontwerp-POVI wordt verwezen naar de provinciale rol als bevoegd gezag voor de intergemeentelijke warmte-infrastructuur. Indiener wijst er nadrukkelijk op dat de publieke regie op de warmtetransitie in het wetsvoorstel Wet collectieve warmte expliciet bij gemeenten is belegd. Gemeenten leggen hun keuzes vast in Warmteprogramma's, die moeten voldoen aan wettelijk vastgestelde inhoudelijke en procedurele eisen. Deze keuzes komen tot stand op basis van een zorgvuldige afweging van onder meer de Startanalyse van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), nationale en locatiespecifieke kosten, netcapaciteit, ruimtelijke inpassing en lokaal draagvlak. De uitwerking vindt vervolgens plaats in uitvoeringsplannen op buurt- of gebiedsniveau, in samenwerking met bewoners en andere betrokken partijen. Indiener stelt dat het tegen deze achtergrond onduidelijk is op welke juridische grondslag een provinciale interventie bij het ontbreken van gemeentelijke plannen zou kunnen worden gebaseerd, en hoe een dergelijke interventie bijdraagt aan beter gedragen en gebiedsspecifieke oplossingen.	ZW-1199-42
Indiener verzoekt om meer duidelijkheid te ontvangen over het begrip “energiedragers” en over de wijze waarop de provincie denkt te interveniëren wanneer gemeenten binnen twee jaar geen voortgang boeken.	ZW-0807-31

Standpunt GS

We delen het standpunt van de inspreker dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening. Paragraaf 9.3.8 wordt hierop aangepast, waarbij we het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.3.8 waarin gesteld wordt dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening en het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Zienswijze
Indiener stelt dat in paragraaf 9.3.8 een voorkeursvolgorde met betrekking tot de warmtetransitie wordt beschreven en dat daarbij wordt gesteld dat - gelet op het belang van warmtenetten - de Provincie haar rol als bevoegd gezag in de ruimtelijke ordening zal vervullen om deze intergemeentelijke warmtestructuur planologisch-juridisch doelmatig en doeltreffend te faciliteren met instemming van de betreffende gemeenten. Indiener wijst in deze context op op het wetsvoorstel 'Wet collectieve warmte', met het uitgangspunt dat er publieke regie door gemeenten nodig is om de gewenste toename van collectieve warmtevoorzieningen in goede banen te leiden. Dit uitgangspunt wordt volgens de indiener onderstreept door de Raad van State in haar advies. Als onderdeel van haar warmteprogramma biedt de gemeente duidelijkheid over het tijdspad en de mogelijke alternatieve warmtetechnieken in de geselecteerde gebieden. Dit programma wordt vastgesteld door het college van B&W. Indiener stelt dat de gebiedskeuzes en de factoren die hierin een rol spelen worden in dit warmteprogramma worden onderbouwd en in de praktijk er altijd sprake is van een brede afweging van factoren.

Indiener	
ZW-0160-81	ZW-0319-124

Standpunt GS

We delen het standpunt van de inspreker dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening.
Paragraaf 9.3.8 wordt hierop aangepast, waarbij we het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.3.8 waarin gesteld wordt dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening en het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Zienswijze
Indiener verzoekt de Provincie om de publieke regierol omtrent de keuzes over de benodigde gemeentelijke warmte-infrastructuur bij gemeenten te respecteren, conform de Wet collectieve warmte, en gemeenten te ondersteunen bij deze opgave.

Indiener					
ZW-0160-85	ZW-0319-123	ZW-0319-128	ZW-1199-43	ZW-1199-48	ZW-1445-31
ZW-1445-26					

Standpunt GS

We delen het standpunt van de inspreker dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening. Paragraaf 9.3.8 wordt hierop aangepast, waarbij we het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.3.8 waarin gesteld wordt dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening en het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Zienswijze
Indiener verzoekt de Provincie om de voorkeursvolgorde met betrekking tot de warmtetransitie niet op te nemen in de ontwerp-Omgevingsvisie.

Indiener
ZW-0160-86 ZW-0319-129 ZW-1445-32

Standpunt GS

We delen het standpunt van de inspreker dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening. Paragraaf 9.3.8 wordt hierop aangepast, waarbij we het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.3.8 waarin gesteld wordt dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening en het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Zienswijze	Indiener
"Indiener geeft aan dat in Alinea 9.2.2 de energie-intensieve initiatieven nabij energieknooppunten zoals Maasbracht worden benoemd. Indiener uit bezorgdheid over de vestiging van nieuwe bedrijfslocaties direct nabij deze knooppunten, aangezien een te dichte clustering de leefbaarheid negatief kan beïnvloeden. Indiener geeft aan dat de gemeente Maasgouw deze nieuwe bedrijfslocatie nabij Maasbracht onhaalbaar en onwenselijk acht."	ZW-0188-45
Indiener stelt dat de waterhuishouding in Limburg kan worden beïnvloed door energie-infrastructuur, en verzoekt dat dit effect expliciet in de ontwerp-POVI wordt meegenomen voor de omgeving van Brachterbeek.	ZW-0923-119
Indiener stelt dat in paragraaf 3.3 van de ontwerp-POVI onduidelijk is welke maatregelen de provincie gaat treffen wanneer de energie-infrastructuur rondom Brachterbeek wordt uitgebreid, en verzoekt om toelichting.	ZW-0923-48
Indiener verzoekt dat de bestaande energie-infrastructuur in en rond Brachterbeek minder impact krijgt op de leefomgeving, onder meer door	ZW-0923-30

verkabeling van hoogspanningslijnen en stimulering van groen rondom voorzieningen.	
Indiener verzoekt dat de in de ontwerp-POVI aangekondigde ruimtelijke kwaliteitsimpuls concreet wordt uitgewerkt voor Brachterbeek en dat duidelijk wordt toegelicht hoe deze hier vorm krijgt.	ZW-0923-60

Standpunt GS

Zoals gemeld in paragraaf 9.3.7 realiseren we ons terdege dat Maasbracht/ Brachterbeek een energieknooppunt is, waar kansen en uitdagingen liggen. We hechten belang aan een toekomstbestendige en samenhangende ontwikkeling van deze knooppunten. Daartoe werken we actief samen met betrokken gemeenten aan een gebiedsgerichte benadering, waarbij de omgevingskwaliteit centraal staat. Binnen deze gebiedsgerichte benadering zal afgewogen worden onder onze verantwoordelijkheid welke functies waar gewenst en ongewenst zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Voor de thema's duurzame energie opwek en energieplanologie verzoekt indiener om het provinciaal belang niet op te nemen in de POVI omdat dit de gemeentelijke autonomie te veel inperkt.	ZW-0304-10

Standpunt GS

We hebben niet de intentie om de gemeentelijke autonomie binnen het thema Energie aan te tasten of te beperken. Dit strookt ook niet met het subsidariteitsbeginsel uit de Omgevingswet. Wel zien we dat het energiethema veel ruimtelijke aspecten kent met een bovenlokale impact en/of situering, waardoor het provinciaal belang wordt geraakt. Onze inzet is om onze taak vanuit het 'één overheid principe' onder onze verantwoordelijkheid in zo goed mogelijke afstemming met de gemeenten en overige overheden te verrichten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af hoe de netcongestieproblematiek wordt opgelost bij de realisatie van windturbines en hoe de verdeling van opgewekte energie gerealiseerd wordt.	ZW-0192-15

Standpunt GS

Het is een terechte constatering dat het toevoegen van lokale opwek op korte termijn mogelijk niet direct hoeft bijdraagt aan het oplossen van netcongestie. Echter om op termijn te komen tot een decentraal energiesysteem, met een centrale aanvulling is en blijft lokale opwek nodig. Bij ieder lokaal opwek initiatief vraagt dat van de initiatiefnemer, de overheden en de netbeheerders

aandacht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt de provincie om druk uit te oefenen op Enexis om extra capaciteit in te zetten om energiedeling over netvlakken heen mogelijk te maken om zo lokale energiehubs te faciliteren.	ZW-1038-27

Standpunt GS

De ruimtelijke inpassing van energiehubs zal veelal op gemeentelijk schaalniveau plaatsvinden. Gesprekken hierover vallen buiten de reikwijdte van voorliggende provinciale omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De zoekgebieden voor grootschalige zon PV sluiten niet aan bij gemeentelijk beleid. De gemeenteraad van Venray heeft besloten dat in het gebied van 500 meter rond de kernen geen zonnepark mag worden gerealiseerd, wat zou betekenen dat er geen zoekgebieden zijn. Dit sluit niet aan bij de RES NML doelstelling en bijdrage van Venray. Ze vragen hoe het ruimtelijk mogelijk is om in dit smalle gebied een zonnepark van minimaal 5 ha te ontwikkelen dat voldoet aan de voorwaarden van de voorkeursvolgorde zon.	ZW-0166-159

Standpunt GS

De zoekgebieden zon zijn juist in de nabijheid van kernen gelegen om de ruimtelijke mogelijkheid tot directe afname te faciliteren en daarmee een bijdrage te leveren aan de lokale energiebehoefte. Tevens valt directe afname binnen de uitzonderingen 'zon op land' zoals geformuleerd in de Omgevingsverordening.
Het betreft 'maar' zoekgebieden, het zal altijd een locatiespecifieke afweging zijn; ook gebaseerd op het gemeentelijk beleid of hier daadwerkelijk ruimtelijk kansen liggen.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4 met de alinea:

De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
Indiener gaat ervan uit dat bij de reactivering van de geothermiebron in Californië de in de omgevingsverordening geldende regels ten behoeve van de bescherming van de openbare drinkwatervoorziening worden nageleefd en verzoekt om hierover een verwijzing op te nemen in de POVI.	ZW-1369-44

Standpunt GS

De reactivering van de geothermiebron in glastuinbouwgebied Californië kan enkel plaatsvinden als dit verantwoord gebeurt. Ook ten aanzien van de bescherming van drinkwater. Gelet op de juridische doorwerking van de provinciale Omgevingsverordening heeft een expliciete verwijzing in een niet juridisch bindend beleidsdocument geen meerwaarde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat energiecentrales worden stopgezet als gevolg van het aannemen van de Klimaatwet, en dat dit niet kan worden opgevangen door wind en zon.	ZW-0059-10

Standpunt GS

We realiseren ons dat Limburg altijd elektriciteit van buiten de provincie nodig zal hebben. Dit maakt dat we de verzwaring van energie-infra als een no-regret activiteit beschouwen. Daar waar het ruimtelijk verantwoord kan, zetten we in op lokale opwek om deze afhankelijkheid te beperken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat energieplanologie moet bijdragen aan het vinden van ruimte op de juiste plekken voor noodzakelijke energie-infrastructuur en vraagt om een proactieve benadering.	ZW-0166-133

Standpunt GS

We delen de visie van inspreker dat de overheid een proactieve houding dient aan te nemen om de energietransitie verantwoord ruimtelijk in te bedden. Met voorliggende Omgevingsvisie Limburg geven we hiertoe ons ruimtelijk kader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het niet mogelijk is om te beoordelen waar wel of geen duurzame gasinfrastructuur mogelijk is, aangezien deze niet in kaart zijn gebracht. Hierop kan volgens de indiener dus niet worden geanticipeerd.	ZW-1445-29

Standpunt GS

Inzet is om zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande buisleidingen. De ligging is hiervan bekend. Voor ontbrekende onderdelen zal nieuwe infrastructuur dienen te worden aangelegd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 9.3.2 terecht wordt gesteld dat het bevoegd gezag voor de benodigde toestemming voor 150 kV-stations in beginsel bij de betreffende gemeente ligt. Daaraan wordt volgens de indiener toegevoegd dat een rol van de Provincie toch wenselijk of noodzakelijk kan zijn wanneer het zoekgebied in meerdere gemeenten ligt of als het belang van het project meerdere gemeenten dient. Indiener stelt dat dat laatste bijna altijd het geval is bij nieuwe 150 kV-stations.	ZW-0319-79

Standpunt GS

Zoals aangeven in paragraaf 9.3.2 hebben we de bereidheid om bij nieuwe 150 kV-hoogspanningsstations een rol te pakken. Welke rol dit specifiek is kan per casus verschillen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist in de POVI aandacht voor het 150 kV-station Ysselsteyn/de Peel, het aansluiten op de waterstofleiding en lokale energie-initiatieven voor gemeenten.	ZW-0224-153

Standpunt GS

Deze constatering delen we niet. Er is een zoekgebied voor een 150 kV-station ten westen van Venray ingetekend, daarbij zetten we ons kansen te creëren voor regionale aftakkingen op het landelijk waterstofnet. De beleidsinsteek voor lokale opwek is er juist opgericht om binnen deze beleidskaders sturing te geven aan lokale energie-initiatieven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat haar leden (ondernemers in groen, grond en infra) een belangrijke rol spelen in circulariteit door hoogwaardig hergebruik van reststromen.	ZW-0276-9

Standpunt GS

We erkennen deze rol.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat met betrekking tot de Delta Rhine Corridor wordt uitgesproken dat de Provincie haar euregionale positie wil benutten om aangesloten te worden op de nabijgelegen buisleidingstructuren buiten de landsgrenzen. Indiener stelt dat het onduidelijk is op welke wijze de Provincie zich actief zal inzetten om deze verbinding in de praktijk te bevorderen.	ZW-0319-81

Standpunt GS

De aanleg van buisleidingen binnen de buisleidingcorridors is veelal een Rijksbevoegdheid. Vanuit onze advies- en raadgevende rol attenderen we het Rijk er op om in te zetten op de internationale kansen, hier actief over te communiceren en partners in te zoeken. Onze ruimtelijke rol is daarin vooralsnog beperkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat ten aanzien van de opwek van hernieuwbare energie energie steeds meer decentraal wordt geproduceerd. Indiener stelt dat het daarmee van essentieel belang is om regionaal en lokaal vraag en aanbod van energie beter op elkaar af te stemmen en op te slaan en hierop te sturen. Op elk schaalniveau (lokaal, regionaal, provinciaal en nationaal) dient volgens de indiener vraag en aanbod naar energie zoveel mogelijk op elkaar te worden afgestemd, ook in regio Parkstad. Indiener stelt dat de uitgangspunten en keuzes in de Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg 2025 hiermee op gespannen voet staan.	ZW-0319-75

Standpunt GS

Dit standpunt delen we niet. Voorliggend omgevingsvisie poogt juist om deze gewenste samenhang tussen lokaal gebruik en opwek ruimtelijk te faciliteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat zij blij is met het benoemen van de energie-infrastructuur als provinciaal belang.	ZW-0560-12

Standpunt GS

Voor kennisgeving aangenomen. Ten principale kent het energie-thema veel gemeente grensoverstijgende aspecten die een provinciale rol verantwoorden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de glastuinbouwsector te betrekken in de energie uitdagingen van de provincie.	ZW-0915-4

Standpunt GS

De glastuinbouwsector is binnen het thema energie als gebruiker, opwekker en opslagvoorziening een significante actor. Voorliggende Omgevingsvisie geeft de ruimtelijke kaders om deze rol minimaal te bestendigen en daar waar het verantwoord kan uit te breiden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor zorg te dragen voor een verzwaring van het energienetwerk, zodat particulieren meer zonnepanelen kunnen aansluiten/ gebruiken.	ZW-0464-3

Standpunt GS

We realiseren we ons dat de opwaardering van het electtriciteitsnet een no-regret maatregel is waarvoor we ons actief inzetten ook in het ruimtelijk spoor.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de Clauscentrale en haar omgeving expliciet wordt erkend als energieclusterlocatie van nationaal belang in de POVI.	ZW-0060-2

Standpunt GS

In voorliggende provinciale Omgevingsvisie kunnen we geen enkele functie als nationaal belang betitelen, daar we ons niet op dat schaalniveau begeven. Binnen ons streven naar een decentraal energiesysteem, met een centrale aanvulling heeft de Clauscentrale alsmede de Swentibol

centrale een grote provinciale waarde als onderdeel van deze centrale aanvulling.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat in de uitwerking van de omgevingsverordening en concrete projectbesluiten rekening te houden met de energieinfrastructuur van het spoor, inclusief de bereikbaarheid ervan. Voor deze voorzieningen dient rekening te worden gehouden met een afstand van 5 meter gemeten vanaf de gevel met een hekwerk op de 5 meter-grens. Het functioneren van deze voorzieningen mag niet worden beïnvloed door ontwikkelingen in de omgeving. Dit geldt ook voor het overbouwen, onderbouwen of overdragen van deze voorzieningen.	ZW-1460-18

Standpunt GS

Voor kennisgeving aangenomen. Dit ontwerp uitgangspunt mag in de projecten in de invloedsfeer van spoorinfrastructuur bekend worden verondersteld. Er is geen noodzaak of aanleiding om dit ook in voorliggende omgevingsvisie op te nemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om te zorgen voor een evenwichtige verdeling van energie, waarbij ook secundaire knooppunten worden meegenomen.	ZW-0319-77

Standpunt GS

In beginsel eindigt ons primaire provinciale belang bij het 150 kV-hoogspanningsstation, waarna het middenspanningsnet begint. Het middenspanningsnet zien we primair als het gemeentelijke schaalniveau.
Als bedoeld wordt met secundaire knooppunten de omgeving van de bestaande 150 kV-stations en een provinciale rol wordt gevraagd dan hebben we conform het gestelde in paragraaf 9.3.2 daartoe de bereidheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om verduidelijking op welke wijze de Provincie voornemens is om gebruik te maken van het ruimtelijk instrumentarium om een rol te vervullen bij het realiseren van nieuwe 150 kV-stations.	ZW-0319-82

Standpunt GS

Dat is niet op voorhand eensluidend te zeggen. Paragraaf 9.3.2 gaat hier reeds op in. Dit kan ons ruimtelijk instrumentarium zijn, maar ook als verbinder of ter ondersteuning aan een gemeente. Casusspecifiek dient hierin de keuze gemaakt te worden die het meest meerwaarde met zich meebrengt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het voorzorgsbeginsel te hanteren bij de inpassing van de Delta Rhine Corridor en het waterwingebied Groote Heide uit te sluiten van het mogelijk tracé.	ZW-1369-43

Standpunt GS

De aanleg van buisleidingen binnen de buisleidingcorridors is veelal een Rijksbevoegdheid. We staan we er voor in dat de provinciale belangen in deze Rijksprojectprocedures geborgd worden. De omgang van het Rijk met onze waterwingebieden wordt daarin zeker nauwlettend gevolgd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de relatie tussen de regelgeving in de boringsvrije zone ten behoeve van de drinkwatervoorziening (§ 6.6.4) en de energietransitie ook terug te laten komen in Hoofdstuk 9 Energie.	ZW-1369-50

Standpunt GS

In de relevante paragrafen, bijvoorbeeld 9.5.1 aardwarmte wordt al rekening gehouden met de belangen van de drinkwatervoorziening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 3, paragraaf 3.3.4 de tekst expliciet te wijzigen in: 'Optimaal benutten én waar nodig uitbreiden of verzwaren (in elk geval qua elektriciteits-infrastructuur)'.	ZW-0560-30

Standpunt GS

Hoewel we de verzwaring van energie-infrastructuur als een no-regret maatregel zien, begint het bij het optimaal benutten van de bestaande energie-infrastruur om daarmee onnodig ruimtegebruik te voorkomen. Met die achtergrond dient het gesteld in paragraaf 3.3.4 gelezen te worden. Binnen

deze achtergrond heeft de verzochte toevoeging geen meerwaarde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 3, paragraaf 3.4.2 toe te voegen dat energie-infrastructuur waar nodig ook Natura 2000- en NNL-gebieden moet kunnen doorkruisen.	ZW-0560-31

Standpunt GS

In de huidig tekst staat niet dat doorkruising van energie-infrastructuur niet is toegestaan. Ook de inpassing van energie-infrastructuur is aan een belangenafweging onderheving. Daarbij dienen we rekening te houden met de aanwezige natuurbelangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 7, paragraaf 7.5.1 de voorgestelde tekst toe te voegen: 'Bodem en ondergrond. Door zowel autonome groei en vernieuwing van kabel- en leidingnetwerken als door de maatschappelijk noodzakelijke uitbreiding en verzwaring van de Limburgse elektriciteits-infrastructuur, raakt de ondergrond steeds voller door kabels, leidingen en mogelijk CO_2-opslag. We werken aan ondergrondse planologie waarbij ruimtelijke ontwikkelingen boven- en ondergronds beter worden afgestemd.'	ZW-0560-40

Standpunt GS

We vinden de strekking van het voorstel een begrijpelijke toevoeging en gaan paragraaf 7.5.1 hierop aanpassen.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 7.5.1 aanpassen naar de zin:

Het is zaak om nieuwe functies - van ruimte voor de energietransitie tot de Einstein Telescope - goed te combineren met bestaande functies van de ondergrond, zoals het beheer van grondwatervoorraden en archeologische waarden, zodat wij onze ondergrond duurzaam benutten.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 7, paragraaf 7.5.1 expliciet op te nemen dat uitbreiding en verzwaring van de Limburgse elektriciteitsinfrastructuur een maatschappelijke noodzaak is.	ZW-0560-39

Standpunt GS

Binnen de context van paragraaf 7.5.1 heeft een dergelijk voorgestelde passage geen waarde. Het provinciaal belang van energie-infrastructuur komt in hoofdstuk 9 volwaardig aanbod.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om met betrekking tot lokale energie hubs de tekst aan te passen naar “beperkte mogelijkheden” gezien de ervaringen met hubs.	ZW-1038-26

Standpunt GS

Energiehubs zijn een nieuw energie-organisatieconcept waartoe de Energiewet mogelijkheden voor biedt. Inderdaad is dit concept nog volop in ontwikkeling, gaan er dingen goed en wordt er van fouten geleerd. Om tot een decentraal energiesysteem te komen is onze inzet op energiehubs benodigd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om, in overeenstemming met de hieraan door Tennet gegeven naam, voor het nieuwe 380/150kv hoogspanningsstation aan te geven dat het hier gaat om de locatie De Lexhy en hiervoor de naam ‘Hoogspanningsstation 380/150kv EINIGHAUSEN’ te gebruiken.	ZW-0302-55

Standpunt GS

Dit is inderdaad de nieuwe naam. De Omgevingsvisie wordt hierop aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 9.3.1 aanpassen naar Einighausen.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt of er datacenters in het gebied Platveld komen. Deze ontwikkeling zou in groot contrast staan met de wens voor een mooi open Peellandschap met ruimte voor natuurlijke ontwikkelingen.	ZW-0753-7

Standpunt GS

Datacenters voorzien we niet in gebieden die buiten bedrijfsterreinen zijn gelegen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

7.4 Energieinfrastructuur en innovatie

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een innovatie hub, waar ingenieurs en andere aan de slag kunnen om alternatieve methode te bedenken om energie op te slaan	ZW-0135-14
Indiener verzoekt om meer kennis te ontwikkelen op het gebied van kernfusie en onderzoek te gaan doen in samenwerking met Jüllich.	ZW-0135-15

Standpunt GS

Binnen het kader van deze omgevingsvisie voor kennisgeving aangenomen. Deze opmerking heeft geen ruimtelijke component.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat een onderdeel over regionale waterstofnetten en samenhang met aftakkingen ontbreekt, inclusief de koppeling met lokale waterstofopwekking en -opslag als aanjager voor het regionale netwerk.

Indiener					
ZW-0166-160	ZW-0186-80	ZW-0196-104	ZW-0224-74	ZW-0237-60	ZW-0240-65
ZW-0241-60	ZW-0278-80	ZW-0313-75	ZW-0317-80	ZW-1236-65	ZW-1473-60
ZW-1479-112	ZW-1504-59	ZW-0242-73			

Standpunt GS

Deze opmerking herkennen we niet. Paragraaf 9.3.4 geeft inzicht in onze activiteiten voor de uitrol van het landelijke waterstofnetwerk in Limburg, alsmede de regionale aftakkingen. Paragraaf 9.5.7 gaat in op de voorkeursposities voor lokale opwek (nabij gebruikers) en paragraaf 9.4.2 gaat in op de (on)mogelijkheden voor waterstofopslag in onze provincie.
Gelet op het belang van waterstof voor het energiesysteem en daarin met name voor energie-intensieve sectoren, hebben we een proactieve en meedenkend houding in het faciliteren van waterstofinitiatieven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt in het kader van de benodigde versterking van de energie-infrastructuur om voor de hiervoor benodigde ‘aanlandingspunten’ en ‘omzetpunten’ in de POVI ruimte te reserveren op de bestaande bedrijventerreinen zodat ook ruimte overblijft voor de grote opgaves die	ZW-0302-14

spelen in het buitengebied waaronder de complementaire balans tussen 'rood en groen' ten behoeve van de leefbaarheid en landschap.

Standpunt GS

Het toekomstig energiesysteem vraagt in tegenstelling tot het huidige energiesysteem meer bovengrondse ruimte. Hoewel een betaalbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem randvoorwaardelijk is voor vele gewenste ontwikkelingen, vinden we de ruimtelijke componenten van het energiesyteem niet leidend in onze afweging om tot een evenwichtige toedeling van functies te komen. De energiebelangen dienen een volwaardig onderdeel van de brede afweging te zijn om te komen tot zorgvuldig ruimtegebruik. Daar waar ruimte is op een bestaande locatie om te intensiveren en/of te herstructuren voor nieuwe energiefuncties dan heeft dit de voorkeur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderkent dat warmtenetten maatschappelijk kostenefficiënt kunnen zijn, maar merkt op dat in gemeenten zoals Nederweert de toepassing vaak niet realistisch is vanwege lage woningdichtheid, beperkte restwarmtebronnen en hoge aansluitkosten. Er wordt gepleit voor een bredere benadering waarin ook individuele en hybride oplossingen worden meegenomen.	ZW-0196-110

Standpunt GS

We delen de visie dat het aantal energiedragers per gebied verschillend kan zijn indachtig het energiegebruik binnen dit gebied. We passen hierop de omgevingsvisie aan. We zien kansen om op basis van de lokale kenmerken in een gemeentelijk omgevingsvisie hier wel concrete uitspraken over te doen.

Voorstel aan PS

Tekst op diverse plaatsen aanpassen, het streven naar minimaal twee energiedragers begrijpen we, echter dit is wel gebiedsafhankelijk. We adviseren de gemeenten om in hun Gemeentelijke Omgevingsvisie hier ook uitspraken over te doen.

Zienswijze	Indiener
De povi biedt ruimte voor innovatieve technologieën zoals Small Modular Reactors. Indiener ziet binnen haar eigen grondgebied daarvoor geen ruimte gezien de beschermingszone die fysiek vrij dient te worden gemaakt, ook vanwege het kleinschalige, landschappelijke, waardevolle en sterk verweven karakter van de omgeving. Daarnaast wordt de lange doorlooptijd genoemd waarmee geen bijdrage wordt geleverd aan de korte en middellange	

termijnopgave om de inwoners te voorzien van een betrouwbaar, betaalbaar en lokaal energiesysteem. De Provincie wordt gevraagd in haar visie onderscheid te maken tussen innovatieve technieken die regionaal en lokaal toepasbaar zijn en grootschalige systemen met lange realisatietermijnen en ruimtelijke impact die haaks staan op kleinschalig gebiedsgericht beleid.	

Standpunt GS

In de energiemix sluiten we geen enkele vorm van opwek uit. We delen de constatering dat binnen energieopwek op vele aspecten innovaties spelen en dat de implementatie daarvan inderdaad een verschillende tijdspanne kent. We volgen deze ontwikkelingen en via de beleidscyclus actualiseren we hier ons (ruimtelijk) beleid hierop. De eventuele realisatie van een SMR voorzien we inderdaad niet op korte termijn. Bij de inpassing spelen vele factoren een rol, waaronder ook de keuze voor welk type SMR. Bij iedere ontwikkeling, ook van een SMR, hebben we aandacht voor onze provinciale belangen waaronder die van het Limburgs landschap.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de transitie van het landelijk gebied aandacht vraagt, zoals bij grootschalige energieopwekking, stoppende agrariërs, klimaatadaptieve maatregelen, andere teelten (bijvoorbeeld biobased) en de circulaire economie.	ZW-1479-3

Standpunt GS

De in gang zijnde transitie van het landelijk gebied is een van de reden om tot deze geactualiseerde omgevingsvisie te komen. Hiermee bieden we op provinciale schaal een ruimtelijk beleidskader om met een integrale kijk en vanuit de Limburgse principes, deze transitie te sturen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het positief is dat Maasgouw wordt genoemd, maar vraagt waarom bedrijven in landelijke gebieden die waterstof willen gebruiken, worden uitgesloten.	ZW-0188-48

Standpunt GS

Deze sluiten we niet uit. Bijvoorbeeld voor de glastuinbouwsector zien we kansen voor waterstof. Wel is onze verwachting dat door de beperkte beschikbaarheid van waterstof in eerste instantie enkel het industriële-bedrijfsleven dit als brandstof q. grondstof gaat gebruiken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is ervan overtuigd dat er een betekenisvol grijs gebied bestaat grootschalige en kleinschalige energieopwekking en opslag. Indien toekomstige technische en ruimtelijke inzichten aantonen dat het mogelijk is: • Een rendabel verdienmodel te creëren voor agrarische ondernemers; • Landschappelijke en cultuurhistorische waarde te behouden of te versterken; • Oplossingen zorgvuldig landschappelijk in te passen; • Lokaal opgewekte energie ten goede te laten komen aan de gemeenschap Dan verdient een dergelijk model aandacht en medewerking. De Provincie wordt gevraagd in de Omgevingsvisie ruimte te bieden voor het ontwikkelen van beleidsregels die deze integrale afweging mogelijk maken. Geen starre 'nee-tenzij' maar ruimte voor innovatie, zorgvuldig ingepaste energieoplossingen die recht doen aan lokale waarden en de toekomst van de energievoorziening.	ZW-0271-140

Standpunt GS

We herkennen ons in de visie van de indiener. Gepoogd is om dit in paragraaf 9.1 ook aan te geven. We zien het juist als kans om binnen energieplanologie om energieoplossingen integraal binnen de opgaven van een gebied in te passen. In een zo vroegtijdig mogelijk stadium in beeld hebben van al deze opgaven is daarvoor een vereiste.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in, hoofdstuk 2, paragraaf 2.4.5, voor een optimaal netwerk, zonder onnodige investeringen, opwek en afname van energie zoveel mogelijk dicht bij elkaar moeten worden gerealiseerd.	ZW-0560-24

Standpunt GS

We streven naar een decentraal energiesysteem, met een centrale aanvulling. Kenmerk van een decentraal energiesysteem is dat lokale opwek en lokaal gebruik in elkaars nabijheid zijn gesitueerd. Voorliggende omgevingsvisie geeft hiervoor de ruimtelijke beleidsmogelijkheden om dit te faciliteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 2, paragraaf 2.4.2 de tekst aan te vullen om de urgentie en kansen van de opgave voor het energiesysteem en -infrastructuur expliciet te benadrukken.	ZW-0560-17

Standpunt GS

Het gestelde in paragraaf 2.4.2 beschrijft reeds de cruciale randvoorwaardelijkheid van het energiesysteem voor gewenste maatschappelijke ontwikkelingen. Een nader toevoeging hierop heeft geen meerwaarde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 2, paragraaf 2.4.5 toe te voegen dat bij keuzes expliciet rekening gehouden moet worden met welke energie-intensieve industrie van toegevoegde waarde is en dat dit een rechtvaardiging kan zijn voor het realiseren van aansluitingen ten koste van andere ontwikkelingen.	ZW-0560-23

Standpunt GS

Paragraaf 2.4.5 heeft, weliswaar met een andere woordkeuze en redactie, dezelfde grotendeels dezelfde insteek als de opmerking van indiener. Of een initiatief toegevoegde waarde heeft is onderdeel van de brede afweging of er sprake is van zorgvuldig ruimtegebruik. Zie tevens hiervoor het gestelde in paragraaf 9.2.2.3

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in paragraaf 11.2.6.1 groene elektriciteit expliciet toe te voegen als onderdeel van de energietransitie, naast groen gas, gezien het belang van groene elektriciteit in agglomeratielandbouw en energieverwerking.	ZW-0388-4

Standpunt GS

We zetten in op duurzaam geproduceerde elektriciteit, waarbij we geen enkele vorm van opwek uitsluiten. 'Groene elektriciteit' hoort daar ook onder. Echter dit is vaak (een afgeleide) van de opwek mogelijkheden genoemd in paragraaf 9.5 een separate behandeling heeft derhalve geen meerwaarde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om onderzoek naar kleine, flexibele waterkrachtcentrales langs de Maas, met aandacht voor ecologie.	ZW-0568-3

Standpunt GS

In de energiemix sluiten we geen enkele vorm van opwek uit. Ook waterkrachtcentrales niet. In paragraaf 9.5.2 worden deze toegevoegd.

Voorstel aan PS

Opnemen van de optie van een waterkrachtcentrale in paragraaf 9.5.2.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om uitsluiting van kernenergie in de energiemix, vanwege de risico's en kosten.	ZW-0568-1

Standpunt GS

In de energiemix sluiten we geen enkele vorm van opwek uit. Ook SMR's niet. Paragraaf 9.5.3 gaat nader in op de situeringsvoorwaarden van een SMR. Uitgangspunt is om de risico's te minimaliseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

7.5 Energietransitie en ruimtelijke keuzes

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij het opstellen van de nieuwe zoekgebieden voor windmolens niet alle relevante kaarten zijn geraadpleegd. Daardoor zijn er locaties opgenomen die niet haalbaar zijn om windmolens te plaatsen, zoals natuurgebieden of gebieden waar onvoldoende ruimte is. Indiener merkt op dat dergelijke ongeschikte locaties verwijderd moeten worden of dat er duidelijke opmerkingen aan toegevoegd moeten worden om rekening te houden met bestaande beperkingen. Daarnaast benadrukt indiener dat de gemeente graag betrokken wil worden bij het selecteren van zoekgebieden voor zonne- en windenergie. Tot slot geeft indiener aan dat lokale kennis van groot belang is om te beoordelen of een locatie geschikt is, en onderschrijft het belang van duidelijke en zorgvuldig gekozen zoekgebieden.	ZW-1479-181
Indiener stelt dat het plaatsen van windmolens in zoekgebied 20 het beleefbare landschap en de recreatieve waarde ernstig aan zal tasten vanwege de dominante, verstorende visuele impact	ZW-0035-8
Indiener stelt dat er in de gemeente fors ingeleverd op het gebied van landschappelijke openheid en omgevingskwaliteit door energie- en opwekprojecten en verzoekt Provincie Limburg om planologisch te borgen dat gemeentelijke instemming een voorwaarde is voor de realisatie van deze projecten.	ZW-0807-29

Indiener stelt dat er een zonering geldt vanwege nabijgelegen militaire vliegbases en dat deze zonering bepalend is voor het uitsluiten van windenergie vanwege de verstoring van radarinstallaties.	ZW-0515-5

Standpunt GS

Binnen de zoekgebieden achten we de plaatsing van windturbines het meest passend. In zoekgebieden zijn wettelijke en provinciale belemmeringen niet of beperkt aanwezig. Daarbij is rekening gehouden met ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit, hinder, veiligheid en energieplanologie. We hanteren daarbij buffers tot woningen en infrastructuur. Deze benadering werkt onderscheidend, maar is niet volledig en is geen exacte vertaling van wettelijke normen en regels. De begrenzing van een zoekgebied is daarom indicatief. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht en afgewogen moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten.
Daarbij zal worden getoetst aan de actuele wettelijke eisen en regels en wordt het gestelde in de gemeentelijke omgevingsvisie betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea: De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
In het voorliggende ontwerp wordt afgeweken van eerder vastgestelde zoekgebieden voor grootschalige opwekking van zonne- en windenergie. Indiener is van mening dat dit afbreuk doet aan de betrouwbaarheid van het provinciale beleid en de samenwerking binnen de RES-regio Zuidlimburg.	ZW-0314-172
Indiener geeft aan dat aandacht voor de energieopgave en versterking van het elektriciteitsnet nationaal en internationaal positief wordt gewaardeerd. Indiener blijft graag in gesprek met de provincie over de noodzakelijke ontwikkelingen in de energie-infrastructuur en de wijze waarop deze op een zorgvuldige en realistische manier in de ruimtelijke planning kan worden geïntegrereerd.	ZW-0909-1
Indiener stelt voor om de leeg huls voorwaarde te schrappen en alleen samen te werken met kundige en bewezen vaardige partijen voor energieprojecten.	ZW-1020-4
Indiener stelt voor om een burgerberaad te organiseren voor het maken van keuzes in de toekomstige elektriciteitsvoorziening.	ZW-1208-7

Standpunt GS

Binnen het kader van deze omgevingsvisie voor kennisgeving aangenomen. Deze opmerking heeft geen ruimtelijke component.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een uitzondering in de omgevingsverordening voor het doorboren van de Venloschol ten behoeve van geothermie, onder bepaalde voorwaarden.	ZW-1398-3

Zienswijze
Indiener vraagt of voor de gehele zone van de Venloschol moet worden uitgesloten dat leidingen ondergronds kunnen worden aangelegd, en geeft aan dat ondergrondse aanleg bij woningbouwlocaties wenselijk kan zijn.

Indiener					
ZW-0166-162	ZW-0186-81	ZW-0224-75	ZW-0237-61	ZW-0242-74	ZW-1473-61
ZW-1479-113	ZW-1504-60	ZW-0278-81			

Standpunt GS

De boringsvrijezone van de Venloschol is van zeer groot belang voor onze strategische drinkwaterreserve. Onze Omgevingsverordening geeft regels hoe we met eventueel noodzakelijk doorboringen omgaan. Verzoeken, betreffende onder meer geothermie en van kabels en leidingen, toetsen we hieraan. Het belang van deze drinkwaterreserve is zo groot dat van een generieke toestemming voor welke functie dan ook geen sprake kan zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de aanleg van energie-infrastructuur soms ten koste kan gaan van groene ruimte in steden en vraagt om beleidskaders om dit te managen.	ZW-0560-10

Standpunt GS

De omgang met groene ruimte in stedelijk gebied in relatie tot de ruimtevraag van de energietransitie vindt primair plaats op het gemeentelijk schaalniveau. Een integrale evenwichtige ruimtelijke afweging dient te bepalen welke functie op een locatie de meest wenselijke is. De energiebelangen dienen hierin meegenomen te worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt nadrukkelijk om nieuwe betrokkenheid in het geval er bij een latere concretisering of vergunningsprocedures weer grensoverschrijdende effecten aan het licht komen.	ZW-1500-15

Standpunt GS

De Omgevingswet geeft de verplichtingen omtrent betrokkenheid van belanghebbenden in de diverse procedures, alsmede de inspanning van een intiatiefnemer tot het doen van een omgevingsdialoog. Via beide grondslagen kan indiener betrokken zijn bij ontwikkelingen en desgewenst hierop zijn visie geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De uitsluiting van vrijwel geheel Zuid-Limburg voor windturbines op de kaarten staat volgens indiener haaks op de tekstuele onderbouwing in de POVI. Indiener verzoekt het kaartbeeld in lijn te brengen met de tekst.	ZW-1127-25

Standpunt GS

De opmerking herkennen we niet. Op basis van zienswijzen is de indeling van gebieden wel gewijzigd en is de tekst van de paragraaf hierop aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om aanpassing van de tekst in de omgevingsvisie, zodat duidelijk wordt dat de kennis over seismische risico's en de structuur van de ondergrond in glastuinbouwgebied Californië is vergroot, wat de ontwikkeling van geothermie in Limburg kan bevorderen i.p.v. vastlopen.	ZW-1398-2

Standpunt GS

Deze gewenste uitspraak is aan het ministerie van Klimaat en Groene Groei.
Zoals aangegeven in paragraaf 9.5.1 staan we positief tegenover de realisatie van veilige en duurzame winning van energie door aardwarmte in Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat zij onderschrijven dat er meer ruimte moet komen voor (nieuwe) economie en dat de verplaatsing van bepaalde bedrijfsactiviteiten, samen met de vrijgekomen capaciteit op het	ZW-0242-79

elektriciteitsnet, andere bedrijven op het bedrijventerrein kan helpen en maatschappelijke kosten voor de verzwaring van het netwerk kan voorkomen. Venlo ziet dit als een interessante denkrichting en vraagt om een nadere uitwerking, waarbij zij benieuwd zijn naar de rol die de provincie hierin wil nemen.	

Standpunt GS

Deze verzochte nadere uitwerking zien we graag in de gemeentelijke omgevingsvisie. Mocht vanuit één of meerdere gemeenten hierin een rol voorzien zijn voor de provincie Limburg dan staan we open voor dit gesprek. Via de beleidscyclus kunnen we dan ons (ruimtelijk) beleid hierop actualiseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In de POVI wordt aangegeven dat energie-intensieve bedrijvigheid bij voorkeur wordt gevestigd op locaties waar reeds veel energie en energie-infrastructuur aanwezig is, of waar deze met beperkte investeringen kan worden gerealiseerd. In dit kader wordt verwezen naar bedrijventerreinen nabij het energieknooppunt Graetheide. De indiener verzoekt om te verduidelijken welk bedrijventerrein wordt bedoeld in relatie tot dit energieknooppunt, en om het terrein nabij (gelet op de voorziene energie-ontwikkelingen) als bedrijventerrein aan te duiden indien dit de beoogde locatie betreft.	ZW-0198-37

Standpunt GS

Dit betreft zonder meer Chemelot. Wat betreft overige bedrijventerreinen dient op gemeentelijk niveau een analyse gemaakt te worden wat de (on)mogelijkheden zijn. Een gemeentelijke omgevingsvisie kan een instrument zijn om dit te benoemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De uitsluiting van bijna geheel Zuid-Limburg voor windenergie beperkt de mogelijkheid voor regionale opwekking. Wel wordt volgens indiener perspectief geboden bij het heroverwegen van het uitsluiten van bedrijventerreinen.	ZW-0314-173

Standpunt GS

Dit is een correcte constatering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt een onafhankelijke milieueffectrapportage lokaal (MER) uit te voeren, inclusief gezondheidseffectscreening.	ZW-0267-10

Standpunt GS

Een initatiefnemer dient een MER op te stellen. Deze wordt beoordeeld door het bevoegd gezag, mede op basis van onafhankelijk openbaar advies door de commissie MER. De project -en/of plan Mer maakt onderdeel uit van het besluit en is in dat kader vatbaar voor zienswijzen en/of beroep. De wetgever heeft hiermee een adequate milieutoets in de procedures ingebed.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de duurzaamheid van wind op land te heroverwegen ten opzichte van wind op zee.	ZW-0486-26
Indiener verzoekt om de kosten en systeemstabiliteit van wind en zon te herzien.	ZW-0486-18

Standpunt GS

Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. We zetten daarom in op een brede energiemix van zon, wind en kernenergie alsmede de import van stroom (o.a. wind van zee). Wij willen de afhankelijkheid van het buitenland beperken, daarom vinden wij het belangrijk de mogelijkheden voor lokale opwek te benutten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de inzet van zonnepanelen zowel op daken, maar ook op de grond bij Groeve Maurik mogelijk te houden. En dat laatste staat nu niet in de tekst.	ZW-1490-1

Standpunt GS

Groeve Mourik wordt een gebiedsontwikkeling, waarin een interale gebiedsvisie inzicht gaat geven in de mogelijkheden van het gebied. Onze inzet is erop gericht dat nieuwe bedrijfsfuncties zonnenpanelen hebben. Mocht binnen deze visie de wenselijkheid zijn voor zon-op-land dan verzet onze Omgevingsverordening zich daar in beginsel niet tegen, omdat het geen landbouwgrond betreft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er geen aandacht is voor de aanvullende ruimtevraag in de ondergrond. Naast de fysieke ruimtelijke impact die het nieuwe energiesysteem heeft, moet volgens de indiener met een nieuw energiesysteem ook rekening gehouden worden met andere voorwaarden. Trillingen van windmolens zijn een al bekend voorbeeld, maar ook veiligheidsvoorschriften bij voor energiedragers zoals waterstof zullen volgens de indiener bij toekomstige afwegingen meegenomen moeten worden. Indiener stelt voor de ruimtelijke uitwerkingen niet te beperken tot de bovengrond, en zeker niet alleen tot de fysieke ruimte, maar integraal te kijken naar de beperkingen die het nieuwe energiesysteem heeft.	ZW-0263-29

Standpunt GS

Het toekomstig energiesysteem vraagt in tegenstelling tot het huidige energiesysteem meer bovengrondse ruimte en meer bovengrondse (milieu) impact.
Hoewel een betaalbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem randvoorwaardelijk is voor vele gewenste ontwikkelingen, vinden we de ruimtelijke componenten van het energiesyteem niet leidend in onze afweging om tot een evenwichtige toedeling van functies te komen. De energiebelangen en hun (milieu) impact dienen een volwaardig onderdeel van de brede afweging te zijn om te komen tot zorgvuldig ruimtegebruik. Daar waar ruimte is op een bestaande locatie om te intensiveren en/of te herstructuren voor nieuwe energiefuncties dan heeft dit de voorkeur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De provincie vestigt een provinciaal belang op de voor Zuid-Limburg benodigde versterking van de energie-infrastructuur en duurzame energieopwek. Indiener verzoekt om voor de hiervoor benodigde ‘aanlandingspunten’ en ‘omzetpunten’ in de POVI ruimte te reserveren op de bestaande bedrijventerreinen.	ZW-0304-9
Indiener suggereert om de ruimtevraag van energie concreet in te vullen en te laten landen op andere locaties als bedrijventerreinen.	ZW-1038-23
Indiener stelt dat de provincie stevige keuzes dient te maken in het ruimtelijk dichter bij elkaar brengen van energie-intensieve functies en energievoorzieningen, en dat het ombestemmen van gronden en het realiseren van lokale opwek daarin geen taboe mogen zijn.	ZW-0291-9
Indiener verzoekt om grootschalige duurzame opwek zoveel mogelijk te concentreren bij bestaande energie infrastructuur, zoals bij de Clauscentrale, en alternatieven zoals geothermie en waterstof actief mee te nemen als voorkeursrichting. Hierdoor wordt de impact op landschap en leefomgeving elders beperkt. Indiener verzoekt dus dat Provincie Limburg zicht actief inzet op deze concentratiestrategie en dit meeneemt als richtinggevend principe binnen het energiebeleid.	ZW-0807-30

indiener verzoekt de provincie om grootschalige duurzame opwek zoveel mogelijk te concentreren bij reeds bestaande energie infrastructuur, zoals bij de Clauscentrale en alternatieven zoals geothermie en waterstof actief mee te nemen als voorkeursrichting.	ZW-1422-16

Standpunt GS

Het toekomstig energiesysteem vraagt in tegenstelling tot het huidige energiesysteem meer bovengrondse ruimte. Hoewel een betaalbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem randvoorwaardelijk is voor vele gewenste ontwikkelingen, vinden we de ruimtelijke componenten van het energiesyteem niet leidend in onze afweging om tot een evenwichtige toedeling van functies te komen. De energiebelangen dienen een volwaardig onderdeel van de brede afweging te zijn om te komen tot zorgvuldig ruimtegebruik. Daar waar ruimte is op een bestaande locatie om te intensiveren en/of te herstructuren voor nieuwe energiefuncties dan heeft dit de voorkeur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de energie-infrastructuur als provinciaal belang wordt erkend, maar dat er onduidelijkheid bestaat over hoe dit belang zich verhoudt tot andere belangen.	ZW-0560-1
Indiener stelt dat in de POVI onduidelijk is hoe het energienetwerkbelang zich verhoudt tot andere belangen, waardoor een integrale belangenafweging ontbreekt.	ZW-0560-13
Indiener verzoekt om behoud van zorgvuldigheid bij het omgaan met schaarse ruimte en voorraden, zowel boven- als ondergronds.	ZW-0909-2
Indiener verzoekt om duidelijkheid in de belangenafweging voor het uitbreiden en verzwaren van de bestaande energie-infrastructuur.	ZW-0560-2

Standpunt GS

Hoewel een betaalbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem randvoorwaardelijk is voor vele gewenste ontwikkelingen, vinden we de ruimtelijke componenten van het energiesyteem niet leidend in onze afweging om tot een evenwichtige toedeling van functies te komen.
De energiebelangen dienen een volwaardig onderdeel van de brede afweging te zijn om te komen tot zorgvuldig ruimtegebruik. Casus en gebiedsgericht kan dat tot ander uitkomsten leiden. Daar waar ruimte is op een bestaande locatie om te intensiveren en/of te herstructuren voor nieuwe energiefuncties dan heeft dit de voorkeur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het schrappen van t Hanik als zoekgebied voor grootschalige energieopwekking.	ZW-1129-1

Standpunt GS

In de ontwerp omgevingsvisie is het gebied 't Hanik niet aangeduid als 'Zoekgebieden windturbines' , wel als 'ontwikkeling van windturbines niet uitgesloten'. Naar aanleiding van zienswijzen is de gebiedsindeling voor windturbines in zijn algemeenheid gewijzigd en is het gebied 't Hanik aangeduid als 'beperkingsgebied'. Dit is een nieuwe gebiedscategorie ten opzichte van het ontwerp. Realisatie hierbinnen van windturbines is niet vanzelfsprekend en vaak ook niet mogelijk. Specifiek onderzoek en afweging zal de potentiële haalbaarheid verder in beeld brengen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De huidige zoekgebieden voor zon- en windenergie wijken af van de gezamenlijk vastgestelde zoekgebieden in de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 Zuid-Limburg. Indiener stelt voor om op basis van de RES-kaarten in gesprek te gaan en zo tot een door alle partijen gedragen ruimtelijke afbakening te komen.	ZW-1127-23
Indiener hecht groot belang aan de bescherming van het unieke landschappelijke en cultuurhistorische karakter van haar omgeving. Tegelijkertijd maakt indiener zich zorgen wanneer deze bescherming als absoluut uitgangspunt wordt gehanteerd, zonder voldoende oog voor de noodzakelijke energietransitie. Indiener ziet dat er vanwege dit uitgangspunt slechts één locatie als zoekgebied voor zon op land in haar gemeente op de kaart is opgenomen en vindt dat te weinig.	ZW-1127-21

Standpunt GS

In onze analyse om te komen tot de zoekgebieden hebben we gebruik gemaakt van voorschrijdende beleidsinzichten. Dit betreft bijvoorbeeld de nee, tenzij benadering voor zonneparken op landbouwgrond, alsmede de inzichten opgedaan in de ontwerpend onderzoeken. Initatieven buiten deze zoekgebieden, bijvoorbeeld weergegeven in gemeentelijk en/of regionaal (RES) beleid , beoordelen we aan de regels in onze Omgevingsverordening. Als het initiatief hieraan voldoet of passend te maken is dan nemen we hierin een meedenkende houding in.
De tekst in de omgevingsvisie wordt hierop verduidelijkt.

Voorstel aan PS

Het voorstel aan PS: tekst in paragraaf 9.5.5. aanpassen, met de alinea: Initiatieven in zoekgebieden, bijvoorbeeld weergegeven in gemeentelijk en/of regionaal (RES) beleid, beoordelen we aan de regels in onze Omgevingsverordening. Als het initiatief hieraan voldoet of passend te maken is dan nemen we hierin een meedenkende houding in.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor de balans tussen bescherming van het waardevolle landschappelijke en cultuurhistorische karakter van het grondgebied en een toekomstgerichte energievoorziening. Als deze	ZW-0271-139

bescherming als absoluut uitgangspunt wordt gehanteerd zonder oog voor de noodzakelijke energietransite kan dat tot gevolg hebben dat inwoners worden gecofronteerd met een te hoge energierekening of beperkte toegang tot duurzame energie.	
Indiener pleit voor een omgevingsvisie die niet alleen richting geeft aan de energietransitie, maar die ook ruimte laat voor lokaal eigenaarschap, maatwerk en bescherming van wat van unieke waarde is.	ZW-1127-29

Standpunt GS

Met voorliggende omgevingsvisie is gepoogd om ons provinciaal beleidskader weer te geven die er juist voor zorgt om de balans tussen functies, waaronder energiefuncties te bereiken. Binnen dit kader zijn er mogelijkheden voor lokaal gebiedsgericht maatwerk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het gebrek aan duidelijkheid leidt tot onzekerheid bij ruimtelijke afwegingen en vertraging veroorzaakt in de uitbreiding van de energienetstructuur.	ZW-0560-14

Standpunt GS

Met voorliggende omgevingsvisie is gepoogd om ons provinciaal beleidskader weer te geven die er juist voor zorgt om de balans tussen functies, waaronder energiefuncties te bereiken. Met dit kader geven we de gevraagde duidelijkheid, waarmee we ook de versnelling in de uitbreiding van de energiestructuur te weeg willen brengen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om, gelet op de huidige ontwikkeling van technieken voor batterijopslag en de mogelijke gevolgen op de ruimtelijke uitstraling, maatwerk toe te passen bij hantering van de beoordelingsladder. Door de voorgestelde beoordelingsladder vast te leggen en in de komende jaren strikt te hanteren, wordt de energietransitie mogelijk onnodig vertraagd.	ZW-1164-43

Standpunt GS

Om te komen tot een decentraal energiesysteem dat centraal wordt aangevuld is ook energie-opslag nodig. Dit heeft een bedrijfsmatige aard, schaal en karakter, waardoor de primaire locatie een bedrijventerrein is. Daarentegen realiseren we ons dat het voor de stabilisatie van het net nodig kan zijn, dat een batterij waar de netbeheerders een bepalende sturing op hebben in de nabijheid van een hoogspanningsstation wordt gesitueerd. Dit sluiten we niet uit, maar wel onder

strikte voorwaarden ten faveure van onder meer het landschap en de omgevingskwaliteit. Dat het hierdoor een grotere ontwikkelopgave wordt, accepteren we in dat kader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de landelijke richtlijn gericht is op het vermijden van nieuwe situaties waarin mensen langdurig worden blootgesteld aan magneetvelden. Indiener benadrukt dat in gebieden met geconcentreerde hoogspanningsverbindingen, zoals Maasbracht, de provincie strikt de landelijke richtlijn moet volgen en geen nieuwe gevoelige functies onder hoogspanningsverbindingen en veiligheidszones moet toestaan.	ZW-0188-55

Standpunt GS

Omtrent de omgang met de magneetvelden rondom hoogspanningsverbindingen sluiten we aan bij het voorzorgbeleid voor magneetvelden bij elektriciteitsvoorzieningen .

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om gemeenten niet alleen te consulteren, maar hen actief te betrekken bij concrete energie-initiatieven en bij het opstellen van voorwaarden voor ontwikkeling.	ZW-1127-24

Standpunt GS

Onder onze verantwoordelijkheid, is het al een goed gebruik om bij energie-initatieven waar wij bevoegd gezag voor zijn de desbetreffende gemeente volwaardig te betrekken. In de teksten wordt dit toegevoegd.

Voorstel aan PS

Tekst van hoofdstuk 9 op diverse plaatsen aanpassen, waarin we het belang van samenwerking en afstemming met gemeenten benadrukken.

Zienswijze	Indiener
Indiener ziet kansen in het ‘grijze gebied’ tussen grootschalige en kleinschalige opwek. Bijvoorbeeld via multifunctioneel ruimtegebruik, zoals agro-PV, kleinschalige opslag, biovergisting of thermische netten. Indiener pleit voor beleidsruimte in de POVI om zulke innovatieve initiatieven onder voorwaarden mogelijk te maken,	ZW-1127-27

Standpunt GS

Ons inziens biedt voorliggende Omgevingsvisie niet de belemmeringen om middelgrote innovatieve initatieven onder voorwaarden mogelijk te maken. We bieden juist het ruimtelijk beleidskader op provinciale schaal om initiatieven op voorhand duidelijkheid te geven wat kan en niet kan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het beoordelingskader voor de situering van systeembatterijen lijkt te zijn ontworpen voor stand-alone batterijprojecten. Ze verzoeken ook aandacht te besteden aan de bredere toepassing van batterijen en vragen zich af in hoeverre dit een provinciaal belang is.	ZW-0242-80

Standpunt GS

Ons inziens geeft paragraaf 9.4.1 al deze duidelijkheid. Het provinciaal belang ligt bij systeembatterijen met een eigen netaansluiting en batterijen gecombineerd met opwekinstallaties, doorgaans zonder eigen netaansluiting. Batterijen gecombineerd met opweklocaties beschouwen we als ondergeschikt onderdeel van die opwekvoorziening en dienen daarom ook qua schaal daarmee in verhouding te staan. Qua ruimtelijke inpassing dienen deze batterijen te passen binnen de voorwaarden voor de betreffende opwekvoorziening in de omgevingsverordening .

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener waarschuwt ervoor dat de focus in de omgevingsvisie niet uitsluitend op de hoge kosten van netinfrastructuur mag komen te liggen. Volgens indiener zijn de maatschappelijke baten van investeringen in het elektriciteitsnet aanzienlijk en moeten deze ook worden meegewogen.	ZW-0291-4

Standpunt GS

Terechte opmerking . In paragraaf 9.1 wordt dit toegevoegd.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 9.1 aanpassen met de zin "In onze afwegingen hebben we ook oog voor de maatschappelijke en ecologische baten van netverzwaring en energie-infrastructuur".

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de laadinfrastructuur niet te beschouwen als een op zichzelf staand iets, maar onderdeel te maken van het energiesysteem om zo laadinfra met opwek, opslag en energiedeling te kunnen combineren.	ZW-1038-24

Standpunt GS

Voorliggende Omgevingsvisie is juist een voorstander van dergelijke functiecombinaties. Wel kunnen hieraan voorwaarden zijn gebonden wat betreft de ruimtelijk, milieukundige of ecologische inpasbaarheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Hoogwaardige energie-initiatieven (groen gas/geothermie) moeten mogelijk zijn, waarbij infrastructuur leidend is en beleidsruimte voor aardwarmte wordt geboden.	ZW-0877-56

Standpunt GS

Voorliggende Omgevingsvisie voorziet reeds hierin.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om aanpassing van de tekst in de omgevingsvisie zodat deze proactief blijft ten aanzien van de veilige en duurzame winning van energie door aardwarmte, inclusief reactivering van het geothermie-doublet CAL-GT-04 en 05 in het glastuinbouwgebied Californië.	ZW-1398-4

Standpunt GS

Voorliggende Omgevingsvisie voorziet reeds hierin. Paragraaf 9.5.1 stelt expliciet: 'In dat kader staan we, mits verantwoord, positief tegenover een reactivering van de geothermiebron in glastuinbouwgebied Californië.'.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in artikel 9.2 (?) staat dat de provincie gemeenten verplicht de principes van Enexis over te nemen. Indiener wijst erop dat de provincie hier geen bevoegd gezag is.	ZW-1127-26

Standpunt GS

We delen de visie dat het aantal energiedragers per gebied verschillend kan zijn indachtig het energiegebruik binnen dit gebied. We passen hierop de omgevingsvisie aan. We zien kansen om op basis van de lokale kenmerken in een gemeentelijk omgevingsvisie hier wel concrete uitspraken over te doen.

Voorstel aan PS

Tekst op diverse plaatsen aanpassen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat onduidelijk is wat bedoeld wordt met de verplichting voor gemeenten om binnen 2 jaar plannen te hebben via de wijkgerichte aanpak voor de energievoorziening van woningen, en welke ruimtelijke instrumenten de provincie eventueel wil inzetten als hier niet aan wordt voldaan.	ZW-0241-136
Indiener verzoekt de publieke regierol van de gemeenten rond de warmtetransitie te respecteren, en gemeenten te ondersteunen, in plaats van hen te verplichten leidende principes van Enexis over te nemen.	ZW-0632-6

Standpunt GS

We delen het standpunt van de inspreker dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening.
Paragraaf 9.3.8 wordt hierop aangepast, waarbij we het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Voorstel aan PS

tekst aanpassen in paragraaf 9.3.8 waarin gesteld wordt dat de gemeente de regie heeft bij de uitvoering van de Wet Collectieve Warmtevoorziening en het aanbod doen om op verzoek van gemeenten hierop ons ruimtelijke instrumentarium in te zetten.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om stopzetting van intern salderen, aangezien dit niet meer is toegestaan volgens de uitspraak van de Raad van State.	ZW-1475-4

Standpunt GS

We handelen altijd binnen de kaders van de wet- en regelgeving.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om in de POVI de volgende ambities nadrukkelijker op te nemen: het versnellen van energiebesparing, zeker in oudere woningen en monumenten, het ondersteunen van innovatieve technieken en decentrale opwek, het versterken van energiecoöperaties en lokaal eigendom en het stimuleren van regionale samenwerking over opwek, opslag, netinpassing en gebruik.	ZW-1127-28

Standpunt GS

We onderschrijven deze ambitie. Paragraaf 9.1 voorziet hier reeds in.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om te investeren in het versterken van het elektriciteitsnetwerk en het opslaan van schone energie in grote batterijen.	ZW-0568-2

Standpunt GS

We realiseren we ons dat de opwaardering van het electtriciteitsnet een no-regret maatregel is waarvoor we ons actief inzetten ook in het ruimtelijk spoor.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij de plannen voor nieuwe 380 kV-verbindingen de omgevingskwaliteit en de gezondheid van inwoners niet in gevaar mogen komen. Zowel het provinciale als gemeentelijke bestuur moet duidelijke verantwoordelijkheid nemen.	ZW-0188-46

Standpunt GS

We staan voor de Limburgse principes waarbij het eerste principe luidt: Recht doen aan een gezonde en veilige leefomgeving voor mens, dier en plant. Gelet op het zelfbindend karakter van voorliggende Omgevingsvisie zijn we hieraan gebonden in ons handelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat grootverbruikers van energie betrokken worden bij het bepalen van de locaties van de energieknooppunten, zowel wat spoorcapaciteit voor goederenvervoer betreft, als de aansluiting op bestaande terminals en de bouw van nieuwe. Ook de mogelijke relatie met de elektrificatie van de Maaslijn moet hier nog beschreven worden.	ZW-1460-12

Standpunt GS

Wij staan voor het algemeen belang, daarbij betrekken we alle partijen, waaronder grootverbruikers. Via verschillende overlegtafels zijn we in gesprek met grootverbruikers. Binnen onze besluiten wegen we ook hun belangen af.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener geeft aan dat het belang van leefbaarheid en zorgvuldige integratie in de omgeving cruciaal blijft bij het plaatsen van convertors in de directe nabijheid van energiestations.	ZW-0188-49
Indiener geeft aan dat ondergrondse aanleg van nieuwe 150 kV-verbindingen de visuele en ruimtelijke impact beperkt, maar ook invloed heeft op omgevingskwaliteit en leefbaarheid. Indiener benadrukt dat de provincie de ambitie moet hebben om, waar technisch en economisch haalbaar, bestaande 150 kV-verbindingen bij energieknooppunten ondergronds te laten leggen om de totale impact verder te verkleinen.	ZW-0188-56

Standpunt GS

Zoals gemeld in paragraaf 9.3.7 realiseren we ons terdege dat Maasbracht/ Brachterbeek een energieknooppunt is, waar kansen en uitdagingen liggen. We hechten belang aan een toekomstbestendige en samenhangende ontwikkeling van deze knooppunten.
Daartoe werken we actief samen met betrokken gemeenten aan een gebiedsgerichte benadering, waarbij de omgevingskwaliteit centraal staat. Binnen deze gebiedsgerichte benadering zal afgewogen worden onder onze verantwoordelijkheid welke functies waar gewenst en ongewenst zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

7.6 Integrale benadering

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er in het hoofdstuk Energie geen is 360 graden blik en er te weinig aandacht is voor grensoverstijgende kansen. Indiener constateert dat de provincie zich richt op nationale netwerken en vergeet dat duurzame oplossingen in Zuid-Limburg vaak grensoverstijgend zijn. Indiener stelt dat er geen erkenning is voor grensoverstijgende samenwerking in de energievoorziening. Voor de indiener is dit bijv. van belang in kader van restwarmte. Indiener stelt voor het belang van Euregionale energie-uitwisseling te erkennen en dit mee te nemen in de energieplanologie. Dit onderschrijft volgens de indiener het integraal denken.	ZW-0263-23

Standpunt GS

Gelet op onze positie in de Euregio zijn we een voorstander van grensoverschrijdende energie-uitwisseling. Binnen de huidige wetgeving liggen met name kansen voor moleculen.

Voorstel aan PS

Toevoegen alinea aan paragraaf 9.1:

Ook de verbinding met landen om ons heen kan bijdragen aan de toegang tot en leveringszekerheid van energie. Over de landsgrenzen heen zijn we middels interconnectoren en buisleidingen verbonden met onze buurlanden België en Duitsland. Het ruimtelijke waarborgen van deze verbindingen heeft onze aandacht. Wij zetten onze kennis en ons relatienetwerk in om in grensoverschrijdend verband te komen tot een beter afgestemde energie-infrastructuur passend binnen de Energiewet (bijvoorbeeld middels mogelijke experimenteerruimte).

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de POVI onvoldoende recht doet aan het feit dat in groenblauwe landbouwzones vaak energie wordt opgewekt.	ZW-1420-3
Indiener verzoekt dat in de POVI wordt opgenomen dat groenblauwe landbouwzones ook geschikt zijn voor energieopwekking en dat projecten uit Bijlage XIII niet onder de reguliere vereisten vallen.	ZW-1420-4

Standpunt GS

Veel van de in paragaaf 9.5 genoemde vormen van lokale opwek kunnen in beginsel in de groenblauwe mantelzone gesitueerd worden. Wel vraagt dit aandacht voor het behoud en de bescherming van de aanwezige waarden binnen het specifieke gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om concrete invulling van de ondersteuning door de Provinciale Energiediensten Maatschappij (PEM), zodat duidelijk is hoe en waar deze ondersteunt.	ZW-0632-7
De indiener geeft aan dat de Klimaatwet in 2018 en 2019 werd aangenomen zonder inbreng van andersdenkende wetenschappers.	ZW-0059-5

Standpunt GS

Voor kennisgeving aangenomen. Deze opmerking heeft geen betrekking op ruimtelijke relevante aspecten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de POVI duurzaamheidsopgaven zoals energietransitie, circulaire transitie en klimaatadaptatie te veel los behandelt, terwijl een integrale benadering nodig is om doelconflicten te voorkomen en synergie te benutten.

Indiener

ZW-0224-105	ZW-0237-92	ZW-0240-97	ZW-0241-92	ZW-0242-10	ZW-0278-113
ZW-0317-112	ZW-1236-97	ZW-1473-92	ZW-1479-144	ZW-1504-91	

Standpunt GS

We delen deze constatering niet. Gepoogd is om in voorliggende Omgevingsvisie met name in de algemene hoofdstukken wel deze integrale benadering te benadrukken. Hiervoor hanteren we het duidingsconcept van de lagenbenadering en de Limburgse principes.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt de Provincie haar rol op te pakken maar acht het cruciaal dat ruimte blijft voor lokale uitwerking. Oplossingen moeten worden afgestemd op de unieke landschappelijke, cultuurhistorische en sociale kenmerken van de betreffende gemeente. Geen uniforme aanpak maar maatwerk en gebiedsgericht beleid binnen een robuust provinciaal kader.	ZW-0271-143
Indiener vraagt mogelijkheden voor ruimtelijke regie met oog voor lokale draagkracht. De energietransitie vraagt heldere keuzes en ook bestuurlijke sensitiviteit. De Provincie wordt gevraagd in de POVI ruimte te laten voor lokale afwegingskaders waarin gemeenten samen met haar gemeenschap kunnen bepalen wat ruimtelijk wenselijk en haalbaar is. Energiemaatregelen niet alleen beoordelen op de technische en kwantitatieve invalshoeken maar ook op de kwaliteit, betekenis en menselijke maat.	ZW-0271-141

Standpunt GS

We onderschrijven deze stellingname grotendeels. De Omgevingsvisie zal bijvoorbeeld qua zoekgebieden zon en wind en warmtenetten meer de nadruk leggen op de inpassing in het gemeentelijk ruimtelijk beleid. Gemeentegrensoverschrijdende energie-infrastructuur vraagt bijvoorbeeld juist wel een verdiepende provinciale rol.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de POVI ten onrechte alleen negatieve effecten van de energietransitie op biodiversiteit noemt.	ZW-1420-12
Indiener verzoekt dat ook de mogelijke positieve effecten van zonneparken op biodiversiteit worden opgenomen.	ZW-1420-13

Standpunt GS

Zeker op het bovenliggend niveau heeft de energietransitie als doel om de omgevingskwaliteit en daarmee de biodiversiteit te versterken. Projectspecifiek wordt ook altijd naar de kansen gekeken om de biodiversiteit te versterken. Paragraaf 9.1 wordt hierop verbeterd.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 9.1 aanpassen met de zin:

In onze afwegingen hebben we ook oog voor de maatschappelijke en ecologische baten van netverzwaring en energie-infrastructuur.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat Brachterbeek ook geraakt wordt door plannen voor een converter, elektrolyser, zonneparken en windturbines, wat leidt tot nog grotere belasting van het leefmilieu van de gemeenschap.	ZW-0923-31
Indiener verzoekt dat indien een converter of elektrolyser noodzakelijk is, deze geplaatst worden bij grootverbruikers zoals Chemelot of tuinbouwkassen en niet in Brachterbeek, zodat nieuwe hoogspanningslijnen in het landschap worden voorkomen.	ZW-0923-32
Indiener verzoekt grootschalige energie-infrastructuur, zoals elektrolysers en converters, te plaatsen nabij windparken of grote industrieën en niet in reeds zwaarbelaste gebieden als Brachterbeek.	ZW-0923-17

Standpunt GS

Zoals gemeld in paragraaf 9.3.7 realiseren we ons terdege dat Maasbracht/ Brachterbeek een energieknooppunt is, waar kansen en uitdagingen liggen. We hechten belang aan een toekomstbestendige en samenhangende ontwikkeling van deze knooppunten. Daartoe werken we actief samen met betrokken gemeenten aan een gebiedsgerichte benadering, waarbij de omgevingskwaliteit centraal staat. Binnen deze gebiedsgerichte benadering zal afgewogen worden, onder onze verantwoordelijkheid, welke functies waar gewenst en ongewenst zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Een integrale benadering van energievoorziening raakt tevens aan de uitrol van infrastructuur voor duurzame mobiliteit, zoals laadinfrastructuur en tankfaciliteiten voor waterstof en andere alternatieve brandstoffen. Indiener acht het wenselijk dat de provincie onderzoekt waar strategische knooppunten voor deze infrastructuur ontwikkeld kunnen worden.	ZW-0304-44

Standpunt GS

Zoals vermeld in paragraaf 9.2.1 voeren we hier in samenwerking met de Limburgse gemeenten, de provincie Noord-Brabant en het Rijk beleid op, waarbij de insteek is dat laadpalen worden geplaatst waar de druk het hoogst is. Eenzelfde benadering gaat gelden zodra waterstof breed

beschikbaar dient te zijn voor de transportsector. We volgen deze ontwikkeling, maar concreet eigen onderzoek is nog prematuur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener acht het huidige provinciale standpunt ten aanzien van Small Modular Reactors (SMR's) onvoldoende concreet. Indiener verzoekt de provincie daarom om de ruimtelijke impact van SMR's, evenals de consequenties voor externe veiligheid, transport en opslag van grondstoffen en afvalstoffen expliciet te adresseren in verdere beleidsuitwerkingen. En daarbij ook te betrekken dat SMR's nog in een ontwikkelfase verkeren en dat het onrealistisch is dat deze op korte termijn een rol van betekenis zullen spelen bij het realiseren van de klimaatdoelstellingen.	ZW-0304-45

Standpunt GS

Dit is een terechte constatering. Ten tijde van de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie was er nog geen duidelijkheid over de rijksvisie op SMR's en de provinciale rol daarbinnen.
Dit maakte dat paragraaf 9.5.3 over kleine modulaire kernreactoren op dat moment nog niet concreet kon zijn. Op 17 oktober 2025 is de nationale strategie SMR verschenen. Deze vormt de basis voor een actualisatie van paragraaf 9.5.3.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 9.5.3 aanpassen door het noemen van de Nationale Strategie SMR en de handreiking die we als Limburgse concretisering gaan opstellen.

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt het belang van energieplanologie en adviseert om het energietransportnetwerk integraal te beschouwen als onderdeel van het bredere energiesysteem, en niet alleen te ontwerpen vanuit de huidige netcongestieproblematiek.	ZW-0291-3

Standpunt GS

Wij erkennen het standpunt van de indiener.

De Omgevingsvisie vormt mede de ruimtelijke vertaling van de Energievisie 1.0. Grondslag voor de energievisie 1.0 is een systeemstudie van CE Delft waarin integraal het Limburgse energiesysteem is beschouwd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener geeft aan dat de huidige focus op netuitbreiding te veel nadruk legt op transport en vraagt om integratie van energiegebruik tussen sectoren binnen een decentraal systeem.	ZW-0166-73

Standpunt GS

We delen de constatering niet dat enkel over het energienet wordt gesproken en dat de urgentie ontbreekt. We ervaren juist deze urgentie, omdat het gehele energiesysteem randvoorwaardelijk is voor vele gewenste ontwikkelingen. Dit maakt dat in het energiehoofdstuk volwaardig ons ruimtelijk kader voor energiegebruik, infrastructuur, opslag en opwek wordt beschreven. Wel realiseren we ons dat de opwaardering van het elektriciteitsnet een no-regret maatregel is met een bovenlokaal karakter waardoor er direct sprake is van een provinciaal belang.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er verduidelijking nodig is over groen gas, bevoegd gezag, samenhang met de eiwittransitie, en coöperatieve vormen.	ZW-0166-71

Standpunt GS

Tussen de ontwerp Omgevingsvisie en de vast te stellen Omgevingsvisie heeft een verdieping plaatsgevonden op het thema groen gas oftewel verwaarding van mest. Dit heeft er toegeleid dat paragraaf 11.2.6 is geactualiseerd.

Voorstel aan PS

Tekst paragraaf 11.2.6. Mestverwaarding is op diverse punten geactualiseerd.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat onnodige druk op het landschap wordt voorkomen door structureel te investeren in energiebesparing en kleinschalige innovatie. De betrokkenheid en het vertrouwen van de inwoners wordt hiermee vergroot. De provincie Limburg kan zich onderscheiden met een visie waarin sociale rechtvaardigheid, innovatie en ruimtelijke kwaliteit hand in hand gaan.	ZW-0271-145

Standpunt GS

We delen de visie dat het verminderen van het energiegebruik en innovatie fors kan bijdragen aan de energietransitie, het draagvlak en het terugdringen van het benodigd ruimtebeslag. Gepoogd is om dit in paragraaf 9.1 te duiden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept de Provincie op een integrale benadering van het onderwerp energie in het omgevingsbeleid mogelijk te maken door het formuleren van heldere, toetsbare en flexibele kaders dat een werkbaar energiesysteem laat ontstaan dat recht doet aan de Limburgse diversiteit en de lokale kracht van gemeenten. Het gaat dan om onderwerpen zoals grootschalige energie, lokaal eigenaarschap, gebiedsgericht maatwerk, beschermen van unieke waarde, betrouwbaar, betaalbaar en bij voorkeur lokaal energiesysteem, innovatieve oplossingen vanuit het grijze gebied tussen grootschalige en kleinschalige systemen.	ZW-0271-146

Standpunt GS

We delen de visie van inspreker. Gepoogd is om in voorliggende omgevingsvisie daar uitvoering aan te geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat windenergie gekoppeld kan worden aan stikstofreductie, waterpeilherstel en landschapsherinrichting, waardoor maatschappelijke meerwaarde ontstaat.	ZW-1503-24

Standpunt GS

Deze benadering sluit aan bij het Limburgse principe van zorgvuldig omgaan met onze schaarse ruimte en voorraden. Concreet betekend dat onder meer de inzet op functiecombinaties.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de POVI duidelijk maakt welke afstanden gelden bij Natura 2000-begrenzingen, en dat projecten uit Bijlage XIII van de Omgevingsverordening Limburg hiervan worden uitgezonderd.	ZW-1420-14

Standpunt GS

De afstand tot natura 2000 gebieden tot energieprojecten is altijd casus- en locatiespecifiek en niet in een generieke maat te vervatten. Specifiek onderzoek dient hier uitsluitsel over te geven. De projecten in Bijlage XIII dienen hier ook rekening mee te houden. Opname in deze bijlage betreft enkel de vermelding dat het pijplijnprojecten zijn die in beginsel nog op landbouwgronden gesitueerd mogen worden, mits voldaan wordt aan alle overige regels omtrent zonneparken in de Omgevingsverordening

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat onder voorwaarden stedelijke ontwikkelingen en zonneparken in Natuurnetwerk Limburg en groenblauwe landbouwzone mogelijk worden gemaakt, mits dit een positieve bijdrage levert en de oppervlakte natuur niet afneemt.	ZW-1420-11

Standpunt GS

Qua zonneparken sluiten we aan bij de in december 2024 door Provinciale Staten vastgestelde Omgevingsverordening. Situering in Natuurnetwerk is hierin niet toegestaan. Dit combineren we met het aanduiden van zoekgebieden gericht op lokale opwek. Dit betreft 'maar' zoekgebieden, nader specifiek onderzoek, afstemming met de betreffende gemeenten en afweging zal altijd de concrete haalbaarheid bepalen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat project Dorperpeel niet in de groenblauwe zone wordt geplaatst, indien de uitzonderingspositie niet wordt geborgd.	ZW-1420-5

Standpunt GS

Dit betreft een projectspecifieke afweging die in het desbetreffende project, alles overwegend, gemaakt dient te worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de gezondheid van mens en dier een hogere prioriteit toe te kennen dan het nastreven van een (achterhaald) klimaatdoel.	ZW-0469-7

Standpunt GS

We attenderen inspreker op onze bovenliggende Limburgse principes in paragraaf 3.3. Het eerste Limburgse principe is dat we recht doen aan een gezonde en veilige leefomgeving voor mens, dier en plant.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt de Provincie prioriteit te geven aan energiebesparing, systeeminnovatie en decentrale initiatieven. Dit kan door de onderstaande elementen expliciet en stevig te veranderen in de povi met daarin opgenomen de volgende ambities en richtlijnen: • Versterken van energiebesparing in de gebouwde omgeving door gemeenten, woningcorporaties en particuliere grondeigenaren te ondersteunen bij het versnellen van de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad (technische ondersteuning, financiële regelingen en stimuleringsregelingen beter toegankelijk, op maat gesneden met specifieke aandacht voor oudere woningen in het buitengebied en monumentaal erfgoed). • Stimuleren van innovatieve technieken en kleinschalige toepassingen die passen bij het karakter van de gemeente (agro-PV, micro-wkk, biovergisting op boerenerven, kleinschalige waterkracht, thermische opwek & opslag en wijkgebonden warmteoplossingen). Deze technologieën verdienen beleidsmatige ondersteuning, experimenteerruimte en kennisdeling via provinciale platforms. • Ondersteunen van energiecoöperaties en lokaal eigenaarschap door een provinciale regisserende en faciliterende rol (procesbegeleiding, startfinanciering, toegang tot netbeheerdersoverleg). Ook een actieve rol bij het oplossen van knelpunten op het elektriciteitsnet. • Regionale samenwerking in de keten van opwek, opslag en gebruik. De energietransitie overstijgt de schaal van gemeenten fysiek en raakt ook meerdere beleidsvelden; ruimtelijke ordening, netcapaciteit, landbouw, natuur en sociale samenhang. De Provincie heeft een unieke, coördineerde rol op systeemniveau en kan met een heldere sturing op provinciaal niveau knelpunten als netcongestie en infrastructurele beperkingen effectief aanpakken.	ZW-0271-142

Standpunt GS

De aangedragen voorstellen komen sympathiek over en zijn in lijn met ons streven naar een decentraal energiesysteem dat centraal aangevuld wordt. Wel kennen de voorstellen maar een beperkte ruimtelijke component, wat maakt de voorliggende omgevingsvise niet het geëigende beleidskader is om dit te verankeren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om oplossingen te kiezen met hogere energie-intensiteit en lagere materiaalvoetafdruk.	ZW-0486-20

Standpunt GS

Antwoord GS: In de energiemix sluiten we geen opties uit. Mocht een dergelijke optie voor handen zijn en ruimtelijke verantwoord dan zijn we hierin meedenkend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat energieopwekking op primair landbouwgebied niet op voorhand moet worden uitgesloten en wijst op de mogelijkheden om hier groen gas op te wekken of boerenerfmolens toe te passen.	ZW-0291-8

Standpunt GS

Veel van de in paragaaf 9.5 genoemde vormen van lokale opwek kunnen in beginsel in het primair landbouwgebied gesitueerd worden. Wel vraagt dit aandacht voor de aanwezige waarden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener waardeert dat drinkwatervoorziening prioriteit moet krijgen bij netcongestie.	ZW-1369-4

Standpunt GS

Voor kennisgeving aangenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Voor de verdere verduurzaming van mobiliteit is een integrale benadering van energievoorziening essentieel. Indiener pleit ervoor dat expliciet de koppeling wordt maakt tussen de beoogde groei en verduurzaming van het Lucht(vracht)verkeer op MAA en het daarmee samenhangende wegtransport.	ZW-0304-43

Standpunt GS

In paragraaf 9.2.1 hebben we dit gepoogd door de verduurzaming van het transport en de transitie van MAA te benoemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

7.7 Kaartbeeld

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat energielandgoed Wells Meer foutief aangemerkt is als uitsluitingsgebied. Verder geeft de indiener aan dat het lijkt dat uitsluitingsgebieden zijn gekopieerd vanuit NP RES met alleen de kaartlaag 150m windturbine, wat alle turbines uitsluit ongeacht hoogte. Dit blokkeert kleinere windturbines van 100m. Ze vragen om volledige kaarten in de definitieve POVI'25.	ZW-0166-164

Standpunt GS

De kaarten zijn zelfstandig verwaardigd en kennen dus geen grondslag in het NP RES. Door de gewijzigde gebiedsindeling wind, krigjt Energielandgoed Wells Meer de aanduiding Beperkingengebied

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener constateert dat de kaartbeelden uitsluitend de bestaande 150 kV-leidingen weergeven en verzoekt om voor de te realiseren verbindingen tussen Graetheide en Chemelot de tussentijdse situatie, de toekomstige situatie en het geplande 150 kV-station (Einighausen) op kaart op te nemen. Ter ondersteuning heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-2
De indiener constateert dat het nieuwe 380 kV-station op de Lexhy op de kaartbeelden ontbreekt en verzoekt dit correct op de kaart op te nemen. Ter ondersteuning van deze constatering heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-11

Standpunt GS

De voorgenomen locatie is gelegen in primair landbouwgebied. Zoals de tekst in paragraaf 3.4.4 aangeeft zijn de uitbreiding van stedelijke functies, na een nadere afweging, niet uitgesloten. Daarnaast kunnen andere ontwikkelingen op basis van gebiedsgericht maatwerk gerealiseerd worden. Beide typeringen maken dat het hoogspanningsstation beleidsmatig niet wordt uitgesloten en dient het, gelijk aan andere ontwikkelingen, aan de bijbehorende voorwaarden te voldoen. Hoewel deze locatie formeel als voorkeursalternatief is aangeduid, kan pas op basis van de concrete onderzoeken, waaronder de project-MER, bepaald worden of het er ook daadwerkelijk kan komen. Dit wordt pas in loop van 2027 duidelijk. Paragraaf 9.3.1 geeft ook inzicht in deze voorgenomen ontwikkeling, waardoor ook in deze paragraaf een beleidsmatige grondslag in de Omgevingsvisie aanwezig is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om de kaart in overeenstemming te brengen met de tekst wat betreft het waterstofnetwerk naar Maastricht door deze aftakking op de kaart te zetten.	ZW-1038-30

Standpunt GS

Deze tracering is nog dermate onzeker dat het intekenen van de wijze van aftakking nog te prematuur is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat zonerings voor zoekgebieden grootschalige zon-pv ligt o.a. over het dorp Altweerterheide. Graag verwijderen. Kleuren in legenda t.a.v. zon zijn niet te onderscheiden, graag aanpassen.	ZW-0313-10

Standpunt GS

Dit is een terechte constatering. De kaarten in de Omgevingsvisie worden er op aangepast dat de aanduidingen zoekgebieden wind en zon, niet gelegen zijn over de aanduidingen bedrijventerreinen, landelijke kernen en stedelijk gebied.

Voorstel aan PS

Kaart windenergie aanpassen: aan de aanduidingen bedrijventerreinen, landelijke kernen en stedelijke gebied.

Zienswijze	Indiener
De indiener constateert dat het nieuwe 380 kV-tracé tussen Maasbracht en Graetheide op de kaartbeelden onjuist is weergegeven en verzoekt dit correct op de kaart op te nemen. Ter ondersteuning van deze constatering heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-4

Standpunt GS

Het bestaande tracé is weergegeven op de kaart. Inzet van het lopende project is om van dit bestaande tracé en de bestaande masten gebruik te maken. Enkel voor de aanlandingen op de stations dient het tracé aangepast te worden. Hoe deze aanlanding gaat plaatsvinden is in november 2025 door het College ten principale vastgesteld. Nader onderzoek, waaronder magneetveldonderzoek, dient aan te tonen of deze aanlandingen ook concreet haalbaar zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener constateert dat het verouderde tracé van de Delta Rhine Corridor (DRC) is opgenomen op de kaartbeelden en verzoekt om de beide tracés die momenteel in optie zijn op te nemen op de kaart. Ter ondersteuning van deze constatering heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-5

Standpunt GS

Het voorgenomen tracé van de Delta Rhine Corridor volgt het reserveringsgebied buisleidingen van nationaal belang. In de Rijksprojectprocedure zal de aansluiting op Chemelot bepaald worden en op Rijksniveau ook juridisch worden verankerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is het oneens met het intekenen van zoekgebieden zon en wind op duits grondgebied	ZW-1512-1

Standpunt GS

In de vast te stellen Omgevingsvisie is dit aangepast en eindigen zoekgebieden op de provinciegrens.

Voorstel aan PS

Kaart windenergie aanpassen aan de provinciegrens

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de gemeente Bergen beschikt over de "Beleidsnotitie Energie uit zon en wind" en vraagt om doorvertaling in de provinciale kaarten, zodat deze gemeentelijk beleid haaks op elkaar staan en helderheid ontstaat over hoe de provincie omgaat met situaties waarin gemeentes tot andere keuzes zijn gekomen.	ZW-1473-161

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de kaarten niet aansluiten bij de nationale dataset NPRES en gemeentelijke kaders, waardoor ze foute aannames bevatten. Indiener verzoekt gemeenten te betrekken bij het vaststellen van zoekgebieden voor wind en zon.

Indiener					
ZW-0166-158	ZW-0186-83	ZW-0224-77	ZW-0237-63	ZW-0240-68	ZW-0241-63

ZW-0242-76	ZW-0313-78	ZW-0317-83	ZW-1236-68	ZW-1473-63	ZW-1479-115
ZW-1504-62	ZW-0278-83				

Standpunt GS

In onze analyse om te komen tot de zoekgebieden hebben we gebruik gemaakt van voorschrijdende beleidsinzichten. Dit betreft bijvoorbeeld de nee, tenzij benadering voor zonneparken op landbouwgrond, alsmede de inzichten opgedaan in de ontwerpend onderzoeken. Initatieven buiten deze zoekgebieden, bijvoorbeeld weergegeven in gemeentelijk en/of regionaal (RES) beleid , beoordelen we aan de regels in onze Omgevingsverordening. Als het initiatief hieraan voldoet of passend te maken is dan nemen we hierin een meedenkend houding in. De tekst in de omgevingsvisie wordt hierop verduidelijkt.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 9.5.5. aanpassen, met de alinea: Initiatieven in zoekgebieden, bijvoorbeeld weergegeven in gemeentelijk en/of regionaal (RES) beleid, beoordelen we aan de regels in onze Omgevingsverordening. Als het initiatief hieraan voldoet of passend te maken is dan nemen we hierin een meedenkende houding in.

Zienswijze	Indiener
De indiener mist RWZI's in de opsomming voor kansen op restwarmte. Voor Maastricht zijn dat er drie.	ZW-1038-40

Standpunt GS

In paragraaf 9.5.6 wordt in de aliena over aquathermie de kansen voor RWZI's toegevoegd.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 9.5.6 aanpassen door in de alinea over aquathermie de kansen voor RWZI's toe te voegen.

Zienswijze	Indiener
De indiener is tegen de realisatie van zonneparken op landbouwgrond en verzoeken de aanduiding 'zoekgebied grootschalig zon-pv' van de percelen te verwijderen. Zie zienswijze voor locatie.	ZW-1314-4
De locatie die de indiener aanhaalt is aangewezen als zoekgebied Grootschalig zon-pv. Het is onacceptabel dat juist op de goede landbouwgronden, geschikt voor akkerbouw en gelegen binnen het primair landbouwgebied, er ook een zoekgebied grootschalig zon-pv wordt opgenomen. De indiener verzoekt het zoekgebied grootschalig zon-pv te verwijderen (zie aanduiding gebied in bijlage).	ZW-1345-5
De locatie die de indiener aanhaalt is aangewezen als zoekgebied Grootschalig zon-pv. Het is onacceptabel dat juist op de goede landbouwgronden, geschikt voor akkerbouw en gelegen binnen het primair landbouwgebied, er ook een zoekgebied grootschalig zon-pv wordt opgenomen. De indiener verzoekt het zoekgebied grootschalig zon-pv te	ZW-0557-4

verwijderen (zie aanduiding gebied in bijlage). Daarnaast is in het gebied zowel een zoekgebied grootschalig zon-pv als een zoekgebied drinkwaterwinning aangewezen. Waterwingebieden zijn wel uitsluitingsgebieden voor zonneparken. Het is onlogisch dat de combinatie met drinkwaterwinningsgebieden wel zou kunnen bestaan.

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging op basis van een beperkte aantal criteria op provinciaal schaalniveau over de plaatsingsmogelijkheden voor zon-pv. Dit betekent niet automatisch dat zonnepanelen mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is nader locatiespecifiek onderzoek nodig. Op basis daarvan maken wij een afweging over de geschiktheid van een gebied voor zon-pv, rekening houdend met de regels (nee, tenzij op landbouwgrond) hiertoe opgenomen in de Omgevingsverordening. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken, waaronder het gestelde in de gemeentelijke omgevingsvisies.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea: De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat het kaartmateriaal niet voldoet aan zorgvuldige en transparante planvormingseisen, en vraagt om actualisatie en afstemming met gemeenten en RES-regio's. Indiener wijst op onduidelijkheden in het kaartmateriaal, zoals afstandsnormen voor windturbines, overlapping met natuurgebieden, en factoren zoals militaire vliegroutes.	ZW-0196-107

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor zon-pv en windturbines. Dit betekent niet automatisch dat deze installaties mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is een nader initaitief-, locatie- en gebiedspecifiek onderzoek en haalbaarheidsanalyse nodig. Op basis daarvan maken wij een afweging over de geschiktheid van een gebied rekening houdend met de regels hiertoe opgenomen in de Omgevingsverordening.
Daarbij zullen alle belangen worden betrokken, waaronder het gestelde in de gemeentelijke omgevingsvisies.

Voorstel aan PS

Het voorstel aan PS: tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea: De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod

komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de zoekgebieden voor windenergie overlappen met natuurgebieden. Dit moet nog eens goed bekeken worden. Is er rekening gehouden met de aanvliegroute van Kleine Brogel? De indiener verzoekt om de kleuren in de legenda t.a.v. windturbines aan te passen, omdat deze niet te onderscheiden zijn.	ZW-0313-79
Indiener geeft aan dat door de gemeente uitgesloten gebieden voor windenergie op de kaart ten onrechte als zoekgebied worden weergegeven, en dat de provincie hier actief windturbines wil realiseren, wat niet overeenkomt met het gemeentelijk beleid en gedane toezeggingen.	ZW-0241-138
Indiener geeft aan dat er drie kaartlagen voor windenergie zijn opgenomen: uitsluitingsgebieden, zoekgebieden en niet uitgesloten gebieden. Er is de indruk dat de uitsluitingsgebieden zijn gebaseerd op de kaartlaag voor 150m windturbines in het Nationaal Programma RES, wat alle turbines in die omgeving uitsluit, ongeacht de hoogte. Dit blokkeert ook kleinere windturbines van 100m. Er wordt gevraagd om deze nuance terug te laten komen in lijn met de RES Noord- en Midden-Limburg.	ZW-0242-75
Indiener geeft aan dat er vreemde keuzes zijn gemaakt in de kaartlaag met zoekgebieden voor grootschalige zon-opwek. Zo ligt een van de gebieden op het dorp Siebengewald en op Camping Klein Canada, en is aan de rand van Well een woningbouwproject gepland. Indiener verzoekt deze kaartlaag aan te passen.	ZW-1473-182
Indiener geeft aan dat vanuit de provincie eerder is aangegeven dat de voorkeurslocaties zoals opgenomen in gemeentelijke omgevingsvisies leidend zijn, en dat voor Mook en Middelaar géén locaties zijn aangewezen voor grootschalige opwek.	ZW-0317-206
Indiener stelt dat de Clauscentrale zowel in het zoekgebied voor windenergie als in 'ontwikkeling van windturbines niet uitgesloten' voor windenergie is opgenomen. Indiener verzoek om het kaartje aan te passen en is van mening dat er geen windmolen geplaatst zou moeten worden bij de Clauscentrale.	ZW-0249-1
Indiener stelt dat de verhouding tussen zoekgebieden/uitsluitgebieden in POVI en gemeentelijke visies onduidelijk is en verduidelijking nodig is.	ZW-1503-23
Indiener verzoekt uitsluitingskaarten te corrigeren, niet generiek te gebruiken en ruimte te laten voor maatwerkonderzoek per locatie.	ZW-1503-17

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de provincie drie kaarten onderscheidt (uitsluitingsgebieden, zoekgebieden, niet uitgesloten gebieden), maar dat deze kaarten zijn afgeleid van NPRES-data

en alleen de laag ‘150m windturbine’ bevatten, waardoor ook kleinere windturbines onterecht worden uitgesloten. Indiener verzoekt de volledige kaarten te tonen.

Indiener					
ZW-0186-82	ZW-0196-106	ZW-0224-76	ZW-0237-62	ZW-0240-67	ZW-0313-77
ZW-0317-82	ZW-1236-67	ZW-1473-62	ZW-1479-114	ZW-0278-82	

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we op provinciaal schaalniveau en op basis van een beperkte aantal criteria een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor zon-pv en windturbines. Dit betekent niet automatisch dat deze installaties mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is een nader initaitief-, locatie- en gebiedspecifiek onderzoek en haalbaarheidsanalyse nodig. Op basis daarvan maken wij een afweging over de geschiktheid van een gebied, rekening houdend met de regels hiertoe opgenomen in de Omgevingsverordening. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken, waaronder het gestelde in de gemeentelijke omgevingsvisies. Indien een windturbine kleiner is dan kan het zijn dat de beperkingen ook kleiner zijn. Dit volgt uit bovenvermeld onderzoek. Door de aangepaste gebiedsindeling wat betreft windopwek biedt dat meer mogelijkheden.

Voorstel aan PS

Het voorstel aan PS: tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea: De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de kaart met provinciale/wettelijke uitsluitingen onnauwkeurig is, omissies bevat en daardoor misleidend kan zijn.	ZW-1503-16

Standpunt GS

Naar aanleiding van zienswijzen zijn de kaartlagen voor zon en wind aangepast.

Voorstel aan PS

Kaartlagen windenergie en zonne-energie aanpassen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om energieopwekking vooral te concentreren op bedrijventerreinen of langs infrastructuur.	ZW-0469-20

Standpunt GS

Paragraaf 9.5.4 biedt aanknopingspunten hoe we ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit trachten te bereiken. Daarbij worden bedrijfsterreinen als potentiële vestigingslocatie voor windturbines benoemd. Via onder meer het OER-traject kijken we naar de mogelijkheden voor zon-pv langs Rijkswegen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om kaarten te verbeteren met voldoende afstemming met gemeenten en netbeheerders. Het gaat in ieder geval om de volgende punten: andere kleur voor zon en windenergie dan uitsluitingsgebieden en zoekgebieden (nu zelfde kleur) / voor restwarmte niet alleen huidige warmtenetten weergeven, maar ook potentiële locaties restwarmte (Sappi, Koninklijke Mosa BV, 3 RWZI) / locaties 2 warmtenetten Maastricht kloppen niet / tweede zoekgebied HS/MS station Maastricht west intekenen	ZW-1038-18

Standpunt GS

Qua zoekgebied voor HS/MS stations sluiten we aan bij het kaartbeeld uit de pMIEK. Nergens hebben we potentiële restwarme locaties aangeduid. Zoals gesteld in paragraaf 9.5.6 ligt hiervoor de verantwoordelijkheid vaak op het gemeentelijk schaalniveau. Qua kaartbeelden van de warmtenetten constateren we dat er inderdaad verschillen zijn. Om tot een Limburg uniforme benadering te komen, hebben we ons gebaseeerd op het kaartbeeld van warmtenetten beschikbaar binnen de Atlas voor de Leefomgeving. Naar aanleiding van de zienswijze is dit kaartbeeld gecontroleerd en is geconstateerd dat deze kaartbeelden overeenkomen. Advies aan indiener is om contact op te nemen met RVO om tot een correctie van dit kaartbeeld te komen. Voor nu passen we het kaartbeeld niet aan.

Voorstel aan PS

Geen aanpassing van de kaartaanduiding warmtenet.

Zienswijze	Indiener
De indiener constateert dat de buisleidingtracés niet correct zijn weergegeven op kaart en verzoekt deze aan te passen. Ter ondersteuning van deze constatering heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-12

Standpunt GS

Transport via buisleidingen is van significant belang voor onder meer de energietranistie. Om maatschappelijke kosten en ruimte te besparen wordt ingezet op het zoveel mogelijk hergebruiken van bestaande leidingen. Dit maakt dat bestaande leidingen ook zijn opgenomen. Deze zijn inderdaad breder dan de breedte van de buis opgenomen op de kaartbeelden., dit om de

attentiewaarde te verhogen ook door de (externe) veiligheidsaspecten die gepaard gaan met het vervoer van veelal gevaarlijk stoffen.

Nieuwe buisleidingen worden voorzien in het reserveringsgebied buisleidingen van nationaal belang. In diverse komende (Rijksproject)procedure zal de specfieke ligging en aansluitingen worden bepaald. Het ministerie van KGG heeft de inzet om daarna deze resveringsgebieden hierop te herzien.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het juridisch onhoudbaar dat zoekgebieden voor energieopwekking gekoppeld zijn aan glastuinbouwgebieden.	ZW-0809-5

Standpunt GS

We streven naar een decentraal energiesysteem dat centraal wordt aangevuld. Kenmerk van een decentraal energieysteem is dat lokale opwek en lokale vraag in elkaars nabijheid gesitueerd zijn . Dit maakt dat zoekgebied voor wind- en zon hiermee goed gecombineerd kunnen worden. Ook zien we kansen voor glastuinbouwgebied voor onder meer geothermie, waterstof en restwarmte.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen de aanduiding van de 150kV-zone en vraagt om uitsluiting van het perceel vanwege mogelijke ruimtelijke of bouwtechnische beperkingen.	ZW-1067-2

Standpunt GS

Deze zones hangen mede samen met de zakelijk recht afspraken tussen de netbeheerder van de hoogspanningsverbinding en de eigenaar en zijn derhalve niet nieuw.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

7.8 Kernenergie

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om betrokken te worden bij de SMR technologie beslissingen in de provincie Limburg.	ZW-1208-1

Standpunt GS

Eenieder kan betrokken zijn bij onze beleidsvoorbereidingen. Via onze mediakanalen geven we hier nadere informatie over.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in paragraaf 9.5.3 van de ontwerp POVI wordt gewezen op de potentiële rol van kleine modulaire reactoren (SMR's) als aanvulling op hernieuwbare energiebronnen. Indiener wil haar zorgen uitspreken over de wijze waarop deze technologie in de ontwerpvisie is gepositioneerd.	ZW-1445-33
Indiener verzoekt om de energievisie te herzien en de focus te leggen op nieuwe CO2 vrije vraag-gestuurde en weersonafhankelijke energiebronnen in de vorm van SMR's om Limburg leefbaar te houden ter voorkoming van het ontwikkelen van industrielandschap om in te wonen.	ZW-0256-15

Standpunt GS

Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. We zetten daarom in op een brede energiemix van zon, restwarmte, wind en kernenergie alsmede de import van stroom (o.a. wind van zee). Wij willen de afhankelijkheid beperken, daarom vinden wij het belangrijk de mogelijkheden voor lokale opwek te benutten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om transparant te zijn over de vraag of een SMR de beste oplossing is voor een snel wisselende elektriciteitsvraag, omdat andere vormen sneller op- of afgeschaald kunnen worden.	ZW-1208-4
Indiener plaatst vraagtekens bij de mate van flexibiliteit van SMR's en de vraag of deze voldoende dynamisch inzetbaar zijn binnen een toekomstig energiesysteem dat vraagt om snelle op- en afschaling	ZW-1445-35

Standpunt GS

Het kenmerk van een SMR is de stabiliteit van elektriciteitsopwekking. Binnen het energiesysteem zal een SMR strategische gepositioneerd dienen te worden, waardoor optimaal van dit kenmerk gebruik gemaakt kan worden, dit binnen de context van de brede energiemix.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verwacht in deze POVI een visie op de plekken waarin wij in Limburg SMR's een fysieke plek gaan geven.	ZW-1127-22
Indiener verzoekt kleine kernreactoren (SMR’s) versneld en prominenter op te nemen in de visie.	ZW-0486-22

Standpunt GS

We constateren dat de kennis en ervaringen over de ruimtelijke inpassing van SMR's nog sterk in ontwikkeling zijn. Dit maakt dat we de ontwikkeling van SMR en de ruimtelijke inpassing goed blijven volgen en ons beleid op voortschrijdende kennis en ervaringen blijven herijken. Het is voorstelbaar dat in toekomstige wijzingen van de omgevingsvisie deze plekken in woord en/of kaart worden aangeduid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat hoewel SMR's worden gepresenteerd als een regelbare aanvulling op decentrale opwek van hernieuwbare energie, de indiener diverse onduidelijkheden en risico's constateert. De technologie bevindt zich volgens de indiener nog in de ontwikkelingsfase, er zijn vooralsnog geen operationele toepassingen binnen Nederland, en de verwachte ontwikkeltijd is te lang om een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelstellingen op korte termijn. Indiener stelt dat er tevens aanzienlijke zorgen bestaan met betrekking tot fysieke veiligheid, de opslag van radioactief afval en de relatief hoge kosten ten opzichte van wind- en zonne-energie.	ZW-1445-34
Indiener stelt dat in paragraaf 9.5.3 wordt gewezen op de potentie van kleine modulaire reactoren als aanvulling op hernieuwbare energiebronnen. Indiener vraagt aandacht voor de grote onzekerheden omtrent de haalbaarheid en risico's, gelet op het feit dat de technologie nog in ontwikkeling is, er nog geen operationele voorbeelden in Nederland zijn. Daarbij dient volgens de indiener te worden opgemerkt dat de ontwikkeltijd te lang is om op korte termijn bij te dragen aan de klimaatdoelen en de hoge kostenramingen ten opzichte van wind- en zonne-energie. Indiener vraagt zich af of SMR's voldoende bijdragen aan een toekomstig energiesysteem in onze regio.	ZW-0319-88
Indiener uit zorgen over de rol van Small Modular Reactors. Deze technologie is nog onvoldoende ontwikkeld en kunnen, vanwege de lange ontwikkeltijd, nauwelijks een rol spelen bij het behalen van klimaatdoelen. Er bestaan bovendien zorgen over fysieke veiligheid, afvalopslag en de hoge kosten ten opzichte van wind- en zonne-energie. Indiener verzoekt de Provincie deze aspecten expliciet te adresseren in de verdere	ZW-0314-174

beleidsuitwerking en de maatschappelijke meerwaarde concreet te onderbouwen voordat de technologie beleidsmatig wordt gefaciliteerd.	
Indiener verzoekt de Provincie om de grote onzekerheden omtrent de haalbaarheid en risico's expliciet te adresseren in de verdere uitwerking van het beleid en om de maatschappelijke meerwaarde van SMR's concreet te onderbouwen alvorens deze technologie beleidsmatig te faciliteren.	ZW-0319-89
Indiener verzoekt de Provincie om de hierboven genoemde aandachtspunten expliciet mee te nemen in de verdere uitwerking van het beleid. Voordat wordt overgegaan tot beleidsmatige ondersteuning van deze technologie, acht de indiener het van essentieel belang dat de maatschappelijke meerwaarde van kleine modulaire reactoren op heldere en onderbouwde wijze wordt aangetoond.	ZW-1445-36
Indiener verzoekt om de kosten, de impact voor de omgeving en de afvalproblematiek van SMR's zichtbaar te maken.	ZW-1208-2

Standpunt GS

We volgen grotendeels de opmerking van indiener. We staan hier reëel in. Dit maakt dat we de ontwikkeling van SMR en de ruimtelijke inpassing goed blijven volgen en ons beleid op voortschrijdende kennis en ervaringen blijven herijken. Tussen de ontwerpversie en de vast te stellen versie heeft het Rijk de Strategie voor kleine modulaire kernreactoren in Nederland uitgebracht. Door het opstellen van een handreiking willen we dit voor Limburg gaan concretiseren. Paragraaf 9.5.3 is hierop aangepast.

Voorstel aan PS

Tekst in paragraaf 9.5.3 aanpassen, door de zinnen:
De Rijksstrategie voor kleine modulaire kernreactoren in Nederland is het vertrekpunt van ons handelen.

En de zin:

Aan de hand van deze Rijksstrategie komen we tot eigen (aanvullende) voorwaarden en kansen, via een handreiking, die we al dan niet willen verbinden aan de ontwikkeling van concrete SMR-initiatieven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat kernenergie volgens velen niet de oplossing is voor het energievraagstuk.	ZW-1208-6

Standpunt GS

Kernenergie is niet de oplossing, maar kan mogelijk wel een deel van de oplossing zijn binnen de brede energiemix. We blijven daarom de ontwikkelingen rondom kernenergie volgen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er geen hoeveelheid radioactief afval toegevoegd mag worden aan de klimaatcrisis die zich nu al aandient en die we meegeven aan toekomstige generaties.	ZW-1208-8

Standpunt GS

Iedere energieopwek-modaliteit heeft zijn voor- en nadelen. We erkennen dat radioactief afval een nadeel is aan het gebruik van kernenergie. Binnen onze afwegingen zijn we hier bewust van.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er voorbij wordt gegaan aan de ruimtelijke impact van een SMR. Gezien nu nog niet duidelijk is op welke schaal er beperkingen zullen zijn voor de omgeving, zal dit volgens de indiener meegenomen moeten worden. Indiener stelt voor de laatste alinea aan te vullen met ruimtegebruik of ruimtelijke impact.	ZW-0263-35

Standpunt GS

We volgen grotendeels de opmerking van indiener. Dit maakt dat we de ontwikkeling van SMR en de ruimtelijke inpassing goed blijven volgen. We hebben de term fysieke voorwaarden gebruikt, omdat deze ook bijvoorbeeld de milieukundige voorwaarden dekt. Ruimtelijke voorwaarden behoren hier ook toe.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het met de tekst ""Kleine modulaire reactoren (tot circa 300 MW), ook wel ‘small modular reactors (SMR's)’ genoemd, hebben wél potentie als aanvulling op hernieuwbare energiebronnen."" niet duidelijk of deze SMR’s ook potentie hebben als aanvulling in de Limburgse energiemix. Indiener stelt voor uit te spreken of het om SMR’s in Limburg gaat, of dat de stroom van SMR’s “ergens anders” naar Limburg gehaald wordt.	ZW-0263-34

Standpunt GS

Voorliggende omgevingsvisie doet uitspraken in paragraaf 9.5.3 over de inpassing van SMR's in Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat kleine kernreactoren (SMR's) onvoldoende als alternatief zijn meegenomen.	ZW-0486-21

Standpunt GS

Deze opmerking delen we niet. Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. Kernenergie zien we als een volwaardig energieopwek-modaliteit binnen de brede energiemix.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de volgende data bekend te maken: Wat kost een SMR kWh t.o.v. de andere elektriciteit leveringsmogelijkheden? Hoeveel radioactief afval per kWh bij een SMR t.o.v. een grote centrale? Hoeveel kWh per vierkante meter bij SMR centrale t.o.v. een grote kerncentrale? Hoeveel radioactief afval per kWh bij de SMR t.o.v. grote centrale?	ZW-1208-3

Standpunt GS

Los van de gestelde vragen constateren we dat de kennis en ervaringen over de ruimtelijke inpassing van SMR's nog sterk in ontwikkeling zijn. Dit maakt dat we de ontwikkeling van SMR en de ruimtelijke inpassing goed blijven volgen en ons beleid op voortschrijdende kennis en ervaringen blijven herijken. Het is voorstelbaar dat in toekomstige wijzingen van de omgevingsivisie deze plekken in woord en/of kaart worden aangeduid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om kernenergie sterker op te nemen in de Provinciale Omgevingsvisie omdat deze wat betreft stabiliteit van stroomvoorziening voordelig is.	ZW-0125-5

Standpunt GS

Binnen de huidige context, onzekerheden, maar ook kansen is de huidige paragraaf opgesteld. De ontwikkeling van SMR blijven we goed volgende en we gaan ons beleid op voortschrijdende kennis en ervaringen herijken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

7.9 Windenergie

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een minimale afstand van vier keer de tiphoogte met een ondergrens van 1.000 meter.	ZW-0486-4
Indiener stelt voor om concrete afstandsnormen op te nemen in het beleid, waarbij rekening wordt gehouden met de tiphoogte van turbines en de bebouwingsdichtheid.	ZW-0757-2
Indiener stelt voor dat de Provincie Limburg de minimum normen serieus neemt, zoals de 4x de tiphoogte regel die de gemeente Venlo hanteert, of de 1000 meter afstandsnorm die in Europese landen wordt toegepast.	ZW-1129-3

Standpunt GS

Afstandsnormen zijn eenvoudig te begrijpen, maar leiden niet tot een gegarandeerd beschermingsniveau. Het optredende geluidniveau bijvoorbeeld wordt niet alleen door afstand bepaald, maar ook door het type turbine, het aantal turbines in een project, eventuele cumulatie van bestaande geluidbronnen en andere omgevingsfactoren. Met andere woorden, bij dezelfde afstand zal het milieueffect (zoals o.a. geluidniveau) per project verschillen. Daarom vinden we afstandsnormen ongeschikt. Als afstandsnormen door Rijksbeleid wettelijk worden vastgesteld, dan passen wij deze alsnog toe.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor een alternatieve mogelijkheid te zoeken voor groene energie die niet gesubsidieerd is.	ZW-0461-2

Standpunt GS

Alle vormen van hernieuwbare energie worden financieel ondersteund door de rijksoverheid. Ook nieuwe vormen als kernenergie vragen een overheidsbijdrage.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de Provincie gemeenten actief betrekt bij de uitwerking van voorwaarden voor wind- en zonne-energie en samen optrekt in plaats van slechts te consulteren.	ZW-0632-2

Standpunt GS

Bij de uitwerking van de zoekgebieden zullen we de gemeenten via de RES-regio's betrekken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat windmolens schadelijk zijn voor mens, flora en fauna.	ZW-0103-6

Standpunt GS

Bij de uitwerking zal ook getoetst worden aan de ecologische aspecten en voorwaarden uit de natuurwetgeving

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het plaatsen van de windturbines, vanwege het gebruik van diesel, milieu-bezwarend is. Hij heeft daarom bezwaar tegen windenergie.	ZW-0104-11

Standpunt GS

Bij de vervaardiging en bouw van windturbines zal nog CO2 vrijkomen. Bij de bouw wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van geëlektrificeerde machines. De turbines zullen tijdens de exploitatiefase geen diesel gebruiken en zal gedurende die periode CO2 besparen alsmede emissie van stikstofoxiden voorkomen ten opzichte van opwek met gas- of kolencentrales.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de plaatsing van windturbines rondom natuurreservaat Breehei leiden tot een verhoogd risico op vogelaanvaringen, omdat Breehei een bosrijk gebied is.	ZW-0515-10

Standpunt GS

Bij het noodzakelijk vervolgonderzoek zal dit aspect aandacht krijgen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener vraagt zich af welke afwegingen hebben geleid tot de wijziging van zoekgebieden voor windturbines in de Provinciale Omgevingsvisie Limburg.	ZW-0233-9

Standpunt GS

Binnen de zoekgebieden achten we de plaatsing van windturbines het meest passend. In zoekgebieden zijn wettelijke en provinciale belemmeringen niet of beperkt aanwezig.
Daarbij is, op basis van een eerste planologische afweging op provincaal schaalniveau, rekening gehouden met ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit, hinder, veiligheid en energieplanologie. De zoekgebieden zijn onderdeel van de voorkeursgebieden zoals die eerder in het POL2014 waren opgenomen. De inperking van deze gebieden is gebaseerd op de ontwerpende onderzoeken die eerder met de regio's zijn opgesteld en sturing geven aan het maken van ruimtelijke keuzes.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de beoogde locatie voor de windmolens te dicht bij de bebouwde kom van Oirlo ligt.	ZW-0459-1
Indiener verzoekt om ecologisch gevoelige zones ruimer te definiëren als uitsluitingsgebied voor windturbines, omdat deze een risico vormen voor vleermuizen, roofvogels en trekvogels.	ZW-0469-3
Indiener maakt er bezwaar tegen dat bij de bepaling van zoekgebieden niet is gekeken naar de effecten van turbines op dieren.	ZW-0790-3
Indiener vraagt zich af welke afwegingen hebben geleid tot de wijziging van zoekgebieden voor windturbines en hoe de nieuwe zoekgebieden concreet tot stand zijn gekomen.	ZW-1172-6

Standpunt GS

Binnen de zoekgebieden achten we de plaatsing van windturbines het meest passend. In zoekgebieden zijn wettelijke en provinciale belemmeringen niet of beperkt aanwezig. Deze zijn bepaald op basis van een eerste planologische afweging op provinciaal schaalniveau waarbij rekening is gehouden met ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit, hinder, veiligheid en energieplanologie. We hanteren daarbij buffers tot woningen en infrastructuur. Deze benadering werkt onderscheidend, maar is niet volledig en is geen exacte vertaling van wettelijke normen en regels. De begrenzing van een zoekgebied is daarom indicatief. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op ruimtelijke, ecologische en milieu hygiënische aspecten. Daarbij zal worden getoetst aan de vigerende wet- en regelgeving en aan het beleid van provincie en de gemeente.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat de provincie Limburg bij de plaatsing van windturbines haar eigen beleidsdoelen op het gebied van dierwaardige veehouderij niet ondermijnt.	ZW-1174-7

Standpunt GS

Concrete plannen zullen worden getoetst aan de op dat moment geldende wettelijke eisen en tevens worden getoetst aan ons eigen beleid en verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het ontbreken van afstandsnormen belemmert: de objectieve beoordeling van planschade en gezondheidseffecten, de juridische afdwingbaarheid van rechten voor omwonenden, en de consistentie tussen gemeenten wat leidt tot willekeur en rechtsongelijkheid.	ZW-1172-7

Standpunt GS

Concrete plannen zullen worden getoetst aan de op dat moment geldende wettelijke eisen. Daarbij worden milieuaspecten nadrukkelijk betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om energieopwekking vooral te concentreren op bedrijventerreinen of langs infrastructuur.	ZW-0323-6

Standpunt GS

Daar waar mogelijk willen we daar graag op inzetten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de zoekgebieden voor windturbines bij industrieterrein Holtum-Noord uit te sluiten, omdat deze een hoogtebeperking kennen van 200 meter gezien de aanvliegroutes voor Maastricht Aachen Airport. Tevens ligt het gebied volgens de indienerin de vliegroutes van de ingekorven vleermuis.	ZW-0469-21

Standpunt GS

De aangedragen aandachtspunten zullen wij in beschouwing nemen bij de verdieping van de locatie voor zover deze locatie ook nader uitgewerkt gaat worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het plaatsen van masten en het aanleggen van kabels verstorend werkt in de bodem en dat een dergelijke verstoring in een gebied met veel veeteelt en landbouw niet aanvaardbaar is.	ZW-0104-12

Standpunt GS

De aanleg zal aan wettelijk eisen moeten voldoen. Er zijn in Nederland veel succesvolle combinaties te vinden van windenergie en landbouw. Daarbij zijn agrariërs soms initiatiefnemer of mede-eigenaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om duidelijke criteria te hanteren voor maatschappelijk draagvlak en lokale acceptatie.	ZW-0323-5

Standpunt GS

De besluitvorming over projecten ligt bij het bevoegde gezag. Deze organiseert participatie met de omgeving. Op basis van alle belangen neemt het bevoegd gezag een besluit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het zoekgebied bij industrieterrein Holtum-Noord door de aanwezigheid van een vliegroute, ecologische waarden, geluidsbelasting en afstand tot woningen niet haalbaar is en verzoekt om deze te schrappen. Mede omdat er geen draagvlak voor is.	ZW-0156-13
Indiener verzoekt zoekgebieden 20 en 21 te schrappen uit de definitieve Provinciale Omgevingsvisie.	ZW-0035-2
Indiener vraagt om het waterwingebied in het Hanik van doorslaggevende waarde te laten zijn (in context plaatsing windturbines);	ZW-0038-4
De indiener heeft bezwaar tegen het zoekgebied 'EN_Zoekgebieden_wind #240' omdat het op minder dan 1 km afstand ligt van het dorp Hommersum en er vele arbeidsmigranten wonen in huizen van de voormalige autobaan-grensovergang op minder dan 100m afstand.	ZW-0066-1
Indiener verzoekt om ecologisch gevoelige zones ruimer te definiëren als uitsluitingsgebied voor windturbines als gevolg van risico voor vleermuizen, roofvogels, trekvogels alsmede Natura2000-gebieden.	ZW-0112-6

Indiener verzoekt de Provincie Limburg om de uitsluitingscriteria voor windturbineplaatsing aan te scherpen, met ruimere afstandsnormen tot woningen, natuurgebieden en cultuurhistorische landschappen.	ZW-0131-9
Indiener wijst op de onvoldoende afstand tot woningen in Melick, minder dan 600 meter, wat kan leiden tot geluidsbelasting, slagschaduw/ lichtflitsen met een negatieve gezondheidseffecten tot gevolg.	ZW-0266-5
Indiener verzoekt af te zien van plaatsing van windturbines binnen een straal van 1.500 meter van burgerwoningen.	ZW-0267-9
Indiener verzoekt om ecologisch gevoelige zones ruimer te definiëren als uitsluitingsgebied.	ZW-0323-3
Indiener verzoekt een gedegen onderzoek naar overlast van windmolens in de omgeving van Peel en Maas.	ZW-0370-1
Indiener stelt voor om bij plaatsing van windturbines locaties te kiezen op basis van rendement en daarom niet te kiezen voor het smalste deel van Nederland met de laagst gemeten windsnelheden van Nederland.	ZW-0392-3
Indiener verzoekt om heroverweging van de aanwijzing van het gebied als zoekgebied voor windturbines vanwege de ruimtelijke beperkingen en gezondheidsrisico's voor medewerkers van zijn agrarische onderneming.	ZW-0423-1
Indiener verzoekt het zoekgebied tussen Montfort en Maria-Hoop uit te sluiten voor windturbines, omdat deze overlapt met het kraamgebied van de ingekorven vleermuis met bijbehorende strenge stilstand regimes in het vliegseizoen.	ZW-0469-24
Indiener verzoekt de zoekgebieden bij Schoor, de Wessemerdijk en Schoordijk uit te sluiten voor windturbines, daar zijn de afstanden tot de diverse woningen vele malen korter dan de minimale geëiste 1.000 meter.	ZW-0469-26
Indiener verzoekt om de zoekgebieden bij de Kwegt, Schoorkuilen, Houtsberg en de Banen uit te sluiten voor windturbines, omdat dit belangrijke natuurgebieden zijn voor trekvogels, en kraamkamers voor weide- en watervogels met bijbehorende strenge stilstand regimes in het vliegseizoen. Daarnaast zal volgens de indiener de plaatsing van windturbines het gebied onaantrekkelijk maken voor veel fiets en wandel-recreanten.	ZW-0469-27
Indiener verzoekt om de zoekgebieden nabij Stokerhorst uit te sluiten voor windturbines, omdat deze ligt in een stilte gebied en plaatsing is daar niet toegestaan.	ZW-0469-28
Indiener verzoekt om de zoekgebieden nabij de Venlose uit te sluiten voor windturbines omdat hier al onevenredig veel windturbines staan, waardoor de belasting op mens, natuur en milieu onevenredig verdeeld wordt. Het is volgens de indiener bovendien een waterwingebied en door de schadelijke stoffen die in het milieu terecht komen raakt het drinkwater in gevaar.	ZW-0469-29
Indiener stelt dat zoekgebieden in Sittard-Geleen ongeschikt zijn vanwege vliegveiligheid, vleermuisregime, cumulatieve geluidsbelasting en afstanden <1000 m.	ZW-0486-29
Indiener verzoekt om onderzoek naar geluidsoverlast, slagschaduw en cumulatieve effecten van de windmolens in Grashoek.	ZW-0508-2

Indiener stelt dat geluidsoverlast en slagschaduw van windturbines een negatieve impact hebben op de landbouw.	ZW-0515-9
Indiener verzoekt om aandacht voor de impact van milieubelastende windturbines en zonnepanelen bij de uitbreiding van de glastuinbouw.	ZW-0743-2
Indiener verzoekt om het zoekgebied bij Koningsbosch te definiëren als uitsluitingsgebied voor windmolens vanwege de ecologische impact op vleermuizen, vogels en andere dieren.	ZW-0919-3
Indiener verzoekt om de Passende beoordeling te herzien met diepgaand effectenonderzoek voor natuur, grondwater en gezondheid.	ZW-0997-12
Indiener verzoekt, mocht locatie Hanik aangehouden worden, mitigerende maatregelen passtandig te maken: grotere afstanden, vogelbeveiliging, schadeloze fundering, toekomstig monitoring- en gezondheidsprogramma, en volledige drinkwater-garantie.	ZW-0997-14
Indiener verzoekt om categorische uitsluiting van windturbinebouw binnen waterwingebieden en waterbeschermingsgebieden. Indiener geeft aan dat het Hanik in Lomm deel uitmaakt van een Limburgs waterwingebied en dat grootschalige bouwwerken daar onverantwoord zijn vanwege risico's voor de drinkwatervoorziening.	ZW-1008-4
Indiener stelt voor een voorlopige voorziening te treffen die de plaatsing van windturbines binnen 2,5 kilometer van bewoning tijdelijk uitsluit.	ZW-1117-3
Indiener verzoekt om het zoekgebied voor windturbines zodanig aan te passen dat slagschaduw op de stallen is uitgesloten.	ZW-1171-1
Indiener verzoekt om het zoekgebied voor windturbines zodanig aan te passen dat slagschaduw op stallen met daglichttoetreding uitgesloten is.	ZW-1174-1
Indiener geeft aan niet in te stemmen met de aanwijzing van het zoekgebied "EN_Zoekgebieten_wind#240", omdat onvoldoende rekening is gehouden met een mogelijke stedenbouwkundige aantasting van de woonkwaliteit zoals opgenomen in § 1 Abs. 6 Nr. 1 BauGB.	ZW-1467-1
De indiener geeft aan dat in de gebieden, waar windturbines niet zijn uitgesloten, het vanwege de ligging mogelijk kan komen tot hoogtebeperkingen, omdat vliegprocedures (luchtvaart) van toepassing zijn.	ZW-1500-1
Indiener geeft aan dat het gebied #161 aan het verlengde tracé van de snelweg A40 ligt, waarvan het gebruik uiteraard niet in gevaar mag komen. Hetzelfde geldt voor het gebied #144 wat betreft de weg- en spoorverbindingen. In het algemeen geldt dat in ieder geval de grensoverschrijdende verkeersroutes vrij moeten blijven van conflicterende functies.	ZW-1500-9
Indiener merkt in het geval van gebied #231 (ten noorden van #230) bovendien op dat het hier gaat om een gebied dat in aanmerking komt voor natuurbescherming volgens het Regionale Plan Düsseldorf (RPD) aan de Duitse kant, waarin het gebied waarschijnlijk per ongeluk is gelegen.	ZW-1500-10

Standpunt GS

De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve

belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verzoekt om ecologisch gevoelige zones, zoals nabij Natura 2000-gebieden, ruimer te definiëren als uitsluitingsgebied voor windturbines.

Indiener
ZW-0156-4 ZW-0157-4

Standpunt GS

De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om heroverweging van voorkeursgebieden voor energieprojecten in gebieden waar al turbines staan, vanwege de reeds bestaande overlast voor omwonenden.	ZW-1020-2

Standpunt GS

Antwoord GS: De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid. In gebieden waar al windturbines staan, zal cumulatie van milieueffecten onderzocht moeten worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt om opname van het voorzorgsbeginsel ten aanzien van windturbines in waterwingebied in de provinciale omgevingsverordening en het verankeren van deze ambitie in hoofdstuk 9 ‘Energie’.	ZW-1369-41

Standpunt GS

De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatie-specifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid. In onze verordening zijn regels opgenomen ten aanzien van activiteiten in waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied.
Dit biedt een afdoende bescherming voor deze gebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om rekening te houden met het risico dat vogels tegen de windmolens aan vliegen.	ZW-0464-2

Standpunt GS

De ecologische effecten van windturbines worden bij de nadere uitwerking nadrukkelijk betrokken

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft het belang dat de provincie hecht aan lokale hernieuwbare opwek en waardeert de open benadering in de energiemix. Indiener vraagt de provincie om haar beleid flexibel te houden ten aanzien van de nog voortdurende ontwikkeling van energieplanologie.	ZW-0291-11

Standpunt GS

De energietransitie is volop in ontwikkeling en laat zich maar deels voorspellen door alle samenhangende ontwikkeling op (inter)nationaal gebied. Dit vraagt een dynamische opstelling van ons als bestuursorgaan. Dit kan leiden tot aanpassing van het beleid zoals we dit nu voor ons zien, ook ten aanzien van de invulling van energieplanologie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener onderschrijft het commitment aan de eigen RES-doelstellingen, maar benadrukt dat ook ná het behalen van deze doelstellingen extra inspanningen vereist zullen zijn in het kader van de energietransitie	ZW-0291-13

Standpunt GS

De energietransitie stopt niet in 2030 en vergt ook daarna nog grote maatschappelijke inspanningen. Dit is de reden waarom wij in de POVI zoekgebieden voor zon-pv en windturbines opnemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener heeft bezwaar tegen het zoekgebied EN_Zoekgebieden_wind #240 omdat het plangebied te klein is om rendabel een moderne windtubine te plaatsen.	ZW-0066-2

Standpunt GS

Antwoord GS: De gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden. Financiele opbrengsten zijn daarin nog niet meegenomen, omdat deze van veel factoren afhankelijk is. De omvang van het project is een van de factoren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat bij het plaatsen van windturbines in 't Hanik de leefbaarheid en rust van de omgeving in onvoldoende mate wordt beschermd. Volgens de indiener ervaren omwonenden hinder door geluid, slagschaduw en straling, wat mogelijk gezondheidsklachten veroorzaakt en zijn deze effecten niet transparant onderzocht.	ZW-0997-4
Indiener geeft aan dat de plannen voor windenergie in 't Hanik niet verenigbaar zijn met de bescherming van landschappelijke en recreatieve waarden. De plannen schaden volgens de indiener het karakteristieke landschap en gaan in tegen provinciaal beleid dat deze gebieden moet vrijwaren.	ZW-0997-5
Indiener verzoekt om ’t Hanik niet meer te beschouwen als mogelijke locatie voor grootschalige energie-opwek en om alternatieve locaties in voorkeursgebieden (zoals in POL/Omgevingsverordening Limburg) te onderzoeken.	ZW-0997-13
Indiener roept de leden van de Gedeputeerde Staten met klem op om de plannen te heroverwegen en zich bewust te zijn van hun verantwoordelijkheid.	ZW-0997-17
Indiener verzoekt de zienswijze mee te nemen in de besluitvorming en het ruimtelijk afwegingskader voor windenergie aan te passen en een	ZW-0997-18

energievisie te ontwikkelen die veel minder schade oplevert voor de kwaliteit van de leefomgeving.	
Indiener stelt dat de geplande windturbines in t Hanik leiden tot slagschaduw en lekkende stroom, wat nadelig is voor melkveebedrijven.	ZW-1129-8

Standpunt GS

De ingediende zienswijze gaat over het voornemen voor de aanleg van een windproject in 't Hanik. Daartoe zal een aparte procedure gaan lopen, waarbij belanghebbenden worden betrokken. Deze procedure POVI leent zich niet voor het indienen van een zienswijze op dit specifieke voornemen. Wij zullen op de zienswijze ingaan als ware zij bedoelt tegen de gebieden die in de POVI zijn opgenomen. Hier in het bijzonder het gebied gelegen in 't Hanik. Het betreft het gebied 'windturbines niet uitgesloten', dat conform bovenstaande toelichting onderdeel wordt van beperkingengebied. Dit geeft aan dat wij verwachten dat in dit gebied wettelijke of beleidsmatige regels zullen gelden die de plaatsing van windturbines zullen bemoeilijken. Wij zullen een concreet plan toetsen aan de hand van locatiespecifieke onderzoek en als dan een op de lokale situatie toegesneden afweging maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er een grotere bescherming van kwetsbare landschappen nodig is, omdat de SINTEF in hun studie de impact van onshore windenergie op ecosystemen bespreekt, inclusief bodemverdichting door zware machines die tijdens de constructie worden gebruikt. Deze verdichting kan leiden tot veranderingen in waterstroming en verschuivingen in het lokale microklimaat; factoren die bijdragen aan bodemdegradatie. De studie benadrukt volgens de indiener de noodzaak om deze impacten te begrijpen en te verminderen om duurzame energieproductie in evenwicht te brengen met ecosystemenbehoud.	ZW-0469-16

Standpunt GS

De kans op bodemverdichting door het gebruik van zware machines is latent aanwezig. Er is aandacht voor dit aspect door het verplicht gebruik van rijplaten en de machines zoveel mogelijk te laten gebruik te maken van openbare wegen. Daarmee zal het effect lokaal niet geheel zijn te voorkomen, maar beschouwen we dit als een beheersbaar aandachtspunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om gebiedsspecifieke normen op te nemen, bijvoorbeeld voor het glastuinbouwgebied De Kievit.	ZW-0757-5

Standpunt GS

De normen zoals deze door het rijk geformuleerd worden hebben een algemeen karakter. Het bevoegd gezag heeft enige ruimte om op basis van de lokale situatie een eigen afweging te maken over de normering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat Oirlo geen goede plek is voor windturbines, omdat 3 windturbines niet rendabel zijn. Bovendien moeten de grondstoffen nog maar verkregen worden.	ZW-0104-9

Standpunt GS

De omvang van een project bepaalt mede de rentabiliteit, maar is niet de enigie bepalende factor. Vooralsnog is er geen tekort aan grondstoffen voor de vervaardiging van windturbines en zien wij daarin geen beperking.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat in de tekst wordt gesteld dat het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, Natura-2000 gebieden, het beschermingsgebied van de Einstein Telescope en het winterbed van de Maas uitgesloten worden van plaatsing van windturbines. Indiener stelt dat deze tekst niet overeenkomt met het kaartmateriaal, waarin vrijwel geheel Zuid-Limburg is opgenomen als uitsluitingsgebied voor windturbines. Indiener stelt dat een inhoudelijke onderbouwing voor deze ruime onsluiting ontbreekt.

Indiener
ZW-0319-93 ZW-1199-22

Standpunt GS

De op de kaart aangeduide uitsluitingsgebieden in de ontwerp visie waren niet in overeenstemming met de tekst en zijn daarom aangepast. De uitsluitingsgebieden wordt gevormd door de buitenste begrenzing van het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, alsmede de Natura 2000-gebieden en het winterbed van de Maas. Daarnaast kent de Einstein Telescope ook een beschermingsgebied waarbinnen windturbines niet zijn toegestaan. In deze gebieden prevaleren andere belangen boven de plaatsing van windturbines.

Voorstel aan PS

De zoekgebieden zoals opgenomen in de ontwerp-POVI instandhouden, uitgezonderd zoekgebieden die overlappen met stiltegebieden. De uitsluitingsgebieden in overeenstemming brengen met hetgeen is opgenomen in de vigerende Omgevingsverordening en de POVI-tekst hiermee in overstemming brengen. Het overige gebied kenmerken als beperkingengebied.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in de tekst foutief wordt verwezen naar de status 'uitsluiting Nationaal Landschap Zuid-Limburg', in plaats van het 'beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg'. Indiener geeft aan dat er herhaaldelijk aandacht is gevraagd voor dit onderscheid.	ZW-0319-97
Indiener verzoekt de Provincie om het kaartmateriaal zodanig te corrigeren dat enkel het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid- Limburg als uitsluitingsgebied windturbines wordt weergegeven.	ZW-1199-27
Indiener verzoekt geen gebieden generiek uit te sluiten van windenergie; bestaande wetgeving biedt al voldoende bescherming.	ZW-1503-13
Indiener stelt dat de uitsluiting van vrijwel geheel Zuid-Limburg voor windenergie de mogelijkheden voor regionale opwekking beperkt.	ZW-1511-83

Standpunt GS

De op de kaart aangeduide uitsluitingsgebieden in de ontwerp visie waren niet in overeenstemming met de tekst en zijn daarom aangepast. De uitsluitingsgebieden wordt gevormd door de buitenste begrenzing van het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, alsmede de Natura 2000-gebieden en het winterbed van de Maas. Daarnaast kent de Einstein Telescope ook een beschermingsgebied waarbinnen windturbines niet zijn toegestaan. In deze gebieden prevaleren andere belangen boven de plaatsing van windturbines.

Voorstel aan PS

De zoekgebieden zoals opgenomen in de ontwerp-POVI instandhouden, uitgezonderd zoekgebieden die overlappen met stiltegebieden. De uitsluitingsgebieden in overeenstemming brengen met hetgeen is opgenomen in de vigerende Omgevingsverordening en de POVI-tekst hiermee in overstemming brengen. Het overige gebied kenmerken als beperkingengebied.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af waarom de POL-viewer een andere indeling geeft van uitsluitingsgebied windturbines dan de regels op de kaart van het Omgevingsloket.	ZW-1404-8

Standpunt GS

De op de kaart aangeduide uitsluitingsgebieden in de ontwerp visie waren niet in overeenstemming met de tekst en zijn daarom aangepast. De uitsluitingsgebieden wordt gevormd door de buitenste begrenzing van het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, alsmede de Natura 2000-gebieden en het winterbed van de Maas.
Daarnaast kent de Einstein Telescope ook een beschermingsgebied waarbinnen windturbines niet zijn toegestaan. In deze gebieden prevaleren andere belangen boven de plaatsing van windturbines. Het omgevingsloket toont hetgeen nu is vastgelegd in beleid en regels. Het ontwerp van de POVI geeft het voorgenomen nieuwe beleid aan. Dat kan van elkaar afwijken. Met de aanpassing van het uitsluitingsgebied zoals hierboven is vermeld, zal het uitsluitingsgebied weer overeenkomen met het gebied zoals dit nu is opgenomen in het Omgevingsloket.

Voorstel aan PS

De zoekgebieden zoals opgenomen in de ontwerp-POVI instandhouden, uitgezonderd zoekgebieden die overlappen met stiltegebieden. De uitsluitingsgebieden in overeenstemming brengen met hetgeen is opgenomen in de vigerende Omgevingsverordening en de POVI-tekst hiermee in overstemming brengen. Het overige gebied kenmerken als beperkingengebied.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op het kaartmateriaal te corrigeren zodat enkel het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg uitgesloten blijft van windenergie en verzoekt om het beschermingsgebied Einstein Telescope als aanvullende kaartlaag op te nemen.	ZW-0319-42

Standpunt GS

De op de kaart aangeduide uitsluitingsgebieden in de ontwerp visie waren niet in overeenstemming met de tekst en zijn daarom aangepast. De uitsluitingsgebieden wordt gevormd door de buitenste begrenzing van het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, alsmede de Natura 2000-gebieden en het winterbed van de Maas. Daarnaast kent de Einstein Telescope ook een beschermingsgebied waarbinnen windturbines niet zijn toegestaan. In deze gebieden prevaleren andere belangen boven de plaatsing van windturbines. In onze vigerende Omgevingsverordening is in art. 13.1 een instructieregel opgenomen ten aanzien de uitsluitingsgebieden wind. In art. 16.1 en art. 16.2 zijn regels opgenomen over het beschermingsgebied Einsteintelescoop. De artikelen hebben ieder een eigen kaartlaag waarnaar wordt verwezen. Dit zal niet veranderen, daarmee is nu reeds voorzien in de wens van de indiener op dit punt.

Voorstel aan PS

De zoekgebieden zoals opgenomen in de ontwerp-POVI instandhouden, uitgezonderd zoekgebieden die overlappen met stiltegebieden. De uitsluitingsgebieden in overeenstemming brengen met hetgeen is opgenomen in de vigerende Omgevingsverordening en de POVI-tekst hiermee in overstemming brengen. Het overige gebied kenmerken als beperkingengebied.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een afwegingskader voor windturbines t.o.v. andere vormen van energie-opwekking.	ZW-0233-13

Standpunt GS

De POVI vormt ons ruimtelijk afwegingskader. We verwijzen daarvoor naar hoofdstuk 9.5 waarin verschillende vormen van energie opwek worden behandeld.
Het vormt de ruimtelijke doorwerking van het eerder vastgestelde beleidskader "Nieuwe energie en een gezonde leefomgeving."

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat de Provincie in plaats van subsidie te geven aan windboeren, beter subsidie gegeven kan worden bij het plaatsen van zonnepanelen op woningen.	ZW-0104-18

Standpunt GS

De Provincie geeft geen subsidie aan exploitanten van windturbines. Exploitanten kunnen een beroep doen op de SDE++ subsidie die het rijk daarvoor open stelt. Deze SDE++ subsidieert ook zonnepanelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener gaat ervan uit dat bij de toewijzing en bouw van windturbines de in de omgevingsverordening geldende regels ten behoeve van de bescherming van de openbare drinkwatervoorziening, zoals de bescherming van kleilagen, worden nageleefd. WML verzoekt om een verwijzing op te nemen naar de regels met betrekking tot de grondroeringen in boringsvrije zones.	ZW-1369-42

Standpunt GS

De regels met betrekking tot de bescherming van boringsvrije zone blijven intact. Wij zullen plannen daarop toetsen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een eerlijke spreiding van windenergie over de provincie.	ZW-1503-5

Standpunt GS

De regio's in Limburg onderscheiden zich op veel facetten en daarmee ook op de mogelijkheden voor het plaatsen van windturbines. Dat leidt ertoe, dat de gelijke spreiding van windturbines niet mogelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een eerlijke en evenwichtige spreiding van windopwekking over de provincie te waarborgen zodat alle regio's naar draagkracht bijdragen aan de opgaven.	ZW-0109-12

Standpunt GS

De regio's in Limburg onderscheiden zich op veel facetten. Dat geldt o.a. op het aspect landschap. Wij hechten een groot belang aan het (beschermingsgebied) Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Wij streven er reeds jaren naar de kernwaarden die het vertegenwoordigd te borgen in onze verordening. Het plaatsen van windturbines is niet in overeenstemming met dit belang en daarom is er minder ruimte voor windturbines in deze regio en kan het ook minder naar draagkracht bijdragen aan de energieopgaven. Daarentegen biedt de regio weer extra kansen bij het benutten van restwarmte en warmte uit de mijnen. Hierop kan de regio voorop lopen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is tegen grote windturbines in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg, maar vraagt wel om kleine windturbines, zoals houten modellen of turbines in de nok van een dak, wel toe te staan.	ZW-1358-13

Standpunt GS

De uitsluiting van windturbines in onze verordening heeft betrekking op windturbines met een masthoogte van 25 m of hoger. Dat maakt het mogelijk kleinere windturbines te plaatsen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de provincie door middel van provinciale zoekgebieden stuurt op zon- en windenergie. Indiener vraagt hoe deze zoekgebieden zich verhouden tot de bestaande visies en kaders die door gemeenten zijn opgesteld.	ZW-0188-43

Standpunt GS

"De uitsluitings- en zoekgebieden voor windenergie zijn een voorzetting van het eerdere door de Provincie gevoerde beleid. De uitsluitingsgebieden conform de Omgevingsverordening blijft intact. De zoekgebieden zijn ingeperkte onderdelen van de voorkeursgebieden uit het POL 2014. In onze analyse om te komen tot de zoekgebieden voor zon- en windopwek hebben we gebruik gemaakt van voortschrijdende beleidsinzichten.
Dit betreft bijvoorbeeld de nee, tenzij benadering voor zonneparken op landbouwgrond, alsmede de inzichten opgedaan in de, mede met de regio opgestelde, ontwerpend onderzoeken.

Initiatieven buiten deze zoekgebieden, bijvoorbeeld weergegeven in gemeentelijk en/of regionaal (RES) beleid, beoordelen we aan de regels in onze Omgevingsverordening. Als het initiatief hieraan voldoet of passend te maken is dan nemen we hierin een meedenkend houding in. De

tekst in de omgevingsvisie wordt hierop verduidelijkt."

Voorstel aan PS

In de POVI tekst verduidelijken dat:

" gebieden buiten de zoekgebieden worden beoordeeld aan de regels in onze Omgevingsverordening. Als het initiatief hieraan voldoet of passend te maken is dan nemen we hierin een meedenkend houding in. "

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om omliggende gebieden waarin windturbines niet worden uitgesloten, uit te sluiten van deze mogelijkheid.	ZW-0128-2

Standpunt GS

De uitsluitingsgebieden wordt gevormd door de buitenste begrenzing van het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, alsmede de Natura 2000-gebieden en het winterbed van de Maas. Daarnaast kent de Einstein Telescope ook een beschermingsgebied waarbinnen windturbines niet zijn toegestaan. In deze gebieden prevaleren andere belangen boven de plaatsing van windturbines.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om omliggende gebieden waarin windturbines niet worden uitgesloten, uit te sluiten van deze mogelijkheid.	ZW-0130-2

Standpunt GS

De uitsluitingsgebieden wordt gevormd door de buitenste begrenzing van het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, alsmede de Natura 2000-gebieden en het winterbed van de Maas. Daarnaast kent de Einstein Telescope ook een beschermingsgebied waarbinnen windturbines niet zijn toegestaan. In deze gebieden prevaleren andere belangen boven de plaatsing van windturbines. Binnen beperkingengebied zijn de mogelijkheden beperkt of in het geheel niet mogelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er via de verordening voor Weert een uitzondering gemaakt is voor zon op land nabij een windturbine aan de 1e Schoorbaan/Schoordijk. Aansluiting via cable-pooling. De indiener vraagt of deze uitzondering van kracht blijft.	ZW-0313-86

Standpunt GS

De uitzondering voor cable-pooling sluit ook aan bij de regels die wij in onze verordening hebben opgenomen. We beschouwen dit als een betekenisvolle efficientieverbetering van het netwerk. In het door indiener genoemde gebied overlapt het zoekgebied-zon deels het zoekgebied-wind. Indien zon-pv buiten het zoekgebied gewenst is, is er een goede motivering nodig om de (ruimtelijke) geschiktheid te onderbouwen. De mogelijkheid voor cable-pooling kan aanleiding zijn om de ruimtelijke geschiktheid nader te onderzoeken.

Voorstel aan PS

In de POVI tekst verduidelijken dat:

Gebieden buiten de zoekgebieden worden beoordeeld aan de regels in onze Omgevingsverordening. Als het initiatief hieraan voldoet of passend te maken is dan nemen we hierin een meedenkend houding in.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat er in de context van de Oostflank wordt gesproken over de situering van windturbines "op deze bedrijventerreinen", waar dit conform de aangeduide voorkeursgebieden voor windenergie "op of nabij bedrijventerreinen" dient te zijn.	ZW-0319-98
Indiener constateert dat de Provincie aangeeft dat ze de mogelijkheden voor windturbines in de Oostflank graag benut te willen zien. Indiener stelt dat het daarbij onduidelijk is of dit enkel betrekking heeft op de gebiedsontwikkeling Oostflank Brunssum of dit breder gelezen dient te worden als de (noord)oostelijke flank van Parkstad.	ZW-0319-95
Indiener constateert dat voorts in de ontwerp-POVI wordt aangegeven dat Gedeputeerde Staten de mogelijkheden voor windturbines in de Oostflank wil benutten. Indiener stelt dat het onduidelijk is of hiermee uitsluitend wordt gedoeld op de gebiedsontwikkeling Oostflank Brunssum, of dat dit breder moet worden geïnterpreteerd - bijvoorbeeld als inclusief de (noord)oostelijke flank van Landgraaf. Dit betreft volgens de indiener onder andere de voormalige stortplaats Abdissenbosch en het plateau in het noordoosten van de gemeente. Deze locaties maken onderdeel uit van het door de Stuurgroep RES Zuid-Limburg benoemde 'majeure project'.	ZW-1199-24
Indiener stelt dat in de POVI nauwelijks locaties voor windturbines in Landgraaf en Zuid-Limburg zijn aangewezen, wat lokale initiatieven belemmert.	ZW-1503-1
Indiener stelt dat indien de mogelijkheden voor windturbines in de Oostflank geen betrekking hebben op de bredere (noord)oostelijke flank van Parkstad, daarmee de voormalige stortplaats Abdissenbosch volledig wordt uitgesloten als potentiële locatie, terwijl dit een belangrijk - mogelijk zelfs essentieel - onderdeel was van het door de Stuurgroep RES Zuid-Limburg benoemde 'majeure project'.	ZW-0319-96
Indiener verzoekt de Provincie om de gebiedsafbakening van de Oostflank in de ontwerptekst te verduidelijken, met daarbij een expliciet onderscheid	ZW-1199-29

tussen het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg en het bredere landschappelijke gebied met dezelfde naam.	
Indiener vraagt een zoekgebied windenergie te verwijderen. In zoekgebieden wil de Provincie een actieve rol vervullen bij realisatie van de windturbines. In de regio van indiener betreft dit enkel een zoekgebied op/nabij een bedrijventerrein. Hoewel deze locatie als zoekgebied is opgenomen in de RES 1.0 van Zuid-Limburg, is sindsdien – mede op basis van verder uitgewerkt beleid voor windenergie en ontwikkelingen op het bedrijventerrein – door Provincie Limburg en betreffende gemeente gezamenlijk geconcludeerd dat er geen goede inpasbaarheid van een windturbine is op het bedrijventerrein gezien de economische ontwikkelingen die daar de laatste jaren hebben plaatsgevonden en nog plaatsvinden.	ZW-0319-43

Standpunt GS

De zinssnede over de Oostflank blijft niet beperkt tot industrieterrein, maar beslaat het gehele gebied ten oosten van Brunssum en ten noorden van Landgraaf.

Voorstel aan PS

De gebiedsaanduiding "Oostflank" uit de ontwerp-POVI vervangen door "Het gebied ten oosten van Schinveld en ten westen van Rimburg" en de tekst verduidelijken.

Voorstel:

De mogelijkheden voor windturbines in de strook langs de landsgrens ten oosten van Schinveld tot aan Rimburg, willen we graag benutten voor windenergie, maar er gelden onder meer beperkingen vanwege vliegbasis Geilenkirchen. Het betreffende gebied is om deze reden nu niet als zoekgebied benoemd. We zijn in overleg, conform afspraken in RES-verband, met de partners om te bezien of er in dit gebied toch mogelijkheden zijn voor windturbines.

Zienswijze	**Indiener**
Indiener geeft aan dat de effecten van ecologische schade, verstoring van beschermde soorten, aantasting van stilte- en natuurbeleving, en gezondheidsrisico's ten aanzien van de onderbouwing van zoeklocaties voor windturbines onvoldoende of niet worden besproken in de Milieueffectrapportage (MER).	ZW-0105-13

Standpunt GS

De zoekgebieden zijn een verbijzondering c.q. inperking van de voorkeursgebieden uit de POL2014.

De inperking is een gevolg van de ontwerpende onderzoeken, waarin de ruimte voor grootschalige opwek nader is afgewogen. De voorkeursgebieden uit de POL2014 zijn destijds onderzocht in het plan-MER. Daarbij zijn de effecten van windturbines op de omgeving reeds via een MER-systematiek beschouwd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt ook de omliggende gebieden waarin windturbines “niet worden uitgesloten” uit te sluiten	ZW-0034-2
Indiener verzoekt om geen windturbines te plaatsen op percelen in kadaster sectie M121 Hoevenstraat, Beringe/Peel en Maas.	ZW-0217-2
Indiener geeft aan dat windturbines in de omgeving van Melick het open en natuurlijke landschap verstoren en de recreatieve waarde aantasten.	ZW-0266-7
Indiener verzoekt om geen plaatsing van windturbines in de nabijheid van burgerwoningen in het landelijke gebied van Grashoek, locatie Spiesberg 37.	ZW-0267-1
Indiener geeft aan dat windmolens in achtertuinen onwenselijk zijn.	ZW-0456-1
Indiener verzoekt om expliciet vast te leggen in het beleid dat windenergie pas als voorkeursoptie wordt overwogen wanneer andere vormen van duurzame opwekking aantoonbaar ontoereikend zijn.	ZW-0757-8
Indiener vraagt zich af of er nog meer windturbines mogelijk zijn, gezien de huidige overlast en het ontbreken van aansluiting bij het landschap.	ZW-0920-5
Indiener verzoekt om het schrappen van voorkeursgebieden voor wind op land, gezien het negatieve effect op de leefomgeving.	ZW-1020-8
Indiener maakt bezwaar tegen het aanwijzen van zoekgebieden voor windturbines op land, in het bijzonder in het gebied A73/Maaslijn (Hoogheide / Witveld), en in bosrijke gebieden zoals 'De Schadijkerbossen' en 'Broekhuizerbossen/Swolgense Heide'.	ZW-1472-1

Standpunt GS

Energie is een basisbehoefte voor welzijn en welvaart. Beschikbaarheid en betaalbaarheid van (duurzame) energie én meer autonomie in de beschikbaarheid daarvan zijn van grote maatschappelijke betekenis. Windturbines vervullen hierin een rol, dit als onderdeel van een brede mix van verschillende energiebronnen alsmede import van elektriciteit. Daarom achten wij het bieden van ontwikkelruimte voor windturbines van provinciaal belang en hebben wij hiervoor zoekgebieden vastgesteld. Deze zijn tot stand gekomen door een eerste planologische afweging op provinciale schaal. Daarbij is rekening gehouden met een aantal ruimtelijke en milieutechnische criteria. Nader onderzoek en afweging moet de definitieve geschiktheid aantonen. Er zal voldaan moeten worden aan alle dan geldende wettelijke vereisten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de provinciale aanpak van zoekgebieden voor windturbines en zonneparken lijkt te leiden tot provinciale, bestuurlijke overmacht en leidt tot zorgvuldig ingerichte, gedragen transitie.	ZW-0159-17

Standpunt GS

Energie is een basisbehoefte voor welzijn en welvaart. Beschikbaarheid en betaalbaarheid van (duurzame) energie én meer autonomie in de beschikbaarheid daarvan zijn van grote maatschappelijke betekenis. Windturbines vervullen hierin een rol, dit als onderdeel van een brede mix van verschillende energiebronnen alsmede import van elektriciteit. Daarom achten wij het bieden van ontwikkelruimte voor windturbines van provinciaal belang en hebben wij hiervoor zoekgebieden vastgesteld. Deze zijn tot stand gekomen door een eerste planologische afweging op provinciale schaal. Daarbij is rekening gehouden met een aantal ruimtelijke en milieutechnische criteria. Nader onderzoek en afweging moet de definitieve geschiktheid aantonen. Er zal voldaan moeten worden aan alle dan geldende wettelijke vereisten. Bij dit nader onderzoek zullen we de gemeenten betrekken. Indien zich een concreet initiatief voordoet in een zoekgebied en wij het bevoegd gezag zijn, dan zullen we een participatietraject vormgeven waarbij tevens de omgeving betrokken wordt.

We delen de opmerking dat de energietransitie het meeste baat heeft bij gedragen maatregelen, daarbij stellend dat het algemeen belang soms kan conflicteren met het persoonlijk of lokaal belang."

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat solitaire windturbines in het industrieterrein Roerstreek en landbouwgebied 'het Haldert' onwenselijk zijn.	ZW-0167-5

Standpunt GS

Energie is een basisbehoefte voor welzijn en welvaart. Beschikbaarheid en betaalbaarheid van (duurzame) energie én meer autonomie in de beschikbaarheid daarvan zijn van grote maatschappelijke betekenis. Windturbines vervullen hierin een rol, dit als onderdeel van een brede mix van verschillende energiebronnen alsmede import van elektriciteit. Daarom achten wij het bieden van ontwikkelruimte voor windturbines van provinciaal belang en hebben wij hiervoor zoekgebieden vastgesteld. Deze zijn tot stand gekomen door een eerste planologische afweging op provinciale schaal. Daarbij is rekening gehouden met een aantal ruimtelijke en milieutechnische criteria. Nader onderzoek en afweging moet de definitieve geschiktheid aantonen. Er zal voldaan moeten worden aan alle dan geldende wettelijke vereisten. Op basis van gedetailleerd onderzoek maken we op dat moment een definitieve belangenafweging en nemen wij een op de situatie toegesneden besluit dat recht doet aan de bescherming van kwetsbare functies alsmede het belang van de energievoorziening."

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af of het noodzakelijk is om opnieuw locaties voor windmolens te onderzoeken, gezien eerdere conclusies van de gemeente Venray.	ZW-0216-2

Standpunt GS

Energie is een basisbehoefte voor welzijn en welvaart. Beschikbaarheid en betaalbaarheid van (duurzame) energie én meer autonomie in de beschikbaarheid daarvan zijn van grote maatschappelijke betekenis. Windturbines vervullen hierin een rol, dit als onderdeel van een brede mix van verschillende energiebronnen alsmede import van elektriciteit. Daarom achten wij het bieden van ontwikkelruimte voor windturbines van provinciaal belang en hebben wij hiervoor zoekgebieden vastgesteld. Deze zijn tot stand gekomen door een eerste planologische afweging op provinciale schaal. Daarbij is rekening gehouden met een aantal ruimtelijke en milieutechnische criteria. Nader onderzoek en afweging moet de definitieve geschiktheid aantonen. Er zal voldaan moeten worden aan alle dan geldende wettelijke vereisten. Gedetailleerde lokale effecten zullen aan bod komen bij de planologische toetst als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maken we op dat moment een definitieve belangenafweging. Dit kan betekenen dat gebieden alsnog afvallen. "

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om geen bijkomende windturbines of zonnepanelen vanwege het risico op toegenomen geluids- en visuele hinder.	ZW-0674-4

Standpunt GS

Energie is een basisbehoefte voor welzijn en welvaart. Beschikbaarheid en betaalbaarheid van (duurzame) energie én meer autonomie in de beschikbaarheid daarvan zijn van grote maatschappelijke betekenis. Windturbines vervullen hierin een rol, dit als onderdeel van een brede mix van verschillende energiebronnen alsmede import van elektriciteit. Daarom achten wij het bieden van ontwikkelruimte voor windturbines van provinciaal belang en hebben wij hiervoor zoekgebieden vastgesteld. Deze zijn tot stand gekomen door een eerste planologische afweging op provinciale schaal. Daarbij is rekening gehouden met een aantal ruimtelijke en milieutechnische criteria. Nader onderzoek en afweging moet de definitieve geschiktheid aantonen. Er zal voldaan moeten worden aan alle dan geldende wettelijke vereisten. Wat voor windenergie geldt, geldt eveneens voor de ontwikkeling van zon-pv. Het zijn beide onderdeel van de energiemix. Daartoe behoren ook andere bronnen als biomassa, bodemwarmte, kernenergie en import. Het is van belang om ook in de toekomst over voldoende elektriciteit te beschikken en daarbij minder afhankelijk te zijn van buitenlandse toeleveranciers. "

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat hij de plaatsing van windturbines als een tijdelijke oplossing ziet, die zeer milieu-bezwarend is. Totdat de kleinere energiecentrales klaar zijn, kunnen voor de grote bulk energie andere energie-bronnen (gas, kool, kernenergie) als back-up ingezet worden.	ZW-0104-13

Indiener verzoekt om een meer evenwichtige visie te ontwikkelen op het energiebeleid voor de toekomst waarin niet enkel gekeken wordt naar instabiele vormen van energieopwek, zoals wind en zonne-energie.	ZW-0997-15
Indiener stelt voor om kernenergie als alternatief voor wind- en zonne-energie op land te overwegen.	ZW-1020-10

Standpunt GS

Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. We streven naar een decentraal energiesysteem, dat centraal wordt aangevuld. Om te komen tot het decentraal energiesysteem, zetten we in op een brede energiemix van lokale opwek zoals zon, wind, water en kernenergie. De centrale aanvulling vindt plaats door de import van elektriciteit (o.a. wind van zee). Wij willen de afhankelijkheid van het buitenland beperken, daarom vinden wij het ook belangrijk de mogelijkheden voor lokale opwek te benutten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt met klem om de energievisie te herzien en de focus te leggen op nieuwe CO2 vrije, vraag gestuurde en weeronafhankelijke energiebronnen, zoals SMR's, om Limburg leefbaar te houden.	ZW-0997-11

Standpunt GS

Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. We streven naar een decentraal energiesysteem, dat centraal wordt aangevuld. Om te komen tot het decentraal energiesysteem, zetten we in op een brede energiemix van lokale opwek zoals zon, wind, water en kernenergie. De centrale aanvulling vindt plaats door de import van elektriciteit (o.a. wind van zee). Wij willen de afhankelijkheid van het buitenland beperken, daarom vinden wij het ook belangrijk de mogelijkheden voor lokale opwek te benutten. SMR's maken onderdeel uit van de toekomstige energiemix.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de door de provincie aangewezen gronden voor windturbines beter te benutten voordat overgegaan wordt op andere vervuilende energiebronnen, zoals SMR.	ZW-1208-5

Standpunt GS

Er is een grote vraag naar elektriciteit, die in de toekomst sterk zal groeien. We streven naar een decentraal energiesysteem, dat centraal wordt aangevuld. Om te komen tot het decentraal energiesysteem, zetten we in op een brede energiemix van lokale opwek zoals zon, wind, water en kernenergie. De centrale aanvulling vindt plaats door de import van elektriciteit (o.a. wind van zee). Wij willen de afhankelijkheid van het buitenland beperken, daarom vinden wij het ook belangrijk de

mogelijkheden voor lokale opwek te benutten. Voor de ontwikkeling van een SMR is nog veel nationaal en regionaal vervolgonderzoek nodig. Wij vinden het noodzakelijk dat een participatieproces wordt ingericht om bewoners, bedrijven, organisaties en medeoverheden mee te laten denken op het moment dat de mogelijkheden voor SMR's in de omgeving worden verkend of een procedure tot realisatie wordt gestart waarbij nut en noodzaak onderbouwd is. In de komende periode gaat provincie Limburg met het ministerie van KGG participatie verder uitwerken naar de mogelijke SMR-praktijk "

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat windturbines permanente mechanische geluiden met zich meebrengen die de stilte verstoren in de stiltegebieden in de omgeving van Melick en Roermond	ZW-0034-8
Indiener geeft aan dat de omgeving van Melick en Roermond stiltegebieden kent, waar windturbines de stilte verstoren door permanente mechanische geluiden.	ZW-0105-11
Indiener geeft aan dat windturbines geluidsoverlast veroorzaken in stiltegebieden.	ZW-0128-8 ZW-0130-8
Indiener stelt dat windturbines de stiltegebieden in de regio rond Brachterbeek negatief beïnvloeden, waardoor beleving en gezondheid verder worden aangetast.	ZW-0923-115
Indiener geeft aan dat windturbines een risico vormen voor geluidsoverlast in stiltegebieden rondom Melick en Roermond, waardoor de permanente mechanische geluiden deze stiltegebieden verstoren.	ZW-1105-6

Standpunt GS

Het plaatsen van niet gebiedseigen geluidbronnen in stiltegebied is in beginsel ongewenst. Afdeling 6.2 uit onze Omgevingsverordening stelt hiervoor regels. Windturbines buiten stiltegebieden zijn mogelijk, ook als ze van invloed zijn op de stilte binnen het stiltegebied. Stiltegebieden kennen op dit moment geen externe werking. Momenteel onderzoeken we of, en op welke manier, externe werking kan worden toegepast op activiteiten nabij stiltegebieden. Dit zal, indien van toepassing, bij toekomstige projectprocedures voor windturbines worden meegenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat windturbines op eigen perceel ongewenst is wegens gezondheidsrisico's en tevens strijdig is met gemeentelijke aanduiding als stiltegebied.	ZW-0545-15

Standpunt GS

Het plaatsen van niet gebiedseigen geluidbronnen in stiltegebied is in beginsel ongewenst. Afdeling 6.2 uit onze Omgevingsverordening stelt hiervoor regels. Windturbines buiten stiltegebieden zijn mogelijk, ook als ze van invloed zijn op de stilte binnen het stiltegebied. Stiltegebieden kennen op dit moment geen externe werking. Momenteel onderzoeken we of, en op welke manier, externe werking kan worden toegepast op activiteiten nabij stiltegebieden. Dit zal, indien van toepassing, bij toekomstige projectprocedures voor windturbines worden meegenomen. De zoekgebieden in de ontwerp-omgevingsvisie zijn tot stand gekomen op basis van een eerste planologische afweging op provinciale schaal op basis van een beperkt aantal criteria. Stiltegebieden behoorde niet tot deze criteria. Op basis van ontvangen zienswijzen, alsmede het provinciaal belang van stiltegebieden hebben we deze toegevoegd aan deze afweging wat tot aanpassingen heeft geleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het ontbreken van concrete normen leidt tot willekeur en rechtsongelijkheid tussen gemeenten bij de beoordeling van plannen voor windturbines.	ZW-0233-8
Indiener geeft aan dat het ontbreken van uniforme normen leidt tot willekeur en ongelijkheid tussen gemeenten bij de afwegingen over windturbineprojecten.	ZW-0757-4
Indiener stelt dat het ontbreken van concrete afstandsnormen in de visie leidt tot belemmering van de objectieve beoordeling van planschade en gezondheidseffecten en de mogelijkheid voor omwonenden om hun rechten af te dwingen.	ZW-0860-2
Indiener geeft aan dat het ontbreken van afstandsnormen de objectieve beoordeling van planschade en gezondheidseffecten belemmert, evenals de mogelijkheid voor omwonenden om hun rechten juridisch af te dwingen.	ZW-1049-6
Indiener geeft aan dat het ontbreken van concrete normen leidt tot inconsistentie tussen gemeenten, wat resulteert in willekeur en rechtsongelijkheid.	ZW-1049-7

Standpunt GS

Het Rijk heeft ontwerpnormen vastgesteld op basis van een uitgevoerd plan-MER en zal binnen afzienbare tijd definitieve normen voor windturbines vaststellen. Het bevoegd gezag zal normen moeten onderbouwen. Dit kan het bevoegd gezag doen op basis van algemene criteria die in Nederland worden toegepast bij hindergevende activiteiten alsmede door gebruik van specifieke kennisdocumenten. Daarmee wordt de ruimte voor willekeur beperkt.
Er is tenslotte gelegenheid om besluiten van het bevoegd gezag te laten toetsen door de rechter, wat een waarborg biedt om rechtsongelijkheid te voorkomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om aanscherping van de uitsluitingscriteria voor windturbineplaatsen, met ruimere afstandsnormen tot woningen, natuurgebieden en cultuurhistorische landschappen;	ZW-0038-3
Indiener constateert uit de viewer dat in veel gevallen slechts een geringe afstand wordt gehanteerd tussen potentiële windturbines en bestaande woningen en verzoekt derhalve een minimale afstand van 1000m aan te houden tot woonbebouwing vanwege gezondheidsrisico's, slagschaduw en lichtflikkering en gebrek aan rust en privacy voor omwonenden	ZW-0112-4
Indiener stelt dat plaatsing van windturbines en zonneparken kan leiden tot gezondheidsrisico’s en aantasting van het woongenot.	ZW-0131-7
Indiener verzoekt de regeling (POVI) pas uit te voeren na een onafhankelijke gezondheidstoets binnen een straal van 2,5 kilometer rondom potentiële turbineposities;	ZW-0233-11
Indiener stelt voor dat minimale afstanden tot woningen van minstens 600 meter expliciet worden gehanteerd.	ZW-0266-6
Indiener stelt dat laagfrequent geluid en bromtonen door windturbines slaapverstoring, verhoogde bloeddruk en andere gezondheidsklachten kunnen veroorzaken.	ZW-0267-3
Indiener geeft aan dat de ontwikkeling van windturbines in de Beegderheide en Hornerheide onwenselijk is vanwege het feit dat laagfrequent geluid en slagschaduw van windmolens kunnen leiden tot gezondheidsklachten zoals slaapproblemen, stress en concentratieklachten.	ZW-0284-6
Indiener stelt dat de gehanteerde afstanden tussen windturbines en woningen te klein zijn.	ZW-0486-1
Indiener verzoekt om maatregelen om de overlast van windturbines voor omwonenden nu en in de toekomst te beperken, in het belang van een veilige en gezonde leefomgeving voor huidige en toekomstige generaties.	ZW-0498-3
Indiener stelt dat gemeenten en provincies moeten aantonen dat lokale normen goed zijn onderbouwd en voldoen aan de Europese richtlijnen.	ZW-0508-3
Indiener verzoekt, indien deze plannen doorgaan, aanvullende maatregelen te nemen om hinder te beperken, zoals grotere afstand, strengere geluidsnormen, slagschaduwbeperking en monitoring.	ZW-0508-5
Indiener stelt dat geluidsoverlast en slagschaduw van windturbines leiden tot gezondheidsschade bij mens en dier.	ZW-0515-7
Indiener stelt dat geluidsoverlast en slagschaduw van windturbines een negatieve impact hebben op de kwaliteit van de leefomgeving.	ZW-0515-8
Indiener vraagt zich af wat de impact van megawindturbines is op mens, flora en fauna, inclusief geluid en vervuiling door BPA.	ZW-0742-3
Indiener geeft aan dat het beleid omtrent windturbines geen concrete, toetsbare afstandsnormen bevat, hetgeen juridische onzekerheid schept en de uitvoerbaarheid, toetsbaarheid en handhaafbaarheid belemmert. Indiener stelt dat dit in strijd is met meerdere uitspraken van de Raad van State (o.a. ECLI:NL:RVS:2022:1207), omdat de Raad van State heeft besloten dat beleidskaders moeten voorzien zijn van concrete normen. Het ontbreken van	ZW-0757-1

de normen is volgens de indiener in strijd met het voorzorgsbeginsel en rechtzekerheidsbeginsel.	
Indiener geeft aan dat het ontbreken van een afstandsnorm de mogelijkheid tot objectieve beoordeling van gezondheidseffecten en planschade ondermijnt.	ZW-0757-3
Indiener verzoekt om geen uitvoering te geven aan windturbineprojecten voordat een onafhankelijke gezondheidstoets is uitgevoerd binnen een straal van 2.500 meter rond potentiële turbineposities.	ZW-0757-6
Indiener stelt dat het ontbreken van een concrete ondergrens leidt tot onduidelijkheid over hoe aanvaardbare hinder wordt vastgesteld.	ZW-0757-9
Indiener stelt dat het ontbreken van een concrete ondergrens leidt tot onduidelijkheid over hoe de belangen van omwonenden t.o.v. economische en duurzame doelstellingen zijn gewogen.	ZW-0757-10
Indiener stelt dat diverse onderzoeken hebben aangetoond dat hinder kan optreden tot op enkele kilometers afstand van woningen. Indiener stelt daarom voor om een minimale afstandsnorm te hanteren van 10 maal de tiphoogte (met een ondergrens van 2.500 meter). Deze norm zou dan in lijn zijn met de resultaten van de onderzoeken en bijdragen aan de leefkwaliteit en gezondheid van inwoners.	ZW-0757-12
Indiener stelt dat het ontbreken van concrete afstandsnormen in de visie leidt tot inconsistentie met hogere regelgeving.	ZW-0860-3
Indiener verzoekt de regeling niet vast te stellen zonder duidelijke, toetsbare afstandsnorm van tenminste 2.500 m tussen windturbines en bewoning.	ZW-0860-4
Indiener verzoekt de regeling pas uit te voeren na een onafhankelijke gezondheidstoets binnen een straal van 2,5 km rondom potentiële turbinelocaties.	ZW-0860-6
Indiener verzoekt een voorlopige voorziening te treffen die plaatsing van windturbines binnen 2,5 km van bewoning tijdelijk uitsluit, in afwachting van herziening en juridische toetsing.	ZW-0860-7
Indiener stelt voor een afstandsnorm van ten minste 10 maal de tiphoogte van een windturbine tot aan bestaande woonbebouwing in te voeren.	ZW-1054-3
Een windturbine, die voldoet aan de stand van de techniek, heeft doorgaans een ashoogte van circa 250 m. Om visuele hinder te voorkomen, moet de afstand tot de beschermde functie drie keer de ashoogte bedragen. De vereiste beschermingsafstand van circa 750 m kan dus niet worden aangehouden, aangezien een woonfunctie (Moelscherweg 142) al op circa 300 m afstand is toegestaan. De indiener geeft daarom dat het zoekgebied "EN_Zoekgebieten_wind#240" afgewezen dient te worden.	ZW-1467-2

Standpunt GS

Voor de bescherming van mens, natuur en omgeving zal de vigerende wet- en regelgeving worden toegepast, die objectiveerbaar, controleerbaar en handhaafbaar is. De wettelijke eisen bieden rechtszekerheid aan zowel omgeving als vergunninghouder. Voor milieubelastende activiteiten bestaan in Nederland normen die bescherming bieden tegen geluid, lichthinder, gevaar etc. Deze bescherming geldt ter plaatse van gevoelige bestemmingen zoals woningen, ongeacht afstand tot

de milieubelastende activiteit en omgevingsfactoren. Vergelijkbare normering zal ook worden toegepast bij windturbines. De normering voor windturbines wordt momenteel herzien. Het Rijk heeft ontwerp-normen vastgesteld. Wij verwachten dat het Rijk in 2026 deze normen definitief maakt. Deze normen zullen wij hanteren bij de beoordeling van concrete initiatieven.

Als concrete initiatieven zich voordoen voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, dan vormen de ontwerp-milieunormen voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, zoals deze door het Rijk in ontwerp zijn gepubliceerd, het uitgangspunt voor onze beoordeling. Wij zullen dit uitgangspunt in de POVI-tekst als verduidelijkende tekst opnemen.

Voorstel aan PS

Het verwachte jaar van vaststelling van de nieuwe landelijke normen voor windturbines achterwege laten. Tevens een passage toevoegen over het gebruik van de door het rijk gepubliceerde ontwerpnormen. Tekstvoorstel: Projectrealisatie vraagt altijd nader onderzoek om aan te tonen dat het project voldoet aan alle wettelijke voorwaarden en (milieu)normen van dat moment. Van belang hierbij zijn de nieuwe normen voor windturbines die door het Rijk worden vastgesteld. Als concrete initiatieven zich voordoen voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, dan vormen de ontwerp-milieunormen voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, zoals deze door het Rijk in ontwerp zijn gepubliceerd, het uitgangspunt voor onze beoordeling.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de uitsluitingscriteria voor windturbineplaatsen aan te scherpen, met ruimere afstandsnormen tot woningen, natuurgebieden en cultuurhistorische landschappen.	ZW-0043-2

Standpunt GS

Voor de bescherming van mens, natuur en omgeving zal de vigerende wet- en regelgeving worden toegepast, die objectiveerbaar, controleerbaar en handhaafbaar is. De wettelijke eisen bieden rechtszekerheid aan zowel omgeving als vergunninghouder. Voor milieubelastende activiteiten bestaan in Nederland normen die bescherming bieden tegen geluid, lichthinder, gevaar etc. Deze bescherming geldt ter plaatse van gevoelige bestemmingen zoals woningen, ongeacht afstand tot de milieubelastende activiteit en omgevingsfactoren. Vergelijkbare normering zal ook worden toegepast bij windturbines. De normering voor windturbines wordt momenteel herzien. Het Rijk heeft ontwerp-normen vastgesteld. Wij verwachten dat het Rijk in 2026 deze normen definitief maakt. Deze normen zullen wij hanteren bij de beoordeling van concrete initiatieven. Als concrete initiatieven zich voordoen voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, dan vormen de ontwerp-milieunormen voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, zoals deze door het Rijk in ontwerp zijn gepubliceerd, het uitgangspunt voor onze beoordeling. Wij zullen dit uitgangspunt in de POVI-tekst als verduidelijkende tekst opnemen.
In lijn met het hierboven vermelde sluiten we slechts een beperkt aantal concrete gebieden uit, omdat daar andere belangen prevaleren.

Voorstel aan PS

Het verwachte jaar van vaststelling van de nieuwe landelijke normen voor windturbines achterwege laten. Tevens een passage toevoegen over het gebruik van de door het rijk gepubliceerde

ontwerpnormen. Tekstvoorstel: Projectrealisatie vraagt altijd nader onderzoek om aan te tonen dat het project voldoet aan alle wettelijke voorwaarden en (milieu)normen van dat moment. Van belang hierbij zijn de nieuwe normen voor windturbines die door het Rijk worden vastgesteld. Als concrete initiatieven zich voordoen voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, dan vormen de ontwerp-milieunormen voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, zoals deze door het Rijk in ontwerp zijn gepubliceerd, het uitgangspunt voor onze beoordeling.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat windmolens in woongebieden onwenselijk zijn vanwege slagschaduw, geluidsoverlast en mogelijke gezondheidsrisico's.	ZW-0454-1

Standpunt GS

Voor de bescherming van mens, natuur en omgeving zal de vigerende wet- en regelgeving worden toegepast, die objectiveerbaar, controleerbaar en handhaafbaar is. De wettelijke eisen bieden rechtszekerheid aan zowel omgeving als vergunninghouder. Voor milieubelastende activiteiten bestaan in Nederland normen die bescherming bieden tegen geluid, lichthinder, gevaar etc. Deze bescherming geldt ter plaatse van gevoelige bestemmingen zoals woningen, ongeacht afstand tot de milieubelastende activiteit en omgevingsfactoren. Vergelijkbare normering zal ook worden toegepast bij windturbines. De normering voor windturbines wordt momenteel herzien. Het Rijk heeft ontwerp-normen vastgesteld. Wij verwachten dat het Rijk in 2026 deze normen definitief maakt. Deze normen zullen wij hanteren bij de beoordeling van concrete initiatieven. Als concrete initiatieven zich voordoen voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, dan vormen de ontwerp-milieunormen voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, zoals deze door het Rijk in ontwerp zijn gepubliceerd, het uitgangspunt voor onze beoordeling. Wij zullen dit uitgangspunt in de POVI-tekst als verduidelijkende tekst opnemen. Met het vaststellen van zoekgebieden wijzen wij geen gebieden aan binnen woongebieden. Als er woningen in de buurt liggen zullen we rekening houden met de eisen uit de wet- en regelgeving.

Voorstel aan PS

Het verwachte jaar van vaststelling van de nieuwe landelijke normen voor windturbines achterwege laten. Tevens een passage toevoegen over het gebruik van de door het rijk gepubliceerde ontwerpnormen. Tekstvoorstel: Projectrealisatie vraagt altijd nader onderzoek om aan te tonen dat het project voldoet aan alle wettelijke voorwaarden en (milieu)normen van dat moment. Van belang hierbij zijn de nieuwe normen voor windturbines die door het Rijk worden vastgesteld. Als concrete initiatieven zich voordoen voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, dan vormen de ontwerp-milieunormen voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, zoals deze door het Rijk in ontwerp zijn gepubliceerd, het uitgangspunt voor onze beoordeling.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt Minimale afstanden tot woningen expliciet te hanteren (minstens 600 meter).	ZW-0035-4
Indiener stelt dat potentiële windturbines te dicht bij woningen liggen, met risico op onder meer slaapverstoring, geluidsoverlast, slagschaduw, lichtflikkering en stress. Indiener verzoekt een minimale afstand van 4 x	ZW-0125-3

tiphoogte, met absolute ondergrens van 1000 meter tot woningen, aan te houden.	
Indiener geeft aan dat het ontbreken van concrete afstandsnormen voor windturbines in de Provinciale Omgevingsvisie Limburg leidt tot juridische onzekerheid voor omwonenden.	ZW-0233-4
Indiener verzoekt om een minimale afstand van 4 x tiphoogte, met een ondergrens van 1000 meter, tussen windturbines en woningen vanwege geluidsoverlast en gezondheidsproblemen.	ZW-0256-3
Indiener verzoekt om minimaal een afstand van 4x tiphoogte (met als absolute ondergrens van 1000 meter) aan te houden tot woonbebouwing, met name vanwege gezondheidsschade.	ZW-0323-1
Indiener verzoekt om bij het plaatsen van een windturbine minimaal een afstand van 4 x tiphoogte aan te houden met als absolute ondergrens 1000 meter tot woonbebouwing, om te voorkomen dat bewoners last krijgen van geluidshinder, emissies van zeer zorgwekkende stoffen, zoals Bisfenol A, door corosie, slagschaduw en flikkering, gebrek aan rust en privacy, stress door planschade en waardeverlaging van woningen	ZW-0469-1
Indiener verzoekt om concrete afstandsnormen in de visie op te nemen ten aanzien van de situering van windturbines ten opzichte van woningen.	ZW-0860-1
Indiener verzoekt om een minimale afstand van viermaal de tiphoogte van windturbines aan te houden tot woningen om gezondheidsschade van omwonenden en overlast te minimaliseren.	ZW-0919-1
Indiener verzoekt het hanteren en openbaar maken van minimumafstanden tussen woningen en windturbines/energie-infrastructuur, conform (of strikter dan) internationale of landelijke normen.	ZW-0923-18
Indiener verzoekt om opname van een afstandsnorm voor windturbines van viermaal de tiphoogte tot woningen, boerderijen en gevoelige functies in de POVI.	ZW-1008-3
Indiener geeft aan dat het ontbreken van concrete afstandsnormen in de omgevingsvisie juridische onzekerheid creëert voor omwonenden en rechtsbescherming praktisch onmogelijk maakt.	ZW-1172-1

Standpunt GS

Voor de bescherming van mens, natuur en omgeving zal de vigerende wet- en regelgeving worden toegepast, die objectiveerbaar, controleerbaar en handhaafbaar is. De wettelijke eisen bieden rechtszekerheid aan zowel omgeving als vergunninghouder. Voor milieubelastende activiteiten bestaan in Nederland normen die bescherming bieden tegen geluid, lichthinder, gevaar etc. Deze bescherming geldt ter plaatse van gevoelige bestemmingen zoals woningen, ongeacht afstand tot de milieubelastende activiteit en omgevingsfactoren. Vergelijkbare normering zal ook worden toegepast bij windturbines. De normering voor windturbines wordt momenteel herzien.
Het Rijk heeft ontwerp-normen vastgesteld. Wij verwachten dat het Rijk in 2026 deze normen definitief maakt. Deze normen zullen wij hanteren bij de beoordeling van concrete initiatieven. Als concrete initiatieven zich voordoen voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, dan vormen de ontwerp-milieunormen voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, zoals deze door het Rijk in ontwerp zijn gepubliceerd, het uitgangspunt voor onze beoordeling. Wij zullen dit uitgangspunt in de POVI-tekst als verduidelijkende tekst opnemen. Afstandsnormen zijn

eenvoudig te begrijpen, maar leiden niet tot een gegarandeerd beschermingsniveau. Het optredende geluidniveau bijvoorbeeld wordt niet alleen door afstand bepaald, maar ook door het type turbine, het aantal turbines in een project, eventuele cumulatie van bestaande geluidbronnen en andere omgevingsfactoren. Met andere woorden, bij dezelfde afstand zal het milieueffect (zoals o.a. geluidniveau) per project verschillen. Daarom vinden we afstandsnormen ongeschikt. Als afstandsnormen door Rijksbeleid wettelijk worden vastgesteld, dan passen wij deze alsnog toe.

Voorstel aan PS

Het verwachte jaar van vaststelling van de nieuwe landelijke normen voor windturbines achterwege laten. Tevens een passage toevoegen over het gebruik van de door het rijk gepubliceerde ontwerpnormen. Tekstvoorstel:

Projectrealisatie vraagt altijd nader onderzoek om aan te tonen dat het project voldoet aan alle wettelijke voorwaarden en (milieu)normen van dat moment. Van belang hierbij zijn de nieuwe normen voor windturbines die door het Rijk worden vastgesteld. Als concrete initiatieven zich voordoen voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, dan vormen de ontwerp-milieunormen voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, zoals deze door het Rijk in ontwerp zijn gepubliceerd, het uitgangspunt voor onze beoordeling.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat er onvoldoende afstand wordt gehouden tussen windturbines en woningen indachting de gezondheidsrisico's en verzoekt om minimaal 4 x tiphoogte of 1000 meter afstand aan te houden.

Indiener
ZW-0156-2 ZW-0157-2

Standpunt GS

Voor de bescherming van mens, natuur en omgeving zal de vigerende wet- en regelgeving worden toegepast, die objectiveerbaar, controleerbaar en handhaafbaar is. De wettelijke eisen bieden rechtszekerheid aan zowel omgeving als vergunninghouder. Voor milieubelastende activiteiten bestaan in Nederland normen die bescherming bieden tegen geluid, lichthinder, gevaar etc. Deze bescherming geldt ter plaatse van gevoelige bestemmingen zoals woningen, ongeacht afstand tot de milieubelastende activiteit en omgevingsfactoren. Vergelijkbare normering zal ook worden toegepast bij windturbines. De normering voor windturbines wordt momenteel herzien. Het Rijk heeft ontwerp-normen vastgesteld. Wij verwachten dat het Rijk in 2026 deze normen definitief maakt. Deze normen zullen wij hanteren bij de beoordeling van concrete initiatieven. Als concrete initiatieven zich voordoen voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, dan vormen de ontwerp-milieunormen voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, zoals deze door het Rijk in ontwerp zijn gepubliceerd, het uitgangspunt voor onze beoordeling. Wij zullen dit uitgangspunt in de POVI-tekst als verduidelijkende tekst opnemen. Afstandsnormen zijn eenvoudig te begrijpen, maar leiden niet tot een gegarandeerd beschermingsniveau. Het optredende geluidniveau bijvoorbeeld wordt niet alleen door afstand bepaald, maar ook door het type turbine, het aantal turbines in een project, eventuele cumulatie van bestaande geluidbronnen en andere omgevingsfactoren. Met andere woorden, bij dezelfde afstand zal het milieueffect (zoals o.a.

geluidniveau) per project verschillen. Daarom vinden we afstandsnormen ongeschikt. Als afstandsnormen door Rijksbeleid wettelijk worden vastgesteld, dan passen wij deze alsnog toe.

Voorstel aan PS

Het verwachte jaar van vaststelling van de nieuwe landelijke normen voor windturbines achterwege laten. Tevens een passage toevoegen over het gebruik van de door het rijk gepubliceerde ontwerpnormen. Tekstvoorstel:

Projectrealisatie vraagt altijd nader onderzoek om aan te tonen dat het project voldoet aan alle wettelijke voorwaarden en (milieu)normen van dat moment. Van belang hierbij zijn de nieuwe normen voor windturbines die door het Rijk worden vastgesteld.
Als concrete initiatieven zich voordoen voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, dan vormen de ontwerp-milieunormen voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, zoals deze door het Rijk in ontwerp zijn gepubliceerd, het uitgangspunt voor onze beoordeling.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het Hanik volledig aan te wijzen als uitsluitingsgebied voor windturbines. Inspreker geeft aan dat het gebied grotendeels een waterwingebied is en met de verwachting op toenemende drinkwaterschaarste en gebrek aan geschikte waterputten is dit geen goede plek voor grootschalige energie.	ZW-0012-1
Indiener verzoekt dringend om zoeklocaties 20 en 21 voor windturbines te schrappen uit de POVI	ZW-0034-1
Indiener geeft aan bezwaar te hebben tegen de aanwijzing van zoekgebied 20 (ten oosten van Roermond, grenzend aan Melick en natuurgebied De Breidberg) en zoekgebied 21 (nabij Rockwool, direct grenzend aan Natura 2000-gebied De Meinweg) voor de mogelijke plaatsing van windturbines	ZW-0035-1
Indiener vraagt om gebied het Hanik (Gemeente Venlo) aan te merken als uitsluitingsgebied voor grootschalige energie voorziening (Windturbines en zonneparken), op basis van landschappelijke, ecologische en woonkwaliteitsaspecten	ZW-0038-2
Indiener verzoekt om het gebied aan te merken als uitsluitingsgebied voor grootschalige energie voorziening (Windturbines en zonneparken), op basis van landschappelijke, ecologische en woonkwaliteitsaspecten.	ZW-0043-1
De indiener geeft aan dat windturbines, specifiek voor het zoekgebied A73/Maaslijn, te weten Hoogheide/Witveld de hoge landschappelijke waarde, de flora en fauna en het welzijn van de werknemers en daarmee ook de bedrijfsvoering van de boomteeltbedrijven aantast. Windturbines hebben een uitdrogend effect voor de bodem en leiden tot een zeer groot nachtvorstschade risico, wat de bedrijfsvoering verder bemoeilijkt. Indiener constateert dat er geen draagvalk is voor de windturbines. Alles overwegend verzoekt de indiener dit zoekgebied te schrappen.	ZW-0068-4
Indiener stelt voor om bij het aanwijzen van zoekgebieden voor windmolens in de omgeving van Oirlo meer rekening te houden met de activiteiten die reeds plaatsvinden.	ZW-0108-5

Indiener vindt het onacceptabel dat geen locaties zijn aangewezen of onderzocht voor de realisatie van windturbines in Landgraaf en de directe omgeving.	ZW-0109-4
De indiener stel dat de Provincie veel mogelijkheden uitsluit terwijl nog veel plekken niet zijn onderzocht (waaronder grensstreek).	ZW-0109-6
Indiener maakt bezwaar tegen het huidige ruimtelijke afwegingskader voor windturbines.	ZW-0112-1
Indiener verzoekt om het gehele gebied Hanik aan te wijzen als uitsluitingsgebied voor windturbines en onderbouwt dit met de volgende argumenten: Drinkwaterbescherming en waterkwaliteit (onaanvaardbare risico's voor strategische drinkwatervoorziening): - Ligging in grondwaterbeschermingsgebied, deels in waterwingebied, - Limburg kampt met reeds met drinkwaterschaarste; verder aantasting van schone grondwaterwinlocaties is onverantwoord - Depositie van microplastics agv erosie turbinebladen Natuurwaarden en ecologie (windturbines veroorzaken onherstelbare schade aan kwetsbare beschermde soorten en habitats, strijdig met (inter)nationale natuurwetgeving): - Grenzend aan N2000-gebieden - Gebied vervult essentiële rol als blauwe/groen verbindingszone - Midden in internationale vogeltrekroute - Verschillende vleermuizensoorten - Volgens Eurobats-richtlijnen onverenigbaar met vleermuisgebieden binnen 200m van bos, hagen, waterlopen en andere habitats Gezondheids- en leefomgevingsaspecten (de gezondheidseffecten overschrijden maatschappelijke aanvaardbare grenzen): - Woningen liggen binnen 1,5 km (geluidsoverlast en slagschaduw) - Cumulatieve grensoverschrijdende overlast agv bestaande windparken in Duitsland, Landschappelijke aantasting (windturbines tasten onomkeerbare het karakteristieke landschap aan) - Ligging in kleinschalig Maaslandschap met hoge landschappelijke waarde - Agv visuele dominantie schade voor recreatie, toerisme en leefkwaliteit - In strijd met NOVI-voorkeursvolgorde - Ladder voor duurzame verstedelijking onvoldoende onderbouwd toegepast Klimaatadaptatie en landbouw - Verstoring van microklimaten en kunnen leiden tot lokale verdroging en hitte-effecten - Staat haaks op klimaatadaptieve doelstellingen Maatschappelijk draagvlak en participatie	ZW-0114-4

- Geen draagvlak onder de bewoners van Hanik - Breed gedragen verzet Economische schade - Leidt tot substantieel waardeverlies van woningen en bedrijven - Geen compensatie economische schade	
Indiener maakt bezwaar te maken tegen de afwegingen in hoofdstuk 9 Energie van de POVI 2025, in het bijzonder het huidige ruimtelijk afwegingskader voor windturbines zoals weergegeven in de bijbehorende viewer. Indiener verzoekt: de criteria voor uitsluitingsgebieden aan te scherpen; het aantal gebieden waar windturbines kunnen worden geplaatst te beperken; de visie op de toekomstige energievoorziening te herzien.	ZW-0125-2
Indiener stelt dat het gebied het Hanik landschappelijk en ecologisch waardevol is, mede vanwege het kleinschalige agrarische karakter en de nabijheid van woonkernen. Indiener maakt bezwaar tegen het feit dat het Hanik in het ontwerp-POVI niet expliciet is uitgesloten voor plaatsing van windturbines en zonneparken en verzoekt om het gebied in de definitieve versie van het POVI 2025 als uitsluitingsgebied aan te merken.	ZW-0131-2
Indiener stelt dat de passage ""Het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, Natura 2000- gebieden, het beschermingsgebied van de Einstein Telescope en het winterbed van de Maas achten wij niet geschikt en sluiten wij uit van plaatsing van windturbines."" overeenkomt met het huidige beleid, maar het niet is wat de kaarten tonen en het ook niet overeenkomt met wat er elders in de tekst staat. Indiener stelt dat verderop in dezelfde paragraaf wordt - welbeschouwd zonder deugdelijke onderbouwing - vrijwel geheel Zuid-Limburg uitgesloten. Er is daar bijvoorbeeld sprake van een ""status uitsluiting Nationaal Landschap Zuid-Limburg"" op bedrijventerreinen ""binnen het Nationaal Landschap Zuid-Limburg""; dus met weglating van het cruciale voorafgaande woord 'beschermingsgebied'.	ZW-0160-87
Indiener verzoekt om het uitsluitingsgebied voor windturbines rondom perceel M121 uit te breiden.	ZW-0217-3
Indiener constateert dat de categorie 'windturbines niet uitgesloten' voor diverse gebieden in de gemeente Kerkrade en net over de gemeentegrens in Landgraaf opgenomen is. Onder andere in het Wormdal (deel van het Defensieterrein) en het landbouwgebied ten noorden van Eygelshoven. Verder een locatie bij abdijcomplex Rolduc in het bronnenbos, twee locaties in de Anstelvallei en GaiaZOO en rondom het zoekgebied bij BT Dentgenbach. Indiener verzoekt om deze categorie niet op te nemen in de gemeente Kerkrade, rekening houdend met de andere belangen (natuur, cultuurhistorie, landschap en nabij het stedelijk gebied).	ZW-0263-105
Indiener verzoekt om het gebied Ellerheid, zoals eerder als zoekgebied in 2015 opgenomen in de Regionale Kansenkaart Provincie Limburg, in de Provinciale Omgevingsvisie 2025 wederom te benoemen als zoekgebied voor windturbines. Indiener ziet kansen voor 'Energiegemeenschap Ell', als hier windturbines geplaatst kunnen worden.	ZW-0270-1

Indiener stelt voor om het gebied rond de Lange Vlieter, als drinkwatervoorziening beheerd door Waterschap Limburg, volledig uit te sluiten van de ontwikkeling van windmolens vanwege het belang van drinkwater voor mens en dier.	ZW-0284-3
Indiener verzoekt de kaart van het gebied rond de Vlieter, Boschmolenplas, Beegderheide en Hornerheide aan te passen door van dit gebied een "uitsluitingsgebied windturbines" te maken.	ZW-0284-7
Indiener vraagt om binnenkomende principeverzoeken voor windenergie bij woningen in zoekgebieden niet bij voorbaat af te wijzen, mede vanwege de opties molenaarswoningen en mogelijk sanering.	ZW-0291-7
Indiener stelt dat de uitsluiting van vrijwel geheel Zuid-Limburg voor windenergie de mogelijkheden voor regionale opwekking beperkt.	ZW-0314-83
Indiener stelt dat in paragraaf 9.5.4 wordt geconstateerd dat de realisatie van windturbines zich in de laatste jaren niet heeft doorgezet. Om de ontwikkeling weer op gang te brengen, geeft de Provincie volgens de indiener aan voornemens te zijn om uitsluitingsgebieden voor windturbines en zoekgebieden vast te leggen. In de gebieden die overblijven is ontwikkeling van windturbines volgens de indiener niet uitgesloten, maar wordt aangegeven dat de Provincie geen actieve rol bij de realisatie gaat vervullen.	ZW-0319-90
Indiener verzoekt om geen gebieden op voorhand uit te sluiten van windenergie-initiatieven in de Provinciale Omgevingsvisie Limburg. Deze gebieden worden immers al beschermd door bestaande en toekomstige wet- en regelgeving. Een zorgvuldige afweging per initiatief verdient de voorkeur boven een generieke uitsluiting.	ZW-0345-1
Indiener vraagt zich af hoe het kan dat bepaalde gebieden in het Nationaal landschap Zuid-Limburg zijn aangemerkt als gebieden waar windturbines niet zijn uitgesloten.	ZW-0367-7
Indiener verzoekt om geen windturbines te plaatsen in de zoekgebieden rondom Holtum-Noord, Holtum, Visserweert, Illikhoven en Baakhoven.	ZW-0392-1
Indiener wil zijn perceel laten gebruiken voor realisatie en exploitatie van een Windpark in samenwerking met gemeente Landgraaf, projectontwikkelaar Stawag en omliggende grondeigenaren. Indiener stelt dat dit haaks staat met het geplande uitsluitingsgebied voor windturbines. In paragraaf 9.5.4. is vermeld dat de provincie de mogelijkheid voor windturbines langs de oostflank graag benut ziet. Deze is echter nu niet als zoekgebied aangemerkt vanwege vliegbasis Geilenkirchen. Indiener stelt dat zijn projectgebied: 1. niet in het verlengde van de start- of landingsbaan ligt, 2. in vogelvlucht op 4,5 kilometer afstand van de vliegbasis ligt en 3. binnen deze afstand van de vliegbasis aan de Duitse zijde van de grens de afgelopen jaren reeds tientallen windturbines geplaatst.Indiener verzoekt niet aan te merken als uitsluitingsgebied voor windturbines.	ZW-0440-1
Indiener stelt dat de tekst over uitsluitingsgebieden niet overeenkomt met het kaartmateriaal, waarin vrijwel geheel Zuid-Limburg is opgenomen als uitsluitingsgebied voor windturbines. Indiener doet de oproep om het kaartmateriaal in lijn met de tekst aan te passen.	ZW-0632-3

Indiener geeft aan dat de ontwikkeling van windturbines niet is uitgesloten in een gedeelte van de percelen.	ZW-0771-10
Indiener verzoekt om expliciete uitsluiting van het gebied Hanik in Lomm (Gemeente Venlo) voor grootschalige energieopwekking. Argumenten liggen in gezondheidsrisico's voor mens en dier, onvoldoende afstand tot woningen en agrarische bedrijven, de ligging in het waterwingebied en waterbeschermingsgebied en de ruimtelijke en landschappelijke aantasting.	ZW-1008-2
Indiener vraagt zich af waarom en op basis van welke afwegingen het zoekgebied voor windturbines is gewijzigd en hoe de nieuwe zoekgebieden tot stand zijn gekomen.	ZW-1049-8
Indiener stelt voor om de plaatsing van windturbines in het gebied oostelijk van Roermond, met name op het Wolfsplateau in de gemeente Roerdalen, om te zetten naar een uitsluitingsgebied.	ZW-1070-2
Indiener verzoekt om het schrappen van zoekgebieden voor windturbines in bosrijke en dorpse omgevingen zoals A73/Leunen/Oirlo/Castenray, Veulen en nabij natuurreservaat Breehei uit de verdere planvorming.	ZW-1222-1
Indiener vraagt zich af hoe het kan dat enkele van zijn percelen, die direct langs de Roer liggen en onderdeel zijn van een inundatiegebied/ overstromingsgebied A, een gebiedsaanduiding “Ontwikkeling van windturbines niet uitgesloten” krijgen. In deze gebieden mag immers niet in gebouwd worden.	ZW-1389-4
Indiener verzoekt om niet belemmerd te worden in het oprichten van duurzame windenergie mogelijkheden zoals turbines.	ZW-1404-9
Indiener constateert inconsistenties tussen de tekst en het kaartmateriaal, hoewel de tekst uitsluitingen noemt voor specifieke gebieden (o.a. Nationaal Landschap Zuid-Limburg en Natura 2000), loont het kaartbeeld vrijwel geheel Zuid-Limburg als uitsluitingsgebied, zonder onderbouwing.	ZW-1445-39
Indiener stelt dat uitsluiting van windenergie nabij woningen (zoekgebieden) te rigide is; mitigerende maatregelen of sanering moeten mogelijk blijven.	ZW-1503-12
Indiener geeft aan dat de zoekgebieden 20 en 21 voor windturbines in de nabijheid van natuurgebieden en woongebieden liggen, wat ongewenste invloed heeft op toekomstige ontwikkelingen.	ZW-0192-11
Indiener maakt formeel bezwaar tegen de aanleg van windturbines in het waterwingebied en Natura 2000-gebied 't Hanik, omdat deze locaties volgens de Passende beoordeling (en gemeentelijke/regionale verkenningen) ontoelaatbare ecologische, drinkwater- en gezondheidsrisico’s blijken op te leveren.	ZW-0997-1
Indiener vraagt zich af wat de afwegingen zijn voor het wijzigen van het zoekgebied voor windturbines en hoe de nieuwe zoekgebieden tot stand zijn gekomen.	ZW-1054-4
Indiener verzoekt om heroverweging en verwijdering van de zoekgebieden 20 en 21 voor windturbines in de directe omgeving van Melick en de gebieden waar de ontwikkeling van windturbines niet is uitgesloten, uit de kaarten in bijlage 2 van het Provinciale Omgevingsvisie Limburg (POVI).	ZW-1105-1

Standpunt GS

Wij hechten belang aan de ontwikkeling van windturbines als onderdeel van een evenwichtige energiemix die bestaat uit verschillende energiebronnen en de import van energie.
Het is daarbij van belang kwetsbare functies te beschermen en te zorgen voor een onderbouwde toedeling van ruimtelijke functies. Daarom maken wij onderscheid in de volgende gebieden:

a. Uitsluitingsgebied
b. Zoekgebied
c. Beperkingengebied.

Het uitsluitingsgebied wordt gevormd door de buitenste begrenzing van het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, alsmede de Natura 2000-gebieden en het winterbed van de Maas. Daarnaast kent de Einstein Telescope ook een beschermingsgebied waarbinnen windturbines niet zijn toegestaan. In deze gebieden prevaleren andere belangen boven windturbines. De kaart in de ontwerp-visie was niet in overeenstemming met de tekst die in het ontwerp was opgenomen. Dit is nu met elkaar in overeenstemming gebracht. Gebieden waar de ontwikkeling van windturbines wordt beperkt door wettelijke regels zijn onderdeel van het 'beperkingengebied'. Dit is een aangepaste gebiedscategorie ten opzichte van het ontwerp. Deze gebieden zijn niet langer onderdeel van het uitsluitingsgebied. Realisatie binnen het beperkingengebied is niet vanzelfsprekend, maar kan ook niet geheel worden uitgesloten. Gebieden waar wij op grond van ruimtelijke en landschappelijke afwegingen windturbines minder geschikt achten zijn eveneens onderdeel van het beperkingengebied. Deze vielen voorheen onder de gebiedscategorie ‘Windturbines niet uitgesloten’. Deze categorie hebben we laten vervallen. De zoekgebieden achten wij het meest passend voor windturbines. Deze zoekgebieden zijn tot stand gekomen op basis van een eerste planologische afweging op provinciale schaal rekening houdende met een aantal ruimtelijke en milieutechnische criteria. Nader onderzoek moet definitieve geschiktheid aantonen. Er zal voldaan moeten worden aan alle vigerende wettelijke vereisten.

Voorstel aan PS

De zoekgebieden zoals opgenomen in de ontwerp-POVI instandhouden, uitgezonderd zoekgebieden die overlappen met stiltegebieden. De uitsluitingsgebieden in overeenstemming brengen met hetgeen is opgenomen in de vigerende Omgevingsverordening en de POVI-tekst hiermee in overstemming brengen. Het overige gebied kenmerken als beperkingengebied.

Zienswijze
Indiener stelt dat de uitsluiting van vrijwel geheel Zuid-Limburg voor windenergie de mogelijkheden voor regionale opwekking beperkt.

Indiener
ZW-0207-93 ZW-0238-83

Standpunt GS

Wij hechten belang aan de ontwikkeling van windturbines als onderdeel van een evenwichtige energiemix die bestaat uit verschillende energiebronnen en de import van energie. Het is daarbij van belang kwetsbare functies te beschermen en te zorgen voor een onderbouwde toedeling van ruimtelijke functies. Daarom maken wij onderscheid in de volgende gebieden:

a. Uitsluitingsgebied
b. Zoekgebied
c. Beperkingengebied.

Het uitsluitingsgebied wordt gevormd door de buitenste begrenzing van het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, alsmede de Natura 2000-gebieden en het winterbed van de Maas. Daarnaast kent de Einstein Telescope ook een beschermingsgebied waarbinnen windturbines niet zijn toegestaan. In deze gebieden prevaleren andere belangen boven windturbines. De kaart in de ontwerp-visie was niet in overeenstemming met de tekst die in het ontwerp was opgenomen. Dit is nu met elkaar in overeenstemming gebracht. Gebieden waar de ontwikkeling van windturbines wordt beperkt door wettelijke regels zijn onderdeel van het 'beperkingengebied'. Dit is een aangepaste gebiedscategorie ten opzichte van het ontwerp. Deze gebieden zijn niet langer onderdeel van het uitsluitingsgebied. Realisatie binnen het beperkingengebied is niet vanzelfsprekend, maar kan ook niet geheel worden uitgesloten. Gebieden waar wij op grond van ruimtelijke en landschappelijke afwegingen windturbines minder geschikt achten zijn eveneens onderdeel van het beperkingengebied. Deze vielen voorheen onder de gebiedscategorie ‘Windturbines niet uitgesloten’. Deze categorie hebben we laten vervallen. De zoekgebieden achten wij het meest passend voor windturbines. Deze zoekgebieden zijn tot stand gekomen op basis van een eerste planologische afweging op provinciale schaal rekening houdende met een aantal ruimtelijke en milieutechnische criteria. Nader onderzoek moet definitieve geschiktheid aantonen. Er zal voldaan moeten worden aan alle vigerende wettelijke vereisten.

Voorstel aan PS

De zoekgebieden zoals opgenomen in de ontwerp-POVI instandhouden, uitgezonderd zoekgebieden die overlappen met stiltegebieden. De uitsluitingsgebieden in overeenstemming brengen met hetgeen is opgenomen in de vigerende Omgevingsverordening en de POVI-tekst hiermee in overstemming brengen. Het overige gebied kenmerken als beperkingengebied.

Zienswijze
Indiener verzoekt om de criteria voor uitsluitingsgebieden voor windturbines aan te scherpen en het aantal gebieden waar windturbines kunnen worden geplaatst te beperken.

Indiener
ZW-0156-1 ZW-0256-1 ZW-0157-1

Standpunt GS

Wij hechten belang aan de ontwikkeling van windturbines als onderdeel van een evenwichtige energiemix die bestaat uit verschillende energiebronnen en de import van energie. Het is daarbij

van belang kwetsbare functies te beschermen en te zorgen voor een onderbouwde toedeling van ruimtelijke functies. Daarom maken wij onderscheid in de volgende gebieden:

a. Uitsluitingsgebied
b. Zoekgebied
c. Beperkingengebied.

Het uitsluitingsgebied wordt gevormd door de buitenste begrenzing van het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, alsmede de Natura 2000-gebieden en het winterbed van de Maas. Daarnaast kent de Einstein Telescope ook een beschermingsgebied waarbinnen windturbines niet zijn toegestaan. In deze gebieden prevaleren andere belangen boven windturbines. De kaart in de ontwerp-visie was niet in overeenstemming met de tekst die in het ontwerp was opgenomen. Dit is nu met elkaar in overeenstemming gebracht. Gebieden waar de ontwikkeling van windturbines wordt beperkt door wettelijke regels zijn onderdeel van het 'beperkingengebied'. Dit is een aangepaste gebiedscategorie ten opzichte van het ontwerp. Deze gebieden zijn niet langer onderdeel van het uitsluitingsgebied. Realisatie binnen het beperkingengebied is niet vanzelfsprekend, maar kan ook niet geheel worden uitgesloten. Gebieden waar wij op grond van ruimtelijke en landschappelijke afwegingen windturbines minder geschikt achten zijn eveneens onderdeel van het beperkingengebied. Deze vielen voorheen onder de gebiedscategorie ‘Windturbines niet uitgesloten’. Deze categorie hebben we laten vervallen. De zoekgebieden achten wij het meest passend voor windturbines. Deze zoekgebieden zijn tot stand gekomen op basis van een eerste planologische afweging op provinciale schaal rekening houdende met een aantal ruimtelijke en milieutechnische criteria. Nader onderzoek moet definitieve geschiktheid aantonen. Er zal voldaan moeten worden aan alle vigerende wettelijke vereisten.

Voorstel aan PS

De zoekgebieden zoals opgenomen in de ontwerp-POVI instandhouden, uitgezonderd zoekgebieden die overlappen met stiltegebieden. De uitsluitingsgebieden in overeenstemming brengen met hetgeen is opgenomen in de vigerende Omgevingsverordening en de POVI-tekst hiermee in overstemming brengen. Het overige gebied kenmerken als beperkingengebied.

Zienswijze
Indiener verzoekt om de zoeklocaties 20 en 21 voor windturbines in de omgeving van Melick en Roermond te schrappen uit de Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg.

Indiener		
ZW-0105-5	ZW-0128-1	ZW-0130-1

Standpunt GS

Wij hechten belang aan de ontwikkeling van windturbines als onderdeel van een evenwichtige energiemix die bestaat uit verschillende energiebronnen en de import van energie. Het is daarbij van belang kwetsbare functies te beschermen en te zorgen voor een onderbouwde toedeling van ruimtelijke functies. Daarom maken wij onderscheid in de volgende gebieden:

a. Uitsluitingsgebied
b. Zoekgebied
c. Beperkingengebied.

Het uitsluitingsgebied wordt gevormd door de buitenste begrenzing van het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, alsmede de Natura 2000-gebieden en het winterbed van de Maas. Daarnaast kent de Einstein Telescope ook een beschermingsgebied waarbinnen windturbines niet zijn toegestaan. In deze gebieden prevaleren andere belangen boven windturbines. De kaart in de ontwerp-visie was niet in overeenstemming met de tekst die in het ontwerp was opgenomen. Dit is nu met elkaar in overeenstemming gebracht. Gebieden waar de ontwikkeling van windturbines wordt beperkt door wettelijke regels zijn onderdeel van het 'beperkingengebied'. Dit is een aangepaste gebiedscategorie ten opzichte van het ontwerp. Deze gebieden zijn niet langer onderdeel van het uitsluitingsgebied. Realisatie binnen het beperkingengebied is niet vanzelfsprekend, maar kan ook niet geheel worden uitgesloten. Gebieden waar wij op grond van ruimtelijke en landschappelijke afwegingen windturbines minder geschikt achten zijn eveneens onderdeel van het beperkingengebied. Deze vielen voorheen onder de gebiedscategorie ‘Windturbines niet uitgesloten’. Deze categorie hebben we laten vervallen. De zoekgebieden achten wij het meest passend voor windturbines. Deze zoekgebieden zijn tot stand gekomen op basis van een eerste planologische afweging op provinciale schaal rekening houdende met een aantal ruimtelijke en milieutechnische criteria. Nader onderzoek moet definitieve geschiktheid aantonen. Er zal voldaan moeten worden aan alle vigerende wettelijke vereisten.

Voorstel aan PS

De zoekgebieden zoals opgenomen in de ontwerp-POVI instandhouden, uitgezonderd zoekgebieden die overlappen met stiltegebieden. De uitsluitingsgebieden in overeenstemming brengen met hetgeen is opgenomen in de vigerende Omgevingsverordening en de POVI-tekst hiermee in overstemming brengen. Het overige gebied kenmerken als beperkingengebied.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt een voorlopige voorziening te treffen die plaatsing van windturbines binnen 2,5 kilometer van bewoning tijdelijk uitsluit, in afwachting van herziening en juridische toetsing.	ZW-0233-12
Indiener roept PL op tot het opnemen van een duidelijk normeringskader in de POVI voor de ontwikkeling van nieuwe windparken, dit totdat de nieuwe landelijke normen in werking treden.	ZW-0359-1
Indiener stelt voor om een voorlopige voorziening te treffen waarbij plaatsing van windturbines binnen 2.500 meter van woningen tijdelijk wordt uitgesloten.	ZW-0757-7
Indiener geeft aan dat de regelgeving omtrent het plaatsen van windturbines ongeldig is verklaard en verzoekt om een pas op de plaats totdat nieuwe regelgeving aanwezig is.	ZW-0790-1
Indiener verzoekt om opname van een duidelijk normeringskader in de POVI voor de ontwikkeling van nieuwe windparken, inclusief maximale hoogte,	ZW-1008-1

minimale afstandsnormen tot woningen en boerderijen, geluids- en slagschaduwnormen, en natuurbeschermings- en milieunormen.	
Indiener verzoekt om opname van de door de landelijke overheid aangekondigde geluidsnormen in de POVI, met specifieke dB-limieten voor verschillende geluidscategorieën.	ZW-1008-5
Indiener geeft aan dat het ontbreken van concrete afstandsnormen tot woningen in de regeling juridische onzekerheid creëert voor omwonenden, en handhaving en rechtsbescherming praktisch onmogelijk maakt. Indiener geeft aan dat zonder duidelijke afstandsnormen onduidelijk blijft wanneer sprake is van 'aanvaardbare hinder' en hoe belangen van omwonenden zijn gewogen ten opzichte van economische en beleidsdoelen. Indiener verzoekt om een afstandsnorm van ten minste 10 maal de tiphoogte van een windturbine tot aan bestaande woonbebouwing, gebaseerd op beschikbare wetenschappelijke inzichten.	ZW-1049-3
Indiener verzoekt om het opnemen van concrete afstandsnormen voor windturbines om rechtsonzekerheid te voorkomen.	ZW-1054-1
Indiener geeft aan dat het ontbreken van concrete afstandsnormen juridische onzekerheid creëert voor omwonenden en de handhaving en rechtsbescherming bemoeilijkt.	ZW-1117-1
Indiener verzoekt om een minimale afstandsnorm van ten minste 10 maal de tiphoogte van een windturbine tot aan bestaande woonbebouwing, gebaseerd op wetenschappelijke inzichten.	ZW-1172-2

Standpunt GS

Antwoord GS: Wij verwachten in 2026 nieuwe landelijke normen en zullen deze toepassen zodra ze van kracht zijn. Wij verwachten dat dit ruim op tijd is voor toepassing in Limburg, omdat er op dit moment geen projecten in een stadium verkeren waarbij het vaststellen van normen aan de orde is. Tot die tijd volgen wij de jurisprudentie. Dit betekent dat het bevoegd gezag lokale normen kan vaststellen, deze moeten zijn voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande én op de aan de orde zijnde situatie toegesneden motivering. Als zich concrete initiatieven voordoen waarvoor wij als Provincie bevoegd gezag zijn, voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, dan vormen de ontwerp-milieunormen voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, zoals deze door het Rijk in ontwerp zijn gepubliceerd, het uitgangspunt voor onze beoordeling. Wij zullen dit uitgangspunt in de POVI-tekst als verduidelijkende tekst opnemen.

Voorstel aan PS

Het verwachte jaar van vaststelling van de nieuwe landelijke normen voor windturbines achterwege laten. Tevens een passage toevoegen over het gebruik van de door het rijk gepubliceerde ontwerpnormen. Tekstvoorstel:

Projectrealisatie vraagt altijd nader onderzoek om aan te tonen dat het project voldoet aan alle wettelijke voorwaarden en (milieu)normen van dat moment. Van belang hierbij zijn de nieuwe normen voor windturbines die door het Rijk worden vastgesteld. Als concrete initiatieven zich

voordoen voordat de nieuwe normen door het Rijk zijn vastgesteld, dan vormen de ontwerp-milieunormen voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, zoals deze door het Rijk in ontwerp zijn gepubliceerd, het uitgangspunt voor onze beoordeling.

Zienswijze	Indiener
Indiener heeft bezwaar tegen windmolens in Noord Limburg met name bij de A73, vanwege de nabijheid bij de woning en de reeds aanwezige hectares aan zonneparken langs de snelweg.	ZW-0011-3
Indiener stelt dat de geplande locaties voor windturbines te dicht bij woonbebouwing liggen, wat leidt tot risico's op geluidsoverlast, slagschaduw en gezondheidsklachten.	ZW-0034-6
Indiener stelt dat zoekgebied 20 op minder dan 600 meter ligt van de eerste woningen in Melick en dat er in diverse provincies een hogere afstandsnorm wordt gehanteerd met het oog op geluidsbelasting, slagschaduw, lichtflitsen, negatieve gezondheidseffecten en de waardevermindering van woningen.	ZW-0035-7
De indiener stelt dat nieuwe windturbines de druk gaat verergeren op het al onder druk staande geplande en goedgekeurde woninggebied.	ZW-0044-2
Indiener verzoekt geen windturbines te plaatsen in Limburg vanwege landschapsvervuiling en lager rendement.	ZW-0058-1
Indiener stelt dat er aanzienlijke klachten over geluidsoverlast en gezondheidsschade door windturbines zijn, met name door te hoge normstellingen. De indiener wijst op onderzoeken die gezondheidsrisico's aantonen, waaronder slaapstoornissen en andere klachten.	ZW-0068-2
Indiener geeft aan dat de komst van windmolens in Oirlo ongewenst is vanwege de nabijheid tot woonhuizen en geluidsoverlast.	ZW-0103-2
Indiener geeft aan dat windmolens negatieve gezondheidseffecten kunnen hebben door sonore geluiden, slagschaduw en verlichting.	ZW-0103-5
Indiener stelt dat onderzoek heeft uitgewezen dat windturbines overlast veroorzaken, ook 's nachts. Hij heeft daarom bezwaar tegen windenergie.	ZW-0104-10
Indiener geeft aan dat de geplande locaties voor windturbines te dicht bij woonbebouwing liggen, wat leidt tot risico's op geluidsoverlast, slagschaduw en gezondheidsklachten.	ZW-0105-9
Indiener geeft aan dat windturbines het open landschap en de karakteristieke uitzichten blijvend zouden aantasten in strijd met de landschappelijke waarden van het gebied.	ZW-0105-10
Indiener stelt dat windturbines en zonneparken leiden tot verlies van landschappelijke kwaliteit en aantasting van het kleinschalige karakter van het buitengebied.	ZW-0131-6
Indiener geeft aan dat windenergieprojecten negatieve gevolgen hebben voor het milieu, natuur en menselijke gemeenschappen, en vraagt om een herziening van de energievisie.	ZW-0256-2
Indiener geeft aan dat de aanwijzing van zoekgebieden 20 (Melick) en 21 (Rockwool/Meinweg) voor windturbines ernstige ecologische risico's met zich meebrengt.	ZW-0266-1

Indiener stelt dat slagschaduw van windturbines hinderlijk is en kan leiden tot stress en concentratieproblemen.	ZW-0267-2
Indiener geeft aan dat de ontwikkeling van windturbines in de Beegderheide en Hornerheide onwenselijk is vanwege de landschappelijke en cultuurhistorische waarde.	ZW-0284-2
Indiener geeft aan dat turbines in de nabijheid hinder veroorzaken zoals slagschaduw en geluid, wat directe schade aan de gezondheid kan geven.	ZW-0370-2
Indiener geeft aan dat het belang van stilte en rust, zoals vermeld in het POVI, haaks staat op het aanwijzen van zoekgebieden voor windmolens in de nabijheid van woongebieden.	ZW-0392-6
Indiener stelt als omwonende van windpark Ospeldijk veel overlast te ervaren sinds de komst van de windturbines en ziet graag beperking van deze overlast, in plaats van uitbreiding.	ZW-0435-2
Indiener geeft aan dat windmolens hinderend geluid veroorzaken.	ZW-0456-3
Indiener stelt voor dat windmolens niet geplaatst worden vanwege geluidsoverlast en gezondheidsrisico's bij nabijheid.	ZW-0459-2
Indiener geeft aan dat de beoogde locatie voor windmolens te dicht bij de bebouwde kom van Oirlo is. De windmolens veroorzaken geluidsoverlast en de trillingen die van de windmolens af komen zijn ongezond.	ZW-0464-1
Indiener geeft aan dat windmolens rondom Oirlo onwenselijk zijn vanwege geluidsoverlast en horizonvervuiling.	ZW-0474-1
Indiener geeft aan dat windmolens op aangewezen locaties in de vrije ruimte onwenselijk zijn vanwege landschapsvervuiling en gezondheidsrisico's voor omwonenden en stelt voor deze ruimte zo te laten.	ZW-0475-1
Indiener geeft aan dat windmolens in Oirlo onwenselijk zijn vanwege de gezondheid van de bewoners en de aanwezigheid van veel zonnepanelen die er al liggen en stelt voor energie op een andere locatie op te wekken.	ZW-0481-1
Indiener vreest voor gezondheidsrisico’s door geluid, infrasoon geluid, slagschaduw en blootstelling aan stoffen zoals BPA.	ZW-0486-2
Indiener verzoekt om geen windmolens in en om Oirlo te plaatsen, omdat deze leiden tot geluidsoverlast.	ZW-0489-1
Indiener verzoekt om geen windmolens te plaatsen op locaties dichtbij woningen in het buitengebied, vanwege geluidshinder en slagschaduw voor mens en dier.	ZW-0497-3
Indiener ziet dat veel toegewezen plekken voor windmolens in een buitengebied dichtbij woningen liggen en stelt dat het geluid en de slagschaduw van windmolens een aantasting zijn van het huidige buitengebied en last geven voor mens en dier.	ZW-0504-1
Indiener geeft aan dat de geplande windturbines in Grashoek een nadelige invloed hebben op het woongenot, gezondheid en eigendomswaarde.	ZW-0508-1
Indiener geeft aan dat windmolens als overlast gevend kunnen worden ervaren en schadelijk voor de natuur.	ZW-0509-1
Indiener geeft aan dat windmolens horizonvervuilers zijn.	ZW-0513-1
Indiener verzoekt om het schrappen van de zoekgebieden voor windturbines in Leunen, Oirlo, Castenray, Veulen en nabij natuurreservaat Breeheide vanwege nadelige effecten.	ZW-0515-1

Indiener verzoekt in dit landelijke gebied (omgeving Orilo) geen windmolens te plaatsen: niet nabij huizen om woongenot te behouden, maar ook niet in buitengebied in verband met landschapsvervuiling.	ZW-0583-2
Indiener geeft aan dat de bestaande windmolens aanzienlijke geluidsoverlast veroorzaken en verdere uitbreiding onwenselijk is.	ZW-0674-3
Indiener geeft aan dat de industrialisatie van het buitengebied en de natuurgebieden zorgwekkend is, door clustering van megawindturbines. Er gedegen voorzorg en onderzoek plaats te vinden.	ZW-0742-1
Indiener stelt dat de huidige windturbines voor overlast zorgen in het gebied Platveld.	ZW-0753-5
Indiener maakt zich zorgen over mogelijke plaatsing van meer windturbines nabij het vogelhabitat/Natura 2000-gebied. Er is al een turbine op 500 meter afstand die geluidshinder veroorzaakt. Verdere plaatsing sluit niet aan bij het gewenste landschapsbeeld.	ZW-0837-2
Indiener stelt dat windturbines ernstige hinder en overlast veroorzaken door geluid, slagschaduw en aantasting van de leefomgeving, en verzoekt dat hiermee rekening wordt gehouden in de POVI.	ZW-0923-113
De indiener is het niet eens met het zoekgebied voor windturbines, aangezien dit te dicht bij de uitbreiding van het dorp Ell ligt en mogelijk tot overlast kan leiden voor burgers. Het is daarbij ook gelegen tegen een natuurgebied, waar een windturbine niet past in het gebied.	ZW-0924-8
Indiener verzoekt om schrapping van zoekgebieden voor windturbines in bosrijke en dorpse omgevingen vanwege schade aan natuur, landschap, gezondheid en leefbaarheid.	ZW-0929-1
Indiener stelt dat het plaatsen van windturbines in het waterwingebied en Natura 2000-gebied ’t Hanik de Habitatrichtlijn & Natura-2000 doelen schendt en de risico's voor instandhoudingsdoelen onvoldoende zijn gemitigeerd. Daarom verzoekt indiener om een planwijziging of het kiezen van een alternatieve locaties. Argumenten die de indiener noemt zijn: Er staan huizen binnen 500 m van de windturbines, toeristische aantrekkelijkheid wordt geschaadt, er gelden ecologische richtlijnen in Natura 2000 en overlopend gebied en bescherming van vogels en vleermuizen.	ZW-0997-2
Indiener stelt dat het plaatsen van windturbines in het waterwingebied en Natura 2000-gebied ’t Hanik overenigbaar is met drinkwaterbescherming & bodem, omdat deze zone binnen een waterwingebied, grondwaterbeschermingszone en boringsvrije zone voor drinkwatervoorziening (Venloschol) ligt. Volgens de indiener kan de fundering van turbines en mogelijke vrijgave van chemische stoffen de watervoorziening vervuilen en duurzaam verstoren. Daarnaast vereist de Passende beoordeling volgens de indiener dat dit soort risico's worden uitgesloten of gecompenseerd. De plannen vormen volgens de indiener in hun huidige opzet een directe bedreiging voor drinkwaterkwaliteit en schenden provinciale en Europese drinkwater- en milieuvoorschriften.	ZW-0997-3

Indiener geeft aan dat omwonenden van windturbines in Midden- en Noord Limburg veel overlast ervaren en zich zorgen maken over de gevolgen voor hun gezondheid en leefomgeving.	ZW-1020-1
Indiener geeft aan dat de hoogte en omvang van windturbines blijvend het open landschap en de karakteristieke uitzichten rondom Melick negatief zullen aantasten en dat dit in strijd is met de landschappelijke waarden van het gebied.	ZW-1105-4
Indiener geeft aan dat de geplande windturbines in t Hanik schadelijke gevolgen hebben voor de gezondheid van mens en dier vanwege het ontbreken van wettelijke normen in Nederland met betrekking tot afstand, geluid en hoogte.	ZW-1129-2
Indiener geeft aan dat windturbines nadelige effecten hebben op mens, dier, natuur en landbouw door geluidsoverlast, slagschaduw en gezondheidsschade.	ZW-1222-2
Indiener stelt dat plaatsing van windturbines leidt tot geluidsoverlast, gezondheidsschade, slagschaduw en visuele aantasting voor omwonenden en het landschap, met nadelige gevolgen voor mens, dier, boomteeltbedrijven en recreatie in het gebied.	ZW-1472-2

Standpunt GS

Wij zijn ons ervan bewust dat windturbines leiden tot effecten in de leefomgeving. Wij spannen ons in deze effecten zoveel mogelijk te beperken, maar kunnen ze onmogelijk geheel wegnemen. Windturbines zijn van provinciaal belang waardoor wij deze effecten onder voorwaarden toelaatbaar achten. Hierbij geldt de wet- en regelgeving als randvoorwaarde en als borging voor de omgevingskwaliteit en voor o.a. natuur en landschap. Wij maken onderscheid in zoekgebieden, beperkingsgebieden en uitsluitingsgebieden, waarmee wij een eerste belangenafweging over de haalbaarheid maken. Als zich een initiatief aandient zal gebieds- en locatiespecifiek onderzoek moeten plaatsvinden en zal getoetst worden aan de dan vigerende wet- en regelgeving alsmede aan het beleid van provincie en de gemeente. Aspecten als leefomgevingskwaliteit, natuur, landschap en energievoorziening zullen worden betrokken. Het bevoegd gezag maakt op basis van dit alles een definitieve afweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de plaatsing van windturbines in de nabijheid van het bedrijf onwenselijk is vanwege schaduwwerking, geluidsoverlast en belemmering van precisielandbouwtechnieken.

Indiener		
ZW-1333-2	ZW-1030-1	ZW-1028-1

Standpunt GS

Wij zijn ons ervan bewust dat windturbines leiden tot effecten in de leefomgeving. Wij spannen ons in deze effecten zoveel mogelijk te beperken, maar kunnen ze onmogelijk geheel wegnemen. Windturbines zijn van provinciaal belang waardoor wij deze effecten onder voorwaarden toelaatbaar achten. Hierbij geldt de wet- en regelgeving als randvoorwaarde en als borging voor de omgevingskwaliteit en voor o.a. natuur en landschap. Wij maken onderscheid in zoekgebieden, beperkingsgebieden en uitsluitingsgebieden, waarmee wij een eerste belangenafweging over de haalbaarheid maken. Als zich een initiatief aandient zal gebieds- en locatiespecifiek onderzoek moeten plaatsvinden en zal getoetst worden aan de dan vigerende wet- en regelgeving alsmede aan het beleid van provincie en de gemeente. Aspecten als leefomgevingskwaliteit, natuur, landschap en energievoorziening zullen worden betrokken. Het bevoegd gezag maakt op basis van dit alles een definitieve afweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verzoekt om de gezondheid van mens en dier een hogere prioriteit te geven dan het nastreven van klimaatdoelen, vanwege de geluidsoverlast van windturbines.

Indiener
ZW-0156-8 ZW-0157-8

Standpunt GS

Wij zijn ons ervan bewust dat windturbines leiden tot effecten in de leefomgeving. Wij spannen ons in deze effecten zoveel mogelijk te beperken, maar kunnen ze onmogelijk geheel wegnemen. Windturbines zijn van provinciaal belang waardoor wij deze effecten onder voorwaarden toelaatbaar achten. Hierbij geldt de wet- en regelgeving als randvoorwaarde en als borging voor de omgevingskwaliteit en voor o.a. natuur en landschap. Wij maken onderscheid in zoekgebieden, beperkingsgebieden en uitsluitingsgebieden, waarmee wij een eerste belangenafweging over de haalbaarheid maken. Als zich een initiatief aandient zal gebieds- en locatiespecifiek onderzoek moeten plaatsvinden en zal getoetst worden aan de dan vigerende wet- en regelgeving alsmede aan het beleid van provincie en de gemeente. Aspecten als leefomgevingskwaliteit, natuur, landschap en energievoorziening zullen worden betrokken. Het bevoegd gezag maakt op basis van dit alles een definitieve afweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een voorlopige voorziening die plaatsing van windturbines binnen 2,5 kilometer van bewoning tijdelijk uitsluit, in afwachting van herziening en juridische toetsing.	ZW-1172-5

Standpunt GS

De POVI is een zelfbindend document voor de provincie waarin richting wordt gegeven aan de lange termijnstrategie. Een voorlopige voorziening wordt vanuit dit document niet afgegeven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op de hoge installatie- en onderhoudskosten van windenergie en de impact op de totale kosten van de energieproductie.	ZW-0256-7

Standpunt GS

Deze kosten maken onderdeel van de totale businesscase voor windturbines en zijn voor rekening van de exploitant.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om meer aandacht voor lokale participatie en draagvlak als voorwaarde voor plaatsing van windturbines.	ZW-0038-5

Standpunt GS

Dit aspect nemen we mee in de planologische toetsing van een concreet planvoornemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de huidige locatie van windmolens langs de A2 te handhaven als zoek-/uitbreidingsgebied met de mogelijkheid tot uitbreiding met wind, zon en energieopslag.	ZW-0270-3

Standpunt GS

Dit gebied is zoekgebied of beperkingengebied op basis van de door ons gehanteerde algemene ruimtelijke en milieutechnische uitgangspunten. De begrenzing van de gebieden is indicatief en heeft te maken met de hectometervakken die we in de analyse hebben gehanteerd.
Wij zijn van mening dat dit gebied nog steeds mogelijkheden biedt voor windturbines, waarbij in beperkingengebied nader onderzoek moet aantonen dat belemmeringen zijn weggenomen of feitelijk niet aan de orde zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om het zoekgebied Wind Parkstad Zuid (Heerlen, Kerkrade, Simpelveld) op te nemen in het betreffende kaartmateriaal.	ZW-1445-43

Standpunt GS

Dit zou leiden tot een inconsequentie, waarbij een uitsluiting en een zoekgebied elkaar zouden overlappen. Het betreffende gebied is vooralsnog uitgesloten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om gebieden met unieke landschappelijke kwaliteiten (waaronder Heuvelland, beekdalen, historische dorpsgezichten, open plateaus en de Maasduinen) expliciet uit te sluiten pv 'minder kansrijk' aan te merken	ZW-0112-5

Standpunt GS

Een groot aantal van de genoemde gebieden is uitgesloten van windturbines.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
De indiener constateert dat een aanzienlijk deel van de eigen locatie buiten het uitsluitingsgebied voor windturbines en zonneparken valt en er binnen de locatie een zoekgebied windturbines is aangewezen. De indiener stelt dat dit met name vanuit het oogpunt van veiligheid niet wenselijk is, kan leiden tot onaanvaardbare risico's en conflicteert met bestaande veiligheidscontouren. De indiener verzoekt daarom de aanduiding 'zoekgebied windturbines' op de locatie te verwijderen en een voldoende veilige buffer rondom de locatie vast te leggen waar geen windturbines worden toegelaten. Ter ondersteuning heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd. Dit punt hangt samen met ZW-0198-32.

Indiener
ZW-0198-31 ZW-0198-32

Standpunt GS

Een zoekgebied is te beschouwen als een gebied waarbinnen onze zoekacties voor windturbines zich concentreren. De zoekgebieden zijn tot stand gekomen, op basis van een eerste planologische afweging op provincaal schaalniveau, op basis van een beperkt aantal criteria. Daarbij is bij geen enkel zoekgebied rekening gehouden met bestaande locatiespecieke omstandigheden of genomen besluiten. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht en afgewogen moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op zonder meer

ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten. Daarbij zal ook de gemeentelijke visie of het vastgestelde beleid worden betrokken. Op grond van deze verdieping kan blijken dat op dit moment zoekgebieden niet tot concrete projectlocaties kunnen gaan leiden. Bijvoorbeeld door eerder verricht onderzoek hiertoe.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat de Provincie een actieve rol vervullen in zoekgebieden bij realisatie van de windturbines. Indiener stelt dat hoewel op/nabij bedrijventerrein Dentgenbach in Kerkrade als zoekgebied is opgenomen in de RES 1.0 van Zuid-Limburg, sindsdien - mede op basis van de Windvisie Kerkrade en ontwikkelingen op bedrijventerrein Dentgenbach - geconstateerd is dat het niet meer realistisch en haalbaar is om windturbines te plaatsen op het bedrijventerrein. Door Provincie Limburg en gemeente Kerkrade is volgens de indiener gezamenlijk geconcludeerd dat er geen goede inpasbaarheid van een windturbine is op het bedrijventerrein Dentgenbach gezien de economische ontwikkelingen die daar de laatste jaren hebben plaatsgevonden en nog plaatsvinden.	ZW-0263-19
Indiener verzoekt om het gebied 'Zoekgebied windturbines' te verwijderen op het bedrijventerrein Dentgenbach in Kerkrade.	ZW-0263-20
Indiener geeft aan dat hun gemeenteraad heeft besloten op basis van een ruimtelijke afweging geen planologische medewerking te verlenen een het plaatsen van windturbines op/nabij het bedrijventerrein Dentgenbach. Indiener stelt dat er geen ‘verklaring van geen bedenkingen' is afgegeven. Indiener stelt dat het bedrijf E-max heeft afgezien om de procedure voor de bouw van een windturbine op een specifiek bedrijfsperceel voort te zetten.	ZW-0263-21
Indiener constateert een conflict tussen de in de ontwerp POVI opgenomen zoekgebieden windturbines 6 en 7 op Graetheide en haar kader. Indiener vindt het niet wenselijk om windopwek te ontwikkelen op het Graetheide plateau zelf (met uitzondering van innovatieve windopwek en aan de randen). Indiener verzoekt om de zoekgebieden windopwek op het Graetheideplateau (6 en 7) te schrappen.	ZW-0302-53
Indiener verzoekt de Provincie om de gebiedsafbakening voor de Oostflank in de tekst te verduidelijken en hierbij nadrukkelijk een onderscheid te maken tussen het 'beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg' en het 'Nationaal Landschap Zuid-Limburg, en daarbij te spreken van situering op of nabij deze bedrijventerreinen".	ZW-0319-104
Indiener constateert dat de Provincie een actieve rol vervullen in zoekgebieden bij realisatie van de windturbines. Indiener stelt dat hoewel op/nabij bedrijventerrein Dentgenbach in Kerkrade als zoekgebied is opgenomen in de RES 1.0 van Zuid-Limburg, sindsdien - mede op basis van de Windvisie Kerkrade en ontwikkelingen op bedrijventerrein Dentgenbach - geconstateerd is dat het niet meer realistisch en haalbaar is om windturbines	ZW-0319-94

te plaatsen op het bedrijventerrein. Door Provincie Limburg en gemeente Kerkrade is volgens de indiener gezamenlijk geconcludeerd dat er geen goede inpasbaarheid van een windturbine is op het bedrijventerrein Dentgenbach gezien de economische ontwikkelingen die daar de laatste jaren hebben plaatsgevonden en nog plaatsvinden.	

Standpunt GS

Een zoekgebied is te beschouwen als een gebied waarbinnen onze zoekacties voor windturbines zich concentreren. De zoekgebieden zijn tot stand gekomen, op basis van een eerste planologische afweging op provincaal schaalniveau, op basis van een beperkt aantal criteria. Daarbij is bij geen enkel zoekgebied rekening gehouden met bestaande locatiespecieke omstandigheden of genomen besluiten. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht en afgewogen moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op zonder meer ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten. Daarbij zal ook de gemeentelijke visie of het vastgestelde beleid worden betrokken. Op grond van deze verdieping kan blijken dat op dit moment zoekgebieden niet tot concrete projectlocaties kunnen gaan leiden. Bijvoorbeeld door eerder verricht onderzoek hiertoe.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op de uitdaging van intermittentie en netintegratie bij windenergie, wat de stabiliteit van het net en de kosten beïnvloedt.	ZW-0256-8

Standpunt GS

Er is ruime ervaring met het inpassen van windenergie in het netwerk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om gebieden met unieke landschappelijke kwaliteiten (o.a. het Heuvelland, de beekdalen, historische dorpsgezichten en open plateaus) uit te sluiten voor windenergieprojecten.	ZW-0323-2
Indiener verzoekt unieke landschappelijke kwaliteiten, waaronder het Heuvelland, beekdalen, historische dorpsgezichten en open plateaus, die van groot belang zijn voor recreatie, toerisme en identiteit expliciet uit te sluiten voor windenergieprojecten, en niet enkel als 'minder kansrijk' aan te merken.	ZW-0469-2

Standpunt GS

Het beschermingsgebied nationaal landschap hebben wij benoemd als uitsluitingsgebied. In overig gebied zullen we plannen toetsen aan landschappelijke kwaliteit conform ons beleid en

verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het ontbreken van afstandsnormen de handhaving en rechtsbescherming tegen hinder zoals geluidsoverlast, slagschaduw en gezondheidsklachten praktisch onmogelijk maakt.	ZW-0233-7

Standpunt GS

Het opnemen van geluidnormen is in Nederland zeer gebruikelijk voor hindergevende activiteiten als b.v. verkeer en industrie. Met gestandardiseerde meet- en rekenmethodes is controle en handhaving goed uitvoerbaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verzoekt om kwetsbare landschappen zoals het Heuvelland, beekdalen, historische dorpsgezichten en open plateaus expliciet uit te sluiten van windenergieprojecten.

Indiener
ZW-0157-3 ZW-0156-3 ZW-0256-4

Standpunt GS

Het beschermingsgebied nationaal landschap hebben wij benoemd als uitsluitingsgebied. In overig gebied zullen we plannen toetsen aan landschappelijke kwaliteit conform ons beleid en verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In 2020/2021 waren er al heel wat bewoners tegen de komst van windmolens. Er was destijds al een soort van actiegroep.	ZW-0103-8

Standpunt GS

Het is bekend dat windturbines tegenstanders kent. Wij zullen bij concrete plannen een participatietraject starten waarbij wij de opvattingen van de omgeving zullen meenemen in de besluitvorming.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het gebied Ellerheid, zoals eerder als zoekgebied in 2015 opgenomen in de Regionale Kansenkaart Provincie Limburg, in de Provinciale Omgevingsvisie 2025 wederom te benoemen als zoekgebied voor windturbines. Indiener ziet kansen voor 'Energiegemeenschap Ell', als hier windturbines geplaatst kunnen worden.	ZW-0258-1

Standpunt GS

Het gebied behoort nu tot beperkingen gebied. Hier zijn de mogelijkheden voor windenergie beperkt of vanuit ruimtelijk- en milieutechnische gronden minder wenselijk. De ontwikkeling van energiegemeenschappen vinden wij belangrijk. Indien een gemeenschap in oprichting in dit specifieke gebied kansen ziet voorwindturbines, dan dient op basis van onderzoek aangetoond te worden dat de beperkingen weg kunnen worden genomen. Is dat het geval, dan biedt dit alsnog ruimte voor realisatie van windturbines.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat windturbines op land niet noodzakelijk zijn om de klimaatdoelstellingen te behalen, zoals ook is vastgesteld door CE Delft. Er zijn voldoende alternatieven zoals wind op zee en zonne-energie	ZW-0068-1

Standpunt GS

Het rapport van CE (https://ce.nl/wp-content/uploads/2023/03/CE_Delft_220235_Nut_en_noodzaak_extra_wind_op_land_in_2030_en_2050_def.pdf) wijst uit dat er een scenario denkbaar is zonder toename van wind op land. Dit vereist evenwel een toename van zon-op-dak en extra import van stroom.
Wij zetten ook in op het gebruik van zon-op-dak en ervaren dat de voortgang hierin niet vanzelfsprekend is en bijzonder uitdagend. Er is tevens een grote en toenemende vraag naar elektriciteit. We zetten daarom in op een brede energiemix met een groot aantal vormen van opwek.
Import speelt eveneens een relevante rol in onze energiemix, maar we willen een grote afhankelijkheid van het buitenland voorkomen en daarom dienen wij de mogelijkheden voor lokale opwek te benutten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Het verbaast indiener dat zoekgebieden voor windturbines gepland worden in de weinige bosrijke gebieden. Dit heeft een enorme negatieve impact op flora, fauna, afbreuk van een recreatieve functie en doet enorme afbreuk aan de landschappelijke kwaliteit. Verzocht wordt om de zoekgebieden van de Swolgense Heide en Schadijkerbossen te schrappen.	ZW-0068-5
Indiener stelt dat door de plaatsing van de windturbines de waardevolle functie van natuur- en wandelgebieden De Breidberg en Driestruik (intensief gebruik voor recreatie) ernstig wordt aangetast. Deze gebieden dragen aantoonbaar bij aan de mentale en fysieke gezondheid van de lokale bevolking.	ZW-0105-12

Standpunt GS

Hiervoor geldt ook dat wij een defintieve belangafweging maken op basis van gedetailleerd onderzoek als zich hier een initiatief voordoet. Daarin wegen wij ook de belangen voor natuurwaarden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in contact te treden met onafhankelijke experts ten aanzien van de effecten van de coating (Bisfenol A) op rotorwieken en het effect op landbouwgebieden en verzoekt op basis hiervan een aanpassing in het windmolenbeleid. Indiener verzoekt een MER te maken van alle projecten en af te zien van het maken van een plan-MER.	ZW-0256-11

Standpunt GS

In 2024 werden twee onderzoeken uitgevoerd naar emissies van Bisfenol A (BPA) vanuit windturbines (https://www.helpdeskwindopland.nl/PageByID.aspx?sectionID=258100&contentPageID=2991737 en https://stateninformatie.flevoland.nl/Documenten/DOCUVITP-3341055-v5-Mededeling-m-b-t-Motie-Windmolens-en-Bisfenol-A.PDF). Beide onderzoeken hebben aangetoond dat de hoeveelheden BisfenolA verwaarloosbaar zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om alle bedrijventerreinen in Weert de mogelijkheid te bieden voor het realiseren van windmolens, zonne-energie en energieopslag, gezien het belang voor het vestigingsklimaat en de netcongestieproblematiek.	ZW-0270-4

Standpunt GS

In algemene zin kunnen we de oproep begrijpen, maar windturbines dienen aan de eisen uit de wet te voldoen en dat betekent dat niet in alle gevallen kan worden voldaan aan deze wens. Voor zon gelden beperkingen en staat de businesscase onder druk. Indien partijen mogelijkheden zien worden ze uitgenodigd om plannen te onderbouwen en daarbij speciaal aandacht te hebben voor de ruimtelijk inpassing. Daarbij geldt de voorwaarde dat afzet van energie lokaal geborgd moet zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener snapt niet dat de Provincie nu op bedrijventerreinen in Zuid-Limburg ineens wel grote windturbines wil toestaan, ondanks de komst van de Einsteintelescoop. Indiener is tegen deze vorm van landschapsvervuiling.	ZW-1358-14

Standpunt GS

In de POVI kondigen we aan dat we zullen bezien of industrieterreinen binnen het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg ruimte kunnen gaan bieden aan windturbines. Vooralsnog houden we vast aan de uitsluiting van windturbines binnen het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Daarmee blijft dit in overeenstemming met de uitsluiting in onze vigerende verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt burgerparticipatie bij windturbines steviger te verankeren, conform het Klimaatakkoord (min. 50% lokaal eigendom).	ZW-1503-3

Standpunt GS

In de tekst van hoofdstuk 9.5.4 hebben wij het streven naar 51% lokaal eigenaarschap opgenomen. Wij zullen dit streven ook opnemen in de Omgevingsverordening voor het onderdeel windenergie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt u om voldoende ruimte te geven aan gemeenten en bewoners bij het bepalen van zoekgebieden voor windturbines.	ZW-0469-4

Standpunt GS

In de voorbereiding van voorliggende omgevingsvisie zijn gemeenten en belanghebbenden geraadpleegd voor inbreng. Daarnaast is gebruik gemaakt van de energiedialoog zoals deze

gevoerd is in het kader van de totstandkoming van de Toekomstvisie 2050 hiervoor hebben onder meer fysieke energiedialogen plaatsgevonden waar iedereen welkom was.

Veelal dienen windparken mogelijk gemaakt te worden via een projectbesluit (Afdeling 5.2 Omgevingswet). Op basis van artikel 5.47, lid 4 Omgevingswet dient het bevoegd gezag, uiterlijk bij aanvang van de verkenning, kennis te geven van de wijze waarop burgers, bedrijven maatschappelijke organisaties en bestuursorganen worden betrokken. Per project dient dus vroegtijdig aangegeven te worden hoe gemeenten en bewoners bij het concrete initatief worden betrokken en wat er met hun inbreng gedaan wordt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verzoekt om meer ruimte te geven aan gemeenten en bewoners bij het bepalen van zoekgebieden voor windturbines en duidelijke criteria te hanteren voor maatschappelijk draagvlak.

Indiener
ZW-0156-5 ZW-0157-5

Standpunt GS

In de voorbereiding van voorliggende omgevingsvisie zijn gemeenten en belanghebbenden geraadpleegd voor inbreng. Daarnaast is gebruik gemaakt van de energiedialoog zoals deze gevoerd is in het kader van de totstandkoming van de Toekomstvisie 2050 hiervoor hebben onder meer fysieke energiedialogen plaatsgevonden waar iedereen welkom was.

Veelal dienen windparken mogelijk gemaakt te worden via een projectbesluit (Afdeling 5.2 Omgevingswet). Op basis van artikel 5.47, lid 4 Omgevingswet dient het bevoegd gezag, uiterlijk bij aanvang van de verkenning, kennis te geven van de wijze waarop burgers, bedrijven maatschappelijke organisaties en bestuursorganen worden betrokken. Per project dient dus vroegtijdig aangegeven te worden hoe gemeenten en bewoners bij het concrete initatief worden betrokken en wat er met hun inbreng gedaan wordt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er sprake is van zeer beperkte participatie van bewoners en onvoldoende draagvlak in de lokale gemeenschap. Indiener verzoekt om meer aandacht te geven aan lokale participatie en draagvlak als voorwaarde voor plaatsing van windturbines.	ZW-0131-8
Indiener verzoekt om meer ruimte te geven aan gemeenten en bewoners bij het bepalen van zoekgebieden voor windturbines.	ZW-0997-6

Standpunt GS

In de voorbereiding van voorliggende omgevingsvisie zijn gemeenten en belanghebbenden geraadpleegd voor inbreng. Daarnaast is gebruik gemaakt van de energiedialoog zoals deze gevoerd is in het kader van de totstandkoming van de Toekomstvisie 2050 hiervoor hebben onder meer fysieke energiedialogen plaatsgevonden waar iedereen welkom was.Op het moment dat gebieden nader worden verkend of uitwerkt zal een proces van omgevingsparticipatie worden vormgegeven conform de vereisten uit de Omgevingswet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om een zoekgebied voor windmolens aan te wijzen ten westen van Boshoven, bijvoorbeeld in de buurt van de Maarheezerhuttendijk, vanwege de nabijheid van bedrijventerreinen en de noodzaak voor lokale energieopwek voor deze terreinen indachtig de netcongestie.	ZW-0270-2

Standpunt GS

In dit gebied zijn er verschillende beperkingen aanwezig. Daarom is dit gebied gelegen in beperkingengebied. Indien onderzoek aantoont dat beperkingen kunnen worden weggenomen, kan er mogelijk ruimte ontstaat voor windturbines.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er te veel windmolens staan in Limburg	ZW-0513-2

Standpunt GS

In Limburg wordt in verhouding tot het energieverbruik weinig hernieuwbaar opgewekt. Daarom is er voor ons noodzaak te zoeken naar locaties voor windturbines en zon-pv gezien de toenemende vraag naar elektriciteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er een grotere bescherming van kwetsbare landschappen nodig is, omdat er aanwijzingen zijn dat windturbines de bodem kunnen uitdrogen, wat tot degradatie kan leiden, vooral in gebieden met onvoldoende regenval en slechte landbouwbewerking. Dit drogingseffect is volgens de indiener een zorg omdat het de structuur en vruchtbaarheid van	ZW-0469-15

de bodem kan veranderen, wat mogelijk de landbouwproductiviteit negatief kan beïnvloeden.

Standpunt GS

In Nederland staan de meeste windturbines opgesteld op landbouwgrond. Het ingebrachte punt van verdroging en degradatie herkennen wij niet. Wat wij wel duidelijk zien is dat klimaatverandering leidt tot aanzienlijke en meetbare effecten op verdroging en vernatting van landbouwgronden en gronden in het algemeen. Hierop voeren we specifiek beleid, o.a. op het gebied van waterbeheer en het ruimte bieden voor hernieuwbare opwek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In het kader van de 18e wijziging van het Regionaal Plan Düsseldorf (RPD) werd een minimale afstand van 450 m van windenergiegebieden (WEB) tot woonfuncties toegepast, die niet alleen voor Duitse woonbebouwing, maar ook voor Nederlandse woonbebouwing voor nieuwe locaties die niet vooraf waren bepaald door de windenergieplanning of de WEA (zal een typefout zijn: WEB). Geen enkel WEB ligt dichter dan 450 m bij woonfuncties in Nederland. De indiener acht deze aanpak passend, ook met het oog op de beschermingsbelangen en de alternatieve situatie. Een verkleining of verplaatsing van de bovengenoemde zoekgebieden voor windturbines om passende minimale afstanden van bijvoorbeeld 450 m (mast-pek) tot de dichtstbijzijnde woonfunctie aan Duitse zijde te handhaven, wordt daarom aanbevolen. In ieder geval dienen aan Duitse zijde ten minste dezelfde afstanden tot woonfuncties te worden aangehouden als die tot Nederlandse woonfuncties. De indiener gaat ervan uit, dat in ieder geval de afstanden van minder dan 300 meter ook volgens Nederlands recht bij de actuele nieuwe turbinegrootte bijna niet toelaatbaar zijn. Ook wanneer bekend is dat bijvoorbeeld windturbines in Nederland direct aan de grens bij Emmerich qua afstand dicht bij de woonbestemmingen in Duitsland staan en hier zelfs onder 300 meter (mastlocatie).	ZW-1500-7

Standpunt GS

Indien woningen gelegen zijn buiten de provinciegrens zullen we daar bij de definitieve toetsing van gebieden terdege aandacht aan besteden.
Dit kan betekenen dat zoekgebieden bij de uitwerking minder geschikt blijken dan op basis van de huidige gemaakte ruimtelijke analyse.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat het zoekgebied tussen Berkelaar en Sint-Joost een onaanvaardbare cumulatieve geluidsbelasting kent en de afstand tot woningen gering is. Verzocht wordt om het zoekgebied te schrappen.	ZW-0157-16

Standpunt GS

Indien zich een concreet initiatief voordoet zal cumulatie met ander bronnen van geluid worden meegenomen bij de beoordeling.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat windturbines (boven op de reeds bestaande overlast rond de uitbreiding van de A2) leiden tot geluidsoverlast, slaapverstoring, laagfrequent geluid, infrasoon geluid, emissie van zorgwekkende stoffen door erosie, slagschaduw, flikkering, gebrek aan rust en privacy, en stress als gevolg van procedures bij omwonenden.	ZW-0392-4
Indiener stelt dat windturbines in combinatie met de bestaande geluids- en milieubelasting leiden tot een onevenredige aantasting van leefbaarheid en gezondheid in Brachterbeek.	ZW-0923-114

Standpunt GS

Indien zich een initiatief voordoet zal bij de belangenafweging rekening worden gehouden met de cumulatie van effecten in het gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener meldt dat Limburg volgens de KNMI de meest windluwe provincie van Nederland is. Wind op Zee is om diverse redenen efficiënter. Verzocht wordt om de duurzaamheid van Wind op Land te heroverwegen.	ZW-0156-12

Standpunt GS

Limburg behoort tot de Provincie met gemiddeld lagere windsnelheden.

Dat brengt minder op dan op locaties aan de kust, maar daarmee is het nog steeds een bron die aanzienlijke opbrengsten heeft. Limburg onderscheidt zich niet van b.v. Duitsland waar vele turbines in het binnenland staan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener constateert dat in het ontwerp ‘provinciale omgevingsvisie’ de termen financiële participatie en lokaal eigendom niet meer expliciet worden genoemd. Indiener verzoekt te verduidelijken wat onder ‘lokaal eigenaarschap’ wordt verstaan, mede in het licht van de nog geldende provinciale omgevingsverordening die wel spreekt van financiële participatie en lokaal eigendom.	ZW-0291-1

Standpunt GS

Lokaal eigenaarschap is in verschillende energiehoofdstukken van de POVI benoemd. We staan onverminderd achter het principe om lokaal eigenaarschap vorm te geven waarbij we ons willen gaan richten op de vorming van energiegemeenschappen. Daarvoor richten wij een energiedienstenmaatschappij (PEM) op die de vorming hiervan gaat ondersteunen. Dat tekent het belang dat wij hieraan hechten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener spreekt waardering uit voor de voorgenomen actieve rol van de Provincie rondom windenergie, maar vindt wel dat dient dit te gebeuren op basis van de afspraken die gezamenlijk gemaakt zijn op Zuid-Limburgs niveau.	ZW-0319-41

Standpunt GS

Met de actieve rol willen we het belang dat we hechten aan de ontwikkeling van windenergie onderstrepen. Wij zien bij voorkeur een situatie ontstaan waar Provincie en gemeenten eendrachtig optrekken bij de ontwikkeling van windenergie. Het kan voorkomen dat we bevoegd gezag zijn. Wij hebben dan een eigenstandig besluit te nemen over initiatieven die zich voordoen. Ook dan streven wij naar maximale afstemming met de betrokken gemeenten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Momenteel bevinden zich de gebieden, die zich in of aan bosgebieden van een betreffende grensoverschrijdende open ruimte strook bevinden, zich op slechts ongeveer 70 meter van Duitse woongebouwen. Zelfs als de gebieden westwaarts over de grens worden verplaatst, bedraagt de afstand slechts 90 meter. Ten minste voor windturbinelocaties op zo een korte afstand van minder dan 100 meter zijn aanzienlijke hinder voor omwonenden en aanzienlijke milieueffecten te verwachten, waarschijnlijk ook in de zin van het EU-recht (SUP-richtlinie). De indiener benadrukt daarom dringend, dat in het geval van een verplaatsing verder westwaarts,	ZW-1500-5

naar Nederlands grondgebied, ook de afstanden tot woonbestemmingen in Duitsland passend te vergroten.	
Indiener stelt dat de plaatsing van windturbines de waardevolle recreatiefunctie van de natuurgebieden De Breidberg en Driestruik aantast terwijl deze gebieden aantoonbaar bijdragen aan de mentale en fysieke gezondheid van de bewoners	ZW-0034-10
Indiener verzoekt het aantal gebieden waar windturbines kunnen worden geplaatst te beperken	ZW-0112-3
Indiener vraagt zich af of er nog meer windturbines mogelijk zijn door de omgevingsvisie.	ZW-0753-4
Indiener vindt dat windmolens in glastuinbouwgebieden alleen passend zijn als er goed overleg plaatsvindt, vanwege het risico op opbrengstverlies door schaduwwerking.	ZW-0224-157

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines. Dit betekent niet automatisch dat windturbines mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Op basis daarvan maken wij een definitief besluit over de geschiktheid van een gebied voor windturbines. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken en wettelijke eisen in acht worden genomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verzoekt om de zoektocht naar locaties voor windturbines te richten op gebieden met minder impact volgens het principe 'de juiste op de juiste plek'.

Indiener	
ZW-0515-6	ZW-0929-3

Standpunt GS

Met het vaststellen van zoekgebieden maken we keuzes op basis van ruimtelijke en milieutechnische gronden. Wij willen hiermee juist bereiken dat de juiste dingen op de juist plek plaatsvinden. Wij realiseren ons dat onze keuze niet door eenieder wordt gedeeld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om aan te sluiten bij het landelijk streven naar 50% lokaal eigendom, conform het Klimaatakkoord en het betreffende amendement in de Energiewet. Tevens ondersteunt indiener het streven naar 51% financiële participatie, aanvullend op afspraken over eigendom.	ZW-0291-2

Standpunt GS

Met ons streven naar de vorming van energiegemeenschappen geven wij blijk van het belang dat we hechten aan lokaal eigenaarschap. Daarbij is ons streven om te komen tot volledig lokaal eigendom.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het handhaven en versterken van het karakteristieke Limburgse landschap op gespannen voet staat met de andere provinciale opgaven, met name uitbreiding bedrijventerreinen & woningbouwopgave en ondersteunt daarom een gedifferentieerde zonering van het landelijk gebied, waarbij wordt gevraagd hoe deze praktisch uitpakt.	ZW-0291-6

Standpunt GS

Met voorliggende Omgevingsvisie hebben we gepoogd een balans en samenhang te creëren in het beschermen en verbeteren van bestaande kwaliteiten en ook mogelijkheden te bieden voor de maatschappelijk opgaven die we ruimtelijke willen faciliteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener wijst op problemen met netcongestie, wat de energie-infrastructuur overbelast. Daarnaast staat de rentabiliteit van windturbines onder druk, wat vragen oproept over het verdienmodel.	ZW-0068-3

Standpunt GS

Netcongestie ontstaat door de grote vraag naar elektriciteit. Er is een tekort aan transportcapaciteit, waardoor nieuwbouw niet kan worden aangesloten en bedrijven in de problemen komen. Tegelijkertijd kunnen ook windturbines en zonnepanelen de stroom niet leveren aan het net. Uitbreiding van het netwerk is dus nodig om vragers van stroom te kunnen voorzien. Deze stroom zal wel moeten worden opgewekt, anders heeft verzwaring nog geen zin. Vooralsnog is er nog voldoende belangstelling uit de markt voor het realiseren van windturbines.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in de tekst foutief wordt verwezen naar de status 'uitsluiting Nationaal Landschap Zuid-Limburg', in plaats van het 'beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg'.	ZW-1199-25

Indiener verzoekt de Provincie om het kaartmateriaal zodanig te corrigeren dat enkel het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg als uitsluitingsgebied windturbines wordt weergegeven.	ZW-1445-41

Standpunt GS

Onze POVI-tekst blijkt niet consequent in het benoemen van het uitsluitingsgebied. Wij bedoelen nadrukkelijk het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg als uitsluitingsgebied. Dit is in overeenstemming met de kaart uit de vigerende verordening. Wij passen de tekst aan, waarbij nog uitsluitend verwezen wordt naar het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg , inclusief de daarin liggende kernen.

Voorstel aan PS

De uitsluitingsgebieden in overeenstemming brengen met hetgeen is opgenomen in de vigerende Omgevingsverordening en de POVI-tekst hiermee in overstemming brengen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt, gelet op voorgaande opmerkingen over windenergie om voor Kerkrade de gebiedsaanduiding “uitsluitingsgebied windturbines” op te nemen.	ZW-0263-106

Standpunt GS

Onze uitsluitingsgebieden zijn beperkt tot een concreet aantal gebieden, dit zijn het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, de Natura-2000 gebieden, de Maas en het beschermingsgebied Einsteintelescoop. Het past niet binnen onze systematiek daar andere gebieden aan toe te voegen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de gebieden ‘ontwikkeling van windturbines niet uitgesloten’ te verwijderen binnen de gemeente Kerkrade. De aangewezen locaties zijn volgens de indiener relatief klein qua omvang en niet realistisch rekening houdend met andere belangen zoals natuur, cultuurhistorie, landschap en nabijheid van het stedelijk gebied. Voor een nadere toelichting per gebied verwijst indiener naar bijlage 1. Indiener stelt dat in een bijgevoegde kaartuitsnede goed is te zien waarom de zoekgebieden voor wind niet in evenwicht zijn met natuur, landschap en cultuurhistorie. De zoekgebieden vallen in en rondom het bedrijventerrein Dentgenbach en de natuurgebieden Wormdal, Anstelvallei, Peschbeemden, Vrouwezijp (bij Rolduc) en Strijthagerbeekdal (gemeente Landgraaf).	ZW-0263-22

Standpunt GS

Onze uitsluitingsgebieden zijn beperkt tot een concreet aantal gebieden, dit zijn het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, de Natura-2000 gebieden, de Maas en

het beschermingsgebied Einsteintelescoop. Het past niet binnen onze systematiek daar andere gebieden aan toe te voegen. De in de zienswijze genoemde gebieden vallen nu onder beperkingen gebied. Hiermee maken we duidelijk dat er beperkingen zijn die het plaatsen van windturbnines zullen bemoeilijken of onmogelijk maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het zoekgebied bij NedCar door de aanwezigheid van een vliegroute, ecologische waarden, geluidsbelasting en afstand tot woningen niet haalbaar is en verzoekt om deze te schrappen. Daarbij is er vanuit de gemeente Sittard-Geleen hiervoor geen draagvlak.	ZW-0156-14

Standpunt GS

Ook hiervoor geldt dat wij dit gebied vooralsnog handhaven in afwachting van nader onderzoek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het gebied bij Koningsbosch uit te sluiten als zoekgebied voor windturbines, omdat dit gebied reeds overlast ervaart van het bestaande windpark, het als kraamkamer fungeert voor de ingekorven vleermuis en het de hoogste populatie kieviten kent.	ZW-0323-13

Standpunt GS

Ook voor dit gebied geldt dat we op basis van aanvullend onderzoek de geschiktheid nader bepalen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat windturbines biologische gevolgen hebben voor mens, dier en plant. Hij heeft daarom bezwaar tegen windenergie.	ZW-0104-15

Standpunt GS

Regelgeving borgt dat effecten afdoende worden voorkomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verzoekt de Provincie om de zoekgebieden voor windenergie te herzien op basis van de eerder in RES 1.0 vastgestelde gebieden.

Indiener
ZW-1445-40 ZW-0319-99

Standpunt GS

Sinds de vaststelling van de RES 1.0 zijn er op basis van nieuwe ontwikkelingen en onderzoek andere beleidskeuze wenselijk of onontkoombaar. Het gemeenschappelijke doel rond de energietransitei is onveranderd, maar ook uitdagender geworden. Wij blijven met de regio graag werken aan deze doelen en concrete projecten. Daar waar deze niet langer haalbaar blijken zijn we bereid de alternatieven te onderzoek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de zoekgebieden voor wind- en zonne-energie in de Provinciale Omgevingsvisie af te stemmen op de eerder in het RES-verband vastgestelde zoekgebieden, en gezamenlijk te werken aan breed gedragen kaarten.	ZW-0632-1

Standpunt GS

Sinds de vaststelling van de RES 1.0 zijn er op basis van nieuwe ontwikkelingen en onderzoek andere beleidskeuze wenselijk of onontkoombaar. Het gemeenschappelijke doel rond de energietransitie is onveranderd, maar ook uitdagender geworden. Wij blijven met de regio graag werken aan deze doelen en concrete projecten. Daar waar deze niet langer haalbaar blijken, zijn we bereid de alternatieven te onderzoek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om omliggende gebieden waarin windturbines niet worden uitgesloten, uit te sluiten van deze mogelijkheid.	ZW-0105-6

Standpunt GS

Uitsluitingen beperken wij tot de bovenvermelde gebieden. Binnen beperkingengebied zijn de mogelijkheden beperkt of in het geheel niet mogelijk. Daarmee beogen wij voldoende onderscheid in de kansrijkheid voor windturbines te hebben aangebracht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een eerlijke verdeling van de lasten en lusten van windturbineontwikkeling tussen Midden, Noord, en Zuid Limburg, waarbij beschermde gebieden gelijk worden behandeld.	ZW-0192-16

Standpunt GS

Uw constarering dat er meer zoekgebieden voor zon- en wind gelegen zijn in Noord- en Midden-Limburg ten opzichte van Zuid-Limburg klopt. De gebiedskenmerken van deze regio's verschillen, waardoor de uitkomst van onze eerste planologische afweging andere uitkomsten laat zien.

U refereert aan de N-2000 gebieden in Noord- en Midden Limburg. Die zijn expliciet uitgesloten voor de plaatsing van windturbines.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de aanleg van het stroomnet voor windmolens negatieve gevolgen heeft voor de natuur en leidt tot verlies van veel vierkante meters.	ZW-0456-7

Standpunt GS

Verzwaring van het stroomnet is nodig voor zowel de afname als de afzet van elektriciteit. De extra impact door windturbines is beperkt, doordat de aansluiting van windturbines op het netwerk gebeurt via ondergrondse kabels.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om het specifieke gebied in de Roerstreek te verwijderen uit het POVI als mogelijk windturbinegebied.	ZW-0167-6

Standpunt GS

Voor nu maken we keuze de genoemde gebieden als zoekgebied te behouden.
De betreffende zoekgebieden zijn gelegen op of nabij een groot bedrijventerrein, dat wij bij uitstek geschikt achten voor de opwek van windenergie. Het biedt ook de mogelijkheid opwek en afname aan elkaar te koppelen wat positief is om congestie tegen te gaan. Wij ondersteunen de ontwikkeling van energy-hubs. Daarbij kan de invoeding van windtenergie een wezenlijke rol vervullen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt deze zoekgebieden in Sittard-Geleen uit te sluiten.	ZW-0486-30
Indiener verzoekt deze zoekgebieden in Echt-Susteren uit te sluiten.	ZW-0486-32
Indiener verzoekt deze zoekgebieden in Nederweert en Weert uit te sluiten.	ZW-0486-34

Standpunt GS

Vooralsnog houden we vast aan de gemaakte keuzes. We verwijzen ook naar onze reacties op uw andere zienswijzen die in het algemeen gelden voor zoekgebieden die u wenst uit te sluiten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de aanduiding windmolengebied voor Peel en Maas in te trekken en deze op minder dichtbevolkt gebied te leggen.	ZW-0370-4

Standpunt GS

Vooralsnog houden we vast aan de keuze om dit gebied als zoekgebied te benoemen. Op basis van nader onderzoek zullen we een definitieve belangenafweging maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in 2020/2021 verrichtte onderzoeken al hebben uitgewezen dat de plaatsing van windmolens in Oirlo niet rendabel zijn.	ZW-0103-3

Standpunt GS

Vooralsnog is windenergie in Limburg voor commerciele partijen interessant genoeg om te komen met aanvragen voor realisatie. De gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden. Financiele opbrengsten zijn daarin niet meegenomen, omdat deze van veel factoren afhankelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat met het uitsluiten of marginaliseren van bepaalde regio's - zoals Landgraaf- enerzijds de rechtvaardige spreiding van de energieopgave ondermijnt en anderzijds lokale initiatieven die juist willen bijdragen aan de energietransitie frustreert.	ZW-0109-8

Indiener verzoekt om paragraaf 9.6 aan te passen door expliciet te voorzien in de mogelijkheid om aanvullende locaties voor windturbines aan te wijzen in Zuid-Limburg en Landgraaf in het bijzonder	ZW-0109-10

Standpunt GS

We gaan er van uit dat met bovenstaande toelichting aan dit zienswijzepunt tegemoet is gekomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in de ontwerp-omgevingsvisie is afgeweken van de eerder vastgestelde zoekgebieden voor grootschalige opwek. Gedurende de afgelopen jaren zijn reeds meerdere zoekgebieden voor grootschalige opwek in de regio aangewezen en vastgelegd in de RES Zuid-Limburg. Om de ontwikkeling van windturbines weer op gang te brengen, geeft de Provincie aan voornemens te zijn om uitsluitingsgebieden voor windturbines en zoekgebieden vast te leggen. In de gebieden die overblijven is ontwikkeling van windturbines niet uitgesloten, maar wordt aangegeven dat de Provincie geen actieve rol bij de realisatie gaat vervullen. Om de brede schaalsprong naar grensoverstijgende, circulaire, kenniseconomie, zoals beschreven in de Agenda Zuid-Limburg, kracht bij te zetten en invulling te kunnen geven aan de woningbouwopgave is een snelle uitbreiding van het energienet alsmede verduurzaming echter cruciaal.	ZW-0319-40

Standpunt GS

We streven naar een decentaal energiesysteem, dat centraal wordt aangevuld. Binnen dit decentraal energiesysteem sluiten we geen enkele vorm van opwek uit. Wel dient dit ruimtelijke verantwoord ingepast te kunnen worden. Door de gebiedskenmerken van Zuid-Limburg is dat complex. Met voorliggende omgevingsvisie hebben we gepoogd om in eerste aanleg aan te geven waar wel kansen liggen om daarmee vroegtijdig richting te geven juist om de energietransistie daarmee ten dienste te zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat windturbines leiden tot waardevermindering van onroerend goed. Hij heeft daarom bezwaar tegen windenergie.	ZW-0104-17

Standpunt GS

We zetten ons in om de impact op de omgeving te beperken, maar gelet op het algemeen belang valt het niet op voorhand uit te sluiten dat, alles overwegend, er een vermindering van de

leefomgevingskwaliteit plaatsvindt. Onder meer via nadeelcompensatie conform de Omgevingswet kan een getroffene schade verhalen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat windturbines leiden tot verlies van rust en uitzicht en een visuele en auditieve inbreuk vormen op het open landschap.	ZW-0267-4
Indiener waarschuwt voor een te rigide toepassing van het begrip ‘landschapskwaliteit’, omdat dit de ontwikkeling van het gehele energiesysteem kan belemmeren en daarmee ook andere ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid in gevaar kan brengen.	ZW-0291-12

Standpunt GS

We zijn ons bewust van de spanning tussen ruimtelijke opgaves en ruimtelijke kwaliteit. Door het maken van een goede analyse van de huidge landschappelijke kwaliteit en daarmee rekening te houden bij het ontwerp van een nieuwe ontwikkeling, denken wij dat er in de praktijk voldoende mogelijkheden liggen voor deze nieuwe ontwikkelingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat windenergie een negatieve impact kan hebben op lokale economieën en toerisme, ondanks tijdelijke werkgelegenheid bij de bouw.	ZW-0256-9

Standpunt GS

We zijn zoals gesteld bekend met het feit dat windturbines effect hebben op de omgeving.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het opnemen van duidelijke, toetsbare afstandsnorm van ten minste 2,5 kilometer tussen windturbines en bewoning.	ZW-0233-5
Indiener geeft aan dat het ontbreken van concrete afstandsnormen het waarborgen van leefkwaliteit, gezondheid en rechtsbescherming van omwonenden bemoeilijkt.	ZW-0233-6
Indiener verzoekt om een voorlopige voorziening die plaatsing van windturbines binnen 2,5 kilometer van bewoning tijdelijk uitsluit, in afwachting van herziening en juridische toetsing.	ZW-1049-5

Standpunt GS

Wij achten het opnemen normen tegen geluidhinder, slagschaduw en veiligheid afdoende voor het borgen van leefkwaliteit. Daarbij volgen wij de natiionale regelreving en jurisprudentie. Als de rijksoverheid afstandsnormen vastlegt, dan zullen wij die hanteren bij de toetsing van plannen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de agrarische sector en recreatie, als pijlers van de lokale economie, worden bedreigd door de komst van windturbines aangezien door vermindering van de aantrekkelijkheid van het gebied, de belemmering van de leefbaarheid (slagschaduw en geluid) en waardevermindering van woningen.	ZW-0267-7

Standpunt GS

Wij achten de combinatie van windturbines en agrarisch gebruik zeer goed mogelijk, getuige ook de vele voorbeelden hiervan en het feit dat ook agrariërs de initiatiefnemers zijn.
Voor eventueel optredende waardevermindering kan worden teruggevallen op de nadeelcompensatie uit de omgevingswet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om geen windmolens te plaatsen in Limburg vanwege onvoldoende wind.	ZW-0103-4

Standpunt GS

Wij achten dit geen houdbaar argument. We verwijzen naar de vele windturbines o.a. in Duitsland die daar stroom produceren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat indien de mogelijkheden voor windturbines in de Oostflank geen betrekking hebben op de bredere (noord)oostelijke flank van Parkstad, daarmee de voormalige stortplaats Abdissenbosch volledig wordt uitgesloten als potentiële locatie, terwijl dit een belangrijk - mogelijk zelfs essentieel - onderdeel was van het door de Stuurgroep RES Zuid-Limburg benoemde 'majeure project'.	ZW-0160-89

Standpunt GS

Wij beogen met de passage over de Oostflank het gebied te duiden aan de oostzijde van Brunssum en noordzijde van Landgraaf. Hierbij sluiten we aan bij bestuurlijke afspraken in RES-verband om met de betrokken gemeenten de mogelijkheden voor windturbines in dit gebied te onderzoeken. We zullen de tekst hierop aanpassen

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat een te rigide invulling van landschapskwaliteit risico's oplevert: ook andere ontwikkelingen kunnen hierdoor worden geblokkeerd.	ZW-1503-14

Standpunt GS

Wij beogen een evenwichtige afweging te maken van de verschillende belangen en bieden daarbinnen ruimte voor de ontwikkeling van windturbines.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de gezondheid van mens en dier een hogere prioriteit toe te kennen dan het nastreven van een (achterhaald) klimaatdoel.	ZW-0256-12

Standpunt GS

Wij beoordelen windturbines op gelijke wijze als b.v. nieuwe industrie. Daarbij wegen wij de belangen voor mens en natuur alsmede het belang voor economische ontwikkeling.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om criteria voor uitsluitingsgebieden aan te scherpen	ZW-0112-2

Standpunt GS

Wij beperken uitsluitingsgebieden tot de buitenste begrenzing van het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, alsmede de Natura 2000-gebieden en het winterbed van de Maas. Daarnaast kent de Einstein Telescope ook een beschermingsgebied waarbinnen windturbines niet zijn toegestaan. In deze gebieden prevaleren andere belangen boven de plaatsing van windturbines.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen de aanduiding van bedrijventerreinen als zoekgebied voor windturbines en verzoekt om deze uit de kaart te filteren en in de tekst van § 9.5.4 te verwijderen dat bedrijventerreinen voorkeursgebied zijn.	ZW-0272-5

Standpunt GS

Wij blijven bedrijventerreinen onder voorwaarden benoemen als zoekgebied. Een zoekgebied betekent niet automatische dat windturbines kunnen of mogen worden geplaatst. Nader onderzoek moet de haalbaarheid aantonen. Daarbij zullen we de wettelijke regels in acht nemen. We verwijzen naar Greenport Venlo waar de combinatie van windturbines en bedrijventerrein succesvol is gecombineerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat ten aanzien van windenergie het ontwerp POVI enorm veschilt van het huidige beleid van gemeente Landgraaf	ZW-0109-5

Standpunt GS

Wij geven gevolg aan de gemaakte bestuurlijke afspraak en proberen de ogenschijnlijke verschillen met het beleid van de gemeente Landgraaf weg te nemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op de artikelen 10.2, 11, 21 en 22.1 van de Grondwet die gaan over eerbiedigen persoonlijke levenssfeer, onaantastbaarheid van het lichaam, bewoonbaarheid, leefmilieu en volksgezondheid.	ZW-0104-16

Standpunt GS

Wij handelen concform wet- en regelgeving, waaronder de grondwet en nemen de belangen van belanghebbenden mee in onze afweging als het komt tot een concreet project. Voor nu gaat het om een gebiedsindeling waar wij op grond een eerste planologische afweging op provinciale schaal rekening houdend met een aantal ruimtelijke en milieutechnische criteria wel of juist niet ruimte zien voor windturbines. Het aanduiden van deze gebieden in voorliggende Omgevingsvisie heeft geen directe (juridische) gevolgen voor betrokkenen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het dorpse karakter wordt aangetast door de plaatsing van windmolens.	ZW-0456-5
Indiener geeft aan dat windmolens leiden tot landschapsvervuiling.	ZW-0459-3
Indiener geeft aan dat windturbines leiden tot afbraak van landschappelijke kwaliteit en horizonvervuiling.	ZW-0515-3
Indiener geeft aan dat de horizonten onomkeerbaar ernstig verstoord worden door megawindturbines.	ZW-0742-4

Standpunt GS

Wij hebben aandacht voor dit aspect, maar kunnen niet voorkomen dat windturbines een aanzienlijke visuele impact hebben.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het 's nachts nooit meer stil is door de aanwezigheid van megawindturbines.	ZW-0742-5

Standpunt GS

Wij hebben aandacht voor dit aspect, maar kunnen niet voorkomen dat windturbines impact hebben op de leefomgevingskwaliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om in contact te treden met onafhankelijke experts die geen belangen hebben in de wind-, energie- of consultancy sector en op basis daarvan uw windmolenbeleid te herzien en de vergunningen hierop in te richten.	ZW-0469-6

Standpunt GS

Wij hebben als provincie meerdere belangen te behartigen en hebben voor de verschillende vakgebieden die daarmee samenhangen expertise in huis om daarover te adviseren. Daar waar die ontbreekt laten wij ons door externe partijen of instituten adviseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt recht te hebben op een veilige en gezonde leefomgeving en meent dat windturbines niet in dit plaatje passen	ZW-0435-3

Standpunt GS

Wij hebben begrip voor uw oproep en willen daar zoveel mogelijk aan tegemoet komen. Het belang van energieopwekking willen wij echter ook dienen. Dat is niet altijd en geheel te verenigen met elkaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat windmolens niet duurzaam zijn gezien de levensduur en geeft de voorkeur aan een kerncentrale.	ZW-0509-4

Standpunt GS

Wij hebben een andere mening over de bijdrage die windturbines leveren aan de energievoorziening. Windturbines maken onderdeel uit van een brede energiemix waarin vele opties bijdragen aan de opwekking van energie. Wij beschouwen kernenergie als een toekomstige optie. Wij willen een te grote afhankelijkheid van het buitenland voorkomen en daarom willen wij de mogelijkheden voor lokale opwek te benutten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat Limburg ongunstig is voor windenergie vanwege windluwte en lage vollast-uren.	ZW-0486-25

Standpunt GS

Wij hebben onze gebiedsanalyse gemaakt op basis van ruimtelijke en milieutechnische criteria. Windsnelheid maakt daarvan geen ondereel uit. Het is aan een iniatiefnemer om te bepalen of een project rendabel genoeg is. Vooralsnog is er geen aanleiding veronderstellen dat Limburg ongeschikt is voor windturbines. Wij verwijzen ook naar Duitsland waar zeer veel turbines in bedrijf zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de aantrekkelijkheid van de provincie, zoals benoemt als ambitie in 2.2.6, beter af te wegen om te voorkomen dat we in een landschap moeten gaan leven waar overal ronddraaiende windturbines te zien zijn en gevolgen kunnen hebben voor het welzijn en gezondheid van mens en dier.	ZW-0469-5

Standpunt GS

Wij hebben oog voor meerdere maatschappelijke belangen. Deze kunnen conflicteren. We maken daarom ook ruimtelijk keuzes, waarbij niet overal alles kan, om daarmee prioriteiten te kunnen stellen in ontwikkelingen die we ergens willen of juist niet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat aanvullende locaties voor windturbines in Zuid-Limburg, en Landgraaf in het bijzonder, worden opgenomen.	ZW-1503-2

Standpunt GS

Wij hechten een groot belang aan het (beschermingsgebied) Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Wij streven er reeds jaren naar de kernwaarden die het vertegenwoordigd te borgen in onze verordening. Het plaatsen van windturbines is niet in overeenstemming met dit belang en daarom is er minder ruimte voor windturbines in deze regio. Tevens zijn er andere beperkingen van toepassing met een aanmerkelijk effect op de mogelijkheden voor windturbines zoals vliegverkeer, geluidgevoelige bestemmingen en het beschermingsgebied van de Einsteintelescoop.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er een grotere bescherming van kwetsbare landschappen nodig is, omdat volgens een rapport van de Europese Commissie, dat het bredere probleem van bodemdegradatie in Europa aan de kaak stelt, mechanische trillingen van de bouw van windturbines, kan leiden tot land(bouw)-erosie. Dit type erosie kan de aangetaste (akker)gronden volgens de indiener significant beïnvloeden.	ZW-0469-17

Standpunt GS

Wij houden ons aan de regels die de wetgeving hierover stelt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat wanneer er geen rekening gehouden wordt met de mogelijke gezondheidsschade die toegebracht kan worden door de plaatsing van windturbines, de provincie aansprakelijk gesteld kan worden voor aantoonbare, opgelopen gezondheidsschade.	ZW-0469-14

Standpunt GS

Wij houden rekening met gezondheidsaspecten en wij zullen bij besluitvorming over concrete projecten hieraan nadrukkelijk aandacht geven. Wij zijn in afwachting van nieuwe windturbinenormering van rijk en zullen deze toepassen als hierover besloten is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de zoekgebieden voor windenergie te herzien in overeenstemming met de zoekgebieden in de ontwerp-Omgevingsvisie van de gemeente Landgraaf.	ZW-1199-26
Indiener verzoekt de Provincie om in overleg te treden met de gemeente Landgraaf over de zoekgebieden en het kaartmateriaal, en deze - waar nodig - in lijn te brengen met de ontwerp-Omgevingsvisie van de gemeente.	ZW-1199-28

Standpunt GS

Wij houden vast aan de gekozen ruimtelijke systematiek voor het bepalen van zoekgebieden. Wij geven uitvoering aan de bestuurlijke afspraak om met de gemeente de mogelijkheden voor windturbines aan de noordzijde van de gemeente te verkennen en te bezien of de beperkingen ten aanzien van vliegbasis Geilenkirchen kunnen worden ondervangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om geen windmolens in de omgeving van Oirlo te plaatsen, omdat dit in strijd zou zijn met een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en het evenredigheidsbeginsel.	ZW-0108-6

Standpunt GS

Wij komen in deze fase van besluitvorming tot een ander oordeel over de toedeling van functies. Het kan evenwel zijn dat wij bij een nadere uitwerking of bij de toetsing van een concreet initiatief tot een ander oordeel komen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de duurzaamheid van Wind op Land te heroverwegen en wind op zee de voorkeur te geven in verband met de hogere efficientie van zon op zee.	ZW-0256-16

Standpunt GS

Wij streven naar een energiemix waarin wij geen enkele bron uitsluiten. De import van 'wind op zee' maakt hier ook onderdeel van uit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om bij windenergieprojecten aan te sluiten bij het landelijk afgesproken steven naar 50% lokaal eigendom. Dit draagt bij aan het gedeelde belang van een betrouwbare en, gedragen en haalbare energietransitie.	ZW-0345-2

Standpunt GS

Wij streven naar een ontwikkeling van hernieuwbare energie waar de lokale gemeenschap bij voorkeur in ruime meerderheid eigenaar is. Hieruit komt ons streven naar 51 % uit voort. Dat zal in de praktijk niet altijd haarbaar zijn. Het woord streven betekent dat ook minder dan deze 51% acceptabel kan zijn, mits dit is gemotiveerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om ecologisch gevoelige zones ruimer te definiëren als uitsluitingsgebied voor windturbines, met extra terughoudendheid nabij Natura 2000-gebieden.	ZW-0256-5

Standpunt GS

Wij wijzen er nogmaal op dat bij de planologische toetsing alle aspecten in detail worden onderzocht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat een groot deel van BT Dentgenbach is aangewezen voor zoekgebied windturbines. Rekening houdend met de bestaande bebouwing, ligging tegen het natuurgebied Strijthagen (gemeente Landgraaf), aan de achterzijde van de steenberg en herontwikkeling van de locatie Jindal Films door Prologis stelt de indiener dat de bouw van grootschalige windturbines op het bedrijventerrein niet realistisch en haalbaar is. Indiener verzoekt om deze locatie weg te halen.	ZW-0263-104

Standpunt GS

Wij wijzen er op dat het de gemeente is geweest die het industrieterrein bij het vaststellen van de Res-1.0 als zoekgebied heeft opgenomen als één van de weinige gebieden in Parkstad voor het verduurzamen van de energievoorziening. Wij erkennen dat de nieuwe ontwikkelingen de mogelijkheid voor de plaatsing van windturbines inmiddels beperkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het ontbreken van een concrete ondergrens leidt tot onduidelijkheid over welke ruimte gemeenten of burgers hebben om zich juridisch te verweren en het afdwingen van rechtsbescherming bij ruimtelijke besluiten.	ZW-0757-11

Standpunt GS

Wij wijzen erop dat belanghebbenden het besluit van het bevoegde gezag ter beoordeling kunnen voorleggen aan de rechter. Dit garandeert de rechtbescherming.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt ruimte te geven aan coöperatieve ontwikkeling van windprojecten.	ZW-1503-4

Standpunt GS

Wij zetten volop in op de ontwikkeling van energiegemeenschappen. Energiecoöperaties kunnen hierbij als vliegwiel werken in het bereiken daarvan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de zoekgebieden binnen gemeente Sittard-Geleen uit te sluiten in de Provinciale Omgevingsvisie gezien de uitspraak bij de rechtbank en het ontbrekende draagvlak.	ZW-0256-17

Standpunt GS

Wij zien in de uitspraak van de rechtbank geen aanleiding om de zoekgebieden te heroverwegen. Indien zich een initiatief voordoet zullen wij op basis van vereist nader onderzoek een definitieve belangenafweging maken over de geschiktheid van zoekgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat door het gebied langs de A73 ter hoogte van Echt-Susteren, Maasgouw en Roerdalen niet uit te sluiten als zoekgebied, de leefkwaliteit van de inwoners onevenredig worden benadeeld zeker gelet op alle andere ontwikkelingen die in dit gebied voorzien zijn.	ZW-0157-13
Indiener stelt dat de zoekgebieden voor zonneparken en windturbines in en rond Brachterbeek leiden tot een nog grotere belasting van het leefmilieu.	ZW-0923-107

Standpunt GS

Wij zijn bekend met de ontwikkelingen in Brachterbeek. Wij zullen deze ontwikkelingen in samenhang beschouwen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om met de regio in gesprek te gaan omtrent de zoekgebieden windturbines en de gebieden waar de ontwikkeling van windturbines niet is uitgesloten en het kaartmateriaal daar waar nodig aan te passen, in lijn met de vastgestelde zoekgebieden.	ZW-0319-103

Standpunt GS

Wij zijn bereid om in gesprek te blijven en te bezien hoe wij ons beleid zo goed mogelijk op elkaar afstemmen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om WeertEnergie te beschouwen als een van de voorkeurspartners om samen met de Provincie, andere coöperaties en lokale overheden een belangrijke rol te spelen in de energietransitie.	ZW-0270-5

Standpunt GS

Wij zijn blij met elke partij die een actieve bijdrage wil leveren aan de energietransitie in combinatie met participatie en lokaal eigendom.
Energiecoöperaties hebben daar in het verleden een belangrijke rol in gespeeld. Wij nodige Weertenegie uit dit te blijven doen. Wij zullen echter met ook met andere partijen samenwerken indien zij onze beleidsuitgangspunten delen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat windturbines volgens de geldende verordeningen sneller geplaatst moeten worden om energiezekerheid te waarborgen. Burgers zouden minder bezwaarmogelijkheden moeten hebben.	ZW-0568-4

Standpunt GS

Wij zijn blij met uw positieve houding ten aanzien van windenergie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat volgens de kaart zoekgebieden voor windturbines #205 en #200 op Duits grondgebied liggen.	ZW-1500-4

Standpunt GS

Wij zijn er mee bekend dat in de opgenomen kaart bij paragraaf 9.5.4 een aantal gebieden in Duitsland zijn gelegen. Dit is een ongelukkige fout die we zullen herstellen.

Voorstel aan PS

Alle aanduidingen van gebieden in Duitsland uit de kaart verwijderen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de energie die door windmolens wordt opgewekt nu al niet goed benut kan worden en dat windmolens elders regelmatig stil staan.	ZW-0456-6

Standpunt GS

Wij zijn er over eens dat windturbines om verschillende redenen wel eens stil staan. Wij zijn het oneens dat windenergie niet goed benut wordt. Er is veel vraag naar elektriciteit. Windenergie draagt bij te voorzien in die vraag.
Hierbij is windenergie onderdeel van een mix van verschillende energiebronnen die we aanspreken om in de totale vraag te voorzien.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat windmolens alleen worden geplaatst op plekken waar daadwerkelijk energie wordt gevraagd en niet in het buitengebied zonder grote energieverbruikers.	ZW-0497-2

Standpunt GS

Wij zijn het in beginsel eens met dit uitgangspunt. Wij zien windturbines graag gecombineerd met b.v. industrie, waar de vraag naar elektriciteit het aanbod overstijgt. Ook zijn wij voorstander van de vorming van energiegemeenschappen die elektriciteit tegen kostprijsplus opwekken en lokaal gebruiken. Tegelijkertijd vragen windturbines ruimte en afstand tot bebouwing. Daarom willen wij voor windturbines ook ruimte bieden op grotere afstanden van directe afname.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de huidige windturbines niet aansluiten bij het beleid, omdat de POVI mogelijkheden creëert voor meer windturbines en energieopwekking binnen 3 kilometer van Natura-2000 gebied/Vogel Habitat Richtlijngebied.	ZW-0753-6

Standpunt GS

Wij zullen bij de planuitwerking rekening (moeten) houden met de externe werking van Natura-2000 gebieden. Daarvan zijn wij ons bewust en krijgt dit zeker aandacht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het zoekgebied tussen Montfort en Maria-hoop ecologische bezwaren kent en de afstand tot woningen gering is. Verzocht wordt om het zoekgebied te schrappen.	ZW-0157-15

Standpunt GS

Wij zullen de mogelijke ecologische effecten beoordelen als er zich een concreet initiatief voordoet in dit zoekgebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er gekeken moet worden naar de zoekgebieden Wind 200 en 205. Hier bevindt zich aan de Duitse kant, direct aan de grens, het natuurgebied Holter Bruch. Bovendien zijn daar aanzienlijke populaties van windenergie-gevoelige vogelsoorten bekend, met name de wulp. Dit geldt	ZW-1500-14

voor het gehele gebied ten westen van Straelen tot aan de Duits-Nederlandse grens en heeft daarmee dus ook betrekking op de aanwijzing ‘ontwikkeling van windturbines niet uitgesloten’, dat een groot gebied ten oosten van de plaatsen Schandelo en Harnik bestrijkt. Bij een latere realisatie zijn hier dan conflicten op het vlak van nat uurbescherming te verwachten. De indiener geeft daarom aan dat de aanwijzing van deze gebieden getoetst en eventueel teruggenomen dienen te worden.	

Standpunt GS

Wij zullen deze aspecten betrekken bij de gedetailleerde planuitwerking.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het van belang het in de POVI geboden perspectief (heroverwegen van uitsluiting op bedrijventerreinen binnen het Nationaal Landschap Zuid-Limburg) nader te verkennen, aangezien ook windenergie eerder was opgenomen bij een industrieterrein binnen de gezamenlijke zoekgebieden van provincie, gemeenten en RES-regio.	ZW-0238-84

Standpunt GS

Wij zullen zoals beschreven in onze POVI de mogelijkheden voor een uitzondering op de uitsluiting bij industrieterreinen in het beschermingsgebied nationaal landschap verkennen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het van belang het in de POVI geboden perspectief (heroverwegen van uitsluiting op bedrijventerreinen binnen het Nationaal Landschap Zuid-Limburg) nader te verkennen, aangezien ook windenergie eerder was opgenomen bij een industrieterrein binnen de gezamenlijke zoekgebieden van provincie, gemeenten en RES-regio.	ZW-1511-84
Indiener vindt het van belang het in de POVI geboden perspectief (heroverwegen van uitsluiting op bedrijventerreinen binnen het Nationaal Landschap Zuid-Limburg) nader te verkennen, aangezien ook windenergie eerder was opgenomen bij een industrieterrein binnen de gezamenlijke zoekgebieden van provincie, gemeenten en RES-regio.	ZW-0207-94

Standpunt GS

Wij zullen zoals beschreven in onze POVI de mogelijkheden voor een uitzondering op de uitsluiting bij industrieterreinen in het beschermingsgebied Nationaal landschap Zuid-Limburg verkennen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor windturbines op zee te plaatsen vanwege hoger rendement en geen aantasting van het landschap.	ZW-0058-2

Standpunt GS

Wind op zee kent een goed rendement, maar het transport van de stroom vergt grote investeringen in geld, materiaal en ruimte. Evenwel maakt de stroom van windturbines op zee onderdeel uit van de energiemix die wij nastreven. Wind op land beschouwen wij echter ook onderdeel van deze energiemix. Daarom is het van belang over gebieden te beschikken waar ruimte voor de ontwikkeling van windturbines latent aanwezig is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat windturbines lichamelijk letsel veroorzaken en leiden tot vermindering van woongenot (gezondheid). Hij heeft daarom bezwaar tegen windenergie.	ZW-0104-14

Standpunt GS

Windturbine leiden tot hinder, maar er zijn geen aanwijzingen voor directe gezondheidsschade. Als een turbine faalt kan dat wel aanzienlijke gevolgen hebben. Daarom dient er afstand te worden gehouden tot kwetsbare objecten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat windmolens milieutechnisch ongunstig zijn vanwege niet-recyclebare onderdelen en verstoring van bodemdiversiteit door ingrepen in de bodem.	ZW-0103-7

Standpunt GS

Windturbines vormen geen uitzondering met betrekking tot de noodzaak om aandacht te geven aan recycling en bodem. Europa maakt werk van recyling omdat dit wezenlijk is om te kunnen blijven beschikken over materialen in de toekomst. Weggooien is geen optie.
De bladen van windturbines vormen de grootste uitdaging voor recycling. Daar wordt veel onderzoek naar gedaan en er worden ook al resultaten geboekt. Voor de bodem onderscheidt een windturbine zich niet van een ander zwaar bouwwerk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om het kaartmateriaal zodanig te corrigeren dat enkel het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid- Limburg als uitsluitingsgebied windturbines wordt weergegeven.	ZW-0319-101

Standpunt GS

Zoals al eerder opgemerkt hebben we de kaart met de uitsluitingsgebieden aangepast. Onze POVI-tekst blijkt niet consequent in het benoemen van het uitsluitingsgebied. Wij bedoelen nadrukkelijk het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg als uitsluitingsgebied. Dit is in overeenstemming met de kaart uit de vigerende verordening. Wij passen de tekst aan, waarbij nog uitsluitend verwezen wordt naar het Nationaal Landschap Zuid-Limburg conform de Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de aantrekkelijkheid van de Provincie beter af te wegen en te voorkomen dat windturbines de leefbaarheid en het welzijn van mens en dier aantasten.	ZW-0156-6

Standpunt GS

Zoals gesteld zien wij de ontwikkeling van windturbines als een provinciaal belang. Met de door ons gemaakt gebiedsindeling beogen wij een eerst afweging te maken waar wij windturbines wel of juist minder gewenst of mogelijk achten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de aantrekkelijkheid van de Provincie beter af te wegen en te voorkomen dat windturbines de leefbaarheid en het welzijn van mens en dier aantasten.	ZW-0157-6

Standpunt GS

Zoals gesteld zien wij de ontwikkeling van windturbines als een provinciaal belang.
Met de door ons gemaakt gebiedsindeling beogen wij een eerst afweging te maken waar wij windturbines wel of juist minder gewenst of mogelijk achten. Op basis van nader onderzoek zullen we een definitief besluit nemen over de geschiktheid van het gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in een ander zoekgebied #240, ten zuidoosten van Gennep, de afstand tot de dichtstbijzijnde woonbestemming (woonbestemming direct ten zuidoosten van de snelwegparkeerplaats) aan de Duitse kant ook slechts ongeveer 230 m bedraagt.	ZW-1500-6

Standpunt GS

Zoekgebieden zijn tot stand gekomen, op basis van een eerste planologische afweging op provincaal schaalniveau, op basis van een beperkt aantal criteria. Daarbij is bij geen enkel zoekgebied rekening gehouden met bestaande locatiespecieke omstandigheden of genomen besluiten. Ook met de nabijheid van een provinciegrens is geen rekening gehouden. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht en afgewogen moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op zonder meer ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het zoekgebied bij Koningsbosch door veel bezwaren kent, geen rekening houdt met de Duitse plannen, al overlast ondervindt van het Duits windpark, niet in lijn is met om 500 meter vanaf de grens te respecteren, ecologische bezwaren kent en hoogtebeperkingen door vliegroutes. Verzocht wordt om het zoekgebied te schrappen.	ZW-0157-14
Indiener verzoekt om de zoekgebieden voor windturbines uit te sluiten bij Koningsbosch, omdat dit zeer veel bezwaren kent en men houdt geen rekening met de plannen van de Bezirksregierung Keulen in de gemeente Selfkant. Koningsbosch ervaart al de nodige overlast van het bestaande windpark waar dit nieuwe zoekgebied tegenaan ligt. De keuze is volgens de indiener opmerkelijk omdat de Provincie Limburg in een zienswijze aan de Bezirksregierung Keulen over windparken op de grens vraagt om een afstand van 500 meter te respecteren. Deze omgevingsvisie is volgens de indiener tegenstrijdig op dit punt. Tevens is dit gebied volgens de indiener de kraamkamer van de ingekorven vleermuis en kent het de hoogste populatie kieviten die een speciale status hebben in Duitsland en gelden diverse hoogtebeperkingen i.v.m. de test- en oefenvluchten van de nabij gelegen NATO AWACS (opleidings)basis in Geilenkirchen.	ZW-0469-23
Indiener verzoekt om de eigen provinciale afstandsnorm van 500 meter tot de landsgrens met Duitsland te respecteren en deze niet te overschrijden, mede gezien de dreiging omsingeling van de kern Koningsbosch door Duitse windmolens.	ZW-0919-2

Standpunt GS

Zoekgebieden zijn tot stand gekomen, op basis van een eerste planologische afweging op provincaal schaalniveau, op basis van een beperkt aantal criteria. Daarbij is bij geen enkel zoekgebied rekening gehouden met bestaande locatiespecieke omstandigheden of genomen besluiten. Ook met de nabijheid van een provinciegrens is geen rekening gehouden. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht en afgewogen moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op zonder meer ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten.

In onze correspondentie met onze Duitse overheidspartners over Duitse windinitiatieven, hebben wij aangegeven beleidsvrijheid te willen behouden binnen 500 m van de grens. Binnen deze beleidsvrijheid behoort ook, op basis van een brede ruimtelijke afweging, de mogelijkheid voor het plaatsen van windturbines. Gebieden aan de grens die aansluiten bij windlocaties of -gebieden aan de andere kant van de grens achten wij in de basis passend indachtig ons ruimtelijk uitgangspunt om aansluiting te zoeken bij opstellingen aan de andere kant van de grens. Of dit feitelijk ook het geval is of kan zijn, zal in afstemming met onze Duitse overheids partners worden bepaald.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af hoe de zoekgebieden voor windturbines in lijn zijn met de ambities voor een aantrekkelijk Limburg, gezien de visuele impact op het landschap.	ZW-0256-10

Standpunt GS

We zijn ons bewust van de spanning tussen ruimtelijke opgaves en ruimtelijke kwaliteit. Door het maken van een goede analyse van de huidige landschappelijke kwaliteit en daarmee rekening te houden bij het ontwerp van een nieuwe ontwikkeling, denken wij dat er in de praktijk voldoende mogelijkheden liggen voor deze nieuwe ontwikkelingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om de zoekgebieden voor windenergie te hanteren die in RES 1.0 zijn afgesproken en waaraan ook de provincie zich heeft gecommitteerd. Dit betekent oa dat Maastricht geen zoekgebieden windenergie heeft.	ZW-1038-35

Standpunt GS

Wij zijn ons ervan bewust dat windturbines leiden tot effecten in de leefomgeving. Wij spannen ons in deze effecten zoveel mogelijk te beperken, maar kunnen ze onmogelijk geheel wegnemen. Windturbines zijn van provinciaal belang waardoor wij deze effecten onder voorwaarden toelaatbaar achten. Hierbij geldt de wet- en regelgeving als randvoorwaarde en als borging voor de omgevingskwaliteit en voor o.a. natuur en landschap. Wij maken onderscheid in zoekgebieden,

beperkingsgebieden en uitsluitingsgebieden, waarmee wij een eerste belangenafweging over de haalbaarheid maken. Als zich een initiatief aandient zal gebieds- en locatiespecifiek onderzoek moeten plaatsvinden en zal getoetst worden aan de dan vigerende wet- en regelgeving alsmede aan het beleid van provincie en de gemeente. Aspecten als leefomgevingskwaliteit, natuur, landschap en energievoorziening zullen worden betrokken. Het bevoegd gezag maakt op basis van dit alles een definitieve afweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om het uitsluitingsgebied ET helder weer te geven zo dat duidelijk is welke zoekgebieden er zijn als het uitstuitingsgebied ET eventueel komt te vervallen.	ZW-1038-36

Standpunt GS

In onze vigerende Omgevingsverordening is in art. 13.1 een instructieregel opgenomen ten aanzien de uitsluitingsgebieden wind. In art. 16.1 en art. 16.2 zijn regels opgenomen over het beschermingsgebied Einsteintelescoop. De artikelen hebben ieder een eigen kaartlaag waarnaar wordt verwezen. Dit zal niet veranderen, daarmee is nu reeds voorzien in de wens van de indiener op dit punt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
"Indiener constateert dat Gedeputeerde staten een actieve rol wil vervullen bij de realisatie van windturbines. In de regio Parkstad is hiervoor uitsluitend een locatie nabij bedrijventerrein Dentgenbach in Kerkrade benoemd. Gezien het feit dat Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag is voor windparken vanaf I 5 MW, en deze locatie binnen dichtbebouwd stedelijk gebied ligt, stelt de indiener de vraag of een windpark van deze omvang op deze locatie überhaupt realiseerbaar is. Indiener stelt dat daarbij geldt dat de locatie niet is opgenomen in de RES 1.0 als zoekgebied, en lokaal en regionaal draagvlak ontbreekt."	ZW-1199-23

Standpunt GS

Een zoekgebied is te beschouwen als een gebied waarbinnen onze zoekacties voor windturbines zich concentreren. De zoekgebieden zijn tot stand gekomen, op basis van een eerste planologische afweging op provincaal schaalniveau, op basis van een beperkt aantal criteria. Daarbij is bij geen enkel zoekgebied rekening gehouden met bestaande locatiespecieke omstandigheden of genomen besluiten. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader

onderzocht en afgewogen moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op zonder meer ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten. Daarbij zal ook de gemeentelijke visie of het vastgestelde beleid worden betrokken. Op grond van deze verdieping kan blijken dat op dit moment zoekgebieden niet tot concrete projectlocaties kunnen gaan leiden. Bijvoorbeeld door eerder verricht onderzoek hiertoe.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de geplande windturbines in t Hanik leiden tot waardevermindering van onroerend goed in de directe omgeving.	ZW-1129-6

Standpunt GS

De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatie specifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de huidige generatie turbines veel PFAS verliezen door erosie, wat in de natuur terechtkomt.	ZW-0790-4

Standpunt GS

Antwoord GS: In 2024 werden twee onderzoeken uitgevoerd naar emissies van Bisfenol A (BPA) vanuit windturbines (https://www.helpdeskwindopland.nl/PageByID.aspx?sectionID=258100&contentPageID=2991737 en https://stateninformatie.flevoland.nl/Documenten/DOCUVITP-3341055-v5-Mededeling-m-b-t-Motie-Windmolens-en-Bisfenol-A.PDF). Beide onderzoeken hebben aangetoond dat de hoeveel heden BisfenolA verwaarloosbaar zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de ontwikkeling van windturbines in de Beegderheide en Hornerheide onwenselijk is vanwege negatieve effecten op de woningwaarde.	ZW-0284-4

Standpunt GS

Antwoord GS: We zetten ons in om de impact op de omgeving te beperken, maar gelet op het algemeen belang valt het niet op voorhand uit te sluiten dat, alles overwegend, er een vermindering van de leefomgevingskwaliteit plaatsvindt. Onder meer via nadeelcompensatie conform de Omgevingswet kan een getroffene schade verhalen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat windmolens in het zoekgebied Oirlo, met name Molenhoek, onacceptabel zijn.	ZW-0484-1
Indiener geeft aan tegen windturbines in en rondom Oirlo te zijn, zeker niet in zijn achtertuin.	ZW-0708-1
Indiener stelt voor om geen windmolens te plaatsen rondom Oirlo.	ZW-0509-2
Indiener verzoekt om geen windmolens te plaatsen in de nabijheid van Oirlo, Leunen en Castenray.	ZW-0461-1
Indiener verzoekt om geen windmolens te plaatsen rondom Oirlo.	ZW-0479-2

Standpunt GS

Energie is een basisbehoefte voor welzijn en welvaart. Beschikbaarheid en betaalbaarheid van (duurzame) energie én meer autonomie in de beschikbaarheid daarvan zijn van grote maatschappelijke betekenis. Windturbines vervullen hierin een rol, dit als onderdeel van een brede mix van verschillende energiebronnen alsmede import van elektriciteit. Daarom achten wij het bieden van ontwikkelruimte voor windturbines van provinciaal belang en hebben wij hiervoor zoekgebieden vastgesteld. Deze zijn tot stand gekomen door een eerste planologische afweging op provinciale schaal. Daarbij is rekening gehouden met een aantal ruimtelijke en milieutechnische criteria. Nader onderzoek en afweging moet de definitieve geschiktheid aantonen. Er zal voldaan moeten worden aan alle dan geldende wettelijke vereisten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener meldt dat Limburg volgens de KNMI de meest windluwe provincie van Nederland is. Wind op Zee is om diverse redenen efficienter. Verzocht wordt om de duurzaamheid van Wind op Land te heroverwegen.	ZW-0157-12

Standpunt GS

Antwoord GS: Limburg behoort tot de Provincie met gemiddeld lagere windsnelheden. Dat brengt minder op dan op locaties aan de kust, maar daarmee is het nog steeds een bron die aanzienlijke opbrengsten heeft. Limburg onderscheidt zich niet van b.v. Duitsland waar vele turbines in het

binnenland staan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat binnen RES 1.0 Zuid-Limburg in 2021 door Provinciale Staten, 16 gemeentebesturen en Waterschap Limburg gezamenlijke zoekgebieden zijn vastgesteld voor grootschalige opwek (wind en zon). Indiener constateert dat de ontwerp POVI hiervan afwijkt, zonder duidelijke afstemming met de regio. Hoewel de indiener waardering heeft voor de voorgenomen actieve rol van de Provincie, dient deze in lijn te zijn met de eerder gemaakte afspraken in RES-verband. Indiener stelt dat de wijze waarop de RES-regio's op dit moment worden betrokken, afbreuk doet aan het principe van gelijkwaardige samenwerking.	ZW-1445-38

Standpunt GS

Antwoord GS: We streven naar een decentaal energiesysteem, dat centraal wordt aangevuld. Binnen dit decentraal energiesysteem sluiten we geen enkele vorm van opwek uit. Wel dient dit ruimtelijke verantwoord ingepast te kunnen worden. Door de gebiedskenmerken van Zuid-Limburg is dat complex. Met voorliggende omgevingsvisie hebben we gepoogd om in eerste aanleg aan te geven waar wel kansen liggen om daarmee vroegtijdig richting te geven juist om de energietransistie daarmee ten dienste te zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat Brachterbeek en omgeving door zoekgebieden voor windturbines nog zwaarder worden belast, bovenop de reeds aanwezige energie-infrastructuur.	ZW-0923-112

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines. Dit betekent niet automatisch dat windturbines mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Op basis daarvan nemen wij een definitief besluit over de geschiktheid van een gebied voor windturbines.
Daarbij zullen alle belangen worden betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat de windmolens neergezet moeten worden op de plekken waar de grote hoeveelheid energie nodig is en dat in diens gebied zonne-energie in combinatie met accu’s genoeg is, mits men niet beboet gaat worden voor teruglevering	ZW-0504-2

Standpunt GS

Wij zijn het in beginsel eens met dit uitgangspunt. Wij zien windturbines graag gecombineerd met b.v. industrie, waar de vraag naar elektriciteit het aanbod overstijgt. Ook zijn wij voorstander van de vorming van energiegemeenschappen die elektriciteit tegen kostprijsplus opwekken en lokaal gebruiken. Tegelijkertijd vragen windturbines ruimte en afstand tot bebouwing. Daarom willen wij voor windturbines ook ruimte bieden op grotere afstanden van directe afname.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er in de tweede deel van de zin "Het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, Natura 2000-gebieden, het beschermingsgebied van de Einstein Telescope en het winterbed van de Maas achten wij niet geschikt en sluiten wij uit van plaatsing van windturbines." sprake is van "op deze bedrijventerreinen", terwijl in het eerste deel van de zin staat: "en/of de directe omgeving daarvan". Indiener wijst erop dat in de voorafgaande opsomming van voorkeursgebieden de formulering "op of nabij bedrijventerreinen" wordt gebruikt. Indiener stelt dat als ten gevolge van deze ambiguïteit locaties nabij bedrijventerreinen in het gehele Nationaal Landschap Zuid-Limburg zouden afvallen dat waarschijnlijk fnuikend uitpakt doordat dan ook de laatste resterende opties voor windenergie vervallen. Het is daarom van belang om in dit verband consequent van "op of nabij bedrijventerreinen" te spreken.	ZW-0160-88

Standpunt GS

Wij zullen zoals beschreven in onze POVI de mogelijkheden voor een uitzondering op de uitsluiting bij industrieterreinen in het beschermingsgebied nationaal landschap verkennen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het windpark Ospeldijk/Nederweert zorgt voor verspreiding van toxische stoffen en microplastics, wat leidt tot overlast voor omwonenden.	ZW-0498-2

Standpunt GS

In 2024 werden twee onderzoeken uitgevoerd naar emissies van Bisfenol A (BPA) vanuit windturbines (https://www.helpdeskwindopland.nl/PageByID.aspx?sectionID=258100&contentPageID=2991737 en https://stateninformatie.flevoland.nl/Documenten/DOCUVITP-3341055-v5-Mededeling-m-b-t-Motie-Windmolens-en-Bisfenol-A.PDF). Beide onderzoeken hebben aangetoond dat de hoeveeelheden BisfenolA verwaarloosbaar zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat Oirlo geen goede plek is voor windturbines, vanwege weinig wind;	ZW-0104-8

Standpunt GS

Vooralsnog is windenergie in Limburg voor commerciele partijen interessant genoeg om te komen met aanvragen voor realisatie. De gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden. Financiele opbrengsten zijn daarin niet meegenomen, omdat deze van veel factoren afhankelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat versnipperde zoekgebieden leiden tot een “lapjesdeken” van zichtbare turbines en dat dit de leefbaarheid schaadt.	ZW-0486-11

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines. Dit betekent niet automatisch dat windturbines mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Op basis daarvan nemen wij een definitief besluit over de geschiktheid van een gebied voor windturbines. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat waardedaling van woningen onvoldoende wordt meegenomen.	ZW-0486-3

Standpunt GS

We zetten ons in om de impact op de omgeving te beperken, maar gelet op het algemeen belang valt het niet op voorhand uit te sluiten dat, alles overwegend, er een vermindering van de leefomgevingskwaliteit plaatsvindt. Onder meer via nadeelcompensatie conform de Omgevingswet kan een getroffene schade verhalen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat zoekgebieden in Echt-Susteren ongeschikt zijn door nabijheid natuur, lokale beleidsregels, vleermuizen en vliegveiligheid.	ZW-0486-31

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines. Dit betekent niet automatisch dat windturbines mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Op basis daarvan nemen wij een definitief besluit over de geschiktheid van een gebied voor windturbines. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat versnipperde zoekgebieden leiden tot een “lapjesdeken” van zichtbare turbines en dat dit de leefbaarheid schaadt.	ZW-0486-11

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines. Dit betekent niet automatisch dat windturbines mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Op basis daarvan nemen wij een definitief besluit over de geschiktheid van een gebied voor windturbines. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat zoekgebieden in Nederweert en Weert belangrijke vogelgebieden, stilte- en waterwingebieden en recreatieve waarden aantasten.	ZW-0486-33

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines. Dit betekent niet automatisch dat windturbines mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Op basis daarvan nemen wij een definitief besluit over de geschiktheid van een gebied voor windturbines. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor het besluit te heroverwegen en geen vergunning te verlenen op de voorgenomen locatie	ZW-0508-4

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines. Dit betekent niet automatisch dat windturbines mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Op basis daarvan nemen wij een definitief besluit over de geschiktheid van een gebied voor windturbines. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de visuele hinder van de geplande windturbines met hoogtes van 225 - 280 meter voor bewoners in Roerdalen en Roermond te heroverwegen.	ZW-0192-13

Standpunt GS

Voor nu maken we keuze de genoemde gebieden als zoekgebied te behouden. De betreffende zoekgebieden zijn gelegen op of nabij een groot bedrijventerrein, dat wij bij uitstek geschikt achten voor de opwek van windenergie. Het biedt ook de mogelijkheid opwek en afname aan elkaar te koppelen wat positief is om congestie tegen te gaan. Wij ondersteunen de ontwikkeling van energy-hubs. Daarbij kan de invoeding van windtenergie een wezenlijke rol vervullen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de zoektocht naar locaties voor windturbines te richten op gebieden met minder impact.	ZW-1222-3

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines. Dit betekent niet automatisch dat windturbines mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Op basis daarvan nemen wij een definitief besluit over de geschiktheid van een gebied voor windturbines. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de aanwijzing als zoekgebied voor windturbines te heroverwegen.	ZW-0423-3

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines. Dit betekent niet automatisch dat windturbines mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Op basis daarvan nemen wij een definitief besluit over de geschiktheid van een gebied voor windturbines. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om het beschermingsgebied Einstein Telescope als aanvullende kaartlaag op te nemen.	ZW-1445-42

Standpunt GS

Dit is een aanduiding behorende bij de Omgevingsverordening Limburg. Beleidsmatig is er op dit moment geen aanleiding om hier aanpassingen op voor te stellen. Zodra deze wel voordoen, zetten we deze aanpassing in werking. Dit staat beschreven in paragraaf 9.5.5.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om het zoekgebied voor windenergie op bedrijventerrein Dentgenbach te laten vervallen.	ZW-0319-100

Standpunt GS

Een zoekgebied is te beschouwen als een gebied waarbinnen onze zoekacties voor windturbines zich concentreren. De zoekgebieden zijn tot stand gekomen, op basis van een eerste planologische afweging op provincaal schaalniveau, op basis van een beperkt aantal criteria. Daarbij is bij geen enkel zoekgebied rekening gehouden met bestaande locatiespecieke

omstandigheden of genomen besluiten. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht en afgewogen moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op zonder meer ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten. Daarbij zal ook de gemeentelijke visie of het vastgestelde beleid worden betrokken. Op grond van deze verdieping kan blijken dat op dit moment zoekgebieden niet tot concrete projectlocaties kunnen gaan leiden. Bijvoorbeeld door eerder verricht onderzoek hiertoe.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt geen windmolens in en om Oirlo te plaatsen, omdat deze het uitzicht verpesten.	ZW-0489-2

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines. Dit betekent niet automatisch dat windturbines mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Op basis daarvan nemen wij een definitief besluit over de geschiktheid van een gebied voor windturbines. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het zoekgebied tussen Berkelaar en Sint-Joost uit te sluiten voor windturbines, omdat deze een hoge cumulatieve geluidsbelasting kent van de A73 en industriegebied voor de omwonenden	ZW-0469-25

Standpunt GS

Indien zich een concreet initiatief voordoet zal cumulatie met ander bronnen van geluid worden meegenomen bij de beoordeling .

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het zoekgebied voor windturbines niet binnen de kaders van het bedrijf te leggen in verband met duurzame doorontwikkeling van het bedrijf en de ingrijpende gevolgen die een windturbinelocatie met zich meebrengt.	ZW-0395-1

Standpunt GS

De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet. Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de aantrekkelijkheid van de woonomgeving van de provincie beter af te wegen tegen plaatsing van windturbines.	ZW-0323-7

Standpunt GS

Zoals gesteld zien wij de ontwikkeling van windturbines als een provinciaal belang. Met de door ons gemaakt gebiedsindeling beogen wij een eerst afweging te maken waar wij windturbines wel of juist minder gewenst of mogelijk achten. Op basis van nader onderzoek zullen we een definitief besluit nemen over de geschiktheid van het gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de duurzaamheid van Wind op Land te heroverwegen, omdat dit op diverse vlakken extra CO2-uitstoot veroorzaakt ten op zichte van Wind op Zee.	ZW-0997-10

Standpunt GS

Wind op zee kent een goed rendement, maar het transport van de stroom vergt grote investeringen in geld, materiaal en ruimte. Evenwel maakt de stroom van windturbines op zee onderdeel uit van de energiemix die wij nastreven. Wind op land beschouwen wij echter ook onderdeel van deze energiemix. Daarom is het van belang over gebieden te beschikken waar ruimte voor de ontwikkeling van windturbines latent aanwezig is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de zoekgebieden voor windturbines bij NedCar uit te sluiten, omdat deze een hoogtebeperking kent van 200 meter gezien de aanvliegroutes voor Maastricht Aachen Airport. Daarnaast heeft het	ZW-0469-22

gebied een cumulatieve belasting van geluid door de aanwezige industrie waardoor we in de uren na 23:00 nu al waardes zien boven de 40 dB op de gevels en is de afstand tot de woningen in Holtum en Nieuwstad nooit meer dan 1.000 meter. Tevens ligt het gebied volgens de indiener in de vliegroutes van de ingekorven vleermuis.	

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines. Dit betekent niet automatisch dat windturbines mogen en kunnen worden geplaatst. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Op basis daarvan nemen wij een definitief besluit over de geschiktheid van een gebied voor windturbines. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om energieopwekking vooral te concentreren op bedrijventerreinen of langs infrastructuur	ZW-0997-8

Standpunt GS

Wij zijn het in beginsel eens met dit uitgangspunt. Wij zien windturbines graag gecombineerd met b.v. industrie, waar de vraag naar elektriciteit het aanbod overstijgt. Ook zijn wij voorstander van de vorming van energiegemeenschappen die elektriciteit tegen kostprijsplus opwekken en lokaal gebruiken. Tegelijkertijd vragen windturbines ruimte en afstand tot bebouwing. Daarom willen wij voor windturbines ook ruimte bieden op grotere afstanden van directe afname.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om gebiedsspecifieke normen op te nemen voor onder andere glastuinbouwgebied De Kievit/nabij de A67.	ZW-0860-5

Standpunt GS

De normen zoals deze door het rijk geformuleerd worden hebben een algemeen karakter. Het bevoegd gezag heeft enige ruimte om op basis van de lokale situatie een eigen afweging te maken over de normering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener vindt het van belang het in de POVI geboden perspectief (heroverwegen van uitsluiting op bedrijventerreinen binnen het Nationaal Landschap Zuid-Limburg) nader te verkennen, aangezien ook windenergie eerder was opgenomen bij een industrieterrein binnen de gezamenlijke zoekgebieden van provincie, gemeenten en RES-regio.	ZW-0314-84

Standpunt GS

Wij zullen zoals beschreven in onze POVI de mogelijkheden voor een uitzondering op de uitsluiting bij industrieterreinen in het beschermingsgebied nationaal landschap verkennen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om meer ruimte te geven aan gemeenten en bewoners in het bepalen van zoekgebieden.	ZW-0323-4

Standpunt GS

In de voorbereiding van voorliggende omgevingsvisie zijn gemeenten en belanghebbenden geraadpleegd voor inbreng. Daarnaast is gebruik gemaakt van de energiedialoog zoals deze gevoerd is in het kader van de totstandkoming van de Toekomstvisie 2050 hiervoor hebben onder meer fysieke energiedialogen plaatsgevonden waar iedereen welkom was.

Veelal dienen windparken mogelijk gemaakt te worden via een projectbesluit (Afdeling 5.2 Omgevingswet). Op basis van artikel 5.47, lid 4 Omgevingswet dient het bevoegd gezag, uiterlijk bij aanvang van de verkenning, kennis te geven van de wijze waarop burgers, bedrijven maatschappelijke organisaties en bestuursorganen worden betrokken. Per project dient dus vroegtijdig aangegeven te worden hoe gemeenten en bewoners bij het concrete initatief worden betrokken en wat er met hun inbreng gedaan wordt."

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in contact te treden met onafhankelijke experts met expertise in gezondheidseffecten en milieueffecten van windturbines en op basis hiervan windmolenbeleid te herzien en vergunningen hierop in te richten.	ZW-0323-8

Standpunt GS

Antwoord GS: In 2024 werden twee onderzoeken uitgevoerd naar emissies van Bisfenol A (BPA) vanuit windturbines

(https://www.helpdeskwindopland.nl/PageByID.aspx?sectionID=258100&contentPageID=2991737 en https://stateninformatie.flevoland.nl/Documenten/DOCUVITP-3341055-v5-Mededeling-m-b-t-Motie-Windmolens-en-Bisfenol-A.PDF). Beide onderzoeken hebben aangetoond dat de hoeveeelheden BisfenolA verwaarloosbaar zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het gebied langs de A73 ter hoogte van Echt-Susteren, Maasgouw en Roerdalen uit te sluiten als zoekgebied voor windturbines vanwege reeds bestaande overlast door Clauscentrale, voorzieningen Tennet, stort Montfort en de A73.	ZW-0323-12

Standpunt GS

Antwoord GS: Wij zijn bekend met de ontwikkelingen in Brachterbeek. Wij zullen deze ontwikkelingen in samenhang beschouwen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verzoekt om onafhankelijk onderzoek naar de verspreiding van gevaarlijke coatings van windturbines en herziening van het windmolenbeleid op basis van deze bevindingen.

Indiener
ZW-0156-7 ZW-0157-7

Standpunt GS

Antwoord GS: In 2024 werden twee onderzoeken uitgevoerd naar emissies van Bisfenol A (BPA) vanuit windturbines (https://www.helpdeskwindopland.nl/PageByID.aspx?sectionID=258100&contentPageID=2991737 en https://stateninformatie.flevoland.nl/Documenten/DOCUVITP-3341055-v5-Mededeling-m-b-t-Motie-Windmolens-en-Bisfenol-A.PDF). Beide onderzoeken hebben aangetoond dat de hoeveeelheden BisfenolA verwaarloosbaar zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het gebied tussen Montfort en Maria-Hoop uit te sluiten als zoekgebied voor windturbines, vanwege aanwezigheid kraamgebied ingekorven vleermuis.	ZW-0323-14

Standpunt GS

Wij zullen de mogelijke ecologische effecten beoordelen als er zich een concreet initiatief voordoet in dit zoekgebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het gebied tussen Berkelaar en Sint-Joost uit te sluiten als zoekgebied voor windturbines, vanwege reeds bestaande overlast door nabijheid A73 en industriegebied.	ZW-0323-15

Standpunt GS

Indien zich een concreet initiatief voordoet zal cumulatie met ander bronnen van geluid worden meegenomen bij de beoordeling .

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het gebied rond A73 Echt-Susteren, Maasgouw en Roerdalen, Gemeente Sittard-Geleen, Echt, Susteren, Weert, Nederweert uit te sluiten als zoekgebied voor windmolens, omdat de leefbaarheid voor omwonenden van deze potentiële zoekgebieden, vergeleken met andere inwoners van de Provincie, onevenredig zwaar getroffen worden, niet alleen door een cumulatie maar ook een verdere vergroting van overlast door Clauscentrale, voorzieningen Tennet, stort Montfort, A73, Delta-Rhine-corridor etc.	ZW-0469-13

Standpunt GS

Indien zich een concreet initiatief voordoet zal cumulatie met ander bronnen van geluid worden meegenomen bij de beoordeling .

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het voorzorgsbeginsel toe te passen bij het aanwijzen van locaties voor nieuwe windturbines en daarbij waterwingebieden (en direct omliggend grondwaterbeschermingsgebied)	ZW-1369-40

uit te sluiten. Dit vanwege de onbekendheid over de impact van mogelijke emissie van stoffen als gevolg van rotorbladerosie, waaronder (maar niet beperkt tot) bisfenol A en micro-/nanoplastics.

Standpunt GS

Antwoord GS: In 2024 werden twee onderzoeken uitgevoerd naar emissies van Bisfenol A (BPA) vanuit windturbines (https://www.helpdeskwindopland.nl/PageByID.aspx?sectionID=258100&contentPageID=2991737 en https://stateninformatie.flevoland.nl/Documenten/DOCUVITP-3341055-v5-Mededeling-m-b-t-Motie-Windmolens-en-Bisfenol-A.PDF). Beide onderzoeken hebben aangetoond dat de hoeveeelheden BisfenolA verwaarloosbaar zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

7.10 Zonneparken locatie en impact

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat de Oostflank is aangewezen als een 'zoekgebied zon met extra inspanningen'. Indiener ziet de Oostflank als één van de laatste ontwikkelgebieden van regio en provincie met kansen om met passende werkgelegenheid behoud en versterking van de economische structuur na te streven. Indiener beschouwt opwek van zonne-energie als kansrijk, mits dit gecombineerd wordt met een hoogwaardige lange termijn-invulling die bijdraagt aan de structurele sociaaleconomische opgaven van gemeente en regio. Indiener verwijst naar de opmerkingen bij de tekst onder het kopje Oostflank over energie.	ZW-0160-29

Standpunt GS

De zoekgebieden zon zijn gebieden waarbinnen we mogelijkheden zien voor zon-pv. Dit betekent niet automatisch dat zon-pv hier zal komen. Als het er komt dan bij voorkeur met dubbel ruimtegebruik. De concrete invulling van de gebieden laten we graag aan gemeenten over en wij willen daarbij een actieve rol innemen om tot realisatie van initiatieven te komen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener kan ermee instemmen dat er bij Groeve Mourik sprake zal zijn van zonnepanelen.	ZW-0160-30

Standpunt GS

Voor kennisgeving aangenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op een tikfout bij Paragraaf 9.5.5 Zonne-energie "Bij Groeve Maurik zetten we in op zonnepanelen op daken.", waarbij het als 'Groeve Mourik' geschreven dient te worden.	ZW-0160-90

Standpunt GS

Wij zullen deze typefout herstellen.

Voorstel aan PS

In 9.5.5. de juiste spelling gebruiken voor 'Groeve Mourik'.

Zienswijze	Indiener
Indiener ziet de Oostflank als één van de laatste ontwikkelgebieden van regio en provincie met kansen om met passende werkgelegenheid behoud en versterking van de economische structuur na te streven. Indiener beschouwt opwek van zonne-energie als kansrijk, mits dit te combineren is met een hoogwaardige langetermijn-invulling die bijdraagt aan de structurele opgaven van gemeente en regio, te denken aan meervoudig ruimtegebruik zoals zon-op-gebouw en zon-boven-parkeren bij werklocaties. Indiener is niet voor grootschalige zonnevelden op industrieterreinen op de Oostflank, maar ziet wel kansen voor zon-op-land op bijvoorbeeld taluds.	ZW-0160-93

Standpunt GS

Wij werken de zoekgebieden graag met gemeenten verder uit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat de wijze waarop u zoekgebieden voor grootschalige zonne-energie heeft aangeduid, niet in overeenstemming is met de gemaakte afspraken van de vastgestelde RES 1.0 binnen de RES-regio Zuid-Limburg (RES ZL). Zo lijken zoekgebieden in andere gemeenten binnen het huidige Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg wel te zijn opgenomen in de kaartbeelden, terwijl Voerendaalse zoekgebieden uit vastgestelde lokale afwegingskaders niet zijn meegenomen. Er wordt gesteld dat er voor deze zoekgebieden een actieve rol door de Provincie Limburg wordt vervuld, welke nader zal worden	ZW-0206-25

uitgewerkt. Er is geen duidelijkheid over de afwegingen die ten grondslag liggen aan het wel of niet opnemen van bepaalde zoekgebieden. Indiener verzoekt u om beleidsmatige verduidelijking over deze selectie en actieve rol, en wijzen op het belang van transparantie en consistentie in de aanwijzing van de betreffende zoekgebieden.	

Standpunt GS

Sinds de vaststelling van de RES 1.0 zijn er ontwikkelingen geweest die invloed hebben op eerder gemaakte keuzes. Zo zijn er landelijk aangescherpte regels van kracht voor het gebruik van landbouwgrond voor zon-pv, die de mogelijkheid voor de ontwikkeling van grootschalig grondgebonden zon-pv aan strikte voorwaarden bindt. Tevens is er meer regie gekomen op het gebruik van de ruimte gelet op de vele ruimteclaims en de schaarste aan de ruimte. Wij hebben als laatste rekening gehouden met landschappelijke inpassing op basis van onderzoeken die zijn uitgevoerd. Bij de bepaling van zoekgebieden hebben wij het nieuwe speelveld (‘nee, tenzij’ voor landbouwgrond, de juiste functie op de juiste plek en borging van kernkwaliteiten voor het landschap) in acht genomen. Hiermee zijn de zoekgebieden naar onze mening het meest kansrijk voor de ontwikkeling van grootschalige zon-pv. Dit behoeft nog verdiepende verkenning, die wij in overleg met gemeenten en andere partners willen vormgeven. Wij wensen vooral initiatieven te faciliteren die inzetten op de vorming van energiegemeenschappen en energiehubs.
Indien een gemeente van mening is dat een plan buiten de zoekgebieden alsnog voldoet aan vastgesteld beleid en de Omgevingsverordening, dan staat het haar vrij dit ter beoordeling aan ons voor te leggen. Onze rol zal daarbij vooral toetsend zijn. Wij hebben inmiddels drie zoekgebieden die de gemeente Voerendaal heeft vastgesteld opgenomen in Bijlage XIII van de Omgevingsverordening. Deze projecten worden daarmee niet getoetst aan de strikte criteria voor het gebruik van landbouwgrond voor zon-pv. In de POVI-tekst geven we aan dat we deze gebieden doorzetten. De nieuwe zoekgebieden staan daar niet aan in de weg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het niet logisch en gewenst om de conclusies uit de landschappelijke verdiepingsstudie van de Heusschen Copierstudie als vetrekpunt voor provinciaal beleid te gebruiken. De Provincie Limburg baseert zich in haar ruimtelijke onderbouwing voor de plaatsing van zonneparken op landschappelijke studies die binnen de Zuid-Limburgse RES-regio geen bestuurlijke status hebben. De landschappelijke verdiepingsstudie van Heusschen Copier wordt genoemd als leidraad, maar deze is door de RES ZL slechts ter kennisname aangenomen en wordt binnen de subregio’s Parkstad (en daarmee Voerendaal) en Westelijke Mijnstreek niet gedragen. Deze studie is bovendien niet in lijn met ons lokaal afwegingskader ‘het beoordelingskader Energietuinen’, in 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. Indiener verzoekt u uitsluitend een verwijzing te maken naar het synthese-onderzoek ‘Ruimte en energie	ZW-0206-27

Zuid-Limburg' van Bureau Verbeek, dat wel op medewerking en draagvlak kan rekenen van de gemeente Voerendaal.

Standpunt GS

Naast de doelen voor de energietransitie hebben wij doelen voor het behouden en versterken van de kernwaarden van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg (NLZL). Onze Omgevingsverordening bevat hierover ook specifieke instructieregels. In de studie van Heuschen-Copier is onderzocht hoe zon-pv en behoud van landschappelijke kwaliteit met elkaar te verenigen zijn. Onze overtuiging is dat dit op een adequate wijze is gebeurd. Wij zullen bij het doorlopen van de planologische procedure plannen gaan toetsen aan onze Omgevingsverordening. Onderdeel daarvan is de toets aan de kernkwaliteiten van het NLZL. De plannen gelegen binnen de gebieden uit de studie van Heusschen-Copier achten wij op voorhand aanzienlijk kansrijker dan gebieden die hierbuiten liggen. Onze plantoets zal immers dezelfde beoordelingsstappen doorlopen als die in de verdiepende landschapsstudie. Wij vinden daarom dat wij als plantoetser de studie van Heusschen-Copier moeten benutten. Dit geeft duidelijkheid aan de voorkant, verkleint de kans op de afwijzing van plannen achteraf en leidt derhalve tot efficiënt overheidshandelen. Indien de gemeente van mening is dat een plan buiten de zoekgebieden alsnog voldoet aan de eisen van de Omgevingsverordening, dan staat het haar vrij dit ter beoordeling aan ons voor te leggen. Onze rol zal daarbij vooral toetsend zijn.
De studie Verbeek is meer dan de studie van Heusschen toegesneden op de lokale situatie en kan ter onderbouwing van de gemeentelijke plannen van grote waarde zijn. Naast landschappelijke voorwaarden toetsen wij ook aan de andere regels uit onze verordening. Wij zullen per geval een op de situatie toegesneden beoordeling maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de drie Voerendaalse projecten op te nemen binnen de zoekgebieden voor grootschalige zon-PV.	ZW-0206-30

Standpunt GS

Zie onze eerdere reactie. De POVI en onze verordening voorzien reeds in de ondersteuning van de drie Voerendaalse projecten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener vindt dat er meer aandacht moet worden besteed aan de overlapping van zoekgebieden voor zonne-energie, drinkwaterwinning en primaire landbouw. Het is essentieel om helderheid te verschaffen over hoe deze verschillende functies zich tot elkaar verhouden binnen het beleid en de zonneladder.

Indiener
ZW-0207-97 ZW-0238-87 ZW-0271-87 ZW-0314-87

Standpunt GS

De tekst van de POVI en ook onze Verordening lichten toe dat zon-pv niet is toegestaan in waterwingebieden. Voor landbouwgrond geldt het ‘nee, tenzij’-principe. Dit houdt in dat landbouwgrond nog slechts onder strikte voorwaarden gebruikt kan worden. Deze voorwaarden staan in de Omgevingsverordening opgenomen. Onze verordening is in overeenstemming met het bestuursakkoord van 26-10-2023 over de aangescherpte voorkeursvolgorde zon. Eén van de uitzonderingscriteria is dat de opwek een betekenisvolle bijdrage kan leveren aan de netcongestie. Dat houdt naar onze visie in dat het moet gaan om zonneprojecten waarbij de opgewekte elektriciteit uitsluitend lokaal wordt benut en niet hoeft te worden getransporteerd via het hoogspanningsnet. Lokale afzet voorzien wij bij de ontwikkeling van energiehubs van bedrijven of bij de vorming van energiegemeenschappen. Dit is de reden waarom de zoekgebieden rond industrieterreinen en woonkernen liggen. Deze zoekgebieden moeten landschappelijk te verantwoorden zijn, en passen in landelijke en regionale afspraken over de regie op de ruimte. Hiervoor vallen we terug op de uitkomsten van landschappelijke studies resp. ontwerpende onderzoeken. De zoekgebieden zijn op basis van bovenstaande uitgangspunten globaal bepaald. Dit houdt in dat de begrenzing indicatief is en nu nog op onderdelen kunnen conflicteren met andere belangen. Bij de uitwerking van zoekgebieden of bij het beoordelen van projecten zullen we concreet toetsen aan alle regels en belangen die van toepassing zijn. De functie van zoekgebied is het duiden waar zon-pv in onze visie ruimtelijk passend is, gelet op de uitgangspunten zoals ook hierboven vermeld. Binnen deze gebieden nemen we een actieve rol bij concrete initiatieven. Buiten de zoekgebieden zijn de mogelijkheden naar ons oordeel beperkt, maar niet uitgesloten. Het is aan de gemeenten om aan te tonen dat projecten voldoen aan de voorwaarden uit onze verordening en passen bij ons beleid. Wij nemen daarbij een toetsende rol aan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat grote delen van de zoekgebieden voor grootschalige zon-pv met en zonder extra inspanning binnen zijn grondgebied valt. Indiener betreurt dat de bepaling van deze zoekgebieden niet in samenwerking met de RES Zuid-Limburg en met indiener is gebeurd. Bijdragen aan het vervolgproces zullen desondanks constructief zijn met de nadrukkelijk grote om proportionaliteit en aandacht voor lokale beleidsvrijheid.	ZW-0238-137

Standpunt GS

Wij zijn van mening dat de energietransitie, inclusief grootschalige opwek, een plek diende te krijgen in de POVI.
Door de beperkte doorlooptijd heeft de afstemming met gemeenten en andere partners meer op hoofdlijnen plaatsgevonden. Wij hebben bij de bepaling van zoekgebieden voorwaarden in acht genomen die volgen uit beleid waaraan wij ons gecommitteerd hebben (‘nee, tenzij’ voor

landbouwgrond, kernkwaliteiten voor het landschap en de juiste functie op de juiste plek). Hiermee zijn de zoekgebieden naar onze mening het meest kansrijk voor de ontwikkeling van grootschalige zon-pv. Dit behoeft nog verdiepende verkenning. Dat geldt zeker voor de concretisering van de gebieden. Dit zullen wij in overleg met gemeenten en andere partners vormgeven. Daarbij is het geenszins de bedoeling alle gebieden uit te werken of te benutten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt inwoners actief te betrekken bij besluitvorming, conform het uitgangspunt van “zelfsturing” uit de Omgevingsvisie.	ZW-0267-11

Standpunt GS

Bij de uitwerking van de zoekgebieden of indien zich concrete plannen voordoen, zal een participatietraject plaatsvinden, waarbij de omgeving betrokken zal worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In het voorliggende ontwerp worden nieuwe zoekgebieden voor zonne-energie aangewezen, die afwijken van de zoekgebieden die in 2021 vastgesteld zijn in de RES 1.0. In aansluiting op het provinciale beleid uit 2022 heeft de gemeente Beek in 2023 haar visie op het buitengebied aangepast, waarbij is uitgegaan van de wenselijkheid om geen grootschalige opwek in het buitengebied toe te staan. Het is dan ook opvallend dat de provincie nu eenzijdig nieuwe zoekgebieden in het buitengebied aanwijst, zonder voorafgaand overleg. Indiener verzoekt om het zoekgebied voor zon op land compacter vorm te geven en hierover in overleg te treden met de gemeente.	ZW-0304-40

Standpunt GS

Wij zijn van mening dat de energietransitie, inclusief grootschalige opwek, een plek diende te krijgen in de POVI. Door de beperkte doorlooptijd heeft de afstemming met gemeenten en andere partners meer op hoofdlijnen plaatsgevonden. Wij hebben bij de bepaling van zoekgebieden voorwaarden in acht genomen die volgen uit beleid waaraan wij ons gecommitteerd hebben (‘nee, tenzij’ voor landbouwgrond, kernkwaliteiten voor het landschap en de juiste functie op de juiste plek). Hiermee zijn de zoekgebieden naar onze mening het meest kansrijk voor de ontwikkeling van grootschalige zon-pv.
Dit behoeft nog verdiepende verkenning. Dat geldt zeker voor de concretisering van de gebieden. Dit zullen wij in overleg met gemeenten en andere partners vormgeven. Daarbij beogen wij niet het totale zoekgebied te willen benutten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op om de ontwerpende onderzoeken met betrekking tot Zuid-Limburg niet als uitgangspunt te hanteren voor de inpassing van grootschalige opwek van hernieuwbare energie in het landschap. Ten aanzien van zonne-energie, geeft de Provincie aan dat de ontwikkeling van zonneparken als noodzakelijke voorwaarde voor de energietransitie wordt gezien. Daarbij worden zoekgebieden voor grootschalig zon-PV opgenomen waar de Provincie kansen ziet voor deze grootschalige opwek. Net als voor wind, constateert indiener dat in de ontwerp-POVI is afgeweken van de eerder vastgestelde zoekgebieden voor grootschalige opwek. Als vertrekpunt voor het bepalen van zoekgebieden worden de ontwerpende onderzoeken van de regio's in combinatie met de studies naar de inpassing van grootschalig zon-PV in het landschap benoemd. Indiener roept op om deze ontwerpende onderzoeken met betrekking tot Zuid-Limburg niet als uitgangspunt te hanteren voor de inpassing van grootschalige opwek van hernieuwbare energie in het landschap, maar de status ter inspiratie en discussie te respecteren, daarbij rekening houdend met en onder vermelding van gelijkwaardige landschappelijke studies.	ZW-0319-44

Standpunt GS

Sinds de vaststelling van de RES 1.0 zijn er ontwikkelingen geweest die invloed hebben op eerder gemaakte keuzes. Zo zijn er landelijk aangescherpte regels van kracht voor het gebruik van landbouwgrond voor zon-pv, die de mogelijkheid voor de ontwikkeling van grootschalig grondgebonden zon-pv aan strikte voorwaarden bindt. Tevens is er meer regie gekomen op het gebruik van de ruimte gelet op de vele ruimteclaims en de schaarste aan ruimte. Wij hebben als laatste rekening gehouden met landschappelijke inpassing op basis van onderzoeken die zijn uitgevoerd. Bij de bepaling van zoekgebieden hebben wij het nieuwe speelveld ('nee, tenzij' voor landbouwgrond, de juiste functie op de juiste plek en borging van kernkwaliteiten voor het landschap) in acht genomen. Hiermee zijn de zoekgebieden naar onze mening het meest kansrijk voor de ontwikkeling van grootschalige zon-pv. Dit behoeft nog verdiepende verkenning die wij in overleg met gemeenten en andere partners willen vormgeven. Wij wensen vooral initiatieven te faciliteren die inzetten op de vorming van energiegemeenschappen en energiehubs.
Indien een gemeente van mening is dat een plan buiten de zoekgebieden alsnog voldoet aan vastgesteld beleid en de Omgevingsverordening, dan staat het haar vrij dit ter beoordeling aan ons voor te leggen. Onze rol zal daarbij vooral toetsend zijn. Naast de doelen voor de energietransitie hebben wij doelen voor het behouden en versterken van de kernwaarden van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg (NLZL). Onze Omgevingsverordening bevat hierover ook specifieke instructieregels.
In de studie van Heuschen-Copier is onderzocht hoe zon-pv en behoud van landschappelijke kwaliteit met elkaar te verenigen zijn. Onze overtuiging is dat dit op een adequate wijze is gebeurd. Wij zullen bij het doorlopen van de planologische procedure plannen gaan toetsen aan onze Omgevingsverordening. Onderdeel daarvan is de toets aan de kernkwaliteiten van het NLZL. De

plannen gelegen binnen de gebieden uit de studie van Heusschen-Copier achten wij op voorhand aanzienlijk kansrijker dan gebieden die hierbuiten liggen. Onze plantoets zal immers dezelfde beoordelingsstappen doorlopen als die in de verdiepende landschapsstudie. Wij vinden daarom dat wij als plantoetser de studie van Heusschen-Copier moeten benutten. Dit geeft duidelijkheid aan de voorkant, verkleint de kans op de afwijzing van plannen achteraf en leidt derhalve tot efficiënt overheidshandelen. Indien de gemeente van mening is dat een plan buiten de zoekgebieden alsnog voldoet aan de eisen van de Omgevingsverordening, dan staat het haar vrij dit ter beoordeling aan ons voor te leggen. Onze rol zal daarbij vooral toetsend zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in paragraaf 9.5.5 wordt aangegeven dat de ontwikkeling van zonneparken als noodzakelijke voorwaarde voor de energietransitie wordt gezien. Daarbij worden zoekgebieden voor grootschalig zon-PV opgenomen waar de Provincie kansen ziet voor deze grootschalige opwek. Indiener stelt dat het, net als voor wind, geldt dat met het eenzijdig aanwijzen van zoekgebieden door de Provincie voorbij wordt gegaan aan de zoekgebieden die als onderdeel van de RES 1.0 gezamenlijk zijn vastgesteld door Provinciale Staten, de 16 gemeenteraden van Zuid-Limburg en het Algemeen Bestuur van Waterschap Limburg.	ZW-0319-105 ZW-1199-30
Indiener constateert dat Paragraaf 9.5.5 de ontwikkeling van zonneparken als essentieel presenteert voor de energietransitie en de Provincie daartoe zelfstandig zoekgebieden voor grootschalige zon-PV aanwijst, zonder deze af te stemmen met gemeenten en de in RES 1.0 vastgestelde gebieden. Indiener stelt dat dit ook geldt voor gemeente Simpelveld, waar de aangewezen locaties niet overeenkomen met de eerder afgesproken zoekgebieden, noch met lokale toekomstvisies.	ZW-1445-44

Standpunt GS

Sinds de vaststelling van de RES 1.0 zijn er ontwikkelingen geweest die invloed hebben op eerder gemaakte keuzes. Zo zijn er landelijk aangescherpte regels van kracht voor het gebruik van landbouwgrond voor zon-pv, die de mogelijkheid voor de ontwikkeling van grootschalig grondgebonden zon-pv aan strikte voorwaarden bindt. Tevens is er meer regie gekomen op het gebruik van de ruimte gelet op de vele ruimteclaims en de schaarste aan ruimte. Wij hebben als laatste rekening gehouden met landschappelijke inpassing op basis van onderzoeken die zijn uitgevoerd. Bij de bepaling van zoekgebieden hebben wij het nieuwe speelveld (‘nee, tenzij’ voor landbouwgrond, de juiste functie op de juiste plek en borging van kernkwaliteiten voor het landschap) in acht genomen. Hiermee zijn de zoekgebieden naar onze mening het meest kansrijk voor de ontwikkeling van grootschalige zon-pv.
Dit behoeft nog verdiepende verkenning die wij in overleg met gemeenten en andere partners willen vormgeven. Wij wensen vooral initiatieven te faciliteren die inzetten op de vorming van energiegemeenschappen en energiehubs.
Indien een gemeente van mening is dat een plan buiten de zoekgebieden alsnog voldoet aan

vastgesteld beleid en de Omgevingsverordening, dan staat het haar vrij dit ter beoordeling aan ons voor te leggen. Onze rol zal daarbij vooral toetsend zijn. Voor zover binnen de RES-zoekgebieden er concrete plannen waren uitgewerkt, zijn die opgenomen in de uitzonderingslijst van onze Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener stelt dat de in het kaartmateriaal aangewezen locaties voor zoekgebieden voor grootschalig zon-PV in regio Parkstad niet overeenkomen met de vastgestelde zoekgebieden voor de grootschalige opwek van zon-PV in regio Parkstad.

Indiener
ZW-0319-106 ZW-1199-31

Standpunt GS

Wij zien dat in een regio als Parkstad met een grote mate van verstedelijking en een buitengebied met een hoge landschappelijke kwaliteit de zoekgebieden voor grootschalig zon-pv beperkt zijn. Andere gebieden in Limburg bieden daarvoor meer kansen. Wij blijven ons evenwel inzetten voor de energietransitie binnen de regio Parkstad. Wij zijn in overleg met de gemeenten om de mogelijkheden voor grootschalige opwek in het oosten van Brunssum en noorden van Landgraaf nader te verkennen. Ook in Voerendaal is er overeenstemming over een eerste plan voor grootschalige opwek.

Daarnaast wijzen wij op de aangescherpte voorkeursvolgorde zon-pv, de ontwerpend onderzoeken en de regie op de ruimtelijke inrichting. Dit noodzaakt het maken van andere keuzes voor zoekgebieden die aansluiten op de nieuwe beleidskeuzes.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de door de Provincie aangewezen zoekgebieden voor grootschalig zon-PV niet overeenkomen met zoekgebieden zoals deze opgenomen zijn in lokale toekomstvisies en/of gemeentelijke omgevingsvisies.	ZW-0319-107
Indiener verzoekt de Provincie om de zoekgebieden voor grootschalige zon-PV te herzien op basis van de in RES 1.0 vastgestelde gebieden, binnen het bijbehorende samenwerkingsverband.	ZW-1445-54

Standpunt GS

Sinds de vaststelling van de RES 1.0 zijn er ontwikkelingen geweest die invloed hebben op eerder gemaakte keuzes. Zo zijn er landelijk aangescherpte regels van kracht voor het gebruik van landbouwgrond voor zon-pv, die de mogelijkheid voor de ontwikkeling van grootschalig

grondgebonden zon-pv aan strikte voorwaarden bindt. Tevens is er meer regie gekomen op het gebruik van de ruimte gelet op de vele ruimteclaims en de schaarste aan ruimte. Wij hebben als laatste rekening gehouden met landschappelijke inpassing op basis van onderzoeken die zijn uitgevoerd. Bij de bepaling van zoekgebieden hebben wij het nieuwe speelveld (‘nee, tenzij’ voor landbouwgrond, de juiste functie op de juiste plek en borging van kernkwaliteiten voor het landschap) in acht genomen. Hiermee zijn de zoekgebieden naar onze mening het meest kansrijk voor de ontwikkeling van grootschalige zon-pv. Dit behoeft nog verdiepende verkenning die wij in overleg met gemeenten en andere partners willen vormgeven. Wij wensen vooral initiatieven te faciliteren die inzetten op de vorming van energiegemeenschappen en energiehubs.
Indien een gemeente van mening is dat een plan buiten de zoekgebieden alsnog voldoet aan vastgesteld beleid en de Omgevingsverordening, dan staat het haar vrij dit ter beoordeling aan ons voor te leggen. Onze rol zal daarbij vooral toetsend zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener constateert dat als vertrekpunt voor het bepalen van zoekgebieden de ontwerpende onderzoeken van de regio's in combinatie met de studies naar de inpassing van grootschalig zon-PV in het landschap worden benoemd. Voor Zuid-Limburg en regio Parkstad betreft dit de studie van Panorama Zuid-Limburg en het landschappelijk verdiepingsonderzoek van Heusschen-Copier. Indiener stelt dat daarbij opgemerkt dient te worden dat beide onderzoeken geen formele status hebben. Panaroma Zuid-Limburg is een inspiratiedocument en discussiestuk. Ook van het advies van Heusschen Copier is door de RES Zuid-Limburg enkel kennisgenomen, waarbij gemeenten deze kaart konden gebruiken als voorbeeld om concrete locaties voor grootschalige opwek nader te definiëren.
Indiener constateert dat de Provincie bij de bepaling van zoekgebieden verwijst naar studies zoals Panorama Zuid-Limburg en het advies van Heusschen-Copier. Indiener stelt dat beide documenten echter geen formele status hebben en slechts ter inspiratie dienden.

Indiener		
ZW-0319-110	ZW-1199-35	ZW-1445-45

Standpunt GS

Naast de doelen voor de energietransitie hebben wij doelen voor het behouden en versterken van de kernwaarden van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg (NLZL). Onze Omgevingsverordening bevat hierover ook specifieke instructieregels. In de studie van Heuschen-Copier is onderzocht hoe zon-pv en behoud van landschappelijke kwaliteit met elkaar te verenigen zijn. Onze overtuiging is dat dit op een adequate wijze is gebeurd. Wij zullen bij het doorlopen van de planologische procedure plannen gaan toetsen aan onze Omgevingsverordening.
Onderdeel daarvan is de toets aan de kernkwaliteiten van het NLZL. De plannen gelegen binnen de gebieden uit de studie van Heusschen-Copier achten wij op voorhand aanzienlijk kansrijker dan gebieden die hierbuiten liggen. Onze plantoets zal immers dezelfde beoordelingsstappen

doorlopen als die in de verdiepende landschapsstudie. Wij vinden daarom dat wij als plantoetser de studie van Heusschen-Copier moeten benutten. Dit geeft duidelijkheid aan de voorkant, verkleint de kans op de afwijzing van plannen achteraf en leidt derhalve tot efficiënt overheidshandelen. Indien de gemeente van mening is dat een plan buiten de zoekgebieden alsnog voldoet aan de eisen van de Omgevingsverordening, dan staat het haar vrij dit ter beoordeling aan ons voor te leggen. Onze rol zal daarbij vooral toetsend zijn. Met betrekking tot het ontwerpende onderzoek zijn wij van mening dat meer regie op de ruimte gewenst is. Ondanks dat Panorama Zuid-Limburg geen formele status heeft, bevat het waardevolle uitgangspunten die passen in het ruimtelijke beleid dat wij voorstaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er in de ontwerp-Omgevingsvisie voor het bepalen van zoekgebieden niet wordt verwezen naar additionele en gelijkwaardige studies zoals o.a. die door Bureau Verbeek in Voerendaal.	ZW-0319-111

Standpunt GS

De studie Verbeek is meer dan de studie van Heusschen-Copier toegesneden op de lokale situatie. Er zijn overeenkomsten en verschillen in aanpak. De studie kan ons inziens nog steeds van waarde zijn voor de landschappelijk onderbouwing van lokale initiatieven. De drie zoekgebieden in Voerendaal staan opgenomen in onze Verordening en in de POVI-tekst vermelden wij dat de planuitwerking van deze gebieden kan worden doorgezet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in de tekst wordt toegelicht dat de Provincie extra inspanningen pleegt op de zoekgebieden rondom Maastricht Aachen Airport, aan de noordzijde van Maastricht en ten zuiden van Bocholtz en dat bij Groeve Mourik wordt ingezet op zonnepanelen op daken. Indiener stelt dat in bijbehorend kaartmateriaal echter wordt verwezen naar een zoekgebied zon-PV met inspanning ten noorden van Bocholtz, op/nabij bedrijventerrein Avantis/Trilandis in Heerlen. Indiener stelt dat deze zoekgebieden dus niet overeenkomen.	ZW-0319-112

Standpunt GS

De verwijzing naar het terrein ten zuiden van Bocholtz is onjuist. We zullen dit corrigeren en in de tekst geen expliciete verwijzingen naar terreinen meer maken.

Voorstel aan PS

In paragraaf 9.5.5 de verwijzing naar het terrein ten zuiden van Bocholtz corrigeren en de verwijzing in het algemeen achterwege laten.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat wordt benoemd dat in het kader van het traject Opwek Energie op Rijksgronden (OER) de mogelijkheden voor opwek langs Rijkswegen worden onderzocht. Indiener constateert dat er in de praktijk een duidelijke inconsistentie bestaat tussen het uitgangspunt dat 'meervoudig ruimtegebruik de voorkeur heeft boven enkelvoudig ruimtegebruik' en de feitelijke zoneringen van gronden die binnen dit OER-traject vallen. Indiener stelt dat een aantal zoneringen een efficiënte benutting van (semi)infrastructurele gronden voor energieopwekking belemmeren. Indiener geeft aan dat als gevolg hiervan onduidelijkheid bestaat over de interpretatie van bermzones binnen trede 3 of trede 4 van de zonneladder, hetgeen rechtszekerheid voor initiatiefnemers ondermijnt en de slagingskans van dit project belemmert.	ZW-0319-113

Standpunt GS

Met de gemeenten zijn wij betrokken bij het OER-traject. RWS en de Provincie hanteren hetzelfde uitgangspunt ten aanzien van trede-4 gronden, oftewel landbouwgronden. Deze worden getoetst aan de ‘nee, tenzij’-criteria uit onze Verordening. Verder blijkt dat bermen op een aantal locaties ecologische waarden herbergen en bescherming behoeven. In het OER-traject wordt op basis van gedetailleerd onderzoek en separate besluitvorming duidelijk welke percelen beschikbaar kunnen worden gesteld voor de opwek uit zon-pv en welke niet. Deze kansrijke percelen worden door het Rijksvastgoedbedrijf in de markt gezet, waarbij eventuele randvoorwaarden voor de uitvoering expliciet zullen worden vermeld. Dat biedt aan de voorkant duidelijkheid aan potentiële exploitanten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om te benoemen dat in het kader van het OER-programma ook gronden van ProRail en Defensie mogelijkheden bieden voor opwek.	ZW-0319-114

Standpunt GS

Onderzoek naar de mogelijkheden voor opwek van hernieuwbare energie op gronden van Defensie, ProRail en waterstaatswerken, juichen wij toe.
De mogelijkheden hiervoor moeten we bezien binnen vastgestelde kaders.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om de zoekgebieden voor grootschalige zonne-energie te herzien op basis van de eerder in RES 1.0 vastgestelde gebieden.	ZW-0319-115

Standpunt GS

Op basis van de gewijzigde omstandigheden zoals eerder vermeld, houden wij vast aan de door ons gemaakte keuze voor zoekgebieden zon. Indien een gemeente mogelijkheden ziet op plaatsen buiten zoekgebieden, is het aan de gemeente om te onderbouwen waarom de locatie toch geschikt is en past binnen de nieuw vastgestelde kaders van energie en ruimte.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om de gelijkwaardige samenwerking in RES-verband te respecteren en dit expliciet in de tekst te benoemen. Gemeenten en Provincie dienen de locaties en uitgangspunten voor de grootschalige opwek van zon-PV in gezamenlijkheid te bepalen, op basis van gemaakte afspraken.	ZW-0319-116

Standpunt GS

Samenwerking zien wij als een voorwaarde voor het realiseren van onze beleidsdoelen. Tegelijkertijd heeft ieder van ons eigen verantwoordelijkheden, taken en belangen. Op basis hiervan maken wij afwegingen en besluiten. Die kunnen schuren met elkaar, zeker daar waar het gaat om de toewijzing van functies. Voor zover het de gemaakte afspraken betreft verwijzen we naar onze eerdere reacties.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om het 'zoekgebied met extra inspanningen' rondom Bocholtz te corrigeren, ofwel in het kaartmateriaal ofwel in de bijbehorende tekstpassage.	ZW-0319-119

Standpunt GS

De tekstuele verwijzing is onjuist. Er moet worden verwezen naar het industrieterrein Avantis.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.
In paragraaf 9.5.5 de verwijzing naar het terrein ten zuiden van Bocholtz corrigeren en de verwijzing in het algemeen achterwege laten.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de OER-zoekgebieden in het kaartmateriaal op te nemen als zijnde 'zoekgebied zon met extra inspanningen' en de betreffende gebieden langs snelwegen, spoorlijnen en bijbehorende bermen met een verkeers- of infrastructurele bestemming expliciet uit te sluiten van de zoneringen 'primair landbouwgebied' en 'Groenblauwe landbouwzone'.	ZW-0319-120

Standpunt GS

De zoekgebieden zien vooral toe op gronden die in hoofdzaak landbouwgrond (trede 4 van de zonneladder) zijn en waar wij binnen de regels van onze Omgevingsverordening ruimte zien voor zon-pv. Dit in het bijzonder voor het faciliteren van energy-hubs en energiegemeenschappen. Voor zover de OER-gebieden behoren tot trede 2 of 3 van de zonneladder zien wij geen noodzaak deze gebieden als zoekgebied te benoemen. Er is voldoende beleidsmatige ruimte om deze gronden voor zon-pv te benutten.

De algemene zonering is een algemene gebiedzonering passend bij de gewenste gebiedskarateristieken. Binnen de Omgevingsverordening is deze zonering geen toetsingscriterium voor zonneparken. Uitsluiting of anderzins een aanpassing hierop is derhalve niet nodig."

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om de gelijkwaardige samenwerking in RES-verband te respecteren en dit expliciet in de tekst te benoemen. Gemeenten en Provincie dienen de locaties en uitgangspunten voor de grootschalige opwek van zon-PV in gezamenlijkheid te bepalen, op basis van gemaakte afspraken.	ZW-0319-116

Standpunt GS

Samenwerking zien wij als een voorwaarde voor het realiseren van onze beleidsdoelen. Tegelijkertijd heeft ieder van ons eigen verantwoordelijkheden, taken en belangen. Op basis hiervan maken wij afwegingen en besluiten. Die kunnen schuren met elkaar, zeker daar waar het gaat om de toewijzing van functies. Voor zover het de gemaakte afspraken betreft verwijzen we naar onze eerdere reacties.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om het 'zoekgebied met extra inspanningen' rondom Bocholtz te corrigeren, ofwel in het kaartmateriaal ofwel in de bijbehorende tekstpassage.	ZW-0319-119

Standpunt GS

De tekstuele verwijzing is onjuist. Er moet worden verwezen naar het industrieterrein Avantis.

Voorstel aan PS

Link aanpassen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de OER-zoekgebieden in het kaartmateriaal op te nemen als zijnde 'zoekgebied zon met extra inspanningen' en de betreffende gebieden langs snelwegen, spoorlijnen en bijbehorende bermen met een verkeers- of infrastructurele bestemming expliciet uit te sluiten van de zoneringen 'primair landbouwgebied' en 'Groenblauwe landbouwzone'.	ZW-0319-120

Standpunt GS

De zoekgebieden zien vooral toe op gronden die in hoofdzaak landbouwgrond (trede 4 van de zonneladder) zijn en waar wij binnen de regels van onze Omgevingsverordening ruimte zien voor zon-pv. Dit in het bijzonder voor het faciliteren van energy-hubs en energiegemeenschappen. Voor zover de OER-gebieden behoren tot trede 2 of 3 van de zonneladder zien wij geen noodzaak deze gebieden als zoekgebied te benoemen. Er is voldoende beleidsmatige ruimte om deze gronden voor zon-pv te benutten. Voor meer informatie met betrekking tot Primair Landbouwgebied en Groenblauwe Landbouwzine verwijzen wij naar het hoofdstuk zonering, waarin ook de lagenbenadering is uitgelegd, waaruit blijkt dat energie infra niet behoort tot de occupatielaag, maar tot de netwerkenlaag.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er onvoldoende rekening wordt gehouden met de activiteiten die reeds plaatsvinden in en om Oirlo. Aldus is volgens indiener het aanleggen van nog een zonnepark in strijd met een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.	ZW-0378-1
Indiener stelt voor om geen extra zonneparken in Oirlo te plaatsen, aangezien er al een zonnepark aanwezig is en Oirlo voldoende bijdraagt aan groene energie.	ZW-0454-2

Indiener stelt dat er zoekgebieden zijn ingetekend ten zuiden van Simpelveld en ten westen van Bocholtz, waarbij opvalt dat de locaties zeer moeilijk in te passen zijn in het landschap.	ZW-1445-49
Indiener vraagt aandacht voor het mogelijk effect van zonneparken en reflectie in relatie tot de hoofdspoorweginfrastructuur. Zonneparken mogen geen negatief effect hebben op het functioneren van het spoor en de spoorveiligheid.	ZW-1460-29

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor zon-pv. Dit betekent niet automatisch dat zonnepanelen mogen en kunnen worden geplaatst. Het betekent ook niet dat het gehele zoekgebied zal moeten worden ingezet. Er is nader onderzoek nodig voor een verdere uitwerking van concrete locaties. Op basis daarvan wordt een definitief besluit genomen over de geschiktheid van een gebied voor zon-pv. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om zonnepanelen te plaatsen op daken van logistieke bedrijven en parkeerplaatsen om kostbare natuur te behouden.	ZW-0378-2
Indiener verzoekt om geen opwek van zonne-energie toe te staan op goede landbouwgrond.	ZW-0545-16
“Niet opvolgend” in de zonneladder weghalen, zodat daken en bestaande terreinen prioriteit houden boven buitengebied.	ZW-0877-57

Standpunt GS

Wij geven de voorkeur aan zon-op-dak en hebben daarom een terughoudend beleid voor het plaatsen van zon op landbouwgrond. Onze Omgevingsverordening bevat om die reden strikte voorwaarden voor het gebruik van landbouwgrond voor zon-pv. Deze voorwaarden zijn in overeenstemming met landelijke afspraken over het beperken van zon-pv op landbouwgrond. Tegelijkertijd willen wij ruimte bieden aan de ontwikkeling van energiegemeenschappen en energiehubs. Dit kan bijdragen aan de toenemende elektriciteitsvraag. Door daarbij elektriciteitsaanbod en -vraag te koppelen kan de netcongestie worden verlicht. De zoekgebieden zijn om die reden gelegen rond energievragers zoals woonkernen en industrieterreinen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het stroomnetwerk al overbelast is op zonnige dagen, waardoor maatregelen zonnepanelen minder gunstig maken.	ZW-0378-3

Standpunt GS

Wij zijn bekend met het volle stroomnet. De POVI is een plan dat een langere tijdshorizon heeft. Hierbinnen kunnen investeringen in de energie-infrastructuur tot ruimte op het stroomnet gaan leiden. Tevens willen wij via energiehubs en energiegemeenschappen stroom lokaal afzetten, wat netcongestieverzachtend kan werken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om bij de bouw van logistieke bedrijven deze zo te ontwerpen dat zonnepanelen op de daken geplaatst kunnen worden.	ZW-0378-6

Standpunt GS

Volgens de Europese Richtlijn Energy Performance of Buildings Directive IV moeten alle nieuwe gebouwen 'zonneklaar' zijn. Dat betekent dat we (mogelijke) zonne-energie-installaties zo goed mogelijk kunnen gebruiken. Nederland moet daarom regels opstellen voor nieuwe en meer zonne-energie-installaties op nieuwe en bestaande gebouwen. Er volgt nationale wetgeving die het verplicht om daken zonneklaar te maken. Een volgende stap is het feitelijk benutten van die daken. Daarbij gelden voorwaarden van technische, economische en functionele aard. Dat betekent niet automatisch dat panelen zullen worden geplaatst, maar wel dat de vrijblijvendheid vermindert. Netcongestie kan op korte termijn nog spelbreker zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af of zonneparken noodzakelijk zijn gezien recente ontwikkelingen op het gebied van zonne-energie.	ZW-0378-7

Standpunt GS

Zonnestroom is goed te benutten, maar dit vraagt wel investeringen in tijdelijke opslag van de stroom, waardoor de levering van stroom buiten piekmomenten van de opwek kan plaatsvinden. Juist bij zonneparken is deze tijdelijke opslag goed toe te passen. Wij verwachten dat er in toenemende mate in accu's wordt geïnvesteerd, waardoor elektriciteit uit zon-pv in de toekomst beter kan worden benut.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de OER-zoekgebieden op het kaartmateriaal te markeren als “zoekgebied zon met extra inspanningen” en gebieden langs snelwegen,	ZW-0632-4

spoorlijnen en bermen expliciet uit te sluiten als primair landbouwgebied of Groenblauwe landbouwzone.

Standpunt GS

De zoekgebieden zien vooral toe op gronden die in hoofdzaak landbouwgrond (trede 4 van de zonneladder) zijn en waar wij binnen de regels van onze Omgevingsverordening ruimte zien voor zon-pv. Dit in het bijzonder voor het faciliteren van energy-hubs en energiegemeenschappen. Voor zover de OER-gebieden behoren tot trede 2 of 3 van de zonneladder zien wij geen noodzaak deze gebieden als zoekgebied te benoemen. Er is voldoende beleidsmatige ruimte om deze gronden voor zon-pv te benutten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de impact van zonnepanelen op landbouwpercelen op de lokale natuur en biodiversiteit serieus te overwegen.	ZW-0674-5
Indiener geeft aan dat zoekgebieden voor zonnevelden op landbouwgronden getekend zijn, in tegenstelling tot wat in de tekst wordt gesteld.	ZW-0790-5
Indiener stelt dat het aanwijzen van zoekgebieden grootschalig zon-pv ertoe leidt dat er op deze locaties geen fruit of andere akkerbouwgewassen meer geteeld kunnen worden. Dit leidt tot een afname van Limburgs voedselaanbod.	ZW-0905-8 ZW-0924-6
De locatie die de indiener aanhaalt is aangewezen als zoekgebied Grootschalig zon-pv. Het is onacceptabel dat juist op de goede landbouwgronden, geschikt voor akkerbouw en gelegen binnen het primair landbouwgebied, er ook een zoekgebied grootschalig zon-pv wordt opgenomen. De indiener verzoekt het zoekgebied grootschalig zon-pv te verwijderen (zie aanduiding gebied in bijlage). Daarnaast is in het gebied zowel een zoekgebied grootschalig zon-pv als een zoekgebied drinkwaterwinning aangewezen. Waterwingebieden zijn wel uitsluitingsgebieden voor zonneparken. Het is onlogisch dat de combinatie met drinkwaterwinningsgebieden wel zou kunnen bestaan.	ZW-0957-7
Indiener verzoekt om de aanduiding 'Zoekgebied grootschalig zon-pv' van landbouwpercelen in eigendom te verwijderen en geeft aan tegen zonneparken op landbouwgrond te zijn.	ZW-1314-6
Indiener verzoekt dat de provincie inzet op zon-dak en dubbelruimte gebruik.	ZW-1411-5

Standpunt GS

Wij geven de voorkeur aan zon-op-dak en hebben daarom een terughoudend beleid voor het plaatsen van zon op landbouwgrond. Onze Omgevingsverordening bevat om die reden strikte voorwaarden voor het gebruik van landbouwgrond voor zon-pv. Deze voorwaarden zijn in overeenstemming met landelijke afspraken over het beperken van zon-pv op landbouwgrond. Tegelijkertijd willen wij ruimte bieden aan de ontwikkeling van energiegemeenschappen en energiehubs. Dit kan bijdragen aan de toenemende elektriciteitsvraag.

Door daarbij elektriciteitsaanbod en -vraag te koppelen kan de netcongestie worden verlicht. De zoekgebieden zijn om die reden gelegen rond energievragers zoals woonkernen en industrieterreinen. Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor zon-pv. Dit betekent niet automatisch dat zonnepanelen mogen en kunnen worden geplaatst. Het betekent ook niet dat het gehele zoekgebied zal moeten worden inzet. Er is nader onderzoek nodig voor een verdere uitwerking van concrete locaties. Op basis daarvan wordt een definitief besluit genomen over de geschiktheid van een gebied voor zon-pv. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken.
Voorwaarde voor realisatie is tevens medewerking van de grondeigenaar. Indien die niet verkregen wordt, dan zal een project geen doorgang kunnen vinden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vreest de komst van datacenters en zonneparken op glastuinbouwlocaties. Dit past niet bij het open peellandschap en de natuurlijke uitstraling van het gebied. Specifiek wordt bezwaar gemaakt tegen het mogelijk legaliseren van bestaande illegale bouwwerken (zoals een zonnepark van DSG Group).	ZW-0837-3

Standpunt GS

De zoekgebieden zon zijn o.a. gelegen rond glastuinbouwgebieden om daarmee te bereiken dat de productie en afzet van stroom dicht bij elkaar kunnen komen te liggen.
Voor zover de zoekgebieden zon de glastuinbouwgebieden overlappen, prevaleert glastuinbouw. Er kan binnen de glastuinbouwgebieden wel gezocht worden naar koppelkansen, zoals het benutten van bassins voor zon-pv. Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging naar de geschiktheid van grootschalige zon-pv. Het betekent niet dat een zonnepark hier per definitie mogelijk is en zeker niet dat het hele zoekgebied moet worden benut. Nader onderzoek is nodig om geschiktheid nader te bepalen. Daarbij zal ook de landschappelijke inpassing worden beoordeeld. Het legaliseren van illegale bouwwerken is geen activiteit die we met de POVI beogen. Daarvoor is de gemeente het bevoegd gezag.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bebouwing en de plaatsing van zonnepanelen en glas hittestress kunnen veroorzaken en het verkoelende effect van landbouwgrond verminderen, met verdere negatieve impact op natuur en leefklimaat.	ZW-0837-6

Standpunt GS

Wij verwachten geen grote bijdrage aan de hittestress door zonnepanelen. Zonnepanelen worden soms juist in de landbouw toegepast als 'schaduwdoek' voor kwetsbare gewassen wat leidt tot minder hittestress. Tevens wordt verdamping van water uit de ondergrond verminderd. Ook wordt zon-pv in toenemende mate door glastuinbouwbedrijven ingezet (https://solarmagazine.nl/nieuws-zonne-energie/i42321/de-harde-cijfers-aantal-glastuinbouwers-met-zonnepanelen-verdubbeld-in-5-jaar-tijd).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen energieopwekking en zonneparken in het glastuinbouwgebied.	ZW-0865-13

Standpunt GS

De zoekgebieden zon zijn o.a. gelegen rond glastuinbouwgebieden om daarmee te bereiken dat de productie en afzet van stroom dicht bij elkaar kunnen komen te liggen. Voor zover de zoekgebieden zon de glastuinbouwgebieden overlappen, prevaleert glastuinbouw. Er kan binnen de glastuinbouwgebieden wel gezocht worden naar koppelkansen, zoals het benutten van bassins voor zon-pv. Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging naar de geschiktheid van grootschalige zon-pv. Het betekent niet dat een zonnepark hier per definitie mogelijk is en zeker niet dat het hele zoekgebied moet worden benut. Nader onderzoek is nodig om geschiktheid nader te bepalen. Daarbij zal ook de landschappelijke inpassing worden beoordeeld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er geen legalisering moet plaatsvinden van illegale bouwwerken zoals het zonnepark van de DSG Group.	ZW-0920-7

Standpunt GS

Het legaliseren van illegale bouwwerken is geen activiteit die we met de POVI (kunnen) regelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener stelt dat zonneparken niet op landbouwgrond rond Brachterbeek en elders in Limburg moeten worden aangelegd. Indiener verzoekt dat eigenaren van hallendaken groter dan 100 m² wettelijk verplicht worden om zonnepanelen te installeren.

Indiener
ZW-0923-33 ZW-0923-109

Standpunt GS

Wij geven de voorkeur aan zon-op-dak en hebben daarom een terughoudend beleid voor het plaatsen van zon op landbouwgrond. Onze Omgevingsverordening bevat om die reden strikte voorwaarden voor het gebruik van landbouwgrond voor zon-pv. Deze voorwaarden zijn in overeenstemming met landelijke afspraken over het beperken van zon-pv op landbouwgrond. Tegelijkertijd willen wij ruimte bieden aan de ontwikkeling van energiegemeenschappen en energiehubs. Dit kan bijdragen aan de toenemende elektriciteitsvraag. Door daarbij elektriciteitsaanbod en -vraag te koppelen kan de netcongestie worden verlicht. De zoekgebieden zijn om die reden gelegen rond energievragers zoals woonkernen en industrieterreinen.
Volgens de Europese Richtlijn Energy Performance of Buildings Directive IV moeten alle nieuwe gebouwen 'zonneklaar' zijn. Dat betekent dat we (mogelijke) zonne-energie-installaties zo goed mogelijk kunnen gebruiken. Nederland moet daarom regels opstellen voor nieuwe en meer zonne-energie-installaties op nieuwe en bestaande gebouwen. Er volgt nationale wetgeving die het verplicht om daken zonneklaar te maken. Een volgende stap is het feitelijk benutten van die daken. Daarbij gelden voorwaarden van technische, economische en functionele aard. Dat betekent niet automatisch dat panelen zullen worden geplaatst, maar wel dat de vrijblijvendheid verminderd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het aanwijzen van voorkeursgebieden voor zonnevelden nabij bestaande turbines de omgeving degradeert tot een industriegebied.	ZW-1020-3

Standpunt GS

Wij zijn ons bewust van de impact van zonneparken en windturbines. Energie is een basisbehoefte voor welzijn en welvaart. Beschikbaarheid en betaalbaarheid van (duurzame) energie én meer autonomie in de beschikbaarheid daarvan zijn van grote maatschappelijke betekenis. Windturbines en zonnepanelen vervullen hierin een rol, als onderdeel van een brede mix van verschillende energiebronnen alsmede import van stroom. Daarbij streven wij naar bronnen die vrijwel niet bijdragen aan de emissie van CO2. Daarom achten wij het bieden van ontwikkelruimte voor windturbines en zonnepanelen van provinciaal belang. Op basis van ruimtelijke afwegingen zijn we gekomen tot gebieden die wij op basis van ruimtelijke en milieutechnische gronden meer of minder geschikt achten voor windturbines. Nader onderzoek moet definitieve geschiktheid aantonen. Er zal moeten worden voldaan aan alle dan geldende wettelijke vereisten. Daarbij zal tevens getoetst worden aan de lansdchappelijke inpassing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt naast energie-opwek (PV-panelen) de optie van opwekken warmte met zonnepanelen (PVT-panelen) toe te voegen.	

Standpunt GS

Een PVT-paneel beschouwen wij als een PV-paneel, omdat dit in een PVT geïntegreerd is. Tevens zal de afzet van warmte in de nabijheid moeten plaatsvinden en passen de zoekgebieden voor zon in beginsel ook voor PVT. We zien geen noodzaak dit nader te specificeren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om grotere parkeerterreinen als zoekgebieden zon toe te voegen.	ZW-1038-39

Standpunt GS

In de POVI-tekst is de zonneladder opgenomen, waarbij parkeerterreinen op trede 2 zijn opgenomen. Wij achten dit geschikte locaties voor zon-pv. Een nadere duiding op de kaart vinden we onnodig, omdat parkeerterreinen zijn gelegen in het stedelijk gebied. Het is aan de gemeente hier locatiespecifiek beleid op te ontwikkelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de in het kaartmateriaal aangewezen locaties voor zoekgebieden voor grootschalig zon-PV niet aansluiten bij de zoekgebieden zoals opgenomen in de ontwerp-Omgevingsvisie van de gemeente Landgraaf. Indiener stelt dat doordat in dit proces wordt voorbijgegaan aan gemaakte afspraken en gemeenten onvoldoende zijn betrokken bij de totstandkoming van de ontwerp-POVI, indiener genoodzaakt is haar inbreng alsnog via deze zienswijze onder de aandacht te brengen - hetgeen onnodige discussie in de hand werkt.	

Standpunt GS

Wij zijn het met elkaar eens dat processen niet altijd goed op elkaar aansluiten en overleg op deelonderwerpen in het gedrang komen. Inmiddels zijn wij in overleg met u over de zoekgebieden ook in relatie tot uw ontwerp-Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om de zoekgebieden voor grootschalige zonne-energie te herzien op basis van de zoekgebieden in de ontwerp-Omgevingsvisie van Landgraaf, en deze binnen het daarvoor bedoelde samenwerkingsverband RES Zuid-Limburg vast te stellen.	ZW-1199-36

Standpunt GS

Wij hebben onder de vorige punten onze motivatie aangegeven over de zoekgebieden. Wij houden vast aan de zoekgebieden en herhalen dat gemeenten plannen buiten de zoekgebieden kunnen voorleggen ter toetsing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie om de gelijkwaardige samenwerking in RES-verband te respecteren en dit expliciet in de tekst te benoemen. Gemeenten en Provincie dienen de locaties en uitgangspunten voor de grootschalige opwek van zon-PV in gezamenlijkheid te worden bepaald, op basis van gemaakte afspraken.	ZW-1199-37

Standpunt GS

Wij blijven ons inspannen voor de energietransitie en wij zien de samenwerking met gemeenten en regio's als voorwaarde om daarin stappen te kunnen zetten. Tevens wijzen wij erop dat zoekgebieden dienen te worden geconcretiseerd, waarbij een actieve rol van de gemeente van essentieel is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat project Dorperpeel is opgenomen in Bijlage XIII van de Omgevingsverordening Limburg en daarmee een uitzonderingspositie heeft.	ZW-1420-1

Standpunt GS

Het project Dorperpeel is inderdaad opgenomen in bijlage XIII van onze Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de uitzonderingsstatus van Dorperpeel expliciet en juridisch bindend wordt opgenomen in de POVI als toetsingskader voor besluitvorming, vergunningverlening en gebiedsprogramma’s.	ZW-1420-2

Standpunt GS

Dorperpeel is opgenomen in bijlage XIII van onze Omgevingsverordening. In art. 13.3 lid 3 van onze Omgevingsverordening is aangegeven dat projecten in deze bijlage niet worden getoetst aan de strikte ‘nee, tenzij’-criteria voor grootschalige zon-pv op landbouwgrond. Tevens is in de POVI-tekst aangegeven dat gebieden die zijn opgenomen in bijlage XIII van de Omgevingsverordening worden doorgezet. Dit biedt afdoende juridische borging voor verdere ontwikkeling van dit project. In de POVI geven we onze toekomstvisie over de inrichting van Limburg. In die visie valt het gebied Dorperpeel buiten de uitgangspunten die we hebben gehanteerd. De zoekgebieden vereisen o.a. dat opwek en afzet dicht bij elkaar liggen. Gelet op de omvang van Dorperpeel is dat uitgangspunt naar verwachting niet haalbaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat projecten uit Bijlage XIII van de Omgevingsverordening Limburg worden uitgezonderd van aanvullende eisen in paragraaf 2.4.2 POVI.	ZW-1420-8

Standpunt GS

Alle sectoren hebben te maken met de netcongestie. Dat geldt ook voor grootschalige opwek. Wij zullen met u als ontwikkelende partij gaan onderzoeken hoe de inpassing in het net mogelijk is, waarbij onderzocht zal moeten worden hoe dit verantwoord kan plaatsvinden gelet op de maatschappelijke baten en kosten die aansluiting van een dergelijk initiatief teweegbrengt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er zoekgebieden zijn ingetekend ten zuiden van Simpelveld en ten westen van Bocholtz, waarbij opvalt dat de zoekgebieden allemaal landbouwgrond betreffen en daarmee binnen trede vier van de zonneladder vallen en het strikte ‘nee, tenzij’-principe.	

Standpunt GS

Met de zoekgebieden maken we een eerste planologische afweging over de plaatsingsmogelijkheden voor zon-pv. Dit betekent niet automatisch dat zonnepanelen mogen en kunnen worden geplaatst. Het betekent ook niet dat het gehele zoekgebied ingezet zal moeten worden. Er is nader onderzoek nodig voor een verdere uitwerking van concrete locaties. Op basis daarvan wordt een definitief besluit genomen over de geschiktheid van een gebied voor zon-pv. Daarbij zullen alle belangen worden betrokken. Wij wensen initiatieven voor energy-hubs rond bedrijventerreinen en energiegemeenschappen rond woonkernen te faciliteren. Dan kan het noodzakelijk blijken hiervoor ook landbouwgrond te benutten.

Artikel 13.3 lid 2 onder a. uit de Verordening biedt hiervoor ruimte indien de opgewekte stroom direct wordt gebruikt en niet wordt teruggeleverd aan het net. Wij gaan er daarbij van uit dat slechts een deel van het zoekgebied nodig is voor dergelijke initiatieven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er zoekgebieden zijn ingetekend ten zuiden van Simpelveld en ten westen van Bocholtz, waarbij opvalt dat zoekgebieden dwars door Groenblauwe Landbouwzone lopen, trede 5 van de zonneladder, en daarmee zijn uitgesloten voor zonneparken.	ZW-1445-47

Standpunt GS

De zoekgebieden zijn globaal bepaald op basis van hectometervlakken. Daarbij is overlap met andere functies mogelijk. Er zal altijd nader onderzoek nodig zijn om de feitelijke mogelijkheden voor grondgebonden zon-pv te onderbouwen en te toetsen aan alle belangen en wettelijke eisen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er zoekgebieden zijn ingetekend ten zuiden van Simpelveld en ten westen van Bocholtz, waarbij opvalt dat voor een deel van de gronden (naar aanleiding van de Landschappelijke Verdiepingsstudie Zon en Wind) na inventarisatie bij grondeigenaren gebleken is dat zij geen interesse hebben in de ontwikkeling van een zonnepark.	ZW-1445-48

Standpunt GS

De interesse van grondeigenaren is geen criterium geweest bij het bepalen van de zoekgebieden. Indien grondeigenaren niet wensen mee te werken is dat een feit waarbij wij ons zullen neerleggen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er zoekgebieden zijn ingetekend ten zuiden van Simpelveld en ten westen van Bocholtz, waarbij opvalt dat het merendeel van de locaties in het zicht ligt van woningen of wijken. Indiener stelt dat de aanleg van een zonnepark de zichtlijnen en het uitzicht binnen de gemeente sterk zou beïnvloeden.	ZW-1445-50

Standpunt GS

Met de zoekgebieden willen wij bevorderen dat opwek en afname van elektriciteit direct aan elkaar worden gekoppeld. Dit kan vorm krijgen in energiegemeenschappen. Dit voorkomt dat de opgewekte elektriciteit over het elektriciteitsnet moet worden getransporteerd. Dit kan bijdragen aan het beperken van de netcongestie en is een uitzonderingsgrond uit onze verordening om zon-pv op landbouwgrond toe te staan. Het betekent dat een zonnepark in het zicht van bebouwing komt te liggen. Dit vraagt extra aandacht voor de inpassing van het zonneveld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener concludeert dat het noodzakelijk is om elke locatie apart te bekijken en te beoordelen. Daarbij heeft het de voorkeur om ons niet te beperken tot zoekgebieden, aangezien blijkt dat de gegeven zoekgebieden weinig potentie hebben. Buiten de zoekgebieden zijn wellicht locaties te vinden met meer potentie.	ZW-1445-51

Standpunt GS

Zoals gesteld is het noodzakelijk verdiepend naar locaties te kijken. Daarbij blijven voor ons de uitgangspunten zoals gehanteerd bij het bepalen van de zoekgebieden overeind. Dat houdt in dat we opwek en afname dicht bij elkaar willen brengen en geen projecten willen die transportcapaciteit op het elektriciteitsnet vragen (welke de komende jaren ontbreekt). Dat projecten kunnen voldoen aan de instructieregels uit onze Omgevingsverordening ten aanzien van zonneparken en het behoud van de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Tenslotte is het uitgangspunt dat functies ruimtelijk op de juiste plek komen te liggen, hiervoor biedt Panorama Zuid-Limburg de basis.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat hoewel wordt gesteld dat gemeenten geconsulteerd zullen worden en hun standpunten worden meegewogen, onduidelijk is hoe dit zich verhoudt tot de wettelijke bevoegdheid van gemeenten bij projecten tot 50 MW. De meerwaarde van de RES-samenwerking wordt hiermee volgens de indiener ondergraven, evenals de rol van gemeenten als bevoegd gezag. Indiener stelt dat er tevens onduidelijkheid bestaat over hoe de Provincie haar ruimtelijk instrumentarium zal inzetten zonder instemming van betrokken colleges van B&W.	ZW-1445-52

Standpunt GS

In deze POVI wensen wij een robuuste rol in de regie op de ruimte. Daarbij maken wij in onze ruimtelijke keuzes gebruik van de ontwerpende onderzoeken die zijn uitgevoerd.

Ook voor grondgebonden zon-pv willen we aan de voorkant meer sturing geven, zonder dat we dwingend zijn. De zoekgebieden zijn gebaseerd op ontwerpende onderzoeken, anticiperen op de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg en houden rekening met het strikte beleid voor zon op landbouwgrond. Dit houdt onlosmakelijk in dat eerdere ruimtelijke keuzes zijn bijgesteld. Deze meer sturende rol in de ruimte verandert niets aan de rol van het bevoegd gezag. Deze blijft zoals deze is. Onze rol voor plannen binnen de zoekgebieden is evenwel actief. Dat houdt tenminste in dat we met de gemeente en initiatiefnemer om tafel willen gaan om realisatie te bespoedigen. De PEM kan daarin een rol gaan spelen. Voor plannen buiten de zoekgebieden zullen wij als plantoetser optreden. De gemeente zal een ruimtelijke onderbouwing moeten bieden, welke plannen we dan toetsen aan onze belangen en verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het onduidelijk is hoe wordt omgegaan met kleine zonneparken (<5ha). Indiener stelt dat in een gesprek met Yvan Vavier (Provincie Limburg) d.d. 18 juni 2025 mondeling is toegezegd dat de aangegeven zoekgebieden niet bepalend zijn voor kleine zonneparken en hiervoor dus ook buiten de zoekgebieden mogelijkheden liggen. Indiener geeft aan dat bovendien versnippering geaccepteerd zou moeten worden, aangezien we met de paar aangewezen zoekgebieden niet veel aan opwek kunnen realiseren.	ZW-1445-53

Standpunt GS

In onze Omgevingsverordening is een zonnepark gedefinieerd als een installatie groter dan 200 m2. Een nader onderscheid in omvang is niet gemaakt. Ook voor de effecten op de kernkwaliteiten voor het landschap wordt in onze verordening geen onderscheid gemaakt in de omvang van de ontwikkeling die ter beoordeling voorligt. We zien geen aanleiding een nader onderscheid te maken, omdat de effecten van een zonnepark kleiner dan 5 ha. op het landschap nog steeds aanzienlijk kunnen zijn. Bovendien kunnen meerdere projecten van 5 ha. leiden tot cummulatieve effecten die groter kunnen zijn dan een enkel park boven de grens van 5 ha. Toetsing van alle projecten groter dan 200 m2 aan onze verordening en Omgevingsvisie blijven wij daarom van belang achten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de gelijkwaardige samenwerking in RES-verband te respecteren en dit expliciet in de tekst te borgen, inclusief de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor locatiekeuze en uitgangspunten.	ZW-1445-55

Standpunt GS

Samenwerking zien wij als voorwaarde voor een succesvolle energietransitie. Wij zetten daarom in op samenwerking met gemeenten en RES-regio's. Tegelijkertijd hebben wij een eigenstandige verantwoordelijkheid op grensoverschrijdende ruimtelijke ordening. Tevens hebben wij ons beleid willen laten aansluiten bij actuele ontwikkelingen. Dit leidt op gebied van grondgebonden zon-pv tot andere keuzes dan die eerder zijn gemaakt. Zoekgebieden zijn mogelijke locaties waarover nog een definitieve afweging gemaakt moet worden. Wij werken dit graag met gemeenten uit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om potentiële locaties voor zon op land af te stemmen met de betreffende gemeenten, zodat iedere locatie apart beoordeeld kan worden.	ZW-1445-56

Standpunt GS

De zoekgebieden zijn niet het equivalent van projecten, het zijn gebieden waarbinnen locaties kunnen worden gezocht. Wij werken dit graag met de gemeenten verder uit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de ontwerpende studies als inspiratiedocumenten te behandelen, en tevens andere relevante landschappelijke analyses te betrekken en benoemen.	ZW-1445-57

Standpunt GS

Zoals eerder beschreven hebben wij de ontwerpende onderzoeken als richtinggevende studie gebruikt, omdat hierbij onderzocht is welke functie waar het best kan landen.
Dit geldt ook voor de landschappelijke verdiepingsstudie, dat handvatten biedt waar grondgebonden zon-pv het best kan aansluiten bij het behoud van de kernkwaliteiten van het Nationaal landschap Zuid-Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om een passage in de tekst op te nemen waarin duidelijk wordt vermeid dat de aangegeven zoekgebieden niet bepalend zijn voor kleine zonneparken (<5ha).	ZW-1445-58

Standpunt GS

In onze Omgevingsverordening is een zonne-park gedefinieerd als een installatie groter dan 200 m2. Een nader onderscheid in omvang is niet gemaakt. Ook voor de effecten op de kernkwaliteiten voor het landschap wordt in onze verordening geen onderscheid gemaakt in de omvang van de ontwikkeling die ter beoordeling voorligt. We zien geen aanleiding een nader onderscheid te maken, omdat de effecten van een zonnepark kleiner dan 5 ha op het landschap nog steeds aanzienlijk kunnen zijn. Bovendien kunnen meerdere projecten van 5 ha leiden tot een omvangrijk project. Toetsing van alle projecten vinden wij dan ook noodzakelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt bij het maken van plannen aandacht voor schaduwwerking op zonnepanelen die in en rond het spoor en stations op gebouwen liggen.	ZW-1460-28

Standpunt GS

Wij begrijpen deze ingebrachte zienswijze, maar uiteindelijk zal indiener zelf alert moeten zijn bij nieuwe bouwplannen om haar belangen bij het bevoegd gezag aan de orde te stellen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Bij het aanwijzen van gebieden voor fotovoltaïsche installaties moet ervoor worden gezorgd dat de vluchtuitvoering niet wordt verstoord door reflecties van de fotovoltaïsche modules. Piloten mogen niet worden verblind tijdens de landing of het opstijgen. In principe is het beoogde gebruik echter verenigbaar met het luchtverkeer indien de bovengenoemde verblindingseffecten door standaard technische maatregelen (bijv. antireflectiecoating op het glas, ontspiegelde behuizingen) tot het noodzakelijke minimum worden beperkt. Indiener verzoekt om dergelijke maatregelen voor te schrijven, want dan zijn er geen bezwaren tegen de planning, mits de feitelijke en juridische situatie ongewijzigd blijft.	ZW-1500-2

Standpunt GS

Wij hebben aandacht voor de ingebrachte zienswijze en zullen initiatiefnemers wijzen op het door ILT uitgebrachte informatieblad "Veiligheidsrisico’s voor het plaatsen van zonnepanelen op en in de nabijheid van luchthavens". Tevens zullen we initiatiefnemers verwijzen naar ILT om advies te vragen over plannen die in de nabijheid van vliegvelden worden ontwikkeld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Wat betreft de zoekgebieden voor grootschalige zonne-energiesystemen op open ruimtes, moet ook worden opgemerkt dat sommige locaties zich in Duitsland bevinden. De indiener verzoekt om dit te corrigeren.	ZW-1500-8

Standpunt GS

Het is ons bekend dat er een aantal zoekgebieden in Duitsland op kaart zijn verschenen. Dat is een ongelukkige en slordige fout die wij in het definitieve kaartmateriaal zullen herstellen.

Voorstel aan PS

Zorgdragen dat het kaartmateriaal geen locaties buiten de provinciegrenzen bevat.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat er meer aandacht moet worden besteed aan de overlapping van zoekgebieden voor zonne-energie, drinkwaterwinning en primaire landbouw. Het is essentieel om helderheid te verschaffen over hoe deze verschillende functies zich tot elkaar verhouden binnen het beleid en de zonneladder.	ZW-1511-87

Standpunt GS

De tekst van de POVI en ook onze Verordening lichten toe dat zon-pv niet is toegestaan in waterwingebieden. Voor landbouwgrond geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit houdt in dat landbouwgrond nog slechts onder strikte voorwaarden gebruikt kan worden. Deze voorwaarden staan in de Omgevingsverordening opgenomen. Onze verordening is in overeenstemming met het bestuursakkoord van 26-10-2023 over de aangescherpte voorkeursvolgorde zon. Eén van de uitzonderingscriteria is dat de opwek een betekenisvolle bijdrage kan leveren aan de netcongestie. Dat houdt naar onze visie in dat het moet gaan om zonneprojecten waarbij de opgewekte elektriciteit uitsluitend lokaal wordt benut en niet hoeft te worden getransporteerd via het hoogspanningsnet. Lokale afzet voorzien wij bij de ontwikkeling van energiehubs van bedrijven of bij de vorming van energiegemeenschappen. Dit is de reden waarom de zoekgebieden rond industrieterreinen en woonkernen liggen.

Deze zoekgebieden moeten landschappelijk te verantwoorden zijn, en passen in landelijke en regionale afspraken over de regie op de ruimte. Hiervoor vallen we terug op de uitkomsten van landschappelijke studies resp. ontwerpende onderzoeken. De zoekgebieden zijn op basis van bovenstaande uitgangspunten globaal bepaald. Dit houdt in dat de begrenzing indicatief is en nu nog op onderdelen kunnen conflicteren met andere belangen. Bij de uitwerking van zoekgebieden of bij het beoordelen van projecten zullen we concreet toetsen aan alle regels en belangen die van toepassing zijn. De functie van zoekgebied is het duiden waar zon-pv in onze visie ruimtelijk passend is, gelet op de uitgangspunten zoals ook hierboven vermeld. Binnen deze gebieden nemen we een actieve rol bij concrete initiatieven. Buiten de zoekgebieden zijn de mogelijkheden naar ons oordeel beperkt, maar niet uitgesloten. Het is aan de gemeenten om aan te tonen dat projecten voldoen aan de voorwaarden uit onze verordening en passen bij ons beleid. Wij nemen daarbij een toetsende rol aan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

7.11 Overig

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat het aanmerken van het tracé van de DRC als ecologische verbindingszone niet passend is, gezien de aard en de functie van de infrastructuur.	ZW-0198-43

Standpunt GS

Het thema Energie biedt door zijn ondergrondse component kansen op meervoudig ruimtegebruik. De vrij te houden zone rond buisleidingen is interessant om te bezien of medegebruik met bijvoorbeeld natuurontwikkeling of (extensieve) recreatieve mogelijkheden. Dit zal altijd een nadere locatiespecifieke afweging zijn, waarbij de veiligheid voor de ondergrondse infrastructuur en de veiligheid van de gebruikers niet ter discussie staat. Voorstel aan PS; Geen wijziging van de tekst van de Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om locatie zonnepark Jabeek anders in te tekenen.	ZW-0253-144

Standpunt GS

Binnen de zoekgebieden achten we de plaatsing van windturbines het meest passend. In zoekgebieden zijn wettelijke en provinciale belemmeringen niet of beperkt aanwezig. Deze zijn bepaald op basis van een eerste planologische afweging
op provinciaal schaalniveau waarbij rekening is gehouden met ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit, hinder, veiligheid en energieplanologie. We hanteren daarbij buffers tot woningen en infrastructuur. Deze benadering werkt onderscheidend, maar is niet volledig en is geen exacte vertaling van wettelijke normen en regels. De begrenzing van een zoekgebied is daarom indicatief. De geschiktheid van zoekgebieden zal altijd nader onderzocht moeten worden, waarbij verdieping plaatsvindt op ruimtelijke, ecologische en milieuhygienische aspecten. Daarbij zal worden getoetst aan de vigerende wet- en regelgeving en aan het beleid van provincie en de gemeente.

Voorstel aan PS

Tekst aanpassen in paragraaf 9.5.4: met de alinea: De door ons gemaakte gebiedsindeling is gebaseerd op een beperkt aantal algemene ruimtelijke- en milieutechnische gronden op provinciale schaal. Gedetailleerde gebied- en locatiespecifieke effecten zullen aan bod komen bij de planologische en milieukundige toets als zich een initiatief voordoet.

Op basis van gedetailleerd onderzoek maakt het bevoegd gezag alsdan een definitieve belangenafweging en neemt een op de situatie toegesneden besluit. Daarbij betrekt het alle dan vigerende regels en beleid, waaronder de gemeentelijke omgevingsvisie en defensiebelangen.

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat het aanmerken van het tracé van de DRC als zone waarin ook recreatieve routes worden opgenomen vanwege veiligheidsoverwegingen en ruimtelijke afstemming niet wenselijk is in de directe nabijheid van de eigen locatie.	ZW-0198-44

Standpunt GS

Het thema Energie biedt door zijn ondergrondse component kansen op meervoudig ruimtegebruik. De vrij te houden zone rond buisleidingen is interessant om te bezien of medegebruik met bijvoorbeeld natuurontwikkeling of (extensieve) recreatieve mogelijkheden. Dit zal altijd een nadere locatiespecifieke afweging zijn, waarbij de veiligheid voor de ondergrondse infrastructuur en de veiligheid van de gebruikers niet ter discussie staat. Voorstel aan PS; Geen wijziging van de tekst van de Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om het beschermingsgebied Einstein Telescope als aanvullende kaartlaag op te nemen.	ZW-0319-102

Standpunt GS

Dit is een aanduiding behorende bij de Omgevingsverordening Limburg. Beleidsmatig is er op dit moment geen aanleiding om hier aanpassingen op voor te stellen. Zodra deze wel voordoen, zetten we deze aanpassing in werking. Dit staat beschreven in paragraaf 9.5.5.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat bepaalde regio’s onevenredig veel lasten dragen door cumulatie van energie- en infrastructuurprojecten. Indiener verzoekt deze cumulatiegebieden uit te sluiten of zwaar mee te wegen.	ZW-0486-27

Standpunt GS

We constateren met indiener dat rond de 380 kV -hoogspanningstations er cumulatie van energieinfra plaatsvindt. Voor de Limburgste energieknooppunten Einighausen/ Graetheide en Maasbracht gaan we deze in de gebiiedsgerichte aanpak zoals aangekondigd in paragraaf 9.3.7 Energieknooppunten integraal beschouwen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in de POVI gebruik te maken van de juiste berekeningen voor bouwen rond de buisleidingen. Indiener geeft aan dat zowel Gasunie als Rijkswaterstaat geen bezwaar hebben tegen bouwen binnen de buisleiding zone, omdat de letaliteitsgrens binnen 5 meter van de leiding ligt.	ZW-1237-40

Standpunt GS

In de POVI zijn de buisleidingen ingetekend met de daarbijbehorende veiligheidscontouren. Het is aan het bevoegd gezag om bij projecten een zorgvuldige afweging te maken en hierin de veiligheidscontouren mee te nemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8. Wonen

8.1 Actieve rol herstructurering

Zienswijze	Indiener
Bij de regierol van de provincie hoort wat indiener betreft een actieve provincie op het vlak van herstructurering. Anders dan wat nu wordt gesteld in de POVI (zie § 10.5.3 Herstructurering). Gemeenten zijn naar mening van indiener primair aan zet zijn voor de herstructureringsopgave, maar nadrukkelijk met hulp van de provincie.	ZW-0302-85
Het faciliteren van het dure segment (want de Rijksgrens is duur segment in de Limburgse markt) maakt doorstroming vanuit kwetsbare wijken naar nieuwbouw bijna onmogelijk. Oudere woningen stijgen niet gelijkwaardig in waarde als de prijs van nieuwere woningen. Hierdoor komen de huidige bewoners ‘vast’ te zitten in hun oudere woningen. Daarnaast kunnen ze de verduurzaming zelf ook niet financieren. Gemeenten kunnen deze lasten niet alleen dragen. Dit vraagt om een gezamenlijke lobby van gemeenten en provincie richting Rijk EN een gedeelde aanpak op betaalbaarheid EN herstructurering. Indiener verzoekt daarom de POVI hierop aan te vullen.	ZW-0302-105
Over de additionele woningbouwopgave wordt veel gezegd in de POVI. Compact bouwen zou hier deels invulling aan kunnen geven. Dit uitgangspunt zou ook sterker moeten gelden voor economische ontwikkeling, zoals detailhandel, om leegstand te voorkomen en mobiliteit te verduurzamen. Hoewel indiener de regierol van de provincie waardeert, wordt gepleit voor een actievere inzet bij herstructurering en een scherpere regionale woningbouwambitie.	ZW-0304-18
Ondanks dat de transformatieopgave van de bestaande woningvoorraad onderkend wordt als opgave in het algemene deel is deze naar mening van indiener niet terug te vinden bij de doelen in het POVI. Hier is naar mening van indiener een duidelijk provinciaal belang aanwezig. Aanpassen van de bestaande voorraad om beter aan te sluiten aan moderne vragen, herontwikkeling van (met name) corporatiebezit (sloop-nieuwbouw) en gebiedsgericht ontwikkelen (toename bij OV-knopen en verdunning in zwakkere wijken/ kernen) bieden naar mening van indiener een meer integraal perspectief.	ZW-0302-23

Zienswijze
Indiener is blij te zien dat vanuit het oogpunt van leefbaarheid in landelijke en verstedelijkte kernen, naast een nieuwbouwopgave van woningen, ook nadrukkelijk een transformatieopgave wordt benoemd van de bestaande woningvoorraad (vervangen, splitsen, omvormen, etc.). Beide opgaven zijn immers nodig om de leefbaarheid in Zuid-Limburg te verbeteren. De

transformatieopgave is noodzakelijk om verschillende woningtypes beter te mixen en de bestaande woningvoorraad efficiënter te gebruiken en te verduurzamen. Dit is niet alleen aan de orde in het stedelijk, maar zeker ook het landelijke gebied en de kleine kernen. Anders dan wat nu wordt gesteld in de POVI, geldt voor deze herstructureringsopgave ook een actieve provincie. Gemeenten zijn primair aan zet zijn voor de herstructureringsopgave, maar nadrukkelijk dan wel met hulp van de provincie.

Indiener					
ZW-0187-97	ZW-0207-90	ZW-0238-80	ZW-0253-95	ZW-0271-80	ZW-0314-80

Zienswijze
Indiener stelt dat de transformatieopgave van de bestaande [red. woningvoorraad?] onderkend wordt als opgave in het algemene deel, maar deze niet terug te vinden is bij de doelen in de POVI teksten. Gezien de stapeling van opgaves (o.a. gezondheid, veiligheid, duurzame mobiliteit) in met name het stedelijk gebied en diverse stedelijke kernen is hier een duidelijk provinciaal belang aanwezig.

Indiener					
ZW-0207-49	ZW-0238-39	ZW-0271-39	ZW-0314-39	ZW-0319-26	ZW-0187-55
ZW-0253-53	ZW-1038-146	ZW-1127-71	ZW-0314-166		

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat provincie een actieve rol vervult bij de herstructurering. Anders dan wat in deze paragraaf (10.5.3) staat zijn gemeenten primair aan zet voor de herstructureringsopgave, maar nadrukkelijk met hulp van de provincie.	ZW-1038-62 ZW-0304-38

Standpunt GS

De provincie heeft geen actieve rol in herstructurering wel in de programmaring. Middels de programmering wordt de netto opgave bepaald. De gemeenten bepalen zelf welk deel nieuwbouw en welk deel herstructurering/transformatie betreft, onder andere als onderdeel van de integrale samenhangende onderbouwing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.2 Agenda ZL

Zienswijze
Indiener stelt dat het opnemen van duidelijke woningbouwambities voor landelijke kernen in Zuid-Limburg helpend kunnen zijn voor het vormgeven van verwevingsgebieden. Indiener benadrukt dat hij de stedelijke bebouwde omgeving en de landelijke kernen als één complex

ziet, welke in verschillende en unieke woonmilieus kan voorzien ten behoeve van de Agenda Zuid-Limburg.

Indiener					
ZW-0187-96	ZW-0207-89	ZW-0238-79	ZW-0253-94	ZW-0271-79	ZW-0314-79
ZW-1127-112					

Standpunt GS

We onderschrijven de insteek van indiener om binnen stedelijk gebied en landelijke kernen te voorzien in aantrekkelijke, gevarieerde woonmilieus. Ook wij zien het bestaand stedelijk gebied en de landelijke kernen binnen een gemeente als één complex. In de samenhangende integrale onderbouwing (programmatisch en ruimtelijk) op het schaalniveau van de gemeente, zoals overeengekomen in het BOFFL en omschreven in de ontwerp POVI, kan de gemeente vanuit zijn verantwoordelijkheid aangeven hoe men de ontwikkeling in dit complex wil vormgeven en faseren. Dat is ook de plek om aan te geven welk deel van de behoefte naar oordeel van de gemeente niet binnen het bestaande bebouwd gebied kan worden gerealiseerd. Hiervoor komen, zoals aangegeven in de ontwerp POVI, met name (ruimtelijk) passende locaties binnen het verwevingsgebied in aanmerking. Die moeten dan wel grenzen aan het stedelijk Gebied of landelijke kernen en qua maat, schaal en functie passen bij de bestaande bebouwing en de identiteit van de betreffende kern. Straatjes erbij kunnen daarnaast ook gelegen zijn in een bebouwingslint of -cluster.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.3 Algemeen

Zienswijze	Indiener
De gemaakte (woondeal)afspraken zijn de basis voor toekomstige afspraken en nadere uitwerkingen op regionaal en gemeentelijk niveau. Indiener vraagt zich af wat men hier beoogt. De reikwijdte van de Woondeal staat in de Woondeal benoemd.	ZW-1164-77

Standpunt GS

Om de programmering op orde te krijgen werken we verder op de gemaakte afspraken uit de Woondeal Limburg. De programmering zal de komende periode, samen met gemeenten, verder uitgewerkt en aangevuld worden. Actualisatie van de woondeal vindt overigens plaats in 2026.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

De kaart met betrekking tot herstructureren en bouwen bevat slechts een indicatieve zonering. Zo is nu ook niet duidelijk aan welke voorwaarden de onderbouwing van gemeenten in dit soort situaties moeten voldoen (zie § 10.5.2 Woningbouw op de juiste plek). Zo ontbreken specifieke woningbouwambities voor landelijke kernen in Zuid-Limburg. Naast locatiekeuze (waar-vraag) is ook het woningbouwprogramma en beoogd woonmilieu voor de landelijke kernen niet gedefinieerd (wat-vraag). Gelet op het verwachte overaanbod van eengezinswoningen is het verstandig om juist te bouwen gericht op doorstroming zodat bestaande eengezinswoningen vrijkomen voor jonge gezinnen. Bouwen voor doorstroming in de landelijke kernen gebeurt naar mening van indiener bij voorkeur dicht bij de voorzieningen, openbaar vervoer en zorggeschikt, iets wat niet per definitie aansluit bij het gangbare beeld van 'straatje erbij'. Indiener verzoekst om hier in het POVI duidelijker te zijn.	ZW-0302-97

Standpunt GS

De algemene zonering in de POVI is in samenspraak met de gemeenten uitgewerkt, mede n.a.v. de ingebrachte zienwijzen. De onderbouwing betreft een integrale ruimtelijke onderbouwing, conform BOFLL afspraken in juni en oktober 2025. In die integrale ruimtelijke onderbouwing geeft elke gemeente voor het hele grondgebied de ruimtelijke kansen en belemmeringen aan voor potentiële ontwikkellocaties, waaruit zo concreet als mogelijk de totale woningbouwprogrammering blijkt. Bouwen voor doorstroming krijgt daarbinnen een plek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In de Agenda Zuid Limburg staat de ambitie om van een achterstand op sociaaleconomisch gebied en qua gezondheid toe werken naar een voorsprong. Dit vergt een integrale aanpak van bestaande wijken met sociale en fysieke maatregelen waaronder een inzet op de herstructurering van de bestaande woningvoorraad. Gecombineerd met het op de juiste plek gericht toevoegen van nieuwe woonomgevingen om de beroepsbevolking op peil te houden. De benodigd integrale keuzes die dit vergt ziet indiener onvoldoende terug in de POVI.	ZW-0304-15

Standpunt GS

Wij hebben dit opgenomen in paragraaf "§ 2.7.5.4 Schaalsprong van achterstanden naar voorsprong".

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

In de POVI staat: "We leggen in de omgevingsverordening vast dat gemeenten inzichtelijk maken welk deel van de overeengekomen opgave binnenstedelijk gerealiseerd kan worden en welk deel niet. We vragen daarvoor van gemeenten een samenhangende integrale onderbouwing (programmatisch en ruimtelijk) op het schaalniveau van de gemeente." Indiener verzoekt om duidelijk te maken wat de 'overeengekomen opgave' is, waar die op gebaseerd is en hoe de provincie deze opgave tijdens de looptijd van de POVI ziet.	ZW-0302-90

Standpunt GS

De overeengekomen opgave is de opgave zoals opgenomen in de Woondeal (+3000 woningen) en mogelijk bijgesteld op basis van de actualisatie (inclusief Limburg Centraal). De uitwerking zal landen in het programmering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In de POVI staat: "De Wet versterking regie volkshuisvesting (wetsvoorstel) bekrachtigt die rol. We gaan invulling geven aan deze regierol via het provinciaal Volkshuisvestingsprogramma en passen daar indien nodig de Omgevingsverordening Limburg op aan." Een programma is naar mening van indiener geen logische grondslag om de verordening op aan te passen. Het programma kan wel zorgen voor aanpassingen aan de POVI (en vervolgens de verordening). Indiener verzoekt om de tekst van de POVi hierop aan te passen.	ZW-0302-93

Standpunt GS

Het volkshuisvestingsprogramma is een uitwerking van de POVI die in 2026 uitgevoerd wordt. Mocht daar blijken dat een aanpassing van de verordening nodig is, dan volgen we dan de procedure t.b.v. aanpassing verordening, daarvoor is niet eerst een wijziging van de POVI nodig.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In de POVI staat: "Het is van provinciaal belang dat plannen zo spoedig mogelijk leiden tot daadwerkelijke realisatie." Mag indiener aannemen dat er op basis van de verordening een maximale realisatietermijn na het verlenen van de vergunning in stand blijft?	ZW-0302-92

Standpunt GS

De motivering bij een omgevingsplan, beschrijft dat realisatie van de woningen beoogd is binnen een termijn van drie jaar na vaststelling van het omgevingsplan en dat wanneer deze termijn niet

wordt gehaald, de gemeente de functie wonen heroverweegt en zo nodig bij de actualisatie van de programmering wijzigt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In Hoofdstuk 10 - Wonen stelt de provincie dat er een grote behoefte is aan 'betaalbare woningen'. Daarbij hanteert de provincie de landelijke normen voor betaalbare huur- en koop. Dit vindt indiener onwenselijk en niet passend bij de opgave in Limburg. Het gemiddeld salaris ligt in Limburg duidelijk lager dan in de Randstad. Daarnaast zijn de bouwomstandigheden hier gunstiger (lagere grondprijzen en meer plek). Indiener verzoekt om in het POVI eigen betaalbaarheidsgrenzen te formuleren die beter passen bij de financiële draagkracht van de Limburgers.	ZW-0302-104

Standpunt GS

De Provincie Limburg erkent dat er behoefte is aan meer écht betaalbare woningen in Limburg. Voor dit doel zijn in april 2024 door alle Limburgse gemeenten 3 betaalbaarheidsklassen voor betaalbare koopwoningen lager dan de nationale betaalbaarheidsgrens bestuurlijk vastgesteld. Deze worden jaarlijks geïndexeerd. Met deze categorieën wordt gemonitord of de juiste woningen gebouwd (kunnen) worden in de verschillende prijssegmenten van de betaalbare koop

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener (een kleine Zuid-Limburgse gemeente) laat in het kader van de woningbouwprogrammering een "veerkrachtonderzoek" uitvoeren. Indiener stelt dat het veerkrachtonderzoek dat momenteel in die gemeente wordt uitgevoerd aantoont dat gerichte investeringen in woonkwaliteit, differentiatie en doorstroming essentieel zijn om de leefbaarheid en sociaaleconomische positie van deze gemeenschap duurzaam te versterken. Op basis van dit onderzoek wordt een woningbouwprogramma opgesteld dat niet alleen aansluit bij de actuele vraag, maar volgens indiener nadrukkelijk ook bijdraagt aan de bredere opgaven op het gebied van leefbaarheid, voorzieningenstructuur en toekomstwaarde. Indiener roept de Provincie op om: « De noodzakelijke trendbreuk voor kleinere gemeenten beleidsmatig te faciliteren; » Woningbouw niet uitsluitend te relateren aan de uitkomsten van recente behoefteonderzoeken; » Gemeenten ruimte te geven om te bouwen aan differentiatie, kwaliteit en	ZW-0187-6

toekomstwaarde op basis van veerkrachtonderzoeken.
Deze benadering sluit volgens indiener naadloos aan bij de bredere provinciale ambitie voor Zuid-Limburg, waarin wordt ingezet op het versterken van leefbaarheid, het verkleinen van sociaaleconomische achterstanden en het realiseren van vitale kernen. Dit vraagt volgens indiener om maatwerk, gebiedsgerichte keuzes en een combinatie van fysieke én sociale investeringen.

Standpunt GS

Wij zijn van mening dat alle gemeenten moeten sturen aan de hand van woningbehoefteonderzoeken en programmering. Gemeenten stemmen binnen hun woningbouwregio en de woningmarktregio met elkaar af en maken samen afspraken over het huisvesten van aandachtsgroepen. Uitkomsten van het regionale gesprek landen in de woningbouwprogrammeringen (nieuwe woningen) en in de in de regio afgestemde huisvestingsverordening (toewijzing), zoals beoogd in de nieuwe Wet versterking regie Volkshuisvesting

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt de noodzaak van provinciale regie bij het wegnemen van rand voorwaardelijke knelpunten zoals stikstof, netcapaciteit, waterbeschikbaarheid en spuitzones.	ZW-0196-117

Standpunt GS

Sommige randvoorwaarden zijn primair aan de gemeenten, zoals spuitzones. Voor thema's zoals stikstof; energie en drinkwater zien we als provincie een duidelijk rol voor onszelf. Dit is ook opgenomen in de POVI. Verdere uitwerking gebeurt in specifieke programma's zoals LOS.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt het belang van ruimte voor nieuwe, innovatieve woonvormen zoals ecodorpen, wooncoöperaties en collectieve wooninitiatieven, die aansluiten bij maatschappelijke opgaven zoals duurzaamheid, sociale cohesie en landschappelijke kwaliteit.	ZW-0196-121

Standpunt GS

Woonvormen die duurzaam zijn en sociale cohesie versterken vinden wij belangrijk evenals de inpassing van die concepten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat de Provincie in haar visie spreekt over een 'effectieve strategie' (woningbouwopgave). Indiener meldt dat Parkstad een samenwerking en strategie kent die in gezamenlijkheid bepaald is en welke wordt uitgevoerd door de onderliggende gemeenten en het gezamenlijke overkoepelende orgaan (SPL). Indiener spreekt de verwachting uit dat het niet in de bedoeling van de provincie zal liggen dat nu over te nemen, dan wel dit om te buigen naar een provinciale strategie en monitoring? Indiener vraagt of daarmee de flexibiliteit van de POVI niet belemmerd wordt? Indiener stelt dat elke regio zijn eigen kenmerken en regionale behoeften heeft	ZW-1445-20

Standpunt GS

Met de aankomende Wet versterking regie Volkshuisvesting, krijgt de provincie sterkere regierol en wordt een nieuwe/andere manier van werken geïntroduceerd. Samenwerking op woningbouwregio en woningmarktregio niveau wordt de nieuwe maatstaf. Binnen die regio's dienen gemeenten afspraken te maken over onder andere de regionale woningbouwopgave en de huisvesting van de aandachtsgroepen. Met onder andere Limburg Centraal (verstedelijkingsstrategie) en Straatje erbij werkt de Provincie aan duurzame groei van steden en dorpen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat het aantal toevoegingen van woningen in 2022-2024 vast staat en niet is behaald en dat in 2025-2030 ook vast staat en wel behaald moet worden.	ZW-0649-5

Standpunt GS

Gemeenten stellen de woningbouwprogrammering vast en proberen zo goed als mogelijk het te verwachten realisatiejaar aan te geven. Op gemeenteniveau kunnen de realisatiecijfers iets afwijken. Voor Limburg als geheel liggen we op koers om de afspraken uit de Woondeal te halen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in de ontwerp POVI wordt aangegeven dat woningbouw vooral uitdagingen kent op het gebied van elektrificatie, bereikbaarheid en klimaatverandering. Indiener stelt dat daardoor de indruk wordt gewekt dat randvoorwaarden voor realisatie zwaarder wegen dan de	ZW-0319-145

strategische positie van volkshuisvesting in het dagelijks leven van de burger van Limburg.

Standpunt GS

Volkshuisvesting is een zeer belangrijk thema. Om die volkshuisvestingsopgave te bereiken is het noodzakelijk om een aantal randvoorwaarden voor woningbouw te realiseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener erkent het belang van beperkte woningbouw voor landelijke kernen om leefbaarheid te waarborgen. Echter, onduidelijkheden rond voorwaarden in verwevingsgebieden en de specifieke woningbouwambities vragen om meer helderheid. Bouwen gericht op doorstroming dicht bij voorzieningen en openbaar vervoer verdient prioriteit.	ZW-0319-30

Standpunt GS

In de BOFLL's van juni 2025 is afgesproken dat per gemeente, voor zover nog niet beschikbaar, voor het hele grondgebied van de gemeente de ruimtelijke kansen en belemmeringen voor potentiële ontwikkellocaties in beeld te brengen, waaruit zo concreet als mogelijk de totale woningbouwprogrammering blijkt. Het doel van bovenstaande afspraken is om per gemeente te komen tot een samenhangende integrale onderbouwing van de te realiseren gemeentelijke woningbouwopgave, zowel programmatisch als ruimtelijk, voor het gehele grondgebied van de gemeente. Uit deze onderbouwing blijkt o.a. welk gedeelte van de gemeentelijke woningbouwopgave in het stedelijk gebied en landelijke kernen gerealiseerd zal worden en welk deel buiten het bestaand bebouwd gebied. De voorwaarden om te bouwen in het verwevingsgebied worden in de omgevingsverordening verder uitgewerkt. Uiteraard vinden we het belangrijk om rekening te houden met de ligging ten opzichte van voorzieningen en openbaar vervoer.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener gaat uit van een werking langs de volgende stappen. In de basis is dit aangenomen structuur om tot een ontwikkeling te geraken: 1. Visie/monitor plancapaciteit | ontwikkelkaart | woondeal zijn een basis voor 2. Een vastgestelde programmering 3. Welke gekoppeld is aan een ontwikkellocatie 4. Met een terzake doende motivatie. (5.) de overweging of nader inzicht moet leiden tot andere afspraken voor	ZW-1445-60

ontwikkelingen geflankeerd door een voldoende motivatie
Indiener vraagt zich momenteel af of deze getrapte structuur nog onderschreven wordt.

Standpunt GS

De aankomende Wet versterking regie Volkshuisvesting, krijgt de provincie sterkere regierol en wordt een nieuwe/andere manier van werken geïntroduceerd. Samenwerking op woningbouwregio en woningmarktregio niveau wordt de nieuwe maatstaf. Binnen die regio's dienen gemeenten afspraken te maken over onder andere de regionale woningbouwopgave en de huisvesting van de aandachtsgroepen. Uiteraard blijven visie en programmering (regionale en gemeentelijke woningbouwopgave/doelen) aan de basis liggen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat als definitie staat: Woningen die voldoen aan de landelijke definitie van betaalbare huur- en koopwoningen. Per gemeente in de regio kan dit afwijken. Om discussie te voorkomen, verwijzen naar de bron van maximale prijsgrenzen benoemd.	ZW-0313-90

Standpunt GS

De Provincie Limburg erkent dat er behoefte is aan meer écht betaalbare woningen in Limburg. Voor dit doel zijn in april 2024 door alle Limburgse gemeenten 3 betaalbaarheidsklassen vastgesteld voor betaalbare koopwoningen lager dan de nationale betaalbaarheidsgrens bestuurlijk vastgesteld. Deze worden jaarlijks geïndexeerd. Met deze categorieën wordt gemonitord of de juiste woningen gebouwd (kunnen) worden in de verschillende prijssegmenten van de betaalbare koop.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de focus in de intro volledig ligt op het toevoegen van betaalbare woningen, maar dat het ook wenselijk kan zijn om doorstroming te bevorderen, leefbaarheid te versterken of balans in de woningvoorraad aan te brengen, en verzoekt om hier een bullet over toe te voegen bij paragraaf 10.1.	ZW-0237-139

Standpunt GS

Paragraaf 10.1 gaat over de opgave en daarin wordt doorstroming expliciet benoemd. Leefbaarheid komt elders in de ontwerp POVI terug.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de grootste focus op nieuwbouw ligt, maar dat onduidelijk is welke rol de provincie gaat pakken bij opgaven in de bestaande woningvoorraad, zoals startersleningen en het toegankelijker en levensloopbestendiger maken van woningen, en vraagt om verduidelijking van de ambitie en rol hierin.	ZW-0237-141

Standpunt GS

POVI biedt het (ruimtelijk) kader voor wonen en beschrijft de visie.
Ambities en in te zetten instrumentarium zoals genoemd maken onderdeel uit van uitwerkingen van die visie in uitvoeringskaders (zoals Leefbare Steden en Dorpen)

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de omschrijving van uitleglocaties te vaag is en tot discussie kan leiden, en verzoekt deze aan te scherpen.

Indiener					
ZW-0196-40	ZW-0224-33	ZW-0237-19	ZW-0240-24	ZW-0241-18	ZW-0242-9
ZW-0278-39	ZW-0313-26	ZW-0317-39	ZW-1236-24	ZW-1473-19	ZW-1479-71
ZW-0166-29	ZW-0263-40	ZW-0166-144			

Standpunt GS

Wij zijn het eens met deze zienswijze. De term uitleglocatie zal nader gedefinieerd worden en de voorwaarden waaronder een uitleglocatie mogelijk is, zullen geformuleerd worden in de Verordening. We maken geen gebruik meer van de term "wijkje erbij", maar enkel van "het Straatje" (begrensd op maximaal 25-30) en de term uitleglocatie, hiervan zal de definitie worden toegevoegd aan de POVI.

Voorstel aan PS

Definitie van uitleglocatie: Een uitleglocatie is een woningbouwontwikkeling van meer dan 30 woningen, gelegen buiten het woongebied en die qua maat, schaal en functie past bij de ruimtelijke situatie en de identiteit van de betreffende locatie.", zal worden opgenomen in de POVI en voorwaarden worden uitgewerkt in de verordening.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de provincie in het BOFLL-overleg heeft aangegeven dat instemming alleen nodig is bij planologische toevoeging van woningen buiten stedelijk gebied en landelijke kernen, terwijl de provincie in principe	ZW-0237-136

alle woningbouwontwikkelingen als provinciaal belang blijft zien; dit uitgangspunt leidt tot onnodige vertraging en is niet wenselijk in het licht van de gewenste woningbouwversnelling.

Standpunt GS

Woningbouw is van provinciaal belang, om aan de behoefte te kunnen voldoen. Maar ook omdat het een cruciaal onderdeel is van zowel de ruimtelijke ordening (en dus de principes) als de leefomgeving waar de provincie beleid voor ontwikkelt. Om versnelling te realiseren hoeven woningbouwplannen in bestaand bebouwd gebied (zone stedelijk gebied en landelijke kernen) voor wat betreft het toevoegen van een woning niet langer voor advies en instemming aan de provincie te worden aangeboden.

Daartoe is tijdens de BOFLL's in mei 2025 door gemeenten en provincie overeengekomen dat alle gemeenten voor het gehele grondgebied een samenhangende integrale programmatische en ruimtelijke onderbouwing, opstellen waaruit blijkt welk gedeelte van de gemeentelijke woningbouwopgave in het stedelijk gebied of de landelijke kernen gerealiseerd zal worden en welk deel niet en waarom niet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat een focus op enkel kwalitatieve groei voor de lokale behoefte, zoals gesteld, niet in lijn is met hun visie, noch met de kwantitatieve provinciale woondealambities.	ZW-1236-222

Standpunt GS

Naar onze mening liggen die in lijn met elkaar. Er is sprake van kwantitatieve en kwalitatieve groei, gebaseerd op regionale behoefte op beide aspecten, binnen de kaders van de nieuwe Wet versterking regie Volkshuisvesting.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat een onderdeel van de Limburgse principes is om niet te bouwen voor leegstand, waarbij de lokale en regionale behoefte als uitgangspunt wordt genomen. Men merkt op dat dit principe spanning oplevert met de percentages voor sociale huur (30%) en betaalbare woningen (2/3) uit de voorgenomen Wet versterking regie volkshuisvesting, en vraagt naar het standpunt van de provincie hierover.	ZW-0240-129

Standpunt GS

Het provinciaal standpunt is dat we zien dat er te weinig betaalbare woningen aanwezig zijn in de Limburgse voorraad. De opdracht van het Rijk is om 30% sociaal te bouwen en 2/3 betaalbaar. Lokaal afwijken kan in afstemming met en op basis van verevening in de regio. Dit ondersteunen wij en is ook opgenomen in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er een schrijnend tekort is aan passende, betaalbare woningen voor starters en senioren, zoals bevestigd door de Woondeal Limburg en ministeriële maatregelen.	ZW-0163-6

Standpunt GS

Middels het volkshuisvestingsprogramma en de woningbouwprogrammering zullen provincie en gemeenten uitwerking geven aan de genoemde kwalitatieve woningbouwopgave.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er wordt verwezen naar het provinciale Volkshuisvestingsprogramma als kader, maar dat onduidelijk is of dit document de visie aanvult, verduidelijkt of aanpast, en dat meer uitleg gewenst is.	ZW-0317-212

Standpunt GS

Het volkshuisvestingsprogramma is de thematische uitwerking van de POVI op het gebied van wonen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het thema Wonen in de omgevingsvisie summier is beschreven, waardoor specifieke opgaven en ambities in de drie Limburgse woondealregio's en hun onderlinge verschillen onbenoemd blijven. Men benadrukt dat Zuid-Limburg vooral een herstructureringsopgave heeft, terwijl Noord- en Midden-Limburg een groeitrend vertonen.	ZW-0188-57 ZW-1236-217

Standpunt GS

In de POVI wordt het kader wonen geschetst; het uniforme beleid voor geheel Limburg. De regionale uitwerking en daarbij behorende specifieke opgaven en uitdagingen worden met het provinciale en gemeentelijke volkshuisvestingsprogramma verder uitgewerkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in hun ontwerp Omgevingsvisie 'Leudal, Natuurlijk!' voor diverse dorpen een extra groei-/woningbouwambitie is opgenomen, met kansen voor het aantrekken van nieuwe inwoners, onder andere uit de Brainportregio. Men benadrukt dat dit niet alleen voor Heythuysen geldt, zoals in 2.7.4.1 vermeld, maar voor meerdere dorpen met bovenlokale voorzieningen en/of een gunstige ligging nabij de A2.	ZW-1236-221

Standpunt GS

Het staat gemeenten vrij om in hun Omgevingsvisie een woningbouwambitie (afgestemd in de regio) op te nemen. Daaraan doet de POVI niets af.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 2.2.4 al wordt verwezen naar het belang van sociaaleconomische situatie en gezondheidssituatie voor volkshuisvesting, maar dat dit in hoofdstuk 10 nauwelijks terugkomt, en verzoekt om dit toe te voegen, inclusief aandacht voor de bestaande woningvoorraad.	ZW-0237-140

Standpunt GS

De POVI heeft beperkte aandacht hiervoor in H10, omdat in H2.2.4 de samenhang al geschetst is én het geen specifiek aandachtspunt van de POVI is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat Noord-, Midden- en Zuid-Limburg qua identiteit en landelijk gebied van elkaar verschillen. Ze verzoeken de provincie om dit onderscheid te maken, met name voor gemeenten zoals Venray en Nederweert, en het landelijk gebied niet op slot te zetten qua ontwikkelingsmogelijkheden.	ZW-0166-147

Standpunt GS

In de POVI wordt het kader wonen geschetst; het uniforme (ruimtelijke) beleid voor geheel Limburg rekening houdend met de Limburgse belangen en principes. Wij zien het bestaand stedelijk gebied en de landelijke kernen binnen een gemeente als één complex. In de samenhangende integrale onderbouwing (programmatisch en ruimtelijk) op het schaalniveau van de gemeente, zoals overeengekomen in het BOFFL en omschreven in de ontwerp POVI, kan de gemeente vanuit zijn verantwoordelijkheid aangeven hoe men de ontwikkeling in dit complex wil vormgeven en faseren. Dat is ook de plek om aan te geven welk deel van de behoefte naar oordeel van de gemeente niet binnen het bestaande bebouwd gebied kan worden gerealiseerd. Hiervoor komen, zoals aangegeven in de ontwerp POVI, met name (ruimtelijk) passende locaties binnen het verwevingsgebied in aanmerking. Die moeten dan wel grenzen aan het stedelijk Gebied of landelijke kernen en qua maat, schaal en functie passen bij de bestaande bebouwing en de identiteit van de betreffende kern. Straatjes erbij kunnen daarnaast ook gelegen zijn in een bebouwingslint of -cluster.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat onduidelijk is welke rol de provincie neemt bij uitdagingen op het gebied van wonen en de bijbehorende belemmeringen, zoals stikstof, spuitzones, beschikbaarheid van energie en drinkwater. Indiener verzoekt hier nader op in te gaan.	ZW-0241-162

Standpunt GS

Sommige randvoorwaarden zijn primair aan de gemeenten, zoals spuitzones. Voor thema's als stikstof; energie en drinkwater zien we als provincie een duidelijk rol voor onszelf. Dit is ook opgenomen in de POVI. Verdere uitwerking bevindt in specifieke programma's zoals LOS.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat paragraaf 10.5.2 te strikt is geformuleerd en te weinig ruimte biedt voor 'Wijkje erbij', terwijl er grote urgentie is op de woningmarkt en het niet altijd mogelijk is om snel binnen het bestaand bebouwd gebied te bouwen; de provincie wordt gevraagd rekening te houden met de geplande gebiedsontwikkelingen in Beesel (Vogels Weijde, Offenbeker Bemden II, Broeklaan en 't Spick) bij de POVI.	ZW-0237-142

Standpunt GS

In de geactualiseerde POVI staat onder 10.5.2 de volgende tekst; Als de woonopgave niet binnen het stedelijk gebied of de landelijke kernen kan worden gerealiseerd, kan uitbreiding daarbuiten in de vorm van een ‘straatje erbij ’ en op een enkele plek ook in de vorm van een uitleglocatie overwogen worden. Wij zien het bestaand stedelijk gebied en de landelijke kernen binnen een gemeente als één complex. In de samenhangende integrale onderbouwing (programmatisch en

ruimtelijk) op het schaalniveau van de gemeente, zoals overeengekomen in het BOFFL en omschreven in de ontwerp POVI, kan de gemeente vanuit zijn verantwoordelijkheid aangeven hoe men de ontwikkeling in dit complex wil vormgeven en faseren. Dat is ook de plek om aan te geven welk deel van de behoefte naar oordeel van de gemeente niet binnen het bestaande bebouwd gebied kan worden gerealiseerd. Hiervoor komen, zoals aangegeven in de ontwerp POVI, met name (ruimtelijk) passende locaties binnen het verwevingsgebied in aanmerking.
Die moeten dan wel grenzen aan het stedelijk Gebied of landelijke kernen en qua maat, schaal en functie passen bij de bestaande bebouwing en de identiteit van de betreffende kern. Straatjes erbij kunnen daarnaast ook gelegen zijn in een bebouwingslint of -cluster.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat provinciale ambities voor woningbouw na 2030 ontbreken voor de landelijke kernen, waarbij de aandacht alleen uitgaat naar Limburg Centraal. Men vraagt wat dit betekent voor de overige delen van de provincie, in het bijzonder voor de 16 plattelandsdorpen.	ZW-1236-220

Standpunt GS

In 2026 vindt een actualisatie van de woondeal/de programmering plaats waarbij een totale doorkijk naar 2036 gemaakt zal worden voor alle regio’s en gemeenten daarbinnen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener heeft de ambitie om de gemiddelde Nederlands Brede Welvaart te bereiken. Indiener ziet hun woningbouwopgave als vehikel om draagkrachtige schouders toe te voegen aan onze bevolking. Deze sterke schouders probeert de indiener ook aan te trekken van buiten Parkstad, door mensen die wel in Parkstad werken maar er niet wonen, te verleiden hier ook te gaan wonen. Indiener stelt dat deze mensen echter een huisvestingsbehoefte hebben die veelal in het midden- en dure segment valt.	ZW-0160-14

Standpunt GS

Middels een onderbouwing en in regionale afstemming wordt gezamenlijk bekeken wat de opgave voor betaalbare woningen voor de diverse gemeenten in een woningbouwregio is. Deze worden in de actualisatie van de programmering in 2026 bepaald. Daarbij zullen wij de wettelijke bepalingen terzake moeten naleven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven..

Zienswijze	Indiener
Indiener is het bij het lezen van paragraaf 10.3 met de Provincie het eens dat het van belang is dat Limburg aantrekkelijk moet blijven als vestigingsklimaat waardoor de beroepsbevolking zich langdurig in onze provincie vestigt en het essentieel is dat het vestigingsklimaat voor ondernemingen en werknemers continu wordt versterkt, waarbij beschikbaarheid en bereikbaarheid van passend werk, passende woningen en een aantrekkelijke leefomgeving een belangrijke rol spelen in dat vestigingsklimaat. Indiener vertrouwt erop dat bij duurzame verstedelijking niet alleen wordt gefocust op zorgvuldig ruimtegebruik binnen de steden, maar ook op een zorgvuldige benutting en een zorgvuldig gebruik in de landelijke kernen en het bebouwde gebied buiten het stedelijke gebied, daar waar dat ruimtelijk verantwoord is.	ZW-1127-12

Standpunt GS

Wij streven duurzaam ruimtegebruik na. In de BOFLL's van juni 2025 is afgesproken dat per gemeente, voor zover nog niet beschikbaar, voor het hele grondgebied van de gemeente de ruimtelijke kansen en belemmeringen voor potentiële ontwikkellocaties in beeld te brengen, waaruit zo concreet als mogelijk de totale woningbouwprogrammering blijkt. Het doel van bovenstaande afspraken is om per gemeente te komen tot een samenhangende integrale onderbouwing van de te realiseren gemeentelijke woningbouwopgave, zowel programmatisch als ruimtelijk, voor het gehele grondgebied van de gemeente. Uit deze onderbouwing blijkt oa.welk gedeelte van de gemeentelijke woningbouwopgave in het stedelijk gebied en landelijke kernen gerealiseerd zal worden en welk deel buiten het bestaand bebouwd gebied. De voorwaarden om te bouwen in het verwevingsgebied worden in de omgevingsverordening verder uitgewerkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist hoe de Provincie voorkomt dat de woningbouwopgave ten koste gaat van een gezonde leefomgeving voor mens, dier en plant.	ZW-1204-34

Standpunt GS

Het is aan gemeenten om bij de vraag waar de woningbouwopgave moet landen, rekening te houden met de elementen van een gezonde leefomgeving voor mens, dier en plant. Met in achtneming van de regels die hierover onder andere in de Omgevingsverordening Limburg worden/zijn opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener onderschrijft het belang van goede huisvesting voor arbeidsmigranten, maar vraagt ook aandacht voor andere aandachtsgroepen en een bredere benadering.	ZW-0224-158

Standpunt GS

Gemeenten en Provincies krijgen - met inwerkingtreding van de WvrV - de verplichting om een volkshuisvestingsprogramma op te stellen. Daarin dient aandacht geschonken te worden aan de huisvesting van alle wettelijke aandachtsgroepen

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit ervoor dat het provinciale instemmingsrecht en adviesrecht bij nieuwe woningbouwontwikkelingen in stedelijk gebied en landelijke kernen behouden blijft. Indiener stelt dat een motiveringsplicht onvoldoende is.	ZW-1035-65

Standpunt GS

De Provincie heeft omwille van de versnelling van de woningbouw besloten het advies- en instemmingsrecht bij buitenplanse omgevingsactiviteiten voor woningbouwprojecten aan te passen om zo procedures te vereenvoudigen en regeldruk zoveel mogelijk te verlagen. Aan de hand van de integrale samenhangende onderbouwing en de programmering sturen we als Provincie aan de voorkant op het principe van de juiste woning op de juiste plek. We monitoren vervolgens de resultaten en sturen tijdig bij waar nodig. Dit is een nieuwe manier van werken, die maakt dat het niet meer nodig is om het advies en instemmingsrecht op binnenstedelijke ontwikkelingen (elk individueel plan) toe te passen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven..

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor meer leefbaarheid in de steden.	ZW-1076-3

Standpunt GS

Dat uitgangspunt delen wij.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener roept dringend op om de letterlijke teksten uit de Woondeel Limburg van 9 maart 2023 en de herijking van 27 november 2024 op te nemen. Daarin staat het volgende verwoord: Dit om aan te blijven sluiten bij de afspraken met het Rijk en de koers die gemeenten daarin hebben ingezet met 26.550 + 20.000 woningen en de 3.000 woningen uit de herijking, de wettelijke bepalingen uit de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting die binnenkort een feit is en waarbij de Provincie een duidelijke regierol dient in te nemen.	ZW-0319-149

Standpunt GS

Wij hebben gekozen om de essentie van de Woondeal en de Wet versterking Regie op de Volkshuisvesting op te nemen en niet geheel te quoten. In 2026 vindt actualisatie van de woondeal plaats en het is zeer waarschijnlijk dat de volkshuisvestingsprogramma's deze woondeals grotendeels zullen gaan vervangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept dringend op om in de gehele POVI bij de andere domeinen dan wonen ook duidelijk een onderscheid te maken tussen enerzijds hetgeen wettelijk of door rijksregelingen is voorgeschreven, en anderzijds de beleidsmatige vrijheid die de provincie neemt. Indiener stelt dat de wet prevaleert boven beleidsmatig opplussen. Het moeten voldoen aan wettelijke kaders is volgens de indiener een onomstotelijk feit. Volkshuisvesting is de laatste jaren juist ingekleed met meer wet- en regelgeving om het belang in juiste proporties te kunnen afzetten tegen andere opgaven in andere domeinen die minder of ingebed zijn in wetgeving. Wettelijke eisen in andere domeinen borgen de ondergrens waaraan die takken van sport zich dienen te houden. Indiener stelt dat daarbij reeds door het Rijk de afweging is gemaakt hoe het algemeen belang daarmee gediend wordt. Het hanteren van hogere eisen staat volgens de indiener inmiddels of kan op gespannen voet staan met de opgaven op volkshuisvestelijk gebied. Indiener stelt dat hier ook een vorm van fair share dient te ontstaan zodat de fair shares op het gebied van volkshuisvesting huisvesting die wettelijk ingekleed zijn (1e de juiste verdeling van segmenten in gemeenten en regio's om iedereen te kunnen huisvesten en 2' de verdeling van doelgroepen en aandachtsgroepen) rechtvaardig tot wasdom kunnen komen.	ZW-0319-165

Standpunt GS

Onduidelijk is op welke "plussen" indiener precies doelt. Voor het thema Wonen hebben we voorgesorteerd op het wetsvoorstel Wet versterking regie Volkshuisvesting. We hebben met het oog daarop de Provinciale visie vormgegeven en daarbij de elementen opgenomen die we van provinciaal belang achten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener staat positief tegenover het uitgangspunt dat woningbouw zoveel mogelijk moet plaatsvinden binnen het stedelijk gebied of de landelijke kernen. Echter, maatschappelijke opgaven vragen ook het benutten van de kansen van buiten-stedelijk bouwen. Met compact bouwen houden we de gewenste druk op de herstructurering en beperken we de ruimteclaims op het landelijk gebied en dragen we zorg voor de nabijheid van zoveel mogelijk dagelijkse voorzieningen.	ZW-0319-27

Standpunt GS

Dat is ook de essentie van ons beleid. Daar waar woningbouw niet binnen de kernen gerealiseerd kan worden bestaat de mogelijkheid om aan de randen van de kernen te bouwen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat alhoewel de opgaven in wonen de gemoederen danig bezighouden en er veel nieuwe wetgeving is, het aandeel van wonen in de POVI beperkt is tot 2 pagina's. Indiener stelt dat dit maakt, dat daar waar concurrentie op ruimte bestaat, het lijkt of wonen vooral rekening dient te houden met randvoorwaarden en belemmeringen uit andere domeinen. Dit terwijl het volgens de indiener hier juist gaat om het bouwen van gemeenschappen en het leefbaar maken en houden van wijken door de principes van goede volkshuisvesting toe te passen.	ZW-0319-142

Standpunt GS

Deze interpretatie herkennen wij niet. In de POVI staan een goede volkshuisvesting en ruimtelijke ordening centraal.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de elementen uit paragraaf 10.5 betrekking hebben op die in paragraaf 10.2 "Provinciaal belang en rol wonen" en kunnen niet los van elkaar gezien worden. Zo ook de opmerkingen van de indiener onder 10.2. Indiener stelt voor om die twee paragrafen te integreren voor zover het onderstaand om relevante passages gaat, mede aangezien het bij beide (zowel in de POVI als in de zienswijzen van de indiener) gaat over de rolneming van de provincie. Bij 10.5.1. moeten derhalve ook alle	ZW-0319-168

opmerkingen van de indiener onder paragraaf 10.2 in ogenschouw genomen worden.

Standpunt GS

10.2 beschrijft de provinciale belangen en rol, 10.5 de hoofdlijnen van de feitelijke aanpak. Uiteraard hangen die nauw met elkaar samen. We zien echter de meerwaarde niet om deze onderdelen te integreren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de passage "Bij de ontwikkeling van nieuwe woningen is het belangrijk dat het ook mogelijk is om de woningen aan te sluiten op het elektriciteitsnet en dat er voldoende (drink)water en bouwmaterialen beschikbaar zijn." niet opportuun lijkt in een omgevingsvisie als de POVI	ZW-0319-181

Standpunt GS

Wij denken dat aansluitingen essentieel en rand voorwaardelijk zijn voor woningbouw en benoemen dat om die reden in de POVI.
Afwezigheid van belangrijke infrastructuur voor woningbouw leidt niet tot de gewenste versnelling, legt beslag op ruimte en vergt extra (publieke)investeringen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de passage "We zetten in op een optimale benutting van de bestaande voorraad en op nieuwbouw waarmee ook doorstroming van bewoners op gang wordt gebracht. Nieuwe woningbouwontwikkelingen moeten passen binnen de gemeentelijke, regionale en provinciale programmering." twee verschillende elementen bevat. Het een sluit het ander volgens de indiener niet uit, maar versterkt het ook niet per sé. Het belang van deze passage op deze plek ontgaat de indiener, omdat de provincie zelf geen rol heeft bij het nemen van initiatief voor woningbouwplannen in de bestaande voorraad of in nieuwbouw. Indiener stelt dat doorstroming ontstaat door elke woning die toegevoegd wordt aan de woningmarkt, zolang er vraag naar betreffend type woning bestaat. Indiener stelt dat nieuwe woningbouwplannen binnen de regio moeten worden afgestemd en worden opgenomen in de regionale programmering en bijdraagt aan de regionale woningbouwopgave. Indiener stelt dat de provinciale programmering een optelsom is van alle regionale programmeringen en niet te verwarren is met een Volkshuisvestingsprogramma (lokaal, regionaal dan wel provinciaal).	ZW-0319-171

Standpunt GS

Alle ontwikkelingen (toevoegingen door nieuwbouw of door aanpassing van de bestaande voorraad) dragen bij aan de doelen van de programmering. Aan de hand van de integrale samenhangende onderbouwing, dient de gemeente aan voorkant na te denken waar de opgave dient te landen. Met het principe van het "versterken van het stedelijk en het landelijk gebied" in gedachten, dient er dus ook gekeken te worden welke mogelijkheden er zijn in de bestaande woningvoorraad en/of mogelijkheden van transformatie of herstructurering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de woningbouwopgave, net als in geheel Nederland, in Limburg groot is. De POVI voorziet in zekere mate in de aanpak van deze opgave. Echter valt er volgens de indiener ook discrepantie te vinden in het ontwerp. Indiener verwijst voor een uitvoerige reactie naar de bijlagen die integraal bij deze aanbiedingsbrief betrokken moeten worden.	ZW-0319-186

Standpunt GS

We onderschrijven de woningbouwopgave in Limburg. Voor specifieke punten wordt naar de betreffende zienswijze verwezen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de zogenoemde huisvestingsopgave van arbeidsmigranten niet gebaseerd is op betrouwbare cijfers. De zogenoemde “huisvestingsopgave” wordt veelal benoemd zonder dat er zicht is op essentiële data zoals de bezettingsgraad van reeds vergunde bedden. Deze cijfers ontbreken in onderzoeken zoals die van Decisio, terwijl berichten over leegstand toenemen en de uitzendmarkt onder druk staat. Zolang de werkelijke cijfers ontbreken, kan van een goed onderbouwde opgave geen sprake zijn, en blijft het risico bestaan dat het huisvestingsvraagstuk wordt geframed als een noodzaak, terwijl het in feite vooral een economisch verdienmodel ondersteunt.	ZW-0299-37

Standpunt GS

Wij nemen regie op de programmering en monitoren hiervoor de planvoorraad en de feitelijke realisatie van woningen. De ontwikkeling van de behoeften op het gebied van wonen blijft uitgangspunt voor voortdurende actualisatie van de programmering. Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van

huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-POVI als volgt aanvullen met :

Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal .

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat een definitie van het Volkshuisvestingsprogramma ontbreekt in de POVI	ZW-0319-172

Standpunt GS

De definitie is opgenomen in de wet en behoeft om die reden hier geen herhaling.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er in de concept-POVI geen onderscheid wordt gemaakt tussen arbeidsmigranten en kenniswerkers en hun verschillende huisvestingsbehoeften. De huidige geopolitieke ontwikkelingen, de opbouw en uitbreiding van de defensie-industrie in Zuid-Limburg op de voormalige Nedcarlocatie in Born en mogelijk op de Oostflank in Brunssum, maakt dat indiener graag een aparte alinea ziet opgenomen worden over deze bijzondere doelgroep, zodat er ruimte is om voor deze doelgroep passende maatregelen op de woningmarkt te nemen. Indiener stelt dat dit niet alleen in het belang is van de JFC-gelieerde huishoudens, maar ook in het belang van andere kenniswerkers die huisvesting zoeken als gevolg van de economische ontwikkelingen in Parkstad zoals de Brightlands Smart	ZW-0160-16 ZW-0319-156 ZW-0319-69

Services Campus, de Medtech-sector; de Oostflank in Brunssum, de uitbreiding van de RWTH Aachen en mogelijk zelfs de Einstein Telescoop.

Standpunt GS

Het is aan gemeenten om de woonbehoeften in hun gemeente in kaart te brengen, hun programmering daar op te baseren en deze regionaal af te stemmen. Hierbij moeten zij in elk geval rekening houden met de woonbehoeften van aandachtsgroepen, waaronder arbeidsmigranten zoals gedefinieerd in de POVI, conform de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting. Daarnaast kunnen gemeenten met hun programmering en beleidsinstrumenten zoals de huisvestingsverordening inspelen op de woonbehoeften van andere doelgroepen, zoals kenniswerkers.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat gemeente Kerkrade een hoog aandeel sociale huur kent: maar liefst 46% van de totale woningvoorraad bestaat uit sociale huur. Daarvan is 32% corporatiebezit en 14% in de (veelal goedkope) particuliere verhuur. Indiener constateert dat de provincie aangeeft aan dat het aanbod kwalitatief en kwantitatief op elkaar moet aansluiten, met een evenwichtige verdeling van de te realiseren woningen in het sociale huursegment over gemeenten per regio, is van provinciaal belang. Indiener vindt dat de stelling dat gemeenten die reeds meer dan 30% sociale huur hebben zouden ontzien moeten worden en juist andere woonproducten (middenhuur en koop) moeten realiseren om aan een gezonde balans te werken, veel steviger in de POVI opgenomen mag worden. Indiener stelt dat gemeenten met meer dan 30% sociale huur moeten zorgen dat dit percentage afgebouwd wordt naar 30%. De gemeenten die hun verantwoordelijkheid nu niet nemen, zullen daardoor volgens de indiener gedwongen moeten worden op hun opgave wel te realiseren. Indiener stelt dat dit zorgt voor een evenwichtige verdeling over gemeenten en aansluit bij §2.7.5.4: ‘Schaalsprong van achterstanden naar voorsprong’. Indiener wil dit aangrijpen als onderbouwing om meer differentiatie in doelgroepen en woningen te krijgen. De gemeente kent nu volgens de indiener te veel verouderde woningen en zoals eerder aangegeven is de verhouding sociale huur en koop uit balans, dit draagt bij aan een ‘Fair share’.	ZW-0263-42

Standpunt GS

Wij hanteren voor heel Limburg de wettelijke norm en zijn niet strenger dan voorgeschreven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat gemeenten met ingang van de WVRV gehouden zijn aan de inzet van juridisch instrumentarium om de huisvesting van doelgroepen (gedefinieerd in de WVRV) en van aandachtsgroepen specifiek (ook gedefinieerd in de WVRV) te waarborgen en dienen dit in afstemming met de regio te doen. Dit in een periode waarin de beschikbaarheid van geschikte woningen prioriteit nummer 1 is voor het Rijk. Indiener stelt dat op het moment, dat de POVI vastgesteld wordt, het wetsvoorstel een feit zal zijn en enkel nog moet worden gesproken over de Wet. De wet is volgens de indiener reeds meerdere jaren in voorbereiding en gemeenten en regio's anticiperen reeds op deze wet door te bouwen aan de lokale en regionale Volkshuisvestingsprogramma's. Indiener stelt dat dit mogelijk is omdat er geen hiërarchische verhouding bestaat tussen de provinciale en de regionale/ lokale volkshuisvestingsprogramma's. Indiener stelt dat de verduidelijking van verhoudingen tussen het Rijk, de provincie, de regio's en de gemeenten een plek dient te krijgen in de POVI.	ZW-0319-163

Standpunt GS

De omgevingsvisies en volkshuisvestingsprogramma’s van gemeenten, provincies en Rijk in de regio zijn voor elkaar van betekenis. De Omgevingswet voorziet reeds in de benodigde duidelijkheid in de betreffende verhouding. Artikel 2.2 van de Omgevingswet bepaalt immers dat bestuursorganen bij de uitoefening van hun taken en bevoegdheden rekening houden met elkaars taken en bevoegdheden en dat zo nodig afstemming plaatsvindt. Die afstemming wordt vormgegeven door bijvoorbeeld afstemming tussen gemeenten en provincie in regionaal verband. Verder vloeit ook uit de algemene beginselen van behoorlijk bestuur voort dat besluiten van bestuursorganen zorgvuldig moeten worden voorbereid. Dit betekent onder meer dat bij de vaststelling van het volkshuisvestingsprogramma een bestuursorgaan niet voorbij kan gaan aan het beleid van andere bestuursorganen voor zijn grondgebied. GS is derhalve van mening dat extra verduidelijking in de POVI niet nodig is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het onduidelijk is welke drukmiddelen de Provincie heeft om te sturen op gemeenten die hun aandeel in de woonopgave niet nemen.	ZW-0263-47

Standpunt GS

We blijven, mede op basis van monitoringsgegevens, in goed gesprek met gemeenten over hoe groot de opgave moet zijn. Indien een gemeente aangeeft de opgave niet te halen is de eerste stap het gesprek waarom het niet haalbaar is en welke stappen we kunnen zetten om knelpunten aan te pakken en het wel te halen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het toevoegen van woningen in en boven winkels bijdraagt aan levendige centra en kan een positieve impuls geven aan de leefbaarheid en sociale veiligheid.	ZW-1199-65

Standpunt GS

Transformaties van winkels en kantoren naar wonen stimuleren wij en benoemen we ook in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in artikel 12.1, onder b, van de POVI wordt gesteld dat een actueel woonbehoefteonderzoek bij voorkeur niet ouder mag zijn dan twee jaar, en in het uiterste geval niet ouder dan vier jaar. (NB. Indiener zal niet de POVI, maar de omgevingsverordening bedoelen).Tevens wordt benadrukt dat de resultaten geactualiseerd moeten zijn aan de hand van recente data, en moeten onderbouwen dat sprake is van een kwalitatieve en kwantitatieve behoefte. Deze termijn is volgens indiener voor kleine gemeenten zoals indiener niet realistisch. Zowel financieel als praktisch is het volgens indiener niet haalbaar om met een dergelijke frequentie volledige woonbehoefteonderzoeken uit te voeren. Indiener verzoekt de Provincie om de geldende termijn voor het woonbehoefteonderzoek voor kleine gemeenten te verruimen of hier op zijn minst maatwerk mogelijk te maken.	ZW-0187-5

Standpunt GS

De tekst waarnaar verwezen wordt is de tekst uit de oude POVI. Provincies moeten conform het gestelde in de Wet versterking regie Volkshuisvesting zorgdragen voor gegevensverzameling.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in de POVI vooral geadresseerd wordt dat de woningvoorraad moet worden aangepast en aangevuld met woningen en dat daarbij doorstroming in de woningmarkt een van de grootste opgaven is, vooral door toename van het aantal eenpersoonshuishoudens, senioren en het feit dat mensen langer thuis wonen en die mensen een woonplek nodig hebben die past bij hun zorg- of ondersteuningsbehoefte.	ZW-0319-144

Standpunt GS

Wij hebben verschillende opgaven op het gebied van wonen en doorstroming is een manier om toch meer mensen in een geschikte woning te laten wonen en het ruimtebeslag te beperken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in hoofdstuk 10 sprake is van een terechte focus op het realiseren van betaalbare woningen en een evenwichtige verdeling van sociale huurwoningen. Indiener juicht dit toe, maar wij zou ook graag - in het kader van die gemengde wijken en de verbinding tussen de sociaaleconomische situatie en gezondheidssituatie van inwoners - teruglezen dat bepaalde gebieden die in verhouding veel kwetsbare inwoners huisvesten en waar mogelijk ook de leefbaarheid onder druk staat, juist moeten inzetten op een duurder segment woningen. Indiener stelt dat dit hand in hand gaat met het toevoegen van sociale huurwoningen in gebieden waar die voorraad nu nog achterblijft.	ZW-0160-13 ZW-0319-153

Standpunt GS

Het is aan gemeenten om op het grondgebied van de gemeente zelf de afweging te maken waar sociale huurwoningen het best op hun plaats zijn. Daarnaast voorziet de Wet erin om met de andere gemeenten binnen de woningbouwregio afspraken te maken over de verdeling van de opgave (programmering) en binnen de woningmarktregio over de verdeling van de toewijzing van de te huisvesten urgent woningzoekenden. Het instrument van de huisvestingsverordening kan daarvoor ingezet en gebruikt worden. In de ontwerp POVI hebben we aangegeven dat we als Provincie een rol hebben in de coördinatie van de bovengemeentelijke afstemming van beleid en een evenwichtige verdeling van opgaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in Hoofdstuk 10 van de POVI staat dat er afspraken in de Woondeal Limburg met het Rijk gemaakt zijn over het toevoegen van 29.550 woningen tot en met 2030, waarvan het grootste deel in de sociale huur; de middenhuur en de betaalbare koop. Indiener constateert dat verder wordt vermeld, dat aan de andere kant woningen vervangen moeten worden, bestaand vastgoed van functie veranderd naar wonen of opgetopt wordt of gesplitst en doorstroming bevorderd moet worden en er tegelijk staat er dat ingrepen in de bestaande woningvoorraad en nieuwbouwontwikkelingen in verbinding met andere opgaven in het fysieke en sociale domein worden opgepakt. Indiener constateert dat er staat dat Limburg voor de periode ná 2030 heldere ambities heeft voor het uitbreiden van de woningvoorraad die	ZW-0319-146

uitwerking krijgt in het programma Limburg Centraal. Indiener stelt dat deze passages een aantal strategische trajecten bevatten die naar diens oordeel nog niet correct.	

Standpunt GS

In 2026 gaan een aantal (strategische) trajecten (volkshuisvestingsprogramma's, programmering, uitwerking Limburg Centraal enz.) lopen die de samenhang zullen verduidelijken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in paragraaf 10.3 bij de term bereikbaarheid moet duidelijk zijn, dat het hier gaat om de bereikbaarheid van woningen.	ZW-0319-166

Standpunt GS

Naar onze mening is het duidelijk gezien de hele zin (paragaaf) over wonen gaat en het begrip bereikbaarheid een link heeft met uitleg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in paragraaf 2.2.4 'Opgaven woningvoorraad' wordt opgemerkt dat het succes van de volkshuisvesting onlosmakelijk samenhangt met de sociaaleconomische situatie en gezondheidssituatie van de inwoners van steden en dorpen en met het versterken van gemengde wijken. Indiener geeft aan dat die focus op gemengde wijken vervolgens ontbreekt in hoofdstuk 10 'Wonen'	ZW-0160-10

Standpunt GS

Het is primair aan de gemeenten om middels woningbouw, ingrepen in de wijken en woningtoewijzing zorg te dragen voor wijken met een goede balans in bevolkingsopbouw.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat naast de groep praktische arbeidsmigranten ook de groeiende groep kennisarbeidsmigranten aandacht verdient. Deze hoogopgeleide professionals komen naar Nederland om te werken in sectoren als technologie, gezondheidszorg, onderwijs en engineering. Hoewel hun huisvestingsbehoefte in eerste instantie anders lijkt – vaak gericht op kleinschaliger, zelfstandig wonen met meer privacy – lopen zij	ZW-0253-9

tegen vergelijkbare problemen aan. Ook voor deze groep is binnenstedelijke huisvesting vaak onbetaalbaar of onvoldoende beschikbaar, zeker in regio's met krappe woningmarkten. De aanwezigheid van geschikte huisvesting is voor kennisarbeidsmigranten bovendien essentieel voor het aantrekken én vasthouden van talent. Zij vormen een belangrijke economische motor voor de regio, maar zijn vaak mobiel en kritisch in hun vestigingskeuze. Daarom is het van belang dat er ook voor deze groep beleidsmatige aandacht komt, bijvoorbeeld door het mogelijk maken van hybride woon-werkvormen, expathubs of short-stay-concepten die flexibiliteit en kwaliteit combineren	

Standpunt GS

Het is aan gemeenten om de woonbehoeften in hun gemeente in kaart te brengen, hun programmering daar op te baseren en deze regionaal af te stemmen. Hierbij moeten zij in elk geval rekening houden met de woonbehoeften van aandachtsgroepen, waaronder arbeidsmigranten zoals gedefinieerd in de POVi, conform de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting. Daarnaast kunnen gemeenten met hun programmering en beleidsinstrumenten zoals de huisvestingsverordening inspelen op de woonbehoeften van andere doelgroepen, zoals kenniswerkers.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat voor de term 'regio' in het kader van de paragraaf wonen geen definitie is opgenomen in de strekking van het Wetsvoorstel Versterking Regie op de Volkshuisvesting. En alhoewel gedurende de ambtelijke sessie van 12 juni is aangegeven, dat besluitvorming hierover niet in het kader van de POVI voorzien is, is deze definitie wel essentieel voor de interpretatie van de rolopvatting van Rijk, Provincie, woonregio's, regionale samenwerkingsverbanden van nu en in de toekomst en voor gemeenten. Temeer daar volgens de indiener de gebiedskenmerken in Limburg niet alleen ruimtelijk, maar juist ook v.w.b. opbouw van de woningmarkt en daarmee van de bevolkingssamenstelling, sterk uiteenlopen en bepalend zijn voor het articuleren en duidelijk adresseren van volkshuisvestelijke opgaven	ZW-0319-67

Standpunt GS

De regionale indeling wordt conform het gestelde in de Wet versterking regie Volkshuisvesting hierover, voor wat betreft de woningbouwregio's uitgewerkt en opgenomen in de omgevingsverordening Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat voor een coördinerende rol van de provincie op de woningmarkt (die noodzakelijk is om de regionale woningvoorraad toekomstbestendig te maken, het vestigingsklimaat te verbeteren en leegstand te voorkomen) een duidelijkere visie en beleid nodig is; met oog voor subregionale verschillen in (Zuid)-Limburg.	ZW-0319-25

Standpunt GS

Jong en oud moet zich thuis kunnen voelen in Limburg. Onze woningvoorraad en woonomgeving richten wij daarop in. Herstructurering en het optimaal benutten van de mogelijkheden van bestaande woningen blijft belangrijk. Gezien onze demografische ontwikkeling is het van belang dat Limburg aantrekkelijk is voor de beroepsbevolking die zich langdurig in Limburg vestigt. Dat geldt ook voor arbeidsmigranten. Wij willen een aantrekkelijk woonklimaat bieden aan mensen die werken in maatschappelijk waardevolle sectoren die bijdragen aan de brede welvaart. We werken aan kwalitatieve groei op basis van duurzame verstedelijking, rekening houdend met de bereikbaarheid en leefbaarheid van de gemeenschap

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat zij momenteel als gemeente hun beoogde ontwikkellocaties kennen. Na prioritering blijkt dat de ene locatie minder potentieel biedt dan een andere. Vanwege die potentie zou het best zo kunnen zijn dat we de ene ontwikkellocatie traineren of beëindigen en de andere prioriteren. Bijvoorbeeld vanwege te realiseren aantallen, kwaliteit, bodem en water en/of positie (zichtbaarheid). Indiener stelt dat daar ruimte voor moet zijn. Indiener vraagt wat we niet in het belang doen van datgene wat we wel doen.	ZW-1445-79

Standpunt GS

Het staat gemeenten vrij om de prioritering aan te passen of het plan aan te passen als dat in het belang van de woningbouw is. Wij zien in deze zienswijze een onderbouwing van de noodzaak van een integrale onderbouwing terug, waarbij een totaal beeld van plannen en locaties meer inzicht geeft in mogelijkheden en mogelijkheden en het stellen van prioriteiten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat verdienmodellen waarbij woningen worden opgekocht om deze te gebruiken voor de huisvesting van meerdere personen afhankelijk van de grootte van de woning, moeten stoppen.	ZW-0352-2

Standpunt GS

Gemeenten beschikken over het instrument van de Huisvestingsverordening. Hierin kunnen zij o.a. een bepaling opnemen over opkoopbescherming om zo te voorkomen dat betaalbare woningen worden opgekocht en worden verhuurd aan meerdere personen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor duidelijkere ambitiesop te nemen en uittwerken in de POVI t.a.v. duurzaamheid en klimaatadaptatie, te weten: 1 energiezuinig bouwen: Nul-op-de-meter, BENG, circulair bouwen. 2 klimaatbestendig bouwen: hittestress, waterberging. 3 Natuurinclusief bouwen: biodiversiteit, groene daken, ecologische verbindingen.	ZW-0657-9

Standpunt GS

Het thema wonen is bewust beknopt gehouden en op hoofdlijnen. Ambities op deze thema's is in de betreffende thema's opgenomen. Overigens kan de Provincie niet langer hogere eisen stellen aan woningbouw, anders dan vastgelegd in het BBL, om stapeling van eisen en daarmee stapeling van extra kosten te voorkomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor een duidelijkere ruimtelijke strategie voor woningbouw op te nemen in de POVI. 1 Locatie keuzes: de visie hierop is nog zijn inziens nog onvolledig. 2 regionale programmering: concretere afspraken met gemeenten over het aantal te bouwen woningen per regio en gemeenten en de afstemming met marktpartijen en corporaties	ZW-0657-7

Standpunt GS

De ruimtelijke strategie staat verwoord in paragraaf 10.5.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de kwaliteit van de leefomgeving concreter uit te werken., te weten de volgende 3 pijlers: 1 gezonde leefomgeving: geluid, groenvoorziening, aanzetten tot beweging.2sociale cohesie: wijkontwikkeling, voorzieningen, veiligheid, en ontmoeten. 3 toegankelijkheid en mobiliteit: bereikbaarheid van woningen met OV, fiets en auto.	ZW-0657-8

Standpunt GS

Het thema wonen is bewust beknopt gehouden en op hoofdlijnen. Uitwerking van beleidsprioriteiten op het terrein van wonen volgen in 2026 onder andere met de invulling van onderdelen van het volkshuisvestingsprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de tekst onder het kopje 'straatje erbij' aan te passen zodat het maximale aantal woningen vervalt en de minimale aantallen volgens de Woondeal worden gehanteerd.	ZW-0649-4

Standpunt GS

Om de aantallen uit de woondeal te halen is het niet noodzakelijk om het maximaal aantal woningen van straatje erbij aan te passen. Een integrale onderbouwing geeft inzicht in de mogelijkheden en onmogelijkheden tbv bouwen in de stedelijke en landelijke kernen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om inzichtelijk te maken hoeveel bouwstoffen nodig zijn voor de bouw van 29.550 woningen in Limburg tot en met 2030 en in hoeverre deze beschikbaar zijn binnen deze tijdsperiode.	ZW-0683-3

Standpunt GS

Het inzichtelijk maken van de omvang van de bouwstoffen is een actie die niet in een integraal ruimtelijk kader thuishoort. Dit kan aan een tafel die zich bezighoudt met de uitvoering ingebracht worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verwijst naar de opmerking eerder over het ontbreken van een hiërarchische verhouding tussen het provinciale volkshuisvestingsprogramma enerzijds en regionale of het lokale volkshuisvestingsprogramma's anderzijds. Indiener stelt dat het provinciale volkshuisvestingsprogramma daartoe dient, dat de provincie kan aantonen, dat ze bijdraagt aan de opgaven op landelijk niveau.	ZW-0319-170

Standpunt GS

De omgevingsvisies en volkshuisvestingsprogramma's van gemeenten, provincies en Rijk in de regio zijn voor elkaar van betekenis. De Omgevingswet voorziet reeds in de benodigde duidelijkheid in de betreffende verhouding. Artikel 2.2 van de Omgevingswet bepaalt immers dat bestuursorganen bij de uitoefening van hun taken en bevoegdheden rekening houden met elkaars taken en bevoegdheden en dat zo nodig afstemming plaatsvindt. Die afstemming wordt vormgegeven door bijvoorbeeld afstemming tussen gemeenten en provincie in regionaal verband. Verder vloeit ook uit de algemene beginselen van behoorlijk bestuur voort dat besluiten van bestuursorganen zorgvuldig moeten worden voorbereid.
Dit betekent onder meer dat bij de vaststelling van het volkshuisvestingsprogramma een bestuursorgaan niet voorbij kan gaan aan het beleid van andere bestuursorganen voor zijn grondgebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt daar waar getallen genoemd worden, die achterwege te laten, enerzijds om deze opnieuw af te stemmen en anderzijds omdat deze niet noodzakelijk thuis horen in een visiedocument. Het opnemen van aantallen lijkt de indiener niet thuis te horen in de POVI. Een visie moet volgens de indiener niet gaan over getallen. Indiener stelt dat er bovendien een overloop zit van de plannen tot 2030 en na 2030 welke de duidelijke beschrijving van realisatiemomenten in de wielen rijdt $10.4; Indiener stelt dat de betaalbaarheidsnorm voor nieuw te realiseren woningen (€405.000,-) een lokaal vergelijk verdient en deze momenteel is gebaseerd op de landelijke norm, maar die ligt circa 40% boven het Limburgs gemiddelde.	ZW-1445-76

Standpunt GS

De POVI noemt een beperkt aantal getallen, namelijk die van de ambitie. In de POVI staat inderdaad na 2030. Waardoor de opsomming niet correct is. We passen dit aan
De Provincie Limburg erkent dat er behoefte is aan meer écht betaalbare woningen in Limburg. Voor dit doel zijn in april 2024 door alle Limburgse gemeenten 3 betaalbaarheidsklassen voor betaalbare koopwoningen lager dan de nationale betaalbaarheidsgrens bestuurlijk vastgesteld. Deze worden jaarlijks geïndexeerd. Met deze categorieën wordt gemonitord of de juiste woningen gebouwd (kunnen) worden in de verschillende prijssegmenten van de betaalbare koop.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie aanpassen ten aanzien van het tijdstip. Nieuwe zin onder 10.4 wordt dan: Voor de periode tot en met 2040 hebben we de ambitie om rondom de zes Limburgse intercitystations (IC-stations) een mix van wonen, werken, voorzieningen en groen te ontwikkelen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie de naam van paragraaf 10.2 te veranderen in "Provinciaal belang van wonen en de rol van de Provincie daarbij". De term	ZW-1164-67

regio wordt veelvuldig gehanteerd zonder dat daarvoor een definitie van toepassing is in de POVI

Standpunt GS

De voorgestelde titel wijkt nauwelijks af van de huidige titel 'provinciaal belang en rol wonen'. We zien geen meerwaarde om die te wijzigen. Met regio wordt (conform het gestelde in de Wet versterking regie Volkshuisvesting) bedoeld de woningbouwregio wanneer het gaat over de afstemming over de opgave en de fair share verdeling.
Aanwijzing van de woningbouwregio's gebeurt in de Omgevingsverordening. Wanneer het de afstemming over de toewijzing van woningen aan urgent woningzoekenden betreft wordt de woningmarktregio bedoeld. De Provincie heeft het voornemen om voor woningbouwregio én woningmarktregio dezelfde indeling te hanteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie een definitie voor Volkshuisvestingsprogramma op te nemen in de POVI.	ZW-1164-75

Standpunt GS

De Wet stelt de verplichtingen vast waaraan een Volkshuisvestingsprogramma moet voldoen. Het is overbodig om alle 'definities' uit de wet in de POVI over te nemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om bij de definitie van een regio aan te sluiten bij bestaande structuren en opgaven zodat passend beleid en interventies goed tot hun recht kunnen komen en niet verloren gaan in "gemiddelde benaderingen" die voor iedereen passend zijn, maar daardoor juist weinig effectief.	ZW-1164-68

Standpunt GS

Met regio wordt (conform het gestelde in de Wet versterking regie Volkshuisvesting) bedoeld de woningbouwregio wanneer het gaat over de afstemming over de opgave en de fair share verdeling.
Aanwijzing van de woningbouwregio's gebeurt in de Omgevingsverordening. Wanneer het de afstemming over de toewijzing van woningen aan urgent woningzoekenden betreft wordt de woningmarktregio bedoeld. De Provincie heeft het voornemen om voor woningbouwregio én woningmarktregio dezelfde indeling te hanteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de letterlijke teksten uit de Woondeal Limburg van 9 maart 2023 en de herijking van 27 november 2024 op te nemen. Daarin staat het volgende verwoord: Dit om aan te blijven sluiten bij de afspraken met het Rijk en de koers die gemeenten daarin hebben ingezet met 26.550 + 20.000 woningen en de 3.000 woningen uit de herijking, de wettelijke bepalingen uit de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting die binnenkort een feit is en waarbij de Provincie een duidelijke regierol dient in te nemen.	ZW-1164-65

Standpunt GS

In 2026 wordt de woondeal onder andere op het onderdeel van de woondeal aantallen geactualiseerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt gedeputeerde Staten om in de definitieve POVI ruimte te maken voor kleinschalige ecologische woonvormen in het landelijk gebied, geïnspireerd door het Gelderse GO-model.	ZW-0858-6

Standpunt GS

De spelregels voor bouwen in het landelijk gebied maken onderdeel uit van de omgevingsverordening. Gemeenten geven invulling aan de keuze voor het woningbouwtype passend bij deze spelregels ter plekke.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om 10.5.3 onder te brengen bij 10.5.2.	ZW-0319-182

Standpunt GS

Dit zijn twee aparte aspecten van de aanpak. We zien geen meerwaarde om die samen te voegen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om betere faciliteiten en regels voor het realiseren van de vastgestelde aantallen woningen in de gemeente Mook en Middelaar, inclusief de realisatie van minimaal 730 woningen tussen 2022 en 2030.	ZW-0163-7

Standpunt GS

Woningbouwdoelstellingen maken geen onderdeel uit van de POVI, maar worden verankerd in de programmering. In 2026 wordt de woondeal onder andere op het onderdeel van de woondeal aantallen (de programmering) geactualiseerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om bij het thema Wonen de grensoverschrijdende aspecten nadrukkelijker te omschrijven, met name voor wat betreft de grensoverschrijdende invloed op de Belgische woningmarkt en grensoverschrijdende afstemming.	ZW-0279-1 ZW-1481-1

Standpunt GS

We richten ons met de POVI op de Limburgse woningmarkt. Gelet op de ervaringen uit het verleden, achten we de invloed van ons Nederlandse Limburgse woonbeleid van geringe invloed op de woningmarkt in het aangrenzende buitenland.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om concrete kaders voor begrippen zoals "passend", "tijdig" en "versnellen", en vraagt om aansluiting op landelijke definities zoals de NHG-grens of DAEB-normen.	ZW-0196-114

Standpunt GS

De begrippen passend, tijdig en versnellen zijn locatie en tijd-specifiek en zullen uitwerking krijgen in de verschillende volkshuisvestingsprogramma's. De Provincie Limburg erkent dat er behoefte is aan meer écht betaalbare woningen in Limburg. Voor dit doel zijn in april 2024 door alle Limburgse gemeenten 3 betaalbaarheidsklassen vastgesteld voor betaalbare koopwoningen lager dan de nationale betaalbaarheidsgrens bestuurlijk vastgesteld. Deze worden jaarlijks geïndexeerd. Met deze categorieën wordt gemonitord of de juiste woningen gebouwd (kunnen) worden in de verschillende prijssegmenten van de betaalbare koop.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de randvoorwaarden voor de beschikbaarheid van drinkwater voor nieuwe woningen (voldoende bronnen en toereikende drinkwaterinfrastructuur) op te nemen in paragrafen: § 2.2., § 10.5.2. en §6.6.8.	ZW-1369-48

Standpunt GS

In het hoofdstuk Wonen is de randvoorwaarde van waterbeschikbaarheid al benoemd. In het hoofdstuk water, paragraaf 6.6 wordt uitgebreid ingegaan op de ambities en aanpak m.b.t. de drinkwatervoorziening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de naam van paragraaf 10.2 te veranderen in "Provinciaal belang van wonen en de rol van de Provincie daarbij"	ZW-0319-151

Standpunt GS

De voorgestelde titel wijkt nauwelijks af van de huidige titel 'provinciaal belang en rol wonen'. We zien geen meerwaarde om die te wijzigen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de woningbouwambities duidelijker te benoemen. Indiener zou de aantallen voor Zuid-Limburg willen baseren op een scenario waarin we pro-actief woningbouw gebruiken voor het verbeteren van het vestigingsklimaat en als hefboom voor maatschappelijke opgaven als tekorten op de arbeidsmarkt.	ZW-0302-100

Standpunt GS

Woningbouwambities en uitwerkingen daarvan landen in de in 2026 te actualiseren woningbouwprogrammering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de woningbouwambities duidelijker te benoemen. Naar mening van indiener is een uitsplitsing in stedelijk en landelijk gebied gewenst om beter beeld te hebben van de impact van de woningbouw.	ZW-0302-101

Standpunt GS

Conform BOFL afspraak gaan alle gemeenten een ruimtelijke integrale verkenning opstellen waarbij gekeken wordt welk gedeelte van de woningbouwopgave binnen de bebouwde omgeving past en wat in de zonering kan landen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de woningbouwambities duidelijker te benoemen. Zo is het zinvol de genoemde aantallen uit te splitsen per regio. De woningmarkt in Zuid-Limburg verschilt immers sterk van Midden- en Noord-Limburg.	ZW-0302-99

Standpunt GS

Woningbouwambities en uitwerkingen daarvan landen in de in 2026 te actualiseren woningbouwprogrammering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om geen extra beleidstukken van gemeenten te vragen. Dit hoort thuis in de reeds verplichte GOVI's en de aankomende volkshuisvestingsprogramma's.	ZW-0302-91

Standpunt GS

We vragen geen aanvullende beleidsstukken, anders dan de wettelijke beleidsstukken en stukken overeengekomen in de Bestuurlijke overleggen Fysieke leefomgeving Limburg (integrale samenhangende onderbouwing).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in de definitieve POVI aandacht voor burgerinitiatieven als motor voor duurzaamheid, leefbaarheid en landschapsherstel op te nemen.	ZW-0900-5
Indiener verzoekt om in de definitieve POVI beleidsmatige erkenning en planologische ruimte voor kleinschalige, ecologische en sociaal innovatieve woonvormen in het landelijk gebied op te nemen.	ZW-0900-2
Indiener verzoekt om in de definitieve POVI expliciet ruimte voor experimenteerruimte, maatwerk en gebied specifieke oplossingen (zoals e transformaties en collectieve woon-natuurprojecten) voor ecologische en sociaal innovatieve woonvormen op te nemen.	ZW-0900-4
Indiener verzoekt om in de definitieve POVI verwijzingen naar nationale, Europese en internationale beleidskaders aangaande kleinschalige, ecologische en sociaal innovatieve woonvormen in het landelijk gebied op te nemen.	ZW-0900-3

Indiener verzoekt om meer ruimte voor kleinschalige alternatieve ecologische woonvormen in de ontwerp-POVI, die bijdragen aan bodemkwaliteit, watersystemen en biodiversiteit.	ZW-0858-1

Standpunt GS

De spelregels voor bouwen in het landelijk gebied maken onderdeel uit van de omgevingsverordening. Gemeenten geven invulling aan de keuze voor mogelijk innovatieve woonvormen passend bij deze spelregels ter plekke.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om woningbouw mogelijk te maken in de zonering primair landbouwgebied.	ZW-0805-2

Standpunt GS

Uitzonderingen op het verbod op woningbouw in het primair landbouwgebied zal worden uitgewerkt in de omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat het bouwen van leefbare gemeenschappen, herstructurering van kwetsbare wijken en het versterken van de volkshuisvesting de ruimte moet krijgen, die ook in de landelijke wet- en regelgeving voorzien is. Daarbij is het volgens de indiener essentieel dat de POVI beter aansluit bij landelijke wet- en regelgeving zoals het Wetsvoorstel Versterking Regie op de Volkshuisvesting en afspraken in de Woondeal Limburg, inclusief een duidelijke rolverdeling tussen Rijk, Provincie, regio's en gemeenten.	ZW-0319-66

Standpunt GS

Wij hanteren de uitgangspunten en sluiten aan bij de Wet Regie op de Volkshuisvesting.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat het thema wonen in de visie nog relatief beperkt, terwijl het thema juist voor de toekomst een belangrijke drager is voor de provincie. Dit	ZW-0657-1

valt op te maken uit de uitspraak in paragraaf 10.2 'in principe zien we alle woningbouwontwikkelingen als provinciaal belang'.

Standpunt GS

Het thema wonen is in de POVI korter dan andere thema's, dat zegt niks over het belang. Het thema wonen is bewust beknopt gehouden en op hoofdlijnen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor een specifieke doelgroep namelijk de circa 1150 Joint Force Command Brunssum-gelieerde huishoudens in Zuid-Limburg. Indiener stelt dat hun huisvestingsbehoeften verschillen van die van andere arbeidsmigranten die in de agrarische sector of in de industrie werkzaam zijn. Zo blijven zij volgens de indiener vaak voor een aantal jaar in plaats en is er geen sprake van short stays en hebben zij veelal behoefte aan huisvesting in het midden- en dure segment. Indiener stelt dat Parkstad nu kampt met tekorten in deze segmenten. Indiener onderstreept daarom wederom de behoefte in onze regio aan huisvesting in het middel- en dure segment zoals ook aangetoond door ons meest recente woningbehoefteonderzoek.	ZW-0319-155 ZW-0160-15

Standpunt GS

Het is aan gemeenten om de woonbehoeften in hun gemeente in kaart te brengen, hun programmering daar op te baseren en deze regionaal af te stemmen. Hierbij moeten zij in elk geval rekening houden met de woonbehoeften van aandachtsgroepen, waaronder arbeidsmigranten zoals gedefinieerd in de POVI, conform de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting. Daarnaast kunnen gemeenten met hun programmering en beleidsinstrumenten zoals de huisvestingsverordening inspelen op de woonbehoeften van andere doelgroepen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor het behoud van zicht op de hoofdingang bij stations omdat dat de beste manier is om het station te vinden. Zichtlijnen naar het station spelen daar een belangrijke rol in.	ZW-1460-19

Standpunt GS

Dit is een mededeling, geen zienswijze. Een gemeente kan dit lokaal regelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt de Provincie om het volgende te overwegen: Vanwege de Woondeal worden door partijen steeds nieuwe plannen aangedragen om de capaciteit te vergroten. Dat onder de verwijzing naar de 130% aan plancapaciteit die eerder is vastgesteld. Enerzijds is het juist dat deze afspraken in de hand gehouden en gemonitord worden. Anderzijds wordt daarmee te snel voorbijgegaan aan voortschrijdend inzicht, laten vervallen van beoogde ontwikkelingen en bv kwaliteitsverbetering.	ZW-1445-78

Standpunt GS

Wij gaan ervan uit dat partijen inzetten op voldoende harde plancapaciteit voor de realisatie van de woningbouwproductie en hanteren conform landelijke vereisten 130% i.v.m. planuitval.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt hoe de POVI zich verhoudt tot het initiatief van Minister Keijzer van VRO met het programma STOER ('schrappen van Tegenstrijdige en Overbodige Regelgeving') dat inmiddels tot 2 adviesrapporten vanuit de commissie heeft geleid.	ZW-0319-143

Standpunt GS

Wanneer landelijke wetgeving de POVI zou "doorkruisen", geldt de wet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt hoe in de uitwerking rekening wordt gehouden met diverse aandachtsgroepen zoals arbeidsmigranten, studenten, starters, ouderen, gezinnen, en andere specifieke doelgroepen.	ZW-0188-60

Standpunt GS

De POVI biedt het kader en deze nadere uitwerking zal landen in de programmering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt of de Woningbouw programmering, plancapaciteitsmonitor en Woondeal niet leidend zijn in de duiding van alle ontwikkellocaties.	ZW-1445-21

Indiener stelt dat het erop lijkt dat de POVI de integraal gemaakte afspraken ter discussie stelt.

Standpunt GS

In de POVi wordt aangegeven dat de afspraken uit de woondeal leidend zijn. Woningbouwambities en uitwerkingen daarvan landen in de in 2026 te actualiseren woningbouwprogrammering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om aanscherping van het hoofdstuk met heldere begrippen, toetsbare definities, regionale differentiatie, een toekomstvisie voorbij 2030, praktische handvatten voor uitleglocaties, verduurzaming van de bouw, en een eerlijk verdeelmodel via het fairshare-principe.	ZW-0196-127

Standpunt GS

De POVI is voor het thema wonen het kader dat in onderdelen van het Volkshuisvestingsprogramma verder uitgewerkt wordt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om ambities duidelijker te maken om zo successen te kunnen realiseren. Maak beleidsdoelen concreter en meetbaar, verduidelijk terminologie en prioriteer in de uitvoering.	ZW-0657-5

Standpunt GS

Woningbouwambities en uitwerkingen daarvan landen in de in 2026 te actualiseren woningbouwprogrammering.Daarmee wordt het totaal concreter en meetbaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om begrippen als tijdig, voldoende en passend te kwantificeren. Bijvoorbeeld in termen van planning en aantallen.	ZW-0657-2

Standpunt GS

Woningbouwambities en uitwerkingen daarvan landen in de in 2026 te actualiseren woningbouwprogrammering, die aantallen, betaalbaarheid en aandeel woningen voor

aandachtsgroepen in een concrete planning (jaarschijven) vervat.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om het WBO van de provincie Limburg expliciet op te nemen in de POVI om zo sturing te geven aan demografische trends, doelgroepenbeleid en betaalbaarheid.	ZW-0657-6

Standpunt GS

Het WBO is een behoefte-onderzoek dat regelmatig uitgevoerd wordt en niet als product thuishoort in een visie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om meer in te gaan op het kunnen inspelen op de woningvraag. bv tijdelijke bouw, transformatie van leegstand vastgoed. En wat is waar nodig? bv toelichting op bouwstromen.	ZW-0657-4

Standpunt GS

Het thema wonen is bewust beknopt gehouden en op hoofdlijnen. Woningbouwambities en uitwerkingen daarvan landen in de in 2026 te actualiseren woningbouwprogrammering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt specifiek aandacht voor de huidige geopolitieke ontwikkelingen, de opbouw en uitbreiding van de defensie-industrie in Zuid-Limburg op de voormalige Nedcarlocatie in Born en mogelijk op de Oostflank in Brunssum. Indiener stelt dat voor de huisvesting van huishoudens die voor deze branche werkzaam zijn, voldoende passende maatregelen op de woningmarkt moeten worden genomen. Dit is nadrukkelijk het geval voor JFC-gelieerde huishoudens.	ZW-0319-68

Standpunt GS

Het is aan gemeenten om de woonbehoeften in hun gemeente in kaart te brengen, hun programmering daar op te baseren en deze regionaal af te stemmen. Hierbij moeten zij in elk geval rekening houden met de woonbehoeften van aandachtsgroepen, waaronder arbeidsmigranten zoals gedefinieerd in de POVI, conform de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting. Daarnaast

kunnen gemeenten met hun programmering en beleidsinstrumenten zoals de huisvestingsverordening inspelen op de woonbehoeften van andere doelgroepen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt waar de grens ligt tussen provinciaal en gemeentelijk belang, en stelt dat woningbouw binnen stedelijk gebied en landelijke kernen een gemeentelijk belang is. Men ziet het provinciaal belang in programmatische monitoring en bovenlokale afstemming, en benadrukt het voorkomen van misstanden bij woon- en leefomstandigheden van kwetsbare doelgroepen als provinciaal belang.	ZW-1236-233

Standpunt GS

Wij denken dat zowel de locaties voor woningbouw als de huisvesting van kwetsbare doelgroepen een gezamenlijk belang is en we daar samen voor aan de lat staan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt waarom enkel gemeenten primair aan zet zijn bij herstructurering ($10.5.3). Indiener stelt dat toch mede door een corporatie kan worden gevoerd/geïnstigeerd. Indiener stelt dat het punt beter plaats heeft onder $10.5.3 vanwege de frequente samenhang tussen sloop en nieuwbouw.	ZW-1445-63

Standpunt GS

Gemeenten bepalen waar herstructurering noodzakelijk is en gaan samen met partners het gesprek aan over de aanpak.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt wat beoogd wordt met de passage "De gemaakte (woondeal)afspraken zijn de basis voor toekomstige afspraken en nadere uitwerkingen op regionaal en gemeentelijk niveau. Indiener wijst erop dat de reikwijdte van de Woondeal in de Woondeal staat.	ZW-0319-174

Standpunt GS

In de Woondeal zijn afspraken gemaakt die als uitgangspunt dienen bij nieuwe afspraken (we beginnen niet weer bij nul). Ze zullen periodiek herijkt dan wel geactualiseerd moeten worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt wat het standpunt is ten aanzien van de voorgenomen Wet versterking regie volkshuisvesting, waarin algemene percentages voor sociale huur (30%) en betaalbare woningen (2/3) landelijk worden vastgelegd.	ZW-1236-219

Standpunt GS

Ten tijde van de beantwoording van deze zienswijzen is de wet nog niet in werking, maar uiteraard worden wettelijke bepalingen nageleefd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich bij het lezen van paragraaf 10.2 af hoe de kwalitatieve en kwantitatieve afweging van de evenwichtige verdeling van vraag en aanbod ten aanzien van de woningvoorraad plaatsvindt en waarom dat alleen betrekking op het sociale huursegment heeft.	ZW-1127-11

Standpunt GS

Vraag en aanbod zijn in elke gemeente anders. De evenwichtige afweging is daarom ook overal anders. Wel is zo dat we overal een tekort aan woningen in het goedkope (sociale huur) segment zien.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Ondanks dat de transformatieopgave van de bestaande woningvoorraad onderkend wordt als opgave in het algemene deel ziet indiener deze niet terug bij de doelen in de POVI teksten.	ZW-0304-17

Standpunt GS

de transformatie opgave is onderdeel van de woningbouwaantallen in de woondeal. Het aantal wordt niet expliciet genoemd omdat het een bruto opgave is. In de POVI benoemen wij wel het belang van transformatie en hergebruik van bestaand vastgoed.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Op het moment, dat de POVI vastgesteld wordt, zal de Wet versterking regie volkshuisvesting een feit zijn en moet enkel nog worden gesproken over de Wet. De wet is reeds meerdere jaren in voorbereiding en gemeenten en regio's anticiperen reeds op deze wet door te bouwen aan de lokale en regionale Volkshuisvestingsprogramma's. Dit is mogelijk, omdat er geen hiërarchische verhouding bestaat tussen de provinciale en de regionale / lokale volkshuisvestingsprogramma's. Ter verduidelijking van verhoudingen tussen het Rijk, de provincie, de regio's en de gemeenten verzoekt indiener dit een plek te geven in de POVI.	ZW-1164-72

Standpunt GS

De omgevingsvisies en volkshuisvestingsprogramma's van gemeenten, provincies en Rijk in de regio zijn voor elkaar van betekenis. De Omgevingswet voorziet reeds in de benodigde duidelijkheid in de betreffende verhouding. Artikel 2.2 van de Omgevingswet bepaalt immers dat bestuursorganen bij de uitoefening van hun taken en bevoegdheden rekening houden met elkaars taken en bevoegdheden en dat zo nodig afstemming plaatsvindt. Die afstemming wordt vormgegeven door bijvoorbeeld afstemming tussen gemeenten en provincie in regionaal verband. Verder vloeit ook uit de algemene beginselen van behoorlijk bestuur voort dat besluiten van bestuursorganen zorgvuldig moeten worden voorbereid. Dit betekent onder meer dat bij de vaststelling van het volkshuisvestingsprogramma een bestuursorgaan niet voorbij kan gaan aan het beleid van andere bestuursorganen voor zijn grondgebied. GS is derhalve van mening dat extra verduidelijking in de POVI niet nodig is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Wij onderzoeken op dit moment de kansen voor 'straatjes erbij'. De huidige verwevingsgebieden wekken naar mening van indiener mogelijk het beeld bij de samenleving en ontwikkelaars dat hier overal 'straatjes erbij' mogen. Indiener ziet graag verduidelijkt dat de gemeenten eventuele ontwikkelingen bepalen in hun omgevingsvisie en volkshuisvestingsprogramma, gebaseerd op de behoefteonderzoeken en de Woondeal.	ZW-0302-95

Standpunt GS

Het beeld dat overal straatjes erbij zijn toegestaan, is niet juist, zie paragraaf 10.5.2. Dat beleid werken we uit in de omgevingsverordening. Gemeenten wordt gevraagd om middels een integrale ruimtelijke onderbouwing aan te geven welke woningbouw noodzakelijk is en op welk plek.

Voorstel aan PS

De tekst over de zone Verwevingsgebied aan te passen. Deze nieuwe tekst vormt onderdeel van de volledig nieuwe tekst van de paragraaf 3.4 algemene zonering (zie elders in deze Nota van zienswijzen).

Zienswijze	Indiener
Wij verzoeken de provincie om paragraaf 10.5.3 herstructurering onder te brengen bij het eerste punt van paragraaf 10.5.2.	ZW-1164-78

Standpunt GS

Wij zien dit als aparte onderwerpen. Paragraaf 10.5.2 gaat in op de het ruimtebeslag van wonen. Gezien herstructurering niet enkel een ruimtelijke component heeft, maar ook een sociale component en als katalysator voor andere ontwikkelingen kan werken, zien wij dit als een aparte paragraaf.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat partijen zoals eigenaren van locaties, de gemeenteraad en woningbouwverenigingen intensiever worden betrokken bij het opsporen en realiseren van mogelijke woonlocaties.	ZW-0163-8

Standpunt GS

Dit zijn zaken die, indien de gemeente hier behoefte aan heeft, op gemeentelijk niveau opgepakt kunnen worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om een verwijzing naar de overstromingskaarten (T100/2100) van WRL op te nemen in de paragrafen 'woningbouw op de juiste plek' en 'zonering vrijetijdseconomie'.	ZW-1204-36

Standpunt GS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Voorstel aan PS

Definitie van uitleglocatie: "Een uitleglocatie is een woningbouwontwikkeling van meer dan 30 woningen, gelegen buiten het woongebied en die qua maat, schaal en functie past bij de ruimtelijke situatie en de identiteit van de betreffende locatie.", zal worden opgenomen in de POVI en voorwaarden worden uitgewerkt in de verordening.

8.4 Arbeidsmigranten & Arbeidsmigratie

Zienswijze	Indiener
Geen maximale verblijfsduur op provinciaal niveau; laat dit bij gemeenten. Blijf tijdelijke huisvesting bij agrarische bedrijven faciliteren. Handhaaf regels tegen misstanden.	ZW-0877-58

Standpunt GS

De woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten.
Vanwege dit onderscheid wordt short-stay en long-stay gedefinieerd in de begrippenlijst bij de POVI. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken. Het tegengaan van misstanden bij de woon- en leefomstandigheden van (kwetsbare) arbeidsmigranten is een provinciaal belang. Daarvoor geven wij uitvoering aan de Integrale Aanpak Arbeidsmigratie Limburg 2025-2027 − Waardig werken en wonen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De

omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener bepleit dat normen voor het verblijf van internationale werknemers verhoogd moeten worden, waaronder eenpersoonsslaapkamers voor individuen, tweepersoonsslaapkamers voor koppels, en een minimum van 12 m² verblijfsruimte.	ZW-0352-5

Standpunt GS

Conform de Integrale aanpak arbeidsmigratie Limburg 2025 - 2027 herijken wij in de herziening van de Omgevingsverordening Limburg de kwaliteitseisen en voorwaarden die wij stellen aan short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten mede op basis van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er te weinig betaalbare woningen worden gebouwd voor internationale werknemers, waardoor zij onnodig lang gehuisvest blijven in shortstay voorzieningen.	ZW-0352-1

Standpunt GS

Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen.
De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het type huisvesting van arbeidsmigranten geen bestaanszekerheid en duurzaam perspectief voor de doelgroep kunnen bieden.	ZW-0159-21

Standpunt GS

Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen : Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-

stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de B*RP*.
De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat hoogwaardige huisvesting voor arbeidsmigranten essentieel is voor het functioneren van het economische ecosysteem, met name in regio Greenport Venlo en Californië.	ZW-0633-3

Standpunt GS

GS: Een woningvoorraad waarbij vraag en aanbod – zowel kwalitatief als kwantitatief – op elkaar aansluiten, met een evenwichtige verdeling van de te realiseren woningen in het sociale huursegment over gemeenten per regio, is van provinciaal belang. Daarbij worden tijdig voldoende, betaalbare en passende woningen gerealiseerd, rekening houdend met gebiedskenmerken.

Voorstel aan PS

In de ontwerp-POVI opnemen: Gemeenten of regio's die bedrijvigheid waarbij arbeidsmigranten worden ingezet mogelijk maken, dragen daarbij ook zorg voor voldoende, passende en kwalitatief goede huisvesting voor deze mensen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat huisvestingsprojecten voor arbeidsmigranten buiten het bebouwd gebied in de regio Greenport Venlo succesvol zijn gebleken en misstanden kunnen voorkomen.	ZW-0633-4

Standpunt GS

Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie

ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen.
Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat hun gemeentelijk beleid onderscheid maakt tussen kortverblijf bij agrariërs en langdurig verblijf in dorpen. Men pleit voor meer differentiatie in huisvestingsmogelijkheden, bijvoorbeeld naar sector en duur van verblijf. Men benadrukt het belang van kwalitatieve huisvesting, maar vindt reguliere woningen in het buitengebied onwenselijk vanwege mogelijke beperkingen voor omliggende ondernemers.	ZW-1236-235

Standpunt GS

De woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te

schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen.: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is.
Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat meer huisvesting voor arbeidsmigranten niet leidt tot oplossing voor dakloosheid en woningtekorten.	ZW-0159-22

Standpunt GS

Door in Limburg te beschikken over meer, kwalitatieve en duurzame huisvesting voor arbeidsmigranten, voorkomen wij misstanden zoals (dreigende) dak- en thuisloosheid. Het is onze bedoeling om via de woningbouwprogrammering te zorgen voor voldoende huisvesting die past bij de (verschillende) woningbehoeften van (verschillende) arbeidsmigranten.
Zoals reguliere woningen voor langer blijvende arbeidsmigranten en arbeidsmigranten met kinderen en short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten die daadwerkelijk heel kort in Nederland blijven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat ten aanzien van internationale werknemers wordt opgenomen dat gemeente/regio waar werkgelegenheid wordt toegevoegd ook de huisvesting wordt geregeld.	ZW-0313-91

Standpunt GS

Een van de acties uit de Integrale aanpak arbeidsmigratie Limburg 2025 - 2027 is gemeenten stimuleren om bij het maken van lokale afwegingen ten aanzien van nieuwe bedrijvigheid of de uitbreiding van bestaande bedrijvigheid gebruik te maken van de toolkit effectrapportage van de VNG. In de effectrapportage wordt rekening gehouden met de benodigde huisvesting voor arbeidsmigranten. Wij zijn voorstander van het in nationale wetgeving verankeren van een verplichtend karakter van de huisvestingseffectrapportage. Het kan als een logische tussenstap worden gezien om in de ontwerp-POVI op te nemen dat gemeenten of regio's die extra werkgelegenheid voor internationale werknemers creëren, ook zelf moeten voorzien in passende huisvesting voor deze groep.GS: Een woningvoorraad waarbij vraag en aanbod – zowel kwalitatief als kwantitatief – op elkaar aansluiten, met een evenwichtige verdeling van de te realiseren woningen in het sociale huursegment over gemeenten per regio, is van provinciaal belang. Daarbij worden tijdig voldoende, betaalbare en passende woningen gerealiseerd, rekening houdend met gebiedskenmerken.

Voorstel aan PS

In de ontwerp-POVI opnemen: Gemeenten of regio's die bedrijvigheid waarbij arbeidsmigranten worden ingezet mogelijk maken, dragen daarbij ook zorg voor voldoende, passende en kwalitatief goede huisvesting voor deze mensen.

Zienswijze	Indiener
Indiener is voor het formuleren van beleid dat uitgaat van duurzame verblijfsintentie, met passende huisvesting, rechten en bescherming	ZW-1262-3 ZW-0299-39

Standpunt GS

Het tegengaan van misstanden bij de woon- en leefomstandigheden van (kwetsbare) arbeidsmigranten is een provinciaal belang. Daarvoor geven wij uitvoering aan de Integrale Aanpak Arbeidsmigratie Limburg 2025-2027 − Waardig werken en wonen. Uitgangspunt daarbij is dat arbeidsmigranten geen tweederangsburgers zijn. Door in Limburg te beschikken over meer, kwalitatief betere en duurzame huisvesting voor arbeidsmigranten, voorkomen wij misstanden zoals (dreigende) dak- en thuisloosheid.

De woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te

schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is.
Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.
De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.
.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor een structureel perspectief in het huisvestingsbeleid, bijvoorbeeld na afloop van een short stay-periode door als overheid actief de dialoog aan te gaan over zijn of haar intentie. Juist het kennen en erkennen van die intentie is cruciaal om beleid te kunnen voeren dat gericht is op menselijke waardigheid, beheersbaarheid en duurzame integratie.	ZW-0299-38

Standpunt GS

De woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te

schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is.
Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.
De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op om het loskoppelen van arbeid en huisvesting voor arbeidsmigranten en beëindigen van logiesfuncties als structurele huisvestingsvorm.	ZW-0159-25

Standpunt GS

De woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.
De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op om te erkennen dat dakloosheid voortkomt uit kwetsbare woonconstructies, niet uit woningtekort.	ZW-1422-22 ZW-0297-28

Standpunt GS

Arbeidsmigranten worden vaak gehuisvest op basis van short-stay- of logiescontracten, waardoorgeen huurbescherming krijgen. Deze uitzondering wordt veel breder toegepast dat de wetgever oorspronkelijk heeft beoogd. Dat betekent dat veel arbeidsmigranten vaak vrijwel direct het dak boven hun hoofd verliezen als hun werk stopt. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de

woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.
De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op tot een beleid dat mensen als volwaardige bewoners en deelnemers aan onze samenleving behandelt – niet als anonieme arbeidskrachten die tijdelijk mogen verblijven zonder rechten of toekomstperspectief. Indiener meent dat we daartoe moeten breken met het model waarin huisvesting en arbeid onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn in een systeem dat voornamelijk voordelig is voor werkgevers, niet voor mensen. Indiener meent dat investeren in fatsoenlijke, duurzame en gelijkwaardige woonoplossingen – los van de werkrelatie – niet alleen menswaardiger is, maar ook noodzakelijk is voor een gezonde samenleving.	ZW-0218-12

Standpunt GS

Het tegengaan van misstanden bij de woon- en leefomstandigheden van (kwetsbare) arbeidsmigranten is een provinciaal belang. Daarvoor geven wij uitvoering aan de Integrale Aanpak Arbeidsmigratie Limburg 2025-2027 − Waardig werken en wonen. Uitgangspunt hierbij is dat arbeidsmigranten geen tweederangsburgers zijn. Arbeidsmigranten worden vaak gehuisvest op basis van short-stay- of logiescontracten, waardoor geen huurbescherming krijgen. Deze uitzondering wordt veel breder toegepast dat de wetgever oorspronkelijk heeft beoogd. Dat betekent dat veel arbeidsmigranten vaak vrijwel direct het dak boven hun hoofd verliezen als hun werk stopt. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen.
De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting

voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.
De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.
.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op tot het formuleren van beleid dat uitgaat van duurzame verblijfsintentie met passende huisvesting, rechten en bescherming.	ZW-1422-23

Standpunt GS

Het tegengaan van misstanden bij de woon- en leefomstandigheden van (kwetsbare) arbeidsmigranten is een provinciaal belang. Daarvoor geven wij uitvoering aan de Integrale Aanpak Arbeidsmigratie Limburg 2025-2027 − Waardig werken en wonen. Door in Limburg te beschikken over meer, kwalitatief betere en duurzame huisvesting voor arbeidsmigranten, voorkomen wij misstanden zoals (dreigende) dak- en thuisloosheid. Voor een gelijkwaardige behandeling van arbeidsmigranten kwalificeren wij hun verblijf, net zoals dat van andere mensen, als wonen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener roept op tot het formuleren van beleid dat uitgaat van duurzame verblijfsintentie, met passende huisvesting, rechten en bescherming.

Indiener		
ZW-1422-23	ZW-0297-29	ZW-0218-16

Standpunt GS

Het tegengaan van misstanden bij de woon- en leefomstandigheden van (kwetsbare) arbeidsmigranten is een provinciaal belang. Daarvoor geven wij uitvoering aan de Integrale Aanpak Arbeidsmigratie Limburg 2025-2027 − Waardig werken en wonen. Uitgangspunt hierbij is dat arbeidsmigranten geen tweederangsburgers zijn. Arbeidsmigranten worden vaak gehuisvest op basis van short-stay- of logiescontracten, waardoor ~~zij bij wijze van uitzondering~~ geen huurbescherming krijgen. Deze uitzondering wordt veel breder toegepast dat de wetgever oorspronkelijk heeft beoogd. Dat betekent dat veel arbeidsmigranten vaak vrijwel direct het dak boven hun hoofd verliezen als hun werk stopt. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de

gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze
Indiener roept op tot het loskoppelen van arbeid en huisvesting voor arbeidsmigranten en beëindigen van logiesfuncties als structurele huisvestingsvorm.

Indiener
ZW-1422-21 ZW-0218-14 ZW-0297-27

Standpunt GS

Arbeidsmigranten worden vaak gehuisvest op basis van short-stay- of logiescontracten, waardoor zij geen huurbescherming krijgen. Deze uitzondering wordt veel breder toegepast dat de wetgever oorspronkelijk heeft beoogd. Dat betekent dat veel arbeidsmigranten vaak vrijwel direct het dak boven hun hoofd verliezen als hun werk stopt. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-

stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: De woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering.
Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op tot het niet toestaan van arbeidsmigrantenhuisvesting op bedrijventerreinen, ongeacht het type of de omstandigheden.	ZW-0297-32

Standpunt GS

Kwetsbare functies zoals verblijfsrecreatie en (tijdelijk) wonen zijn niet toegestaan op bedrijventerreinen, met uitzondering van bedrijfswoningen die nog in gebruik zijn. In bepaalde gevallen kan aan de randen van bedrijventerreinen eventueel via maatwerk een functiewijziging worden toegestaan. Dit is wel afhankelijk van de milieuzonering van het betreffende terrein.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de dekking van het vraagstuk rondom Integrale Aanpak Arbeidsmigratie Limburg 2025-2027 en de hiermee gepaard gaande opgave binnen de provincie dermate verschillen vanwege de gebied specifieke eigenschappen van de verschillende regio's, dat hieraan aandacht moet	ZW-0319-161

worden besteed. Indiener stelt dat er een duidelijk verschil bestaat tussen kenniswerkers die eerder in de reguliere woningmarkt omarmd worden en arbeidsmigranten die in de agrarische sector of in de industrie werkzaam zijn.	

Standpunt GS

Een woningvoorraad waarbij vraag en aanbod – zowel kwalitatief als kwantitatief – op elkaar aansluiten, met een evenwichtige verdeling van de te realiseren woningen in het sociale huursegment over gemeenten per regio, is van provinciaal belang. Daarbij worden tijdig voldoende, betaalbare en passende woningen gerealiseerd, rekening houdend met gebiedskenmerken.
Het is aan gemeenten om de woonbehoeften in hun gemeente in kaart te brengen, hun programmering daar op te baseren en deze regionaal af te stemmen. Hierbij moeten zij in elk geval rekening houden met de woonbehoeften van aandachtsgroepen, waaronder arbeidsmigranten die maximaal 150% van het minimumloon verdienen en maximaal vijf jaar in Nederland verblijven. Daarnaast kunnen gemeenten met hun programmering en beleidsinstrumenten zoals de huisvestingsverordening inspelen op de woonbehoeften van andere doelgroepen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het verbod op short stay huisvesting van arbeidsmigranten op bedrijventerreinen en in het buitengebied in strijd is met eerder vergunde projecten, waardoor deze niet verlengd of gecontinueerd kunnen worden.	ZW-1364-12

Standpunt GS

De ontwerp-POVI staat huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten buiten het stedelijke gebied en landelijke kernen onder voorwaarden toe. Ook op stedelijke dienstenterreinen en aan de randen van bedrijventerreinen, niet zijnde bedrijventerreinen van provinciaal belang. Deze voorwaarden worden in de provinciale omgevingsverordening nader uitgewerkt en zullen van toepassing zijn vanaf het moment van vaststellen van de verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-POVI handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat de SNF-norm als standaard gehanteerd wordt, maar pleit voor een verhoging van deze norm.	ZW-0352-6

Standpunt GS

Conform de Integrale aanpak arbeidsmigratie Limburg 2025 - 2027 herijken wij in de herziening van de Omgevingsverordening Limburg de kwaliteitseisen en voorwaarden die wij stellen aan de huisvesting van arbeidsmigranten mede op basis van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om mee te denken over voorwaarden voor het realiseren van short stay huisvesting van arbeidsmigranten, ter voorkoming van misstanden en excessen.	ZW-0633-5

Standpunt GS

Conform de Integrale aanpak arbeidsmigratie Limburg 2025 - 2027 herijken wij in de herziening van de Omgevingsverordening Limburg de kwaliteitseisen en voorwaarden die wij stellen aan de huisvesting van short-stay arbeidsmigranten mede op basis van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verwacht dat de provincie meedenkt over constructieve oplossingen voor huisvesting van short-stay in Noord-Limburg en andere getroffen gebieden.

Indiener					
ZW-0166-80	ZW-0196-125	ZW-0224-84	ZW-0240-75	ZW-0278-90	ZW-0317-90
ZW-1473-70	ZW-1479-122				

Standpunt GS

De woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen.

Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt correctie en erkenning voor het feit dat dakloosheid vooral voortkomt uit kwetsbare woonconstructies, niet uit woningtekort. Indiener stelt tevens dat dakloosheid onder arbeidsmigranten het gevolg is van de huisvestingsconstructies en de kwetsbare juridische positie van deze groep. De meeste arbeidsmigranten die dakloos raken, hadden immers al huisvesting, vaak gekoppeld aan hun arbeidsovereenkomst. Het beëindigen van de arbeidsrelatie leidt doorgaans automatisch tot beëindiging van het verblijf, zonder enige huurbescherming.	ZW-0807-42

Standpunt GS

Arbeidsmigranten worden vaak gehuisvest op basis van short-stay- of logiescontracten, waardoor zij bij wijze van uitzondering geen huurbescherming krijgen. Deze uitzondering wordt veel breder toegepast dat de wetgever oorspronkelijk heeft beoogd. Dat betekent dat veel arbeidsmigranten vaak vrijwel direct het dak boven hun hoofd verliezen als hun werk stopt. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-

stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen.
De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie meer aandacht te hebben voor de misstanden bij de woon- en leefomstandigheden van (kwetsbare) arbeidsmigranten en de hiermee gepaard gaande opgave die verschillen binnen de provincie vanwege de gebied specifieke eigenschappen van de verschillende regio’s.	ZW-1164-71

Standpunt GS

Het tegengaan van misstanden bij de woon- en leefomstandigheden van (kwetsbare) arbeidsmigranten is een provinciaal belang. Daarvoor geven wij uitvoering aan de Integrale Aanpak Arbeidsmigratie Limburg 2025-2027 − Waardig werken en wonen. Uitgangspunt hierbij is dat arbeidsmigranten geen tweederangsburgers zijn. Door in Limburg te beschikken over meer, kwalitatief betere en duurzame huisvesting voor arbeidsmigranten, voorkomen wij misstanden zoals (dreigende) dak- en thuisloosheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt formulering van het beleid rond arbeidsmigratie dat uitgaat van duurzame verblijfsintentie, met passende huisvesting, rechten en bescherming.	ZW-0807-43

Standpunt GS

De woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat

gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen.
Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om aan de slag te gaan met een deugdelijke registratie van de verblijfsduur. Voorkomen moet worden dat mensen voor een langere periode aangewezen zijn op een shortstay voorziening. Maak een einde aan het verblijven van internationale werknemers in de dorpen en wijken. Shortstay niet in de dorpen en wijken. Kan wat ons betreft best in de directe nabijheid van werkgelegenheidsgebieden of op het bedrijf van de agrariër.	ZW-0352-10

Standpunt GS

Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering

en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om arbeid en huisvesting voor arbeidsmigranten los te koppelen en te beëindigen van logiesfuncties als structurele huisvestingsvorm. Deze vormen zijn volgens de indiener duur, bieden geen bestaanszekerheid, laat staan een duurzaam perspectief.	ZW-0807-41

Standpunt GS

Arbeidsmigranten worden vaak gehuisvest op basis van short-stay- of logiescontracten, waardoor zij bij wijze van uitzondering geen huurbescherming krijgen. Deze uitzondering wordt veel breder toegepast dat de wetgever oorspronkelijk heeft beoogd. Dat betekent dat veel arbeidsmigranten vaak vrijwel direct het dak boven hun hoofd verliezen als hun werk stopt. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-

stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen.

Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om goede handhaving. Dit dient integraal te gebeuren en laat zien als overheid dat je er bovenop zit. Verhoog de normen waaraan voldaan moet worden om verblijf aan te kunnen bieden.	ZW-0352-11

Standpunt GS

Het tegengaan van misstanden bij de woon- en leefomstandigheden van (kwetsbare) arbeidsmigranten is een provinciaal belang. Daarvoor geven wij uitvoering aan de Integrale Aanpak Arbeidsmigratie Limburg 2025-2027 − Waardig werken en wonen. Wij hebben geen eigenstandige provinciale bevoegdheid ten aanzien van het toezicht houden op woonomstandigheden van arbeidsmigranten, daar zijn gemeenten voor verantwoordelijk. Om die rol goed uit te kunnen voeren moeten gemeenten eerst weten waar arbeidsmigranten zich bevinden. Daarom stimuleren wij initiatieven die de registratiegraad van arbeidsmigranten verhogen, initiatieven die gemeenten meer inzicht geven in (illegale) verblijfplaatsen van arbeidsmigranten en de controles daarop.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in de POVI de aanbevelingen van het 'aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten' op te nemen.	ZW-1262-5

Standpunt GS

In de ontwerp-POVI staat "De voorwaarden en kwaliteitseisen die wij stellen aan short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten, reguleren wij via de Omgevingsverordening Limburg, mede op basis van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten".

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in de POVI op te nemen dat gemeenten of regio's die extra werkgelegenheid voor internationale werknemers creëren, ook zelf moeten voorzien in passende huisvesting voor deze groep.	ZW-1262-7

Standpunt GS

Een van de acties uit de Integrale aanpak arbeidsmigratie Limburg 2025 - 2027 is gemeenten stimuleren om bij het maken van lokale afwegingen ten aanzien van nieuwe bedrijvigheid of de uitbreiding van bestaande bedrijvigheid gebruik te maken van de toolkit effectrapportage van de VNG. In de effectrapportage wordt rekening gehouden met de benodigde huisvesting voor arbeidsmigranten. Wij zijn voorstander van het in nationale wetgeving verankeren van een verplichtend karakter van de huisvestingseffectrapportage. Het kan als een logische tussenstap worden gezien om in de ontwerp-POVI op te nemen dat gemeenten of regio's die extra werkgelegenheid voor internationale werknemers creëren, ook zelf moeten voorzien in passende huisvesting voor deze groep.GS: Een woningvoorraad waarbij vraag en aanbod – zowel kwalitatief als kwantitatief – op elkaar aansluiten, met een evenwichtige verdeling van de te realiseren woningen in het sociale huursegment over gemeenten per regio, is van provinciaal belang. Daarbij worden tijdig voldoende, betaalbare en passende woningen gerealiseerd, rekening houdend met gebiedskenmerken.

Voorstel aan PS

In de ontwerp-POVI opnemen: Gemeenten of regio's die bedrijvigheid waarbij arbeidsmigranten worden ingezet mogelijk maken, dragen daarbij ook zorg voor voldoende, passende en kwalitatief goede huisvesting voor deze mensen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om meer aandacht voor andere aspecten dan wonen, en benadrukt dat het thema vraagt om een integrale aanpak vanuit een krachtige regionale structuur.	ZW-0352-7

Standpunt GS

Het tegengaan van misstanden bij de woon- en leefomstandigheden van (kwetsbare) arbeidsmigranten is een provinciaal belang. Daarvoor geven wij uitvoering aan de Integrale Aanpak Arbeidsmigratie Limburg 2025-2027 − Waardig werken en wonen. In het kader hiervan werken wij provincie-breed samen in de Stuurgroep Internationale Werknemers Limburg met verschillende stakeholders waaronder gemeenten uit de regio's Noord-, Midden- en Zuid-Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om snel meer woningen te bouwen voor de mensen die hier in ieder geval voor een langere periode zullen blijven.	ZW-0352-8

Standpunt GS

De woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten.
Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om sterke handhaving om misstanden bij de huisvesting van internationale werknemers aan te pakken, inclusief een integrale aanpak en het toepassen van name and shame.	ZW-0352-4

Standpunt GS

Het tegengaan van misstanden bij de woon- en leefomstandigheden van (kwetsbare) arbeidsmigranten is een provinciaal belang. Daarvoor geven wij uitvoering aan de Integrale Aanpak Arbeidsmigratie Limburg 2025-2027 − Waardig werken en wonen. Wij hebben geen eigenstandige provinciale bevoegdheid ten aanzien van het toezicht houden op woonomstandigheden van arbeidsmigranten, daar zijn gemeenten voor verantwoordelijk. Om die rol goed uit te kunnen voeren moeten gemeenten eerst weten waar arbeidsmigranten zich bevinden.
Daarom stimuleren wij initiatieven die de registratiegraad van arbeidsmigranten verhogen, initiatieven die gemeenten meer inzicht geven in (illegale) verblijfplaatsen van arbeidsmigranten en het controleren daarvan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om te bouwen aan een structuur van overleggen waar alle partijen bij aanschuiven. Het is een gezamenlijke opgave. Mogelijk moet dit op regionaal niveau omdat het gevoel van urgentie in Noord, Midden en Zuid niet dezelfde is.	ZW-0352-9

Standpunt GS

Met het voorzitterschap van de Stuurgroep Internationale Werknemers Limburg en het faciliteren van periodiek overleggen, vervullen wij een centrale rol in bestuurlijke samenwerking en netwerkvorming van alle relevante ketenpartners ten aanzien van arbeidsmigratie in Limburg. De regio Noord-Limburg heeft specifieke intergemeentelijke samenwerking ten aanzien van arbeidsmigratie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt tot het erkennen dat dakloosheid vooral voortkomt uit kwetsbare woonconstructies, niet uit woningtekort.	ZW-0299-36

Standpunt GS

Arbeidsmigranten worden vaak gehuisvest op basis van short-stay- of logiescontracten, waardoor zij bij wijze van uitzondering geen huurbescherming krijgen. Deze uitzondering wordt veel breder toegepast dat de wetgever oorspronkelijk heeft beoogd. Dat betekent dat veel arbeidsmigranten vaak vrijwel direct het dak boven hun hoofd verliezen als hun werk stopt. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren.
Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.
.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt tot het loskoppelen van arbeid en huisvesting voor arbeidsmigranten. Dakloosheid onder arbeidsmigranten is niet het gevolg van een structureel tekort aan woningen, maar van de aard van de huisvestingsconstructies en de kwetsbare juridische positie van deze groep.	ZW-0299-34

Standpunt GS

Arbeidsmigranten worden vaak gehuisvest op basis van short-stay- of logiescontracten, waardoor zij bij wijze van uitzondering geen huurbescherming krijgen. Deze uitzondering wordt veel breder toegepast dat de wetgever oorspronkelijk heeft beoogd. Dat betekent dat veel arbeidsmigranten vaak vrijwel direct het dak boven hun hoofd verliezen als hun werk stopt. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen : Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie

gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen.
Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat huisvesting van arbeidsmigranten vooral een taak van gemeenten is en dat de provincie vooral kaders moet stellen voor regionale spreiding.	ZW-0224-160

Standpunt GS

Van provinciaal belang is een woningvoorraad waarbij vraag en aanbod – zowel kwalitatief als kwantitatief – op elkaar aansluiten, met een evenwichtige verdeling van de te realiseren woningen in het sociale huursegment over gemeenten per regio. Wij zien specifiek toe op voldoende en kwalitatief goede (sociale) huisvesting, ook voor aandachtstgroepen waaronder arbeidsmigranten, in elke gemeente en met een evenwichtige verdeling over gemeenten in de regio.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om te erkennen dat dakloosheid vooral voortkomt uit kwetsbare woonconstructies, niet uit woningtekort.	ZW-0218-15

Standpunt GS

Arbeidsmigranten worden vaak gehuisvest op basis van short-stay- of logiescontracten, waardoor zij bij wijze van uitzondering geen huurbescherming krijgen. Deze uitzondering wordt veel breder toegepast dat de wetgever oorspronkelijk heeft beoogd. Dat betekent dat veel arbeidsmigranten vaak vrijwel direct het dak boven hun hoofd verliezen als hun werk stopt. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: De woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien

we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen.

Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt waarom arbeidsmigranten als enige aandachtsgroep zijn benoemd en geeft aan dat shortstay-huisvesting een andere opgave is.	ZW-0224-159

Standpunt GS

Het tegengaan van misstanden bij de woon- en leefomstandigheden van (kwetsbare) arbeidsmigranten is een provinciaal belang. Daarvoor geven wij uitvoering aan de Integrale Aanpak Arbeidsmigratie Limburg 2025-2027 − Waardig werken en wonen. Uitgangspunt hierbij is dat arbeidsmigranten niet worden behandeld als tweederangsburgers. Door in Limburg te beschikken over meer, kwalitatief betere en duurzame huisvesting voor arbeidsmigranten, voorkomen wij misstanden zoals (dreigende) dak- en thuisloosheid. Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale

woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren.
Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af of de Provincie Limburg erkent dat dakloosheid vooral voortkomt uit kwetsbare woonconstructies en niet uit het woningtekort.	ZW-1262-2

Standpunt GS

Arbeidsmigranten worden vaak gehuisvest op basis van short-stay- of logiescontracten, waardoor zij bij wijze van uitzondering geen huurbescherming krijgen. Deze uitzondering wordt veel breder toegepast dat de wetgever oorspronkelijk heeft beoogd. Dat betekent dat veel arbeidsmigranten vaak vrijwel direct het dak boven hun hoofd verliezen als hun werk stopt. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in

dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP.
De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
Indiener wenst een nadere onderbouwing voor de keuze van aanvullende provinciale eisen t.a.v. huisvesting van arbeidsmigranten en een toelichting waarom er niet voor gekozen is om aan te sluiten bij bestaande certificering zoals NSF of AFK.	ZW-0915-13

Standpunt GS

In de ontwerp-POVI staat "De voorwaarden en kwaliteitseisen die wij stellen aan short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten, reguleren wij via de Omgevingsverordening Limburg, mede op basis van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten."

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op knelpunten die ontstaan ten aanzien van het vestigen van arbeidsmigranten doordat het gebied te kleinschalig is en de infrastructuur niet geschikt is.	ZW-1497-7 ZW-1498-7

Standpunt GS

Het toevoegen van woningen, ook voor arbeidsmigranten, dient in principe binnenstedelijk of in landelijke kernen plaats te vinden. Alleen onder voorwaarden, nader uit te werken in de provinciale omgevingsverordening, is huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen toegestaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.5 Arbeidsmigratie – Huisvesting bedrijventerreinen

Zienswijze
In de POVI onder § 12.4.4.3.3 [verkeerde verwijzing, red.] wordt echter benoemd dat kwetsbare functies, zoals ‘tijdelijk wonen’, niet zijn toegestaan op bedrijventerreinen, vanwege het ontbreken van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Daarnaast wordt aangegeven dat in bepaalde gevallen aan de randen van bedrijventerreinen eventueel via maatwerk een

functiewijziging kan worden toegestaan, afhankelijk van de milieuzonering van het betreffende terrein. Er wordt geen toelichting gegeven van wat deze ‘bepaalde gevallen’ omvatten. Indiener vraagt om verduidelijking van deze afweging.

Indiener				
ZW-0187-116	ZW-0207-109	ZW-0238-99	ZW-0253-114	ZW-0314-99

Zienswijze
Indiener geeft aan dat het niet toestaan van huisvesting van arbeidsmigranten op bedrijventerreinen of in het buitengebied het werven en kwalitatief huisvesten van arbeidskrachten belemmert, en herhaalt dat deze huisvesting wezenlijk anders is dan regulier wonen.

Indiener					
ZW-0166-142	ZW-0186-109	ZW-0224-110	ZW-0237-98	ZW-0240-103	ZW-0241-98
ZW-0317-118	ZW-1236-103	ZW-1473-98	ZW-1479-150	ZW-0278-119	

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het bedrijf het wenselijk vindt om internationale werknemers zelf bij het bedrijf te huisvesten i.p.v. in woonwijken, mede om overlast te voorkomen; beleidsmakers zouden hiervan meer kennis moeten nemen.	ZW-0824-7
Indiener constateert dat, ten aanzien van (tijdelijk) wonen onder paragraaf 12.4.4.2.1. staat vermeld dat in bepaalde gevallen aan de randen van bedrijventerreinen eventueel via maatwerk een functiewijziging kan worden toegestaan, afhankelijk van de milieuzonering van het betreffende terrein. Er wordt echter geen toelichting gegeven van wat deze 'bepaalde gevallen' omvatten.	ZW-0302-114
Indiener geeft aan dat het niet toestaan van huisvesting voor arbeidsmigranten op bedrijventerreinen, werklocaties en/of in het buitengebied een belemmering vormt om voldoende arbeidskrachten te werven en kwalitatief goed te huisvesten. Er wordt gevraagd om de POVI hierop aan te passen en de specifieke behoeften van deze groep te erkennen.	ZW-0242-111
Indiener maakt bezwaar tegen de bepaling in de ontwerp-POVI dat short stay huisvesting van arbeidsmigranten niet langer toegestaan is op bedrijventerreinen en in het buitengebied.	ZW-1364-11
Indiener roept op om het niet toestaan van arbeidsmigranten op bedrijventerreinen, ongeacht het type of de omstandigheden	ZW-1422-26 ZW-0218-19
Indiener stelt dat de realisatie van short stay huisvesting van arbeidsmigranten op bedrijventerreinen inpasbaar en realiseerbaar is en dat hiermee hoogwaardige huisvesting wordt geboden die misstanden voorkomt.	ZW-1364-15

Indiener stelt dat in de POVI de huisvesting van arbeidsmigranten valt onder 'wonen' in plaats van onder 'logies'. Arbeidsmigranten hebben een economisch motief wat zich in de praktijk vertaalt naar een behoefte aan een betaalbaar, sober verblijf. Dit komt onder druk te staan op het moment dat een logies-verblijfsvoorziening wordt beschouwd als 'wonen'. Indiener verzoekt de Provincie Limburg een tussenweg te implementeren die het nu grijze gebied van 'logies' en 'wonen' inkleurt, waarmee overheden kunnen blijven waarborgen dat arbeidsmigranten goed gehuisvest kunnen worden. Deze tussenweg zal de vorm moeten aannemen van een aanvullend of sub-planologisch begrip, dat grootschalige kwalitatieve huisvesting van arbeidsmigranten mogelijk maakt in (bestaande) gebouwen in (of op de rand van) het buitengebied en/of (stedelijke) bedrijventerreinen.	ZW-0302-116
Indiener stelt voor om de voorwaarden voor short stay huisvesting van arbeidsmigranten op bedrijventerreinen en in het buitengebied in overleg verder uit te werken op basis van opgedane ervaringen.	ZW-1364-17
Indiener stelt voor om het mogelijk te maken arbeidsmigranten tijdelijk te huisvesten op of nabij bedrijventerreinen middels de logiesfunctie.	ZW-0888-3
Indiener stelt voor om short stay huisvesting van arbeidsmigranten onder strikte voorwaarden toe te staan buiten het bebouwd gebied, waaronder op bedrijventerreinen.	ZW-0633-2
Indiener verzoekt een verbod van arbeidsmigrantenhuisvesting op bedrijventerreinen, ongeacht het type of de omstandigheden. Indiener stelt dat investeren in fatsoenlijke, duurzame en gelijkwaardige woonoplossingen, los van de werkrelatie, is niet alleen menswaardiger, maar ook noodzakelijk voor een gezonde samenleving	ZW-0807-48
Indiener verzoekt om het beleid te herzien zodat short stay huisvesting van arbeidsmigranten onder voorwaarden mogelijk blijft op bedrijventerreinen en in het buitengebied.	ZW-1364-16
Indiener verzoekt om niet toe te staan dat arbeidsmigranten, ongeacht type of omstandigheden, op bedrijventerreinen worden gehuisvest.	ZW-1262-4
Indiener vindt het verbod op short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten op bedrijventerreinen onwenselijk voor de regio.	ZW-0224-177
Indiener wijst erop dat arbeidsmigranten een economisch motief hebben, niet recreatief. Dat maakt echter ook dat ‘wonen’ meer vanuit economisch motief hierbij wordt ingestoken. De meerderheid van de arbeidsmigranten die in Nederland tijdelijk verblijven, zijn in eerste instantie niet voornemens om zich (permanent) te vestigen. Het economisch motief overheerst, wat zich in de praktijk vertaald naar de behoefte aan een betaalbaar, sober verblijf. Het verblijf dient wel aan minimale kwaliteitseisen te voldoen, zoals aanbevolen door het Roemer-Rapport. De kwaliteit dient echter ook in verhouding te staan tot de betaalbaarheid. Dit komt onder druk te staan op het moment dat een eigenlijke logies-verblijfsvoorziening wordt beschouwd als ‘wonen’. Indiener vraagt de provincie daarom om een tussenweg te implementeren die het nu grijze gebied van ‘logies’ en ‘wonen’ inkleurt, waarmee overheden kunnen blijven waarborgen dat arbeidsmigranten goed gehuisvest kunnen worden, nu en in de toekomst. Deze tussenweg zal	ZW-0187-121 ZW-0207-114 ZW-0238-104 ZW-0253-119 ZW-0314-104 ZW-1127-137

volgens indiener de vorm moeten aannemen van een aanvullend of sub-planologisch begrip, dat grootschalige kwalitatieve huisvesting van arbeidsmigranten mogelijk maakt op daarvoor geschikte locaties, zoals in (bestaande) gebouwen in (of op de rand van) het buitengebied en/of (stedelijke) bedrijventerreinen.

Standpunt GS

Bedrijventerreinen zijn een specifiek segment binnen de werklocaties. Dit segment omvat terreinen voor handels-, distributie-, transport- en productiebedrijven, en bedrijven met als primaire activiteit hieraan gekoppeld onderzoek, ontwikkeling en dienstverlening. Dat kunnen terreinen zijn van diverse schaalniveaus. De ondergrens is een terrein van minimaal 1 hectare met twee of meer aaneengesloten bedrijfskavels. Kwetsbare functies zoals verblijfsrecreatie (logies) en (tijdelijk) wonen zijn niet toegestaan op bedrijventerreinen, met uitzondering van bedrijfswoningen die nog in gebruik zijn. Dat onder meer vanwege omgevingsfactoren als geluids- en geuroverlast, verkeersveiligheid, fijnstof, milieucirkels en de vaak niet-geringe afstand tot voorzieningen – aspecten die behoren bij het creëren van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. In bepaalde gevallen kan aan de randen van bedrijventerreinen eventueel via maatwerk een functiewijziging worden toegestaan. Dat is wel afhankelijk van de milieuzonering van het betreffende terrein. Om de leefbaarheid in het bebouwd gebied te versterken, leegstand tegen te gaan en een bijdrage te leveren aan andere ruimtelijke vraagstukken, zoals woningbouw, vergroening en infra, zien wij wel mogelijkheden om leegstaande kantoor- en winkelpanden te transformeren naar met name woonfuncties op stedelijke dienstenterreinen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om het mogelijk te maken arbeidsmigranten tijdelijk te huisvesten op of nabij bedrijventerreinen middels de logiesfunctie.	ZW-0888-3

Standpunt GS

Bedrijventerreinen zijn een specifiek segment binnen de werklocaties. Dit segment omvat terreinen voor handels-, distributie-, transport- en productiebedrijven, en bedrijven met als primaire activiteit hieraan gekoppeld onderzoek, ontwikkeling en dienstverlening. Dat kunnen terreinen zijn van diverse schaalniveaus. De ondergrens is een terrein van minimaal 1 hectare met twee of meer aaneengesloten bedrijfskavels. Kwetsbare functies zoals verblijfsrecreatie (logies) en (tijdelijk) wonen zijn niet toegestaan op bedrijventerreinen, met uitzondering van bedrijfswoningen die nog in gebruik zijn. Dat onder meer vanwege omgevingsfactoren als geluids- en geuroverlast, verkeersveiligheid, fijnstof, milieucirkels en de vaak niet-geringe afstand tot voorzieningen – aspecten die behoren bij het creëren van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving.
In bepaalde gevallen kan aan de randen van bedrijventerreinen eventueel via maatwerk een functiewijziging worden toegestaan. Dat is wel afhankelijk van de milieuzonering van het betreffende terrein. Om de leefbaarheid in het bebouwd gebied te versterken, leegstand tegen te gaan en een bijdrage te leveren aan andere ruimtelijke vraagstukken, zoals woningbouw, vergroening en infra, zien wij wel mogelijkheden om leegstaande kantoor- en winkelpanden te

transformeren naar met name woonfuncties op stedelijke dienstenterreinen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om short stay huisvesting van arbeidsmigranten onder strikte voorwaarden toe te staan buiten het bebouwd gebied, waaronder op bedrijventerreinen.	ZW-0633-2

Standpunt GS

Bedrijventerreinen zijn een specifiek segment binnen de werklocaties. Dit segment omvat terreinen voor handels-, distributie-, transport- en productiebedrijven, en bedrijven met als primaire activiteit hieraan gekoppeld onderzoek, ontwikkeling en dienstverlening. Dat kunnen terreinen zijn van diverse schaalniveaus. De ondergrens is een terrein van minimaal 1 hectare met twee of meer aaneengesloten bedrijfskavels. Kwetsbare functies zoals verblijfsrecreatie (logies) en (tijdelijk) wonen zijn niet toegestaan op bedrijventerreinen, met uitzondering van bedrijfswoningen die nog in gebruik zijn. Dat onder meer vanwege omgevingsfactoren als geluids- en geuroverlast, verkeersveiligheid, fijnstof, milieucirkels en de vaak niet-geringe afstand tot voorzieningen – aspecten die behoren bij het creëren van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. In bepaalde gevallen kan aan de randen van bedrijventerreinen eventueel via maatwerk een functiewijziging worden toegestaan. Dat is wel afhankelijk van de milieuzonering van het betreffende terrein.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt een verbod van arbeidsmigrantenhuisvesting op bedrijventerreinen, ongeacht het type of de omstandigheden. Indiener stelt dat investeren in fatsoenlijke, duurzame en gelijkwaardige woonoplossingen, los van de werkrelatie, is niet alleen menswaardiger, maar ook noodzakelijk voor een gezonde samenleving.	ZW-0807-48

Standpunt GS

Bedrijventerreinen zijn een specifiek segment binnen de werklocaties. Dit segment omvat terreinen voor handels-, distributie-, transport- en productiebedrijven, en bedrijven met als primaire activiteit hieraan gekoppeld onderzoek, ontwikkeling en dienstverlening. Dat kunnen terreinen zijn van diverse schaalniveaus. De ondergrens is een terrein van minimaal 1 hectare met twee of meer aaneengesloten bedrijfskavels.
Kwetsbare functies zoals verblijfsrecreatie (logies) en (tijdelijk) wonen zijn niet toegestaan op bedrijventerreinen, met uitzondering van bedrijfswoningen die nog in gebruik zijn. Dat onder meer vanwege omgevingsfactoren als geluids- en geuroverlast, verkeersveiligheid, fijnstof,

milieucirkels en de vaak niet-geringe afstand tot voorzieningen – aspecten die behoren bij het creëren van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. In bepaalde gevallen kan aan de randen van bedrijventerreinen eventueel via maatwerk een functiewijziging worden toegestaan. Dat is wel afhankelijk van de milieuzonering van het betreffende terrein.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.6 Arbeidsmigratie – Huisvesting buiten bebouwd gebied

Zienswijze	Indiener
De trent van grootschalige huisvestingslocaties waar arbeidsmigranten tijdelijk, kwalitatief en betaalbaar kunnen verblijven en waarbij ruimtelijke, sociale en persoonsgebonden aspecten onder één dak zijn geregeld lijken succesvolg. Indiener vindt het van groot belang dat gemeenten dit kunnen blijven faciliteren. Indiener verzoekt de Provincie Limburg fysieke en beleidsmatige ruimte hiervoor te bieden.	ZW-0302-115
Indiener geeft aan dat internationale werknemers economisch belangrijk zijn, vooral voor de agrarische sector, en merkt op dat de visie niets vermeldt over short stay/logies in het buitengebied. Men gaat ervan uit dat dit in de toekomst mogelijk blijft.	ZW-1236-234
Indiener is van mening dat het bij agrarische bedrijven mogelijk moet zijn om (betaalbare en tijdelijke) huisvesting te realiseren voor internationale werknemers. Ook hierin wordt indiener naar zijn mening met de groenblauwe landbouwzone ten zeerste beperkt.	ZW-1366-8
Indiener is voorstander van het huisvesten van internationale werknemers in het buitengebied bij agrarische bedrijven, waarbij ondernemers verantwoordelijkheid tonen voor hun personeel	ZW-0352-3
Indiener stelt dat het huisvesten van arbeidsmigranten, vaak door middel van kamerverhuur in de woonwijken, in de regel zorgt voor een verstoord evenwicht van het woon- en leefklimaat en onevenredige druk op de leefbaarheid ter plekke. Het voorgenoemde wordt op landelijk niveau onderkent, waarop zich een trend van grootschalige huisvestingslocaties heeft ontwikkeld, waar arbeidsmigranten tijdelijk, kwalitatief en betaalbaar kunnen verblijven. Deze locaties lijken succesvol, het is aannemelijk dat de grondslag daarvoor ligt in ‘het complete pakket’ van deze locaties. Ruimtelijke, sociale en persoonsgebonden aspecten zijn namelijk onder één dak geregeld, tot genoegen van zowel bewoners van deze complexen, als omwonenden. Deze locaties vragen daarentegen aanzienlijke (fysieke) ruimte. Ruimte die in de regel niet aanwezig is binnen stedelijk/bebouwd gebied en ook niet ruimtelijk valt in te passen of evenwichtig is toe te	ZW-0187-118 ZW-0207-111 ZW-0238-101 ZW-0253-116 ZW-0271-101 ZW-0314-101

bedelen in dit gebied. Het is onduidelijk waar deze locaties dan wel ruimtelijk inpasbaar zijn.	
Indiener stelt dat het succes van de grootschalige huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten voor een groot deel toe te wijzen is aan de fysiek gelegen locaties daarvan. Door het voorgenoemde binnenstedelijk gebrek aan ruimte en draagvlak voor deze huisvestingsconcepten, zijn deze geland in (bestaande) gebouwen in (of op de rand van) het buitengebied en/of (stedelijke) bedrijventerreinen. De ruimte, die hier in brede zin voorhanden is, waarborgt ook dat deze locaties kunnen aansluiten op de speerpunten van de provinciale 'Integrale aanpak arbeidsmigratie'. De aspecten van (tijdelijk) wonen en werken zijn namelijk onder één dak geregeld. Dat varieert van voldoende parkeergelegenheid tot een eigen slaapkamer, van sociaal contact tot registratie in het BRP en van betaalbare, kwalitatieve huisvesting tot welvaart in de brede zin. Het is gezien de prognoses en de kennis van nu dan ook van groot belang dat gemeenten dit kunnen blijven faciliteren. Beleidsmatig kan indiener de kwaliteit van verblijfsfuncties van arbeidsmigranten goed waarborgen en faciliteren door haar vastgestelde kaders, regels en vergunningen te hanteren. Daar dient echter ook fysieke en beleidsmatige ruimte voor geboden te worden door de Provincie Limburg. De ontwerp-POVI biedt deze ruimte nu niet.	ZW-0187-119 ZW-0207-112 ZW-0238-102 \ZW-0253-117 ZW-0271-102 ZW-0314-102
Indiener stelt dat om te kunnen voorzien in de huidige en toekomstige behoefte aan goede (tijdelijke) huisvesting van internationale werknemers, vindt indiener het van belang is dat daar ruimte voor geboden wordt, zowel fysiek als beleidsmatig. Deze ruimte is schaars en dient evenwichtig te worden toegedeeld. De POVI doet te weinig uitspraken waar dit plaats kan vinden.	ZW-0187-117 ZW-0207-110 ZW-0238-100 ZW-0253-115 ZW-0271-100 ZW-0314-100 ZW-1127-133
Indiener stelt voor dat passende huisvesting voor arbeidsmigranten, zoals SNF-gecertificeerde huisvesting, mogelijk blijft, omdat dit essentieel is voor het bedrijf.	ZW-0827-3
Indiener verzoekt de Provincie Limburg om meer regie te pakken op goede huisvesting van personeel nabij de tuinbouw locatie.	ZW-1438-2
Indiener vraagt om meer ruimte voor kleinschalige gebonden huisvesting (tot 100 personen) op of nabij het erf, wanneer dit aantoonbaar bijdraagt aan sociale cohesie, veiligheid en kwaliteit van de leefomgeving. Zulke initiatieven zouden niet categorisch moeten worden geweerd uit het primair landbouwgebied, maar per situatie beoordeeld moeten worden, aansluitend bij het recente beleid van de gemeente Venlo.	ZW-0324-2 ZW-0325-2
Indiener ziet binnen het Heuvelland mogelijkheden voor kleinschalige kwalitatieve huisvesting van agrarische arbeidsmigranten in bestaande gebouwen in dynamische gebieden en/of op agrarische bouwkavels.	ZW-0271-122

Standpunt GS

Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de

gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen.
De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

8.7 Arbeidsmigratie – Logies – Wonen

Zienswijze	Indiener
In bijlage 3 roept de indiener, namens de Noord-Limburgse gemeenten, de Provincie Limburg op om mee te denken en samen te werken bij het vaststellen van de juiste voorwaarden voor de realisatie van fatsoenlijke huisvestingsplekken voor tijdelijke arbeidsmigranten. Vanuit een ruimtelijk perspectief verschilt de huisvesting van tijdelijke arbeidsmigranten van regulier wonen. Regiogemeenten hebben in hun beleid opgenomen dat huisvesting in de kern of in wijken niet wenselijk is. De Provincie Limburg wordt gevraagd om, als belangrijke partner, economische keuzes te ondersteunen die passen bij de regionale arbeidsmarkt en om voorwaarden	ZW-0278-142

te formuleren die aansluiten bij de specifieke behoeften van tijdelijke huisvesting.	
Indiener geeft aan dat de zienswijze dat het onwenselijk is om op bedrijventerreinen logies te vertrekken direct wordt ondermijnd door de formulering dat logiesvesting onder voorwaarden toch kan worden gerealiseerd.	ZW-0159-24
Indiener maakt bezwaar tegen de bepaling in de ontwerp-POVI dat short stay huisvesting van arbeidsmigranten altijd als wonen wordt aangemerkt en niet langer als logies.	ZW-1364-10
Indiener stelt voor dat de bestemming logies beter aansluit bij de tijdelijke aard van short stay-huisvesting voor arbeidsmigranten. Indiener geeft aan dat uit ervaring de integratie van arbeidsmigranten binnen hun woonomgeving zeer beperkt is omdat de arbeidsmigranten slechts voor tijdelijk gehuisvest worden	ZW-0669-3
Indiener verzoekt om in het beleid de mogelijkheid toe te voegen voor ‘shortstay’-logies voor internationale medewerkers, door de functie ‘logies’ toe te voegen aan de bestemmingsmogelijkheden in het verwevingsgebied	ZW-0823-5
Indiener verzoekt herziening op het feit dat logiesvestiging voor arbeidsmigranten onder voorwaarden alsnog kan worden toegestaan en stelt dat logiesverblijf op bedrijventerreinen onwenselijk is, vanwege de beperkingen voor integratie, veiligheid, en leefbaarheid wat tegenstrijdig is met eerstgenoemde.	ZW-0807-45
Indiener verzoekt om behoud van de logiesfunctie voor short stay-huisvesting van arbeidsmigranten nabij bedrijventerreinen. Indiener stelt dat de afstand van de werklocatie tot verblijvenlocatie van de arbeidsmigrant zo kort mogelijk moet blijven gezien het werken in ploegendiensten.	ZW-0669-1
Indiener verzoekt om bij de vaststelling van de provinciale omgevingsvisie de short stay-huisvesting van arbeidsmigranten mede te kwalificeren als de bestemming/functie “logies”.	ZW-0888-5
Indiener verzoekt om de short stay-huisvesting van arbeidsmigranten te kwalificeren als de bestemming/functie 'logies' in plaats van 'wonen'	ZW-0888-1
Indiener verzoekt om een tussenweg te implementeren die het nu grijze gebied van ‘logies’ en ‘wonen’ inkleurt, waarmee overheden kunnen blijven waarborgen dat arbeidsmigranten goed gehuisvest kunnen worden, nu en in de toekomst. Deze tussenweg zal naar mening van indiener de vorm moeten aannemen van een aanvullend of sub- planologisch begrip, dat grootschalige kwalitatieve huisvesting van arbeidsmigranten mogelijk maakt in (bestaande) gebouwen in (of op de rand van) het buitengebied en/of (stedelijke) bedrijventerreinen.	ZW-0304-52
Indiener verzoekt om het gebruik van logiesfuncties als structurele huisvestingsvorm te beëindigen.	ZW-1262-1 ZW-0299-35
Indiener verzoekt om short stay huisvesting van arbeidsmigranten te blijven kwalificeren als logies in plaats van de functie wonen.	ZW-0633-1
Indiener verzoekt tot het niet toestaan van arbeidsmigrantenhuisvesting op bedrijventerreinen, ongeacht het type of de omstandigheden. Het huisvesten van mensen op bedrijventerreinen, in containers, caravans,	ZW-0299-42

omgebouwde schuren of voormalige agrarische bedrijfsgebouwen is sociaal en maatschappelijk onverantwoord. Het leidt tot sociale isolatie, belemmert integratie, vergroot afhankelijkheid en creëert spanningen in de leefomgeving.	
Volgens hoofdstuk 10 van de POVI worden de tijdelijke locaties, bestemd voor short stay- huisvesting van arbeidsmigranten beschouwd als “wonen”. Dit betekent dat in de uitwerking van de ruimtelijke plannen voor de short stay-huisvesting van arbeidsmigranten alleen in aanmerking komen locaties met een woonbestemming en naar het oordeel van cliënte is een dergelijke ruimtelijke beperking niet passend en onnodig beperkend.	ZW-0888-2

Zienswijze
Indiener geeft aan dat in de POVI tijdelijke locaties voor short-stay als ‘wonen’ worden beschouwd, wat in strijd is met lokaal beleid. Indiener ziet huisvesting van arbeidsmigranten voor short-stay als ‘logies’ en niet als regulier wonen, en verzoekt deze terminologie aan te passen.

Indiener					
ZW-0166-79	ZW-0186-89	ZW-0224-83	ZW-0240-74	ZW-0241-69	ZW-0313-87
ZW-0317-89	ZW-1236-74	ZW-1473-69	ZW-1479-121	ZW-0278-89	

Standpunt GS

Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting

voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal.
Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat de bestaande tijdelijke huisvesting voor arbeidsmigranten niet als reguliere 'woonfunctie' moet worden beschouwd. Volgens de indiener is het verblijf van arbeidsmigranten op dergelijke locaties wezenlijk anders dan regulier wonen, aangezien het slechts tijdelijk is. De indiener stelt dat het daarom passender zou zijn om te spreken van 'logies' in plaats van wonen, mede omdat de effecten van regulier wonen op deze locaties niet wenselijk of geschikt zijn. Tot slot benadrukt de indiener dat het maken van dit onderscheid bijdraagt aan het realiseren van goede, passende huisvesting voor deze doelgroep.	ZW-1479-186

Standpunt GS

Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen:

Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren.
Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in het BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het koppelen van short stay-huisvesting aan de woonfunctie een onevenredig beslag legt op stedelijke woonfuncties.	ZW-0669-2

Standpunt GS

De woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale

woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren.
Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in het BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken. .

8.8 Arbeidsmigratie – Logies – Wonen – Belasting wijken

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het voornemen om short stay-huisvesting van arbeidsmigranten aan de bestemming/functie “wonen” te koppelen een onevenredig beslag legt op de woonfuncties binnen de stedelijke omgeving.	ZW-0888-4
Indiener geeft aan dat tijdelijke locaties voor short-stay als 'wonen' worden beschouwd volgens de POVI, wat in conflict is met lokaal/regionaal beleid in Noord-Limburg. Er wordt gevraagd om short-stay als 'logies' te beschouwen in plaats van 'wonen', omdat het wezenlijk verschilt van regulier wonen en maatschappelijke problemen kan veroorzaken in stedelijke gebieden.	ZW-0242-84
Indiener stelt dat de POVI enkel over short-stay huisvesting lijkt te gaan en beschouwt tijdelijke short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten als 'wonen' in plaats van 'logies'. Hier zit ook een link met functiemening op bedrijventerreinen (12.4.4.3.3) waar (tijdelijk) wonen en logies zijn uitgesloten. Aangegeven wordt dat huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten anders is en op deze manier nagenoeg onuitvoerbaar wordt. Wijken die sociaal-maatschappelijk al zwaar belast zijn, worden hierdoor extra belast.	ZW-1262-6
Indiener stelt dat de realisatie van short stay huisvesting van arbeidsmigranten in het bebouwd gebied vaak stuit op maatschappelijke en politieke weerstand en daardoor niet haalbaar is.	ZW-1364-14
Indiener vraagt om een scherp onderscheid tussen regulier wonen en tijdelijke huisvesting van internationale werknemers, gezien de verschillende dynamiek en de noodzaak van maatwerkoplossingen om draagvlak in buurten en wijken te behouden	ZW-0196-124

Standpunt GS

De woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten.
Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Ook de woonbehoeften van arbeidsmigranten dienen nadrukkelijk te worden meegenomen in de gemeentelijke, regionale en provinciale woningbouwprogrammering. Hierbij maken wij onderscheid tussen reguliere woningen voor long-stay arbeidsmigranten en huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten. Realisatie van huisvesting voor alle arbeidsmigranten is anno 2026 binnenstedelijk niet altijd te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak veel langer in short-stay huisvesting verblijven dan waarvoor deze bedoeld is. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten in de gemeentelijke woningbouwprogrammering ook de woonbehoefte voor long-stay arbeidsmigranten opnemen. Hierover dienen sluitende bestuursafspraken tussen alle gemeenten gezamenlijk en de Provincie gemaakt te worden in het kader van de actualisatie van de woningbouwprogrammering en de woondeal. Als onderdeel van die te maken bestuursafspraken is de Provincie bereid short-stay huisvesting voor arbeidsmigranten niet langer te beschouwen als louter wonen. De Provincie ziet in dit verband ruimtelijke mogelijkheden voor het kunnen realiseren van short-stay huisvesting ook buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen. Daarbij vragen wij de gemeente toe te zien op de maximale verblijfsduur en ook short-stay arbeidsmigranten in te schrijven in de BRP. De omgevingsverordening Limburg wordt te zijner tijd aangepast op basis van de gemaakte bestuursafspraken. .

8.9 Arbeidsmigratie – Logies – Wonen – Definitie tijdelijk

Zienswijze

Indiener merkt op dat onder de voorliggende ontwerp provinciale omgevingsvisie Limburg huisvesting van arbeidsmigranten niet onder het begrip logies valt maar onder wonen. Het ontbreekt in de POVI aan een begrip dat de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten juist en concreet definieert.

Indiener					
ZW-0187-120	ZW-0207-113	ZW-0238-103	ZW-0253-118	ZW-0314-103	ZW-1127-136

Standpunt GS

In de begrippenlijst bij de ontwerp-povi (bijlage) is short-stay gedefinieerd als verblijf van maximaal één jaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen: Onder bijlage begrippenlijst bij de ontwerp-povi short-stay: verblijf van maximaal één jaar.

8.10 Coördinerende rol

Zienswijze

Indiener stelt dat voor een coördinerende rol van de provincie op de woningmarkt (die noodzakelijk is om de regionale woningvoorraad toekomstbestendig te maken, het vestigingsklimaat te verbeteren en leegstand te voorkomen) een duidelijkere visie en beleid nodig is.

Indiener					
ZW-0302-22	ZW-0187-54	ZW-0207-48	ZW-0238-38	ZW-0253-52	ZW-0271-38
ZW-0314-38	ZW-1038-145	ZW-1127-70			

Standpunt GS

Jong en oud moet zich thuis kunnen voelen in Limburg. Onze woningvoorraad en woonomgeving richten wij daarop in. Herstructurering en het optimaal benutten van de mogelijkheden van bestaande woningen blijft belangrijk. Gezien onze demografische ontwikkeling is het van belang dat Limburg aantrekkelijk is voor de beroepsbevolking die zich langdurig in Limburg vestigt. Dat geldt ook voor arbeidsmigranten. Wij willen een aantrekkelijk woonklimaat bieden aan mensen die werken in maatschappelijk waardevolle sectoren die bijdragen aan de brede welvaart. We werken aan kwalitatieve groei op basis van duurzame verstedelijking, rekening houdend met de bereikbaarheid en leefbaarheid van de gemeenschap

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.11 Demogratie

Zienswijze	Indiener
De opgave van de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en veranderde behoefte in verband met vergrijzing ontbreekt naar mening van indiener. Dit geldt naar mening van indiener ook voor een meer evenwichtig maken van onze bevolkingsopbouw en het daarom aantrekken van jongeren. Daarnaast ontbreekt naar mening van indiener in de opgave de verhouding tussen ombouw van de bestaande voorraad en (de ten opzichte hiervan beperkte) nieuwbouw. Indiener verzoekt om hier aandacht aan te besteden in de POVI.	ZW-0302-89
Er wordt veelvuldig gesproken over het laten groeien van de beroepsbevolking. Indiener mist een visie op wie dat dan zijn. De huidige instroom (binnen- en buitenland) bestaat voor een groot deel uit praktisch geschoolde mensen. Elders in de POVI wordt aangegeven dat theoretische geschoolde Limburgers nog altijd wegtrekken. Van waar moeten de mensen komen en hoe trekken we ze daadwerkelijk aan? Indiener verzoekt de POVI hierop aan te vullen.	ZW-0302-83
Indiener (gemeente) anticipeert nadrukkelijk op groei van het aantal inwoners. Vanuit autonome groei, maar ook vanuit de behoefte van mensen die zich aangetrokken voelen richting de economische groei in de regio en onze gemeente. Met name vanuit de Maastrichtse campus en aanpalende ontwikkelingen. Dit betekent dat de gemeente van indiener een substantieel aantal woningen gaat bouwen de komende jaren. Dit vraagt om ruimte. Ruimte die volgens indiener gelet op de kaarten bij de POVI volstrekt onvoldoende is. Dit vanwege de diverse zoneringen en de keuzes die zijn gemaakt bij de begrenzing van deze zoneringen. Het ‘straatje erbij’ is volgens indiener volstrekt onvoldoende om ruimte te bieden aan de noodzakelijke behoefte aan het realiseren van meer en passende woningen. Dit betekent volgens indiener dat de ruimte rondom landelijke kernen (d.w.z. de verwevingsgebieden) verruimd moeten worden, en wel zodanig dat indiener afgewogen, weldoordachte en realistische ambities op het gebied van woningbouw adequaat en snel zou kunnen realiseren. Dit betekent volgens indiener ook dat diverse linten, clusters en gehuchten die nu geen deel uitmaken van het verwevingsgebied als verwevingsgebied moeten worden aangemerkt. Gebeurt dit niet, dan is het ‘straatje erbij’ op deze locaties volgens indiener niet mogelijk.	ZW-1127-3
Indiener heeft de ambitie om de gemiddelde Nederlands Brede Welvaart te bereiken. Indiener ziet hun woningbouwopgave als vehikel om draagkrachtige schouders toe te voegen aan onze bevolking. Deze sterke schouders probeert de indiener ook aan te trekken van buiten Parkstad, door mensen die wel ín Parkstad werken maar er niet wonen, te verleiden hier ook te gaan wonen. Indiener stelt dat deze mensen echter een huisvestingsbehoefte hebben die veelal in het midden- en dure segment valt.	ZW-0319-154

Indiener stelt dat koersen op bevolkingsgroet - t.b.v. verstreken vestigingsklimaat - indruist tegen het uitgangspunt van een robuuste en duurzame leefomgeving.	ZW-0159-13
Indiener stelt voor om te focussen op kwalitatief behoud en versterking van de bestaande bevolking in Limburg door het vasthouden van Limburgse jongeren en het stimuleren van terugkeerders.	ZW-0159-3
Indiener verzoekt dat Limburg zich niet richt op kwantitatieve bevolkingsgroei, maar op kwalitatief behoud en versterking van de bestaande bevolking. Dat betekent onder andere: het vasthouden van Limburgse jongeren, het stimuleren van terugkeerders en het creëren van toekomstperspectief binnen de regio.	ZW-0807-8
Indiener verzoekt om het besef van bevolkingskrimp mee te nemen als serieuze basis voor beleid en als richtinggevend principe voor toekomstig beleid in Limburg.	ZW-1083-5
Indiener verzoekt om niet actief te streven naar bevolkingsgroei met name door middel van migratie ter ondersteuning van economische expansie.	ZW-0159-2
Indiener vindt dat de visie onvoldoende feitelijk is onderbouwd en te veel wordt beïnvloed door maatschappelijke druk en populistische bewoordingen over gezondheid en landbouw.	ZW-0824-2
Indiener wijst op het belang dat Limburg zich niet richt op kwalitatieve bevolkingsgroei, maar zich moet richten op kwalitatief beleid en versterking van de bestaande bevolking	ZW-1422-2
Par. 2.2.3 Indiener stelt voor om demografische ontwikkelingen te heroverwegen met een focus op een krimpende bevolking in plaats van vast te houden aan een achterhaald “groei en ontwikkel" model. Nagedacht moet worden hoe met een krimpende bevolking een duurzame toekomstvisie waar kan worden gemaakt.	ZW-0145-4

Standpunt GS

In de POVI hebben we opgenomen dat de toekomstige groei van de Limburgse bevolking niet vanzelfsprekend is. Een zekere mate van groei is naar onze mening essentieel met het oog op een goed vestigingsklimaat. Verschillende prognoses en scenariostudies laten uiteenlopende beelden zien. We hanteren in de POVI het ambitiescenario 2040 uit het woningbehoefteonderzoek van 2025, om zo een perspectief en goede strategie voor duurzame, kwalitatieve groei te faciliteren. Daarmee hebben we ook oog voor de balans in de samenstelling van de bevolking.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 2 paragraaf 2.2.3. na "Maar toekomstige groei van de Limburgse bevolking is niet vanzelfsprekend.": "Een zekere mate van groei is essentieel met het oog op een goed vestigingsklimaat. We hanteren het ambitiescenario 2040 uit het woningbehoefteonderzoek van 2025 als vertrekpunt voor een strategie gericht op duurzame kwalitatieve groei."

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de stelling dat bevolkingsgroei essentieel is te nuanceren.	ZW-0807-5

Standpunt GS

Provincie stelt dat de demografische prognoses een onwenselijk beeld van de toekomst van Limburg geven en benadrukt het belangrijk te vinden een perspectief en goede strategie te ontwikkelen voor duurzame, kwalitatieve groei om dit tij te keren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het verstandig is om te anticiperen op de verwachte krimp van de beroepsbevolking met 2,5%- 10% richting 2050 en verzoekt dat in dit licht het essentieel is om de ontwikkeling van werkgelegenheid selectief te sturen.	ZW-0807-9

Standpunt GS

We stimuleren werkgelegenheid zoals te lezen in hoofdstuk economie en wordt ook uitgewerkt in Limburg Centraal.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 2 paragraaf 2.2.3. na "Maar toekomstige groei van de Limburgse bevolking is niet vanzelfsprekend.": "Een zekere mate van groei is essentieel met het oog op een goed vestigingsklimaat. We hanteren het ambitiescenario 2040 uit het woningbehoefteonderzoek van 2025 als vertrekpunt voor een strategie gericht op duurzame kwalitatieve groei."

8.12 Fair share

Zienswijze
Indiener geeft aan dat wordt gesproken over evenwichtige woningverdeling, maar dat de term ‘fairshare’ ontbreekt. Indiener verzoekt te verwijzen naar de Wet Versterking Regie.

Indiener					
ZW-0186-88	ZW-0196-116	ZW-0224-82	ZW-0237-68	ZW-0166-78	ZW-0240-73
ZW-0242-83	ZW-0317-88	ZW-1236-73	ZW-1473-68	ZW-1479-120	ZW-0278-88

Standpunt GS

Met evenwichtige verdeling wordt in de POVI gedoeld op zowel de evenwichtige verdeling van de woningbouwopgave, als de evenwichtige verdeling van de te huisvesten aandachtsgroepen. In de definitie van evenwichtige verdeling is dit reeds opgenomen.

Voorstel aan PS

De definitie van evenwichtige verdeling verduidelijken door de volgende toelichting op te nemen: "een afgewogen verdeling van zowel de woningbouwopgave over de gemeenten binnen de

woningbouwregio waartoe de gemeente behoort, als de huisvestingsopgave van alle aandachtgroepen (fair share) over de gemeenten binnen de woningmarktregio waartoe de gemeente behoort".

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in de passage "Provincie ziet specifiek toe op voldoende en kwalitatief goede (sociale) huisvesting ook voor aandachtsgroepen en met een evenwichtige verdeling over gemeenten in de regio." de definitie ‘kwalitatief’ niet verder wordt uitgewerkt/toegelicht.	ZW-0263-44

Standpunt GS

Met kwalitatieve goede huisvesting/woningen, wordt bedoeld, een passende woning: Woningen die passen bij de persoonlijke situatie van de bewoner(s). Daarmee wordt bedoeld: de betaalbaarheid; woning type en locatie.

Voorstel aan PS

Definitie van passende woning aanpassen naar: "Woningen die passen bij de persoonlijke situatie van de bewoner(s), daarmee wordt bedoeld op betaalbaarheid; woning type en juiste plek".

8.13 Fair share WBregio

Zienswijze
In de povi wordt aangegeven dat de provincie toe ziet op voldoende en kwalitatief goede (sociale) huisvesting, ook voor aandachtsgroepen, in elke gemeente met een evenwichtige verdeling over gemeenten in de regio. Indiener verzoekt ook de draagkracht van de regio mee te nemen ten opzichte van andere regio's. Het is voor de regio Zuid-Limburg, en met name de kwetsbare wijken, van cruciaal belang dat dit effectief wordt uitgevoerd op het juiste (bovenregionale) schaalniveau.

Indiener					
ZW-0314-169	ZW-0187-98	ZW-0207-91	ZW-0238-81	ZW-0253-96	ZW-0271-81
ZW-0314-81					

Zienswijze
Indiener wijst er op dat in het stedelijk gebied een evenwichtige verdeling van aandachtsgroepen essentieel is, zowel binnen de steden als over de regio.

Indiener					
ZW-0187-61	ZW-0207-55	ZW-0238-45	ZW-0253-59	ZW-0271-45	ZW-0319-31
ZW-1038-152					

Zienswijze	Indiener

Indiener geeft aan dat Venray van oudsher vele aandachtsgroepen huisvest, deels voor de regio Noord-Limburg, en dat de ontwerp-POVI'25 geen visie biedt op aandachtsgroepen en regionale spreiding. Ze vragen om een regisserende rol vanuit de provincie.	ZW-0166-141
Indiener stelt dat het van groot belang is dat de Provincie juist in deze bovenregionale opgave – om een evenwichtige verdeling over alle Limburgse regio's te creëren – een sturende rol inneemt. Dit temeer, omdat dit evenwicht in de regio's Noord-, Midden- en Zuid-Limburg er volgens indiener nu niet is, zoals blijkt uit het Woonbehoefte onderzoek Provincie Limburg 2025.	ZW-0253-8

Standpunt GS

Het is aan gemeenten om met de andere gemeenten binnen de woningmarktregio afspraken te maken over de verdeling van te huisvesten aandachtsgroepen en de manier waarop. Het instrument van de huisvestingsverordening kan daarvoor ingezet en gebruikt worden. Als Provincie adviseren wij hierover aan de voorkant. In de ontwerp POVI hebben we aangegeven dat we als Provincie een rol hebben in de coördinatie van de bovengemeentelijke afstemming van beleid en een evenwichtige verdeling van opgaven. Indien gemeenten er niet in zouden slagen om afspraken te maken over deze verdeling, voorziet de Wet versterking regie volkshuisvesting in een terugval percentage.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt wat betreft de verdeling van aandachtsgroepen (fair share) binnen de subregio's (Parkstad, Westelijke Mijnstreek en Maastricht-Heuvelland), als binnen de 3 regio's Noord-, Midden- en Zuid-Limburg het volgende: heeft de Provincie oog voor de ongelijke verdeling in de drie grote regio's (noord, midden en zuid) onderling? En hoe wil de provincie deze verdeling eerlijk houden? Indiener stelt dat er immers geen overleg plaatsvindt tussen drie hoofdregio's. Indiener ziet hier een belangrijke rol voor de provincie.	ZW-0263-45

Standpunt GS

Aan de woonzorgtafel worden Limburg breed gesprekken gevoerd hoe dit het beste op te pakken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.14 Grenzen

Zienswijze	Indiener
De woningmarkt houdt niet op bij de gemeentegrens. Indiener mist een duidelijke visie en beleid hoe de provincie Limburg haar coördinerende rol hierin invult.	ZW-0304-16

Standpunt GS

De opmerking dat de woningmarkt niet ophoudt bij de gemeentegrens wordt onderschreven, daarom onderschrijven wij ook de ontwikkeling van visie en beleid op de schaal van de woningbouwregio Zuid-Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.15 Kwaliteit

Zienswijze	Indiener
"Indiener vraagt dringend aandacht voor het volgende: In paragraaf 2.2.4 'Opgaven woningvoorraad' wordt opgemerkt dat het succes van de volkshuisvesting onlosmakelijk samenhangt met de sociaaleconomische situatie en gezondheidssituatie van de inwoners van steden en dorpen en met het versterken van gemengde wijken. Die focus op gemengde wijken ontbreekt vervolgens in hoofdstuk 10 'Wonen'."	ZW-0319-152

Standpunt GS

Wij benoemen de samenhang tussen de opgaven in de woningvoorraad en sociaaleconomische situatie in de POVI, maar werken dit verder niet als speerpunt uit in de POVI omdat dit het kader betreft. De uitwerking zal landen in de huisvestingsprogramma's.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt het uitgangspunt van compact bouwen ook nadrukkelijker mee te nemen bij economische ontwikkeling bijvoorbeeld de detailhandelsstructuur (12.4.4.2.2. Detailhandel) en adviseert hierbij te verwijzen naar de SVREZL, waarin de locatiekeuze van winkels het bebouwd gebied versterken, leegstand tegen gaan en zo bijdragen aan de nabijheid van voorzieningen.	ZW-1038-59

Standpunt GS

Het uitwerken van het uitgangspunt van compact bouwen is een verdieping die een plek kan krijgen in een Volkshuisvestingsprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener vindt het positief dat naast de nieuwbouwopgave van woningen ook nadrukkelijk de transformatie-opgave van de bestaande woningvoorraad (vervangen, splitsen, omvormen etc.) wordt benoemd. Beide opgaven zijn nodig om de leefbaarheid van Zuid-Limburg te verbeteren.	ZW-1038-56

Standpunt GS

Het uitgangspunt delen wij.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De passage over inzetten op een optimale benutting van de bestaande voorraad en op nieuwbouw, waarmee ook doorstroming van bewoners op gang wordt gebracht bevat 2 verschillende elementen. Het een sluit het ander niet uit maar versterkt het ook niet per sé. Indiener ziet het belang van deze passage op deze plek niet, omdat de provincie zelf geen rol heeft bij het nemen van initiatief voor woningbouwplannen in de bestaande voorraad of in nieuwbouw.	ZW-1164-74

Standpunt GS

Nieuwbouw vindt plaats waar het een aanvulling op de bestaande voorraad betreft. Daarbij wordt ook gekeken in hoeverre transformatie/herstructurering mogelijk is om o.a. de doorstroming te bevorderen. De passage is opgenomen omdat (betere benutting van) bestaande voorraad en nieuwbouw elkaar aanvullen en beiden van belang zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft het uitgangspunt dat woningbouw zoveel mogelijk dient plaats te vinden binnen de bestaande bebouwde omgeving waarbij ruimte is voor afgewogen en passende ontwikkelruimte voor landelijke kernen (straatje erbij). Zo wordt druk gehouden op herstructurering en worden ruimteclaims op het landelijk gebied beperkt en wordt zorg gedragen	ZW-0314-167

voor de nabijheid van voorzieningen conform het Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Zuid-Limburg.

Standpunt GS

Het uitgangspunt delen wij.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener pleit, hoewel de regierol van de provincie wordt gewaardeerd, voor een actievere inzet bij herstructurering en een scherpere regionale woningbouwambitie. Deze ambities moeten duidelijker worden uitgesplitst naar regio, stedelijk en landelijk gebied, en woningtypologieën om een mismatch tussen vraag en aanbod te voorkomen en de balans terug te brengen.

Indiener					
ZW-0319-29	ZW-0187-59	ZW-0207-53	ZW-0238-43	ZW-0253-57	ZW-0271-43
ZW-0314-43	ZW-1038-150	ZW-1127-75			

Standpunt GS

De uitwerking van de POVI, waarnaar indiener refereert, vindt plaats in het Volkshuisvestingsprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener stelt dat aanpassen van de bestaande [red. woning]voorraad om beter aan te sluiten aan moderne vragen, herontwikkeling van (met name) corporatiebezit (sloop-nieuwbouw) en gebiedsgericht ontwikkelen (toename bij OV-knopen en verdunning in zwakkere wijken/ kernen) een meer integraal perspectief biedt.

Indiener					
ZW-0187-56	ZW-0207-50	ZW-0238-40	ZW-0253-54	ZW-0271-40	ZW-0314-40
ZW-1038-147	ZW-1127-72				

Standpunt GS

Wij delen de stelling dat meer integraliteit tussen herontwikkeling van bestaande voorraad en gebiedsgericht ontwikkelen wenselijk is. Daarover is in de BOFLL's van mei en oktober 2025 ook gesproken en afgesproken om per gemeente een samenhangende integrale onderbouwing van de te realiseren gemeentelijke woningbouwopgaven op te stellen

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt dringend aandacht voor het volgende: In paragraaf 2.2.4 'Opgaven woningvoorraad' wordt opgemerkt dat het succes van de volkshuisvesting onlosmakelijk samenhangt met de sociaaleconomische situatie en gezondheidssituatie van de inwoners van steden en dorpen en met het versterken van gemengde wijken. Die focus op gemengde wijken ontbreekt vervolgens in hoofdstuk 10 'Wonen'.	ZW-0160-12

Standpunt GS

Wij benoemen de samenhang tussen de opgaven in de woningvoorraad en sociaaleconomische situatie in de POVI, maar werken dit verder niet als speerpunt uit in de POVI omdat dit het kader betreft. De uitwerking zal landen in de huisvestingsprogramma's.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt hoe de gewenste snelle woningbouw gerealiseerd wordt en of er een handreiking komt voor de meest voorkomende knelpunten, zoals exploitatie-opzet.	ZW-0188-59

Standpunt GS

Provincie Limburg wil woningbouw versnellen en organiseert hiertoe provinciale versnellingstafels en masterclasses en biedt een versnellingsmenu aan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.16 Leefbaarheid

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt dat de provincie het toezicht op voldoende en kwalitatief goede (sociale) huisvesting – ook voor aandachtsgroepen – effectief uitvoert, in elke gemeente en met een evenwichtige verdeling over gemeenten in de regio. Dit is voor het stedelijk gebied, en met name voor de kwetsbare wijken, van cruciaal belang.	ZW-1038-49
De indiener vindt het logisch dat er beperkingen zijn voor woningbouw nabij landelijke kernen gezien de uitgangspunten van water en bodem, gezien de	ZW-1038-47

natuur en het vijfsterrenlandschap en gezien de ongewenste groei van automobiliteit	
De regio, de gemeenten, en de ondernemers en inwoners hierin, zijn gebaat bij veerkrachtige wijken, buurten en kernen. We zien dat de veerkracht steeds meer onder druk staat in de landelijke kernen. In een aantal wijken in het stedelijk gebied kleurt het al dieprood en hebben concentraties van kwetsbare bewoners een stapeling van problemen. In beide situaties vraagt om actie!	ZW-0302-84
Indiener stelt dat in tegenstelling tot andere passages zoals in paragraaf 2.2 Sterke steden en dorpen en een goed vestigingsklimaat, wordt in paragraaf 10.2 voor het eerst de volkshuisvestelijke opgave in Limburg geprioriteerd boven andere meer ruimtelijke belangen. Indiener stelt dat het onderdeel wonen in de POVI -mede door de inzet van het Rijk via wet- en regelgeving getuigt om meer regie te nemen in het belang van de leefbaarheid in de wijken- van concrete kaders waarvan het belang niet wordt uitgedrukt via grote hoeveelheden maar beknopte tekst. Dit doet volgens de indiener niet af aan het belang van het thema wonen en verdient daarom bij andere passages meer aandacht en positionering. Temeer daar woningbouwontwikkelingen steeds meer hinder ondervinden van de stapeling van (veelal niet wettelijke) eisen die de laatste decennia hand over hand toenamen.	ZW-0319-158
Indiener verzoekt om te zorgen voor leefbaarheid in het buitengebied om verpaupering tegen te gaan.	ZW-1187-2

Zienswijze
Indiener geeft aan dat bij een goed vestigingsklimaat naast passend woningaanbod ook een aantrekkelijk voorzieningenniveau hoort, dat nu te eenzijdig naar woningaanbod wordt gekeken en verzoekt dit aan te scherpen.

Indiener					
ZW-0242-5	ZW-0166-20	ZW-0186-30	ZW-0240-15	ZW-0241-10	ZW-0278-30
ZW-0317-21	ZW-1236-15	ZW-1473-10	ZW-1479-62	ZW-0224-24	

Standpunt GS

Belangrijk principe in de ontwerp POVI is ‘Versterken van bebouwd én landelijk gebied’. We willen steden en dorpen compact houden en stedelijke functies zoveel mogelijk in bestaand bebouwd gebied concentreren. Woningbouw moet zoveel mogelijk plaatsvinden binnen het stedelijk gebied of de landelijke kernen. Daarmee houden we druk op de herstructurering en beperken we de ruimteclaims op het landelijk gebied. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met de benodigde ruimte voor vergroening en wateropvang, om hittestress en wateroverlast door klimaatverandering tegen te gaan en de leefbaarheid te vergroten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat behoefteonderzoeken niet de enige basis voor woonbeleid moeten zijn, en vraagt om aandacht voor leefbaarheid en balans in de woningvoorraad toe te voegen aan paragraaf 10.5.	ZW-0237-138

Standpunt GS

Wij zien woningbehoefte als belangrijke basis voor het woonbeleid. Daarbij biedt de differentiatie naar huishoudens en type en prijsklassen een zeer goede basis voor balans, mismatches en leefbaarheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij de doelen Wonen het verbeteren van de leefbaarheid niet alleen gekoppeld mag worden aan betaalbaarheid en woningbehoefte, maar dat soms ook andere woningsegmenten nodig zijn om de leefbaarheid te verbeteren, en stelt voor om de formulering aan te passen.	ZW-0237-143

Standpunt GS

Deze stelling herkennen wij niet en lezen wij ook niet terug in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij een goed vestigingsklimaat naast passend woningaanbod ook een aantrekkelijk voorzieningenniveau hoort. Indiener geeft aan dat nu te eenzijdig naar woningaanbod wordt gekeken en verzoekt dit aan te scherpen.	ZW-0237-10

Standpunt GS

Met deze stelling zijn we het eens en is daarom ook benoemd in de POVI. In paragraaf 2.2.1 en 2.2.3 wordt benoemd dat het voorzieningenniveau bijdraagt aan een goed vestigingsklimaat.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.17 Limburg centraal

Zienswijze	Indiener

Daarnaast worden enkele passages in het hoofdstuk gewijd aan Limburg Centraal en de 30.000 woningen die in de periode na 2030 voorzien zijn. Dit gaat niet op voor alle woningen in Limburg Centraal. Er zijn ook woningen voorzien in de periode tot 2030. Indiener verzoekt de Provincie dit te corrigeren, gelet op trajecten met het Rijk over woningbouw die momenteel in het kader van onder meer de Woontop lopen rondom NPLV gebied Heerlen Noord, dat overlap kent met Limburg Centraal.	ZW-1164-66

Standpunt GS

In de POVI staat inderdaad na 2030. waardoor de opsomming niet correct is. We passen dit aan naar "tot en met 2040".

Voorstel aan PS

Paragraaf 10.4 Ambitie Limburg Centraal in de eerste zin de tekst "na 2030" te wijzigen in "tot en met 2040".

Zienswijze	Indiener
De indiener constateert dat het programma Limburg Centraal ook zogenaamde front runners bevat en verzoekt de tekst hierop aan te passen.	ZW-1038-53

Standpunt GS

Limburg centraal is een uitwerking van de POVI, daarin worden de front runners benoemd en omschreven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat er zowel in Nederland als in Duitsland een groot tekort aan woningen is en spreekt steun uit voor de plannen van de Provincie Limburg om ten minste 30.000 nieuwe woningen rond de intercitystations te realiseren.	ZW-0126-12

Standpunt GS

Dit betreft een punt waarover Provincie en indiener het eens zijn en hoeft geen reactie te worden gegeven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Indiener geeft aan dat de conclusie dat bevordering van doorstroming in de woningmarkt de grootste uitdaging is, niet in alle regio’s geldt. Indiener geeft aan dat ook het aantrekken van jonge gezinnen belangrijk is en verzoekt een betere link met Limburg Centraal te leggen.

Indiener					
ZW-0166-27	ZW-0224-31	ZW-0237-17	ZW-0240-22	ZW-0241-17	ZW-0278-37
ZW-0313-24	ZW-0317-37	ZW-1236-22	ZW-1473-17	ZW-1479-69	

Standpunt GS

Wij zijn van mening dat doorstroming in alle regio's een uitdaging is. Weliswaar kan de mate variëren tussen deelgebieden. In de POVI wordt gesteld dat alle regio's zowel een nieuwbouwopgave alsook een opgave hebben in doorstroming, herstructurering en optoppen. Binnen Limburg centraal krijgt inzet op jongeren een plek.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de rol van Venlo als centrumstad meer benadrukt moet worden in lijn met de ambities van Limburg Centraal.	ZW-0317-20

Standpunt GS

Antwoord: In Limburg centraal wordt de centrumfunctie van Venlo voor Noord-Limburg benadrukt. De POVI verwijst daarnaar. Een uitwerking kan plaatsvinden in regionale visies of volkshuisvestingsprogramma's.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er in alinea 8.2.3.2 onvoldoende aandacht is voor mitigerende maatregelen rondom de locatiekeuze voor het realiseren van 30.000 woningen bij intercitystations, waar gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Er is behoefte aan concrete maatregelen om de veiligheid en leefbaarheid te waarborgen.	ZW-0188-37

Standpunt GS

We houden in de planvorming rekening met het aspect externe veiligheid en bekijken waar deze verbeterd kan worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener heeft bij het lezen van paragraaf 10.1 het gevoel dat uitbreiding van de woningvoorraad uitsluitend mogelijk is als dit past binnen het programma Limburg Centraal. De ambitie van Limburg Centraal richt zich op de toevoeging van circa 30.000-35.000 woningen na 2030 binnen een straal van 1.5 km van de zes Limburgse intercitystations. Indiener stelt dat dit niet mag betekenen dat deze ambitie negatieve gevolgen heeft voor het uitbreiden van de woningvoorraad elders in Limburg.	ZW-1127-10

Standpunt GS

In de POVI wordt benadrukt dat we bouwen naar behoefte. Die is in de steden groter dan in kernen, maar ook daar zijn mogelijkheden om de leefbaarheid te versterken en de woningvoorraad uit te breiden naar behoefte.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat er bij het bouwen van woningen in steden en dorpen rekening moet worden gehouden met de benodigde ruimte voor vergroening en wateropvang, om hittestress en wateroverlast door klimaatverandering tegen te gaan en de leefbaarheid te vergroten. Het wordt door indiener als positief ervaren dat in de POVI de landelijke kernen voor woningbouw worden genoemd. Het voornemen om in de Omgevingsverordening vast te leggen dat gemeenten inzichtelijk maken welk deel van de overeengekomen opgave binnenstedelijk gerealiseerd kan worden en welk deel niet is volgens indiener voor de hand liggend, maar het is voor indiener nieuw dat dit in de omgevingsverordening wordt verankerd. Indiener neemt aan dat over het gemeentelijk inzichtelijk maken van de opgave tijdig nadere uitleg volgt.	ZW-1127-13

Standpunt GS

In de BOFLL's van juni 2025 is afgesproken dat per gemeente, voor zover nog niet beschikbaar, voor het hele grondgebied van de gemeente de ruimtelijke kansen en belemmeringen voor potentiële ontwikkellocaties in beeld te brengen, waaruit zo concreet als mogelijk de totale woningbouwprogrammering blijkt. Het doel van bovenstaande afspraken is om per gemeente te komen tot een samenhangende integrale onderbouwing van de te realiseren gemeentelijke woningbouwopgave, zowel programmatisch als ruimtelijk, voor het gehele grondgebied van de gemeente. Uit deze onderbouwing blijkt oa. welk gedeelte van de gemeentelijke woningbouwopgave in het stedelijk gebied en landelijke kernen gerealiseerd zal worden en welk deel buiten het bestaand bebouwd gebied. In de BOFLL's van oktober 2025 is bevestigd dat de voorwaarden worden opgenomen in de verordening en de agendacommissie aan de slag gaat met de uitwerking; gemeenten en provincie brengen in beeld welke informatie aanwezig is en stellen een plan van aanpak op voor de uitvoering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener ondersteunt het programma Limburg Centraal, maar geeft bij de uitwerking mee dat de genoemde emplacementen op dit moment volledig benut worden voor het behandelen en opstellen van treinen en materieel. Uitplaatsing of inbreiding lijkt niet of slechts heel beperkt mogelijk. Indiener roept op om stakeholders nauw te betrekken bij de wijze waarop de woningbouwambities wel gerealiseerd kunnen worden met behoud van ruimte voor het functioneren van het spoor en de stations.	ZW-1460-13

Standpunt GS

De mogelijkheden tot het emplacement worden nauw besproken met de betrokken partijen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er aandacht wordt gewijd aan Limburg Centraal en de 30.000 woningen die in de periode na 2030 voorzien zijn. Dit gaat volgens de indiener niet op voor alle woningen in Limburg Centraal, omdat er zijn ook woningen voorzien in de periode tot 2030. Indiener vraagt om dit te corrigeren, gelet op trajecten met het Rijk over woningbouw die momenteel in het kader van onder meer de Woontop lopen rondom NPLV gebied Heerlen Noord, dat overlap kent met Limburg Centraal.	ZW-0319-150

Standpunt GS

In de POVI staat inderdaad na 2030, waardoor de opsomming niet correct is. We passen dit aan naar "tot en met 2040".

Voorstel aan PS

Paragraaf 10.4 Ambitie Limburg Centraal in de eerste zin de tekst "na 2030" te wijzigen in "tot en met 2040".

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het hanteren van strengere eisen dan de landelijke richtlijnen past niet in de nodige druk die op de realisatie van woningbouw plaatsvindt om aan de doeleinden van de Woondeal te kunnen voldoen. Het mag geen remmende factor zijn voor initiatieven die regionaal op instemming kunnen rekenen.	ZW-1164-80

Standpunt GS

Wij zijn van mening dat we in de POVI geen strengere eisen stellen aanvullend op de wet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in de Woondeal en Limburg Centraal de ambitie is uitgesproken om het aantal woningen in de provincie substantieel uit te breiden. Deze woningaantallen zullen via de POVI op diverse plekken in de provincie landen. De zorg van marktpartijen is dat de woningaantallen in de Woondeal relatief mager bedeeld worden ten opzichte van Limburg Centraal. Naar verwachting zal het toevoegen van woningen makkelijker gaan in landelijke kernen dan binnen stedelijk gebied, waardoor de aantallen uit de Woondeal waarschijnlijk eerder gehaald worden dan die van Limburg Centraal. Dit kan ertoe leiden dat de gemeente niet haar volledige behoefte kan invullen.	ZW-0214-1 ZW-0277-1

Standpunt GS

Het getal in de woondeal is geen fictief getal, maar de optelsom van de bestaande Limburgse woningbouwplannen waarbij rekening is gehouden met de woningbehoefte en de benodigde overprogrammering van 30%. . De woondeal is daarmee een afspiegeling van de behoefte en plannen van alle Limburgse gemeenten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een correctie in paragraaf 10.4 , dat die aantallen niet allemaal pas betrekking hebben op de periode ná 2030.	ZW-0319-167

Standpunt GS

In de POVI staat inderdaad na 2030, waardoor de opsomming niet correct is. We passen dit aan naar "tot en met 2040".

Voorstel aan PS

Paragraaf 10.4 Ambitie Limburg Centraal in de eerste zin de tekst "na 2030" te wijzigen in "tot en met 2040".

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een toelichting op wat wordt bedoeld met een effectieve strategie om de woningbouwopgave te realiseren. Gemeenten en regio hebben strategieën t.a.v. de woningbouwopgaven, samen met partners in het veld. Bestaat er straks 1 provinciale strategie?	ZW-1164-76

Standpunt GS

Dit is een onderdeel van de aanpak op wonen, waarbij de Provincie de regie pakt op de programmering. Daarbij kijken we samen met gemeenten, rijk en andere stakeholders wat nodig is

en welke strategie daarbij hoort, te denken aan inzet van versnellingstafels of een lobby naar het Rijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in het kader van de additionele woningbouwopgave in de POVI op te nemen dat samengewerkt wordt aan het verminderen van de veiligheidsrisico's van de emplacementen op locaties rond intercitystations.	ZW-0302-98

Standpunt GS

We houden in de planvorming rekening met het aspect externe veiligheid en bekijken waar deze verbeterd kan worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt de Provincie om het volgende te overwegen: Wonen op de juiste plek! Met daarbij een goede monitoring en een fair share. In Limburg Centraal is nadrukkelijk gericht op het aantrekken van nieuwe mensen/inwoners, dat is ook nodig voor het bedrijfsleven. Dat zijn echter niet de arbeidsmigranten zoals de noordelijke helft van de Provincie deze kent, maar juist expats en hoog opgeleiden die de markt anderszins versterken. Groei en behoud van kennis door het aantrekken van kennishouders zoals deze ook in de woonvisies zijn verwerkt.	ZW-1445-77

Standpunt GS

We benadrukken een goede monitoring en faire share en zetten bij het aantrekken van bevolking ook in op expats en hoogopgeleiden i.c.m. werkgelegenheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af, gelet op de opmerking onder paragraaf 10.1 over de aantallen in de Woondeal Limburg, wat met de overeengekomen opgave bedoeld wordt. Indiener vraagt zich tevens af hoe zich deze gevraagde producten van gemeente verhoudt tot de gewenste versnelling in realisatie enerzijds en de integrale woonopgaven en spreiding anderzijds. Bovendien werkt Heerlen op het gebied van woningbouw nauw samen met Parkstad.	ZW-1164-79

Standpunt GS

De overeengekomen opgave zijn de afspraken over de aantallen in de meest recente overeenkomst. Op dit moment is dat de Woondeal. Die wordt momenteel met gemeenten verder uitgewerkt in de woningbouwprogrammering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.18 Programmering

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt de aantallen van de woningbouwambities van Zuid-Limburg te baseren op een beleidsrijk scenario waarbij wij woningbouw proactief gebruiken als hefboom voor het vestigingsklimaat en voor maatschappelijke opgaven als tekorten op de arbeidsmarkt.	ZW-1038-43

Standpunt GS

Voor de actualisatie van de woningbouwprogrammering hanteren we het ambitiescenario 2040, zoals doorgerekend in het STEC-onderzoek. Met het ambitiescenario toont Limburg ambitie en met adaptief programmeren kan tijdig bijgestuurd worden. Zie ook Leidraad wonen punten 1 en 3.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om de aantallen van de woningbouwambities uit te splitsen in stedelijk en landelijk gebied.	ZW-1038-44

Standpunt GS

De gemaakte woondealafspraken worden de komende periode uitgewerkt (en aangevuld) in de programmering. Het is daarna aan gemeenten om een splitsing te maken tussen het stedelijk en het landelijk gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om de aantallen van de woningbouwambities uit te splitsen naar typologie om een grote mismatch tussen vraag en aanbod te voorkomen. De vraag naar woonwagenproducten, sociale huurproducten en	ZW-1038-45

producten voor personen die te veel verdienen voor sociale huur is hoog en het aanbod blijft achter.

Standpunt GS

Provincie heeft op basis van het woningbehoefteonderzoek een goed beeld van de mismatches op de woningmarkt naar type, prijsklasse, gemeente etc. Het opstellen van de programmering vraagt dusdanig veel tijd van gemeenten, dat we geen aanvullende verdieping vragen. De voorgestelde nicheverdeling kan door gemeenten zelf uitgewerkt worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om de genoemde aantallen van de woningbouwambities uit te splitsen per regio (Noord, Midden, Zuid).	ZW-1038-42

Standpunt GS

De woningbouwambities worden momenteel door de regio's in beeld gebracht en zullen in het volkshuisvestingsprogramma en de woningbouwprogrammering landen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om een adaptieve programmering van de woningbouw waarbij de provincie continu de vinger aan de pols houdt.	ZW-1038-46

Standpunt GS

Om het adaptief vermogen van de programmeringen te kunnen borgen wordt voorgesteld om met een programmering steeds 10 jaar vooruit te kijken. Jaarlijks zal (op 2 momenten) gekeken worden naar de voortgang van de realisaties op het niveau van de woningbouwregio's, opdat tijdig bijgestuurd kan worden wanneer doelen buiten het zicht dreigen te raken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om een duidelijker visie en beleidsuitwerking voor de regie op de woonprogrammering.	ZW-1038-55

Standpunt GS

De uitwerking van de programmering wordt momenteel met gemeenten uitgewerkt en opgepakt. Om het adaptief vermogen van de programmeringen te kunnen borgen wordt voorgesteld om met een programmering steeds 10 jaar vooruit te kijken. Jaarlijks zal (op 2 momenten) gekeken worden

naar de voortgang van de realisaties op het niveau van de woningbouwregio's, opdat tijdig bijgestuurd kan worden wanneer doelen buiten het zicht dreigen te raken. Elke drie jaar wordt (zo is ook het Rijksvoornemen op nationaal niveau) de programmering herijkt. Dat betekent dat op die momenten opnieuw naar de behoefte (o.b.v. een elke drie jaar uit te voeren provinciaal woningbehoefteonderzoek), actuele trends en mogelijke ambities zal worden gekeken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De POVI stelt dat de Provincie de regie neemt op woningbouw programmering. Indiener verzoekt de Provincie duidelijkheid te verschaffen hoe bijstelling plaatsvindt als doelstellingen niet gehaald worden.	ZW-1164-69

Standpunt GS

De uitwerking van de programmering wordt momenteel met gemeenten uitgewerkt en opgepakt. Om het adaptief vermogen van de programmeringen te kunnen borgen wordt voorgesteld om met een programmering steeds 10 jaar vooruit te kijken. Jaarlijks zal (op 2 momenten) gekeken worden naar de voortgang van de realisaties op het niveau van de woningbouwregio's, opdat tijdig bijgestuurd kan worden wanneer doelen buiten het zicht dreigen te raken.
Elke drie jaar wordt (zo is ook het Rijksvoornemen op nationaal niveau) de programmering herijkt. Dat betekent dat op die momenten opnieuw naar de behoefte (obv een elke drie jaar uit te voeren provinciaal woningbehoefteonderzoek), actuele trends en mogelijke ambities zal worden gekeken

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat wordt vermeld dat door enkel beoordeling en monitoring achteraf, niet de beoogde beweging in gang gezet wordt die in de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting (WVRV) voorzien is. Indiener stelt dat om te kunnen beoordelen of gemeenten zich houden aan de voorwaarden van de Woondeal Limburg, die overigens ondergeschikt is aan en moet aansluiten bij het wettelijk kader en de regelgeving van het Rijk, op voorhand helderheid nodig is over de doelstellingen die gemeenten en regio's programmatisch dienen te behalen in termen van aantallen, typen en betaalbaarheid. Indiener stelt voor te spreken van een vorm van quotering. Indiener stelt dat indien de provincie pas achteraf en zonder feitelijke aantallen een oordeel velt over de wenselijkheid van een plan, een dynamiek optreedt die aan de voorkant voorkomen moet worden in het belang van een voorspoedige realisatie van de juiste woningen op de juiste plek. Indiener constateert dat de POVI stelt dat de provincie de regie neemt op programmering, maar het onduidelijk is hoe bijstelling gebeurt als doelstellingen niet gehaald worden.	ZW-0319-159

Standpunt GS

De uitwerking van de programmering wordt momenteel met gemeenten uitgewerkt en opgepakt. Om het adaptief vermogen van de programmeringen te kunnen borgen wordt voorgesteld om met een programmering steeds 10 jaar vooruit te kijken. Jaarlijks zal (op 2 momenten) gekeken worden naar de voortgang van de realisaties op het niveau van de woningbouwregio's, opdat tijdig bijgestuurd kan worden wanneer doelen buiten het zicht dreigen te raken. Elke drie jaar wordt (zo is ook het Rijksvoornemen op nationaal niveau) de programmering herijkt. Dat betekent dat op die momenten opnieuw naar de behoefte (o.b.v. een elke drie jaar uit te voeren provinciaal woningbehoefteonderzoek), actuele trends en mogelijke ambities zal worden gekeken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 10.5.1 wordt gesteld dat de ontwikkeling van de behoeften op het gebied van wonen het uitgangspunt blijft voor voortdurende actualisatie van de programmering. Volgens indiener neemt het Volkshuisvestingsprogramma Limburg hierin een centrale positie in. Echter, lokale woningbehoefteonderzoeken wijken soms af van het provinciale onderzoek. Indiener vraagt hoe hiermee wordt omgegaan bij de actualisatie van de programmering en of er ruimte is voor lokale verschillen. Indiener benadrukt dat het belangrijk is dat lokale signalen en behoeften voldoende gewicht krijgen in het brede kader.	ZW-1479-183

Standpunt GS

Bestuurlijk is vastgesteld dat het provinciaal WBO wordt gebruikt en de woondealafspraken in 2026 geactualiseerd moeten worden. Dit is het moment om ook opnieuw een doorkijk te maken naar benodigde woningbouw voor een periode van 10 jaar. Daarbij hanteert de Provincie het WBO 2025 (het ambitiescenario) als uitgangspunt voor de netto bouwopgaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat toelichting planvoorraad gaat nu alleen over hard en zacht. Ons advies is om te sluiten bij definitie landelijke dataset.	ZW-0313-92

Standpunt GS

Na het indienen van deze zienswijze is een instructie programmering met de gemeenten gedeeld. Daarin is te lezen dat het niet alleen om planhardheid gaat. De programmering geeft een indicatie van de woningbouwproductie die nodig is dan wel waar we naar moeten of willen streven, om te kunnen voldoen aan de regionale en lokale behoefte, rekening houdend met de eisen van de Wet versterking regie Volkshuisvesting t.a.v. betaalbaarheid en bouwen voor aandachtsgroepen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de woningbouwambities duidelijker te benoemen. Indiener verzoekt om de genoemde cijfers uit te splitsen naar typologie. Zo dreigt er een grote mismatch tussen vraag en aanbod op de woningmarkt. Er is een groot overschot van niet levensloopbestendige woningen, terwijl bouwplannen hier juist vaak op focussen onder het motto behoud van leefbaarheid.	ZW-0302-102

Standpunt GS

Gemeenten werken in 2025 de cijfers uit in hun gemeentelijke programmering. Daarbij worden uitsplitsingen gemaakt naar prijsklasse, type etc. Het is aan gemeenten te sturen op de plannen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de woningbouwambities duidelijker te benoemen. Indiener zou de genoemde cijfers willen plaatsen in de context van een adaptieve programmering waarbij de provincie continu een vinger aan de pols houden op de woningmarkt.	ZW-0302-103

Standpunt GS

Om het adaptief vermogen van de programmeringen te kunnen borgen wordt voorgesteld om met een programmering steeds 10 jaar vooruit te kijken. Jaarlijks zal (op 2 momenten) gekeken worden naar de voortgang van de realisaties op het niveau van de woningbouwregio's, opdat tijdig bijgestuurd kan worden wanneer doelen buiten het zicht dreigen te raken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat in de concept POVI onvoldoende planologische ruimte wordt geboden voor ecologische en sociaal innovatieve woonvormen in het landelijk gebied.	ZW-0900-1

Standpunt GS

Het is aan de gemeenten om aan de hand van een integrale onderbouwing binnen haar grondgebied in de gemeente te bepalen waar nieuwbouw mogelijk en noodzakelijk is. We kiezen in de POVI heel duidelijk voor een versterking van het stedelijk gebied en de landelijke kernen enerzijds en een versterking van de landelijk gebied anderzijds. Ontwikkelingsmogelijkheden in het

landelijk gebied zullen mogelijk zijn en blijven maar onder strikte voorwaarden. Deze zullen worden uitgewerkt in de verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om nieuwbouw in de dorpen te beperken.	ZW-0004-5

Standpunt GS

Het is aan de gemeenten om aan de hand van een integrale onderbouwing binnen haar grondgebied in de gemeente te bepalen waar nieuwbouw mogelijk en noodzakelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de conclusie dat bevordering van doorstroming in de woningmarkt de grootste uitdaging is, niet in alle regio's geldt. Indiener geeft aan dat ook het aantrekken van jonge gezinnen belangrijk is en verzoekt een betere link met Limburg Centraal te leggen.	ZW-0186-37

Standpunt GS

Met de actualisatie van de programmering (hoeveel woningen worden waar en voor wie) zal nadrukkelijk de link gelegd worden met Limburg Centraal.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.19 Randvoorwaarden zonering

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoek aan te geven dat het verwevingsgebied niet is bedoeld voor woningbouwontwikkeling. Enkel indien de betreffende gemeente met grondig behoefte- en locatieonderzoek kan aantonen dat de noodzakelijk woningbouw niet binnen het bebouwd gebied kan worden gerealiseerd, dan is woningbouw onder voorwaarden te overwegen in het verwevingsgebied.	ZW-1038-58
De indiener verzoekt om de voorwaarden voor "straatje erbij" beter uit te werken in de POVI. Zo is nu nog onduidelijk hoe het verwevingsgebied, waarbinnen dergelijke ontwikkelingen moeten plaatsvinden, er uit komt te zien. Zo weten zowel de landelijke kernen als de steden onvoldoende waar zij aan toe zijn. De huidige kaart bevat slechts een indicatieve zonering en is	ZW-1038-48

onduidelijk aan welke voorwaarden de onderbouwing van gemeenten in dit soort situaties moet voldoen (10.5.2).	
Indiener onderschrijft het uitgangspunt dat woningbouw zoveel mogelijk moet plaatsvinden binnen de bestaande bebouwde omgeving (steden en landelijke kernen), waarbij onder de aanpak “Straatje Erbij” wel ruimte is voor afgewogen en passende ontwikkelruimte voor landelijke kernen. Met compact bouwen houden we de gewenste druk op de herstructurering en beperken we de ruimteclaims op het landelijk gebied en dragen we zorg voor de nabijheid van zoveel mogelijk dagelijkse voorzieningen. Dit is in lijn met Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Zuid-Limburg. Indiener is dan ook tevreden met het feit dat dit wordt erkend in de POVI. Enerzijds moet woningbouw zoveel mogelijk plaatsvinden binnen de contouren van de landelijke kern. Anderzijds krijgen gemeenten de ruimte om, als de woonopgave niet binnen de landelijke kern kan, deze in de vorm van een ‘straatje erbij’ te realiseren. We verwachten wel dat de randvoorwaarden die hierbij van kracht zullen zijn, beter worden uitgewerkt in de POVI.	ZW-0187-94 ZW-0207-87 ZW-0238-77 ZW-0253-92
Indiener verzoekt om meer regie van de Provincie bij de woningontwikkelingen aan de randen van kernen om te voorkomen dat er zonder de nodige kwaliteit of doelgerichtheid voor de juiste doelgroep gebouwd blijft worden met andere woorden zonder maatschappelijke of natuurbelangen in acht te nemen.	ZW-0930-2
Indiener vraagt aandacht voor de leefbaarheid in kleine kernen. Woningbouw dient plaats te vinden binnen de contouren van de landelijke kern. Gemeenten dienen ook ruimte te krijgen voor 'het straatje erbij'. De randvoorwaarden hiervoor dienen wel beter te worden uitgewerkt in de povi. Meer duidelijkheid over verwevingsgebieden waarin deze ontwikkelingen dienen plaats te vinden maar ook het opnemen van duidelijke woningbouwambities voor landelijke kernen in Zuid-Limburg. De stedelijk bebouwde omgeving en de landelijke kernen worden door indiener gezien als één complex die in verschillende en unieke woonmilieus kunnen voorzien ten behoeve van de Agenda Zuid-Limburg.	ZW-0314-168
Met compact bouwen houden we de gewenste druk op de herstructurering en beperken we de ruimteclaims op het landelijk gebied en dragen we zorg voor de nabijheid van zoveel mogelijk dagelijkse voorzieningen. Dit uitgangspunt zou ook naar mening van indiener ook sterker moeten gelden voor economische ontwikkeling, zoals detailhandel, om leegstand te voorkomen en mobiliteit te verduurzamen. Indiener pleit voor een actievere inzet van de provincie bij herstructurering en een scherpere regionale woningbouwvisie. Deze visie moet naar mening van indiener duidelijker worden uitgesplitst naar regio, stedelijk en landelijk gebied, en woningtypologieën om een mismatch tussen vraag en aanbod te voorkomen.	ZW-0302-24
Om de leefbaarheid in de landelijke kernen te behouden moet enerzijds woningbouw zoveel mogelijk plaatsvinden binnen de contouren van de landelijke kern. Anderzijds krijgen gemeenten de ruimte om, als de woonopgave niet binnen de landelijke kern kan, deze in de vorm van een	ZW-0304-39

‘straatje erbij’ te realiseren. Indiener verzoekt dat de randvoorwaarden die hierbij van kracht zullen zijn, beter worden uitgewerkt in de POVI.

Standpunt GS

Aan gemeenten wordt gevraagd om een samenhangende integrale onderbouwing op te stellen, waaruit blijkt welk gedeelte van de woningbouwopgave binnenstedelijk kan landen en welk gedeelte niet. Daar waar woningbouw niet binnen het stedelijk gebied of de landelijke kernen gerealiseerd kan worden bestaat de mogelijkheid om daarbuiten uit te wijken. De hoofdlijnen zijn opgenomen in de ontwerp POVI. De voorwaarden waaronder uitwijken buiten het stedelijk gebied mogelijk zal zijn, zullen opgenomen worden in de verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.20 Regio

Zienswijze	Indiener
Indiener mist een duidelijke invulling van de term ‘regio’ en ook een duidelijke sturing op de onderlinge verdeling tussen de grote regio’s.	ZW-0263-46
Indiener stelt dat in de paragraaf startend met 'Opgaven rond woningbouw overschrijden gemeentegrenzen en vragen om regionaal inzicht en een regionale aanpak' nadrukkelijk het belang te zien is van een juiste definitie en afbakening van regio's.	ZW-0319-162
Indiener stelt dat voor de term regio is in het kader van de paragraaf wonen geen definitie opgenomen in de strekking van de Wet Regie op de Volkshuisvesting. En alhoewel gedurende de ambtelijke sessie van 12 juni is aangegeven, dat besluitvorming hierover niet in het kader van de POVI voorzien is, stelt de indiener dat deze definitie wel essentieel is voor de interpretatie van de rolopvatting van Rijk, provincie, woonregio's, regionale samenwerkingsverbanden van nu en in de toekomst en voor gemeenten. Temeer daar de gebiedskenmerken in Limburg niet alleen ruimtelijk, maar juist ook v.w.b. opbouw van de woningmarkt en daarmee van de bevolkingssamenstelling, sterk uiteenlopen en bepalend zijn voor het articuleren en duidelijk adresseren van volkshuisvestelijke opgaven. Indiener stelt dat het standpunt van de provincie nu nog steeds ambigue blijft, waardoor de reikwijdte van diverse bepalingen in de POVI en de verhoudingen binnen maar ook tussen regio's en ten aanzien van het Rijk, nog steeds onduidelijk zijn en er juist geen recht gedaan wordt aan onderlinge verschillen in gebiedskenmerken. Indiener stelt dat de term regio veelvuldig wordt gehanteerd zonder dat daarvoor een definitie van toepassing is in de POVI. Indiener beveelt dringend aan om bij de definitie van een regio aan te sluiten bij bestaande structuren en opgaven zodat passend beleid en interventies goed tot hun recht kunnen komen en niet	

verloren gaan in ""gemiddelde benaderingen"" die voor iedereen passend zijn, maar daardoor juist weinig effectief.

Standpunt GS

We erkennen dat er regionale verschillen zijn. In paragraaf 2.7 regionale context en ambities gaan we in op die verschillen. De visie op het thema wonen in de POVI richt zich vooral op het uniforme Limburgse beleid dat voor alle regio's en gemeenten hetzelfde is. De specifieke uitwerking en couleur locale is terug te vinden in uitwerkingen van de POVI, zoals het volkshuisvestingsprogramma en landt uiteindelijk ook in de gemeentelijke omgevingsvisies.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat Limburg als één wordt gezien, wat deels goed is, maar dat Noord-, Midden- en Zuid-Limburg verschillen in identiteit en woonmilieu. Indiener geeft aan dat Noord- en Midden-Limburg groeipotentie hebben, terwijl Zuid-Limburg een herstructureringsopgave heeft, en verzoekt om een gedifferentieerde aanpak.	ZW-0240-71

Zienswijze
Indiener geeft aan dat Limburg als één wordt gezien, wat deels goed is, maar dat Noord-, Midden- en Zuid-Limburg verschillen in identiteit en woonmilieu. Indiener geeft aan dat Noord- en Midden-Limburg groeipotentie hebben, terwijl Zuid-Limburg een herstructureringsopgave heeft, en verzoekt om een gedifferentieerde aanpak.

Indiener					
ZW-0166-76	ZW-0186-86	ZW-0196-113	ZW-0224-80	ZW-0242-81	ZW-0278-86
ZW-0317-86	ZW-1236-71	ZW-1473-66	ZW-1479-118		

Standpunt GS

We erkennen dat er regionale verschillen zijn, echter gaat het in de POVI over het uniforme Limburgse beleid dat voor alle regio's en gemeenten hetzelfde is. De specifieke uitwerking en couleur locale is terug te vinden in uitwerkingen van de POVI, zoals het volkshuisvestingsprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener benadrukt dat regionale verschillen in de woningmarkt, zoals het aantrekken van jonge gezinnen in sommige gebieden, erkend moeten worden.	ZW-0196-38

Standpunt GS

Wij onderstrepen het aantrekken van jonge gezinnen. We erkennen dat er regionale verschillen zijn, echter gaat het in de POVI over het uniforme Limburgse beleid dat voor alle regio's en gemeenten hetzelfde is. De specifieke uitwerking en couleur locale is terug te vinden in uitwerkingen van de POVI, zoals het volkshuisvestingsprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.21 Rol provinciale verhouderingen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de provincie regie voert met het Volkshuisvestingsprogramma Limburg als uitgangspunt, waarbij nieuwe woningbouwontwikkelingen moeten passen binnen de gemeentelijke, regionale en provinciale programmering. Men stelt dat deze provinciale regierol spanning kan opleveren met de realisatie van woningbouwplannen, omdat gemeenten een afweging moeten maken tussen haalbaarheid en doelstellingen zoals aantallen, betaalbaarheid en passendheid. Men benadrukt dat een sterk sturende rol van de provincie gemeenten belemmert en vertraging veroorzaakt, en pleit voor een terughoudende rol van de provincie met regie op afstand.	ZW-0240-130

Standpunt GS

Met de inwerkingtreding van de Wet versterking regie Volkshuisvesting, zal de provincie een stevigere regierol krijgen. Provincie is ook voornemens om die rol te pakken en uit te voeren. Uiteraard is daarbij de samenwerking en goed overleg met gemeenten van belang.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de passage 'Het is van provinciaal belang dat plannen zo spoedig mogelijk leiden tot daadwerkelijke realisatie' dermate beperkt is en dat niet duidelijk wordt wat van gemeenten en regio's verwacht wordt of hoe de provincie ook in eigen gelederen ervoor zorgdraagt, dat die realisatie en het tempo daarvan onderschreven wordt. Indiener vraagt wat de provincie concreet gaat doen ten aanzien van afwegingen in eigen organisatie om hieraan invulling te geven bovenop de huidige inspanningen? In het kader	ZW-0319-160

van taakopvatting gaat dit volgens de indiener verder dan de term regie zoals gehanteerd in de POVI. Indiener vraagt of provinciaal belang regie voeren stakeholders buiten het instituut Provincie betekent of is dit belang ook de bepalende factor bij afwegingen binnen de provincie. Indiener stelt dat helderheid van zaken dienaangaande meer sturend werkt en de voorbereiding van plannen en de realisatie daarvan bevordert. De provincie vervult volgens de indiener immers ook een belangrijk rol en is onderdeel van de procesgang van planologische en juridische trajecten die initiatiefnemers samen met gemeenten en regio's doorlopen.	

Standpunt GS

We zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de snelheid van de realisatie van woningbouw te bevorderen en daarbij reële termijnen en zo kort mogelijke doorlooptijden te hanteren. Door aan de voorkant te sturen op basis van een reële programmering en aan de achterkant de voortgang te monitoren, bevorderen we de snelheid van de realisatie van woningbouw. Daarnaast biedt de provincie nog mogelijkheden via instrumenten uit het versnellingsmenu om de woningbouw te versnellen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in paragraaf 10.2 wordt beschreven dat de provincie een provinciaal belang en rol heeft bij wonen. Indiener geeft aan te missen wat de visie van de provincie is bij de verschillende onderdelen, hoe de provincie regie wil nemen en hoe de provincie deze rol concreet gaat invullen. Indiener stelt dat dit niet in de POVI staat, noch is er een verwijzing naar bijvoorbeeld een nog op te stellen volkshuisvestelijk programma.	ZW-0263-43

Standpunt GS

Onder paragraaf 10.5 is omschreven op welke wijze de Provincie de regierol vormgeeft. De in GS vastgestelde Leidraad wonen geeft bovendien in samenhang weer waar en op welke plek, de regie genomen gaat worden. Specifieke onderdelen worden de komende tijd verder uitgewerkt en besproken in de daartoe in het kader van de woondeal ingerichte overlegstructuur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om meer concreetheid op de inhoud. Hoe wordt de samenwerking met gemeenten en regio's ingericht? En hoe wordt daarin gezorgd dat voortvarendheid een deel is van de ambitie. Leg de rol van de provincie vast hoe zij haar coördinerende rol invult ten aanzien van gemeenten en regio's. Wat zijn de verantwoordelijkheden die de provincie op pakt t.a.v. regie, afstemming en toetsing. Hoe worden bewoners,	ZW-0657-3

corporaties en marktpartijen betrokken bij beleidsvorming en planontwikkeling.

Standpunt GS

In de door GS vastgestelde leidraad wonen is op hoofdlijnen uitgewerkt op welke wijze de regie genomen wordt op de woningbouwopgave. Specifieke onderdelen worden de komende tijd verder uitgewerkt en besproken in de daartoe in het kader van de woondeal ingerichte overlegstructuur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt waarom de regierol en de concrete invulling daarvan niet uitgebreider worden behandeld. Indiener vraagt wat gemeenten concreet kunnen verwachten van de nieuwe regierol.	ZW-0188-58

Standpunt GS

In de door GS vastgestelde leidraad wonen is op hoofdlijnen uitgewerkt op welke wijze de regie genomen wordt op de woningbouwopgave. Specifieke onderdelen worden de komende tijd verder uitgewerkt en besproken in de daartoe in het kader van de woondeal ingerichte overlegstructuur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af hoe de provincie de realisatie van betaalbare woningen gaat monitoren en handhaven? Het is op dit moment te aantrekkelijk (en gemakkelijk) voor meerdere gemeenten om niet-betaalbaar te bouwen, wat verstorend werkt in de bredere woningmarkt. Hierdoor ligt er nog altijd het risico dat steden een onevenredig groot deel van de sociale huuropgave op moeten pakken. Het handhaven van en sturen op 30% sociale huur (en de vorm waarin) is naar mening van indiener daarom een belangrijke rol van de provincie. Indiener verzoekt om de POVI hierop aan te vullen.	ZW-0302-106

Standpunt GS

Door monitoring op ontwikkeling van de bestaande voorraad (naast de meldingen in JUNO) zal bijgestuurd worden op de programmering als blijkt dat voorgenomen plannen in de uitvoering in een andere planfase komen.
Dit beïnvloedt namelijk de opgave die dan alsnog resteert voor betreffende gemeente.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.22 Samenhandige integrale onderbouwing

Zienswijze	Indiener
In Zuid- Limburg is een grote behoefte aan toekomstbestendige fijne woningen in een prettige leefomgeving. We moeten zorgen voor elkaar en inspelen op veranderende zorgbehoeften, en daarnaast verduurzamen door energie te besparen en duurzaam op te wekken. Het is ook van het grootste belang dat Zuid-Limburg aantrekkelijk blijft voor zowel huidige als nieuwe inwoners, zodat - daar waar deze er is - er een goede balans blijft in de bevolking en er genoeg mensen zijn om te werken en voorzieningen in stand te houden. Indiener mist de integrale keuzes die een integrale aanpak van bestaande wijken in onze steden en dorpen met sociale en fysieke maatregelen waaronder een serieuze inzet op de herstructurering van de bestaande woningvoorraad mogelijk maken, dit gecombineerd met het op de juiste plek gericht toevoegen van nieuwe woonomgevingen om onze beroepsbevolking op peil te houden.	ZW-0302-21
Indiener constateert dat de woningbouwopgave blijft toenemen, terwijl de beschikbare ruimte binnen het stedelijk gebied steeds schaarser wordt in Kerkrade. De POVI biedt mogelijkheden voor het realiseren van een ‘straatje erbij’ en op enkele locaties het ontwikkelen van een uitleglocatie. Indiener stelt dat deze ontwikkelingen veelal terecht zullen komen in gebieden met de zonering ‘verwevingsgebied’. Indiener werkt we momenteel aan een ontwikkelkaart voor hun woningbouwplannen, waarbij integraal wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor herstructurering en inbreidingslocaties, dit met oog voor woonkwaliteit, ruimte, groen, water, voorzieningen en andere ruimtelijke opgaven. Indiener stelt dat gezien de omvang van de woonopgave, zowel kwalitatief als kwantitatief, en het gebrek aan geschikte en voldoende ruimte binnen het bestaand stedelijk gebied, er tevens behoefte bestaat aan één of meerdere uitleglocaties. Deze verruiming sluit volgens de indiener aan bij de ambities van zowel de gemeente Kerkrade (inzet op groei) als van Parkstad (Parkstad Limburg biedt ruimte!), waarbij nadrukkelijk wordt ingezet op groei in plaats van krimp. Indiener vraagt de provincie het vertrouwen te hebben dat de gemeente Kerkrade deze ontwikkelkaart op een zorgvuldige manier tot stand brengt en hierin integraal afgewogen keuzes maakt.	ZW-0263-37
Indiener geeft aan dat bij het opstellen van de provinciale kaarten voor woningbouwontwikkeling, zoals genoemd in paragraaf 10.2, rekening moet worden gehouden met het lokaal beleid en de ruimtelijke ambities van gemeenten. Volgens indiener is het belangrijk dat uitgangspunten voor de vormgeving van deze kaarten duidelijk worden afgestemd met de gemeentelijke Omgevingsvisie en de lokale kernwaarden. Indiener vraagt zich af in hoeverre het provinciaal beleid voldoende ruimte laat voor maatwerk en lokale inbreng bij het aanwijzen van woningbouwlocaties.	ZW-1479-182

Indiener geeft aan dat de rol van de ‘samenhangende integrale onderbouwing’ bij woningbouw in het buitengebied onduidelijk is qua status en actualisering, en dat vragen zijn of dit een dynamisch document wordt, hoe vaak dit geactualiseerd moet worden, en wat dat betekent voor lopende plannen.	ZW-0317-213
Indiener geeft aan dat de zone Verwevingsgebied vaak niet overeenkomt met de feitelijke situatie en afwijkt van gemeentelijke overgangszones. Indiener geeft aan dat kansen voor verbindingen en slimme combinaties worden onderschreven, maar dat een vaste breedte voor verwevingsgebieden onbegrijpelijk is. Indiener verzoekt gebiedsspecifiek te kijken naar wat nodig is.	ZW-0224-41
Indiener geeft aan dat er ruimte moet zijn om aan de randen van dorpen uitleglocaties te realiseren om sneller grotere aantallen woningen te bouwen.	ZW-1236-156
Indiener geeft aan dat er steun is voor het streven om woningbouw zoveel mogelijk binnen het bestaand bebouwd gebied te realiseren.	ZW-1236-153
Indiener geeft aan dat gelet op de opmerking onder paragraaf 10.1 over de aantallen in de Woondeal Limburg is het de vraag wat met de overeengekomen opgave in de passage "We leggen in de Omgevingsverordening vast dat gemeenten inzichtelijk maken welk deel van de overeengekomen opgave binnenstedelijk gerealiseerd kan worden en welk deel niet." bedoeld wordt.	ZW-0319-176
Indiener geeft aan dat groene structuren, zichtlijnen naar het buitengebied en kleine weilanden bijdragen aan het dorpse karakter en gekoesterd moeten worden.	ZW-1236-155
Indiener geeft aan dat het belangrijk is om de uitstraling van dorpse kernen te behouden en te voorkomen dat deze onevenredig verdichten.	ZW-1236-154
Indiener geeft aan dat hun ontwerp Omgevingsvisie inzet op grotere uitleglocaties zoals 'een woonwijk' erbij, om snel grote aantallen woningen te kunnen realiseren. Men benadrukt dat dit eenvoudiger is voor haalbare exploitatie van betaalbare woningen en het realiseren van sociale huur, en deze uitbreidingen zijn noodzakelijk om aan de kwantitatieve Woondealambities te voldoen.	ZW-1236-231
Indiener geeft aan dat nieuwe en toekomstige woningbouwlocaties nabij de randen van de kernen van de gemeente en bestaande recreatieve functies in het buitengebied zo min mogelijk belemmeringen van de POVI moeten ondervinden.	ZW-0237-124
Indiener geeft aan dat uitleglocaties niet alleen bijdragen aan de woningvoorraad, maar ook een rol kunnen spelen in de transitie van de agrarische sector.	ZW-1236-157
Indiener geeft aan dat van gemeenten een samenhangende integrale onderbouwing wordt gevraagd, zowel ruimtelijk als programmatisch, terwijl zij op basis van de Wet versterking regie volkshuisvesting al verplicht zijn een volkshuisvestingsprogramma op te stellen. Men vraagt of in 10.5.2 om een aanvullend document wordt gevraagd, en stelt dat dit gezien de bestaande verplichting niet nodig is.	ZW-0240-131

Indiener geeft aan dat woningbouw zoveel mogelijk binnen stedelijk gebied of landelijke kernen moet plaatsvinden, maar dat de landelijke kernen in Venray weinig ruimte hebben voor verdichting en inbreiding. Ze vragen om beleid aan te passen zodat de randen van de kernen benut kunnen worden.	ZW-0166-143
Indiener geeft aan dat zij van mening zijn dat nieuwe woningbouwontwikkelingen mogelijk moeten zijn als deze aansluiten bij de opgaven van een gemeente of regio, waarbij de lokale en regionale behoefte als uitgangspunt dient.	ZW-1236-218
Indiener merkt op dat gemeenten met aanvullende onderbouwing extra werk krijgen terwijl de capaciteit beperkt is, terwijl ze al een volkshuisvestingsprogramma moeten maken.	ZW-0224-163
Indiener onderschrijft het nut en de noodzaak voor een overzicht met beoogde locaties voor de woonopgave. Binnen Parkstad wordt inmiddels gewerkt aan een Regionale Ontwikkelkaart die het verband legt met kwalitatieve overwegingen. Daarbij worden de principes gehanteerd die vastgelegd zijn in de Regionale en Lokale Woonvisie Parkstad Limburg 2023-2028 en het Woonbehoefteonderzoek van Parkstad uit 2024.	ZW-0319-177
Indiener onderschrijft het uitgangspunt dat woningbouw zoveel mogelijk moet plaatsvinden binnen de bestaande bebouwde omgeving (steden en landelijke kernen), waarbij onder de aanpak “Straatje Erbij” wel ruimte is voor afgewogen en passende ontwikkelruimte voor landelijke kernen. Met compact bouwen houden we de gewenste druk op de herstructurering en beperken we de ruimteclaims op het landelijk gebied en dragen we zorg voor de nabijheid van zoveel mogelijk dagelijkse voorzieningen. Dit is in lijn met Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Zuid-Limburg. Indiener is dan ook tevreden met het feit dat dit wordt erkend in de POVI. Enerzijds moet woningbouw zoveel mogelijk plaatsvinden binnen de contouren van de landelijke kern. Anderzijds krijgen gemeenten de ruimte om, als de woonopgave niet binnen de landelijke kern kan, deze in de vorm van een ‘straatje erbij’ te realiseren. We verwachten wel dat de randvoorwaarden die hierbij van kracht zullen zijn, beter worden uitgewerkt in de POVI.	ZW-0271-77 ZW-1127-110
Indiener onderschrijft het uitgangspunt van verdichting in steden, maar wijst erop dat dit voor Nederweert niet haalbaar is als volledig uitgangspunt voor de woningopgave; maatwerk is nodig.	ZW-0196-33
Indiener ondersteunt het voornemen om in de Omgevingsverordening vast te leggen dat gemeenten inzichtelijk maken welk deel van de overeengekomen opgave binnenstedelijk gerealiseerd kan worden en welk deel niet. Indiener stelt dat deze inventarisatie de basis moet vormen voor de sturing vanuit de provincie.	ZW-1035-63
Indiener pleit voor een langetermijnvisie die ruimte biedt voor kwalitatief goede woningbouw buiten de kernen, inclusief herbestemming van agrarische bebouwing en innovatieve woonvormen.	ZW-0196-115
Indiener pleit voor meer ruimte voor maatwerk binnen het provinciale woningbouwbeleid, met een flexibeler ruimtelijk kader dat inspeelt op lokale behoeften en gebiedskenmerken, vooral in een gemeente als Nederweert met haar specifieke context.	ZW-0196-118

Indiener stelt dat een afwegingskader ontbreekt voor woningbouwopgaven. Indiener geeft een voorbeeld, zie pagina 18.	ZW-1035-64
Indiener stelt dat ontwikkeling van de behoeften op de schaal van Limburg, gelet op de verschillen tussen kenmerken van verschillende gebieden in Limburg, kunnen afwijken van de regionale behoeften, bijvoorbeeld om de leefbaarheid en veerkracht van wijken weer te versterken of om in bepaalde gebieden tot een andere verdeling van de bevolkingsopbouw te komen. Indiener stelt dat de woningmarkt immers wordt gezien als een sorteermachine. De regionale en lokale behoeften kunnen volgens de indiener juist tegenovergesteld zijn aan behoeften die op grond van de zittende bewoners in een gebied worden vastgesteld.	ZW-0319-169
Indiener vaagt om ruimte voor robuuste uitbreidingslocaties nabij kernen en voor solitaire woningbouw in het buitengebied.	ZW-0196-41
Indiener verzoekt het volgende belang in ogenschouw te nemen bij de beoordeling van initiatieven: ""Vernieuwing van de woningmarkt én het aanpakken van bestaande voorraad wordt belangrijk gevonden. De schaal van de leefbaarheidsopgaven bepaalt echter mede de mate waarin bebouwing binnen de kernen en de steden op korte en middellange termijn oplossing kan bieden. Grootschalige, middelgrote en kleine plannen buiten bestaande wijken die echter substantieel bijdragen aan het wegwerken van achterstanden en leefbaarheidsproblemen door eerst doorstroom op gang te kunnen brengen om vervolgens ook de bestaande voorraad programmatisch te kunnen opwaarderen, moeten echter ook ruimte krijgen als dat binnen de regio noodzakelijk geacht wordt."" Indiener geeft aan dat dit strookt met paragraaf 10.5.3 Herstructurering, maar uit deze passage in de POVI niet valt op te maken. Indiener verzoekt de tekstuele suggestie over te nemen en paragraaf 10.5.3 hier onder te brengen.	ZW-0319-175
Indiener verzoekt om meer mogelijkheden voor passende uitleglocaties en vraagt om geen extra verplichting op te leggen voor een apart visiedocument, aangezien gemeenten al verplicht zijn een integraal Volkshuisvestingsprogramma op te stellen volgens de Wet versterking regie volkshuisvesting.	ZW-1236-232
Indiener verzoekt om meer ruimte te geven voor uitleglocaties en deze niet te beperken tot kleinschalige uitbreidingen zoals "een straatje erbij".	ZW-1236-158
Indiener vindt dat woningbouw in het buitengebied door de POVI vrijwel onmogelijk wordt gemaakt en pleit voor meer mogelijkheden rondom dorpen en het herbestemmen van agrarische bebouwing.	ZW-0224-164
Indiener vraagt de provincie om expliciet maatwerk mogelijk te maken en uitbreidingslocaties en innovatieve woonconcepten een plek te geven binnen het provinciaal beleid.	ZW-0196-123
Indiener vraagt om meer aandacht voor woningbouw in landelijke kernen na 2030, omdat de focus nu te veel op Limburg Centraal ligt.	ZW-0224-161
Indiener vraagt om ruimte voor solitaire woningbouw buiten de contouren, mits passend in de omgeving, zoals hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's) of andere geschikte locaties, om zowel de woningbehoefte te verlichten als leegstand en verval tegen te gaan.	ZW-0196-120

Indiener vraagt om verduidelijking wat bedoeld wordt met effectieve strategie om de woonbouwopgave te realiseren. Indiener stelt dat gemeenten en regio strategieën hebben t.a.v. de woningbouwopgaven, samen met partners in het veld. Indiener vraagt of er straks één provinciale strategie bestaat? Indiener geeft aan voortdurend samen en apart te werken aan de woningbouwopgave en dat dit allemaal te scharen is onder strategie, mits doordacht	ZW-0319-173
Indiener waarschuwt voor te veel provinciale regie op woningbouw; gemeenten moeten vooral zelf sturen op wat lokaal nodig is.	ZW-0224-162
Indiener ziet opties voor het herontwikkelen van bedrijventerrein die te dicht in de kern liggen, om de leefbaarheid en gezondheid in landelijke kernen te verbeteren. Door het realiseren van woningbouw op deze kleinschalige bedrijventerreinen kunnen de bedrijven verplaatst worden naar een geschikte locatie buiten de kern, hiermee ontstaat een win-winsituatie voor economie en wonen. Indiener zou graag een passage zien in de POVI, waarmee de Provincie aangeeft hoe zij het herontwikkelen van bedrijventerreinen in of aan de kern tot woningbouw wil faciliteren.	ZW-0253-7
Voor landelijke kernen wordt het belang van beperkte woningbouw erkend om leefbaarheid te waarborgen. Indiener verzoekt om duidelijkheden rond voorwaarden in verwevingsgebieden en de specifieke woningbouwambities. Bouwen gericht op doorstroming dicht bij voorzieningen en openbaar vervoer verdient prioriteit.	ZW-0302-25

Standpunt GS

In de BOFLL's van juni 2025 is afgesproken dat per gemeente, voor zover nog niet beschikbaar, voor het hele grondgebied van de gemeente de ruimtelijke kansen en belemmeringen voor potentiële ontwikkellocaties in beeld te brengen, waaruit zo concreet als mogelijk de totale woningbouwprogrammering blijkt. Het doel van bovenstaande afspraken is om per gemeente te komen tot een samenhangende integrale onderbouwing van de te realiseren gemeentelijke woningbouwopgave, zowel programmatisch als ruimtelijk, voor het gehele grondgebied van de gemeente. Uit deze onderbouwing blijkt o.a. welk gedeelte van de gemeentelijke woningbouwopgave in het stedelijk gebied en landelijke kernen gerealiseerd zal worden en welk deel buiten het bestaand bebouwd gebied. De voorwaarden om te bouwen in het verwevingsgebied worden in de omgevingsverordening verder uitgewerkt. De voorwaarden waaraan een samenhangende integrale onderbouwing moet voldoen wordt uitgebreid toegelicht in de verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat de Provincie vraagt om een ‘samenhangende integrale onderbouwing (programmatisch en ruimtelijk) op het schaalniveau van de gemeente’ bij een mogelijke uitleglocatie. Indiener vraagt de provincie om in de omgevingsvisie toe te lichten hoe deze onderbouwing er	ZW-0263-38

concreet uit dient te zien en wat de concrete provinciale beoordelingscriteria zijn.

Standpunt GS

De voorwaarden waaraan een samenhangende integrale onderbouwing moet voldoen wordt uitgewerkt en toegelicht in de verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in de paragraaf 'de woningbouw op de juiste plek' de omschrijving 'uitleglocaties' te vaag omschreven is en dit gaat op deze manier tot discussie leiden. Dit leidt tot willekeur. Graag beter beschrijven. Paragraaf 10.5.2: Weert heeft eigen VAB-beleid als onderdeel van de Omgevingsvisie Weert/Compensatieregeling kwaliteitsverbetering, waarbij Weert de mogelijkheid voor wonen heeft beperkt tot het kernrandgebied. Aanvullend provinciaal beleid is ons inziens overbodig. Beschrijf in het hoofdstuk wonen dat er ruimte nodig is voor de energietransitie (uitbreiding trafo's, buurtbatterijen etc.) Netcongestie blijft. Het moet niet alleen mogelijk zijn om woningen aan te sluiten op het elektriciteitsnet, maar bijv. ook netbewust ontwerpen en bouwen bij nieuwe woningbouwontwikkelingen.	ZW-0313-93

Standpunt GS

Definitie uitleglocatie opnemen in POVI.

Voorstel aan PS

In de begrippenlijst de definitie van uitleglocatie opnemen met de toelichting: "een woningbouwontwikkeling van meer dan 30 woningen, gelegen in het landelijk gebied".

Zienswijze	Indiener
Indiener interpreteert de huidige omschrijving van de Verwervingsgebieden alsof een 'Straatje erbij' gerealiseerd kan worden binnen de Verwevingsgebieden zonder voorwaarden en binnen Groenblauwe Landbouwzone met bijdrage aan de doelen op gebied van natuur water en landschap ter plaatse. Indiener stelt voor dat dezelfde voorwaarden voor stedelijke ontwikkelingen ook in de verwevingsgebieden gesteld worden. De voorwaarde dat de woningen in een 'straatje erbij' moet bijdragen aan de leefbaarheid in de betreffende kern ontbreekt; indiener verzoekt dat deze wordt toegevoegd.	ZW-0302-94

Standpunt GS

De voorwaarden voor woningbouw in de verschillende zonderingen zullen worden uitgewerkt in de verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op de noodzaak van voldoende capaciteit om druk vanuit omliggende regio's, zoals Eindhoven, op te vangen, waarbij Nederweert een natuurlijke schakel vormt in deze regionale dynamiek.	ZW-0196-122

Standpunt GS

Een gemeente kan onderbouwen welke kansen ze ziet. De invulling kan landen in een volkshuisvestingsprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.23 Straatje erbij

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat een maximum van 25 woningen voor een 'straatje erbij' in sommige gevallen niet genoeg is om te voldoen aan de vraag in een kern en niet voldoende ontwikkelruimte biedt met het oog op de Woondeal. Provincie heeft dit tijdens een toelichtende sessie over het voorliggende ontwerp aangegeven. Indiener wil de Provincie daarom vragen om aan te sluiten bij de landelijk gehanteerde definitie van een ‘straatje erbij’, waarbij uitgegaan wordt van een maximum van 50 woningen. Ook denkt indiener dat er in de POVI in bepaalde gevallen ruimte geboden moet worden voor een uitleggebied waar meer dan 50 woningen gerealiseerd kunnen worden, Uiteraard is dit iets waar een sterke onderbouwing aan ten grondslag moet liggen en niet licht gewogen zal worden. Indiener verzoekt om hier aandacht aan te besteden in de POVI.	ZW-0253-6
Indiener vraagt waarom de provincie de grens van maximaal 25 woningen bij ‘Straatje erbij’ hanteert en daarmee afwijkt van de landelijke grens van 49 woningen.	ZW-0263-39

Standpunt GS

Voor de Limburgse maatstaven achten we de Landelijke norm van straatje erbij niet passend. Er is meer maatwerk benodigd vanwege de diverse ruimte belangen. Niet elke landschappelijke kern of cluster is geschikt voor een straatje erbij, daarom hebben we in overleg met gemeenten het Straatje erbij begrensd op maximaal 25-30.

Voorstel aan PS

Definitie straatje erbij aanpassen naar: “een kleinschalige woningbouwontwikkeling van maximaal 25 tot 30 woningen gelegen aan de randen van het stedelijk gebied en de landelijke kernen of gelegen in een bebouwingslint of -cluster die samen een logische afronding vormen”.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt aan te haken bij de landelijke definitie van 49 woningen voor een straatje erbij. Voor de Limburgse situatie wordt in de POVI uitgegaan van maximaal 25 tot 30 woningen”. Uit de visie blijkt onvoldoende waarop deze aantallen voor dit begrip zijn gebaseerd en welke koppeling er zit tussen de aantallen en het daarmee gediende provinciaal belang.	ZW-0206-1

Standpunt GS

Toevoegen definitie uitleglocatie.

Voorstel aan PS

In de begrippenlijst de definitie van uitleglocatie opnemen met de toelichting: “een woningbouwontwikkeling van meer dan 30 woningen, gelegen in het landelijk gebied”.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de tekst onder het kopje 'Straatje erbij' aan te passen zodat het maximaal aantal woningen vervalt en kleinschalige woningbouw aan de randen van bestaande woonkernen wordt gefaciliteerd volgens de minimale aantallen uit de Woondeal Limburg.	ZW-0163-5

Standpunt GS

Voor de Limburgse maatstaven achten we de Landelijke norm van straatje erbij niet passend. Er is meer maatwerk benodigd vanwege de diverse ruimte belangen.
Niet elke landschappelijke kern of cluster is geschikt voor een straatje erbij, daarom hebben we in overleg met gemeenten het Straatje erbij begrensd op maximaal 25-30.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.24 Strenger dan de wet

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat de Omgevingsverordening nog niet beschikbaar is en klaarblijkelijk pas in 2026 verschijnt. Indiener stelt dat in de tussentijd regio's en gemeenten druk in de weer zijn met nieuwbouwplannen Indiener vindt het niet raadzaam om in afwachting van de verordening alles on hold te zetten of alles nog te toetsen aan strengere richtlijnen dan landelijk voorzien.	ZW-0319-178

Indiener stelt dat het Rijk enkele versoepelingen heeft toegepast (ladder voor duurzame ontwikkeling), die rechtstreeks gelden. Het hanteren van strengere eisen dan de landelijke richtlijnen past volgens de indiener niet in de nodige druk die op de realisatie van woningbouw plaatsvindt om aan de doeleinden van de Woondeal te kunnen voldoen. Indiener stelt dat het geen remmende factor mag zijn voor initiatieven die regionaal op instemming kunnen rekenen. Ook hier geldt volgens de indiener het uitgangspunt dat volkshuisvesting landelijke prioriteit nr 1 is.	
Indiener stelt dat de Provincie rondom 'straatje erbij' strengere kaders hanteert dan de regelgeving die vanuit het Rijk gelden. Het Rijk versoepelt volgens de indiener zelfs bepaalde kaders zoals de ladder van stedelijke verduurzaming. Dit wordt nogmaals extra onderschreven doordat de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening het advies van de Adviescommissie STOER grotendeels overneemt. Indiener stelt dat de Provincie gemeenten minder ruimte toestaat dan het Rijk voorschrijft.	ZW-0319-65 ZW-0160-11
Wonen. Om te voorkomen dat toekomstige ontwikkelingen worden beperkt door strengere regels en complexere procedures, verzoekt indiener de huidige bestemmingsplan grenzen en bestemmingen een-op-een over te nemen in de POVI. Zo is bijvoorbeeld een deel van de kern Genhout ten onrechte niet opgenomen als landelijke kern.	ZW-0304-37

Standpunt GS

Wij sluiten aan bij landelijke wet- en regelgeving en zijn niet strenger. Het Besluit versterking regie volkshuisvesting om de ladder voor duurzame verstedelijking voor het onderdeel woningbouw uit te zetten is nog niet definitief.

In de reactie vanuit de Provincie in het kader van deze consultatieronde is aangegeven dat we zo'n besluit van het Rijk respecteren. We gaan ervanuit dat wij als Provincie de ruimte behouden om de instrumenten in te zetten die nodig zijn om onze regierol t.a.v. de woonopgave en de ruimtelijke inrichting van Limburg waar te kunnen maken.
Ruimtelijke ordening is immers een kerntaak van de provincies. We willen invulling kunnen geven aan het ETFAL-principe uit de Omgevingswet. En daarbij met de regionale omstandigheden mee kunnen wegen.

Ook zonder laddertoets blijven gemeenten en ontwikkelaars via ETFAL verplicht om behoefte te onderbouwen, alternatieven te wegen en integrale belangen af te wegen. Het verschil is dat ETFAL deze kernvragen integreert. Een laddertoets-paragraaf is over enige tijd mogelijk verleden tijd, maar een integrale motivering en toets aan de voorkant komen daarvoor in de plaats terug. Wij hebben deze afspraken in Limburg verankerd in de POVI en nemen de voorwaarden voor de integrale samenhangende onderbouwing op de in de Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener beveelt aan om in de POVI aan te geven wat de wettelijke bepalingen zijn en welke instanties waarvoor verantwoordelijk zijn. De wet is hierin eenduidig en dient gelijk aan andere wettelijke kaders en regelgeving t.a.v. andere domeinen zoals bijvoorbeeld klimaat, bodem, water etc. in deze POVI, te worden uiteengezet. Indiener doet vanuit het themaveld wonen dringend de oproep om geen strengere eisen op te leggen, dan de landelijke kaders voorschrijven. Indiener stelt dat het stapelen van eisen voor de woningmarkt en alle partners die hieraan bijdragen, steeds vaker een bottleneck is waardoor de realisatie van woningen in het geding is gekomen	ZW-0319-164

Standpunt GS

Wij aan sluiten aan bij landelijke wet- en regelgeving en de afspraken in de Woondeal.

Wij zijn op de hoogte van het voornemen van de minister van VRO om in het Besluit versterking regie volkshuisvesting de ladder voor duurzame verstedelijking (als instrument van het Rijk) voor het onderdeel woningbouw uit te zetten. Het besluit is nog niet definitief.

In de reactie vanuit de Provincie in het kader van deze consultatieronde is aangegeven dat we zo'n besluit van het Rijk respecteren. We gaan ervanuit dat wij als Provincie de ruimte behouden om de instrumenten in te zetten die nodig zijn om onze regierol t.a.v. de woonopgave en de ruimtelijke inrichting van Limburg waar te kunnen maken. Ruimtelijke ordening is immers een kerntaak van de provincies. We willen invulling kunnen geven aan het ETFAL-principe uit de Omgevingswet. En daarbij de regionale omstandigheden mee kunnen wegen.

Ook zonder laddertoets blijven gemeenten en ontwikkelaars via ETFAL verplicht om behoefte te onderbouwen, alternatieven te wegen en integrale belangen af te wegen. Het verschil is dat ETFAL deze kernvragen integreert. Een laddertoets-paragraaf is over enige tijd mogelijk verleden tijd, maar een integrale motivering en toets aan de voorkant komen daarvoor in de plaats terug.
Wij hebben deze afspraken in Limburg verankerd in de POVI en nemen de voorwaarden voor de integrale samenhangende onderbouwing op de in de Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.25 Uitgangspunt binnen BBG

Zienswijze	Indiener
De indiener ondersteunt de keuze dat woningbouw zo veel mogelijk moet plaatsvinden binnen het stedelijk gebied of de landelijke kernen omdat wij zo de gewenste druk op de herstructurering houden, ruimteclaims op het landelijk gebied beperken en zorg dragen voor nabijheid van zoveel mogelijk dagelijkse voorzieningen.	ZW-1038-57

Zienswijze

Indiener staat positief tegenover het uitgangspunt dat woningbouw zoveel mogelijk moet plaatsvinden binnen het stedelijk gebied of de landelijke kernen (additionele woningbouwopgave). Met compact bouwen houden we de gewenste druk op de herstructurering en beperken we de ruimteclaims op het landelijk gebied en dragen we zorg voor de nabijheid van zoveel mogelijk dagelijkse voorzieningen.

Indiener					
ZW-0187-57	ZW-0207-51	ZW-0238-41	ZW-0253-55	ZW-0271-41	ZW-0314-41
ZW-1038-148	ZW-1127-73				

Standpunt GS

Het uitgangspunt delen wij en maakt onderdeel uit van de in de POVI genoemde Limburgse principes.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.26 Uitgangspunt binnen BBG

Zienswijze	Indiener
Indiener erkent het belang van beperkte woningbouw voor landelijke kernen om leefbaarheid te waarborgen. Echter, onduidelijkheden rond voorwaarden in verwevingsgebieden en de specifieke woningbouwambities vragen om meer helderheid. Bouwen gericht op doorstroming dicht bij voorzieningen en openbaar vervoer verdient prioriteit.	ZW-0187-60 ZW-0253-58 ZW-1038-151
Voor landelijke kernen wordt het belang van beperkte woningbouw erkend om leefbaarheid te waarborgen. Indiener vraagt om onduidelijkheden rond voorwaarden in verwevingsgebieden en een gebrek aan specifieke woningbouwambities.	ZW-0304-19

Standpunt GS

De zone Verwevingsgebied grenst direct aan bestaand bebouwd gebied en is een overgangszone tussen stad en land. Er is hier sprake van een sterke verweving van functies (stedelijke uitloop, evt stedelijke uitbreiding, landbouw, bos). Juist vanwege die verweving spelen hier, meer dan elders in het landelijk gebied, de belangen van gezondheid en het beperken van overlast en hinder voor bewoners in de bebouwde omgeving. Het Verwevingsgebied is bij uitstek ook het gebied voor eventuele uitbreiding van stedelijke functies die niet in het bestaand bebouwd gebied terecht kunnen, bv de ‘straatjes erbij’ aansluitend aan de Stedelijk gebied of Landelijke kern of realisatie van nieuwe werklocaties (conform planningsopgave, uitgaande van optimale benutting van de mogelijkheden in bestaand bebouwd gebied). De voorwaarden worden uitgewerkt in de verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener erkent het belang van beperkte woningbouw voor landelijke kernen om leefbaarheid te waarborgen. Echter, onduidelijkheden rond voorwaarden in verwevingsgebieden en de specifieke woningbouwambities vragen om meer helderheid. Bouwen gericht op doorstroming dicht bij voorzieningen en openbaar vervoer verdient prioriteit.	ZW-0207-54 ZW-0238-44 ZW-0271-44 ZW-0314-44

Standpunt GS

In de BOFLL's van juni 2025 is afgesproken dat per gemeente, voor zover nog niet beschikbaar, voor het hele grondgebied van de gemeente de ruimtelijke kansen en belemmeringen voor potentiële ontwikkellocaties in beeld te brengen, waaruit zo concreet als mogelijk de totale woningbouwprogrammering blijkt. Het doel van bovenstaande afspraken is om per gemeente te komen tot een samenhangende integrale onderbouwing van de te realiseren gemeentelijke woningbouwopgave, zowel programmatisch als ruimtelijk, voor het gehele grondgebied van de gemeente. Uit deze onderbouwing blijkt o.a. welk gedeelte van de gemeentelijke woningbouwopgave in het stedelijk gebied en landelijke kernen gerealiseerd zal worden en welk deel buiten het bestaand bebouwd gebied. De voorwaarden om te bouwen in het verwevingsgebied worden in de omgevingsverordening verder uitgewerkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

8.27 Belemmeringen (stikstof, spuitcirkels)

Zienswijze
Indiener vraagt welke rol de provincie neemt in het oplossen van belemmeringen bij wonen, zoals stikstof, spuitzones, energie en drinkwater.

Indiener					
ZW-0166-81	ZW-0186-90	ZW-0224-85	ZW-0237-71	ZW-0240-76	ZW-0242-85
ZW-0278-91	ZW-0313-88	ZW-0317-91	ZW-1236-76	ZW-1473-71	ZW-1479-123

Standpunt GS

Sommige randvoorwaarden zijn primair aan de gemeenten, zoals spuitzones. Voor thema's als stikstof; energie en drinkwater zien we als provincie een duidelijk rol voor onszelf. Dit is ook opgenomen in de POVI. Verdere uitwerking bevindt in specifieke programma's zoals LOS. Het wegnemen van belemmeringen is een actie om de doelstellingen te behalen. Wij vinden het verminderen van belemmeringen ook heel belangrijk en hebben dat uitgewerkt als onderdeel van ons versnellingsmenu.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

9 A. Land- en tuinbouw – Algemeen

9.1 Algemeen

Zienswijze
Hoe waarborgt de Provincie een eerlijk en uitvoerbaar beleid voor agrariërs, waarin regelgeving en ruimtelijke lasten evenwichtig worden verdeeld en praktijkgericht worden toegepast? Indieners ervaren dat zij zwaarder worden belast dan grootschalige projecten, dat regelgeving te ver doorschiet of onuitvoerbaar is en benadrukken het belang van werkbare, uitvoerbare en evenredige regels voor alle betrokken partijen.
Op welke manier zorgt de Provincie voor heldere communicatie en onderbouwing in de POVI, met duidelijke definities, transparante keuzes, en het benutten van relevante kennis en adviezen?- Verschillende indieners vragen om duidelijke begrippen, transparante motivering van ingrepen, en het expliciet meenemen van relevante rapporten en adviezen in het beleid, zodat de visie eenduidig en controleerbaar blijft.
Indiener verzoekt om heldere en eenduidige definities van termen zoals natuur-inclusief, emissiearm, kwetsbaarheden voor leefbaarheid etc.
Indiener verzoekt om duidelijke waarborgen op te nemen in de omgevingsvisie voor de ontwikkelruimte van bestaande agrarische bedrijven in de Groenblauwe landbouwzone en Verwevingsgebieden.
Indiener stelt dat de nieuwe zonering (de verruiming van de Groenblauwe landbouwzone en de zonering Verwervingsgebied) pas van toepassing kan zijn op bestaande agrarische bouwblokken als er heldere overgangs- of beschermingsbepalingen geformuleerd zijn.
Indiener verzoekt om duidelijke waarborgen op te nemen in de omgevingsvisie voor de ontwikkelruimte van bestaande agrarische bedrijven in de Groenblauwe landbouwzone en Verwevingsgebieden.

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers, bedrijven en medeoverheden. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de doelstellingen voortkomend uit het Limburgs Offensief Stikstof en Waterveiligheid en Ruimte Limburg te realiseren wordt ingezet op integrale gebiedsprocessen waarbij de belangrijkste actoren, onder andere de landbouw, betrokken worden en kennis uit het gebied benut wordt. Uit de gebiedsprocessen volgen gebiedsplannen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet die visie vertaald worden naar regels in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de Omgevingsverordening. Op dit moment bereiden wij een nieuwe Omgevingsverordening voor. Gedurende de termijn van terinzagelegging kan iedereen zijn/haar zienswijzen kenbaar maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Hoe wordt in de POVI een evenwichtige afweging gemaakt tussen natuurbelangen, economische ontwikkelingsruimte en de bestaanszekerheid van agrarische ondernemers? Er leven zorgen over de balans tussen de wens tot natuurbescherming en het veiligstellen van landbouw als vitale economische sector, en de rol van ondernemers als voedselproducent en landschapsbeheerder.
Indiener verzoekt om een evenwichtige belangenafweging tussen de ruimtelijke en ecologische doelstellingen van de provincie en de belangen van agrarische ondernemers, waarbij rekening wordt gehouden met de diversiteit aan agrarische bedrijven en hun duurzame werkwijzen. In de huidige plannen lijkt onvoldoende rekening te worden gehouden met de diversiteit aan agrarische bedrijven en de mate waarin zij al duurzaam opereren.
Indiener geeft aan dat ecologische verbetering en landschappelijke diversiteit waardevolle doelen zijn, maar dat deze niet ten koste mogen gaan van bestaand functioneel landbouwgebied.
Indiener stelt voor om andere locaties binnen de provincie te identificeren waar ecologische ambities beter tot hun recht kunnen komen zonder negatieve gevolgen voor agrarisch landschap.

Standpunt GS

Bij het uitwerken van beleid voor maatschappelijke opgaven worden de belangen van betrokken stakeholders zorgvuldig meegenomen, met als doel tot een gedragen en juridisch verantwoorde uitwerking te komen. Hierbij worden de economische belangen van de landbouw zorgvuldig afgewogen tegen ecologische doelstellingen, zodat een evenwichtige en duurzame oplossing wordt nagestreefd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Op welke wijze faciliteert de Provincie participatie en maatwerk voor agrarische ondernemers, gericht op duurzame innovatie, inspraak en het beschermen van regionale voedselproductie? Er is behoefte aan beleidsruimte voor innovatie, het belonen van duurzaam gedrag, goede sectorale participatie, ruimte voor gesprek, en actieve ondersteuning van regionale voedselvoorziening.

Standpunt GS

De POVI is een visie en gaat in op toekomstige ontwikkelingen binnen het fysieke domein. Om ondernemers te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun bedrijfsvoering richting een toekomstperspectief zet de Provincie diverse instrumenten in. Stimulering en begeleiding ten aanzien van nieuwe verdienmodellen, veranderende bedrijfsvoering of innovatie. De Blijversaanpak (in ontwikkeling) en diverse openstellingen van investeringsregelingen (ook vanuit het GLB-NSP) zijn hiervan voorbeelden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-1092-7	ZW-0416-1	ZW-0188-64	ZW-0278-160	ZW-1176-1	ZW-0159-16
ZW-0799-5	ZW-1358-37	ZW-1080-12	ZW-1272-4	ZW-1170-8	ZW-0429-7
ZW-1236-204	ZW-0839-1	ZW-0416-9	ZW-0175-8	ZW-0960-1	ZW-0840-1
ZW-1328-13	ZW-1328-14	ZW-0410-11	ZW-1479-1	ZW-0815-1	ZW-1226-13
ZW-0699-13	ZW-0700-13	ZW-0699-23	ZW-0700-23	ZW-0409-4	ZW-0045-2
ZW-0045-5	ZW-0631-4	ZW-0048-2	ZW-0631-1	ZW-1018-9	ZW-0443-2
ZW-0631-3	ZW-0915-2	ZW-1271 b	ZW-1286 a	ZW-1271 b	ZW-0877-36
ZW-1193-11	ZW-1216-10	ZW-1240-5	ZW-0328-5	ZW-0353-4	ZW-0353-5

9.2 Planschade

Zienswijze
Hoe wordt financiële schade vanwege waardedaling, winstderving en gemiste bedrijfswaarde als gevolg van het nieuwe beleid gecompenseerd? Vele zienswijzen uiten zorgen over waardedaling van landbouwgronden, afname van bedrijfswaarde en negatieve gevolgen voor bedrijfsopvolging, bedrijfsvoering en pensioen. Hierbij wordt gevraagd wie verantwoordelijk is voor vergoeding, hoe schade wordt vastgesteld en of hier structurele en juridisch verankerde compensatieregelingen voor komen.
Welke mogelijkheden zijn er voor planschade of nadeelcompensatie bij negatieve gevolgen door planologische beperkingen en hoe wordt dit juridisch geborgd? Indieners wijzen op het (te verwachten) recht op planschade of nadeelcompensatie bij nadelige beleidswijzigingen. Men vraagt om duidelijkheid over (toepassing van) bestaande en eventueel aanvullende regelingen, evenals de rechtszekerheid hiervan, en de manier waarop deze juridisch worden verankerd.
Op welke wijze waarborgt de Provincie de bestaanszekerheid en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van (familie)agrarische bedrijven bij nieuwe beleidsmaatregelen? Verschillende zienswijzen geven aan dat beleidsmaatregelen leiden tot grote onzekerheid voor de toekomst van individuele bedrijven, opvolging binnen familiebedrijven en de economische vitaliteit van de sector op langere termijn.
Hoe zorgt de Provincie voor een transparant, rechtvaardig en consistent compensatiebeleid bij getroffen agrariërs? Indieners vragen om een transparant, consistent beleid waarbij iedere

gedupeerde ondernemer gelijkwaardig wordt gecompenseerd, ongeacht de locatie, bedrijfsgrootte of aard van de schade. Ook de proportionaliteit en het evenredigheidsbeginsel worden aan de orde gesteld.

Op welke wijze worden de economische en juridische gevolgen van het beleid onderbouwd en geëvalueerd alvorens beperkingen worden vastgesteld? Er wordt sterk gevraagd om een deugdelijke (maatschappelijke en economische) onderbouwing van beperkingen die op gronden worden gelegd, met daarbij een gedetailleerd inzicht in schade, effecten en alternatieven voor beperking. Men vraagt om impactanalyses en heldere argumentatie voorafgaand aan beleidsbesluiten.

Welke aanvullende maatregelen treft de Provincie om getroffen bedrijven te ondersteunen naast financiële compensatie?
Naast schadevergoeding wordt aangedrongen op flankerend beleid via overgangsregelingen, (marktconforme) compensaties, begeleiding, investeringssteun, kavelruil of stimulering duurzame alternatieven bij sterke beleidswijzigingen.

Hoe worden de gezamenlijke en specifieke gevolgen van (stapeling aan) gebiedsaanduidingen en zonering gemanaged en gecompenseerd? Er zijn veel vragen en zorgen over de effecten van gebiedsaanwijzingen (zoals GBLZ, verwevingsgebied, EVZ) en de cumulatie van verschillende beperkingen. Dit betreft onder andere uitvoerbaarheid, marktwaarde, overname, financieringslasten en de samenhang tussen gebieden.

Op welke manier wordt duidelijkheid geboden over de aard en concrete gevolgen van het beleid voor landbouwers en grondeigenaren? Er is behoefte aan duidelijke communicatie over wat beleidsmaatregelen concreet inhouden, hoe deze worden vertaald naar praktische (gebruiks)beperkingen en wie waar verantwoordelijk voor is.

Hoe neemt de Provincie haar verantwoordelijkheid als contractpartij voor de schade door beleidskeuzes, en welke financiële middelen worden daarvoor gereserveerd? Verschillende zienswijzen wijzen op de rol van de overheid als contractpartner en haar verantwoordelijkheid bij het opleggen van gebruiksbeperkingen, met concrete oproepen tot erkenning van aansprakelijkheid en instelling van fondsen of budgetten voor compensatie.

Hoe wordt rekening gehouden met (de waarborging van) financierbaarheid, kredietwaardigheid en investeringsruimte van bedrijven bij inwerkingtreding van het beleid? Men uit zorgen over de gevolgen van beleidsaanpassingen voor de waarde van onderpand, financieringen, rentepercentages en mogelijkheden voor toekomstbestendige investeringen.

Hoe wordt beleid afgestemd op sectorale en regionale verschillen en welke afwegingen worden daarbij gemaakt ten aanzien van natuur, economie en werkgelegenheid? Zienswijzen benoemen effecten op specifieke bedrijfsactiviteiten, arbeidsplaatsen, overgang naar duurzame teelten en de positionering ten opzichte van nationale doelen (zoals Natura2000). Daarbij wordt gevraagd naar de maatschappelijke kosten/baten en alternatieven.

Hoe worden stakeholders structureel betrokken bij beleids- en uitvoeringskeuzes rond schaderegelingen en gebiedsopgaven? Er is herhaaldelijk gevraagd om tijdig en structureel overleg met grondeigenaren, ondernemers en andere belanghebbenden bij beleidswijzigingen, inclusief co-creatie bij de uitwerking van gebiedsprocessen en schadeafhandeling.

Indiener geeft aan dat de in de ontwerpvisie voorgestelde ruimtelijke plannen, gebiedsaanwijzingen of functieveranderingen aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor het gebruik, de waarde en/of de exploitatiemogelijkheden van in de bijlage genoemde percelen gelegen te Oirlo, Meerlo en Venray. Indiener behoudt zich het recht voor om eventuele schade die zij lijdt - of zal gaan lijden - als gevolg van deze ontwerpvisie op de Provincie te verhalen.

Indiener verzoekt deze melding te administreren en haar op de hoogte te houden van verdere stappen in het planproces.

Indiener behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor om eventuele schade als gevolg van de ontwerpvisie, huidig en toekomstig, te verhalen op de Provincie Limburg. Dit betreft onder meer: planschade, inkomensschade en waardedaling van gronden en/of opstallen.

Indiener stelt dat de dreiging van gebruiksbeperkingen zonder duidelijke of gegarandeerde compensatie mogelijk leidt tot waardevermindering van hun gronden.

Indiener stelt dat dit het eigendomsrecht aantast en het agrarisch bedrijf in een kwetsbare financiële positie brengt.

Indiener stelt dat de wijziging van de bestemming de waarde van gronden als onderpand verlaagt, waardoor financiering en bedrijfscontinuïteit in gevaar komen.

Indiener verzoekt om directe en adequate compensatie voor de financiële schade die door de bestemmingswijziging ontstaat.

Het bedrijf van indiener is ingedeeld als Groenblauwe landbouwzone. Indien dit zo blijft wenst indiener gecompenseerd te worden voor de vergaande gebruiksbeperkingen op zijn percelen.

Indiener stelt dat de provincie aansprakelijk is voor schade en nadeelcompensatie indien beperkingen uit de Omgevingsvisie leiden tot schade in de bedrijfsvoering of ontwikkelmogelijkheden.

Indiener verzoekt om in de povi een onafhankelijke schaderegeling op te nemen voor agrarische ondernemers die aantoonbare schade hebben geleden door zonering

Indiener stelt dat de provincie aansprakelijk is voor schade en nadeelcompensatie moet bieden bij toekomstige beperkingen door de Omgevingsvisie.

Indiener stelt dat de provincie aansprakelijk is voor schade indien de Omgevingsvisie leidt tot beperkingen en dat in dat geval een planschadeprocedure zal worden overwogen.

Indiener geeft aan dat het gebrek aan compensatie en overgangsmaatregelen voor landbouwers bij aanwijzing van landbouwgrond als EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied en Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden tot rechts- en toekomstonzekerheid leidt. Indiener verzoekt om voornoemde aanwijzing te heroverwegen en ongedaan te maken en deze gebieden aan te wijzen als Primair Landbouwgebied. Daarnaast verzoekt de indiener om de mogelijkheden voor compensatie en schadevergoeding voor landbouwers die getroffen worden door de aanwijzing te verduidelijken.

Indiener geeft aan dat het gebrek aan compensatie en overgangsmaatregelen voor landbouwers bij aanwijzing van landbouwgrond als EVZ, GBLZ, Verwevingsgebied en Overgangsgebieden rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden tot rechts- en toekomstonzekerheid leidt. Indiener verzoekt om voornoemde aanwijzing te heroverwegen en ongedaan te maken en deze gebieden aan te wijzen als Primair Landbouwgebied. Daarnaast verzoekt de indiener om de mogelijkheden voor compensatie en schadevergoeding voor landbouwers die getroffen worden door de aanwijzing te verduidelijken.

Indiener stelt dat indien onvoldoende rekening wordt gehouden met de zienswijze, nadeelcompensatie of planschade zal worden gevorderd.

Indiener stelt dat indien verplichtingen worden opgelegd, daarvoor adequate compensatieregelingen moeten gelden.

Op gronden van indiener, bijvoorbeeld rondom en geheel buiten de sportvelden en overige recreatieve voorzieningen alsook landschappelijke zone, worden aangewezen als verwevingsgebied. Het is onacceptabel dat in dit zijnde ontwikkelgebied glastuinbouw deze zone wordt opgenomen en hiermee e.e.a. wordt afgewenteld op omliggend grondeigenaren.

Op gronden van indiener, bijvoorbeeld rondom en geheel buiten de sportvelden en overige recreatieve voorzieningen alsook landschappelijke zone, worden aangewezen als verwevingsgebied. Het is onacceptabel dat in dit zijnde ontwikkelgebied glastuinbouw deze zone wordt opgenomen en hiermee e.e.a. wordt afgewenteld op omliggend grondeigenaren.

Op dit moment gelden voor de Intrekgebieden Natura 2000 geen regels in de provinciale omgevingsverordening. Het opnemen van regels in deze verordening die leiden tot beperkingen in het gebruik van meststoffen en gewasbeschermings- middelen is voor indiener onacceptabel. Mocht dit toch worden doorgevoerd dan wenst reclamant volledig te worden gecompenseerd

Indiener verzoekt om de uitzondering van het bedrijf van de aanwijzing tot verwevingsgebied, of om maatwerk mogelijk te maken voor paardenhouderijen en kleinschalige agrarische bedrijven binnen verwevingsgebieden, zodat bestaand agrarisch gebruik en noodzakelijke aanpassingen niet onmogelijk worden gemaakt.

Indiener stelt voor dat, indien beperkingen worden opgelegd aan melkveehouderijen, deze permanent worden gecompenseerd.

Indiener					
ZW-0556-11	ZW-0934-2	ZW-0957-1	ZW-0547-11	ZW-0550-7	ZW-0557-6
ZW-0558-6	ZW-0597-17	ZW-0835-5	ZW-0957-9	ZW-1037-7	ZW-1043-13
ZW-1119-1	ZW-1145-4	ZW-1157-18	ZW-1161-18	ZW-1113-5	ZW-0903-7
ZW-0957-6	ZW-1345-4	ZW-0866-5	ZW-0875-5	ZW-0921-8	ZW-0932-10
ZW-1226-16	ZW-0699-17	ZW-0700-17	ZW-0466-3	ZW-1003-9	ZW-0946-3
ZW-0946-2	ZW-0946-1	ZW-0415-22	ZW-0833-2	ZW-1413-1	ZW-0377-6
ZW-1272-3	ZW-1394-7	ZW-0480-3	ZW-0883-1	ZW-0512-2	ZW-0789-2
ZW-0556-6	ZW-0260-5	ZW-1190-4	ZW-1212-2	ZW-1179-2	ZW-1180-2
ZW-1229-2	ZW-1351-2	ZW-1227-2	ZW-0402-2	ZW-1385-5	ZW-0411-3
ZW-1402-3	ZW-1151-6	ZW-0766-4	ZW-1357-14	ZW-0859-16	ZW-1226-9
ZW-1135-5	ZW-1209-6	ZW-0871-5	ZW-1102-7	ZW-0853-5	ZW-0428-3
ZW-0877-20	ZW-1258-5	ZW-1094-8	ZW-0366-1	ZW-0153-7	ZW-0838-6
ZW-0838-6	ZW-1300-11	ZW-0366-2	ZW-0600-3	ZW-0537-3	ZW-1178-5
ZW-1216-26	ZW-1095-20	ZW-1101-20	ZW-0973-25	ZW-1033-25	ZW-1074-16
ZW-1045-23	ZW-1072-20	ZW-1122-24	ZW-1077-16	ZW-1134-20	ZW-1146-15
ZW-1137-20	ZW-1140-20	ZW-1141-27	ZW-0908-18	ZW-0884-25	ZW-1041-11
ZW-1044-21	ZW-1071-21	ZW-0976-15	ZW-0369-3	ZW-1216-8	ZW-1395-8
ZW-1417-29	ZW-1362-25	ZW-1305-1	ZW-1305-2	ZW-1295-1	ZW-1417-47
ZW-1361-6	ZW-1220-8	ZW-0979-24	ZW-1399-21	ZW-0064-7	ZW-1142-11
ZW-1151-19	ZW-1152-16	ZW-1185-15	ZW-1189-21	ZW-1193-23	ZW-1196-17
ZW-1217-14	ZW-1232-14	ZW-1239-15	ZW-1241-15	ZW-1244-16	ZW-1249-10
ZW-1254-12	ZW-1259-14	ZW-1270-16	ZW-1293-11	ZW-1295-6	ZW-1299-12
ZW-1305-7	ZW-1307-11	ZW-1319-16	ZW-1322-18	ZW-1323-22	ZW-1334-21
ZW-1349-18	ZW-1360-7	ZW-1362-26	ZW-1363-23	ZW-1370-22	ZW-1375-14
ZW-1380-29	ZW-1381-15	ZW-1383-35	ZW-1384-24	ZW-1392-35	ZW-1396-34
ZW-1397-25	ZW-1399-32	ZW-1401-28	ZW-1405-32	ZW-1414-20	ZW-1425-32
ZW-1426-32	ZW-1427-19	ZW-1428-29	ZW-1433-26	ZW-1434-28	ZW-1442-22
ZW-1451-32	ZW-1452-25	ZW-1453-29	ZW-1454-22	ZW-1456-27	ZW-1457-20
ZW-1458-34	ZW-1459-32	ZW-1469-36	ZW-1470-35	ZW-1154-21	ZW-0553-3
ZW-0903-5	ZW-0934-3	ZW-0957-2	ZW-1053-23	ZW-1058-19	ZW-0974-16

ZW-1011-19	ZW-1050-21	ZW-1143-18	ZW-0394-19	ZW-1205-2	ZW-0366-3
ZW-0833-5	ZW-0260-2	ZW-1029-3	ZW-0883-2	ZW-1495-4	ZW-1496-4
ZW-1060-7	ZW-1243-17	ZW-1087-9	ZW-0866-6	ZW-0875-6	ZW-0866-27
ZW-0875-27	ZW-0297-20	ZW-0811-6	ZW-0811-4	ZW-0906-3	ZW-0366-7
ZW-0443-3	ZW-0281-3	ZW-1476-6	ZW-0376-2	ZW-0380-1	ZW-1404-6
ZW-1215-3	ZW-0921-11	ZW-1257-4	ZW-0963-9	ZW-1205-1	ZW-1257-3
ZW-0441-8	ZW-0566-2	ZW-1184-4	ZW-0598-4	ZW-1233-5	ZW-1018-2
ZW-0580-2	ZW-0575-2	ZW-0578-2	ZW-0601-3	ZW-0818-8	ZW-0877-28
ZW-0565-3	ZW-0699-18	ZW-0700-18	ZW-1358-6	ZW-0706-6	ZW-0967-6
ZW-0967-5	ZW-0967-4	ZW-0418-6	ZW-0415-19	ZW-1178-9	ZW-0998-2
ZW-0415-20	ZW-0394-18	ZW-1240-7	ZW-0332-2	ZW-0990-4	ZW-0622-1
ZW-0710-3	ZW-0460-4	ZW-0417-3	ZW-0641-2	ZW-1402-4	ZW-1248-1
ZW-0726-8	ZW-0915-10	ZW-0251-5	ZW-0173-5	ZW-0415-21	ZW-0931-3
ZW-0896-9	ZW-0463-12	ZW-0437-2	ZW-0390-12	ZW-0374-5	ZW-0390-5
ZW-0505-5	ZW-0430-5	ZW-0713-4	ZW-0426-5	ZW-1177-5	ZW-0772-5
ZW-0458-14	ZW-0866-22	ZW-0875-22	ZW-0866-23	ZW-0875-23	ZW-0866-24
ZW-0875-24	ZW-0712-21	ZW-0727-21	ZW-0731-21	ZW-0751-21	ZW-0752-21
ZW-0755-21	ZW-0756-21	ZW-0758-21	ZW-0759-21	ZW-0760-21	ZW-0817-21
ZW-0829-21	ZW-0861-21	ZW-0863-21	ZW-0864-21	ZW-0887-21	ZW-0964-21
ZW-0965-21	ZW-0968-21	ZW-0969-21	ZW-0970-21	ZW-0971-21	ZW-1015-21
Z-1019-21	ZW-1021-21	ZW-1022-21	ZW-1024-21	ZW-1026-21	ZW-1028-22
ZW-1030-22	ZW-1031-21	ZW-1032-21	ZW-1034-21	ZW-1068-21	ZW-1109-21
ZW-1123-21	ZW-1124-21	ZW-1138-21	ZW-1256-21	ZW-1333-23	ZW-1354-21
ZW-1373-21	ZW-1431-21	ZW-1468-21	ZW-0102-1	ZW-0119-3	ZW-0120-3
ZW-0452-4	ZW-0452-5	ZW-0548-4	ZW-0868-20	ZW-0921-9	ZW-0981-28
ZW-1039-25	ZW-0120-3	ZW-1182-2;	ZW-1218-2	ZW-1379-22	ZW-1459-14
ZW-0228-10	ZW-0244-2;	ZW-0562-4	ZW-0231-6	ZW-0328-6	ZW-0351-3

Standpunt GS

Limburg staat in het fysieke domein voor een aantal grote en complexe opgaven. Deze opgaven komen deels door schaarste: aan ruimte, milieuruimte, ruimte op het energienet en water. Daarnaast spelen trends en ontwikkelingen op het gebied van demografie, klimaat, technologische innovaties, individualisering, globalisering en geopolitiek een rol. Tegelijkertijd zijn er op mondiaal, Europees, landelijk en provinciaal niveau ambities om met de gevolgen van deze ontwikkelingen om te gaan. Bijvoorbeeld grote ambities voor natuurherstel, klimaatmitigatie, energie, landbouw, mobiliteit, digitalisering, circulaire economie en veiligheid. De grote en complexe opgaven vragen om keuzes. We willen dat Limburg een mooie en gezonde plek blijft om te leven – ook voor toekomstige generaties. Deze Provinciale Omgevingsvisie (POVI) richt zich op alle aspecten van de fysieke leefomgeving die daaraan kunnen bijdragen.

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid.

De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers, bedrijven en medeoverheden. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet die visie vertaald worden naar regels in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot het grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de Omgevingsverordening. Op dit moment bereiden wij een nieuwe Omgevingsverordening voor. Gedurende de termijn van terinzagelegging kan iedereen zijn of haar zienswijzen kenbaar maken.

De Omgevingswet bevat in artikel 15.1 een limitatieve opsomming van schadeveroorzakende besluiten waarvoor aanspraak op nadeelcompensatie (voorheen planschade) kan bestaan. Een omgevingsvisie wordt niet als schadeoorzaak genoemd in artikel 15.1, eerste lid, van de Omgevingswet. Die visie kan dus niet leiden tot een aanspraak op nadeelcompensatie. Dit geldt ook voor instructieregels in een Omgevingsverordening. Deze regels zijn evenmin in artikel 15.1, eerste lid, van de Omgevingswet genoemd als schadeoorzaak. Wanneer een instructieregel is omgezet in een omgevingsplan of in een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, kan dát plan of die vergunning aangemerkt worden als schadeoorzaak. Rechtstreeks werkende regels in een omgevingsverordening kunnen volgens artikel 15.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de Omgevingswet wèl aangemerkt worden als een schadeoorzaak.

Voor een eventuele tegemoetkoming in planschade bestaat een afzonderlijke procedure met eigen rechtsbeschermingsmogelijkheden. Zie voor die procedure hoofdstuk 15 van de Omgevingswet.

Nadeelcompensatie
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet (Ow) in werking getreden. Deze wet regelt alles voor de omgeving waarin we wonen en leven. De Ow bundelt een aantal oude wetten, waaronder de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Uit deze wet kennen we het begrip ‘planschade’. Dit begrip is niet teruggekeerd in de Ow. De regeling van planschade wordt sinds de inwerkingtreding van de Ow onder de algemene noemer van ‘nadeelcompensatie’ geschaard.

Met de Ow is ook titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) in werking getreden. Door deze nieuwe titel heeft de Awb algemene regels voor nadeelcompensatie. Voor het omgevingsrecht staan in hoofdstuk 15 van de Ow specifieke regels over nadeelcompensatie.

Nadeelcompensatie is de vergoeding van schade die de overheid veroorzaakt in de uitoefening van haar taak of bevoegdheid. Het gaat om schade die uitstijgt boven het normaal maatschappelijke risico en een burger of bedrijf onevenredig zwaar treft in vergelijking tot andere burgers of bedrijven. Dit soort schade hoeft een burger of bedrijf niet of niet geheel zelf te dragen, maar moet de overheid geheel of gedeeltelijk vergoeden. Het gaat bij nadeelcompensatie om schade die de overheid veroorzaakt hoewel ze rechtmatig een besluit neemt. Schade die de overheid veroorzaakt door te handelen in strijd met de wet valt niet onder de Ow.

In hoofdstuk 15 van de Ow is uitputtend opgesomd welke besluiten tot schade kunnen leiden. Een omgevingsvisie, zoals de Omgevingsvisie Limburg, is niet in dat hoofdstuk genoemd als een schadeveroorzakend besluit waarvoor aanspraak op nadeelcompensatie kan bestaan. Die visie kan dus niet leiden tot een aanspraak op nadeelcompensatie. Indien u van mening bent dat u door het vaststellen van de Omgevingsvisie Limburg schade leidt, kunt u daar geen vergoeding voor krijgen. Niet via de weg van hoofdstuk 15 van de Ow, maar ook niet via de weg van de Awb.

De Omgevingsvisie Limburg is de basis voor -naar verwachting later dit jaar vast te stellen- nieuwe regels en wijziging van bestaande regels in Omgevingsverordening Limburg. Deze verordening bevat alle provinciale regels voor de fysieke leefomgeving. De Omgevingsverordening Limburg bevat instructieregels en direct werkende regels. Instructieregels zijn gericht tot gemeenten en (in sommige gevallen) het waterschap. Bij de uitoefening van hun taken en bevoegdheden dienen die bestuursorganen de instructieregels uit de Omgevingsverordening te volgen. Een gemeente moet zich bij het vaststellen van haar omgevingsplan of bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor een activiteit die niet binnen het omgevingsplan past (een buitenplanse omgevingsplanactiviteit ofwel ‘bopa’) houden aan de instructieregels. Direct werkende regels zijn regels die rechtstreeks tot rechten, plichten of gevolgen voor particulieren of bedrijven kunnen leiden. In de Omgevingsverordening zijn de direct werkende regels aangeduid als ‘regels over activiteiten’.

Instructieregels zijn, zoals uit het bovenstaande blijkt, niet rechtstreeks gericht tot burgers en bedrijven. Zij ondervinden geen rechtstreekse gevolgen van die regels. Pas wanneer die instructieregels zijn omgezet in een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, kunnen burgers en bedrijven gevolgen ondervinden van die instructieregels. Wanneer zij daar dan schade van ondervinden, kan een regel in het door de gemeente vastgestelde omgevingsplan of de door haar verleende omgevingsvergunning aangemerkt worden als het schadeveroorzakend besluit. In dat geval kunnen burgers en bedrijven een verzoek om nadeelcompensatie indienen bij de betreffende gemeente.

Direct werkende regels uit de Omgevingsverordening Limburg kunnen volgens de Ow wel een schadeveroorzakend besluit zijn. Wanneer burgers en bedrijven van mening zijn dat zij als gevolg van die regels schade lijden, dan kunnen zij een verzoek om nadeelcompensatie indienen bij de Provincie Limburg. qDe Provincie Limburg maakt bij de beoordeling van verzoeken om nadeelcompensatie doorgaans gebruik van een adviescommissie. Deze commissie bestaat uit één of meerdere deskundigen. De adviescommissie adviseert de Provincie over de op de aanvraag om nadeelcompensatie te nemen beslissing.

Voor de beoordeling van een aanvraag om nadeelcompensatie gelden wettelijke regels. Onder de Wro is er veel jurisprudentie ontstaan over planschade. De verwachting is dat deze jurisprudentie ook van toepassing is op aanvragen om nadeelcompensatie van na inwerkingtreding van de Ow. Ieder verzoek om nadeelcompensatie wordt, met inachtneming van de wettelijke regels en de jurisprudentie, op zijn eigen merites beoordeeld. Wanneer uit deze beoordeling volgt dat de aanvrager recht heeft op nadeelcompensatie, dan wordt de hoogte van die compensatie vastgesteld met inachtneming van (onder andere) het normaal maatschappelijk risico.

Indien de aanvrager het niet eens is met de beslissing op de aanvraag om nadeelcompensatie, dan kan daartegen bezwaar worden gemaakt en (indien nodig) vervolgens beroep en hoger beroep worden ingesteld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

9.3 Verordening

Zienswijze

Op welke wijze gaat de provincie zorgen voor heldere, eenduidige en juridisch houdbare definities van kernbegrippen in de POVI en de Omgevingsverordening? Een groot aantal indieners vraagt om duidelijke begripsomschrijvingen van kernbegrippen in de POVI, omdat deze definities pas via opname in de Omgevingsverordening juridische werking krijgen. Het ontbreken aan heldere definities zorgt voor rechtsonzekerheid bij betrokkenen en maakt een goede inhoudelijke beoordeling van de beleidsvoornemens lastig.

Standpunt GS

Wij begrijpen de behoefte aan meer duidelijkheid over de gebruikte begrippen in de POVI. Daarom zullen we de termen rondom land- en tuinbouw, specifieke vormen van agrarisch gebruik en andere relevante definities nader toelichten en verduidelijken in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in Bijlage 1, begripsbepalingen:

Agglomeratielandbouw
Landbouwbedrijven waarbij de primaire agrarische productie geïntegreerd wordt met meerdere facetten van de agrarische productiekolom op één locatie.

Agrofoodsector
De primair producerende landbouw bestaande uit veeteelt, akkerbouw, boomteelt ,sierteelt en glastuinbouw.

Biobased gewassen
Gewassen die benut kunnen worden in het bouwen met hernieuwbare natuurlijke materialen. Denk hierbij aan vlas, hennep, stro, riet, etc.

Boerderijeducatie
Leren op en over de boerderij, met als doel kennis en waardering voor landbouw, natuur en voedsel te vergroten.

Brongerichte maatregelen
Maatregelen gericht op het voorkómen van emissies of uitstoot.

Emissiearme land- en tuinbouw
Een landbouw waarbij de uitstoot van schadelijke stoffen (bijvoorbeeld ammoniak, stikstof, fijnstof, CO2, pesticiden en geur) naar bodem, water en lucht zoveel mogelijk beperkt wordt.

Emissiegrenswaarde
Maximaal toegestane emissie die is opgenomen in de omgevingsverordening.

Emissie(reductie)eisen
Regels die stellen hoeveel van een bepaalde (schadelijke) stof een bron mag uitstoten (emissie-eis) en/of met welk percentage of tot welk niveau de uitstoot moet worden verminderd (emissiereductie-eis).

Erosie
Wegspoelen van de bovenste bodemlaag (toplaag) door wind of (regen)water. Dit gebeurt meestal als de bodem onbegroeid is. Akkerbouwgebieden zijn kwetsbaar voor erosie net nadat een gewas is gezaaid of geoogst. Door erosie kan vruchtbare grond wegspoelen of -waaien of het gewas raakt beschadigd. Erosie is ook ongunstig voor de productiecapaciteit.

Klimaatbestendige teelten
Gewassen die beter bestand zijn tegen extreme weersomstandigheden en andere gevolgen van klimaatverandering.

Klimaatcellen
Een klimaatcel in de landbouw is een afgesloten ruimte (kast of kamer) waarin het klimaat gecontroleerd kan worden. In een klimaatcel kunnen bijvoorbeeld temperatuur, luchtvochtigheid, lichtintensiteit, CO_2-gehalte en soms zelfs de windsnelheid nauwkeurig worden ingesteld en afgestemd. Deze cellen worden gebruikt voor de grootschalige productie van specifieke gewassen.

Leefmilieu
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefomgeving.

Leefomgeving
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefmilieu.

Maatschappelijke diensten
Activiteiten, voorzieningen of vormen van ondersteuning die bijdragen aan het welzijn, de participatie en de leefbaarheid van mensen én/of het behoud en de versterking van natuur, milieu en landschap in de samenleving.

Precisielandbouw
Slimme landbouw waarbij technologie en data worden ingezet om op het juiste moment, op de juiste plaats de juiste handelingen (inzet bemesting en pesticide) uit te voeren.

Regeneratieve landbouw
Regeneratieve landbouw is een systeem waarin boeren werken aan het herstel van bodem en biodiversiteit, met het oog op een veerkrachtig, klimaatvriendelijk en toekomstbestendig agrarisch landschap.

Uitspoeling van nutriënten
De uitspoeling van meststoffen vanuit de bodem naar het grond- en oppervlaktewater.

Voedselzekerheid
Voedselzekerheid bestaat wanneer alle mensen te allen tijde fysieke en economische toegang hebben tot voldoende, veilig en voedzaam voedsel dat beantwoordt aan hun voedingsbehoeften en voedselvoorkeuren voor een actief en gezond leven.

Zorglandbouw
Dit is een combinatie van landbouw en zorg. Op een zorgboerderij worden mensen die zorg, dagbesteding of begeleiding nodig hebben, opgevangen en actief betrokken bij het dagelijkse werk op de boerderij.

Zienswijze

Welke concrete (toetsings)regels en criteria worden gesteld bij zonering en functiewijzigingen in de POVI en hoe wordt dit vastgelegd? Verschillende indieners geven aan dat er onduidelijkheid bestaat over de exacte regels en afwegingscriteria die gelden bij zonering, functiewijzigingen of uitbreidingen en dat bepaalde formuleringen te vaag of breed zijn. Hierdoor is niet voorspelbaar wanneer en hoe bepaalde ontwikkelingen (zoals nieuwvestiging of uitbreiding) mogelijk zijn.

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende verordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Hoe wordt de waarde van voedselproductie en landbouwkundige waarde structureel en transparant afgewogen in relatie tot nieuwe niet-agrarische functies? Indieners vragen zich af hoe in het beleid de landbouwkundige waarde wordt afgewogen ten opzichte van nieuwe niet-agrarische functies. Er is behoefte aan duidelijkheid over de motivering en onderbouwing bij het toestaan van andere functies binnen verwevings- of landbouwgebieden.

Standpunt GS

De Provincie wil agrarische bebouwing en bouwkavels behouden voor agrarisch gebruik, met name wanneer deze op een toekomstbestendige plek (primair landbouwgebied) liggen. Ter bescherming van het agrarisch belang zijn wij kritisch over niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. Tegelijk erkennen wij dat er locaties zijn waar agrarisch hergebruik van vrijkomende locaties moeilijk haalbaar is, waardoor niet-agrarische functies interessant kunnen zijn. Dit geldt ook voor niet-agrarische functies in algemene zin, die dus niet gelinkt zijn aan een vrijkomende locatie. In de ontwerp-POVI is voor het primair landbouwgebied een ‘nee’ voor nieuwe niet-agrarische functies geformuleerd. Naar aanleiding van de zienswijzen zijn we voornemens dit te wijzigen naar een ‘nee, tenzij’. Dit houdt in dat niet-agrarische functies toch mogelijk zijn als de landbouw niet concreet wordt beperkt.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.1.2.3 van:

‘Agrarische activiteiten in het primaire landbouwgebied mogen niet belemmerd worden door (toekomstige) niet- agrarische functies, zoals (burger)woningen, vrijetijdseconomie en overige bedrijvigheid. Nieuwe dergelijke functies worden in het primaire landbouwgebied in beginsel dan ook niet toegelaten.’

naar:

‘Agrarische activiteiten in het primaire landbouwgebied mogen niet belemmerd worden door (toekomstige) niet- agrarische functies, zoals (burger)woningen, vrijetijdseconomie en overige bedrijvigheid. Nieuwe dergelijke functies worden in het primaire landbouwgebied in beginsel dan ook niet toegelaten, tenzij deze aan uitzonderingsregels voldoen welke in de verordening worden opgenomen.’

Zienswijze

Welke (harde of afwegings-)voorwaarden hanteert de Provincie bij nieuwvestiging, uitbreiding en vormverandering van agrarische bedrijven en hoe worden deze verantwoord? Er bestaat onduidelijkheid onder indieners over welke voorwaarden concretisering behoeven bij nieuwvestiging of uitbreidingen (waaronder koppeling beëindiging andere veehouderij). Indieners vragen of bepaalde voorwaarden als 'harde eis' gelden en pleiten voor helderheid over toetsingskaders.

Standpunt GS

Het beleid rond nieuwvestiging van agrarische bedrijven is bewust restrictief en wordt mede bepaald door de zonering, die invloed heeft op de wenselijkheid en mogelijkheden van nieuwvestiging in een gebied. Hiermee streven we naar kwalitatieve nieuwvestiging en de juiste functies op de juiste locaties. We stimuleren hergebruik van bestaande agrarische bebouwing om leegstand tegen te gaan en bestaande structuren optimaal te benutten. Afhankelijk van gebiedsgerichte opgaven in bepaalde zonering bieden we waar mogelijk maatwerk. Deze aanpak sluit aan bij ons streven naar een toekomstbestendige landbouwsector, met een zorgvuldige balans tussen bescherming van de landbouw en andere maatschappelijke opgaven. Zie voor verdere toelichting ook onze antwoorden op zienswijzen over zonering en hergebruik van agrarische bebouwing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Hoe borgt de Provincie dat juridische instrumenten en regelgeving effectief en doelmatig zijn, zonder het agrarisch ondernemerschap te belemmeren? Er zijn zorgen dat juridische instrumenten als vergunningen en verordeningen contraproductief kunnen werken voor agrariërs indien het verdienmodel niet wordt erkend. Belanghebbenden vragen aandacht voor de uitvoerbaarheid en het economisch perspectief.

Standpunt GS

De Provincie onderkent het belang van rechtszekerheid voor agrarische ondernemers, met name voor bestaande en vergunde activiteiten. De POVI biedt via zonering en beleidsdoelen duidelijkheid over de ontwikkelingsmogelijkheden, zodat ondernemers weten waar zij aan toe zijn. Nieuwe beleidsregels zijn alleen van toepassing op toekomstige ontwikkelingen en worden niet met terugwerkende kracht toegepast. Dit betekent dat bestaande rechten en reeds vergunde activiteiten onder het oude beleid gerespecteerd blijven. Zo waarborgen wij dat lopende investeringen niet ineens veranderen door een beleidswijziging. Regels worden daarnaast pas na zorgvuldige procedure vastgelegd in de omgevingsverordening. Op deze manier proberen wij ondernemers zoveel mogelijk zekerheid en ruimte voor langetermijnplanning te bieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Op welke wijze worden dierenwelzijn, volksgezondheid en het behoud van bedrijvigheid als belangen geïntegreerd in de POVI? Indiener geeft aan dat dierenwelzijn en open systemen impact hebben op de volksgezondheid, en dat deze impact niet lijkt te zijn afgewogen in de ontwerp-POVI'25. Ze vragen om voldoende bedrijvigheid en ontwikkelingsmogelijkheden in het landelijk gebied te behouden in het kader van leefbaarheid.

Standpunt GS

In de ontwerp POVI worden dierenwelzijn, volksgezondheid en het behoud van bedrijvigheid in het landelijk gebied expliciet meegewogen en in balans gebracht binnen het ruimtelijke beleid. Dierenwelzijn krijgt aandacht doordat erkend wordt dat meer diervriendelijke, open veehouderijsystemen meer ruimte per dier vragen en potentieel tot meer uitstoot kunnen leiden, terwijl deze systemen tegelijk bijdragen aan hogere welzijnsnormen voor dieren. Wat betreft volksgezondheid wordt onder andere ingegaan op effecten zoals geur, fijnstof en ammoniak, waarbij instructies zijn opgenomen om te zorgen dat gezondheidsschade en overlast worden beperkt. Daarnaast is het beleid gericht op het behouden van een toekomstbestendige agrarische sector en voldoende bedrijvigheid, zodat de leefbaarheid en vitaliteit van het platteland gewaarborgd blijven. Door middel van zonering wordt onderscheid gemaakt tussen gebieden met verschillende maatschappelijke opgaven: zo bepalen bijvoorbeeld natuur- en wateropgaven, of juist stedelijke nabijheid, in welke mate ruimte wordt geboden aan diverse typen landbouw en bedrijvigheid. De Provincie streeft naar een evenwichtige afweging, waarin ruimte is voor ontwikkeling, maar altijd met zorg voor gezondheid, dierenwelzijn en omgeving.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Hoe wordt geborgd dat specifieke regels in de POVI enkel daar waar gewenst en relevant, van toepassing zijn, bijvoorbeeld in onderscheid tussen veehouderijen en akkerbouwbedrijven? Indiener signaleert dat bepalingen (met name gericht op veehouderijen) ook negatieve gevolgen kunnen hebben voor bedrijven zonder dieren. Dit vraagt om helderheid in beleidsdoelen en reikwijdte.

Standpunt GS

In de ontwerp POVI wordt expliciet onderscheid gemaakt tussen agrarische bedrijven met en zonder dieren, onder andere in de definities van veehouderij (met en zonder milieubelastende activiteit) en andere agrarische sectoren zoals akkerbouw, sierteelt en tuinbouw. Specifieke regels omtrent bijvoorbeeld emissies, geur of ammoniakuitstoot zijn in de POVI uitsluitend van toepassing op veehouderijen waar deze milieudruk relevant is. Voor akkerbouwbedrijven en overige bedrijven zonder dieren zijn andere, meer generieke bepalingen op het vlak van grondgebruik, bouwvlakken en teeltondersteunende voorzieningen van toepassing. Zonering in het landelijk gebied (zoals het onderscheid tussen Primair Landbouwgebied, Groenblauwe Landbouwzone en Verwevingsgebied) bepaalt verder per gebied welk type agrarisch gebruik en welke regels passend zijn. Op deze manier wordt geborgd dat de regels waar mogelijk en noodzakelijk zijn toegespitst op de specifieke kenmerken en impact van het bedrijfstype. Zo voorkomt de Provincie dat regels die bedoeld zijn voor bijvoorbeeld veehouderijen ongewenste nadelige gevolgen hebben voor bedrijven zonder dieren en blijft het beleid doelgericht en proportioneel toegepast.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Welke systematiek en criteria hanteert de Provincie voor ammoniakreductie-eisen bij de (ver)bouw van veehouderijen? Gevraagd wordt hoe ammoniakreductie-eisen per stal of op bedrijfsniveau worden vastgesteld, met aandacht voor uitzonderingen bij nieuwvestiging/verplaatsing. Beleidsduidelijkheid is van belang voor investeringszekerheid.

Standpunt GS

De Provincie Limburg hanteert voor ammoniakreductie bij de (ver)bouw van veehouderijen het uitgangspunt dat wettelijke normen gevolgd worden die primair zijn vastgelegd in de Omgevingsverordening en landelijke wetgeving. Voor de maximale uitstoot van ammoniak uit dierenverblijven gelden emissielimieten en emissiereductieverplichtingen. In de regel moeten nieuwe en te verbouwen stallen voldoen aan emissiestandaarden per stal, zeker bij nieuwvestiging of verplaatsing. Waar lokaal aanvullend beleid noodzakelijk is, kan dit worden vastgelegd door het bevoegd gezag, waarbij criteria als toekomstbestendigheid van de locatie en ruimtelijke kwaliteit een rol spelen. De Provincie stimuleert daarmee verduurzaming en vermindering van ammoniakemissies, maar blijft binnen het kader van wet- en regelgeving en laat ruimte voor gebiedsgericht maatwerk

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Hoe worden bodemmaatregelen concreet verankerd en geborgd in de Omgevingsverordening? Er wordt gevraagd om maatregelen rond bodem (organische stof, bodembelasting, gewasbeschermingsmiddelen) expliciet te verankeren in de Omgevingsverordening, zodat deze afdwingbaar zijn.

Standpunt GS

In de POVI worden bodemmaatregelen zoals organische stofbeheer, beperkingen op bodembelasting en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voornamelijk beleidsmatig beschreven, met als doel een gezonde en duurzame bodem te stimuleren. De daadwerkelijke verankering en borging van deze maatregelen vindt plaats in de Omgevingsverordening, waar ze concreet en juridisch afdwingbaar worden uitgewerkt. Daarbij worden uitgangspunten uit de visie, zoals het belang van bodemkwaliteit en het zorgvuldig ruimtegebruik, vertaald in bindende regels die de bodem beschermen en bijdragen aan de maatschappelijke doelen van elk gebied. Voor bijvoorbeeld het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen geldt dat regels op nationaal of Europees niveau leidend zijn en dat gemeenten via omgevingsplannen nadere invulling geven aan zonering en normen, terwijl de Provincie aanvullend instructieregels kan stellen indien onderzoek daar aanleiding toe geeft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Welke bepalingen worden opgenomen over de maximale duur en verlenging van vergunningen binnen de kaders van de POVI? Indiener verzoekt om opname van bepalingen over de maximale duur en niet-automatische verlenging van vergunningen, met het oog op rechtszekerheid, beleidssturing en transparantie.

Standpunt GS

Binnen de ontwerp POVI is in paragraaf 11.1.5 opgenomen dat omgevingsvergunningen slechts een beperkte periode geldig blijven en binnen een bepaald tijdsbestek benut moeten worden. Automatische verlenging van vergunningen is niet voorzien. Bij het verlopen van de geldigheidsduur moet opnieuw worden beoordeeld of het plan of de vergunning past binnen het actuele beleid en regelgeving. Deze aanpak is bedoeld om transparantie, rechtszekerheid en beleidssturing te waarborgen, en voorkomt dat niet uitgevoerde plannen of vergunningen onbeperkt geldig blijven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0585-3	ZW-0314-122	ZW-0778-2	ZW-0313-111	ZW-0278-154	ZW-0434-2
ZW-0288-1	ZW-0289-1	ZW-0290-1	ZW-0292-1	ZW-0293-1	ZW-0294-1
ZW-0296-1	ZW-0315-1	ZW-0316-1	ZW-0318-1	ZW-0320-1	ZW-0335-1
ZW-0336-1	ZW-0337-1	ZW-0343-1	ZW-0344-1	ZW-0346-1	ZW-0347-1
ZW-0354-1	ZW-0360-1	ZW-0361-1	ZW-0371-1	ZW-0554-1	ZW-0555-1
ZW-0587-1	ZW-0590-1	ZW-0594-1	ZW-0599-1	ZW-0610-1	ZW-0639-1
ZW-0640-1	ZW-0642-1	ZW-0648-1	ZW-0662-1	ZW-0663-1	ZW-0671-2
ZW-0672-1	ZW-0691-1	ZW-0704-1	ZW-0705-1	ZW-0707-1	ZW-0720-1
ZW-0721-1	ZW-0724-1	ZW-1159-1	ZW-1213-1	ZW-0365-9	ZW-1175-5
ZW-0410-13	ZW-1328-10	ZW-1389-32	ZW-1035-39	ZW-0415-25	ZW-0196-22
ZW-0332-4	ZW-0851-4	ZW-0868-5	ZW-1151-13		

9.4 Agrofoodsector

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de term ‘agrofoodsector’ vooral hoogproductieve landbouw impliceert, waardoor extensieve en verbrede vormen van landbouw minder aandacht krijgen. Indiener verzoekt ruimte te bieden aan deze vormen. Indiener geeft aan dat er geconstateerd wordt dat provinciaal belang is: een gunstig ondernemersklimaat voor de agrofoodsector en een betekenisvolle transitie in de agrofoodsector (overgang naar een meer duurzame circulaire, vraaggerichte productie, die in balans is met en bijdraagt aan een goede duurzame leefomgeving). Er is dus geen provinciaal belang bij de niet-agrofoodsector (bloembollensector, paardenhouderij, schapenhouderij, graszodenteelt, boomteelt, etc.)? Wanneer is er sprake van een duurzame leefomgeving? Is het provinciaal belang ook niet dat de natuur herstelt, de

biodiversiteit gaat toenemen (in ieder geval niet verder afneemt), de waterkwaliteit verbetert, etc. etc. Met andere woorden: leunt het provinciaal belang niet te eenzijdig op de agrofoodsector, waardoor andere thema's minder belangrijk zijn of worden gemaakt?

Standpunt GS

De definitie voor Agrofoodsector zal worden opgenomen in de begrippenlijst. In de agrofoodsector wordt geen onderscheidt gemakt in grootschalig, kleinschalig, intensief of extensief. De agrofoodsector is een van de provinciale belangen die in de POVI staan beschreven. Maar het is zeker niet de enige. De POVI gaat in op de provinciale belangen van de fysieke leefomgeving waarbij het onder andere gaat over water, bodem, wonen, bedrijvigheid, landschap en natuur.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in Bijlage 1, begripsbepalingen':

Agglomeratielandbouw
Landbouwbedrijven waarbij de primaire agrarische productie geïntegreerd wordt met meerdere facetten van de agrarische productiekolom op één locatie.

Agrofoodsector
De primair producerende landbouw bestaande uit veeteelt, akkerbouw, boomteelt, sierteelt en glastuinbouw.

Biobased gewassen
Gewassen die benut kunnen worden in het bouwen met hernieuwbare natuurlijke materialen. Denk hierbij aan vlas, hennep, stro, riet, etc.

Boerderijeducatie
Leren op en over de boerderij, met als doel kennis en waardering voor landbouw, natuur en voedsel te vergroten.

Brongerichte maatregelen
Maatregelen gericht op het voorkómen van emissies of uitstoot.

Emissiearme land- en tuinbouw
Een landbouw waarbij de uitstoot van schadelijke stoffen (bijv. ammoniak, stikstof, fijntof, CO2, pesticiden en geur) naar bodem, water en lucht zoveel mogelijk beperkt wordt.

Emissiegrenswaarde
Maximaal toegestane emissie die is opgenomen in de omgevingsverordening.

Emissie(reductie)eisen
Regels die stellen hoeveel van een bepaalde (schadelijke) stof een bron mag uitstoten (emissie-eis) en/of met welk percentage of tot welk niveau de uitstoot moet worden verminderd (emissiereductie-eis)

Erosie
Wegspoelen van de bovenste bodemlaag (toplaag) door wind of (regen)water.
Dit gebeurt meestal als de bodem onbegroeid is. Akkerbouwgebieden zijn kwetsbaar voor erosie net nadat een gewas is gezaaid of geoogst. Door erosie kan vruchtbare grond wegspoelen of -waaien of het gewas raakt beschadigd. Erosie is ook ongunstig voor de productiecapaciteit.

Klimaatbestendige teelten
Gewassen die beter bestand zijn tegen extreme weersomstandigheden en andere gevolgen van klimaatverandering.

Klimaatcellen
Een klimaatcel in de landbouw is een afgesloten ruimte (kast of kamer) waarin het klimaat gecontroleerd kan worden. In een klimaatcel kunnen bijvoorbeeld temperatuur, luchtvochtigheid, lichtintensiteit, CO_2-gehalte en soms zelfs de windsnelheid nauwkeurig worden ingesteld en afgestemd. Deze wordt gebruikt wordt voor de grootschalige productie van specifieke gewassen.

Leefmilieu
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefomgeving.

Leefomgeving
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefmilieu.

Maatschappelijke diensten
Activiteiten, voorzieningen of vormen van ondersteuning die bijdragen aan het welzijn, de participatie en de leefbaarheid van mensen én/of het behoud en de versterking van natuur, milieu en landschap in de samenleving.

Precisielandbouw
Slimme landbouw waarbij technologie en data worden ingezet om op het juiste moment, op het juiste plaats de juiste handelingen (inzet bemesting en pesticide) uit te voeren.

Regeneratieve landbouw
Regeneratieve landbouw is een systeem waarin boeren werken aan het herstel van bodem en biodiversiteit, met het oog op een veerkrachtig, klimaatvriendelijk en toekomstbestendig agrarisch landschap.

Uitspoeling van nutriënten
De uitspoeling van meststoffen vanuit de bodem naar het grond- en oppervlaktewater.

Voedselzekerheid
Voedselzekerheid bestaat wanneer alle mensen te allen tijde fysieke en economische toegang hebben tot voldoende, veilig en voedzaam voedsel dat beantwoordt aan hun voedingsbehoeften en voedselvoorkeuren voor een actief en gezond leven.

Zorglandbouw

Dit is een combinatie van landbouw en zorg.

Op een zorgboerderij worden mensen die zorg, dagbesteding of begeleiding nodig hebben, opgevangen en actief betrokken bij het dagelijkse werk op de boerderij.

Indiener					
ZW-0166-86	ZW-0186-95	ZW-0196-131	ZW-0224-90	ZW-0237-76	ZW-0240-81
ZW-0241-76	ZW-0278-96	ZW-0313-101	ZW-0317-96	ZW-1236-81	ZW-1473-76
ZW-1479-128	ZW-0313-96				

9.5 Constateringen

Zienswijze

Op welke wijze kan het beleid de regeldruk en beleidsmatige onzekerheid voor agrarische bedrijven, met name gezinsbedrijven buiten primair landbouwgebied, verminderen? Veel indieners uiten zorgen over de sterk toegenomen regeldruk, met name buiten primair landbouwgebied. Extra beleidsmatige onzekerheid en gebiedsaanduidingen brengen de continuïteit, investeringsbereidheid en toekomst van gezinsbedrijven en grondgebonden landbouw in gevaar. Op welke wijze kan het beleid de regeldruk en beleidsmatige onzekerheid voor agrarische bedrijven, met name gezinsbedrijven buiten primair landbouwgebied, verminderen?

Standpunt GS

De POVI geeft juist duidelijkheid over de gewenste ontwikkelrichting van de agrarische sector. Het waarborgen van voldoende ruimte voor agrariërs en het beperken van functiewijziging op landbouwgrond draagt bij aan beleidsmatige duidelijkheid en voorkomt onverwachte verplichtingen of beperkingen voor boerenbedrijven. Duidelijke afbakening van gebieden, functies en doelen vermindert onzekerheid en houdt de continuïteit van gezinsbedrijven in stand. De regels die voortkomen uit de POVI worden verwoord in de omgevingsverordening Limburg en beperken zich tot het provinciaal belang.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Hoe kan rekening worden gehouden met de belangen van bestaande agrarische bedrijven bij het invoeren van nieuwe gebiedsindelingen en functieaanduidingen? Veel zienswijzen gaan over de negatieve effecten van nieuwe gebiedsindelingen, zoals het beperken van agrarisch gebruik, waarde en ontwikkelingsmogelijkheden door aanduidingen als groenblauwe landbouwzone of verwevingsgebied. Dit raakt bedrijfsvoering, toekomstperspectief en gebiedszekerheid.

Standpunt GS

De POVI heeft geen effect op bestaande agrarische bedrijven. De POVI geeft wel visie op de ontwikkelinrichting van de agrarische bedrijven in de diverse zones. De onderdelen die van provinciaal belang zijn worden in de Omgevingsverordening Limburg opgenomen.
De verordening kan effect hebben op een bestaand agrarisch bedrijf. Bijvoorbeeld op het moment dat een ruimtelijke ontwikkeling wordt geïnitieerd die niet past binnen het vigerende omgevingsplan van de betreffende gemeente. Denk aan de uitbreiding van een stal buiten het agrarisch bouwblok. Op het moment dat de gemeente een dergelijk voorstel beoordeeld worden de kaders van de Omgevingsverordening Limburg in acht gehouden. Een ruimtelijke ontwikkeling dient niet strijdig te zijn met de provinciale belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Hoe kan de POVI worden aangepast om agrarische ondernemers voldoende toekomstperspectief, investeringszekerheid en ondernemingsvrijheid te bieden? Diverse indieners ervaren dat het ontwerp-POVI onvoldoende duidelijkheid, perspectief en zekerheid biedt voor duurzame ontwikkelingsplannen en investeringen, wat leidt tot stagnatie en onzekerheid voor bedrijven en gezinnen.

Standpunt GS

De POVI geeft visie op de ontwikkelrichting van agrarische bedrijven in de diverse zones. In de groenblauwe landbouwzone wordt perspectief gegeven richting een landbouw die rekening houdt met de natuur en water opgave.
In het verwevingsgebied dient rekening gehouden te worden met de leefbaarheid van de omgeving. In het primair landbouwgebied krijgt de landbouw ruim baan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Op welke wijze kan de POVI bijdragen aan een economisch houdbare agrarische sector en de negatieve gevolgen als waardedaling en inkomensverlies compenseren? Indieners benadrukken de negatieve economische gevolgen van het beleid, waaronder waardevermindering van grond, druk op het verdienvermogen, verlies van bestaanszekerheid voor bedrijven, gezinnen en werknemers, en extra financiële lasten zonder adequate compensatie.

Standpunt GS

De POVI geeft juist duidelijkheid in de ontwikkelrichting van de landbouw zoals verwoord onder bovenstaand punt. Deze duidelijkheid zorgt ervoor dat agrariërs toekomstbestendig investeren.
In het verwevingsgebied staan de agrarische beperkingen tegenover een ruimere mogelijkheid van functies. In de groenblauwe landbouwzone zijn dan weer meer mogelijkheden voor agrarisch

natuurbeheer.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Hoe kan de POVI voorzien in een rechtvaardige behandeling van de landbouwsector ten opzichte van andere sectoren en zorgen voor een evenwichtige verdeling van lasten? Meerdere respondenten signaleren dat de landbouwsector disproportioneel en streng wordt belast door beleidsmaatregelen, terwijl andere sectoren minder getroffen worden, wat leidt tot rechtsongelijkheid en onbalans in de ruimtelijke verdeling van lasten.

Standpunt GS

Het buitengebied staat onder grote druk. Het is een gebied waar een groot aantal maatschappelijke opgaves de komende jaren gerealiseerd moeten worden. We verwachten van alle functies in het buitengebied dat deze niet strijdig zijn aan de provinciale belangen en bijdragen aan de opgaves die ter plaatse liggen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Hoe kan een betere afstemming tussen ecologische, economische en maatschappelijke belangen bij beleid en gebiedsindeling worden gerealiseerd? Er wordt geconstateerd dat de beleidswijzigingen disproportioneel uitpakken voor de landbouw door onvoldoende integrale afstemming van ecologische, economische en maatschappelijke belangen. Hierdoor ontstaat schade aan het toekomstperspectief van de sector.

Standpunt GS

Limburg staat in het fysieke domein voor een aantal grote en complexe opgaven. Deze opgaven komen deels door schaarste: aan ruimte, milieuruimte, ruimte op het energienet en water. Daarnaast spelen trends en ontwikkelingen op het gebied van demografie, klimaat, technologische innovaties, individualisering, globalisering en geopolitiek een rol. Tegelijkertijd zijn er op mondiaal, Europees, landelijk en provinciaal niveau ambities om met de gevolgen van deze ontwikkelingen om te gaan. Bijvoorbeeld grote ambities voor natuurherstel, klimaatmitigatie, energie, landbouw, mobiliteit, digitalisering, circulaire economie en veiligheid.

De grote en complexe opgaven vragen om keuzes. We willen dat Limburg een mooie en gezonde plek blijft om te leven – ook voor toekomstige generaties. De Provinciale Omgevingsvisie (POVI) richt zich op alle aspecten van de fysieke leefomgeving die daaraan kunnen bijdragen. In het licht van de doelen en opgaven waar Limburg voor staat is gekeken naar de landbouw.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Op welke wijze zorgt de Provincie ervoor dat (nieuwe) beperkingen in beleid realistisch en uitvoerbaar zijn voor agrarische bedrijven, inclusief compensatiemaatregelen? Kritiek is dat maatregelen onvoldoende zijn getoetst op praktische en financiële haalbaarheid voor ondernemers. Er is bezorgdheid over het ontbreken van geschikte alternatieven en over compensatie bij beperkende maatregelen.

Standpunt GS

De POVI schetst een ruimtelijk vergezicht van de landbouw. De POVI geeft visie op de ontwikkelrichting voor agrarische bedrijven in de diverse zones. In de groenblauwe landbouwzone wordt perspectief gegeven richting een landbouw die rekening houdt met de natuur en water opgave. In het verwevingsgebied dient rekening gehouden te worden met de leefbaarheid van de omgeving. In het primair landbouwgebied krijgt de landbouw ruim baan.

De regels die betrekking hebben op de landbouw worden opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg. In het verwevingsgebied staan de agrarische beperkingen tegenover een ruimere mogelijkheid van functies. In de groenblauwe landbouwzone zijn dan weer meer mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer.

De POVI zelf gaat niet in op met welke instrumenten de doelen bereikt kunnen worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Hoe kan de Omgevingsvisie expliciet en positief het belang en de rol van de agrarische sector en ondernemers benoemen en ondersteunen? Meerdere zienswijzen vragen dat beleid en omgevingsvisie de rol van agrariërs als voedselproducent, landschapsbeheerder en duurzame ondernemer expliciet, positief en volwaardig erkennen. Dit draagt bij aan vertrouwen en acceptatie.

Standpunt GS

In de POVI staat het belang van de agrarische sector als volgt beschreven: “De agrarische sector is van oudsher een belangrijke sector in de Limburgse economie. De land- en tuinbouw – een algemene term waaronder we onder andere akkerbouw, (glas)tuinbouw, veehouderij, fruitteelt en sierteelt verstaan – is namelijk als belangrijkste gebruiker en beheerder van ons landelijk gebied van groot belang voor de voedselproductie en het aanzien en de kwaliteit van ons cultuurlandschap, maar ook van cruciaal belang in landbouwgebieden met natuur- en wateropgaven. Daarnaast heeft de land- en tuinbouw ook een belangrijke rol in het beheren en ontwikkelen van een aantrekkelijk leefklimaat om te wonen, werken en recreëren. Een blijvende rol voor de land- en tuinbouw is dus een provinciaal belang, onder meer in haar rol als voedselproducent, beheerder van het landschap en als verbindende kracht voor de leefbaarheid van het landelijk gebied.“ Hiermee wordt voldaan aan het verzoek van de indieners.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
In hoeverre garandeert de POVI dat agrarisch gebruik, teelten en bedrijfsvoering mogelijk blijven op percelen zonder additionele beperkingen? Verschillende indieners vragen om behoud van agrarisch gebruik op percelen, zonder extra beperkingen op teelten, bemesting, beregening en bedrijfsvoering, en pleiten voor het voorkomen van uitsluiting of onnodige vergunningseisen.

Standpunt GS

Uit de POVI komen geen regels voort die beperkend werken voor de landbouw. De regels die eventueel beperkend kunnen werken op de landbouw komen voort uit de Omgevingsverordening Limburg. Vooralsnog is niet geheel duidelijk welke beperkingen daaruit voortkomen. Als er regels komen die beperkend zijn op de traditionele landbouw dan zijn die noodzakelijk voor het behalen van maatschappelijk doelen. De Omgevingsverordening Limburg wordt medio 2026 ter visie gelegd en u krijgt de kans om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Hoe waarborgt de Provincie maatwerk, participatie en dialoog met ondernemers bij transitie- en gebiedsprocessen in het kader van de Omgevingsvisie? Enkele zienswijzen betreffen het gebrek aan dialoog, inbreng en maatwerk voor individuele ondernemingen, en het belang van samenspraak bij gebiedstransities en vergroeningsopgaven.

Standpunt GS

Gedurende en na de zienswijze periode zijn gesprekken met de LLTB en de sector gecontinueerd. Het belang van samenspraak en gedegen gebiedsprocessen is ons helder en wordt meegenomen in de gebiedsprocessen die voortkomen uit het Limburgs Offensief Stikstof.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-1226-14	ZW-0576-1	ZW-0052-2	ZW-1479-187	ZW-0951-9	ZW-1226-17
ZW-1177-18	ZW-1226-31	ZW-0877-40	ZW-1443-2	ZW-0115-3	ZW-0824-10
ZW-1336-1	ZW-0912-7	ZW-0828-4	ZW-0822-1	ZW-1197-2	ZW-0416-8
ZW-1226-8	ZW-0149-1	ZW-0941-1	ZW-0415-11	ZW-0925-2	ZW-0770-3
ZW-0914-7	ZW-1220-4	ZW-0150-3	ZW-0765-4	ZW-0383-3	ZW-0928-1
ZW-0418-2	ZW-0913-3	ZW-0738-3	ZW-0914-5	ZW-0781-1	ZW-0380-2
ZW-1272-1	ZW-1116-2	ZW-1125-8	ZW-1080-2	ZW-1085-4	ZW-1328-11

ZW-0699-19	ZW-0700-19	ZW-1226-18	ZW-0877-29	ZW-0394-20	ZW-1094-2
ZW-0921-7	ZW-1204-207	ZW-1143-11	ZW-0980-6	ZW-0824-4	ZW-1501-1
ZW-1487-5	ZW-1454-9	ZW-1455-9	ZW-1456-8	ZW-1457-9	ZW-1458-15
ZW-1216-4	ZW-1437-11	ZW-1178-7	ZW-0487-3	ZW-0415-18	ZW-1437-1
ZW-1178-4	ZW-0569-18	ZW-1216-23	ZW-1271-23	ZW-1286-18	ZW-1395-23
ZW-1417-44	ZW-1494-5	ZW-0713-18	ZW-1177-17	ZW-0772-17	ZW-1375-1
ZW-1381-1	ZW-1401-4	ZW-1425-3	ZW-1426-4	ZW-1427-1	ZW-1433-4
ZW-1442-1	ZW-1451-4	ZW-1452-5	ZW-1453-5	ZW-1454-6	ZW-1455-6
ZW-1456-6	ZW-1457-6	ZW-1458-6	ZW-1459-6	ZW-1469-6	ZW-1470-10
ZW-1428-3	ZW-0850-1	ZW-1079-3	ZW-1101-1	ZW-1122-3	ZW-1152-4
ZW-1133-4	ZW-1042-3	ZW-1095-4	ZW-1044-4	ZW-0737-4	ZW-1033-3
ZW-0810-6	ZW-0976-6	ZW-1039-4	ZW-0884-4	ZW-0996-4	ZW-1053-3
ZW-1045-3	ZW-1058-5	ZW-1142-1	ZW-0889-2	ZW-0830-4	ZW-0908-3
ZW-0940-4	ZW-1379-3	ZW-1380-3	ZW-1383-3	ZW-1384-3	ZW-1392-3
ZW-1396-4	ZW-1397-4	ZW-1334-2	ZW-1362-1	ZW-1363-7	ZW-1370-2
ZW-1050-5	ZW-0734-3	ZW-0972-4	ZW-1243-2	ZW-1216-25	ZW-0415-29
ZW-0187-47	ZW-0253-45	ZW-0319-18	ZW-1038-138	ZW-1127-63	ZW-0339-1
ZW-0340-1	ZW-0341-1	ZW-0342-1	ZW-0470-1	ZW-0471-1	ZW-1452-7
ZW-1453-7	ZW-1458-8	ZW-1459-9	ZW-1469-9	ZW-0276-1	ZW-0545-1
ZW-1459-11	ZW-0699-14	ZW-0700-14	ZW-0365-6	ZW-0699-11	ZW-0700-11
ZW-1226-11	ZW-0297-23	ZW-0524-1	ZW-1405-1	ZW-1425-1	ZW-1428-1
ZW-0115-1	ZW-0458-10	ZW-0981-5	ZW-1146-4	ZW-1469-25	ZW-1470-27
ZW-0866-21	ZW-0875-21	ZW-0282-5	ZW-1078-13	ZW-1216-27	ZW-0699-12
ZW-0700-12	ZW-1226-12	ZW-1163-10	ZW-0908-6	ZW-0737-11	ZW-1152-7
ZW-1154-7	ZW-1045-17	ZW-1141-2	ZW-1137-2	ZW-1140-2	ZW-1053-13
ZW-1243-7	ZW-1042-2	ZW-1401-5	ZW-0297-22	ZW-0434-5	ZW-1487-8
ZW-1099-8	ZW-0931-2	ZW-1078-2	ZW-0374-11	ZW-0390-13	ZW-0426-11
ZW-0430-12	ZW-0505-10	ZW-0713-10	ZW-0772-11	ZW-1177-11	ZW-0830-14
ZW-1379-8	ZW-1392-11				

9 B. Land- en tuinbouw – Bouwvlak

9.6 Agrarische bedrijfswoning naar burgerwoning

Zienswijze
Welke uitzonderingssituaties en beleidsmatige ruimte biedt de Provincie voor omzetting van voormalige agrarische bedrijfswoningen naar burgerwoningen, met oog voor sociaal-maatschappelijke belangen van stoppende agrariërs? Indieners vragen om ruimere mogelijkheden voor oud-agrariërs om hun woning om te kunnen zetten naar burgerwoning, mede vanwege het wegvallen van agrarische inkomsten, familiehistorie en het beperkte perspectief op verkoop aan nieuwvestigers.
Welke aanpak en beleidskaders hanteert de Provincie Limburg met betrekking tot de herbestemming van voormalige agrarische bedrijfswoningen en hoe wordt onredelijk kapitaal- en waardeverlies voorkomen? Veel indieners geven aan dat voormalige agrarische bedrijfswoningen door restricties in herbestemming onverkoopbaar worden, wat leidt tot kapitaalvernietiging. Dit stelt de vraag in hoeverre het provinciale beleid voldoende rekening houdt met de effecten op de positie van stoppende agrariërs en de lokale leefbaarheid.
Hoe wordt binnen het provinciale omgevingsbeleid geborgd dat voormalige agrarische bedrijfswoningen toekomstbestendig en bewoonbaar blijven door nieuwe bewoners? Er wordt aandacht gevraagd voor beleid dat zorgt dat voormalige agrarische woningen ook in de toekomst bewoond kunnen blijven door nieuwe bewoners.
Op welke manier zal de Provincie Limburg het beleid rond herbestemming, sloop en duurzame benutting van (voornamelijk) agrarische bedrijfswoningen expliciet en duidelijk borgen in de POVI? Er is behoefte aan heldere en actuele beleidsregels specifiek voor de omzetting van (voornamelijk) agrarische bedrijfswoningen en de omgang met sloop versus herbestemming.

Standpunt GS

Het is afhankelijk op welke locatie de betreffende bedrijfswoningen gelegen zijn. Middels de algemene zonering wordt in de gehele provincie sturing gegeven welke ruimtelijke ontwikkelingen op welke plekken in meerdere of mindere mate kansrijk of gewenst zijn. In de ontwerp POVI is aangegeven dat in het primair landbouwgebied agrarische bedrijfswoningen niet worden omgezet naar burgerwoningen. Bedrijfswoningen kunnen wel als onderdeel van de bedrijfslocatie verkocht worden. Dit ter bescherming van de landbouw in dit gebied. Naar aanleiding van de zienswijzen zijn wij voornemens om dit te wijzigen naar een ‘nee, tenzij’. Dit geeft meer mogelijkheden voor een herbestemming, maar met de tenzij wordt wel invulling gegeven aan het beschermen van de landbouwbelangen ten aanzien van een nieuwe functie (zoals een burgerwoning). Hiermee wordt de invulling per herbestemming afgewogen. Voor meer informatie over het sloopfonds kunt u betreffend cluster raadplegen.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.5.6 van:

“Gebiedsprocessen en afwegingen op gebiedsniveau zijn essentieel voor het bepalen van de ontwikkelingsrichting van een gebied en het maken van kwalitatieve keuzes voor de agrarische sector. Door inzicht te krijgen in de lokale en regionale situatie en bijbehorende opgaven en belangen, kunnen agrariërs en overheden toekomstbestendige en kwalitatieve afwegingen maken. In samenwerking met gemeenten stimuleren we deze aanpak om tot duurzame oplossingen te komen.”

naar:

“Gebiedsprocessen en afwegingen op gebiedsniveau zijn essentieel voor het bepalen van de ontwikkelingsrichting van een gebied en het maken van kwalitatieve keuzes voor de agrarische sector. Door inzicht te krijgen in de lokale en regionale situatie en bijbehorende opgaven en belangen, kunnen agrariërs en overheden toekomstbestendige en kwalitatieve afwegingen maken. In samenwerking met gemeenten stimuleren we deze aanpak om tot duurzame oplossingen te komen. Het gebiedsproces resulteert in een gebiedsplan. Voor deze processengebiedsplannen wordt ook een landbouweffect-rapportage gemaakt, welke meegenomen wordt in besluitvorming omtrent de te nemen maatregelen binnen het gebied. Kavelruil kan als instrument worden ingezet om doelen te bereiken. De Provincie ondersteunt het onderling ruilen van kavels tussen agrariërs. Daarnaast gaan we ook bekijken hoe de Provincie een actieve rol kan spelen door de aankoop van gronden voor kavelruil. Hiervoor wordt intern onderzocht wat de mogelijkheden zijn.”

Zienswijze
In hoeverre sluit het beleid rondom de omzetting van agrarische bedrijfswoningen naar burger- of plattelandswoningen aan bij geldende juridische kaders, met name de Wet op de plattelandswoningen en uitspraken van de Raad van State? Diverse punten wijzen op (mogelijke) strijdigheid van het provinciale beleid rondom de omzetting van bedrijfswoningen naar plattelandswoningen met bestaande wetgeving en jurisprudentie. Dit roept bestuurlijke en rechtszekerheidsvraagstukken op.

Standpunt GS

Het onderzoek of we dergelijke woningen onder de plattelandswoningen of voormalige bedrijfswoningen kunnen laten vallen, is niet nodig. Het is gebleken dat dit strijdig is met bestaande wetgeving en jurisprudentie. Deze termen worden dan ook uit de POVI verwijderd.

Voorstel aan PS

Tekst verwijderen in hoofdstuk 11.2.5.6:
“We onderzoeken of we deze woningen onder de plattelandswoningen of voormalige bedrijfswoningen kunnen laten vallen.”

Zienswijze
Hoe definieert en operationaliseert de Provincie Limburg het begrip plattelandswoning in het beleidskader en omgevingsplan? Er wordt herhaaldelijk gevraagd om duiding en beleidsmatige uitleg van het begrip ‘plattelandswoning’, mede gelet op juridische en ruimtelijke implicaties.

Standpunt GS

In andere zienswijzen is aangegeven dat het begrip plattelandswoning niet toepasbaar is. Daardoor wordt het begrip geschrapt en is een nadere duiding overbodig.

Voorstel aan PS

Tekst verwijderen in hoofdstuk 11.2.5.6:

“We onderzoeken of we deze woningen onder de plattelandswoningen of voormalige bedrijfswoningen kunnen laten vallen.”

Zienswijze
Welke termijnen en voorwaarden gelden er voor de omzetting van een agrarische bedrijfswoning naar een plattelandswoning binnen het provinciale beleid? In specifieke gevallen wordt gevraagd naar heldere termijnen waarbinnen gronden aangevuld moeten worden bij omzetting van een agrarische bedrijfswoning naar plattelandswoning.

Standpunt GS

De termijnen en voorwaarden voor de omzetting van een agrarische bedrijfswoning naar een plattelandswoning worden bepaald door gemeenten. Dit valt onder gemeentelijk beleid en bevoegdheid. De Provincie hanteert hiervoor geen specifieke termijnen of aanvullende eisen.

Voorstel aan PS

Tekst verwijderen in hoofdstuk 11.2.5.6:
“We onderzoeken of we deze woningen onder de plattelandswoningen of voormalige bedrijfswoningen kunnen laten vallen.”

Indiener					
ZW-0224-101	ZW-0242-100	ZW-0820-7	ZW-0166-97	ZW-0069-1	ZW-0237-87
ZW-0240-92	ZW-0317-107	ZW-0278-108	ZW-0241-87	ZW-1236-92	ZW-1473-87
ZW-1479-139	ZW-0313-112	ZW-0313-113	ZW-0915-12	ZW-1478-2	ZW-1248-2
ZW-1466-11	ZW-1479-137	ZW-0186-100	ZW-0224-99	ZW-0237-85	ZW-0240-90
ZW-0241-85	ZW-0278-106	ZW-0317-105	ZW-1236-90	ZW-1473-85	ZW-0166-95
ZW-0711-4	ZW-0196-138	ZW-0711-3	ZW-1067-4	ZW-1067	

9.7 Agrarische bouwkavels gebruiksmogelijkheden (gebiedsaanduiding)

Zienswijze
Hoe kan worden gegarandeerd dat bestaande agrarische bouwblokken gevrijwaard blijven van nieuwe gebiedsaanduidingen en zoneringen? Indieners maken bezwaar tegen het van toepassing verklaren van nieuwe gebiedsaanduidingen (zoals de Groenblauwe landbouwzone en Natura2000-overgangsgebieden) op bestaande agrarische bouwblokken. Zij vrezen dat bestaande bedrijfsvoering wordt belemmerd en verzoeken om bestaande bouwblokken uit te zonderen van dergelijke restricties.
Hoe wordt rechtsonzekerheid voorkomen wanneer meerdere bestemmingen / gebiedsaanduidingen elkaar overlappen op een agrarische bouwkavel? Indieners signaleren dat het samenkomen van meerdere (soms tegenstrijdige) bestemmingen en gebiedsaanduidingen op één locatie leidt tot rechtsonzekerheid en onduidelijkheid voor hun bedrijfsvoering. Duidelijke en transparante regelgeving wordt gevraagd.
Indiener geeft aan dat het kaartbeeld gebruikmaakt van verschillende tinten paars voor meerdere categorieën bedrijventerreinen en werklocaties, wat de leesbaarheid en interpretatie bemoeilijkt, en dat vaak aanduidingen elkaar overlappen, zoals ‘bedrijventerreinen’ en ‘werklocaties’, waardoor onduidelijk is welke functies en opgaven precies op welke locatie gelden. Indiener geeft aan dat in “Primair Landbouwgebied” landbouw de dominante functie is, maar dat de conclusie dat er geen ruimte is voor hergebruik van VAB’s en bouwkavels voor niet-agrarische functies te ver gaat. Indiener geeft aan dat dit verloedering en ondermijning in de hand werkt en de leefbaarheid aantast, en verzoekt om afhankelijk van de concrete situatie ruimte voor alternatief hergebruik te bieden.

Standpunt GS

De Provincie bepaalt niet de ligging of omvang van bestaande agrarische bouwvlakken. Dit is een verantwoordelijkheid van de gemeente. De huidige bouwvlakken zijn al opgenomen in de gemeentelijke plannen en blijven dus ongewijzigd. De provinciale zonering geeft alleen de opgaven en doelstellingen voor een gebied aan en legt geen directe beperkingen op aan bestaande bouwvlakken. Pas als een initiatief afwijkt van het gemeentelijke omgevingsplan/bestemmingsplan, toetst de Provincie aan haar beleid. Zolang u binnen het bestaande planologisch kader blijft, verandert er niets voor uw locatie. In het geval u bet bestaande kader wel wijzigt, dan dient u zich bewust te zijn van de opgaven en doelstellingen ter plekke. Het kan voorkomen dat op agrarische bouwkavels meerdere opgaven en doelstellingen samenkomen. Naast het bewustzijn van deze situatie, kan dit ook specifieke kansen en aandachtspunten met zich meebrengen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
In hoeverre kan het beleid ruimte blijven bieden voor uitbreiding en modernisering van bestaande agrarische bedrijven? Zienswijzen richten zich op het behoud van

uitbreidingsmogelijkheden (bijvoorbeeld het kunnen realiseren van nieuwe loodsen, stallen of moderne bedrijfsgebouwen) als noodzakelijke voorwaarde voor continuïteit en innovatie. Zorg om het toekomstperspectief en generatiewisseling speelt hierbij een rol.

Op welke wijze waarborgt het beleid de balans tussen gebiedsrestricties en bescherming van eigendomsrechten en ondernemingsvrijheid? Er heerst zorg dat beleidsmaatregelen rondom restricties de eigendomsrechten aantasten en de schaalbaarheid en economische duurzaamheid van agrarische ondernemingen bedreigen. Beleid moet in balans zijn met ondernemingsvrijheid en eigendomsbescherming.

Standpunt GS

De Provincie wil de landbouw juist ontwikkelingsruimte bieden, waaronder ruimte voor uitbreiding en modernisering op daarvoor geschikte locaties. In het primair landbouwgebied heeft de landbouw prioriteit en kunnen bedrijven zich bij uitstek verder ontwikkelen. In gebieden met specifieke opgaven, zoals de groenblauwe landbouwzone en het verwevingsgebied, blijft ontwikkeling mogelijk, maar dienen agrariërs rekening te houden met de aanwezige maatschappelijke opgaven en doelstellingen. Hier is vooral aandacht voor een duurzaam verdienmodel en het inspelen op deze toekomstige opgaven. Uitbreiding blijft dus mogelijk, mits deze past bij de kenmerken van het gebied. Zo stimuleren we continuïteit, innovatie en generatiewisseling in de Limburgse landbouw.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Welke overgangs- en beschermingsbepalingen zijn voorzien bij de invoering van nieuwe zoneringen voor bestaande agrarische bedrijven? Verschillende indieners vragen om heldere overgangs- en beschermingsbepalingen bij de invoering van nieuwe zoneringen, zodat bestaande rechten en investeringen niet in het gedrang komen en een zorgvuldig en eerlijk transitie pad wordt geboden.

Standpunt GS

De Provinciale Omgevingsvisie (POVI) is gericht op de toekomst en het bewust omgaan met maatschappelijke opgaven in de landbouw. De POVI bevat zelf geen juridische regels; die worden pas vastgelegd in de provinciale omgevingsverordening. Bij het opstellen van deze regels wordt zorgvuldig rekening gehouden met bestaande rechten en investeringen. Op deze manier biedt de Provincie een zorgvuldig en eerlijk transitie pad.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

In welke gevallen biedt het beleid ruimte voor maatwerk en flexibiliteit ten aanzien van bouw, erfaanpassing en herontwikkeling op agrarische locaties? Zowel voor ontwikkeling binnen bestaande bouwvlakken als voor herontwikkeling van VAB-locaties wordt gepleit voor maatwerk en flexibele beoordeling, afgestemd op gebiedsopgaven en lokale situaties.

Standpunt GS

De beoordeling of een ontwikkeling binnen een bepaalde zonering past, is altijd maatwerk. Hierbij wordt zorgvuldig gekeken of nieuwe plannen aansluiten op de maatschappelijke opgaven en doelstellingen van het gebied. Maatwerk maakt het mogelijk om rekening te houden met de lokale situatie en gebied specifieke uitdagingen. Ontwikkelingen moeten goed worden onderbouwd, zodat er bewust en toekomstgericht wordt ingespeeld op de situatie ter plaatse. De Provinciale Omgevingsvisie (POVI) geeft richting, terwijl de uiteindelijke juridische regels in de omgevingsverordening worden vastgelegd. Zo wordt flexibiliteit geboden binnen duidelijke kaders.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
In welke mate wordt bedrijfsaanpassing ten behoeve van dierenwelzijn en opvolging door volgende generaties mogelijk gemaakt binnen het beleid? Sommige respondenten vragen specifiek naar mogelijkheden om bedrijven aan te passen aan toekomstige eisen (zoals dierenwelzijn), zodat opvolging door volgende generaties mogelijk blijft.

Standpunt GS

De Provincie biedt ruimte voor aanpassingen onder andere ten behoeve van dierenwelzijn en perspectiefvolle opvolging. Daarbij is wel van belang dat deze aanpassingen goed worden onderbouwd en passen bij de opgaven in het betreffende gebied. Het is dus belangrijk aan te tonen hoe de voorgestelde bedrijfsaanpassing aansluit bij de zonering en lokale maatschappelijke doelen. Zo ontstaat ruimte voor ontwikkeling die toekomstbestendig en gebiedsgericht is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0117-7	ZW-0994-5	ZW-1487-2	ZW-0453-3	ZW-0698-4	ZW-0160-36
ZW-0107-4	ZW-1190-3	ZW-1185-1	ZW-1189-1	ZW-1193-1	ZW-1196-1
ZW-1196-2	ZW-1095-5	ZW-1487-7	ZW-0276-4	ZW-0494-2	ZW-0276-3
ZW-0407-3	ZW-0276-10	ZW-0409-12	ZW-0453-2	ZW-0699-9	ZW-0700-9
ZW-0225-10	ZW-0232-12	ZW-0570-9	ZW-0571-9	ZW-0588-9	ZW-0589-19
ZW-0604-28	ZW-0605-21	ZW-0607-17	ZW-0609-9	ZW-0616-9	ZW-0617-9
ZW-0618-15	ZW-0619-9	ZW-0620-9	ZW-0623-9	ZW-0624-9	ZW-0625-9
ZW-0628-9	ZW-0629-9	ZW-0630-9	ZW-0651-9	ZW-0685-9	ZW-0694-9
ZW-0728-9	ZW-0730-9	ZW-0834-9	ZW-0843-9	ZW-0862-9	ZW-0873-10
ZW-0878-9	ZW-0880-10	ZW-0882-10	ZW-0892-10	ZW-0902-9	ZW-0975-9
ZW-1027-10	ZW-1036-9	ZW-1047-9	ZW-1051-9	ZW-1059-9	ZW-1061-10
ZW-1062-9	ZW-1064-9	ZW-1065-9	ZW-1066-9	ZW-1075-9	ZW-1082-9
ZW-1089-9	ZW-1090-9	ZW-1096-16	ZW-1100-9	ZW-1103-9	ZW-1104-9
ZW-1107-9	ZW-1110-9	ZW-1115-9	ZW-1118-9	ZW-1126-9	ZW-1128-9
ZW-1130-9	ZW-1136-9	ZW-1148-9	ZW-1150-9	ZW-1155-9	ZW-1160-9

ZW-1183-9	ZW-1186-9	ZW-1188-9	ZW-1191-9	ZW-1195-9	ZW-1198-9
ZW-1200-9	ZW-1202-9	ZW-1214-9	ZW-1221-9	ZW-1223-9	ZW-1225-9
ZW-1228-9	ZW-1231-9	ZW-1238-9	ZW-1246-9	ZW-1247-9	ZW-1251-9
ZW-1252-9	ZW-1266-9	ZW-1267-9	ZW-1268-9	ZW-1273-9	ZW-1275-9
ZW-1276-9	ZW-1277-9	ZW-1278-9	ZW-1279-9	ZW-1280-9	ZW-1281-9
ZW-1282-9	ZW-1283-9	ZW-1284-9	ZW-1285-9	ZW-1287-9	ZW-1288-9
ZW-1289-13	ZW-1290-10	ZW-1291-10	ZW-1292-9	ZW-1294-9	ZW-1296-9
ZW-1297-10	ZW-1298-10	ZW-1301-9	ZW-1304-9	ZW-1306-9	ZW-1308-9
ZW-1309-9	ZW-1310-9	ZW-1311-9	ZW-1315-9	ZW-1316-9	ZW-1317-9
ZW-1318-9	ZW-1320-9	ZW-1321-9	ZW-1324-9	ZW-1325-9	ZW-1326-9
ZW-1327-9	ZW-1329-9	ZW-1330-9	ZW-1331-9	ZW-1335-9	ZW-1337-9
ZW-1338-9	ZW-1339-9	ZW-1341-9	ZW-1342-9	ZW-1343-9	ZW-1347-9
ZW-1350-9	ZW-1352-9	ZW-1352-9	ZW-1355-9	ZW-1355-9	ZW-1359-9
ZW-1359-9	ZW-1365-9	ZW-1368-9	ZW-1376-9	ZW-1378-9	ZW-1388-9
ZW-1390-9	ZW-1410-9	ZW-1419-17	ZW-0225-13	ZW-0232-15	ZW-0570-12
ZW-0571-12	ZW-0588-12	ZW-0589-22	ZW-0604-31	ZW-0605-24	ZW-0607-20
ZW-0609-12	ZW-0616-12	ZW-0617-12	ZW-0618-18	ZW-0619-12	ZW-0620-12
ZW-0623-12	ZW-0624-12	ZW-0625-12	ZW-0628-12	ZW-0628-12	ZW-0629-12
ZW-0630-12	ZW-0651-12	ZW-0685-12	ZW-0694-12	ZW-0728-12	ZW-0730-12
ZW-0834-12	ZW-0843-12	ZW-0862-12	ZW-0873-13	ZW-0878-12	ZW-0880-13
ZW-0882-13	ZW-0892-13	ZW-0902-12	ZW-0975-12	ZW-1027-13	ZW-1036-12
ZW-1047-12	ZW-1051-12	ZW-1059-12	ZW-1061-13	ZW-1062-12	ZW-1064-12
ZW-1065-12	ZW-1066-12	ZW-1075-12	ZW-1082-12	ZW-1089-12	ZW-1090-12
ZW-1096-19	ZW-1100-12	ZW-1103-12	ZW-1104-12	ZW-1107-12	ZW-1110-12
ZW-1115-12	ZW-1118-12	ZW-1126-12	ZW-1128-12	ZW-1130-12	ZW-1136-12
ZW-1148-12	ZW-1150-12	ZW-1155-12	ZW-1160-12	ZW-1183-12	ZW-1186-12
ZW-1188-12	ZW-1191-12	ZW-1195-12	ZW-1198-12	ZW-1200-12	ZW-1202-12
ZW-1214-12	ZW-1221-12	ZW-1223-12	ZW-1225-12	ZW-1228-12	ZW-1231-12
ZW-1238-12	ZW-1246-12	ZW-1247-12	ZW-1251-12	ZW-1252-12	ZW-1266-12
ZW-1267-12	ZW-1268-12	ZW-1273-12	ZW-1275-12	ZW-1276-12	ZW-1277-12
ZW-1278-12	ZW-1279-12	ZW-1280-12	ZW-1281-12	ZW-1282-12	ZW-1283-12
ZW-1284-12	ZW-1285-12	ZW-1287-12	ZW-1288-12	ZW-1289-16	ZW-1290-13
ZW-1291-13	ZW-1292-12	ZW-1294-12	ZW-1296-12	ZW-1297-13	ZW-1298-13
ZW-1301-12	ZW-1304-12	ZW-1308-12	ZW-1309-12	ZW-1310-12	ZW-1311-12
ZW-1315-12	ZW-1316-12	ZW-1317-12	ZW-1318-12	ZW-1320-12	ZW-1321-12
ZW-1324-12	ZW-1325-12	ZW-1326-12	ZW-1327-12	ZW-1329-12	ZW-1330-12
ZW-1331-12	ZW-1335-12	ZW-1337-12	ZW-1338-12	ZW-1339-12	ZW-1341-12
ZW-1342-12	ZW-1343-12	ZW-1347-12	ZW-1350-12	ZW-1352-12	ZW-1355-12
ZW-1359-12	ZW-1365-12	ZW-1368-12	ZW-1376-12	ZW-1378-12	ZW-1388-12
ZW-1390-12	ZW-1410-12	ZW-0514-2	ZW-0898-1	ZW-0995-2	ZW-0473-1
ZW-0444-2	ZW-1419-14	ZW-0961-1	ZW-1419-15	ZW-1300-9	ZW-1078-11
ZW-0944-1	ZW-0382-9	ZW-0410-10	ZW-0766-1	ZW-1240-8	ZW-0866-7
ZW-0875-7	ZW-0409-8	ZW-0995-1	ZW-1495-6	ZW-0382-1	ZW-0407-2
ZW-0838-5	ZW-0327-2	ZW-1371-4	ZW-0820-4	ZW-0830-1	ZW-1456-4
ZW-0473-3					

9.8 Definitie veehouderij

Zienswijze

Welke heldere en eenduidige definities worden gehanteerd voor de belangrijkste beleidsbegrippen in de POVI, en hoe worden deze begrippen afgebakend teneinde interpretatieproblemen en uitvoeringsknelpunten te voorkomen? Diverse indieners signaleren dat in de toelichting van de POVI niet of onvoldoende heldere definities worden gehanteerd voor belangrijke begrippen zoals 'permanente peilverhoging', 'plantaardige teelten', 'biobased productie' en diverse vormen van grondgebruik. Een duidelijke afbakening en eenduidige inkadering van deze kernbegrippen wordt noodzakelijk geacht voor rechtszekerheid en uitvoerbaarheid van beleid.

Standpunt GS

Wij begrijpen de behoefte aan meer duidelijkheid over de gebruikte begrippen in de POVI. Daarom zullen we de termen rondom land- en tuinbouw, specifieke vormen van agrarisch gebruik en andere relevante definities nader toelichten en verduidelijken in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in bijlage 1, begripsbepalingen:

Agglomeratielandbouw

Landbouwbedrijven waarbij de primaire agrarische productie geïntegreerd wordt met meerdere facetten van de agrarische productiekolom op één locatie.

Agrofoodsector

De primair producerende landbouw bestaande uit veeteelt, akkerbouw, boomteelt, sierteelt en glastuinbouw.

Biobased gewassen

Gewassen die benut kunnen worden in het bouwen met hernieuwbare natuurlijke materialen. Denk hierbij aan vlas, hennep, stro, riet, etc.

Boerderijeducatie

Leren op en over de boerderij, met als doel kennis en waardering voor landbouw, natuur en voedsel te vergroten.

Brongerichte maatregelen

Maatregelen gericht op het voorkómen van emissies of uitstoot.

Emissiearme land- en tuinbouw

Een landbouw waarbij de uitstoot van schadelijke stoffen (bijv. ammoniak, stikstof, fijnstof, CO2, pesticiden en geur) naar bodem, water en lucht zoveel mogelijk beperkt wordt.

Emissiegrenswaarde
Maximaal toegestane emissie die is opgenomen in de omgevingsverordening.

Emissie(reductie)eisen
Regels die stellen hoeveel van een bepaalde (schadelijke) stof een bron mag uitstoten (emissie-eis) en/of met welk percentage of tot welk niveau de uitstoot moet worden verminderd (emissiereductie-eis).

Erosie
Wegspoelen van de bovenste bodemlaag (toplaag) door wind of (regen)water. Dit gebeurt meestal als de bodem onbegroeid is. Akkerbouwgebieden zijn kwetsbaar voor erosie net nadat een gewas is gezaaid of geoogst. Door erosie kan vruchtbare grond wegspoelen of -waaien of het gewas raakt beschadigd. Erosie is ook ongunstig voor de productiecapaciteit.

Klimaatbestendige teelten
Gewassen die beter bestand zijn tegen extreme weersomstandigheden en andere gevolgen van klimaatverandering.

Klimaatcellen
Een klimaatcel in de landbouw is een afgesloten ruimte (kast of kamer) waarin het klimaat gecontroleerd kan worden. In een klimaatcel kunnen bijvoorbeeld temperatuur, luchtvochtigheid, lichtintensiteit, CO_2-gehalte en soms zelfs de windsnelheid nauwkeurig worden ingesteld en afgestemd. Deze wordt gebruikt wordt voor de grootschalige productie van specifieke gewassen.

Leefomgeving
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefmilieu.

Precisielandbouw
Slimme landbouw waarbij technologie en data worden ingezet om op het juiste moment, op het juiste plaats de juiste handelingen (inzet bemesting en pesticide) uit te voeren.

Regeneratieve landbouw
Regeneratieve landbouw is een systeem waarin boeren werken aan het herstel van bodem en biodiversiteit, met het oog op een veerkrachtig, klimaatvriendelijk en toekomstbestendig agrarisch landschap.

Uitspoeling van nutriënten
De uitspoeling van meststoffen vanuit de bodem naar het grond- en oppervlaktewater.

Voedselzekerheid
Voedselzekerheid bestaat wanneer alle mensen te allen tijde fysieke en economische toegang hebben tot voldoende, veilig en voedzaam voedsel dat beantwoordt aan hun voedingsbehoeften en voedselvoorkeuren voor een actief en gezond leven.

Zorglandbouw

Dit is een combinatie van landbouw en zorg. Op een zorgboerderij worden mensen die zorg, dagbesteding of begeleiding nodig hebben, opgevangen en actief betrokken bij het dagelijkse werk op de boerderij.

Zienswijze
Hoe wordt in de POVI onderscheid gemaakt tussen veehouderijen met en zonder milieubelastende activiteit, conform het Bal, en welke gevolgen heeft dit onderscheid voor het vergunningen- en handhavingsbeleid? Indieners constateren onduidelijkheid over het onderscheid tussen veehouderijen met en zonder milieubelastende activiteit en de gevolgen ervan binnen het provinciaal beleid. Er wordt verzocht om precieze formuleringen die aansluiten bij het Bal en om aan te geven wat dit betekent voor de praktijk.
Op welke wijze wordt het begrip ‘kleinschalige veehouderij’ (met precieze dierenaantallen) in de POVI afgebakend en welke ruimtelijke en juridische consequenties zijn hiermee gemoeid. Een zienswijze bepleit dat de vroegere term ‘kleinschalige veehouderij’ (gerelateerd aan dierenaantallen) behouden blijft, zodat kleine veehouderijen duidelijk worden onderscheiden en gereguleerd, passend binnen agrarische bestemmingen.
Waarom wordt het begrip ‘intensieve veehouderij’ losgelaten in de POVI, en hoe wordt in de nieuwe situatie invulling gegeven aan beleidszekerheid voor ondernemers? Een aantal indieners vraagt om verheldering waarom het begrip ‘intensieve veehouderij’ niet langer wordt gehanteerd in het beleid, hetgeen leidt tot onduidelijkheid over wat wel en niet is toegestaan.
Hoe wordt de juridische positie van veehouders geborgd bij het verdwijnen van het onderscheid tussen professionele en hobby-activiteiten, en op welke wijze wordt met mogelijke aanspraken op nadeelcompensatie omgegaan? Een indiener vreest dat het ontbreken van onderscheid tussen veehouderij en hobbyactiviteiten, in combinatie met het hanteren van milieubelastende activiteiten, kan leiden tot ongewenste beperking van exploitatie en daardoor recht op nadeelcompensatie.

Standpunt GS

In de POVI sluiten we aan bij de definitie uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) voor veehouderijen met een milieubelastende activiteit, zodat objectieve, toetsbare grenswaarden gelden. Veehouderijen onder deze grenswaarden zien we als veehouderijen zonder milieubelastende activiteit. Hiermee bieden we meer duidelijkheid dan bij het gebruik van subjectieve begrippen zoals kleinschalig, hobby, intensief of extensief. Veehouderijen zonder milieubelastende activiteit zijn in het kader van provinciaal beleid doorgaans minder relevant. Veehouderijen die wel onder de definitie van milieubelastende activiteit vallen, krijgen extra aandacht in de beoordeling en afweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Op welke wijze wordt het begrip ‘intensieve veehouderij’ in de POVI gedefinieerd, en hoe wordt geborgd dat extensieve en biologische bedrijfsvoeringen met weidegang correct en rechtvaardig

van de beleidsregels worden uitgezonderd? Meerdere zienswijzen benadrukken het belang van een precieze definitie van ‘intensieve veehouderij’, inclusief expliciete uitzonderingen voor bedrijven die aan specifieke voorwaarden voldoen (bijvoorbeeld biologische productie met weidegang). Er wordt verzocht om deze nuances duidelijk te verankeren om recht te doen aan verschillende bedrijfsmodellen en beleidsspeerpunten.

Standpunt GS

Bij de wijziging van de term ‘intensieve veehouderij’ en bijbehorende regels en uitzonderingen naar de term ‘veehouderij met een milieubelastende activiteit’ houden we rekening met de verschillen tussen deze termen. Deze uitzonderingen nemen we op in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.1:

“In de verordening houden we rekening met verschil in definitie tussen ‘veehouderij met een milieubelastende activiteit’ en voormalige term ‘intensieve veehouderij’. Zo zal er een doorvertaling plaatsvinden van huidige uitzonderingen betreffende diersoorten en huisvestingseisen voor biologische producten.”

Zienswijze

Hoe wordt het begrip ‘beëindiging van een veehouderij’ in de POVI geconcretiseerd en welke objectieve criteria worden hiervoor gehanteerd? Het begrip ‘beëindiging van een veehouderij’ in relatie tot kwaliteitsverbetering van de leefomgeving wordt als te vaag ervaren, waardoor handhaving en juridische houdbaarheid onder druk staan.

Waarom wordt voor nieuwvestiging van veehouderijen de koppeling met de beëindiging elders voorgeschreven en in hoeverre acht de Provincie dit praktisch, financieel en juridisch haalbaar? Indieners vinden de eis dat nieuwvestiging van (intensieve) veehouderijen gekoppeld moet worden aan beëindiging van een andere veehouderij onwenselijk en niet uitvoerbaar. Er wordt gepleit voor heroverweging en verduidelijking om onnodige belemmeringen te voorkomen.

Standpunt GS

In de Ontwerp POVI staat aangegeven dat er een koppeling gemaakt dient te worden met de beëindigen van een andere veehouderij elders. Dit is gebaseerd op de huidige regel in de Omgevingsverordening Limburg. Hierin staat in de toelichting het volgende aangegeven: “In de instructieregels staat als randvoorwaarde een koppeling met de beëindiging van vergelijkbare activiteiten elders. Ingeval van een incidentele nieuwvestiging van een intensieve veehouderij kan - met het oog op de vereiste verbetering van leefklimaat - beëindiging van een andere intensieve veehouderij worden ingezet in de vorm van bijvoorbeeld het opheffen of intrekken van een intensieve veehouderijbestemming/-aanduiding, omgevingsvergunning / Wet natuurbeschermingsvergunning en/of sloop van bebouwing en de afname van emissie op kwetsbare natuurgebieden en woonkernen. Voorwaarde daarbij is dat deze opties niet eerder zijn ingezet in het kader van een andere afspraak, regeling en/of overeenkomst.”

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Verwerking van vetgedrukte passages uit het Besluit activiteiten leefomgeving in de POVI. Er wordt gevraagd om de vetgedrukte (specifieke) formuleringen uit het BAL inzake extensief gehouden varkens over te nemen in de provinciale regels, ter verduidelijking en rechtsgelijkheid. Worden de relevante vetgedrukte passages en uitzonderingen uit het Besluit activiteiten leefomgeving integraal overgenomen in de POVI, en zo ja, op welke wijze?
Specifieke positie van varkenshouderijen met weidegang in beleidsregels en bestemmingsmogelijkheden. Zienswijzen vragen om bevestiging of varkenshouderijen met weidegang op een agrarische bestemming mogelijk zijn zonder dat een intensieve-veehouderijbestemming (IV) nodig is en willen duidelijkheid hierover in beleid en uitvoering. Op basis van welke beleidscriteria kunnen varkenshouderijen met (structurele) weidegang gevestigd worden op agrarische locaties zonder verplichting tot IV-bestemming en wat betekent dit voor ondernemers?

Standpunt GS

In lijn met het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) hanteren we het onderscheid tussen een veehouderij met milieubelastende activiteit en een veehouderij zonder milieubelastende activiteit. Dat betekent dat we het begrip “intensieve veehouderij” omvormen naar deze nieuwe begrippen uit de Omgevingswet. Bij de doorvertaling van de POVI naar de omgevingsverordening Limburg houden we wel rekening met de verschillen in deze definities.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.1.3.4 van:

“Nieuwvestiging op een nieuw agrarisch bouwvlak in de Groenblauwe landbouwzone en het Verwevingsgebied is niet toegestaan. Incidentele nieuwvestiging op een bestaand agrarisch bouwvlak, waar nog geen veehouderij met milieubelastende activiteit is gevestigd, is mogelijk in de Groenblauwe Landbouwzone of het verwevingsgebied, mits de ontwikkeling past binnen de voorwaarden voor kwalitatieve incidentele nieuwvestiging.”

naar:

“Nieuwvestiging op een nieuw agrarisch bouwvlak in de Groenblauwe landbouwzone en het Verwevingsgebied is niet toegestaan. Incidentele nieuwvestiging is alleen mogelijk als er sprake is van een veehouderij die voldoet aan de biologische huisvestingsregels en volledig bestaat uit het houden van landbouwhuisdieren die jaarrond de mogelijkheid wordt geboden van vrije weidegang en vrije uitloop. Incidentele nieuwvestiging op een bestaand agrarisch bouwvlak, waar nog geen veehouderij met milieubelastende activiteit is gevestigd, is mogelijk in de Groenblauwe Landbouwzone of het verwevingsgebied, mits de ontwikkeling past binnen de voorwaarden voor kwalitatieve incidentele nieuwvestiging.”

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.1.3.5 van:

“Bij een incidentele nieuwvestiging van een veehouderij met milieubelastende activiteit heeft vestiging op een bestaand agrarisch bouwvlak, waar nog geen veehouderij met milieubelastende activiteit is gevestigd, onze eerste voorkeur. Daarna kiezen we pas voor nieuwvestiging op een nieuw agrarisch bouwvlak (landbouwgrond). Nieuwvestiging op een nieuw agrarisch bouwvlak is namelijk alleen mogelijk in het primair landbouwgebied. Uiteraard zijn de beoordelingscriteria voor incidentele nieuwvestiging van toepassing. In extensiveringsgebieden is nieuwvestiging volgens het vigerend beleid en regelgeving niet toegestaan. Het extensiveringsgebied wordt geactualiseerd en de impact op de agrarische sector wordt hierbij meegenomen. We kijken in deze herijking ook naar de regels en voorwaarden, onder andere in relatie tot de groenblauwe landbouwzone. Daarnaast zullen de extensiveringsgebieden na de herijking niet overlappen met het primair landbouwgebied. Ook stemmen we hierbij de oude definitie ‘intensieve veehouderij’ met de nieuwe definitie ‘veehouderij met een milieubelastende activiteit’ af.”

naar:

“Bij een incidentele nieuwvestiging van een veehouderij met milieubelastende activiteit heeft vestiging op een bestaand agrarisch bouwvlak, waar nog geen veehouderij met milieubelastende activiteit is gevestigd, onze eerste voorkeur. Daarna kiezen we pas voor nieuwvestiging op een nieuw agrarisch bouwvlak (landbouwgrond). Nieuwvestiging op een nieuw agrarisch bouwvlak is namelijk alleen mogelijk in het primair landbouwgebied. Uiteraard zijn de beoordelingscriteria voor incidentele nieuwvestiging van toepassing.”

Indiener					
ZW-1479-188	ZW-0286-1	ZW-0355-1	ZW-0548-1	ZW-0611-1	ZW-0664-1
ZW-0313-109	ZW-0313-106	ZW-1479-189	ZW-1479-193	ZW-1211-7	ZW-0960-9
ZW-1170-5	ZW-0382-2	ZW-1389-36	ZW-0196-136	ZW-0196-137	ZW-1211-8
ZW-0977-2					

9.9 Dierenwelzijn

Zienswijze
Bedrijfsontwikkelingen gericht op verlaging van emissies en verbetering van dierenwelzijn moeten altijd mogelijk zijn, ongeacht gebied.
Indiener geeft aan dat dierenwelzijn en open systemen impact hebben op de volksgezondheid, en dat deze impact niet lijkt te zijn afgewogen in de ontwerp-POVI'25. Ze vragen om voldoende bedrijvigheid en ontwikkelingsmogelijkheden in het landelijk gebied te behouden in het kader van leefbaarheid.
Indiener verwacht de mogelijkheden te krijgen om het bedrijf aan te passen aan de dierenwelzijnseisen van de overheid zodat een volgende generatie verder kan op desbetreffende locatie.
Indiener verzoekt om ruimte te houden voor ontwikkeling in de vorm van dierenwelzijn en emissiereductie.

Indiener wil een toekomst met koeien in de wei, maar het is ook nodig om na 15 jaar procesvorming een nieuwe melkveestal te realiseren voor een beter dierenwelzijn en tevens om emissies te reduceren.

Standpunt GS

De omgevingsvisie erkent het belang van investeringen in dierenwelzijn, maar ziet hiervoor uitsluitend perspectief op de juiste plekken, passend bij de zonering en de maatschappelijke opgaven en doelstellingen. Ontwikkelingen op het vlak van dierenwelzijn worden dus gefaciliteerd op plekken waar de landbouw voldoende perspectief heeft en waar deze ruimtelijk inpasbaar zijn. Hiermee wordt dan bijgedragen aan het evenwicht tussen dier, omgeving en milieu. Maatwerk en zorgvuldige afweging zijn daarbij van belang, zodat zowel ruimte voor vernieuwing als andere waarden behouden blijven. Hiermee blijft er perspectief voor zowel bestaande als toekomstige generaties veehouders.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener				
ZW-0877-43	ZW-0166-151	ZW-0706-3	ZW-0928-2	ZW-1358-5

9.10 Gebruiksmogelijkheden vrijkomende agrarische bebouwing

Zienswijze
In hoeverre kan en wil de Provincie haar beleid verruimen om ook niet-agrarische herbestemmingen van VAB mogelijk te maken, gelet op actuele maatschappelijke en ruimtelijke uitdagingen? Diverse indieners wijzen erop dat de Provincie Limburg in haar beleid sterk inzet op agrarisch hergebruik van VAB, terwijl dit vaak niet realistisch of wenselijk is vanwege veroudering, dierenwelzijnseisen of gebrek aan perspectief. Er wordt gepleit voor meer ruimte voor andere (niet-agrarische) functies zoals wonen, bedrijven, recreatie of natuur, die kunnen bijdragen aan gebiedskwaliteit en integrale opgaven.
Welke typen niet-agrarische functies kwalificeren volgens de Provincie als ‘passend’ bij herbestemming van VAB, en welke randvoorwaarden gelden hiervoor? Veel zienswijzepunten vragen om verduidelijking van wat onder ‘passende niet-agrarische herbestemmingen’ wordt verstaan. Daarbij wordt gevraagd hoe dit zich verhoudt tot het provinciaal beleid dat nieuwe 'rode functies' als wonen, bedrijven en vrijetijdseconomie doorgaans uitsluit.
Op welke wijze biedt de Provincie perspectief en ontwikkelruimte voor locaties waar het agrarisch bedrijf is beëindigd? Enkele indieners geven aan dat het beleid onvoldoende toekomstperspectief biedt op locaties waar het agrarisch bedrijf stopt. Hiervoor wordt onder meer hergebruik van erven en mogelijkheden voor nieuwe bestemmingen genoemd die bijdragen aan leefbaarheid.

Hoe waarborgt de Provincie dat herbestemming van VAB niet leidt tot negatieve effecten voor omliggende agrarische bedrijven en het landelijke landschap? Sommige zienswijzen zijn bezorgd over mogelijke negatieve effecten van niet-agrarische herbestemming op omliggende landbouw, landschap, en de leefbaarheid; ze vragen om een zorgvuldige afweging van belangen en effecten.

Wat zijn de praktische, juridische en waardetechnische gevolgen van het provinciaal beleid voor eigenaren van VAB en landbouwgrond zonder agrarische functie? Enkele indieners vragen om concrete uitleg over de gevolgen van het vigerende beleid voor hun eigendommen, harde en zachte bestemmingen, en juridische/fiscale implicaties van functieverandering van agrarisch vastgoed en gronden.

Standpunt GS

De Provincie wil agrarische bebouwing en bouwkavels behouden voor agrarisch gebruik, met name wanneer deze op een toekomstbestendige plek liggen. Op deze plekken willen we nieuwe agrarische verdienmodellen de kans geven, zodat ook nieuwkomers of andere geïnteresseerden kunnen instromen. Daarnaast kunnen vrijkomende agrarische locaties ook benut worden door bestaande agrarische bedrijven die behoefte hebben aan ontwikkelingsruimte of zich willen heroriënteren. Tegelijk erkennen wij dat er locaties zijn waar agrarisch hergebruik moeilijk haalbaar is. Uiteindelijk is het afhankelijk van de locatie welke mogelijkheden hier dan zijn. In de ontwerp-POVI is voor het primair landbouwgebied een ‘nee’ voor nieuwe niet-agrarische functies geformuleerd. Naar aanleiding van de zienswijzen zijn we voornemens dit te wijzigen naar een ‘nee, tenzij’. Dit houdt in dat niet-agrarische functies toch mogelijk zijn als de landbouw niet concreet wordt beperkt. Ter bescherming van het agrarisch belang zijn wij namelijk kritisch over niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. In bijvoorbeeld het verwevingsgebied zien wij juist meer mogelijkheden voor niet-agrarische herbestemmingen. In de groenblauwe landbouwzone kunnen andere functies ook bijdragen aan de transitie in dit gebied en kan het juist interessant zijn. Het ligt dus erg aan het gebied en de opgaven en doelstellingen. Wij benoemen in de POVI overigens geen uitputtende lijst van zogenoemde passende functies, om ruimte voor maatwerk te behouden

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.1.2.3 van

“Agrarische activiteiten in het primaire landbouwgebied mogen niet belemmerd worden door (toekomstige) niet- agrarische functies, zoals (burger)woningen, vrijetijdseconomie en overige bedrijvigheid. Nieuwe dergelijke functies worden in het primaire landbouwgebied in beginsel dan ook niet toegelaten.”

naar:

“Agrarische activiteiten in het primaire landbouwgebied mogen niet belemmerd worden door (toekomstige) niet- agrarische functies, zoals (burger)woningen, vrijetijdseconomie en overige bedrijvigheid. Nieuwe dergelijke functies worden in het primaire landbouwgebied in beginsel dan ook niet toegelaten, tenzij deze aan uitzonderingsregels voldoen welke in de verordening worden opgenomen.”

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.5 van

“De land- en tuinbouw blijft ook in de toekomst van belang voor onze voedselvoorziening en voor een vitaal landelijk gebied. Vanuit dat oogpunt is het ook van provinciaal belang om de agrarische sector in Limburg een volwaardig toekomstperspectief te kunnen bieden. De land- en tuinbouwsector zit midden in een transitieopgave, met de uitdaging om de sector passend binnen de opgaven en draagkracht van het gebied te ontwikkelen. Om de transitie van de land- en tuinbouw een kans van slagen te geven, moeten we voorkomen dat er nieuwe beperkingen ontstaan voor deze land- en tuinbouw door de toevoeging van nieuwe gevoelige niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. Deze zijn in beginsel dan ook niet toegestaan.
Als er vanuit gemeenten toch initiatieven worden aangedragen op dat vlak, zullen we daarover het gesprek aangaan en bezien of en hoe deze op basis van gebiedsgericht maatwerk gerealiseerd kunnen worden.”

naar:

“De land- en tuinbouw blijft ook in de toekomst van belang voor onze voedselvoorziening en voor een vitaal landelijk gebied. Vanuit dat oogpunt is het ook van provinciaal belang om de agrarische sector in Limburg een volwaardig toekomstperspectief te kunnen bieden. De land- en tuinbouwsector zit midden in een transitieopgave, met de uitdaging om de sector passend binnen de opgaven en draagkracht van het gebied te ontwikkelen. Om de transitie van de land- en tuinbouw een kans van slagen te geven, moeten we voorkomen dat er nieuwe beperkingen ontstaan voor deze land- en tuinbouw door de toevoeging van nieuwe gevoelige niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. Deze zijn in beginsel dan ook niet toegestaan, tenzij deze aan de voorwaarden voldoen die worden uitgewerkt in een nee, tenzij-bepaling. Deze bepaling wordt opgenomen in de verordening en biedt ruimte voor maatwerk in het toestaan van niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied, en biedt tegelijkertijd bescherming voor het behoud van optimale agrarische percelen.”

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.5.6 van:

“VAB's in het primaire landbouwgebied willen we zoveel mogelijk behouden voor de primaire agrarische productie en zo min mogelijk laten conflicteren met andere niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven). Om die reden staan we in VAB's in beginsel geen nieuwe niet-agrarische functies toe en in het geval van bedrijfsbeëindiging worden bedrijfswoningen niet omgezet naar burgerwoning. We onderzoeken of we deze woningen onder de plattelandswoningen of voormalige bedrijfswoningen kunnen laten vallen.”

naar:

“VAB's in het primaire landbouwgebied willen we zoveel mogelijk behouden voor de primaire agrarische productie en zo min mogelijk laten conflicteren met andere niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven). Om die reden staan we in VAB's in beginsel geen nieuwe niet-agrarische functies toe en in het geval van bedrijfsbeëindiging worden bedrijfswoningen niet automatisch omgezet naar burgerwoning. Voor VAB's geldt een nee, tenzij-bepaling bij invulling met een niet-agrarische functie.

Dit houdt in dat niet-agrarische functies toch mogelijk zijn als de landbouw niet concreet wordt beperkt, ter bescherming van landbouwgronden in het primair landbouwgebied."

Zienswijze

Hoe borgt de Provincie gebiedsgericht maatwerk en onder welke voorwaarden kunnen uitzonderingen op het generiek beleid voor VAB worden toegestaan? Zienswijzepunten vragen aandacht voor het bieden van maatwerk in specifieke gebieden en situaties, bijvoorbeeld bij initiatieven van gemeenten of bijzondere functies zoals recreatie. Er wordt gevraagd om meer rechtszekerheid rond maatwerk en heldere koppelingen met bijbehorende beleidsregels.

Standpunt GS

De Provincie onderkent het belang van gebiedsgericht maatwerk. In het primair landbouwgebied wordt hiervoor ruimte via de wijziging naar 'nee, tenzij' in plaats van 'nee' geboden, waarbij per situatie wordt beoordeeld of de afwijking gerechtvaardigd is. Uitzonderingen zijn mogelijk mits deze onderbouwd bijdragen aan de maatschappelijke opgaven en het belang van de omgeving niet schaden. De Provincie kiest bewust voor ruimte voor maatwerk en gebiedsgerichte afwegingen, juist omdat de mogelijkheden voor herbestemming sterk afhankelijk zijn van de specifieke locatie en situatie. Met het nee, tenzij-principe in het primair landbouwgebied wordt maatwerk geborgd. Zoals aangegeven is er in andere zones meer ruimte voor maatwerk. Hiermee bieden wij flexibiliteit voor bijzondere situaties, terwijl de hoofdlijn van het beleid en de belangen van het gebied gewaarborgd blijven.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.1.2.3 van:

"Agrarische activiteiten in het primaire landbouwgebied mogen niet belemmerd worden door (toekomstige) niet- agrarische functies, zoals (burger)woningen, vrijetijdseconomie en overige bedrijvigheid. Nieuwe dergelijke functies worden in het primaire landbouwgebied in beginsel dan ook niet toegelaten."

naar:

"Agrarische activiteiten in het primaire landbouwgebied mogen niet belemmerd worden door (toekomstige) niet- agrarische functies, zoals (burger)woningen, vrijetijdseconomie en overige bedrijvigheid. Nieuwe dergelijke functies worden in het primaire landbouwgebied in beginsel dan ook niet toegelaten, tenzij deze aan uitzonderingsregels voldoen welke in de verordening worden opgenomen."

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.5 van:

"De land- en tuinbouw blijft ook in de toekomst van belang voor onze voedselvoorziening en voor een vitaal landelijk gebied. Vanuit dat oogpunt is het ook van provinciaal belang om de agrarische sector in Limburg een volwaardig toekomstperspectief te kunnen bieden. De land- en tuinbouwsector zit midden in een transitieopgave, met de uitdaging om de sector passend binnen de opgaven en draagkracht van het gebied te ontwikkelen.

Om de transitie van de land- en tuinbouw een kans van slagen te geven, moeten we voorkomen dat er nieuwe beperkingen ontstaan voor deze land- en tuinbouw door de toevoeging van nieuwe gevoelige niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. Deze zijn in beginsel dan ook niet toegestaan. Als er vanuit gemeenten toch initiatieven worden aangedragen op dat vlak, zullen we daarover het gesprek aangaan en bezien of en hoe deze op basis van gebiedsgericht maatwerk gerealiseerd kunnen worden."

naar:

"De land- en tuinbouw blijft ook in de toekomst van belang voor onze voedselvoorziening en voor een vitaal landelijk gebied. Vanuit dat oogpunt is het ook van provinciaal belang om de agrarische sector in Limburg een volwaardig toekomstperspectief te kunnen bieden. De land- en tuinbouwsector zit midden in een transitieopgave, met de uitdaging om de sector passend binnen de opgaven en draagkracht van het gebied te ontwikkelen. Om de transitie van de land- en tuinbouw een kans van slagen te geven, moeten we voorkomen dat er nieuwe beperkingen ontstaan voor deze land- en tuinbouw door de toevoeging van nieuwe gevoelige niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. Deze zijn in beginsel dan ook niet toegestaan, tenzij deze aan de voorwaarden voldoen die worden uitgewerkt in een nee, tenzij-bepaling. Deze bepaling wordt opgenomen in de verordening en biedt ruimte voor maatwerk in het toestaan van niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied, en biedt tegelijkertijd bescherming voor het behoud van optimale agrarische percelen."

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.5.6 van:

"VAB's in het primaire landbouwgebied willen we zoveel mogelijk behouden voor de primaire agrarische productie en zo min mogelijk laten conflicteren met andere niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven). Om die reden staan we in VAB's in beginsel geen nieuwe niet-agrarische functies toe en in het geval van bedrijfsbeëindiging worden bedrijfswoningen niet omgezet naar burgerwoning. We onderzoeken of we deze woningen onder de plattelandswoningen of voormalige bedrijfswoningen kunnen laten vallen."

naar:

"'VAB's in het primaire landbouwgebied willen we zoveel mogelijk behouden voor de primaire agrarische productie en zo min mogelijk laten conflicteren met andere niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven). Om die reden staan we in VAB's in beginsel geen nieuwe niet-agrarische functies toe en in het geval van bedrijfsbeëindiging worden bedrijfswoningen niet automatisch omgezet naar burgerwoning. Voor VAB's geldt een nee, tenzij-bepaling bij invulling met een niet-agrarische functie. Dit houdt in dat niet-agrarische functies toch mogelijk zijn als de landbouw niet concreet wordt beperkt, ter bescherming van landbouwgronden in het primair landbouwgebied."

Indiener					
ZW-1127-150	ZW-0494-3	ZW-0271-118	ZW-0253-5	ZW-0426-12	ZW-1127-16
ZW-0160-35	ZW-0160-37	ZW-1060-5	ZW-0242-99	ZW-1060-8	ZW-1473-170
ZW-0313-98	ZW-0313-114	ZW-0186-96	ZW-0224-94	ZW-0313-102	ZW-1479-191

ZW-0278-157	ZW-1242-3	ZW-1478-1	ZW-0533-4	ZW-0552-2	ZW-0375-3
ZW-1487-6	ZW-0190-13	ZW-1438-3	ZW-0535-4	ZW-1497-3	ZW-1498-3
ZW-1060-4	ZW-0403-4	ZW-1487-4	ZW-0490-1	ZW-0382-3	ZW-1300-1
ZW-0382-8	ZW-0533-3	ZW-1389-38	ZW-0317-19	ZW-0224-179	ZW-0224-173
ZW-0196-150	ZW-0436-3	ZW-0166-89	ZW-0237-79	ZW-0240-84	ZW-0317-99
ZW-1473-79	ZW-1479-131	ZW-0278-100	ZW-1358-17	ZW-0196-132	ZW-1242-28
ZW-0877-48	ZW-0271-127	ZW-0877-47	ZW-0166-23		

9.11 Gebruiksmogelijkheden vrijkomende agrarische bebouwing- vraag sloopfonds

Zienswijze
Indiener vraagt of de Provincie een sloopfonds heeft voor situaties waarin geen nieuwe bestemming wordt gevonden en alleen sloop resteert.

Standpunt GS

De Provincie Limburg heeft momenteel geen specifiek sloopfonds voor vrijkomende agrarische bebouwing waarvoor geen nieuwe bestemming wordt gevonden. Wij zijn voornemens te onderzoeken of een dergelijk fonds wenselijk en haalbaar is, zodat we in de toekomst passende oplossingen kunnen bieden voor deze situaties.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 11 paragraaf 11.2.5:
“De Provincie Limburg heeft momenteel geen sloopfonds voor VAB's waarvoor geen nieuwe bestemming wordt gevonden. Wij zijn voornemens te onderzoeken of een dergelijk fonds wenselijk en haalbaar is, zodat we in de toekomst passende oplossingen kunnen bieden voor deze situaties.”

Indiener					
ZW-0166-96	ZW-0186-101	ZW-0237-86	ZW-0240-91	ZW-0241-86	ZW-0317-106
ZW-1236-91	ZW-1473-86	ZW-1479-138	ZW-0224-100	ZW-0278-107	

9.12 Mestverwaarding

Zienswijze
Welke definities en randvoorwaarden hanteert de Provincie voor grootschalige mest- en reststromenverwaarding, en hoe wordt invulling gegeven aan locatiekeuze, inclusief bedrijventerreinen? Verschillende indieners vragen om duidelijkheid over wat wordt verstaan onder grootschalige mest- en reststromenverwaarding en of er (voldoende) ruimte beschikbaar

moet zijn op bedrijventerreinen voor dergelijke initiatieven. Dit raakt de ruimtelijke inpassing, schaalgrootte en het faciliteren van circulaire initiatieven buiten het individuele agrarische bedrijf.

Standpunt GS

De Provincie maakt onderscheid tussen enerzijds grootschalige industriële verwaarding, die bij voorkeur plaatsvindt op geschikte bedrijventerreinen en anderzijds collectieve verwaarding door samenwerkende agrarische bedrijven, die bij voorkeur op of nabij agrarische locaties gebeurt. Beide vormen kunnen grootschalig zijn, maar verschillen qua opzet en locatie-eisen. Zo ontstaat ruimte voor circulaire initiatieven, passend bij de omgeving.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.6 van:

‘Er is een toenemende tendens van geleidelijke uitbreiding van activiteiten passend binnen de (korte) ketens van agrarische bedrijven. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het verwaarden van mest en agrarische reststromen. Dit biedt kansen in het kader van de energietransitie (productie van groen gas) en de verduurzaming van bedrijven. Op rijksniveau wordt namelijk gewerkt aan een bijmengverplichting groen gas vanaf 2026. Wat betreft het verwaarden van mest kan dit via mestbewerking of -verwerking plaatsvinden. Onder mestbewerking verstaan we diverse methodes waarmee mest een behandeling ondergaat. Hierbij kan gedacht worden aan het mengen, scheiden, hygiëniseren, (co)vergisten, composteren, drogen en indikken van dierlijke mest (ter info: bron RVO). De Meststoffenwet verstaat onder mestverwerking het behandelen van dierlijke meststoffen tot een eindproduct dat bestaat uit as, mestkorrels, mengsel van gedroogd digestaat of het exporteren van dierlijke meststoffen (ter info: bron NVWA). Ook overige agrarische reststromen kunnen verwaardigd worden. Hieronder verstaan we verwaarding van reststromen uitsluitend afkomstig uit de agrarische sector, zoals potgrond, groente, fruit, plantenresten, gras, snoeiafval of afvalwater niet zijnde brandstoffen, plastics, metalen, glas of anderszins anorganisch afval (ter info: bron VNG). Onze inzet is om de verwaarding van mest en agrarische reststromen, en daarmee de productie van groen gas, te stimuleren op daarvoor aanvaardbare locaties. De mogelijkheden per gebied en specifieke vorm van verwaarding zijn nader beschreven.’

naar:

‘Er is een toenemende tendens van geleidelijke uitbreiding van activiteiten passend binnen de (korte) ketens van agrarische bedrijven. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het verwaarden van mest en agrarische reststromen. Dit biedt kansen in het kader van de energietransitie (productie van groen gas) en de verduurzaming van bedrijven. Op rijksniveau wordt namelijk gewerkt aan een bijmengverplichting groen gas vanaf 2027. Wat betreft het verwaarden van mest kan dit via mestbewerking of -verwerking plaatsvinden. Onder mestbewerking verstaan we diverse methodes waarmee mest een behandeling ondergaat. Hierbij kan gedacht worden aan het mengen, scheiden, hygiëniseren, vergisten, composteren, drogen en indikken van dierlijke mest. De Meststoffenwet verstaat onder mestverwerking het behandelen van dierlijke meststoffen tot een eindproduct dat bestaat uit as, mestkorrels, mengsel van gedroogd digestaat of het exporteren van dierlijke meststoffen. Ook overige agrarische reststromen kunnen verwaardigd worden. Hieronder

verstaan we verwaarding van reststromen uitsluitend afkomstig uit de agrarische sector, zoals potgrond, groente, fruit, plantenresten, gras, snoeiafval of afvalwater niet zijnde brandstoffen, plastics, metalen, glas of anderszins anorganisch afval.
Onze inzet is om de verwaarding van mest en agrarische reststromen, en daarmee de productie van groen gas, te stimuleren. Daarnaast draagt dit bij aan de verlaging van emissies uit stallen en bij de bemesting van percelen. Activiteiten moeten op daarvoor aanvaardbare locaties plaats vinden. We zetten daarbij in op het zogenoemde monovergisting, uitgaande van dagverse of aangezuurde mest uit stallen, toevoeging van restromen tot maximaal 5 volumeprocent en nabehandeling van de vergistingsresiduen. Dit met het oog op een optimale biogas productie en een zo groot mogelijke reductie van ammoniak. Dit kenmerk is van toepassing op alle, onderstaand, beschreven schaalniveaus. De Provincie maakt onderscheid tussen solitaire industriële verwaarding, die bij voorkeur plaatsvindt op geschikte bedrijventerreinen en collectieve verwaarding door samenwerkende agrarische bedrijven, die bij voorkeur op of nabij agrarische locaties plaatsvindt. Beiden kunnen grootschalige verwaarding faciliteren, maar verschillen qua opzet en locatie-specifieke eisen. En de verwaarding van eigen mest die op één locatie wordt geproduceerd. De mogelijkheden per gebied en specifieke vorm van verwaarding zijn nader beschreven en worden in de Omgevingsverordening Limburg verder geconcretiseerd.'

Zienswijze

Op welke beleidsmatige gronden kiest de Provincie voor een maximale herkomststraal voor mest- en reststromenverwerking en welke ruimte is er voor verruiming hiervan? Diverse zienswijzen stellen de gekozen straal (meestal 20 km) voor coöperatieve verwerking van mest en agrarische reststromen ter discussie en pleiten voor verruiming (bijvoorbeeld 50 km of meer), mede gezien landelijke problematiek. Men wijst op het belang van nabijheid van infrastructuur en landelijke oplossingen.

Standpunt GS

De Provincie hanteert een herkomststraal van 20 km voor coöperatieve (collectieve) verwerking van mest en agrarische reststromen om regionale samenwerking tussen agrariërs te faciliteren en te waarborgen. Dit stimuleert korte ketens, beperkt transportafstanden en ondersteunt duurzaamheid en lokaal draagvlak. Verruiming van de straal achten wij op dit moment niet wenselijk, omdat dit de regionale focus kan ondermijnen. Bij de toekomstige evaluatie van het beleid worden de argumenten uit de zienswijzen meegenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Waarom wordt de verwerking van industriële voedingsreststromen mogelijkerwijs beperkt tot agrarische reststromen en wat is het beleidskader voor inzet van industriële stromen bij mest- en energieproductie? Zienswijzen pleiten voor het betrekken van industriële voedingsreststromen in de verwaarding, naast agrarische reststromen, om zo de circulariteit te vergroten en nieuwe energiebronnen beter te benutten. Hierbij wordt zowel de inzet voor mestverwerking als energieproductie benoemd.

Standpunt GS

Wij gaan uit van de definitie van agrarische reststromen die de VNG beschikbaar stelt. In het geval dat deze voedingsreststromen tot deze definitie behoren, kunnen deze ingezet worden voor de 5% reststromen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Welke heldere definities en toelichtingen hanteert de Provincie ten aanzien van begrippen als ‘mestverwaarding’? Sommige indieners geven aan onduidelijkheid te ervaren over begrippen, met name wat wordt bedoeld met ‘verwaarding van mest’. Dit kan tot verschillende interpretaties leiden en vraagt om beleidsmatige duiding.

Standpunt GS

In de POVI is uitgelegd wat onder het verwaarden van mest bedoeld wordt. Het verwaarden van mest kan namelijk via mestbewerking of -verwerking plaatsvinden. Deze vormen zijn in de POVI verder uitgelegd. Hiervoor zijn ook definities gebruikt van het RVO en de NVWA.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Hoe verhoudt het (voorgenomen) beleid ten aanzien van mestverwaarding zich tot initiatieven in de GBLZ en welke afwegingskaders gelden hier? Er is bij enkele zienswijzen zorg over (beleidsmatige) beperkingen voor verwaarding van mest in de GBLZ, zeker waar bedrijven in duurzaamheid willen investeren. Men vraagt om ruimte voor initiatieven in deze zone.

Standpunt GS

In de ontwerp POVI staat aangegeven dat verwaarding van mest en agrarische reststromen in het verwevingsgebied of de Groenblauwe landbouwzone is in beginsel niet gewenst. Middels incidenteel maatwerk kunnen er in het verwevingsgebied of de Groenblauwe Landbouwzone toch mogelijkheden zijn, waarbij vanuit de ontwikkeling van het gebied, in combinatie met de impact op de omgeving, een zorgvuldige afweging gemaakt wordt. Dus verwaarding van mest in de groenblauwe landbouwzone is niet uitgesloten, maar een onderbouwing van de impact en de bijdrage aan de maatschappelijke opgaven is noodzakelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Welke betekenis hecht de Provincie aan termen als ‘verwachten’ m.b.t. leveringscontracten, en in hoeverre zijn contractuele verplichtingen voorgeschreven beleid? Meerdere zienswijzen stellen vraagtekens bij formuleringen als ‘verwachten’ omtrent leveringscontracten in de POVI-tekst. Men wenst duidelijkheid wélke verplichtingen gelden, gericht op ondernemersvrijheid en beleidsduidelijkheid.

Standpunt GS

Het is voor de Provincie van belang dat bij nieuwe initiatieven aannemelijk wordt gemaakt dat voldoende mest beschikbaar is, bijvoorbeeld met contracten of andere afspraken. Dit betekent niet dat er een verplichting tot formele contracten is. Het doel is om te zorgen voor realistische en uitvoerbare plannen.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk § 11.2.6 Verwaarding van mest en agrarische reststromen van:

“Daarnaast is er behoefte aan coöperatieve (op samenwerking gebaseerde/berustende) verwaarding van mest en agrarische reststromen. Dit biedt samenwerkende agrarische bedrijven kansen voor een verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering door het verwaarden en uitwisselen van stofstromen. Voor coöperatieve verwaarding van mest en agrarische reststromen zien we uitsluitend mogelijkheden op VAB's en andere vrijkomende locaties in het primaire landbouwgebied, indien er sprake is van een toekomstbestendige locatie. In een bedrijfsontwikkelingsplan wordt de toekomstbestendigheid bepaald middels een afweging en onderbouwing van:

De kwaliteit van het leef- en vestigingsklimaat (milieutechnisch aanvaardbaar/landschappelijk ingepast enzovoorts).
Een zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik.
De bereikbaarheid/logistieke efficiëntie (onder andere energie-infrastructuur).
De beschikbaarheid van regionale mest of agrarische reststromen (binnen een straal van 20 kilometer).
De energiebehoefte (voorkeur: onderdeel van een energiegemeenschap of energiehub).
Vanuit deze criteria heeft vestiging bij een bestaand en toekomstbestendig cluster van agrarische bedrijven onze voorkeur, omdat er in dit geval sprake is van verwaarding van mest en agrarische reststromen van derden. Wij verwachten dat gemeenten bij dergelijke initiatieven middels contracten onderbouwen dat de beschikbaarheid van regionale mest of agrarische reststromen ook daadwerkelijk voorhanden is.”

naar:

“Daarnaast is er behoefte aan collectieve (op samenwerking gebaseerde/berustende) verwaarding van mest en agrarische reststromen. Dit biedt samenwerkende agrarische bedrijven kansen voor een verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering door het verwaarden en uitwisselen van stofstromen. Voor collectieve verwaarding van mest en agrarische reststromen zien we uitsluitend mogelijkheden op VAB's en andere vrijkomende locaties in het primaire landbouwgebied, indien er sprake is van een toekomstbestendige locatie. In een bedrijfsontwikkelingsplan wordt de toekomstbestendigheid bepaald middels een afweging en onderbouwing. Vestiging bij een

bestaand en toekomstbestendig cluster van agrarische bedrijven heeft onze voorkeur, omdat er in dit geval sprake is van verwaarding van mest en agrarische reststromen van derden.
Wij verwachten dat gemeenten bij dergelijke initiatieven middels contracten onderbouwen dat de beschikbaarheid van regionale mest of agrarische reststromen ook daadwerkelijk voorhanden is."

Zienswijze

Hoe borgt het provinciale beleid een zoveel mogelijk lokale en circulaire nutriëntenkringloop, zonder negatieve impact op waterkwaliteit en zonder extra import van externe nutriënten? Vanuit het oogpunt van circulaire landbouw wordt gesteld dat mestverwaarding zoveel mogelijk in lokale kringlopen moet plaatsvinden en niet moet leiden tot import van buitenlandse nutriënten, gelet op kringloopsluiting en waterkwaliteit.

Standpunt GS

We vragen voor een afweging en onderbouwing van de beschikbaarheid van regionale mest of agrarische reststromen (inclusief straal).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

In hoeverre zijn de huidige of voorgestelde beleidsbeperkingen op stikstof, bemesting en mestverwerking nog in lijn met de doelen rond bodemkwaliteit, voedselproductie en het oplossen van het mestoverschot? Sommige zienswijzen vragen een heroverweging van beleidsbeperkingen op stikstof, bemesting en mestverwerking vanwege het effect op bodemkwaliteit, voedselproductie en het mestoverschot.

Standpunt GS

Wij vragen goed onderbouwde plannen en duidelijke criteria voor nieuwe initiatieven op het gebied van mestverwaarding, zodat de voor- en eventuele nadelen goed afgewogen worden. Mestverwaarding draagt bovendien bij aan het verlagen van emissies uit stallen en bij bemesting op percelen. Deze positieve effecten zullen wij explicieter benoemen bij de aanpassing van de POVI-tekst. Zo streven wij naar een evenwichtige afweging tussen milieudoelen en een toekomstbestendige landbouw.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.6 van:

"Onze inzet is om de verwaarding van mest en agrarische reststromen, en daarmee de productie van groen gas, te stimuleren op daarvoor aanvaardbare locaties. De mogelijkheden per gebied en specifieke vorm van verwaarding zijn nader beschreven."

naar:

“Onze inzet is om de verwaarding van mest en agrarische reststromen, en daarmee de productie van groen gas, te stimuleren. Daarnaast draagt dit bij aan de verlaging van emissies uit stallen en bij de bemesting van percelen.
Activiteiten moeten op daarvoor aanvaardbare locaties plaats vinden. We zetten daarbij in op het zogenoemde monovergisting, uitgaande van dagverse of aangezuurde mest uit stallen, toevoeging van restromen tot maximaal 5 volumeprocent en nabehandeling van de vergistingsresiduen. Dit met het oog op een optimale biogas productie en zo groot mogelijke reductie van ammoniak. Dit kenmerk is van toepassing op alle, onderstaand, beschreven schaalniveaus.”

Zienswijze
Op welke wijze waarborgt het beleid bestaande gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden voor co-vergisters (inclusief productie van groen gas) op bestaande locaties in het (primair) landbouwgebied en de GBLZ? Er is bezorgdheid over de implicaties van het ontwerp-POVI voor bestaande co-vergisters op agrarische bedrijven, met aandacht voor het behoud van bestaande rechten en ruimte voor doorontwikkeling in relatie tot circulaire landbouwdoelen.

Standpunt GS

De POVI laat bestaande gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden voor co-vergisters op agrarische bedrijven onveranderd. Deze zijn planologisch bij gemeenten vastgelegd. De POVI schetst het provinciale beleid en is zelfbindend. Alleen bij nieuwe ruimtelijke initiatieven op het gebied van mestverwaarding worden de POVI en de omgevingsverordening gecheckt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0877-46	ZW-0699-8	ZW-0700-8	ZW-0305-5	ZW-1204-209	ZW-0416-5
ZW-0388-2	ZW-0388-1	ZW-0388-3	ZW-1328-9	ZW-0166-98	ZW-0224-102
ZW-0237-88	ZW-0241-88	ZW-0242-101	ZW-0278-109	ZW-0313-115	ZW-0317-108
ZW-1236-93	ZW-1473-88	ZW-1479-140	ZW-0699-16	ZW-0700-16	

9.13 Niet-agrarische functies in primair landbouwgebied

Zienswijze
In hoeverre is het provinciaal beleid gericht op het structureel uitsluiten van niet-agrarische functies in primair landbouwgebied noodzakelijk en wenselijk in relatie tot de vitaliteit en toekomstbestendigheid van het buitengebied? Indiener geeft aan dat het uitsluiten van niet-agrarische functies (zoals wonen, recreatie, bedrijvigheid, educatie en zorg) in de primaire

landbouwgebieden te rigide is. Dit zou volgens hen de leefbaarheid, vitaliteit en ontwikkelmogelijkheden van het buitengebied onnodig beperken en onvoldoende ruimte bieden voor bedrijfsontwikkeling, verbreding en hybride verdienmodellen.

In welke mate is het toegestaan om VAB's en bouwkavels in primair landbouwgebied te herbestemmen naar niet-agrarische functies en op welke gronden kan afweging en maatwerk plaatsvinden? Zienswijzen gaan in op het belang van hergebruik en functiewijziging van VAB's en bestaande bouwkavels, bijvoorbeeld naar wonen, zorg of andere niet-agrarische activiteiten. Men vreest dat leegstand, verloedering en ondermijning ontstaan door het beleidsmatig uitsluiten van alternatieve functies.

Standpunt GS

De Provincie wil agrarische bebouwing en bouwkavels behouden voor agrarisch gebruik, met name wanneer deze op een toekomstbestendige plek (primair landbouwgebied) liggen. Ter bescherming van het agrarisch belang zijn wij kritisch over niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. Tegelijk erkennen wij dat er locaties zijn waar agrarisch hergebruik van vrijkomende locaties moeilijk haalbaar zijn, waardoor niet-agrarische functies interessant kunnen zijn. Dit geldt ook voor niet-agrarische functies in algemene zin, die dus niet gelinkt zijn aan een vrijkomende locatie. In de ontwerp-POVI is voor het primair landbouwgebied een 'nee' voor nieuwe niet-agrarische functies geformuleerd. Naar aanleiding van de zienswijzen zijn we voornemens dit te wijzigen naar een 'nee, tenzij'. Dit houdt in dat niet-agrarische functies toch mogelijk zijn als de landbouw niet concreet wordt beperkt.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in diverse hoofdstukken ten aanzien van niet-agrarische functies in primair landbouwgebied. Wij verwijzen hierbij ook naar het hoofdstuk zonering waar hier dieper op wordt ingegaan.

Zienswijze

Op welke wijze biedt het provinciaal beleid ruimte voor verbreding van de landbouw en nevenactiviteiten in primair landbouwgebied, en wanneer zijn deze wel/niet toegestaan?
Er is veel aandacht voor verbrede landbouw en nevenactiviteiten als essentieel onderdeel van een toekomstbestendige agrarische sector. Verbrede activiteiten (zoals boerderijwinkels, educatie, recreatie, kinderopvang, energieproductie) worden gezien als noodzakelijk om bedrijven bestaansrecht te geven en bijdragen te leveren aan het landschap en de leefbaarheid.

Standpunt GS

In het primaire landbouwgebied blijft verbrede landbouw mogelijk, mits omliggende bedrijven niet gehinderd worden. Dit maakt onderdeel uit van de 'nee, tenzij' ten aanzien van niet-agrarische functies in het primair landbouwgebied. Dus in tegenstelling tot de 'in beginsel niet toegestaan' in de ontwerp POVI wordt hier in de definitieve POVI meer ruimte voor gegeven in het primair landbouwgebied. Het beleid richt zich op maatwerk en biedt perspectief waar dat passend is. Eventuele beperkingen zijn niet bedoeld om verbreding uit te sluiten, maar om de balans tussen agrarische bedrijvigheid en andere functies en waarden te bewaken. Het beleid biedt bedrijven daarmee de mogelijkheid om te verbreden, afhankelijk van de locatie.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.1.2.3 van:

“Agrarische activiteiten in het primaire landbouwgebied mogen niet belemmerd worden door (toekomstige) niet- agrarische functies, zoals (burger)woningen, vrijetijdseconomie en overige bedrijvigheid. Nieuwe dergelijke functies worden in het primaire landbouwgebied in beginsel dan ook niet toegelaten.”

naar:

“Agrarische activiteiten in het primaire landbouwgebied mogen niet belemmerd worden door (toekomstige) niet- agrarische functies, zoals (burger)woningen, vrijetijdseconomie en overige bedrijvigheid. Nieuwe dergelijke functies worden in het primaire landbouwgebied in beginsel dan ook niet toegelaten, tenzij deze aan uitzonderingsregels voldoen welke in de verordening worden opgenomen.”

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.5 van:
“De land- en tuinbouw blijft ook in de toekomst van belang voor onze voedselvoorziening en voor een vitaal landelijk gebied. Vanuit dat oogpunt is het ook van provinciaal belang om de agrarische sector in Limburg een volwaardig toekomstperspectief te kunnen bieden. De land- en tuinbouwsector zit midden in een transitieopgave, met de uitdaging om de sector passend binnen de opgaven en draagkracht van het gebied te ontwikkelen. Om de transitie van de land- en tuinbouw een kans van slagen te geven, moeten we voorkomen dat er nieuwe beperkingen ontstaan voor deze land- en tuinbouw door de toevoeging van nieuwe gevoelige niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. Deze zijn in beginsel dan ook niet toegestaan. Als er vanuit gemeenten toch initiatieven worden aangedragen op dat vlak, zullen we daarover het gesprek aangaan en bezien of en hoe deze op basis van gebiedsgericht maatwerk gerealiseerd kunnen worden.”

naar:

“De land- en tuinbouw blijft ook in de toekomst van belang voor onze voedselvoorziening en voor een vitaal landelijk gebied. Vanuit dat oogpunt is het ook van provinciaal belang om de agrarische sector in Limburg een volwaardig toekomstperspectief te kunnen bieden. De land- en tuinbouwsector zit midden in een transitieopgave, met de uitdaging om de sector passend binnen de opgaven en draagkracht van het gebied te ontwikkelen. Om de transitie van de land- en tuinbouw een kans van slagen te geven, moeten we voorkomen dat er nieuwe beperkingen ontstaan voor deze land- en tuinbouw door de toevoeging van nieuwe gevoelige niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. Deze zijn in beginsel dan ook niet toegestaan, tenzij deze aan de voorwaarden voldoen die worden uitgewerkt in een nee, tenzij-bepaling. Deze bepaling wordt opgenomen in de verordening en biedt ruimte voor maatwerk in het toestaan van niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied, en biedt tegelijkertijd bescherming voor het behoud van optimale agrarische percelen.”

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.5.6 van:

“VAB's in het primaire landbouwgebied willen we zoveel mogelijk behouden voor de primaire agrarische productie en zo min mogelijk laten conflicteren met andere niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven).
Om die reden staan we in VAB's in beginsel geen nieuwe niet-agrarische functies toe en in het geval van bedrijfsbeëindiging worden bedrijfswoningen niet omgezet naar burgerwoning. We onderzoeken of we deze woningen onder de plattelandswoningen of voormalige bedrijfswoningen kunnen laten vallen.”

naar:

“VAB's in het primaire landbouwgebied willen we zoveel mogelijk behouden voor de primaire agrarische productie en zo min mogelijk laten conflicteren met andere niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven). Om die reden staan we in VAB's in beginsel geen nieuwe niet-agrarische functies toe en in het geval van bedrijfsbeëindiging worden bedrijfswoningen niet automatisch omgezet naar burgerwoning. Voor VAB's geldt een nee, tenzij-bepaling bij invulling met een niet-agrarische functie. Dit houdt in dat niet-agrarische functies toch mogelijk zijn als de landbouw niet concreet wordt beperkt, ter bescherming van landbouwgronden in het primair landbouwgebied.”

Zienswijze
Gevolgen voor bedrijfsopvolging, bedrijfsbeëindiging en transitie van agrarische bedrijven. Hoe wordt in het beleid rekening gehouden met de gevolgen van functiewijzigingsbeperkingen voor bedrijfsopvolging, bedrijfsbeëindiging en transitie van (veehouderij)bedrijven? Meerdere indieners geven aan dat het uitsluiten van alternatieve functies een negatieve impact heeft op bedrijfsopvolging, de mogelijkheden voor bedrijfsbeëindiging en de economische houdbaarheid van agrarische bedrijven die moeten innoveren of stoppen.
Hoe waarborgt het provinciaal beleid de leefbaarheid en vitaliteit van het buitengebied bij beperkingen op (alternatieve) functies in primair landbouwgebied? Zienswijzen benadrukken dat een rigide beleid het risico van leegstand, sociale en economische achteruitgang en vermindering van de leefbaarheid in (Zuid-)Limburgse dorpen en het buitengebied vergroot.

Standpunt GS

De Provincie wil agrarische bebouwing en bouwkavels behouden voor agrarisch gebruik, met name wanneer deze op een toekomstbestendige plek (primair landbouwgebied in dit geval) liggen. Op deze plekken willen we nieuwe agrarische verdienmodellen de kans geven, zodat ook nieuwkomers of andere geïnteresseerden kunnen instromen. Daarnaast kunnen vrijkomende agrarische locaties ook benut worden door bestaande agrarische bedrijven die behoefte hebben aan ontwikkelingsruimte of zich willen heroriënteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Op welke wijze wordt regionale differentiatie en maatwerk geborgd binnen het beleid voor primair landbouwgebied? Er is behoefte aan differentiatie per gebied of regio, waarbij niet overal dezelfde strikte regels gelden. Specifiek wordt gepleit voor maatwerkoplossingen, o.a. vanwege de unieke kleinschaligheid en hybride structuur in Zuid-Limburg en onderkenning van verschillende opgaven per gebied.

Standpunt GS

We onderschrijven de roep om differentiatie per gebied van harte. Niet voor niets is ‘recht doen aan de kenmerken en identiteit van gebieden’ een van de Limburgse principes. De algemene zonering is gericht op Limburg als geheel en heeft een algemeen karakter. Die zonering is erop gericht om de opgaven in vergelijkbare gebieden aan te pakken op een in de basis vergelijkbare wijze. De algemene zonering is echt een zonering op hoofdlijnen. Dat biedt alle ruimte voor lokale en regionale uitwerking, rekening houdend met de specifieke situatie. De beoogde nee, tenzij-bepaling voor het primair landbouwgebied (zie elders in deze nota) biedt eveneens ruimte voor maatwerk.

Voorstel aan PS

In de aangepaste paragraaf algemene zonering verduidelijken we de betekenis van die zonering.

Zienswijze

Hoe worden andere maatschappelijke opgaven betrokken in de afweging rondom het toestaan van niet-agrarische functies in primair landbouwgebied? Sommige zienswijzen vragen om meer integrale afweging met andere maatschappelijke opgaven zoals energietransitie, natuurontwikkeling en defensie, en stellen dat het beleid integraal moet worden afgestemd.

Standpunt GS

De beleidslijn om niet-agrarische functies alleen onder voorwaarden toe te staan in het primair landbouwgebied is besproken en afgestemd met andere functies. We hebben daarom in beeld gebracht welke functies een dermate hoog maatschappelijk belang hebben en dus toch ruimte krijgen. Zie hiervoor de nee, tenzij-uitleg.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.1.2.3 van:

“Agrarische activiteiten in het primaire landbouwgebied mogen niet belemmerd worden door (toekomstige) niet-agrarische functies, zoals (burger)woningen, vrijetijdseconomie en overige bedrijvigheid. Nieuwe dergelijke functies worden in het primaire landbouwgebied in beginsel dan ook niet toegelaten.”

naar:

“Agrarische activiteiten in het primaire landbouwgebied mogen niet belemmerd worden door (toekomstige) niet-agrarische functies, zoals (burger)woningen, vrijetijdseconomie en overige bedrijvigheid. Nieuwe dergelijke functies worden in het primaire landbouwgebied in beginsel dan

ook niet toegelaten, tenzij deze aan uitzonderingsregels voldoen welke in de verordening worden opgenomen.”

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.5 van:
“De land- en tuinbouw blijft ook in de toekomst van belang voor onze voedselvoorziening en voor een vitaal landelijk gebied. Vanuit dat oogpunt is het ook van provinciaal belang om de agrarische sector in Limburg een volwaardig toekomstperspectief te kunnen bieden. De land- en tuinbouwsector zit midden in een transitieopgave, met de uitdaging om de sector passend binnen de opgaven en draagkracht van het gebied te ontwikkelen. Om de transitie van de land- en tuinbouw een kans van slagen te geven, moeten we voorkomen dat er nieuwe beperkingen ontstaan voor deze land- en tuinbouw door de toevoeging van nieuwe gevoelige niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. Deze zijn in beginsel dan ook niet toegestaan. Als er vanuit gemeenten toch initiatieven worden aangedragen op dat vlak, zullen we daarover het gesprek aangaan en bezien of en hoe deze op basis van gebiedsgericht maatwerk gerealiseerd kunnen worden.”

naar:

“De land- en tuinbouw blijft ook in de toekomst van belang voor onze voedselvoorziening en voor een vitaal landelijk gebied. Vanuit dat oogpunt is het ook van provinciaal belang om de agrarische sector in Limburg een volwaardig toekomstperspectief te kunnen bieden. De land- en tuinbouwsector zit midden in een transitieopgave, met de uitdaging om de sector passend binnen de opgaven en draagkracht van het gebied te ontwikkelen. Om de transitie van de land- en tuinbouw een kans van slagen te geven, moeten we voorkomen dat er nieuwe beperkingen ontstaan voor deze land- en tuinbouw door de toevoeging van nieuwe gevoelige niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. Deze zijn in beginsel dan ook niet toegestaan, tenzij deze aan de voorwaarden voldoen die worden uitgewerkt in een nee, tenzij-bepaling. Deze bepaling wordt opgenomen in de verordening en biedt ruimte voor maatwerk in het toestaan van niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied, en biedt tegelijkertijd bescherming voor het behoud van optimale agrarische percelen.”

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.5.6 van:

“VAB's in het primaire landbouwgebied willen we zoveel mogelijk behouden voor de primaire agrarische productie en zo min mogelijk laten conflicteren met andere niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven). Om die reden staan we in VAB's in beginsel geen nieuwe niet-agrarische functies toe en in het geval van bedrijfsbeëindiging worden bedrijfswoningen niet omgezet naar burgerwoning. We onderzoeken of we deze woningen onder de plattelandswoningen of voormalige bedrijfswoningen kunnen laten vallen.”

naar:

“VAB's in het primaire landbouwgebied willen we zoveel mogelijk behouden voor de primaire agrarische productie en zo min mogelijk laten conflicteren met andere niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven). Om die reden staan we in VAB's in beginsel geen nieuwe niet-agrarische functies toe en in het geval van bedrijfsbeëindiging worden

bedrijfswoningen niet automatisch omgezet naar burgerwoning. Voor VAB's geldt een nee, tenzij-bepaling bij invulling met een niet-agrarische functie. Dit houdt in dat niet-agrarische functies toch mogelijk zijn als de landbouw niet concreet wordt beperkt, ter bescherming van landbouwgronden in het primair landbouwgebied."

Zienswijze

Hoe waarborgt de Provincie dat onderliggend beleid van gemeenten niet tot ongewenste extra beperkingen leidt voor agrarische bedrijven in primair landbouwgebied? Enkele indieners geven aan dat onderliggende zoneringen of gemeentelijk beleid er alsnog voor kunnen zorgen dat er feitelijke beperkingen worden opgelegd, ondanks de provinciale uitgangspunten.

Standpunt GS

De Provincie formuleert het kader waarbinnen gemeenten hun beleid vormgeven en ziet erop toe dat gemeentelijk beleid in lijn is met provinciale uitgangspunten. Hiermee wordt beoogd dat extra beperkingen voor agrarische bedrijven worden voorkomen, tenzij deze noodzakelijk zijn vanuit andere belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0271-117	ZW-1127-149	ZW-0544-3	ZW-0544-3	ZW-0304-64	ZW-0945-8
ZW-0945-7	ZW-1216-33	ZW-1052-13	ZW-1054-19	ZW-1120-13	ZW-0206-7
ZW-0304-21	ZW-0945-11	ZW-0224-166	ZW-1236-174	ZW-1236-148	ZW-1417-39
ZW-0806-2	ZW-0269-5	ZW-0241-142	ZW-0188-65	ZW-0820-8	ZW-0186-33
ZW-0196-34	ZW-0237-13	ZW-0240-18	ZW-0241-13	ZW-0278-33	ZW-1395-18
ZW-0317-214	ZW-0317-33	ZW-0317-4	ZW-1236-18	ZW-1473-13	ZW-1479-65
ZW-0224-27	ZW-1236-173	ZW-1479-194	ZW-0313-97	ZW-1099-7	ZW-0803-1
ZW-0317-124	ZW-0196-158	ZW-0224-116	ZW-0237-104	ZW-0240-109	ZW-1346-10
ZW-0242-117	ZW-1236-109	ZW-1473-104	ZW-0278-125	ZW-1358-20	ZW-0313-20
ZW-0446-1	ZW-1242-1	ZW-0303-2	ZW-0810-5	ZW-0238-130	ZW-1060-9
ZW-1035-67	ZW-1487-3	ZW-0187-46	ZW-0207-40	ZW-0238-30	ZW-0253-44
ZW-0271-30	ZW-0314-30	ZW-0319-16	ZW-1038-137	ZW-1127-62	ZW-1248-6
ZW-1501-3	ZW-1216-34	ZW-0682-2	ZW-1487-1	ZW-0943-1	ZW-1411-22
ZW-1236-152	ZW-1168-9	ZW-1496-6	ZW-0097-10	ZW-0099-10	ZW-0142-10
ZW-0144-11	ZW-0243-15	ZW-0295-10	ZW-0299-57	ZW-0569-13	ZW-0831-10
ZW-0948-10	ZW-1052-15	ZW-1054-21	ZW-1106-10	ZW-1114-10	ZW-1120-15
ZW-1216-18	ZW-1236-192	ZW-1286-13	ZW-1313-10	ZW-1382-10	ZW-1271-18
ZW-0241-104	ZW-0317-164				

9.14 Omgevingseffecten veehouderij

Zienswijze

Indiener geeft aan dat het opstellen van beleidsregels voor geur door Gedeputeerde Staten de veehouderij onhaalbaar maken en verzoekt de huidige regels intact te laten en niet te verstrengelen.

Indiener verzoekt om extra maatregelen in de veehouderij om geur, fijnstof en ammoniak te schrappen omdat deze het houden van vee bijna onmogelijk maken.

Indiener verzoekt om in een nieuwe paragraaf geurhinder expliciet opnemen dat alle gemeentes in Limburg een afstand van minimaal 100 meter moeten hanteren tussen de gevels van een stal en een woning zowel in het buitengebied als in de Landelijke kernen.

Indiener verzoekt om rekening te houden met de geldende stankcirkel en de wet geurhinder en veehouderij.

Indiener verzoekt om te waarborgen dat binnen de stankcirkel geen nieuwe geurgevoelige functies worden toegestaan.

Standpunt GS

De Provincie volgt bestaande wet- en regelgeving omtrent geur en laat deze momenteel ongewijzigd. Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor het stellen van regels in het omgevingsplan. Op nationaal niveau wordt daarnaast ook nog gewerkt aan aanvullend geurbeleid. Vastgelegde afstanden tussen veehouderijen en geurgevoelige objecten worden eveneens volgens geldende wettelijke kaders gehanteerd. De provinciale rol rond geurbeleid wordt alleen heroverwogen indien de aankomende ontwikkelingen daar aanleiding toe geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Indiener verzoekt om in de paragrafen 11.2.1.2.2 tot en met 11.2.1.2.4 een regulerende rol te nemen en een progressief provinciaal beleid op te stellen voor een vergaande beperking van de emissie van geur, fijnstof en ammoniak door veehouderijen binnen een straal van 2 km van stedelijk gebied en landelijke kernen.

Indiener wil een verbod om stallen te gebruiken voor commerciële veehouderij met milieubelastende activiteiten binnen een afstand van 100 meter van gebouwen waar mensen wonen en werken.

Standpunt GS

Wij zijn ons bewust van de effecten van geur, fijnstof en ammoniak op de leefomgeving en vinden het belangrijk dat deze thema’s in de POVI expliciet aandacht krijgen. Op dit moment ligt de primaire verantwoordelijkheid bij gemeenten en het Rijk; de Provincie volgt het landelijke kader en biedt ruimte voor gemeentelijk maatwerk in omgevingsplannen. Waar ontwikkelingen of problemen daar aanleiding toe geven, zijn wij bereid onze provinciale rol te heroverwegen en, waar nodig, aanvullende maatregelen te verkennen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Indiener geeft aan dat paragraaf 11.2.1.2.3 over Veehouderij en Fijnstof te algemeen is en dat fijnstof geen probleem is bij rundveehouderij.

Standpunt GS

In de ontwerp POVI wordt aangegeven dat veehouderijen (omgevings)effecten op het leefklimaat en de gezondheid kunnen hebben. Hierbij kan gedacht worden aan geuroverlast, fijnstof, ammoniakemissie en mogelijke gezondheidsrisico's. Bij de paragraaf over fijnstof staat aangegeven dat een veehouderij effect heeft op de luchtkwaliteit door stofdeeltjes die vrijkomen vanuit mest (waaronder ammoniak, dat bijdraagt aan de vorming van fijnstof), huidschilfers, veren, voer, haren en strooisel. In de POVI gaan we hier niet specifiek op in en maken we geen specifiek onderscheid tussen diverse diersoorten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0405-1	ZW-0995-5	ZW-0507-3	ZW-0407-1	ZW-1389-33	ZW-1389-8
ZW-0507-2	ZW-1389-35				

9.15 Ontwikkelingsgebied glastuinbouw

Zienswijze

In hoeverre zijn de huidige indeling en begrenzing van glastuinbouwontwikkelingsgebieden actueel, passend en afgestemd op lokale en actuele ontwikkelingen? Er zijn zorgen geuit over de afbakening en begrenzing van glastuinbouwgebieden in de POVI. Hierbij wordt gewezen op het niet overeenkomen met lokale indelingen, het gebruik van verouderde data, de omvang van de aangewezen gebieden en de behoefte aan een herijking richting toekomstbestendige locaties.

Standpunt GS

In de POVI zijn de hoofdlijnen van het bestaande glastuinbouwbeleid aangehouden. Een actualisatie van het beleid zal na vaststelling van de POVI plaatsvinden. De aandachtspunten in uw zienswijze worden daarbij nadrukkelijk meegenomen. Wij wijzen erop dat gemeentelijk beleid kan afwijken en dat ontwikkelingsgebieden glastuinbouw aanvullende regels kunnen hebben. Met de actualisatie streven wij uiteindelijk naar een toekomstbestendig beleid inclusief actuele indeling en begrenzing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Is verdere uitbreiding van glastuinbouw wenselijk en mogelijk binnen de betreffende gebieden, gezien het lokale maatschappelijke draagvlak en de ruimtelijke impact? Er bestaat discussie over het draagvlak en de wenselijkheid van verdere uitbreiding van glastuinbouw, met name in gebieden als Platveld. Zowel het ontbreken van draagvlak als de impact op de omgeving worden benoemd.
Hoe worden de effecten van glastuinbouw, zoals lichtvervuiling, op omliggende natuurgebieden geminimaliseerd en meegenomen in het beleid? Er zijn zorgen over lichtvervuiling veroorzaakt door glastuinbouw, specifiek in de nabijheid van kwetsbare gebieden zoals Nationaal Park De Grote Peel.
Op welke wijze kan het beleid sturen op clustering en selectiviteit, zodat ontwikkelingsruimte voor glastuinbouw alleen wordt geboden aan toekomstbestendige locaties? Er wordt gepleit voor meer sturing op clustering en het bieden van ontwikkelingsruimte op basis van gebiedskwaliteiten, zodat alleen toekomstbestendige locaties verder kunnen ontwikkelen.
Op welke wijze wordt binnen het beleid ruimte geboden om samen met sector en gemeenten aanvullende ontwikkel-, verplaatsings- en vestigingsruimte te realiseren? Er wordt voorgesteld om samen met sector en gemeenten te zoeken naar aanvullende mogelijkheden voor doorontwikkelen, verplaatsen en vestigen van glastuinbouw, om zo maatwerk te kunnen leveren.

Standpunt GS

In het kader van de actualisatie van het glastuinbouwbeleid gaan we samen met onze partners (waaronder gemeenten en de sector) het gesprek aan over de ontwikkelingsgebieden. Aspecten als draagvlak, ruimtelijke kwaliteit en de impact op de omgeving en milieu nemen we hierin nadrukkelijk mee. Uw inbreng wordt bij deze afweging ingebracht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Beperkingen voor (kleine) initiatieven en ondernemersruimte. Beleidsmatige toelichting: Sommige kleinere ondernemers ervaren dat het huidige beleid te restrictief is en vrezen buitenspel te worden gezet bij duurzame initiatieven die beperkte impact hebben, terwijl grote bedrijven doorgroeimogelijkheden krijgen. Hoe kan het beleid ruimte bieden aan initiatieven van kleine ondernemers met beperkte impact, zonder afbreuk te doen aan de beleidsdoelen voor het gebied?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen. Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en mede-overheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De

POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening.
De eerstvolgende verordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Gelijke behandeling glastuinbouw en overige agrarische sector.
Beleidsmatige toelichting: Diverse zienswijzen vragen om gelijke regels of beperkingen voor de glastuinbouw, analoog aan die voor andere agrarische bedrijven (zoals een maximale uitbreiding van 1,5 hectare). Zijn de uitbreidingsregels voor glastuinbouwbedrijven in lijn met die voor overige agrarische sectoren, en waarom wel of niet?

Standpunt GS
De Provincie Limburg hanteert geen maximale omvang voor glastuinbouwbedrijven of andere agrarische bedrijven. De maximale oppervlakte van 5 hectare per bedrijfskavel geldt alleen voor niet-agrarische bedrijven. Landbouwbedrijfskavels zijn hiervan uitgezonderd. Voor glastuinbouw wordt de ontwikkelingsruimte bepaald door de ligging van het betreffende bedrijf en welke regels in dat gebied gelden. In de aanstaande herziening van het glastuinbouwbeleid kunnen ook onderwerpen als bedrijfsomvang en aanvullende beleidsregels worden besproken.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Hoe wordt binnen het beleid ruimte geboden aan circulaire en agrarisch gebonden initiatieven binnen glastuinbouwgebieden als onderdeel van verduurzaming? Er is aandacht gevraagd voor het bieden van ruimte aan circulaire initiatieven binnen glastuinbouwconcentratiegebieden, zoals energie- en reststroomverwerking, die als onderdeel van verduurzaming van de landbouw zouden moeten gelden.

Standpunt GS
We zien kansen voor circulaire initiatieven binnen glastuinbouwconcentratiegebieden, zoals energie- en reststroomverwerking, als onderdeel van de verduurzaming. In de actualisatie van het glastuinbouwbeleid willen we daar nadrukkelijk aandacht aan besteden. We erkennen namelijk het belang van de verduurzaming en willen waar mogelijk ruimte bieden voor dergelijke initiatieven.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Wat is de beleidsmatige afweging om ontwikkelingsgebieden glastuinbouw (gedeeltelijk) te behouden of in te perken bij leegstand of teruggang van activiteit in het gebied? Door leegstand en stopzetting van bedrijven rijst de vraag of het zinvol is om ontwikkelingsgebieden voor glastuinbouw in stand te houden waar nauwelijks nog actieve kassen zijn.

Standpunt GS

De aspecten van leegstand en afname van glastuinbouwactiviteiten nemen wij nadrukkelijk mee bij de actualisatie van het glastuinbouwbeleid. Zo zorgen we ervoor dat de omvang en aanwijzing van ontwikkelingsgebieden beter aansluiten bij de actuele en toekomstige situatie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0224-171	ZW-0743-1	ZW-0920-12	ZW-0242-90	ZW-0915-11	ZW-0753-17
ZW-0753-2	ZW-0501-1	ZW-0753-22	ZW-0274-11	ZW-0610-3	ZW-0809-1
ZW-0152-1	ZW-0753-20	ZW-0274-12	ZW-0809-6	ZW-0224-172	ZW-0502-3
ZW-1497-6	ZW-1498-6	ZW-0324-3	ZW-0325-3	ZW-1372-6	ZW-1379-7
ZW-1380-11	ZW-1380-13	ZW-0674-8	ZW-0959-5		

9.16 Overig glastuinbouwbeleid

Zienswijze
Ruimte en ontwikkelmogelijkheden voor glastuinbouwbedrijven Er is een breed gedeeld verzoek om voldoende ontwikkelruimte voor functionele uitbreiding van bestaande glastuinbouwbedrijven voor productie, huisvesting medewerkers, en innovatie, zonder generieke beperkingen. Belangrijk aandachtspunt hierbij is maatwerk en aansluiting op lokale vraagstukken. In hoeverre biedt het beleid ruimte voor uitbreiding en modernisering van glastuinbouwbedrijven, en hoe wordt maatwerk mogelijk gemaakt binnen de concentratiegebieden?
Regelgeving en beperking ten behoeve van innovatie en sloop Een aantal zienswijzen pleiten voor versoepeling van belemmerende regels (zoals glas-voor-glas), het actief stimuleren van sloop van verouderde kassen en heldere regels voor functieverandering en innovatie (vertical farming, huisvesting, biomassa). Welke beleidsinstrumenten en regelingen worden gehanteerd om innovatie te stimuleren en verouderde glastuinbouwlocaties te saneren?

Standpunt GS

Vooralsnog hanteren wij het bestaande beleid over glastuinbouw. Na de vaststelling van de POVI willen we het glastuinbouwbeleid gaan actualiseren en dan bespreken we de zaken in uw zienswijzen ook met onze partners.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Herijking en evaluatie van het glastuinbouwbeleid in overleg met sector en gemeenten
Er is brede steun voor een herziening en doorontwikkeling van het beleid samen met de sector en betrokken stakeholders, waarbij ook aandacht is voor solitaire bedrijven buiten de huidige ontwikkelingsgebieden. Op welke wijze wordt het glastuinbouwbeleid (periodiek) geëvalueerd en herijkt in samenspraak met sector, gemeenten en andere belanghebbenden?

Standpunt GS

De exacte aanpak en het proces van de actualisatie van het glastuinbouwbeleid worden nog nader uitgewerkt. Zodra hier meer duidelijkheid over is, informeren wij sector, gemeenten en andere belanghebbenden actief over de vervolgstappen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Energievraagstuk en verduurzaming glastuinbouw
Veel indieners benadrukken dat de toekomstbestendigheid van de glastuinbouw staat of valt met oplossingen voor het energievraagstuk, zoals geothermie, emissieloos werken en waterstof. Juist in relatie tot verduurzaming en circulaire economie dient beleid hier actief op te sturen.
Op welke manier voorziet het provinciale beleid in duurzame energieoplossingen voor de glastuinbouwsector, en hoe worden alternatieven gestimuleerd als bestaande technieken niet voldoende zijn?

Standpunt GS

De Provincie erkent het belang van duurzame energieoplossingen. Een voorbeeld is geothermie, maar de toepasbaarheid hiervan hangt af van lokale bodemomstandigheden en technologische ontwikkelingen. Wij richten ons primair op het creëren van de juiste ruimtelijke en beleidsmatige kaders om verduurzaming en innovatie mogelijk te maken. De uitvoering en ontwikkeling van alternatieve technieken ligt vooral bij de markt en de sector zelf. Uw aandachtspunten worden uiteraard wel meegenomen bij de aankomende actualisatie van het glastuinbouwbeleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Definitie en begrenzing van glastuinbouwgebieden
Verschillende zienswijzen vragen om een heldere, afgebakende definitie van glastuinbouw (bijvoorbeeld uitsluitend teelten onder lichtdoorlatende bouwconstructies) en meer eenduidige afstemming tussen provinciale en gemeentelijke begrenzingen van glastuinbouwgebieden.

Hoe wordt de definitie van glastuinbouw en de ruimtelijke begrenzing van glastuinbouwgebieden vastgelegd in het beleid, en hoe wordt de afstemming met gemeenten vormgegeven?

Standpunt GS

In de POVI hanteren wij nu als definitie voor glastuinbouw: “het telen van groenten, fruit, snijbloemen, pot- of perkplanten of uitgangsmateriaal voor gewassen onder een permanent bouwwerk van glas, kunststof of vergelijkbaar materiaal, of in klimaatcellen. Het telen van paddenstoelen en witlof in klimaatcellen valt niet onder de begripsbepaling glastuinbouw.” De ruimtelijke begrenzing van glastuinbouwgebieden is nu ook provinciaal vastgelegd. Tijdens de aankomende actualisatie kunnen we dergelijke zaken bespreken en indien nodig aanpassen. Uw aandachtspunten nemen wij hierin dus mee.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Beleid met betrekking tot de zonering: verwevingsgebied en groenblauwe landbouwzones
Herhaaldelijk is gevraagd om meer motivering voor het toestaan of niet-toestaan van uitbreiding in verwevings-/groenblauwe zones, en om aandacht voor de potentie van emissiearme en water-efficiënte glastuinbouw in deze gebieden. Op basis van welke overwegingen is uitbreiding van glastuinbouw in verwevings-/groenblauwe landbouwzones toegestaan of niet, en hoe worden milieu- en waterdoelen hierbij betrokken?

Standpunt GS

De Provincie heeft de ontwikkelingsgebieden glastuinbouw zorgvuldig aangewezen op basis van een brede afweging van allerlei belangen. Door diverse ontwikkelingen kunnen belangen en doelstellingen wijzigen en dus ook ontwikkelingsgebieden. Zo kunnen in de verwevingsgebieden en groenblauwe landbouwzones bepaalde belangen spelen die invloed kunnen hebben op het ontwikkelingsgebied ter plekke. Momenteel gaan we gewoon uit van de actuele ontwikkelingsgebieden glastuinbouw en verandert er beleidsmatig niets. Uitbreiding in ontwikkelingsgebieden is dan ook gewoon toegestaan. Onderliggende zoneringen geven dan voor de initiatiefnemer wel zicht op de aspecten die in de omgeving spelen. In de actualisatie van het glastuinbouwbeleid wegen we dergelijke aspecten samen met onze partners verder af. Daarnaast zijn we ons er ook van bewust dat innovaties, zoals toegepast in de glastuinbouwsector, kunnen bijdragen aan emissiereductie en dus ook kunnen bijdragen aan de doelstellingen in zoneringen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Landschappelijke, leef- en natuurwaarden
Diverse indieners vragen om uitbreiding van glastuinbouw alleen toe te staan als landschappelijke waarden, natuurdoelen en het woon- en leefklimaat niet in het gedrang komen.

Ook het behoud van landschappelijk schoon en voorkomen van overlast wordt geregeld aangestipt. Hoe waarborgt het beleid dat uitbreiding en ontwikkeling van glastuinbouw niet ten koste gaan van landschappelijke, natuur- en leefkwaliteiten?

Standpunt GS

In de actualisatie van het glastuinbouwbeleid worden onder andere landschappelijke waarden, natuurdoelen en het woon- en leefklimaat meegewogen bij uitbreidingsmogelijkheden. Uw aandachtspunten nemen wij zorgvuldig mee in de verdere beleidsuitwerking.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Scherpe criteria voor uitbreiding en maximale omvang
Er zijn suggesties om een maximale referentiemaat voor uitbreiding van glastuinbouwbedrijven in te stellen (bijvoorbeeld 1,5 hectare) en eisen te stellen omtrent ligging en clustering van nieuwe percelen. Welke criteria hanteert het beleid ten aanzien van de omvang, clustering en ruimtelijke inpassing van glastuinbouwuitbreiding?

Standpunt GS

De Provincie Limburg hanteert geen maximale omvang voor glastuinbouwbedrijven of andere agrarische bedrijven. De maximale oppervlakte van 5 hectare per bedrijfskavel geldt alleen voor niet-agrarische bedrijven. Landbouwbedrijfskavels zijn hiervan uitgezonderd. Voor glastuinbouw wordt de ontwikkelingsruimte bepaald door de ligging van het betreffende bedrijf en welke regels in dat gebied gelden. In de aanstaande herziening van het glastuinbouwbeleid kunnen ook onderwerpen als bedrijfsomvang en aanvullende beleidsregels worden besproken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener

ZW-0877-45	ZW-0242-88	ZW-0674-1	ZW-0166-87	ZW-0224-91	ZW-0237-77
ZW-0278-97	ZW-1473-77	ZW-1479-129	ZW-0373-1	ZW-0242-97	ZW-0224-93
ZW-0224-189	ZW-0274-9	ZW-1194-1	ZW-0274-13	ZW-0753-15	ZW-1363-6
ZW-0753-3	ZW-0274-15	ZW-0274-7	ZW-0809-3	ZW-0959-9	ZW-1003-4
ZW-0920-8	ZW-0920-11	ZW-0324-1	ZW-0325-1	ZW-0274-8	ZW-0274-14
ZW-1003-8	ZW-1003-10	ZW-0233-10	ZW-1117-2	ZW-0674-2	ZW-0753-21
ZW-0274-16	ZW-0823-4	ZW-0373-2	ZW-0166-93	ZW-0186-98	ZW-0224-97
ZW-0237-83	ZW-0241-83	ZW-0278-104	ZW-1236-88	ZW-1473-83	ZW-1479-135
ZW-0920-2	ZW-0920-3	ZW-0753-23			

9.17 Toekomst (intensieve) veehouderij

Zienswijze
Indiener geeft aan dat omdat het begrip "intensieve veehouderij" hiermee losgelaten wordt, een IV-bedrijf zich zou kunnen vestigen op een plek waar dat eerder niet mogelijk was ("agrarische bouwvlakken waar geen aanduiding IV op zit"). Het is onduidelijk of de gevolgen daarvan onderzocht zijn c.q. wat de reden is om het begrip IV niet meer te hanteren (dit zou namelijk ook nog kunnen naast het nieuwe begrip "veehouderij met milieubelastende activiteit"). Dit zou ook gevolgen kunnen hebben voor § 11.2.1.3.
Indiener merkt op dat varkenshouders buiten het primaire landbouwgebied vrijwel geen perspectief hebben op hun huidige locatie. Dit terwijl, zoals al genoemd, (nieuwe) varkensbedrijven (hightech gesloten) vrijwel geen stikstof, methaan en fijnstof uitstoten en een hoog dierwelzijn als standaard hebben. Hierdoor hebben zij geen nadelige effecten op de omgeving. Hierdoor zouden zij in ieder gebiedstype kunnen passen.
Indiener verzoekt dat intensieve veehouderij mogelijk blijft binnen de geldende milieuwetgeving in het primair landbouwgebied.
Indiener verzoekt in de visie expliciet op te nemen dat binnen het primair landbouwgebied intensieve veehouderij mogelijk blijft, binnen de bestaande milieuwetgeving.
Indiener verzoekt om expliciet op te nemen dat intensieve veehouderij in het primair landbouwgebied mogelijk blijft binnen bestaande wetgeving.

Standpunt GS

In de POVI wordt het begrip "intensieve veehouderij" vervangen door "veehouderij met milieubelastende activiteit", in lijn met de Omgevingswet. De zonering van landbouwgebieden blijft leidend voor waar veehouderijen kunnen worden gevestigd, zodat locatiekeuzes voldoen aan maatschappelijke opgaven en ruimtelijke kwaliteit. Het primaire landbouwgebied is als voorkeursgebied aangewezen voor grootschalige, milieubelastende veehouderij, waarbij nieuwe of te verplaatsen bedrijven binnen de geldende milieuwetgeving kunnen opereren. Buiten dit gebied is nieuwvestiging slechts incidenteel onder strikte voorwaarden toegestaan, passend bij de draagkracht en ruimtelijke doelen van het betreffende gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0313-108	ZW-1328-2	ZW-1170-17	ZW-0097-7	ZW-0099-7	ZW-0142-7
ZW-0144-8	ZW-0243-12	ZW-0295-7	ZW-0299-54	ZW-0569-10	ZW-0831-7
ZW-0948-7	ZW-1106-7	ZW-1114-7	ZW-1216-15	ZW-1271-15	ZW-1286-10
ZW-1313-7	ZW-1346-7	ZW-1382-7	ZW-1395-15	ZW-1417-36	ZW-1306-12

9.18 Uitbreidingsgebied glastuinbouw 1+2

Zienswijze
De locaties van die nu nog een agrotoeristische functie hebben, behoren in de toekomst toe tot uitbreidingsgebied glastuinbouw. Volgens indiener is een andere aanwijzing beter passend bij dit gebied.
Indiener constateert dat zijn bedrijf binnen de aanduiding ‘uitbreidingsgebied glastuinbouw 2’ valt. Dat stemt hem in beginsel positief, maar indiener vraagt om een meer uitgewerkt en vitaal beleidskader voor bestaande en toekomstige glastuinbouw in deze gebieden.
Indiener geeft aan dat een groot deel van het grondgebied is aangemerkt als uitbreidingsgebied glastuinbouw en verzoekt deze aanduiding te verwijderen.
Indiener geeft aan dat er moeilijk uitbreiding is te realiseren in het uitbreidingsgebied glastuinbouw 2, wat niet verenigbaar is met de eisen van een moderne boomkwekerij.
Indiener geeft aan dat hoewel uitbreiding in glastuinbouwgebieden 1 en 2 alleen onder voorwaarden is toegestaan, dit solitaire glastuinbouwbedrijven voor de lange termijn in stand houdt en uitbreidingsmogelijkheden biedt, terwijl er lokaal meer op clustering gestuurd moet worden. Dit maakt dat het uitgangspunt "intensiveren om te extensiveren" zoals gepredikt door de bouwsteen TTL niet goed werkt. Daarnaast wordt de vraag gesteld wat een toekomstbestendige locatie voor een glastuinbouwbedrijf is.
Indiener is van mening dat, aangezien glastuinbouw een vorm van intensievere landbouw is, de mogelijkheid tot uitbreiding van glastuinbouw binnen het grondgebied van de gemeente Voerendaal niet wenselijk is. Indiener verzoekt u de gemeente Voerendaal (het Heuvelland) te vrijwaren van uitbreidingsgebieden omtrent glastuinbouw. Deze beleidsmatige keuze strookt niet met het uitgangspunt dat de Provincie het Heuvelland vanwege de ruimtelijke impact vrijwaart van bijvoorbeeld zonneweides. Dit is ook conform de mogelijkheden binnen het gemeentelijk Omgevingsplan, waarbinnen een glastuinbouwbedrijf binnen bijvoorbeeld de functie ‘Agrarisch – Agrarisch bedrijf’ is uitgesloten.
Indiener stelt dat de Structuurvisie Buitengebied 2011 leidend is geweest voor het bestemmingsplan en nog steeds juridisch geldend is. De indiener stelt dat de Structuurvisie leidende beleidsuitgangspunten heeft, namelijk dat het buitengebied van iedereen is en om ontwikkelkansen te geven aan IV- en glastuinbouwbedrijven met behoud van draagvlak in de samenleving. De indiener stelt dat er geen draagvlak is in de buurt voor de uitbreiding van het glastuinbouwgebied Platveld.
Indiener verbaast zich over de volstrekt onlogische begrenzing van het uitbreidingsgebied glastuinbouw 1, met name rondom zijn bedrijf bij Simpelveld.
Indiener verzoekt dat gebieden 'uitbreidingsgebied glastuinbouw' in de Gemeente Gennep ook geschikt worden gemaakt voor woningbouw.
Indiener verzoekt om uitbreiding van het 'uitbreidingsgebied glastuinbouw 2' op de kaarten, zodat de onderneming verder kan ontwikkelen op aangrenzende gronden.
Indiener vraagt zich af hoe het kan dat een deel van zijn percelen aangemerkt zijn als uitbreidingsgebied glastuinbouw 1 en uitbreidingsgebied glastuinbouw 2. Volgens indiener berust dit op een vergissing. In een omtrek van 1 km is er volgens indiener geen glastuinbouw, derhalve is een letterlijke uitbreiding niet mogelijk. Daarbij komt dat er geen bouwvlak op deze percelen zit omdat deze in een inundatiegebied/overstromingsgebied A liggen.

Indiener vraagt om de aanduidingen uitbreidingsgebied glastuinbouw 1 en 2 overall in Brunssum te laten vervallen. Uit de tekst van de ontwerp-POVI volgt dat glastuinbouw niet is toegestaan. Deze aanduidingen hier werken alleen maar verwarrend.

Voor glastuinbouwbedrijven 1 en 2 rijst de vraag wat een toekomstbestendige locatie is, nu lokaal clustering wordt bevorderd en dit niet aansluit bij het uitgangspunt "intensiever en extensiveren" uit de bouwwet TTL.

Indiener verzoekt om aanpassing van de aanduiding 'Uitbreidingsgebied glastuinbouw 1' op hun percelen, omdat er geen glastuinbouwbedrijven aanwezig zijn en uitbreiding van glastuinbouw op korte afstand van bebouwd gebied als onwenselijk wordt beschouwd.

Standpunt GS

In de ontwerp-Omgevingsvisie zijn de bestaande indeling en begrenzing van glastuinbouwgebieden voorlopig gehandhaafd, waarbij uw aandachtspunten en lokale bezwaren nadrukkelijk worden meegenomen bij de voorgenomen actualisatie van het beleid na vaststelling van de POVI. In het kader van de actualisatie van het glastuinbouwbeleid gaan we samen met onze partners (waaronder gemeenten en de sector) het gesprek aan over de ontwikkelingsgebieden. Aspecten als draagvlak, ruimtelijke kwaliteit en de impact op de omgeving en milieu nemen we hierin nadrukkelijk mee.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.2 van

“We zien de glastuinbouw als een toekomstgerichte sector, erkennen onder meer de bijdrage aan de stabiliteit van het elektriciteitsnet en de toenemende opgaves omtrent energie en signaleren koppelkansen met het regionale energiesysteem. Een logische beweging is om glastuinbouw en energieclusters (ruimtelijk) te verbinden. Dat geeft aanleiding om het glastuinbouwbeleid in de nabije toekomst samen met de sector en stakeholders te herijken. Onder deze herijking gaan zowel het beleid voor de ontwikkelingsgebieden glastuinbouw als de solitair gelegen glastuinbouwbedrijven vallen. Tot die tijd houden we vast aan bestaande beleidslijn zoals geformuleerd in de Omgevingsvisie Limburg 2021 en de Omgevingsverordening Limburg 2021. Ook de kaartlagen blijven ongewijzigd, maar krijgen een andere kaartnaam om verwarring te voorkomen.”

naar:

“We zien de glastuinbouw als een toekomstgerichte sector, erkennen onder meer de bijdrage aan de stabiliteit van het elektriciteitsnet en de toenemende opgaves omtrent energie en signaleren koppelkansen met het regionale energiesysteem. Een logische beweging is om glastuinbouw en energieclusters (ruimtelijk) te verbinden. Dat geeft aanleiding om het glastuinbouwbeleid in de nabije toekomst samen met de sector en stakeholders te herijken. Onder deze herijking gaan zowel het beleid voor de ontwikkelingsgebieden glastuinbouw als de solitair gelegen glastuinbouwbedrijven vallen. Daarbij kijken we ook naar ontwikkelingen van innovatieve landbouw, zoals vertical farming. Tot die tijd houden we vast aan de bestaande beleidslijn zoals geformuleerd in de Omgevingsvisie Limburg 2021 en de Omgevingsverordening Limburg 2021. Ook de kaartlagen blijven ongewijzigd, maar krijgen een andere kaartnaam om verwarring te

voorkomen. In het kader van de aankomende actualisatie van het glastuinbouwbeleid zijn in de huidige POVI (2025) geen wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van het bestaand beleid."

Indiener					
ZW-0945-10	ZW-1003-5	ZW-0241-145	ZW-1176-5	ZW-0166-134	ZW-0206-40
ZW-0753-19	ZW-1358-12	ZW-0649-3	ZW-0823-3	ZW-1389-5	ZW-0160-131
ZW-1067-4	ZW-1255-4	ZW-0278-165	ZW-1067	ZW-0920-2	ZW0920-3
ZW-0753-23					

9.19 Verbrede landbouw

Zienswijze
Vastleggen van verbredingsrichtingen als generiek beleidsuitgangspunt Veel indieners geven aan dat het onwenselijk is om verbredingsrichtingen zoals huisverkoop, (kleinschalige) afzet, voedselgemeenschappen, maatschappelijke diensten, multifunctionele landbouw en/of extensivering generiek als beleidsuitgangspunt in de (definitieve) Omgevingsvisie op te nemen. Zij vinden dat dit onvoldoende rekening houdt met de diversiteit van bedrijfsmodellen en kan leiden tot knelpunten voor gespecialiseerde landbouwbedrijven. Moet de Provincie verbredingsrichtingen voor de landbouw als generiek beleidsuitgangspunt opnemen in de (definitieve) Omgevingsvisie, of is maatwerk meer passend?
Combinatie van agrarische activiteiten met nevenactiviteiten in primaire landbouwgebieden Sommige indieners zien het belang van ruimte voor reguliere landbouw in primaire landbouwgebieden, maar pleiten er tevens voor dat nevenactiviteiten (zoals biologische of natuurinclusieve landbouw en aanverwante diensten) mogelijk moeten blijven in deze gebieden om bedrijfseconomische en maatschappelijke doelen te combineren. In hoeverre is het gewenst/mogelijk om binnen primaire landbouwgebieden nevenactiviteiten zoals biologische, natuurinclusieve landbouw en maatschappelijke functies nadrukkelijker te faciliteren?
Belemmeringen voor functievernieuwing en verbreding biologische/ natuurinclusieve landbouw Enkele zienswijzen signaleren dat huidige of voorgenomen provinciale beperkingen rondom functievernieuwing nadelig kunnen uitpakken voor biologische bedrijven en bedrijven die willen verbreden (bijvoorbeeld met educatie, zorglandbouw, verwerking op het erf). Zij vragen aandacht voor een stimulerend en ruimtebiedend beleid voor deze doelen. Hoe kan het provinciaal beleid functievernieuwing en verbreding van biologische/ natuurinclusieve landbouw en nevenactiviteiten optimaal faciliteren?
Heldere kaders en verduidelijking bij verandering van landbouwbestemming Een zienswijze verzoekt om duidelijkheid en ruimte voor verbreding van bedrijfsactiviteiten met nevenfuncties die bijdragen aan gebiedsontwikkeling (zoals recreatie, zorg, educatie), indien een locatie niet langer als primair landbouwgebied wordt aangemerkt. Welke kaders en mogelijkheden wil de Provincie bieden voor verbreding van agrarische bedrijven als locaties hun status als primair landbouwgebied verliezen?

Standpunt GS

In de Omgevingsvisie wordt via algemene zonering aangegeven wat er in welk gebied wordt nagestreefd (maatschappelijke opgaven) en waar in Limburg ruimtelijke ontwikkelingen kansrijk zijn. Verbreding van het agrarisch verdienmodel is als mogelijkheid benoemd met name in het verwevingsgebied, maar ook in de groenblauwe landbouwzone, om de transitie daar te ondersteunen. In het primaire landbouwgebied blijft verbrede landbouw ook mogelijk, mits omliggende bedrijven niet gehinderd worden. Dit maakt onderdeel uit van de ‘nee, tenzij’ ten aanzien van niet-agrarische functies in het primair landbouwgebied. Dus in tegenstelling tot de ‘in beginsel niet toegestaan’ in de ontwerp POVI wordt hier in de definitieve POVI meer ruimte voor gegeven in het primair landbouwgebied. Verbreding geldt overigens niet als generiek beleidsuitgangspunt, maar als optie afhankelijk van het gebied. Bedrijven behouden vrijheid in hun bedrijfsvoering. Er worden geen verplichtingen opgelegd. Het beleid richt zich op maatwerk en biedt perspectief waar dat relevant is. Eventuele beperkingen zijn niet bedoeld om verbreding uit te sluiten, maar om de balans tussen agrarische bedrijvigheid en andere functies en waarden te bewaken. Het beleid biedt bedrijven daarmee de mogelijkheid om te verbreden, afhankelijk van de locatie.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.1.2.3 van

“Agrarische activiteiten in het primaire landbouwgebied mogen niet belemmerd worden door (toekomstige) niet- agrarische functies, zoals (burger)woningen, vrijetijdseconomie en overige bedrijvigheid. Nieuwe dergelijke functies worden in het primaire landbouwgebied in beginsel dan ook niet toegelaten.”

naar:

“Agrarische activiteiten in het primaire landbouwgebied mogen niet belemmerd worden door (toekomstige) niet- agrarische functies, zoals (burger)woningen, vrijetijdseconomie en overige bedrijvigheid. Nieuwe dergelijke functies worden in het primaire landbouwgebied in beginsel dan ook niet toegelaten, tenzij deze aan uitzonderingsregels voldoen welke in de verordening worden opgenomen.”

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.5 van

“De land- en tuinbouw blijft ook in de toekomst van belang voor onze voedselvoorziening en voor een vitaal landelijk gebied. Vanuit dat oogpunt is het ook van provinciaal belang om de agrarische sector in Limburg een volwaardig toekomstperspectief te kunnen bieden. De land- en tuinbouwsector zit midden in een transitieopgave, met de uitdaging om de sector passend binnen de opgaven en draagkracht van het gebied te ontwikkelen. Om de transitie van de land- en tuinbouw een kans van slagen te geven, moeten we voorkomen dat er nieuwe beperkingen ontstaan voor deze land- en tuinbouw door de toevoeging van nieuwe gevoelige niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. Deze zijn in beginsel dan ook niet toegestaan. Als er vanuit gemeenten toch initiatieven worden aangedragen op dat vlak, zullen we daarover het gesprek aangaan en bezien of en hoe deze op basis van gebiedsgericht maatwerk gerealiseerd kunnen worden.”

naar:

“De land- en tuinbouw blijft ook in de toekomst van belang voor onze voedselvoorziening en voor een vitaal landelijk gebied. Vanuit dat oogpunt is het ook van provinciaal belang om de agrarische sector in Limburg een volwaardig toekomstperspectief te kunnen bieden. De land- en tuinbouwsector zit midden in een transitieopgave, met de uitdaging om de sector passend binnen de opgaven en draagkracht van het gebied te ontwikkelen. Om de transitie van de land- en tuinbouw een kans van slagen te geven, moeten we voorkomen dat er nieuwe beperkingen ontstaan voor deze land- en tuinbouw door de toevoeging van nieuwe gevoelige niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied. Deze zijn in beginsel dan ook niet toegestaan, tenzij deze aan de voorwaarden voldoen die worden uitgewerkt in een nee, tenzij-bepaling. Deze bepaling wordt opgenomen in de verordening en biedt ruimte voor maatwerk in het toestaan van niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied, en biedt tegelijkertijd bescherming voor het behoud van optimale agrarische percelen.”

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.5.6 van

“VAB's in het primaire landbouwgebied willen we zoveel mogelijk behouden voor de primaire agrarische productie en zo min mogelijk laten conflicteren met andere niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven). Om die reden staan we in VAB's in beginsel geen nieuwe niet-agrarische functies toe en in het geval van bedrijfsbeëindiging worden bedrijfswoningen niet omgezet naar burgerwoning. We onderzoeken of we deze woningen onder de plattelandswoningen of voormalige bedrijfswoningen kunnen laten vallen.”

naar:

“VAB's in het primaire landbouwgebied willen we zoveel mogelijk behouden voor de primaire agrarische productie en zo min mogelijk laten conflicteren met andere niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven). Om die reden staan we in VAB's in beginsel geen nieuwe niet-agrarische functies toe en in het geval van bedrijfsbeëindiging worden bedrijfswoningen niet automatisch omgezet naar burgerwoning. Voor VAB's geldt een nee, tenzij-bepaling bij invulling met een niet-agrarische functie. Dit houdt in dat niet-agrarische functies toch mogelijk zijn als de landbouw niet concreet wordt beperkt, ter bescherming van landbouwgronden in het primair landbouwgebied.”

Zienswijze

Ruimte voor multifunctionele landbouw en meervoudige bedrijfsactiviteiten
Er zijn verzoeken om de POVI dusdanig vorm te geven dat 'multifunctionele landbouw' — het combineren van diverse bedrijfsactiviteiten op één locatie — eenvoudiger wordt, bijvoorbeeld door heldere beleidskaders die meerdere bestemmingen op één locatie ondersteunen.
Op welke manier kan de provincie multifunctionele landbouw en meerdere bedrijfsactiviteiten op één agrarisch perceel helder en praktisch ondersteunen binnen het omgevingsbeleid?

Standpunt GS

De Omgevingsvisie maakt geen onderscheid in het aantal vormen van verbrede landbouw op een locatie. Of een bedrijf één of meerdere multifunctionele activiteiten naast elkaar wil uitvoeren, is niet bepalend. Het beleid richt zich op de impact van deze activiteiten op het gebied.
Voor alle vormen van verbreding geldt dat deze goed moeten worden onderbouwd en ruimtelijk en maatschappelijk zorgvuldig moeten worden afgewogen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0722-6	ZW-0680-8	ZW-0681-7	ZW-0714-9	ZW-0271-119	ZW-1127-151
ZW-0298-2	ZW-0332-8	ZW-0626-8	ZW-0692-6	ZW-0696-9	ZW-0606-8
ZW-0621-10	ZW-0973-20	ZW-1074-14	ZW-0976-12	ZW-0974-10	ZW-1033-16
ZW-1044-13	ZW-0981-19	ZW-1039-19	ZW-1050-14	ZW-0701-9	ZW-0715-7
ZW-0734-12	ZW-0830-15	ZW-0884-17	ZW-0908-11	ZW-0940-11	ZW-0979-17
ZW-1045-15	ZW-0573-9	ZW-0652-7	ZW-0613-12	ZW-0697-7	ZW-0737-17
ZW-0574-10	ZW-1018-11	ZW-1377-3			

9.20 Verplaatsing veehouderij

Zienswijze
De Provincie geeft aan dat bedrijven kunnen verplaatsen naar een Primair landbouwgebied. Indiener vraagt zich af in hoeverre dat mogelijk is, aangezien de hele stikstofcrisis het verplaatsen van bedrijven al een aantal jaar stil legt en vrijwel alle landbouwgronden beperkende maatregelen krijgen. Indiener verzoekt om aan te geven hoe realistisch het is dat bedrijven kunnen verplaatsen naar een Primair landbouwgebied zonder ook daar weer met beperkende maatregelen te worden geconfronteerd.
Indiener vindt het eventueel verplaatsen van het bedrijf naar Primaire Landbouwgrond geen optie, aangezien de landbouwsector in Nederland erg onzeker is en het eventueel verplaatsen als gevolg van de stikstofcrisis zo goed als stil ligt.
Indiener geeft aan dat de oplossing van de Provincie dat agrarische bedrijven kunnen verplaatsen naar vrijvallende primaire landbouwgebieden niet realistisch is. De stikstofcrisis maakt het verplaatsen van bedrijven onmogelijk volgens indiener. Daarnaast wil indiener helemaal niet verhuizen omdat de familie gehecht is aan de huidige locatie en een belangrijke bijdrage levert aan het vijf-sterren landschap in Zuid-Limburg.
De verplaatsing van landbouwbedrijven wordt als gewenst beschreven, maar is in de praktijk zelden haalbaar in verband met regelgeving, financiën en ervaringen uit het verleden. Focus moet liggen op verduurzaming op de huidige locatie, ook buiten het Primair Landbouwgebied.

Standpunt GS

Verplaatsing van landbouwbedrijven kan in knelpuntsituaties een waardevolle oplossing zijn, waarbij zowel agrarische, economische als milieubelangen tegen elkaar worden afgewogen. In

welke zone verplaatsing mogelijk is, hangt af van de omvang en bedrijfsvoering van het betreffende bedrijf; dit vereist altijd maatwerk. Het is bekend dat de actuele stikstofproblematiek en bijbehorende regelgeving verplaatsingen momenteel bemoeilijken of tijdelijk stilleggen. De Provincie Limburg blijft zich inzetten om, samen met Rijk en regio, te werken aan oplossingen die het mogelijk maken om 'van het stikstofslot' af te komen. Zodra er meer ruimte ontstaat, kunnen verplaatsingen weer reëel worden overwogen. Bij iedere verplaatsing worden alle relevante belangen en consequenties zorgvuldig afgewogen, zodat zowel voor de ondernemer als onder andere voor het milieu en de leefomgeving een passende oplossing wordt gezocht.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.1.5 van

"Gezien de negatieve omgevingseffecten van de veehouderij in en rond bebouwd gebied, maar ook omdat veehouderijen (woning)bouwprojecten in en aan de rand van landelijke kernen of stedelijk gebied op slot kunnen zetten, is verplaatsing van deze veehouderijen wenselijk. Aan de andere kant zit de agrariër op deze locatie namelijk ook op slot vanwege de omgevingseffecten van de veehouderij. De toenemende aantallen vrijkomende agrarische bebouwingen en bouwvlakken bieden bovendien extra kansen om de verplaatsing juist nu te laten plaatsvinden. Gemeenten dienen dit proces te faciliteren en wij ondersteunen daar waar nodig.
Omdat de achterblijvende locaties vaak kansrijk zijn voor nieuwe niet-agrarische functies, biedt dit financiële ruimte om een verplaatsing mogelijk te maken. In lijn met de regels bij incidentele nieuwvestiging veehouderij kan een geschikte locatie voor de verplaatsing gevonden worden. Daarnaast kan afhankelijk van de gewenste toekomstige bedrijfsvoering een verplaatsing naar een VAB in een ander gebied van toepassing zijn. Dit geeft de volgende mogelijkheden:

Veehouderijen met een milieubelastende activiteit worden bij voorkeur verplaatst naar een VAB of incidenteel naar een nieuw agrarisch bouwvlak in het primair landbouwgebied.
Bij een bedrijfsvoering passend bij de groenblauwe landbouwzone of het verwevingsgebied is ook verplaatsing naar een VAB in deze gebieden mogelijk."

naar:

"Gezien de negatieve omgevingseffecten van de veehouderij in en rond bebouwd gebied, maar ook omdat veehouderijen (woning)bouwprojecten in en aan de rand van landelijke kernen of stedelijk gebied op slot kunnen zetten, is verplaatsing van deze veehouderijen wenselijk. Aan de andere kant zit de agrariër op deze locatie namelijk ook op slot vanwege de omgevingseffecten van de veehouderij. Het is bekend dat de actuele stikstofproblematiek en bijbehorende regelgeving verplaatsingen momenteel bemoeilijken of tijdelijk stilleggen. De Provincie Limburg blijft zich inzetten om, samen met Rijk en regio, te werken aan oplossingen die het mogelijk maken om 'van het stikstofslot' af te komen. Zodra er meer ruimte ontstaat, kunnen verplaatsingen weer reëel worden overwogen. De toenemende aantallen vrijkomende agrarische bebouwingen en bouwvlakken bieden namelijk extra kansen om de verplaatsing juist nu te laten plaatsvinden. Gemeenten dienen dit proces te faciliteren en wij ondersteunen daar waar nodig. Omdat de achterblijvende locaties vaak kansrijk zijn voor nieuwe niet-agrarische functies, biedt dit financiële ruimte om een verplaatsing mogelijk te maken. In lijn met de regels bij incidentele nieuwvestiging veehouderij kan een geschikte locatie voor de verplaatsing gevonden worden. Daarnaast kan

afhankelijk van de gewenste toekomstige bedrijfsvoering een verplaatsing naar een VAB in een ander gebied van toepassing zijn. Dit geeft de volgende mogelijkheden:

Veehouderijen met een milieubelastende activiteit worden bij voorkeur verplaatst naar een VAB of incidenteel naar een nieuw agrarisch bouwvlak in het primair landbouwgebied.
Bij een bedrijfsvoering passend bij de Groenblauwe landbouwzone of het verwevingsgebied is ook verplaatsing naar een VAB in deze gebieden mogelijk."

Indiener			
ZW-1418-3	ZW-0877-41	ZW-1358-22	ZW-0687-4

9.21 Vertical farming

Zienswijze
Indiener geeft aan dat in dit ontwerp nergens wordt gerept over innovatieve vormen van landbouw zoals vertical farming. Ziet de Provincie kansen voor deze vorm van landbouw en zo ja, in welke gebieden? Door het uitblijven van heldere provinciale beleidsuitgangspunten over vertical farming worden gemeenten inmiddels geconfronteerd met diverse verschijningsvormen in het landelijk gebied (in het verlengde van glas-tuinbouwbedrijven). Wij verzoeken de Provincie om hier heldere beleidsvoornemens voor te formuleren.
Indiener geeft aan dat innovatieve vormen zoals vertical farming ontbreken in de POVI en verzoekt om heldere beleidskaders.
Innovatieve teeltvormen en positionering ten opzichte van klassieke glastuinbouw Sommige indieners vragen om duidelijkheid over het standpunt van de Provincie ten aanzien van innovatieve teeltmethodes zoals vertical farming en klimaatcellen en of deze onder het glastuinbouwbeleid vallen. Op welke wijze geeft het provinciale beleid richting aan nieuwe, innovatieve teeltvormen en wat is hun positie binnen het bestaande glastuinbouwbeleid?

Standpunt GS

Het ontbreken van een nadere verdieping op innovatieve landbouw, zoals vertical farming, wordt herkend. Zo heeft vertical farming potentie om efficiënt om te gaan met ruimte, water en andere middelen en wordt er tegelijkertijd bijgedragen aan gecontroleerde productie en kan bijdragen aan voedselzekerheid. Tegelijk zijn er ook aandachtspunten, zoals het hoge energieverbruik en de landschappelijke inpassing. Momenteel beschikken we nog niet over voldoende onderbouwd beleid omtrent vertical farming. Net zoals het provinciaal glastuinbouwbeleid gaan we hier na het vaststellen van de POVI samen met onze partners mee aan de slag.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.2 van

"We zien de glastuinbouw als een toekomstgerichte sector, erkennen onder meer de bijdrage aan de stabiliteit van het elektriciteitsnet en de toenemende opgaves omtrent energie en signaleren

koppelkansen met het regionale energiesysteem. Een logische beweging is om glastuinbouw en energieclusters (ruimtelijk) te verbinden. Dat geeft aanleiding om het glastuinbouwbeleid in de nabije toekomst samen met de sector en stakeholders te herijken. Onder deze herijking gaat zowel het beleid voor de ontwikkelingsgebieden glastuinbouw als de solitair gelegen glastuinbouwbedrijven vallen. Tot die tijd houden we de vast aan bestaande beleidslijn zoals geformuleerd in de Omgevingsvisie Limburg 2021 en de Omgevingsverordening Limburg 2021. Ook de kaartlagen blijven ongewijzigd, maar krijgen een andere kaartnaam om verwarring te voorkomen."

naar:

"We zien de glastuinbouw als een toekomstgerichte sector, erkennen onder meer de bijdrage aan de stabiliteit van het elektriciteitsnet en de toenemende opgaves omtrent energie en signaleren koppelkansen met het regionale energiesysteem. Een logische beweging is om glastuinbouw en energieclusters (ruimtelijk) te verbinden. Dat geeft aanleiding om het glastuinbouwbeleid in de nabije toekomst samen met de sector en stakeholders te herijken. Onder deze herijking gaat zowel het beleid voor de ontwikkelingsgebieden glastuinbouw als de solitair gelegen glastuinbouwbedrijven vallen. Daarbij kijken we ook naar ontwikkelingen van innovatieve landbouw, zoals vertical farming. Tot die tijd houden we de vast aan de bestaande beleidslijn zoals geformuleerd in de Omgevingsvisie Limburg 2021 en de Omgevingsverordening Limburg 2021. Ook de kaartlagen blijven ongewijzigd, maar krijgen een andere kaartnaam om verwarring te voorkomen. In het kader van de aankomende actualisatie van het glastuinbouwbeleid zijn in de huidige POVI (2025) geen wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van het bestaand beleid."

Indiener					
ZW-0278-155	ZW-0240-87	ZW-0166-92	ZW-0196-135	ZW-0224-96	ZW-0237-82
ZW-0313-105	ZW-0241-82	ZW-0242-96	ZW-1236-87	ZW-1473-82	ZW-1479-134
ZW-0278-103					

9.22 Nieuwvestiging en uitbreiding veehouderij

Zienswijze
Indiener adviseert dat er gezorgd moet worden voor een uitvoerbaar en financieel haalbaar beleid voor nieuwvestiging van veehouderij met milieubelastende activiteit.
Indiener stelt dat het fors verminderen van de veehouderij in Limburg de inzet moet zijn en pleit ook voor een verbod van megastallen in de Provincie Limburg.
Indiener stelt voor om kwalitatieve incidentele nieuwvestiging te beperken tot aangewezen gebieden en alleen toe te staan bij het oplossen van knelpunten.
Indiener stelt voor om ruimte te bieden voor innovatie en maatwerk in de intensieve veehouderij om generieke uitsluiting van deze sector te voorkomen.

Indiener verzoekt een uitvoerbaar en financieel haalbaar beleid voor nieuwvestiging van veehouderijen met milieubelastende activiteit in het primair landbouwgebied.

Indiener verzoekt om een verbod op uitbreiding van stallen binnen een straal van 2 km van stedelijk gebied en landelijke kernen. Indiener wil ook een verbod op het afgeven van nieuwe vergunningen en het verlengen van bestaande vergunningen voor stallen binnen een straal van 2 km van stedelijk gebied en landelijke kernen.

Indiener verzoekt te zorgen voor uitvoerbaar en financieel haalbaar beleid voor nieuwvestiging van veehouderijen met milieubelastende activiteit. De bijbehorende randvoorwaarden (t.b.v. verbetering van het leefklimaat) bij het beleid voor nieuwvestigingsmogelijkheden zorgen ervoor dat het haast onhaalbaar wordt om dit in de praktijk toe te passen. Ondernemers die een vrijgekomen locatie willen hergebruiken moeten eerst een voormalig bedrijf opkopen en slopen. Dit is praktisch en financieel onhaalbaar.
20x genoemd

Standpunt GS

De Omgevingsvisie van de Provincie Limburg richt zich op een zorgvuldig en toekomstbestendig kader voor veehouderijen met milieubelastende activiteit. Nieuwvestiging van dergelijke bedrijven is enkel incidenteel mogelijk, met een duidelijke voorkeur voor bestaande bouwvlakken en onder strikte voorwaarden die de leefomgeving en gebiedsopgaven beschermen. Innovatie in de sector wordt gefaciliteerd binnen de gestelde kaders en waar mogelijk via maatwerk, mits passend binnen de maatschappelijke doelen per gebied. De Provincie blijft erop inzetten dat het beleid uitvoerbaar is, maar ziet het behouden van een gezonde balans tussen economische ontwikkelingsruimte, leefomgeving en duurzaamheid als leidend principe voor de afwegingen rondom veehouderij in Limburg.

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, langetermijndocument van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers, bedrijven en mede-overheden. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en mede-overheden moet die visie vertaald worden naar regels in de Omgevingsverordening.
De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de Omgevingsverordening. Op dit moment bereiden wij een nieuwe Omgevingsverordening voor. Gedurende de termijn van terinzagelegging kan iedereen zienswijzen kenbaar maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener

ZW-0171-10	ZW-0949-1	ZW-0224-170	ZW-1474-9	ZW-1168-8	ZW-1389-34
ZW-0099-9	ZW-0142-9	ZW-0144-10	ZW-0243-14	ZW-0295-9	ZW-0299-56
ZW-0569-12	ZW-0831-9	ZW-0948-9	ZW-1052-14	ZW-1054-20	ZW-1106-9
ZW-1114-9	ZW-1120-14	ZW-1271-17	ZW-1286-12	ZW-1313-9	ZW-1346-9
ZW-1382-9	ZW-1395-17	ZW-1417-38			

9.23 Paardenhouderij

Zienswijze
Indiener geeft aan dat het behoud van de huidige bestemming van de grond, voor eventuele uitbreiding van Stal Thijssen belangrijk is voor de paardensport en de lokale en provinciale economie.
Indiener geeft aan dat onduidelijk is hoe het beleid zich verhoudt tot maneges en paardenhouderijen die in de gemeente meestal hobbymatig van aard zijn en niet onder grootschalige agrarische bedrijven vallen, en verzoekt om in het beleid expliciet duidelijk te maken of (en hoe) dit soort functies worden beoordeeld binnen de categorieën agrarisch, verweving of recreatief.
Indiener vraagt zich af hoe grazende paarden die dit gras als mest uitscheiden worden gekwalificeerd?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, langetermijndocument van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers, bedrijven en medeoverheden. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

In de POVI sluiten we aan bij de definitie uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) voor veehouderijen met een milieubelastende activiteit (zie POVI 11.2.1.1 definitie veehouderij), zodat objectieve, toetsbare grenswaarden gelden. Veehouderijen onder deze grenswaarden zien we als veehouderijen zonder milieubelastende activiteit. Hiermee bieden we meer duidelijkheid dan bij het gebruik van subjectieve begrippen zoals kleinschalig, hobby, intensief of extensief. Veehouderijen zonder milieubelastende activiteit zijn in het kader van provinciaal beleid doorgaans minder relevant. Veehouderijen die wel onder de definitie van milieubelastende activiteit vallen, krijgen extra aandacht in de beoordeling en afweging. Een paardenhouderij / manege/pensionstal heeft niet altijd een agrarische bestemming in de gemeentelijke omgevingsplannen. Desondanks zien we deze functies als passend in het primair landbouwgebied als mogelijke invulling van een VAB. Tekstueel zal dit in de POVI worden aangevuld.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en mede-overheden moet die visie vertaald worden naar regels in de Omgevingsverordening. De POVI tast de

mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de Omgevingsverordening. Op dit moment bereiden wij een nieuwe Omgevingsverordening voor. Gedurende de termijn van terinzagelegging kan iedereen zienswijzen kenbaar maken.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.5.1 van

“Om de land- en tuinbouw (waaronder grond) te beschermen stimuleren we hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing en bouwvlakken door de agrarische sector zelf. Daarmee willen we ruimte bieden voor nieuwvestigers (starters) en verplaatsers uit kwetsbare gebieden. Door alleen incidentele nieuwvestiging van agrarische bedrijven op nieuwe agrarische bouwvlakken onder de voorwaarde van kwaliteitsverbetering toe te staan, stimuleren we hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing en bouwvlakken. Om landbouwgrond te beschermen stimuleren we, indien hergebruik niet mogelijk is, sanering van niet-courante bebouwing en bouwvlakken.”

naar:

“Om de land- en tuinbouw (waaronder grond) te beschermen stimuleren we hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing en bouwvlakken door de agrarische sector zelf. Denk hierbij onder andere aan bedrijven die bijdragen aan maatschappelijk gewenste teelten of paardenhouderijen/maneges. Daarmee willen we ruimte bieden voor nieuwvestigers (starters) en verplaatsers uit kwetsbare gebieden. Door alleen incidentele nieuwvestiging van agrarische bedrijven op nieuwe agrarische bouwvlakken onder de voorwaarde van kwaliteitsverbetering toe te staan, stimuleren we hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing en bouwvlakken. Om landbouwgrond te beschermen stimuleren we, indien hergebruik niet mogelijk is, sanering van niet-courante bebouwing en bouwvlakken.”

Indiener		
ZW-0939-4	ZW-0317-216	ZW-0772-19

9 C. Land- en tuinbouw – Grondgebruik

9.24 Algemeen

Zienswijze
Indiener geeft aan dat emissieloos telen belangrijk is en dat uitbreiding alleen toegestaan zou moeten worden als dit emissieloos of waterneutraal plaatsvindt.
Indiener stelt voor om de eiwittransitie te versnellen door af te stappen van dierlijke eiwitten en de productie van plantaardige eiwitten te stimuleren.
Indiener stelt voor de definitie van natuurinclusieve landbouw te gebruiken zoals die ook in het Actieplan Natuurinclusieve Landbouw (waarin Provincie Limburg één van de coalitiepartners is) wordt gehanteerd, te weten: “Natuurinclusieve landbouw is een economisch rendabel landbouwsysteem, dat optimaal beheer van natuurlijke hulpbronnen duurzaam integreert in de bedrijfsvoering (zowel veehouderijsysteem als teeltsysteem) en inclusief zorgt voor ecologische functies en de biodiversiteit op en om het agrarisch bedrijf”
Indiener stelt dat de bufferzones voor fijnstof en geur en/of spuitvrije zones leiden tot een slechte kwaliteit van het bodemleven op deze percelen waardoor de kwaliteit van de gewassen ook achteruit gaat. Dat heeft weer impact op de gezondheid van de dieren en op het watervasthoudend vermogen, wat een belangrijk rol speelt in de verdroging / tegengaan wateroverlast.
Indiener verzoekt te garanderen dat de aanduiding plateau-ontginningen geen aanvullende beperkingen oplevert voor agrarisch gebruik.

Standpunt GS

In de POVI erkent de Provincie het belang van verduurzaming in de land- en tuinbouw, waaronder het verminderen van emissies en het zuiniger omgaan met water. Uitbreiding van agrarische bedrijven wordt in de visie alleen toegestaan indien deze passend is binnen de gebiedsspecifieke opgaven, waarbij duurzaamheid en emissiereductie belangrijke criteria zijn. Wat betreft de eiwittransitie stimuleert de Provincie diversiteit in teelten en sluit het beleid niet uit dat er ruimte is voor meer plantaardige eiwitten, maar deze keuze wordt in de visie altijd gekoppeld aan de maatschappelijke opgaven en de draagkracht per zone. De Provincie streeft ernaar om via zonering en gebiedsgerichte sturing een balans te vinden tussen innovatie, voedselproductie en maatschappelijke waarden, zonder één landbouwvorm op voorhand uit te sluiten of verplicht te stellen. Het Rijk heeft in 2020 de nationale Eiwitstrategie opgesteld waarin is opgenomen dat we streven naar meer plantaardige eiwitten. Deze strategie onderschrijven we en zullen een paragraaf opnemen in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.3.1 van

‘Het agrarisch grondgebruik is van groot belang voor Limburg, zowel economisch als cultureel. De Provincie kent namelijk een grote variëteit in agrarisch grondgebruik, – van akkerbouw en tuinbouw tot fruitteelt. Daarnaast vormt grasland ook een waardevolle teelt, met name vanwege de positieve effecten voor bodem, water en natuur. De variatie in teelten en het bijbehorende landschap bepalen namelijk ook voor een deel de Limburgse identiteit. Zowel vanuit land- en tuinbouwkundig oogpunt als vanuit de opgaven in de gebieden streven we naar de juiste teelt op de juiste plek. Dit is onder andere afhankelijk van het water- en bodemsysteem en bijbehorend gebruik, de natuur en de omgeving. We streven naar een duurzaam behoud van het agrarisch areaal. Dit geeft in het ene gebied dus meer mogelijkheden dan in het andere gebied. Dit vraagt uiteindelijk een goede afstemming tussen gemeenten, het waterschap en ons.’

naar:

‘Het agrarisch grondgebruik is van groot belang voor Limburg, zowel economisch als cultureel. De Provincie kent namelijk een grote variëteit in agrarisch grondgebruik, – van akkerbouw en tuinbouw tot fruitteelt. Daarnaast vormt grasland ook een waardevolle teelt, met name vanwege de positieve effecten voor bodem, water en natuur. De variatie in teelten en het bijbehorende landschap bepalen namelijk ook voor een deel de Limburgse identiteit. Zowel vanuit land- en tuinbouwkundig oogpunt als vanuit de opgaven in de gebieden streven we naar de juiste teelt op de juiste plek. Dit is onder andere afhankelijk van het water- en bodemsysteem en bijbehorend gebruik, de natuur en de omgeving. We streven naar een duurzaam behoud van het agrarisch areaal. Dit geeft in het ene gebied dus meer mogelijkheden dan in het andere gebied. Dit vraagt uiteindelijk een goede afstemming tussen gemeenten, het waterschap en ons.

Goede landbouwgrond is een schaars goed. Bij voorkeur zetten we de grond in voor teelten die maatschappelijk gewenst zijn. Voedselproductie, gewassen voor bio-based bouwen en boomteelt dragen bij aan onze opgaven en hebben beleidsmatig de voorkeur.’

Eiwittransitie:
Om in de behoefte aan plantaardig eiwit te voorzien, wil de Europese Unie minder afhankelijk worden van de import van eiwitrijke gewassen als soja, en meer zelfvoorzienend worden. De Europese Commissie heeft daartoe in 2018 de lidstaten opgeroepen om een nationale eiwitstrategie vorm te geven, ten behoeve van de strategische voedselsoevereiniteit. In 2020 heeft het rijk de nationale Eiwitstrategie gepresenteerd om de productie van plantaardige eiwitten en de benutting van eiwitten uit reststromen en andere bronnen te vergroten. De Nationale Eiwitstrategie heeft als doel om de komende jaren de zelfvoorzieningsgraad van nieuwe en plantaardige eiwitten te vergroten, op een duurzame manier die bijdraagt aan de gezondheid van mens, dier en natuurlijke omgeving. Om meer zelfvoorzienend te worden en ons voedselsysteem te verduurzamen, is er een noodzaak om de plantaardige en alternatieve eiwitproductie in Limburg te stimuleren. De teelten die in positieve bijdrage leveren aan de Eiwittransitie kunnen in positieve zin bijdragen aan de diversiteit aan teelten. Maar ook hierbij geld dat de juiste teelt op de juiste plek dient te landen.

Indiener					
ZW-0166-88	ZW-0568-5	ZW-0877-18	ZW-1177-20	ZW-1453-20	ZW-0406-4
ZW-0482-2	ZW-0769-3	ZW-0777-6			

9.25 Beperkingen agrarisch grondgebruik

Zienswijze
Beperkingen op het reguliere agrarisch grondgebruik en behoud van ontwikkelruimte Veel indieners maken zich zorgen dat de POVI nieuwe of aanvullende beperkingen oplegt aan bemesting, watergebruik, gewasbescherming, teeltkeuze en het telen van intensieve gewassen. Zij vragen garanties voor het blijvend en onbeperkt kunnen boeren op bestaande percelen, zonder extra provinciale regels bovenop landelijke wetgeving. Dit raakt het toekomstige verdienvermogen, financierbaarheid en de bedrijfsontwikkeling. Welke waarborgen biedt de POVI voor het behoud van regulier agrarisch grondgebruik en ontwikkelruimte, en worden er geen extra beperkingen opgelegd bovenop bestaande wet- en regelgeving?
Gebiedsindelingen, zonering en onbekende juridische gevolgen Indieners uiten zorgen over de impact van nieuwe gebiedsaanduidingen (groenblauwe landbouwzone, verwevingsgebied, extensiveringsgebieden) op gebruiksmogelijkheden, bedrijfsontwikkeling en waarde van hun gronden. De gekozen indeling en zonering zijn vaak onduidelijk en leiden tot rechtsonzekerheid en onwerkbare situaties bij gesplitste percelen. Er wordt gevaagd om heldere definities, juridische afbakening en uitleg. Wat zijn de concrete juridische gevolgen van de nieuwe gebiedsaanduidingen en zoneringen voor bestaande en toekomstige agrarische bedrijfsvoering en grondgebruik?
Transitie, alternatieven en participatie Verschillende indieners willen dat verdere beperkingen of transities (zoals naar natuur-inclusieve of extensieve landbouw) enkel doorgang vinden als volwaardige en financieel aantrekkelijke alternatieven beschikbaar zijn en alleen als dit gebeurt in samenspraak met de sector. Het proces van belangafweging, inspraak en compensatie wordt als essentieel gezien. Onder welke voorwaarden worden transities of verdere beperkingen doorgevoerd, en zijn hierbij altijd volwaardige alternatieven, compensatie en participatie van de sector gegarandeerd?
Impact op verdienmodel, eigendomsrechten en compensatie Indieners wijzen op de financiële gevolgen (meer lasten, omzetverlies, waardedaling, tweedeling) die beperkingen, functiewijzigingen en zoneringen kunnen hebben. Vragen over eigendomsrecht, compensatieregelingen, schadeverhaal en behoud van grondwaarde zijn prominent aanwezig en verbinden de thematiek aan grondrechten. Op welke wijze wordt door de POVI rekening gehouden met het verdienmodel, eigendomsrechten en mogelijke compensatie voor geleden schade door beleidswijzigingen?
Juridische duidelijkheid, rechtszekerheid en maatwerkbeleid Veel indieners vinden het van belang dat de POVI juridische duidelijkheid biedt over de rechten en mogelijkheden in de diverse gebiedsaanduidingen. Er wordt gepleit voor robuust juridisch beleid, heldere definities, overgangs- en beschermingsbepalingen en gebiedsspecifiek maatwerk in overleg met gemeenten en ondernemers. Hoe waarborgt de POVI de rechtszekerheid voor agrarische ondernemers, en op welke manier worden maatwerk en overgangsbepalingen geregeld?
Garanties voor vruchtwisseling en teelt van intensieve gewassen Er leven zorgen dat vruchtwisseling (met o.a. intensieve gewassen als bieten en aardappelen) wordt belemmerd, terwijl dit agronomisch noodzakelijk is voor gezonde bedrijfsvoering en lokale voedselproductie. Vragen over teeltverboden, teeltrotatie en ruimte voor intensieve gewassen

zijn frequent. In hoeverre wordt binnen de POVI ruimte geboden voor vruchtwisseling en teelt van intensieve gewassen in gebieden met nieuwe beperkingen?

Uniformiteit en proportionaliteit van beleid ten opzichte van landelijke regels
Indieners willen dat provinciale regels niet strenger zijn dan landelijke wetgeving of waterschapsnormen en stellen dat extra voorwaarde niet nodig zijn, mits landelijke normen worden gevolgd. Zij pleiten voor objectieve, wetenschappelijk onderbouwde en proportionele maatregelen. Waarborgen provinciale beleidskeuzes de proportionaliteit ten opzichte van landelijke wetgeving en is aangetoond dat aanvullende eisen daadwerkelijk noodzakelijk zijn?

Indiener vraagt zich af hoe intensieve gewassen kunnen worden geteeld in het Verwevingsgebied/Groenblauwe Landbouwzone.

Indiener stelt dat het telen van intensieve gewassen zoals aardappelen, maïs en suikerbieten naast rustgewassen nodig is voor de vruchtwisseling en vraagt zich af hoe dit mogelijk blijft in het Verwevingsgebied of Groenblauwe Landbouwzone?

Indiener verzoekt om verduidelijking over het telen van intensieve gewassen in het Verwevingsgebied of Groenblauwe Landbouwzone.

Indiener geeft aan dat intensieve gewassen nodig zijn voor vruchtwisseling en vraagt om verduidelijking over hoe dit mogelijk is binnen het Verwevingsgebied en Groenblauwe Landbouwzone.

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels m.b.t. grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt in 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Definitie en invulling begrippen (extensief, natuur-inclusief, 'passend gebruik')
Indieners vragen om uitleg en concrete afbakening van gebruikte begrippen als extensieve landbouw, natuur-inclusieve landbouw, en passend landgebruik, omdat deze onduidelijk zijn en tot interpretatieverschillen leiden in de praktijk en handhaving. Welke definities en criteria hanteert de POVI voor begrippen als extensieve landbouw, natuur-inclusieve landbouw en passend landgebruik, en hoe worden deze vastgesteld en toegepast?

Standpunt GS

Wij begrijpen de behoefte aan meer duidelijkheid over de gebruikte begrippen in de POVI. Daarom zullen we de termen rondom land- en tuinbouw, specifieke vormen van agrarisch gebruik en andere relevante definities nader toelichten en verduidelijken in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in Bijlage 1. Begrippenlijst

Agglomeratielandbouw

Landbouwbedrijven waarbij de primaire agrarische productie geïntegreerd wordt met meerdere facetten van de agrarische productiekolom op één locatie

Agrofoodsector

De primair producerende landbouw bestaande uit veeteelt, akkerbouw, boomteelt ,sierteelt en glastuinbouw.

Biobased gewassen

Gewassen die benut kunnen worden in het bouwen met hernieuwbare natuurlijke materialen. Denk hierbij aan vlas, hennep, stro, riet, etc.

Boerderijeducatie

Leren op en over de boerderij, met als doel kennis en waardering voor landbouw, natuur en voedsel te vergroten.

Brongerichte maatregelen

Maatregelen gericht op het voorkómen van emissies of uitstoot.

Emissiearme land- en tuinbouw

Een landbouw waarbij de uitstoot van schadelijke stoffen (bijv. ammoniak, stikstof, fijntof, CO2, pesticiden en geur) naar bodem, water en lucht zoveel mogelijk beperkt wordt.

Emissiegrenswaarde

Maximaal toegestane emissie die is opgenomen in de omgevingsverordening.

Emissie(reductie)eisen

Regels die stellen hoeveel van een bepaalde (schadelijke) stof een bron mag uitstoten (emissie-eis) en/of met welk percentage of tot welk niveau de uitstoot moet worden verminderd (emissiereductie-eis).

Erosie

Wegspoelen van de bovenste bodemlaag (toplaag) door wind of (regen)water. Dit gebeurt meestal als de bodem onbegroeid is. Akkerbouwgebieden zijn kwetsbaar voor erosie net nadat een gewas is gezaaid of geoogst. Door erosie kan vruchtbare grond wegspoelen of -waaien of het gewas raakt beschadigd. Erosie is ook ongunstig voor de productiecapaciteit.

Klimaatbestendige teelten
Gewassen die beter bestand zijn tegen extreme weersomstandigheden en andere gevolgen van klimaatverandering.

Klimaatcellen
Een klimaatcel in de landbouw is een afgesloten ruimte (kast of kamer) waarin het klimaat gecontroleerd kan worden. In een klimaatcel kunnen bijvoorbeeld temperatuur, luchtvochtigheid, lichtintensiteit, CO_2-gehalte en soms zelfs de windsnelheid nauwkeurig worden ingesteld en afgestemd. Deze wordt gebruikt wordt voor de grootschalige productie van specifieke gewassen.

Leefmilieu
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefomgeving.

Leefomgeving
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefmilieu.

Maatschappelijke diensten
Activiteiten, voorzieningen of vormen van ondersteuning die bijdragen aan het welzijn, de participatie en de leefbaarheid van mensen én/of het behoud en de versterking van natuur, milieu en landschap in de samenleving.

Precisielandbouw
Slimme landbouw waarbij technologie en data worden ingezet om op het juiste moment, op het juiste plaats de juiste handelingen (inzet bemesting en pesticide) uit te voeren.

Regeneratieve landbouw
Regeneratieve landbouw is een systeem waarin boeren werken aan het herstel van bodem en biodiversiteit, met het oog op een veerkrachtig, klimaatvriendelijk en toekomstbestendig agrarisch landschap.

Uitspoeling van nutriënten
De uitspoeling van meststoffen vanuit de bodem naar het grond- en oppervlaktewater.

Voedselzekerheid
Voedselzekerheid bestaat wanneer alle mensen te allen tijde fysieke en economische toegang hebben tot voldoende, veilig en voedzaam voedsel dat beantwoordt aan hun voedingsbehoeften en voedselvoorkeuren voor een actief en gezond leven.

Zorglandbouw
Dit is een combinatie van landbouw en zorg. Op een zorgboerderij worden mensen die zorg, dagbesteding of begeleiding nodig hebben, opgevangen en actief betrokken bij het dagelijkse werk op de boerderij.

Zienswijze
Flankerend beleid en toekomstperspectief Er bestaan zorgen over het ontbreken van flankerend beleid dat ondernemers ondersteunt bij de implementatie van veranderingen en bij het bieden van toekomstperspectief, bijvoorbeeld door stimulering, begeleiding of compensatie. Welk flankerend beleid is voorzien om agrarische ondernemers te ondersteunen en perspectief te bieden bij de implementatie van de POVI?

Standpunt GS

De POVI is een visiedocument dat als basis dient voor nieuw flankerend beleid. Om ondernemers te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun bedrijfsvoering richting een toekomstperspectief zet de Provincie diverse instrumenten in. Stimulering en begeleiding ten aanzien van nieuwe verdienmodellen, veranderende bedrijfsvoering of innovatie. De Blijversaanpak (in ontwikkeling) en diverse openstellingen van investeringsregelingen (ook vanuit het GLB-NSP) zijn hiervan voorbeelden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0626-4	ZW-0696-6	ZW-0722-1	ZW-0681-2	ZW-0573-3	ZW-1143-12
ZW-0553-2	ZW-0905-5	ZW-0184-1	ZW-0184-6	ZW-0543-6	ZW-0686-5
ZW-0719-5	ZW-0903-8	ZW-0927-5	ZW-0966-5	ZW-0612-6	ZW-0627-1
ZW-0547-6	ZW-0627-2	ZW-0579-3	ZW-1157-3	ZW-1161-3	ZW-0847-5
ZW-0547-4	ZW-0550-2	ZW-0553-6	ZW-0585-5	ZW-0934-4	ZW-0957-3
ZW-0430-19	ZW-0569-2	ZW-1271-2	ZW-1286-2	ZW-1395-2	ZW-1417-23
ZW-0569-22	ZW-1052-10	ZW-1054-16	ZW-1120-10	ZW-1271-29	ZW-1286-22
ZW-1395-29	ZW-1417-50	ZW-0110-1	ZW-0569-3	ZW-1052-11	ZW-1054-17
ZW-1120-11	ZW-1271-3	ZW-1286-3	ZW-1395-3	ZW-1417-24	ZW-1358-29
ZW-0234-2	ZW-0260-1	ZW-0350-2	ZW-0537-2	ZW-0462-3	ZW-0844-1
ZW-1404-5	ZW-1060-6	ZW-0791-1	ZW-0226-10	ZW-0859-5	ZW-0422-2
ZW-1016-1	ZW-0512-4	ZW-0507-1	ZW-1391-1	ZW-0820-3	ZW-0840-2
ZW-0226-6	ZW-0227-3	ZW-0415-16	ZW-0283-2	ZW-0906-1	ZW-0282-2
ZW-0802-2	ZW-0514-1	ZW-0828-3	ZW-0717-1	ZW-0061-4	ZW-1029-2
ZW-1207-7	ZW-0408-2	ZW-0797-2	ZW-0944-2	ZW-0944-3	ZW-0944-5
ZW-0944-4	ZW-1207-3	ZW-0408-1	ZW-0259-1	ZW-1016-9	ZW-0377-9
ZW-1132-2	ZW-0422-4	ZW-0415-15	ZW-0305-3	ZW-1357-3	ZW-0638-1
ZW-0505-14	ZW-0537-1	ZW-0215-2	ZW-1461-3	ZW-0159-26	ZW-0491-1
ZW-1206-1	ZW-1348-1	ZW-0712-20	ZW-0727-20	ZW-0731-20	ZW-0751-20
ZW-0752-20	ZW-0755-20	ZW-0756-20	ZW-0758-20	ZW-0759-20	ZW-0760-20
ZW-0817-20	ZW-0829-20	ZW-0861-20	ZW-0863-20	ZW-0864-20	ZW-0887-20
ZW-0964-20	ZW-0965-20	ZW-0968-20	ZW-0969-20	ZW-0970-20	ZW-0971-20
ZW-1015-20	ZW-1019-20	ZW-1021-20	ZW-1022-20	ZW-1024-20	ZW-1026-20
ZW-1028-21	ZW-1030-21	ZW-1031-20	ZW-1032-20	ZW-1034-20	ZW-1068-20
ZW-1109-20	ZW-1123-20	ZW-1124-20	ZW-1138-20	ZW-1256-20	ZW-1333-22
ZW-1354-20	ZW-1373-20	ZW-1431-20	ZW-1468-20	ZW-0252-5	ZW-0252-7

ZW-0298-11	ZW-0122-8	ZW-0120-1	ZW-0808-3	ZW-0808-4	ZW-0853-1
ZW-0859-11	ZW-0452-2	ZW-0434-	ZW-0122-1	ZW-0824-3	ZW-1023-5
ZW-0305-2	ZW-0415-26	ZW-1476-4	ZW-1461-1	ZW-0226-11	ZW-0259-2
ZW-0122-7	ZW-0307-2	ZW-0899-14	ZW-0808-2	ZW-0818-5	ZW-0569-21
ZW-12-16-28	ZW-1271-28	ZW-1286-21	ZW-1395-28	ZW-1417-49	ZW-1243-12
ZW-0305-6	ZW-1219-4	ZW-1207-4	ZW-0409-11	ZW-0409-15	ZW-0409-10
ZW-0409-16	ZW-0283-3	ZW-0840-3	ZW-0047-4	ZW-1016-8	ZW-0046-2
ZW-0422-3	ZW-0780-3	ZW-0420-1	ZW-1078-12	ZW-0252-4	ZW-0415-24
ZW-0305-8	ZW-0808-1	ZW-1300-01	ZW-0697-2	ZW-0695-1	ZW-0715-3
ZW-0859-8	ZW-0714-2	ZW-0701-3	ZW-0859-4	ZW-0976-2	ZW-0606-2
ZW-0613-3	ZW-0621-3	ZW-0652-2	ZW-0680-3	ZW-0626-2	ZW-0723-2
ZW-0693-2	ZW-0681-1	ZW-0692-4	ZW-0732-2	ZW-0322-2	ZW-1013-1
ZW-0434-4	ZW-0811-8	ZW-0299-47	ZW-1476-5	ZW-0545-9	ZW-0507-4
ZW-0312-1	ZW-0826-3	ZW-0832-1	ZW-0825-1	ZW-0312-3	ZW-0312-4
ZW-0818-7	ZW-0782-2	ZW-1170-6	ZW-0859-15	ZW-0061-3	ZW-0225-9
ZW-0232-11	ZW-0570-8	ZW-0571-8	ZW-0588-8	ZW-0589-15	ZW-0604-27
ZW-0605-20	ZW-0607-16	ZW-0609-8	ZW-0616-8	ZW-0617-8	ZW-0618-14
ZW-0619-8	ZW-0620-8	ZW-0623-8	ZW-0624-8	ZW-0625-8	ZW-0628-8
ZW-0629-8	ZW-0630-8	ZW-0651-8	ZW-0685-5	ZW-0694-8	ZW-0728-8
ZW-0730-8	ZW-0834-8	ZW-0843-8	ZW-0862-8	ZW-0873-9	ZW-0878-8
ZW-0880-9	ZW-0882-9	ZW-0892-9	ZW-0902-8	ZW-0975-8	ZW-1027-9
ZW-1036-8	ZW-1047-8	ZW-1051-8	ZW-1059-8	ZW-1061-9	ZW-1062-8
ZW-1064-8	ZW-1065-8	ZW-1066-8	ZW-1075-8	ZW-1082-8	ZW-1089-8
ZW-1090-8	ZW-1096-15	ZW-1100-8	ZW-1103-8	ZW-1104-8	ZW-1107-8
ZW-1110-8	ZW-1115-8	ZW-1118-8	ZW-1126-8	ZW-1128-8	ZW-1130-8
ZW-1136-8	ZW-1148-8	ZW-1150-8	ZW-1155-8	ZW-1160-8	ZW-1183-8
ZW-1186-8	ZW-1188-8	ZW-1191-8	ZW-1195-8	ZW-1198-8	ZW-1200-8
ZW-1202-8	ZW-1214-8	ZW-1221-8	ZW-1223-8	ZW-1225-8	ZW-1228-8
ZW-1231-8	ZW-1238-8	ZW-1246-8	ZW-1247-8	ZW-1251-8	ZW-1252-8
ZW-1266-8	ZW-1267-8	ZW-1268-8	ZW-1273-8	ZW-1275-8	ZW-1276-8
ZW-1277-8	ZW-1278-8	ZW-1279-8	ZW-1280-8	ZW-1281-8	ZW-1282-8
ZW-1283-8	ZW-1284-8	ZW-1285-8	ZW-1287-8	ZW-1288-8	ZW-1289-12
ZW-1290-9	ZW-1291-9	ZW-1292-8	ZW-1294-8	ZW-1296-8	ZW-1297-9
ZW-1298-9	ZW-1301-8	ZW-1304-8	ZW-1306-8	ZW-1308-8	ZW-1309-8
ZW-1310-8	ZW-1311-8	ZW-1315-8	ZW-1316-8	ZW-1317-8	ZW-1318-8
ZW-1320-8	ZW-1321-8	ZW-1324-8	ZW-1325-8	ZW-1326-8	ZW-1327-8
ZW-1329-8	ZW-1330-8	ZW-1331-8	ZW-1335-8	ZW-1337-8	ZW-1338-8
ZW-1339-8	ZW-1341-8	ZW-1342-8	ZW-1343-8	ZW-1347-8	ZW-1350-8
ZW-1352-8	ZW-1355-8	ZW-1359-8	ZW-1365-8	ZW-1368-8	ZW-1376-8
ZW-1378-8	ZW-1388-8	ZW-1390-8	ZW-1410-8	ZW-1014-2	ZW-1014-3
ZW-0569-4	ZW-1271-9	ZW-1286-4	ZW-1395-9	ZW-1417-30	ZW-0097-1
ZW-0099-1	ZW-0142-1	ZW-0144-2	ZW-0243-9	ZW-0295-1	ZW-0948-1
ZW-1106-1	ZW-1313-1	ZW-1346-1	ZW-1382-1	ZW-0859-1	ZW-0285-5
ZW-0283-1	ZW-1391-2	ZW-0222-2	ZW-0223-1	ZW-1014-1	ZW-1461-5
ZW-0741-1	ZW-0859-10	ZW-0859-2	ZW-0859-3	ZW-1018-3	ZW-0285-2
ZW-0285-7	ZW-0239-4	ZW-0285-6	ZW-1016-7	ZW-0899-13	ZW-0859-13

ZW-0859-12	ZW-1366-9	ZW-0411-2	ZW-0305-7	ZW-1081-4	ZW-0305-11
ZW-0980-10	ZW-0434-6	ZW-1358-8	ZW-0320-4	ZW-0259-3	ZW-0998-1
ZW-1209-2	ZW-0305-10	ZW-1159-13	ZW-1213-24	ZW-0899-18	ZW-0899-19
ZW-1372-8	ZW-0239-3	ZW-0771-3	ZW-1016-2	ZW-1348-2	ZW-0419-3
ZW-0945-1	ZW-1023-4	ZW-1016-4	ZW-0419-4	ZW-1016-10	ZW-1023-3
ZW-1023-9	ZW-1080-4	ZW-1023-2	ZW-0918-6	ZW-0818-4	ZW-0417-1
ZW-0417-2	ZW-0419-2	ZW-1224-5	ZW-1023-10	ZW-1016-6	ZW-0305-12
ZW-0311-1	ZW-0305-9	ZW-0394-14	ZW-0409-5	ZW-0337-2	ZW-0691-3
ZW-0305-4	ZW-0040-2	ZW-0409-6	ZW-0409-7	ZW-1395-7	ZW-1417-28
ZW-0213-1	ZW-0361-3	ZW-0450-4	ZW-0047-3	ZW-0818-3	ZW-0707-2
ZW-1372-7	ZW-0662-3	ZW-0545-22	ZW-0994-7	ZW-0406-1	ZW-0394-13
ZW-0327-3	ZW-0339-6	ZW-0340-6	ZW-0341-6	ZW-0342-6	ZW-0505-7
ZW-0770-2	ZW-1085-3	ZW-0505-7	ZW-1403-1		

9.26 Beschermen landbouwgrond

Zienswijze
Waarborging van bestaand agrarisch gebruik van landbouwgronden Veel indieners vragen expliciet om bestaande agrarische functies en gebruik te waarborgen. Zij zijn bezorgd dat door toekomstige plannen en nieuwe gebiedsaanduidingen (zoals zones voor natuur, water, energie, etc.) hun gronden niet langer zonder beperkingen inzetbaar zijn voor landbouw. Dit raakt aan de kern van de voedselvoorziening, bedrijfscontinuïteit en investeringszekerheid voor de sector. Hoe waarborgt de Provincie dat bestaande agrarische functies en het gebruik van landbouwgrond behouden en beschermd blijven binnen de nieuwe ruimtelijke opgaven, tenzij aantoonbaar zorgvuldig is afgewogen en de sector structureel betrokken is bij alternatieven?
Beperkingen op agrarisch gebruik (spuitzones, bemesting, water, teelt) Een aanzienlijk aantal reacties richt zich tegen (mogelijke) restricties zoals spuitzones, bemestingsbeperkingen, watergebruiksbeperkingen en beperkingen op teeltkeuze. Veel ondernemers vrezen dat aanvullende regelgeving hun bedrijfsvoering nadelig beïnvloedt, zonder voldoende onderbouwing van de noodzaak en proportionaliteit daarvan. Op welke wijze wordt onderbouwd dat aanvullende beperkingen op bemesting, watergebruik, gewasbescherming of teeltkeuze noodzakelijk en proportioneel zijn, en hoe worden negatieve gevolgen voor de agrarische sector zo veel mogelijk voorkomen?
Herinrichting, kavelruil en compenserende maatregelen Er is herhaaldelijk gevraagd om het inzetten van herinrichting of vrijwillige/gedwongen kavelruil als geschikt instrument indien blijvend agrarisch gebruik van percelen niet mogelijk is. Ook wordt voor adequate compensatie bij functiewijziging gepleit, zodat bedrijfsontwikkeling mogelijk blijft. Welke instrumenten en compensatiemechanismen zet de Provincie in wanneer blijvend agrarisch gebruik niet mogelijk is, en hoe worden herinrichting en kavelruil hierin afgewogen?
Ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische ondernemers (maatwerk, ontwikkelruimte, pachtbedrijven)

Meerdere zienswijzepunten geven aan dat zoneringen, energieclaims en andere ruimtelijke plannen leiden tot knelpunten voor ontwikkeling, bedrijfsopvolging en pachtveiligheid. Er wordt nadrukkelijk om maatwerk gevraagd voor ondernemers en speciale aandacht voor hun rechtspositie. Hoe waarborgt de Provincie dat agrarische ondernemers, waaronder pachtbedrijven, over voldoende ontwikkelruimte en maatwerk kunnen beschikken binnen het ruimtelijk beleid?

Indiener stelt voor om bemestingsregels aan te passen naar de behoefte van gewassen, met meer gebruik van dierlijke mest vanwege de lagere uitspoeling.

Indiener geeft aan dat gewasbescherming, zowel chemisch als met middelen van groene komaf, noodzakelijk is om resistentie te voorkomen en teelten succesvol af te ronden.

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels mbt grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Grond als sluitstuk versus strategisch grondgebruik en voedselzekerheid
Indieners benadrukken het belang om landbouwgrond niet als sluitstuk te behandelen bij ruimtelijke opgaven. De strategische waarde van gronden voor voedselproductie, zelfvoorzienendheid en regionale economie wordt onderstreept. Zij pleiten voor prioritering van voedselproductie op beste gronden en een duidelijk onderbouwd afwegingskader voor andere functies.

Standpunt GS

De begrenzing van het Primair landbouwgebied is bepaald op basis van de ligging van NNL, Groenblauwe landbouwzone en Verwevingsgebied. Het zijn gebieden met relatief minder opgaven op het gebied van natuur, water, gezondheid en milieu. De kwaliteit van de bodem voor de landbouw is indirect meegewogen in de begrenzing van het primair landbouwgebied doordat de natte dan wel reliëfrijke gronden onderdeel uitmaken van de Groenblauwe landbouwzone. Binnen het primair landbouwgebied wordt uitdrukkelijk de prioriteit gegeven aan landbouwfuncties boven de overige functies.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Balans tussen ecologische/klimaatdoelen en economische belangen landbouw
Diverse indieners missen in het ontwerp-POVI voldoende waarborgen voor een evenwichtige afweging tussen ecologische ambities (biodiversiteit, water, natuur) en economische belangen van de agrarische sector. Zij verzoeken om maatregelen te onderzoeken die minder ingrijpend zijn en die beide doelstellingen in balans houden. Op welke wijze wordt een evenwichtige balans tussen ecologische/klimaatdoelstellingen en de economische belangen van de landbouwsector geborgd bij de uitwerking van het beleid?

Standpunt GS

Bij het uitwerken van beleid voor maatschappelijke opgaven worden de belangen van betrokken stakeholders zorgvuldig meegenomen, met als doel tot een gedragen en juridisch verantwoorde uitwerking te komen. Hierbij worden de economische belangen van de landbouw zorgvuldig afgewogen tegen ecologische doelstellingen, zodat een evenwichtige en duurzame oplossing wordt nagestreefd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Effecten op waarde, investeringen en bedrijfscontinuïteit
Verschillende reacties wijzen op de mogelijke negatieve consequenties van gebiedsaanduidingen of functieveranderingen voor de marktwaarde van agrarische gronden en de continuïteit van bedrijven. Er worden zorgen geuit over investeringen in bodemverbetering en infrastructuur. Hoe worden de effecten op de (markt)waarde van gronden, investeringen en bedrijfscontinuïteit betrokken bij ruimtelijke keuzes en overgangsmaatregelen?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Hoe de effecten op marktwaarde van grond, investeringen en bedrijfscontinuïteit daarin verwerkt zal worden is niet bekend. Dit behoort niet tot de reikwijdte van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Ontbrekende duidelijkheid, onderbouwing en 0-metingen Geconstateerd wordt dat er in de visie onvoldoende duidelijkheid dan wel onderbouwing is over de (landbouwkundige) waarde van percelen, de gevolgen van beleidskeuzes en bedrijfeconomische effecten. Men pleit voor betere onderbouwing, afwegingskaders en monitoring van effecten middels 0-metingen. Welke nadere onderbouwing en monitoring worden toegepast om de effecten van beleidskeuzes op voedselproductie en landbouwkundige waarde te onderbouwen en te volgen?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

De effecten op doelbereik en landbouw vallen buiten de scope van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0697-4	ZW-0621-16	ZW-0652-13	ZW-0613-20	ZW-0840-8	ZW-0944-6
ZW-0946-7	ZW-0941-5	ZW-1372-2	ZW-0188-9	ZW-0241-141	ZW-0436-4
ZW-1402-7	ZW-0402-3	ZW-1179-3	ZW-1180-3	ZW-1182-3	ZW-1212-3
ZW-1218-3	ZW-1227-3	ZW-1229-3	ZW-1351-3	ZW-0816-2	ZW-0921-2
ZW-1204-206	ZW-1087-5	ZW-0923-129	ZW-0923-127	ZW-1035-70	ZW-0923-132
ZW-0117-5	ZW-1243-5	ZW-0879-1	ZW-0923-128	ZW-0367-3	ZW-1371-9
ZW-0701-5	ZW-0722-2	ZW-0606-4	ZW-0613-8	ZW-0652-5	ZW-0714-4
ZW-0732-3	ZW-0851-22	ZW-0574-17	ZW-0573-16	ZW-0693-7	ZW-1102-8
ZW-0695-7	ZW-0692-9	ZW-0110-9	ZW-0171-2	ZW-0573-7	ZW-1243-6
ZW-0680-17	ZW-0606-15	ZW-0580-4	ZW-0252-1	ZW-0282-1	ZW-0225-3
ZW-0232-5	ZW-0570-2	ZW-0571-2	ZW-02588-2	ZW-0589-12	ZW-0604-21
ZW-0605-14	ZW-0607-10	ZW-0609-2	ZW-0616-2	ZW-0617-2	ZW-0618-8
ZW-0619-2	ZW-0620-2	ZW-0623-2	ZW-0624-2	ZW-0625-2	ZW-0628-2
ZW-0629-2	ZW-0630-2	ZW-0651-2	ZW-0685-2	ZW-0694-2	ZW-0728-2
ZW-0730-2	ZW-0834-2	ZW-0843-2	ZW-0862-2	ZW-0873-3	ZW-0878-2
ZW-0880-3	ZW-0882-3	ZW-0892-3	ZW-0902-2	ZW-0975-2	ZW-1027-3
ZW-1036-2	ZW-1047-2	ZW-1051-2	ZW-1059-2	ZW-1061-3	ZW-1062-2
ZW-1064-2	ZW-1065-2	ZW-1066-2	ZW-1075-2	ZW-1082-2	ZW-1089-2
ZW-1090-2	ZW-1096-9	ZW-1100-2	ZW-1103-2	ZW-1104-2	ZW-1107-2

ZW-1110-2	ZW-1115-2	ZW-1118-2	ZW-1126-2	ZW-1128-2	ZW-1130-2
ZW-1136-2	ZW-1148-2	ZW-1150-2	ZW-1155-2	ZW-1160-2	ZW-1183-2
ZW-1186-2	ZW-1188-2	ZW-1191-2	ZW-1195-2	ZW-1198-2	ZW-1200-2
ZW-1202-2	ZW-1214-2	ZW-1221-2	ZW-1223-2	ZW-1225-2	ZW-1228-2
ZW-1231-2	ZW-1238-2	ZW-1246-2	ZW-1247-2	ZW-1251-2	ZW-1252-2
ZW-1266-2	ZW-1267-2	ZW-1268-2	ZW-1273-2	ZW-1275-2	ZW-1276-2
ZW-1277-2	ZW-1278-2	ZW-1279-2	ZW-1280-2	ZW-1281-2	ZW-1282-2
ZW-1283-2	ZW-1284-2	ZW-1285-2	ZW-1287-2	ZW-1288-2	ZW-1289-6
ZW-1290-3	ZW-1291-3	ZW-1292-2	ZW-1294-2	ZW-1296-2	ZW-1297-3
ZW-1298-3	ZW-1301-2	ZW-1304-2	ZW-1306-2	ZW-1308-2	ZW-1309-2
ZW-1310-2	ZW-1311-2	ZW-1315-2	ZW-1316-2	ZW-1317-2	ZW-1318-2
ZW-1320-2	ZW-1321-2	ZW-1324-2	ZW-1325-2	ZW-1326-2	ZW-1327-2
ZW-1329-2	ZW-1330-2	ZW-1331-2	ZW-1335-2	ZW-1337-2	ZW-1338-2
ZW-1339-2	ZW-1341-2	ZW-1342-2	ZW-1343-2	ZW-1347-2	ZW-1350-2
ZW-1352-2	ZW-1355-2	ZW-1359-2	ZW-1365-2	ZW-1368-2	ZW-1376-2
ZW-1378-2	ZW-1388-2	ZW-1390-2	ZW-1410-2	ZW-0578-1	ZW-0299-48
ZW-0831-1	ZW-1114-1	ZW-0605-12	ZW-1023-1	ZW-0879-2	ZW-0410-14
ZW-0367-1	ZW-0420-2	ZW-0356-4	ZW-0356-5		

9.27 Grasland en teelten t.b.v natuur en water (behoud grasland)

Zienswijze
Onzekerheid over financiële compensatie voor behoud van grasland Veel inzenders benadrukken dat effectief behoud van grasland, als onderdeel van de provinciale doelen voor natuur- en waterbeheer, slechts mogelijk is indien er voldoende financiële compensatie beschikbaar wordt gesteld. Daarbij bestaat zowel onzekerheid over de beschikbaarheid van middelen vanuit het Rijk als over de bereidheid van de Provincie om deze rol zelf op zich te nemen. Hoe garandeert de Provincie dat beschikbare financiële compensatie op orde is voor agrariërs die bijdragen aan het behoud van grasland, zeker gezien de onzekerheid over steun vanuit het Rijk?

Standpunt GS

In hoofdstuk 11.3.4 staat volgende geschreven: “We willen een trendbreuk creëren in de afname van het grasland, door met diverse partijen de handen ineen te slaan en de agrariërs daadwerkelijk perspectief te gaan bieden. We verkennen komende tijd de mogelijkheden voor stimulering of indien mogelijk regulering”.

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet

juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Het belang van grasland voor waterbeheer, klimaatadaptatie en bodem/natuur
Diverse inzendingen onderstrepen de cruciale rol die (permanent) grasland vervult bij het vasthouden van water, voorkomen van nutriëntenuitspoeling en erosie, CO_2-opslag en klimaatadaptatie, en bij het behoud van (cultuur)landschap. Beleid dient deze voordelen expliciet te erkennen en te bevorderen. Hoe verankert het provinciale beleid het behoud van grasland als essentieel instrument voor waterbeheer, klimaatadaptatie, landschapsbehoud en biodiversiteit?

Standpunt GS

In hoofdstuk 11.3.4 staat volgende geschreven: “Grasland is van belang voor zowel waterveiligheid als de aanpassing aan het veranderende klimaat. Het houdt water vast en voorkomt erosie, vooral in de hellende gebieden van Zuid-Limburg. Grasland is bovendien beter geschikt voor de grondwaterafhankelijke natuurgebieden in deze regio dan waterintensieve gewassen zoals akkerbouw of vollegrondstuinbouw”. Hiermee benadrukt de Provincie het belang van grasland voor waterbeheer, bodem/natuur en klimaatadaptatie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Belang van een rendabel verdienmodel/ ontwikkelperspectief voor de melkveehouderij
Verschillende zienswijzen wijzen op het directe verband tussen het behoud van grasland en het economisch perspectief van de melkveehouderij. Het verlies van rendabele bedrijfsruimte en de daling van het graslandareaal brengen de toekomst en de landschapsfunctie van het melkveebedrijf in gevaar. Zonder economisch perspectief voor deze sector worden de provinciale doelen niet haalbaar geacht. Op welke wijze waarborgt de Provincie een rendabel bedrijfsmodel en ontwikkelruimte voor melkveehouderijen als voorwaarde voor behoud van grasland en het cultuurlandschap?

Indiener geeft aan dat het stimuleren van grasland alleen zinvol is als er bestaansrecht is voor melkveehouderijen.

Standpunt GS

In hoofdstuk 11.3.4 staat volgende geschreven: “We willen een trendbreuk creëren in de afname van het grasland, door met diverse partijen de handen ineen te slaan en de agrariërs daadwerkelijk perspectief te gaan bieden. We verkennen komende tijd de mogelijkheden voor stimulering of indien mogelijk regulering”. De visie uit de POVI is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Gevolgen van beleid voor grondprijzen, pacht en toegang tot landbouwgrond Vanuit verschillende zienswijzen wordt gewezen op het effect van het beleid op stijgende grondprijzen, de verminderde beschikbaarheid van pachtgronden en de verdringingseffecten voor gevestigde melkveehouders. De toegankelijkheid van landbouwgronden voor de sector en de betaalbaarheid ervan staan onder druk. Hoe anticipeert en stuurt de Provincie op eventuele ongewenste prijs- en pachteffecten ten gevolge van het beleid ten aanzien van grasland en natuur-inclusieve landbouw?
Indiener vraagt zich af of het verstandig is om in Nederland in te zetten op krimp van de voedselproductie gezien de wereldwijde conflicten en voedselbehoefte.

Standpunt GS

In hoofdstuk 11.3.7 staat volgende geschreven: “Wij ondersteunen en volgen de lijn van de rijksoverheid dat het beschermen van en het zorgvuldig omgaan met hoogwaardige land- en tuinbouw en voedselzekerheid van belang is. De rijksoverheid heeft namelijk een afwegingskader ‘beschermen hoogwaardige landbouwgrond’ aangekondigd, dat toegepast moet gaan worden bij functiewijzigingen. Voor het beschermen van (hoogwaardige) landbouwgrond geldt bijvoorbeeld dat de waarde van voedselproductie en de landbouwkundige waarde moet worden afgewogen ten opzichte van andere ruimtelijke functies, zoals woningbouw, defensie, energie en natuur. Hierop vooruitlopend hanteren we in ons beleid het uitgangspunt om landbouwgrond maximaal te beschermen.”

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Risico’s en nadelen van verplicht/beperkend beleid voor grasland (incl. eenzijdigheid in gewaskeuze). Er wordt gewezen op de mogelijke negatieve gevolgen van (te veel) verplicht behoud van grasland, zoals het ontstaan van overproductie zonder voldoende afzetmogelijkheden, beperkingen in teeltkeuze (o.a. voor fruit- en akkerbouwbedrijven), en bedrijfseconomische risico’s. Een inclusieve benadering, waarin ruimte is voor andere duurzame teeltsystemen, wordt bepleit. Op welke wijze borgt de Provincie flexibiliteit in gewas- en

teeltkeuzes binnen haar beleid, zodat duurzaamheid en economische haalbaarheid hand in hand blijven gaan?

Standpunt GS

Overproductie is niet het streven. Daarom staat in hoofdstuk 11.3.4 volgende geschreven: “Een alternatief voor grasland kunnen ook onderbouwde teelten en teelttechnieken ten dienste van de water- en natuuropgaven zijn. Hiermee kan namelijk ook positief worden bijgedragen aan de bodem, zoals het beperken van erosie”.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Belang van samenhangend agrarisch natuurbeheer en kringlooplandbouw
Verschillende zienswijzen wijzen op het belang van een integrale aanpak waarbij het behoud van grasland, voedergewassen voor eigen vee en de kringlooplandbouw met elkaar verbonden zijn. Belemmeringen aan deze samenhang tasten de duurzaamheid van bedrijven aan. Hoe zorgt de Provincie binnen haar beleid voor behoud en bevordering van een samenhangend systeem van agrarisch natuurbeheer waarbij ook ruimte is voor voederteelt en kringlooplandbouw?

Standpunt GS

In hoofdstuk 11.1.1 worden de provinciale belangen voor de land- en tuinbouw opgesomd. Één hiervan is het streven naar “een betekenisvolle transitie van de agrofoodsector: een overgang naar een meer duurzame, circulaire en vraaggerichte productie die in balans is met en bijdraagt aan een gezonde en duurzame leefomgeving. Daarbij streven we naar een verdere afname van emissies en afvalstoffen in het belang van mens, dier en natuur”. De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven

Zienswijze

Regionale differentiatie en specifieke gebiedskenmerken
Het effect van beleidsmaatregelen verschilt sterk per regio, bijvoorbeeld tussen Zuid-, Midden- en Noord-Limburg. Kritiek richt zich op het onvoldoende belichten van regionale verschillen en het effect op grondgebruik in specifieke gebieden. Hoe wordt in het provinciaal beleid rekening

gehouden met regionale en gebiedsspecifieke kenmerken in het streven naar behoud van grasland?

Standpunt GS

Voor de POVI is gekozen voor een onderverdeling in zones, in plaats van het leggen van de nadruk op de verdeling in regio's. De zone waarin een gebied zich bevindt is leidend voor de gekoppelde beleidsdoelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Begripsverwarring en behoefte aan nadere uitleg
Enkele zienswijzen signaleren onduidelijkheden rondom definities, zoals wat onder ‘watervriendelijke landbouw’ wordt verstaan. Duidelijke kaders zijn essentieel voor uitvoerbaarheid van beleid. Op welke wijze verduidelijkt de Provincie kernbegrippen als ‘watervriendelijke landbouw’ en ‘groenblauwe zones’ binnen het beleid en de communicatie naar stakeholders?

Standpunt GS

Wij begrijpen de behoefte aan meer duidelijkheid over de gebruikte begrippen in de POVI. Daarom zullen we de termen rondom land- en tuinbouw, specifieke vormen van agrarisch gebruik en andere relevante definities nader toelichten en verduidelijken in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in Bijlage 1. Begrippenlijst

Agglomeratielandbouw
Landbouwbedrijven waarbij de primaire agrarische productie geïntegreerd wordt met meerdere facetten van de agrarische productiekolom op één locatie.

Agrofoodsector
De primair producerende landbouw bestaande uit veeteelt, akkerbouw, boomteelt, sierteelt en glastuinbouw.

Biobased gewassen
Gewassen die benut kunnen worden in het bouwen met hernieuwbare natuurlijke materialen. Denk hierbij aan vlas, hennep, stro, riet, etc.

Boerderijeducatie
Leren op en over de boerderij, met als doel kennis en waardering voor landbouw, natuur en voedsel te vergroten.

Brongerichte maatregelen
Maatregelen gericht op het voorkómen van emissies of uitstoot.

Emissiearme land- en tuinbouw
Een landbouw waarbij de uitstoot van schadelijke stoffen (bijv. ammoniak, stikstof, fijntof, CO2, pesticiden en geur) naar bodem, water en luch zoveel mogelijk beperkt wordt.

Emissiegrenswaarde
Maximaal toegestane emissie die is opgenomen in de omgevingsverordening.

Emissie(reductie)eisen
Regels die stellen hoeveel van een bepaalde (schadelijke) stof een bron mag uitstoten (emissie-eis) en/of met welk percentage of tot welk niveau de uitstoot moet worden verminderd (emissiereductie-eis).

Erosie
Wegspoelen van de bovenste bodemlaag (toplaag) door wind of (regen)water. Dit gebeurt meestal als de bodem onbegroeid is.
Akkerbouwgebieden zijn kwetsbaar voor erosie net nadat een gewas is gezaaid of geoogst. Door erosie kan vruchtbare grond wegspoelen of -waaien of het gewas raakt beschadigd. Erosie is ook ongunstig voor de productiecapaciteit.

Klimaatbestendige teelten
Gewassen die beter bestand zijn tegen extreme weersomstandigheden en andere gevolgen van klimaatverandering.

Klimaatcellen
Een klimaatcel in de landbouw is een afgesloten ruimte (kast of kamer) waarin het klimaat gecontroleerd kan worden. In een klimaatcel kunnen bijvoorbeeld temperatuur, luchtvochtigheid, lichtintensiteit, CO_2-gehalte en soms zelfs de windsnelheid nauwkeurig worden ingesteld en afgestemd. Deze wordt gebruikt wordt voor de grootschalige productie van specifieke gewassen.

Leefmilieu
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefomgeving.

Leefomgeving
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefmilieu.

Maatschappelijke diensten

Activiteiten, voorzieningen of vormen van ondersteuning die bijdragen aan het welzijn, de participatie en de leefbaarheid van mensen én/of het behoud en de versterking van natuur, milieu en landschap in de samenleving.

Precisielandbouw
Slimme landbouw waarbij technologie en data worden ingezet om op het juiste moment, op het juiste plaats de juiste handelingen (inzet bemesting en pesticide) uit te voeren.

Regeneratieve landbouw
Regeneratieve landbouw is een systeem waarin boeren werken aan het herstel van bodem en biodiversiteit, met het oog op een veerkrachtig, klimaatvriendelijk en toekomstbestendig agrarisch landschap.

Uitspoeling van nutriënten
De uitspoeling van meststoffen vanuit de bodem naar het grond- en oppervlaktewater.

Voedselzekerheid
Voedselzekerheid bestaat wanneer alle mensen te allen tijde fysieke en economische toegang hebben tot voldoende, veilig en voedzaam voedsel dat beantwoordt aan hun voedingsbehoeften en voedselvoorkeuren voor een actief en gezond leven.

Zorglandbouw
Dit is een combinatie van landbouw en zorg. Op een zorgboerderij worden mensen die zorg, dagbesteding of begeleiding nodig hebben, opgevangen en actief betrokken bij het dagelijkse werk op de boerderij.

Indiener					
ZW-0161-4	ZW-0184-2	ZW-0543-4	ZW-0564-4	ZW-0592-8	ZW-0595-9
ZW-0597-13	ZW-0686-4	ZW-0719-4	ZW-0847-4	ZW-0903-4	ZW-0905-4
ZW-0907-4	ZW-0927-4	ZW-0966-4	ZW-1037-5	ZW-1113-4	ZW-1119-5
ZW-1157-15	ZW-1161-15	ZW-1157-7	ZW-1161-7	ZW-1394-3	ZW-0995-3
ZW-1175-4	ZW-1393-2	ZW-0408-3	ZW-0898-2	ZW-0783-2	ZW-1236-191
ZW-1389-16	ZW-1371-6	ZW-1377-7	ZW-0980-4	ZW-0788-2	ZW-1366-3
ZW-1104-4	ZW-122-1	ZW-1437-7	ZW-1392-5	ZW-0954-3	ZW-1135-4
ZW-1209-5	ZW-1035-71	ZW-1470-2	ZW-0954-6	ZW-1363-5	ZW-1470-1
ZW-0455-3	ZW-0604-15	ZW-0121-4	ZW-1053-6	ZW-1056-2	ZW-1080-1
ZW-0121-3	ZW-0963-13	ZW-1097-2	ZW-0605-10	ZW-1358-9	ZW-0224-167
ZW-0726-4	ZW-0409-3	ZW-0726-5	ZW-0775-8	ZW-0145-19	ZW-1418-9
ZW-1411-12	ZW-0351-4	ZW-0659-4			

9.28 Kavelruil en agrarische flexibiliteit

Zienswijze

Voldoende ruilgrond en financiële middelen beschikbaar stellen
Een zeer groot aantal indieners vraagt dat de Provincie actief zorgt voor voldoende ruilgrond, bijvoorbeeld door gronden van stoppende bedrijven aan te kopen. Dit wordt gezien als noodzakelijk voor een succesvolle kavelruil, natuurontwikkeling en het realiseren van waterdoelstellingen. Het beschikbaar stellen van financiële middelen wordt als onmisbare randvoorwaarde genoemd. Hoe waarborgt de Provincie Limburg voldoende ruilgrond en stelt zij adequate financiële middelen beschikbaar voor kavelruil en de realisatie van natuur- en waterdoelen?

Standpunt GS

We begrijpen het ingebrachte zienswijzepunt en zien hierin een instrument om de transitie voor de tuin- en landbouw in te ondersteunen. Kavelruil als beleidsinstrument wordt daarom opgenomen in de POVI (zie vraag 4.4.2), vooral gekoppeld aan de gebieden met opgaven. Daarentegen kunnen wij nu niet aangeven op welke manier dit ingevuld kan worden, hiervoor moet intern overlegd worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Opname van kavelruil en ruilverkaveling als expliciet beleidsinstrument in de Omgevingsvisie
Veel indieners bepleiten dat gebiedsgerichte kavelruil en ruilverkaveling duidelijk en expliciet worden opgenomen als beleidsinstrumenten in de definitieve Omgevingsvisie. Dit wordt als noodzakelijk gezien om landbouw en natuur ruimtelijk beter te scheiden en om willekeurige gebruiksbeperkingen te voorkomen. Waarom zou de Provincie gebiedsgerichte kavelruil en ruilverkaveling expliciet als beleidsinstrument in de Omgevingsvisie moeten opnemen?

Standpunt GS

We benadrukken het door de indieners opgebrachte punt. In gebieden met opgaven, zoals de overgangszones rondom natura2000, is kavelruil een realistisch instrument om tot oplossingen te komen. We zullen dit punt daarom toevoegen aan de Omgevingsvisie, zodat we kunnen uitzoeken hoe dit ingericht kan worden en welke rol de Provincie hierin kan oppakken.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 11, paragraaf 1.4 ‘gebiedsprocessen

“In de overgangszones voor natura2000 worden gebiedsprocessen opgestart, waarbij kavelruil als instrument ook mogelijk is. Hetzelfde kan gelden voor andere gebieden met opgaven. De Provincie ondersteunt het onderling ruilen van kavels tussen agrariërs. Daarnaast gaan we ook bekijken hoe de Provincie een actieve rol kan spelen door de aankoop van gronden voor kavelruil. We moeten hiervoor intern kijken wat de mogelijkheden zijn.”

Zienswijze

Faciliterende rol Provincie bij aankoop gronden van stoppende bedrijven
Meerdere zienswijzen benadrukken dat de Provincie een actieve, faciliterende rol moet nemen door het aankopen van gronden van stoppende agrarische bedrijven en deze adequaat beschikbaar stellen voor kavelruil. Dit wordt als instrumenteel gezien voor relevante transities naar natuur en waterdoelstellingen. Op welke manier kan de Provincie optimaal faciliteren bij het aankopen en beschikbaar stellen van gronden van stoppende bedrijven voor kavelruil?

Standpunt GS

We zijn het ermee eens dat de Provincie hierin een faciliterende rol kan spelen. Vandaar onze toevoeging aan de POVI-tekst zoals in vraag 4.4.2 beantwoord.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Gebiedsgerichte aanpak als basis voor natuur- en waterdoelstellingen
Verschillende indieners stellen dat een vrijwillige, gebiedsgerichte kavelruil/ruilverkaveling de meest effectieve benadering is voor het realiseren van natuur- en waterverbindingen, zonder disproportionele beperkingen op landbouwgrond. Welke voordelen biedt een gebiedsgerichte aanpak via kavelruil en ruilverkaveling voor de realisatie van natuur- en waterdoelen? Aantal keer genoemd.

Standpunt GS

In het geval van gebieden met natuur- en wateropgaven zal dit de bedrijfsvoering van agrariërs met gronden in deze gebieden mogelijk verandering tot gevolg hebben. Kavelruil is dan een bruikbaar instrument om deze agrariërs de ruimte te kunnen bieden voor hun bedrijf en tegelijkertijd de doelen voor het gebied te behalen. Voor de zones rondom natura2000 gebieden worden gebiedsprocessen opgestart waarin met de betroffen bedrijven wordt gekeken wat haalbare oplossingen zijn. Kavelruil als instrument wordt toegevoegd aan de POVI (zie vraag 4.4.2).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Garanderen van agrarische belangen bij transities
Sommige zienswijzen vragen garanties dat, als gronden niet vrij blijven van beperkingen, herinrichting of vrijwillige kavelruil wordt ingezet om de belangen van de agrarische sector te borgen. Hoe kan de Provincie agrarische belangen garanderen bij herinrichting en transities naar natuur- en waterdoelstellingen?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels mbt grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Vrijblijvendheid en vrijwilligheid van kavelruil/ruilverkaveling
Verschillende indieners onderstrepen dat kavelruil en ruilverkaveling uitsluitend op vrijwillige basis mogen plaatsvinden, zonder dwang. Hoe waarborgt de Provincie de vrijwilligheid van kavelruil en ruilverkaveling binnen haar beleid?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels m.b.t. grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Oorzaken van stagnerende kavelruil

Sommige zienswijzen benoemen dat kavelruil op dit moment stagneert door een gebrek aan acceptabele uitruilgronden voor agrariërs; de Provincie wordt gevraagd deze belemmeringen actief weg te nemen. Wat zijn de oorzaken van stagnatie in kavelruil en hoe kan de Provincie deze oplossen?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels mbt grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0621-13	ZW-0573-11	ZW-0621-12	ZW-1357-11	ZW-1259-9	ZW-1375-13
ZW-0904-4	ZW-0932-13	ZW-1357-7	ZW-1379-18	ZW-1380-24	ZW-1383-30
ZW-1384-19	ZW-1392-28	ZW-1396-25	ZW-1397-20	ZW-1401-20	ZW-1405-27
ZW-1425-25	ZW-1426-27	ZW-1427-13	ZW-1428-24	ZW-1433-20	ZW-1434-22
ZW-1442-14	ZW-1451-27	ZW-1456-25	ZW-1458-32	ZW-1459-30	ZW-1469-31
ZW-1470-33	ZW-1457-12	ZW-0973-24	ZW-0574-13	ZW-0626-11	ZW-0652-10
ZW-0680-11	ZW-0322-14	ZW-0606-11	ZW-0613-15	ZW-0573-12	ZW-1071-15
ZW-1381-9	ZW-0850-11	ZW-1101-15	ZW-0574-12	ZW-0606-10	ZW-0613-14
ZW-0322-13	ZW-0681-9	ZW-0715-9	ZW-0734-14	ZW-0697-9	ZW-1122-17
ZW-0830-18	ZW-0626-10	ZW-1077-14	ZW-1134-16	ZW-1058-14	ZW-1053-15
ZW-0680-10	ZW-0652-9	ZW-0696-11	ZW-0701-11	ZW-0714-11	ZW-0974-12
ZW-0737-20	ZW-0940-15	ZW-0695-6	ZW-0723-7	ZW-0908-13	ZW-1042-16
ZW-1011-14	ZW-0981-22	ZW-0868-19	ZW-0884-19	ZW-0889-15	ZW-0972-18
ZW-0979-21	ZW-1044-14	ZW-1140-15	ZW-1381-11	ZW-1457-11	ZW-1152-12
ZW-1154-12	ZW-1116-6	ZW-1356-18	ZW-1363-14	ZW-1323-6	ZW-1322-5
ZW-1071-17	ZW-1151-14	ZW-1146-10	ZW-1045-17	ZW-1045-18	

9.29 Omgang met niet- voedselgewassen

Zienswijze

Versterking van de rol van het landelijk gebied in de circulaire en biobased economie
Verschillende indieners vragen de Provincie om de ontwerp-omgevingsvisie aan te scherpen door het landelijk gebied en de Limburgse landbouw expliciet te positioneren als strategische schakel binnen de biobased bouwketen. Ze verzoeken tevens om ruimte voor stimulering van gewasteelt, verwerking en innovatieve agrarisch-industriële verbindingen, in lijn met de opgaven van de circulaire economie. Hoe borgt en versterkt de Provincie Limburg in de Omgevingsvisie de rol van het landelijk gebied en de landbouw in de biobased en circulaire economie, waaronder innovatieve gewasteelt en verwerking?

Standpunt GS

De POVI benadrukt de centrale rol van het landelijk gebied en de landbouwsector bij het realiseren van de transitie naar een circulaire en biobased economie.
Hierbij wordt erkend dat agrarische ondernemers niet alleen voedselproducent zijn, maar ook bijdragen aan maatschappelijke doelen zoals biodiversiteit, klimaatadaptatie, landschapsbehoud en leefbaarheid in het landelijk gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Differentiatie en volwaardige erkenning van niet-voedselgewassen en teelten
Een aantal zienswijzepunten wijst op het ontbreken van onderscheid binnen de akkerbouw en landbouw in de ontwerpvisie, zoals tussen voedselproductie, sierteelt, glastuinbouw en vezelteelten. Indieners vragen de Provincie om deze differentiatie explicieter te maken zodat het belang van specifieke teelten en het gebruik van bijvoorbeeld gewasbeschermingsmiddelen beter kan worden beoordeeld en gestuurd bij gebiedsinrichting. Op welke wijze gaat de Provincie Limburg onderscheid maken tussen verschillende typen (niet-)voedselgewassen, zoals sierteelt en vezelteelt, en zorgt zij voor een volwaardige erkenning daarvan in beleid en gebiedsinrichting?

Standpunt GS

De Provincie streeft naar een emissiearme land- en tuinbouw, maar schrijft agrariërs niet voor welke soorten te telen. Dit is afhankelijk van de gebiedsaanduiding en locatie gebonden opgaven. Daarom hanteert de POVI een brede definitie van de land- en tuinbouw, waar onder andere akkerbouw, (glas)tuinbouw, veehouderij, fruitteelt en sierteelt onder vallen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener

ZW-0699-7	ZW-0700-7	ZW-0279-156	ZW-0976-1	ZW-1042-1	ZW-1050-1
ZW-1033-1	ZW-1137-1	ZW-1074-1	ZW-0978-1	ZW-1079-1	ZW-0696-2
ZW-0979-1	ZW-0979-2	ZW-0979-3	ZW-0973-1	ZW-1140-1	ZW-1141-1
ZW-0868-1	ZW-0889-1	ZW-0972-1	ZW-0692-1	ZW-1074-2	ZW-0322-1
ZW-0973-2	ZW-1307-3	ZW-1363-4	ZW-1405-2	ZW-1425-2	ZW-1428-2
ZW-1396-7	ZW-0574-1	ZW-0715-1	ZW-1050-2	ZW-1050-3	ZW-1079-2
ZW-0696-3	ZW-0981-2	ZW-0810-17	ZW-0693-1	ZW-0261-1	ZW-1033-2
ZW-0319-135	ZW-1164-58	ZW-1199-54			

9.30 Teeltondersteunende voorzieningen

Zienswijze

Beperking van teeltondersteunende voorzieningen in (Groenblauwe) landbouwzones
Een groot aantal indieners uiten zorgen over mogelijke (aanvullende) beperkingen op het gebruik van teeltondersteunende voorzieningen zoals folie, kappen, netten en tunnels binnen vollegrondsteelten, met name in de Groenblauwe landbouwzones of gebieden met aanvullende aanduidingen. Gevraagd wordt om het volledige en expliciete behoud van deze voorzieningen als essentieel onderdeel van de bedrijfsvoering, zonder nieuwe restricties die bedrijfscontinuïteit of innovatie in de weg staan. Op welke wijze wordt geborgd dat teeltondersteunende voorzieningen in vollegrondsteelten ook in de toekomst toepasbaar blijven binnen alle landbouwzones, zonder dat hiervoor aanvullende beperkingen gelden?

Standpunt GS

In de POVI wordt gesteld dat het stellen van eventuele aanvullende beperkingen op het gebruik van teeltondersteunende voorzieningen, zoals folie, kappen, netten en tunnels, primair een verantwoordelijkheid van de gemeenten is. Gezien de grote verscheidenheid aan teeltondersteunende voorzieningen en de geografische diversiteit is het beter beleid op lokaal schaalniveau te maken, hierbij afstemmend op de kwaliteiten en aanduidingen van het betreffende gebied. De Provincie ondersteunt een zorgvuldig afwegingsproces, waarbij het behoud en verantwoord gebruik van teeltondersteunende voorzieningen mogelijk blijft om bedrijfscontinuïteit en innovatie in de landbouw te waarborgen. Zo blijft de toepassing van teeltondersteunende voorzieningen in vollegrondsteelten in principe mogelijk binnen alle landbouwzones, mits deze passen bij de beoogde provinciale ontwikkelingen voor de betreffende zonering. In de groenblauwe landbouwzone dient hierbij dus rekening te worden gehouden met de natuur- en wateropgaven.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 3.6.2, alinea 2 en 3 van

‘Vanwege de verscheidenheid aan voor- en nadelen, in combinatie met de diversiteit aan teeltondersteunende voorzieningen en de verschillende impact per bedrijf en gebied, worden op provinciaal niveau geen gedetailleerde beleidsmatige uitspraken gedaan. Dergelijke afwegingen kunnen beter op lokaal schaalniveau gemaakt worden. In gemeenten waar teeltondersteuning

veelvuldig voorkomt is er al aandacht besteed aan (een nadere uitwerking van) het beleid omtrent teeltondersteunende voorzieningen. Wij vinden het van belang dat gemeenten ook in hun nieuwe gemeentelijke omgevingsplannen onder de Omgevingswet aangeven hoe ze met teeltondersteuning omgaan en welke afwegingen ze maken. Hierbij vinden we het van belang dat gemeenten het gebruik van teeltondersteunende voorzieningen aan de hand van de kwaliteiten en de gebiedsaanduiding onderbouwen. In het kader van provinciale ontwikkelingen op het gebied van water en bodem sturend, de transitie van de land- en tuinbouw/landelijk gebied en het daarmee verweven landschap en de ruimtelijke kwaliteit, dient ook de verbinding gelegd te worden met het gebruik van teeltondersteunende voorzieningen. Deze samenhang en de effecten worden wel op provinciaal schaalniveau afgewogen.'

naar:

'Er bestaan diverse typen teeltondersteunende voorzieningen, elk met specifieke voor- en nadelen die per gebied en bedrijf sterk kunnen verschillen. Om die reden worden op provinciaal niveau geen gedetailleerde beleidsmatige uitspraken gedaan over het gebruik van deze voorzieningen. De afwegingen over de toepasbaarheid en gehanteerde voorwaarden worden aan de gemeenten gelaten, zodat zij deze passend bij hun lokale situatie kunnen bepalen.
Hierbij vinden we het van belang dat gemeenten in hun omgevingsplannen onder de Omgevingswet toelichten hoe zij invulling geven aan het gebruik van teeltondersteunende voorzieningen, met onderbouwing op basis van de bijzondere kwaliteiten en gebiedsaanduidingen.

Tegelijkertijd blijft het provinciale niveau verantwoordelijk voor het bewaken van samenhang en het afwegen van effecten in relatie tot bredere thema's zoals water- en bodembeheer, transitie van het landelijk gebied en ruimtelijke kwaliteit, in lijn met de provinciale belangen.'

Zienswijze

Effecten op biodiversiteit en milieu van bodemafdekkende voorzieningen
Een aantal zienswijzepunten benadrukken dat de effecten van teeltondersteunende voorzieningen, met name bodembedekking (zoals folie of afdekking), onvoldoende zijn meegewogen voor aspecten als biodiversiteit, bodemkwaliteit en milieu. Gevraagd wordt om een expliciete afweging van deze effecten op te nemen in het beleid. In hoeverre worden de effecten van teeltondersteunende voorzieningen op biodiversiteit en ecologie integraal afgewogen en meegenomen in het beleid?

Standpunt GS

De Provincie benadrukt in haar Omgevingsvisie het belang van gebiedsgerichte maatwerkafwegingen. Gemeenten moeten in hun omgevingsplannen de voor- en nadelen van deze voorzieningen afwegen, rekening houdend met aspecten als bodemkwaliteit, biodiversiteit en milieu. Provinciaal wordt erkend dat teeltondersteunende voorzieningen zowel positieve (efficiënte ruimtegebruik, verduurzaming) als negatieve effecten (verminderde waterinfiltratie, ruimtelijke kwaliteit) hebben. De Provincie legt nadruk op ruimtelijke kwaliteit en de samenhang met water- en bodembeheer, maar formuleert geen generieke provinciale beperkingen of expliciete beleidskeuzes over het gebruik van deze voorzieningen. In gebieden waar risico's groter zijn, wordt verwacht dat gemeenten scherpere voorwaarden of regels stellen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Duidelijkheid over beleid ten aanzien van grootschalige bodemafdekking/intensivering
Er zijn vragen over de toenemende omvang van intensieve teelten en grootschalige bodemafdekking door teeltondersteunende voorzieningen, wat aanleiding geeft tot verzoeken om helderheid en richtinggevend beleid ten aanzien van de omvang en mate van bodembedekking in relatie tot landschappelijke, ecologische en ruimtelijke waarden. Hoe wordt in beleid omgegaan met grootschalige toepassing van bodembedekkende voorzieningen in relatie tot andere ruimtelijke en ecologische belangen?

Standpunt GS

De Provincie benadrukt in haar Omgevingsvisie het belang van gebiedsgerichte maatwerkafwegingen.
Gemeenten moeten in hun omgevingsplannen de voor- en nadelen van deze voorzieningen afwegen, rekening houdend met aspecten als bodemkwaliteit, biodiversiteit en milieu. Provinciaal wordt erkend dat teeltondersteunende voorzieningen zowel positieve (efficiënte ruimtegebruik, verduurzaming) als negatieve effecten (verminderde waterinfiltratie, ruimtelijke kwaliteit) hebben. De Provincie legt nadruk op ruimtelijke kwaliteit en de samenhang met water- en bodembeheer, maar formuleert geen generieke provinciale beperkingen of expliciete beleidskeuzes over het gebruik van deze voorzieningen. In gebieden waar risico's groter zijn, wordt verwacht dat gemeenten scherpere voorwaarden of regels stellen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Teeltondersteunende voorzieningen in fruitteelt en zachtfruit
Enkele indieners benoemen specifiek het belang van teeltondersteunende voorzieningen voor (zacht)fruitteelt en vragen om bevestiging dat deze faciliteiten passen binnen de gestelde gebiedsaanduidingen, ook langs beekzones en in aangewezen landschapsgebieden. Wordt de toepassing van teeltondersteunende voorzieningen in (zacht)fruitteelt binnen de verschillende gebiedsaanduidingen geborgd, en zijn er beperkingen te verwachten voor deze sector?

Standpunt GS

De Provincie benadrukt in haar Omgevingsvisie het belang van gebiedsgerichte maatwerkafwegingen. Provinciaal wordt erkend dat teeltondersteunende voorzieningen zowel positieve (efficiënte ruimtegebruik, verduurzaming) als negatieve effecten (verminderde waterinfiltratie, ruimtelijke kwaliteit) hebben. Gemeenten moeten in hun omgevingsplannen de voor- en nadelen van deze voorzieningen afwegen, rekening houdend met de gebiedsbepalingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Zicht op indeling en gebiedsgrenzen (primair landbouwgebied) In enkele zienswijzepunten wordt gevraagd om percelen (waaronder die voor duurzame teeltmethoden) geheel onder primair landbouwgebied te laten vallen, zodat toepassing van teeltondersteunende voorzieningen niet op perceelniveau wordt belemmerd door onduidelijke of overlappende gebiedsaanduidingen. Op welke wijze wordt duidelijkheid geboden over de indeling van percelen als primair landbouwgebied met betrekking tot teeltondersteunende voorzieningen?

Standpunt GS

De toepassing van teeltondersteunende voorzieningen blijft in principe mogelijk binnen alle landbouwzones, mits deze passen bij de beoogde provinciale ontwikkelingen voor de betreffende zonering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0692-7	ZW-0166-152	ZW-0242-60	ZW-1391-3	ZW-1166-10	ZW-1141-17
ZW-0868-16	ZW-0889-12	ZW-1397-18	ZW-1334-15	ZW-1362-21	ZW-1362-22
ZW-1363-17	ZW-1370-16	ZW-1379-16	ZW-1380-22	ZW-1383-28	ZW-1384-17
ZW-1392-26	ZW-1396-23	ZW-0981-20	ZW-1405-25	ZW-1425-23	ZW-1426-22
ZW-14328-22	ZW-1433-18	ZW-1434-20	ZW-1451-25	ZW-0972-15	ZW-0940-12
ZW-1042-13	ZW-1349-13	ZW-1133-8	ZW-0973-12	ZW-1042-14	ZW-0868-17
ZW-1133-11	ZW-0996-10	ZW-1166-11	ZW-0972-16	ZW-1141-18	ZW-0626-7
ZW-0621-14	ZW-0695-4	ZW-0889-13	ZW-0940-13	ZW-0981-21	ZW-1249-7
ZW-1356-17					

9 D. Land- en tuinbouw – Perspectief

9.31 Agrarische Blijversaanpak Limburg

Zienswijze
Indiener geeft aan dat daarnaast wordt gesteld dat plannen getoetst kunnen worden door de aanpak te hanteren van de Agrarische Blijversaanpak Limburg. Deze aanpak is echter nog in ontwikkeling en betreft een pilot. Het doel hiervan is om blijvers die tegen barrières aanlopen integraal te ondersteunen op het gebied van geld, grond en/of gunning. Gevraagd wordt of dit het juiste instrument is om de plannen van alle agrariërs te beoordelen.
Indiener stelt dat de Agrarische Blijversaanpak ten onrechte als generiek beleidsinstrument wordt gepresenteerd, terwijl het een maatwerkinstrument is.
Indiener verzoekt dat de Blijversaanpak expliciet als maatwerk wordt erkend en aangevuld wordt met gebiedsgerichte ondersteuning en ruimte voor pilots met jonge boeren.
Indiener verzoekt om in paragraaf 11.1.3 aan te geven hoe de zogenaamde Agrarische Blijversaanpak Limburg precies werkt qua toetsen en faciliteren, hoe de Handreiking wel voorziet in een gedragscode en procesbeschrijving, maar niet in uitzonderingen op vergunningverlening, en hoe de Provincie erop toeziet dat de gemeentes daadwerkelijk geen uitzonderingen maken.

Standpunt GS

De Provincie Limburg erkent dat de Agrarische Blijversaanpak een maatwerkinstrument is, gericht op individuele begeleiding en ondersteuning van blijvende agrariërs, en geen generiek toetsingskader voor alle agrarische plannen. De aanpak is momenteel in ontwikkeling en voorziet in een gedragscode en procesbeschrijving, maar biedt geen uitzonderingen op de vergunningverlening. De huidige omschrijving in de POVI blijft gehandhaafd, de suggesties voor verdere invulling worden bij de verdere ontwikkeling van de aanpak meegenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

9.32 Algemeen

Zienswijze
Onvoldoende uitwerking van beleid voor land- en tuinbouwtransitie Veel indieners waarderen dat de Provincie het belang van de land- en tuinbouw onderkent, maar geven aan dat het onduidelijk blijft hoe de transitie naar een duurzame landbouw en

gebiedsgerichte differentiatie concreet zal worden uitgevoerd. Het ontbreekt aan duidelijke uitleg over beleidskeuzes, fasering en verwachte resultaten, waardoor onzekerheid ontstaat in de sector. Op welke wijze gaat de Provincie het beleid voor de (transitie naar) duurzame en gebiedsgericht gedifferentieerde landbouw aankleden en implementeren?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Onvoldoende zicht op flankerend (financieel) instrumentarium
Er is veel aandacht voor het gebrek aan informatie over de inzet van ondersteunende (financiële) instrumenten en maatregelen. Indieners vragen hoe de Provincie ondernemers concreet faciliteert bij de uitvoering van de ambities, bijvoorbeeld via subsidies, garantieregelingen of andere steunmaatregelen. Welke flankerende financiële en beleidsmatige instrumenten zet de Provincie in om ondernemers bij de landbouwtransitie te ondersteunen?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Bij het uitwerken van beleid voor maatschappelijke opgaven worden de belangen van betrokken stakeholders zorgvuldig meegenomen, met als doel tot een gedragen en juridisch verantwoorde uitwerking te komen. Hierbij worden de economische belangen van de landbouw zorgvuldig afgewogen tegen ecologische doelstellingen, zodat een evenwichtige en duurzame oplossing wordt nagestreefd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Marktwerking en ondernemerschap in de agrarische sector

Eén zienswijze vraagt specifiek aandacht voor het expliciet verankeren van marktwerking en vraaggestuurd ontwikkelen in het provinciale beleid, als essentieel onderdeel van ondernemerschap binnen de agrarische sector. Hoe wordt marktwerking en vraaggestuurde ontwikkeling als essentieel onderdeel van het ondernemerschap in de agrarische sector meegenomen in het beleid?

Standpunt GS

De POVI geeft richting en binnen deze richting staat het de agrarische sector vrij zich te ontwikkelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Balans ecologische en economische belangen & rechtszekerheid
Er is een oproep om de Provinciale Omgevingsvisie zo aan te passen dat het evenwicht tussen ecologische en economische belangen wordt geborgd en rechtszekerheid gewaarborgd blijft voor ondernemers. Op welke wijze waarborgt de Provincie een evenwicht tussen ecologische en economische belangen en voorkomt zij juridische onzekerheid voor ondernemers?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen. Bij het opstellen van beleidsuitwerkingen van maatschappelijke opgaves worden de belangen van de stakeholders meegenomen om tot wetmatige uitwerking te komen. Economische belangen van de landbouw worden hierbij afgewogen tegen ecologische doelstellingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Gebiedsgerichte afbouw van niet-duurzame teelten en klimaatrobuuste transitie
Eén zienswijze vraagt om een plan voor de gebiedsgerichte afbouw van teelten die structureel extra beregening vragen op minder geschikte gronden, gekoppeld aan een transitiepad richting klimaatrobuuste gewassen. Welke strategie hanteert de Provincie om structureel niet duurzame teelten af te bouwen en boeren te begeleiden naar klimaatrobuuste alternatieven?

Standpunt GS

Dit is onderdeel van het streven van de Provincie zoals benoemd in de overkoepelende provinciale belangen voor de land- en tuinbouw, namelijk: “1.

Een gunstig ondernemersklimaat voor een toekomstbestendige agrofoodsector. 2. Een betekenisvolle transitie van de agrofoodsector: een overgang naar een meer duurzame, circulaire en vraaggerichte productie die in balans is met en bijdraagt aan een gezonde en duurzame leefomgeving. Daarbij streven we naar een verdere afname van emissies en afvalstoffen in het belang van mens, dier en natuur. 3. Een land- en tuinbouw die bijdraagt aan maatschappelijke doelen zoals economie, leefbaarheid en brede welvaart. Ga terug naar: § 11.1.1 Provinciale belangen land- en tuinbouw 4. Rekenschap en verantwoording van bedrijfsontwikkeling nabij kwetsbare gebieden".

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-1243-15	ZW-0712-19	ZW-0727-19	ZW-0731-19	ZW-0751-19	ZW-0752-19
ZW-0755-19	ZW-0756-19	ZW-0758-19	ZW-0759-19	ZW-0760-19	ZW-0817-19
ZW-0829-19	ZW-0861-19	ZW-0863-19	ZW-0864-19	ZW-0887-19	ZW-0964-19
ZW-0965-19	ZW-0968-19	ZW-0969-19	ZW-0970-19	ZW-0971-19	ZW-1015-19
ZW-1019-19	ZW-1021-19	ZW-1022-19	ZW-1024-19	ZW-1026-19	ZW-1028-20
ZW-1030-20	ZW-1031-19	ZW-1032-19	ZW-1034-19	ZW-1068-19	ZW-1109-19
ZW-1123-19	ZW-1124-19	ZW-1138-19	ZW-1256-19	ZW-1333-21	ZW-1354-19
ZW-1373-19	ZW-1431-19	ZW-1468-19	ZW-1351-8	ZW-0138-2	ZW-0822-2
ZW-0535-7	ZW-0221-4	ZW-0510-6	ZW-0823-6	ZW-1035-34	ZW-1216-31
ZW-0410-8	ZW-0877-51	ZW-0278-152	ZW-1243-9	ZW-1243-10	ZW-1389-31

9.33 Bedrijfsontwikkelingsplan

Zienswijze
Duidelijkheid over de mogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling Veel indieners vragen om helderdere uitleg over de mogelijkheden tot bedrijfsontwikkeling (zoals de bouw van loodsen en stallen) binnen de kaders van de Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg. Er bestaat onzekerheid over de toegestane ontwikkelingen voor agrarische bedrijven op basis van het huidige beleid. Op welke wijze biedt de Provinciale Omgevingsvisie Limburg duidelijkheid over toegestane vormen van bedrijfsontwikkeling voor agrarische ondernemers?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet

juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De regels met betrekking tot bedrijfsontwikkeling en functiewijziging worden daarin uitgewerkt.
De eerstvolgende Omgevingsverordening wordt in 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Werkbaarheid en proportionaliteit van de verplichting tot het opstellen van een bedrijfsontwikkelingsplan (BOP)
Het verplicht stellen van een BOP bij nieuwe ruimtelijke plannen wordt door diverse indieners als niet werkbaar of te belastend ervaren. Zij vragen om deze verplichting te schrappen, te verduidelijken of aan te passen aan de praktijk. In hoeverre is het verplicht stellen van een bedrijfsontwikkelingsplan proportioneel en werkbaar voor agrarische ondernemers bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen?

Standpunt GS

Het bedrijfsontwikkelingsplan (BOP) krijgt een nadere uitwerking binnen de Omgevingsverordening Limburg. Doel van het BOP is om de ondernemer bewust te maken van de maatschappelijke opgaven die binnen de bedrijfsvoering aanwezig zijn. De bedrijfsvoering dient rekening te houden met en bij te dragen aan deze opgaven. In de Omgevingsverordening Limburg zal beschreven worden wat verwacht wordt van een BOP. Het BOP dient een eenvoudig en doelmatig product te worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Ondernemersbeperkingen in de groenblauwe landbouwzone (GBLZ) en verwevingsgebieden
Diverse zienswijzen stellen dat de eisen en gebruiksbeperkingen in de GBLZ en verwevingsgebieden leiden tot een beperking van het ondernemerschap en mogelijk tot vermogensschade. Ondernemers vinden dat hun positie onvoldoende centraal staat.
Hoe worden de belangen van agrarische ondernemers geborgd binnen de gebruiksbeperkingen van de GBLZ en verwevingsgebieden, zonder dat dit leidt tot onevenredige ondernemersbeperkingen?

Balans tussen natuur- en waterbelangen versus bedrijfsvoering
Zienswijzepunten geven aan dat het ontwikkelen van plannen waarbij ondernemers verplicht rekening moeten houden met natuur- en waterbelangen, als te beperkend wordt ervaren. Er wordt bezorgdheid geuit dat landbouw onvoldoende hoofdgebruik blijft. Op welke wijze

waarborgt het provinciale beleid een evenwichtige afweging tussen natuur- en waterbelangen en de bedrijfsvoering van de agrarische sector binnen de toegewezen gebieden?

Onduidelijkheid en vaagheid van beleidskaders, terminologie en beoordelingscriteria
Meerdere indieners ervaren de beleidstekst als vaag en daardoor multi-interpretabel, met name omtrent integrale kwaliteitsverbetering en draagkracht. Er wordt gevraagd om scherper geformuleerde criteria. Hoe kunnen de gebruikte beleidskaders, begrippen en beoordelingscriteria in de Provinciale Omgevingsvisie Limburg worden verduidelijkt of aangescherpt ten behoeve van rechtszekerheid?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Uitzonderingen voor innovatieve en onderzoeksactiviteiten
Een aantal zienswijzepunten pleiten voor het toestaan van uitzonderingen op standaard BOP-verplichtingen, bijvoorbeeld voor onderzoeksprojecten en innovatieve experimenten die bijdragen aan kennisontwikkeling en -verspreiding. Is het mogelijk om in het beleid flexibel om te gaan met projecten die gericht zijn op innovatie of onderzoek, door deze (gedeeltelijk) vrij te stellen van reguliere eisen?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid.
De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening.
De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. In de verordening wordt opgenomen wanneer de bepalingen van toepassing zijn en of er uitzonderingen zijn.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Consistentie en implementatie van het beleid (algemeen)
Er zijn zorgen over de implementatie en consistentie van het beleid; indieners vragen om duidelijkheid over de uitvoerbaarheid en handhaving van de regels voor verschillende typen agrarisch gebruik en ondernemingen. Op welke wijze zorgt de Provincie voor een consistente en uitvoerbare toepassing van de beleidsregels en verplichtingen binnen de POVI op lokaal niveau?

Standpunt GS
De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Vermijden van subjectiviteit in toetsing en beleid
Er wordt aandacht gevraagd voor het voorkomen van subjectieve toetsing en beoordeling, bijvoorbeeld bij criteria rondom integrale kwaliteitsverbetering en draagkracht. Hoe wordt gegarandeerd dat beoordeling en handhaving van beleidsdoelstellingen objectief en toetsbaar plaatsvinden?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid.
De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Aan de hand van de verordening worden ruimtelijke plannen getoetst op de provinciale belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-1157-11	ZW-1161-11	ZW-0313-103	ZW-0778-3	ZW-0166-149	ZW-1494-1
ZW-0224-95	ZW-0241-161	ZW-0150-1	ZW-0242-94	ZW-1243-8	ZW-0196-133
ZW-0161-2	ZW-0184-3	ZW-0229-9	ZW-0543-3	ZW-0564-3	ZW-0592-7
ZW-0595-7	ZW-0597-8	ZW-0686-3	ZW-0719-3	ZW-0847-3	ZW-0903-3
ZW-0905-3	ZW-0907-3	ZW-0924-2	ZW-0927-3	ZW-0947-3	ZW-0952-3
ZW-0966-3	ZW-1037-4	ZW-1113-3	ZW-1157-10	ZW-1161-10	ZW-1264-3
ZW-1303-3	ZW-1312-3	ZW-1367-3	ZW-1135-1	ZW-0595-8	ZW-0597-10
ZW-0954-2	ZW-0597-9	ZW-0536-2	ZW-1274-1	ZW-0941-2	ZW-0536-3
ZW-1389-30	ZW-0166-90	ZW-0186-97	ZW-0237-80	ZW-0240-85	ZW-0278-101
ZW-0317-100	ZW-1236-85	ZW-1473-80	ZW-1479-132	ZW-1495-5	ZW-1496-5
ZW-0406-2	ZW-1157-12	ZW-1161-12			

9.34 Behoud agrarische functies buitengebied

Zienswijze
Vrees voor ongewenste maatschappelijke effecten door ingrijpen in het buitengebied Beleidsmatige toelichting: Verschillende indieners uiten zorgen over het verdwijnen van agrarische bedrijvigheid door groenblauwe zoneringen, met mogelijk verlies van kenmerkende

landschapselementen, educatieve en toeristische waarde, verenigingsleven en biodiversiteit. Zij bepleiten behoud van agrarische functies als maatschappelijk verbindende factor. Hoe waarborgt de Provincie dat ingrepen in het buitengebied niet leiden tot het verdwijnen van essentiële agrarische functies en maatschappelijke samenhang?

Standpunt GS

Deze vraag gaat verder dan de scope van de POVI.
Op hoofdlijnen zet de POVI in op transitie van de landbouw in de groenblauwe landbouwzone naar een landbouw die bijdraagt aan de groene en blauwe doelen. Op visieniveau zet de POVI niet in op het verdwijnen van de landbouw in de groenblauwe landbouwzone. We hebben er namelijk voor gekozen om de landbouw nog steeds de belangrijkste functie in de groenblauwe landbouwzone te laten zijn, maar dan wel rekening houdend met onze maatschappelijke opgaven en doelstellingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Beperkte beschikbaarheid en schaarste van landbouwgrond
Beleidsmatige toelichting: Indieners stellen dat landbouwgrond steeds schaarser wordt door ruimtelijke ingrepen en concurrerende claims (woningen, natuur, infrastructuur). Zij vragen om meer bescherming van agrarisch areaal. Welke maatregelen neemt de Provincie om verdere inkrimping en versnippering van landbouwgrond te voorkomen?

Standpunt GS

Binnen de POVI is bewust gekozen voor de bescherming van landbouwgrond, dit is in een specifiek hoofdstuk beschreven. Zowel in het verwevingsgebied, primair landbouwgebied en groenblauwe landbouwzone is landbouw de hoofd landgebruiker. In de visie wordt ingezet op de een landbouw die rekening houdt met de maatschappelijke opgaven. In het verwevingsgebied zijn dat mensgerichte opgaven en in de groenblauwe landbouwzone zijn dat opgaven gekoppeld aan natuur en water. In het primair landbouwgebied is de insteek om in beginsel geen landbouwfuncties te ontwikkelen. Deze zone dient primair gericht te zijn op de landbouwkundige opgaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Druk op melkveehouderij en gevolgen voor kleinschalig landschap
Beleidsmatige toelichting: Indieners signaleren dat de melkveehouderij onder druk staat, met risico op het verdwijnen van graslanden en hun ecologische en landschappelijke functie. Men vraagt om stimulering van melkveehouderij in kansrijke gebieden. Op welke wijze stimuleert de Provincie agrarische functies, zoals melkveehouderij, in gebieden waar deze van landschappelijk en ecologisch belang zijn?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen waarin het stimuleren van veeteelt en het behoud van grasland een thema kan zijn.

In het hoofdstuk land- en tuinbouw wordt aandacht besteed aan het behoud van grasland en teelten ten dienste van water en natuur. De hoeveelheid grasland in Limburg neemt namelijk in gestaag tempo af. We willen een trendbreuk creëren in de afname van het grasland, door met diverse partijen de handen ineen te slaan en de agrariërs daadwerkelijk perspectief te gaan bieden. We verkennen komende tijd de mogelijkheden voor stimulering of indien mogelijk regulering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Integrale benadering van natuur, landbouw en ruimtelijke ordening Beleidsmatige toelichting: Enkele indieners waarderen de integrale aanpak van natuur en landbouw, maar pleiten voor meer transparantie in keuzes, onderlinge afstemming van beleidsdoelen en effectonderzoek op sectoren. Hoe zorgt de Provincie voor transparantie en afstemming bij de integrale benadering van domeinen natuur, landbouw en ruimtelijke ordening?
Economische gevolgen van ruimtelijke ingrepen voor agrarische sector Beleidsmatige toelichting: Er wordt gewezen op economische risico's van geplande interventies, zoals daling van bedrijfsrendement en op termijn verdwijnende agrarische bedrijvigheid. Men vraagt om een economische effectrapportage van beleid. Worden de economische consequenties van ruimtelijke beleidskeuzes voor agrarische ondernemers voldoende onderbouwd en meegewogen?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de doelstellingen voortkomend uit het Limburgs Offensief Stikstof en Waterveiligheid en Ruimte Limburg te realiseren wordt ingezet op integrale gebiedsprocessen waarbij de belangrijkste actoren, o.a. de landbouw, betrokken worden.

Uit de gebiedsprocessen volgen gebiedsplannen. In het coalitieakkoord 2023- 2024 “Elke Limburger telt” is opgenomen dat: “Voor alle maatregelen in de gebiedsplannen wordt naast een inschatting van de impact op de natuur of de hydrologische situatie, ook een landbouweffect-rapportage gemaakt.”

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening.
De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Aan de hand van de verordening worden ruimtelijke plannen getoetst op de provinciale belangen.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.1.4 van

‘Gebiedsprocessen en afwegingen op gebiedsniveau zijn essentieel voor het bepalen van de ontwikkelingsrichting van een gebied en het maken van kwalitatieve keuzes voor de agrarische sector. Door inzicht te krijgen in de lokale en regionale situatie en bijbehorende opgaven en belangen, kunnen agrariërs en overheden toekomstbestendige en kwalitatieve afwegingen maken. In samenwerking met gemeenten stimuleren we deze aanpak om tot duurzame oplossingen te komen.’

naar:

‘Gebiedsprocessen en afwegingen op gebiedsniveau zijn essentieel voor het bepalen van de ontwikkelingsrichting van een gebied en het maken van kwalitatieve keuzes voor de agrarische sector. Door inzicht te krijgen in de lokale en regionale situatie en bijbehorende opgaven en belangen, kunnen agrariërs en overheden toekomstbestendige en kwalitatieve afwegingen maken. In samenwerking met gemeenten stimuleren we deze aanpak om tot duurzame oplossingen te komen. Het gebiedsproces resulteert in een gebiedsplan. Voor deze gebiedsplannen wordt een landbouweffect-rapportage gemaakt, welke meegenomen wordt in besluitvorming omtrent de te nemen maatregelen binnen het gebied. Hierbij is het van belang dat het sociale aspect, zoals bijvoorbeeld in een leefbaarheidseffectrapportage, wordt meegenomen.

Kavelruil kan als instrument worden ingezet om doelen te bereiken. De Provincie ondersteunt het onderling ruilen van kavels tussen agrariërs. Daarnaast gaan we ook bekijken hoe de Provincie een actieve rol kan spelen door de aankoop van gronden voor kavelruil. Hiervoor wordt intern onderzocht wat de mogelijkheden zijn.‘

Zienswijze
Behoud van karakteristieke landschapselementen Beleidsmatige toelichting: Indieners vragen aandacht voor het behoud van hoogstamboomgaarden, heggen, hagen en andere karakteristieke elementen die samenhangen

met agrarisch landgebruik. Welke beleidsmaatregelen worden getroffen om kenmerkende landschapselementen, die verbonden zijn aan agrarische functies, actief te behouden?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid.
De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Aan de hand van de verordening worden ruimtelijke plannen getoetst op de provinciale belangen.

De Provincie stimuleert de aanleg en het beheer van landschapselementen op basis van vrijwilligheid. Dit doen we middels diverse subsidieregelingen zoals bijvoorbeeld de subsidieregeling landschapselementen en het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb). Uitvoering van het ANLb vindt plaats via de coöperatie Natuurrijk Limburg. Leden (grondeigenaren) sluiten met de coöperatie een (beheer)overeenkomst voor o.a. het beheer van landschapselementen. De overeenkomst geldt voor een bepaalde periode, vaak 6 jaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Waarborging van toeristische en educatieve waarde door agrarisch landgebruik
Beleidsmatige toelichting: Een beperkt aantal indieners benadrukt het belang van agrarische functies voor de toeristische aantrekkelijkheid en educatieve rol van het buitengebied.
Op welke manier draagt het provinciaal beleid bij aan het behoud van de toeristische en educatieve waarde van agrarisch buitengebied?

Standpunt GS

De POVI zet juist in op een landbouw die bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven binnen de bedrijfsvoering. Een koppeling met educatie en toerisme kan bijdragen aan die maatschappelijke opgaven. Zie hiervoor het hoofdstuk over verbrede landbouw.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Voorkomen van negatieve ecologische effecten (verlies leefgebied, erosie)
Beleidsmatige toelichting: Er worden zorgen geuit over verhoogde kans op erosie en verlies van leefgebied voor vogels en insecten, indien agrarisch landgebruik verdwijnt door ruimtelijke beleid. In hoeverre zijn ecologische afwegingen (zoals erosiebestrijding en behoud van biodiversiteit) expliciet meegenomen bij het beleid rondom agrarisch landgebruik?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Aan de hand van de verordening worden ruimtelijke plannen getoetst op de provinciale belangen.

In de lijn van de POVI is aangegeven dat als agrarische bedrijven een ontwikkeling wensen die niet past binnen de planologische ruimte dat gemeenten alleen medewerking mogen verlenen als de ontwikkeling in positieve zin bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven binnen de bedrijfsvoering. Die opgave kan onder andere bestaan uit erosieproblematiek en biodiversiteit. Een en ander zal verder uitgewerkt worden in de verordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0304-13	ZW-1093-2	ZW-1274-2	ZW-0410-1	ZW-0304-12	ZW-1411-13
ZW-1092-4	ZW-1080-5	ZW-1040-4	ZW-1040-5	ZW-0569-19	ZW-1216-24
ZW-1271-24	ZW-1286-19	ZW-1395-24	ZW-1417-45	ZW-0332-5	ZW-0851-9
ZW-1080-3	ZW-1125-3	ZW-0042-4	ZW-0110-2	ZW-0851-5	ZW-1253-29
ZW-0811-9	ZW-1040-7	ZW-0122-2	ZW-1168-1	ZW-0935-4	ZW-0827-6
ZW-1093-1	ZW-1052-3	ZW-1054-9	ZW-1120-3	ZW-0936-4	ZW-1116-3
ZW-1168-3	ZW-1474-2	ZW-1419-1	ZW-0827-8	ZW-0409-2	ZW-1078-4
ZW-0304-11	ZW-1411-11				

9.35 Biologische landbouw

Zienswijze
Indiener stelt dat biologische landbouw niet uitsluitend in het verwevingsgebied thuishoort, maar ook in het primair landbouwgebied en de groenblauwe landbouwzone.
Indiener verzoekt om structurele ondersteuning voor omschakeling naar biologische landbouw, met vergoedingen en langetermijnperspectief.
Indiener geeft aan dat de toewijzing van groene landbouwzones op diverse percelen van zijn biologisch landbouwbedrijf onterecht is.
Indiener nodigt de Provincie uit om eens op hun bedrijf te komen kijken naar hun Bokashi-opslag en de velden, ter illustratie van hoe beleid in de praktijk gebracht wordt, omdat indiener opmerkt dat een gezond bodembeleid niet alleen goed is voor landbouw en klimaat, maar ook voor water (sponswerking) en biodiversiteit (rijk bodemleven).
Indiener stelt dat biologische landbouw aantoonbaar bijdraagt aan stikstofreductie, bodemkwaliteit en biodiversiteit en dat dit onvoldoende wordt meegenomen in de ontwerp-POVI.
Indiener stelt dat biologische landbouw alleen toekomstbestendig is met een goed verdienmodel en verzoekt de Provincie actief in te zetten op het versterken van de afzetmarkt.
Indiener stelt dat de ontwerp-POVI te weinig ruimte laat voor functievernieuwing en verduurzaming in het primair landbouwgebied en verzoekt om biologische landbouw expliciet als volwaardige en passende vorm van landbouw te erkennen.
Indiener stelt dat diversificatie zoals biologische productie of verbreding niet voor elk bedrijf een realistische optie is.
Indiener stelt voor duidelijkheid te verschaffen over de groenblauwe landbouwzone en de geschiktheid voor biologische teelten.
Indiener stelt voor om in het beheer van het landschap rondom de Amerikaanse begraafplaats in Margraten te kiezen voor biologisch-dynamische landbouw waarmee tevens een bijdrage kan worden geleverd aan het herstel van de biodiversiteit en het tegengaan van de klimaatverandering.
Indiener verzoekt om expliciete ondersteuning en faciliteiten voor biologische landbouw, inclusief productie, opslag en verwerking, om deze sector toekomstbestendig te maken en bij te dragen aan duurzame en verantwoorde landbouw.
Indiener verzoekt om het stoppen van het gebruik van pesticiden en gewasbeschermingsmiddelen, en het streven naar biologisch landbouw.
Indiener verzoekt om meer aandacht in de POVI voor biologische landbouw, de sector naar de toekomst te ondersteunen en biologische bedrijven te faciliteren op aspecten als productie, opslag en verwerking.

Standpunt GS

De Provincie erkent de positieve bijdrage van biologische landbouw aan bodemkwaliteit, natuur en duurzaamheid en beschouwt deze bedrijfsvorm als passend en waardevol in meerdere zones, waaronder het primair landbouwgebied en de groenblauwe landbouwzone, mits de landbouwactiviteiten aansluiten bij de maatschappelijke doelen en draagkracht van het gebied. Het provinciaal beleid is gebiedsgericht. Het type landbouw dat mogelijk is, wordt mede bepaald door de zonering en de opgaven per gebied. Structurele (financiële) stimulering,

omschakelvergoedingen of prijsgaranties zijn primair belegd bij het Rijk, maar de Provincie ondersteunt ondernemers via maatwerk in begeleiding, kennisdeling, investeringsregelingen uit onder andere het GLB-NSP, en de in ontwikkeling zijnde Blijversaanpak. Functievernieuwing en verduurzaming worden gestimuleerd, waarbij expliciete aandacht is voor het toekomstperspectief van biologische bedrijven. Ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen en pesticiden volgt de Provincie het nationale kader.

Voorstel aan PS

Ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0298-9	ZW-0298-13	ZW-0462-2	ZW-1253-53	ZW-0298-3	ZW-0298-15
ZW-0298-1	ZW-1458-11	ZW-0462-1	ZW-0300-3	ZW-1466-3	ZW-0568-6
ZW-1483-2	ZW-1035-35				

9.36 Definitie emissiearm

Zienswijze
Behoefte aan heldere en eenduidige definities van terminologieën (zoals emissiearme, watervriendelijke, natuurinclusieve en extensieve landbouw, spuitvrije zones) Beleidsmatige toelichting: Meerdere indieners vragen om duidelijke en toetsbare definities van de gebruikte begrippen in de POVI. Het ontbreken hiervan leidt tot onzekerheid over de interpretatie, uitvoering en naleefbaarheid van het beleid. Hoe worden begrippen als emissiearme landbouw, spuitvrije zones, watervriendelijke, natuurinclusieve en extensieve landbouw concreet gedefinieerd in het beleid en welke kaders zijn hiervoor vastgesteld?

Standpunt GS

Deze woorden / begrippen worden opgenomen in de verklarende woordenlijst van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in Bijlage 1. Begrippenlijst

Agglomeratielandbouw

Landbouwbedrijven waarbij de primaire agrarische productie geïntegreerd wordt met meerdere facetten van de agrarische productiekolom op één locatie.

Agrofoodsector

De primair producerende landbouw bestaande uit veeteelt, akkerbouw, boomteelt, sierteelt en glastuinbouw.

Biobased gewassen

Gewassen die benut kunnen worden in het bouwen met hernieuwbare natuurlijke materialen. Denk hierbij aan vlas, hennep, stro, riet, etc.

Boerderijeducatie
Leren op en over de boerderij, met als doel kennis en waardering voor landbouw, natuur en voedsel te vergroten.

Brongerichte maatregelen
Maatregelen gericht op het voorkómen van emissies of uitstoot.

Emissiearme land- en tuinbouw
Een landbouw waarbij de uitstoot van schadelijke stoffen (bijv. ammoniak, stikstof, fijnstof, CO_2, pesticiden en geur) naar bodem, water en lucht zoveel mogelijk beperkt wordt.

Emissiegrenswaarde
Maximaal toegestane emissie die is opgenomen in de omgevingsverordening.

Emissie(reductie)eisen
Regels die stellen hoeveel van een bepaalde (schadelijke) stof een bron mag uitstoten (emissie-eis) en/of met welk percentage of tot welk niveau de uitstoot moet worden verminderd (emissiereductie-eis).

Erosie
Wegspoelen van de bovenste bodemlaag (toplaag) door wind of (regen)water. Dit gebeurt meestal als de bodem onbegroeid is. Akkerbouwgebieden zijn kwetsbaar voor erosie net nadat een gewas is gezaaid of geoogst. Door erosie kan vruchtbare grond wegspoelen of -waaien of het gewas raakt beschadigd. Erosie is ook ongunstig voor de productiecapaciteit.

Klimaatbestendige teelten
Gewassen die beter bestand zijn tegen extreme weersomstandigheden en andere gevolgen van klimaatverandering.

Klimaatcellen
Een klimaatcel in de landbouw is een afgesloten ruimte (kast of kamer) waarin het klimaat gecontroleerd kan worden. In een klimaatcel kunnen bijvoorbeeld temperatuur, luchtvochtigheid, lichtintensiteit, CO_2-gehalte en soms zelfs de windsnelheid nauwkeurig worden ingesteld en afgestemd. Deze wordt gebruikt voor de grootschalige productie van specifieke gewassen.

Leefmilieu
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefomgeving.

Leefomgeving
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefmilieu.

Maatschappelijke diensten

Activiteiten, voorzieningen of vormen van ondersteuning die bijdragen aan het welzijn, de participatie en de leefbaarheid van mensen én/of het behoud en de versterking van natuur, milieu en landschap in de samenleving.

Precisielandbouw
Slimme landbouw waarbij technologie en data worden ingezet om op het juiste moment, op de juiste plaats de juiste handelingen (inzet bemesting en pesticide) uit te voeren.

Regeneratieve landbouw
Regeneratieve landbouw is een systeem waarin boeren werken aan het herstel van bodem en biodiversiteit, met het oog op een veerkrachtig, klimaatvriendelijk en toekomstbestendig agrarisch landschap.

Uitspoeling van nutriënten
De uitspoeling van meststoffen vanuit de bodem naar het grond- en oppervlaktewater.

Voedselzekerheid
Voedselzekerheid bestaat wanneer alle mensen te allen tijde fysieke en economische toegang hebben tot voldoende, veilig en voedzaam voedsel dat beantwoordt aan hun voedingsbehoeften en voedselvoorkeuren voor een actief en gezond leven.

Zorglandbouw
Dit is een combinatie van landbouw en zorg. Op een zorgboerderij worden mensen die zorg, dagbesteding of begeleiding nodig hebben, opgevangen en actief betrokken bij het dagelijkse werk op de boerderij.

Zienswijze

Delstellingen t.a.v. biodiversiteit, ecologische verbindingen en natuurvriendelijke landbouw
Er is behoefte aan meer duidelijkheid over de concrete doelen voor biodiversiteit en het behoud of herstel van ecologische verbindingen binnen het landbouwbeleid. Ook wordt verheldering gevraagd over de bijdrage van natuurvriendelijke landbouw aan deze doelen. Wat zijn de beoogde doelen van de POVI met betrekking tot biodiversiteit, ecologische verbindingszones en natuurvriendelijke landbouw, en hoe worden deze vertaald in beleid?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de

mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Aan de hand van de verordening worden ruimtelijke plannen getoetst op de provinciale belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Inhoud en toepassing van emissiearme landbouw in de primaire landbouwgebieden
Beleidsmatige toelichting: Indieners willen weten hoe het begrip emissiearme landbouw ingevuld wordt, specifiek binnen primaire landbouwgebieden, en met welke (sectoraal toegespitste) maatregelen deze doelstelling wordt bereikt. Wat wordt onder emissiearme landbouw verstaan in de context van primaire landbouwgebieden en welke (nieuwe) maatregelen of richtlijnen vloeien hieruit voort?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Aan de hand van de verordening worden ruimtelijke plannen getoetst op de provinciale belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Bodemhersteldoelen
Beleidsmatige toelichting: Deze punten betreffen de noodzaak om hersteldoelen voor de bodem op te nemen in alle landbouwzones, niet alleen in specifieke gebieden, om zo duurzaamheid in de volle breedte te bevorderen. Welke ruimtelijke bodemhersteldoelen worden geformuleerd voor alle landbouwzones, inclusief de primaire gebieden, en waarom is dat relevant binnen het beleid?

Standpunt GS

Verwezen wordt naar hoofdstuk 7.3.3 (implementatie van de EU-bodemmonitoringsrichtlijn). De EU-bodemmonitoringsrichtlijn bevat verplichtende activiteiten waaronder het vaststellen en het stimuleren van maatregelen voor duurzaam bodembeheer (zowel in bebouwd als landelijk gebied) en vaststellen van herstelmaatregelen bij ongezonde bodems, op basis van de resultaten van monitoring. De EU-bodemmonitoringsrichtlijn die de komende jaren nog verder uitgewerkt dient te worden, heeft betrekking op alle zones (waaronder dus ook primaire landbouwgebieden). Voor een toekomstbestendige landbouw is een gezonde bodem de basis.

Tevens verwijzen wij naar hoofdstuk 7.3.2 waarin het uitvoeringsplan 'Gezond fundament! wordt vermeld. In dit uitvoeringsplan worden instrumenten voor duurzaam bodembeheer benoemd (p.9). Voorbeelden van instrumenten zijn organisch stofbeheer, irrigatie, grondbewerking, mechanisatie en gewas- en raskeuze. Afhankelijk van de soort van de grond en de staat van de vitaliteit van de bodem, dient een juiste mix (maatwerk) te worden gehanteerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Gelijke behandeling van biologische landbouw t.o.v. emissiearme bedrijfsvoering
Beleidsmatige toelichting: Bezorgdheid wordt geuit of biologische landbouw wel voldoende ruimte en gelijke (beleids)behandeling krijgt onder het regime van emissiearme bedrijfsvoering, zonder extra belemmeringen. Op welke wijze wordt geborgd dat biologische landbouw als emissiearme bedrijfsvoering gelijkwaardig wordt behandeld binnen het beleid, zonder bovenwettelijke beperkingen?

Standpunt GS

In de lijn van de POVI is aangegeven dat als agrarische bedrijven een ontwikkeling wensen die niet past binnen de planologische ruimte dat gemeenten alleen medewerking mogen verlenen als de ontwikkeling rekening houdt met en in positieve zin bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven binnen de bedrijfsvoering. Een biologische bedrijfsvoering kan een manier zijn waarmee een bijdrage wordt geleverd aan die opgaven. De POVI en omgevingsverordening bepaalt alleen de kaders waarbinnen geopereerd dient te worden door de ondernemer en niet de bedrijfsvoering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Toelichting en afbakening van technische en juridische implicaties voor de bedrijfsvoering
Beleidsmatige toelichting: Een indiener vraagt om verduidelijking van de precieze technische en juridische gevolgen die voortkomen uit beleidsmaatregelen, zodat agrarische ondernemers hun bedrijfsvoering hierop kunnen afstemmen. Wat zijn de technische en juridische implicaties van de beleidsaanwijzingen binnen de POVI voor agrarische ondernemers?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening.
De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Aan de hand van de verordening worden ruimtelijke plannen getoetst op de provinciale belangen.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Verzoek om duidelijke definities en kaders voor aanvullende begrippen (bijv. plantaardige teelten, biobased, lokale voedselproductie)
Beleidsmatige toelichting: Er is behoefte aan heldere kaders voor aanvullende (toekomstgerichte) begrippen als plantaardige teelten, biobased productie, en lokale voedselproductie, als fundament voor beleid en uitvoering. Hoe worden aanvullende begrippen zoals plantaardige teelten, biobased productie en lokale voedselproductie in het beleid gedefinieerd en afgebakend?

Standpunt GS
Deze woorden/ begrippen worden opgenomen in de begripsbepalingen van de POVI.

Voorstel aan PS
Tekst toevoegen in Bijlage 1. Begripsbepalingen

Agglomeratielandbouw
Landbouwbedrijven waarbij de primaire agrarische productie geïntegreerd wordt met meerdere facetten van de agrarische productiekolom op één locatie.

Agrofoodsector
De primair producerende landbouw bestaande uit veeteelt, akkerbouw, boomteelt, sierteelt en glastuinbouw.

Biobased gewassen
Gewassen die benut kunnen worden in het bouwen met hernieuwbare natuurlijke materialen. Denk hierbij aan vlas, hennep, stro, riet, etc.

Boerderijeducatie
Leren op en over de boerderij, met als doel kennis en waardering voor landbouw, natuur en voedsel te vergroten.

Brongerichte maatregelen
Maatregelen gericht op het voorkómen van emissies of uitstoot.

Emissiearme land- en tuinbouw
Een landbouw waarbij de uitstoot van schadelijke stoffen (bijv. ammoniak, stikstof, fijnstof, CO_2, pesticiden en geur) naar bodem, water en lucht zoveel mogelijk beperkt wordt.

Emissiegrenswaarde
Maximaal toegestane emissie die is opgenomen in de omgevingsverordening.

Emissie(reductie)eisen
Regels die stellen hoeveel van een bepaalde (schadelijke) stof een bron mag uitstoten (emissie-eis) en/of met welk percentage of tot welk niveau de uitstoot moet worden verminderd (emissiereductie-eis).

Erosie
Wegspoelen van de bovenste bodemlaag (toplaag) door wind of (regen)water. Dit gebeurt meestal als de bodem onbegroeid is. Akkerbouwgebieden zijn kwetsbaar voor erosie net nadat een gewas is gezaaid of geoogst. Door erosie kan vruchtbare grond wegspoelen of -waaien of het gewas raakt beschadigd. Erosie is ook ongunstig voor de productiecapaciteit.

Klimaatbestendige teelten
Gewassen die beter bestand zijn tegen extreme weersomstandigheden en andere gevolgen van klimaatverandering.

Klimaatcellen
Een klimaatcel in de landbouw is een afgesloten ruimte (kast of kamer) waarin het klimaat gecontroleerd kan worden. In een klimaatcel kunnen bijvoorbeeld temperatuur, luchtvochtigheid, lichtintensiteit, CO_2-gehalte en soms zelfs de windsnelheid nauwkeurig worden ingesteld en afgestemd. Deze wordt gebruikt wordt voor de grootschalige productie van specifieke gewassen.

Leefmilieu
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefomgeving.

Leefomgeving
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefmilieu.

Maatschappelijke diensten

Activiteiten, voorzieningen of vormen van ondersteuning die bijdragen aan het welzijn, de participatie en de leefbaarheid van mensen én/of het behoud en de versterking van natuur, milieu en landschap in de samenleving.

Precisielandbouw
Slimme landbouw waarbij technologie en data worden ingezet om op het juiste moment, op de juiste plaats de juiste handelingen (inzet bemesting en pesticide) uit te voeren.

Regeneratieve landbouw
Regeneratieve landbouw is een systeem waarin boeren werken aan het herstel van bodem en biodiversiteit, met het oog op een veerkrachtig, klimaatvriendelijk en toekomstbestendig agrarisch landschap.

Uitspoeling van nutriënten
De uitspoeling van meststoffen vanuit de bodem naar het grond- en oppervlaktewater.

Voedselzekerheid
Voedselzekerheid bestaat wanneer alle mensen te allen tijde fysieke en economische toegang hebben tot voldoende, veilig en voedzaam voedsel dat beantwoordt aan hun voedingsbehoeften en voedselvoorkeuren voor een actief en gezond leven.

Zorglandbouw
Dit is een combinatie van landbouw en zorg. Op een zorgboerderij worden mensen die zorg, dagbesteding of begeleiding nodig hebben, opgevangen en actief betrokken bij het dagelijkse werk op de boerderij.

Indiener					
ZW-0374-6	ZW-0390-6	ZW-0394-6	ZW-0426-6	ZW-0430-6	ZW-0505-6
ZW-0713-5	ZW-1177-6	ZW-0416-4	ZW-1418-8	ZW-0450-1	ZW-0298-10
ZW-0117-6	ZW-0916-6	ZW-0896-6	ZW-1169-9	ZW-1240-1	ZW-1358-27
ZW-0377-7					

9.37 Gebiedsprocessen/ structurele agrarische belangenparticipatie

Zienswijze
Structurele participatie van agrarische ondernemers en belangenbehartigers in gebiedsgerichte processen en beleidskeuzes Veel indieners vragen om de structurele verankering van participatie van agrarische ondernemers en hun belangenbehartigers in alle relevante gebiedsprocessen en bij toekomstige beleidsbesluiten. Zij benadrukken het belang van een formele rol en invloed voor agrariërs, waardoor zij tijdig kunnen meedenken over beleid dat directe gevolgen heeft voor hun

bedrijfsvoering. Hoe wordt structurele en betekenisvolle participatie van agrariërs en hun vertegenwoordigers gegarandeerd in gebiedsgerichte processen en beleidsvorming?

Standpunt GS

Om ruimtelijke projecten in Limburg te realiseren wordt door initiatiefnemers een gebiedsgericht proces ingezet om tot resultaat te komen. In die gevallen waar de Provincie geen partner of trekker is kunnen we als Provincie niet garanderen dat agrariërs betrokken zullen zijn bij de uitvoering. Daarnaast is het project afhankelijk of de "landbouw" partij dient te zijn in het gebiedsproces. Een van de projecten waar dat zeker wel het geval is, is het Limburgs Offensief Stikstof (LOS).
De Provincie zal op termijn gebiedsgerichte processen inzetten om de stikstofopgave in de "focusgebieden" aan te pakken. In het LOS staat het volgende opgenomen over de gebiedsprocessen:

"We kiezen in deze gebieden voor een sterkere provinciale regie op gebiedsprocessen en gebiedsprojecten die een samenhangende uitvoering van natuurherstel, hydrologische condities én verdere verduurzaming van de landbouw ondersteunen. In alle Natura 2000-gebieden willen we met gemeenten, waterschap, agrariërs, inwoners, grondeigenaren, terreinbeherende organisaties en maatschappelijke organisaties aan de slag om te kijken wat de beste oplossingen zijn om de doelen te bereiken."

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Bescherming en behoud van agrarisch gebruik van landbouwgronden Een aanzienlijk aantal zienswijzen vraagt expliciet om het beschikbaar houden van landbouwgrond voor agrarisch gebruik en het borgen dat bestaande agrarische functies niet zonder participatie van agrariërs worden gewijzigd. Veehouders en andere agrariërs maken zich zorgen over mogelijke functiewijzigingen zonder hun inbreng. Welke waarborgen biedt het beleid voor het behoud van landbouwgrond ten behoeve van agrarisch gebruik en betrokkenheid van boeren bij alternatieve invullingen?
Nadere concretisering van beleidsdoelen en betere afstemming met gemeentelijke uitvoeringspraktijk Diverse indieners vragen om meer concretisering van doelen en betere afstemming met bestaande gemeentelijke praktijken. Gebiedsgerichte oplossingen vragen volgens hen maatwerk en betere samenwerking tussen Provincie, gemeenten en boeren. Op welke wijze concretiseert de Provincie beleidsdoelen en hoe wordt de afstemming met gemeentelijke uitvoeringspraktijk en gebiedsgerichte oplossingen geborgd?
Inhoudelijke kritiek op abstractieniveau van de provinciale plannen (en de bijbehorende kaarten) Meerdere zienswijzen richten zich op het abstracte karakter van de plannen en de kaarten, die te weinig duidelijkheid en houvast bieden voor ondernemers. Ze vragen om heldere, gebiedsgerichte uitwerking met actieve betrokkenheid van de sector. Hoe wordt gezorgd voor concrete, toegankelijke en gebiedsgerichte uitwerking van beleidsdoelen en kaartbeelden, zodat ondernemers weten waar zij aan toe zijn?
Borging van ruimte voor agrariërs bij gebiedsgerichte alternatieven

Er is vraag naar borging dat agrariërs actief deel kunnen nemen aan het ontwikkelen van gebiedsgerichte alternatieven voor hun bedrijfsvoering, zeker wanneer sprake is van transitie of functieverandering. Welke instrumenten worden ingezet om ruimte voor agrariërs te borgen bij het vormgeven van gebiedsgerichte alternatieven?

Transparante participatieprocedures en terugkoppeling
Indieners vragen om inzichtelijke en transparante procedures, waarin duidelijk is hoe participatie wordt georganiseerd en hoe input wordt teruggekoppeld. Zij willen zekerheden over de invloed van hun inbreng. Op welke wijze worden participatieprocedures transparant georganiseerd en hoe wordt terugkoppeling van de inbreng geborgd?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen. In het kader van o.a. het Limburgs Offensief Stikstof en Waterveiligheid en ruimte Limburg worden gebiedsprocessen opgesteld waarbij de landbouw betrokken wordt. Hoe dat proces exact uit gaat zien ligt buiten de scope van de POVI.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening.
De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Aan de hand van de verordening worden ruimtelijke plannen getoetst op de provinciale belangen. Het staat de gemeente vrij om strenger te acteren dan de Omgevingsverordening.

De POVI en Omgevingsverordening Limburg worden inzichtelijk gemaakt via het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Vraagt om flexibiliteit/maatwerk vanwege verschillen tussen gebieden en bedrijfsmodellen
Een deel van de zienswijzen vraagt om flexibiliteit en maatwerk, omdat gebieden en agrarische bedrijven onderling sterk verschillen qua opgaven en mogelijkheden. Standaardisering wordt als bezwaar gezien. Hoe wordt rekening gehouden met het benodigde maatwerk en de verschillen tussen gebieden en agrarische bedrijven in het beleid?

Standpunt GS

Zonering wordt als instrument ingezet in provinciale omgevingsvisies om ruimtelijk sturing te kunnen geven aan ontwikkelingen. Om de opgaven in vergelijkbare gebieden aan te pakken op

een in de basis vergelijkbare wijze. De in de POVI opgenomen algemene zonering past bij het provinciaal schaalniveau. En geeft op hoofdlijnen richting aan de inrichting van het bebouwd en landelijk gebied. Verspreid binnen zo'n zone liggen bijvoorbeeld woningen, natuurgebiedjes en landschapselementen. Alle zones worden doorsneden door wegen en energie-infrastructuur. De gemeentelijke omgevingsvisies (GOVI's) en omgevingsplannen zijn meestal een stuk gedetailleerder.

De POVI is kaderstellend voor gebiedsprocessen en gebiedsgerichte aanpakken die vanuit de Provincie worden geïnitieerd.
Eventueel resulterend in gebiedsprogramma's met de status van programma onder de Omgevingswet. We denken daarbij aan de gebiedsgerichte aanpakken vanuit het LOS, gericht op de kwetsbare Natura 2000-gebieden. En aan de stroomgebiedaanpakken van het WRL. Maar ook aan de Gebiedsgerichte Aanpak Maasbracht – Chemelot/Graetheide, die moet resulteren in een visie op de inpassing van voorzieningen voor productie, opslag en transport van energie in een gebied waar ook veel andere opgaven spelen. Bij de opstelling van het Ruimtelijk Voorstel Limburg werd vanuit de gemeenten al het belang onderschreven van piketpalen vanuit Rijk en Provincie, om duidelijke kaders mee te geven aan die processen. Mét ruimte voor uitwerking in gebiedsprocessen. De POVI bevat die piketpalen. De algemene zonering en gebiedsprocessen versterken elkaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Afstemming en communicatie tussen overheden, ondernemers en belangenbehartigers Verschillende indieners leggen nadruk op de noodzaak van voortdurende, effectieve communicatie tussen Provincie, gemeenten, agrariërs en hun organisaties om gezamenlijke doelen te bereiken. Op welke wijze wordt de onderlinge communicatie en samenwerking structureel vormgegeven, zodat alle betrokkenen tijdig en volledig geïnformeerd en betrokken zijn?

Standpunt GS

Er is middels de Plattelandscoalitie (PLC) geregeld contact tussen Provincie, gemeenten, waterschap en belangenorganisaties. De bijeenkomsten worden geïnitieerd vanuit het programma LOS.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0981-6	ZW-0463-4	ZW-1236-193	ZW-1233-4	ZW-1357-2	ZW-0811-11
ZW-0963-11	ZW-1307-2	ZW-1244-2	ZW-1270-2	ZW-1322-2	ZW-1254-1
ZW-1323-2	ZW-1349-2	ZW-1319-2	ZW-1293-2	ZW-1299-5	ZW-1074-15
ZW-1442-15	ZW-1456-26	ZW-1401-21	ZW-0535-6	ZW-0122-5	ZW-1177-10
ZW-0411-6	ZW-0844-2	ZW-0097-5	ZW-0099-5	ZW-0142-5	ZW-0144-6

ZW-0243-10	ZW-0295-5	ZW-0299-52	ZW-0569-8	ZW-0831-5	ZW-0948-5
ZW-1106-5	ZW-1114-5	ZW-1216-13	ZW-1271-13	ZW-1286-8	ZW-1313-5
ZW-1346-5	ZW-1382-5	ZW-1395-13	ZW-1417-34	ZW-0912-6	ZW-0911-4
ZW-0225-11	ZW-0232-13	ZW-0570-10	ZW-0571-10	ZW-0588-10	ZW-0589-20
ZW-0604-29	ZW-0605-22	ZW-0607-18	ZW-0609-10	ZW-0616-10	ZW-0617-10
ZW-0618-16	ZW-0619-10	ZW-0620-10	ZW-0623-10	ZW-0624-10	ZW-0625-10
ZW-0628-10	ZW-0629-10	ZW-0630-10	ZW-0651-10	ZW-0685-10	ZW-0694-10
ZW-0728-10	ZW-0730-10	ZW-0834-10	ZW-0843-10	ZW-0862-10	ZW-0873-11
ZW-0878-10	ZW-0880-11	ZW-0882-11	ZW-0892-11	ZW-0902-10	ZW-0975-10
ZW-1027-11	ZW-1036-10	ZW-1047-10	ZW-1051-10	ZW-1059-10	ZW-1061-11
ZW-1062-10	ZW-1064-10	ZW-1065-10	ZW-1066-10	ZW-1075-10	ZW-1082-10
ZW-1089-10	ZW-1090-10	ZW-1096-17	ZW-1100-10	ZW-1103-10	ZW-1104-10
ZW-1107-10	ZW-1110-10	ZW-1115-10	ZW-1118-10	ZW-1126-10	ZW-1128-10
ZW-1130-10	ZW-1136-10	ZW-1148-10	ZW-1150-10	ZW-1155-10	ZW-1160-10
ZW-1183-10	ZW-1186-10	ZW-1188-10	ZW-1191-10	ZW-1195-10	ZW-1198-10
ZW-1200-10	ZW-1202-10	ZW-1214-10	ZW-1221-10	ZW-1223-10	ZW-1225-10
ZW-1228-10	ZW-1231-10	ZW-1238-10	ZW-1246-10	ZW-1247-10	ZW-1251-10
ZW-1252-10	ZW-1266-10	ZW-1267-10	ZW-1268-10	ZW-1273-10	ZW-1275-10
ZW-1276-10	ZW-1277-10	ZW-1278-10	ZW-1279-10	ZW-1280-10	ZW-1281-10
ZW-1282-10	ZW-1283-10	ZW-1284-10	ZW-1285-10	ZW-1287-10	ZW-1288-10
ZW-1289-14	ZW-1290-11	ZW-1291-11	ZW-1292-10	ZW-1294-10	ZW-1296-10
ZW-1297-11	ZW-1298-11	ZW-1301-10	ZW-1304-10	ZW-1306-10	ZW-1308-10
ZW-1309-10	ZW-1310-10	ZW-1311-10	ZW-1315-10	ZW-1316-10	ZW-1317-10
ZW-1318-10	ZW-1320-10	ZW-1321-10	ZW-1324-10	ZW-1325-10	ZW-1326-10
ZW-1327-10	ZW-1329-10	ZW-1330-10	ZW-1331-10	ZW-1335-10	ZW-1337-10
ZW-1338-10	ZW-1339-10	ZW-1341-10	ZW-1342-10	ZW-1343-10	ZW-1347-10
ZW-1350-10	ZW-1352-10	ZW-1355-10	ZW-1359-10	ZW-1365-10	ZW-1368-10
ZW-1376-10	ZW-1378-10	ZW-1388-10	ZW-1390-10	ZW-1410-10	ZW-1449-3
ZW-0115-16	ZW-0973-4	ZW-1122-4	ZW-1033-4	ZW-1166-23	ZW-1140-19
ZW-1146-14	ZW-1142-9	ZW-1045-22	ZW-1044-20	ZW-0850-3	ZW-1058-6
ZW-0979-4	ZW-1133-5	ZW-1154-5	ZW-0299-46	ZW-0471-2	ZW-0470-2
ZW-0866-3	ZW-0875-3	ZW-0811-3	ZW-0297-21	ZW-1168-13	ZW-1000-16
ZW-1000-12	ZW-0698-6	ZW-0840-4	ZW-0936-1	ZW-1018-7	ZW-0698-1
ZW-0776-1	ZW-0252-2	ZW-1419-18	ZW-1170-13	ZW-0879-6	ZW-0225-6
ZW-0232-8	ZW-0570-5	ZW-0571-5	ZW-0588-5	ZW-0589-15	ZW-0604-24
ZW-0605-17	ZW-0607-13	ZW-0609-5	ZW-0616-5	ZW-0617-5	ZW-0618-11
ZW-0619-5	ZW-0620-5	ZW-0623-5	ZW-0624-5	ZW-0625-5	ZW-0628-5
ZW-0629-5	ZW-0630-5	ZW-0651-5	ZW-0685-5	ZW-0694-5	ZW-0728-5
ZW-0730-5	ZW-0834-5	ZW-0843-5	ZW-0862-5	ZW-0873-6	ZW-0878-5
ZW-0880-6	ZW-0882-6	ZW-0892-6	ZW-0902-5	ZW-0975-5	ZW-1027-6
ZW-1036-5	ZW-1047-5	ZW-1051-5	ZW-1059-5	ZW-1061-6	ZW-1062-5
ZW-1064-5	ZW-1065-5	ZW-1066-5	ZW-1075-5	ZW-1082-5	ZW-1089-5
ZW-1090-5	ZW-1096-12	ZW-1100-5	ZW-1103-5	ZW-1104-5	ZW-1107-5
ZW-1110-5	ZW-1115-5	ZW-1118-5	ZW-1126-5	ZW-1128-5	ZW-1130-5
ZW-1136-5	ZW-1148-5	ZW-1150-5	ZW-1155-5	ZW-1160-5	ZW-1183-5
ZW-1186-5	ZW-1188-5	ZW-1191-5	ZW-1195-5	ZW-1198-5	ZW-1200-5

ZW-1202-5	ZW-1214-5	ZW-1221-5	ZW-1223-5	ZW-1225-5	ZW-1228-5
ZW-1231-5	ZW-1238-5	ZW-1246-5	ZW-1247-5	ZW-1251-5	ZW-1252-5
ZW-1266-5	ZW-1267-5	ZW-1268-5	ZW-1273-5	ZW-1275-5	ZW-1276-5
ZW-1277-5	ZW-1278-5	ZW-1279-5	ZW-1280-5	ZW-1281-5	ZW-1282-5
ZW-1283-5	ZW-1284-5	ZW-1285-5	ZW-1287-5	ZW-1288-5	ZW-1289-9
ZW-1290-6	ZW-1291-6	ZW-1292-5	ZW-1294-5	ZW-1296-5	ZW-1297-6
ZW-1298-6	ZW-1301-5	ZW-1304-5	ZW-1306-5	ZW-1308-5	ZW-1309-5
ZW-1310-5	ZW-1311-5	ZW-1315-5	ZW-1316-5	ZW-1317-5	ZW-1318-5
ZW-1320-5	ZW-1321-5	ZW-1324-5	ZW-1325-5	ZW-1326-5	ZW-1327-5
ZW-1329-5	ZW-1330-5	ZW-1331-5	ZW-1335-5	ZW-1337-5	ZW-1338-5
ZW-1339-5	ZW-1341-5	ZW-1342-5	ZW-1343-5	ZW-1347-5	ZW-1350-5
ZW-1352-5	ZW-1355-5	ZW-1359-5	ZW-1365-5	ZW-1368-5	ZW-1376-5
ZW-1378-5	ZW-1388-5	ZW-1390-5	ZW-1410-5	ZW-0879-4	ZW-1052-5
ZW-1054-11	ZW-1120-5	ZW-1418-10	ZW-1170-3	ZW-1419-16	ZW-1170-15
ZW-0097-3	ZW-0099-3	ZW-0142-3	ZW-0144-4	ZW-0243-8	ZW-0295-3
ZW-0299-50	ZW-0569-6	ZW-0831-3	ZW-0948-3	ZW-1106-3	ZW-1114-3
ZW-1216-11	ZW-1271-11	ZW-1286-6	ZW-1313-3	ZW-1346-3	ZW-1382-3
ZW-1395-11	ZW-1417-32	ZW-1423-2	ZW-1143-6	ZW-0252-3	ZW-0824-11
ZW-0196-129	ZW-0775-6	ZW-1226-33	ZW-0394-15	ZW-0278-151	ZW-1152-5
ZW-1151-15	ZW-1305-4	ZW-1305-5	ZW-1295-4	ZW-0171-3	

9.38 Landbouweffectrapportage

Zienswijze
Noodzaak van een Landbouweffectrapportage (LER) Beleidsmatige toelichting: Een aanzienlijk deel van de indieners vraagt om het uitvoeren van een landbouweffectrapportage vóór beleidsbeslissingen rond de POVI. Dit wordt gezien als essentieel om de gevolgen voor grondgebruik, agrarische opbrengsten en het toekomstperspectief van de landbouw expliciet in beeld te brengen. Wat zijn de effecten van het POVI-beleid op grondgebruik, opbrengsten en het toekomstperspectief van de Limburgse landbouw, en op welke wijze worden deze onderzocht en geborgd?
Opname van een nulmeting (0-situatie) in LER Beleidsmatige toelichting: Diverse indieners benadrukken het belang van een nulmeting, waarin de huidige situatie van het grondgebruik en de opbrengsten wordt vastgelegd. Dit wordt als noodzakelijke basis gezien om (toekomstige) effecten goed te kunnen beoordelen. Hoe wordt de actuele situatie van landbouwgrond en -opbrengsten vastgelegd als referentiepunt voor effectmeting binnen het POVI-traject?
Impact op werkgelegenheid in de agrarische keten Beleidsmatige toelichting: Er worden zorgen geuit dat beleidsvorming onvoldoende rekening houdt met werkgelegenheid in de agrarische keten. Het verzoek is om werkgevers structureel te betrekken bij de impactanalyse van de POVI. Op welke wijze wordt de betrokkenheid van agrarische werkgevers geborgd en hoe krijgt werkgelegenheid een plek binnen de POVI-impactanalyse?

Quantificatie van kosten & baten voor landbouw versus natuur/milieu Beleidsmatige toelichting: Er is nadrukkelijk behoefte aan een kwantitatieve beoordeling van de kosten voor agrarische bedrijven versus de verwachte baten voor natuur en milieu. Dit vraagt om een transparante en evenwichtige afweging. Op welke wijze worden de kosten per agrarisch bedrijf en de opbrengsten voor natuur en milieu gekwantificeerd en meegewogen in het beleid?
Regulering van agrarisch gebruik in Groenblauwe Landbouwzone Beleidsmatige toelichting: De regulering veroorzaakt onrust en zorgen rond waardedaling van grond en verlies aan verdiencapaciteit. Er wordt gepleit voor een effectrapportage alvorens dergelijke regulering wordt doorgevoerd. In hoeverre worden de economische effecten van regulering in de Groenblauwe Landbouwzone in kaart gebracht voorafgaand aan beleidsdoorvoering?
Behoefte aan toekomstvisie voor de Limburgse landbouw Beleidsmatige toelichting: De indiener stelt dat de POVI onvoldoende aanknopingspunten biedt voor een gunstiger ondernemersklimaat en een toekomstbestendige agrofoodsector, hetgeen de onzekerheid vergroot. Hoe verhoudt het POVI-beleid zich tot het toekomstperspectief en ondernemersklimaat van de Limburgse landbouwsector?
Samenhang tussen LER en de milieueffectrapportage (m.e.r.) Beleidsmatige toelichting: Bij de uitwerking van de POVI wordt gepleit voor het naast elkaar uitvoeren van een landbouw- en een milieueffectrapportage, voor een integrale beoordeling van sectorale effecten. Wordt bij de effectanalyse voor het POVI zowel een landbouw- als een milieueffectrapportage uitgevoerd en hoe worden deze op elkaar afgestemd?

Standpunt GS

Limburg staat in het fysieke domein voor een aantal grote en complexe opgaven. Deze opgaven komen deels door schaarste: aan ruimte, milieuruimte, ruimte op het energienet en water. Daarnaast spelen trends en ontwikkelingen op het gebied van demografie, klimaat, technologische innovaties, individualisering, globalisering en geopolitiek een rol. Tegelijkertijd zijn er op mondiaal, Europees, landelijk en provinciaal niveau ambities om met de gevolgen van deze ontwikkelingen om te gaan. Bijvoorbeeld grote ambities voor natuurherstel, klimaatmitigatie, energie, landbouw, mobiliteit, digitalisering, circulaire economie en veiligheid. De grote en complexe opgaven vragen om keuzes. We willen dat Limburg een mooie en gezonde plek blijft om te leven – ook voor toekomstige generaties. Deze Provinciale Omgevingsvisie (POVI) richt zich op alle aspecten van de fysieke leefomgeving die daaraan kunnen bijdragen.

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Uit de gebiedsprocessen volgen gebiedsplannen. In het coalitieakkoord 2023 - 2024 “Elke Limburger telt” is opgenomen dat: “*Voor alle maatregelen in de gebiedsplannen wordt naast een inschatting van de impact op de natuur of de hydrologische situatie, ook een landbouweffect-rapportage gemaakt”*

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.1.4 van

‘Gebiedsprocessen en afwegingen op gebiedsniveau zijn essentieel voor het bepalen van de ontwikkelingsrichting van een gebied en het maken van kwalitatieve keuzes voor de agrarische sector. Door inzicht te krijgen in de lokale en regionale situatie en bijbehorende opgaven en belangen, kunnen agrariërs en overheden toekomstbestendige en kwalitatieve afwegingen maken. In samenwerking met gemeenten stimuleren we deze aanpak om tot duurzame oplossingen te komen.’

naar:

Gebiedsprocessen en afwegingen op gebiedsniveau zijn essentieel voor het bepalen van de ontwikkelingsrichting van een gebied en het maken van kwalitatieve keuzes voor de agrarische sector. Door inzicht te krijgen in de lokale en regionale situatie en bijbehorende opgaven en belangen, kunnen agrariërs en overheden toekomstbestendige en kwalitatieve afwegingen maken. In samenwerking met gemeenten stimuleren we deze aanpak om tot duurzame oplossingen te komen. Het gebiedsproces resulteert in een gebiedsplan. Voor deze gebiedsplannen wordt een landbouweffect-rapportage gemaakt, welke meegenomen wordt in besluitvorming omtrent de te nemen maatregelen binnen het gebied. Hierbij is het van belang dat het sociale aspect, zoals bijvoorbeeld in een leefbaarheidseffectrapportage, wordt meegenomen.

Indiener					
ZW-0597-5	ZW-1157-5	ZW-1161-5	ZW-0877-14	ZW-1176-6	ZW-0324-7
ZW-0325-6	ZW-0458-8	ZW-0458-8	ZW-1112-11	ZW-0853-2	ZW-0810-21
ZW-0524-2	ZW-0251-6	ZW-0117-3	ZW-1371-1	ZW-1087-16	ZW-0899-8
ZW-1159-18	ZW-1213-29	ZW-0877-5	ZW-1474-10	ZW-1385-10	ZW-0915-14
ZW-0877-49					

9.39 Toekomstige jonge agrarische ondernemers en gezinsbedrijven

Zienswijze
Beperkingen en onzekerheid door het beleid voor gezinsbedrijven Veel indieners maken zich zorgen dat de implementatie van de POVI leidt tot meer beperkingen, onzekerheden en regeldruk voor kleine gezinsbedrijven, waardoor hun continuïteit en

exploitatievrijheid op het spel staan. Ze vrezen dat dit negatieve gevolgen heeft voor de structurele positie van deze bedrijven in de agrarische sector en het Limburgse landschap.
Op welke wijze kan het provinciaal beleid zodanig worden ingericht dat het rekening houdt met de specifieke positie en uitdagingen van gezinsbedrijven en hun exploitatiezekerheid waarborgt?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid.
De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Aan de hand van de verordening worden ruimtelijke plannen getoetst op de provinciale belangen. Het staat de gemeente vrij om strenger te acteren dan de Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Negatieve effecten van extra regels en beperkingen op het aantal gezinsbedrijven
Meerdere zienswijzen benadrukken dat verdergaande regelgeving en nieuwe beperkingen kunnen leiden tot een afname van het aantal gezinsbedrijven, terwijl deze bedrijven belangrijk zijn voor het landschap, de cultuurhistorie en de leefbaarheid van het platteland. In hoeverre is het nieuwe beleid in staat te voorkomen dat gezinsbedrijven verdwijnen en hoe kan het beleid bijdragen aan het behoud van deze bedrijven als dragers van landschap en cultuur?

Standpunt GS

In de Omgevingsvisie wordt via algemene zonering aangegeven wat er in welk gebied wordt nagestreefd (maatschappelijke opgaven) en waar in Limburg ruimtelijke ontwikkelingen kansrijk zijn. Bedrijven behouden vrijheid in hun bedrijfsvoering. Er worden geen verplichtingen opgelegd. Het beleid richt zich op maatwerk en biedt perspectief waar dat relevant is. Eventuele beperkingen zijn niet bedoeld om verbreding uit te sluiten, maar om de balans tussen agrarische bedrijvigheid en andere functies en waarden te bewaken.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op.

Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende Omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Aan de hand van de verordening worden ruimtelijke plannen getoetst op de provinciale belangen. Het staat de gemeente vrij om strenger te acteren dan de Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Verminderd toekomstperspectief voor jonge agrariërs/bedrijfsopvolgers
Indieners geven aan dat jonge agrariërs en toekomstige bedrijfsopvolgers onvoldoende toekomstperspectief ervaren onder het huidige beleid. Er heerste angst dat deze groep - ondanks hun inzet voor duurzaamheid en innovatie - de provincie of sector verlaat, met nadelige gevolgen voor de vernieuwing van het Limburgse platteland. Hoe kan het provinciaal beleid het toekomstperspectief voor jonge agrariërs en bedrijfsopvolgers versterken en daarmee hun behoud voor de sector en de provincie waarborgen?

Standpunt GS

We onderstrepen het belang van het bieden van toekomstperspectief voor de agrarische sector. De POVI is daarentegen een zelfbindend document voor de Provincie, waarin de visie op langere termijn wordt uitgezet. Hieraan worden niet gelijk richtingen, regelingen of beperkingen gekoppeld. Mogelijkheden worden zoveel mogelijk open gehouden. Daarom zijn er geen voorschriften uitgewerkt voor de manier waarop bedrijfsvoering in de toekomst dient te gebeuren. Hierin geeft de Provincie vrijheid aan de ondernemer, gezien er veel innovatieve manieren en goede voorbeelden bestaan om toekomstbestendig te ondernemen. Daarbij zijn de juiste ontwikkelingen afhankelijk van zowel de opgaven in het gebied, als de voorkeuren van de agrariër. Hiervoor is maatwerk nodig.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Belemmering exploitatievrijheid en opvolgingsmogelijkheid door beleidsrichting
Een deel van de zienswijzen benoemt de vrees dat de huidige beleidsrichting leidt tot beperking van de exploitatievrijheid en daarmee de mogelijkheden voor bedrijfsopvolging inperkt. Dit wordt gezien als een belangrijke belemmering voor continuïteit en investeringen. Op welke manier waarborgt de provincie voldoende exploitatievrijheid voor agrarische ondernemers, zodat bedrijfsopvolging en investeringen mogelijk blijven?

Standpunt GS

De POVI is in de eerste plaats een visie, waarin wij vooral motiveren welke maatschappelijke opgaven en doelen regionaal of soms lokaal spelen. Wij willen agrariërs zo bewust maken van de specifieke omstandigheden en uitdagingen in hun regio. Dit bewustzijn vormt de basis voor de

bedrijfsontwikkeling. Middels maatwerk, waarbij ruimte ontstaat voor differentiatie (naar bedrijfstype, bodem, regio en keten) kan vervolgens afgewogen worden wat waar wel of niet gewenst is. Op basis van dit bewustzijn kunnen dan beslissingen over toekomstige bedrijfsvoering worden genomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Onvoldoende waardering of integrale benadering van gezinsbedrijven in beleid
Sommige indieners ervaren dat het beleid te weinig uitgaat van het belang en de kracht van gezinsbedrijven voor de economie, werkgelegenheid en het sociale weefsel van het platteland. Zij vragen om expliciete waardering en een integrale aanpak. Hoe kan de Provincie haar beleid zo vormgeven dat het belang van gezinsbedrijven expliciet wordt erkend en deze bedrijven integraal worden meegenomen in toekomstige beleidsafwegingen?

Standpunt GS

In de POVI wordt in eerste instantie geen onderscheid gemaakt tussen verschillende typen agrariërs; ontwikkelingsmogelijkheden worden via zonering voor alle bedrijven op gelijke wijze inzichtelijk gemaakt. Tegelijk hebben wij oog voor de uitdagingen waarmee bepaalde sectoren of bedrijfsvormen, zoals jonge ondernemers of bedrijven in transitie, extra te maken kunnen krijgen. Waar mogelijk bieden we in het beleid en via gebiedsprocessen ruimte voor maatwerk, zodat ook bedrijven die het moeilijker hebben passende kansen kunnen benutten. Wij streven naar een eerlijk en toekomstbestendig speelveld, met oog voor verschillen in uitgangspositie en perspectief binnen de agrarische sector.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Noodzaak tot stimulering verduurzaming en innovatie met aandacht voor jonge ondernemers
Enkele indieners pleiten voor meer aandacht voor het faciliteren van verduurzaming, innovatie en kringlooplandbouw, met name door jonge ondernemers. Zij beschouwen deze groep als aanjager van vernieuwing, mits het beleid voldoende ruimte en ondersteuning biedt. Op welke wijze kan het provinciaal beleid jonge ondernemers gericht ondersteunen bij verduurzaming en innovatie, zodat zij optimaal kunnen bijdragen aan de transitie van de sector?

Standpunt GS

In de POVI worden de volgende provinciale belangen voor de land- en tuinbouw nagestreefd, namelijk een overgang naar een meer duurzame, circulaire en vraaggerichte productie die in balans is met en bijdraagt aan een gezonde en duurzame leefomgeving. Daarbij streven we naar een verdere afname van emissies en afvalstoffen in het belang van mens, dier en natuur. En ook een land- en tuinbouw die bijdraagt aan maatschappelijke doelen zoals economie, leefbaarheid en brede welvaart. De provincie zal innovatieve ontwikkelingen die bijdragen aan de belangen en

passend zijn op de locatie van de onderneming ondersteunen en ziet ook dat er al genoeg goede voorbeelden hiervan bestaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Onzekerheid over toekomstige bedrijfsvoering en investeringen
Verschillende zienswijzen geven aan dat onduidelijke of snel veranderende regelgeving tot onzekerheid leidt, waardoor ondernemers investeringen uitstellen of afzien van bedrijfsovername. Welke beleidsmaatregelen zijn mogelijk om zekerheid en duidelijkheid te bieden aan jonge agrarische ondernemers over toekomstige bedrijfsvoering?

Standpunt GS

De POVI is in de eerste plaats een visie, waarin wij vooral motiveren welke maatschappelijke opgaven en doelen regionaal of soms lokaal spelen. Wij willen agrariërs zo bewust maken van de specifieke omstandigheden en uitdagingen in hun regio. Dit bewustzijn vormt de basis voor de bedrijfsontwikkeling. Middels maatwerk, waarbij ruimte ontstaat voor differentiatie (naar bedrijfstype, bodem, regio en keten) kan vervolgens afgewogen worden wat waar wel of niet gewenst is. Op basis van dit bewustzijn kunnen dan beslissingen over toekomstige bedrijfsvoering worden genomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Aandacht voor behoud plattelandscultuur, leefbaarheid en werkgelegenheid
Een aantal zienswijzen vragen om structurele aandacht voor het behoud van de leefbaarheid, cultuur en werkgelegenheid op het platteland, waarin gezinsbedrijven en jonge ondernemers een sleutelrol vervullen. Hoe kan de Provincie borgen dat de leefbaarheid en werkgelegenheid op het platteland behouden blijft, mede door het ondersteunen van gezinsbedrijven en jonge ondernemers?

Standpunt GS

In hoofdstuk 11.1.1 schrijft de Provincie dat “een blijvende rol voor de land- en tuinbouw is dus een provinciaal belang, onder meer in haar rol als voedselproducent, beheerder van het landschap en als verbindende kracht voor de leefbaarheid van het landelijk gebied”. De POVI is in de eerste plaats een visie, waarin wij vooral motiveren welke maatschappelijke opgaven en doelen regionaal of soms lokaal spelen. Wij willen agrariërs zo bewust maken van de specifieke omstandigheden en uitdagingen in hun regio. Dit bewustzijn vormt de basis voor de bedrijfsontwikkeling. Middels maatwerk, waarbij ruimte ontstaat voor differentiatie (naar bedrijfstype, bodem, regio en keten) kan vervolgens afgewogen worden wat waar wel of niet gewenst is, ook met oog op de leefbaarheid en het behoud van dorpscultuur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0818-1	ZW-1197-4	ZW-0963-10	ZW-0411-4	ZW-1230-7	ZW-1479-192
ZW-1393-4	ZW-0409-1	ZW-1260-7	ZW-0425-1	ZW-1260-5	ZW-1243-1
ZW-0339-8	ZW-0340-8	ZW-0341-8	ZW-0342-8	ZW-0923-130	ZW-1360-1
ZW-1185-3	ZW-1185-4	ZW-1189-3	ZW-1193-3	ZW-1196-3	ZW-1241-1
ZW-1239-3	ZW-1259-1	ZW-1217-2	ZW-1232-3	ZW-0409-17	ZW-0427-2
ZW-1425-5	ZW-1426-7	ZW-1427-4	ZW-1433-7	ZW-1442-2	ZW-1442-3
ZW-1451-5	ZW-1454-7	ZW-1455-7	ZW-1456-7	ZW-1457-7	ZW-1458-13
ZW-1459-7	ZW-1469-7	ZW-1470-11	ZW-1133-6	ZW-1072-3	ZW-1101-3
ZW-1044-6	ZW-1071-6	ZW-1058-7	ZW-0976-8	ZW-0981-7	ZW-1011-6
ZW-1042-5	ZW-1050-7	ZW-1039-6	ZW-0974-6	ZW-0996-6	ZW-1095-6
ZW-1053-5	ZW-1079-5	ZW-0850-2	ZW-1381-3	ZW-1401-6	ZW-0940-6
ZW-0737-5	ZW-0830-5	ZW-0889-3	ZW-0734-4	ZW-1470-4	ZW-1392-6
ZW-1470-3	ZW-1122-2	ZW-0511-5	ZW-0312-2	ZW-1116-11	ZW-0741-3
ZW-0535-1	ZW-0799-4	ZW-1116-10	ZW-0298-4	ZW-1056-4	ZW-0898-8
ZW-0780-5	ZW-0698-3	ZW-0097-9	ZW-1216-17	ZW-1375-2	ZW-0561-2
ZW-0425-2	ZW-0283-5	ZW-1240-10	ZW-0545-3	ZW-1106-15	ZW-0884-6
ZW-0868-2	ZW-1134-4	ZW-1140-6	ZW-1141-6	ZW-1154-4	ZW-1166-4
ZW-1185-5	ZW-1185-6	ZW-1232-4			

9.40 Toekomstperspectief agrariërs in nieuwe zoneringen

Zienswijze
Onzekerheid over toekomst en investeringszekerheid van agrarische bedrijven Veel indieners maken zich zorgen over het ontbreken van duidelijke, objectieve criteria en harde garanties in het beleid, waardoor investeringszekerheid en langetermijnplanning onder druk staan. Zij zien vage termen als ‘passendheid’ of ‘landschappelijke inpassing’ als belemmerend voor bedrijfsontwikkeling en ervaren een gebrek aan rechtszekerheid. Op welke wijze biedt de Provinciale Omgevingsvisie agrariërs voldoende rechts- en investeringszekerheid voor huidige en toekomstige bedrijfsvoering?

Standpunt GS

De POVI geeft via zonering duidelijkheid over de ontwikkelingsmogelijkheden en het toekomstperspectief voor agrariërs, afgestemd op het gebied waarin zij actief zijn. Hiermee ontstaat bewustzijn over de maatschappelijke opgaven en ruimtelijke doelen die ter plekke spelen, zodat ondernemers kunnen inschatten welk toekomstperspectief op die plek realistisch is. Het perspectief verschilt per locatie en is niet per definitie gunstiger of ongunstiger, maar afhankelijk van de ondernemingsrichting, marktwerking, ruimtedruk, milieueisen en maatschappelijke doelen.

De Provincie biedt in het primair landbouwgebied meer ruimtelijke zekerheid aan bedrijven die zich richten op hoogproductieve landbouw. In andere zones spelen meerdere opgaven tegelijk en kan de invulling verschillen. Innovatie, bedrijfsopvolging en ruimte voor nieuwe verdienmodellen krijgen nadrukkelijk aandacht in het beleid, maar volledige zekerheid voor elk individueel bedrijf kunnen we niet bieden. Het beleid is erop gericht transparantie en duidelijkheid te bieden, zodat ondernemers zelf tijdig keuzes kunnen maken in een steeds veranderende omgeving.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Beperkingen op uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bedrijven
Er leeft veel onduidelijkheid en zorg over de mogelijkheden tot uitbreiding, (her)ontwikkeling of nieuwbouw van agrarische activiteiten, waaronder stallen en loodsen. Indieners vrezen dat het nieuwe beleid uitbreidingsruimte inperkt of het starten van innovatieve landbouw belemmert. Wat zijn de exacte kaders voor uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bedrijven binnen de nieuwe zoneringen van de omgevingsvisie?

Standpunt GS

Het beleid rond nieuwvestiging van agrarische bedrijven is bewust restrictief en wordt mede bepaald door de zonering, die invloed heeft op de wenselijkheid en mogelijkheden van nieuwvestiging in een gebied. Hiermee streven we naar kwalitatieve nieuwvestiging en de juiste functies op de juiste locaties. We stimuleren hergebruik van bestaande agrarische bebouwing om leegstand tegen te gaan en bestaande structuren optimaal te benutten. Afhankelijk van gebiedsgerichte opgaven in bepaalde zonering bieden we waar mogelijk maatwerk. Deze aanpak sluit aan bij ons streven naar een toekomstbestendige landbouwsector, met een zorgvuldige balans tussen bescherming van de landbouw en andere maatschappelijke opgaven. Zie voor verdere toelichting ook onze antwoorden op zienswijzen over zonering en hergebruik van agrarische bebouwing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Realisme van alternatieve verdienmodellen en verbredingsrichtingen
Veel agrariërs geven aan dat alternatieven als huisverkoop, kleinschalige afzet of maatschappelijke diensten voor hun bedrijf niet haalbaar of realistisch zijn. Ze pleiten ervoor deze niet als generiek beleidsuitgangspunt te hanteren en erkennen hun bijdrage aan bodemkwaliteit en milieuzorg binnen het huidige bedrijfsmodel. Welke rol krijgen gangbare bedrijfsmodellen tegenover alternatieve verdienmodellen binnen het provinciale beleid, en hoe wordt hiermee rekening gehouden?

Standpunt GS

In de verschillende soorten landbouwgebieden (primair landbouwgebied, groenblauwe landbouwzone, verwevingsgebied) blijft landbouw de voornaamste activiteit. In verwevingsgebieden rondom steden en woonkernen hebben alternatieve verdienmodellen mogelijk wel een positieve invloed op de verbinding tussen de bebouwde kom en het platteland, wat in zulke gebieden gewenst wordt door de Provincie. Desondanks worden alternatieve verdienmodellen zoals huisverkoop, kleinschalige afzet en maatschappelijke diensten niet als generiek beleidspunt gehanteerd in de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Effect op voortbestaan en maatschappelijke rol agrariërs als landschapsbeheerder
Er is angst dat veranderingen in het beleid, zoals het verplicht verplaatsen, transformeren of beëindigen van activiteiten die natuurherstel in de weg staan, kunnen leiden tot het verdwijnen van agrarische bedrijven en het verlies van hun rol als landschapsbeheerder.
Hoe waarborgt de Provincie het voortbestaan van agrarisch ondernemerschap en hun rol als beheerder van het Limburgse landschap?

Standpunt GS

In de POVI hebben we benadrukt dat de agrarische sector een belangrijke rol vervult als beheerder van het Limburgse landschap. Ook in zones met maatschappelijke opgaven blijft landbouw de belangrijkste gebruiker, juist vanwege haar cruciale functie in landschapsbeheer en behoud van gebiedskwaliteit. Het stimuleren en ondersteunen van agrariërs in deze rol is daarom een expliciet beleidsdoel. We zijn ons bewust van de risico's van beleidstransities en zetten ons ervoor in om ondernemers in deze gebieden optimaal te faciliteren en hun landschappelijke rol te versterken. Zo willen we voortbestaan en maatschappelijke waarde van agrariërs in Limburg borgen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Aansluiting van provinciaal beleid op lokale en gemeentelijke uitvoering
Indieners maken zich zorgen over de interpretatievrijheid van gemeenten en het gebrek aan provinciale waarborgen, waardoor gemeentelijke beleidsafwegingen de mogelijkheden voor agrariërs wisselend en onvoorspelbaar maken. Hoe zorgt de Provincie voor consistente toepassing van het beleid door gemeenten en welke garanties krijgen agrariërs op het gebied van beleidszekerheid?

Standpunt GS

Het Nederlandse stelsel van ruimtelijke ordening is gelaagd opgezet: de Provincie formuleert het kader en de provinciale belangen, terwijl gemeenten binnen deze kaders beleidsruimte hebben voor lokale invulling en uitvoering. Dit kan inderdaad tot verschillen in uitwerking leiden, afhankelijk van lokale omstandigheden en opgaven. De Provincie bewaakt via de Omgevingsvisie en de

Omgevingsverordening de provinciale kaders en belangen en ziet toe op consistente toepassing op hoofdlijnen. Gemeenten hebben echter ook de bevoegdheid om, binnen deze provinciale kaders, eigen afwegingen te maken bij gebiedsprocessen en omgevingsplannen. Zo ontstaat een balans tussen consistentie, lokale flexibiliteit en beleidszekerheid voor agrariërs.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Rol van milieu, landschap en natuurdoelen versus ontwikkelruimte agrariërs
Er wordt geworsteld met het vinden van de balans tussen milieubescherming, natuurherstel en het behouden van voldoende ontwikkelruimte voor agrarisch ondernemerschap. Agrariërs vrezen dat natuurdoelen ten koste gaan van reguliere bedrijfsvoering. Op welke wijze weegt de Provincie milieudoelen en landschappelijke inpassing af tegen het economisch belang van de agrarische sector?

Standpunt GS

In de Omgevingsvisie wordt landbouw nadrukkelijk erkend als een essentiële sector voor Limburg. Dit komt met name terug in het hoofdstuk land- en tuinbouw en specifiek de paragraaf over het behoud en beschermen van landbouwgronden. Gezien de impact van de agrarische sector kijken we ook naar de landbouw in verhouding tot andere maatschappelijke opgaven. Limburg is voor ruim de helft van het oppervlakte agrarisch, waardoor veel opgaven direct de landbouw raken. Ruimtelijke keuzes worden daarom zorgvuldig afgewogen, waarbij we via zonering, zoals het primair landbouwgebied, landbouw en voedselproductie waar passend prioriteit geven. Tegelijk zoeken wij een evenwichtige balans met andere functies, wat terugkomt in zones als het verwevingsgebied en de groenblauwe landbouwzone, waar landbouw samengaat met andere opgaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Duidelijkheid over specifieke voorwaarden, begrippen en beoordelingscriteria
Ondernemers vragen verduidelijking over begrippen als 'kwaliteit', 'passendheid', 'landschappelijke inpassing' en ‘maatschappelijke diensten’. Onzekerheid hierover belemmert hun strategische keuzes. Kan de Provincie eenduidige definities en beoordelingscriteria geven die van toepassing zijn binnen het beleid?

Standpunt GS

We begrijpen het belang van heldere en eenduidige definities voor begrippen en beoordelingscriteria binnen het beleid. Net als andere termen die in zienswijzen genoemd zijn, nemen we ons voor om onduidelijke of subjectieve begrippen verder toe te lichten en uit te werken. Waar mogelijk wordt dit verwerkt bij de aanpassing en verdere uitwerking van de POVI-tekst, zodat ondernemers meer duidelijkheid hebben bij het nemen van strategische keuzes.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in Bijlage 1. Begrippenlijst

Agglomeratielandbouw

Landbouwbedrijven waarbij de primaire agrarische productie geïntegreerd wordt met meerdere facetten van de agrarische productiekolom op één locatie.

Agrofoodsector

De primair producerende landbouw bestaande uit veeteelt, akkerbouw, boomteelt, sierteelt en glastuinbouw.

Biobased gewassen

Gewassen die benut kunnen worden in het bouwen met hernieuwbare natuurlijke materialen. Denk hierbij aan vlas, hennep, stro, riet, etc.

Boerderijeducatie

Leren op en over de boerderij, met als doel kennis en waardering voor landbouw, natuur en voedsel te vergroten.

Brongerichte maatregelen

Maatregelen gericht op het voorkómen van emissies of uitstoot.

Emissiearme land- en tuinbouw

Een landbouw waarbij de uitstoot van schadelijke stoffen (bijv. ammoniak, stikstof, fijnstof, CO_2, pesticiden en geur) naar bodem, water en lucht zoveel mogelijk beperkt wordt.

Emissiegrenswaarde

Maximaal toegestane emissie die is opgenomen in de omgevingsverordening.

Emissie(reductie)eisen

Regels die stellen hoeveel van een bepaalde (schadelijke) stof een bron mag uitstoten (emissie-eis) en/of met welk percentage of tot welk niveau de uitstoot moet worden verminderd (emissiereductie-eis).

Erosie

Wegspoelen van de bovenste bodemlaag (toplaag) door wind of (regen)water. Dit gebeurt meestal als de bodem onbegroeid is. Akkerbouwgebieden zijn kwetsbaar voor erosie net nadat een gewas is gezaaid of geoogst. Door erosie kan vruchtbare grond wegspoelen of -waaien of het gewas raakt beschadigd. Erosie is ook ongunstig voor de productiecapaciteit.

Klimaatbestendige teelten

Gewassen die beter bestand zijn tegen extreme weersomstandigheden en andere gevolgen van klimaatverandering.

Klimaatcellen
Een klimaatcel in de landbouw is een afgesloten ruimte (kast of kamer) waarin het klimaat gecontroleerd kan worden. In een klimaatcel kunnen bijvoorbeeld temperatuur, luchtvochtigheid, lichtintensiteit, CO_2-gehalte en soms zelfs de windsnelheid nauwkeurig worden ingesteld en afgestemd. Deze wordt gebruikt wordt voor de grootschalige productie van specifieke gewassen.

Leefmilieu
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefomgeving.

Leefomgeving
De omgeving waarin mensen leven, wonen, werken en recreëren, ook wel naar gerefereerd als leefmilieu.

Maatschappelijke diensten
Activiteiten, voorzieningen of vormen van ondersteuning die bijdragen aan het welzijn, de participatie en de leefbaarheid van mensen én/of het behoud en de versterking van natuur, milieu en landschap in de samenleving.

Precisielandbouw
Slimme landbouw waarbij technologie en data worden ingezet om op het juiste moment, op de juiste plaats de juiste handelingen (inzet bemesting en pesticide) uit te voeren.

Regeneratieve landbouw
Regeneratieve landbouw is een systeem waarin boeren werken aan het herstel van bodem en biodiversiteit, met het oog op een veerkrachtig, klimaatvriendelijk en toekomstbestendig agrarisch landschap.

Uitspoeling van nutriënten
De uitspoeling van meststoffen vanuit de bodem naar het grond- en oppervlaktewater.

Voedselzekerheid
Voedselzekerheid bestaat wanneer alle mensen te allen tijde fysieke en economische toegang hebben tot voldoende, veilig en voedzaam voedsel dat beantwoordt aan hun voedingsbehoeften en voedselvoorkeuren voor een actief en gezond leven.

Zorglandbouw
Dit is een combinatie van landbouw en zorg. Op een zorgboerderij worden mensen die zorg, dagbesteding of begeleiding nodig hebben, opgevangen en actief betrokken bij het dagelijkse werk op de boerderij.

Zienswijze

Mogelijkheden voor behoud en transitie van bestaande bedrijven
Sommige agrariërs staan open voor transitie of aanpassing, mits hier concrete ondersteuning, transitiepaden of compensatie tegenover staan. Ze vragen om maatwerkoplossingen bij

herstructureringen. Welke ondersteuning biedt de Provincie aan bestaande agrarische bedrijven die (moeten) transformeren of beëindigen?

Standpunt GS

Het is positief dat agrarische bedrijven zich willen ontwikkelen of, waar nodig, willen inspelen op transitieopgaven. Met de POVI bieden we inzicht in de maatschappelijke opgaven en doelstellingen die per gebied spelen, zodat ondernemers goed geïnformeerde keuzes kunnen maken over behoud, aanpassing of transitie van hun bedrijf.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Innovatie en toepassing van duurzame technieken
Een aantal inbrengers vraagt erkenning voor reeds genomen innovaties in bijvoorbeeld precisielandbouw, geavanceerde spuittechnieken en bodemverbetering, en wil hiervoor stimulansen vanuit het beleid. Op welke wijze waardeert en stimuleert de Provincie agrarische innovaties die bijdragen aan duurzaamheid?

Standpunt GS

De provincie heeft oog voor innovaties in de landbouw die bijdragen aan duurzaamheid, zoals precisielandbouw, geavanceerde spuittechnieken en bodemverbetering. In het primair landbouwgebied zien wij vooral kansen om deze technieken in te zetten voor verdere optimalisatie en verduurzaming van hoogproductieve landbouwbedrijven. In het verwevingsgebied en de groenblauwe mantel bieden innovatieve toepassingen juist perspectief om in te spelen op de specifieke maatschappelijke opgaven die daar spelen, zoals water, natuur en leefomgeving. Wij passen de POVI hierop aan door deze aandacht voor innovatie en duurzame technieken expliciet op te nemen. In beleid en gebiedsprocessen blijft het stimuleren en ondersteunen van deze ontwikkeling een belangrijk aandachtspunt.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.3.2 van

‘Daarnaast kan in algemene zin, maar ook in de Groenblauwe Landbouwzone en het verwevingsgebied, precisieland- en tuinbouw bijdragen aan een duurzame productie in de betreffende gebieden.’

Naar:

‘Daarnaast kunnen, ook in de Groenblauwe Landbouwzone en het verwevingsgebied, precisieland- en tuinbouw bijdragen aan de specifieke maatschappelijke opgaven in de betreffende gebieden. Zo kunnen innovatieve toepassingen ook perspectief op duurzame productie en ontwikkeling bieden.’

Tekst wijzigen in hoofdstuk 11, paragraaf 11.3.3 van

‘Het Primair Landbouwgebied betreft ons hoogproductief gebied, gericht op de primaire agrarische productie. We streven we hier naar hoogproductief emissiearm agrarisch grondgebruik. Hightechbedrijven die ingericht zijn om precies, efficiënt en duurzaam voedsel te produceren zijn hier de norm.’

‘Het Primair Landbouwgebied betreft ons hoogproductief gebied, gericht op de primaire agrarische productie. We streven hier naar hoogproductief, innovatief en emissiearm agrarisch grondgebruik. Bedrijven die ingericht zijn om precies, efficiënt en duurzaam voedsel te produceren zijn hier de norm. Hier is ook ruimte voor precisielandbouw, geavanceerde spuittechnieken, bodemverbetering en andere innovatieve en duurzame technieken ter optimalisatie van ruimtegebruik en land- en tuinbouwproductie.’

Zienswijze

Gelijke behandeling en perspectief voor verschillende typen agrariërs
Verschillende agrarische sectoren vragen om een gelijk speelveld en passende ontwikkelingsmogelijkheden, ongeacht schaalgrootte of type bedrijf. Hoe borgt de Provincie gelijke kansen en ontwikkelruimte voor diverse agrarische sectoren en typen bedrijven?

Standpunt GS

In de POVI wordt in eerste instantie geen onderscheid gemaakt tussen verschillende typen agrariërs; ontwikkelingsmogelijkheden worden via zonering voor alle bedrijven op gelijke wijze inzichtelijk gemaakt. Tegelijk hebben wij oog voor de uitdagingen waarmee bepaalde sectoren of bedrijfsvormen, zoals jonge ondernemers of bedrijven in transitie, extra te maken kunnen krijgen. Waar mogelijk bieden we in het beleid en via gebiedsprocessen ruimte voor maatwerk, zodat ook bedrijven die het moeilijker hebben passende kansen kunnen benutten. Wij streven naar een eerlijk en toekomstbestendig speelveld, met oog voor verschillen in uitgangspositie en perspectief binnen de agrarische sector.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Gevolgen van beleidswijzigingen voor jonge en opvolgende ondernemers
Jonge agrariërs en bedrijfsopvolgers maken zich zorgen over de effecten van het beleid op hun toekomstmogelijkheden en de aantrekkelijkheid van het ondernemerschap. Hoe houdt de Provincie Limburg rekening met de belangen van jonge ondernemers en opvolgers binnen het agrarisch gebied?

Standpunt GS

De Provincie onderkent het belang van jonge ondernemers en bedrijfsopvolgers voor de toekomst van de Limburgse landbouw. Via de zonering in de POVI scheppen we duidelijkheid over ontwikkelingsmogelijkheden per gebied, zodat ook de jongere generatie ondernemers tijdig kan inspelen op kansen, eisen en opgaven in hun regio. We zijn ons ervan bewust dat

beleidswijzigingen onzekerheden kunnen geven. Het visiedocument is daarom bedoeld om richting en bewustzijn te geven, zodat toekomstige keuzes weloverwogen kunnen worden gemaakt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Overige individuele zorgen en uitzonderingen Enkele zienswijzen gaan in op specifieke bedrijfsomstandigheden, contractuele kwesties of uitzonderingen die niet onder een generiek punt vallen, maar vragen wel om aandacht binnen het beleid. Hoe kunnen uitzonderlijke situaties en individuele belangen zorgvuldig worden meegenomen binnen algemeen beleid?

Standpunt GS

Wij begrijpen dat veel zienswijzen voortkomen uit lokale situaties en persoonlijke belangen. De POVI is een richtinggevend en zelfbindend beleidskader op provinciaal niveau, bedoeld om bewustzijn te creëren over maatschappelijke opgaven en ruimtelijke ordening. Het creëren van bewustzijn over maatschappelijke doelen en opgaven behoort tot de kern van een visie, zodat alle betrokkenen kunnen overzien wat er speelt en hierop gericht kunnen inspelen. Individuele belangen en casuïstiek kunnen echter vaak niet binnen het visiedocument worden opgelost. De uitwerking hiervan vindt doorgaans plaats via gemeentelijke plannen, lokale besluiten en vergunningen, waarbij bestaande rechten worden gerespecteerd. Voor specifieke gebieden zet de provincie gebiedsprocessen op, zodat persoonlijke en lokale belangen in een bredere context besproken en meegewogen kunnen worden. Door deze aanpak proberen we binnen de kaders van het provinciale beleid zo goed mogelijk rekening te houden met lokale verschillen en persoonlijke zorgen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0621-15	ZW-0866-1	ZW-0322-11	ZW-0426-8	ZW-0772-18	ZW-1411-14
ZW-1371-5	ZW-0415-12	ZW-0898-9	ZW-1151-1	ZW-1233-3	ZW-1366-6
ZW-1374-2	ZW-0368-2	ZW-1371-3	ZW-0410-6	ZW-0368-1	ZW-1494-3
ZW-0545-2	ZW-1406-6	ZW-0269-6	ZW-0415-13	ZW-0416-7	ZW-0820-2
ZW-1407-3	ZW-0415-5	ZW-0820-5	ZW-1366-4	ZW-1372-3	ZW-0537-9
ZW-1300-2	ZW-0804-4	ZW-0415-17	ZW-0682-1	ZW-0726-2	ZW-1216-32
ZW-0877-3	ZW-1358-1	ZW-0811-1	ZW-1361-1	ZW-0394-4	ZW-0415-2
ZW-0921-5	ZW-1274-4	ZW-0415-7	ZW-1081-2	ZW-0380-8	ZW-0252-6
ZW-0851-16	ZW-1169-1	ZW-1366-5	ZW-0940-16	ZW-1437-10	ZW-0851-14
ZW-0712-2	ZW-0727-2	ZW-0731-2	ZW-0751-2	ZW-0752-2	ZW-0755-2
ZW-0756-2	ZW-0756-2	ZW-0759-2	ZW-0760-2	ZW-0817-2	ZW-0829-2
ZW-0861-2	ZW-0863-2	ZW-0864-2	ZW-0887-2	ZW-0964-2	ZW-0965-2
ZW-0968-2	ZW-0969-2	ZW-0970-2	ZW-0971-2	ZW-1015-2	ZW-1019-2

ZW-1021-2	ZW-1022-2	ZW-1024-2	ZW-1026-2	ZW-1028-3	ZW-1030-3
ZW-1031-2	ZW-1032-2	ZW-1034-2	ZW-1068-2	ZW-1109-2	ZW-1123-2
ZW-1124-2	ZW-1138-2	ZW-1256-2	ZW-1333-4	ZW-1354-2	ZW-1373-2
ZW-1431-2	ZW-1468-2	ZW-0597-11	ZW-1253-31	ZW-1494-9	ZW-1396-6
ZW-1253-30	ZW-0248-2	ZW-0741-12	ZW-0416-3	ZW-1437-4	ZW-0374-10
ZW-0390-10	ZW-0426-10	ZW-0430-9	ZW-0505-9	ZW-0713-9	ZW-0772-10
ZW-1458-10	ZW-1437-8	ZW-0332-6	ZW-0851-24	ZW-1000-10	ZW-1000-13
ZW-0409-9	ZW-0151-4	ZW-0678-2	ZW-1417-48	ZW-1000-15	ZW-0696-5
ZW-1426-5	ZW-1427-2	ZW-1428-4	ZW-1433-5	ZW-1442-4	ZW-1451-7
ZW-1454-8	ZW-1455-8	ZW-1457-8	ZW-1458-14	ZW-1458-16	ZW-1459-10
ZW-1469-10	ZW-1470-12	ZW-1271-14	ZW-1286-9	ZW-1313-6	ZW-1346-6
ZW-1382-6	ZW-1395-14	ZW-1417-35	ZW-1000-17	ZW-1215-7	ZW-1102-1
ZW-1000-5	ZW-1272-2	ZW-1400-1	ZW-1116-7	ZW-0939-2	ZW-0227-15
ZW-0363-2	ZW-1267-11	ZW-1268-11	ZW-1273-11	ZW-1275-11	ZW-1276-11
ZW-1277-11	ZW-1278-11	ZW-1279-11	ZW-1280-11	ZW-1281-11	ZW-1282-11
ZW-1283-11	ZW-1284-11	ZW-1285-11	ZW-1287-11	ZW-1288-11	ZW-1289-15
ZW-1290-12	ZW-1291-12	ZW-1292-11	ZW-1294-11	ZW-1296-11	ZW-1297-12
ZW-1298-12	ZW-1301-11	ZW-1304-11	ZW-1306-11	ZW-1308-11	ZW-1309-11
ZW-1310-11	ZW-1311-11	ZW-1315-11	ZW-1316-11	ZW-1317-11	ZW-1318-11
ZW-1320-11	ZW-1321-11	ZW-1324-11	ZW-1325-11	ZW-1326-11	ZW-1327-11
ZW-1329-11	ZW-1330-11	ZW-1331-11	ZW-1335-11	ZW-1337-11	ZW-1338-11
ZW-1338-11	ZW-1341-11	ZW-1342-11	ZW-1342-11	ZW-1347-11	ZW-1350-11
ZW-1352-11	ZW-1355-11	ZW-1359-11	ZW-1365-11	ZW-1368-11	ZW-1376-11
ZW-1378-11	ZW-1388-11	ZW-1390-11	ZW-1410-11	ZW-1423-3	ZW-0912-4
ZW-0912-4	ZW-1023-6	ZW-0921-10	ZW-0618-1	ZW-1240-3	ZW-1132-1
ZW-1407-4	ZW-0567-2	ZW-0799-1	ZW-0983-2	ZW-0412-3	ZW-0881-1
ZW-0879-5	ZW-1357-9	ZW-1401-10	ZW-1392-34	ZW-1396-33	ZW-1397-24
ZW-1399-27	ZW-1399-31	ZW-1405-31	ZW-1426-31	ZW-1427-18	ZW-1428-28
ZW-1434-26	ZW-1442-20	ZW-1451-31	ZW-1452-24	ZW-1453-28	ZW-1455-22
ZW-1456-23	ZW-1458-30	ZW-1459-28	ZW-1469-29	ZW-1000-6	ZW-1000-7
ZW-1360-2	ZW-1358-2	ZW-0967-1	ZW-0967-7	ZW-0335-6	ZW-0187-48
ZW-0207-42	ZW-0238-32	ZW-0253-46	ZW-0271-32	ZW-0314-32	ZW-1038-139
ZW-1127-64	ZW-0319-19	ZW-1035-69	ZW-0983-6	ZW-0899-21	ZW-0967-10
ZW-1175-2	ZW-0827-4	ZW-0511-4	ZW-0804-3	ZW-0699-6	ZW-0745-2
ZW-0269-4	ZW-1443-3	ZW-0733-1	ZW-0430-18	ZW-1016-5	ZW-0928-5
ZW-0710-6	ZW-0710-2	ZW-0710-5	ZW-1269-3	ZW-0772-20	ZW-1175-7
ZW-0511-3	ZW-0511-1	ZW-0710-4	ZW-1374-3	ZW-0487-6	ZW-1216-7
ZW-0769-2	ZW-0243-20	ZW-0544-5	ZW-0549-5	ZW-0562-5	ZW-1358-23
ZW-1377-2	ZW-1358-3	ZW-0470-3	ZW-0471-3	ZW-0470-5	ZW-0471-5
ZW-0813-2	ZW-1356-24	ZW-1418-11	ZW-1157-13	ZW-1161-13	ZW-0562-6
ZW-1181-3	ZW-0397-2	ZW-0735-2	ZW-1092-1	ZW-1372-1	ZW-1402-2

9.41 Verantwoorde schaalvergroting of specialisatie / kleinschaligheid

Zienswijze

Ruimte voor verantwoorde schaalvergroting en specialisatie
Veel indieners vragen om beleidsruimte voor schaalvergroting van (gespecialiseerde) bedrijven, mits dit op verantwoorde, duurzame wijze gebeurt. Men benoemt dat schaalvergroting en specialisatie nodig kunnen zijn voor economische levensvatbaarheid en innovatie, zolang milieudoelen en provinciale waarden worden geborgd. Hoe kan de Provincie ruimte bieden aan verantwoorde schaalvergroting en specialisatie, terwijl duurzaamheid en landschapswaarden voldoende worden gewaarborgd?

Standpunt GS

De Provincie erkent dat verantwoorde schaalvergroting en specialisatie nodig kunnen zijn voor een toekomstbestendige en innovatieve landbouwsector.
Of en in welke mate schaalvergroting wenselijk is, hangt af van de ontwikkelrichting van het bedrijf en het gebied (de zonering) waarin het bedrijf ligt. Juist daarom werken we met een zonering, zodat voor iedereen inzichtelijk is welke maatschappelijke opgaven in een gebied spelen en welke ontwikkelingsrichting (zoals schaalvergroting of specialisatie) passend is. In het primair landbouwgebied zien wij nadrukkelijk ruimte voor schaalvergroting en specialisatie gericht op hoogproductieve landbouw. In andere zones, zoals het verwevingsgebied en de groenblauwe landbouwzone, vragen wij om bij eventuele schaalvergroting rekening te houden met de maatschappelijke doelen ter plaatse.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Behoud en stimulering van kleinschalige en biologische landbouw
Verschillende indieners stellen dat kleinschalige en biologische bedrijven geborgd en waar mogelijk gestimuleerd moeten worden, zonder deze vorm als enig uitgangspunt voor het beleid te nemen. Gevraagd wordt om differentiatie van beleid, met waardering van diverse bedrijfsvormen. Op welke wijze kan beleid kleinschalige en biologische landbouw beschermen en stimuleren, zonder deze als standaard voor de hele sector op te leggen?

Standpunt GS

De Provincie Limburg waardeert en ondersteunt verschillende vormen van landbouw, waaronder kleinschalige en biologische bedrijven. Beleid en subsidiemogelijkheden zijn erop gericht deze bedrijven te stimuleren, zonder deze als standaard voor de hele sector te hanteren. Ondernemers behouden daarmee de vrijheid om het bedrijfsmodel te kiezen dat het beste past bij hun situatie en de gebiedsopgaven. Zo wordt de diversiteit in de landbouwsector geborgd en versterkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Vrijwillige omschakeling en keuzevrijheid voor ondernemers
Een aantal zienswijzen benadrukt het belang van keuzevrijheid voor ondernemers; omschakeling naar andere vormen van landbouw, zoals biologisch, moet vrijwillig blijven en niet generiek worden afgedwongen. Omschakeling vraagt tijd, begeleiding en passende verdienmodellen. Welke waarborgen kan de provincie bieden om omschakeling naar andere bedrijfsmodellen vrijwillig en haalbaar te houden voor ondernemers?

Standpunt GS

Keuzevrijheid voor ondernemers is een belangrijk uitgangspunt in het provinciale beleid. Omschakeling naar andere vormen van landbouw, zoals biologisch, blijft vrijwillig en wordt niet generiek afgedwongen. De POVI biedt ondernemers inzicht in maatschappelijke opgaven via zonering, zodat zij goed geïnformeerd hun bedrijfskeuzes kunnen maken. We zijn ons ervan bewust dat omschakeling tijd, begeleiding en passende verdienmodellen vergt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Toekomstbestendigheid en verdienmodel agrarische sector
Tal van indieners refereren aan het belang van een gezond verdienmodel als randvoorwaarde voor toekomstbestendige landbouw. Bepleit wordt dat beleid niet tot onrealistische economische druk of verstoring van bestaande bedrijfsmodellen leidt. Hoe wordt geborgd dat nieuw beleid rond schaalgrootte, duurzaamheid en innovatie economisch haalbaar blijft voor agrarische ondernemers?

Standpunt GS

Wij begrijpen het belang van een gezond verdienmodel als randvoorwaarde voor toekomstbestendige landbouw en streven ernaar economische druk voor ondernemers reëel te houden. Met de POVI brengen we via zonering in beeld welke maatschappelijke doelen en opgaven in een regio spelen, zodat agrariërs hun bedrijfsontwikkelingen hierop kunnen afstemmen. Dit bewustzijn is juist van belang om als ondernemer goede economische keuzes te kunnen maken. De POVI is een visiedocument en zelfbindend kader. Beleidswijzigingen treden pas in werking zodra ze in de omgevingsverordening worden opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Maatwerk en differentiatie in beleid
Er wordt gepleit voor meer maatwerk en differentiatie, afhankelijk van type bedrijf, bodem, regio, en positie binnen de keten. Uniform beleid wordt onwerkbaar gevonden gezien de diversiteit aan

bedrijven. Op welke wijze kan maatwerk en regionale differentiatie in beleid ten aanzien van schaalgrootte en specialisatie meer plaats krijgen?

Standpunt GS

De POVI is in de eerste plaats een visie, waarin wij vooral motiveren welke maatschappelijke opgaven en doelen regionaal of soms lokaal spelen. Wij willen agrariërs zo bewust maken van de specifieke omstandigheden en uitdagingen in hun regio. Dit bewustzijn vormt de basis voor de bedrijfsontwikkeling. Middels maatwerk, waarbij ruimte ontstaat voor differentiatie (naar bedrijfstype, bodem, regio en keten) kan vervolgens afgewogen worden wat waar wel of niet gewenst is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Ruimte voor bedrijfsontwikkeling en investeringen in verduurzaming
Verschillende zienswijzen vragen ruimte voor ontwikkeling en investeringen in verduurzaming, waaronder modernisering van stallen, vergroting van bouwvlak en innovatieve teelt. Men pleit ervoor dat deze ontwikkelingen niet worden belemmerd door regelgeving gericht op schaalbeperking. Hoe kan beleidsmatig ruimte worden geboden aan agrarische bedrijven om te blijven investeren in verduurzaming, zonder disproportionele belemmeringen?

Standpunt GS

Vanuit ruimtelijk beleid ziet de Provincie schaalbeperking niet als generiek uitgangspunt. De mogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling (zoals verduurzaming) hangen af van zowel de zonering als de bedrijfsvoering. In elke zone zijn bepaalde ontwikkelingsrichtingen regionaal of lokaal meer of minder kansrijk, afhankelijk van de opgaven en het type bedrijf. Zo kunnen verschillende vormen van agrarische bedrijven, passend binnen de beleidskaders, op verantwoorde wijze ontwikkelen. Het beleid biedt daarmee ruimte voor investeringen in verduurzaming en innovatie, afgestemd op de regionale situatie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Ondersteuning en begeleiding bij transitie naar duurzame landbouw
Enkele indieners vragen om meer ondersteuning, kennisdeling en begeleiding bij de overgang naar duurzamere bedrijfsvoering, onder meer bij financiering of bij het inrichten van extensievere bedrijfsmodellen. Welke ondersteuningsmogelijkheden kan de provincie bieden aan agrarisch ondernemers tijdens de transitie naar duurzame(re) landbouwvormen?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema’s als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft

richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen. Uw vraag / opmerking gaat buiten de scope van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Zorgen rond ruimtelijke beperkingen en bouwvlak/uitbreidingsmogelijkheden
In verschillende zienswijzen worden zorgen geuit over ruimtelijke beperkingen zoals afstandsregels, bouwvlakken en verwervingsgebieden. Vooral waar minder dieren per m^2 worden toegestaan, is uitbreiding van het bouwvlak soms noodzakelijk. Hoe wordt in beleid omgegaan met ruimtelijke randvoorwaarden om bedrijfsontwikkeling en aanpassingen aan nieuwe normen mogelijk te maken?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen.

Om de POVI juridisch bindend te laten doorwerken naar burgers, bedrijven en medeoverheden moet deze vertaald worden naar bepalingen in de Omgevingsverordening. De POVI tast de mogelijkheden van het agrarisch grondgebruik dan ook niet aan en legt geen beperkingen op. Mogelijk worden regels met betrekking tot grondgebruik en ontwikkelruimte opgenomen in de verordening. De eerstvolgende omgevingsverordening wordt medio 2026 ter inzage gelegd waarop eenieder de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Aan de hand van de verordening worden ruimtelijke plannen getoetst op de provinciale belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Vergroting ruimte voor extensieve landbouw
Een kleine groep vraagt expliciet meer ruimte voor extensieve vormen van land- en tuinbouw, zowel via fysieke mogelijkheden als door heldere beleidslijnen. Krijgt extensieve landbouw in beleid voldoende ruimte om bij te dragen aan de toekomstbestendigheid van de Provincie?

Standpunt GS

In de POVI maken we geen onderscheid in extensief en intensief, maar richten we ons op emissiearme landbouw. Dat kan een extensieve manier van boeren zijn, maar ook hoogtechnologisch.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Positie en toekomst van testbedrijven en proeftuinen Enkele zienswijzen benoemen knelpunten bij het voortbestaan van testbedrijven bij kleinschaligheid, onder andere wanneer opschaling niet mogelijk is of verkoop geen optie is. Hoe faciliteert de Provincie het behoud en de ontwikkeling van testbedrijven en proeftuinen die bijdragen aan innovatie in de sector?

Standpunt GS

De Provincie ziet testbedrijven en proeftuinen als waardevolle initiatieven voor onderzoek, innovatie en nieuwe toekomstbestendige verdienmodellen binnen de landbouwsector. Wij vinden het belangrijk dat er ruimte blijft voor dergelijke experimenten, juist om nieuwe oplossingen te vinden voor de transitie in de sector. Kleinschaligheid is namelijk niet de enige ontwikkelrichting.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-0332-1	ZW-0364-2	ZW-0567-4	ZW-0242-87	ZW-1248-4	ZW-0938-4
ZW-0332-7	ZW-0332-7	ZW-1299-8	ZW-1101-14	ZW-1058-13	ZW-1166-13
ZW-1166-14	ZW-1146-9	ZW-1095-16	ZW-1122-16	ZW-1142-6	ZW-1322-12
ZW-1323-15	ZW-1334-13	ZW-1349-11	ZW-1362-5	ZW-1363-15	ZW-1370-14
ZW-1379-12	ZW-1380-18	ZW-1383-24	ZW-1384-13	ZW-1392-22	ZW-1396-19
ZW-1397-14	ZW-1401-14	ZW-1405-21	ZW-1426-18	ZW-1428-18	ZW-1433-14
ZW-1434-16	ZW-1451-21	ZW-1072-12	ZW-1077-13	ZW-1134-15	ZW-1137-14
ZW-1140-14	ZW-1141-19	ZW-1152-11	ZW-1154-11	ZW-0974-9	ZW-1293-6
ZW-1241-8	ZW-1244-9	ZW-0734-11	ZW-0737-16	ZW-0884-16	ZW-0908-10
ZW-1249-6	ZW-1185-9	ZW-1189-13	ZW-1193-12	ZW-1196-11	ZW-1232-9
ZW-1239-10	ZW-1239-11	ZW-1254-7	ZW-1259-7	ZW-1305-4	ZW-1360-4
ZW-1295-4	ZW-1249-5	ZW-1122-18	ZW-1050-13	ZW-1033-15	ZW-1074-13
ZW-1045-14	ZW-1307-8	ZW-1254-6	ZW-1334-14	ZW-1323-16	ZW-1101-16
ZW-1146-8	ZW-1154-17	ZW-1133-10	ZW-1239-9	ZW-1299-7	ZW-1379-14
ZW-1380-20	ZW-1383-26	ZW-1384-15	ZW-1392-24	ZW-1396-21	ZW-1397-16
ZW-1401-16	ZW-1405-23	ZW-1426-20	ZW-1428-20	ZW-1433-16	ZW-1434-18
ZW-1451-23	ZW-1363-16	ZW-1370-15	ZW-1322-13	ZW-1349-12	ZW-1362-4
ZW-1319-10	ZW-1044-12	ZW-0940-10	ZW-0979-16	ZW-0976-11	ZW-0996-9
ZW-0830-20	ZW-0973-19	ZW-0981-18	ZW-1039-18	ZW-0973-22	ZW-1379-13
ZW-1380-19	ZW-1384-14	ZW-1397-15	ZW-1383-25	ZW-1392-23	ZW-1396-20
ZW-1401-15	ZW-1405-22	ZW-1426-19	ZW-1428-19	ZW-1433-15	ZW-1434-17
ZW-1451-22	ZW-0850-10	ZW-1379-15	ZW-1380-21	ZW-1384-16	ZW-1397-17
ZW-1383-27	ZW-1392-25	ZW-1396-22	ZW-1401-17	ZW-1405-24	ZW-1426-21

ZW-1428-21	ZW-1428-21	ZW-1433-17	ZW-1434-19	ZW-1451-24	ZW-1458-12
ZW-0741-7	ZW-0106-12	ZW-0948-15	ZW-0427-3	ZW-1356-15	ZW-1356-16
ZW-1356-6					

9.42 Voorzienbaarheid en rechtszekerheid

Zienswijze

Behoud van agrarische gebruikswaarden en blijvend agrarisch grondgebruik
Veel indieners benadrukken het belang van het beschermen en blijvend mogelijk maken van agrarisch gebruik van gronden, en vragen de provincie dit expliciet te garanderen, eventueel met inzet van herinrichting of ruilverkaveling. Achterliggende zorg is dat wijzigend beleid tot onomkeerbaar verlies van gebruikswaarden leidt en dat duidelijkheid hierin noodzakelijk is voor lange termijn investeringen. Op welke wijze kan de Provincie garanderen dat de landbouwkundige (gebruiks)waarden van agrarische gronden en het toekomstig agrarisch gebruik daadwerkelijk duurzaam worden geborgd?

Standpunt GS

Met het aanwijzen van het primair landbouwgebied biedt de Provincie duidelijk vooruitzicht en ontwikkelruimte voor agrarisch gebruik. In deze zone staat de landbouw centraal. In het verwevingsgebied en de groenblauwe landbouwzone hebben we ook benoemd dat landbouw de belangrijkste gebruiker is, al worden daar ook andere maatschappelijke opgaven meegewogen. Daarnaast is een specifiek hoofdstuk opgenomen over het beschermen van landbouwgrond, vanuit het belang van continuïteit van de landbouw. Volledige garanties dat maatschappelijke doelen het agrarisch gebruik nooit raken, zijn echter niet mogelijk. Opgaven en bijbehorende gebiedsontwikkelingen zorgen nu eenmaal voor veranderingen met de tijd. Middels zonering willen we agrariërs bewust maken van de opgaven en beleidsdoelstellingen in hun gebied, ook als kader voor bedrijfsontwikkelingen. De POVI is namelijk een visiedocument.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Rechtszekerheid voor vergunde activiteiten en langetermijnplanning
Gewezen wordt op de behoefte aan duidelijke kaders en passages, zodat ondernemers duurzaam en innovatief kunnen blijven ondernemen met zekerheid over toekomstige benuttingsmogelijkheden, zonder vrees voor plotselinge beleidswijzigingen. Onduidelijkheid leidt tot stagnerende investeringen en onzekerheid over bedrijfsontwikkeling. Hoe kan de POVI zorgen voor rechtszekerheid voor huidige en vergunde agrarische activiteiten en welke waarborgen biedt het beleid op dit punt?

Standpunt GS

De Provincie onderkent het belang van rechtszekerheid voor agrarische ondernemers, met name voor bestaande en vergunde activiteiten. De POVI biedt via zonering en beleidsdoelen

duidelijkheid over de ontwikkelingsmogelijkheden, zodat ondernemers weten waar zij aan toe zijn. Nieuwe beleidsregels zijn alleen van toepassing op toekomstige ontwikkelingen en worden niet met terugwerkende kracht toegepast. Dit betekent dat bestaande rechten en reeds vergunde activiteiten onder het oude beleid gerespecteerd blijven. Zo waarborgen wij dat lopende investeringen niet ineens veranderen door een beleidswijziging. Regels worden daarnaast pas na zorgvuldige procedure vastgelegd in de omgevingsverordening. Op deze manier proberen wij ondernemers zoveel mogelijk zekerheid en ruimte voor langetermijnplanning te bieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Termijn en geldigheid van vergunningen en bestemmingsplannen
Indieners geven aan dat een beperkte geldigheidsduur (bijvoorbeeld slechts vijf jaar) van vergunningen en bestemmingsplannen tot grote onzekerheid leidt; pleidooien volgen voor het schrappen of verlengen van deze termijnen om ondernemers langetermijnperspectief te bieden.
Op welke gronden zijn termijnen voor vergunningen en bestemmingsplannen vastgesteld en is een verruiming hiervan mogelijk om de benodigde stabiliteit voor ondernemers te bieden?

Standpunt GS

De termijn en geldigheid van vergunningen en bestemmingsplannen worden primair bepaald door nationale wet- en regelgeving en de bevoegdheid hiervoor ligt doorgaans bij gemeenten of het Rijk. De Provincie heeft hierin slechts een beperkte rol. Wij begrijpen het belang van langetermijnperspectief voor ondernemers en nemen uw aandachtspunt mee. Verdere verruiming van termijnen kunnen wij als Provincie niet zelfstandig bepalen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Stabiliteit van provinciaal en landelijk beleid
Meerdere zienswijzen benoemen het voortdurende wijzigen en aanscherpen van beleid als bron van onzekerheid, wat leidt tot stagnatie bij bedrijfsontwikkeling of verduurzaming. Opgeroepen wordt tot meer consistentie in het beleid en helderheid in doelstellingen.
Hoe kan de Provincie borgen dat het beleid, bijvoorbeeld via de POVI, meerjaarlijks stabiel blijft en niet voortdurend gewijzigd of aangescherpt wordt, zodat ondernemers hierop kunnen anticiperen?

Standpunt GS

De POVI is een visiedocument en bedoeld om richting te geven en bewustzijn te creëren over maatschappelijke opgaven en kansen in Limburg. Met de onderliggende zonering bieden wij ondernemers inzicht in de ontwikkelingsmogelijkheden per gebied, zodat zij beter kunnen anticiperen op de toekomst. Wij begrijpen het belang van consistentie en stabiliteit en streven ernaar beleidswijzigingen zorgvuldig en transparant door te voeren

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Faciliteren van duurzame landbouw, innovatie en bedrijfsontwikkeling
Veel reacties vragen de Provincie expliciet duurzame landbouw, innovatie en bedrijfsontwikkeling actief te faciliteren, met duidelijke kaders voor toekomstige gebiedsprocessen en agrarische bedrijfsvoering. Achterliggend doel is ondernemers perspectief bieden in transitieperiodes. Welke instrumenten en beleidsmaatregelen kunnen worden ingezet om duurzame landbouw, innovatie en agrarische bedrijfsontwikkeling te faciliteren binnen de kaders van de POVI?

Standpunt GS

Binnen de kaders van de POVI scheppen wij via zonering duidelijkheid over de ontwikkelingsmogelijkheden per gebied, zodat ondernemers weten waar zij aan toe zijn en perspectief hebben voor duurzame landbouw, innovatie en bedrijfsontwikkeling. Heldere beleidskaders geven richting en ondersteuning aan gebiedsprocessen, met behoud van flexibiliteit waar dat nodig is. Zo faciliteren wij transitie en toekomstbestendigheid, ook in samenwerking met stakeholders.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Compensatie en herinrichting bij beperking agrarisch gebruik
Indien agrarisch gebruik in de toekomst niet (meer) mogelijk is op bepaalde percelen, pleiten meerdere indieners voor actieve inzet op herinrichting, ruilverkaveling of compenserende maatregelen om het gebruik elders te waarborgen. Wat is het provinciale beleid ten aanzien van compensatie, herinrichting of ruilverkaveling bij (toekomstig) verlies van agrarisch gebruik?

Standpunt GS

De Provincie erkent het belang van compensatie, herinrichting en ruilverkaveling als mogelijke instrumenten bij verlies van agrarisch gebruik, met name binnen gebiedsprocessen.
In de POVI zijn hierover nog geen concrete afspraken gemaakt, aangezien het document primair visievormend is. Uw punt vinden wij waardevol en nemen we mee als mogelijke aanvulling in de verdere uitwerking en concretisering van beleid en instrumenten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Transparantie en communicatie vanuit provincie
Een deel van de zienswijzen vraagt om betere en transparante communicatie vanuit de Provincie over beleidswijzigingen, procedures en gevolgen van het POVI voor individuele

ondernemers en gebieden. Hoe wordt een effectieve en transparante communicatie met stakeholders over beleidsveranderingen en de implicaties voor hun situatie gewaarborgd?

Standpunt GS

De Provincie Limburg is op grond van de Omgevingswet verplicht om participatie te organiseren bij het opstellen van de Omgevingsvisie, volgens een zorgvuldig plan en met gemotiveerde terugkoppeling over inbreng en verwerking. Onderdeel van de communicatie vormt het recht om een zienswijze in te dienen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Duidelijkheid over kaders in gebiedsprocessen
Sommige indieners verzoeken om vooraf heldere procedures en zekere kaders in aanstaande gebiedsprocessen, zodat hun belangen en het toekomstig gebruik van hun percelen tijdig bekend zijn. Op welke manier worden de kaders in toekomstige gebiedsprocessen vastgesteld en gecommuniceerd zodat betrokkenheid en rechtszekerheid zijn gewaarborgd?

Standpunt GS

De POVI is zelfbindend voor de Provincie. Dit is een strategisch, lange termijn document van de Provincie Limburg waarin wordt beschreven welke richting de fysieke leefomgeving op moet. Denk hierbij aan thema's als ruimte, water, natuur, mobiliteit, milieu en duurzaamheid. De visie geeft richting, legt de gezamenlijke ambities vast en vormt het kader voor provinciaal beleid, maar is niet juridisch bindend voor burgers en bedrijven. Het is de basis voor uitwerking in programma's en gebiedsprocessen. Het zienswijzepunt gaat buiten de scope van de POVI.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener

ZW-0592-3	ZW-0595-3	ZW-0597-4	ZW-1157-4	ZW-1161-4	ZW-0477-2
ZW-1132-4	ZW-0122-3	ZW-1127-20	ZW-0116-1	ZW-1383-34	ZW-1381-10
ZW-1243-11	ZW-1053-19	ZW-0976-13	ZW-0322-18	ZW-0889-19	ZW-0974-14
ZW-1033-24	ZW-0981-27	ZW-0171-1	ZW-0097-2	ZW-0099-2	ZW-0142-2
ZW-0144-3	ZW-0243-7	ZW-0295-2	ZW-0299-49	ZW-0569-5	ZW-0831-2
ZW-0948-2	ZW-1052-4	ZW-1054-10	ZW-1106-2	ZW-1114-2	ZW-1120-4
ZW-1271-10	ZW-1286-5	ZW-1313-2	ZW-1346-2	ZW-1382-2	ZW-1395-10
ZW-1417-31	ZW-1170-14	ZW-0460-5	ZW-0473-2	ZW-0618-2	ZW-0457-2
ZW-1216-9	ZW-1182-5	ZW-1212-5	ZW-1218-5	ZW-1227-5	ZW-1229-5
ZW-1143-7	ZW-0175-7	ZW-0171-9	ZW-0460-2	ZW-0175-9	ZW-0225-5
ZW-0232-7	ZW-0570-4	ZW-0571-4	ZW-0588-4	ZW-0589-14	ZW-0604-23
ZW-0605-16	ZW-0607-12	ZW-0609-4	ZW-0616-4	ZW-0617-4	ZW-0618-10
ZW-0619-4	ZW-0620-4	ZW-0623-4	ZW-0624-4	ZW-0625-4	ZW-0628-4

ZW-0629-4	ZW-0630-4	ZW-0651-4	ZW-0685-4	ZW-0694-4	ZW-0728-4
ZW-0730-4	ZW-0834-4	ZW-0843-4	ZW-0862-4	ZW-0873-5	ZW-0878-4
ZW-0880-5	ZW-0882-5	ZW-0892-5	ZW-0902-4	ZW-0975-4	ZW-1027-5
ZW-1036-4	ZW-1047-4	ZW-1051-4	ZW-1059-4	ZW-1061-5	ZW-1062-4
ZW-1064-4	ZW-1065-4	ZW-1066-4	ZW-1075-4	ZW-1082-4	ZW-1089-4
ZW-1090-4	ZW-1096-11	ZW-1100-4	ZW-1103-4	ZW-1104-4	ZW-1107-4
ZW-1110-4	ZW-1115-4	ZW-1118-4	ZW-1126-4	ZW-1128-4	ZW-1130-4
ZW-1136-4	ZW-1148-4	ZW-1150-4	ZW-1155-4	ZW-1160-4	ZW-1183-4
ZW-1186-4	ZW-1188-4	ZW-1191-4	ZW-1195-4	ZW-1198-4	ZW-1200-4
ZW-1202-4	ZW-1214-4	ZW-1221-4	ZW-1223-4	ZW-1225-4	ZW-1228-4
ZW-1231-4	ZW-1238-4	ZW-1246-4	ZW-1247-4	ZW-1251-4	ZW-1252-4
ZW-1266-4	ZW-1267-4	ZW-1268-4	ZW-1273-4	ZW-1275-4	ZW-1276-4
ZW-1277-4	ZW-1278-4	ZW-1279-4	ZW-1280-4	ZW-1281-4	ZW-1282-4
ZW-1283-4	ZW-1284-4	ZW-1285-4	ZW-1287-4	ZW-1288-4	ZW-1289-8
ZW-1290-5	ZW-1291-5	ZW-1292-4	ZW-1294-4	ZW-1296-4	ZW-1297-5
ZW-1298-5	ZW-1301-4	ZW-1304-4	ZW-1306-4	ZW-1308-4	ZW-1309-4
ZW-1310-4	ZW-1311-4	ZW-1315-4	ZW-1316-4	ZW-1317-4	ZW-1318-4
ZW-1320-4	ZW-1321-4	ZW-1324-4	ZW-1325-4	ZW-1326-4	ZW-1327-4
ZW-1329-4	ZW-1330-4	ZW-1331-4	ZW-1335-4	ZW-1337-4	ZW-1338-4
ZW-1339-4	ZW-1341-4	ZW-1342-4	ZW-1343-4	ZW-1347-4	ZW-1350-4
ZW-1352-4	ZW-1355-4	ZW-1359-4	ZW-1365-4	ZW-1368-4	ZW-1376-4
ZW-1378-4	ZW-1388-4	ZW-1390-4	ZW-1410-4	ZW-1181-4	ZW-1116-8
ZW-1151-4	ZW-1293-10	ZW-1151-3	ZW-1244-15	ZW-1232-13	ZW-1189-19
ZW-1196-15	ZW-1455-23	ZW-1239-14	ZW-1241-14	ZW-1381-2	ZW-0153-8
ZW-1143-17	ZW-1143-13	ZW-1356-23			

9.43 Zelfvoorzienendheid en landbouwcontinuïteit

Zienswijze

Veel indieners brengen naar voren dat de Provincie Limburg in de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) onvoldoende aandacht besteedt aan voedselsoevereiniteit, regionale voedselproductie en de zelfvoorzienendheid van Limburg. Zij signaleren dat beleidskeuzes en ruimtelijke beperkingen (zoals gebiedsaanduidingen, beperkingen op bemesting, watergebruik of gewasbescherming) de potentie van Limburg om te blijven voorzien in de voedselvoorziening onder druk zetten, en daarmee ook de economische continuïteit van de sector én nationale of publieke belangen, zoals voedselzekerheid en prijsstabiliteit, in gevaar brengen.
Of het beleid rond voedselproductie (inclusief streekproducten) voldoende toekomstbestendig is en aansluit bij nationale en Europese beleidsthema's, wordt als een belangrijke vraag gezien, evenals de mate waarin wordt geanticipeerd op geopolitieke ontwikkelingen en de afhankelijkheid van import. Hoe waarborgt en versterkt de POVI de voedselzekerheid en regionale zelfvoorzienendheid in Limburg, gegeven de landelijke, Europese en geopolitieke ontwikkelingen en de vastgestelde ruimtelijke beperkingen?"

Indiener					
ZW-0592-4	ZW-0595-4	ZW-0597-6	ZW-1157-6	ZW-1161-6	ZW-0824-8
ZW-0641-4	ZW-1438-5	ZW-0877-8	ZW-1395-4	ZW-1417-25	ZW-1045-1
ZW-1099-9	ZW-0458-12	ZW-1362-3	ZW-1363-3	ZW-0582-1	ZW-0593-2
ZW-1436-2	ZW-0487-5	ZW-0339-7	ZW-0340-7	ZW-0340-7	ZW-0341-7
ZW-0342-7	ZW-0374-12	ZW-0390-17	ZW-0426-16	ZW-0430-16	ZW-0505-11
ZW-0713-15	ZW-0772-14	ZW-1177-14	ZW-1413-2	ZW-1010-3	ZW-1438-1
ZW-0487-4	ZW-1010-2	ZW-0791-6	ZW-1358-32		

Standpunt GS

De Provincie Limburg erkent het grote belang van de land- en tuinbouwsector voor de regionale en nationale voedselzekerheid. In de POVI is het borgen van voldoende en hoogwaardige landbouwgrond een fundamenteel uitgangspunt: landbouwgebieden worden beschermd tegen functieveranderingen die onaanvaardbare gevolgen kunnen hebben voor voedselproductie. Limburg kan niet volledig in de voedselbehoefte van haar eigen inwoners voorzien; er is daarom altijd een zekere mate van afhankelijkheid van andere regio's of landen.
Tegelijkertijd is het provinciale beleid gericht op het behouden van landbouwoppervlak en het faciliteren van toekomstbestendige, renderende landbouwbedrijven die bijdragen aan circulaire economie en voedselzekerheid. Functiewijzigingen van landbouwgrond worden pas toegestaan na een zorgvuldige afweging van de waarde van voedselproductie tegenover de beoogde nieuwe functie, in lijn met het nationale afwegingskader voor hoogwaardige landbouwgrond. Dit creëert robuuste randvoorwaarden voor regionale productie, rekening houdend met ruimtedruk en geopolitieke ontwikkelingen waarin voedselzekerheid steeds belangrijker wordt

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

9.44 Wijnbouw

Zienswijze
Indiener constateert dat de Provincie in de POVI geen enkele uitspraak doet over wijnbouw. Deze vorm van landbouw groeit de afgelopen járen volgens indiener aanzienlijk en wordt volgens indiener een steeds gebruikelijker aanzicht in het landschap van Zuid-Limburg. Deze landbouwvorm kent volgens indiener echter ook uitdagingen en sluit op diverse onderdelen niet aan op traditionele landbouw en daarbij horende doelen. De indiener hoort graag van de Provincie hoe zij aankijkt tegen deze bedrijfstak en op welke manier de Provincie deze sector wil ondersteunen.
Indiener stelt dat als innovatiecentrum voor biologische wijnbouw een ontvangstruimte nodig is (bijvoorbeeld een afdak tegen zon en regen) om onderzoek en kennisdeling mogelijk te maken.
Indiener stelt dat het wijnbouwbedrijf natuurinclusief wordt geëxploiteerd via agroforestry, scheerheggen, strokenlandbouw en onderzoek naar biologische wijnbouw, en daarom goed past binnen de groenblauwe landbouwzone.

Indiener verzoekt om duidelijkheid of en hoe het wijnbouwbedrijf zich verder kan ontwikkelen met aanvullende inkomsten uit recreatie, zodat een rendabele exploitatie binnen de groenblauwe landbouwzone mogelijk blijft.

Standpunt GS

De Provincie Limburg erkent de toenemende betekenis van wijnbouw als landbouwvorm in Zuid-Limburg. De ontwerp-Omgevingsvisie van de Provincie Limburg maakt in beleidsmatige zin geen expliciet onderscheid voor wijnbouw, maar behandelt deze bedrijfstak onder de brede categorie van land- en tuinbouw, waaronder diverse teelten en innovatieve landbouwvormen vallen. De ontwikkeling en bedrijfsvoering van wijnbouw worden, net als andere vormen van landbouw, beoordeeld aan de hand van de zonering van het landelijk gebied. In de groenblauwe landbouwzone ligt de focus op natuurinclusieve, duurzame bedrijfsvoering en passen aanvullende functies als onderzoek of beperkte recreatie indien ze ondersteunend zijn aan de maatschappelijke doelen van het gebied.

Specifieke bouwkundige aanpassingen of verbreding van de bedrijfsactiviteiten zijn in eerste instantie afhankelijk van hetgeen in het gemeentelijke omgevingsplan staat.
Op het moment dat een dergelijke aanpassing niet past binnen dit omgevingsplan dient het provinciale beleid in ogenschouw genomen te worden. Nevenfuncties in de groenblauwe landbouwzone en het verwevingsgebied zijn kansrijker dan in het primair landbouwgebied, waar een nee, tenzij geldt voor niet-landbouwkundige functies.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener			
ZW-0187-15	ZW-0536-1	ZW-0494-1	ZW-0494-5

9.45 Toekomstgerichte landbouwontwikkeling

Zienswijze

Toekomstperspectief voor de landbouwsector
Veel indieners maken zich zorgen over het ontbreken van een duidelijk en realistisch toekomstperspectief voor agrarische bedrijven, zowel voor akkerbouwers als voor kleinere landbouwondernemingen. Zij vrezen dat het huidige en voorgestelde beleid onvoldoende zekerheid biedt, wat de voortzetting en bedrijfsopvolging onder druk zet. Op welke wijze waarborgt de POVI een robuust en realistisch toekomstperspectief voor alle typen landbouwbedrijven, inclusief het stimuleren van innovatie en bedrijfsopvolging?

Standpunt GS

De POVI geeft via zonering duidelijkheid over de ontwikkelingsmogelijkheden en het toekomstperspectief voor agrariërs, afgestemd op het gebied waarin zij actief zijn. Hiermee

ontstaat bewustzijn over de maatschappelijke opgaven en ruimtelijke doelen die ter plekke spelen, zodat ondernemers kunnen inschatten welk toekomstperspectief op die plek realistisch is.

Het perspectief verschilt per locatie en is niet per definitie gunstiger of ongunstiger, maar afhankelijk van de ondernemingsrichting, marktwerking, ruimtedruk, milieueisen en maatschappelijke doelen. De Provincie biedt in het primair landbouwgebied meer ruimtelijke zekerheid aan bedrijven die zich richten op hoogproductieve landbouw. In andere zones spelen meerdere opgaven tegelijk en kan de invulling verschillen. Innovatie, bedrijfsopvolging en ruimte voor nieuwe verdienmodellen krijgen nadrukkelijk aandacht in het beleid, maar volledige zekerheid voor elk individueel bedrijf kunnen we niet bieden. Het beleid is erop gericht transparantie en duidelijkheid te bieden, zodat ondernemers zelf tijdig keuzes kunnen maken in een steeds veranderende omgeving.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Beperkingen op nieuwvestiging en bescherming landbouwgrond
Een groot aantal reacties richt zich op het gevoerde beleid t.a.v. nieuwvestiging van agrarische bedrijven, waarbij men de strikte voorwaarden als beperkend ervaart. Er is behoefte aan meer flexibiliteit en aandacht voor het behoud van agrarisch gebruik van bestaande bebouwing en landbouwgrond. In hoeverre is het restrictieve beleid op nieuwvestiging en het stimuleren van hergebruik van agrarische bebouwing effectief en wenselijk in het kader van een toekomstbestendige landbouwsector?

Standpunt GS

Het beleid rond nieuwvestiging van agrarische bedrijven is bewust restrictief en wordt mede bepaald door de zonering, die invloed heeft op de wenselijkheid en mogelijkheden van nieuwvestiging in een gebied. Hiermee streven we naar kwalitatieve nieuwvestiging en de juiste functies op de juiste locaties. We stimuleren hergebruik van bestaande agrarische bebouwing om leegstand tegen te gaan en bestaande structuren optimaal te benutten. Afhankelijk van gebiedsgerichte opgaven in bepaalde zonering bieden we waar mogelijk maatwerk.
Deze aanpak sluit aan bij ons streven naar een toekomstbestendige landbouwsector, met een zorgvuldige balans tussen bescherming van de landbouw en andere maatschappelijke opgaven. Zie voor verdere toelichting ook onze antwoorden op zienswijzen over zonering en hergebruik van agrarische bebouwing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Onzekerheid en onduidelijkheid over beleid
Diverse indieners onderstrepen dat er sprake is van onduidelijkheid rondom het provinciale beleid, bijvoorbeeld over productieve landbouw op specifieke gronden, toekomstige regelgeving

en de gevolgen hiervan voor huidige en toekomstige bedrijfsvoering. Hoe wordt in de POVI voldoende duidelijkheid en zekerheid geboden aan agrariërs met betrekking tot huidige en toekomstige beleidsregels en doelstellingen?

Standpunt GS

De POVI is in de eerste plaats een visievormend en richtinggevend document, waarin geen harde juridische regels voor agrariërs staan, maar dat wel zelfbindend is voor het provinciale beleid. Via zonering en beleidsdoelen geven we agrariërs en andere stakeholders inzicht in de ontwikkelingsmogelijkheden en de rol van landbouw binnen hun gebied. Het is van belang dat iedereen zich bewust is van de maatschappelijke doelen en opgaven die in hun regio spelen. Beleidswijzigingen en concrete regels worden pas na een zorgvuldige procedure opgenomen in de omgevingsverordening. Deze werkwijze biedt zoveel mogelijk duidelijkheid en zekerheid, terwijl ondernemers tijdig kunnen anticiperen op toekomstig beleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Innovatie, samenwerking en korte ketens
Een aanzienlijk aantal zienswijzen benadrukt het belang van stimuleringsbeleid voor innovatieve samenwerkingsverbanden tussen boeren en richting de consument, onder andere rond korte ketens en verduurzaming. Op welke wijze ondersteunt de POVI innovatieve samenwerkingsvormen en de ontwikkeling van korte ketens als onderdeel van een toekomstgerichte landbouw?

Standpunt GS

De POVI is niet het voornaamste instrument als het gaat om ondersteuning van innovatieve samenwerkingsvormen en ontwikkeling van korte ketens. In verwevingsgebieden rondom (stedelijke) bebouwing is er wel extra aandacht voor initiatieven om de verbinding tussen stad en landbouw te bevorderen, korte ketens is daarvan een van de mogelijkheden. Landbouw blijft echter ook in de verwevingsgebieden de voornaamste activiteit. Binnen het beleidskader “Werken aan een toekomstbestendige economie” wordt er geïnvesteerd in de Limburgse land- en tuinbouw om deze te verduurzamen en om deze beter in beeld te krijgen bij de burger. Hier vallen ook samenwerkingsverbanden tussen boer en consument onder.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Specifieke aandacht voor kleine en middelgrote bedrijven
Kleinere landbouwbedrijven geven aan zich onvoldoende gezien of beschermd te voelen binnen het huidige beleid, vanwege hun beperkte schaal en kwetsbare positie. In hoeverre houdt het provinciaal beleid binnen de POVI expliciet rekening met de belangen en behoeften van kleine en middelgrote landbouwbedrijven?

Standpunt GS

Het provinciaal beleid benadrukt het belang van een diverse landbouwsector waarin zowel kleine, middelgrote als grote bedrijven een rol spelen.
De Provincie streeft ernaar randvoorwaarden te scheppen waardoor zowel kleinere als grotere bedrijven zich kunnen ontwikkelen en duurzaam kunnen blijven voortbestaan, zolang een bedrijf past binnen de gebiedsopgaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Integratie agrarische sector met natuur- en stikstofdoelen
Er bestaat bij veel indieners spanning tussen de gestelde natuur-/stikstofdoelen en het behoud van economische perspectieven voor de landbouw, vooral rondom het Limburgs Offensief Stikstof (LOS) en het Natuurnetwerk. Hoe worden in de POVI natuurambities en economische perspectieven voor de landbouw sector-overstijgend met elkaar in balans gebracht?

Standpunt GS

De POVI brengt natuurambities en economische perspectieven voor de landbouw samen door per gebied maatschappelijke doelen en ontwikkelingsmogelijkheden inzichtelijk te maken via zonering. Op deze manier worden ondernemers en andere betrokkenen bewust van de opgaven die in hun regio spelen, zoals natuurbehoud, stikstofreductie en economische vitaliteit. Juist bij knelpunten rond stikstof en natuur werken we gebiedsgericht en starten we gebiedsprocessen om alle belangen zorgvuldig te betrekken en af te wegen. Het beleid is gericht op een integrale benadering, zodat natuur- en landbouwdoelen zoveel mogelijk in samenhang worden gerealiseerd. Zo streven we naar een duurzame balans tussen economische en ecologische belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Kritiek op huidige ruimtelijke indeling en zonering
Meerdere zienswijzen benoemen knelpunten in de huidige of voorgestelde zonering en ruimtelijke begrenzingen, die als knellend of onwerkbaar voor de bedrijfsvoering worden ervaren, met name in aangewezen gebieden. Welke onderbouwing en flexibiliteitsruimte biedt de huidige ruimtelijke zonering voor bestaande en ontwikkelende landbouwbedrijven?

Standpunt GS

We hanteren de zonering als belangrijk instrument om richting en duidelijkheid te bieden over ontwikkelingsmogelijkheden per gebied. Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen hebben we kritisch gekeken naar de opbouw van de zonering en hierover gesprekken gevoerd.
Dit heeft geleid tot enkele aanvullingen en aanpassingen in het inleidend hoofdstuk over de zonering. Zo streven we naar meer duidelijkheid en rechtvaardigen we die knelpunten die zijn

benoemd, zonder het principe van gebiedsgerichte sturing los te laten. Bij toekomstige ontwikkelingen blijven we oog houden voor flexibiliteit en werkbaarheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Beschikbaarheid en geschiktheid agrarische bebouwing
Het beperkte aanbod van geschikte, courante vrijkomende agrarische bebouwing – met name in Zuid-Limburg – wordt als knelpunt gezien voor (her)vestigingsmogelijkheden en doorontwikkeling van bedrijven. Welke stappen worden er gezet om beter in te spelen op de schaarse beschikbaarheid van geschikte agrarische bebouwing ten behoeve van doorontwikkeling en herbestemming?

Standpunt GS

De beoordeling of een ontwikkeling van een bedrijf binnen een bepaalde zonering past, is altijd maatwerk. Hierbij wordt zorgvuldig gekeken of nieuwe plannen aansluiten op de maatschappelijke opgaven en doelstellingen van het gebied. Maatwerk maakt het mogelijk om rekening te houden met de lokale situatie en gebiedsspecifieke uitdagingen.
Ontwikkelingen moeten goed worden onderbouwd, zodat er bewust en toekomstgericht wordt ingespeeld op de situatie ter plaatse. De Provinciale Omgevingsvisie (POVI) geeft richting, terwijl de uiteindelijke juridische regels in de omgevingsverordening worden vastgelegd. Zo wordt flexibiliteit geboden binnen duidelijke kaders.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Overige/Individuele punten
Een kleine groep antwoorden behandelt overwegend individuele zorgen, niet onder te brengen in de bovenstaande clusters. Dit betreft onder andere specifieke casuïstiek, unieke lokale omstandigheden of sterk afwijkende thematieken. Hoe worden unieke lokale omstandigheden of individuele belangen meegenomen binnen het kader van de POVI?

Standpunt GS

Wij begrijpen dat veel zienswijzen voortkomen uit lokale situaties en persoonlijke belangen. De POVI is een richtinggevend en zelfbindend beleidskader op provinciaal niveau, bedoeld om bewustzijn te creëren over maatschappelijke opgaven en ruimtelijke ordening. Het creëren van bewustzijn over maatschappelijke doelen en opgaven behoort tot de kern van een visie, zodat alle betrokkenen kunnen overzien wat er speelt en hierop gericht kunnen inspelen. Individuele belangen en casuïstiek kunnen echter vaak niet binnen het visiedocument worden opgelost. De uitwerking hiervan vindt doorgaans plaats via gemeentelijke plannen, lokale besluiten en vergunningen, waarbij bestaande rechten worden gerespecteerd. Voor specifieke gebieden zet de provincie gebiedsprocessen op, zodat persoonlijke en lokale belangen in een bredere context besproken en meegewogen kunnen worden. Door deze aanpak proberen we binnen de kaders van

het provinciale beleid zo goed mogelijk rekening te houden met lokale verschillen en persoonlijke zorgen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Indiener					
ZW-1045-2	ZW-0875-1	ZW-1411-7	ZW-1411-8	ZW-1411-9	ZW-1411-17
ZW-1411-15	ZW-1411-16	ZW-1401-18	ZW-0302-16	ZW-0415-31	ZW-1443-6
ZW-1437-6	ZW-1092-3	ZW-1489-2	ZW-0188-63	ZW-0766-2	ZW-0768-4
ZW-0768-6	ZW-0768-5	ZW-0453-1	ZW-0797-1	ZW-0512-1	ZW-0958-1
ZW-0138-3	ZW-0278-161	ZW-0778-1	ZW-0224-92	ZW-0237-78	ZW-0240-83
ZW-0278-98	ZW-1236-83	ZW-1473-78	ZW-1479-130	ZW-0983-1	ZW-0928-3
ZW-1230-5	ZW-0820-6	ZW-0960-10	ZW-1073-3	ZW-0278-153	ZW-0411-1
ZW-0877-13	ZW-0282-4	ZW-0775-1	ZW-1094-7	ZW-0879-7	ZW-1474-6
ZW-0196-128	ZW-0376-3	ZW-0196-140	ZW-1087-3	ZW-0680-7	ZW-0621-9
ZW-0973-21	ZW-0187-88	ZW-0207-82	ZW-0238-72	ZW-0253-86	ZW-0271-72
ZW-1127-104	ZW-0810-20	ZW-0487-1	ZW-1385-2	ZW-0512-3	ZW-0512-5
ZW-1437-5	ZW-0248-4	ZW-1178-8	ZW-0187-87	ZW-0207-81	ZW-0238-71
ZW-0253-85	ZW-0271-71	ZW-0314-71	ZW-1127-103	ZW-0932-12	ZW-1459-13
ZW-1035-66	ZW-0851-15	ZW-1189-4	ZW-1193-4	ZW-1196-4	ZW-1426-6
ZW-1427-3	ZW-1433-6	ZW-1442-5	ZW-1427-14	ZW-0148-5	ZW-0741-8
ZW-0409-13	ZW-0675-2	ZW-1163-7	ZW-0815-4	ZW-1474-7	ZW-0808-5
ZW-1101-2	ZW-1077-2	ZW-0737-6	ZW-0830-6	ZW-0884-5	ZW-1379-4
ZW-1380-4	ZW-1383-4	ZW-1384-4	ZW-1392-4	ZW-1396-5	ZW-1397-5
ZW-0972-5	ZW-1079-4	ZW-1044-5	ZW-0974-5	ZW-0996-5	ZW-1011-5
ZW-1050-6	ZW-1146-5	ZW-1142-2	ZW-1053-4	ZW-1039-5	ZW-1072-2
ZW-1452-8	ZW-1453-8	ZW-0122-4	ZW-0976-7	ZW-0889-4	ZW-0940-5
ZW-0734-5	ZW-1079-11	ZW-0810-7	ZW-1041-2	ZW-1428-5	ZW-0908-4
ZW-1071-5	ZW-1451-6	ZW-1045-4	ZW-1425-4	ZW-1042-4	ZW-0322-17
ZW-1116-9	ZW-1494-6	ZW-1116-4	ZW-1411-21	ZW-1253-52	ZW-0453-5
ZW-1495-1	ZW-1496-1	ZW-1112-2	ZW-0915-5	ZW-0117-8	ZW-0274-4
ZW-1423-8	ZW-1168-2	ZW-0879-3	ZW-0859-9	ZW-0225-2	ZW-0232-4
ZW-0570-1	ZW-0571-1	ZW-0588-1	ZW-0589-11	ZW-0604-20	ZW-0605-13
ZW-0607-9	ZW-0609-1	ZW-0616-1	ZW-0617-1	ZW-0618-7	ZW-0619-1
ZW-0620-1	ZW-0623-1	ZW-0624-1	ZW-0625-1	ZW-0628-1	ZW-0629-1
ZW-0630-1	ZW-0651-1	ZW-0685-1	ZW-0694-1	ZW-0728-1	ZW-0730-1
ZW-0834-1	ZW-0843-1	ZW-0862-1	ZW-0873-2	ZW-0878-1	ZW-0880-2
ZW-0882-2	ZW-0892-2	ZW-0902-1	ZW-0975-1	ZW-1027-2	ZW-1036-1
ZW-1047-1	ZW-1051-1	ZW-1059-1	ZW-1061-2	ZW-1062-1	ZW-1064-1
ZW-1065-1	ZW-1066-1	ZW-1075-1	ZW-1082-1	ZW-1089-1	ZW-1090-1

ZW-1096-8	ZW-1100-1	ZW-1103-1	ZW-1104-1	ZW-1107-1	ZW-1110-1
ZW-1115-1	ZW-1118-1	ZW-1126-1	ZW-1128-1	ZW-1130-1	ZW-1136-1
ZW-1148-1	ZW-1150-1	ZW-1155-1	ZW-1160-1	ZW-1183-1	ZW-1186-1
ZW-1188-1	ZW-1191-1	ZW-1195-1	ZW-1198-1	ZW-1200-1	ZW-1202-1
ZW-1214-1	ZW-1221-1	ZW-1223-1	ZW-1225-1	ZW-1228-1	ZW-1231-1
ZW-1238-1	ZW-1246-1	ZW-1247-1	ZW-1251-1	ZW-1252-1	ZW-1266-1
ZW-1267-1	ZW-1268-1	ZW-1273-1	ZW-1275-1	ZW-1276-1	ZW-1277-1
ZW-1278-1	ZW-1279-1	ZW-1280-1	ZW-1281-1	ZW-1282-1	ZW-1283-1
ZW-1284-1	ZW-1285-1	ZW-1287-1	ZW-1288-1	ZW-1289-5	ZW-1290-2
ZW-1291-2	ZW-1292-1	ZW-1294-1	ZW-1296-1	ZW-1297-2	ZW-1298-2
ZW-1301-1	ZW-1304-1	ZW-1306-1	ZW-1308-1	ZW-1309-1	ZW-1310-1
ZW-1311-1	ZW-1315-1	ZW-1316-1	ZW-1317-1	ZW-1318-1	ZW-1320-1
ZW-1321-1	ZW-1324-1	ZW-1325-1	ZW-1326-1	ZW-1327-1	ZW-1329-1
ZW-1330-1	ZW-1331-1	ZW-1335-1	ZW-1337-1	ZW-1338-1	ZW-1339-1
ZW-1341-1	ZW-1342-1	ZW-1343-1	ZW-1347-1	ZW-1350-1	ZW-1352-1
ZW-1355-1	ZW-1359-1	ZW-1365-1	ZW-1368-1	ZW-1376-1	ZW-1378-1
ZW-1388-1	ZW-1390-1	ZW-1410-1	ZW-0791-5	ZW-0285-3	ZW-0225-4
ZW-0232-6	ZW-0570-3	ZW-0571-3	ZW-0588-3	ZW-0589-13	ZW-0604-22
ZW-0605-15	ZW-0607-11	ZW-0609-3	ZW-0616-3	ZW-0617-3	ZW-0618-9
ZW-0619-3	ZW-0620-3	ZW-0623-3	ZW-0624-3	ZW-0625-3	ZW-0628-3
ZW-0629-3	ZW-0630-3	ZW-0651-3	ZW-0685-3	ZW-0694-3	ZW-0728-3
ZW-0730-3	ZW-0834-3	ZW-0843-3	ZW-0862-3	ZW-0873-4	ZW-0878-3
ZW-0880-4	ZW-0882-4	ZW-0892-4	ZW-0902-3	ZW-0975-3	ZW-1027-4
ZW-1036-3	ZW-1047-3	ZW-1051-3	ZW-1059-3	ZW-1061-4	ZW-1062-3
ZW-1064-3	ZW-1065-3	ZW-1066-3	ZW-1075-3	ZW-1082-3	ZW-1089-3
ZW-1090-3	ZW-1096-10	ZW-1100-3	ZW-1103-3	ZW-1104-3	ZW-1107-3
ZW-1110-3	ZW-1115-3	ZW-1118-3	ZW-1126-3	ZW-1128-3	ZW-1130-3
ZW-1136-3	ZW-1148-3	ZW-1150-3	ZW-1155-3	ZW-1160-3	ZW-1183-3
ZW-1186-3	ZW-1188-3	ZW-1191-3	ZW-1195-3	ZW-1198-3	ZW-1200-3
ZW-1202-3	ZW-1214-3	ZW-1221-3	ZW-1223-3	ZW-1225-3	ZW-1228-3
ZW-1231-3	ZW-1238-3	ZW-1246-3	ZW-1247-3	ZW-1251-3	ZW-1252-3
ZW-1266-3	ZW-1267-3	ZW-1268-3	ZW-1273-3	ZW-1275-3	ZW-1276-3
ZW-1277-3	ZW-1278-3	ZW-1279-3	ZW-1280-3	ZW-1281-3	ZW-1282-3
ZW-1283-3	ZW-1284-3	ZW-1285-3	ZW-1287-3	ZW-1288-3	ZW-1289-7
ZW-1290-4	ZW-1291-4	ZW-1292-3	ZW-1294-3	ZW-1296-3	ZW-1297-4
ZW-1298-4	ZW-1301-3	ZW-1304-3	ZW-1306-3	ZW-1308-3	ZW-1309-3
ZW-1310-3	ZW-1311-3	ZW-1315-3	ZW-1316-3	ZW-1317-3	ZW-1318-3
ZW-1320-3	ZW-1321-3	ZW-1324-3	ZW-1325-3	ZW-1326-3	ZW-1327-3
ZW-1329-3	ZW-1330-3	ZW-1331-3	ZW-1335-3	ZW-1337-3	ZW-1338-3
ZW-1339-3	ZW-1341-3	ZW-1342-3	ZW-1343-3	ZW-1347-3	ZW-1350-3
ZW-1352-3	ZW-1355-3	ZW-1359-3	ZW-1365-3	ZW-1368-3	ZW-1376-3
ZW-1378-3	ZW-1388-3	ZW-1390-3	ZW-1410-3	ZW-1423-4	ZW-1159-6
ZW-1213-17	ZW-0781-2	ZW-1322-17	ZW-1370-18	ZW-1319-15	ZW-1323-21
ZW-1334-17	ZW-1349-15	ZW-1362-23	ZW-1363-19	ZW-1081-5	ZW-1035-36
ZW-1132-3	ZW-1108-2	ZW-0768-1	ZW-1242-2	ZW-1092-8	ZW-0307-1

ZW-0726-3	ZW-1040-6	ZW-0271-126	ZW-1040-2	ZW-1458-9	ZW-1411-24
ZW-1411-25	ZW-1411-23	ZW-0374-9	ZW-0390-9	ZW-0426-9	ZW-0430-8
ZW-0505-8	ZW-0713-8	ZW-1177-9	ZW-1328-4		

10. Economie en werklocaties

10.1 Aandacht voor MKB, verbinding Brainport en andere sectoren

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de focus te sterk ligt op Chemelot, Brightlands en de Einstein Telescoop, en dat de verbinding en kennisvalorisatie naar de regio, en het belang van het MKB, ontbreken. Ook mist de invloed van Brainport Eindhoven in de analyse.
Indiener geeft aan dat de huidige focus op Chemelot en de Einstein Telescoop een breed gedragen regionale aanpak mist. Er wordt gevraagd om in de POVI aandacht te geven aan de verbindende rol van de provincie richting decentrale overheden, maatschappelijke initiatieven en het MKB.
Indiener geeft aan dat de voelbare invloed van de Metropoolregio Eindhoven en de kwaliteit van het MKB (maakindustrie) niet worden genoemd. Er wordt gevraagd om dit breder te bekijken en in de POVI op te nemen.
Indiener is van mening dat de versterking van het MKB in totaliteit onvoldoende wordt belicht. Zaken als het ontschotten van de dienstverlening, gebundelde subsidies en arrangementen richting ondernemers (in aansluiting op de landelijke Actieagenda MKB-dienstverlening), en het vraaggericht (in plaats van aanbod gedreven) inzetten van ondersteuning voor het brede MKB spelen hierbij naar mening van indiener een grote rol, Indiener verzoekt dit op te nemen in het POVI.
Indiener stelt dat de beschrijving in hoofdstuk 12 'Economie en werklocaties' een (te) hoog abstractieniveau kent waardoor het bredere perspectief van o.a. de "kleinere" gemeente niet voldoende lading heeft. Indiener stelt dat er met name is ingezet op kennisindustrie, daar waar de opkomende medtech als regionale groeimotor, maar ook het MKB weinig aandacht geniet.

Indiener					
ZW-0166-104	ZW-0186-105	ZW-0224-106	ZW-0237-94	ZW-0240-99	ZW-0241-94
ZW-0278-115	ZW-0313-121	ZW-0317-114	ZW-1236-99	ZW-1473-94	ZW-1479-146
ZW-0242-107	ZW-0242-108	ZW-0304-50	ZW-0160-19		

Standpunt GS

Los van de wel degelijk geschetste externe invloeden voor de Limburgse economie (hoofdstuk 2) worden in een omgevingsvisie de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg. Andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.2 Acquisitie

Zienswijze	Indiener
De indiener onderschrijft het uitgangspunt om te sturen op selectieve acquisitie, waarbij de regionale meerwaarde van bedrijven voor de Limburgse economie centraal staat. De indiener verzoekt de provincie hierin gezamenlijk op te trekken, zodat de acquisitiestrategie in lijn blijft met de ontwikkelambities van het bedrijf en de bredere regionale doelstellingen.	ZW-0198-42

Standpunt GS

Indiener onderschrijft provinciale uitgangspunten voor selectieve acquisitie en het aanbod hierin gezamenlijk op te trekken willen wij in relevante situaties gaarne die externe verbinding leggen, ook met uw organisatie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener vraagt de provincie te beschrijven hoe zij de genoemde selectieve acquisitie (het juiste bedrijf op de juiste plek) wil aanpakken.	ZW-1038-74

Standpunt GS

De vraag om een beschrijving aanpak selectieve acquisitie zullen we u geven via uitwerking van het acquisitiekader, maar buiten deze omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In paragraaf 1 2.4.4.1 stelt de Provincie ten aanzien van de adequate invulling van werklocaties dat ‘selectieve acquisitie’ een rol speelt. Indiener verzoekt aspecten als leefbaarheid, brede welvaart en balans, die nu onderbelicht zijn, in overweging te nemen.	ZW-0304-51
indiener wijst erop dat in paragraaf 12.4.4.1 de Provincie stelt dat bij een adequate invulling van werklocaties een selectieve acquisitie een rol speelt. Onderbelicht blijven dan aspecten als leefbaarheid, brede welvaart en balans die wel van wezenlijk belang zijn voor de invulling van schaarse locaties. Gevraagd wordt deze aspecten mee te nemen in de overwegingen.	ZW-0314-163

Standpunt GS

Aspecten als leefbaarheid, brede welvaart en balans zullen wij bij de aanpak selectieve acquisitie betrekken bij de uitwerking van dat kader buiten de omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om bij de inleiding, laatste alinea, laatste zin van paragraaf 12.4.4.1. het volgende tekstvoorstel over te nemen: Daarbij zal samen met de regio worden gekeken naar de meerwaarde die een bedrijf kan leveren voor de regionale structuurversterking binnen de Limburgse economie.	ZW-1164-92

Standpunt GS

Verzoek van indiener om bij selectieve acquisitie de regio te betrekken zullen we bij verdere uitwerking van een dergelijk kader gaarne expliciteren. Maar aangezien de omgevingsvisie al in zijn algemeenheid stelt verdere uitwerkingen in samenspraak met de regio te doen, vergt dat op de gevraagde plek geen tekstuele toevoeging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.3 Algemeen

Zienswijze	Indiener
Belangrijkste prioriteiten volgens de Povi en de weerlegging daarvan volgens indiener zijn: • Geluidhinder zal toenemen, vooral vanuit verouderd vrachtverkeer; • Er is geen sprake van verduurzaming; • De relatie met de omgeving wordt niet versterkt; • Het aantal ernstig geluidgehinderden wordt niet teruggebracht; • Het aantal vluchten tusen 6.00 uur en 7.00 uur wordt niet beëindigd; • Er is geen sprake van uitfasering van meest vervuilende en overlast gevende vliegtuigen omdat MMA vanwege de slechte economische en financiële toestand niet zonder kan.	ZW-0145-11
De MAA draagt niet bij aan vrijetijdseconomie maar tast deze juist aan. Er is ook geen sprake van inkomend toerisme.	ZW-0145-15

Standpunt GS

In navolging van een PS-besluit in 2022 hebben wij in 2024 besloten tot de uitvoering van het "Toekomstplan Maastricht Aachen Airport", waarin uiteengezet werd hoe de luchthaven zich

duurzaam kan ontwikkelen tot 2035. GS heeft aangekondigd deze koers te blijven volgen, waarbij de luchthaven zich ontwikkelt binnen de randvoorwaarden van milieu, veiligheid en regionale belangen. In de ruimtelijke vertaling naar de Omgevingsvisie betekent dat automatisch dat deze luchthaven een essentieel onderdeel van de basisinfrastructuur van Limburg is en blijft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt de provincie een actieve rol te spelen bij de herstructurering van bedrijventerreinen gezien het te verwachten tekort, de hoge kosten en de complexiteit van deze herstructurering door minder overlast gevende bedrijven te verplaatsen naar woon-werkmilieus	ZW-1038-51

Standpunt GS

Het verzoek om een actievere provinciale rol bij de herstructurering van bedrijventerreinen is een mogelijke overweging bij een verdere uitwerking in een programma werklocaties.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener vraagt aandacht voor het realiseren van woon-werkmilieus (zowel bij nieuwbouw als bij herstructurering) waarmee er ruimte wordt gecreëerd voor werken in de stad in betaalbare bedrijfsruimte. Zo kan ook ruimte op bedrijventerreinen worden gecreëerd voor zwaardere categorie bedrijvigheid door weinig overlast gevende bedrijven te verleiden om te verplaatsen.	ZW-1038-50

Standpunt GS

Combinatie wonen en werken in bebouwde omgeving en ruimte voor zwaardere categorie bedrijvigheid op bedrijventerreinen onderstrepen wij. In de combinatie beperken lagere milieucategorieën op die terreinen en het aanduiden van bedrijventerreinen van provinciaal belang o.b.v. juist die hogere milieucategorieën, proberen wij juist dat te bewerkstelligen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De tekst in de Povi dat een innovatie-ecosysteem wordt ontwikkeld door samenwerking met onderwijsinstellingen op het gebied van nieuwe materialen en elektrisch vliegen is volgens indiener luchtfietserij. Dit punt wordt niet onderbouwd. Er is geen sprake van transitie noch van duurzaamheid, omgevingsbewustheid of toekomstbestendigheid. De ambitie	ZW-0145-16

voor meer vluchten betekent een toename van hinder en vervuiling evenals schade aan natuur en een hoge uitstoot van stikstof (MAA als 6e grootste uitstoter van stikstof in Nederland).	

Standpunt GS

Inzetten op een innovatie-ecosysteem op het gebied van nieuwe materialen en elektrisch vliegen is een streven waarbij ook onderwijsinstellingen aangeven daar potentie in te zien. In het "Toekomstplan Maastricht Aachen Airport" wordt uiteengezet hoe de luchthaven zich duurzaam kan ontwikkelen tot 2035. GS heeft na eerder besluit van PS in 2024 aangekondigd deze koers te blijven volgen, waarbij de luchthaven zich ontwikkelt binnen de randvoorwaarden van milieu, veiligheid en regionale belangen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Gezien de trend en wens van gemengde stedelijke ontwikkelingen verzoekt de indiener te benoemen dat er onder voorwaarden op (bepaalde) solitaire werklocaties in of nabij woonwijken kunnen worden toegevoegd, bijvoorbeeld campus gerelateerd wonen op de Brightlands Campus. Als voorwaarde kan worden opgenomen dat enkel wonen kan worden toegevoegd mits het gebied zijn functie als werkplek behoudt en het wonen bijdraagt aan een prettige werkomgeving. Indiener vraagt om deze mogelijkheid expliciet te maken voor de volgende locaties in Maastricht: Annadal, Belvedere, Locatie Pastoor Jacobsweg-Oostermaasweg, Brigthland Campus, ENCI.	ZW-1038-61

Standpunt GS

In deze visie formuleren we enkel generiek van toepassing zijn beleidslijnen, bijv. "kwetsbare functies zoals verblijfsrecreatie (logies) en (tijdelijk) wonen zijn niet toegestaan op bedrijventerreinen" of "in bepaalde gevallen kan aan de randen van bedrijventerreinen eventueel via maatwerk een functiewijziging worden toegestaan". Maar we gaan niet, zoals indiener wenst, expliciet aangeven voor welke locaties in welke gemeente dan ook zou kunnen gelden. Voor maatwerk is immers afstemming casus-/locatiespecifiek nodig.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In het stedelijk gebied is evenwichtige verdeling van aandachtsgroepen essentieel, zowel binnen de steden als over de regio. Indiener vraagt om meer aandacht te laten gaan naar gemengde woon- werkgebieden en herstructurering van bedrijvigheid om ruimte te creëren voor zwaardere bedrijvigheid, maar ook voor MKB en andere (nieuwe) bedrijfstypes.	ZW-0304-20

Standpunt GS

Voor wat betreft aandacht die indiener vraagt voor gemengde woon- werkgebieden is dit buiten de bedrijventerreinen een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Voor de overige genoemde aandachtsgebieden die indiener aangeeft (herstructurering van bedrijvigheid om ruimte te creëren voor zwaardere bedrijvigheid, MKB en andere nieuwe bedrijfstypes) zijn er voldoende richtlijnen in de omgevingsvisie opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In par. 11.2.3.3 wordt verwezen naar (agrarische) bedrijven terreinen. Indiener verneemt graag waar deze agrarische bedrijven terreinen gevestigd zijn. In deze passage worden verwachtingen geschept die er niet zijn.	ZW-0699-22 ZW-0700-22

Standpunt GS

Indiener stelt dat verwezen wordt naar niet bestaande "(agrarische) bedrijventerreinen" in een bepaalde paragraaf. Aangezien dit inderdaad tot verwarring kan leiden deze zienswijze honoreren door tekst aan te passen.

Voorstel aan PS

Tekst van de ontwerp Omgevingsvisie aanpassen door in par. 11.2.3.3 het woord "(agrarische)" in de laatste regel van de 1e alinea te schrappen.

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt dat het vestigingsklimaat een optelsom van factoren is en dat de focus in de ontwerpvisie te sterk ligt op woningen. Het belang van een robuust en toekomstbestendig voorzieningenniveau moet explicieter worden opgenomen.	ZW-0196-32
Indiener geeft aan dat bij een goed vestigingsklimaat hoort niet alleen een passend woningaanbod, maar ook een aantrekkelijk voorzieningenniveau. Wanneer er gaat over het aantrekken van jongeren of kennismigranten wordt nu te eenzijdig naar het woningaanbod gekeken, maar er gaat om het totaalplaatje waar voorzieningen ook een belangrijk onderdeel van uitmaken. Indiener verzoekt u dit aan te scherpen.	ZW-0313-18

Standpunt GS

Wij onderschrijven het belang van een robuust en toekomstbestendig voorzieningenniveau voor het vestigingsklimaat. Dat is dan ook reeds expliciet vermeld in de desbetreffende paragraaf 12.4.1.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij het thema wonen wordt het 'circulair bouwen' (ondanks de verwijzing in § 12.2 – Circulaire economie) niet nader uitgewerkt. In het Nationaal Programma Circulaire Economie wordt juist de bouw- en sloopsector aangemerkt als 'high potential'. De doelen uit NPCE (gescheiden materialenstromen bij sloop, het stimuleren van biobased en secundair materiaalgebruik, en circulaire woningbouw in brede zin) zijn niet terug te vinden in de ontwerp-POVI. Dit is een gemiste kans, zeker gezien de grote bouwopgave waar Limburg voor staat en het feit dat veel bouw- en sloopbedrijven in de regio al initiatieven nemen op dit vlak.	ZW-0313-89
Indiener geeft aan dat circulair bouwen binnen het thema wonen niet nader is uitgewerkt, ondanks de verwijzing naar de circulaire economie. Doelen uit het Nationaal Programma Circulaire Economie, zoals gescheiden materiaalstromen bij sloop, stimulering van biobased en secundair materiaalgebruik, en circulaire woningbouw, zijn niet terug te vinden in de ontwerp-POVI. Indiener ziet dit als een gemiste kans, gezien de grote bouwopgave in Limburg en de regionale initiatieven. Indiener verzoekt hier nader op in te gaan.	ZW-0241-163
Indiener geeft aan dat in paragraaf 7.3.4 circulariteit wordt benoemd, maar dat vaag blijft welke maatregelen de provincie neemt om hergebruik en opwaardering van secundaire bouwstoffen daadwerkelijk te stimuleren.	ZW-0317-199
Indiener geeft aan dat in relatie tot grondstoffenwinning alleen – passief – geconstateerd wordt dat ‘de vraag naar primaire bouwgrondstoffen zal in de toekomst naar verwachting veranderen als gevolg van de transitie naar een circulaire economie.’ Indiener stelt dat onderdeel van een circulaire economie het gebruik van circulaire grondstoffen is, en dat dit scherper gedefinieerd mag worden. De vraag wordt gesteld hoe de transitie naar het gebruik van circulaire grondstoffen gefaciliteerd kan worden om de traditionele winning (en/of vervangende import) te kunnen afbouwen. Ook wordt gevraagd hoe omgegaan wordt met het feit dat circulaire bouwstoffen voor een deel ook niet-schone secundaire bouwstoffen (opgewerkte afvalstoffen) zijn.	ZW-0313-51
Indiener roept op tot het investeren in innovatie, automatisering en hoogwaardige werkgelegenheid als alternatief voor het huidige model van arbeidsmigratie.	ZW-0218-18
Indiener verzoekt in de POVI een doel op te nemen die vormgeeft aan de urgentie om meer biobased te bouwen. Het koppelt bovendien aan gewenste duidelijkheid voor agrariërs om een nieuw verdienmodel te ovenwegen en het stimuleert woningbouwcorporaties om dit in de afsprakenkaders te verwerken.	ZW-0302-28

Zienswijze
Indiener geeft aan dat circulair bouwen, ondanks de verwijzing in § 12.2, niet is uitgewerkt. Indiener geeft aan dat dit een gemiste kans is gezien de bouwopgave en bestaande initiatieven, en verzoekt de doelen uit het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) op te nemen.

Indiener				
ZW-0166-82	ZW-0186-91	ZW-0240-77	ZW-1473-72	ZW-1479-124

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie, dus ook circulaire economie en circulair bouwen, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist een integrale visie op circulaire transitie met koppelingen naar bijvoorbeeld ruimtegebruik op de bedrijventerreinen, energie-infrastructuur, gevolgen voor de arbeidsmarkt en kansen voor woningbouw en landbouw. Indiener ziet in Zuid-Limburg geen ruimte voor de grootschalige verzameling, verwerking en opslag van volumineuze afvalstoffen.	ZW-0302-10
Indiener verzoekt om op te nemen dat de provincie een inspanning levert op het inzicht in stoffenstromen die door de provincie lopen met het oog op de circulaire economie en datagedreven planologie.	ZW-0302-29

Standpunt GS

Voor de uitwerking van onderdelen betreffende circulaire economie verwijzen wij naar ons uitvoeringsprogramma 'Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027'. De provinciale omgevingsvisie bevat enkel de ruimtelijk-economische doorvertaling daarvan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op tot het stoppen met het toevoegen van werkgelegenheid waarvoor geen lokaal arbeidspotentieel beschikbaar is.	ZW-0218-17

Standpunt GS

Een omgevingsvisie bepaalt welke functie waar is toegestaan. Voor de concrete invulling van werklocaties betreft ligt dat primair bij terreineigenaren. Bij het acquisitiebeleid, niet onderdeel van deze visie, is het lokaal/regionaal arbeidspotentieel altijd een factor waar rekening mee wordt gehouden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de omschrijving van een solitaire bedrijfslocatie niet overeenkomt voor de locatie van het Slachthuis. In de ontwerp omgevingsvisie van Kerkrade zijn de werklocaties Sportstraat en het Slachthuis opgenomen als gebieden waar in de toekomst verkleuring naar wonen kan plaatsvinden. Indiener stelt dat het Slachthuis niet direct aansluit op het ‘Stedelijk gebied’ volgens de POVI. Voor de Slachthuislocatie ziet de indiener kansen om deze locatie te benutten voor de woningbouwbehoefte die Kerkrade heeft. Via herbestemming van deze locatie naar woningbouw voorkomen we ongewenste activiteiten en mogelijke verloedering van vrijkomende bebouwing. Indiener ziet dit als een geschikte herstructurerings-/inbreidingslocatie die niet ten koste gaat van het landelijk gebied en de landbouw, aangezien er al sprake is van bestaande bebouwing.	ZW-0263-41
Indiener verzoekt de werklocatie Selzerbeek niet als werklocatie in te tekenen vanwege woningbouwontwikkeling.	ZW-0187-141

Standpunt GS

De locaties die indieners aanhalen hebben nu een bedrijfsbestemming. Indien een lokale (ontwerp) omgevingsvisie stelt dat bepaalde gebieden in de toekomst kunnen verkleuren naar wonen past de provincie haar kaartbestanden hierop aan wanneer er via een nog vast te stellen omgevingsplan de bedrijfsbestemming ervan af gehaald wordt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie c.q. kaartbeelden handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de verwevingszone rondom bedrijventerreinen geen zode aan de dijk zetten, omdat er behoefte is aan grootschalige loodsen en gebouwen.	ZW-0186-139

Standpunt GS

Een verwevingszone rondom bedrijventerreinen is inderdaad weinig relevant.

Voorstel aan PS

Kaart zonering in ontwerp Omgevingsvisie hier op aanpassen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het stuk tussen de werklocaties Hoogveld en De Groote Heeze worden aangemerkt als 'Werklocaties'.	ZW-0186-168

Standpunt GS

De aangegeven twee werklocaties van indiener grenzen inderdaad direct aan elkaar enkel gescheiden door een infrastructurele bestemming (doorgaande weg, Hoofdstraat).

Voorstel aan PS

Tekst / kaartbeeld ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat MAA een meerwaarde heeft voor de regionale economie en infrastructuur, de bijdrage aan de vrijetijdseconomie is gering/nihil. Gevraagd wordt de beweging naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven versneld op te pakken om de hedendaagse nadelige effecten weg te nemen.	ZW-0271-135
Par. 12.4.3 Indiener stelt dat de de luchthaven Maastricht Aachen Airport geen essentieel onderdeel is van de basisinfrastructuur van Limburg.	ZW-0145-13

Standpunt GS

In navolging van een PS-besluit in 2022 hebben wij in 2024 besloten tot de uitvoering van het "Toekomstplan Maastricht Aachen Airport", waarin uiteengezet werd hoe de luchthaven zich duurzaam kan ontwikkelen tot 2035. GS heeft aangekondigd deze koers te blijven volgen, waarbij de luchthaven zich ontwikkelt binnen de randvoorwaarden van milieu, veiligheid en regionale belangen. In de ruimtelijke vertaling naar de Omgevingsvisie betekent dat automatisch dat deze luchthaven een essentieel onderdeel van de basisinfrastructuur van Limburg is en blijft. En dat betreft juist ook de door de indiener gevraagde beweging naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt bedrijven aan de Jagersweg te Haelen op te nemen als werklocatie	ZW-1236-246
Indiener verzoekt de Provincie om RWZI Gennep rioolwaterzuiveringsinstallatie van Gennep te wijzigen van 'Primair landbouwgebied' naar 'Werklocaties'.	ZW-0186-167

Standpunt GS

Voor het aanpassen, toevoegen of verwijderen van werklocaties, bedrijventerreinen en/of solitaire bedrijfslocaties kunnen deze worden aangepast binnen het provinciale REBIS-monitoringsysteem binnen de geldende definities. Voor dat systeem heeft elke gemeente een eigen databeheerder die toegang heeft tot dit systeem.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp / kaartbeeld Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om bij locatie De Horsel zone Bedrijventerrein uit te breiden, om een aldaar beoogde ontwikkeling te faciliteren	ZW-0253-138

Standpunt GS

Voor een eventuele beoogde uitbreiding van een bedrijventerrein zal de reguliere planologische procedure gevolgd moeten worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp / kaartbeeld Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om locatie De Uiver als Werklocatie/Bedrijventerrein op te nemen, omdat het niet in lijn is met bestaande grenzen van de huidige bestemmingsplannen / het tijdelijk omgevingsplan en het de mogelijkheden voor ontwikkelingen op deze locaties beinvloedt.	ZW-0253-132

Standpunt GS

De door indiener aangegeven locatie is reeds als werklocatie opgenomen. Voor het aanpassen, toevoegen of verwijderen van werklocaties, bedrijventerreinen en/of solitaire bedrijfslocaties kunnen deze worden aangepast binnen het provinciale REBIS-monitoringsysteem binnen de geldende definities. Voor dat systeem heeft elke gemeente een eigen databeheerder die toegang heeft tot dit systeem.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp / kaartbeeld Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af waarom de 'Power Area" in de gemeente Vaals als VWG is opgenomen en niet als werklocatie.	ZW-0187-133

Standpunt GS

De door indiener aangegeven locatie is reeds als werklocatie (solitaire bedrijfslocatie) opgenomen. Voor het aanpassen, toevoegen of verwijderen van werklocaties, bedrijventerreinen en/of solitaire bedrijfslocaties kunnen deze worden aangepast binnen het provinciale REBIS-monitoringsysteem binnen de geldende definities. Voor dat systeem heeft elke gemeente een eigen databeheerder die toegang heeft tot dit systeem.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp / kaartbeeld Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 2.2.5 Indiener stelt voor economische productie te selecteren die past binnen de capaciteiten van de provincie (arbeidskrachten) en prioriteiten te stellen aan de soort van (hoogkwalitatieve) economische activiteiten die we binnen de provincie willen stimuleren (geen arbeidsmigranten meer die productiewerk verrichten die we niet nodig hebben voor onze eigen economie).	ZW-0145-5

Standpunt GS

Er zijn verschillende typen werklocaties/bedrijventerreinen met verschillende milieucategorieën beschikbaar in Limburg. Economische activiteiten/bedrijven die zich er willen vestigen dienen daaraan te voldoen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 2.2.8 Indiener geeft aan dat het behoud van traditionele, vervuilende en belastende economische activiteiten niet zinvol is (Chemelot, MAA). Het is beter in te zetten op een nieuwe economie die kansen biedt voor een verbeterde leefomgeving en die hoog opgeleiden uit de provincie een kans biedt hier werk te vinden.	ZW-0145-6

Standpunt GS

Er is het recht van vrije vestiging, ook voor bedrijven. Iedere economische activiteit binnen geldende regels en een passende locatie conform ruimtelijk plan heeft bestaansrecht. Zoals in het 'Limburgs Bod voor een duurzaam Chemelot' aan het Rijk is aangegeven, zetten wij in op een toekomstbestendige, duurzame ontwikkeling van Chemelot.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 2.2.8 Indiener verzoekt om heroverweging van de rol van Maastricht Aachen Airport (MAA) vanwege negatieve economische en maatschappelijke effecten. De tekst in de Povi dat de regionale luchthaven Maastricht Aachen Airport van bijzondere betekenis is voor de provincie wordt niet nader gepreciseerd omdat deze betekenis negatief is (baten belanden buiten provincie, MAA wordt nooit rendabel).	ZW-0145-7

Standpunt GS

Een eventuele heroverweging over de luchthaven valt buiten de kaders van deze Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. 8.7.2De tekst in de Povi is volgens indiener niet correct: de luchthaven is niet van belang voor de regio en voor Nederland. De uitgevoerde Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) heeft dit aangetoond.	ZW-0145-8

Standpunt GS

Een afweging over een MKBA over de luchthaven valt buiten de kaders van deze Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Par. PS heeft een kader meegegeven voor de transitie van MMA naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven. Van transitie is bijna geen sprake, uitzondering zijn verwaarloosbare grondgebonden activieiten. Commercieel elektrisch vliegen op enige schaal is niet haalbaar is voor 2050 volgens het Planbureau voor de Leefomgeving en is ook niet aangevraagd.	ZW-0145-9

Standpunt GS

In navolging van een PS-besluit in 2022 hebben wij in 2024 besloten tot de uitvoering van het "Toekomstplan Maastricht Aachen Airport", waarin uiteengezet werd hoe de luchthaven zich duurzaam kan ontwikkelen tot 2035. GS heeft aangekondigd deze koers te blijven volgen, waarbij de luchthaven zich ontwikkelt binnen de randvoorwaarden van milieu, veiligheid en regionale belangen. In hoeverre een beoogd innovatie-ecosysteem in samenwerking met onderwijs- en kennisinstellingen op het gebied van nieuwe materialen en elektrisch vliegen (e-aviation) van de grond komt, zal moeten blijken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.4 Bedrijventerreinen (algemeen)

Zienswijze	Indiener
De indiener informeert of de geformuleerde rol van de provincie met betrekking tot bedrijventerreinen geldt voor zowel herstructurering als het realiseren van nieuwe bedrijventerreinen.	ZW-1038-80

Standpunt GS

Indiener mag er vanuit gaan dat de geformuleerde rol van de provincie met betrekking tot bedrijventerreinen geldt voor zowel herstructurering als het realiseren van nieuwe terreinen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat de locatie terecht is aangemerkt als bedrijventerrein van provinciaal belang en stelt dat de POVI het mogelijk maakt om op dergelijke terreinen detailhandel in volumineuze goederen toe te staan en explosiegevaarlijke goederen (BEVI-proof). De indiener verzoekt de locatie expliciet als uitzondering op deze regel te benoemen, waarbij uitsluitend de opslag van explosiegevaarlijke goederen wordt toegestaan op de locatie. De opslag en verkoop van volumineuze goederen past niet passend binnen het karakter en de functie van de locatie.	ZW-0198-41

Standpunt GS

Het generiek toestaan van een bepaalde functie op een bedrijventerrein betekent niet dat het op een bepaalde locatie wegens specifieke omstandigheden niet uitgesloten zou kunnen worden. Op het niveau van een bestemmings- of omgevingsplan kan dit de uitkomst zijn van samenspraak tussen terreineigenaar en lokale overheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat het stellen van regels met betrekking tot toegestane bedrijfscategorieën en minimale milieucategorieën voor bedrijventerreinen in de praktijk kan leiden tot beperkingen voor de uitbreiding van bestaande of vestiging van nieuwe bedrijven en verzoekt deze bepaling uit de POVI te verwijderen.	ZW-0198-39

Standpunt GS

Oogmerk is om lichte milieucategorieën, die ook in bebouwd gebied gevestigd kunnen worden, niet meer op bedrijventerreinen te laten landen om niet onnodig dergelijke ruimte te bezetten. Er zijn uitzonderingsbepalingen mogelijk en voor reeds gevestigde bedrijven geldt altijd overgangsrecht. U als indiener van dit zienswijzepunt doet dit verwijzend naar een locatie waar dergelijke lichte categorieën niet voorkomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

De op de kaart aangegeven bedrijventerreinen komen niet overeen met de SVREZL-kaarten. De SVREZL legt de ruimtelijk-economische hoofdstructuur voor Zuid-Limburg vast. In de POVI lijken slechts de raadpleegkaarten opgenomen uit Rebis, die geen enkele beleidsmatige status hebben, in tegenstelling tot de SVREZL. De SVREZL inclusief kaartmateriaal is vastgesteld door alle Zuid-Limburgse gemeenteraden en bovendien verankerd in de provinciale Omgevingsverordening. Indiener verzoekt de Provincie daarom de SVREZL-kaarten over te nemen in de POVI.	ZW-1164-98

Standpunt GS

De basis van de SVREZL-kaarten waren in 2017 de kaarten uit het REBIS-systeem. Voor het aanpassen, toevoegen of verwijderen van werklocaties, bedrijventerreinen en/of solitaire bedrijfslocaties kunnen deze worden aangepast binnen het provinciale REBIS-monitoringsysteem binnen de geldende definities. Voor dat systeem heeft elke gemeente een eigen databeheerder die toegang heeft tot dit systeem.

Voorstel aan PS

Kaartbeeld ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Dit jaar loopt het Acquisitie-convenant tussen Provincie en de grote gemeenten af. Indiener verzoekt hieraan een vervolg te geven waarin ook de (sub)regionale meerwaarde is geborgd.	ZW-1164-99

Standpunt GS

Indiener vraagt om een vervolg te geven aan het acquisitiekader. Daartoe zijn wij gaarne bereid, maar dat betreft kaders die buiten deze omgevingsvisie vallen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In de passage over de raming / planningsopgave staat voor Zuid-Limburg 25-50 ha genoemd. Indiener stelt dat, uit een Stec-onderzoek in opdracht van Parkstad Limburg blijkt dat een raming van meer dan 100 ha tot 2030 voorzien wordt en daarna nog eens 60ha, alleen al voor Parkstad.	ZW-1164-102

Standpunt GS

Planningsopgaven zijn nieuwe aanvullende voorraden die nodig zijn. Dit is iets anders dan behoefteramingen. De behoefteramingen van de 3 Zuid-Limburgse subregio's zijn gecheckt met de provinciale behoefteramingen voor de regio Zuid-Limburg in de aanloop naar de ontwerp Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In paragraaf 12.4.4.3.1 Bedrijventerreinen - inleiding staat in de 3e alinea: “We vragen de gemeenten om regionale ruimtelijk-economische visies op te stellen en nieuwe ontwikkelingen af te stemmen”. Voor Zuid-Limburg is dit gebeurd in de vorm van de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL). Een recente evaluatie heeft geleid tot enkele aanpassingen in het afstemmingsproces over nieuwe ontwikkelingen, maar niet tot echte inhoudelijke aanpassingen. Er bestaat brede consensus dat de SVREZL meerwaarde heeft voor het bestrijden van leegstand en het bewaken van de ruimtelijk-economische hoofdstructuur. Indiener is van mening dat de SVREZL hier expliciet genoemd hoort te worden.	ZW-1164-97

Standpunt GS

Indiener verzoekt om de structuurvisie SVREZL expliciet te noemen. Aangezien een omgevingsvisie enkel een zelfbindend is, achten wij het niet raadzaam expliciet te verwijzen naar één of meerdere formele (boven)gemeentelijke beleidsplannen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In paragraaf 12.4.4.3.1 staat aan het einde van de vijfde alinea iets over de maximering van bedrijfskavels tot 5 ha. Indiener stelt voor aan de laatste zin een zinsnede toe te voegen: “Tegen deze achtergrond is in de Omgevingsverordening Limburg al een tijd geregeld dat nieuwe (samengevoegde) en te herontwikkelen bedrijfskavels niet groter mogen zijn dan 5 hectare, tenzij de (sub)regionale meerwaarde ter versterking van de economische structuur is aangetoond.”	ZW-1164-100

Standpunt GS

Indiener verzoekt om een toevoegend bijzin ("bedrijfskavels niet groter mogen zijn dan 5 hectare, tenzij de (sub)regionale meerwaarde ter versterking van de economische structuur is aangetoond.”) op een bepaalde plek. Gezien de context van die bewuste tekstpassage zou een dergelijk toevoeging onjuist zijn, aangezien de ontheffing op basis van regionale meerwaarde enkel specifiek toeziet op het gebruik van een individuele bedrijfskavel en niet generiek met het oog op structuurversterking.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener (een kleine Zuid-Limburgse gemeente) constateert dat zowel in paragraaf 2.2.9 (Werklocaties) als in paragraaf 12.4.4.3 (Bedrijventerreinen) van de POVI sterk wordt ingezet op verdichting en intensivering van bestaande bedrijventerreinen, met de nadruk op kwaliteitsverbetering boven kwantitatieve uitbreiding. Deze lijn staat echter op gespannen voet met de lokale ontwikkelingen in de gemeente van deze indiener. In deze gemeente wordt op dit moment gewerkt aan een gebiedsvisie voor een binnenstedelijk gelegen bedrijventerrein. Vanwege een afname in bedrijvigheid, de beperkte economische potentie van het terrein op lange termijn en de toenemende druk op de woningmarkt, wordt transformatie naar een woongebied onderzocht. In de huidige ruimtelijke en sociaaleconomische context ziet de indiener geen toekomst voor het behoud van dit bedrijventerrein als werklocatie. De beoogde herontwikkeling biedt ruimte aan een gedifferentieerd woningprogramma dat inspeelt op verschillende woonbehoeften in de regio. Daarbij wordt nadrukkelijk ingezet op een evenwichtige mix van koop- en huurwoningen én op het faciliteren van specifieke woonopgaven zoals de huisvesting van woonwagenbewoners. Dit sluit aan bij de ambitie van de indiener om een inclusieve en toekomstbestendige woonomgeving te creëren, die bijdraagt aan de leefbaarheid en veerkracht van de kern van de desbetreffende gemeente. De indiener verzoekt de Provincie om in overleg te treden over een passende duiding van het desbetreffende gebied.	ZW-0187-13

Standpunt GS

De indiener verzoekt de Provincie om in overleg te treden over een specifieke locatie in verband met eventueel mogelijke transformatie van werken naar wonen. Een dergelijk verzoek zullen wij gaarne honoreren via de reguliere ro-procedure, maar in een provinciale omgevingsvisie is niet de plek om te verwijzen naar specifieke gemeentelijke wensen en/of plannen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in de ontwerp-POVI is nergens sprake van groen(blauw)e / natuurinclusieve bedrijventerreinen. Indiener stelt dat dit zeker voor de Oostflank een gemiste kans is. Dit gebied vormt volgens de indiener immers een noodzakelijke schakel in het versterken van het natuurnetwerk. Indiener stelt voor niet alleen focussen op instandhouding, maar zeker ook op versterking / uitbreiding van natuurwaarden (EU-natuurherstelverordening!). Indiener verwijst hiervoor naar paragraaf 2.4 'Natuur'.	ZW-0160-28

Standpunt GS

Indiener stelt dat ontwerp niet refereert aan groen(blauw)e / natuurinclusieve bedrijventerreinen aangezien dit een versterking / uitbreiding van natuurwaarden kan opleveren. De inrichting van een

bedrijventerrein is aan een gemeente (eventueel in overleg met een ontwikkelbedrijf) waarbij het omgevingsplan het geëigende ruimtelijk instrument is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het van belang is om de categorieën van bedrijventerreinen binnen de gemeente (zoals Hoeveveld en Korendal) nader te verduidelijken, en dat Hoeveveld in de tekst wordt omschreven als ‘prima passend in het stedelijk gebied’, wat haaks kan staan op de bedrijventerreinenkaart, en dat deze discrepantie nadere toelichting verdient om beleidsinconsistenties te voorkomen. Indiener verzoekt om deze punten te corrigeren en toe te lichten, zodat het kaartbeeld en de tekst samenhangend en helder zijn voor zowel beleid als praktijk.	ZW-0317-222

Standpunt GS

Indiener stelt dat het bedrijventerrein 'Hoeveveld' in de tekst wordt omschreven als ‘prima passend in het stedelijk gebied’ (cit.). Echter buiten 3 met naam genoemde bedrijventerrein met een directe provinciale bemoeienis (Chemelot, Nedcar en MAA) wordt geen enkel bedrijventerreinen met naam genoemd in de ontwerp omgevingsvisie. Daarom kunnen wij dit ook niet nader duiden, nader toelichten of wat dan ook aangezien die vermelding nergens te vinden is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 12.4.4.3.3 het rapport 'Potentie Beter Benutten Bedrijventerreinen Limburg' van juni 2024 theoretisch is ingestoken en niet overeenkomt met de praktijk. Indiener geeft aan dat er onvoldoende is tegemoetgekomen aan de input van de gemeente Echt-Susteren bij de opstelling van het rapport. Om deze reden is destijds vanuit AO SML Economie aangegeven de informatie niet openbaar te delen, maar als werkdocument te gebruiken. Indiener constateert dat deze informatie nu wordt opgenomen in het POVI, wat als onwenselijk wordt gezien.	ZW-1479-198

Standpunt GS

Indiener stelt dat het onwenselijk is dat wij verwijzen naar een eigen provinciaal aanbesteed rapport 'Potentie Beter Benutten Bedrijventerreinen Limburg' omdat destijds onvoldoende is tegemoet gekomen aan de hun input als een van de betrokken Limburgse gemeenten. In het kader van overheidstransparantie willen wij en zijn wij verplicht al onze onderzoeken en rapporten openbaar te maken. Zeker zoals in deze een breder algemeen belang mee gediend kan zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat beleidsvorming en locatiekeuzes vragen om een transparante en navolgbare afweging, waarbij economische lobby's van marktpartijen en ontwikkelaars niet leidend mogen zijn, maar in balans gebracht moeten worden met omgevingskwaliteit, maatschappelijk draagvlak en leefbaarheid.	ZW-0299-14

Standpunt GS

Indiener stelt dat beleids- en locatiekeuzes transparant moeten zijn. En dat er een balans moet zijn tussen commerciële en maatschappelijke belangen. Dat laatste onderschrijven wij en transparantie ook en brengen wij via deze procedure ten uitvoer.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat de centrale regie van de Provincie niet mag uitmonden in het eenzijdig vaststellen van welke ontwikkelingen als 'noodzakelijk' of 'ongewenst' worden aangemerkt. Er dient structureel ruimte te blijven voor gemeenten om hun lokale beleidsruimte uit te oefenen en eigenstandig opgaven te prioriteren. Indiener verzoekt om gemeentelijke autonomie te respecteren bij het afwegen van ruimtelijke economische belangen.	ZW-0299-13

Standpunt GS

Wij onderschrijven dat er lokale beleidsruimte moet overblijven voor gemeenten en benadrukken dat ook op meerdere plekken in de ontwerptekst.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat een marktgericht aanbod van bedrijventerreinen, gebaseerd op louter vraag van commerciële partijen, zoals in het verleden het geval was, niet in lijn is met een zorgvuldige ruimtelijke ontwikkeling en aantoonbaar leidt tot suboptimale benutting van schaarse ruimte. Er dient een duidelijke afweging te worden gemaakt op basis van regionale meerwaarde, productiviteit, duurzaamheid, innovatiekracht en bijdrage aan maatschappelijke opgaven.	ZW-0299-11

Standpunt GS

Wij onderschrijven de mening van indiener dat bij economische ontwikkelingen een duidelijke afweging dient te worden gemaakt op basis van regionale meerwaarde, productiviteit, duurzaamheid, innovatiekracht en bijdrage aan maatschappelijke opgaven.
Al die begrippen en de integrale afweging daartussen hebben wij in het hoofdstuk over economie ook aangegeven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor het formuleren en handhaven van duidelijke instapeisen voor nieuwe bedrijven op het gebied van circulaire ondernemersschap.	ZW-1422-6

Standpunt GS

De circulaire transitie is duidelijk gemarkeerd in de omgevingsvisie. Maar er is ook het recht van vrije vestiging voor bedrijven. Iedere economische activiteit binnen geldende regels en een passende locatie conform ruimtelijk plan heeft bestaansrecht.
Via het ruimtelijk instrumentarium kunnen geen nadere eisen aan de bedrijfsvoering worden gesteld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor het handhaven van de gemaakte afspraken wat betreft de maximale grote van bedrijfskavels.	ZW-1422-9

Standpunt GS

Handhaving van instructieregels in algemene zin en dus ook die van de maximale kavelgrootte in het bijzonder mag men van ons verwachten en zullen wij behoudens vastgestelde uitzonderingsbepalingen ook ten uitvoer brengen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat bij § 12.4.4.3.3 over efficiënt ruimtegebruik en functiemenging expliciet multifunctioneel gebruik van bedrijventerreinen moet worden toegevoegd, omdat dit bijdraagt aan kwaliteit en investeringswaarde.	ZW-0272-9

Standpunt GS

Indiener stelt dat expliciet multifunctioneel gebruik van bedrijventerreinen moet worden toegevoegd. Mee eens, daarom hebben wij daar ook een passage nadrukkelijk aan gewijd.

Weliswaar is dat toegespitst op de vestiging van nieuwe bedrijven ("streven we zoveel mogelijk naar multifunctioneel ruimtegebruik") aangezien we bij reeds gevestigde bedrijven dat geen afdwingbare optie is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de door alle Zuid-Limburgse gemeenteraden SVREZL kaart, die is verankerd in de Omgevingsverordening van de Provincie Limburg, ontbreekt, met incorrecte aanduiding van bedrijventerreinen, stedelijke dienstenterreinen en bedrijfslocaties op de kaart. Op de POVI-kaart staan terreinen die in de SVREZL niet zijn vermeld, en dus moeten worden afgebouwd, en er ontbreken terreinen die wél op de SVREZL-kaarten staan. Mocht het zo zijn dat de Provincie hier abusievelijk de REBIS-kaarten heeft gebruikt: een (ambtelijk) monitoringssysteem kan niet boven een intergemeentelijke structuurvisie gaan die door alle (!) gemeenteraden in Zuid-Limburg is vastgesteld.	ZW-1164-81

Standpunt GS

De REBIS-kaarten voor bedrijventerreinen proberen maximaal de feitelijke informatie en huidige stand van zaken weer te geven. Deze treden niet in de plaats van kaartbeelden in lokale of intergemeentelijke beleidsdocumenten. Voor het aanpassen, toevoegen of verwijderen van werklocaties, bedrijventerreinen en/of solitaire bedrijfslocaties kunnen deze worden aangepast binnen het provinciale REBIS-monitoringsysteem binnen de geldende definities. Voor dat systeem heeft elke gemeente een eigen databeheerder die toegang heeft tot dit systeem.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het van essentieel belang is dat voldoende ontwikkelruimte beschikbaar blijft voor nieuwe, innovatieve bedrijvigheid, passend binnen de regionale programmering. Zowel nieuwbouw als herontwikkeling van bestaande bedrijfsgebouwen moeten volgens de indiener mogelijk blijven.	ZW-1199-62

Standpunt GS

Wij onderschrijven uw opinie dat dat het van essentieel belang is dat voldoende ontwikkelruimte beschikbaar blijft voor nieuwe, innovatieve bedrijvigheid. Ook dat dit via zowel nieuwbouw als herontwikkeling van bestaande bedrijfsgebouwen mogelijk moet blijven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in § 2.2.9 de ambities voor werklocaties worden beschreven, maar dat onduidelijk blijft wat het toekomstbeeld is na 2030 en welke rol bedrijventerreinen van provinciaal belang krijgen	ZW-0272-3

Standpunt GS

We geven in paragraaf "bedrijventerreinen van provinciaal belang" aan waarom die planologische bescherming verdienen. Voor de praktische betekenis daarvan zullen er instructieregels volgen in de provinciale Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat uitgangspunt bij woningbouw (nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk binnen stedelijk gebied of landelijke kernen) ook sterker zou moeten gelden voor economische ontwikkeling, zoals detailhandel, om leegstand te voorkomen en mobiliteit te verduurzamen.	ZW-0319-28

Standpunt GS

In algemene zin beschrijft de ontwerp omgevingsvisie dat er sprake dient te zijn van een balans tussen (grootschalige) winkelgebieden aan de randen van steden versus centrum- of concentratiegebieden. Bij dit laatste ondersteunen en stimuleren we gemeenten bij het compacter maken en kwalitatief versterken van de bestaande winkelgebieden in het stedelijk gebied en de landelijke kernen. Zo ontstaan mogelijkheden om de kwaliteit van centra te behouden en te versterken. Voor de verdere uitwerking van detailhandelsbeleid zijn de gemeenten in regionaal verband aan zet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om in Paragraaf 2.2.9 toe te voegen dat nieuwe werklocaties ook goed moeten worden aangesloten op de bestaande spoorinfrastructuur en terminals.	ZW-1460-4

Standpunt GS

In paragraaf 2.2.9 is specifiek energetische ontsluiting van werklocaties genoemd gezien de capaciteitsproblemen op het net. Uiteraard is fysieke ontsluiting ook wezenlijk voor werklocaties, inclusief ontsluiting per spoor. En daar wordt in het economisch hoofdstuk de nodige aandacht aan besteed.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie de passage over Logistieke Knooppunten als volgt aan te passen: …en Zuid-Limburg (Sittard-Geleen/Stein/Beek alsmede de hoogwaardige medtech-logistiek in Heerlen/Kerkrade).	ZW-1164-86

Standpunt GS

De logistieke knooppunten zijn in de ontwerptekst benoemd zoals ze beleidsmatig zijn gedefinieerd en dat beperkt zich tot genoemde gemeenten. Dat wil niet zeggen dat elders geen interessante logistieke bedrijvigheid gevestigd is of zou kunnen zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie De Woonboulevard, in de top 3 van Nederland en de grootste van Europa, ook te benoemen, aangezien outletcenter Roermond wel wordt genoemd. Woonboulevard Heerlen graag toevoegen aan paragraaf 12.4.4.2.2, 2e alinea.	ZW-1164-83

Standpunt GS

indiener verzoekt de De Woonboulevard ook te noemen in een bepaalde passage over toevloeiende buitenlandse koopkracht. En daar heeft indiener een punt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie als volgt aan te passen:

Het winkelaanbod in Limburg functioneert sterk op koopkracht uit het buitenland, vooral in grensgebieden en in enkele grote koopcentra, zoals Venlo-centrum, de binnenstad van Maastricht, de Woonboulevard in Heerlen en het Designer Outlet in Roermond.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om in paragraaf 12.4.4.3.3 Efficiënt ruimtegebruik en functiemenging bedrijventerreinen aan de passage over beperking tot 5 ha, ‘tenzij regionale meerwaarde voor de economische structuur.’ toe te voegen.	ZW-1164-101

Standpunt GS

Indiener verzoekt bij een voorbeeld over een instructieregel een "nee, tenzij" in een bepaalde paragraaf te vermelden van die instructieregel. Een dergelijke passage hoor thuis in de Omgevingsverordening waar ook in de ontwerptekst naar wordt verwezen. In de bewuste passage is het enkel vermeld als voorbeeld van zo'n instructieregel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om gelijke indeling van locatie als een baksteen productiebedrijf gezien de vergelijkbare bedrijfsbestemming en omvang. Indiener vreest dat er bij geen gelijke indeling ongelijk speelveld ontstaat met dient te gevolgen ongelijke kansen voor ontwikkeling en aantasting van de concurrentiepositie.	ZW-1404-4

Standpunt GS

Zoals geduid in de paragraaf 'solitaire bedrijfslocaties' van de Ontwerp-Omgevingsvisie, wordt met Solitaire bedrijfslocaties groter dan 1 hectare het volgende bedoeld: "separaat gelegen locaties voor één enkel bedrijf, met een kaveloppervlakte groter dan 1 hectare netto, niet-zijnde een landbouwbedrijf". De locaties waar de indiener aan refereert betreffen een bedrijf met enkelbestemming ‘Bedrijf’ en functie-aanduidingen: ‘specifieke vorm van bedrijf – agrarisch hulpbedrijf’ en ‘specifieke vorm van bedrijf – groencompostering’. Dit valt buiten de definitie van een 'solitaire bedrijfslocatie' zoals in de Omgevingsvisie geduid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het onacceptabel dat de provincie regie neemt of regels opneemt om bedrijventerreinen te beschermen, omdat dit op de stoel van de gemeente zitten is. Gemeenten weten beter waar de behoefte ligt en waar ruimte is voor bepaalde bedrijfscategorieën.	ZW-1236-179

Standpunt GS

Wij zien onze rol rond bedrijventerreinen primair als agenderend, stimulerend, meesturend en verbindend zoals aangegeven in de ontwerptekst. We passeren gemeenten daarbij geenszins, maar daar waar bovenlokale aspecten spelen (en dat geldt voor het thema bedrijventerreinen bijna per definitie gezien schaal en herkomst en relaties van gevestigde bedrijvigheid) komen wij tot deze rolopvatting, waartoe wij ook gerechtigd zijn om via zo'n omgevingsvisie invulling aan te geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt daarnaast met klem om de ontwikkeling van Medlands Parkstad en in het bijzonder de in 2024 gestarte triple-helix samenwerking mee te ondersteunen en bij de paragraaf over logistieke knooppunten als	ZW-0319-55

uitzondering te benoemen dat bij grootschalige medische logistieke bedrijvigheid het de voorkeur heeft om die bij het bestaande Medlands-cluster in Parkstad te vestigen en niet elders in de Provincie.

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader. Voor de invulling van locaties via een bepaald type bedrijvigheid op bepaalde plekken is daarvoor het acquistiebeleid geëigend. Echter is er ook het recht van vrije vestiging, ook voor bedrijven. Iedere economische activiteit binnen geldende regels en een passende locatie conform ruimtelijk plan heeft dat recht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt waar de provincie de uitbreiding van bedrijventerreinen denkt te realiseren, welke bedrijvigheid verwacht wordt en hoe dit zich verhoudt tot Brainport Eindhoven en klimaatadaptatie.	ZW-0224-178

Standpunt GS

Bij de uitbreidingsbehoefte aan bedrijventerreinen is zowel rekening gehouden met autonome groei en externe invloeden.
De planningsopgave die daaruit voortvloeit is qua ruimtelijke invulling op regionaal doorvertaald naar de gemeenten die in onderlinge afstemming op zoek kunnen gaan naar geschikte locaties. Voor wat betreft de fysieke uitleg stimuleren wij gemeenten een zo duurzaam mogelijke inrichting te kiezen inclusief klimaatadaptieve aanpassingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af in welke mate bedrijventerreinen, door de beperkende maatregelen die als gevolg van de status Nationaal Landschap Zuid-Limburg op deze bedrijventerreinen liggen, bijdragen een beter milieu en klimaat.	ZW-1358-15

Standpunt GS

De woonkernen en bedrijventerreinen die in het nationaal landschap Zuid-Limburg liggen behoren niet tot het beschermingsgebied van dat nationale landschap. Dat heeft als contramal dat voor die bedrijventerreinen er amper uitbreidingsmogelijkheden zijn en is er daardoor in elk geval niet meer impact op milieu en klimaat. Via een durrzame (her)inrichting kan een gemeente ook voor die locaties zorgen voor een betere bijdrage aan milieu en klimaat.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af of er datacenters kunnen komen, gezien het contrast met het huidige peellandschap.	ZW-0920-6

Standpunt GS

Datacenters tot maximaal 5 ha kavelomvang zijn aangewezen op bedrijventerreinen en die zijn niet gelegen in het natuurnetwerk van de Peel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wil geen grote kavels voor logistiek en distributie omdat die vaak weinig economische meerwaarde hebben en maatschappelijke effecten geven.	ZW-0224-175

Standpunt GS

De maximale kavelomvang zoals ook in de ontwerptekst aangegeven is inmiddels generiek beperkt tot maximaal 5 ha en voor incidentele uitzonderingen is er een afwegingskader regionale meerwaarde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Zoals gesteld in de Agenda Zuid-Limburg wordt een balans nagestreefd tussen economische bedrijvigheid, wonen, leven en landschap (inclusief water en ecologie). Indiener verzoekt om de planningsopgave voor nieuwe bedrijventerreinen te schrappen en hier meer inzet op herstructurering aan te koppelen. En de zin in § 12.4.4.3.3 Efficiënt ruimtegebruik en functiemenginq bedrijventerreinen "Gemeenten zijn aan zet als het gaat om de programmering en organisatie van de herstructurering van verouderde werklocaties" hiertoe te wijzigen.	ZW-0302-50

Standpunt GS

Voor aspecten als herontwikkeling, kwaliteitsverbetering, efficiënt ruimtegebruik en functiemenging op bedrijventerreinen zijn primair de gemeenten verantwoordelijk. Uiteraard ondersteunen wij die aspecten, zoals ook uit de ontwerptekst moge blijken. Maar er is ook een geconstateerde behoefte aan nieuwe ruimte die is vertaald in een planningsopgave. Het aangedragen voorstel om die nu maar te schrappen ten faveure van de herontwikkeling lijkt uit economisch en ruimtelijk oogpunt niet zinvol, zo lang niet onderzocht is of er echt geen uitbreidingsruimte meer te vinden is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.5 Bedrijventerreinen van provinciaal belang

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt duidelijker aan te geven wat de aanduiding als zijnde van provinciaal belang in de praktijk betekent. De indiener gaat er bijvoorbeeld vanuit dat de te volgen ruimtelijke procedures en/of vergunningsaanvragen effectiever en eenvoudiger worden.	ZW-0198-25

Standpunt GS

Er is zowel in de inleiding bij werklocaties als in meerdere passages in de paragrafen 12.4.4.3.1 en 12.4.4.3.2 over bedrijventerreinen aangegeven dat vanuit de transities (energie en circulair) bepaalde type terreinen (hogere milieucategorieën, haven- en grootschalige logistiek-industriële terreinen) essentieel zijn om die (planologisch) te beschermen dan wel te versterken. Verder is expliciet vermeld dat “gezien nieuwaanleg” van dergelijke terreinen in Limburg uit ruimtelijk oogpunt nauwelijks mogelijk is, we daarom die bestaande terreinen met die gebruiksmogelijkheden planologisch zeker willen stellen. De te volgen ruimtelijke procedures en/of vergunningsaanvragen zijn en blijven een gemeentelijke verantwoordelijkheid en worden hierdoor niet geraakt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De provincie geeft in § 12.3.1 Innovatie ecosystemen aan dat "bedrijventerreinen van provinciaal belang de kernlocaties voor innovatie, ofwel de belangrijkste innovatie-ecosystemen zijn". In het kader van de 30-minuten-regio en het versterken van de stedelijke centra hierbinnen zien wij de directe omgevingen van de intercitystations in Zuid-Limburg ook als economische broedplaatsen. Indiener verzoekt daarom de stationsomgevingen van de steden toe te voegen aan de kernlocaties van innovatie.	ZW-0302-32

Standpunt GS

Bedrijventerreinen van provinciaal belang is iets anders dan innovatie ecosysteem. En uiteraard hebben stedelijke centra een broedplaatsfunctie die wij onderkennen. Echter een ecosysteem is specifieker en krijgt vorm rond een bepaald thema, keten of bedrijfsgroep, die voor zover in Limburg relevant in par. 12.3 zijn benoemd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De provincie stelt dat bepaalde bedrijventerreinen provinciaal belangrijk moeten worden. Wat deze aanduiding als ‘bedrijventerrein van provinciaal belang’ op operationeel niveau voor gemeenten gaat betekenen en hoe zich dit verhoudt tot lokale zeggenschap over de planologische ontwikkeling is volgens indiener onduidelijk. Indiener verzoekt (liefst zo snel mogelijk) licht te schijnen op de strekking van de onderliggende instructieregel, want zonder deze duiding kan indiener de gevolgen van een dergelijke aanmerking voor de gemeente en ondernemers niet overzien.	ZW-0304-46
Indiener geeft aan dat nu onduidelijk is wat de gevolgen zullen zijn van de aanwijzing van een bedrijventerrein of industrieterrein van provinciaal belang en hoe dit verder zal worden vertaald in provinciale regels, dan wel beperkingen of instructies in de nog op te stellen provinciale verordening	ZW-0314-158
Indiener is het eens met het belang van behoud van werklocaties voor de circulaire economie, maar uit de ontwerp-POVI blijkt niet duidelijk wat het aanmerken van ‘bedrijventerreinen van provinciaal belang’ concreet gaat betekenen en welke rol de Provincie zelf beoogt te nemen	ZW-0319-52
Indiener is niet duidelijk wat exact de consequenties zijn van de aanwijzing van bedrijventerreinen als Maastricht Aachen Airport als bedrijventerrein van provinciaal belang. Hangende de onduidelijkheid over de exacte consequenties van de aanwijzing tot bedrijventerrein van provinciaal belang, heeft indiener hiertegen bedenkingen.	ZW-0304-24
Indiener is van mening dat de gemeentelijke autonomie fors wordt ingeperkt door vele bedrijventerreinen aan te merken als Bedrijventerrein van provinciaal belang., zonder dit duidelijk te operationaliseren ten behoeve van welke circulaire ketens deze ruimte wordt ingezet	ZW-0302-9
Indiener verzoekt te verhelderen wat de ambitie voor innovatie van ecosystemen concreet betekent voor bedrijventerreinen van provinciaal belang die geen Brightlands campussen zijn.	ZW-1038-72
Indiener verzoekt tot te lichten wat de consequenties is van de aanduiding bedrijventerrein van provinciaal belang (bijv. Beatrixhaven).	ZW-1038-65
Indiener vraagt om nadere motivatie over hoe de aanduiding ‘bedrijventerrein van provinciaal belang’ zich verhoudt tot lokale zeggenschap over de planologische ontwikkeling en invulling van betreffende locaties.	ZW-0314-157

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de lijst met bedrijventerreinen van provinciaal belang zeer omvangrijk is en dat onduidelijk is hoe de belangen tussen provincie en gemeenten zijn geborgd.

Indiener					
ZW-0166-105	ZW-0186-106	ZW-0224-107	ZW-0237-95	ZW-0240-100	ZW-0241-95

ZW-0242-109	ZW-0313-122	ZW-0317-115	ZW-1236-100	ZW-1473-95	ZW-1479-147
ZW-0278-116					

Zienswijze
Indiener stelt dat Provincie Limburg de gemeentelijke autonomie fors inperkt door vele bedrijventerreinen aan te merken als Bedrijventerrein van provinciaal belang. Indiener stelt dat de mogelijkheden om als gemeente bestaande bedrijventerreinen te kunnen (her)ontwikkelen belangrijk is voor de economische ontwikkeling van de hele regio. Indiener stelt dat verder niet duidelijk geoperationaliseerd is ten behoeve van welke circulaire ketens deze ruimte wordt ingezet, zodat ze ook daadwerkelijk een bijdrage leveren aan een (meer) robuuste circulaire Limburgse economie.

Indiener					
ZW-0187-35	ZW-0207-29	ZW-0238-19	ZW-0253-33	ZW-0271-19	ZW-0314-19
ZW-0319-6	ZW-1038-126	ZW-1127-51			

Zienswijze
Indiener verzoekt een economische ladder (van wenselijke economische activiteit) op te stellen als instrument voor bedrijventerreinen van provinciaal belang.

Indiener					
ZW-0187-107	ZW-0207-100	ZW-0238-90	ZW-0253-105	ZW-0271-90	ZW-0314-90
ZW-1127-123					

Standpunt GS

De ontwerp Omgevingsvisie motiveert enkel waarom de provincie die terreinen van provinciaal belang acht. Mogelijk volgt hieruit een instructieregel in een volgende fase via de verordening. Daarbij zal v.w.b. de beleidsvrijheid van de gemeente worden uitgegaan van het subsidiariteitsprincipe.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In § 12.4.4.3.2 Bedrijventerreinen van provinciaal belang geeft de provincie aan dat het gaat 'om bedrijventerreinen van Provinciaal Belang, die op basis van schaalgrootte, circulaire potentie en overslagmogelijkheden essentieel zijn voor het functioneren van onze provincie in ruimtelijk-economische perspectief'. Indiener verzoekt om in de POVI te operationaliseren ten behoeve van welke circulaire ketens deze ruimte wordt ingezet zodat ze ook daadwerkelijk een bijdrage leveren aan een (meer) robuuste circulaire Limburgse economie. Een economische ladder van wenselijke economische	ZW-0302-26

activiteit is op te stellen als instrument. Verder verzoekt indiener om voordat duidelijk is wat de provincie beoogt met het provinciaal belang deze inperking van de gemeentelijke autonomie niet op te nemen in de POVI.	

Standpunt GS

Er is zowel in de inleiding bij werklocaties als in meerdere passages in de paragrafen 12.4.4.3.1 en 12.4.4.3.2 over bedrijventerreinen aangegeven dat vanuit de transities (energie en circulair) bepaalde type terreinen (hogere milieucategorieën, haven- en grootschalige logistiek-industriële terreinen) essentieel zijn om die (planologisch) te beschermen dan wel te versterken. Verder is expliciet vermeld dat “gezien nieuwaanleg” van dergelijke terreinen in Limburg uit ruimtelijk oogpunt nauwelijks mogelijk is, we daarom die bestaande terreinen met die gebruiksmogelijkheden planologisch zeker willen stellen. De ontwerp Omgevingsvisie motiveert enkel waarom de provincie die terreinen van provinciaal belang acht. Mogelijk volgt hieruit een instructieregel in een volgende fase via de verordening. Daarbij zal v.w.b. de beleidsvrijheid van de gemeente worden uitgegaan van het subsidiariteitsprincipe.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In § 12.4.4.3.2 Bedrijventerreinen van provinciaal belang wordt aangegeven dat "de logistieke knooppunten Noord-Limburg (Venlo/Venray) en Zuid-Limburg (Sittard-Geleen/Stein/Beek) deel uit maken van de huidige bovengemiddelde nationale logistieke knooppunten. Daarom heeft het ook nog steeds onze voorkeur om de grootschalige logistieke bedrijvigheid te (her)vestigen op de relevante bedrijventerreinen in deze logistieke knooppunten". Indiener verzoekt op te nemen dat deze ruimte tot logistieke bedrijvigheid wordt ingezet voor de gewenste circulaire transitie.	ZW-0302-30

Standpunt GS

Indiener stelt terecht dat het de voorkeur heeft om de grootschalige logistieke bedrijvigheid te (her)vestigen op de relevante bedrijventerreinen in deze logistieke knooppunten en op te nemen dat deze ruimte voor logistieke bedrijvigheid wordt ingezet voor de gewenste circulaire transitie. Uiteindelijk is dat ook een beoogd beleidseffect voor het aanwijzen van 'bedrijventerreinen van provinciaal belang', maar gezien het recht van vrije vestiging en rechten van gevestigde bedrijven kan dat enkel via planologische kaderstelling waar wij u als gemeente hiermee een handreiking doen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener constateert dat de zuidelijke bedrijventerreinen op de Oostflank (de voormalige POMS-site en de bedrijven van en rondom Wienerberger) zijn aangewezen als 'Bedrijventerreinen van provinciaal belang'. Indiener stelt dat dit gezien de grondposities van de provincie, de ruimtelijke kwaliteit en de economische potentie logisch is.	ZW-0160-24

Standpunt GS

Indiener stelt dat bepaalde bedrijventerreinen op de zuidelijke Oostflank van Brunssum aan te wijzen als 'Bedrijventerreinen van provinciaal belang' logisch is. Prettig dat de gemeente dat onderschrijft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat een aantal bedrijventerreinen zijn aangeduid als 'Bedrijventerreinen van provinciaal belang'. Uit paragraaf 12.4.4.1 'Werklocaties indeling' volgt dat deze terreinen als zodanig zijn aangeduid vanwege hun strategische ligging en met het oog op het faciliteren van de omslag naar een circulaire economie en de energietransitie. Deze terreinen zijn volgens de indiener grootschalige bedrijventerreinen die - gezien hun milieubelasting - veel milieu-/gebruiksruimte nodig hebben (voorheen de bedrijven in de hoge milieucategorieën, HMC), havengebonden, of 'natte' bedrijventerreinen en logistiek-industriële terreinen. Indiener beschouwt deze definitie als smal en adviseert deze te verbreden met als doel 'ruimte' te prioriteren die bijdragen aan het oplossen van hardnekkige sociaaleconomische uitdagingen in specifieke regio's.	ZW-0160-23

Standpunt GS

Indiener beschouwt de omschrijving van 'Bedrijventerreinen van provinciaal belang' als te smal en adviseert deze te verbreden met als doel 'ruimte' te prioriteren die bijdragen aan het oplossen van hardnekkige sociaaleconomische uitdagingen. Er is in deze geen sprake van een definitie maar van het aanwijzen van een aantal bestaande terreinen als zodanig en deze afweging uit ruimtelijk-economisch oogpunt kan binnen die terreinen mogelijk bijdragen aan de sociaal-economische versterking door behoud/uitbreiding van werkgelegenheid. Maar sociaaleconomische uitdagingen buiten de grenzen van dergelijke terreinen vereisen andere beleidskaders.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat er plaatse van de zuidzijde van het bedrijventerrein Hendrik (o.a. locatie Wienerberger en voormalige POMS-site de aanduiding 'Bedrijventerreinen van provinciaal belang' is opgenomen en dat Groeve	ZW-0160-117

Mourik daar niet onder valt, terwijl juist daar een bedrijventerrein van provinciaal belang is voorzien. Indiener stelt voor de aanduiding 'Bedrijventerrein van provinciaal belang' ook op te nemen ter plaatse van Groeve Mourik.

Standpunt GS

Indiener stelt voor een mogelijk te herontwikkelen terrein ook aan te duiden als 'Bedrijventerrein van provinciaal belang'. Echter die aanwijzing heeft betrekking op planologische bescherming van reeds bestaande en als zodanig functionerende bedrijventerreinen. Vandaar dat een dergelijke verzoek pas relevant kan zijn na (onherroepelijke) vaststelling bestemmings- of omgevingsplan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat het bedrijventerrein Dentgenbach is aangewezen als ‘Bedrijventerrein van provinciaal belang’. Indiener vraagt om toelichting waarom specifiek het bedrijventerrein Dentgenbach aangewezen als provinciaal belang. Indiener constateert dat uit de teksten van de POVI blijkt dat de aanwijzing van een bedrijventerrein van provinciaal belang meerdere redenen kan hebben.	ZW-0263-51

Standpunt GS

Bepaalde type terreinen (hogere milieucategorieën, haven- en grootschalige logistiek-industriële terreinen) zijn aangewezen als ‘Bedrijventerrein van provinciaal belang’ aangezien zij essentieel zijn om (planologisch) te beschermen dan wel te versterken en indiener vraagt waarom specifiek het bedrijventerrein Dentgenbach (Kerkrade) als zodanig aangewezen is. Antwoord is dat het een grootschalig industrieel terrein is waar de maximale milieucategorie is toegestaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat tijdens de gebiedssessie Zuid-Limburg op 12 juni onder andere werd aangegeven dat Dentgenbach interessant is door haar hoge milieucategorie in het noordelijke deel van het bedrijventerrein en dat de provincie deze milieucategorie graag behouden om te kunnen sturen op toekomstige ontwikkelingen rondom circulaire economie. Indiener geeft aan dat dit haaks staat op hun gemeentelijke omgevingsvisie waar ze juist de milieucategorie willen verlagen op de bedrijventerreinen gezien de ligging nabij de woonomgeving en natuurgebieden (Strijthagen en Anstelvallei).	ZW-0263-53

Standpunt GS

Indiener geeft aan dat op een bepaalde plek hun gemeentelijke omgevingsvisie "haaks staat" op een generiek punt (bedrijventerreinen van provinciaal belang) van de ontwerp Omgevingsvisie. Dat zou kunnen maar dat vereist bilaterale afstemming, maar een individuele lokale casus is nimmer een aanleiding om een beleidslijn te heroverwegen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de sterk voelbare invloed van de naastgelegen Metropoolregio Eindhoven nergens wordt genoemd. Indiener verzoekt om dit breder te bekijken en de blik veel meer naar buiten te richten.	ZW-0166-165

Standpunt GS

We herkennen wat de indiener stelt wat betreft verbondenheid met andere regio's via integrale ontwikkeling. De ontwerp-POVI besteed hier ook aandacht aan, maar moet zich beperken tot datgene wat voor Limburg ruimtelijk economisch relevant is. De integrale samenhangende economische ontwikkeling dient vooral terug te komen in een breder economisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in bijlage 6, "Bedrijventerreinen van provinciaal belang", het Bedrijvenpark Zevenellen is opgesplitst in Zevenellen (EPZ Buggenum) en World Biobased Centre Zevenellen, terwijl dit één bedrijvenpark betreft met milieucategorie 3, 4 en 5. Er wordt verzocht om deze samen te voegen in de tabel.	ZW-1236-184

Standpunt GS

Standpunt GS: In de lijst van "Bedrijventerreinen van provinciaal belang" is het Bedrijvenpark Zevenellen is opgesplitst constateerte indiener en verzoek om samenvoeging. Echter die spltising is in de databron opgenomen op verzoek van de lokale databeheerder achter het monitoringsysteem REBIS in deze. Voor de beleidsuitwerking heeft dit geen consequenties aangezien beiden in de lijst zijn opgenomen. Voor het aanpassen werklocaties, bedrijventerreinen en/of solitaire bedrijfslocaties binnen het provinciale REBIS-monitoringsysteem heeft elke gemeente een eigen databeheerder die toegang heeft tot dit systeem.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen de uitbreiding van Designer Outlet Roermond, omdat dit volgens hem leidt tot negatieve effecten op koopkracht	ZW-0126-5

in de grensregio en in strijd is met het uitgangspunt van de ontwerp-POVI om bebouwde en landelijke gebieden te versterken.

Standpunt GS

Indiener maakt bezwaar tegen de uitbreiding van Designer Outlet Roermond, maar in de tekst van de ontwerp Omgevingsvisie staat over een mogelijke uitbreiding niets gemeld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat provinciaal belang nu eenzijdig wordt beredeneerd vanuit circulariteit en energietransitie. Naar de mening van de indiener is ook het aantal werkplaatsen van belang, zo is Dentgenbach één van de grotere werklocaties in Parkstad Limburg.	ZW-0314-144

Standpunt GS

Het betreffende bedrijventerreinen Haven Stein waar indiener aan refereert is opgenomen in de lijst van 'bedrijventerrein van provinciaal belang'. We geven in paragraaf "bedrijventerreinen van provinciaal belang" aan waarom die planologische bescherming verdienen. Voor de praktische betekenis daarvan zullen er instructieregels volgen in de provinciale Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de Clauscentrale, hoewel in de top 10 van vervuilers van Nederland, ontbreekt in de lijst van Cluster 6-bedrijven, en verzoekt dat deze locatie alsnog wordt meegenomen in de verduurzamingsopgave.	ZW-0923-85

Standpunt GS

Standpunt GS: De lijst van "Cluster 6 bedrijven" is een nationale lijst die het Rijk als categorie voor verduurzaming en elektrifikatie beoogd. Dus aan die lijst kan de provincie niets toevoegen. Wat niet wegneemt dat wij verduurzaming van de Clauscentrale ondersteunen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de grenzen van nieuwe bedrijfskavels (max 5ha) gehandhaafd dienen te worden in huidige en toekomstige planvorming om ongewenste schaalvergroting en landschappelijke aantasting tegen te gaan. Indiener verzoekt bevestiging hiervan.	ZW-0807-19

Standpunt GS

Wij bevestigen de handhaving van bestaande instructieregels, in deze de door indiener genoemde max. 5ha regel voor bedrijfskavels. Uiteraard met inachtneming van eventueel vast te stellen specifieke e/o generieke uitzonderingsbepalingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt "project Zevenellen" toe te voegen aan de lijst met projecten voor economische kansen in Limburg met een zeer uitvoerige beschrijving	ZW-0135-1

Standpunt GS

Indiener verzoekt "project Zevenellen" toe te voegen aan de lijst van 'Bedrijventerreinen van provinciaal belang', maar dat terrein is al in die lijst opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de gemeentelijke autonomie te respecteren bij het afwegen van ruimtelijke economische belangen.	ZW-0306-12

Standpunt GS

Bij iedere bleleids- of instructieregel zullen wij de beleidsvrijheid van de gemeenten respecteren uitgaande van het subsidiariteitsprincipe.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het medtech-logistieke cluster Heerlen-Zuid/ Kerkrade op te nemen in de POVI, paragraaf 12.4.4.3.2. Dit cluster is van provinciaal belang, aangezien hiermee (inclusief afgeleide werkgelegenheid) 19.000 banen gemoeid zijn met een groeipotentie naar 25.000 banen in 2030. Dit is ook door LIOF er- en onderkend. In het verlengde daarvan zou een eventuele uitbreiding, ook wanneer deze groter is dan 5 ha, moeten worden beoordeeld op de meerwaarde voor de regionale economische structuur. Denk hierbij ook aan de mogelijkheid van de (gedeeltelijke) herontwikkeling van het grootste en laatste Zuid-Limburgse bedrijventerrein “Groeve Mourik” in Brunssum door de Provincie Limburg, Gemeente Brunssum, Trilandis Ontwikkelmaatschappij (Gemeente Heerlen) en de Stadsregio Parkstad Limburg.	ZW-1164-82

Standpunt GS

De ontwerp Omgevingsvisie motiveert enkel waarom de provincie die terreinen van provinciaal belang acht. Mogelijk volgt hieruit een instructieregel in een volgende fase via de verordening. Daarbij zal v.w.b. de beleidsvrijheid van de gemeente worden uitgegaan van het subsidiariteitsprincipe. Voor de duidelijkheid het gaat hier om bestaande bedrijventerreinen plsnologisch afgebakend en niet over economische clusters of grotere economische gebiedseenheden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt tot te lichten waarom Randwyck wordt aangeduid als bedrijventerrein van provinciaal belang terwijl dit gebied geen bedrijventerrein is, maar wel bijvoorbeeld campus van Nationaal belang zou kunnen zijn.	ZW-1038-66

Standpunt GS

Indiener stelt dat het terrein Randwyck in Maastricht wordt aangeduid als bedrijventerrein van provinciaal belang. Dit is niet het geval.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt dat industrieterrein Zevenellen als provinciaal belang benoemd moet worden. Indiener vraagt: 1. Zevenellen alsnog expliciet aan te wijzen als terrein van provinciaal belang, met vergelijkbare beleidsmatige aandacht en richting als voor Chemelot, Greenport Venlo of MAA; 2. Toetsbare kaders op te nemen in de POVI over welke functies hier (niet) passen, welke milieunormen leidend zijn en hoe omgegaan wordt met ecologische druk op omliggende Natura 2000-gebieden. 3. Gebiedsgerichte coördinatie te organiseren, zodat ontwikkeling van Zevenellen alleen plaatsvindt met heldere afspraken tussen provincie, gemeente, waterschap, natuurorganisaties en bewoners.	ZW-1035-73

Standpunt GS

Het bedrijventerrein Zevenellen is reeds opgenomen in de lijst van "Bedrijventerreinen van provinciaal belang". Voor het overige geldt dat in een omgevingsvisie de ruimtelijke implicaties worden weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader. Dus uw wens tot meer beleidsmatige aandacht op de aangegeven onderdelen vallen buiten de context van de ontwerp Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst erop dat er conform het door de Provincie, gemeente Brunssum en Stadsregio Parkstad ondertekende ambitiedocument Oostflank Brunssum, een groter deel van de nu op kaarten weergegeven bedrijventerreinen op de Oostflank als ‘bedrijventerrein van provinciaal belang’ benoemd moet worden.	ZW-0319-53

Standpunt GS

Indiener stelt voor een mogelijk te herontwikkelen aanpalend terrein, nu in gebruik als groeve, ook aan te duiden als 'Bedrijventerrein van provinciaal belang'. Echter die aanwijzing heeft betrekking op planologische bescherming van reeds bestaande en als zodanig functionerende bedrijventerreinen. Vandaar dat een dergelijke verzoek pas relevant kan zijn na (onherroepelijke) vaststelling bestemmings- of omgevingsplan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Steller vraagt om het Mourik terrein op te nemen als bedrijventerrein van provinciaal belang zoals dit ook is aangeven voor bv wienerberger.	ZW-0160-128

Standpunt GS

Indiener stelt voor een mogelijk te herontwikkelen terrein ook aan te duiden als 'Bedrijventerrein van provinciaal belang'. Echter die aanwijzing heeft betrekking op planologische bescherming van reeds bestaande en als zodanig functionerende bedrijventerreinen. Vandaar dat een dergelijke verzoek pas relevant kan zijn na (onherroepelijke) vaststelling bestemmings- of omgevingsplan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Zuid-Limburg staat voor de grote opgave om de economie te verduurzamen en de basis in de maakindustrie te verbreden met meer kenniseconomie. Een samenhangende ontwikkeling van de economische locaties zelf waaronder de campussen en Chemelot naar een circulaire maak- en kenniseconomie, een goede verbondenheid met andere economische regio’s en binnen de regio zelf (30-minuten-regio) en een aantrekkelijke leefomgeving om de beroepsbevolking op peil te houden, zijn hierbij van groot belang. Dit ziet indiener onvoldoende terug. Zo zijn de mogelijkheden om als gemeente bestaande bedrijventerreinen te kunnen (her)ontwikkelen belangrijk voor de economische ontwikkeling van de hele regio. Afhankelijk van de inhoud van de provinciale verordening voorzien wij een vergaande	ZW-0304-5

beperking van de gemeentelijke autonomie door de nodige bedrijventerreinen aan te merken als Bedrijventerrein van provinciaal belang.

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader. Voor de bedrijventerreinen van provinciaal belang: De ontwerp Omgevingsvisie motiveert enkel waarom de provincie die terreinen van provinciaal belang acht. Mogelijk volgt hieruit een instructieregel in een volgende fase via de verordening. Daarbij zal v.w.b. de beleidsvrijheid van de gemeente worden uitgegaan van het subsidiariteitsprincipe.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.6 Brightlands Campussen

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om de nieuwe ontwikkeling van de oprichting van de Maastricht Campus Organisatie (MCO) voor de BHCM op te nemen in de tekst.	ZW-1038-73
Indiener geeft aan dat er geen aparte vermelding is voor de ambities en doelstellingen voor Brightlands campussen en kennisinstellingen. Er wordt gevraagd om expliciete aandacht in de POVI voor verdere ontwikkeling van de Campus met bedrijvigheid, studentenhuisvesting en voorzieningen.	ZW-0242-105
Indiener verzoekt Provincie Limburg, in samenspraak met de Brightlands Smart Services Campus, de passage over deze Campus te concretiseren temeer opgaven rondom kennisontwikkeling en -infrastructuur actueel zijn gelet op de aanstaande vestiging van de Universiteit Maastricht, en er ook grote kansen te benoemen zijn voor de ruimtelijk-economische doorontwikkeling van het campusgebied als geheel.	ZW-0319-48

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen; naast de opgenomen beschrijving van de campussen, zijn elementen die verder geen ruimtelijke uitwerking vereisen, niet weergegeven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt de voorgenomen uitbreiding van een ontwikkeling (naast op de kaartbeelden) ook in de teksten van de Omgevingsvisie op te nemen. Ter ondersteuning heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd. Dit punt hangt samen met ZW-0198-22.	ZW-0198-23

Standpunt GS

Voor wat betreft de voorgenomen uitbreiding van een campus wordt die niet op kaart opgenomen, maar is wel in de tekst aangegeven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In de passage ‘Brightlands Campussen’ worden verschillende groottes van kantoren benoemd. Indiener verzoekt de Provincie om te duiden wat wordt verstaan onder grootschalige kantoren, middelgrote kantoren en kleine kantoren. Daarbij kan voor Zuid-Limburg aansluiting worden gezocht bij de SVREZL.	ZW-1164-96

Standpunt GS

Over verschillende schaalgroottes van kantoren wordt niet gesproken in de ontwerptekst.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie Heerlen te benoemen bij de Brightlands Smart Services Campus.	ZW-1164-89

Standpunt GS

Overigens is duidelijk uit de ontwerptekst dat de Brightlands Smart Services Campus in Heerlen gelegen is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de tekst over deze campus te wijzigen/uit te breiden: Brightlands Smart Services Campus in Heerlen richt zich op digitale transitie en diensten. De toepassingen van kunstmatige intelligentie wordt hier verder vormgegeven op allerlei terreinen, van het Innovation Lab van de politie tot aan zorginnovatie. Zij zijn 1 van de 7 nationale AI-	ZW-1164-90

campussen in Nederland. Ook wordt hier samengewerkt met zowel de sector medische logistiek, geconcentreerd in een groot cluster op bedrijventerreinen Avantis en Trilandis met hooggespecialiseerde logistieke processen die de hele wereld bedienen als met de zorginstellingen (Zuyderland/ MUMC+/CZ) om de zorg van de toekomst te realiseren. Om de groei van bedrijvigheid op de BSSC te accommoderen, is uitbreiding van de beschikbare kantoorruimte in Heerlen mogelijk noodzakelijk.

Standpunt GS

Wat betreft eventuele uitbreiding van kantoorruimte op de BSSC in Heerlen is mogelijkheid als benoemd in de ontwerptekst.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.7 Chemelot-site

Zienswijze	Indiener
De provincie geeft in § 12.4.4.2.3 Kantoren aan dat de Brightlands Chemelot Campus Sittard-Geleen is aangewezen als concentratielocatie voor de ontwikkeling van middelgrote kantoren. Vestiging van zelfstandige kantoren zonder binding met research- en development en/of bedrijfsactiviteiten binnen de Brightlands Chemelot Campus of het Industrial Park Chemelot acht indiener als niet wenselijk omdat dit niet passend is binnen het ecosysteem van de campus. Daarnaast is het op grond van regelgeving externe veiligheid niet toegestaan en in strijd met een evenwichtige toedeling van functies. Bovendien zijn er genoeg en betere locaties voorhanden zoals de stationsomgeving van Sittard. Indiener verzoekt dan ook om op te nemen dat de ruimte voor kantoren op de Brightlands Chemelot Campus beperkt is tot kantoorruimte die verbonden is aan de research en development binnen de sectoren (performance) materialen, chemische technologie en processen, regeneratieve geneeskunde en (bio) medische materialen die op de campus aanwezig is.	ZW-0302-34
Indiener is van mening dat kantoorvestiging op Brightlands Chemelot Campus zonder binding met Sevoso-inrichting zoals beschreven in paragraaf 12.4.4.2.3 strijdig is met evenwichtige toedeling van functies aan locaties en tevens strijdig is met regelgeving externe veiligheid.	ZW-0314-151

Standpunt GS

In het kader van het recht op vrije vestiging kunnen we in een provinciale omgevingsvisie geen nadere eisen stellen aan een economische activiteit op een locatie of in een (kantoor)gebouw. Het feit dat de Chemelot Campus is aangewezen als concentratielocatie voor kantoren wil niet zeggen dat zich hier allerlei niet chemie gerelateerde kantoren kunnen vestigen. De Campus stelt als

terreineigenaar specifieke eisen aan huurders/pachters gericht op passendheid bij het ecosysteem ter plaatse. Wij zullen dit in de POVI tekst verduidelijken.

Voorstel aan PS

Toevoegen tekst aangegeven tussen [...] in § 12.4.4.2.3 Kantoren: “De vier Brightlands campussen … concentratielocaties voor de ontwikkeling van middelgrote kantoren. [Bij de Brightlands campussen ligt hierbij de nadruk op kantoren gerelateerd aan de activiteiten op de campussen]. Buiten deze gebieden …”.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om een strategische ontwikkelzone binnen het bedrijf ook als ontwikkelingsgebied in de Omgevingsvisie en op de betreffende kaartlagen bij hoofdstuk 12 op te nemen.	ZW-0198-27

Standpunt GS

Op de kaartbeelden van de zonering werklocaties (waaronder de bedrijventerreinen en stedelijke dienstenterreinen) worden enkel bestaande terreinen, lees planologisch geregeld, weergegeven en dus geen plannen of geplande uitbreidingen. D.w.z. het kaartbeeld van bedrijventerreinen geeft de huidige situatie weer en dus geen plannen of geplande uitbreidingen. Ontwikkelingsperspectieven worden wel eventueel in de tekst opgenomen, maar uitbreidingsplannen, ontwikkelingszones of -gebieden worden niet op kaart gezet. Indien de locaties planologisch geregeld zijn en definitie-technisch voldoen aan het onderliggende kaartsysteem REBIS, kan de gemeente via haar account in het REBIS-systeem een melding doen het kaartbeeld aan te passen

Voorstel aan PS

Kaartbeeld ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De provincie geeft in § 12.3.1 Innovatie ecosystemen aan dat "bedrijventerreinen van provinciaal belang de kernlocaties voor innovatie, ofwel de belangrijkste innovatie-ecosystemen zijn". Indiener verzoekt de uitbreiding van de Brightlands Chemelot Campus ten noorden van de Urmonderbaan op te nemen op de kaart en hierbij het Lexhybos zoveel mogelijk te respecteren (zie zienswijzen op kaart).	ZW-0302-33

Standpunt GS

Op de kaartbeelden van de zonering werklocaties (waaronder de bedrijventerreinen en stedelijke dienstenterreinen) worden enkel bestaande terreinen, lees planologisch geregeld, weergegeven en dus geen plannen of geplande uitbreidingen. Indien de locaties planologisch geregeld zijn en definitie-technisch voldoen aan het onderliggende kaartsysteem REBIS, kan de gemeente via haar account in het REBIS-systeem een melding doen het kaartbeeld aan te passen. Zoals aangegeven

in de ontwerp-POVI, wordt in de definitieve POVI ook de ontwikkeling van campussen van provinciaal belang aan het Verwevingsgebied toegevoegd.

Voorstel aan PS

Kaartbeeld ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In $ 12.3.4.3 Strategische Gebiedsvisie Omgeving Chemelot beschrijdt de POVI het belang van dit gezamenlijke document aan in het én ruimte geven aan de benodigde circulaire transitie van Chemelot én het borgen van een goede leefomgeving. Indiener verzoekt om de gezamenlijke keuzes uit de Strategische Gebiedsvisie Omgeving Chemelot (en de uitwerking ervan in bijvoorbeeld een Veiligheidsconvenant) ook te vertalen in de sectorale hoofdstukken over geluid, luchtkwaliteit en omgevingsveiligheid. Indiener ziet graag de relatie van Chemelot en de campus met het centrum in Geleen en Sittard terugkomen. Waarbij we in de stationsomgeving van Sittard werken aan een dynamisch woonwerk gebied en in het centrum in Geleen aan een Innovation District, beide in relatie tot Chemelot en de campus. Verder verzoekt de indiener dat verdere uitwerking van de veiligheidscomponenten rondom Chemelot die in de Strategische Gebiedsvisie zijn opgenomen, worden verwerkt in de POVI.	ZW-0302-39

Standpunt GS

De uitwerking van de omgevingsaspecten in de diverse opgaven binnen de strategische gebiedsvisie gebeurt in gezamenlijkheid tussen de gebiedspartners in de daarvoor bedoelde sporen, zoals gemeentelijke omgevingsplannen, vergunningen e.d. De omgevingsvisie moet worden gezien als provinciaal kader waarin verdere uitwerking in strategische gebiedsvisies is toe te juichen. Maar in dit bovenliggend kader betekent dat niet dat op ieder thema een link hoeft gelegd te worden met een strategische gebiedsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat activiteiten die niet samenhangen met de kernactiviteiten van Chemelot, zoals ondersteunende bedrijfsfuncties, elders gehuisvest moeten worden in het belang van veiligheid en optimaal gebruik van het Chemelot-terrein.	ZW-1448-10

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om bij Paragraaf 12.3.4.7 de elektrificatie van de Chemelotsporen toe te voegen.	ZW-1460-14

Standpunt GS

Indien dit op termijn een haalbare optie zou kunnen zijn is dat dan te overwegen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt conform de ‘strategische gebiedsvisie omgeving Chemelot op te nemen dat voor de benodigde bedrijvigheid voor de grootschalige verzameling, verwerking en opslag van volumineuze afvalstoffen, Chemelot nog beter verbonden wordt via spoor, binnenvaart en buisleidingen. In de directe omgeving van Chemelot is hiervoor geen ruimte. Ook vragen we aandacht voor het overdekt plaats laten vinden van kleinschalige opslag.	ZW-0302-31

Standpunt GS

De uitwerking van de omgevingsaspecten in de diverse opgaven binnen de strategische gebiedsvisie gebeurt in gezamenlijkheid tussen de gebiedspartners in de daarvoor bedoelde sporen, zoals gemeentelijke omgevingsplannen, vergunningen e.d. In dat verband worden momenteel plannen uitgewerkt voor onder meer de realisatie van een zgn Mulitimodale Corridor die voorziet in transport via buisleidingen, schepen, elektrische vrachtauto's en treinen.
Opslag van stoffen wordt gereguleerd via de omgevingsvergunning.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat het provinciaal beleid ten aanzien van Chemelot wordt gebaseerd op objectieve en transparante gegevens over de directe en indirecte werkgelegenheid, en vraagt om een onafhankelijk onderzoek naar de werkelijke werkgelegenheidseffecten van Chemelot.	ZW-1448-6

Standpunt GS

Los van de wel degelijk geschetste externe invloeden voor de Limburgse economie (hoofdstuk 2) worden in een omgevingsvisie de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader. Voor de ingeschatte benodigde ruimtebehoefte is aangegeven dat die

voor het overgrote merendeel nodig is voor de doorontwikkeling van het al gevestigde regionaal midden- en kleinbedrijf.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om kritisch en creatief naar het ruimtegebruik op de Chemelotsite te kijken voordat er wordt uitgebreid richting de Lexhy. Tot nu toe is niet aangetoond dat uitbreiding niet mogelijk is op het huidige Chemelot-terrein.	ZW-0917-5

Standpunt GS

Plannen die de verdere Campusontwikkeling betreffen kunnen niet op het industriële gedeelte van de Chemelotsite plaatsvinden i.v.m. veiligheidsaspecten. Uiteraard zal gemotiveerd na aantonen van behoefte en benutting van de huidige campuslocatie bezien worden in welke mate uitbreiding richting de Lexhy gewenst/noodzakelijk is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt PL op te nemen dat voor de benodigde bedrijvigheid voor de grootschalige verzameling, verwerking en opslag van volumineuze afvalstoffen Chemelot nog beter verbonden wordt via spoor, binnenvaart en buisleidingen, conform Strategische Gebiedsvisie Omgeving Chemelot.	ZW-0314-159

Standpunt GS

De keuzes van de strategische Gebiedsvisie vormen het uitgangspunt voor de ontwikkeling van de omgeving van Chemelot en de diverse opgaven daarin. De uitwerking van de omgevingsaspecten in de diverse opgaven binnen de strategische gebiedsvisie gebeurt in gezamenlijkheid tussen de gebiedspartners in de daarvoor bedoelde sporen, zoals gemeentelijke omgevingsplannen, vergunningen e.d. In dat verband worden momenteel plannen uitgewerkt voor onder meer de realisatie van een zgn Mulitimodale Corridor die voorziet in transport via buisleidingen, schepen, elektrische vrachtauto's en treinen. Opslag van stoffen wordt gereguleerd via de omgevingsvergunning

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.8 Circulaire economie

Zienswijze	Indiener
CE omvat ook biobased bouwen (bouwopgave). Indiener vraagt de provincie in de POVI een doel op te nemen die vormgeeft aan de urgentie om meer biobased te bouwen. Het koppelt bovendien aan gewenste duidelijkheid voor agrariërs om een nieuw verdienmodel te ovenwegen en het stimuleert woningbouwcorporaties om dit in de afsprakenkaders te verwerken.	ZW-0187-111 ZW-0253-109 ZW-1127-127

Standpunt GS

Los van het feit dat biobased bouwen een bijdrage kan leveren aan de circulaire economie via ander gebruik van landbouwgrond en ander type bouwbedrijven (bijv. prefab) heeft dit geen directe ruimtelijke implicaties. Andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Daarnaast moet de provincie inzicht bieden in stoffenstromen met oog op circulaire economie en datagedreven planologie.	ZW-0187-112 ZW-0253-110 ZW-1127-128

Standpunt GS

Indiener stelt terecht dat inzicht nodig is in grondstoffenstromen in relatie tot circulaire economie. In dat kader wordt een dergelijke monitoring opgezet via het uitvoeringskader circulaire economie, maar is als zodanig geen onderdeel van de provinciale omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De provincie vindt dat de logistieke knooppunten in Noord-Limburg (Venlo/Venray) en Zuid-Limburg (Sittard-Geleen/Stein/Beek) tot de nationale belangrijke knooppunten behoren. Daarom blijft het aanbevolen om grootschalige logistieke bedrijvigheid op deze terreinen te vestigen. Indiener verzoekt Provincie Limburg om in de POVI op te nemen dat deze ruimte voor logistieke bedrijvigheid wordt ingezet voor de circulaire transitie.	ZW-0187-109 ZW-0207-102 ZW-0238-92 ZW-0253-107 ZW-0271-92 ZW-0314-92

Standpunt GS

We hebben in de ontwerp omgevingsvisie het belang van de logistieke knooppunten aangegeven en alle grootschalige bedrijventerreinen binnen die logistieke knooppunten zijn ook aangeduid als

"bedrijventerreinen van provinciaal belang", onder meer met het oog op die circulaire transitie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In de POVI wordt de ambitie uitgesproken voor het bevorderen van hergebruik van afval, kennisontwikkeling en -deling en het verminderen van afval. Onder de uitvoeringsinstrumenten afval wordt de vergunningverlening van complexe bedrijven, waaronder chemische industrie en afvalverwerkers genoemd. De Provinciale ambitie om een stimulerende rol te spelen in de circulaire economie en het bevorderen van hergebruik van afval onderschrijft indiener. Echter benadrukt indiener dat deze ambities dit niet mogen leiden tot overlast voor de directe omgeving van met name afvalverwerking. Het uitgangspunt van indiener is dat onoverdekte opslag van plastic afvalstromen niet is toegestaan. Indiener doet de suggestie dat Provincie Limburg hierover mogelijk een passage kan opnemen in haar visie en / of een regel over kan opnemen in de omgevingsverordening, mede ook om voorzienbaarheid te creëren voor situaties waarin gemeenten voornemens zijn om dit middels aanpassing van hun omgevingsplan te reguleren.	ZW-0314-125

Standpunt GS

Indiener vraagt n.a.v. de ontwerp visie in de omgevingsverordening een instructieregel op te nemen over "open opslag" van goederen en meer specifiek gebruikte plastics. In generieke zin bevelen wij reeds gemeenten aan open opslag zo beperkt mogelijk toe te staan, maar voor zo'n specifieke maatregel is locatie-afhankelijk. Geëigende niveau om dit te regelen is het gemeentelijk omgevingsplan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In diverse paragrafen (o.a. paragraaf 12.2, 8.1 en 5.1) in de ontwerp-omgevingsvisie wordt circulaire economie benoemd. Indiener verzoekt een samenhangende vertaling naar ruimtelijke instrumenten en beleidsacties te geven. Indiener mist de koppelingen met de energie-infrastructuur, de woningbouwopgave en de programmering van bedrijventerreinen fragmentarisch. Ook experimenteerruimte (bijv. voor pilots of living labs) komt niet aan bod.	ZW-1164-57

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in diverse paragrafen (o.a. paragraaf 12.2, 8.1 en 5.1) in de ontwerp-omgevingsvisie circulaire economie wordt benoemd, maar het ontbreekt aan een samenhangende vertaling naar ruimtelijke	ZW-0319-131 ZW-1199-50

instrumenten en beleidsacties. Indiener stelt dat zo de koppelingen met de energie-infrastructuur, de woningbouwopgave en de programmering van bedrijventerreinen fragmentarisch blijven. Indiener constateert dat ook experimenteerruimte (bijv. voor pilots of living labs) niet aan bod komt.

Standpunt GS

Indiener vindt geen samenhang tussen circulair, ruimtelijk instrumentarium en mogelijke experimenteerruimte. Via de keuze om te komen tot aanwijzen van "bedrijventerreinen van provinciaal belang" en richtlijn over minimale milieucategorieën geven we juist aanzetten om te komen tot die samenhang.
Eventuele experimenteerruimte is locatie-afhankelijk en is een omgevingsvisie niet het geëigende instrument.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener adviseert om bestaande regionale circulaire initiatieven expliciet te erkennen en ondersteunen, de provincie een faciliterende rol te laten vervullen in samenwerkingen tussen gemeenten, onderwijs en ondernemers, en een integrale provinciebrede visie te ontwikkelen waarin top-down en bottom-up initiatieven samenkomen.

Indiener					
ZW-0166-101	ZW-0196-145	ZW-0237-91	ZW-0240-96	ZW-0241-91	ZW-0278-112
ZW-0317-111	ZW-1236-96	ZW-1473-91	ZW-1479-143		

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader. Voor regionale circulaire initiatieven en visie verwijzen wij naar het bestaande uitvoeringskader circulaire economie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in paragraaf 4.3 het landelijkgebied aan bod komt als onderdeel van de brede maatschappelijke opgaven, maar er daarbij geen expliciete koppeling wordt gelegd met de productie (het telen van specifieke gewassen) van biobased bouwmaterialen. Voor de transitie naar biobased bouwen is volgens de indiener ruimte nodig voor de teelt van gewassen zoals vezelhennep, miscanthus en vlas, en voor de ontwikkeling van	ZW-0319-132 ZW-1199-51

verwerkings- en logistieke ketens. Indiener stelt dat in paragraaf 12.2 terecht wordt benoemd dat de circulaire transitie extra ruimte kan vragen, maar het document gaat niet concreet in op de noodzaak van fysieke ruimte voor de opslag, bewerking en tijdelijke buffering van secundaire grondstoffen en herbruikbare materialen. Indiener stelt dat deze opslag essentieel is om ketens voor hergebruik en remontage goed te laten functioneren, en vormt een belangrijk onderdeel van de hogere R-strategieën (zoals Reuse en Refurbish).	

Standpunt GS

Los van het feit dat biobased bouwen een bijdrage kan leveren aan de circulaire economie via ander gebruik van landbouwgrond en ander type bouwbedrijven (bijv. prefab) heeft dit geen directe ruimtelijke implicaties. Voor functies als opslag, bewerking en tijdelijke buffering van secundaire grondstoffen en herbruikbare materialen zijn bestaande bedrijventerreinen de aangewezen plek en in de programmering voor additionele ruimte aan bedrijventerreinen is hier rekening mee gehouden. Andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de POVI duurzaamheidsopgaven zoals energietransitie, circulaire transitie en klimaatadaptatie te veel los behandelt, terwijl een integrale benadering nodig is om doelconflicten te voorkomen en synergie te benutten.	ZW-0166-102
Indiener geeft aan dat er een integrale visie en rolopvatting van de provincie ontbreekt op het gebied van circulaire economie. Er wordt gevraagd om initiatieven zoals Afval Samenwerking Limburg (ASL), intergemeentelijke samenwerking en circulaire ambachtscentra expliciet te ondersteunen.	ZW-0242-106
Indiener geeft aan dat het thema ‘circulair bouwen’ niet voldoende is uitgewerkt in de ontwerp-POVI, ondanks de verwijzing naar de circulaire economie in paragraaf 12.2. De doelen van het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE), zoals gescheiden materiaalstromen bij sloop en het stimuleren van biobased en secundair materiaalgebruik, worden niet genoemd. Dit wordt gezien als een gemiste kans, vooral omdat de bouwsector in Limburg voor een grote opgave staat en er al initiatieven zijn vanuit regionale bouw- en sloopbedrijven.	ZW-0242-86
Indiener merkt op bij paragraaf 12.2: Ter stimulering van circulair werken zijn netwerken van belang om restromen en gebruikers aan elkaar te verbinden,	ZW-1204-211

graag zien wij ook uw standpunt terugkomen hoe de provincie daarin kan faciliteren.	
Indiener stelt dat het in de paragrafen 12.2 en 5.1 gaat het over circulair bouwen binnen de woningbouwopgave. Indiener stelt dat de ontwerpomgevingsvisie circulair bouwen benoemt als één van de vier prioritaire bedrijfsketens (paragraaf 12.2), maar deze onvoldoende verbindt met de woningbouwopgave die elders in het document (paragraaf 5.1) wordt behandeld. De kansen van circulair bouwen - zoals modulair bouwen, hergebruik van bouwmaterialen en inzet van biobased alternatieven - blijven zo volgens de indiener onderbenut binnen het urgente woningbouwprogramma.	ZW-0319-133
Indiener stelt dat het in de paragrafen 12.2 en 5.1 gaat het over circulair bouwen binnen de woningbouwopgave. Indiener stelt dat de ontwerpomgevingsvisie circulair bouwen benoemt als één van de vier prioritaire bedrijfsketens (paragraaf 12.2), maar deze onvoldoende wordt doorgestrokken naar de woningbouwopgave (paragraaf 5.1). De kansen van circulair bouwen - zoals modulair bouwen, hergebruik van bouwmaterialen en inzet van biobased alternatieven - blijven zo volgens de indiener onderbenut in het licht van de actuele woningbouwambities.	ZW-1199-52
Indiener verzoekt de Provincie expliciet de koppeling te maken tussen circulair bouwen en de woningbouwopgave, door concrete (kaderstellende) circulaire ontwerpprincipes, materiaalnormen en hergebruikdoelstellingen op te nemen bij nieuwbouw- en renovatieprojecten.	ZW-1164-60
Indiener verzoekt de Provincie om de beleidsmatige onderbouwing van de circulaire economie te versterken, door de koppeling te leggen tussen circulair bouwen en de woningbouwopgave, door ontwerpprincipes, materiaalnormen en hergebruikdoelstellingen op te nemen bij nieuwbouw- en renovatieprojecten.	ZW-1199-56
Indiener verzoekt de Provincie om de beleidsmatige onderbouwing van de circulaire economie te versterken, door in de ontwerp-omgevingsvisie expliciet de koppeling te maken tussen circulair bouwen en de woningbouwopgave, door concrete (kaderstellende) circulaire ontwerpprincipes, materiaalnormen en hergebruikdoelstellingen op te nemen bij nieuwbouw- en renovatieprojecten.	ZW-0319-137

Zienswijze

Indiener geeft aan dat circulair bouwen, ondanks de verwijzing in § 12.2, niet is uitgewerkt. Indiener geeft aan dat dit een gemiste kans is gezien de bouwopgave en bestaande initiatieven, en verzoekt de doelen uit het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) op te nemen.

Indiener

ZW-0196-126 ZW-0224-86 ZW-0237-72 ZW-0278-92 ZW-0317-12 ZW-0317-92 ZW-1236-77

Zienswijze

Indiener geeft aan dat in relatie tot grondstoffenwinning alleen passief wordt geconstateerd dat de vraag naar primaire bouwgrondstoffen zal veranderen door de transitie naar een circulaire economie. Indiener verzoekt scherper te definiëren wat circulaire grondstoffen zijn, hoe de transitie wordt gefaciliteerd, en hoe wordt omgegaan met niet-schone secundaire bouwstoffen.

Indiener					
ZW-0196-90	ZW-0224-64	ZW-0237-50	ZW-0240-55	ZW-0241-50	ZW-0242-64
ZW-0278-70	ZW-0317-70	ZW-1236-55	ZW-1473-50	ZW-1479-102	

Zienswijze
Indiener stelt dat de circulaire transitie slechts oppervlakkige aandacht krijgt in de POVI. Een circulaire economie vereist inzet op alle milieucategorieën voor toekomstige bedrijfsbestendigheid. Ondanks vermelding in meerdere hoofdstukken, blijft het begrip vluchtig. Ongeveer 50% van het huidige MKB zal over tien jaar niet meer bestaan zonder integratie van circulaire economie in hun bedrijfsvoering (bedrijfsprocessen aangepast, nieuwe productietechnieken, voldoende personeel, inzet AI, kennis over CE op niveau). Circulariteit wordt niet inhoudelijk gekoppeld aan thema's als innovatie, wonen, mobiliteit, erfgoed, cultuur, vrijetijdseconomie, gezondheid, leefbaarheid, milieu-impact, en afval&grondstof.

Indiener					
ZW-0187-110	ZW-0207-103	ZW-0238-93	ZW-0253-108	ZW-0271-93	ZW-0314-93
ZW-1127-126					

Standpunt GS

Voor de uitwerking van onderdelen betreffende circulaire economie verwijzen wij naar ons uitvoeringsprogramma 'Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027'. De provinciale omgevingsvisie bevat enkel de ruimtelijk-economische doorvertaling daarvan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat hoewel de POVI onderkent dat de circulaire transitie een bovenregionale en grensoverschrijdende aanpak vraagt, een integrale visie en duidelijke rol van de provincie ontbreekt.

Indiener					
ZW-0166-100	ZW-0186-103	ZW-0224-104	ZW-0237-90	ZW-0240-95	ZW-0241-90
ZW-0313-119	ZW-0317-110	ZW-1236-95	ZW-1473-90	ZW-1479-142	ZW-0278-111

Standpunt GS

We herkennen wat de indiener stelt wat betreft verbondenheid met andere (grens)regio's in relatie tot de circulaire transitie. De ontwerp-POVI besteed hier ook aandacht aan, maar moet zich

beperken tot datgene wat voor Limburg ruimtelijk economisch relevant is. Voor de integrale samenhangende visie verwijzen wij naar ons 'Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027'.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft mee dat de gemeenten in Zuid-Limburg voor de benodigde bedrijvigheid voor de grootschalige verzameling, verwerking en opslag van volumineuze afvalstoffen geen ruimte zien.

Indiener					
ZW-0187-38	ZW-0207-32	ZW-0253-36	ZW-0271-22	ZW-0314-22	ZW-1038-129
ZW-1127-54					

Standpunt GS

Op de reeds bestaande bedrijventerreinen in uw regio is reeds dergelijke bedrijvigheid gevestigd. Naast de planningsopgave voor additionele ruimte zal uitbreiding, nieuwvestiging, transitie voor dergelijke bedrijvigheid op de bestaande terreinen kunnen plaatsvinden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener merkt op dat een ander belangrijk punt voor de versterking van deze lijn het maken van de circulaire transitie is. Dit komt in de ontwerp-POVI slechts oppervlakkig terug en wordt niet (of zeer beperkt) in relatie gebracht tot andere thema’s en opgaven, terwijl daar nu juist de concrete kansen liggen. Een integrale visie met koppelingen naar bijvoorbeeld ruimtegebruik op de bedrijventerreinen, energie-infrastructuur, gevolgen voor de arbeidsmarkt en kansen voor woningbouw en landbouw worden gemist.

Indiener					
ZW-0187-36	ZW-0207-30	ZW-0238-20	ZW-0253-34	ZW-0271-20	ZW-0314-20
ZW-0319-7	ZW-1038-127	ZW-1127-52			

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er met betrekking tot paragraaf 12.2 (en indirect 8.1) in feite twee ruimtelijke strategieën zijn binnen de circulaire economie. Indiener stelt dat hoewel paragraaf 12.2 het belang van circulaire bedrijvigheid onderstreept, de ruimtelijke vertaling van de circulaire economie nog te algemeen wordt benoemd. Volgens de indiener vragen twee duidelijke ruimtelijke sporen beleidsmatig ondersteuning: (1) hergebruik en verwerking	ZW-0319-134

van bestaande materialen (met bijbehorende ruimtebehoefte voor opslag, bewerking en logistiek), en (2) toepassing van biobased materialen (met ruimte voor teelt, verwerking en koppeling aan maakindustrie). Indiener stelt dat ook paragraaf 8.1, over ruimte voor bedrijvigheid, hier beter op dient aan te aansluiten.	

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het ontbreekt aan een heldere beleidsmatige vertaling van de ruimtelijke strategieën die horen bij de circulaire economie. Op basis van paragrafen 12.2 en 8.1 zijn volgens de indiener feitelijk twee complementaire ruimtelijke sporen te onderscheiden: 1. Hergebruik en verwerking van bestaande materialen - met ruimtebehoefte voor opslag, bewerking, distributie en terugname; 2. Toepassing van biobased bouwmaterialen - met ruimte voor teelt, verwerking en aansluiting op de maakindustrie. Indiener geeft aan dat beide strategieën vragen om duidelijke ruimtelijke, milieutechnische en logistieke randvoorwaarden, die in de huidige ontwerpvisie onvoldoende zijn uitgewerkt.	ZW-1199-53

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie in de ontwerp-omgevingsvisie de twee sporenbenadering helder te formuleren, waarbij beide ruimtelijke strategieën worden erkend en van bijpassende ruimtelijke, milieutechnische en logistieke voorwaarden worden voorzien. (1) hergebruik en verwerking van bestaande materialen (met bijbehorende ruimtebehoefte voor opslag, bewerking en logistiek), en (2) toepassing van biobased materialen (met ruimte voor teelt, verwerking en koppeling aan maakindustrie). Ook paragraaf 8.1, over ruimte voor bedrijvigheid, dient hier beter op aan te aansluiten.	ZW-1164-61

Standpunt GS

Indiener stelt dat bij het onderkennen van het belang van de circulaire transitie er geen koppeling is naar andere thema's. Op meerdere plekken wordt dat inderdaad wel geduid en voor zover het ruimtelijke-economisch relevant is die koppeling wel degelijk gelegd. Er worden bedrijventerreinen van provinciaal belang geduid, gezien hun belang en potentie voor die transitie. Daarbij is aangegeven dat koppeling aan milieuruimte c.q. overslagfaciliteiten essentieel is naast een betere benutting van bestaande (milieu)ruimte. Ook bij het thema landbouw wordt die koppeling gelegd. Voor de uitwerking van onderdelen betreffende circulaire economie verwijzen wij naar ons 'Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027'. De provinciale omgevingsvisie bevat enkel de ruimtelijk-economische doorvertaling daarvan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener onderschrijft de provinciale ambitie om een stimulerende rol te spelen in de circulaire economie en het hergebruik van afval. Dit mag echter niet leiden tot overlast voor de directe omgeving. In dit kader verzoekt indiener specifiek regels op te nemen in de visie of de omgevingsverordening over het niet toestaan van een onoverdekte opslag van plastic afvalstromen.	ZW-0314-164

Standpunt GS

Indiener vreest problemen met open opslag door groei circulaire economie en reststromen en verzoekt daarom in de omgevingsverordening regels op te nemen over het niet toestaan van een onoverdekte opslag.
Een dergelijk aspect is locatie-afhankelijk en dient te gebeuren om het niveau van het gemeentelijk omgevingsplan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener ondersteunt de prominente plek voor de transitie naar een circulaire economie.	ZW-1038-70
Indiener ondersteunt het streven van Provincie Limburg naar een circulaire economie, met als tussenstop 50% minder gebruik van grondstoffen in 2030.	ZW-1369-37

Standpunt GS

Prettig dat indiener de transitie naar een circulaire economie ondersteunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit in het kader van de ontwerp-POVI voor een toekomstgerichte benadering van bedrijventerreinen. Indiener stelt dat het daarbij van belang is dat expliciet ruimte wordt gereserveerd voor circulaire initiatieven, zoals hergebruik, reparatie- en deelactiviteiten. Deze functies verdienen volgens de indiener een structurele plaats binnen zowel nieuwe als bestaande bedrijventerreinen.	ZW-1199-61

Standpunt GS

Wij onderschrijven dat ruimte nodig is voor circulaire initiatieven, zoals hergebruik, reparatie- en deelactiviteiten zoals indiener stelt. Vandaar dat er (bestaande) bedrijventerreinen van provinciaal belang zijn aangewezen en ook in de prognoses voor extra ruimte is rekening gehouden met de circulaire transitie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat Circulaire Economie ook biobased bouwen omvat (bouwopgave). Indiener vraagt de provincie in de POVI een doel op te nemen die vormgeeft aan de urgentie om meer biobased te bouwen. Het koppelt bovendien aan gewenste duidelijkheid voor agrariërs om een nieuw verdienmodel te ovenwegen en het stimuleert woningbouwcorporaties om dit in de afsprakenkaders te verwerken.	ZW-0207-104 ZW-0238-94 ZW-0271-94

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de circulaire economie in de ontwerp-POVI duidelijk naar voren komt. Indiener verzoekt om dit nadrukkelijk in samenhang te beschouwen met andere majeure regionale en lokale opgaven, zoals werklocaties, bedrijventerreinen, detailhandel, toerisme/vrijetijdseconomie en infrastructuur.	ZW-0160-22

Standpunt GS

Prettig dat indiener de transitie naar een circulaire economie ondersteunt. De samenhang met andere opgaven voor zover ruimtelijk-economisch relevant is aangegeven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de provincie inzicht moet bieden in stoffenstromen met oog op circulaire economie en datagedreven planologie.	ZW-0207-105 ZW-0238-95 ZW-0271-95 ZW-0314-95

Standpunt GS

Indiener stelt terecht dat inzicht nodig is in grondstoffenstromen in relatie tot circulaire economie. In dat kader wordt een dergelijke monitoring opgezet via het uitvoeringskader circulaire economie,

maar is als zodanig geen onderdeel van de provinciale omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie de koppeling te maken met ruimtelijke reserveringen voor circulaire bedrijvigheid.	ZW-1164-62
Indiener verzoekt de Provincie om de beleidsmatige onderbouwing van de circulaire economie te versterken, door in de ontwerp-omgevingsvisie de koppeling te maken met ruimtelijke reserveringen voor circulaire bedrijvigheid.	ZW-0319-139 ZW-1199-58

Standpunt GS

Wij onderschrijven dat ruimte nodig is voor circulaire economische initiatieven. Vandaar dat er (bestaande) bedrijventerreinen van provinciaal belang zijn aangewezen en ook in de prognoses is rekening gehouden met extra ruimte voor de circulaire transitie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie in de ontwerp-omgevingsvisie expliciet te vermelden dat binnen de ruimtebehoefte voor circulaire bedrijvigheid ook aandacht moet zijn voor opslag-, bewerkings- en distributielocaties voor secundaire materialen, met passende milieucategorie en goede bereikbaarheid.	ZW-1164-59

Standpunt GS

Wij onderschrijven dat ruimte nodig is voor circulaire initiatieven als opslag-, bewerkings- en distributielocaties voor secundaire materialen, met passende milieucategorie en goede bereikbaarheid, zoals indiener stelt. Vandaar dat er (bestaande) bedrijventerreinen van provinciaal belang zijn aangewezen en ook in de prognoses voor extra ruimte is rekening gehouden met de circulaire transitie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de beleidsmatige onderbouwing van de circulaire economie te versterken, door in de ontwerp-omgevingsvisie experimenteerruimte te faciliteren.	ZW-1164-63 ZW-0319-140 ZW-1199-59

Standpunt GS

Indiener vindt dat in de ontwerp-omgevingsvisie experimenteerruimte zou moeten worden gefaciliteerd. Experimenteerruimte is locatie-afhankelijk en een omgevingsvisie is daarvoor niet het geëigende instrument.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de beleidsmatige onderbouwing van de circulaire economie te versterken, door in de ontwerp-omgevingsvisie afstemming te zoeken met netcapaciteit, logistiek en milieuruimte.	ZW-1164-64

Standpunt GS

Er worden bedrijventerreinen van provinciaal belang aangeduid, gezien hun belang en potentie voor circulaire economie. Daarbij is aangegeven dat koppeling aan milieuruimte c.q. overslagfaciliteiten essentieel is naast een betere benutting van bestaande (milieu)ruimte. De randvoorwaarde van de netcapaciteit is de link gelegd in het hoofdstuk energie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de beleidsmatige onderbouwing van de circulaire economie te versterken, door in de ontwerp-omgevingsvisie de twee sporenbenadering (hergebruik en biobased) helder te formuleren en beide sporen van passende ruimtelijke en milieutechnische randvoorwaarden te voorzien.	ZW-1199-57 ZW-0319-138

Standpunt GS

Er worden bedrijventerreinen van provinciaal belang geduid, gezien hun belang en potentie voor die transitie. Die koppeling is gemaakt om juist in die passende ruimtelijke en milieutechnische randvoorwaarden te kunnen voorzien.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de beleidsmatige onderbouwing van de circulaire economie te versterken, door in de ontwerp-omgevingsvisie expliciet te vermelden dat binnen de ruimtebehoefte voor circulaire bedrijvigheid ook aandacht moet zijn voor opslag-, bewerkings- en distributielocaties voor secundaire materialen, met passende milieucategorie en goede bereikbaarheid.	ZW-0319-136 ZW-1199-55

Standpunt GS

Wij onderschrijven dat ruimte nodig is voor circulaire initiatieven als opslag-, bewerkings- en distributielocaties voor secundaire materialen, met passende milieucategorie en goede bereikbaarheid, zoals indiener stelt. Vandaar dat er (bestaande) bedrijventerreinen van provinciaal belang zijn aangewezen en ook in de prognoses voor extra ruimte is rekening gehouden met de circulaire transitie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de beleidsmatige onderbouwing van de circulaire economie te versterken, door in de ontwerp-omgevingsvisie: en afstemming te zoeken met netcapaciteit, logistiek en milieuruimte.	ZW-0319-141 ZW-1199-60

Standpunt GS

Er worden bedrijventerreinen van provinciaal belang aangeduid, gezien hun belang en potentie voor circulaire economie. Daarbij is aangegeven dat koppeling aan milieuruimte c.q. overslagfaciliteiten essentieel is naast een betere benutting van bestaande (milieu)ruimte. De randvoorwaarde van de netcapaciteit is de link gelegd in het hoofdstuk energie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener verzoekt om in de POVI duidelijk te maken voor welke circulaire ketens de ruimte ingezet wordt die provincie aanwijst als provinciaal belang vanwege hun schaalgrootte en circulaire potentie (bepaalde bedrijventerreinen, zoals havens en terreinen met hogere milieucategorieën). Dit draagt bij aan een robuuste circulaire economie in Limburg.

Indiener					
ZW-0187-106	ZW-0207-99	ZW-0238-89	ZW-0253-104	ZW-0271-89	ZW-0314-89
ZW-1127-122					

Standpunt GS

De transitie naar circulair is op termijn nodig voor iedere vorm van bedrijvigheid. De bedrijventerreinen van provinciaal belang zijn essentieel voor die circulaire bedrijvigheid die vanuit hun positie in de keten veel milieuruimte benodigen. Dat geldt niet altijd voor de keten in zijn integraliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt te verhelderen hoe circulaire economie in het afwegingskader voor bedrijventerreinen van provinciaal belang invulling krijgt in governance-afspraken met gemeenten.	ZW-1038-71

Standpunt GS

De governance-afspraken over bedrijventerreinen van provinciaal volgen via instructieregels van de provinciale omgevingsverordening, waarbij zo veel mogelijk het subsidiariteitsprincipe richting gemeenten als uitgangspunt zal gelden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.9 Detailhandel en kantoren

Zienswijze	Indiener
De indiener benadrukt dat de genoemde transformatie van leegstaande kantoor- en winkelpanden naar met name woonfuncties bij voorkeur niet plaatsvindt in winkel en kantoorconcentratiegebieden (SVREZL), maar wel in transitiegebieden en soms aan de randen van concentratie- en balansgebieden. Dit om een kritisch aanbod van kantoren en winkels te behouden.	ZW-1038-76

Standpunt GS

In algemene zin beschrijft de ontwerp omgevingsvisie dat er sprake dient te zijn van een balans tussen (grootschalige) winkelgebieden en kantorenlocaties aan de randen van steden en centrum- of concentratiegebieden. Voor de uitwerking van detailhandelsbeleid zijn de gemeenten in regionaal verband aan zet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener onderstreept het belang om functies zoals bijvoorbeeld detailhandel op bedrijventerreinen te verplaatsen en nodigt de provincie uit om dit samen met de gemeente te faciliteren, bijvoorbeeld met stimuleringsregelingen voor verplaatsers.	ZW-1038-77

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen

thematisch beleidskader en ook geen uitvoeringskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt voor om conform SVREZL (2024) expliciet te maken dat buiten de concentratiegebieden kleinschalig lokaal gerichte kantooractiviteiten mogelijk blijven.	ZW-1038-78
De indiener verzoekt met betrekking tot de bestaande passages over de transformatie van ongebruikte verouderde kantoorpanden en over de transformatie van leegstaande kantoor- en winkelpanden naar met name wonen om expliciet te verwijzen naar de uitgangspunten van de SVREZL om de kansen voor “maatwerk” te beperken.	ZW-1038-79
Indiener verzoekt u de SVREZL adequaat te verankeren binnen de POVI en uiteindelijk door te vertalen binnen de op te stellen Omgevingsverordening. Logischerwijs zou een verankering van de SVREZL kunnen landen binnen paragraaf 12.4.4.2.2 ‘Detailhandel’ in de POVI.	ZW-0206-41
Indiener waardeert de ambitie om winkelgebieden compacter te maken en kantoorleegstand op te lossen, en vraagt om afstemming met gemeentelijke visies en lokale economische strategieën.	ZW-0196-146

Standpunt GS

De omgevingsvisie moet worden gezien als provinciaal kader waarin verdere uitwerking in strategische gebiedsvisies/structuurvisies is toe te juichen. Maar in dit bovenliggend kader betekent dat niet dat op ieder thema een link hoeft gelegd te worden met dergelijke visies, waarin de provincie al dan niet participeert.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om in de teksten en op de kaarten in relatie tot stedelijke dienstenterreinen aan te geven dat de vestiging van dagrecreatieve bedrijven in de buurt van de eigen locatie uitgesloten is. Dit vanuit het oogpunt van veiligheid en de aard van de bestaande functies op de locatie waar recreatieve functies niet bij aansluiten. Ter ondersteuning heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-24

Standpunt GS

Het eventueel uitsluiten van bepaalde functies op een stedelijk dienstenterrein is op het niveau van een bestemmings- of omgevingsplan aan de orde. Feit dat iets in algemene zin toegestaan kan zijn, betekent nog niet dat het op een bepaalde locatie wegens specifieke omstandigheden niet

uitgesloten zou kunnen worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De op de kaart, behorend bij paragraaf 12.4.4.2.3, aangegeven kantoorgebieden stroken niet met de SVREZL-kaarten. De SVREZL inclusief kaarten zijn vastgesteld door alle Zuid-Limburgse gemeenteraden en zijn bovendien verankerd in de provinciale Omgevingsverordening. Indiener verzoekt de Provincie daarom die kaarten over te nemen in de POVI.	ZW-1164-95

Standpunt GS

De omgevingsvisie moet worden gezien als provinciaal kader waarin verdere uitwerking in strategische gebiedsvisies/structuurvisies is toe te juichen.
Maar in dit bovenliggend kader betekent dat niet dat op ieder thema een link hoeft gelegd te worden met dergelijke visies, waarin de provincie al dan niet participeert. De kaarten die aan zo'n visie ten grondslag liggen zijn nimmer verankerd in de provinciale Omgevingsverordening, enkel procesafspraken waren verankerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het niet toestaan van huisvesting van arbeidsmigranten op bedrijventerreinen of in het buitengebied het werven en kwalitatief huisvesten van arbeidskrachten belemmert, en herhaalt dat deze huisvesting wezenlijk anders is dan regulier wonen.	ZW-0166-108

Standpunt GS

In de ontwerp Omgevingsvisie wordt aangegeven dat bedrijventerreinen er zijn voor het optimaal economische functioneren van de gevestigde of te vestigen bedrijven en dat vormen van permanent of nachtelijk verblijf dan wel wonen op die terreinen niet verenigbaar zijn met milieu- en veiligheidsrisico's. Verder kan als gevolg van toestaan van kwetsbare functies of objecten op zo'n terrein de ontwikkeling van omliggende bedrijven worden gehinderd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat Woonboulevard Heerlen niet wordt genoemd in het rijtje van grote koopcentra in de POVI. Dit terwijl de Woonboulevard met 135 K VVO groter is dan de binnenstad van Maastricht en jaarlijks ca 4 mln	ZW-0331-1

bezoekers heeft en dat 23% van alle woninginrichting gerelateerde aankopen daar worden gedaan.

Standpunt GS

De woonboulevard Heerlen is als stedelijk dienstenterrein op kaart aangegeven. In algemene zin beschrijft de ontwerp omgevingsvisie dat er sprake dient te zijn van een balans tussen grootschalige winkelgebieden aan de randen van steden en centrumgebieden. Het noemen van enkele voorbeelden leidt niet tot enige verplichtingen of rechten. Voor de uitwerking van detailhandelsbeleid zijn de gemeenten in regionaal verband aan zet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener herkent zich in de economische onderdelen van de ontwerp-POVI, maar constateert wel enkele zorgelijke punten die met name gericht zijn op het ontbreken van bestaand beleid in Zuid-Limburg, en het ontbreken van economische speerpunten in de regio die van Limburgse betekenis zijn. Zo wordt het koopicoon Woonboulevard Heerlen niet genoemd, terwijl dit – naast de binnenstad Maastricht – hét vastgestelde koopicoon in Zuid-Limburg is.	ZW-0319-47

Standpunt GS

De woonboulevard Heerlen is als stedelijk dienstenterrein op kaart aangegeven. In de ontwerptekst worden enkele koopcentra als voorbeeld aangehaald. Dat is niet bedoeld om gradatieverschillen aan te geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de toelichting op de Limburgse kantorenmarkt te algemeen is en dat Midden-Limburg een relatief gezonde kantorenmarkt heeft, met lage structurele leegstand en blijvende vraag.	ZW-0272-10

Standpunt GS

Stelling geuit door indiener dat Midden-Limburg een relatief gezonde kantorenmarkt heeft is een constatering die wij delen die verder geen invloed heeft op de ontwerptekst.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het, om de vitaliteit van bestaande winkelgebieden te behouden, van belang is leegstand actief en gericht aan te pakken. Indiener ziet daarbij ook een rol voor de Provincie, bijvoorbeeld op het gebied van acquisitie, bemiddeling en ondersteuning bij herstructurering.	ZW-1199-64

Standpunt GS

Indiener stelt dat om de vitaliteit van bestaande winkelgebieden te behouden men een uitvoerende rol voor de Provincie ziet op het gebied van acquisitie, bemiddeling en ondersteuning bij herstructurering. Voor wat betreft uitvoering voor detailhandelsbeleid is het vooral de taak van gemeenten om daar uitvoering aan te geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om alle bovenregionale (grote) koopcentra als belangrijk koopcentrum op te nemen in de POVI. Hiervoor vind u in de bijlage een factsheet met de belangrijkste KPI's.	ZW-0331-2

Standpunt GS

In algemene zin beschrijft de ontwerp omgevingsvisie dat er sprake dient te zijn van een balans tussen grootschalige winkelgebieden aan de randen van steden en centrumgebieden. Het noemen van enkele voorbeelden leidt niet tot enige verplichtingen of rechten.
Voor de uitwerking van detailhandelsbeleid zijn de gemeenten in regionaal verband aan zet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie het doel bewaken van de leefbaarheid van de inwoners expliciet op te nemen in de 3e alinea van paragraaf 12.4.4.2.2.	ZW-1164-93

Standpunt GS

Indiener verzoekt leefbaarheid expliciet op te nemen op een bepaalde plek in een paragraaf over detailhandel. Los van het feit dat in de inleidende hoofdstukken hier veelvuldig aan wordt gerefereerd, is in deze paragraaf -weliswaar iets verder op- leefbaarheid letterlijk opgenomen en ook wordt meermaals aangegeven het belang van detailhandel als ontmoetingsplek, iets dat ook direct gekoppeld is aan leefbaarheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt in § 12.4.4.2.3 om de specifieke kenmerken van de Midden-Limburgse kantorenmarkt op te nemen, zodat deze niet onterecht gelijk wordt gesteld met de provinciebrede problematiek.	ZW-0272-11

Standpunt GS

Indiener verzoekt specifieke kenmerken van een regionale kantorenmarkt op te nemen. Echter de ontwerptekst doet dit op een Limburgse abstractieniveau, omdat de Limburgse kantorenmarkt weinig omvangrijk is en zich alleen al daarom dient te concentreren op de concentratiegebieden. Verdere regionalisering is een (inter-)gemeentelijke uitvoeringskwestie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt te Provincie om in paragraaf 12.4.4.2.2 aan de passage over 'transformatie van leegstaande kantoor- en winkelpanden naar met name woonfuncties' toe te voegen: “mits een dergelijke transformatie geen afbreuk doet aan de primaire functie van het gebied”. Toelichting: niet alle leegstand is kwalijk, sterker nog, je hebt frictieleegstand (6%) nodig als schuifruimte. Dus niet alle leegstand moet per se getransformeerd worden. Bovendien hangt het sterk van de specifieke locatie af of transformatie naar woningen zinvol is. Zo zou transformatie van een leegstaande winkel midden in een kernwinkelgebied op de begane grond contraproductief zijn, want dat zou het winkellint verstoren en het winkelgebied juist verzwakken (winkels hebben het beste overlevingsperspectief als ze dicht tegen elkaar aan liggen, dan profiteren ze van elkaars nabijheid). Daarom is de onderlegger van het SVREZL-beleid om winkels zoveel mogelijk te concentreren in aangewezen gebieden, waarbij natuurlijk ook winkelondersteunende functies mogelijk zijn zoals daghoreca of ‘mixed use’ concepten.	ZW-1164-94

Standpunt GS

De omgevingsvisie moet worden gezien als provinciaal kader waarin verdere uitwerking in strategische gebiedsvisies/structuurvisies is toe te juichen. Maar in dit bovenliggend kader betekent dat niet dat op ieder thema een link hoeft gelegd te worden met dergelijke visies, waarin de provincie al dan niet participeert. Uitvoeringsaspecten, zoals ook de door indiener aangehaalde transformaties, zijn op lokaal niveau vorm te geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt ook voor retailgebieden om een flexibele en realistische beleidslijn. In veel gemeenten veranderen de functies van aanloopstraten; deze lenen zich volgens de indiener steeds vaker voor transformatie naar	ZW-1199-63

functies als wonen, zorg of maatschappelijke voorzieningen. Indiener stelt dat deze ontwikkeling ondersteuning verdient binnen het provinciale ruimtelijke beleid.	

Standpunt GS

De omgevingsvisie moet worden gezien als provinciaal kader waarin verdere uitwerking in strategische gebiedsvisies/structuurvisies is toe te juichen. Maar in dit bovenliggend kader betekent dat niet dat op ieder thema een link hoeft gelegd te worden met dergelijke visies, waarin de provincie al dan niet participeert. Uitvoeringsaspecten, zoals ook de door indiener aangehaalde transformaties of de invulling van een bepaalde beleidslijn op een bepaald thema, zijn op lokaal niveau vorm te geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in er wordt uitgegaan van een structurele mindering van de kantoorbehoefte, mede door het thuiswerken dat in de coronaperiode is toegenomen. Indiener geeft aan dat hierdoor veel medewerkers (gedeeltelijk) zijn teruggekeerd naar huiswerken en dat de functie van kantoren verschuift van werkplek naar een plek voor ontmoeting, samenwerking en netwerken. Indiener vraagt aandacht voor het actualiseren van het provinciale beleid en voor een strategische ligging van kantoorlocaties, bijvoorbeeld langs de A2 en A73. Indiener ziet graag dat regionale verschillen en lokale ambities met betrekking tot kantoorontwikkeling worden beschreven in het POVI.	ZW-1479- 196

Standpunt GS

In de ontwerptekst is er aangegeven welke concentratiegebieden voor kantoren (centrum, stationsomgeving en een aantal stedelijke dienstenterreinen) wenselijk zijn. Een verdere versnippering van kantoren of nieuwontwikkeling van kantorenconcentraties aan stadsranden is niet wenselijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om voor de werklocaties de gebieden uit de SvREZL aan te houden en de overige toe te voegen aan het stedelijk gebied.	ZW-0302-59

Standpunt GS

De basis van de SVREZL-kaarten waren in 2017 de kaarten uit het REBIS-systeem. Voor het aanpassen, toevoegen of verwijderen van werklocaties, bedrijventerreinen en/of solitaire bedrijfslocaties kunnen deze worden aangepast binnen het provinciale REBIS-monitoringsysteem

binnen de geldende definities. Voor dat systeem heeft elke gemeente een eigen databeheerder die toegang heeft tot dit systeem.

Voorstel aan PS

Kaartbeeld ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.10 Economie in relatie tot brede welvaart, leefbaarheid en gezondheid

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat er in Thema 5 weliswaar wordt gesproken over een gezonde en veilige leefomgeving, maar dat dit in Thema 9 (Economie en werklocaties) niet wordt doorgetrokken. Volgens de indiener ontbreekt daar een duidelijke uitspraak over wat de provincie níet gaat doen om een gezonde leefomgeving te waarborgen.	ZW-0008-1

Standpunt GS

Indiener geeft aan dat er een gebrek aan duidelijkheid is over wat de provincie niet zal doen t.a.v. het thema Economie en Werklocaties, in relatie tot wat waar elders gesproken wordt over een gezonde en veilige leefomgeving. Echter in een omgevingsvisie worden enkel de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven (ongeacht of wel of geen actie overwogen wordt) .
Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt in de inleiding van hoofdstuk 12 een verwijzing op te nemen naar brede welvaart. Inspanningen op het gebied van economie dragen uiteindelijk ook bij aan een brede welvaart.	ZW-1164-84

Standpunt GS

Indiener geeft aan dat in het onderdeel Economie en Werklocaties niet expliciet wordt verwezen naar de economische bijdrage aan de brede welvaart. Los van het feit dat in de inleidende hoofdstukken hier veelvuldig aan wordt gerefereerd, draagt ieder thema hier aan bij. Bij het economische deel in de omgevingsvisie ligt de focus op onderdelen die direct of indirect ruimtelijke implicaties hebben.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.11 Economisch beleid (breed)

Zienswijze	Indiener
De indiener vraagt de provincie te beschrijven hoe zij de genoemde ambitie wil aanpakken om genoeg en kwalitatief goede werklocaties te hebben voor bestaande en nieuwe bedrijven.	ZW-1038-75

Standpunt GS

Naast de algemene uitgangspunten omtrent de ontwikkeling van werklocaties algemeen en bedrijventerreinen specifiek, is de inrichting van een bedrijventerrein aan de betreffende gemeente (eventueel in overleg met een ontwikkelbedrijf) waarbij het omgevingsplan het geëigende ruimtelijk instrument is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Door de plaatsing vooraan in het hoofdstuk Economie wordt de indruk gewekt dat circulaire economie de belangrijkste economische opgave is. Indiener is van mening dat brede welvaart middels innovatie en vestigingsklimaat primaire doelen zijn, waaraan circulaire economie uiteraard een belangrijke steen aan bijdraagt. Indiener verzoekt het relatieve belang te onderstrepen door een andere volgorde.	ZW-1164-88

Standpunt GS

Thema's innovatie, vestigingsklimaat en circulaire transitie dragen allen (mede) bij aan welvaartsontwikkeling. De gekozen tekstvolgorde beoogt geen enkele hiërarchische positie voor de beschreven elementen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener adviseert meer aandacht te besteden aan het integreren van duurzaamheidsopgaven, het ontwikkelen van integrale gebiedsgerichte aanpakken (met name op bedrijventerreinen) en het benoemen van mogelijke spanningen en oplossingen bij gecombineerde transities.

Indiener					
ZW-0166-103	ZW-0196-147	ZW-0237-93	ZW-0240-98	ZW-0241-93	ZW-0242-12
ZW-0278-114	ZW-0313-120	ZW-0317-113	ZW-1236-98	ZW-1473-93	ZW-1479-145

Standpunt GS

Indiener stelt dat integratie van duurzaamheidsopgaven, gebiedsgericht aanpakken van en transities bevorderen op bedrijventerreinen meer invulling zou moeten krijgen. Echter de inrichting of opwaardering van een bedrijventerrein is primair aan een gemeente (eventueel in overleg met een ontwikkelbedrijf) waarbij het omgevingsplan het geëigende ruimtelijk instrument is. Indien projectmatige of instrumentele ondersteuning nodig is, is aangegeven dat een faciliterende rol van de provincie aan de orde kan zijn c.q. bespreekbaar is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener duidt erop dat, ten aanzien van het ontbreken van bestaand beleid, in de kaarten gekozen is voor afbakeningen uit REBIS en niet voor vastgesteld beleid door alle Zuid-Limburgse gemeenten met de gebiedsafbakeningen uit de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL). De SVREZL is in 2017 vastgesteld door alle gemeenteraden in Zuid-Limburg en vormt het kaderstellende beleid voor de thema's detailhandel, kantoren en bedrijventerrei-nen, langs welke nieuwe casuïstiek of uitvoeringsprogramma's in de regio worden afgestemd en uitgewerkt. Ook de Provincie Limburg vervult een belangrijke rol bij de SVREZL. Indiener verzoekt derhalve om ten aanzien van de afbakeningen van gebieden voor detailhandel, kantoorlocaties en bedrijventerreinen, deze uit de SVREZL over te nemen. Met als doel om als één overheid te opereren en geen verschillende signalen over de (potentie of categorisering van) gebieden in de regio aan marktpartijen of inwoners af te geven.	ZW-0319-49

Standpunt GS

De omgevingsvisie moet worden gezien als provinciaal kader waarin verdere uitwerking in strategische gebiedsvisies/structuurvisies is toe te juichen. Maar in dit bovenliggend kader betekent dat niet dat op ieder thema een link hoeft gelegd te worden met dergelijke visies, waarin de provincie al dan niet participeert.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de POVI duurzaamheidsopgaven zoals energietransitie, circulaire transitie en klimaatadaptatie te veel los behandelt, terwijl een integrale benadering nodig is om doelconflicten te voorkomen en synergie te benutten.	ZW-0186-104

Standpunt GS

Wij onderkennen het belang van een integrale benadering van economie, energie en milieuthema's, waarbij ook gezondheid, sociale aspecten, veiligheid en leefbaarheid worden

betrokken. Wij begrijpen dat in de uitvoeringspraktijk deze thema's vaak gelijktijdig een rol spelen en dat het wenselijk is om hierin tot samenhangende afwegingen te komen. Wij zetten in de POVI 2025 stappen voor het verder versterken van integrale afwegingen. Het realiseren van een integrale benadering is complex, aangezien uiteenlopende (beleids)doelstellingen, wet- en regelgeving en belangen zorgvuldig in samenhang moeten worden afgewogen. Dit vraagt om maatwerk, intensieve samenwerking en transparante processen waarin de gemaakte keuzes goed onderbouwd worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de rol van Venlo als centrumstad minimaal benoemd is en stelt voor om Venlo te positioneren als dé stad van Noord-Limburg met het hierbij behorende bovenregionaal voorzieningenniveau.	ZW-0242-3

Standpunt GS

Indiener geeft aan dat de rol van Venlo als centrumstad minimaal benoemd is, maar de rol van alle centrumsteden is duidelijk aangegeven, waarbij een bovenregionaal voorzieningenniveau per definitie aan de orde is. Anders zou het niet als centrumstad zijn gemarkeerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat economie en werklocaties te eenzijdig zijn benaderd en dat integrale afstemming met thema's als internationale werknemers, VAB's, glastuinbouw, vrijetijdseconomie, energie, netcongestie en relatie met Brainport ontbreekt.

Indiener					
ZW-0166-107	ZW-0237-97	ZW-0240-102	ZW-0241-97	ZW-0313-124	ZW-0317-117
ZW-1236-102	ZW-1473-97	ZW-1479-149	ZW-0186-108	ZW-0224-109	ZW-0278-118

Standpunt GS

Wij onderkennen het belang van een integrale benadering van economie en energie, ook in samenhang met aangrenzende gebieden. In een omgevingsvisie worden vooral de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg. Wij begrijpen dat in de uitvoeringspraktijk bij diverse thema's vaak gelijktijdig een rol spelen en dat het wenselijk is om hierin tot samenhangende afwegingen te komen. Dit vraagt om maatwerk, samenwerking met gemeenten en transparante processen waarin de gemaakte keuzes goed onderbouwd worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er geen visie is opgenomen over het grotere economische ecosysteem waar Limburg onderdeel van uitmaakt, zoals Brainport, industrieclusters in Duitsland en de "blue banana". Er wordt gevraagd naar het perspectief en ruimtelijke impact hiervan.	ZW-0242-103

Zienswijze
Indiener geeft aan dat een beschrijving ontbreekt van het grotere economische ecosysteem waar Limburg onderdeel van is, inclusief de invloed van Brainport, industrieclusters in Duitsland en de “blue banana”, en vraagt naar het perspectief en de ruimtelijke impact hiervan.

Indiener					
ZW-0166-99	ZW-0186-102	ZW-0196-142	ZW-0224-103	ZW-0237-89	ZW-0240-94
ZW-0241-89	ZW-0278-110	ZW-0313-116	ZW-0317-109	ZW-1236-94	ZW-1473-89
ZW-1479-141					

Standpunt GS

We herkennen wat de indiener stelt wat betreft verbondenheid met andere regio's en integrale ontwikkeling. De ontwerptekst besteed hier ook aandacht aan, maar moet zich beperken tot datgene wat voor Limburg nu ruimtelijk economisch relevant is. De ruimtelijke impact is indirect door vertaald in de programmering voor werklocaties. Voor de integrale samenhangende economische ontwikkeling verwijzen we naar het provinciale beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er wordt gesteld dat binnen Limburg tot 2030 voldoende ruimte is voor het vestigen en uitbreiden van bedrijven. Wij willen benadrukken dat dit in Weert absoluut niet het geval is en dat er nu al een ruimtegebrek is. Dit hebben we samen met de gemeente Nederweert ook onderbouwd. Wij vragen medewerking van de provincie om te werken aan de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen om de groei en druk van eigen bedrijven en bedrijven in omliggende regio's op te vangen.	ZW-0313-117
Indiener geeft aan dat er wordt gesteld dat er nog het nodige te winnen valt aan een efficiënter ruimtegebruik van bedrijventerreinen. In Weert is dat onderzoek en we moeten constateren dat de winst minder groot is dan gedacht en dat voor ons uitbreiding toch noodzakelijk is.	ZW-0313-118

Standpunt GS

Er wordt onderkend dat er niet voldoende ruimte is voor vestigen en uitbreiden van bedrijven, voor de ene regio meer of eerder dan voor de andere. De ontwerp omgevingsvisie geeft voor uitbreiding en nieuwaanleg van bedrijventerreinen een getalsmatige indicatie qua planningsopgave mee voor de drie te onderscheiden Limburgse regio's (noord, midden en zuid). De gemeenten in een regio bepalen zelf (via regionale afstemming) hoe en waar ze daar invulling aan geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het niet toestaan van huisvesting van internationale werknemers (logies, tijdelijk, volwaardig wonen) op bedrijventerreinen/werklocaties/buitengebied past niet bij taakstellingen en maatschappelijke behoefte.	ZW-0313-125

Standpunt GS

In de ontwerp Omgevingsvisie wordt aangegeven dat bedrijventerreinen er zijn voor het optimaal economische functioneren van de gevestigde of te vestigen bedrijven en dat vormen van permanent of nachtelijk verblijf dan wel wonen op die terreinen niet verenigbaar zijn met milieu- en veiligheidsrisico’s. Verder kan als gevolg van toestaan van kwetsbare functies of objecten op zo'n terrein de ontwikkeling van omliggende bedrijven worden gehinderd. Voor wat betreft het buitengebied staat de ontwerp POVI huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten buiten het stedelijk gebied en landelijke kernen onder voorwaarden toe. Deze voorwaarden worden nader uitgewerkt in de provinciale omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat onduidelijk is hoe de regionale taakstellingen worden ingevuld, met name over locatie, functies, fysieke mogelijkheden en belemmeringen, aard van bedrijvigheid, arbeidsmarkt, natte kavels, uitbreidingsbehoefte en circulaire ambities. Er wordt gevraagd om integrale afstemming en anticipatie op de zoekgebieden uit de Omgevingsvisie Venlo 2040.	ZW-0242-110

Standpunt GS

De ontwerp omgevingsvisie geeft voor uitbreiding en nieuwaanleg van bedrijventerreinen een getalsmatige indicatie qua planningsopgave mee voor de drie te onderscheiden Limburgse regio's (noord, midden en zuid). De gemeenten in een regio bepalen zelf (via regionale afstemming) hoe en waar ze daar invulling aan geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat onduidelijk is welk economisch profiel de provincie nastreeft. Indiener geeft aan dat grensoverschrijdende uitdagingen zoals Brainport ontbreken en verzoekt deze op te nemen en de verschillende dynamieken binnen de provincie te betrekken.

Indiener					
ZW-0166-28	ZW-0196-39	ZW-0224-32	ZW-0237-18	ZW-0240-23	ZW-0242-8
ZW-0278-38	ZW-0313-25	ZW-0317-38	ZW-0317-6	ZW-1236-23	ZW-1473-18
ZW-1479-70	ZW-0186-38				

Standpunt GS

Voor economische visie en profiel verwijzen wij naar ons beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'. De provinciale omgevingsvisie bevat enkel de ruimtelijk-economische doorvertaling daarvan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat de centrale regie van de provincie niet mag uitmonden in het eenzijdig vaststellen van welke ontwikkelingen als noodzakelijk of ongewenst worden aangemerkt.	ZW-1422-8

Standpunt GS

Er is geen sprake van centrale regie vanuit de provincie. Laat staan dat we ontwikkelingen zouden kunnen sturen. In de ontwerp POVI onderscheiden we drie opgaven van provinciaal belang vanuit economisch perspectief die ruimtelijk relevant zijn: circulaire transitie, innovatieve ecosystemen en voldoende en kwalitatief goede werklocaties.
Voor de uitwerking van onderdelen betreffende circulaire economie verwijzen wij naar ons 'Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027' en voor de uitwerking van economische visie en profiel verwijzen wij naar ons beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen het gebruik van onjuiste of overdreven werkgelegenheidscijfers en stelt dat er te veel accent wordt gelegd op vermeende economische baten zonder onafhankelijke onderbouwing.	ZW-1448-8
Indiener stelt dat indirecte werkgelegenheid op Chemelot (bijvoorbeeld via toeleveringsbedrijven, ingenieursbureaus, en groothandel) vaak wordt overschat in officiële en media-rapportages, en dat deze cijfers niet als	ZW-1448-9

onderbouwing voor ruimtelijk of economisch beleid gebruikt moeten worden zonder strikte controle.

Standpunt GS

Er worden geen werkgelegenheidscijfers genoemd in de ontwerptekst. In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist een economische ambitie op het gebied van verbondenheid van én binnen de regio. Zo mist indiener de kansen voor het versterken van het grensoverstijgend daily urban system.	ZW-0302-13

Standpunt GS

We herkennen wat de indiener stelt wat betreft verbondenheid met andere regio's via integrale ontwikkeling. De ontwerp-POVI besteed hier ook aandacht aan, maar moet zich beperken tot datgene wat voor Limburg ruimtelijk economisch relevant is. De integrale samenhangende economische ontwikkeling dient vooral terug te komen in een breder economisch beleidskader. Zie hiervoor het beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist in de POVI ruimte voor ondernemerschap. Specifiek voor de gemeente van indiener. De gemeente van indiener anticipeert op groei van de werkgelegenheid in deze gemeente en heeft daar (fysieke) ruimte voor nodig, ook in het buitengebied. Door gerichte investeringen in de regio onder de vlag van Brightlands ontstaan volgens indiener nieuwe economische kansen. Indiener mist in de POVI projecten die voortkomen uit de campussen, maar bijvoorbeeld ook het project Einstein Telescope.	ZW-1127-2

Standpunt GS

Het (ruimtelijk-) economische perspectief worden nadrukkelijk genoemd in de ontwerp POVI. Perspectieven voor campussen en Einstein Telescoop worden ook letterlijk genoemd. Datzelfde geldt t.a.v. programmering als het gaat om nieuwe hectares bedrijventerrein. Echter gemeenten (in onderlinge regionale afstemming) zijn aan zet om op basis van de planningsopgave en de

redeneerlijn ‘behoefte-bestaand-uitbreiding-nieuw’ ruimte te vinden voor die opgave.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor een faciliterende rol van de provincie bij planologische mogelijkheden en lokale verbindingen, in plaats van het opleggen van bedrijfsprofielen.	ZW-0196-144

Standpunt GS

Die faciliterende rol is ook duidelijk beschreven in de paragraaf over bedrijventerreinen en zeker leggen wij daar geen profielen voor op. De inrichting van een bedrijventerrein is aan een gemeente (eventueel in overleg met een ontwikkelbedrijf) waarbij het omgevingsplan het geëigende ruimtelijk instrument is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor het inzetten op hoogwaardige werkgelegenheid met focus op innovatie, automatisering en digitalisering	ZW-1422-4
Indiener roept op tot het investeren in innovatie, werkgelegenheid als alternatief voor het huidige model.	ZW-1422-25
Indiener verzoekt investering in innovatie, automatisering en hoogwaardige werkgelegenheid als alternatief voor het huidige model.	ZW-0807-47

Standpunt GS

Innovatieve ecosystemen worden nadrukkelijk genoemd als een opgave van provinciaal belang, zoals ook gewenst door indiener.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op tot het borgen van kwaliteitseisen voor circulaire, innovatieve en maatschappelijk verantwoorde bedrijvigheid.	ZW-0297-5

Standpunt GS

In de ontwerp POVI zijn uitgangspunten geschetst hoe de door indiener aangehaalde circulaire, innovatieve en maatschappelijk verantwoorde bedrijvigheid te bevorderen. Voor het borgen van kwaliteitseisen is het lokale omgevingsplan het geëigende ruimtelijk instrument waarbij gemeenten (eventueel in overleg met een ontwikkelbedrijf) primair aan zet zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op tot het respecteren van gemeentelijke autonomie bij het afwegen van ruimtelijke economische belangen.	ZW-0297-8

Standpunt GS

Uiteraard respecteren wij de gemeentelijke autonomie bij het afwegen van ruimtelijke economische belangen, maar de omgevingsvisie is juist een instrument van de provincie om haar belangen te markeren. Eventueel in opvolging daarvan kunnen we instructieregels formuleren in een verordening, waarbij we wederom zo veel mogelijk aansluiten bij het subsidiariteitsprincipe.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
indiener roept op tot het stoppen met het toevoegen van werkgelegenheid waarvoor lokaal geen arbeidspotentieel aanwezig is.	ZW-1422-24

Standpunt GS

Er is het recht van vrije vestiging, ook voor bedrijven. Iedere economische activiteit binnen geldende regels en een passende locatie conform ruimtelijk plan heeft dat recht. Uiteraard wordt bij acquisitie van nieuwe bedrijvigheid rekening gehouden met het regionaal beschikbare arbeidspotentieel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er sturend ingezet moet worden op hoogwaardige werkgelegenheid, met focus op innovatie, automatisering en digitalisering, passend bij Limburgs profiel als 'innovation leader' en 'more developed region'. Indiener stelt dat dit tevens bijdraagt aan het versterken van de regionale kenniseconomie en biedt perspectief voor hoogopgeleide jongeren en professionals.	ZW-0807-11

Standpunt GS

Innovatieve ecosystemen worden nadrukkelijk genoemd als een opgave van provinciaal belang, mede vorm te geven via perspectieven voor campussen als versterking van de kenniseconomie, zoals ook indiener aangeeft. Ook met anticiperend en flankerend beleid voor testopstellingen van

de Einstein Telescoop proberen we bij te dragen aan hoogwaardige werkgelegenheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener stelt dat uitgangspunt bij woningbouw (nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk binnen stedelijk gebied of landelijke kernen) ook sterker zou moeten gelden voor economische ontwikkeling, zoals detailhandel, om leegstand te voorkomen en mobiliteit te verduurzamen.

Indiener					
ZW-0187-58	ZW-0207-52	ZW-0238-42	ZW-0253-56	ZW-0271-42	ZW-0314-42
ZW-1038-149	ZW-1127-74				

Standpunt GS

In algemene zin beschrijft de ontwerp omgevingsvisie dat er sprake dient te zijn van een balans tussen (grootschalige) winkelgebieden aan de randen van steden versus centrum- of concentratiegebieden. Bij dit laatste ondersteunen en stimuleren we gemeenten bij het compacter maken en kwalitatief versterken van de bestaande winkelgebieden in het stedelijk gebied en de landelijke kernen. Zo ontstaan mogelijkheden om de kwaliteit van centra te behouden en te versterken. Voor de verdere uitwerking van detailhandelsbeleid zijn de gemeenten in regionaal verband aan zet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om in Paragraaf 12.4 de bereikbaarheid van personen en goederen als randvoorwaarde voor het vestigingsklimaat voor bedrijven toe te voegen.	ZW-1460-15

Standpunt GS

Het aanbod van mobiliteit en bereikbaarheid worden genoemd als één van de belangrijke vestigingsfactoren. Dit is verder uitgebreid beschreven in een apart hoofdstuk in de ontwerp Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt indiener de conclusies van de Staatscommissie Demografische ontwikkelingen mee te nemen en de arbeidsproductiviteit te	ZW-0807-12

verhogen in plaats van de arbeidscapaciteit uit te breiden. Hierdoor wordt volgens de indiener het Bruto Binnenlands Product duurzaam versterkt.

Standpunt GS

We onderkennen de conclusies van genoemde staatscommissie vandaar dat we ook inzetten op innovatieve ecosystemen als een opgave van provinciaal belang. Innovatie, automatisering en digitalisering zijn dé elementen om de arbeidsproductiviteit te verhogen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de betekenis van cultuur voor het vestigingsklimaat en voor vrijetijdseconomie en dagrecreatie expliciet te maken	ZW-1038-67

Standpunt GS

Zowel het voorzieningen- en vrijetijdsaanbod worden genoemd als één van de belangrijke vestigingsfactoren. Cultuur maakt daar onderdeel van uit. Beide elementen zijn verder uitgebreid beschreven in een aparte hoofdstukken van de ontwerp Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de nieuwe (gewenste) keuzes ten aanzien van economie te concretiseren omdat de huidige teksten te “hoog over” zijn, soms onvolledig, maar vooral een bevestiging van bestaand beleid.	ZW-1038-64

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven.
Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader. Daarvoor verwijzen wij naar het beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in § 2.7.4 een subparagraaf op te nemen over het profiel, de potentie en de kansen van de Midden-Limburgse economie.	ZW-0272-1

Standpunt GS

In de betreffende paragraaf zijn enkel de ontwerpende onderzoeken beschreven zoals die via participatie van de regio's Noord-, Midden- en Zuid-Limburg tot stand zijn gekomen. Indien daar bepaalde aspecten onvoldoende tot uiting komen is dat verder aan betreffende regio.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener vraagt hoe wordt omgegaan met regionale taakstellingen, inclusief locatiekeuze, functieconflicten, fysieke mogelijkheden en belemmeringen, aard van bedrijvigheid, arbeidsmarkt, natte kavels, uitbreidingsbehoefte en circulaire ambities.

Indiener					
ZW-0166-106	ZW-0186-107	ZW-0224-108	ZW-0237-96	ZW-0240-101	ZW-0241-96
ZW-0278-117	ZW-0313-123	ZW-0317-116	ZW-1236-101	ZW-1473-96	ZW-1479-148

Standpunt GS

Voor het onderdeel economie is er feitelijk maar sprake van één regionale taakstelling per regio en dat betreft de planningsopgave per regio om een x-aantal hectaren netto bedrijventerrein te (laten) ontwikkelen tot 2035. Wij stellen als provincie buiten regionale afstemming daar geen verdere eisen aan zodat, passend in de subsidiariteitsgedachte, gemeenten zelf kunnen afwegen welke locaties daarvoor in aanmerking komen rekening houdende met genoemde factoren. Via het reguliere planologische traject kunnen we, in aanvulling op de regionale afstemming, de betreffende gemeente adviseren over de (on)mogelijkheid van een ruimtelijk plan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op het belang van versterking van kleinere maakindustrieën en mkb-kernen als fundament voor regionale weerbaarheid.	ZW-0196-148

Standpunt GS

Het belang van maakindustrie en MKB onderschrijven wij. Daarvoor verwijzen wij naar ons beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'.

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wil af van ongezonde focus op economische groei en een realistischer / eerlijker systeem ter financiering van de economie.	ZW-0568-10

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Werken aan een nieuwe economie. Indiener ziet een samenhangende ontwikkeling van de economische locaties zelf waaronder de campussen en Chemelot naar een circulaire maak- en kenniseconomie, een goede verbondenheid met andere economische regio's en binnen de regio zelf (30-minuten-regio) en een aantrekkelijke leefomgeving om de beroepsbevolking op peil te houden onvoldoende terug.	ZW-0302-8

Standpunt GS

We herkennen wat de indiener stelt wat betreft verbondenheid met andere regio's via integrale ontwikkeling. De ontwerp-POVI besteed hier ook aandacht aan, maar moet zich beperken tot datgene wat voor Limburg ruimtelijk economisch relevant is. De integrale samenhangende economische ontwikkeling dient vooral terug te komen in een breder economisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.12 Greenport Venlo

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat over de status van een nog niet ingevuld bedrijventerrein geen definitief besluit is genomen en stelt dat opname als logistieke hotspot onderwerp van nader overleg moet zijn.	ZW-1364-9

Standpunt GS

Constatering is terecht dat het nu nog niet bestemde bedrijventerrein geen onderdeel is van zowel de formele aanduiding "bedrijventerrein van provinciaal belang" als van de informele aanduiding "logistieke hotspot".

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bedrijven die primair afhankelijk zijn van het lage-lonen-model, waaronder flexibele arbeidsconstructies gericht op grootschalige inzet van arbeidsmigranten, niet langer in aanmerking moeten komen voor vestiging op Greenport Venlo.	ZW-0159-

Standpunt GS

is het recht van vrije vestiging, ook voor bedrijven. Iedere economische activiteit binnen geldende regels en een passende locatie conform ruimtelijk plan heeft dat recht.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat de constatering dat Limburg op termijn mogelijk te maken krijgt met een tekort aan bedrijventerreinen, mede bezien dient te worden in het licht van beleidskeuzes uit het verleden. Het door de provincie zelf opgerichte ontwikkelbedrijf Greenport Venlo heeft – ondanks de oorspronkelijke ambities ten aanzien van hoogwaardige, circulaire en innovatieve bedrijvigheid – in de praktijk veel gronden uitgegeven aan bedrijven die slechts beperkte meerwaarde leveren voor de regionale economie en nauwelijks bijdragen aan de maatschappelijke opgaven die in de POVI worden benoemd. De sterke commerciële inslag van dit semi-overheidsbedrijf heeft geleid tot een overhaaste uitgifte, zonder voldoende borging van beleidsmatige kaders op het gebied van circulaire economie, innovatie en duurzame werkgelegenheid. Het gevolg is een ruimtelijke versnippering van bedrijvigheid, met een oververtegenwoordiging van laagproductieve sectoren zoals grootschalige logistiek en e-commerce, die bovendien sterk afhankelijk zijn van arbeidsmigratie.	ZW-0299-7

Standpunt GS

Bij de totstandkoming van de structuurvisie voor dit gebied als onderdeel en uitbreiding van de "logistieke hotspot Venlo" was hier ook nadrukkelijk ruimte gereserveerd voor grootschalige logistiek en productie. En de logistiek is ook noodzakelijk en heeft wel degelijk meerwaarde omdat anders producten zowel bedrijven als consumenten niet kunnen bereiken. Nu inmiddels de ruimte grotendeels is uitgegeven, uitbreidingsmogelijkheden beperkt zijn en er verschuivingen gewenst

zijn, ligt nu in deze ontwerp omgevingsvisie meer de nadruk op circulaire en innovatieve bedrijvigheid. Maar logistieke bedrijven zullen nodig blijven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener meent dat de reden waarom Limburg te maken krijgt met een tekort aan bedrijventerreinen, bezien dient te worden in het licht van beleidskeuzes uit het verleden. Indiener meent dat Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo te veel gronden heeft uitgegeven aan bedrijven die beperkte meerwaarde leveren voor de regionale economie en nauwelijks bijdragen aan de maatschappelijke opgaven conform POVI. Het gevolg is ruimtelijke versnippering van bedrijvigheid, oververtegenwoordiging van laagproductieve sectoren, bovendien sterk afhankelijk van arbeidsmigratie. Indiener wenst beëindiging van het ontwikkelbedrijf Greenport Venlo als sturend instrument en een hernieuwde positionering waarbij de gemeente Horst ad Maas haar regierol op eigen grondgebied kan oppakken. Indiener ambieert dat Greenport Venlo opnieuw wordt aangemerkt als werklocatie van provinciaal belang, met nadruk op circulaire economie, met een duidelijke afweging obv regionale meerwaarde, productiviteit, duurzaamheid, innovatiekracht en bijdrage aan maatschappelijke opgaven. Het begrip “regionale meerwaarde” moet een heldere definitie krijgen en als toetsingskader dienen voor vestiging en uitbreiding van bedrijven op locaties met provinciaal belang. Indiener meent dat er structureel ruimte moet blijven voor gemeenten om hun lokale beleidsruimte uit te oefenen en eigenstandig opgaven te prioriteren. Het provinciaal beleid moet ruimte laten voor gebiedseigen oplossingen en de provincie moet in gesprek gaan met de lokale gemeenschap. Indiener roept op tot: aanpassing van de begrenzing van Greenport Venlo; beëindigen van de rol van het ontwikkelbedrijf Greenport Venlo; het borgen van kwaliteitseisen voor circulaire, innovatieve en maatschappelijk verantwoorde bedrijvigheid; erkenning van het Klaver 7-plan als gedragen voorstel; opnemen van een definitie voor ‘regionale meerwaarde’ in het POVI; het respecteren van gemeentelijke autonomie bij het afwegen van ruimtelijke economische belangen.	ZW-0218-2

Standpunt GS

Bij de totstandkoming van de structuurvisie Greenport Venlo voor dit gebied als onderdeel en uitbreiding van de "logistieke hotspot Venlo" was hier ook nadrukkelijk ruimte gereserveerd voor grootschalige logistiek en productie. Nu inmiddels de ruimte grotendeels is uitgegeven, uitbreidingsmogelijkheden beperkt zijn en er verschuivingen gewenst zijn, ligt nu in deze ontwerp omgevingsvisie meer de nadruk op circulaire en innovatieve bedrijvigheid. Maar begrenzingen van het af te ronden gebied blijven overeind, de rol van het ontwikkelbedrijf en de afrondende invulling van het gebied vallen buiten de scoop van de omgevingsvisie. Dat geldt ook voor de operationalisatie van het begrip regionale meerwaarde, die inmiddels is uitgewerkt in een

aanvullende beleidsregel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor het beeindigen van het ontwikkelbedrijf Greenport Venlo als sturend instrument	ZW-1422-5
Indiener roept op tot het beëindigen van de rol van het ontwikkelbedrijf Greenport Venlo.	ZW-0297-4
Indiener stelt dat het wenselijk is dat het ontwikkelbedrijf Greenport Venlo als sturend instrument beëindigd wordt en stelt dat er een hernieuwde positionering plaatsvindt waarbij de gemeente Horst aan de Maas haar regierol op het eigen grondgebied kan oppakken.	ZW-0807-15
Indiener stelt voor om het ontwikkelbedrijf Greenport Venlo te beëindigen als sturend instrument en de regierol terug te geven aan de gemeente Horst aan de Maas.	ZW-0159-6
Indiener verzoekt om beëindiging van de rol van het ontwikkelbedrijf Greenport Venlo.	ZW-0306-1
Indiener vindt dat Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo beëindigd dient te worden als sturend instrument.	ZW-0299-8
Indiener vindt een hernieuwde positionering van Greenport van belang waarbij de gemeente Horst aan de Maas haar regierol op het eigen grondgebied kan oppakken.	ZW-0299-9

Standpunt GS

De rol en functie van een ontwikkelbedrijf als Greenport Venlo valt buiten de scoop van de ontwerp omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op om publiek-private constructies zoals bij Greenport Venlo te herzien, teneinde belangenverstrengeling bij vergunningverlening uit te sluiten.	ZW-0297-11
Indiener stelt dat verwevenheid van publiek-private belangen binnen Greenport Venlo kunnen leiden tot belangenverstrengeling tussen vergunningen en financiële consequenties.	ZW-0159-15

Indiener verzoekt om herziening van publiek-private constructies zoals bij Greenport Venlo om belangenverstrengeling bij vergunningverlening uit te sluiten.	ZW-0306-4
Indiener verzoekt om publiek- privaat constructies zoals bij Greenport Venlo te herzien, teneinde belangenverstrengeling bij vergunningverlening uit te sluiten.	ZW-1422-14

Standpunt GS

De rol en functie van een ontwikkelbedrijf als Greenport Venlo valt buiten de scoop van de ontwerp omgevingsvisie. En een ontwikkelbedrijf treedt nimmer op als vergunningverlener.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op tot aanpassing van de begrenzing van Geenport Venlo	ZW-1422-11
Indiener roept op tot aanpassing van de begrenzing van Greenport Venlo (o.b.v. actuele ruimtelijke inzichten).	ZW-0297-3
Indiener stelt voor om de begrenzing van Greenport Venlo aan te passen (o.b.v. de structuurvisie 2012 en actuele ruimtelijke inzichten).	ZW-0807-21
Indiener verzoekt tot aanpassing van de begrenzing van Greenport Venlo o.b.v. de structuurvisie 2012 en de actuele ruimtelijke inzichten.	ZW-0299-17
Indiener vraagt om aanpassing van de begrenzing van Greenport Venlo (i.t.t. inmiddels verouderde structuurvisie 2012 en op basis van actuele ruimtelijke inzichten en werkelijkheid).	ZW-0306-10

Standpunt GS

Aanpassingen van begrenzingen dienen te gebeuren op het niveau van structuurvisies e/o lokale omgevingsplannen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener roept op tot het erkennen van het alternatief Klaver 7-plan als zorgvuldig en gedragen voorstel.	ZW-0297-6 ZW-0306-11 ZW-1262-12
Indiener stelt een alternatief plan voor locatie Klaver 7 bij Greenport Venlo voor. Dit is opgesteld in samenwerking met omwonenden, natuurorganisaties en lokale ondernemers een alternatief plan opgesteld dat voorziet in een sobere en zorgvuldige uitbreiding van circa 30 hectare over een periode van 15. Dit plan is afgestemd op het recent uitgevoerde behoefteonderzoek (BUCK 2024), sluit aan bij het coalitieakkoord van de gemeente Horst aan de Maas, en geniet breed draagvlak onder	ZW-0807-20

belanghebbenden. Indiener verzoekt erkenning van het alternatief Klaver 7-plan als zorgvuldig en gedragen voorstel.	
Indiener wil geen bedrijven groter dan 5 hectare op Klaver 7, omdat dat niet past binnen het lokaal beleid van de gemeente.	ZW-0224-174
Ten aanzien van de voorgenomen uitbreiding bij Greenport Venlo, locatie Klaver 7, is door omwonenden, natuurorganisaties en lokale ondernemers een alternatief plan opgesteld (plan Ten Oosten van Sevenum) dat voorziet in een sobere en zorgvuldige uitbreiding van circa 30 hectare over een periode van 15 jaar. Indiener vindt het van groot belang dat het provinciaal beleid ruimte laat voor dit type gebiedseigen oplossingen en alternatieven, en dat de Provincie – bij de nadere begrenzing en ontwikkeling van werklocaties zoals Greenport Venlo – daadwerkelijk het gesprek aangaat met de lokale gemeenschap en gemeentebesturen. Indiener verzoekt tot erkenning van het alternatief Klaver 7-plan als zorgvuldig en gedragen voorstel.	ZW-0299-16

Standpunt GS

De invulling van het betreffende gebied is een taak van het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo en de daarin betrokken aandeelhouders en valt buiten de scoop van deze ontwerp Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de aanduiding van de logistieke hotspot in de ontwerp-POVI onvolledig is, omdat niet alle relevante bedrijventerreinen binnen het plangebied zijn meegenomen.	ZW-1364-7

Standpunt GS

Hoewel de niet formele aanduiding "logistieke hotspot" i.t.t. de formele aanduiding "bedrijventerrein van provinciaal belang" geen directe beleidsconsequenties heeft, is het punt omtrent het kaartbeeld hiervan terecht. Echter, het kaartbeeld “logistieke hotspots” bij het hoofdstuk Mobiliteit is een weergave van een beleidsfilosofie (in de zin dat hiermee een functionele gebiedsindicatie bedoeld wordt van een gemeentegrens overschrijdend gebied met een duidelijk logistieke functie) en daarmee betreft het eigenlijk geen strak omlijnde locatie, maar een groter gebied. In die zin wordt ook vaak gesproken van een logistiek knooppunt Noord-Limburg.
De kaartbeelden in relatie tot bedrijventerreinen onder het thema Economie & Werklocaties, geven wel de exacte locaties weer.

Voorstel aan PS

Tekst en kaart ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de ambitie om Greenport Venlo opnieuw aan te merken als werklocatie, met nadruk op circulaire economie, aan te merken als	ZW-0807-16

werklocatie geëffectueerd dient te worden. Indiener verzoekt hierbij om duidelijk instapeisen te formuleren en te handhaven voor nieuwe bedrijven op het gebied van circulair ondernemerschap, innovatieve technologie en maatschappelijk verantwoorde arbeidsverhoudingen. Bedrijven die primair afhankelijk zijn van het zogenaamde lage-lonen-model, waaronder flexibele arbeidsconstructies gericht op grootschalige inzet van arbeidsmigranten, dienen niet langer in aanmerking te komen voor vestiging op deze locatie.	
Indiener stelt dat, om van Greenport een werklocatie van provinciaal belang met nadruk op circulaire economie te maken, het nodig is dat duidelijke instapeisen geformuleerd en gehandhaafd worden voor nieuwe bedrijven op het gebied van circulair ondernemerschap, innovatieve technologie en maatschappelijk verantwoorde arbeidsverhoudingen. Bedrijven die primair afhankelijk zijn van het zogenaamde lage-lonen-model, waaronder flexibele arbeidsconstructies gericht op grootschalige inzet van arbeidsmigranten, dienen niet langer in aanmerking te komen voor vestiging op deze locatie.	ZW-0299-10
Indiener verzoekt om het borgen van kwaliteitseisen voor circulaire, innovatieve en maatschappelijk verantwoorde bedrijvigheid bij Greenport Venlo.	ZW-0306-2
Indiener verzoekt om het formuleren en handhaven van duidelijke instapeisen voor nieuwe bedrijven op het gebied van circulair ondernemerschap, innovatieve technologie en maatschappelijk verantwoorde arbeidsverhoudingen in Greenport Venlo.	ZW-0159-7

Standpunt GS

De invulling van de bedrijventerreinen is aan het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo. Bij de verkoop/pacht van kavels doen zij dat binnen de kaders van de ter plekke geldend ruimtelijke plannen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de bedrijventerreinen een provinciaal belang hebben voor logistiek en maakindustrie.	ZW-1364-4

Standpunt GS

Indiener wijst op het belang van logistiek en maakindustrie. Dat onderstreept de ontwerp omgevingsvisie door het aanwijzen van "bedrijventerreinen van provinciaal belang" die onder andere zeer relevant zijn voor deze type economische activiteiten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat de functies en bestemmingen met provinciaal belang op de bedrijventerreinen duurzaam moeten worden geborgd in de POVI.	ZW-1364-6

Standpunt GS

Indiener stelt dat de functies en bestemmingen met provinciaal belang op de bedrijventerreinen duurzaam moeten worden geborgd in de POVI. Wij markeren inderdaad een provinciaal belang van bepaalde terreinen met bepaalde kwaliteiten en een (boven-)regionaal reikwijdte in de POVI. Echter invulling van bestemmingen met functies blijft op het niveau van de gemeentelijke omgevingsplannen. Wel kunnen wij door het markeren van zo'n provinciaal belang nadere instructieregels hiervoor opstellen. Deze worden niet in de POVI opgenomen, maar in de provinciale Omgevingsverordening.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat Limburg op termijn mogelijk te maken krijgt met een tekort aan bedrijventerreinen. Daarbij stelt indiener dat de wijze waarop in het verleden bedrijventerreinen, zoals Greenport Venlo, zijn ontwikkeld, aanpassingen nodig hebben op gebied van regie en scherpe selectiecriteria die leiden tot suboptimale ruimtelijke en economische benutting van beschikbare ruimte.	ZW-0807-14

Standpunt GS

Terecht stelt indiener dat we op termijn te maken krijgt met een tekort aan bedrijventerreinen en dat suboptimale benutting van beschikbare ruimte niet wenselijk is. Vandaar dat we in de POVI naast een planningsopgave voor uitbreiding/nieuwontwikkeling van bedrijventerreinen, ook aanzetten geven voor efficiënt ruimtegebruik, betere benutting en bescherming van bestaande terreinen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om meer aandacht te hebben voor de leefbaarheid van de omwonenden en het milieu bij Greenport Venlo.	ZW-0807-22

Standpunt GS

Leefbaarheid en andere omgevingsaspecten zijn altijd een belangrijk aandachtspunt. Maar bij een integrale afweging is het zelden dat alle afgewogen elementen maximaal bediend kunnen worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de bedrijventerreinen, waaronder meerdere deelgebieden binnen het plangebied, concreet aan te duiden als bedrijventerreinen van provinciaal belang in de POVI.	ZW-1364-5

Standpunt GS

Alle logistiek-industriële terreinen in en rond Venlo zijn aangeduid als "bedrijventerreinen van provinciaal belang" in de POVI. Indiener geeft niet precies in tekst of kaart aan op welke deelgebieden men zou kunnen missen. Maar dat zijn niet die type terreinen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.13 Individueel te beantwoorden zienswijzepunten

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat de doorontwikkeling van het bedrijf een goede verbondenheid en bereikbaarheid vraagt alsmede een aantrekkelijke leefomgeving voor de (beroeps)bevolking. De indiener vraagt in de POVI het kader hiervoor op te nemen. Dit punt hangt samen met ZW-0198-29.	ZW-0198-30

Standpunt GS

Indiener stelt terecht dat voor doorontwikkeling van bedrijvigheid bereikbaarheid en aantrekkelijke leefomgeving relevant zijn, zoals ook benoemd in meerdere hoofdstukken. Echter voor wat betreft de uitwerking in een omgevingsvisie worden alleen de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
indiener verzoekt om de schrijfwijze van het bedrijf op correcte wijze op te nemen in de POVI-tekst.	ZW-0198-33

Standpunt GS

De bedrijfsnaam wordt gecorrigeerd in de tekst van de Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Eerste zin in § 12.3.4.3 Strategische Gebiedsvisie Omgeving Chemelot aanpassen naar: "In de Strategische Gebiedsvisie Omgeving Chemelot geven wij, de gemeenten Sittard-Geleen en Stein, Chemelot, Brightlands Chemelot Campus en dsm-firmenich ...".

Zienswijze	Indiener
In de tekst over de Einstein telescoop (paragraaf 12.3.1) mist indiener, naast de unieke onderzoekskansen en mede-ontwikkeling van sleuteltechnologieën, vermelding van kansen voor substantiële afgeleide brede werkgelegenheid voor het gehele MKB en talent op alle niveaus.	ZW-0304-49

Standpunt GS

De relatie tussen de mogelijke komst van de Einstein Telescope en de unieke kansen voor onder meer het MKB en ook in bredere zin voor de wetenschap, werkgelegenheid, innovatie, talentontwikkeling en grensoverschrijvende kennisnetwerken, zijn vermeld in alinea 12.3.1 en 12.3.3.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de bovenregionale functie van Zevenellen naast andere bedrijventerreinen in Zuid- en Noord-Limburg onderbelicht is.	ZW-1236-182

Standpunt GS

Het bedrijventerrein Zevenellen is opgenomen in de lijst van "Bedrijventerreinen van provinciaal belang". Deze aanduiding is gedaan door onder meer te kijken naar welke bedrijventerreinen een bovenregionale functie vervullen en/of voor haventerreinen, grootschalige logistiek-industriële terreinen in de twee logistieke knooppunten, bedrijventerreinen in milieucategorieën 4 of hoger e/o bedrijventerreinen en door hun infrastructurele ontsluiting geschikt zijn voor omvangrijke productie en distributie. Met deze aanduiding wordt duidelijk gemaakt dat Zevenellen ook in deze categorieën valt en de bovenregionale functie onderschrijft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat bij campusuitbreiding op De Lexhy dat de Oude Postbaan niet wordt afgesloten als geen nieuwe vervangende infrastructuur is aangelegd of een andere passende robuuste en toekomstvaste oplossing is gerealiseerd zodat de bereikbaarheid van de omliggende kernen niet in het geding komt en er geen toename zal zijn van verkeer.	ZW-0314-155

Standpunt GS

Wanneer bij eventuele uitbreidingen van werklocaties, dus ook de uitbreiding van de campus o Chemelot zou leiden tot afsluiting van bestaande wegen, zal altijd zorg worden gedragen voor alternatieve ontsluitingen voor zowel direct betroffene als bereikbaarheid van omliggende kernen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat de maakindustrie in Midden-Limburg en de bedrijvigheid op Zevenellen onvoldoende erkenning krijgen.	ZW-1236-181

Standpunt GS

Het belang van maakindustrie en MKB onderschrijven wij, zeker ook in Midden-Limburg zoals geduid in hoofdstuk 2.2.8. Voor verdere uitwerkingen met betrekking tot de maakindustrie en MKB verwijzen wij naar ons beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'. In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader. Voor wat betreft het bedrijventerrein Zevenellen: dit is opgenomen in de lijst van "Bedrijventerreinen van provinciaal belang". Deze aanduiding is gedaan door onder meer te kijken naar welke bedrijventerreinen een bovenregionale functie vervullen en/of voor haventerreinen, grootschalige logistiek-industriële terreinen in de twee logistieke knooppunten, bedrijventerreinen in milieucategorieën 4 of hoger e/o bedrijventerreinen en door hun infrastructurele ontsluiting geschikt zijn voor omvangrijke productie en distributie. Met deze aanduiding wordt duidelijk gemaakt dat Zevenellen ook in deze categorieën valt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist in de POVI de versterking van het brede MKB, dis breder dan het optimaliseren van het vestigingsklimaat middels het borgen van goede werklocaties, denk hierbij aan het ontschotten van dienstverlening, gebundelde subsidies en arrangementen richting ondernemers (aanpak lokettenjungle, in aansluiting op landelijke actie-agenda MKB), en het vraaggericht inzetten van ondersteuning van het brede MKB (in plaats van aanbodgedreven).	ZW-0314-160

Standpunt GS

Het belang van maakindustrie en MKB onderschrijven wij, zoals geduid in hoofdstuk 2.2.8. Voor verdere uitwerkingen met betrekking tot de maakindustrie en MKB verwijzen wij naar ons beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'.

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen

ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat meer aandacht zou moeten gaan naar gemengde woon-werkgebieden en herstructurering van bedrijvigheid om ruimte te creëren voor zwaardere bedrijvigheid, maar ook voor MKB en andere (nieuwe) bedrijfstypes en vraagt de PL een actievere rol te spelen in deze complexe, maar noodzakelijke herstructurering.	ZW-0314-127

Standpunt GS

De Omgevingsvisie zet juist in op betere benutten en beschermen van bestaande werklocaties. In het kader van dat laatste wijzen we ook bedrijventerreinen van provinciaal belang aan om de ruimte voor zwaardere bedrijvigheid te optimaliseren. In dat kader meer aandacht voor gemengde woon-werkgebieden is hiermee in tegenspraak, tenminste als het op specifieke locaties aan momt. De combinatie en de navraag landt binnen de stedelijke milieus. Voor wat betreft de uitvoeringsaspecten verwijzen we naar ons beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'. In een omgevingsvisie worden enkel de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om in paragraaf 12.3.4.7 als specifieke opgave bij Chemelot de binding met het regionale MKB op te nemen om enerzijds sterke regionale verankering te borgen, anderzijds om brede (afgeleide) werkgelegenheidsgroei te versterken (naar voorbeeld van bijv. ASML in regio Brabant).	ZW-0314-154

Standpunt GS

De ruimte voor doorontwikkeling van Chemelot via uitbreidingsperspectief voor de campus is opgenomen in de Omgevingsvisie. De relatie met en het belang van maakindustrie en MKB onderschrijven wij ook in hoofdstuk 2.2.8.
Voor verdere uitwerkingen met betrekking tot de maakindustrie en MKB verwijzen wij naar ons beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'. In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de bedrijfslocatie wordt aangewezen als werklocatie, aangezien hier veel personen werkzaam zijn en de aanduiding beter aansluit bij de bestaande functies en de gewenste nieuwe invulling.	ZW-0901-3

Standpunt GS

De bedrijfslocatie waar indiener naar verwijst voldoet niet aan de omvangcriteria om opgenomen te worden als solitaire bedrijfskavel in de Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie de passage over continueren beleid Risicovolle Activiteiten als volgt aan te passen: “Dat speelt op een aantal locaties, zoals de haven van Maasbracht, Zevenellen en Chemelot en De Beitel”.	ZW-1164-87

Standpunt GS

Clustering van risicovolle activiteiten is op meerdere plekken raadzaam. Met de aanduiding "zoals" is een aantal voorbeelden gegeven die niet uitputtend of exclusief zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het borgen van kwaliteitseisen voor circulaire, innovatieve, en maatschappelijk verantwoorde bedrijvigheid	ZW-1262-11

Standpunt GS

Los van dat bepaald type bedrijvigheid de voorkeur kan hebben, geldt het recht van vrije vestiging, ook voor bedrijven. Iedere economische activiteit binnen geldende regels en een passende locatie conform ruimtelijk plan heeft bestaansrecht.

Voor economische visie en profiel verwijzen wij naar ons beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'. en voor de uitwerking van onderdelen betreffende circulaire economie verwijzen wij naar ons 'Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027'. De provinciale omgevingsvisie bevat enkel de ruimtelijk-economische doorvertaling daarvan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt in het kader van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt, een gezamenlijk belastingaangifte, gezamenlijk pensioenstelsel, beter openbaar vervoer en een stabiele internetverbinding tussen de landen NL-B-D.	ZW-0135-6

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen op provinciaal niveau Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen of buiten de scope van provinciale bevoegdheden vallen, worden hierin niet weergegeven. Met betrekking tot openbaar vervoer is dit uitgewerkt in hoofdstuk 14 - mobiliteit. En aspecten als grensoverschrijdende elementen in zake arbeidsmarkt, belastingen en pensioenen betreffen nationale regels, die buiten de scoop van een provinciale Omgevingsvisie vallen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een uitgebreidere toelichting en een meer specifieke tekst met inbegrip van een (beknopte) uiteenzetting van ‘inspanning’ en de doelen bij de ‘doorontwikkeling’ in paragraaf 12.3.4.7.	ZW-0314-153

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; voor de uitwerking van onderdelen betreffende Chemelot in deze verwijzen wij naar de relevante gebiedsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een verduidelijking van de term 'men' in paragraaf 12.3.4.2.	ZW-0314-152

Standpunt GS

De term "men" in de aangehaalde paragraaf 12.3.4.2 slaat terug op de actor in de voorafgaande zin, zijnde ‘Chemelot’.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener verzoekt om het onderscheid tussen industrieterreinen van provinciaal belang en bedrijventerreinen van provinciaal belang (inclusief meer overzichtelijke legenda-aanduiding op de kaarten), toegespitst op lokale zeggenschap op ruimtelijk economische sturing nader te duiden.	ZW-0314-156

Standpunt GS

De industrieterreinen van provinciaal belang gaan over geluidruimte en zijn aangewezen op grond van de Omgevingswet. De bevoegdheid qua geluid lag al bij de Provincie. De ‘bedrijventerreinen van provinciaal belang’ zijn aangewezen vanuit economisch en mobiliteitsbeleid. Voor wat betreft het gebruik van de legenda-eenheden zijn wij gebonden aan de mogelijkheden die het DSO hiervoor biedt en kunnen wij die niet zelf aanpassen. Met betrekking tot de bedrijventerreinen van provinciaal belang: De ontwerp Omgevingsvisie motiveert enkel waarom de provincie die terreinen van provinciaal belang acht. Hieruit volgt een instructieregel in een volgende fase via de verordening. Daarbij zal v.w.b. de beleidsvrijheid van de gemeente worden uitgegaan van het subsidiariteitsprincipe. Ter verduidelijking van het onderscheid tussen ‘industrieterreinen van provinciaal belang’ en ‘bedrijventerreinen van provinciaal belang’ zijn enkele wijzigingen doorgevoerd in de POVI teksten. In de eerste plaats is de naamgeving ‘industrieterreinen van provinciaal belang’ gewijzigd in ‘industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’. De naam ‘industrieterrein waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ sluit ook beter aan bij de letterlijke tekst van artikel 2.12a Omgevingswet op grond waarvan de terreinen zijn aangewezen. De kleuren van de legenda eenheden zijn in het DSO standaard voor heel Nederland voor alle overheidslagen en kunnen daarom niet aangepast worden.

Voorstel aan PS

Naamgeving ‘industrieterreinen van provinciaal belang’ in de gehele POVI-tekst te wijzigen in ‘industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’

Paragraaf 8.5.3.1 ‘Provinciaal belang provinciale industrieterreinen’ te hernoemen tot 8.5.3.1 ‘Provinciaal belang geluidproductieplafonds industrieterreinen’

Paragraaf 8.5.3.2 ‘Ambitie provinciale industrieterreinen’ te hernoemen tot 8.5.3.2 ‘Ambitie geluidproductieplafonds industrieterreinen’

Paragraaf 8.5.3.3 ‘Uitvoeringsinstrumenten provinciale industrieterreinen’ te hernoemen tot 8.5.3.3 Uitvoeringsinstrumenten geluidproductieplafonds industrieterreinen

Paragraaf 8.5.3.3.2 ‘Geluidproductieplafonds (GPP's) provinciale industrieterreinen’ te hernoemen tot 8.5.3.3.2 ‘Geluidproductieplafonds (GPP's) industrieterreinen’

In de begrippenlijst het begrip ‘geluidzone industrieterreinen waarvoor Provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ opnemen met de volgende toelichting:

binnen de geluidzone rond een ‘industrieterreinen waarvoor Provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ gelden regels op grond van de Wet geluidhinder voor het toelaten van nieuwe geluidgevoelige objecten zoals woningen en scholen. De regels zijn enerzijds gericht op het

beperken van de overlast voor (toekomstige) bewoners en anderzijds op het beschermen van de milieuruimte van bedrijven op het industrieterrein.
Wij wijzen erop dat deze geluidzones op termijn worden vervangen door geluidaandachtsgebieden. Dit zal uiterlijk op 1 januari 2029 plaatsvinden, bij de vaststelling van de geluidproductieplafonds.
In de begrippenlijst bij het begrip 'Bedrijventerreinen van provinciaal belang' de laatste zin ("Niet te verwarren met ‘industrieterreinen van provinciaal belang’, aangewezen op grond van de Omgevingswet") verwijderen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt wat betreft bedrijventerreinen en energie niet alleen te spreken in termen van energieopwekking (zonneparken) maar ook over energie-infra structuur.	ZW-1038-69

Standpunt GS
het hoofdstuk Economie & werklocaties wordt gesproken over energiegebruik in relatie tot bedrijventerreinen. Dit hoofdstuk gaat verder niet uitgebreid in op de opwekking, transport en opslag van energie aangezien dit terugkomt in het hoofdstuk energie. Uiteraard is de koppeling tussen economie & werklocaties en energie wel van belang. Om deze reden zijn in beide hoofdstukken diverse onderlinge verwijzingen toegevoegd.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt naar een nadere uitleg van paragraaf 12.2: hoe moet grensoverschrijdend in deze context worden beschouwd? Ruimtelijke sturing vanuit hogere overheden?	ZW-0314-162

Standpunt GS
Grensoverschrijdend in relatie tot circulair is in deze bedoeld als grondstoffenstromen en ketenbenadering die per definitie tot ver buiten Limburg reiken. Daarbij zullen wij deel ook met andere en hogere overheden moeten schakelen. Echter in een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; voor de uitwerking van onderdelen betreffende circulaire economie verwijzen wij naar ons 'Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027'.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt ten aanzien van de innovatieclusters aandacht voor het cluster Medlands Parkstad. Dit cluster, met een duidelijke focus op medische logistiek, kent alleen al in Parkstad 6.000 arbeidsplaatsen (helft MBO-banen, helft HBO/WO-banen) en groeit in de komende jaren naar 9.000	ZW-0319-54

arbeidsplaatsen toe. Echter wordt dit voor Limburg grote cluster geenszins in de POVI benoemd, terwijl dit cluster weinig energie-intensief en weinig conjunctuur gevoelig is, en derhalve een relatief grote en robuuste pijler van de Limburgse economie is.	

Standpunt GS

Buiten het algemene vestigingsklimaat en werklocaties breed wordt geen enkels specifiek cluster benoemd. Enkel projectlocaties waarbij de provincie zelf direct betrokken is. Dus geen reden om specifiek één economisch cluster wel te benoemen. Overigens wordt in algemene zin het belang van logistiek (en locaties daarvoor) op meerdere plekken benadrukt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener zou het n.a.v. paragraaf 2.4.5 toejuichen wanneer PL het uitgangspunt van de GR Stein zou hanteren, namelijk dat doorontwikkeling van het Chemelot terrein, Brightlands Chemelot Campus, de haven van Stein en de verbindingen van en naar de haven mogen plaatsvinden als dit verbetering van het woon- en leefklimaat ten opzichte van nu voor de inwoners betekent.	ZW-0314-146

Standpunt GS

Bij de keuzes voor de doorontwikkeling van de omgeving van Chemelot en zijn omgeving. zal in de verdere uitwerking in de daarvoor bedoelde sporen, zoals gemeentelijke omgevingsplannen, vergunningen e.d. rekening moeten worden gehouden met het woon- en leefklimaat van de inwoners. Een en ander overeenkomstig de afspraken die de Stuurgroep Gebiedsvisie Omgeving Chemelot daarover heeft gemaakt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.14 Locatie-specifieke vragen

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt de volgende specifieke wijzigingen op de kaart door te voeren: - Trega-Zinkwit wordt grotendeels stedelijk gebied, - begrenzing bedrijventerrein verschuiven van Sareptastraat-Sionsweg naar Bersebastraat (dit stukje groen wordt dan onderdeel stedelijk gebied), - begrenzing iets aanpassen naar Molensingel tot Kobbesweg, - wens uitbreiden riviergebonden activiteiten, - stedelijke werklocatie Heerderweg omzetten naar stedelijke werklocatie, waar naast stadsverzorgende bedrijvigheid functiemenging mogelijk is	ZW-1038-86

- en tot slot als basis de begrenzingen van de SVREZL voor Maastricht gebruiken (basis van kaart klopt niet)

Standpunt GS

Op de kaartbeelden van de zonering werklocaties (waaronder de bedrijventerreinen en stedelijke dienstenterreinen die indiener aangeeft) worden enkel bestaande terreinen, lees planologisch geregeld, weergegeven en dus geen plannen of geplande uitbreidingen. Indien de locaties planologisch geregeld zijn en definitie-technisch voldoen aan het onderliggende kaartsysteem REBIS, kan de gemeente via haar account in het REBIS-systeem een melding doen het kaartbeeld aan te passen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp/ kaartbeeld Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De percelen VDP00-G-1929 en VDP00-G-1870 zijn bestemd voor een tuincentrum, detailhandel, en horeca, activiteiten die substantieel bijdragen aan de lokale economie van Vlodrop door bezoekersstromen, werkgelegenheid, en inkomsten. Indiener verzoekt de Provincie om de bestaande bestemming te respecteren en de economische functie van de percelen te waarborgen, in lijn met de regionale prioriteiten van Roerdalen. Daarnaast in de toekomst essentiële ontwikkelingen voor continuiteit van de exploitatie mogelijk te maken. Zowel op tuincentrum gebied als recreatie gebied.	ZW-0811-18

Standpunt GS

De Omgevingsvisie is een kader dat richtinggevend is voor gemeenten en zelfbindend voor de provincie. Het treedt nimmer in de plaats van gemeentelijke omgevingsplannen. Zo ook niet voor de door indiener genoemde percelen waarvoor in het kader van (aangepaste) bestemming de gemeente bevoegd gezag is en blijft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Gelet op de beoogde herontwikkeling van de locatie BTE verzoekt indiener om de kern Kelmond aan te wijzen als landelijke kern subsidiair de tekst in paragraaf 12.4.4.4.1 op dit punt te wijzigen.	ZW-0304-25

Standpunt GS

Om een beoogde herontwikkeling van een voormalig fabrieksterrein mogelijk te maken, is er een tweeledig verzoek van indiener. Verzoek om een woonkern alsnog als landelijke kern aan te wijzen is daarvoor niet relevant, de tekstpassage in paragraaf 12.4.4.4.1 zal worden aangepast omdat het niet de bedoeling is eventueel maatwerk voor herontwikkeling van dergelijke locaties in te perken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie in par. 12.4.4.4.1 "Als de locatie aansluit aan het Stedelijk gebied of Landelijke kernen, dan kan gebiedsgericht worden gekeken naar de mogelijkheden om de locatie via maatwerk geschikt te maken als kleinschalig lokaal bedrijventerrein of woongebied. Het betreft daarbij met name enkele oudere of verouderde en kleinere solitaire bedrijfslocaties. Als de locatie niet aansluit aan bestaand bebouwd gebied, dan is functiewijziging naar agrarisch gebruik of volledig nieuwe natuur te overwegen." te wijzigen in "Gebiedsgericht kan worden gekeken naar de mogelijkheden om een locatie via maatwerk geschikt te maken als kleinschalig lokaal bedrijventerrein of woongebied. Het betreft daarbij met name enkele oudere of verouderde en kleinere solitaire bedrijfslocaties. Als een dergelijke motivatie via maatwerk niet wenselijk of haalbaar is, dan is functiewijziging naar agrarisch gebruik of nieuwe natuur te overwegen."

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat de Oostflank in de Ontwerp-POVI voor een belangrijk deel aangeduid is als een aaneengeschakelde werklocatie. In 2021 hebben de gemeente en de provincie gezamenlijk het Ambitiedocument Oostflank opgesteld, met als doel de bestaande werklocaties in Brunssum te herontwikkelen om zodoende structurele sociaaleconomische achterstanden weg te werken en het doel van de aanleg van de buitenring als economische structuurversterker te verwezenlijken. Deze moet volgens de indiener bijdragen aan het versterken van de lokale, regionale en provinciale arbeidsmarkt door het toevoegen van passende werkgelegenheid en de voorziene vraag naar werklocaties vanaf 2030. Indiener stelt dat een belangrijke stap in dit proces de aankoop van de groeve Mourik is(ca. 80 ha), die als een strategische mijlpaal wordt gezien.	ZW-0160-25

Standpunt GS

Indiener ziet de locatie Mourik in de Oostflank van Brunssum als een potentie voor de regionale werkgelegenheid en de voorziene vraag naar werklocaties. Dat laatste onderschrijft de Omgevingsvisie actief in termen van prognoses en geformuleerde planningsopgaven per regio.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat Medlands niet wordt geduid in de POVI. Indiener verzoekt deze nadrukkelijk te noemen in de POVI, mede in relatie tot de ruimtelijke (her)ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijventerreinen zoals Willem-Sophia, Dentgenbach maar ook de Oostflank.	ZW-0263-55

Standpunt GS

Buiten het algemene vestigingsklimaat en werklocaties breed wordt geen enkels specifiek cluster benoemd. Enkel projectlocaties waarbij de provincie zelf direct betrokken is. Dus geen reden om specifiek één economisch cluster wel te benoemen. Overigens wordt in algemene zin het belang

van logistiek (en locaties daarvoor) op meerdere plekken benadrukt.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat zich op de Oostflank meerdere terreinen bevinden met een hoge milieucategorie, wat verdere economische ontwikkeling passend binnen de voorliggende ontwerp-POVI mogelijk maakt. Indiener is van mening dat de Oostflank als geheel daarmee van provinciaal belang is, en vraagt nadrukkelijk aandacht voor een gebiedsgerichte aanpak, ook in relatie tot natuurinstandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura-2000 gebieden.	ZW-0160-26

Standpunt GS
Indiener ziet de locatie Mourik in de Oostflank van Brunssum als een potentie voor de regionale werkgelegenheid en de voorziene vraag naar werklocaties. Dat laatste onderschrijft de Omgevingsvisie actief in termen van prognoses en geformuleerde planningsopgaven per regio. Dat de locatie potentie heeft betekent echter nu (nog) niet dat het terrein is aan de merken als zijnde van provinciaal belang. Immers op de kaartbeelden van de zonering werklocaties (waaronder de bedrijventerreinen en stedelijke dienstenterreinen) worden enkel bestaande terreinen, lees planologisch geregeld, weergegeven en dus geen plannen of geplande uitbreidingen.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert specifiek dat in de ontwerp-POVI Groeve Mourik niet als provinciaal belang is aangeduid. Dit zou volgens de indiener, in het verlengde van de overige terreinen op de Oostflank en de huidige dynamiek rond de ontwikkeling van de Groeve Mourik, in het bijzonder van provinciaal belang moeten zijn. Indiener verzoekt dan ook nadrukkelijk de Groeve Mourik mee te nemen onder de gebiedsaanwijzing 'Bedrijventerrein van provinciaal belang' binnen een bredere definitie en heeft in hoofdstuk 3 een voorstel gedaan met betrekking tot de begrenzing van de gebiedsaanwijzing.	ZW-0160-27

Standpunt GS
Indiener ziet de locatie Mourik in de Oostflank van Brunssum als een potentie voor de regionale werkgelegenheid en de voorziene vraag naar werklocaties. Dat laatste onderschrijft de Omgevingsvisie actief in termen van prognoses en geformuleerde planningsopgaven per regio. Dat de locatie potentie heeft betekent echter nu (nog) niet dat het terrein is aan de merken als zijnde van provinciaal belang.

Immers op de kaartbeelden van de zonering werklocaties (waaronder de bedrijventerreinen en stedelijke dienstenterreinen) worden enkel bestaande terreinen, lees planologisch geregeld,

weergegeven en dus geen plannen of geplande uitbreidingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat BT Neer-Hanssum ten onrechte als solitair bedrijventerrein wordt gezien, maar niet als werklocatie.	ZW-1236-190

Standpunt GS

De genoemde locatie is onder een andere naam (Soerendonck, Neer) wel degelijk aangeduid als werklocatie en niet zoals verondersteld als solitaire bedrijfslocatie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de uitleg niet altijd overeenkomt met de werkelijkheid. Het is correct voor Nunhems Netherlands BV en Brentjens aan de Hornerweg, maar niet voor het Corubona terrein in Haelen en de bedrijven aan de zuidelijke Napoleonsweg te Haelen, waar meer bedrijven liggen.	ZW-1236-189

Standpunt GS

Op de kaartbeelden van de zonering werklocaties (waaronder de bedrijventerreinen en stedelijke dienstenterreinen) worden enkel bestaande terreinen, lees planologisch geregeld, weergegeven en dus geen plannen of geplande uitbreidingen. Indien de locaties planologisch geregeld zijn en definitie-technisch voldoen aan het onderliggende kaartsysteem REBIS, kan de gemeente via haar account in het REBIS-systeem een melding doen het kaartbeeld aan te passen. Dat geldt ook voor (on)terechte solitaire bedrijfslocaties groter dan 1 ha.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in de POVI het belang van de Clean Energy Hub voor de haven in Maasbracht niet wordt verwoord. Het wordt voorgesteld om toe te voegen dat de Clean Energy Hub van grote waarde is voor de haven van Maasbracht.	ZW-0188-66

Standpunt GS

Buiten het algemene vestigingsklimaat en werklocaties breed wordt geen enkels specifiek cluster benoemd. Enkel projectlocaties waarbij de provincie zelf direct betrokken is.

Dus geen reden om specifiek één economisch cluster wel te benoemen dan wel een specifieke kwaliteit of potentie van een bepaalde locatie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat de beschikbare ruimte voor bedrijfsontwikkeling in Nederweert vrijwel volledig benut is en roept de provincie op om medewerking te verlenen aan concrete uitbreidingsprojecten met regionale afstemming.	ZW-0196-143

Standpunt GS

Voor het gevraagde verzoek om (meer) de gemeenten/regio's beschikbaar te krijgen hebben we juist in de Omgevingsvisie per regio een planningsopgave opgenomen. En uiteraard betekent dat ook een positieve grondhouding onzerzijds t.a.v. concrete uitbreidingsprojecten na regionale afstemming.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om in Paragraaf 12.4.4: de relatie tussen OV-bereikbaarheid en werklocaties in relatie tot Limburg Centraal toe te voegen. Het Belastingkantoor in Heerlen Maankwartier is een mooi voorbeeld.	ZW-1460-16

Standpunt GS

In algemene zin wordt in de bewuste paragraaf 12.4.4. aangegeven dat kantoorontwikkelingen in de centrumgebieden en aangrenzende stationsomgevingen dienen te worden gelokaliseerd. Dit is juist vanwege de link met OV-bereikbarheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de beperkende regels voor de kadastrale percelen VDP00-G-1893, VDP00-G-1630, VDP00-G-1633, VDP00-G-431 en VDP00-G-1672 in het ontwerp-POVI te schrappen, zodat de activiteiten als boomkwekerij en tuincentrum ongehinderd kunnen worden voortgezet. Om als onderneming toekomstbestendig te blijven, is flexibiliteit in het gebruik van de percelen essentieel. De beperkende regels in het ontwerp-POVI staan haaks op deze behoefte en beperken de mogelijkheden om in te	ZW-0811-27

spelen op marktontwikkelingen, zoals de groeiende vraag naar duurzame groenvoorzieningen en tuinproducten.

Standpunt GS

De Omgevingsvisie is een kader dat richtinggevend is voor gemeenten en zelfbindend voor de provincie. Het treedt nimmer in de plaats van gemeentelijke omgevingsplannen. Zo ook niet voor de door indiener genoemde percelen waarvoor in het kader van (aangepaste) bestemming de gemeente bevoegd gezag is en blijft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om de economische en toeristische functie van Vlodrop expliciet te waarborgen in de definitieve POVI, in overeenstemming met de retail- en toerismeprioriteiten van Roerdalen.	ZW-0811-21

Standpunt GS

De Omgevingsvisie is een kader dat richtinggevend is voor gemeenten en zelfbindend voor de provincie. De Omgevingsvisie treedt niet in gemeentelijke beleidskeuzen over bepaalde functies op bepaalde locaties.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de vergunning voor het project Furec in te trekken, dat is de enige manier om de lucht, het water en de bodem schoon te houden.	ZW-0135-8

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen vanuit economie worden hierin niet weergegeven. Dus is een omgevingsvisie ook niet het afwegingskader voor het wel/niet verstrekken van individuele vergunningen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een gedetailleerde analyse van de impact van de Povi maatregelen op de bezoekerstromen, inclusief een vergelijking met de huidige situatie, en om compensatiemaatregelen of een herziening van de aanduiding om de Tuincentrum- en Retail functie te behouden.	ZW-0811-22

Standpunt GS

De Omgevingsvisie is een kader dat richtinggevend is voor gemeenten en zelfbindend voor de provincie. Het treedt nimmer in de plaats van gemeentelijke omgevingsplannen. Indien gemeente een omgevingsplanaanpassing overweegt is het aan de gemeente om de impact van die aanpassing te analyseren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een project als Furec vooralsnog niet te laten doorgaan, maar eerst de milieueffecten te onderzoeken	ZW-0135-5

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg. De omgevingsvisie is niet het afwegingskader voor het wel/niet doorgaan voor een specifiek project op een specifieke locatie

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Ondanks de economische en toeristische betekenis van onze de locatie van indiener is er geen specifieke consultatie geweest met grondeigenaren over de impact van de POVI op de percelen VDP00-G-1929 en VDP00-G-1870. Indiener verzoekt de Provincie om een aanvullende participatieronde te organiseren voor grondeigenaren en ondernemers in Vlodrop en Roerdalen, om de impact van de POVI op economische kernlocaties te bespreken.	ZW-0811-19

Standpunt GS

De Omgevingsvisie is een kader dat richtinggevend is voor gemeenten en zelfbindend voor de provincie. Het treedt nimmer in de plaats van gemeentelijke omgevingsplannen. Zo ook niet voor de door indiener genoemde percelen waarvoor in het kader van (aangepaste) bestemming de gemeente bevoegd gezag is en blijft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.15 MAA

Zienswijze	Indiener

Aangaande Maastricht Aken Airport stelt indiener dat momenteel de baten buiten Limburg vallen, en de lasten in Limburg. Indiener vraagt om: • Een herwaardering van het businessmodel op basis van reële baten en kosten; • Een eerlijke weging van alternatieve invullingen van het luchthaventerrein; • En een veel kritischere toetsing van innovatiebeloftes zoals e-aviation.	ZW-1035-72
Indiener beschouwt het subsidiëren van MAA strijdig met het beleidsdoel van de POVI om een gezond, veilig en aantrekkelijk leefklimaat te houden.	ZW-0874-1
Indiener constateert dat Ryanair recentelijk heeft aangekondigd passagiersvluchten vanaf MAA te schrappen. Indiener stelt dat gelet op de concurrentie met nabijgelegen regio's het o.i. onwaarschijnlijk is dat passagiersvervoer een essentiële rol speelt voor vrijetijdseconomie (hooguit tijdens evenementen zoals Pinkpop en Andre Rieu - maar niet continu). Het stuk "een neergang van het toerisme hangt in de lucht" uit 2022, opgesteld door o.a. Anya Niewerra (VZ-L), beargumenteerde volgens de indiener ook dat groei MAA juist schadelijk is voor de vrijetijdseconomie. Zij halen aan dat dit uit een onderzoek van de provincie zelf komt, namelijk: "de wettelijke verplichte Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse (MKBA) zoals deze in opdracht van Provincie Limburg is uitgevoerd door het bureau SEO. Dit bureau stelt dat sluiting een positief saldo voor Limburg (en ook het toerisme) heeft. De [groei] scenario's 1, 2 en 3 hebben allen een negatief saldo voor Limburg."	ZW-0160-38
Indiener is van mening dat werkgelegenheid geen argument kan zijn voor subsidiëring van MAA gelet op het bestaande personeelstekort.	ZW-0874-2
Indiener verzoekt de Provincie om een passend toekomstperspectief voor het MAA-gebied op te nemen, waarbij indiener bij passend denkt aan functies zoals wonen, kleinschalige bedrijvigheid, kennisontwikkeling, groen, waterbuffering en voedselproductie.	ZW-0930-6
Indiener verzoekt voor sluiting van MAA, zoals ook de conclusie is uit het SEO rapport.	ZW-0135-13

Standpunt GS

In navolging van een PS-besluit in 2022 hebben wij in 2024 besloten tot de uitvoering van het "Toekomstplan Maastricht Aachen Airport", waarin uiteengezet werd hoe de luchthaven zich duurzaam kan ontwikkelen tot 2035. GS heeft aangekondigd deze koers te blijven volgen, waarbij de luchthaven zich ontwikkelt binnen de randvoorwaarden van milieu, veiligheid en regionale belangen. In de ruimtelijke vertaling naar de Omgevingsvisie betekent dat automatisch dat deze luchthaven een essentieel onderdeel van de basisinfrastructuur van Limburg is en blijft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.16 Regionale meerwaarde en instructieregel kavel groter dan 5 hectare

Zienswijze	Indiener
Conform eerder provinciaal beleid zijn grenzen gesteld aan de omvang van nieuwe bedrijfskavels (max. 5 ha). Deze begrenzing is op democratische wijze tot stand gekomen. Indiener stelt dat deze ook in de huidige en toekomstige planvorming dienen te worden gehandhaafd, om ongewenste schaalvergroting en landschappelijke aantasting tegen te gaan.	ZW-0299-15
Indiener pleit voor een duidelijke omschrijving van het begrip regionale meerwaarde, als toetsingskader voor vestiging en uitbreiding van bedrijven op locaties met provinciaal belang.	ZW-1422-7
Indiener roept op tot het expliciet opnemen van een definitie voor ‘regionale meerwaarde’ in het POVI, waarbij niet alleen gekeken wordt naar economie maar ook naar ecologie, leefbaarheid en sociologie (dus meerwaarde in de breedste zin van het woord).	ZW-0297-7
Indiener stelt dat de POVI te weinig sturing geeft op het efficiënt en effectief gebruiken van schaarse ruimte. Voorbeeld hiervan is het inzetten van grote bedrijfskavels (-i-5ha), onder voorwaarde dat de regionale maatschappelijke meerwaarde is aangetoond. In de huidige verordening zijn er expliciete regels over opgenomen. Indiener gaat er vanuit dat de nieuwe POVI deze lijn voortzet.	ZW-0160-21
Indiener stelt dat het begrip “regionale meerwaarde” als toetsingskader voor vestiging en uitbreiding van bedrijven op locaties met provinciaal belang een heldere definitie krijgt. Hierbij verzoekt indiener om een heldere definitie van het begrip “regionale meerwaarde” verder te omschrijven en dat deze expliciet wordt opgenomen in de POVI.	ZW-0807-17
Indiener verzoekt een heldere definitie in de POVI op te nemen voor het begrip “regionale meerwaarde”, volgens de brede welvaart doelstelling. Dit als toetsingskader voor vestiging en uitbreiding van bedrijven op locaties met provinciaal belang.	ZW-0306-8
Indiener verzoekt het begrip 'regionale meerwaarde' van bedrijventerreinen helder te omschrijven in het POVI, zodat het gebruikt kan worden als toetsingskader voor vestiging en uitbreiding van bedrijven op locaties met provinciaal belang.	ZW-0299-12
Indiener verzoekt het expliciet opnemen van een definitie voor 'regionale meerwaarde' in de POVI	ZW-1262-10
Indiener verzoekt om een heldere definitie van 'regionale meerwaarde' in het POVI als toetsingskader voor vestiging en uitbreiding van bedrijven op locaties met provinciaal belang.	ZW-0159-9
Indiener verzoekt Provinciale Staten met vertrouwen te handelen richting gemeenten en regio’s met betrekking tot bedrijfskavel groter dan 5 hectare. De provinciale benadering van grootschalige bedrijvigheid (kavels >5 ha) mist een concreet en werkbaar afwegingskader. Het (blijven) uitstellen van	ZW-0319-50

besluitvorming over een concreet afwegingskader creëert een onwenselijke situatie.	
Indiener vraagt om heldere kaders rondom regionale meerwaarde en transparante verantwoording van het provinciaal belang bij afwijkingen op de vijf-hectare-regel.	ZW-0196-149
Verdozing: Indiener stelt dat de mogelijkheid tot ontheffing voor grootschallige terreinen (>5 Ha) te ruim is.	ZW-1035-74

Standpunt GS

In de huidige Omgevingsverordening Limburg is sinds begin 2023 vastgelegd dat er geen nieuwe bedrijfskavels van meer dan 5 hectare zijn toegestaan (artikel 12.5 lid 4). De afbakening van 5 hectare volgt uit nationale trajecten waarbij grootschalig wordt gezien als groter dan 5 hectare. Deze instructieregel zal ook in de actualisatie van de Omgevingsverordening gehandhaafd blijven. Om in een specifieke casus toch gemotiveerd een ontheffing voor een bedrijfskavel groter dan 5 hectare toe te kunnen staan is een bedrijfseconomische afweging voor regionale meerwaarde inmiddels uitgewerkt in een beleidsregel regionale meerwaarde. Diverse indieners wensen het begrip regionale meerwaarde duidelijker omschreven te zien. Dit zien wij als een uitwerking van de POVI, maar dit volgt óók uit de reeds in de huidige Omgevingsverordening opgenomen instructieregel in artikel 12.5, lid 4. Gezien deze samenhang met de huidige Omgevingsverordening, is deze uitwerking inmiddels gereed: Gedeputeerde Staten hebben in oktober 2025 de ‘Beleidsregel regionale meerwaarde grote bedrijfskavels Limburg’ vastgesteld.

In deze beleidsregel nader uitgewerkt hoe gemeenten bij een verzoek om ontheffing van de instructieregel opgenomen in art. 12.5, lid 4 dienen te motiveren dat er sprake is van regionale meerwaarde bij een (nieuwe) bedrijfskavel groter dan 5 hectare.

Hierbij zijn er drie hoofdelementen voor de beoordeling van de regionale meerwaarde: 1. Regionale binding; 2. Maatschappelijke en economische meerwaarde; 3. Wijze van benutten schaarse ruimte en landschappelijke inpassing. Deze drie hoofdcategorieën van beoordeling komen voort uit een nationale Handreiking (regionale) Meerwaarde. Om enige consistentie interprovinciaal/landelijk te krijgen is ook in het landelijk bestuurlijk overleg Grip op grootschalige bedrijfsvestigingen een afsprakenkader overeengekomen dit regionaal verder uit te werken.
De beleidsregel is te raadplegen via: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2025-18118.html

De beleidsregel is in beginsel een bedrijfseconomisch afwegingskader. Dit neemt niet weg dat bij nieuwe ontwikkelingen, aansluitend bij de Omgevingswet, altijd gekeken wordt naar een Evenwichtige Toedeling van Functies aan Locaties (ETFAL).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie in par. 12.4.4.3.1 "Een nog uit te werken afwegingskader over regionale meerwaarde...." te wijzigen in "De vastgestelde beleidsregel regionale meerwaarde ....".

10.17 Samenwerking en rolverdeling gemeenten en provincie, incl. SVREZL

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) in de ontwerp-POVI niet wordt genoemd. De SVREZL is in 2017 vastgesteld door alle Zuid-Limburgse gemeenten in het kader van de bestuursafspraken tussen provincie en gemeenten en legt voor de betreffende gemeenten een bindende basis voor de uitvoering tot 2030. Indiener verzoekt de SVREZL een prominente plaats te geven binnen de POVI.	ZW-0160-20
Indiener verzoekt de Provincie in paragraaf 12.4.4 een verwijzing naar de - in opdracht van de provincie n.a.v. het POL 2014 gemaakte – intergemeentelijke Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) toe te voegen.	ZW-1164-91

Standpunt GS

Indiener verzoekt om de structuurvisie SVREZL expliciet te noemen. Aangezien een omgevingsvisie enkel een zelfbindend is, achten wij het niet raadzaam expliciet te verwijzen naar één of meerdere formele (boven)gemeentelijke beleidsplannen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.18 Type economie, werkgelegenheid en inzet arbeidsmigranten

Zienswijze	Indiener
De Westelijke-Mijnstreek onderschrijft de behoefte, nu en in de toekomst, aan internationale werknemers/ arbeidsmigranten en heeft zich ingespannen om als regio te zorgen voor een goed woon- en leefklimaat voor deze werknemers.	ZW-0302-107
Indiener geeft aan dat het creëren van nieuwe werkgelegenheid die primair afhankelijk is van (tijdelijke) arbeidsmigranten niet wenselijk is en dat de provincie hierop sturend dient op te treden.	ZW-0159-4
Indiener is van mening dat de provincie dient in te zetten op hoogwaardige werkgelegenheid, met focus op innovatie, automatisering en digitalisering, passend bij Limburg profiel als 'innovation leader' en 'more developed region'. Dit draagt tevens bij aan het versterken van de regionale kenniseconomie en biedt perspectief voor hoogopgeleide jongeren en professionals. Door de arbeidsproductiviteit te verhogen in plaats van de	ZW-0299-5

arbeidscapaciteit uit te breiden, wordt het Bruto Binnenlands Product duurzaam versterkt.	
Indiener is van mening dat de stelling in het ontwerp van de Provinciale Omgevingsvisie Limburg dat bevolkingsgroei essentieel zou zijn, een belangrijke nuancering behoeft. De ambitie om een aantrekkelijk vestigingsklimaat te creëren voor jongeren, terugkeerders en overige doelgroepen die zich langdurig willen vestigen in Limburg is te begrijpen en wordt gesteund. Echter, het actief nastreven van bevolkingsgroei louter ter ondersteuning van economische expansie, en met name door middel van migratie, acht indiener onwenselijk. Integendeel: veel van de opgaven en knelpunten die in de POVI worden geschetst – zoals druk op de woningmarkt, verstedelijkingsdruk, verminderde leefbaarheid en overbelasting van voorzieningen – vinden mede hun oorsprong in bevolkingsgroei en de ruimtelijke impact hiervan.	ZW-0299-1
Indiener is van mening dat het van strategisch belang is de economische afhankelijkheid van arbeidsmigratie af te bouwen, mede gelet op mogelijke geopolitieke onzekerheden. In plaats daarvan dient te worden gestreefd naar robuuste economische systemen en toekomstbestendige productiestructuren die vereisen dat de Provincie Limburg de transitie maakt van extensieve naar intensieve, kennis- en technologiegedreven economische ontwikkeling.	ZW-0299-6
Indiener is van mening dat in het beleid expliciet opgenomen dient te worden dat het creëren van nieuwe werkgelegenheid die primair afhankelijk is van de inzet van (tijdelijke) arbeidsmigranten, niet wenselijk is. De provincie dient hierop sturend op te treden.	ZW-0299-4
Indiener is van mening dat Limburg zich moet richten op kwalitatief behoud en versterking van de bestaande bevolking in plaats van op kwantitatieve bevolkingsgroei. In dit licht, zo meent de indiener, is het essentieel om de ontwikkeling van werkgelegenheid selectief te sturen. Daarom dient in het beleid expliciet te worden opgenomen dat het creëren van nieuwe werkgelegenheid die primair afhankelijk is van de inzet van (tijdelijke) arbeidsmigranten, niet wenselijk is. Indiener vraagt de provincie dient hierop sturend op te treden: er moet worden ingezet op hoogwaardige werkgelegenheid, met focus op innovatie, automatisering en digitalisering – passend bij Limburgs profiel als 'innovation leader' en 'more developed region'. Indiener meent dat dit bijdraagt aan het versterken van de regionale kenniseconomie en perspectief biedt voor hoogopgeleide jongeren en professionals. Door de arbeidsproductiviteit te verhogen in plaats van de arbeidscapaciteit uit te breiden, zo de indiener, wordt het Bruto Binnenlands Product duurzaam versterkt. Tot slot vindt de indiener dat het van strategisch belang is om de economische afhankelijkheid van arbeidsmigratie af te bouwen, mede gelet op mogelijke geopolitieke onzekerheden.	ZW-0218-1
Indiener is van mening dat Limburg zich niet moet richten op kwantitatieve bevolkingsgroei, maar op kwalitatief behoud en versterking van de bestaande bevolking. Dat betekent onder andere: het vasthouden van	ZW-0299-2

Limburgse jongeren, het stimuleren van terugkeerders en het creëren van toekomstperspectief binnen de regio. Daarbij hoort het verstandig anticiperen op de verwachte krimp van de beroepsbevolking met 2,5% tot 10% richting 2050, zoals ook door de provincie is onderkend.	
Indiener mist bij de laatste zin uit de eerste alinea van paragraaf 12.1.2 ‘en waarin.…de toekomst’ een verwijzing naar leven lang ontwikkelen (LLO), Human Capital Agenda (HCA) en provinciale Talent Charter Actieplan. Het gaat juist om het arbeidsfit houden van de gehele Limburgse beroepsbevolking.	ZW-0314-161
Indiener onderschrijft de behoefte, nu en in de toekomst, aan internationale werknemers/ arbeidsmigranten, omdat met name het aantrekken van (internationale) werknemers de beroepsbevolking op peil kan houden. Zonder actie te ondernemen zal deze anders aanzienlijk krimpen naar de toekomst, waarmee de Limburgse economie onder druk komt te staan. Hierbij hoort ook dat we als regio zorgen voor een goed woon- en leefklimaat voor deze werknemers.	ZW-0187-114 ZW-0207-107 ZW-0238-97 ZW-0253-112 ZW-0271-97 ZW-0314-97 ZW-1127-130
Indiener onderschrijft de behoefte, nu en in de toekomst, aan internationale werknemers/ arbeidsmigranten. Hierbij hoort ook dat we als regio zorgen voor een goed woon- en leefklimaat voor deze werknemers.	ZW-0187-115 ZW-0207-108 ZW-0238-98 ZW-0253-113 ZW-0271-98 ZW-0314-98
Indiener pleit voor een goede afweging het aantal bedrijventerreinen uit te breiden. Indiener meent dat als er louter buitenlandse werknemers werken de bedrijven ook in het buitenland moeten staan. Tevens argumenteert indiener dat de druk op de woningmarkt en de zorg al zo groot zijn. Indiener pleit ervoor deze bedrijven te plaatsen op een plek waar de werknemers wonen, aangezien de producten toch allemaal weer vervoerd worden door met name buitenlandse vrachtwagens. Indiener meent dat dat ook een prettiger woonsituatie oplevert voor de arbeidsmigranten.	ZW-0379-3
Indiener roept op tot het investeren in innovatie, automatisering en hoogwaardige werkgelegenheid als alternatief voor het huidige model.	ZW-0297-31
Indiener roept op tot het stoppen met het toevoegen van werkgelegenheid waarvoor geen lokaal arbeidspotentieel beschikbaar is.	ZW-0297-30
Indiener stelt dat geïnvesteerd moet worden in innovatie en automatisering en niet in laagproductieve werkgelegenheid afhankelijk van tijdelijke arbeid.	ZW-0159-23
Indiener stelt dat het van strategisch belang is om de economische afhankelijkheid van arbeidsmigratie af te bouwen, mede gelet op mogelijke geopolitieke onzekerheden. Het streven naar robuuste economische systemen en toekomstbestendige productiestructuren vereist volgens de indiener dat de Provincie Limburg de transitie maakt van extensieve naar intensieve, kennis- en technologie gedreven economische ontwikkeling.	ZW-0807-13 ZW-0297-2
Indiener stelt dat nastreven van bevolkingsgroei ter ondersteuning van economische expansie, en met name door middel van migratie, onwenselijk wordt is en drukt op de woningmarkt, verstedelijkingsdruk, verminderde	ZW-0807-7

leefbaarheid en overbelasting van voorzieningen en mede hun oorsprong vinden in bevolkingsgroei en de ruimtelijke impact hiervan.	
Indiener stelt dat short stay huisvesting van arbeidsmigranten noodzakelijk blijft voor de economische ontwikkeling.	ZW-1364-13
Indiener verzoekt dat in het beleid expliciet wordt opgenomen dat het creëren van nieuwe werkgelegenheid die primair afhankelijk is van de inzet van (tijdelijke) arbeidsmigranten, niet wenselijk is, omdat het in oorsprong bedoeld was als tijdelijke oplossing, de afgelopen jaren geëvolueerd is tot een structureel systeem dat in toenemende mate disfunctioneert; zowel op sociaal, economisch als bestuurlijk niveau	ZW-0807-10
Indiener verzoekt de Provincie fundamenteel anders te kijken naar de relatie tussen werkgelegenheid en huisvesting. Het toevoegen van nog meer short stay-huisvesting is geen oplossing, maar een symptoom van het probleem. De oorzaak ligt bij het toevoegen van werkgelegenheid waarvoor lokaal geen arbeidsaanbod beschikbaar is, en waarvoor bewust arbeidsmigranten worden aangetrokken. Indiener verzoekt te stoppen met het toevoegen van werkgelegenheid waarvoor geen lokaal arbeidspotentieel beschikbaar is.	ZW-0299-40
Indiener verzoekt expliciet in het beleid op te nemen dat het creëren van nieuwe werkgelegenheid die primair afhankelijk is van de inzet van (tijdelijke) arbeidsmigranten, niet wenselijk is. Indiener stelt dat de provincie hierop sturend dient op te treden. Indiener verzoekt in plaats daarvan in te zetten op hoogwaardige werkgelegenheid, met focus op innovatie, automatisering en digitalisering – passend bij Limburgs profiel als 'innovation leader' en 'more developed region'.	ZW-0297-1
Indiener verzoekt om expliciet te benoemen dat het creëren van nieuwe werkgelegenheid die primair afhankelijk is van (tijdelijke) arbeidsmigranten niet (meer) wenselijk is, en dat de Provincie Limburg hierin sturend dient op te treden	ZW-1262-13
Indiener verzoekt om het afbouwen van de economische afhankelijkheid van arbeidsmigratie en het maken van een transitie naar kennis- en technologiegedreven economische ontwikkeling in Limburg.	ZW-0159-5
indiener verzoekt om in het beleid op te nemen dat het creeeren van nieuwe werkgelegenheid die primair afhankelijk is van de inzet van arbeidsmigranten niet wenselijk is	ZW-1422-3
Indiener verzoekt om te stoppen met het toevoegen van laagproductieve werkgelegenheid die afhankelijk is van tijdelijke arbeid en investeer in innovatie en automatisering. Het is volgens de indiener niet problematisch dat de beroepsbevolking krimpt; dat is een realiteit die beheerst en verantwoord benaderd moet worden. Een kleinere, innovatieve en technologisch hoogwaardige economie is volgens de indiener toekomstbestendiger dan een economie die blijft groeien op basis van goedkope arbeid.	ZW-0807-44
Indiener verzoekt te stoppen met het toevoegen van werkgelegenheid waarvoor geen lokaal arbeidspotentieel beschikbaar is.	ZW-0807-46
Indiener verzoekt tot het investeren in innovatie, automatisering en hoogwaardige werkgelegenheid als alternatief voor het huidige model. stop	ZW-0299-41

met het toevoegen van laagproductieve werkgelegenheid die afhankelijk is van tijdelijke arbeid en investeer in innovatie en automatisering. Het is niet problematisch dat de beroepsbevolking krimpt; dat is een realiteit die beheerst en verantwoord benaderd moet worden. Een kleinere, innovatieve en technologisch hoogwaardige economie is toekomstbestendiger dan een economie die blijft groeien op basis van goedkope arbeid.	
Indiener vindt het essentieel om de ontwikkeling van werkgelegenheid selectief te sturen. De afgelopen jaren is in Limburg structureel werkgelegenheid gecreëerd waarvoor lokaal onvoldoende werknemers beschikbaar waren, wat heeft geleid tot een sterke toename van het aantal arbeidsmigranten. Indiener stelt dat deze ontwikkeling niet houdbaar is en dat het bereiken van andere beleidsdoelstellingen op het gebied van leefbaarheid, huisvesting en ruimtelijke kwaliteit wordt belemmerd.	ZW-0299-3

Standpunt GS

In een omgevingsvisie worden vooral de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg. Voor de economische visie, het economische profiel dat wij nastreven en ons arbeidsmarktbeleid, verwijzen wij naar het beleidskader ‘Werken aan een toekomstbestendige economie’ (2024) en het Actieprogramma Talent Charter 2035 (2025). De provinciale omgevingsvisie bevat hierbij enkel de ruimtelijk-economische doorvertaling daarvan.

Hierbij is in de omgevingsvisie gemarkeerd dat wij werken aan een veerkrachtige, toekomstbestendige en circulaire Limburgse economie door te werken aan drie opgaven van provinciaal belang: Circulaire economie; Bouwen aan innovatie ecosystemen; en Vestigingsklimaat versterken: voldoende en kwalitatief goede werklocaties. Het aantrekken van (internationale) werknemers is hierbij één van de mogelijke oplossingen voor een verwacht tekort aan arbeidskrachten, maar wordt in de omgevingsvisie niet benoemd als enige oplossing. Belangrijk is het investeren in de eigen (potentiele) beroepsbevolking in Limburg zodat deze zo optimaal mogelijk ingezet wordt. Dit doen we onder andere door te investeren in het beter op peil houden van kennis en vaardigheden van werknemers (‘leven lang ontwikkelen’). Werknemers moeten zich blijven ontwikkelen om breed inzetbaar te blijven op een veranderende arbeidsmarkt, tegen de achtergrond van de demografische ontwikkeling van Limburg. De rol (en afhankelijkheid) van internationale werknemers (en arbeidsmigratie) is daarmee genuanceerd en afhankelijk van het type werk dat noodzakelijk is en de beschikbaarheid van personeel. Ten slotte zijn óók het inzetten van digitalisering, robotisering en automatisering van belang.

Voor bedrijven geldt het recht van vrije vestiging. Iedere economische activiteit die past binnen geldende (ruimtelijke) regels op een locatie passend conform ruimtelijk plan, heeft bestaansrecht. In de huidige Omgevingsverordening is opgenomen dat geen bedrijfskavels groter dan 5 hectare zijn toegestaan.
Om in een specifieke casus toch gemotiveerd een ontheffing voor een bedrijfskavel groter dan 5 hectare toe te kunnen staan is een bedrijfseconomische afweging voor regionale meerwaarde uitgewerkt in een beleidsregel regionale meerwaarde. Bij het aantonen van regionale meerwaarde, moet onder meer de volgende zaken worden gemotiveerd: ‘Inzicht in het aantal en de herkomst van de werknemers’ en ‘aansluiting bij de regionale arbeidsmarktsituatie’.

Met betrekking tot het voorzien in een goed woon- en leefklimaat voor arbeidsmigranten geldt: Een van de acties uit de Integrale aanpak arbeidsmigratie Limburg 2025-2027 is gemeenten stimuleren om bij het maken van lokale afwegingen ten aanzien van nieuwe bedrijvigheid of de uitbreiding van bestaande bedrijvigheid gebruik te maken van de toolkit effectrapportage van de VNG. In de effectrapportage wordt rekening gehouden met de benodigde huisvesting voor arbeidsmigranten. Wij zijn voorstander van het in nationale wetgeving verankeren van een verplichtend karakter van de huisvestingseffectrapportage. Het kan als een logische tussenstap worden gezien om in de ontwerp-POVI op te nemen dat gemeenten of regio's die extra werkgelegenheid voor internationale werknemers creëren ook zelf moeten voorzien in passende huisvesting voor deze groep.

Voorstel aan PS

In de ontwerp-POVI opnemen: Gemeenten of regio's die bedrijvigheid waarbij arbeidsmigranten worden ingezet mogelijk maken, dragen daarbij ook zorg voor voldoende, passende en kwalitatief goede huisvesting voor deze mensen.

10.19 Uitbreiding bedrijventerreinen / planningsopgave

Zienswijze	Indiener
De indiener informeert hoe de provincie de genoemde knelpunten voor bepaalde typen bedrijvigheid, met name regionaal mkb, wil aanpakken.	ZW-1038-83

Standpunt GS

Het belang van maakindustrie en MKB onderschrijven wij. Daarvoor verwijzen wij naar ons beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'. In een omgevingsvisie worden de ruimtelijke implicaties weergegeven van beleidsbeslissingen in Limburg; andere beleidsafwegingen rondom economie of aanpalende beleidsvelden, die geen ruimtelijke uitwerking vereisen, worden hierin niet weergegeven. Een omgevingsvisie is geen thematisch beleidskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener informeert of de inventarisatie van beschikbare bedrijventerreinen terugkomt in de nog op te stellen regionale ruimtelijk-economische visies>	ZW-1038-82

Standpunt GS

Het lijkt ons niet meer dan logisch dat de inventarisatie van beschikbare bedrijventerreinen terugkomt in de nog op te stellen regionale ruimtelijk-economische visies van de betrokken gemeenten. In elk geval kunnen wij gemeenten en regio's voorzien met alle gegevens uit ons

monitoringsysteem voor bedrijventerreinen REBIS.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt de provincie de door haar benoemde faciliterende rol bij de herstructurering van verouderde werklocaties nader te duiden.	ZW-1038-85

Standpunt GS

Voor wat betreft de provinciale faciliterende rol bij de herstructurering van verouderde werklocaties wijzen wij op ons grondbeleid en procesmiddelen om tot plannen te komen. En als gezamenlijke provincies benaderen we het rijk voor mogelijke investeringsmiddelen gezien ook de onderkenning op nationaal niveau (ontwerp Nota Ruimte en Ruimtelijk-economische visie) van het belang van betere benutting van bestaande bedrijventerreinen om deze toekomstbestendig te houden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener vraagt zich af of de genoemde voorraad van 500 ha netto uitgeefbaar bedrijventerrein klopt en in overeenstemming is met de planningsopgave. Ook vraagt de initiatiefnemer de voorraad te specificeren naar milieucategorie en toegestane sectoren.	ZW-1038-81

Standpunt GS

De planningsopgave komt tot stand door de ingeschatte toekomstige behoefte over een 10-jaarsperiode (2035) te verminderen met de nog uitgeefbare beschikbare voorraad. Bij alle gegevens uit ons monitoringsysteem voor bedrijventerreinen REBIS zijn er ook data over milieucategorie en aanwezige bedrijvigheid. Voor wat betreft toegestane sectoren is enkel het omgevingsplan relevant.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De initiatiefnemer betwijfelt of de netto planningsopgave van Zuid Limburg (25-50 ha) klopt. In Brunssum ligt immers 70 ha en voor Maastricht alleen al is een hoger aantal berekend. In de regiodeal wordt gesproken over circa 100 ha aan extra behoefte voor Zuid Limburg. Overigens onderbreekt de onderbouwing van deze 25-50 ha.	ZW-1038-84

Standpunt GS

De onderbouwing van die getallen is er en is gecheckt met de sub regionale (eigen) behoefteramingen van de 3 deelgebieden in Zuid-Limburg. Echter behoefteramingen zijn iets anders dan planningsopgaven. Niet alleen de nog beschikbare voorraad moet daarop uiteraard in mindering worden gebracht, maar er worden ook trendcorrecties doorgevoerd en een correctie voor de onderzochte mogelijkheden om te komen tot een betere benuttingsfactor.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De provincie geeft gemeenten de taak nieuwe bedrijventerreinen te plannen en uit te breiden. De afgelopen tien jaar waren er echter naar mening van indiener geen tekorten aan bedrijventerreinen, en worden de komende vier tot vijf jaar ook geen tekorten verwacht. Indiener vraagt om gericht beleid voor herstructurering van bestaande terreinen met tevens oog voor de (toekomstige) ruimtebehoefte van het MKB en andere (nieuwe) bedrijfstypes, zoals vermeld in de Agenda Zuid-Limburg, waarbij gestreefd wordt naar een balans tussen economie, wonen, leven en landschap.	ZW-0304-48

Zienswijze
Indiener vraagt gericht beleid voor herstructurering van bestaande bedrijventerreinen, zoals vermeld in de Agenda Zuid-Limburg. Hierbij streeft indiener naar een balans tussen economie, wonen, leven en landschap. De provincie geeft op het moment namelijk gemeenten nog de taak nieuwe bedrijventerreinen te plannen en uit te breiden. In Zuid-Limburg gaat het om 25-50 hectares. De afgelopen tien jaar waren er geen tekorten aan bedrijventerreinen, en de komende vier tot vijf jaar verwachten we ook geen tekorten. Dit traditionele planningsproces is verouderd, vooral door de impact van AI en het tekort aan arbeidskrachten.

Indiener					
ZW-0187-113	ZW-0207-106	ZW-0238-96	ZW-0253-111	ZW-0271-96	ZW-0314-96
ZW-1127-129					

Standpunt GS

Het is de taak van gemeenten in regionale afstemming nieuwe bedrijventerreinen te plannen en uit te breiden, wel op basis van provinciale kaders die wij in deze ontwerp Omgevingsvisie meegeven, zoals een planningsopgave. Die laatste achten wij nodig, naast aandacht voor de bestaande terreinen (beter benutten, efficiënter ruimtegebruik en herontwikkeling), omdat we toch na 2030 tekorten inschatten. En gezien planningstermijnen voor uitbreiding en nieuwaanleg is 2026 niets te vroeg om daarvoor de mogelijkheden te bezien, regionaal af te stemmen en te gaan ontwikkelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

De provincie geeft in § 12.4.4.3.3 Efficiënt ruimtegebruik en functiemenqinq bedrijventerreinen aan gemeenten "een planningsopgave mee voor uitbreiding en nieuwaanleg van bedrijventerreinen - als taakstelling, die zij gezamenlijk via regionale programmering/visies uitwerken in locatieverkenningen". Afgelopen tien jaar kende Zuid-Limburg geen tekorten aan bedrijventerreinen. De komende vier tot vijf jaar verwacht indiener ook geen tekorten. Daarnaast vat indiener it op als achterhaalde traditionele toelatingsplanologie. De impact van arbeidsproductiviteitsstijging door Al en het tekort aan arbeidskrachten alleen al maakt dat die projectie naar de toekomst naar mening van indiener onjuist en bovendien erg sectoraal van aard is. Indiener verzoekt om een gericht beleid om ruimte vrij te maken uit de bestaande bedrijventerreinen.	ZW-0302-49

Standpunt GS

Een planningsopgave achten wij nodig, naast - zoals indiener terecht stelt - aandacht voor de bestaande terreinen (beter benutten, efficiënter ruimtegebruik en herontwikkeling), omdat we na 2030 tekorten inschatten. En gezien planningstermijnen voor uitbreiding en nieuwaanleg is 2026 niets te vroeg om daarvoor de mogelijkheden te bezien, regionaal af te stemmen en te gaan ontwikkelen. De impact van arbeidsproductiviteitsstijging, die wij ook proberen te bewerkstelligen, is niet 1-op-1 gerelateerd aan het ruimtegebruik, net zo min als de beschikbaarheid van arbeidskrachten. Dit zijn eerder "communicerende vaten".

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Er is een uitbreidingsopgave voor bedrijventerreinen opgenomen. Gezien de circulaire opgave, de druk op het buitengebied en de binnenstedelijke ruimte ligt provinciale hulp aan de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen en het samenwerken aan innovatieve ecosystemen rondom de intercitystations in Zuid-Limburg meer voor de hand.	ZW-0304-7
In het POVI is een uitbreidingsopgave voor bedrijventerreinen opgenomen. Gezien de circulaire opgave, de druk op het buitengebied en de binnenstedelijke ruimte ligt naar mening van indiener provinciale hulp aan de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen en het samenwerken aan innovatieve ecosystemen rondom de intercitystations in Zuid-Limburg meer voor de hand.	ZW-0302-12

Zienswijze
Indiener stelt dat Provincie Limburg een uitbreidingsopgave voor bedrijventerreinen heeft opgenomen. Gezien de circulaire opgave, de druk op het buitengebied en de binnenstedelijke ruimte ligt provinciale hulp aan de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen en het samenwerken aan innovatieve ecosystemen rondom de intercitystations in Zuid-Limburg meer voor de hand.

Indiener

ZW-0187-37	ZW-0207-31	ZW-0238-21	ZW-0253-35	ZW-0271-21	ZW-0314-21
ZW-0319-8	ZW-1038-128	ZW-1127-53			

Standpunt GS

De ruimtedruk is dusdanig dat zowel herstructurering van bestaande bedrijventerreinen als uitbreiding noodzakelijk is. Ook het belang van innovatieve ecosystemen en ontwikkelingen rondom de intercitystations worden in de ontwerp Omgevingsvisie onderschreven. Maar deze bieden geen verlichting voor de ruimtedruk voor grootschalige bedrijvigheid die ook milieuruimte benodigen op bedrijventerreinen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener beaamt dat nieuwe werklocaties goed moeten zijn aangesloten op bestaande infrastructuur en dat er behoefte is aan uitbreiding van bedrijventerreinen in Leudal, zoals in Ittervoort en Kelpen-Oler.	ZW-1236-183

Standpunt GS

Prettig dat indiener deze elementen onderkend, maar voor de invulling van de planningsopgave voor nieuwaanleg of uitbreiding van bestaand is op Midden-Limburgs niveau en vereist wel regionale afstemming.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt dat om binnen een redelijke termijn voldoende schuifruimte te realiseren, vroegtijdig gestart moet worden met uitbreiding, zodat verouderde locaties aangepakt kunnen worden en de provincie niet achter de feiten aanloopt.	ZW-1236-187

Standpunt GS

Het is primair aan gemeenten op regioniveau om voldoende schuifruimte te realiseren, tijdig te starten met uitbreiding en verkenning van de mogelijkheden op verouderde locaties. De provincie ziet haar onze rol in deze - zoals aangegeven in de ontwerp Omgevingsvisie - primair als agenderend, stimulerend, meesturend en verbindend; zowel via onze samenwerking met partners als via de eventuele inzet van ruimtelijk en financieel instrumentarium.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de ontwikkeling van Brainport en woningbouw rond IC-stations in Limburg kan leiden tot druk op bedrijventerreinen en woongebieden. Er wordt gevraagd naar de omvang van deze opgave en een aanpak voor het lokale en regionale MKB.	ZW-0242-104

Standpunt GS

We onderkennen dat de ontwikkeling van Brainport kan leiden tot druk op bedrijventerreinen en woongebieden in met name Noord- en Midden-Limburg. We stemmen daarom ook af met onze provinciale counterparts in Brabant. In de tijd gezien zal de druk op wonen zich waarschijnlijk eerder manifesteren dan de ruimtedruk vanuit bedrijvigheid. Voor dat laatste is de inschatting dat (nog) niet manifest wordt in deze POVI-periode.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de uitbreiding van het bedrijventerrein De Blakt onwenselijk is vanwege de negatieve invloed op de leefbaarheid van Oirlo.	ZW-0379-2

Standpunt GS

De ontwerp omgevingsvisie geeft voor uitbreiding en nieuwaanleg van bedrijventerreinen enkel een getalsmatige indicatie qua planningsopgave mee per regio. De gemeenten in een regio bepalen zelf (via regionale afstemming) hoe en waar ze daar invulling aan geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat uit de tekst blijkt dat Noord-Limburg, en daarmee ook de gemeente Mook en Middelaar, wordt geconfronteerd met een aanzienlijke opgave voor de ontwikkeling van nieuw bedrijventerrein, en dat van de totale Limburgse behoefte aan circa 400-500 hectare extra ruimte, vooral ten behoeve van het regionaal midden- en kleinbedrijf, maar liefst 220 tot 260 hectare is geprojecteerd in Noord-Limburg. Indiener geeft aan dat dit vragen oproept over de herkomst van deze verdeling en de gevolgen voor lokale ruimtelijke opgaven, en dat, hoewel wordt ingezet op verdichting en herontwikkeling van bestaande terreinen, er toch een restopgave van 300 tot 375 hectare overblijft, waardoor de druk op transformatie van verouderde bedrijventerreinen naar woningbouw in het gedrang kan komen.	ZW-0317-220

Standpunt GS

De planningsopgave komt tot stand door de ingeschatte toekomstige behoefte over een 10-jaarsperiode (2035) te verminderen met de nog uitgeefbare beschikbare voorraad.
En er worden ook trendcorrecties doorgevoerd en een correctie voor de onderzochte mogelijkheden om te komen tot een betere benuttingsfactor. Voor wat betreft transformatie van

bedrijventerreinen naar woningbouw is dat juist niet de bedoeling en zal het gecompenseerd moeten worden als het grotere aantallen hectares betreft.
Wat niet betekent dat maatwerk voor transformatie van niet meer functionele en verouderde bedrijfslocaties incidenteel aan de orde kan zijn.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat voor Midden-Limburg verwacht wordt dat 55-65 hectare nieuw bedrijventerrein voldoende is, exclusief de extra capaciteit voor schuifruimte.	ZW-1236-186

Standpunt GS
Indiener geeft aan dat de opgave voor Midden-Limburg met 55-65 hectare nieuw bedrijventerrein of uitbreiding voldoende kan zijn. Dit is dan een bevestigende zienwijze.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat voor revitalisering van bedrijventerreinen (intensiveren, verdichten, herontwikkelen) schuifruimte noodzakelijk is en dat hiervoor een bepaalde overcapaciteit nodig is.	ZW-1236-185

Standpunt GS
we onderkennen dat voor revitalisering van bedrijventerreinen (intensiveren, verdichten, herontwikkelen) schuifruimte noodzakelijk is. De door indiener aangehaalde zekere overcapaciteit dient gezocht te worden in de regionaal nog uitgeefbare voorraad.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat de begrenzing, zoals gesteld aan de omvang van nieuwe bedrijfskavels (max. 5 ha), in de huidige en toekomstige planvorming gehandhaafd dient te worden om ongewenste schaalvergroting en landschappelijke aantasting tegen te gaan.	ZW-0306-9

Standpunt GS
De ontwerp Omgevingsvisie verwijst enkel naar de instructieregel 5 ha die is opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening Limburg (OVL) waarin duidelijk omschreven is wat dit betekent voor bestaande, nieuwe en te herontwikkelen locaties. Als het gaat om handhaving in de huidige en toekomstige planvorming is dat uiteraard de bedoeling.

Dat betekent niet dat er geen enkele kavels van 5 ha kunnen bijkomen aangezien er ook uitzonderingsregelingen in de Omgevingsverordening opgenomen kunnen worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener spreekt zijn zorgen uit over de grote netto-planningsopgave voor bedrijventerreinen in Noord-Limburg. Als de Provincie een dergelijke uitbreiding faciliteert, wordt het huidige herstructurerende vermogen van de markt (en daarmee een forse kwaliteitsimpuls op bestaande, deels verouderde, bedrijventerreinen die actueel is in de Provincie en zeer specifiek ook in betreffende regio) teniet gedaan of onnodig gestopt.	ZW-0319-51

Standpunt GS

Indiener spreekt zijn zorgen uit over de grote netto-planningsopgave voor bedrijventerreinen in Noord-Limburg uit vrees voor het verdwijnen van het herstructurerende vermogen van de markt. Echter de ruimtedruk is dusdanig, ook rekening houdende met de invloed en relaties van reeds aldaar gevestigde bedrijven met het Brabantse, dat die vrees ons inziens ongegrond lijkt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de in § 12.4.4.3 opgenomen planningsopgave van 55–65 ha bedrijventerrein in Midden-Limburg te laag is ingeschat, mede gezien de opgaven voor woningbouw en circulaire economie.	ZW-0272-7

Standpunt GS

Bij de planningsopgave voor elke regio is mede rekening gehouden met de circulaire economie en er is geen directe relatie tussen meer inwoners door groei van de woningvoorraad. Wel leidt dat mogelijk tot meer ruimtevraag bij bouwbedrijven, maar die groeiverwachting zit ook in de prognoses.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat in de ontwerp-POVI rekening wordt gehouden met de ontwikkeling van het energie- en bedrijventerrein Elmpt.	ZW-0126-11

Standpunt GS

Planning en ontwikkeling van deze locatie in Elmpt zijn ons bekend en met name op gebied van vervoer en ontsluiting is het rondom Roermond van belang.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt in § 9.5.3 om potentiële zoeklocaties voor werklocaties, ten minste in Midden-Limburg, expliciet op te nemen.	ZW-0272-6

Standpunt GS

Potentiële zoeklocaties voor werklocaties in Midden-Limburg noemen in par. 9.5.3 is niet logisch aangezien in die paragraaf kleine kernreactoren worden beschreven. Echter in hoofdstuk 12 over economie zijn expliciet planningsopgaven voor bedrijventerreinen per regio opgenomen, ook voor Midden-Limburg. Via regionale afstemming is het aan gemeenten om locaties hier voor te zoeken. We volgen en borgen de planningsopgaven via ons monitoringsysteem (REBIS) en regulier planologisch overleg met gemeenten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

10.20 Yard VDL Nedcar

Zienswijze	Indiener
Bezorgdheid over de voorgenomen bestemming van 'de Yard' in Nieuwstadt (gemeente Sittard-Geleen) als bedrijventerrein.	ZW-0182-1
Door het beëindigen van de overeenkomst met VDL Nedcar is een nieuwe situatie ontstaat die een herbezinning over het 27 ha grote Yard E mogelijk maakt. Indiener vraagt ervoor te kiezen het terrein niet langer aan te wijzen als een industrieterrein van Provinciaal Belang maar een andere groene bestemming te kiezen. Gezien de ligging aan de Geleenbeek kan dt een versterking van de natuur opleveren in combinatie met natuurinclusieve landbouw.	ZW-0236-4
Indiener geeft aan dat in paragraaf 12.4.2 is aangegeven dat de provincie samen met VDL en de gemeente Sittard-Geleen een gedragen visie ontwikkelt voor een alternatieve invulling van het bedrijventerrein en het hier aanwezige vastgoed. Indiener vraagt aandacht voor de rol van de gemeente Echt-Susteren als buurgemeente bij het ontwikkelen van deze visie. De ligging van het bedrijventerrein is immers dicht bij de gemeentegrens gelegen.	ZW-1479-197
Indiener geeft aan dat uit de POVI blijkt dat de Yard-E als industrieterrein van provinciaal belang is aangewezen (waarbij rond geluid de	ZW-0275-7

bevoegdheden ook worden overgeheveld van de gemeente naar de Provincie) en veronderstelt dat het daarme ook een bedrijventerrein van provinciaal belang is.	
Indiener is van mening dat het plaatsen van bomen op dit akker het beste besluit zou zijn, mede vanwege de compensatieverplichting voor de herplant van het Sterrebos.	ZW-0910-3
Indiener stelt dat Yard-E niet beschouwd moet worden als een industrieterrein van provinciaal belang. De tekst dient aangepast te worden naar "Wij hebben twee industrieterreinen aangewezen als industrieterreinen van Provinciaal Belang: Locatie Nedcar inclusief NedCar Yard met uitzondering van Yard E (...)".	ZW-0917-2
Indiener verzoekt om behoud van de groene functie van de akker en stelt voor om het stuk grond terug te kopen van VDL en het haar oorspronkelijke bestemming terug te geven.	ZW-0910-1
Indiener verzoekt om bij voormalige Yard-E samen met de betrokken gemeenten en het Waterschap een plan te ontwikkelen om hier natuur langs de Geleenbeek te versterken mede ter compensatie van het voor niets opgeofferde Sterrebos.	ZW-0275-8
Indiener verzoekt om het behoud van een groene bestemming voor de 27 hectare grote voormalige Yard-E in plaats van het ontwikkelen tot bedrijventerrein.	ZW-0155-3
Indiener verzoekt voor het gebied Yard-E (bij VDL / Nieuwstad) om aan te sluiten bij de omgevingsvisie van de gemeenten Sittard-Geleen en Echt-Susteren en het gebied aan te merken als natuur of natuur inclusieve landbouw i.p.v. bedrijventerrein van provinciaal belang, ter compensatie van het onnodig gekapte Sterrenbos in die omgeving.	ZW-0136-1
Indiener ziet in de provinciale omgevingsvisie dat Yard-E wordt bestemd als een bedrijventerrein van provinciaal belang en dat daarmee de bevoegdheden rondom geluid worden overgeheveld van gemeente naar provincie. Indiener verzoekt om in het vast te stellen POVI te kiezen voor een groene inrichting van de 27 hectare grote voormalige Yard-E en om hier samen met de betrokken gemeenten en het Waterschap een plan te ontwikkelen om hier natuur langs de Geleenbeek te versterken mede ter compensatie van het voor niets opgeofferde Sterrebos.	ZW-0129-6

Zienswijze
Indiener verzoekt om het gebied van 27 hectare Yard-E een groene bestemming te geven in plaats van een bedrijventerrein.

Indiener				
ZW-0134-1	ZW-0139-1	ZW-0162-1	ZW-0174-10	ZW-0183-1

Standpunt GS

Diverse indieners verzoeken om het VDL-terrein en de Yard-E anders te gaan ontwikkelen. Daarnaast verzoeken verschillende om de aanwijzing van de Yard-E en als onderdeel van het

Industrieterrein van Provinciaal belang (IPB) te heroverwegen in het licht van de nieuwe situatie die is ontstaan na de stop van de productie bij VDL Nedcar in februari 2024.
Gezien de samenhang van de vraagstukken van deze verschillende indieners, beantwoorden we deze zienswijzen in een langer antwoord: Zoals aangegeven in paragraaf 12.4.2 Locatie Nedcar is de onverwachte stop van de productie in februari 2024 voor ons aanleiding om samen met VDL en de gemeente Sittard-Geleen een gedragen visie ontwikkelen voor een alternatieve invulling van het bedrijventerrein en het hier aanwezige vastgoed. Dat vereist mogelijk ook een aanpassing van de ruimtelijke invulling van het terrein en daarmee samenhangende geluidruimte. Voor de volledigheid merken wij op met dat de aanwijzing van de YARD-E als onderdeel van een IPB enkel is geborgd dat de provincie een formele heeft in het bewaken van de geluidruimte en – indien aan de orde - het wijzigen van de geluidruimte. Aan het eind van het traject heroverwegen wij de nut en noodzaak van de status van het IPB voor deze locatie.

Voor wat betreft het geven van een groene bestemming aan Yard-E: de betreffende locatie heeft momenteel de bestemming bedrijventerrein, maar is alsnog niet als zodanig in gebruik. Aansluitend bij hetgeen hierboven is aangegeven, is een eventuele toekomstige heroverweging qua bestemming aan de gemeente en de eigenaar. Verder merken wij op dat de termen "industrieterrein van provinciaal belang" (qua geluidruimte) en “bedrijventerreinen van provinciaal belang” niet dezelfde aanduiding betreffen.

Voor ‘industrieterrein van provinciaal belang’ is geen sprake van een overheveling van bevoegdheden. Deze bevoegdheid qua geluid lag al bij de Provincie. Daarmee is de Yard echter nog geen "bedrijventerrein van provinciaal belang". De lijst die daaraan ten grondslag ligt verwijst naar grootschalige bestaande en in reeds gebruik zijnde bedrijventerreinen die vanuit de circulaire en energietransitie van dusdanig economisch belang worden geacht dat zij die aparte status hebben gekregen. Concreet richting deze indieners betekent het dat de Yard niet aangewezen is als "bedrijventerrein van provinciaal belang", maar de reeds in gebruik zijnde en bestaande locatie Nedcar wel.

Naar aanleiding van de zienswijzen is daarnaast vastgesteld dat de aanduiding ‘industrieterrein van provinciaal belang’, zoals opgenomen in de ontwerp-POVI, op onderdelen afwijkt van de actuele bestemmings- en vergunningensituatie. Waar aan de orde is de aanduiding aangepast zodat deze overeenkomt met de actuele situatie. Naar aanleiding van de zienswijzen zijn – mede ter verduidelijking van het onderscheid tussen ‘industrieterreinen van provinciaal belang’ en ‘bedrijventerreinen van provinciaal belang’ - enkele aanpassingen doorgevoerd. In de eerste plaats is de naamgeving ‘industrieterreinen van provinciaal belang’ gewijzigd in ‘industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’. De naam ‘industrieterrein waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ sluit ook beter aan bij de letterlijke tekst van artikel 2.12a Omgevingswet op grond waarvan de terreinen zijn aangewezen.

Daarnaast is de volgende toelichting op de grondslag voor het aanwijzen van deze terreinen opgenomen in paragraaf 8.5.3.1 van de POVI: “Na de wijziging van de Wet geluidhinder in 2007 zijn de taken en bevoegdheden met betrekking tot geluid van de meeste industrieterreinen overgegaan van de provincies naar de gemeenten. Uitzondering hierop vormen industrieterreinen waarvoor is vastgesteld dat het uitoefenen van deze taken doelmatiger en doeltreffender door de provincie plaatsvond.

In Limburg betreft dit Chemelot (locatie Geleen) en NedCar, NedCar Yard, Industrial Park Swentibold. Voor deze industrieterreinen geldt dat de taken en bevoegdheden met betrekking tot het geluid - sinds de eerste vaststelling van de geluidzones op deze terreinen in respectievelijk 1987 en 2000 - bij de provincie zijn belegd. Bij de wijziging van de Wet geluidhinder in 2007 is ervoor gekozen deze taken niet over te dragen aan de betreffende gemeenten vanwege de omvang van deze terreinen in verhouding tot het gemeentelijke apparaat, de gemeentegrensoverschrijdende geluidimpact en de gemeentegrens overstijgende economische belangen van die industrieterreinen voor Limburg. Om die reden zijn de beide terreinen destijds aangewezen als ‘Industrieterrein van regionaal belang’ als bedoeld in de Wet geluidhinder (artikel 163, tweede lid).

De mogelijkheid om ook onder de Omgevingswet industrieterreinen aan te wijzen waarvoor de provincie verantwoordelijk is voor de geluidproductie, is een beleidsneutrale voortzetting van de Wet geluidhinder. Door de aanwijzing van Chemelot (locatie Geleen) en NedCar, NedCar Yard, Industrial Park Swentibold als ‘Industrieterrein waarvoor de provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ op grond van artikel 2.12a Omgevingswet, wordt een doelmatige en doeltreffende voortzetting van de geluidtaken geborgd en extra bestuurslasten voor gemeenten voorkomen en is een beleidsneutrale overgang van de Wet geluidhinder naar de Omgevingswet verzekerd. Daar komt bij dat de redenen die er destijds waren om deze industrieterreinen aan te wijzen als ‘Industrieterreinen van regionaal belang’ als bedoeld in de Wet geluidhinder, nog steeds aanwezig zijn.”

Tot slot zijn ook de geluidzones rondom de ‘industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ toegevoegd aan de kaartbeelden. Wij wijzen erop dat deze geluidzones op termijn worden vervangen door geluidaandachtsgebieden. Dit zal uiterlijk op 1 januari 2029 plaatsvinden, bij de vaststelling van de geluidproductieplafonds.

Voorstel aan PS

Naamgeving ‘industrieterreinen van provinciaal belang’ in de gehele POVI-tekst wijzigen in ‘industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’

Paragraaf 8.5.3.1 ‘Provinciaal belang provinciale industrieterreinen’ te hernoemen naar 8.5.3.1 ‘Provinciaal belang geluidproductieplafonds industrieterreinen’

Paragraaf 8.5.3.2 ‘Ambitie provinciale industrieterreinen’ te hernoemen tot 8.5.3.2 ‘Ambitie geluidproductieplafonds industrieterreinen’

Paragraaf 8.5.3.3 ‘Uitvoeringsinstrumenten provinciale industrieterreinen’ te hernoemen tot 8.5.3.3 ‘Uitvoeringsinstrumenten geluidproductieplafonds industrieterreinen’

Paragraaf 8.5.3.3.2 ‘Geluidproductieplafonds (GPP's) provinciale industrieterreinen’ te hernoemen tot 8.5.3.3.2 ‘Geluidproductieplafonds (GPP's) industrieterreinen’

In paragraaf 8.5.3.1 de tweede en derde alinea vervangen door volgende tekst ter verduidelijking van reden waarom de ‘industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ worden aangewezen:
“Na de wijziging van de Wet geluidhinder in 2007 zijn de taken en bevoegdheden met betrekking tot geluid van de meeste industrieterreinen overgegaan van de provincies naar de gemeenten. Uitzondering hierop vormen industrieterreinen waarvoor is vastgesteld dat het uitoefenen van deze taken doelmatiger en doeltreffender door de provincie plaatsvond. In Limburg betreft dit Chemelot (locatie Geleen) en NedCar, NedCar Yard, Industrial Park Swentibold. Voor deze industrieterreinen geldt dat de taken en bevoegdheden met betrekking tot het geluid - sinds de eerste vaststelling van de geluidzones op deze terreinen in respectievelijk 1987 en 2000 - bij de provincie zijn belegd. Bij de wijziging van de Wet geluidhinder in 2007 is ervoor gekozen deze taken niet over te dragen aan de betreffende gemeenten vanwege de omvang van deze terreinen in verhouding tot het gemeentelijke apparaat, de gemeentegrensoverschrijdende geluidimpact en de gemeentegrens overstijgende economische belangen van die industrieterreinen voor Limburg. Om die reden zijn de beide terreinen destijds aangewezen als ‘Industrieterrein van regionaal belang’ als bedoeld in de Wet geluidhinder (artikel 163, tweede lid).

De mogelijkheid om ook onder de Omgevingswet industrieterreinen aan te wijzen waarvoor de provincie verantwoordelijk is voor de geluidproductie, is een beleidsneutrale voortzetting van de Wet geluidhinder. Door de aanwijzing van Chemelot (locatie Geleen) en NedCar, NedCar Yard, Industrial Park Swentibold als ‘Industrieterrein waarvoor de provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ op grond van artikel 2.12a Omgevingswet, wordt een doelmatige en doeltreffende voortzetting van de geluidtaken geborgd en extra bestuurslasten voor gemeenten voorkomen en is een beleidsneutrale overgang van de Wet geluidhinder naar de Omgevingswet verzekerd. Daar komt bij dat de redenen die er destijds waren om deze industrieterreinen aan te wijzen als ‘Industrieterreinen van regionaal belang’ als bedoeld in de Wet geluidhinder, nog steeds aanwezig zijn.”

Aanduiding industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt' voor het terrein Chemelot aanpassen zodat deze overeenkomt met de actuele bestemmings- en vergunningensituatie.

Geluidzones rondom 'industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt' als extra kaartbeeld opnemen.

In de begrippenlijst het begrip ‘geluidzone industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ opnemen met de volgende toelichting: binnen de geluidzone rond een ‘industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ gelden regels op grond van de Wet geluidhinder voor het toelaten van nieuwe geluidgevoelige objecten zoals woningen en scholen. De regels zijn enerzijds gericht op het beperken van de overlast voor (toekomstige) bewoners en anderzijds op het beschermen van de milieuruimte van bedrijven op het industrieterrein. Wij wijzen erop dat deze geluidzones op termijn worden vervangen door geluidaandachtsgebieden. Dit zal uiterlijk op 1 januari 2029 plaatsvinden, bij de vaststelling van de geluidproductieplafonds.

In de begrippenlijst bij het begrip 'Bedrijventerreinen van provinciaal belang' de laatste zin ("Niet te verwarren met ‘industrieterreinen van provinciaal belang’, aangewezen op grond van de Omgevingswet") verwijderen”.

11 Zonering werklocaties / kaartbeelden

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt de contouren van Chemelot op de kaartlagen waar Chemelot wordt aangeduid of besproken standaard te baseren op de contouren zoals opgenomen in de actuele Koepelvergunning en de versie en datum hiervan expliciet te vermelden bij de betreffende kaartlaag. Ter ondersteuning heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-26

Standpunt GS

Indiener wenst bepaalde contouren gewijzigd aangeduid te zien. Voor wat betreft aanduidingen als werklocatie: indien plekken definitie-technisch voldoen aan het onderliggende kaartsysteem REBIS kan via het REBIS-systeem een melding worden gedaan om de kaartbeelden aan te passen. Hierbij wordt opgemerkt dat de kaartbeelden voor de zonering werklocaties (onder meer de bedrijventerreinen en stedelijke dienstenterreinen) enkel bestaande terreinen, lees planologisch geregeld, weergeven en dus geen plannen of geplande uitbreidingen.

Naar aanleiding van de zienswijze is daarnaast vastgesteld dat de aanduiding ‘industrieterrein van provinciaal belang’, zoals opgenomen in de ontwerp-POVI, op onderdelen afwijkt van de actuele bestemmings- en vergunningensituatie. Waar aan de orde is de aanduiding aangepast zodat deze overeenkomt met de actuele situatie.

Verder zijn enkele aanpassingen doorgevoerd ter verduidelijking van het onderscheid tussen ‘industrieterreinen van provinciaal belang’ en ‘bedrijventerreinen van provinciaal belang’. In de eerste plaats is de naamgeving ‘industrieterreinen van provinciaal belang’ gewijzigd in ‘industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’. De naam ‘industrieterrein waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ sluit ook beter aan bij de letterlijke tekst van artikel 2.12a Omgevingswet op grond waarvan de terreinen zijn aangewezen.

Daarnaast is de volgende toelichting op de grondslag voor het aanwijzen van deze terreinen opgenomen in paragraaf 8.5.3.1 van de POVI: “Na de wijziging van de Wet geluidhinder in 2007 zijn de taken en bevoegdheden met betrekking tot geluid van de meeste industrieterreinen overgegaan van de provincies naar de gemeenten. Uitzondering hierop vormen industrieterreinen waarvoor is vastgesteld dat het uitoefenen van deze taken doelmatiger en doeltreffender door de provincie plaatsvond.

In Limburg betreft dit Chemelot (locatie Geleen) en NedCar, NedCar Yard, Industrial Park Swentibold.

Voor deze industrieterreinen geldt dat de taken en bevoegdheden met betrekking tot het geluid - sinds de eerste vaststelling van de geluidzones op deze terreinen in respectievelijk 1987 en 2000 - bij de provincie zijn belegd. Bij de wijziging van de Wet geluidhinder in 2007 is ervoor gekozen deze taken niet over te dragen aan de betreffende gemeenten vanwege de omvang van deze terreinen in verhouding tot het gemeentelijke apparaat, de gemeentegrensoverschrijdende geluidimpact en de gemeentegrens overstijgende economische belangen van die industrieterreinen voor Limburg. Om die reden zijn de beide terreinen destijds aangewezen als ‘Industrieterrein van regionaal belang’ als bedoeld in de Wet geluidhinder (artikel 163, tweede lid).

De mogelijkheid om ook onder de Omgevingswet industrieterreinen aan te wijzen waarvoor de provincie verantwoordelijk is voor de geluidproductie, is een beleidsneutrale voortzetting van de Wet geluidhinder. Door de aanwijzing van Chemelot (locatie Geleen) en NedCar, NedCar Yard, Industrial Park Swentibold als ‘Industrieterrein waarvoor de provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ op grond van artikel 2.12a Omgevingswet, wordt een doelmatige en doeltreffende voortzetting van de geluidtaken geborgd en extra bestuurslasten voor gemeenten voorkomen, en is een beleidsneutrale overgang van de Wet geluidhinder naar de Omgevingswet verzekerd. Daar komt bij dat de redenen die er destijds waren om deze industrieterreinen aan te wijzen als ‘Industrieterreinen van regionaal belang’ als bedoeld in de Wet geluidhinder, nog steeds aanwezig zijn.”

Tot slot zijn ook de geluidzones rondom de ‘industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ toegevoegd aan de kaartbeelden. Wij wijzen erop dat deze geluidzones op termijn worden vervangen door geluidaandachtsgebieden. Dit zal uiterlijk op 1 januari 2029 plaatsvinden, bij de vaststelling van de geluidproductieplafonds.

Voor de overige kaartbeelden waar Chemelot is weergegeven, zal dit in lijn worden gebracht met de kaartbeelden zoals weergegeven in de zonering 'werklocaties'. Het is technisch gezien niet mogelijk in het DSO de versie en datum van de kaartbeelden te vermelden.

Voorstel aan PS

Naamgeving ‘industrieterreinen van provinciaal belang’ in de gehele POVI-tekst te wijzigen in ‘industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’.

Paragraaf 8.5.3.1 ‘Provinciaal belang provinciale industrieterreinen’ te hernoemen tot 8.5.3.1 ‘Provinciaal belang geluidproductieplafonds industrieterreinen’.

Paragraaf 8.5.3.2 ‘Ambitie provinciale industrieterreinen’ te hernoemen tot 8.5.3.2 ‘Ambitie geluidproductieplafonds industrieterreinen’.

Paragraaf 8.5.3.3 ‘Uitvoeringsinstrumenten provinciale industrieterreinen’ te hernoemen tot 8.5.3.3 Uitvoeringsinstrumenten geluidproductieplafonds industrieterreinen.

Paragraaf 8.5.3.3.2 ‘Geluidproductieplafonds (GPP's) provinciale industrieterreinen’ te hernoemen tot 8.5.3.3.2 ‘Geluidproductieplafonds (GPP's) industrieterreinen’.

In paragraaf 8.5.3.1 de tweede en derde alinea vervangen door volgende tekst ter verduidelijking van reden waarom de ‘industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ worden aangewezen: “Na de wijziging van de Wet geluidhinder in 2007 zijn de taken en bevoegdheden met betrekking tot geluid van de meeste industrieterreinen overgegaan van de provincies naar de gemeenten. Uitzondering hierop vormen industrieterreinen waarvoor is vastgesteld dat het uitoefenen van deze taken doelmatiger en doeltreffender door de provincie plaatsvond.

In Limburg betreft dit Chemelot (locatie Geleen) en NedCar, NedCar Yard, Industrial Park Swentibold. Voor deze industrieterreinen geldt dat de taken en bevoegdheden met betrekking tot het geluid - sinds de eerste vaststelling van de geluidzones op deze terreinen in respectievelijk 1987 en 2000 - bij de provincie zijn belegd. Bij de wijziging van de Wet geluidhinder in 2007 is ervoor gekozen deze taken niet over te dragen aan de betreffende gemeenten vanwege de omvang van deze terreinen in verhouding tot het gemeentelijke apparaat, de gemeentegrensoverschrijdende geluidimpact en de gemeentegrens overstijgende economische belangen van die industrieterreinen voor Limburg. Om die reden zijn de beide terreinen destijds aangewezen als ‘Industrieterrein van regionaal belang’ als bedoeld in de Wet geluidhinder (artikel 163, tweede lid).

De mogelijkheid om ook onder de Omgevingswet industrieterreinen aan te wijzen waarvoor de provincie verantwoordelijk is voor de geluidproductie, is een beleidsneutrale voortzetting van de Wet geluidhinder. Door de aanwijzing van Chemelot (locatie Geleen) en NedCar, NedCar Yard, Industrial Park Swentibold als ‘Industrieterrein waarvoor de provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ op grond van artikel 2.12a Omgevingswet, wordt een doelmatige en doeltreffende voortzetting van de geluidtaken geborgd en extra bestuurslasten voor gemeenten voorkomen en is een beleidsneutrale overgang van de Wet geluidhinder naar de Omgevingswet verzekerd. Daar komt bij dat de redenen die er destijds waren om deze industrieterreinen aan te wijzen als ‘Industrieterreinen van regionaal belang’ als bedoeld in de Wet geluidhinder, nog steeds aanwezig zijn.”

Aanduiding industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt' voor het terrein Chemelot aanpassen zodat deze overeenkomt met de actuele bestemmings- en vergunningensituatie.

Geluidzones rondom 'industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt' als extra kaartbeeld opnemen.

In de begrippenlijst het begrip ‘geluidzone industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ opnemen met de volgende toelichting: binnen de geluidzone rond een ‘industrieterreinen waarvoor provincie geluidproductieplafonds vaststelt’ gelden regels op grond van de Wet geluidhinder voor het toelaten van nieuwe geluidgevoelige objecten zoals woningen en scholen. De regels zijn enerzijds gericht op het beperken van de overlast voor (toekomstige) bewoners en anderzijds op het beschermen van de milieuruimte van bedrijven op het industrieterrein. Wij wijzen erop dat deze geluidzones op termijn worden vervangen door geluidaandachtsgebieden. Dit zal uiterlijk op 1 januari 2029 plaatsvinden, bij de vaststelling van de geluidproductieplafonds.

In de begrippenlijst bij het begrip 'Bedrijventerreinen van provinciaal belang' de laatste zin ("Niet te verwarren met ‘industrieterreinen van provinciaal belang’, aangewezen op grond van de Omgevingswet") verwijderen.

Kaartbeelden ontwerp Omgevingsvisie aanpassen daar waar de contouren van Chemelot niet overeenkomen met de contouren zoals weergegeven op de kaartlaag 'werklocaties'.

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt de multimodale corridor en de uitbreiding van de Campus op de Lexhy aan te duiden als ‘werklocatie’. Ter ondersteuning heeft de indiener kaartmateriaal uit de Ontwerp-Omgevingsvisie aan de zienswijze toegevoegd.	ZW-0198-21

Standpunt GS

Op de kaartbeelden van de zonering werklocaties (waaronder de bedrijventerreinen en stedelijke dienstenterreinen) worden enkel bestaande terreinen, lees planologisch geregeld, weergegeven en dus geen plannen of geplande uitbreidingen. Indien de locaties planologisch geregeld zijn en definitie-technisch voldoen aan het onderliggende kaartsysteem REBIS, kan de gemeente via haar account in het REBIS-systeem een melding doen het kaartbeeld aan te passen. Zoals aangegeven in de ontwerp-POVI, wordt in de definitieve POVI ook de ontwikkeling van campussen van provinciaal belang aan het Verwevingsgebied toegevoegd.

Voorstel aan PS

Kaartbeeld ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat locaties bedrijventerreinen/werklocaties verkeerd zijn ingetekend of ontbreken Het betreft de locaties: in Beegden (Beegderveld 8 en 14, Baexemerweg 2 en 3), in Linne (Stuw Linne, Veestraat 6, een gat in landelijke kern bij Leppingtonstraat 9), in Maasbracht (Stationsweg 78 en Linnerweg 12), in Panheel (Pasweg 8, Heggerstraat 10, Sint Antoniusstraat 14, Aan het Kanaal 5, eigenlijk gewoon heel Panheel opnieuw intekenen), in Wessem (Waage Naak 31) en in Stevensweert (Bilt 8a)	ZW-0188-72

Standpunt GS

Voor het aanpassen, toevoegen of verwijderen van de zonering werklocaties (bedrijventerreinen, stedelijke dienstenterreinen en/of solitaire bedrijfslocaties groter dan 1 hectare) kunnen deze worden aangepast binnen het provinciale REBIS-monitoringsysteem, mits de locaties passen binnen de voor REBIS geldende definities. Voor dat systeem heeft elke gemeente een eigen databeheerder die toegang heeft tot dit systeem.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp/ kaartbeeld Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de aanpassing van de begrenzing van Greenport Venlo op basis van de structuurvisie 2012 en actuele ruimtelijke inzichten	ZW-1262-8

Standpunt GS

Op het kaartbeeld van de bedrijventerreinen worden enkel bestaande terreinen, lees planologisch geregeld, weergegeven en dus geen plannen of geplande uitbreidingen. En indien het zover is kan de gemeente via haar account in het REBIS-systeem een dergelijke melding doen.

Voorstel aan PS

Kaartbeeld ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt Trafostation aan de Putstraat op te nemen als onderdeel van het bedrijventerrein (werklocatie).	ZW-0263-77

Standpunt GS

Voor het aanpassen, toevoegen of verwijderen van werklocaties, bedrijventerreinen en/of solitaire bedrijfslocaties kunnen deze worden aangepast binnen het provinciale REBIS-monitoringsysteem binnen de geldende definities. Voor dat systeem heeft elke gemeente een eigen databeheerder die toegang heeft tot dit systeem.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp/ kaartbeeld Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Op kaart. Indiener verzoekt om voor de bedrijventerreinen een onderscheid aan te brengen tussen industrie en stedelijke bedrijventerreinen. In Sittard-Geleen betreffen de industriegebieden Chemelot, het Automotive Cluster (vm. VDL-Nedcar) en Holtum Noord. De overige bedrijventerreinen zijn stedelijk bedrijventerreinen.	ZW-0302-60

Standpunt GS

Indiener stelt terecht dat er meerdere typen bedrijventerrein zijn. Echter, wij maken dat onderscheid niet. Laat onverlet dat een gemeente terecht dit wel doet of kan doen.

Voorstel aan PS

Kaartbeeld ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie primair om de locatie voormalig Licom-terrein aan te duiden als 'solitaire bedrijvenlocatie > I ha', of - indien nodig - een	ZW-1199-91

aanvullende aanduiding op te nemen voor solitaire locaties tussen 0,5 en 1 hectare. De locatie ligt volgens de indiener net onder de grens van 1 hectare, maar sluit qua aard en ruimtelijke context aan bij deze categorie. Indiener stelt dat de aanduiding bovendien recht doet aan het voormalige gebruik. Indiener verwijst naar twee afbeeldingen in hun zienwijze.

Standpunt GS

Het Licom terrein zal als gevraagd worden toegevoegd aan de kaart als 'solitaire bedrijvenlocatie > I ha'.

Voorstel aan PS

Kaartbeeld "Solitaire bedrijfskavels' ontwerp Omgevingsvisie zal worden aangepast.

11. Vrijetijdseconomie

11.1 Algemeen

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat het hoofdstuk vooral gericht lijkt op het benoemen van beperkingen in plaats van het benutten van kansen. Volgens de indiener kan een duurzame ontwikkeling van de vrijetijdseconomie juist een bijdrage leveren aan het oplossen van grote maatschappelijke opgaven, zoals het hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing en het tegengaan van leegstand en ondermijning. Daarbij wijst de indiener op de mogelijkheden voor kleinschalige initiatieven, zoals camperstandplaatsen, mini-campings of bed & breakfasts. De indiener verzoekt om ruimte te bieden voor maatwerk en een locatiegerichte beoordeling, zodat onnodige beperkingen of het uitsluiten van uitbreiding voorkomen kunnen worden.	ZW-1479-199
Indiener benadrukt dat de problematiek binnen de verblijfsrecreatie in Zuid-Limburg niet representatief is voor Midden-Limburg, en vraagt om een eigen benadering voor Midden-Limburg zonder generieke beperkingen.	ZW-0196-155
Indiener constateert dat in de POVI staat dat de Provincie het belangrijk vindt om te voorkomen dat er op veel plekken kleinschalige verblijfsrecreatiebedrijfjes ontstaan. Indiener stelt dat dit niet wenselijk is en dat de opgave/potentie juist ligt in kleinschalige verblijfsrecreatie. Indiener verzoekt om in plaats van beperken, te kijken naar toeristische spreiding. Hiermee kan volgens de indiener ook overdruk in de provincie worden voorkomen/beperkt. Indiener stelt dat voorkomen van overdruk juist ook aangepakt kan worden door het faciliteren van toeristische spreiding door middel van het kijken naar potentie/ behoeftes bottom-up in plaats van louter problematiek top-down.	ZW-0263-64
Indiener geeft aan dat het document een zeer gedetailleerd niveau bevat, wat niet past binnen een visie die bedoeld is als richtinggevend kader. Indiener geeft aan dat de POVI juist zou moeten faciliteren dat de provinciale ambities rondom VTE in Limburg, en daarmee ook in Noord-Limburg, kunnen worden waargemaakt. Dit vraagt om voldoende ruimte voor maatwerk en lokale flexibiliteit.	ZW-3017-228
Indiener geeft aan dat vrijetijdseconomie meer is dan een marktanalyse en dat bij initiatieven een integrale afweging nodig is op basis van draagkracht van gebieden, verdeling van schaarse ruimte en gebiedskwaliteiten. Indiener verzoekt dit op te nemen.	ZW-0241-101
Indiener geeft aan teleurgesteld te zijn in de negatieve insteek van het hoofdstuk vrijetijdseconomie. Dit is gericht op beperking in plaats van op het grijpen van kansen. Indiener is ervan overtuigd dat een duurzame ontwikkeling van de vrijetijdseconomie een bijdrage kan leveren aan het	ZW-0241-148

oplossen van grote opgaven (denk bijvoorbeeld aan het hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing om verloedering en ondermijning tegen te gaan). Indiener verzoekt dit hoofdstuk in te steken vanuit een positieve ambitie.	
Indiener stelt dat het niet de rol van het POVI is om sectorale economische beleidsvisies te formuleren, maar om ruimtelijke kaders te stellen die bijdragen aan provinciale ambities zoals leefbaarheid, duurzaamheid, vitaliteit van stad en land, en zorgvuldig ruimtegebruik. In dat licht vindt indiener het positief dat de vrijetijdseconomie in het POVI een eigen hoofdstuk heeft gekregen. De sector is immers sterk ruimte-afhankelijk en heeft directe impact op landschap, infrastructuur, natuur en stedelijke ontwikkeling.	ZW-1164-103
Indiener stelt dat het van belang is dat de ruimtelijke keuzes die in het POVI worden gemaakt, goed aansluiten bij de inhoudelijke koers en ambities zoals verwoord in de “Visie Vrijetijds-economie Zuid-Limburg 2030”. Daarom doet indiener de volgende aanbevelingen ten aanzien van Vrijetijdseconomie: 1. Verbind ruimtelijke keuzes aan de kernkwaliteiten van Zuid-Limburg - Gebruik de zes kernkwaliteiten uit de Visie 2030 (landschap, cultuur, sportief, bourgondisch, internationaal, veelzijdig) als ruimtelijk afwegingskader. - Veranker deze in gebiedspaspoorten of ruimtelijke ontwikkelprincipes. 2. Maak ruimte voor gebiedsgericht maatwerk - Niet elk gebied vraagt dezelfde aanpak. Heuvelland vraagt om bescherming en spreiding, Parkstad om versterking van aanbod, Westelijke Mijnstreek om ontsluiting van potentieel. - Werk met gebiedsprofielen of ontwikkelperspectieven per regio. 3. Stimuleer ruimtelijke innovatie - Geef ruimte aan thematische ontwikkeling (bijv. erfgoedroutes, wijnbeleving, ondergronds Zuid-Limburg). - Sta innovatieve vormen van verblijfsrecreatie toe in bestaande bebouwing of erfgoed, mits passend in het landschap. 4. Versterk de verwevenheid tussen stad en land - Ontwikkel stad-landzones als recreatieve schakels. - Stimuleer multifunctioneel ruimtegebruik (bijv. recreatie op agrarische erven, horeca in dorpskernen). 5. Integreer vrijetijdseconomie in andere ruimtelijke thema’s - Denk aan mobiliteit (OV-bereikbaarheid van hotspots, grensoverstijgende verbindingen), energie (zon op parkeerplaatsen bij attracties), klimaatadaptatie (recreatie in waterbergingsgebieden).	ZW-1164-104
Indiener verzoekt dat het huidige gebruik van gronden in eigendom van de stichting voor het bivakkeren en kamperen voor jeugdgroepen mogelijk blijft.	ZW-1450-1

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de tekst voor vrijetijdseconomie meer lijkt op een toetsings- en spelregelkader voor ruimtelijke initiatieven dan op een strategische ruimtelijke toekomstvisie, en verzoekt dit hoofdstuk naar visieniveau te tillen.

Indiener					
ZW-0317-120	ZW-0166-110	ZW-0186-111	ZW-0196-153	ZW-0224-112	ZW-0237-100
ZW-0240-105	ZW-0241-100	ZW-0242-113	ZW-0313-126	ZW-1236-105	ZW-1473-100
ZW-1479-152	ZW-0278-121				

Zienswijze
Indiener geeft aan dat er onderscheid is tussen Noord/Midden-Limburg en Zuid-Limburg op het gebied van vrijetijdseconomie en dat dit onderscheid benoemd mag worden in de POVI, met gebruik van de Ontwerpende Onderzoeken.

Indiener					
ZW-0317-119	ZW-0166-109	ZW-0186-110	ZW-0224-111	ZW-0237-99,	ZW-0240-104
ZW-0242-112	ZW-0278-120	ZW-1236-104	ZW-1473-99	ZW-1479-151	

Zienswijze
Indiener geeft aan dat vrijetijdseconomie meer is dan een marktanalyse en dat een integrale afweging nodig is over draagkracht van gebieden, verdeling van schaarse ruimte en gebiedskwaliteiten. Indiener verzoekt gebruik te maken van bestaande analyses en ontwikkelperspectieven zoals ZON2050 De Peel, de Ontwerpende Onderzoeken en het Panorama Maasvallei.

Indiener					
ZW-0317-121	ZW-0166-111	ZW-0186-112	ZW-0196-154	ZW-0224-113	ZW-0237-101
ZW-0240-106	ZW-0242-114	ZW-0278-122	ZW-0313-127	ZW-1236-106	ZW-1473-101
ZW-1479-153					

Standpunt GS

De POVI is een integraal, ruimtelijk richtinggevend kader waarin de provinciale belangen centraal staan. Het thema Vrijetijdseconomie moet in samenhang met de algemene onderdelen van de POVI worden gelezen. Gemeenten zijn het bevoegd gezag voor het beoordelen van initiatieven, op basis van een integrale afweging op lokaal/regionaal niveau. Gemeenten houden daarbij rekening met de provinciale belangen, en dus de inhoud van POVI. Dit systeem biedt, mits door de gemeente goed onderbouwd, ruimte voor lokaal maatwerk en flexibiliteit. Het hoofdstuk Vrijetijdseconomie is een uitwerking van de vorige POVI op basis van onder meer de ervaringen

die in de afgelopen jaren zijn opgedaan met de regionale afstemming van casussen in de drie regio's Noord, Midden en Zuid. Ook de beoordeling van vele initiatieven vrijetijdseconomie in het kader van de ruimtelijke procedures heeft geleid tot verduidelijking van het beleid. Het provinciaal belang voor Vrijetijdseconomie is gebaseerd op het voorkómen van toekomstige problemen binnen dit beleidsveld en met andere beleidsvelden. Wij begrijpen dat dit als beperkend wordt ervaren. Binnen de gegeven kaders is het echter voor ondernemers mogelijk om kansen te benutten. Gezien de schaarste aan ruimte zien wij vooral kansen bij de doorontwikkeling en herontwikkeling van bestaande locaties vrijetijdseconomie en in monumenten en/of beeldbepalende gebouwen. Het opstellen van integrale visies per regio vinden wij een taak voor de samenwerkende gemeenten in de regio. Daarbij hoort ook het gebiedsgericht concretiseren van toeristische spreiding.
Deze POVI heeft geen directe gevolgen voor het bestaande gebruik van gronden voor dag- en/of verblijfsrecreatie. Dat kan eventueel wel een gevolg zijn van het opstellen van een nieuw omgevingsplan door een gemeente.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.2 Op de kaart

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat vrijetijdseconomie niet goed is opgenomen in het kaartmateriaal, de campings en recreatieparken zijn verdwenen. Zie ook opmerking bij de Kaarten. Indiener stelt voor om deze in de Groenblauwe (landbouw)zone onder te brengen omdat de omgevingskwaliteiten in deze zone voor een belangrijk deel de aantrekkelijkheid van deze terreinen bepaalt.	ZW-1473-173
Indiener verzoekt om het perceel van een bepaald vakantiepark een recreatieve bestemming te geven. Het perceel is nu als 'primair landbouwgebied' ingetekend.	ZW-0268-1
Indiener verzoekt om: 1. De zonering primair landbouwgebied' van het betreffende vakantiepark te herzien en aan te passen aan het feitelijke recreatieve gebruik; 2. Rekening te houden met de reeds aanwezige en geplande recreatieve functie; 3. In overleg te treden over een gebiedsspecifieke benadering die recreatie, landschapskwaliteit en ecologie in samenhang ontwikkelt. Een aanduiding als bijvoorbeeld 'verwevingsgebied' zou wellicht beter passen.	ZW-0372-1
Indiener verzoekt vrijetijdseconomie een volwaardige plek te geven op de kaarten.	ZW-0241-166

Standpunt GS

De kaart met de zonering is een kaart die op provinciaal niveau richtinggevend is voor toekomstige ontwikkelingen. De kaart is niet bedoeld als feitelijke weergave van de huidige situatie. Wij hebben ervoor gekozen om vrijetijdseconomie een onderdeel van de integrale toekomstgerichte zonering

te laten zijn. Dat betekent dat het ontwikkelingsperspectief van een bestaand bedrijf in de vrijetijdseconomie afhankelijk is van de zone waarin het bedrijf of de eventuele uitbreiding ligt.

Voorstel aan PS

Tekst en kaarten ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat grootschalige recreatieve functies zijn aangeduid als ‘primair landbouwgebied’. Indiener vindt dit geen passende definitie en/of omschrijving en verzoekt de provincie hier een passende oplossing voor aan te reiken. Daarbij de kanttekening dat indiener een oplossing, die het permanent bewonen van recreatiewoningen vergemakkelijkt, niet voorstelbaar vindt.	ZW-0186-141

Standpunt GS

De kaart met de zonering is een kaart die op provinciaal niveau richtinggevend is voor toekomstige ontwikkelingen. De kaart is niet bedoeld als feitelijke weergave van de huidige situatie. Wij hebben ervoor gekozen om vrijetijdseconomie een onderdeel van de integrale toekomstgerichte zonering te laten zijn. Dat betekent dat het ontwikkelingsperspectief van een bestaand bedrijf in de vrijetijdseconomie afhankelijk is van de zone waarin het bedrijf of de eventuele uitbreiding ligt.
Wij delen de opvatting dat het vergemakkelijken van permanente bewoning van recreatiewoningen geen oplossing is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.3 Inleiding

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om de exacte reikwijdte van de begrippen dagrecreatie en verblijfsrecreatie te verduidelijken. Zo is bij dagrecreatie onduidelijk of het ook gaat om niet locatie gebonden activiteiten als wandelen, fietsen en paardrijden	ZW-1038-88
Indiener constateert inconsistenties in de gehanteerde definities: - incidentele verhuur via platforms wordt uitgesloten van verblijfsrecreatie. - fiets- en horecavoorzieningen worden uitgesloten van dagrecreatie. - evenementen vallen buiten de vrijetijdseconomie. Indiener verzoekt om heroverweging en verduidelijking van deze definities. De drie genoemde onderdelen dienen te vallen binnen 'toerisme en recreatie'.	ZW-1439-4
Indiener geeft aan dat de gehanteerde begrippen "dagrecreatie" en "verblijfsrecreatie" verwarring opleveren. De exacte reikwijdte is niet duidelijk. Indiener stelt dat bij dagrecreatie onvoldoende duidelijk wordt of	ZW-0160-40

het ook activiteiten omvat zoals wandelen, fietsen en paardrijden die niet aan een specifieke locatie gebonden zijn. Indiener vindt het van belang om over de inhoud van voornoemde begrippen brede consensus te hebben en om deze begrippen consequent te hanteren, gelet op mogelijke regels in de nog op te stellen provinciale verordening.	
Indiener leest: “Het incidenteel verhuren van de eigen (eerste) woning, bijvoorbeeld via een boekingsplatform, zien we niet als een voorziening voor verblijfsrecreatie.” Indiener vraagt waarom niet, want dit is eigenlijk toch gewoon Bed&Breakfast?	ZW-1164-115

Standpunt GS

In bijlage 1 bij deze POVI zijn begripsbepalingen opgenomen voor ‘dagrecreatie’ en ‘verblijfsrecreatie’. Het beleid in de POVI geldt echter alleen voor 'VOORZIENINGEN voor dag- en verblijfsrecreatie'. In paragraaf 13.1 is opgenomen wat wij daaronder wel en niet verstaan. Het incidenteel verhuren van een eigen (eerste) woning wordt niet gezien als 'een VOORZIENING voor verblijfsrecreatie'. Fietscafé’s, openbare speeltuinen en evenementen worden niet gezien als 'een voorziening voor dagrecreatie'. Het beleid vrijetijdseconomie in de POVI heeft dus geen betrekking op bijvoorbeeld fiets- en horecagelegenheden en evenementen. Dit betekent niet dat dit geen onderdeel is van vrijetijdseconomie. Het betekent dat wij daarover in de POVI en de Omgevingsverordening geen beleid c.q. regels opnemen. Het is aan de gemeenten om in hun omgevingsvisies en omgevingsplannen op te nemen hoe zij daarmee omgaan. Het incidenteel aan derden verhuren van de eigen woning als vakantiewoning is niet hetzelfde als het uitbaten van een B&B: daarbij is immers de woningbezitter als gastheer/gastvrouw aanwezig.

Voorstel aan PS

De bestaande tekst in paragraaf 13.1 te verduidelijken door te wijzigen van

‘…werkgelegenheid. Voor… ‘

naar:

‘…werkgelegenheid. De vrijetijdseconomie bestaat uit onder meer verblijfsrecreatie (i) en dagrecreatie (i). Voor… ‘;

- de begrippen ‘voorzieningen voor dagrecreatie’ en ‘voorzieningen voor verblijfsrecreatie’ in de begrippenlijst op te nemen;
- de bestaande tekst in paragraaf 13.1 te verduidelijken door links op te nemen naar de begrippen ‘voorzieningen voor dagrecreatie’ en ‘voorzieningen voor verblijfsrecreatie’ in de begrippenlijst.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat niet alleen aantrekkelijke steden, maar ook aantrekkelijk landschap belangrijk is voor vrijetijdseconomie, en dat de provincie hier een rol en bevoegdheid heeft.

Indiener					
ZW-0317-122	ZW-0166-112	ZW-0186-113	ZW-0196-156	ZW-0224-114	ZW-0237-102

ZW-0240-107	ZW-0242-115	ZW-0278-123	ZW-0313-129	ZW-1236-107	ZW-1473-102
ZW-1479-154	ZW-0241-102				

Standpunt GS

Wij zijn het eens met de stelling dat een aantrekkelijk landschap belangrijk is voor vrijetijdseconomie.
Dit hebben wij in paragraaf 13.1 benoemd door te verwijzen naar het belang van een goede ruimtelijke kwaliteit. Ons beleid daarover hebben wij opgenomen in het hoofdstuk Ruimtelijke kwaliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Ten aanzien van de gehanteerde definities en afbakening constateert indiener dat deze niet eenduidig en consequent is. Zo wordt het incidenteel verhuren van de eigen woning via boekingsplatforms niet beschouwd als een voorziening voor verblijfsrecreatie. Voorzieningen zoals (fiets)cafés, restaurants, ijssalons of openbare speeltuinen vallen niet onder dagrecreatieve voorzieningen. Dit geldt ook voor sportieve, culturele en maatschappelijke evenementen. Indiener vraagt hier verduidelijking en zo mogelijk aanpassing.

Indiener

ZW-0187-124, ZW-0207-117, ZW-0238-107, ZW-0271-107, ZW-0314-107, ZW-1127-140, ZW-0304-55

Standpunt GS

In bijlage 1 bij deze POVI zijn begripsbepalingen opgenomen voor ‘dagrecreatie’ en ‘verblijfsrecreatie’. Het beleid in de POVI geldt echter alleen voor 'VOORZIENINGEN voor dag- en verblijfsrecreatie'. In paragraaf 13.1 is opgenomen wat wij daaronder wel en niet verstaan. Het incidenteel verhuren van een eigen (eerste) woning wordt niet gezien als 'een VOORZIENING voor verblijfsrecreatie'. Fietscafé’s, openbare speeltuinen en evenementen worden niet gezien als 'een voorziening voor dagrecreatie'. Het beleid vrijetijdseconomie in de POVI heeft dus geen betrekking op bijvoorbeeld fiets- en horecagelegenheden en evenementen. Dit betekent niet dat dit geen onderdeel is van vrijetijdseconomie. Het betekent dat wij daarover in de POVI en de Omgevingsverordening geen beleid c.q. regels opnemen. Het is aan de gemeenten om in hun omgevingsvisies en omgevingsplannen op te nemen hoe zij daarmee omgaan. Het incidenteel aan derden verhuren van de eigen woning als vakantiewoning is niet hetzelfde als het uitbaten van een B&B: daarbij is immers de woningbezitter als gastheer/gastvrouw aanwezig.

Voorstel aan PS

De bestaande tekst in paragraaf 13.1 te verduidelijken door te wijzigen van

‘…werkgelegenheid. Voor… ‘

naar:

‘…werkgelegenheid. De vrijetijdseconomie bestaat uit onder meer verblijfsrecreatie (i) en dagrecreatie (i). Voor… ‘;

- de begrippen ‘voorzieningen voor dagrecreatie’ en ‘voorzieningen voor verblijfsrecreatie’ in de begrippenlijst op te nemen;
- de bestaande tekst in paragraaf 13.1 te verduidelijken door links op te nemen naar de begrippen ‘voorzieningen voor dagrecreatie’ en ‘voorzieningen voor verblijfsrecreatie’ in de begrippenlijst.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft dat vrijetijdseconomie kan bijdragen aan de leefbaarheid van het landelijk gebied maar vindt het voorbeeld van een supermarkt op een vakantiepark ongelukkig gekozen. Het is juist andersom: een supermarkt in de kern kan profiteren van de een vakantiepark. Dat bezoekers op die manier de kern intrekken, draagt in bredere zin bij aan de leefbaarheid. Indiener verzoekt de tekst aan te passen.	ZW-0241-151
Indient stelt dat het voorbeeld van een supermarkt op een vakantiepark een ongelukkig gekozen voorbeeld is. Het ruimtelijk beleid t.a.v. supermarkten is er volgens de indiener op gericht om met name supermarkten in kernen te vestigen en dat toeristen gebruik maken van de lokale voorzieningen om deze in stand te houden.	ZW-0160-39
De indiener vindt het voorbeeld van de vestiging van een supermarkt op een vakantiepark ongelukkig gekozen omdat het ruimtelijk beleid erop is gericht supermarkten in kernen te vestigen	ZW-1038-87
Indiener merkt op dat in de eerste alinea van het hoofdstuk Vrijetijdseconomie een ongewenst voorbeeld wordt noemt van een supermarkt op een vakantiepark. Het vigerende gezamenlijke beleid van de Zuid-Limburgse gemeenten en Provincie (de SVREZL) is er volgens de indiener juist op gericht om supermarkten in de aangewezen kernwinkelgebieden te vestigen, zodat naast de lokale inwoners ook de toeristen er gebruik van maken en het economische draagvlak van de supermarkt wordt vergroot.	ZW-0319-61

Standpunt GS

Wij delen de opvattingen van indieners dat het opgenomen voorbeeld van een supermarkt op een vakantiepark ongelukkig gekozen is.

Voorstel aan PS

De tekst van de ontwerp-Omgevingsvisie aanpassen van:

‘…door bijvoorbeeld een supermarkt op een vakantiepark’

naar:

‘…doordat toeristen bijvoorbeeld het economisch draagvlak van een supermarkt in een landelijke kern vergroten.’

Zienswijze	Indiener
Indiener staat volledig achter het belang van de vrijetijdseconomie als belangrijke economische pijler voor Limburg.	ZW-1389-39

Standpunt GS

Wij waarderen de uitgesproken steun.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt de afbakening van wat onder vrijetijdseconomie valt helder en ruimtelijk relevant. Indiener vraagt de Provincie te overwegen om de ruimtelijke betekenis van de sector explicieter te maken. Bijvoorbeeld: hoe voorzieningen bijdragen aan de vitaliteit van kernen, hoe ze verweven zijn met infrastructuur, en hoe ze landschappelijke kwaliteit kunnen versterken.	ZW-1164-105

Standpunt GS

Wij hebben overwogen om de ruimtelijke betekenis van de sector vrijetijdseconomie explicieter te maken. Naar onze mening heeft een dergelijke beschrijving en uitwerking nu geen meerwaarde. Bij de beoordeling van initiatieven door gemeenten verwachten wij van gemeenten dat zij de ruimtelijke betekenis expliciet aangeven en meewegen in hun integrale afweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.4 Opgaven

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat een camping niet alleen beperkingen oplegt aan de landbouw maar ook koppelkansen biedt zoals nieuwe verdienmodellen voor natuurinclusieve landbouw in combinatie met verblijf.	ZW-0160-41
Indiener stelt dat uitbreiding en nieuwvestiging van bedrijven niet alleen beperkingen bieden, maar ook veel kansen als Koppelkansen, nieuwe verdienmodellen voor natuurinclusieve landbouw in combinatie met verblijf.	ZW-0263-56

Standpunt GS

Wij delen de opvatting van indiener. Dit heeft ten grondslag gelegen aan de zonering die wij in deze Omgevingsvisie hebben opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de problematiek binnen de verblijfsrecreatie in Zuid-Limburg niet representatief is voor Midden-Limburg. In Midden-Limburg zijn grootschalige missers, zoals permanente bewoning van grootschalige kwaliteitsachterstanden, niet of nauwelijks aan de orde. Waar zich knelpunten voordoen, is sprake van proactief regionaal beleid, gericht op monitoring, handhaving en duurzame kwaliteit. Midden-Limburg verdient daarom een eigen benadering. Overlast elders mag geen reden zijn voor generieke beperkingen die de economische en toeristische vitaliteit van Midden-Limburg onnodig afremmen.	ZW-0313-128

Standpunt GS

De opgaven in paragraaf 13.2 zijn in algemene zin beschreven voor geheel Limburg. Het is aan gemeenten c.q. regio's om desgewenst een eigen visie op te stellen. Bij de besluitvorming over initiatieven is het aan de gemeente om te onderbouwen dat het initiatief per saldo positieve effecten heeft.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de ruimtelijke druk en de problematiek rond niet-vitale parken terecht zijn benoemd. Ten aanzien van de problematiek rond niet-vitale parken vraagt indiener de Provincie: - om een ruimtelijke analyse toe te voegen van waar de druk het grootst is (bijv. Heuvelland vs. Parkstad). Dit helpt bij gebiedsgericht sturen. - om de opgaven te verbinden aan de NOVEX-ontwikkelperspectieven voor Zuid-Limburg, waarin ook toerisme en landschap samenkomen.	ZW-1164-106

Standpunt GS

Een verdere uitwerking van de opgaven ten behoeve van de concrete aanpak daarvan is aan de regio's c.q. de gemeenten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.5 Ambitie en hoofdlijnen algemeen

Zienswijze	Indiener
De provincie heeft een ambitie om in Limburg een robuuste toeristisch-recreatieve structuur te realiseren. Indiener verzoekt om de gehanteerde kwaliteitseisen en normen voor toeristisch-recreatieve routestructuren te verduidelijken en om aandacht voor recreatieve mobiliteit en de samenhang met gezondheid, toerisme en verblijfsrecreatie.	ZW-0304-53

Standpunt GS

Wij benoemen in deze Omgevingsvisie het belang van routestructuren voor vrijetijdseconomie. Het stellen van specifieke kwaliteitseisen en normen is aan de betreffende overheden bij het realiseren en beheren van de routestructuren. Wij zien, net als indieners een samenhang van routestructuren met gezondheid, toerisme en verblijfsrecreatie. Recreatieve mobiliteit draagt bij aan gezondheid en vitaliteit. De Provincie werkt eraan om de provinciale infrastructuur verkeersveilig in te richten. Het primaire doel van onze infrastructuur is utilitair. Daar waar het ook mogelijk is om recreatieve mobiliteit te faciliteren kijken we hiernaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener concludeert dat het lijkt dat er geen maatwerk mogelijk is voor behoud van bijvoorbeeld karakteristieke hoeves en agrarische gebouwen met cultuurhistorische waarde. Indiener maakte hier onder het hoofdstuk Landbouw ook reeds opmerkingen over. Deze gebouwen zouden onder voorwaarden en met maatwerk herbestemd kunnen worden voor kleinschalige (verblijfs)recreatie.	ZW-0253-12

Standpunt GS

De conclusie van indiener is onjuist. In 13.6.7 hebben wij opgenomen dat juist een voorkeur bestaat voor het gebruik van monumenten en beeldbepalende gebouwen. Dat kunnen ook agrarische gebouwen zijn. Initiatieven op het gebied van vrijetijdseconomie zijn mogelijk, mits daar kwantitatief en kwalitatief behoefte aan is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat als alleen Roermond zich de komende jaren mag ontwikkelen tot meerdagse bezoekersstad, dan is het logisch dat ook de capaciteit en diversiteit van het verblijfsaanbod mee moeten groeien. Maar als nieuwe verblijfsrecreatie niet is toegestaan vanwege het risico op verdringing, in plaats van een knelpunt in het ruimtelijk en toeristisch beleid,	ZW-0313-134

kan dit leiden tot druk op bestaande accommodaties (verzadiging, prijsopdrijving), misgelopen economische kansen (voor ondernemers én stad), en verschuiving van overnachtingen naar omliggende regio's buiten de provincie.

Standpunt GS

De tekst over Roermond waarnaar indiener verwijst is geen onderdeel van de ontwerp-Omgevingsvisie en is ons onbekend. Indiener stelt verder dat nieuwe verblijfsrecreatie niet is toegestaan en wijst op de mogelijke nadelen daarvan. Het is onjuist dat nieuwe verblijfsrecreatie niet is toegestaan. Nieuwe verblijfsrecreatie is mogelijk als aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Zo zal moeten worden aangetoond dat bij het toevoegen van verblijfsrecreatie vraag en aanbod in balans blijven

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de vrees van de provincie voor verdringing vaak op beschermingsdenken is gebaseerd, terwijl de markt zich aanpast op veranderende behoeften, zelf corrigeert door overaanbod (bijv. via prijs- of kwaliteitsdifferentiatie), juist baat heeft bij gezonde concurrentie en innovatie. Het uitsluiten van nieuwe initiatieven om bestaande te beschermen, leidt op termijn tot stilstand, veroudering en verlies van toeristische aantrekkelijkheid.	ZW-0313-135

Standpunt GS

Wij delen de opvatting dat de markt baat heeft bij gezonde concurrentie en innovatie. De markt werkt echter niet actief aan het oplossen van problemen op niet-vitale locaties zoals achterstallig onderhoud, verloedering en oneigenlijk gebruik. Deze problematiek vermindert de aantrekkelijkheid van Limburg voor toeristen. Daarom hebben wij in deze Omgevingsvisie een genuanceerd beleid opgenomen waarbinnen ook onder voorwaarden nieuwe initiatieven mogelijk zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het stimuleren van vrijetijdseconomie niet wenselijk is in gevallen waar al overlast bestaat van een bestaande camping.	ZW-0432-3

Standpunt GS

Deze Omgevingsvisie is een ruimtelijk richtinggevend kader dat geen stimulerende maatregelen voor vrijetijdseconomie bevat. Indien er overlast van een camping bestaat is het aan de gemeente

om dat bij wijziging of uitbreiding van de camping te betrekken in de integrale afweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat volgens deze versie van de POVI er alleen nog ruimte voor unieke verblijfsrecreatie is. De eis dat nieuwe verblijfsrecreatie 'uniek' moet zijn, klinkt aantrekkelijk vanuit een kwaliteitsstreven, maar werkt in de praktijk vaak remmend, uitsluitend en economisch verstikkend. Zeker als 'uniek' niet duidelijk wordt gedefinieerd, ontstaat er ruimte voor willekeur en eenzijdige marktwerking. De kracht van Limburg zit juist in de diversiteit van het aanbod: van eenvoudig tot luxe, van rust tot beleven. Beleid zou ruimte moeten bieden voor verschillende segmenten en prijsklassen, passend bij de lokale context en de toeristische vraag.	ZW-0313-133

Standpunt GS

In deze Omgevingsvisie is nergens de eis opgenomen dat nieuwe verblijfsrecreatie uniek moet zijn. Het opgenomen beleid biedt juist ruimte voor hetgeen indiener voorstelt: voor verschillende segmenten en prijsklassen, passend bij lokale context en de vraag.
Wij verwachten daarbij wel een gedegen onderbouwing in samenwerking tussen ondernemer en gemeente.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener herkent de bestaande werkwijze tussen gemeenten en Provincie in de ontwerp-POVI, maar ziet de marktontwikkelingen van de afgelopen jaren met een toenemend aantal bezoekers van (Zuid-)Limburg en een sterkere groei van de vraag dan het aanbod niet terug in de ontwerp-POVI. Indiener stelt dat het van belang is dat we gezamenlijk zorgen voor meer spreiding van de bezoekersstromen om de positieve effecten van het toerisme op de regio te vergroten en de negatieve effecten te verminderen. Indiener vraagt de ontwerp-POVI aan te passen om meer spreiding te bewerkstelligen, en bij een nieuw initiatief meer te kijken naar de specifieke omgeving.	ZW-0319-56

Standpunt GS

Wij verwachten van gemeenten dat zij bij het onderbouwen van initiatieven uitgaan van de dan relevant ontwikkelingen in vraag en aanbod. Regionale aandachtspunten zoals het spreiden van bezoekersstromen zijn bij uitstek een thema voor een integrale regionale visie en/of uitvoeringsprogramma.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor meer aandacht voor vrijetijdseconomie als nevenactiviteit bij agrarische bedrijven, gelet op de andere doelen van de POVI.	ZW-0196-160

Standpunt GS

Het beleid voor vrijetijdseconomie in deze Omgevingsvisie heeft ook betrekking op initiatieven die een nevenactiviteit zijn op een agrarisch bedrijf.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat als we de schoonheid en aantrekkingskracht van zuid Limburg voor toeristen overeind willen houden moeten we conclusies uit onderzoeken omzetten in beleid. Dat betekent dat er streng de hand gehouden moet worden aan het verbod om meer campings en huisjesparken (groter dan 25 plaatsen) toe te staan. Voor stoppende boeren die zich laten uitkopen moet deze regel ook gelden.	ZW-0874-6

Standpunt GS

Het beleid voor vrijetijdseconomie in deze Omgevingsvisie kent geen absoluut verbod om meer verblijfsrecreatie toe te staan. Het is wel zo dat een gemeente bij een dergelijk initiatief goed moet onderbouwen waarom het initiatief de juiste functie op de juiste plek in de juiste omvang is. Daarbij moet voldaan worden aan de instructieregels voor ruimtelijke kwaliteit die wij gaan opnemen in de Omgevingsverordening Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de eis voor unieke verblijfsrecreatie remmend werkt en pleit voor beleid dat ruimte biedt voor verschillende segmenten en prijsklassen passend bij de lokale context.	ZW-0196-162

Standpunt GS

In deze Omgevingsvisie is nergens de eis opgenomen dat nieuwe verblijfsrecreatie uniek moet zijn. Het opgenomen beleid biedt juist ruimte voor hetgeen indiener voorstelt: voor verschillende segmenten en prijsklassen, passend bij lokale context en de vraag. Wij verwachten daarbij wel een gedegen onderbouwing in samenwerking tussen ondernemer en gemeente.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de nadruk op ETFAL (evenwichtige toedeling van functies aan locaties) goed past binnen de ruimtelijke logica van het POVI. De ambitie blijft beleidsmatig. Indiener vraagt de Provincie om de ruimtelijke vertaling van de ambitie te expliciteren: waar is ruimte voor groei, waar voor consolidatie, waar voor transformatie?	ZW-1164-108

Standpunt GS

Een ruimtelijke vertaling van de ambitie is slechts zinvol op een lager gebiedsgericht schaalniveau. Daarom vinden wij een dergelijke ruimtelijke vertaling bij uitstek een thema voor een integrale regionale of lokale visie

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in H.13 'Vrijetijdseconomie' elke link met natuur ontbreekt. Indiener vindt dit een gemiste kans, gezien het feit dat vrijetijdseconomie zich voor een belangrijk deel afspeelt in het landelijk gebied en het belang dat juist in dat landelijk gebied wordt toegekend aan natuur.	ZW-0160-68

Standpunt GS

Het hoofdstuk Vrijetijdseconomie is geen losstaand hoofdstuk en dient gelezen te worden in samenhang met de algemene hoofdstukken en de overige thema-hoofdstukken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat plannen voor grootschalige intensieve recreatie in het Maasdal in de gemeente Mook en Middelaar niet passen binnen de omgevingsvisie van Provincie Limburg. Voor dergelijke plannen bestaat ook geen draagvlak bij het overgrote deel van de inwoners van de gemeente.	ZW-0199-6

Standpunt GS

Indien er initiatieven ontwikkeld worden voor grootschalige intensieve recreatie is het aan de gemeente om daar een afweging over te maken, met inachtneming van de regels in de Omgevingsverordening. Indien aan de orde, zullen wij vervolgens de plannen beoordelen op basis van deze Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt de opgave voor de vrijetijdseconomie beperkt, mist visie en ambitie op de lange termijn. Er wordt uitgegaan van wat niet goed zou zijn of niet goed zou gaan. Indiener stelt dat heel Limburg als hetzelfde wordt beschouwd en vraagt om meer differentiatie tussen noord, midden en zuid.	ZW-0224-180

Standpunt GS

Onze ambitie voor de lange termijn hebben wij in algemene zin geformuleerd in de algemene hoofdstukken. Voor vrijetijdseconomie specifiek is de ambitie neergelegd in de eerste alinea van 13.3. Daarbij moeten wij rekening houden met bestaande problemen c.q. opgaven. Wij verwachten van een gemeente dat zij bij het beoordelen van een initiatief rekening houdt met de specifieke lokale of regionale omstandigheden. Het is daarom niet zinvol om een grove differentiatie in drie regio's aan te brengen in deze Omgevingsvisie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt wat de Provincie verstaat onder 'goed' in de passage 'Onze ambitie is dat er in Limburg een goede toeristisch-recreatieve structuur is met vitale verblijfs- en dagrecreatiebedrijven en voldoende goede routestructuren van goede kwaliteit en rekening wordt gehouden met gezondheid en veiligheid. Indiener vraagt of daar kwaliteitscriteria aan verbonden zijn.	ZW-0263-57

Standpunt GS

Wij hebben in algemene zin een ambitie benoemd. Wat 'goed' is zal onder meer aan de orde komen bij de beoordeling van initiatieven voor voorzieningen voor dag- en/of verblijfsrecreatie. Bij deze beoordeling dient de gemeente te onderbouwen waarom het initiatief de juiste functie op de juiste plek is, in de juiste omvang. In deze Omgevingsvisie hebben wij geen kwaliteitscriteria opgenomen voor routestructuren vrijetijdseconomie. Het stellen van specifieke kwaliteitseisen en normen is aan de betreffende overheden bij het realiseren en beheren van de routestructuren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener juicht de provinciale ambitie toe om in Limburg een robuuste toeristisch-recreatieve structuur te realiseren met vitale verblijfs- en dagrecreatiebedrijven en kwalitatief hoogwaardige routestructuren. Hierbij vraagt indiener de provincie wel om de gehanteerde kwaliteitseisen en normen voor toeristisch-recreatieve routestructuren te verduidelijken. Indiener verzoekt om

aandacht voor recreatieve mobiliteit en de samenhang met gezondheid, toerisme en verblijfsrecreatie in de POVI.

Indiener					
ZW-0187-122	ZW-0238-105	ZW-0253-120	ZW-0271-105	ZW-0314-105	ZW-1439-1
ZW-0207-115					

Standpunt GS

Wij benoemen in deze Omgevingsvisie het belang van routestructuren voor vrijetijdseconomie. Het stellen van specifieke kwaliteitseisen en normen is aan de betreffende overheden bij het realiseren en beheren van de routestructuren. Wij zien, net als indieners een samenhang van routestructuren met gezondheid, toerisme en verblijfsrecreatie. Recreatieve mobiliteit draagt bij aan gezondheid en vitaliteit. De Provincie werkt eraan om de provinciale infrastructuur verkeersveilig in te richten. Het primaire doel van onze infrastructuur is utilitair. Daar waar het ook mogelijk is om recreatieve mobiliteit te faciliteren kijken we hiernaar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.6 Ambitie en hoofdlijnen balans tussen vraag en aanbod

Zienswijze	Indiener
Er wordt gesteld dat de voorzieningen voor vrijetijdseconomie meer ruimte nodig hebben. Indiener is van mening dat gekozen dient te worden voor het verhogen van de kwaliteit van het aanbod. Een kwantitatieve uitbreiding van het aanbod mag niet leiden tot verdringing en leegstand, niet bijdragen aan de verdere verstedelijking van het landschap en per saldo niet leiden tot een vergroting van de recreatieve druk op het heuvelland. Een stand-still van het aantal verblijfsdagen is zeer gewenst.	ZW-1035-81

Standpunt GS

Voor het verhogen van de kwaliteit van het aanbod is soms ook meer ruimte nodig. Bijvoorbeeld het vergroten van het aantal vierkante meter per kampeerplaats, bij een gelijkblijvend aantal kampeerplaatsen. Wij delen de opvatting dat een kwantitatieve uitbreiding niet mag leiden tot verdringing en leegstand. De verdere verstedelijking van het landschap willen wij voorkomen door ons beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Een stand-still van het aantal verblijfsdagen in het Heuvelland is een gebiedsspecifieke beleidsmaatregel die op het niveau van de individuele/ samenwerkende gemeenten ligt. In een enkele gemeente is feitelijk een dergelijke beleidsmaatregel van kracht door een plafond aan het aantal kampeerplaatsen in het

omgevingsplan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het streven naar balans in paragraaf 13.3 begrijpelijk en wenselijk is. Indiener stelt dat in de praktijk beoordeling altijd zal plaatsvinden op basis van interpretatie, marktinzicht en bestuurlijke afweging - zowel door gemeenten als de Provincie. Een te rigide toepassing van deze bepaling kan ertoe leiden dat waardevolle of vernieuwende initiatieven worden afgewezen, louter vanwege het bestaan van vergelijkbare voorzieningen elders in de regio die feitelijk nauwelijks nog bijdragen. Indiener pleit er daarom voor om het streven naar balans als beleidsdoel te behouden, maar terughoudend te zijn met formuleringen als "alleen mogelijk als". Beleidsruimte voor gemotiveerde afwijking blijft essentieel.	ZW-1199-66

Standpunt GS

Het opgenomen beleid en de regels in de Omgevingsverordening maken gemotiveerde afwijking mogelijk

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verwijst naar de tekst 'Een kwantitatieve uitbreiding van het aanbod is alleen mogelijk als dit niet leidt tot verdringing en leegstand.' Indiener stelt dat als een kwantitatieve uitbreiding elders tot verdringing of leegstand leidt, dit betekent dat het elders (ook) schort aan kwaliteit. Het mag niet zo zijn dat goede ondernemers lijden onder slechte ondernemers. De slechte bedrijfsvoering van de één mag nooit reden zijn om een initiatief van de ander af te wijzen. Indiener verzoekt deze passage te nuanceren.	ZW-0241-152

Standpunt GS

Initiatieven zullen niet worden afgewezen vanwege de slechte bedrijfsvoering op bestaande bedrijven. Een initiatief kan wel worden afgewezen als daardoor zoveel aanbod wordt toegevoegd dat bestaande (goede) bedrijven te veel gasten verliezen (verdringing). Dit kan vervolgens tot leegstand, verloedering en ondermijnende criminaliteit leiden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.7 Ambitie en hoofdlijnen liefst overnemen bestaand bedrijf/locatie

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt om meer differentiatie t.a.v. de tekst “Ondernemers die een bedrijf willen beginnen nemen een bestaand bedrijf over of zoeken naar een locatie die in het omgevingsplan al de juiste functie heeft. Pas als dat niet mogelijk is, komen andere opties in beeld, zoals vestiging op een nieuwe locatie.” Voor gemeenten en gebieden met een fors aanbod aan verblijfsaccommodaties met leegstand gaat volgens ons deze stelling op. Er zijn in Zuid-Limburg ook gemeenten en gebieden met niet of nauwelijks verblijfsaccommodaties. Indiener geeft aan dat Maastricht een duidelijke marktruimte voor logies en dat het voor Maastricht een beter model kunnen zijn om nieuwvestiging alleen toe te staan als er aantoonbaar marktruimte is.	ZW-1038-89
Hoewel het voor gemeenten en gebieden met een ruim aanbod aan verblijfsaccommodaties en mogelijk zelfs leegstand logisch is dat nieuwe initiatieven zich in eerste instantie richten op bestaande locaties of op plekken met een passende bestemming in het omgevingsplan, geldt dit niet voor de gehele regio. In Zuid-Limburg zijn er namelijk ook gemeenten en gebieden waar niet of nauwelijks verblijfsaccommodaties aanwezig zijn. Vanuit het oogpunt van spreiding van het toeristisch aanbod — een van de centrale uitgangspunten van de Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030 is het daarom belangrijk om ruimte te laten voor maatwerk en differentiatie. Een uniforme benadering doet geen recht aan de verschillen binnen de regio en kan gewenste ontwikkelingen in onderbediende gebieden onnodig belemmeren.	ZW-0253-10
Indiener constateert dat in de POVI staat dat ondernemers die een bedrijf willen beginnen een bestaand bedrijf overnemen of zoeken naar een locatie die in het omgevingsplan al de juiste functie heeft en pas als dat niet mogelijk is, andere opties in beeld komen, zoals vestiging op een nieuwe locatie. Indiener geeft aan dat het proces in de praktijk vaak anders loopt: Het begint met een 'ondernemersdroom' met veelal beoogde locatie. Deze wordt daarna gevalideerd t.o.v. de mogelijkheden in contact met gemeente.	ZW-0160-43
Indiener constateert dat in de POVI staat dat ondernemers die een bedrijf willen beginnen een bestaand bedrijf overnemen of zoeken naar een locatie die in het omgevingsplan al de juiste functie heeft en pas als dat niet mogelijk is, andere opties in beeld komen, zoals vestiging op een nieuwe locatie. Indiener geeft aan dat het proces in de praktijk vaak anders loopt: Het begint met een 'ondernemersdroom' met veelal beoogde locatie. Deze wordt daarna gevalideerd t.o.v. de mogelijkheden in contact met gemeente. Indiener stelt dat een ondernemer eerst 'belasten' met over te nemen bedrijven en/of gewenste locaties niet een gewenst startpunt is. Indiener geeft aan dat er in de gemeente momenteel geen campings zijn en ze er wel graag een zouden willen. Indiener vraagt hoe groot de zoekradius voor een	ZW-0263-58

locatie is. Indiener vraagt of dit betekent dat ondernemers eerst in andere omliggende gemeentes op zoek moeten naar een geschikte locatie? Indiener verzoekt om deze bullet te verwijderen.	
Indiener geeft aan dat de passage over ondernemers die een bedrijf willen beginnen weliswaar past in het duurzaam ruimtegebruik, maar heeft de ervaring dat in de vrijetijdseconomie vaak toch in eerste instantie naar een bepaalde plek (locatie/gebouw) wordt gekeken, dat past bij het concept en pas dan naar functie/ mogelijkheden omgevingsplan. Indiener is daarom van mening dat dit het ondernemen in de vrijetijdseconomie wel bemoeilijkt.	ZW-1164-116
Indiener geeft aan dat het in de huidige formulering (13.3, 13.5.3 en 13.6.9) lijkt dat een ondernemer met een initiatief voor bijvoorbeeld een camping of camperplaatsen in Parkstad (waar dit thans betrekkelijk weinig aanwezig is) eerst naar het Heuvelland gestuurd te worden waar vele bestaande campings reeds aanwezig zijn. Indiener stelt dat ze vanuit het oogpunt van spreiding juist ruimte zien in Parkstad voor grootschalige verblijfsrecreatie, waarvoor naar een voorziening voor verblijfsrecreatie in Landgraaf wordt gekeken.	ZW-0319-58
Indiener stelt dat voor gemeenten en gebieden met een fors aanbod aan verblijfsaccommodaties en wellicht al leegstand de stelling "Ondernemers die een bedrijf willen beginnen nemen een bestaand bedrijf over of zoeken naar een locatie die In het omgevingsplan al de juiste functie heeft. Pas als dat niet mogelijk is, komen andere opties in beeld, zoals vestiging op een nieuwe locatie." op gaat. Indiener mist echter een differentiatie want er zijn ook in Zuid-Limburg gemeenten en gebieden met niet of nauwelijks verblijfsaccommodaties. Indiener verzoekt een nuancering, omdat in het kader van spreiding, één van de uitgangspunten van de Visie vrijetijdseconomie Zuid-Limburg 2030, deze passage te stellig is geformuleerd.	ZW-0160-42
Indiener verwijst naar de tekst 'Ondernemers die een bedrijf willen beginnen nemen een bestaand bedrijf over of zoeken naar een locatie die in het omgevingsplan al de juiste functie heeft. Pas als dat niet mogelijk is, komen andere opties in beeld, zoals vestiging op een nieuwe locatie.' Indiener stelt dat de gemeente echter primair aan zet is voor wat betreft de locatie-afweging. Bestaande locaties zijn niet per definitie de beste locaties. Indiener verzoekt deze passage te nuanceren.	ZW-0241-153

Standpunt GS

Indieners geven aan dat het overnemen van een bestaand bedrijf moeilijk is in gebieden waar nu weinig aanbod is. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld in Maastricht waar veel vraag is. In de Omgevingsvisie is al opgenomen dat in dergelijke gevallen andere opties in beeld komen. Een mogelijkheid is bijvoorbeeld het opkopen van de planologische capaciteit van een te saneren locatie in een gebied met veel accommodaties en verplaatsing daarvan naar een andere geschikte locatie in een gebied met weinig accommodaties. Dit is relatief duur maar ook win-win doordat de oude locatie gesaneerd/getransformeerd wordt. Wij zijn het eens met de zienswijze dat bestaande locaties niet per definitie de beste locaties zijn. Als het voorgaande niet mogelijk is kan gekeken worden naar vestiging op een nieuwe locatie. Diverse indieners geven aan dat de huidige praktijk

vaak begint met een ondernemersdroom die al gebaseerd is op een specifieke locatie. Wij willen met deze Omgevingsvisie juist sturing geven aan die ondernemersdroom door vooraf randvoorwaarden en uitgangspunten mee te geven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven

11.8 Ambitie en hoofdlijnen onderbouwing door ondernemer en gemeente

Zienswijze	Indiener
In paragraaf 13.3 wordt gesteld dat de gemeente een zorgvuldig voorbereid besluit neemt op basis van alle relevante factoren en omstandigheden, ook als die bovengemeentelijk zijn. De term bovengemeentelijk roept bij de indiener vragen op. Wordt hier (sub)regionaal mee bedoeld?	ZW-1127-18
In paragraaf 13.3 wordt gesteld dat ondernemer en gemeente samen zorgen voor een goede onderbouwing van het initiatief. De gemeente neemt een zorgvuldig voorbereid besluit op basis van alle relevante factoren en omstandigheden, ook als die bovengemeentelijk zijn. Indiener zou graag willen toevoegen dat deze goede onderbouwing moet passen bij de schaal en omvang van het initiatief en de mate van ruimtelijke ingreep.	ZW-1127-17
Indiener constateert dat de volgende passage in de POVI staat: “ondernemer en gemeente zorgen samen voor een goede onderbouwing van het initiatief. De gemeente neemt een zorgvuldig voorbereid besluit op basis van alle relevante factoren en omstandigheden, ook als die bovengemeentelijk zijn." Indiener zou graag willen toevoegen aan de "goede" onderbouwing dat deze moet passen bij de schaal en omvang van het initiatief en de mate van de ruimtelijke ingreep. Naarmate het initiatief groter is, worden strengere eisen gesteld aan de onderbouwing.	ZW-0160-44
Indiener stelt dat de ontwerp POVI vraagt dat ondernemers en gemeente samen voor een goede onderbouwing van nieuwe initiatieven zorgen. Indiener zou daar graag aan toevoegen dat deze onderbouwing moet passen bij de schaal en omvang van het initiatief en de mate van de ruimtelijke ingreep. Naarmate het initiatief groter is, worden strengere eisen gesteld aan de onderbouwing. Van belang is dat wordt aangetoond dat het initiatief haalbaar en wenselijk is en hoe het past binnen de bestaande marktruimte en welke vraag het genereert. Voor het beoordelen van een initiatief voor de vrijetijdseconomie is het van belang dat deze wordt getoetst aan de Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030.	ZW-0253-11
Indiener stelt dat in paragraaf 13.3 de term "bovengemeentelijk" vragen oproept en vraagt of hier (sub)regionaal mee wordt bedoeld?	ZW-0160-121

Standpunt GS

De voorstellen van indieners om de tekst aan te vullen vinden wij grotendeels een waardevolle toevoeging aan de tekst. Met bovengemeentelijk bedoelen wij alles wat niet louter gemeentelijk is. Dat kan zelfs een nationaal belang zijn.

Voorstel aan PS

De tekst van de ontwerp-Omgevingsvisie wijzigen van: '… ook als die bovengemeentelijk zijn'

naar:

'…ook als die bovengemeentelijk zijn. De onderbouwing moet passen bij de schaal en de omvang van het initiatief en de mate van ruimtelijke ingreep.'

11.9 Provinciaal belang vrijetijdseconomie

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een nadere toelichting op het begrip 'herinrichting van verblijfsrecreatieterreinen', met daarbij inzicht in de provinciale belangen en hoe deze worden gewogen bij potentiële strijdigheden.	ZW-1439-3

Standpunt GS

Onder 'herinrichting van bestaande verblijfsrecreatieterreinen' verstaan wij bijvoorbeeld het omzetten naar een ander type accommodatie voor een andere doelgroep.
Een ander voorbeeld is het vergroten van kampeerplaatsen op een bestaand terrein in combinatie met het uitbreiden van het terrein. In de huidige Omgevingsverordening valt dit nu niet onder de instructieregel voor vrijetijdseconomie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener ondersteunt in de kern de benadering 'Bij nieuwe initiatieven en uitbreidingen van bestaande bedrijven binnen de vrijetijdseconomie streven wij naar een evenwichtige toedeling van functies: de juiste functie op de juiste locatie in de juiste omvang', zoals te lezen is in de POVI. Wel vraagt indiener de provincie nader toe te lichten wat zij verstaat onder herinrichting van bestaande verblijfsrecreatieterreinen, met verwijzing naar provinciale belangen en de weging daarvan bij strijdigheid.

Indiener
ZW-0187-123, ZW-0207-116, ZW-0253-121, ZW-0271-106, ZW-0314-106

Standpunt GS

Onder ‘herinrichting van bestaande verblijfsrecreatieterreinen’ verstaan wij bijvoorbeeld het omzetten naar een ander type accommodatie voor een andere doelgroep. Een ander voorbeeld is het vergroten van kampeerplaatsen op een bestaand terrein in combinatie met het uitbreiden van het terrein. In de huidige Omgevingsverordening valt dit nu niet onder de instructieregel voor vrijetijdseconomie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Bij nieuwe initiatieven en uitbreidingen van bestaande bedrijven binnen de vrijetijdseconomie wordt in het POVI gestreefd naar een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Indiener verzoekt nader toe te lichten wat wordt verstaan onder herinrichting van bestaande verblijfsrecreatieterreinen, met verwijzing naar provinciale belangen en de weging daarvan bij strijdigheid.	ZW-0304-54

Standpunt GS

Onder ‘herinrichting van bestaande verblijfsrecreatieterreinen’ verstaan wij bijvoorbeeld het omzetten naar een ander type accommodatie voor een andere doelgroep. Een ander voorbeeld is het vergroten van kampeerplaatsen op een bestaand terrein in combinatie met het uitbreiden van het terrein. In de huidige Omgevingsverordening valt dit nu niet onder de instructieregel voor vrijetijdseconomie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat onder de vierde bullet bij Vrijetijdseconomie verwezen naar de mogelijkheid dat gemeenten initiatieven met potentieel fiscale opbrengsten, zoals toeristenbelasting, moeilijker zouden kunnen weigeren als die negatieve effecten hebben voor andere gemeenten. Indiener plaatst hierbij een kanttekening: In de bestuurlijke praktijk - zeker binnen de langdurige samenwerking in Zuid-Limburg - worden afwegingen breder gemaakt. Gemeenten kijken nadrukkelijk naar zowel lokale als regionale effecten. Financiële motieven, zoals toeristenbelasting, zijn daarbij zelden tot nooit doorslaggevend. Indiener stelt dat deze suggestie een te simplistisch beeld oproept van gemeentelijke besluitvorming en geen recht doet aan de integrale wijze waarop vrijetijdseconomische plannen worden afgewogen. Indiener beveelt aan om de verwijzing naar toeristenbelasting te heroverwegen of te vervangen door een neutralere formulering die beter aansluit bij de bestuurlijke realiteit.	ZW-1199-69

Standpunt GS

Wij hebben de tekst heroverwogen.

Voorstel aan PS

De tekst in paragraaf 13.4 ‘De gemeenten zijn … in een andere gemeente’ te schrappen.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist een duidelijke passage over toezicht en handhaving van de regels aangaande verblijfsrecreatie. Nu worden plannen voor nieuwe huisjesparken vaak beargumenteerd omdat deze een “verbetering” vormen, maar dat is dan ten opzichte van een situatie waar in strijd met de regels wildgroei is ontstaan. Hiermee wordt slecht gedrag beloond. Indiener verzoekt u toe te voegen dat veranderingen in het aanbod van verblijfsrecreatie alleen in overweging worden genomen door de provincie, als de gemeente heeft aangetoond de handhaving op orde te hebben, en illegaal gebruik is beëindigd.	ZW-1035-82

Standpunt GS

Toezicht en handhaving is een gemeentelijke bevoegdheid. Wij vinden het een te verstrekkende en onjuiste koppeling van instrumenten om een ruimtelijke afweging over een initiatief te laten afhangen van de resultaten van handhaving.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener ondersteunt in de kern de benadering 'Bij nieuwe initiatieven en uitbreidingen van bestaande bedrijven binnen de vrijetijdseconomie streven wij naar een evenwichtige toedeling van functies: de juiste functie op de juiste locatie in de juiste omvang', zoals te lezen is in de POVI. Wel vraagt indiener de provincie nader toe te lichten wat zij verstaat onder herinrichting van bestaande verblijfsrecreatieterreinen, met verwijzing naar provinciale belangen en de weging daarvan bij strijdigheid.	ZW-0238-106

Standpunt GS

Onder ‘herinrichting van bestaande verblijfsrecreatieterreinen’ verstaan wij bijvoorbeeld het omzetten naar een ander type accommodatie voor een andere doelgroep. Een ander voorbeeld is het vergroten van kampeerplaatsen op een bestaand terrein in combinatie met het uitbreiden van het terrein. In de huidige Omgevingsverordening valt dit nu niet onder de instructieregel voor vrijetijdseconomie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener pleit ervoor dat als bestaande (verblijfs)recreatieve locaties van kleur verschieten, de beoordeling en afweging over te laten aan de gemeentes. Niet alles is hierin een provinciaal belang. Ook mist indiener aandacht voor recreatie gelieerde vraagstukken in combinatie met VABS.	ZW-1473-172

Standpunt GS

Wij nemen aan dat indiener met ‘van kleur verschieten’ het herinrichten van bestaande verblijfsrecreatieterreinen bedoelt.
Deze passage in de ontwerp-Omgevingsvisie is juist opgenomen op verzoek van een aantal gemeenten in het voortraject om te komen tot aanpassing van de Omgevingsvisie. Het beleid over vrijetijdseconomie in voormalige agrarische bebouwing is opgenomen in 13.6.8

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de noodzaak van bovenlokale afstemming ruimtelijk goed is onderbouwd. Indiener vraagt de Provincie om duidelijker aan te geven hoe de Provincie dit ruimtelijk borgt: via zonering, instructieregels, of gebiedsgerichte afspraken?	ZW-1164-109
Indiener stelt dat een concreet onderbouwd provinciaal belang ontbreekt. De provincie heeft geen lange termijn visie en ambitie in deze povi, maar wil wel op de stoel van de gemeenten gaan zitten. Gemeenten stemmen zelf af waar nodig.	ZW-0224-181

Standpunt GS

Bovenlokale afstemming is in de huidige Omgevingsverordening al geborgd via een instructieregel die onder meer verwijst naar de in het verleden gemaakte regionale bestuursafspraken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt de alinea "De gemeenten zijn het bevoegd... in een andere gemeente." in paragraaf 13.4 een verwarrende alinea. Indiener stelt dat in het begin de gemeente aan wordt gewezen als bevoegd gezag, maar dit later in de alinea wordt afgezwakt. Indiener geeft aan dat dit beperkt/ niet mogelijk is om uit te voeren dan wel vooraf te meten indien buiten de eigen gemeentegrens.	ZW-0263-59
Indiener vraagt of zij in de volgende alinea goed begrijpen dat er een provinciaal belang is vanwege gemeentegrens overstijgende effecten van verblijfsaccommodaties: "De gemeenten zijn het bevoegd gezag om bij Initiatieven voor uitbreiding of nieuwvestiging alle belangen af te wegen en een gemotiveerd besluit te nemen. Een van die belangen is het effect van	ZW-0160-45

het besluit op de vitaliteit van bestaande bedrijven. Deze bedrijven liggen vaak niet binnen de eigen gemeente. Enerzijds is het voor de gemeente moeilijk om de effecten buiten de eigen gemeente in te schatten. Anderzijds Is het voor een gemeente lastig om een nieuw bedrijf dat inkomsten voor de gemeente zal opbrengen, zoals toeristenbelasting, niet toe te staan vanwege negatieve effecten in een andere gemeente."

Standpunt GS

Wij hebben de tekst heroverwogen.

Voorstel aan PS

De tekst in paragraaf 13.4 ‘De gemeenten zijn … in een andere gemeente’ te schrappen.

11.10 Onderbouwing initiatief algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt de eisen aan initiatiefnemers ruimtelijk relevant (BOP, marktanalyse, visie). Indiener vraagt de Provincie om een differentiatie naar schaal en locatie te maken. Een kleine B&B in een dorpskern vraagt een andere onderbouwing dan een nieuw vakantiepark in het buitengebied	ZW-1164-110

Standpunt GS

De gevraagde differentiatie is al beschreven in 13.5.2 en 13.5.3.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt in de POVI op te nemen wat de consequenties zijn als een of meer onderdelen van de onderbouwing ontbreken (zoals bv. huiswerk verplicht overdoen alvorens het plan in behandeling genomen kan worden) en hierover in de Omgevingsverordening een concrete instructieregel op te nemen.	ZW-0894-2

Standpunt GS

Een onvolledige onderbouwing betekent dat niet voldaan wordt aan artikel 12.6 van de Omgevingsverordening Limburg (2021). De door indiener gevraagde instructieregel in de Omgevingsverordening bestaat daarmee al. Als niet voldaan wordt aan de Omgevingsverordening kunnen wij specifieke juridische instrumenten uit de Omgevingswet inzetten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener ziet in hoofdstuk 13.5.1 nog een verwijzing naar de regionale bestuursafspraken en vermoedt dat dit een foutje is.	ZW-1473-171

Standpunt GS

Dit is geen foutje. Wij hebben in de drie regio's Noord-, Midden- en Zuid-Limburg met de gemeenten regionale bestuursafspraken gemaakt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.11 Bedrijfsontwikkelingsplan initiatief

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij de zin "Wij verwachten dat in een BOP voor verblijfsrecreatie duidelijk wordt aangegeven voor hoeveel personen slaapplaatsen worden gerealiseerd." een uitzondering is voor campings en kamperen bij de boer. Daar is volgens de indiener inzicht noodzakelijk in de hoeveelheid kampeerplaatsen en minder/niet in het aantal slaapplaatsen.	ZW-0160-48
Indiener verzoekt het gestelde in paragraaf 13.5.2 ten aanzien van slaapplaatsen te nuanceren. Indiener verzoekt bij campings en kamperen bij de boerlocaties uit te gaan van een kwalitatieve benadering uitgaande van de ruimtelijke inpassing en begrenzing van het kampeerterrein in combinatie met het aantal kampeerplaatsen. Het aantal slaapplaatsen is dan minder relevant.	ZW-0271-133

Standpunt GS

Wij zijn van mening dat ook bij initiatieven voor campings en kamperen bij de boer inzicht moet en kan worden gegeven in het aantal slaapplaatsen. Dat dient te worden vastgelegd in het omgevingsplan. Dit is met name relevant bij campings met stacaravans en/of bijzondere verhuureenheden zoals glampingtenten en trekkershutten. Het vastleggen van een duidelijk plafond geeft vooraf zekerheid aan alle betrokkenen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat met het criterium "Een BOP geeft onder meer inzicht In: De exploitant zelf (opleiding/ervaring)." terughoudend dient om te worden	ZW-0160-46

gegaan. Het moet volgens de indiener te allen tijde objectief te motiveren zijn in het kader van een ruimtelijke procedure waarbij gemeenten gebonden zijn aan de ETFAL en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Standpunt GS

In de huidige praktijk wordt, op basis van de vigerende Omgevingsverordening bij initiatieven vrijetijdseconomie ook al gevraagd om een bedrijfsontwikkelingsplan (BOP).
Een BOP geeft specifieke informatie ten behoeve van de afweging in het kader van de ruimtelijke procedure. Daarmee helpt een BOP juist bij het objectief motiveren door de gemeente.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in par. 13.5.2 aan te geven wat concreet wordt verstaan onder een zeer kleinschalig initiatief voor een verblijfsrecreatiebedrijf waarbij een BOP kan bestaan uit enkel ‘een verslag van een keukentafelgesprek’.	ZW-0894-1

Standpunt GS

In de huidige praktijk wordt bij initiatieven vrijetijdseconomie ook gevraagd om een bedrijfsontwikkelingsplan (BOP). Het doel hiervan is het verkrijgen van bepaalde informatie. Het is niet eenduidig aan te geven wanneer een initiatief zeer kleinschalig is. Dat heeft te maken met een zeer gering aantal slaapplaatsen maar ook met bijvoorbeeld het inpandig in een bestaand gebouw realiseren van het initiatief. Daarnaast is relevant hoe groot de investering is. In de dagelijkse uitvoeringspraktijk levert dit geen discussie op.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.12 Marktonderbouwing/ vraag-aanbodanalyse

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in paragraaf 13.5.3 wordt gesteld dat initiatiefnemers bij recreatieve plannen moeten aantonen dat er voldoende marktruimte is. Van hen wordt verwacht dat zij een actueel overzicht aanleveren van vraag en aanbod, inclusief harde planvoorraad. Deze analyse moet plaatsvinden op het schaalniveau dat past bij het initiatief en rekening houden met andere lopende plannen. Daarbij wordt nadruk gelegd op transparantie van de gegevens, herkomst, definities en onafhankelijkheid van bronnen. Indiener stelt dat deze onderbouwing voor substantiële plannen terecht is, maar de praktijk tegelijkertijd vraagt om een proportionele benadering.	ZW-1199-70

Indiener stelt dat een volledige marktanalyse kostbaar is en vaak alleen haalbaar voor grotere partijen is. Indiener geeft aan dat voor kleinere of innovatieve initiatieven - met name op lokaal niveau of van experimentele aard - deze onderzoekslast niet altijd realistisch is. Volgens de indiener bestaat het risico dat kansrijke initiatieven vroegtijdig worden afgeschreven vanwege een te zware bewijslast. Indiener pleit daarom voor het opnemen van een toetsingskader waarin wordt verduidelijkt voor welke type plannen een uitgebreide onderbouwing wordt verlangd, en waar ruimte is voor maatwerk of een lichtere motivering. Dit maakt het beleid volgens de indiener uitvoerbaarder en beter toepasbaar in de praktijk.	

Standpunt GS

Een marktonderbouwing/vraag-aanbod-analyse wordt ook nu al gevraagd op basis van de vigerende Omgevingsverordening. In 13.5.3 is opgenomen dat de onderbouwing/analyse betrekking moet hebben op het geografische gebied dat voor het schaalniveau van het initiatief relevant is. In de dagelijkse uitvoeringspraktijk levert de proportionaliteit van de onderbouwing geen discussie op. De tekst in 13.5.3 is dus te beschouwen als het gevraagde toetsingskader.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener opteert om de zin "Er moet ook aangetoond worden dat het niet ten koste gaat van andere bedrijven" te vervangen door "Er moet aangetoond worden dat het initiatief haalbaar en wenselijk is, hoe het past binnen de bestaande marktruimte en welke vraag het genereert." Indiener stelt dat met deze toevoeging geen monopolie wordt gecreëerd voor bestaande bedrijven en een deel ook aan de concurrentiepositie overgelaten wordt op de markt zelf.	ZW-0160-49
Indiener stelt voor om zin “er moet ook aangetoond worden dat het niet ten koste gaat van andere bedrijven” te wijzigen in “er moet aangetoond worden dat het initiatief haalbaar en wenselijk is, hoe het past binnen de marktruimte en welke vraag het genereert”. Zo wordt geen monopolie voor bestaande bedrijven gecreëerd en wordt een deel ook aan de concurrentiepositie overgelaten op de markt zelf.	ZW-1038-91

Standpunt GS

De voorgestelde tekstwijziging is inhoudelijk niet anders dan de bestaande tekst. Van belang is dat er marktruimte wordt aangetoond waarbij ook een goede analyse van vraag en aanbod plaatsvindt. Ook bij de voorgestelde tekst kan het gebeuren dat er geen marktruimte bestaat en het initiatief dus niet kan doorgaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het thema vrijetijdseconomie zowel binnen de regio als onze gemeente de vraag speelt waar de balans is tussen de regio's in deze ontwerp-POVI. Zo kent de regio Parkstad volgens de indiener een ander aanbod dan bijvoorbeeld de Westelijke Mijnstreek. Indiener vraagt of dat dan wil zeggen dat ene ontwikkeling niet door kan gaan, omdat het aanbod er elders al is en tot hoe ver dit dan reikt.	ZW-1038-91

Standpunt GS

In de tekst is opgenomen dat de vraag-aanbod-analyse moet plaatsvinden op het geografisch gebied dat voor het schaalniveau van het initiatief relevant is. Dat kan betekenen dat naar de situatie in andere regio’s gekeken moet worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat marktonderbouwing/vraag-aanbod-analyse in de vrijetijdseconomie voor gemeenten niet/zeer beperkt aantoonbaar is. Indiener ziet hier een provinciale rol. Indiener stelt dat concurrentie ook kan zorgen voor een gewenste kwaliteitsslag binnen Zuid-Limburg. Indiener ziet een rol voor de provincie om op Limburgs niveau een marktonderzoek (vraag-aanbod en kwaliteit-kwantiteit) uit te voeren en dat onderzoek te gebruiken als onderbouwing bij aanvragen. Op deze manier kunnen volgens de indiener aanvragen objectiever worden getoetst en kan de vraag-aanbod-analyse gemonitord worden.	ZW-0263-60

Standpunt GS

Een marktonderbouwing/vraag-aanbod-analyse wordt ook nu al gevraagd op basis van de vigerende Omgevingsverordening. In de dagelijkse uitvoeringspraktijk blijkt dit in de samenwerking tussen ondernemer en gemeente goed uitvoerbaar. Een marktonderzoek op de schaal van de provincie is voor de beoordeling van concrete initiatieven niet zinvol, met name gezien de enorme variëteit aan typen verblijfsrecreatie en dagrecreatie in combinatie met verschillen in doelgroepen en beoogde kwaliteitsniveaus. Een onderbouwing is altijd maatwerk per initiatief.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener vraagt t.a.v. de tekst 'De gemeente dient daar ook andere tegelijkertijd lopende initiatieven bij te betrekken' hoe concreet deze initiatieven dienen te zijn en of het begrip “initiatief” nader kan worden geduid?

Indiener

ZW-1038-92 ZW-0160-50

Standpunt GS

Het komt voor dat binnen een gemeente tegelijkertijd procedures lopen voor initiatieven van meerdere ondernemers voor het toevoegen van verblijfsaccommodaties. In de marktonderbouwing wordt dan (door verschillende adviesbureaus) uitgegaan van dezelfde marktruimte. Die wordt dus meerdere keren geclaimd. Dat is niet wenselijk.
Wij verwachten van een gemeente dat zij al vanaf het begin van in behandeling nemen van een aanvraag van een ondernemer hiermee rekening houdt. Een initiatief is een idee dat bij een gemeente wordt ingediend.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.13 Beoordeling initiatieven vrijetijdseconomie algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener citeert de paragrafen 13.7.2 en 13.7.3 over het schrappen van onbenutte functies vrijetijdseconomie en binnenplanse mogelijkheden voor vrijetijdseconomie. Indiener is van mening dat het absoluut nodig is dat gemeenten zich houden aan de regelgeving zoals in de Povi beschreven wordt. Indiener ziet dit niet altijd gebeuren en als het alsnog gebeurt dan gaat de Provincie wel erg soepel om met beschermingsregels. Dit moet anders en daarom veel strikter worden beschreven en uitgevoerd.	ZW-0145-37

Standpunt GS

Wij vermoeden dat indiener doelt op beschermingsregels voor natuur en landschap. Wij zien geen reden om de teksten van de betreffende paragrafen vrijetijdseconomie aan te passen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de gemeente niet alleen ondersteunend moet zijn naar de ondernemer, maar ook de balans moet bewaken tussen het initiatief en andere functies en eigenschappen van het gebied, vooral bij het beoordelen van initiatieven zoals beschreven in paragraaf 13.6. Indiener stelt voor dat de POVI in paragraaf 13.6 opneemt dat voor het beoordelen van een initiatief voor vrijetijdseconomie door een gemeente noodzakelijk zijn: het BOP, de marktonderbouwing/vraag-aanbod-analyse, de gemeentelijke visie op de toeristisch-recreatieve structuur, en rapporten betreffende de balans met andere functies en eigenschappen van het	ZW-0894-3

gebied, waaronder een verslag van inspraakbijeenkomsten met de bevolking van het gebied.

Standpunt GS

Indiener beschrijft de rol die de gemeente in de Omgevingswet van de wetgever heeft gekregen. Wij delen de opvatting van indiener dat gemeenten de balans tussen een initiatief en functies en eigenschappen in een gebied moeten bewaken.
Dat is vastgelegd in wetgeving en hoeft niet in POVI te worden herhaald.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat volgens de Omgevingswet gemeenten bevoegd gezag zijn voor initiatieven in de vrijetijdseconomie, en vraagt of het de rol van de provincie is om bedrijfsontwikkelplannen en marktonderbouwingen te vragen. Indiener vindt dat de provincie op de stoel van de gemeente gaat zitten en gaat daarmee in gaat tegen de door de provincie zelf benoemde beginselen van subsidiariteit, proportionaliteit en 'decentraal tenzij'. Indiener verzoekt het provinciaal belang en daar bijbehorende rolopvatting concreet te formuleren en het hoofdstuk Vrijetijdseconomie daarop aan te passen.

Indiener					
ZW-0241-147	ZW-0317-123	ZW-0166-113	ZW-0196-157	ZW-0237-103	ZW-0240-108
ZW-0242-116	ZW-0278-124	ZW-0313-130	ZW-1236-108	ZW-1473-103	ZW-1479-155
ZW-0186-114	ZW-0224-115				

Standpunt GS

Het vragen van een marktonderbouwing en een bedrijfsontwikkelplan staat al in de vigerende Omgevingsverordening Limburg en is ook al jarenlang onderdeel van uitvoeringspraktijk. Bij regionale afstemming van initiatieven tussen gemeenten en met de provincie en bij de ruimtelijke procedure van een initiatief zijn deze stukken de basis.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in de opgesomde lijst van onderbouwingen in paragraaf 13.6.1 de Visie VTE 2030 Zuid-Limburg en de provinciale visie op de toeristisch-recreatieve structuur ontbreekt.	ZW-0263-61
Indiener verzoekt om voor Zuid-Limburg de Visie VTE Bestemming Zuid-Limburg 2030 toe te voegen aan de opsomming "Voor het beoordelen van een initiatief voor vrijetijdseconomie door een gemeente zijn noodzakelijk"	ZW-0160-51

De indiener verzoekt om in 13.6.1 voor Zuid-Limburg ook de Visie VTE Bestemming Zuid-Limburg 2030 toe te voegen.	ZW-1038-93

Standpunt GS

Het toetsen van initiatieven door gemeenten aan gemeentelijke en regionale beleidsstukken en visies (zoals de Visie VTE Bestemming Zuid-Limburg 2030) is neergelegd in de Omgevingswet en hoeft niet herhaald te worden in deze Omgevingsvisie. Een indiener verwijst naar een provinciale visie op de toeristisch-recreatieve structuur. Een dergelijke visie bestaat niet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.14 Beoordeling vrijetijdseconomie de Limburgse principes

Zienswijze	Indiener
Indiener verwijst naar de tekst 'Dat een ondernemer de betreffende locatie in eigendom heeft, is geen motief om een initiatief hier toe te staan.' Indiener stelt dat dit weliswaar geen primair motief is, maar gezien de algehele ruimtedruk wel één van de aspecten in de totale afweging. Indiener verzoekt de tekst te nuanceren.	ZW-0241-154

Standpunt GS

Wij delen de opvatting van indiener.

Voorstel aan PS

De tekst van de ontwerp-Omgevingsvisie wijzigen van

‘Dat een ondernemer de betreffende locatie in eigendom heeft, is geen motief om een initiatief hier toe te staan’

naar:

‘Dat een ondernemer de betreffende locatie in eigendom heeft, is één van de vele aspecten in de totale afweging.’

11.15 Beoordeling vrijetijdseconomie de balans tussen vraag en aanbod

Zienswijze

In paragraaf 13.6.3 wordt gesteld dat ‘nieuwe ontwikkelingen op het gebied van vrijetijdseconomie mogelijk zijn als vraag en aanbod in balans blijven’. Indiener mist de nuancering dat zelfs binnen de relatief kleine regio Zuid-Limburg er grote verschillen zijn in voorzieningen en marktruimte, en dat ook spreiding kan bijdragen aan een betere balans. Indiener verzoekt deze nuancering in de stelling te verwerken.

Indiener
ZW-0304-56 ZW-0160-52 ZW-1439-10

Standpunt GS

In 13.6.3 hebben wij opgenomen dat bij een initiatief gemotiveerd moet worden dat er balans bestaat tussen vraag en aanbod. De nuance die indiener geeft is één van de vele argumenten die een rol zou kunnen spelen bij het opstellen van een motivering. Overigens willen wij er wel op wijzen dat een balans tussen vraag en aanbod niet hetzelfde is al een balans met betrekking tot toeristische druk of aanwezige voorzieningen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt wanneer de balans tussen vraag en aanbod voor vrijetijdseconomie in balans is en hoe ver dit rijkt. Indiener stelt dat er zoveel differentiatie is in aanbod dat dit bijna niet aan te tonen is. Indiener vraagt of dit wil dit zeggen dat een ontwikkeling niet door kan gaan omdat het aanbod er al elders is?	ZW-0263-62

Standpunt GS

Een marktonderbouwing/vraag-aanbod-analyse wordt ook nu al gevraagd op basis van de vigerende Omgevingsverordening. In de dagelijkse uitvoeringspraktijk blijkt dit in de samenwerking tussen ondernemer en gemeente goed uitvoerbaar. Als er elders al aanbod is en er geen marktruimte is, dan kan een ontwikkeling inderdaad niet doorgaan, tenzij er andere argumenten zijn waarom de ontwikkeling toch zou moeten plaatsvinden. Het is aan de gemeente om dat in hun afweging van belangen duidelijk naar voren te brengen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op paragraaf 13.6.3 waarin wordt gesteld dat 'nieuwe ontwikkelingen op het gebied van vrijetijdseconomie mogelijk zijn als vraag en aanbod in balans blijven'. Indiener mist de nuancering dat er binnen de relatief kleine regio Zuid-Limburg er grote verschillen zijn in voorzieningen en marktruimte en dat ook spreiding kan bijdragen aan een betere balans. Gevraagd wordt deze nuancering in de stelling te verwerken.	ZW-0314-179

Standpunt GS

In 13.6.3 hebben wij opgenomen dat bij een initiatief gemotiveerd moet worden dat er balans bestaat tussen vraag en aanbod. De nuance die indiener geeft is één van de vele argumenten die een rol zou kunnen spelen bij het opstellen van een motivering. Overigens willen wij er wel op wijzen dat een balans tussen vraag en aanbod niet hetzelfde is al een balans met betrekking tot toeristische druk of aanwezige voorzieningen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.16 Beoordeling vrijetijdseconomie toeristische - bedrijfsmatige exploitatie

Zienswijze	Indiener
In de paragraaf Vrijetijdseconomie: toeristisch-recreatieve bedrijfsmatige exploitatie, wordt het navolgende gesteld: “In Limburg is er te weinig ruimte om dat toe te staan”. Indiener wil opmerken dat deze invalshoek geen recht doet aan het verschil tussen gebieden binnen de Provincie Limburg. Niet elke gemeente heeft dezelfde problematiek en behoeftes en dit uitgangspunt beperkt de mogelijkheid voor maatwerk op lokaal niveau. Binnen de gemeente Voerendaal spelen andere afwegingen ten overstaande van andere gemeenten met grootschaligere verblijfsrecreatie. Door de geschetste problematiek in brede context te zien, zou juist ingezet moeten worden op toeristische spreiding en verdeling van de bewegingen en niet op beperking. Indiener verzoekt dan ook om in de visie in te zetten op spreiding en een evenredige verdeling van de bewegingen en niet op beperkingen in relatie tot de vestiging van nieuwe vrijetijdseconomie functies.	ZW-0206-42

Standpunt GS

Wij delen de opvatting van indiener dat, bij het al dan niet toestaan van ontwikkelingen, in gemeenten met weinig verblijfsrecreatie er andere argumenten kunnen spelen dan in gemeenten met veel aanbod. Bij de beantwoording van zienswijzen over de paragrafen 13.1 t/m 13.4 is dat al aan de orde geweest. In paragraaf 13.6.4 hebben wij expliciet vastgelegd dat wij specifieke eisen stellen ten aanzien van de toeristisch-recreatieve bedrijfsmatige exploitatie. Deze eisen vinden wij zo belangrijk dat we daar niet van willen afwijken. Afwijken zou betekenen dat er initiatieven worden toegestaan die niet feitelijk toeristisch-recreatief belangrijk zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om projecten met tweede of derde woningen die niet verhuurd worden en waar de eigenaren meestal slechts enkele weken per jaar verblijven.
Deze projecten nemen veel ruimte in beslag en leveren voor de gemeente/regio nauwelijks extra bestedingen op.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt n.a.v. paragraaf 13.6.4 'vrijetijdseconomie: toeristisch-recreatieve bedrijfsmatige exploitatie' om een toelichting op de termen: exploitant; exploitatie; toeristisch-recreatieve exploitatie; toeristisch-recreatieve verhuur; winst door exploitatie.	ZW-1484-2

Standpunt GS

Exploitant: degene die een bedrijf voert met de bedoeling om winst te maken;
Exploitatie: het voeren van een bedrijf met de bedoeling om winst te maken;
Toeristisch-recreatieve exploitatie: het voeren van een bedrijf met de bedoeling om winst te maken uit toeristisch-recreatieve activiteiten zoals de verhuur van recreatiewoningen. Dit in tegenstelling tot winst uit de bouw en verkoop van recreatiewoningen. Toeristisch-recreatieve verhuur: verhuur van recreatiewoningen aan personen ten behoeve van toerisme/recreatie. Dit in tegenstelling tot verhuur ten behoeve van bewoning. Winst door exploitatie: het verkregen voordeel door exploitatie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.17 Beoordeling vrijetijdseconomie uitponding verhuurplicht

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat artikel 13.6.5 over uitponding en verhuurplicht de huidige en toekomstige bedrijfsvoering van hun vakantiepark direct raakt. Bij een toekomstige uitbreiding zullen recreatiewoningen verkocht worden met verhuurplicht. Indiener stelt voor om zaken aan te passen, zodat de bedrijfsvoering van het vakantiepark gewaarborgd blijft.	ZW-0268-2

Standpunt GS

De ontwerp-Omgevingsvisie raakt niet rechtstreeks aan de huidige bedrijfsvoering. Dat is pas aan de orde bij bijvoorbeeld een uitbreiding van het bedrijf. De toekomstige wijze van bedrijfsvoering die indiener beschrijft past binnen het geformuleerde beleid, indien geborgd is dat de wijze van bedrijfsvoering ook op die manier blijft plaatsvinden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft ten aanzien van uitponding aan dat de opgenomen uitzonderingsclausule – waarbij gemeenten met centrale	ZW-1035-83

beslissingsbevoegdheid alsnog uitponding kunnen toestaan – risicovol en ongewenst is. Indiener stelt voor dit te schrappen.	
Indiener heeft opmerkingen op de paragraaf "Uitponding – rol van de gemeente". Daarin staat “Een uitzondering is alleen mogelijk als een gemeente aantoont dat een centrale beslissingsbevoegdheid is geborgd". Deze tekst wekt onterecht de indruk dat de gemeente de taak heeft om dit aan te tonen. Echter is het de taak van de initiatiefnemer om dit aan te tonen en een gemeente toetst en beoordeelt de documenten waarmee dat aangetoond wordt. Het is de rol van de gemeente om te toetsen en beoordelen, maar niet om een dergelijk document dat dit aantoont zelf op te stellen. Indiener verzoekt de tekst daarop aan te passen, zodat de rol helder is.	ZW-0187-125

Standpunt GS

Gezien de recente praktijkervaring met enkele casussen zijn wij van mening dat de uitzonderingsclausule incidenteel nodig kan zijn om gewenste ontwikkelingen (bijvoorbeeld verduurzaming van een park) in de sector mogelijk te maken. Indiener geeft geen argumenten waarom de opgenomen uitzonderingsclausule risicovol en ongewenst is

Voorstel aan PS

Ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener heeft opmerkingen op de paragraaf "Uitponding – rol van de gemeente". Daarin staat “Een uitzondering is alleen mogelijk als een gemeente aantoont dat een centrale beslissingsbevoegdheid is geborgd". Deze tekst wekt onterecht de indruk dat de gemeente de taak heeft om dit aan te tonen. Echter is het de taak van de initiatiefnemer om dit aan te tonen en een gemeente toetst en beoordeelt de documenten waarmee dat aangetoond wordt. Het is de rol van de gemeente om te toetsen en beoordelen, maar niet om een dergelijk document dat dit aantoont zelf op te stellen. Indiener verzoekt de tekst daarop aan te passen, zodat de rol helder is.

Indiener					
ZW-0207-118	ZW-0238-108	ZW-0253-123	ZW-0271-108	ZW-0314-108	ZW-1127-141

Standpunt GS

In de praktijk zal moeten blijken hoe in een dergelijk geval het beste gehandeld kan worden. In een casus in het recente verleden is ten behoeve van de borging van de centrale beslissingsbevoegdheid een privaatrechtelijke overeenkomst opgesteld tussen initiatiefnemer en gemeente. De rol van de gemeente kan dus groter zijn dan alleen het beoordelen van een door initiatiefnemer opgesteld document.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt n.a.v. paragraaf 13.6.5 'vrijetijdseconomie: uitponding en verhuurplicht' om toelichting of het een regel betreft voor alle recreatieterreinen. Indiener verzoekt ook om een toelichting op de termen: uitbreiding; meerdere eigenaren; centrale beslissingsbevoegdheid en het borgen daarvan; verhuurplicht. Indiener vraagt door wie een verhuurplicht opgelegd kan worden, aan wie en op basis van welke gronden. Indiener vraagt of bij de verhuurplicht rekening is gehouden met lopende hypotheken waarbij veelal een verbod op verhuur geldt.	ZW-1484-3

Standpunt GS

De regel geldt alleen voor initiatieven waarvan de functie nog niet in een omgevingsplan is geregeld. De regel geldt niet voor bestaand recreatieterreinen die al de functie verblijfsrecreatie hebben. Onder ‘uitbreiding’ verstaan we het toevoegen van verblijfsrecreatie in aantal slaapplaatsen en/of oppervlakte en/of aantal recreatieverblijven. Ook het aanpassen van seizoensgebruik naar jaarrond gebruik valt onder uitbreiding. Onder ‘meerdere eigenaren’ verstaan we dat de eigendom van de gronden waarop een verblijfsrecreatiebedrijf is gevestigd niet bij één eigenaar berust. Onder ‘een geborgde centrale beslissingsbevoegdheid’ verstaan we dat kan worden aangetoond dat eigenaren van een recreatieverblijf op het recreatieterrein de beslissingsbevoegdheid ten behoeve van het beheren en het exploiteren van het recreatieterrein hebben overgedragen aan de exploitant. Onder ‘verhuurplicht’ verstaan wij dat de eigenaar van een recreatieverblijf bij de aankoop van het verblijf de verplichting aangaat het verblijf te verhuren aan gasten gedurende een bepaalde periode. Bij deze verhuurplicht is geen rekening gehouden met lopende hypotheken. De regel geldt niet voor al bestaande situaties.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af wat het niet toestaan van ontwikkelruimte bij eventuele uitbreiding betekent voor de vitaliteit van huidige verblijfsrecreatiebedrijven met het verdienmodel uitponding.	ZW-0271-123

Standpunt GS

Er zijn geen verblijfsrecreatiebedrijven met het verdienmodel uitponding. Verblijfsrecreatiebedrijven hebben een exploitatie die is gebaseerd op het verhuren van recreatieverblijven en het uitbaten van centrale voorzieningen zoals restaurants en een zwembad. Uitponding is een middel om op een bepaald moment geld te verkrijgen om bijvoorbeeld te investeren in renovatie van een deel van het park.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Ten aanzien van de uitponding- rol van de gemeente stelt het POVI: “Een uitzondering is alleen mogelijk als een gemeente aantoont dat een centrale beslissingsbevoegdheid is geborgd". Deze tekst wekt volgens indiener onterecht de indruk dat de gemeente de taak heeft om dit aan te tonen. Echter is het de taak van de initiatiefnemer om dit aan te tonen en de taak van gemeenten om de documenten waarmee dat aangetoond wordt te toetsen en beoordelen. Indiener verzoekt de tekst daarop aan te passen, zodat de rol helder is.	ZW-0304-57

Standpunt GS

In de praktijk zal moeten blijken hoe in een dergelijk geval het beste gehandeld kan worden. In een casus in het recente verleden is ten behoeve van de borging van de centrale beslissingsbevoegdheid een privaatrechtelijke overeenkomst opgesteld tussen initiatiefnemer en gemeente. De rol van de gemeente kan dus groter zijn dan alleen het beoordelen van een door initiatiefnemer opgesteld document.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.18 Beoordeling vrijetijdseconomie algemene zonering

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat in paragraaf 13.6.6 dagrecreatie als volgt wordt gedefinieerd: “Dagrecreatie is het bezoeken van voorzieningen voor dagrecreatie zoals een attractiepark of zwemplas. Dagrecreatie omvat ook activiteiten zoals wandelen, fietsen en paardrijden die niet aan een specifieke locatie gebonden zijn". In de daaropvolgende tabel staat echter vermeld dat dagrecreatie in de openlucht niet is toegestaan binnen het Natuurnetwerk Limburg (NNL). Dit roept de vraag op of dit betekent dat wandelen, fietsen en paardrijden in deze gebieden ook verboden zijn. Gezien het feit dat wandelen en fietsen vaak voorkomen in natuurgebieden en zelfs worden gestimuleerd als duurzame recreatievormen, lijkt het onwaarschijnlijk dat deze activiteiten geheel verboden zijn in het NNL. Het is daarom noodzakelijk dat dit wordt verduidelijkt: welke vormen van dagrecreatie zijn wel toegestaan binnen het NNL en welke niet? Hierbij merkt indiener op dat dit niet mag leiden tot ondermijning van de toeristische waardepropositie van de regio	ZW-0187-126 ZW-0207-119 ZW-0238-109 ZW-0253-124 ZW-0271-109 ZW-0314-109 ZW-1127-142

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie.
Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Tabel 13.6.6 heeft geen betrekking op 'dagrecreatie' maar op 'voorzieningen voor dagrecreatie'. Dit zijn voorzieningen waarvoor een kaartje moet worden gekocht zoals attractieparken, zwembaden en golfbanen. De tabel heeft dus geen betrekking op de activiteiten wandelen, fietsen, paardrijden etc. In de tabel hebben wij duidelijker aangeven dat het gaat om 'voorzieningen voor dagrecreatie'

Voorstel aan PS

De tabel in 13.6.6 van de ontwerp-Omgevingsvisie als volgt aanpassen

Zone	Voorzieningen voor verblijfsrecreatie	Voorzieningen voor dagrecreatie in de openlucht	Voorzieningen voor dagrecreatie in een gebouw
	Vestiging of uitbreiding	Vestiging of uitbreiding	Vestiging of Uitbreiding
Stedelijk gebied	Ja	Ja	Ja
Landelijke kernen	Ja	Ja	Ja
Werklocaties	alleen hotels op stedelijke dienstenterreinen	Nee	alleen op stedelijke dienstenterreinen
Verwevingsgebied	Ja	Ja	Nee, tenzij in monumentaal gebouw
Primair Landbouwgebied	Nee, tenzij 1)	Nee, tenzij 1)	Nee, tenzij in monumentaal gebouw en tenzij 1)
Groenblauwe landbouwzone	Ja, mits 2)	Ja, mits 2)	Nee, tenzij in monumentaal gebouw en tenzij 2)
Natuurnetwerk Limburg	Nee, tenzij 3)	Nee, tenzij 3)	Nee, tenzij in monumentaal gebouw en tenzij 3)

3) Vestiging of uitbreiding is alleen mogelijk indien voldaan wordt aan de instructieregels voor het primair landbouwgebied in de Omgevingsverordening Limburg
3) Vestiging of uitbreiding is alleen mogelijk indien voldaan wordt aan de instructieregels voor de groenblauwe landbouwzone in de Omgevingsverordening Limburg
3) Vestiging of uitbreiding is alleen mogelijk indien voldaan wordt aan de instructieregels voor het Natuurnetwerk Limburg in de Omgevingsverordening Limburg

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat Paragraaf 13.6.6 en de bijbehorende tabel een helder overzicht geven van de zones waarin voorzieningen voor dag- en verblijfsrecreatie zijn toegestaan. Indiener stelt dat ook de onderverdeling tussen dagrecreatie in gebouwen en in de open lucht logisch en herkenbaar is. Indiener vraagt echter nadrukkelijk aandacht voor de wijze waarop deze zonering is toegepast op de verwevingsgebieden. Indiener constateert dat volgens de huidige tabel de vestiging of uitbreiding van dagrecreatie in gebouwen binnen verwevingsgebieden is uitgesloten. Indiener acht deze benadering te beperkend en in de praktijk onvoldoende werkbaar. Belangrijke kansen blijven hierdoor onbenut. Initiatieven die aansluiten bij de kenmerken van het gebied en landschappelijk zorgvuldig zijn ingepast, zouden hier passend moeten zijn. Indiener geeft twee voorbeelden. De locatie Rouenhof waar concrete ambities bestaan voor een grootschalige toeristisch-recreatieve ontwikkeling met verblijfsaccommodaties inclusief bijvoorbeeld een overdekt zwembad, en inclusief een al dan niet geheel of gedeeltelijk in een gebouw ondergebrachte dagattractie. Een tweede voorbeeld betreft het gebied rond Slot Schaesberg waarvoor plannen bestaan het kasteel en omliggend terrein te ontwikkelen tot een toeristisch-culturele bestemming met educatieve waarde. Indiener verzoekt de toelatingstabel in paragraaf 13.6.6 aan te passen, zodat dagrecreatie in gebouwen binnen verwevingsgebieden niet op voorhand wordt uitgesloten. Indiener stelt in plaats daarvan voor om ruimte te bieden voor maatwerk via een zorgvuldige, gebiedsgerichte afweging, waarbij wordt gekeken naar: . de landschappelijke en functionele inpassing van het initiatief; . de verhouding tot de schaal en kenmerken van het gebied; . en de toegevoegde maatschappelijke, recreatieve en economische waarde.	ZW-1199-72

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Wij hebben in de ontwerp-Omgevingsvisie dagrecreatie in gebouwen uitgesloten in de zones in het landelijk gebied omdat wij vinden dat dit type voorzieningen en andere functies, zoals horeca en detailhandel, elkaar en de vitaliteit van stedelijke centra kunnen versterken. Dit type voorzieningen hoort thuis in het bebouwd gebied. Wij realiseren ons naar aanleiding van de zienswijze dat in de zones in het landelijk gebied een uitzondering nodig is in het geval het gebouw een monumentaal gebouw is.

Voorstel aan PS

Aanvullend aan de reeds voorgestelde aanpassing van de tabel in paragraaf 13.6.6 ook de tekst van paragraaf 13.6.6 van de ontwerp-Omgevingsvisie aanpassen van '… in een van deze zones wenselijk.' naar '…in een van deze zones wenselijk. Een uitzondering betreft monumentale gebouwen in verwevingsgebied, primair landbouwgebied, de groenblauwe landbouwzone en het

Natuurnetwerk Limburg. Vestiging en/of uitbreiding van ‘een voorziening voor dagrecreatie in een gebouw’ in deze zones is mogelijk in een monumentaal gebouw ten behoeve van het behoud en beheer daarvan.’

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan belang te hebben bij het kunnen 'vermarkten' van natuurgebieden binnen de gemeente. Indiener verzoekt daarom recreatieve ontwikkelingen in (de nabijheid van) natuurgebieden niet per definitie uit te sluiten en er ruimte voor te bieden.	ZW-0241-150

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Het gemeentelijk grondgebied van indiener wordt gekenmerkt door een mozaïek van natuurgebieden en agrarische gronden die in diverse zones zijn ingedeeld. Er zijn veel recreatieve ontwikkelingen mogelijk in de nabijheid van natuurgebieden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de koppeling met de Limburgse principes en zonering ruimtelijk consistent is. De zonering is echter restrictief voor het buitengebied. Dit kan botsen met de visie 2030, waarin juist verwevenheid van stad en land wordt bepleit. Indiener vraagt de Provincie om te overwegen om binnen de zonering ruimte te bieden voor innovatieve, duurzame en landschapsversterkende initiatieven, mits goed onderbouwd.	ZW-1164-111

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Wij zijn van mening dat goed onderbouwde initiatieven mogelijk zijn binnen de zonering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener geeft aan dat het bedrijf zich bevindt in de groen-blauwe zone en geeft aan geen hinder te willen ondervinden bij toekomstige uitbreidingen van de camping.	ZW-0391-2

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering.
Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Bij de uitbreiding van een camping in de Groenblauwe landbouwzone moet onder meer voldaan worden aan de in de Omgevingsverordening Limburg op te nemen instructieregels voor de betreffende zone.
Of uitbreiding op basis van deze instructieregels mogelijk is, is afhankelijk van de specifieke situatie op de locatie.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het voorgestelde beleid ten aanzien van recreatie in het Natuurnetwerk Limburg te stringent is. In het Natuurnetwerk Limburg ligt belangrijke en excellente dag- en verblijfsrecreatie, zoals Winselerhof, BloteVoetenPark Brunssum die zorgen voor de instandhouding van een belangrijk monument of een betere beleving en waardering van (omliggende) natuur. Indiener stelt dat ook veel andere monumenten in het Natuurnetwerk Limburg liggen waarbij een toeristische invulling juist voor het behoud en/of opknappen van het monument kan zorgen, dan wel als economische drager van het grotere gebied kan fungeren. Ook in deze gebieden moet een gewenste ontwikkeling door gebiedsgericht maatwerk gerealiseerd kunnen worden. Indiener vraagt in de tabel bij 13.6.6. hiervoor dezelfde voetnoot op te nemen als bij Primair Landbouwgebied	ZW-0319-59

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Wij hebben in de ontwerp-Omgevingsvisie dagrecreatie in gebouwen uitgesloten in de zones in het landelijk gebied omdat wij vinden dat dit type voorzieningen en andere functies, zoals horeca en detailhandel, elkaar en de vitaliteit van stedelijke centra kunnen versterken. Dit type voorzieningen hoort thuis in het bebouwd gebied. Wij realiseren ons naar aanleiding van de zienswijze dat in de zones in het landelijk gebied een uitzondering nodig is in het geval het gebouw een monumentaal gebouw is. .

Voorstel aan PS

Aanvullend aan de reeds voorgestelde aanpassing van de tabel in paragraaf 13.6.6 ook de tekst van paragraaf 13.6.6 van de ontwerp-Omgevingsvisie aanpassen van '… in een van deze zones wenselijk.' naar '…in een van deze zones wenselijk. Een uitzondering betreft monumentale gebouwen in verwevingsgebied, primair landbouwgebied, de groenblauwe landbouwzone en het Natuurnetwerk Limburg. Vestiging en/of uitbreiding van 'een voorziening voor dagrecreatie in een gebouw' in deze zones is mogelijk in een monumentaal gebouw ten behoeve van het behoud en beheer daarvan.'

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 13.6.6 de ontwikkelruimte voor toerisme en horeca in de gemeente te veel wordt beperkt en dat het voor de gemeente onmogelijk is om autonoom te besluiten over nieuwe ontwikkelingen.	ZW-1236-175

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Wij zijn van mening dat wij met de zonering een zorgvuldige afweging hebben gemaakt tussen diverse belangen. Het is voor de gemeente mogelijk om autonoom te besluiten over nieuwe ontwikkelingen, mits zij daarbij rekening houdt met de Omgevingsvisie Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 13.6.6 is genoemd dat dagrecreatie, zoals wandelen en fietsen, niet is toegestaan binnen het Natuurnetwerk Limburg (NNL). Indiener verzoekt om een expliciete toelichting welke vormen van dagrecreatie binnen het Natuurnetwerk Limburg (NNL) wel of niet zijn toegestaan.	ZW-1439-5

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Tabel 13.6.6 heeft geen betrekking op 'dagrecreatie' maar op 'voorzieningen voor dagrecreatie'. Dit zijn voorzieningen waarvoor een kaartje moet worden gekocht zoals attractieparken, zwembaden en golfbanen. De tabel heeft dus geen betrekking op de activiteiten wandelen, fietsen, paardrijden etc. In de tabel hebben wij duidelijker aangeven dat het gaat om 'voorzieningen voor dagrecreatie'.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat onduidelijk is binnen welke zoneringen toeristisch-recreatieve ontwikkelingen in het buitengebied mogelijk zijn. Juist het buitengebied (inclusief natuurgebieden) is een belangrijke toeristische trekker.	ZW-0241-149

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering.
Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. De mogelijkheden voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen zijn per zone opgenomen in paragraaf 13.6.6 en de daarin opgenomen tabel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat volgens de POVI in primair landbouwgebied geen nieuwe toeristische initiatieven mogelijk zijn, waardoor transitie van het landelijk gebied op slot wordt gezet. Indiener pleit voor maatwerk en kritische beoordeling van initiatieven door gemeenten.	ZW-0166-114 ZW-0186-115

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat volgens de POVI in primair landbouwgebied geen nieuwe toeristische initiatieven mogelijk zijn, waardoor transitie van het landelijk gebied op slot wordt gezet. Indiener pleit voor maatwerk en kritische beoordeling van initiatieven door gemeenten.	ZW-0166-114 ZW-0186-115 ZW-1479-156 ZW-0313-131

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. In primair landbouwgebied geven wij voorrang aan het functioneren van de land- en tuinbouw. Wij willen dat agrarische bedrijven daar optimaal kunnen functioneren. De aanwezigheid van toeristen en recreanten is daarvoor een belemmering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener is niet duidelijk welke vormen van dagrecreatie zijn toegestaan in NNL gezien de definitie van dagrecreatie in par. 13.6.6.	ZW-0238-132

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Tabel 13.6.6 heeft geen betrekking op ‘dagrecreatie’ maar op ‘voorzieningen voor dagrecreatie’. Dit zijn voorzieningen waarvoor een kaartje moet worden gekocht zoals attractieparken, zwembaden en golfbanen. De tabel heeft dus geen betrekking op de activiteiten wandelen, fietsen, paardrijden etc.
In de tabel hebben wij duidelijker aangeven dat het gaat om ‘voorzieningen voor dagrecreatie’.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt t.a.v. de zonering in paragraaf 13.6.6 op dat, omdat de overstromingsrisicokaarten niet zijn opgenomen in de groenblauwe landbouwzones, deze ook niet de randvoorwaarden voor vrijetijdseconomie bepalen. Dan hoeft er alleen rekening gehouden te worden met een beekdal. In de huidige praktijk worden er veel kampeerterreinen omgezet in 'vaste bebouwing' in beekdalen met een groot overstromingsrisico. Dit beperkt de ruimte voor het water en kan tot schade leiden bij bewoners/eigenaren. Opnemen dat hierbij ook gekeken moet worden naar overstromingskaart T100/2100.	ZW-1204-212

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Initiatieven moeten aan veel regels en beleidslijnen voldoen. Paragraaf 13.6.6 geeft slechts een deel daarvan weer. Het is onmogelijk om in iedere paragraaf een limitatieve lijst op te nemen waaraan initiatieven moeten voldoen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit bij de algemene zonering voor een flexibele benadering van het buitengebied. De agrarische sector verandert en ondernemers zoeken nieuwe verdienmodellen. Kleinschalige vrijetijdseconomie - zoals	ZW-0196-57

dagrecreatie of kleinschalig verblijfsaanbod- kan bijdragen aan economische veerkracht, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Indiener pleit voor een POVI waarin deze initiatieven kunnen ontstaan onder het principe "ja, mits". In plaats van restrictieve regelgeving moet het beleid ruimte bieden aan lokale initiatieven die kwalitatief goed zijn ingepast en maatschappelijk toegevoegde waarde hebben.	

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering.
Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie.
Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. De sector vrijetijdseconomie kent haar eigen problemen. Zie de inleidende paragrafen van hoofdstuk 13. Het is, gezien de beperkte marktruimte, niet wenselijk dat ondernemers die stoppen in de agrarische sector massaal overstappen naar de vrijetijdseconomie. Ook is het niet wenselijk dat zij daarmee nieuwe beperkingen opleggen aan de blijvende ondernemers in de agrarische sector.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat dagrecreatie in een gebouw in het verwevingsgebied wordt uitgesloten zonder optie voor maatwerk, en vraagt om een benadering van Ja, mits, rekening houdend met kwetsbaarheid.	ZW-0196-159

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Wij hebben in de ontwerp-Omgevingsvisie dagrecreatie in gebouwen uitgesloten in de zones in het landelijk gebied omdat wij vinden dat dit type voorzieningen en andere functies, zoals horeca en detailhandel, elkaar en de vitaliteit van stedelijke centra kunnen versterken. Dit type voorzieningen hoort thuis in het bebouwd gebied. Wij realiseren ons naar aanleiding van de zienswijze dat in de zones in het landelijk gebied een uitzondering nodig is in het geval het gebouw een monumentaal gebouw is.

Voorstel aan PS

Aanvullend aan de reeds voorgestelde aanpassing van de tabel in paragraaf 13.6.6 ook de tekst van paragraaf 13.6.6 van de ontwerp-Omgevingsvisie aanpassen van '… in een van deze zones wenselijk.' naar '…in een van deze zones wenselijk. Een uitzondering betreft monumentale gebouwen in verwevingsgebied, primair landbouwgebied, de groenblauwe landbouwzone en het Natuurnetwerk Limburg. Vestiging en/of uitbreiding van 'een voorziening voor dagrecreatie in een

gebouw' in deze zones is mogelijk in een monumentaal gebouw ten behoeve van het behoud en beheer daarvan.'

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de tabel in 13.6.6 verhindert maatwerk oplossingen verhindert die eerder in deze POVI wel als optie zijn besproken.	ZW-0160-53

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie.
Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Het is ons niet duidelijk op welke maatwerkoplossingen indiener doelt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat door het uitsluiten van nieuwe recreatieve initiatieven in het primaire landbouwgebied, bestaande voorzieningen beschermd worden. Hierdoor ontmoedig je kwaliteitsverbetering en innovatie in dit hele gebied	ZW-0196-182

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Kwaliteitsverbetering en innovatie kan en moet ook op de bestaande bedrijven plaatsvinden. Bovendien is de provincie Limburg een mozaïek van zones die in elkaars nabijheid liggen. Nieuwe recreatieve initiatieven zullen een iets andere locatie moeten zoeken om de agrarische ondernemers toekomstkansen te bieden in het primaire landbouwgebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat voor een bloeiende vrijetijdseconomie onder meer een mooi landschap van belang is. Dat landschap dreigt, met name in Zuid-Limburg, door toenemende (verblijfs)recreatiedruk verloren te gaan. Verstedelijking van het open gebied is een bekend probleem. Ook de natuur en leefbaarheid voor inwoners staat onder druk. De tekst van de concept POVI ademt te veel gemeentelijke autonomie op dit punt. Er worden slechts op gemeentelijke schaal gemaakte onderbouwingen gevraagd, terwijl het bij	ZW-1035-80

uitstek om bovenlokale effecten gaat. Uit een uitvraag blijkt bijvoorbeeld dat pakweg 15 campings op de nominatie staan om huisjespark te worden. Hoewel elk initiatief op gemeentelijk niveau misschien verdedigbaar lijkt, is het totaal onacceptabel vanuit het perspectief van landschap, natuur en leefbaarheid. Mede daarom dient vestiging en uitbreiding van verblijfsrecreatie in de groenblauwe mantel eenzelfde status te hebben als die in de primaire landbouwgebieden, vestiging ‘nee’ en uitbreiding ‘nee, tenzij’.

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering.
Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Het is onjuist dat slechts wordt gevraagd om onderbouwingen op gemeentelijke schaal. Verder suggereert indiener dat de belangen van de Groenblauwe landbouwzone hetzelfde zijn als de belangen van landschap, natuur en leefbaarheid. Dat is onjuist. Overigens geldt voor recreatieve ontwikkelingen naast het beleid in hoofdstuk 13 nog steeds al het andere beleid uit de ontwerp-Omgevingsvisie. Als een initiatief past in een zone volgens de tabel maar er geen markt voor is, kan het initiatief niet doorgaan. Ook moet een initiatief voldoen aan bijvoorbeeld het beleid voor natuur en ruimtelijke kwaliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op de risicos van het uitsluiten van nieuwe verblijfsrecreatie, zoals druk op bestaande accommodaties en misgelopen economische kansen, en pleit voor gezonde concurrentie en innovatie.	ZW-0196-163

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. De gezonde concurrentie en innovatie kan plaatsvinden in de zones waarin nieuwe verblijfsrecreatie wel is toegestaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Paragraaf 13.6.6. vermeld dat dagrecreatie in de openlucht niet is toegestaan binnen het Natuurnetwerk Limburg (NNL). Betekent dit dat wandelen, fietsen en paardrijden in deze gebieden ook verboden zijn? Gezien het feit dat wandelen en fietsen vaak voorkomen in natuurgebieden en zelfs worden gestimuleerd als duurzame recreatievormen, lijkt het onwaarschijnlijk dat deze activiteiten geheel verboden zijn in het NNL. Indiener verzoekt dit verduidelijken: welke vormen van dagrecreatie zijn wel toegestaan binnen het NNL en welke niet.	ZW-0304-58

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker gemaakt. Tabel 13.6.6 heeft geen betrekking op ‘dagrecreatie’ maar op ‘voorzieningen voor dagrecreatie’. Dit zijn voorzieningen waarvoor een kaartje moet worden gekocht zoals attractieparken, zwembaden en golfbanen. De tabel heeft dus geen betrekking op de activiteiten wandelen, fietsen, paardrijden etc. In de tabel hebben wij duidelijker aangeven dat het gaat om ‘voorzieningen voor dagrecreatie’.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Volgens indiener ontstaan er op basis van de tabel in 13.6.6 mogelijkheden die een groot gevaar zijn voor de waarden in bepaalde gebieden die in de huidige omgevingsvisie nog wel beschermd zijn. In de Groenblauwe landbouwzone maakt de regelinvulling van de tabel alles mogelijk en is deze afhankelijk van beoordelingscommissies die in de regel kiezen voor economische ontwikkelingen boven het handhaven van de waarden van de Groenblauwe landbouwzone. Organisaties als die van indiener hebben op deze wijze geen schijn van kans om meer bescherming te eisen, zeker als ze niet gehoord worden door betreffende commissies. Ook in het verwevingsgebied geldt dit t.a.v. verblijfsrecreatie, waarvan in andere nota’s al gesteld wordt dat er te veel van is. Indiener ziet ook dit als een grote fout. Primair Landbouwgebied wordt zelfs beter beschermd en dat vindt indiener vreemd.	ZW-0145-36

Standpunt GS

Er zijn veel zienswijzepunten ingediend ten aanzien van de algemene zonering. Voor de meer algemene beantwoording verwijzen wij naar het betreffende hoofdstuk over zonering. Hier gaan wij in op de specifieke zienswijzepunten ten aanzien van vrijetijdseconomie. Naar aanleiding van de specifieke zienswijzepunten hebben wij tabel 13.6.6 op onderdelen aangepast en duidelijker

gemaakt. Initiatieven moeten aan veel regels en beleidslijnen voldoen. Paragraaf 13.6.6 geeft slechts een deel daarvan weer. Voor recreatieve ontwikkelingen geldt naast de tabel nog steeds al het andere beleid uit de ontwerp-Omgevingsvisie. Als een initiatief past in een zone volgens de tabel maar er geen markt voor is, kan het initiatief niet doorgaan. Besluiten over ruimtelijke initiatieven worden nooit door beoordelingscommissies genomen maar altijd door een overheid. De betreffende overheid is verantwoordelijk voor het besluit dat ze neemt en de onderbouwing daarvan

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat in de Omgevingsvisie wordt vastgelegd dat de exploitatie en eventuele uitbreiding van de camperplaats binnen primair landbouwgebied mogelijk blijft en niet wordt belemmerd door aanvullende beleidsaanduidingen.	ZW-0850-8

Standpunt GS

Deze POVI heeft geen directe gevolgen voor het bestaande gebruik van gronden voor verblijfsrecreatie. Bij uitbreiding van een camperplaats in primair landbouwgebied geven wij voorrang aan het functioneren van de land- en tuinbouw. Wij willen dat agrarische bedrijven daar optimaal kunnen functioneren. De aanwezigheid van toeristen en recreanten is daarvoor een belemmering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het in de zonering landbouw lijkt alsof een recreatieve functie wordt uitgesloten in vrijkomende agrarische bebouwing en alleen mogelijk is na overleg met de provincie. Het zou goed zijn om duidelijk aan te geven onder welke voorwaarde nieuwvestiging van een recreatieve functie wel onder strikte voorwaarden mogelijk is. Dat biedt ook meer rechtszekerheid dan alleen de verwijzing dat het gesprek met de provincie moet worden aangegaan.	ZW-0253-14

Standpunt GS

Wij hebben het beleid in paragraaf 13.6.6 nader uitgewerkt en opgenomen in de aangepaste tabel in paragraaf 13.6.6.

Voorstel aan PS

De tabel in 13.6.6 van de ontwerp Omgevingsvisie aanpassen.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt voor om ruimte binnen de visie te bieden voor verblijfsrecreatie op hun perceel, gezien de geschiktheid van de locatie en om dit niet bij voorbaat te blokkeren.	ZW-0999-4

Standpunt GS

De mogelijkheden voor verblijfsrecreatie zijn opgenomen in de aangepaste tabel in paragraaf 13.6.6.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.19 Beoordeling vrijetijdseconomie in monument of beeldbepalend gebouw

Zienswijze	Indiener
Indiener verwijst naar de passage waarin de voorkeur wordt geven aan het gebruik van monumenten en beeldbepalende gebouwen voor de vestiging van nieuwe initiatieven op het gebied van vrijetijdseconomie. Indiener stelt dat met deze formulering wordt gesuggereerd dat dergelijke bouwwerken de eerste keuze zijn om vrijetijdseconomie in te ontwikkelen. Dit is echter geheel afhankelijk van de locatie van het beeldbepalende gebouw c.q. monument en de aard van de recreatieve ontwikkeling. Indiener vindt dat hier moet staan 'In monumenten en beeldbepalende gebouwen zijn ontwikkelingen voor vrijetijdseconomie mogelijk.' en verzoekt de tekst aan te passen.	ZW-0241-155

Standpunt GS

In de vigerende Omgevingsverordening Limburg hebben PS vastgelegd dat zij de voorkeur geven aan het gebruik van monumenten en beeldbepalende gebouwen voor nieuwe initiatieven. Het is aan de gemeente om te motiveren waarom in een bepaald geval van die regel moet worden afgeweken c.q. niet aan die regel kan worden voldaan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.20 Beoordeling vrijetijdseconomie in voormalig agrarische bebouwing

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat door de wijze waarop paragraaf 13.6.8. is geformuleerd, er geen maatwerk mogelijk lijkt te zijn voor behoud van bijvoorbeeld karakteristieke hoeves en agrarische gebouwen met cultuurhistorische waarde. Deze gebouwen zouden volgens de indiener onder stringente voorwaarden en met maatwerk herbestemd kunnen worden voor kleinschalige recreatie.	ZW-0160-54
Ten aanzien van VAB geeft u aan dat voor initiatieven op het gebied van vrijetijdseconomie in vrijkomende agrarische bebouwing dezelfde regels gelden als voor gewone initiatieven op dit gebied. Gezien de opgaven voor de vrijetijdseconomie kan geen uitzondering worden gemaakt stelt uw college. Indiener constateert dat deze beleidsmatige invalshoek geen recht doet aan de behoefte en waarden binnen het landelijk gebied. Indiener onderschrijft het beleid dat er niet ongelimiteerd initiatieven op het gebied van vrijetijdseconomie toegevoegd moeten worden binnen vrijkomende agrarische bebouwing, maar constateert wel een wezenlijke nuancering hierin. Indiener verzoekt dat herbestemming van vrijkomende agrarische bebouwing met cultuurhistorische waarde voor (kleinschalige) recreatie mogelijk blijft en dit concreet te benoemen in paragraaf 13.6.8 uit de POVI. Dit is zijns inziens ook een logisch verzoek in relatie tot het bepaalde in paragraaf 13.6.7 van de POVI (hierin wordt beschreven dat de voorkeur uitgaat naar vrijetijdseconomie in monumenten of beeldbepalende panden).	ZW-0206-43

Standpunt GS

In de ontwerp-Omgevingsvisie is bewust eerst paragraaf 13.6.7 opgenomen waarin is aangegeven dat PS een voorkeur hebben vastgelegd voor het gebruik van monumenten of beeldbepalende gebouwen bij nieuwe initiatieven. Karakteristieke hoeves en agrarische gebouwen zullen daar wellicht onder vallen. Paragraaf 13.6.8 heeft betrekking op voormalige agrarische bebouwing die niet te kwalificeren is als monument of beeldbepalend gebouw.

Voorstel aan PS

De tekst van de ontwerp-Omgevingsvisie aanpassen van '…worden gemaakt' naar ' …worden gemaakt, tenzij er sprake is van een monumentaal gebouw zoals benoemd in paragraaf 13.6.7.'

Zienswijze	Indiener
Indiener verwijst naar de passage dat initiatieven op het gebied van vrijetijdseconomie in het kader van het hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing op dezelfde manier worden beoordeeld als andere initiatieven. Indiener stelt dat door het hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing niet te zien als een positieve ontwikkeling, het hergebruik van dergelijke bouwwerken moeilijk wordt. Verloedering en criminaliteit ligt op de loer in het buitengebied, dat hoge mate van bescherming geniet en daardoor ontwikkelingen bemoeilijkt. Indiener verzoekt hiervoor meer ruimte te geven.	ZW-0241-156

Standpunt GS

Wij moeten kiezen tussen verloedering en criminaliteit op niet-vitale verblijfsrecreatiebedrijven of verloedering en criminaliteit in voormalige agrarische bebouwing. Het eerste probleem is qua aanpak vele malen complexer dan het tweede. Daarnaast is het ook vanwege de in deze Omgevingsvisie opgenomen zonering niet overal wenselijk om vrijetijdseconomie toe te voegen in het buitengebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.21 Beoordeling vrijetijdseconomie camperplaatsen

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt voor om aan de zin “wij geven de voorkeur aan het geschikt maken van (delen van) bestaande kampeerterreinen voor campers boven het realiseren van aparte nieuwe camperplaatsen” de volgende passage toe te voegen: in gebieden waar er al voldoende kampeerterreinen gevestigd zijn.	ZW-1038-94
Indiener stelt voor de tekst "Wij geven de voorkeur aan het geschikt maken van (delen van) bestaande kampeerterreinen voor campers boven het realiseren van aparte nieuwe camperplaatsen." te wijzigen naar "Wij geven de voorkeur aan het geschikt maken van (delen van) bestaande kampeerterreinen voor campers boven het realiseren van aparte nieuwe camperplaatsen, in gebieden waar er al voldoende kampeerterreinen gevestigd zijn."	ZW-0160-55
Indiener stelt voor om de tekst "Wij geven de voorkeur aan het geschikt maken van (delen van) bestaande kampeerterreinen voor campers boven het realiseren van aparte nieuwe camperplaatsen." te wijzigen naar "In gebieden waar al voldoende kampeerterreinen gevestigd zijn, geven wij de voorkeur aan het geschikt maken van (delen van) bestaande kampeerterreinen voor campers boven het realiseren van nieuwe camperplaatsen."	ZW-0263-63

Standpunt GS

De volgens indiener toe te voegen passage roept meer vragen op dan dat zij duidelijkheid geeft. Wanneer zijn er voldoende kampeerterreinen? In welke gebieden is dat het geval? Indien een gemeente bij een initiatief redenen ziet om af te wijken van het beleid in deze Omgevingsvisie dan kan zij dat beargumenteerd opnemen in de onderbouwing en argumentatie bij haar besluit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt voor het woord "Verblijfsrecreatiebedrijfjes" te vervangen door (solitaire) "kleinschalige camperplaatsen".	ZW-0160-56

Standpunt GS

Het is een voorzienbare ontwikkeling dat sommige kleinschalige camperplaatsen willen doorontwikkelen naar kampeerterrein, eventueel met mobiele verhuureenheden of naar een kleinschalig parkje met recreatiewoningen. Dat is een ontwikkeling die wij willen voorkómen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Ten aanzien van camperplaatsen wordt gesproken over: “Daarnaast vinden we het belangrijk om te voorkomen dat er op veel plekken kleinschalige verblijfsrecreatiebedrijfjes ontstaan. Bij het toestaan van kleine bedrijven wordt vaak onvoldoende rekening gehouden met de mogelijke groei ervan”. Indiener vindt deze beleidsmatige keuze geen wenselijke ontwikkeling in landelijke gemeenten. Daar ligt juist een kans in kleinschalige verblijfsrecreatiebedrijven die daarmee recht doen aan het landschap. Indiener verzoekt u dan ook om te kijken naar toeristische spreiding en verzoekt om ruimte te bieden voor kleinschaligere initiatieven en maatwerk om toeristische spreiding te faciliteren.	ZW-0206-44

Standpunt GS

Indien een gemeente bij een initiatief redenen ziet om af te wijken van het beleid in deze Omgevingsvisie dan kan zij dat beargumenteerd opnemen in de onderbouwing en argumentatie bij haar besluit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.22 Werken aan kwantiteit en kwaliteit vrijetijdseconomie algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de focus op het schrappen van onbenutte functies en kwaliteitsslag ruimtelijk verdedigbaar is. Indiener vraagt de Provincie om te werken aan een ruimtelijke strategie voor herstructurering: waar is sanering gewenst, waar is herontwikkeling kansrijk?	ZW-1164-112

Standpunt GS

Wij zijn van mening dat sanering en herontwikkeling activiteiten zijn die het beste op het lokale schaalniveau aangepakt kunnen worden. Gemeenten zijn het beste op de hoogte waar sanering

wenselijk en mogelijk is. Herontwikkeling kan alleen slagen als er betrokken ondernemers zijn. Het opstellen van een ruimtelijke strategie op provinciaal niveau heeft geen meerwaarde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt het belangrijk om scherp te blijven op een aantal paragrafen waarin gemeenten nadrukkelijk worden aangesproken op beleidsmatige keuzes en mogelijkheden. Hierbij wijst indiener in het bijzonder op: - 13.7.2 – Het schrappen van harde planvoorraad als er geen zicht is op realisatie; - 13.7.3 – Het schrappen van binnenplanse mogelijkheden; - 13.7.4 – Het heroverwegen van een brede kampeerfunctie. Indiener verzoekt de provinciebrede uitspraken in de bovengenoemde paragrafen gebiedsgericht te duiden.	ZW-0317-234

Standpunt GS

Het is ons bekend dat er op specifieke locaties harde planvoorraad aanwezig is (bijvoorbeeld voor hotels) die al jarenlang niet is ingevuld. Ook zien wij regelmatig vigerende omgevingsplannen waarin ruime binnenplanse mogelijkheden en/of een brede kampeerfunctie zijn opgenomen. Er zijn ook omgevingsplannen waarbij dat niet het geval is. Het is niet efficiënt om dit op provinciaal niveau in beeld te brengen. Wij vragen gemeenten, op het moment dat zij hun omgevingsplan herzien, daarbij tegelijkertijd deze onderdelen te heroverwegen en zo mogelijk aan te passen

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.23 Schrappen/vervallen onbenutte functies

Zienswijze	Indiener
In paragraaf 13.7.2 ‘Schrappen/ vervallen onbenutte functies vrijetijdseconomie’wordt gesproken over het “actief schrappen in overleg met betrokkenen van bestaande functies die niet meer benut worden binnen een bepaalde termijn”. Het idee van de Provincie Limburg om dit af te dwingen middels een instructiereg el (gelijk aan de regeling voor de functie wonen) is géén wenselijke ontwikkeling. De afweging om een functie weg te bestemmen is breder dan het simpelweg aanwezig zijn van onbenutte harde plancapaciteit. Indiener verzoekt u om op zijn minst binnen een dergelijke instructieregel een onderverdeling te maken in de aard en schaal van de vrijetijdseconomie functie en ook bepaalde functies van beperkte omvang of qua ligging vrij te stellen van de voorziene instructieregel. Indiener verzoekt deze beleidsmatige nuancering te verwoorden in paragraaf 13.7.2 van de	ZW-0206-45

POVI. Indiener wil benadrukken dat er ook een provinciaal belang is om bijvoorbeeld kleinere kernen of buurtschappen vitaal te houden. Veelal kan dat gebeuren doordat bijvoorbeeld onbenutte plancapaciteit wordt aangewend om een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling op gang te brengen binnen een buurtschap. Daarmee werkt een eventuele instructieregel contraproductief als het gaat het vitaal houden van kleinere buurtschappen.

Standpunt GS

De aanwezigheid van onbenutte functies belemmert de realisering van nieuwe initiatieven elders in de gemeente die bijvoorbeeld ook kleine buurtschappen vitaal kunnen houden/maken.
Het is ons niet duidelijk hoe onbenutte plancapaciteit kan worden aangewend om een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling op gang te brengen binnen een buurtschap. Die gewenste ruimtelijke ontwikkeling staat of valt met een initiatiefnemer die gebruik wil maken van de aanwezige onbenutte functie. Als de initiatiefnemer op een locatie ontbreekt, is het beter om een initiatiefnemer op een andere locatie gebruik te laten maken van de plancapaciteit. Wij vragen gemeenten, op het moment dat zij hun omgevingsplan herzien, daarbij tegelijkertijd deze onderdelen te heroverwegen en zo mogelijk aan te passen. Het is daarbij mogelijk dat gemeenten een onderdeel in stand laten op basis van een goed gemotiveerde heroverweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het schrappen van harde plannormen voor de vrijetijdseconomie waarvoor geen zicht is op realisatie, een begrijpelijke beleidsmaatregel is in het kader van doelmatig ruimtegebruik. Maar niet elk plan dat stagneert is automatisch kansloos. Sommige plannen hebben toekomstwaarde. Een dynamisch afwegingskader is nodig dat ruimte laat voor heroverweging en tijdelijke verlenging, zodat voldoende ontwikkelruimte beschikbaar blijft voor kansrijke initiatieven.	ZW-0313-132
Indiener vraagt naar aanleiding van 13.7.2 om een dynamisch afwegingskader voor vrijetijdseconomie dat ruimte laat voor heroverweging en tijdelijke verlenging van kansrijke initiatieven.	ZW-0196-161

Standpunt GS

Wij vragen gemeenten, op het moment dat zij hun omgevingsplan herzien, daarbij tegelijkertijd deze onderdelen te heroverwegen en zo mogelijk aan te passen. Als er sprake is van een tijdelijk stagnerend plan ligt het voor de hand de functie in stand te laten. Het is aan de gemeente om dit te motiveren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.24 Binnenplanse mogelijkheden

Zienswijze	Indiener
Indiener concludeert dat Provincie Limburg de gemeenten vraagt om bij de besluitvorming over binnenplanse mogelijkheden voor vrijetijdseconomie rekening te houden met de provinciale belangen in hun omgevingsplan. Tevens verzoekt zij gemeenten bij de herziening van hun omgevingsplan dergelijke binnenplanse mogelijkheden te schrappen wanneer deze niet in lijn zijn met deze provinciale belangen. Om dit te waarborgen, is de provincie voornemens instructieregels op te nemen in de Omgevingsverordening Limburg. Indiener verzoekt de provincie om deze aanpak zo concreet mogelijk te motiveren, vooral met het oog op het creëren van voorzienbaarheid. Dit is van belang om mogelijke nadeelcompensatieclaims te voorkomen. Daarbij gaat het specifiek om de verborgen plancapaciteit ten aanzien van verblijfsrecreatiemogelijkheden die momenteel is vervat in (voormalige) binnenplanse afwijkingsmogelijkheden.	ZW-0253-13
Indiener geeft aan dat in paragraaf 13.7.3 aan gemeenten wordt gevraagd om bij besluitvorming over binnenplanse mogelijkheden rekening te houden met provinciale belangen. Indiener waarschuwt dat het schrappen van bepalingen om binnenplans nevenactiviteiten op het gebied van vrijetijdseconomie te mogen opstarten zorgt voor recht op (directe) nadeelcompensatie. Indiener verwacht dat de provincie in dergelijke procedures voorziet en de gemeenten financieel compenseert. Indiener verzoekt dit te bevestigen.	ZW-0241-157
Indiener verzoekt om het onderwerp 'zorvuldig omgaan met binnenplanse mogelijkheden voor vrijetijdseconomie' zo concreet mogelijk te motiveren, ook met het oog op het creëren van voorzienbaarheid in het kader van mogelijke nadeelcompensatieclaims. Het gaat hier volgens de indiener concreet om verborgen plancapaciteit ten aanzien van verblijfsrecreatiemogelijkheden die nu zijn verpakt in (voormalige) binnenplanse afwijkingsmogelijkheden.	ZW-0160-57

Standpunt GS

Bij het schrappen van binnenplanse mogelijkheden kunnen gemeenten zelf voorzienbaarheid creëren om mogelijke nadeelcompensatieclaims te voorkomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Ten aanzien van paragraaf 13.7.3 ‘Zorgvuldig omgaan met binnenplanse mogelijkheden vrijetijdseconomie’ constateert indiener dat de Provincie Limburg inzet op een beleidslijn met betrekking tot het beperken van toerisme in plaats van het faciliteren van toeristische stromingen. Indiener	ZW-0206-46

vindt het toevoegen van een instructieregel voor het verval van binnenplanse mogelijkheden in Omgevingsplannen echter een disproportioneel instrument. Indiener verzoekt u geen instructieregel op te nemen over het schrappen van binnenplanse mogelijkheden en ruimte te laten voor maatwerk op lokaalniveau. Daartoe strekt een binnenplanse afwijkingsmogelijkheid immers. Het beperken van binnenplanse mogelijkheden voor bijvoorbeeld cultuurhistorisch waardevolle panden kan desastreus zijn voor de instandhouding van deze panden. De mogelijkheid om een binnenplanse vergunning te verkrijgen voor bijvoorbeeld vrijetijdseconomie functies werkt juist lokaal als een stimulans om een pand met cultuurhistorische waarde (dat leeg staat of in verval is geraakt) te behouden, maar als initiatiefnemer ook de kosten te kunnen dragen voor de herontwikkeling van een dergelijk pand met een haalbare businesscase. Daarnaast zal het invoeren van een instructieregel ook de leefbaarheid en woonsfeer binnen diverse buurtschappen negatief beïnvloeden. De ontwikkelingsmogelijkheid van bijvoorbeeld leegstaande of in verval geraakte panden wordt beperkt, waardoor de kans dat iemand een dergelijk pand koopt en kwalitatief herbestemd ook afneemt. Dit is volgens indiener ook een logisch verzoek in relatie tot het bepaalde in paragraaf 13.6.7 van de POVI (hierin wordt beschreven dat de voorkeur uitgaat naar vrijetijdseconomie in monumenten of beeldbepalende panden).	

Standpunt GS

Indiener stelt dat er met het schrappen van binnenplanse mogelijkheden geen ruimte meer is voor lokaal maatwerk en dat ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt. Dit is onjuist. Lokaal maatwerk is nog steeds mogelijk maar dan via een andere ruimtelijke procedure. Ook kan een gemeente besluiten specifiek voor cultuurhistorisch belangrijke gebouwen de binnenplanse vrijstelling in stand te laten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.25 Brede kampeerfunctie

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt naar aanleiding van paragraaf 13.7.4 dat alle kampeermiddelen, ook Trekkershutten (of welke naam hieraan ook gegeven wordt) in het winterseizoen van het terrein verwijderd dienen te worden zodat in de winterperiode landschap en natuurwaarden kunnen herstellen.	ZW-0145-39

Standpunt GS

Het is onduidelijk of de zienswijze van indiener betrekking heeft op bestaande kampeerterreinen of op nieuwe initiatieven voor kampeerterreinen. Indien het gaat om bestaande kampeerterreinen dan

is het afhankelijk van de regels in het omgevingsplan of kampeermiddelen verwijderd moeten worden. Indien het gaat om nieuwe kampeerterreinen dan is het al dan niet verwijderen van kampeermiddelen in de winter een afweging die door de gemeente goed onderbouwd gemaakt zal moeten worden. De gemeente dient daarbij onder meer rekening te houden met de provinciale belangen van natuur en ruimtelijke kwaliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.26 Routestructuren vrijetijdseconomie

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt de Provincie om aandacht voor routestructuren: inzetten op het verbinden van routestructuren zodat lange afstandsroutes ook grensoverstijgend gerealiseerd kunnen worden.	ZW-1164-113
Indiener vraagt in 13.7.6 een aanvullende mededeling op te nemen dat de provincie een aanjaagfunctie en coördinerende rol oppakt voor het in stand houden, verbeteren en toegankelijk houden van routes die onderdeel uitmaken van de routestructuren vrijetijdseconomie. Routes doorkruisen immers meerdere gemeenten en regio's. De vraag komt ook voort uit de wens voor een bijdrage voor het Routepunt.	ZW-0271-134
Indiener ziet voor de provincie ook een rol weggelegd in het realiseren van (gemeente) grensoverschrijdende recreatieve verbindingen, daar waar mogelijk gecombineerd met ecologische verbindingen.	ZW-0160-34

Standpunt GS

Wij nemen kennis van het verzoek om aandacht te hebben voor het verbinden van routestructuren om te komen tot grensoverschrijdende lange-afstandsroutes. In deze ruimtelijk richtinggevende Omgevingsvisie wordt niet in detail aangegeven welke rollen de Provincie oppakt en hoeveel middelen daarvoor beschikbaar zijn. Dat gebeurt in Coalitieakkoorden en sectorale documenten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.27 Wonen in een recreatieverblijf algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt of bij het beleid uit de paragrafen 13.6.4, 13.6.5, 13.8.2.2 en 13.8.2.3 rekening is gehouden met een bestaande situatie waarin bewoners die op basis van een vergunningen hun recreatieverblijf mogen bewonen als	ZW-1484-8

'eigenaar' worden gezien en zelf gemeentelijke en waterschapslasten opgelegd krijgen.

Standpunt GS

Nee. Het beleid is gericht op de beoordeling van nieuwe initiatieven die nog niet zijn opgenomen in een omgevingsplan.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af waarom de bevoegdheid voor het toestaan van wonen in recreatiepanden zoals op Strucht 2A in Schin op Geul niet bij de Gemeente ligt, met name in bebouwde zones zoals Landelijke Kern.	ZW-1097-4

Standpunt GS

De bevoegdheid voor het toestaan van wonen in recreatiepanden ligt bij de gemeente. de gemeente dient daarbij de instructieregels uit de Omgevingsverordening Limburg in acht te nemen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.28 Verbod op wonen in een recreatieverblijf en omvorming naar wonen

Zienswijze	Indiener
In de POVI wordt het omvormen van recreatieverblijven, waaronder hotels, naar permanente woonfunctie verboden. Juist ook in verbinding met de woning- en transformatie-opgave in het landelijk gebied is een dergelijk generiek verbod naar mening van indiener niet acceptabel. Ook kan het naar mening van indiener niet zo zijn dat uitzonderingen hierop alleen met expliciete toestemming van de provincie mogelijk zouden zijn. Dit dient een gemeentelijke afweging te blijven. Indiener verzoekt om de POVI op dit punt aan te passen.	ZW-0304-59
Indiener stelt dat de ontwerp-POVI een generiek verbod bevat op het omvormen van recreatieverblijven naar wonen, inclusief hotels. Dit beperkt onterecht de gemeentelijke ruimte om maatwerkoplossingen te realiseren, zeker in het kader van de woningopgave. Indiener pleit voor meer flexibiliteit, waarbij gemeenten de ruimte behouden om – locatieafhankelijk – transformatie toe te staan.	ZW-1439-11
Indiener verzoekt om het, via maatwerk, mogelijk te maken om het bungalowpark waar indiener woont een woonbestemming te geven.	ZW-1484-1

Indiener verzoekt om: 1. op te nemen dat maatwerk mogelijk is voor recreatieterreinen die reeds (grotendeels) in gebruik zijn als woonlocatie, onder voorwaarden van ruimtelijke kwaliteit en gemeentelijke toetsing. 2. Specifiek te erkennen dat transformaties van een verblijfsrecreatief park naar 'wonen' onderdeel kunnen uitmaken van provinciaal ruimtelijk beleid en daar dus beleidsruimte voor moet worden opgenomen in de omgevingsvisie. 3. Te voorzien in de mogelijkheid van een dubbelbestemming 'recreatie en wonen toegestaan' voor dergelijke locaties.	ZW-0133-3

Standpunt GS

Het verbod op omvormen van een recreatieverblijf naar wonen is al jarenlang opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg. Om gelegenheid te bieden voor maatwerk is in de Omgevingsverordening Limburg ook een maatwerkbepaling opgenomen (artikel 12.10). Deze bepaling geeft aan dat maatwerk mogelijk is indien aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Zo moet onder andere de functieverandering naar wonen op de betreffende locatie vanuit een evenwichtige toedeling van functies aanvaardbaar zijn. Dit biedt, op daartoe geschikte locaties, mogelijkheden om verblijfsaccommodaties te transformeren naar wonen. In de toelichting op de Omgevingsverordening Limburg hebben wij opgenomen dat een gelijktijdig verblijf van de groepen ‘recreanten’ en ‘bewoners’ vaak tot fricties leidt en ongewenst is. Daarom vinden wij een dubbelbestemming voor een locatie voor zowel verblijfsrecreatie als wonen niet mogelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener constateert dat in de POVI het omvormen van recreatieverblijven, waaronder hotels, naar permanente woonfunctie verboden wordt. Dit generieke verbod betekent dat gemeenten geen mogelijkheid hebben verouderde en economisch niet-levensvatbare verblijfsaccommodaties, locatieafhankelijk, te transformeren. Juist ook in verbinding met de woning- en transformatieopgave in het landelijk gebied is een dergelijk generiek verbod niet acceptabel. Ook kan het volgens indiener niet zo zijn dat uitzonderingen hierop alleen met expliciete toestemming van de provincie mogelijk zou zijn. Dit dient een gemeentelijke afweging te blijven. Daarom het verzoek van indiener om de POVI op dit punt aan te passen.

Indiener					
ZW-0187-127	ZW-0207-120	ZW-0238-110	ZW-0253-125	ZW-0271-110	ZW-0314-110
ZW-1127-143					

Standpunt GS

Het verbod op omvormen van een recreatieverblijf naar wonen is al jarenlang opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg. Om gelegenheid te bieden voor maatwerk is in de Omgevingsverordening Limburg ook een maatwerkbepaling opgenomen (artikel 12.10). Deze

bepaling geeft aan dat maatwerk mogelijk is indien aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Zo moet onder andere de functieverandering naar wonen op de betreffende locatie vanuit een evenwichtige toedeling van functies aanvaardbaar zijn. Dit biedt, op daartoe geschikte locaties, mogelijkheden om verblijfsaccommodaties te transformeren naar wonen. In de toelichting op de Omgevingsverordening Limburg hebben wij opgenomen dat een gelijktijdig verblijf van de groepen ‘recreanten’ en ‘bewoners’ vaak tot fricties leidt en ongewenst is. Daarom vinden wij een dubbelbestemming voor een locatie voor zowel verblijfsrecreatie als wonen niet mogelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

11.29 Tijdelijk wonen op een verblijfsrecreatieterrein

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de lijn helder is en ruimtelijk goed onderbouwd. Indiener vraagt de Provincie om te overwegen om de tijdelijke woonfunctie (voor aandachtsgroepen) ook ruimtelijk te kaderen: waar wel/niet, onder welke voorwaarden?	ZW-1164-114

Standpunt GS

Van de mogelijkheid om tijdelijk wonen toe te staan op een verblijfsrecreatieterrein is in de afgelopen jaren zelden gebruik gemaakt. Het is daarom niet zinvol om vooraf aan te geven waar dit wel/niet mogelijk is. De voorwaarden die gelden zijn opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft ten aanzien van de voorwaarden voor tijdelijke huisvesting aan dat in de praktijk de termijnen (10 jaar) verlengd worden. Indiener verzoekt er voor te zorgen dat na deze termijn geen uitzonderingen meer mogelijk zijn.	ZW-1035-84

Standpunt GS

Voor zover ons bekend is dit verlengen niet gebeurt bij tijdelijke huisvesting op verblijfsrecreatieterreinen. PM overleg met Wonen hierover? M.i. is verlenging niet wenselijk vanuit VTE.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener heeft n.a.v. paragraaf 13.8.2.3 'voorwaarde revitalisering of sanering' de volgende vragen: - wat/wie wordt hier bedoeld met de term exploitant? - op wiens inkomsten wordt hier gedoeld? - wie zou een deel van inkomsten moeten gebruiken voor revitalisering of sanering van een terrein? - wanneer is er sprake van revitalisering of sanering van een terrein? - worden andere belanghebbenden/eigenaren betrokken bij een dergelijk proces van revitalisering of sanering? - indien in een gemeentelijk plan beschikkingen en vergunningen voor tijdelijk en niet-tijdelijk wonen zijn opgenomen hoe dit dan te bezien? - worden eventuele afspraken openbaar?	ZW-1484-7

Standpunt GS

- De exploitant is degene die het terrein exploiteert ten behoeve van de tijdelijke huisvesting;
- Gedoeld wordt op het inkomen van de exploitant;
- Wie de inkomsten moet gebruiken voor revitalisering of sanering is afhankelijk van de concrete afspraken;
- Revitalisering is het opnieuw geschikt maken van het terrein voor verblijfsrecreatie. Sanering is het beëindigen van de functie verblijfsrecreatie en het geschikt maken voor de nieuwe functie;
- Bij een proces van revitalisatie of sanering zijn eigenaren deel van het proces. Belanghebbenden moeten worden betrokken;
- In het proces moet worden bezien hoe om te gaan met persoonsgebonden beschikkingen voor (tijdelijk) wonen;
- Of afspraken openbaar zijn is aan degenen die de afspraken maken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt ten aanzien van de voorwaarden voor tijdelijke huisvesting een concretisering voor van het percentage (voorstel: minimaal 50% of het merendeel) van de inkomsten dat gebruikt wordt voor de revitalisering of sanering van het verblijf of natuurontwikkeling na afloop.	ZW-1035-85

Standpunt GS

Wij laten het bepalen van het concrete percentage op dit moment over aan de betreffende gemeente. Wij zien geen argumenten om dat te veranderen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener vraagt n.a.v. paragraaf 13.8.2.2. 'voorwaarde samenloop tijdelijke huisvesting met toeristisch-recreatieve exploitatie' en de definitie daarin van een verblijfsrecreatieterrein, hoe deze regel bezien moet worden indien er geen sprake is van centrale voorzieningen of centraal voorzien in levering van nutsvoorzieningen.	ZW-1484-6

Standpunt GS

Het al dan niet aanwezig zijn van centrale voorzieningen of het centraal leveren van nutsvoorzieningen is hierbij niet relevant.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt n.a.v. paragraaf 13.8.2.2. 'voorwaarde samenloop tijdelijke huisvesting met toeristisch-recreatieve exploitatie' en de passage daarin over het verhuren van een vakantiewoning op een recreatieterrein naar een toelichting op de term 'de eigenaar zelf'	ZW-1484-5

Standpunt GS

Deze tekst is onderdeel van de toelichting op de vigerende Omgevingsverordening Limburg. in deze specifieke passage wordt met ‘de eigenaar zelf’ de eigenaar van een individuele recreatiewoning bedoeld. Er zijn verblijfsrecreatieterreinen waar zowel een bedrijfsmatige toeristisch-recreatieve exploitatie van een deel van de recreatiewoningen plaatsvindt, als particuliere verhuur van de overige recreatiewoningen door de eigenaren zelf.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt n.a.v. paragraaf 13.8.2.2. 'voorwaarde samenloop tijdelijke huisvesting met toeristisch-recreatieve exploitatie' of er op parken waar wonen via bijvoorbeeld persoonsgebonden omgevingsvergunningen is toegestaan, er geen toeristisch-recreatieve verhuur kan/mag plaatsvinden mits op een afgesloten, eigen toegankelijk gedeelte.	ZW-1484-4

Standpunt GS

Op recreatieparken waar naast de toeristisch-recreatieve verhuur ook gewoond wordt op basis van persoonsgebonden omgevingsvergunningen vindt samenloop plaats tussen ‘recreanten’ en ‘bewoners’. Dat is een ongewenste, maar bestaande situatie waarop het beleid in deze Omgevingsvisie niet van toepassing is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12. Mobiliteit

12.1 Algemeen

Zienswijze	Indiener
Par. MAA is volgens indiener ook geen onderdeel van onze internationale en regionale (lucht)infrastructuur. De vracht gaat grotendeels naar elders. Door passagierstoestellen vloeit koopkracht weg uit het gebied zelf. Ook nationaal is er geen betekenis, het is een regionaal vliegveld met een vrachtfunctie.	ZW-0145-14

Standpunt GS

Maastricht Aachen Airport is een luchthaven van nationale betekenis, waardoor het Rijk hiervoor het bevoegd gezag is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de Provincie Limburg, als één van de weinige provincies, al geruime tijd beschikt over een Sociale Agenda en een Sociale Basisinfrastructuur. Vanuit dit perspectief wordt bij het thema gezondheid het belang gemist van een leefomgeving die gezonde keuzes stimuleert, ruimte biedt voor sport, recreatief bewegen en het bevorderen van lopen en fietsen als mobiliteitskeuzes. Daarnaast wordt benadrukt dat het belangrijk is voor inwoners om deel uit te maken van een Vitale Gemeenschap, waarin mensen elkaar kennen, naar elkaar omzien en zelf kunnen bijdragen aan het verbeteren van hun leefomgeving. Limburg heeft aandacht voor leefbaarheid.	ZW-0242-70

Standpunt GS

Onder leefbaarheid verstaan wij ook goede bereikbaarheid voor mensen. We geven hier op verschillende manieren invulling aan, bijvoorbeeld door de Verkeersactieve School en fietsstimulering waar we aan bijdragen via de Limburgse uitvoeringsorganisaties.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er in alinea 8.1 geen expliciete verwijzing is naar de ontwikkeling of borging van veilige routes en plekken voor fietsen, spelen,	ZW-0188-32

bewegen en wandelen. Dergelijke infrastructuur draagt bij aan een veilig en gezond leefklimaat.

Standpunt GS

Bij de doorontwikkeling van de bereikbaarheid in Limburg, ook bij infrastructuur, zijn leefbaarheid, toegankelijkheid en verkeersveiligheid een prioriteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.2 Bereikbaarheid

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er meer aandacht moet zijn voor goede OV-aansluitingen voor landelijke kernen, gezien het grote belang voor de leefbaarheid.	ZW-0241-159
Indiener mist aandacht voor mobiliteitsarmoede en bereikbaarheid van het landelijk gebied, en vraagt om aandacht voor OV, intercitystop en bereikbaarheid van toeristische trekpleisters.	ZW-0224-182

Standpunt GS

De bereikbaarheid van dorpen, kernen en wijken vormt een belangrijk onderdeel van onze visie op mobiliteit. Belangrijke speerpunten zijn de bereikbaarheid van het landelijk gebied, buitenwijken en voorzieningen, betaalbaarheid en de ontwikkeling van publieke mobiliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat onze gemeente één van de weinige gemeenten in de Regio Noord-Limburg is zonder eigen treinstation. Vanuit de achtergrond van onze groeipotentie qua aantallen inwoners is een goede bereikbaarheid essentieel. Een kwalitatief hoogwaardig vervoerssysteem is hierbij noodzakelijk. Verzocht wordt om zowel in de ambitie als het aanbestedingsbeleid op het gebied van mobiliteit rekening te houden met de specifieke behoeften van regiogemeenten zoals onze gemeente, zodat wij een bijdrage kunnen blijven leveren aan de provinciale, regionale en lokale ambities en groeipotentie.	ZW-0278-150

Standpunt GS

De bereikbaarheid van dorpen, kernen en wijken vormt een belangrijk onderdeel van onze visie op mobiliteit.

Belangrijke speerpunten zijn de bereikbaarheid van het landelijk gebied, buitenwijken en voorzieningen, betaalbaarheid en de ontwikkeling van publieke mobiliteit. Limburg heeft een hoge dichtheid van spoorwegen en stations. Daar waar dit niet het geval is, zal gekeken moeten worden hoe het bereikbaarheidsvraagstuk effectief aangevlogen kan worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener onderschrijft dat goede bereikbaarheid van voorzieningen niet alleen afhankelijk is van autobereikbaarheid, maar dat een transitie naar een publiek mobiliteitssysteem nodig is, met aandacht voor kernen/gebieden die nu slecht zijn aangesloten op het OV.

Indiener					
ZW-0166-117	ZW-0186-118	ZW-0196-170	ZW-0224-119	ZW-0237-107	ZW-0240-112
ZW-0241-107	ZW-0242-121	ZW-0313-144	ZW-0317-127	ZW-1236-112	ZW-1473-107
ZW-1479-159	ZW-0278-128				

Standpunt GS

De bereikbaarheid van dorpen, kernen en wijken vormt een belangrijk onderdeel van onze visie op mobiliteit. Belangrijke speerpunten zijn de bereikbaarheid van het landelijk gebied, buitenwijken en voorzieningen, betaalbaarheid en de ontwikkeling van publieke mobiliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor de verbetering van mobiliteit tussen dorpen en steden	ZW-1076-4
Indiener pleit voor structurele aandacht voor de bereikbaarheid van regionale werk- en zorglocaties per fiets en OV, en voor uitbreiding van verkeersmanagement naar regionale knelpunten zoals de randwegen rond de A2-afrit.	ZW-0196-171
Indiener stelt voor expliciet aandacht te besteden aan de bereikbaarheid met het openbaar vervoer van kleinere gemeenten omdat dit cruciaal is voor leefbaarheid, toerisme en economische participatie.	ZW-1439-6

Standpunt GS

De bereikbaarheid van dorpen, kernen en wijken vormt een belangrijk onderdeel van onze visie op mobiliteit. Belangrijke speerpunten zijn de bereikbaarheid van het landelijk gebied, buitenwijken en voorzieningen, betaalbaarheid en de ontwikkeling van publieke mobiliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener valt op dat in de tekst van openbaar vervoer de focus vooral ligt op grotere gemeenten zoals Sittard-Geleen, Heerlen en Maastricht. Hierdoor blijven kleinere gemeenten relatief onderbelicht. Dit is zorgelijk, omdat ook voor deze gebieden een goede bereikbaarheid essentieel is. Dit is ook een van de redenen waarom in de Agenda Zuid-Limburg nadrukkelijk de 30 minuten regio als ambitie is opgenomen. Het beleid dient derhalve expliciet aandacht te besteden aan het verbeteren van de bereikbaarheid in kleinere gemeenten, waarbij rekening wordt gehouden met hun specifieke schaal en behoeften. Het waarborgen van mobiliteit in deze gebieden is essentieel voor sociale inclusie, leefbaarheid en economische participatie. Indiener verzoekt om hier in de tekst ook aandacht voor te hebben.

Indiener					
ZW-0187-129	ZW-0207-122	ZW-0238-112	ZW-0253-127	ZW-0271-112	ZW-0314-112
ZW-1127-145					

Standpunt GS

De bereikbaarheid van dorpen, kernen en wijken vormt een belangrijk onderdeel van onze visie op mobiliteit. Belangrijke speerpunten zijn de bereikbaarheid van het landelijk gebied, buitenwijken en voorzieningen, betaalbaarheid en de ontwikkeling van publieke mobiliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.3 Bereikbaarheid en vrijwilligersinitiatieven

Zienswijze
Indiener geeft aan dat bij mobiliteit de nadruk ligt op vervoer naar werk en school, terwijl sociaal verkeer onder druk staat door verdwijnende OV-verbindingen naar kleine kernen. Indiener geeft aan dat vrijwilligersinitiatieven en doelgroepenvervoer oplossingen bieden, maar dat dit vraagt om een goed doordacht mobiliteitsnetwerk met laagdrempelige toegang.

Indiener					
ZW-0186-74	ZW-0237-54	ZW-0240-59	ZW-0242-71	ZW-0313-56	ZW-0317-10
ZW-1236-59	ZW-1473-54	ZW-1479-106	ZW-0278-74		

Standpunt GS

Vrijwilligersinitiatieven maken reeds onderdeel uit van het beleid in Limburg en zal dit ook blijven. Aansluiting met doelgroepenvervoer wordt voor de toekomst onderzocht in de vorm van publieke

mobiliteit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.4 Deelmobiliteit en hubs

Zienswijze	Indiener
In het hoofdstuk Mobiliteit ontbreekt naar mening van indiener aandacht voor deelmobiliteit, zoals mobiliteitshubs en gedeelde vervoersvoorzieningen. Indiener verzoekt hier alsnog aandacht aan te besteden.	ZW-0304-62

Standpunt GS

Het hoofdstuk Mobiliteit bevat een paragraaf Knooppunten/hubs en deelmobiliteit waarin we de kansen en het belang van deze onderwerpen onderstrepen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener constateert dat in het hoofdstuk Mobiliteit een aandacht voor deelmobiliteit ontbreekt, zoals mobiliteitshubs en gedeelde vervoersvoorzieningen. Juist op regionaal niveau kunnen gemeenten samen optrekken om deelmobiliteit aan te bieden en te faciliteren. Dit sluit aan bij het STOMP uitgangspunt.

Indiener					
ZW-0187-130	ZW-0207-123	ZW-0238-113	ZW-0253-128	ZW-0271-113	ZW-0314-113

Standpunt GS

Het hoofdstuk Mobiliteit bevat een paragraaf Knooppunten/hubs en deelmobiliteit waarin we de kansen en het belang van deze onderwerpen onderstrepen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat expliciete ondersteuning wordt gevraagd voor kleinschalige hubs en ketenmobiliteit in regio's zonder grootstedelijke knooppunten. Zie Ontwikkelrichting Spoorzone Weert en Mobiliteitsplan Weert 2030.	ZW-0313-152

Indiener verzoekt om toevoeging van het thema deelmobiliteit, zoals mobiliteitshubs en gedeelde vervoersoplossingen. Indiener stelt dat dit een kansrijk instrument is voor regionale samenwerking en duurzame mobiliteit.	ZW-1439-7

Standpunt GS

Het hoofdstuk Mobiliteit bevat een paragraaf Knooppunten/hubs en deelmobiliteit waarin we de kansen en het belang van deze onderwerpen onderstrepen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.5 Fiets

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de ambitie zich lijkt te beperken tot instandhouding via beheer, onderhoud en ROVL-werkzaamheden, en dat de gezamenlijke opgave en ambitie voor bijvoorbeeld fietsnetwerken en stimulering van fiets, veiligheid en gezondheid ontbreekt.

Indiener					
ZW-0166-116	ZW-0186-117	ZW-0196-169	ZW-0224-118	ZW-0237-106	ZW-0240-111
ZW-0241-106	ZW-0242-119	ZW-0313-143	ZW-0317-126	ZW-1236-111	ZW-1473-106
ZW-1479-158	ZW-0278-127				

Standpunt GS

We blijven een (snel)fietsnetwerk stimuleren als alternatief voor de auto. Dat komt niet alleen ten goede aan de doorstroming en duurzaamheid, maar draagt ook bij aan de gezondheid, leefbaarheid en het verbinden van regio's, steden en dorpen − ook over de grens. We blijven fietsen stimuleren om het gebruik van fietspaden te vergroten. Op het gebied van met name fietsverkeersveiligheid doen we dat via het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL) en op het gebied van méér fietsgebruik via de doelgroepenbenadering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat versnelling van de doorfietsroute Weert-Eindhoven (F2), inclusief hoogwaardige feeders naar dorpen zoals Stramproy, Altweerterheide en Tungelroy, essentieel is om de modale shift van auto	ZW-0313-139

naar fiets daadwerkelijk te realiseren. Zie Gebiedsvisie Keent & Moesel en Mobiliteitsplan Weert 2030.

Standpunt GS

We blijven een (snel)fietsnetwerk stimuleren als alternatief voor de auto. Dat komt niet alleen ten goede aan de doorstroming en duurzaamheid, maar draagt ook bij aan de gezondheid, leefbaarheid en het verbinden van regio's, steden en dorpen − ook over de grens. We blijven fietsen stimuleren om het gebruik van fietspaden te vergroten. Op het gebied van met name fietsverkeersveiligheid doen we dat via het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL) en op het gebied van méér fietsgebruik via de doelgroepenbenadering.

De doorfietsroute Weert-Eindhoven is in onderzoek. Dit is voor Limburg een belangrijke doorfietsroute in het fietsnetwerk.
Voor de eerste fase tussen Leende en Eindhoven is financiering geregeld in het Korte Termijn Pakket 2 van de MetropoolRegioEindhoven (MRE).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft en benadrukt nogmaals het belang van de fiets als onderdeel van het provinciale mobiliteitsbeleid voor de toekomst en stelt voor STOMP op te nemen als uitgangspunt bij het inrichten van de provinciale mobiliteitsinfrastructuur, met tekstvoorstel: ‘De Provincie Limburg hanteert het STOMP-principe als richtlijn voor het vormgeven van een duurzame, gezonde en toekomstbestendige mobiliteit. In lijn met onze ambities uit de Provinciale Omgevingsvisie geven wij bij de inrichting van de fysieke leefomgeving prioriteit aan actieve en collectieve mobiliteitsvormen: eerst lopen, dan fietsen, gevolgd door openbaar vervoer en mobiliteit als dienst (MaaS), en pas daarna individueel autogebruik. STOMP fungeert als toetsingskader bij ruimtelijke investeringen en gebiedsontwikkelingen en wordt toegepast bij het programmeren van infrastructuur, mobiliteitsoplossingen en verstedelijkingsprojecten. Hiermee bevorderen we een gezonde leefstijl, verbeteren we de bereikbaarheid en versterken we de ruimtelijke kwaliteit van Limburg.’	ZW-0845-2

Standpunt GS

We blijven een (snel)fietsnetwerk stimuleren als alternatief voor de auto. Dat komt niet alleen ten goede aan de doorstroming en duurzaamheid, maar draagt ook bij aan de gezondheid, leefbaarheid en het verbinden van regio's, steden en dorpen − ook over de grens. We blijven fietsen stimuleren om het gebruik van fietspaden te vergroten. Op het gebied van met name fietsverkeersveiligheid doen we dat via het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL) en op het gebied van méér fietsgebruik via de doelgroepenbenadering.

We onderschrijven uw standpunt en STOMP is reeds opgenomen in de POVI-teksten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor een meer databedreven aanpak rond fietsbeleid en stelt voor om meer meetbare, cijfermatig ambities toe te voegen en doet hier voorstellen voor: Ambitie: Stimuleren van actieve vormen van mobiliteit zoals fietsen. Mogelijke meetbare doelstelling: Binnen 5 jaar een stijging van het aandeel fietsverplaatsingen met 15% in woon-werkverkeer. Indicatoren: Modal split gegevens uit mobiliteitsmonitor. Aantal verplaatsingen per persoon per dag met de fiets. Ambitie: Versterken van fietsstructuren en verbeteren van verbindingen met Openbaar Vervoer. Mogelijke meetbare doelstelling: Jaarlijks 10 km aan nieuwe of verbeterde snelfietsroutes gerealiseerd. 100% van OV-knooppunten voorzien van hoogwaardige en veilige fietsenstallingen in 2030. Indicatoren: Lengte nieuw aangelegde fietspaden per jaar. Aantal OV-locaties met fietsvoorzieningen van kwaliteitsniveau A. Ambitie: Inrichting van de leefomgeving moet uitnodigen tot gezond gedrag. Mogelijke meetbare doelstelling: Binnen 3 jaar stijgt het percentage inwoners dat voldoet aan de beweegnorm met 10%. Alle nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen bevatten een directe aansluiting op het fietspadennetwerk of fietsroutenetwerk (woon-werkverkeer, schoolroutes, recreatief routenetwerk) Indicatoren: Gegevens uit de Gezondheidsmonitor GGD.	ZW-0845-3

Standpunt GS

We blijven een (snel)fietsnetwerk stimuleren als alternatief voor de auto. Dat komt niet alleen ten goede aan de doorstroming en duurzaamheid, maar draagt ook bij aan de gezondheid, leefbaarheid en het verbinden van regio's, steden en dorpen − ook over de grens. We blijven fietsen stimuleren om het gebruik van fietspaden te vergroten. Op het gebied van met name fietsverkeersveiligheid doen we dat via het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL) en op het gebied van méér fietsgebruik via de doelgroepenbenadering.

We onderschrijven het belang van een meer databedreven benadering bij ons werk en nemen uw suggesties mee in de doorontwikkeling van ons beleid. Specifieke beleidsdoelstellingen en indicatoren hangen samen met onze beleidscyclus.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener pleit voor inclusief beleid bij de ontwikkeling van fietsinfrastructuur (ouderen, mensen met een beperking)	ZW-0845-7
Indiener pleit voor versnelling van de doorfietsroute Weert-Eindhoven (F2) en Weert-Venlo om de modal shift van auto naar fiets te realiseren.	ZW-0196-166
Indiener somt een aantal mogelijke manier op om fietsambities in Limburg kracht bij te zetten en zichtbaarder te maken, denk aan: - enkele projecten die nadrukkelijk door de provincie als speerpunt getrokken worden. - meer communicatie, zowel informatie over als promotie van het fietsprogramma van de provincie. - bevorder de herkenbaarheid van fietsroutes door meer fietsbewegwijzering. - doorfietsroutes die gekoppeld worden aan spoorlijnen of waterwegen in plaats van aan wegen. - hoogwaardiger fietsroutes naar stations voor een sterke koppeling van het fietssysteem en het treinsysteem. - ruimte voor meenemen van fietsen in alle treinen, ook in de Drielandentrein. - het maken van groene corridors met fietspaden door bedrijventerreinen. - het ruimtelijk hoogwaardig oplossen van barrières van wegen en spoor. - het beperken van ruimtebeslag door (auto)wegen, en wijs extra ruimte toe aan geprioriteerde modi. - het veiliger maken van wegen door het terugbrengen van de maximumsnelheid van 80 naar 60 km/uur. - het treffen van geluidswerende voorzieningen tussen fietspaden en drukke autowegen, zoals op bruggen van autosnelwegen. - het vervangen van klinkers en tegels door asfalt zeker als het gaat om regionale fietspaden. Kabels en gasleidingen hoeven geen belemmering te zijn.	ZW-0845-8
Indiener spreekt hoop en verwachting uit dat de Provincie in de toekomst meer geld zal investeren in fietsbeleid/-infrastructuur	ZW-0845-5
Indiener vraagt aandacht voor de dodelijke slachtoffers onder fietsers en daarbij behorend fiets- en verkeersveiligheidsbeleid.	ZW-0845-1

Standpunt GS

We blijven een (snel)fietsnetwerk stimuleren als alternatief voor de auto. Dat komt niet alleen ten goede aan de doorstroming en duurzaamheid, maar draagt ook bij aan de gezondheid, leefbaarheid en het verbinden van regio's, steden en dorpen − ook over de grens. We blijven fietsen stimuleren om het gebruik van fietspaden te vergroten. Op het gebied van met name fietsverkeersveiligheid doen we dat via het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL) en op het gebied van méér fietsgebruik via de doelgroepenbenadering.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.6 Limburg Centraal

Zienswijze
Indiener geeft aan dat hetzelfde geldt voor Limburg Centraal en de rol van het spoor bij de verstedelijkingsopgave. In Venlo is optimalisatie of verplaatsing van het emplacement belangrijk.

Indiener					
ZW-0166-120	ZW-0186-121	ZW-0224-122	ZW-0237-110	ZW-0237-146	ZW-0240-115
ZW-1473-110	ZW-1479-162				

Standpunt GS

De verdere ontwikkeling van Limburg Centraal vraagt onderzoek naar de manier waarop mobiliteit op en rond de stedelijke stationsomgevingen doorontwikkeld kan worden om maximaal effect te bereiken voor leefbaarheid en bereikbaarheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat structurele cofinanciering voor doorontwikkeling stationsgebied Weert als regionale hub, inclusief deelmobiliteit, gewenst is. Zie Gebiedsvisie Spoorzone en A2-Zuid Agenda.	ZW-0313-153

Standpunt GS

De verdere ontwikkeling van Limburg Centraal vraagt onderzoek naar de manier waarop mobiliteit op en rond de stedelijke stationsomgevingen doorontwikkeld kan worden om maximaal effect te bereiken voor leefbaarheid en bereikbaarheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.7 Locatiespecifiek

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat een visie op de Delta Rhine Corridor ontbreekt, evenals aandacht voor de IJzeren Rijn (3RX-variant). Men vraagt of het niet passend zou zijn om hierover een standpunt in te nemen of een visie neer te leggen.	ZW-1236-226
Verzoekt in de POVI uitspraak te doen over het niet heractiveren van de zgn. IJzeren Rijn voor het goederenverkeer. In de huidige ontwerp POVI is	ZW-1463-1

namelijk een deel van het tracé, als uitbreiding van de bestaande door het stadsgebied Wegberg lopende spoorlijn, weergegeven. Een eventuele heringebruikname van dit tracé wordt door de stad Wegberg bij voorbaat afgewezen omwille van de te verwachten aanzienlijk effecten op vlak van geluid en trilling.	
Uitdrukkelijke steun, ter algemene verbetering van het spoorverkeer voor personen, van een heringebruikname van de spoorlijn richting Roermond.	ZW-1463-2

Standpunt GS

De Delta Rhine Corrider komt uitgebreid terug in de POVI en we onderschrijven het belang ervan. Provincie Limburg is tegen de ontwikkeling van het IJzeren Rijn /3RX-tracé.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de randweg voorzien is ten noorden van de wijken Parkheide en Abdissenbosch in Landgraaf. In westelijke richting sluit deze aan op de N300 (Buitenring Parkstad Limburg) en in oostelijke richting op de nog te realiseren B221n Ortsumgehung Scherpenseel, die aansluit op de B56 bij Geilenkirchen. Indiener geeft aan dat voor de aanleg van de B221n in 2016 reeds goedkeuring verleend is via het Bundesverkehrswegeplan 2030.	ZW-1199-14
Indiener stelt dat de combinatie van beide trajecten voorziet in een hoogwaardige oost-westverbinding tussen de Buitenring Parkstad Limburg en het Duitse hoofdwegennet. Daarmee wordt volgens de indiener niet alleen de regionale en grensoverschrijdende bereikbaarheid versterkt, maar ook het doorgaande (vracht)verkeer door woonkernen zoals Übach-Palenberg, Scherpenseel en delen van Landgraaf aanzienlijk verminderd. Indiener geeft aan dat dit concreet bijdraagt aan het verbeteren van de leefbaarheid, verkeersveiligheid en luchtkwaliteit in de betrokken gebieden.	ZW-1199-15
Indiener stelt dat het belang van de Randweg Abdissenbosch meervoudig is: 1. Ontlasting van woonkernen aan zowel Nederlandse als Duitse zijde van zwaar doorgaand vrachtverkeer; 2. Verbetering van de aansluiting op het Duitse hoofdwegennet; 3. Versterking van de bereikbaarheid van bestaande woon-, werk- en recreatiegebieden; 4. Impuls voor de economische ontwikkeling van Landgraaf en Parkstad Limburg, onder meer door een betere ontsluiting van bedrijventerreinen en toeristisch-recreatieve voorzieningen.	ZW-1199-16
Indiener verzoekt, gelet op het bovenstaande om de Randweg Abdissenbosch in de definitieve versie van de Provinciale omgevingsvisie Limburg beleidsmatig te verankeren.	ZW-1199-17

Indiener constateert dat in de ontwerpversie van de Provinciale Omgevingsvisie Limburg (POVI) de toekomstige Randweg Abdissenbosch niet is opgenomen. Indiener stelt dat dit opvalt, aangezien deze verbinding van groot belang is voor zowel de gemeente Landgraaf als de bredere regio Zuid-Limburg. Indiener stelt dat de overige Parkstadgemeenten dit belang onderschrijven. Indiener stelt dat het niet opnemen van deze randweg naar hun gezamenlijke oordeel onvoldoende recht doet aan de ruimtelijk-economische en infrastructurele betekenis ervan.	ZW-1199-13

Standpunt GS

De Randweg Abdissenbosch is onderdeel van het integraal programma mobiliteitsopgaven Limburg (IPML). Vanwege de beperkte stikstofruimte is realisatie van deze weg op dit moment niet mogelijk.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat de doorontwikkeling van het bedrijf ook een goede verbondenheid en bereikbaarheid vraagt waaronder betere bereikbaarheid van een aantal locaties door verbeterde OV-verbindingen. De indiener vraagt in de POVI het kader hiervoor op te nemen.	ZW-0198-29
In § 12.3.4.7 Infrastructuur Chemelot geeft de provincie aan "Voor Chemelot, als economisch cluster buiten het centrum met veel werkgelegenheid, vinden we ook de bereikbaarheid voor woon- werkverkeer van belang. Meer inzet op regionaal openbaar vervoer, pendelbussen of carpoolen is daarbij gewenst". Indiener verzoek om specifiek aandacht te hebben voor een betere verbinding van Chemelot met station Sittard en via Geleen centrum met Parkstad.	ZW-0302-58

Standpunt GS

Goede en toegankelijke bereikbaarheid is een speerpunt van ons Mobiliteitsbeleid. Het is van belang bij ruimtelijke ontwikkelingen dat het mobiliteitsvraagstuk in een vroeg stadium meegenomen wordt. Op deze manier kan de bereikbaarheid georganiseerd worden passend bij de specifieke vraag.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat de provincie het belang van het profileren van Zuid-Limburg als toeristische regio onderkent, maar indiener denkt dat het profileren van Zuid-Limburg als toeristische regio voor kleine kernen vanuit mobiliteit uitdagingen oplevert ten aanzien van verkeersdruk en parkeerdruk.	ZW-0187-4

Dit geldt volgens indiener voor zowel het buitengebied als landelijke kernen. Indiener vraagt de provincie om actief mee te denken over mogelijkheden voor het oplossen van deze problematiek en denkt aan aanpassen van snelheden in het buitengebied alsook de aanleg van parkeerplaatsen en natuurtransferiums in het buitengebied en aan de randen van (landelijke) kernen.

Standpunt GS

De Provincie Limburg denkt en kijkt graag in samenwerking mee wanneer bekeken wordt hoe om te gaan met de opgaven en kansen die toerisme in Zuid-Limburg voor de mobiliteit met zich meebrengen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de aanleg van een glastuinbouwbedrijf extra verkeersdrukte en verkeersonveilige situaties kan veroorzaken op omliggende wegen, want deze wegen zijn daar niet op ingericht.	ZW-0517-4

Standpunt GS

Bij nieuwe ontwikkelingen is het belangrijk om het mobiliteitsvraagstuk zo vroeg mogelijk mee te nemen. Per casus kan worden afgewogen wat de mogelijke gevolgen zijn voor bijvoorbeeld bereikbaarheid of verkeersveiligheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het wegennet (smalle weggetjes) totaal ongeschikt is en door de bestemming en beleid kleinere initiatieven in zijn geheel geen toestemming krijgen.	ZW-0959-8

Standpunt GS

Bij nieuwe ontwikkelingen is het belangrijk om het mobiliteitsvraagstuk zo vroeg mogelijk mee te nemen. Per casus kan worden afgewogen wat de mogelijke gevolgen zijn voor bijvoorbeeld bereikbaarheid of verkeersveiligheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor de barrièrewerking en ruimtelijke inpassing van de Buitenring als provinciale weg en de daardoor veroorzaakte belevingswaarde van de ingang van Brunssum. Indiener stelt dat de noodzakelijke landschappelijke en ecologische inpassing de samenhang en ruimtelijke kwaliteit van het gebied dient te versterken en daarmee de vereiste aantrekkelijkheid van het gebied in relatie tot toekomstige ontwikkelingen te verbeteren. Hiermee kan volgens de indiener belevingswaarde van het gebied een directe bijdrage leveren aan de toekomstwaarde en kan een gebied van provinciaal belang ook een waardige uitstraling krijgen. Hierbij verwijst de indiener naar de Omgevingsvisie Buitenring Parkstad Limburg (2008) als onderdeel van het Inpassingsplan Buitenring Parkstad Limburg (2012), waarin staat dat "het boskarakter moet worden versterkt", onder meer door het gevoel van 'door het bos rijden' te creëren en bedrijfskavels te omzomen met groen. Indiener stelt dat de huidige inpassing niet voldoet aan dit beeld. Indiener vraagt hernieuwde aandacht voor deze opgave waarbij samenhang bestaat met de aanwijzing van het betreffende gebied als 'bedrijventerrein van provinciaal belang'.	ZW-0160-73

Standpunt GS

Het project Buitenring Parkstad Limburg is opgenomen in de voortgangsrapportage integraal programma mobiliteitsopgaven Limburg (IPML), omdat een beperkt aantal restpunten nog wordt afgerond en omdat daarmee het project hierdoor financieel nog niet is afgerond. De ontwikkelopgave rond de inpassing van de weg is binnen het project opgepakt en afgerond.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de ambitie voor duurzame en veilige bereikbaarheid expliciet om structuurvisie voor regionale werk- en zorglocaties per fiets en OV moet sluiten aan bij de visie Weert 2040 en bij de doorfietsroute F2 en opwaardering station Weert als mobiliteitshub.	ZW-0313-145
Indiener geeft aan dat de gemeente Leudal het belang van een toekomstbestendig en duurzaam mobiliteitssysteem onderschrijft. Men benadrukt dat Leudal een groene woongemeente is met een belangrijke regionale woonfunctie, waar veel inwoners forenzen naar omliggende werk- en onderwijsregio's. De verbinding met de N280 wordt essentieel genoemd voor de bereikbaarheid richting Roermond, Weert, de Brainport Regio en andere regionale kernen.	ZW-1236-223
Indiener geeft aan dat in het ontwerp de goederenvervoercorridors tussen de mainports Rotterdam, Antwerpen en het Ruhrgebied als economisch waardevol worden beschouwd, met inzet op doorontwikkeling tot	ZW-0240-132

Topcorridors. Men wil benadrukken dat de gemeente Roermond geen 3RX-variant over haar grondgebied wil vanwege de impact op de leefbaarheid.	
Indiener geeft aan dat structureel inzet op A2 Weert-Eindhoven, ook in relatie tot woningbouwontwikkeling in de regio, in het bijzonder wordt gepleit voor snelle uitvoering van OV/fietsmaatregelen, zoals opgenomen in het MIRT-traject.	ZW-0313-148
Indiener vraagt om een visie op het internationale doorgaande spoorgoederenvervoer en de beoogde dual-use voor defensie, gezien de cruciale rol van het emplacement in Venlo.	ZW-0242-125

Standpunt GS

We nemen kennis van uw aandachtspunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de huidige infrastructuur niet geschikt is voor verdere ontwikkeling vanwege smalle wegen.	ZW-0920-9

Standpunt GS

Bij nieuwe ontwikkelingen is het belangrijk om het mobiliteitsvraagstuk zo vroeg mogelijk mee te nemen. Per casus kan worden afgewogen wat de mogelijke gevolgen zijn voor bijvoorbeeld bereikbaarheid of verkeersveiligheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de omstreden omlegging van de N276 over het terrein van de Yard-E niet langer nodig is vanwege de beëindiging van de anterieure overeenkomst met VDL NedCar	ZW-0246-8

Standpunt GS

Dat klopt, de omlegging van de N276 is met de beëindiging van de anterieure overeenkomst van tafel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener geeft aan dat de verzorgingsplaats langs de A73 ter hoogte van Venray veel te krap is, waardoor vrachtwagens regelmatig op de toe- en afrit parkeren om aan het rijtijdenbesluit te voldoen. Dit leidt tot problemen met leefbaarheid en verkeersveiligheid wanneer chauffeurs lokale wegen gebruiken om te rusten. Ze verzoeken de provincie om dit onderwerp te agenderen en structureel uit te werken voor Noord-Limburg.	ZW-0166-157

Standpunt GS

We nemen kennis van uw standpunt. We maken ons sterk voor het realiseren van beveiligde vrachtwagenparkeerplaatsen. Daarbij is de bereikbaarheid via autosnelwegen en het onderliggend wegennet van belang.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat een station in Baexem essentieel is voor het mobiliteitssysteem, de bereikbaarheid en de duurzaamheid van de regio. Men verzoekt om station Baexem nadrukkelijk te positioneren als mobiliteitsknooppunt in de POVI.	ZW-1236-224

Standpunt GS

Een treinstation Baexem is momenteel geen onderdeel van voorziene ontwikkelingen. Bij het ontwikkelen van knooppunten moet rekening gehouden worden met veel verschillende aspecten, waaronder bestaande infrastructuur, impact op bereikbaarheid en impact op het bredere mobiliteitsnetwerk

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er een direct belang is bij nieuwe luchthavontwikkeling, maar vraagt aandacht voor de impact van TUG-zones op rust en natuur in de grenszone (bijv. Laarabossen, Kempen~Broek).	ZW-0313-151

Standpunt GS

We nemen kennis van uw aandachtspunt. Het afhandelen van een TUG-verzoek is onze wettelijke taak. We stellen daarbij voorwaarden aan de locatie en aan het aantal starts en landingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener geeft aan dat het belang van toegankelijke mobiliteit voor alle inwoners, maar vraagt aandacht voor de specifieke bereikbaarheidsproblemen van grensregio's zoals Weert, waar (boven)regionale verbindingen ontbreken of onder druk staan. Zie ook de Mobiliteitsagenda A2-Zuid, waarin Weert expliciet is opgenomen als knooppunt voor grensoverschrijdende OV- en fietscorridors.	ZW-0313-137
Indiener onderstreept het belang van toegankelijke mobiliteit voor alle inwoners en vraagt aandacht voor de bereikbaarheidsproblemen van grensregio's zoals Weerterland, waar regionale verbindingen ontbreken of onder druk staan.	ZW-0196-165

Standpunt GS

We nemen kennis van uw aandachtspunt en benoemen ook de provinciegrens als factor in het openbaar vervoer.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in hoofdstuk 14, paragraaf 7 van: 'landsgrens' naar 'lands- of provinciegrens'.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het inzetten op SmartwayZ.NL wordt ondersteund, maar vraagt aandacht voor implementatie van innovatieve mobiliteitsoplossingen in middelgrote steden, zoals verkeersmodellen op de Ringbanen.	ZW-0313-154

Standpunt GS

We nemen kennis van uw aandachtspunt. Voor mobiliteitsinnovaties sluiten we aan bij medeoverheden, onder andere via de regionale uitvoeringsorganisaties en het programma SmartwayZ.NL. Zo kunnen we de benodigde schaalgrootte bereiken, efficiënt kennis ophalen en succesvolle innovaties opnemen in ons mobiliteitsbeleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat hetzelfde geldt voor Limburg Centraal en de rol van het spoor bij de verstedelijkingsopgave. In Venlo is optimalisatie of verplaatsing van het emplacement belangrijk.	ZW-0278-131

Standpunt GS

De verdere ontwikkeling van Limburg Centraal vraagt onderzoek naar de manier waarop mobiliteit op en rond de stedelijke stationsomgevingen doorontwikkeld kan worden om maximaal effect te bereiken voor leefbaarheid en bereikbaarheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat niets wordt genoemd over de slechte bereikbaarheid met de Brainportregio, met name de campussen, en vraagt naar een visie met mogelijke oplossingen zoals bus rapid transit.	ZW-0278-130

Standpunt GS

We onderschrijven het belang van een goede verbinding met de Brainportregio. De precieze uitwerking hiervan wordt ontwikkeld in samenwerking met Brainport/Noord-Brabant in het kader van de Meerjarige Multimodale Agenda (MMA) Zuid-Nederland.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 14, paragraaf 9.2: ‘De verbinding met Eindhoven/Brainport en de rest van Nederland via het Hoofdrailnet is eveneens van groot belang.’

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat zij werken aan stevige ambities op het gebied van duurzame mobiliteit, het aantrekken van nieuwe inwoners en het versterken van circulariteit binnen de lokale economie. Men benadrukt de rol van industrieterrein Zevenellen als locatie voor innovatieve en circulaire bedrijvigheid en verzoekt om de ontsluiting van Zevenellen, inclusief de verbinding met de N280, structureel op te nemen in het provinciale mobiliteitsbeleid.	ZW-1236-225

Standpunt GS

Provincie erkent de ambities van de indiener en het economisch belang met betrekking tot Zevenellen. De verantwoordelijkheid voor het creëren van een toekomstbestendige inrichting, van de verbinding tussen en op Zevenellen tot aan het bovenliggende wegennet van de Provincie waaronder de N280, ligt vanzelfsprekend bij de betreffende wegbeheerder en eigenaar gemeente Leudal. De aansluiting van het gemeentelijk wegennet op het Provinciale wegennet wordt altijd in onderlinge afstemming verricht. Provincie Limburg is bereid samen met Gemeente Leudal alternatieven te verkennen en te onderzoeken voor een betere aansluiting van het gemeentelijk wegennet op het Provinciale wegennet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan nog altijd kansen te zien voor een station in Kerkrade-West in combinatie met de Avantislijn en vraagt hoe de provincie dit ziet? Dit	ZW-0263-66

zou volgens de indiener het openbaar vervoer sterk verbeteren voor de wijk Kerkrade-West en ook de bedrijventerreinen toegankelijker maken (Willem-Sophia, Spekholzerheide en Rodaboulevard).

Standpunt GS

Enkele jaren geleden is besloten dat station Kerkrade-West niet de juiste oplossing is voor het bereikbaarheidsvraagstuk van Kerkrade. Desalniettemin blijven we in gesprek over andere mogelijkheden om de bereikbaarheid van Kerkrade te verbeteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener onderschrijft de noodzaak om de gehele Maasroute geschikt te maken voor klasse Vb, inclusief 24/7-bediening om mee te bewegen met de 24-uurs-economie van de havens in Rotterdam en Antwerpen.

Indiener
ZW-0166-122 ZW-0224-124

Standpunt GS

We nemen kennis van uw standpunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener ondersteunt de inzet van de ontwerp-POVI op de IC-verbinding Eindhoven–Venlo–Düsseldorf, maar verzoekt dat de verbetering van snelle verbindingen niet ten koste gaat van regionale haltes en dat minimaal de huidige frequentie behouden blijft.	ZW-0126-6
Indiener ondersteunt de voorgenomen verdubbeling van de spoorlijn Dülken–Kaldenkirchen, maar maakt bezwaar tegen de aanleg van de zogenoemde Viersener Kurve vanwege de grote ruimtelijke en stedelijke impact.	ZW-0126-7
Indiener wil de verbreding van de A73 tussen knooppunt Tiglia en Zaarderheiken op de lange termijn agenderen en ziet als tussenoplossing de realisatie van een boog in knooppunt Tiglia tussen de A73-zuid en de A74	ZW-0242-127

Standpunt GS

We nemen kennis van uw aandachtspunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor aansluiting op het herziene TEN-T-netwerk en de urban node van Venlo, gezien Limburg's centrale ligging op het internationale hoofdinfranetwerk.	ZW-0242-120

Standpunt GS

We onderschrijven dit aandachtspunt. Venlo is binnen het nationale programma Topcorridors aangewezen als bovengemiddeld logistiek knooppunt. Daarnaast zetten we in op het optimaal benutten van deze infrastructurele voorzieningen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het wegennet in Platveld, met smalle weggetjes, ongeschikt is voor glastuinbouw met energieopwekking.	ZW-0753-18

Standpunt GS

Bij nieuwe ontwikkelingen is het belangrijk om het mobiliteitsvraagstuk zo vroeg mogelijk mee te nemen. Per casus kan worden afgewogen wat de mogelijke gevolgen zijn voor bijvoorbeeld bereikbaarheid of verkeersveiligheid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het spoor tussen Lanaken en Maastricht van de kaart te halen, gezien de afspraken om deze lijn aan het hoofdspoor te onttrekken	ZW-1038-96

Standpunt GS

We nemen uw verzoek mee in de finale versie van de kaartbeelden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor laadinfra op bedrijventerreinen en in het buitengebied, met specifieke behoeften voor agrarische bedrijven en logistieke locaties.	ZW-0196-168

Standpunt GS

Als middenbestuur werken we vanuit onze rol als kennisautoriteit samen met het Rijk en de Provincie Noord-Brabant rond laadinfrastructuur. Daarbij wordt ook ingezet op laadinfrastructuur voor de logistiek en bouw. In deze context onderschrijven we uw aandachtspunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om structurele inzet op de A2-corridor tussen Nederweert en Eindhoven, en voortvarende uitvoering van OV- en fietsmaatregelen in het MIRT-traject.	ZW-0196-172

Standpunt GS

We nemen kennis van uw standpunt. Deze opgave is onderdeel van de Meerjarige Multimodale Agenda Zuid-Nederland.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist de provinciale ambitie/visie op de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij (ZLSM). Gezien het cultuurhistorische belang alsmede de toeristische waarde is indiener van mening dat met de ZSML een provinciaal belang is gediend.	ZW-0271-137

Standpunt GS

We willen de kwaliteit van de leefomgeving beschermen. Daarom stellen we voorwaarden aan de locaties en aan het aantal starts en landingen buiten reguliere luchthavens.
We streven naar een balans tussen luchtvaartactiviteiten en de leefbaarheid in de regio.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat elektrificatie en verdubbeling van de Maaslijn topprioriteit zijn om een intercityverbinding tussen Maastricht en Arnhem/Nijmegen mogelijk te maken, wat essentieel is voor benutting van groeipotentie van regionale kernen en toevoeging van stations.	ZW-0317-128

Standpunt GS

De tijdige realisatie van de huidige elektrificatie en gedeeltelijke spoorverdubbeling van de Maaslijn is onze topprioriteit. Mogelijke vervolgstappen vergen een lange adem en grondig onderzoek naar mogelijke richtingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie om af te zien van de aanwijzing van het “laagvlieggebied”. De gevolgen hiervan voor de teelt zijn niet helder. De gevolgen hiervan voor de in het gebied aanwezige dieren zullen zeer nadelig zijn. Bovendien staat de aanwijzing van een laagvlieggebied op gespannen voet met de ook zo belangrijke recreatieve functie en de door de Provincie gewenste uitbreiding van de recreatieve functie van het gebied.	

Indiener
ZW-0866-25 ZW-0875-25

Standpunt GS

We willen de kwaliteit van de leefomgeving beschermen. Daarom stellen we voorwaarden aan de locaties en het aantal starts en landingen buiten reguliere luchthavens. We streven naar een balans tussen luchtvaartactiviteiten en de leefbaarheid in de regio.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Omgevingsvisie in lijn te brengen met het vastgestelde inpassingsplan voor de N280.	ZW-1414-2

Standpunt GS

De N280 is onderdeel van het integraal programma mobiliteitsopgaven Limburg (IPML).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het plan voor een mobiliteitscentrum bijdraagt aan de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in de regio.	ZW-1414-1

Standpunt GS

We nemen kennis van uw standpunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.8 Maaslijn

Zienswijze
Indiener geeft aan dat elektrificatie en verdubbeling van de Maaslijn topprioriteit zijn om een intercityverbinding tussen Maastricht en Arnhem/Nijmegen mogelijk te maken, wat essentieel is voor benutting van groeipotentie van regionale kernen en toevoeging van stations.

Indiener					
ZW-0166-118	ZW-0186-119	ZW-0224-120	ZW-0237-108	ZW-0240-113	ZW-0241-108
ZW-1236-113	ZW-1473-108	ZW-1479-160	ZW-0278-129	ZW-0242-122	ZW-0166-138
ZW-0166-139	ZW-0317-128	ZW-1504-107			

Standpunt GS

De tijdige realisatie van de huidige elektrificatie en gedeeltelijke spoorverdubbeling van de Maaslijn is onze topprioriteit. Mogelijke vervolgstappen vergen een lange adem en grondig onderzoek naar mogelijke richtingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.9 Mobiliteitsbreed (Algemeen)

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat in Thema 10, Mobiliteit, een visie ontbreekt op het terugdringen van het autoverkeer. Er zijn volgens de indiener te veel auto's in Limburg, zowel elektrische als voertuigen op fossiele brandstof. Deze dragen niet bij aan een gezonde en veilige leefomgeving. De indiener stelt voor het particulier autoverkeer, inclusief elektrische voertuigen, zoveel mogelijk wordt teruggedrongen, ten gunste van openbaar vervoer.	ZW-0009-1

Standpunt GS

Terugdringen van autoverkeer is geen doel op zich. Wel kijken we naar de toepassing van het STOMP-principe, waarbij we in het aanvliegen van mobiliteitsvraagstukken in volgorde kijken naar het faciliteren van actieve mobiltieit (lopen en fietsen), openbaar vervoer en gedeelde mobiliteit alvorens we naar de personenauto gaan. Waar mogelijk en wenselijk faciliteren we duurzame alternatieven voor de auto, elders blijft de auto een belangrijke rol in het mobiliteitssysteem vervullen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt vraagtekens bij het gebruik van de term "investeren" in de tekst (eerste en tweede alinea). Volgens de indiener suggereert dit een neoliberaal uitgangspunt, waarbij voorzieningen worden beoordeeld op financieel rendement. De indiener benadrukt dat openbaar vervoer een overheidstaak is, die jaarlijks geld kost en hooguit kostendekkend kan zijn. De provincie zou dit ook zo moeten erkennen en niet de indruk moeten wekken dat OV financieel gewin oplevert. De indiener stelt voor om het volgende op te nemen in de documenten: "De provincie zet belastinggeld nuttig in voor de burgers" i.p.v. "De provincie investeert".	ZW-0009-2

Standpunt GS

De term investeren die gehanteerd wordt is neergezet als de inzet van middelen om een maatschappelijke doel na te streven, namelijk 'toekomstbestendige, toegankelijke, veilige, slimme, schone en grenzeloze mobiliteit.' Het gaat hier dus om de maatschappelijke opgave, niet financieel rendement.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
De indiener verwelkomt de provinciale omgevingsvisie van de provincie Limburg op het gebied van mobiliteit. Deze gebiedsgerichte aanpak is een goede aanzet voor grensoverschrijdende samenwerking om de mobiliteit hier en over de grens verder te ontwikkelen – of het nu gaat om fiets, trein of bus. Indiener geeft aan uit te kijken naar de verdere samenwerking.

Indiener
ZW-1444-1 ZW-1471-1

Standpunt GS

Grensoverschrijdende bereikbaarheid blijft voor de Provincie Limburg een speerpunt en we zoeken de constructieve samenwerking over de grens op.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In de tekst van het openbaar vervoer wordt enkel gekeken vanuit een utilitair perspectief, waarbij de focus ligt op woon-werkverkeer en logistiek. Dit is naar mening van indiener niet volledig, aangezien mobiliteit ook een wezenlijke recreatieve functie vervult. Een goed ingericht en aantrekkelijk	ZW-0304-63

mobiliteitssysteem draagt bij aan het stimuleren van duurzame vervoerswijzen, vermindering van autogebruik en daarmee ook aan het terugdringen van verkeersoverlast, bijvoorbeeld in het Heuvelland. Indiener verzoekt om deze ommissie in het hoofdstuk mobiliteit te repareren.	

Standpunt GS

Provincie Limburg stimuleert gebruik van de fiets en het openbaar vervoer. Inzake het Heuvelland werken we aan goede en verkeersveilige doorstroming op de eigen infrastrucuur, bijvoorbeeld in het Heuvelland en stemt waar mogelijk graag met gemeenten af.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In de tekst van openbaar vervoer valt op dat de focus vooral ligt op grotere gemeenten zoals Sittard-Geleen, Heerlen en Maastricht. Hierdoor blijven kleinere gemeenten relatief onderbelicht. Indiener verzoekt expliciet aandacht te besteden aan het verbeteren van de bereikbaarheid in kleinere gemeenten.	ZW-0304-61

Standpunt GS

Bereikbare voorzieningen en de bereikbaarheid van het landelijk gebied en buitenwijken is een belangrijke opgave in ons mobiliteitsbeleid, ook voor het openbaar vervoer.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In hoofdstuk 14 Mobiliteit ontbreekt naar mening van indiener de Zuid-Limburgse ambitie om de regio te ontwikkelen tot een grensoverstijgende ’30-minuten-regio’. Indiener verzoekt om dit op te nemen in de POVI en in dit kader ook aandacht te hebben voor het versterken van de interne bereikbaarheid in netwerkstad Zuid-Limburg.	ZW-0302-57

Standpunt GS

De ontwikkeling van Zuid-Limburg zoals ook geschetst in o.a Limburg Centraal en NOVEX Zuid-Limburg is thema-overstijgend opgepakt. De uitgangspunten van ons mobiliteitsbeleid passen binnen deze ontwikkeling en bieden mogelijkheid om in samenwerking met gemeenten concepten als de '30-minuten-regio' te verkennen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener benadrukt het belang van educatie en bewustwordingscampagnes om fietsgebruik en verkeersveiligheid te verbeteren en pleit voor vergroting van de mogelijkheden daartoe bij onder meer het ROVL.	ZW-0845-6

Standpunt GS

We onderschrijven dit belang en blijven fietsen stimuleren. Op het gebied van met name fietsverkeersveiligheid doen we dat via het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL) en op het gebied van méér fietsgebruik via de doelgroepenbenadering. Deze benaderingen worden geëvalueerd en doorontwikkeld.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt het belang van samenwerking tussen provincie, gemeenten en regio's voor de realisatie van fietsambities en het betrekken van belangenorganisaties	

Standpunt GS

Provincie Limburg blijft de samenwerking opzoeken op het gebied van fiets, met onder meer Rijk, regio en belangenorganisaties.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat de POVI sterk inzet op het verdichten rondom de Intercitystations: 'We richten ons dan ook op verdichting van bestaande steden en dorpen, met een sterke concentratie rond intercitystations.' Indiener mist de verdichtingsopgave rondom de kleinere treinstations en vraagt of de provincie hier ook concreet op inzet? Indiener stelt dat er in Kerkrade kansen zijn voor verdichting bij station Eygelshoven-Markt (in verband met de Drielandentrein en het onderzoek TransRegioExpress in de Euregionale context) en in Kerkrade-Centrum. Indiener stelt dat de overige treinstations zijn aangegeven op de kaart maar verder geen ambities over zijn uitgesproken.	ZW-0263-65

Standpunt GS

Goede en toegankelijke bereikbaarheid is een speerpunt van ons Mobiliteitsbeleid. Het is van belang bij ruimtelijke ontwikkelingen dat het mobiliteitsvraagstuk in een vroeg stadium meegenomen wordt. Op deze manier kan de bereikbaarheid georganiseerd worden passend bij de specifieke vraag. De aanwezigheid van bestaande infrastructuur (zoals spoorlijnen, buslijnen, weginfrastructuur of stations) kan een positief effect hebben op de uitwerking van deze

ontwikkelingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat aandacht wordt gevraagd voor laadinfrastructurele voorzieningen op bedrijventerreinen en in het buitengebied. Met name agrarische bedrijven en grootschalige logistieke locaties hebben specifieke laadbehoeften. Zie ook de Omgevingsvisie Weert, paragraaf 4.4 en 5.3.	ZW-0313-142

Standpunt GS

We onderschrijven uw aandachtspunt en dit wordt meegenomen in de doorontwikkeling van ons laadinfrastructuurbeleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er graag aandacht gevraagd wordt voor het belang van de veerponten over de Maas, die een belangrijke ontsluiting en verbinding vormen met de westzijde van de Maas, en vraagt hoe dit belang voor diverse gebruikers, scholieren, woon-werk verkeer, agrariërs en recreanten in de Provinciale Omgevingsvisie gesteld wordt op prijs	ZW-1473-174

Standpunt GS

We nemen kennis van uw aandachtspunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat structurele inzet op gedragsverandering met betrekking tot fietsgebruik, OV en spitsmijden in relatie tot de A2 en stedelijke druk gewenst is. Zie Gebiedsvisie Keent & Moesel en SmartwayZ.NL aanpak.	ZW-0313-155

Standpunt GS

We onderschrijven dit en dit is reeds onderdeel van ons beleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener mist de samenhang tussen de verschillende thema's in relatie tot het thema mobiliteit. Indiener denkt dat er met een integrale benadering nog veel winst is te behalen ten opzichte van de huidige sectorale benadering.	ZW-0187-3
Indiener mist een ambitie op het gebied van verbondenheid van én binnen de regio. Zo beschrijft de mobiliteitsparagraaf vooral de huidige stand van zaken en mist indiener de kansen voor het versterken van het grensoverstijgend daily urban system.	ZW-0304-8

Standpunt GS

Leefbaarheid, toegankelijkheid en bereikbaarheid zijn belangrijke leidraden in de ontwikkeling van ons mobiliteitsbeleid. Binnen de verschillende thema's van mobiliteit, maar ook in de relatie met bijvoorbeeld ruimtelijke opgaven trachten we deze zaken in samenhang te benaderen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener ondersteunt de ambitie van de ontwerp-POVI om grensoverschrijdende busverbindingen te versterken en verzoekt om afstemming met de lokale vervoersmaatschappij.	ZW-0126-8
Indiener ondersteunt de ambitie van de ontwerp-POVI voor een grensoverschrijdend snelfietsnetwerk en verzoekt om tijdige afstemming over dagelijkse én recreatieve fietsroutes.	ZW-0126-9
Indiener ondersteunt de inzet van de ontwerp-POVI om wegtransport te verminderen en verzoekt om afstemming bij de ontwikkeling van alternatieve transportcorridors, zodat de bereikbaarheid van bedrijventerreinen aan beide zijden van de grens behouden blijft.	ZW-0126-10
Indiener stelt dat bij aanleg, onderhoud en wijziging van ontsluitingswegen rekening gehouden moet worden met groot materieel van haar leden (ondernemers in groen, grond en infra).	ZW-0276-7
Indiener stelt dat het landschap niet overal meer passend is voor de steeds groter wordende landbouwvoertuigen.	ZW-0530-2
Indiener stelt dat ontsluitingswegen vaak niet geschikt zijn voor groot materieel van haar leden (ondernemers in groen, grond en infra), waardoor de bereikbaarheid in het gedrang komt.	ZW-0276-6

Standpunt GS

We nemen kennis van uw aandachtspunt en onderschrijven het belang van afstemming.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor faciliteiten voor helikopters te beperken.	ZW-0058-3

Standpunt GS

De Wet luchtvaart biedt de mogelijkheid om een ontheffing van de Provincie te krijgen om te starten en landen met helikopters buiten de reguliere luchthavens. De Provincie heeft daarbij gebieden uitgesloten waar we op grond van stilte of natuur geen ontheffing voor het starten en landen afgeven. Het is niet mogelijk om het starten en landen zondermeer overal uit te sluiten. Die mogelijkheid biedt de Wet luchtvaart niet.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om in de POVI te benoemen dat holle wegen enkel toegankelijk zijn voor landbouwvoertuigen die smaller zijn dan de holle weg om verdere uitslijting van de wegen en vernietiging van bermen te voorkomen en flora en fauna te beschermen.	ZW-0540-2

Standpunt GS

We nemen kennis van uw aandachtspunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener steunt innovatieve programma's zoals SmartwayZ.NL en roept op voor nadrukkelijke implementatie op lokaal niveau en inzet op gedragsverandering om druk op de A2 en stedelijke gebieden te verminderen.	ZW-0196-175

Standpunt GS

We onderschrijven dit en dit is reeds onderdeel van ons beleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de ambitie toe te voegen dat vracht via het spoor vervoerd moet worden	ZW-0135-4

Standpunt GS

Binnen ons logistiek beleid hanteren we het voorkeursprincipe buis > water > spoor > weg. Hiermee onderschrijven we uw standpunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener brengt onder de aandacht dat chemelot Convenant ammoniak-treinen tussen provincie, rijk en OCI van 2024 niet wordt benoemd.	ZW-1164-23

Standpunt GS

Binnen ons logistiek beleid hanteren we het voorkeursprincipe buis > water > spoor > weg. Hiermee onderschrijven we uw standpunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een directe non-stop (trein)verbinding tussen Aachen-Maastricht-Luik en verken de mogelijkheden voor een hyperloop op dit traject.	ZW-0135-17

Standpunt GS

We nemen kennis van uw aandachtspunt. Momenteel is de doorontwikkeling van de Drielandentrein op dit traject onze prioriteit. We denken hierbij niet aan een hyperloop.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een visie / strategie voor minder (vracht)auto's op de weg en verplaatsing naar het spoor (minder uitstoot, minder ongevallen, minder stress, geen verbreding van wegen meer nodig), met daarbij een plan voor het omscholen van vrachtwagenchauffeurs naar andere hoognodige beroepen.	ZW-0135-18

Standpunt GS

Dat klopt, de omlegging van de N276 is met de beëindiging van de anterieure overeenkomst van tafel.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in de paragraaf over mobiliteit op te nemen dat grote/brede landbouwvoertuigen dan 2 meter niet toegestaan zijn op de voor Z-Limburg kenmerkende holle wegen.	ZW-0530-1

Standpunt GS

Veilige omgang met grote landbouwvoertuigen is een aandachtspunt voor ons, we zijn echter tegen een algeheel verbod.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 14 een paragraaf op te nemen over parkeerbeleid, waarin de Provincie stelt dat een wegsleepregeling van kracht moet zijn zodat bij overlast door verkeerd parkeren beroep kan worden gedaan door een burger of bedrijf op deze wegsleepregeling.	ZW-1389-41

Standpunt GS

We zijn niet het bevoegd gezag als het gaat om parkeerbeleid.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om onnodige transportbewegingen te vermijden.	ZW-1475-11

Standpunt GS

We onderschrijven uw standpunt en werken binnen ons logistiek beleid aan duurzame en efficiënte vormen van goederenvervoer.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vindt de monitoring, data en digitalisering op het onderwerp mobiliteit summier beschreven. Indiener denkt dat hier nog heel wat op valt te winnen.	ZW-0187-2

Standpunt GS

Hoewel summier beschreven vormen Monitoring, Data en Digitalisering belangrijke fundamenten in ons mobiliteitsbeleid en zijn deze verweven door alle onderwerpen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor de toegankelijkheid van agrarische bedrijven in grensgebieden.	ZW-1116-12
Indiener verzoekt om onderhoud en verbetering van landbouwwegen en bruggen in het buitengebied.	ZW-1116-13

Standpunt GS

De Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIK) beschrijft hoe we zorgdragen voor het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur en hoe deze taken financieel zijn gedekt. Daarin zijn keuzes gemaakt over het gewenste kwaliteitsniveau van het beheer van de provinciale infrastructuur.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de vaarwegen op de de kaartlaag vaarwegen zichtbaar te maken / in te tekenen.	ZW-1236-247

Standpunt GS

Deze zijn reeds onderdeel van de kaartlaag.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat alleen emissieloze/waterstofaangedreven vaartuigen moeten worden toegestaan, omdat de techniek en beleidsafspraken dit mogelijk maken.	ZW-0278-99

Standpunt GS

Toegang van voertuigen op basis van emissies of brandstoftype valt op dit moment niet binnen provinciale doelen. Wel streven we naar verduurzaming van ons mobiliteitssysteem waarbij alle mogelijke ontwikkelingen gevolgd worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.10 Ontwikkelperspectieven

Zienswijze
Indiener geeft aan dat het hoofdstuk vooral een opsomming bevat van bestaande en lopende activiteiten die al lang op de provinciale agenda staan, waardoor er weinig ambitie uitgaat van de POVI. Indiener verzoekt de analyse en ontwikkelperspectieven uit de Ontwerpende Onderzoeken alsnog mee te nemen.

Indiener					
ZW-0166-115	ZW-0186-116	ZW-0196-164	ZW-0224-117	ZW-0237-105	ZW-0240-110
ZW-0241-105	ZW-0242-118	ZW-0278-126	ZW-0313-136	ZW-1236-110	ZW-1473-105
ZW-1479-157					

Standpunt GS

De Ontwikkelperspectieven zijn zoveel mogelijk meegenomen in de POVI. Er liggen de komende jaren opgaven en kansen op verschillende thema's, waaronder fiets, ov en bijvoorbeeld bereikbaarheid van het landelijk gebied. Deze opgaven worden onderstreept in de POVI en worden in de ontwikkeling van nieuw beleid meegenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.11 Recreatieve Mobiliteit

Zienswijze
"Indiener stelt dat in de tekst van het openbaar vervoer enkel gekeken wordt vanuit een utilitair perspectief, waarbij de focus ligt op woon-werkverkeer en logistiek. Dit is niet volledig, aangezien mobiliteit ook een wezenlijke recreatieve functie vervult (met name fietsen en de mobiliteitshubs) voor zowel de eigen inwoners (recreanten als de bezoeker). Fietsverkeer en mobiliteitshubs spelen een belangrijke rol voor zowel toeristen als eigen inwoners die recreëren in hun vrije tijd. Een goed ingericht en aantrekkelijk mobiliteitssysteem draagt bij aan het stimuleren van duurzame vervoerswijzen, vermindering van autogebruik en daarmee ook aan het terugdringen van verkeersoverlast, bijvoorbeeld in het Heuvelland. Dit sluit naadloos aan bij de provinciale doelstelling om kwalitatieve recreatieve routestructuren te ontwikkelen, zoals beschreven in het hoofdstuk vrijetijdseconomie. Indiener verzoekt Provincie Limburg dan ook om deze omissie in het hoofdstuk mobiliteit te repareren."

Indiener					
ZW-0253-129	ZW-0187-131	ZW-1127-147	ZW-1038-95	ZW-0207-124	ZW-0238-114

ZW-0314-114	ZW-0271-114	ZW-1502-115	ZW-1510-25	ZW-1511-114

Standpunt GS

Recreatieve mobiliteit draagt bij aan gezondheid en vitaliteit. De Provincie werkt eraan om de provinciale infrastructuur verkeersveilig in te richten. Het primaire doel van onze infrastructuur is utilitair. Daar waar bij specifieke ontwikkelingen ook bijvangst is om recreatieve mobiliteit te faciliteren kijken we hier naar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om recreatieve mobiliteit toe te voegen aan de visie op openbaar vervoer omdat dit van groot belang is voor de vrijetijdseconomie. Mobiliteit moet bijdragen aan duurzame recreatie, verminderde verkeersdruk en bereikbaarheid van toeristische kernen.	ZW-1439-8

Standpunt GS

Recreatieve mobiliteit draagt bij aan gezondheid en vitaliteit. De Provincie werkt eraan om de provinciale infrastructuur verkeersveilig in te richten. Het primaire doel van onze infrastructuur is utilitair. Daar waar bij specifieke ontwikkelingen ook bijvangst is om recreatieve mobiliteit te faciliteren kijken we hier naar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat mobiliteit volledig vanuit utiliteit wordt ingestoken, terwijl het ook een belangrijk recreatieve functie heeft (met name fietsen en de mobiliteitshubs) voor zowel de eigen inwoners als de bezoeker. Een aantrekkelijk systeem/voorzieningen draagt volgens de indiener ook bij aan het stimuleren van het gebruik van fietsen/OV etc, hetgeen (met name fietsen) een positieve bijdrage levert aan de gezondheid van inwoners.	ZW-0160-33

Standpunt GS

Recreatieve mobiliteit draagt bij aan gezondheid en vitaliteit. De Provincie werkt eraan om de provinciale infrastructuur verkeersveilig in te richten. Het primaire doel van onze infrastructuur is utilitair. Daar waar bij specifieke ontwikkelingen ook bijvangst is om recreatieve mobiliteit te faciliteren kijken we hier naar.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.12 Spoor

Zienswijze
Indiener geeft aan dat bij verbetering van internationale spoorverbindingen leefbaarheid langs spoor en emplacementen moet worden geborgd, en dat realisatie van de Delta Rhine Corridor en verdubbeling van enkelsporen bij grensovergangen harde voorwaarden zijn.

Indiener					
ZW-0186-122	ZW-0224-123	ZW-0166-121	ZW-0237-111	ZW-0240-116	ZW-0278-132
ZW-0317-131	ZW-1236-116	ZW-1473-111	ZW-1479-163	ZW-1460-27	ZW-0135-3
ZW-0242-124	ZW-0313-150	ZW-1504-110	ZW1493-1		

Standpunt GS

Het spoor is een belangrijke basis bij (ruimtelijke) ontwikkelingen in Limburg, bijvoorbeeld rond Limburg Centraal en bij het verbinden van Limburg met de rest van Nederland en het buitenland, zowel voor goederen als personen. Daarnaast is het spoor mede dankzij de hoge stationsdichtheid het fundament voor het Limburgse regionale openbaar vervoer. Leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid worden hierbij in samenhang opgepakt bij de verdere ontwikkeling van het spoornetwerk en de relatie met ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast worden mede-overheden en spoorbeheerders betrokken bij al deze ontwikkelingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij het verbeteren van het spoor met het buitenland het borgen van een goede leefbaarheid langs het spoor en de emplacementen in de (binnen)steden (geluid, trillingen en externe veiligheid) randvoorwaardelijk is. Ook de realisatie van een volwaardige Delta Rhine Corridor (DRC) kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren. Verder is verdubbeling van de diverse emplaceringsoplossingen nabij de grensoverschrijdende een harde voorwaarde voor het realiseren van de internationale treinen.	ZW-0313-150
Indiener geeft aan dat er te weinig wordt gezegd over de ruimte die het spoor biedt voor Noord-Limburg en de verstedelijkingsopgave in Venlo, en vraagt om optimalisatie van goederenvervoer en verbetering van leefbaarheid langs het spoor.	ZW-0242-124
Indiener stelt voor om in Paragraaf 14.9 het regionale en nationale spoornetwerk inclusief juridische randvoorwaarden en afstanden rondom het spoor toe te voegen.	ZW-1460-17

Indiener stelt voor om in Paragraaf 2.4.3 op te nemen op welke verbindingen de internationale bereikbaarheid verbeterd moet worden, de relatie met de HSL-stations uit paragraaf 2.4.6 te benoemen en de spoorgoederencorridors concretiseren en om in om in Paragraaf 2.4.6 de totale ambitie voor het spoornetwerk (regionaal, nationaal en internationaal), voor zowel de reiziger als goederen toe te voegen.	ZW-1460-6
Indiener stelt voor om in Paragraaf 2.4.3 toe te voegen dat bereikbaarheid gaat over de samenhang tussen ruimtelijke keuzes en netwerkkeuzes.	ZW-1460-5
Indiener stelt voor om in Paragraaf 2.7 een beschrijving van de genoemde ambities op het spoornetwerk of de gevraagde spoorcapaciteit toe te voegen, onder meer als gevolg van de toenemende verstedelijking door het aanwijzen van Weert en Roermond als locaties voor de opvang van regionale groei en dat er rekening gehouden moet worden met de capaciteit op het spoor en compensatie daarvan bij voorgenomen aanpassingen	ZW-1460-8
Indiener streeft naar verbetering van de overwegveiligheid. De Beleidsagenda Spoorveiligheid 2020 - 2025 bevat verplichtingen voor initiatiefnemers van wijzigingen van (het gebruik van) een overweg. Hierin wordt onder andere gesteld dat er bij een wijziging van het gebruik van het spoor danwel van de weg een risicoanalyse opgesteld moet worden met daarin aangegeven hoe een eventuele risicotoename wordt beheerst en gecompenseerd. Een wijziging mag niet leiden tot een afname van de overwegveiligheid.	ZW-1460-23
Indiener verzoekt om geen dubbelactiviteiten op het spoor mogelijk te maken. Indien desondanks een dubbelactiviteit archeologie wordt opgenomen over de activiteit Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, dan vraagt indiener dat deze dubbelactiviteit aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten betreft.	ZW-1460-26
Indiener vraagt of het college in Paragraaf 6.2.9, net zoals de verladers, het spoor ook als alternatief voor goederentransport bij een onbevaarbare Maas ziet, en zo ja, wat is de beoogde capaciteit?	ZW-1460-9
Indiener vraagt om toekomstige uitbreidingen van het spoornetwerk mogelijk te houden en rekening te houden met negatieve gevolgen voor zowel het spoor als eigen projecten door het houden van de juiste afstand tot het spoor en om in de planfase rekening te houden met het beperkingengebied rond spoor.	ZW-1460-2

Standpunt GS

Het spoor is een belangrijke basis bij (ruimtelijke) ontwikkelingen in Limburg, bijvoorbeeld rond Limburg Centraal en bij het verbinden van Limburg met de rest van Nederland en het buitenland, zowel voor goederen als personen. Daarnaast is het spoor mede dankzij de hoge stationsdichtheid het fundament voor het Limburgse regionale openbaar vervoer. Leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid worden hierbij in samenhang opgepakt bij de verdere ontwikkeling van het spoornetwerk en de relatie met ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast worden mede-overheden en spoorbeheerders betrokken bij al deze ontwikkelingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om concreet te benoemen welke internationale treinverbindingen er moeten komen.	ZW-0135-3

Standpunt GS

De gewenste internationale treinverbindingen worden specifiek genoemd in Hoofdstuk 14, paragraaf 9.2

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.13 Verbinding Brainport

Zienswijze
Indiener geeft aan dat niets wordt genoemd over de slechte bereikbaarheid met de Brainportregio, met name de campussen, en vraagt naar een visie met mogelijke oplossingen zoals bus rapid transit.

Indiener					
ZW-0166-119	ZW-0186-120	ZW-0224-121	ZW-0237-109	ZW-0240-114	ZW-0242-123
ZW-0313-149	ZW-1236-114	ZW-1473-109	ZW-1479-161		

Standpunt GS

We onderschrijven het belang van een goede verbinding met de Brainportregio. De precieze uitwerking hiervan wordt ontwikkeld in samenwerking met Brainport/Noord-Brabant in het kader van de Meerjarige Multimodale Agenda (MMA) Zuid-Nederland.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 14, paragraaf 9.2: ‘De verbinding met Eindhoven/Brainport en de rest van Nederland via het Hoofdrailnet is eveneens van groot belang.’

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op dat de POVI weinig zegt over de bereikbaarheid van de Brainportregio en Helmond en vraagt om oplossingsrichtingen zoals Bus Rapid Transit.	ZW-0196-173

Standpunt GS

We onderschrijven het belang van een goede verbinding met de Brainportregio. De precieze uitwerking hiervan wordt ontwikkeld in samenwerking met Brainport/Noord-Brabant in het kader

van de Meerjarige Multimodale Agenda (MMA) Zuid-Nederland.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 14, paragraaf 9.2: ‘De verbinding met Eindhoven/Brainport en de rest van Nederland via het Hoofdrailnet is eveneens van groot belang.’

12.14 Verkeersmanagement

Zienswijze	Indiener
De huidige beschrijving van verkeersmanagement is naar mening van indiener onvoldoende nauwkeurig en schetst een verkeerd beeld van de rol en reikwijdte van de Verkeerscentrale Zuid-Nederland. De Verkeerscentrale richt zich in beginsel op het monitoren en aansturen van het hoofdwegennet, bestaande uit snelwegen en provinciale wegen. Het gemeentelijk wegennet valt hier juridisch en operationeel buiten, omdat dit onder het gemeentelijke beheer en verantwoordelijkheid valt. Indiener verzoekt om de tekst hiermee in lijn te brengen.	ZW-0304-60
Indiener geeft aan dat samenwerking met Rijkswaterstaat en uitbreiding van het verkeersmanagement naar regionale knelpunten zoals de Ringbanen, met name rond de A2-afrit Nederweert en het ziekenhuis Sint Jans Gasthuis, bijdraagt aan bereikbaarheid en leefbaarheid.	ZW-0313-146
Indiener stelt dat de beschrijving van de rol van de Verkeerscentrale Zuid-Nederland te breed is. De centrale stuurt enkel aan op het hoofdwegennet. Gemeentelijke wegen vallen hierbuiten. Indiener verzoekt om een tekstuele aanpassing zodat de rolverdeling juist wordt weergegeven.	ZW-1439-9

Standpunt GS

Rond Verkeersmanagement werken we met het Rijk samen in de Verkeerscentrale Zuid-Nederland.

We zoeken hierbij ook uitdrukkelijk de samenwerking op met gemeentelijke wegbeheerders, waarbij altijd sprake is van afstemming vooraf en geen directe aansturing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze
Indiener constateert dat de huidige beschrijving van verkeersmanagement onvoldoende nauwkeurig is en een verkeerd beeld schetst van de rol en reikwijdte van de Verkeerscentrale Zuid-Nederland. De Verkeerscentrale richt zich in beginsel op het monitoren en aansturen van het hoofdwegennet, bestaande uit snelwegen en provinciale wegen. Het gemeentelijk wegennet valt hier juridisch en operationeel buiten, omdat dit onder het gemeentelijke beheer en

verantwoordelijkheid valt. Gemeenten voeren hun eigen verkeersmaatregelen, zoals wegafzettingen en omleidingen, zelfstandig uit. Wel wordt gestimuleerd dat gemeenten hun wegwerkzaamheden aanmelden via het Nationale Dataportaal Wegverkeersgegevens (NDW), zodat deze informatie beschikbaar komt voor verkeersmanagementsystemen en navigatieproviders. Hierdoor kunnen Rijkswaterstaat en de Provincie via NDW wel meekijken met gemeentelijke wegwerkzaamheden, maar dit impliceert geen directe bestuurlijke aansturing. Indiener doet het verzoek om de tekst hiermee in lijn te brengen.

Indiener					
ZW-0187-128	ZW-0207-121	ZW-0238-111	ZW-0253-126	ZW-0271-111	ZW-0314-111

Standpunt GS

Rond Verkeersmanagement werken we met het Rijk samen in de Verkeerscentrale Zuid-Nederland. We zoeken hierbij ook uitdrukkelijk de samenwerking op met gemeentelijke wegbeheerders, waarbij altijd sprake is van afstemming vooraf en geen directe aansturing.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.15 Weert-Hamont-Antwerpen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat aandacht wordt gevraagd voor de multimodale potentie van de railverbinding naar Budel (spoorlijn Weert-Hamont). Deze ontbreekt in de opsomming, maar is relevant voor het reactiveren van grensoverschrijdend personenvervoer. De spoorlijn biedt kansen voor duurzame mobiliteit, internationale bereikbaarheid en versterking van regionale samenwerking tussen Nederweert en België.	ZW-0313-140
Indiener geeft aan dat de ambitie van een ademende concessie onderschrijft, maar Weert verzoekt om expliciete opname van de internationale potentie van de spoorlijn Weert-Hamont-Antwerpen. Deze verbinding biedt substantiële meerwaarde voor de regio en sluit aan op de ambities van zowel de Omgevingsvisie Weert als de Deelregionale Mobiliteitsagenda A2-Zuid.	ZW-0313-138
Indiener geeft aan dat het streven naar een toekomstbestendige, toegankelijke en grenzeloze mobiliteit nadrukkelijker aandacht verdient voor grensoverschrijdende verbindingen (zoals Weert-Hamont en aansluiting op Belgisch Limburg). Deze zijn van wezenlijk belang voor het Daily Urban System-relatie met Vlaanderen.	ZW-0313-141
Indiener geeft aan dat prioritering van de reactivering van de spoorlijn Weert-Hamont-Antwerpen, inclusief aanpassing van station Weert, van groot strategisch belang en breed gedragen in het grensgebied.	ZW-0313-147

Indiener vraagt aandacht voor grensoverschrijdende verbindingen, zoals Weert-Hamont en de aansluiting op Belgisch Limburg, die belangrijk zijn voor de Daily Urban System-relatie met Vlaanderen.	ZW-0196-167

Standpunt GS

De spoorverbinding Weert-Hamont-Antwerpen komt meermaals terug in de POVI als kansrijke verbinding waar we ons voor inzetten.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

12.16 Zuid-Limburgs Daily Urban System

Zienswijze
Indiener stelt dat ambitie op het gebied van verbondenheid van én binnen de regio gemist wordt in het stuk. Zo beschrijft de mobiliteitsparagraaf vooral de huidige stand van zaken en worden de kansen voor het versterken van het grensoverstijgend daily urban system, dat in Zuid-Limburg met agglomeraties als Aken en Luik direct over de grens van een andere orde is dan de andere grensregio's, totaal gemist.

Indiener					
ZW-0187-39	ZW-0207-33	ZW-0238-23	ZW-0253-37	ZW-0271-23	ZW-0314-23
ZW-0319-9	ZW-1038-130	ZW-1127-55			

Standpunt GS

Zuid-Limburg is een regio in ontwikkeling, waarbij de opgave nadrukkelijk grensoverstijgend benaderd dient te worden, zeker gezien de nabijheid van de steden Aken en Luik. Dit vraagt om een grensoverstijgende blik en benaderingswijze bij de ontwikkeling en uitwerking van opgaven, ook in de blik op mobiliteit in deze regio als Daily Urban System dat over de grens heen functioneert. De Provincie onderschrijft en ondersteunt deze ontwikkeling in haar mobiliteitsbeleid, bijvoorbeeld in de uitvoering van het openbaar vervoer in Zuid-Limburg.

De Regio Zuid-Limburg is de meest grensoverstijgend verbonden regio van Nederland met meerdere sterke bus- en treinverbindingen over de grens die we de in de toekomst verder willen verbeteren en ontwikkelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om de grensoverstijgende component van zijn ambities te borgen, dit dient duidelijker in de POVI te worden benoemd. Vanuit de breed vastgestelde Agenda Zuid-Limburg wordt namelijk onder meer ingezet op	ZW-0319-34

het versterken van de grensoverstijgende kenniseconomie. Sterke mobiliteitsverbindingen binnen de regio, maar ook richting omliggende kennisclusters, vormen hiervoor een cruciale structuurdrager. Vanuit indiener wordt hier dan ook hard aan gewerkt, onder meer door een continue lobby voor de intercity Eindhoven-Heerlen-Aken, maar ook door het opnemen van station Herzogenrath (met sterke verbindingen richting Aken en Düsseldorf/ Keulen en zelfs Berlijn) in het mobiliteitsecosysteem van de regio alsmede de inzet op een sterke verbinding tussen de N300 en B56-neu ter hoogte van Abdissenbosch. Tevens wordt vanuit de regio gewerkt aan de versteviging van het daily-urban-system met Aken.

Standpunt GS

Zuid-Limburg is een regio in ontwikkeling, waarbij de opgave nadrukkelijk grensoverstijgend benaderd dient te worden, zeker gezien de nabijheid van de steden Aken en Luik. Dit vraagt om een grensoverstijgende blik en benaderingswijze bij de ontwikkeling en uitwerking van opgaven, ook in de blik op mobiliteit in deze regio als Daily Urban System dat over de grens heen functioneert. De Provincie onderschrijft en ondersteunt deze ontwikkeling in haar mobiliteitsbeleid, bijvoorbeeld in de uitvoering van het openbaar vervoer in Zuid-Limburg. De Regio Zuid-Limburg is de meest grensoverstijgend verbonden regio van Nederland met meerdere sterke bus- en treinverbindingen over de grens die we de in de toekomst verder willen verbeteren en ontwikkelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze

Indiener wil benadrukken dat hij de Provincie ziet als een waardevolle partner in de ontwikkeling van onze regio. In dat licht gaat indiener ervanuit dat hij als onderdeel van regio Zuid-Limburg met Provincie Limburg in gesprek blijft om de gezamenlijke Agenda Zuid-Limburg tot uitvoering te brengen, waarbij óók een zorgvuldig en gezamenlijk vormgeven van ruimtelijke ontwikkeling een belangrijke basis vormt. Indiener wil met deze zienswijze graag bijdragen aan het verduidelijken en versterken van de Ontwerp POVI om zo tot een breed gedragen omgevingsvisie voor de Provincie Limburg te komen.

Indiener

ZW-0207-125 ZW-0238-115 ZW-0314-115

Standpunt GS

Zuid-Limburg is een regio in ontwikkeling, waarbij de opgave nadrukkelijk grensoverstijgend benaderd dient te worden, zeker gezien de nabijheid van de steden Aken en Luik. Dit vraagt om een grensoverstijgende blik en benaderingswijze bij de ontwikkeling en uitwerking van opgaven, ook in de blik op mobiliteit in deze regio als Daily Urban System dat over de grens heen functioneert. De Provincie onderschrijft en ondersteunt deze ontwikkeling in haar mobiliteitsbeleid, bijvoorbeeld in de uitvoering van het openbaar vervoer in Zuid-Limburg. De Regio Zuid-Limburg is de meest grensoverstijgend verbonden regio van Nederland met meerdere sterke bus- en

treinverbindingen over de grens die we de in de toekomst verder willen verbeteren en ontwikkelen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

13. Erfgoed en cultuur

13.1 Algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt behoud en bescherming van alle 2638 kruisen, zoals genoemd op de website www.veldkruus.nl.	ZW-0001-1

Standpunt GS

De provincie Limburg wijst zelf geen beschermde monumenten aan. Eigenaren van monumenten, waaronder veldkruisen, worden via diverse andere beleidsinstrumenten in het beleidskader Cultuur en Erfgoed wel actief ondersteund in het behoud van dit erfgoed.

Voorstel aan PS

De tekst in paragraaf 15.1.5 (Instandhouding monumenten) handhaven.

Zienswijze	Indiener
De Provinciale Archeologische Aandachtsgebieden zijn in woord en beeld (op de kaart) weer terug. Indiener verzoekt om deze ook weer op te nemen in de verordening.	ZW-0302-69

Standpunt GS

De Provinciale aandachtsgebieden zijn opgesteld op het moment dat de gemeente de rol van bevoegd gezag kregen. Aangezien deze gebieden gemeentegrens overstijgend zijn, dreigde een kans op versnipperd beleid in deze gebieden. De gemeente hebben deze gebieden inmiddels, via bestemmingsplannen in hun eigen beleid opgenomen. De Provincie wil daarom de gemeenten geen aanvullende instructies over de omgang met deze gebieden opleggen. Deze gebieden worden dan ook niet in de Verordening opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
In paragraaf 15.1.2 staat: "We willen het gebruik van erfgoed als verbindende kracht stimuleren bij ruimtelijke opgaven op het gebied van onder andere natuur, waterveiligheid, energie-infrastructuur, woningbouw en de landbouwtransitie". Indiener verzoekt om deze tekst aan te vullen met vrijetijdseconomie.	ZW-0207-8

Standpunt GS

De huidige tekst is, door het gebruik van de uitdrukking 'onder andere', een niet volledige opsomming van soorten opgaven die kunnen samenvallen met erfgoed.
Deze opsomming sluit de combinatie erfgoed en vrijetijdseconomie niet uit.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indienen juicht het toe dat thema 11 Erfgoed en Cultuur hoog op de agenda staat, en dat deze erkent wordt als belangrijke dragers van de Limburgse identiteit en aantrekkelijkheid.	ZW-1389-3

Standpunt GS

Bedankt voor het compliment. We onderschrijven het belang van Erfgoed en Cultuur als onderdeel van de kenmerken en identiteit van gebieden. Het recht doen aan de kenmerken en identiteit van een gebied is één van de POVI-principes, zoals toegelicht in paragraaf 3.3.3. Standpunt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat de druk op beschikbare ruimte en dus ook op de ondergrond en het archeologisch erfgoed groot is. Indiener vindt het daarom van wezenlijk belang om ook de druk op de aanwezige archeologische waarden in de bodem goed te benadrukken in de POVI en het belang van het bewaren van dat erfgoed.	ZW-0160-108 ZW-0263-2

Standpunt GS

We onderschrijven dit en zullen de druk op de ondergrond en daarmee de druk op het archeologisch erfgoed toevoegen.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 15, paragraaf 2.2 starten met: 'De druk op de beschikbare ruimte en daarmee ook op de ondergrond en het daarin aanwezige archeologische erfgoed is groot.
'Wijziging: van 'Waar mogelijk zal ingezet worden op behoud in de bodem door inpassing, aanpassing of actieve benutting.' naar 'De druk op de beschikbare ruimte en daarmee ook op de ondergrond en het daarin aanwezige archeologische erfgoed is groot. Waar mogelijk zal ingezet worden op behoud in de bodem door inpassing, aanpassing of actieve benutting.'

Zienswijze	Indiener
Indiener constateert dat het volgende wordt gesteld: "Bij een ruimtelijk plan dat een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maakt, willen we dat de mogelijkheid van herbestemming van leegstaande rijksmonumenten of	ZW-0160-18

gemeentelijk beschermde monumenten en beeldbepalende gebouwen wordt onderzocht. De Omgevingsverordening Limburg verplicht tot het motiveren van de herbenutting en herbestemming van deze leegstaande gebouwen. Het hergebruik van erfgoed kan aan de orde zijn bij woningbouwopgaven - zowel in landelijk als bebouwd gebied - en bij ontwikkelingen als het vrijkomen van agrarische bebouwing (VAB)." Indiener stelt dat voor de herbestemming van monumenten reeds jaren ruimte wordt gegeven door de provincie. Indiener geeft aan dat de monumentale status van panden vanwege de motivatieplicht echter ook een toekomstbestendige gebiedsontwikkeling in de weg kan staan. Daardoor kan dit volgens de indiener contrair werken ten aanzien van de realisatie van een programmering met betaalbare woningen die door het Rijk vereist is.

Standpunt GS

De tekst van de betreffende paragraaf (1.6 van hoofdstuk 15) is gewijzigd. Daarmee vervalt in de Omgevingsverordening de motovatieplicht en zal deze vervangen worden door een verplichting om in omgevingsplannen een overzicht te bieden van leegstaande monumentale en beeldbepalende gebouwen die kunnen worden aangemerkt als transformatielocatie. Daarmee worden ons inziens toekomstbestendige gebiedsontwikkelingen niet in de weg gestaan.

Voorstel aan PS

De tekst (reeds gewijzigde) ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bij paragraaf 15.1.6 wordt geconstateerd dat de herbestemming van gemeentelijke monumenten onder de bevoegdheid van de gemeente valt. Er wordt verzocht om een nadere toelichting op de rol en mogelijke ondersteuning van de provincie in dit proces.	ZW-0317-237

Standpunt GS

De stimulerende rol van de provincie bij herbestemming voor rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten is ons inziens voldoende uitgelegd in paragraaf 15.1.6.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er bij paragraaf 15.1.5 verduidelijking wordt gevraagd over de beschikbaarheid van rijksmiddelen voor restauratie. Specifiek wordt gevraagd of deze middelen ook toegankelijk zijn voor eigenaren van gemeentelijke monumenten, of dat ze zich beperken tot rijksmonumenten.	ZW-0317-236

Standpunt GS

De rijksmiddelen voor restauratie worden ook ingezet voor gemeentelijk monumenten. Deze inzet van beleidsmiddelen voor restauratie maakt geen onderdeel uit van de POVI maar is onderdeel van het beleidskader Cultuur en Erfgoed voor iedereen 2022 - 2027.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het hergebruik van erfgoed een breder spectrum kent dan alleen woningbouwopgaven en herbestemming van agrarische bebouwing (VAB). Ook recreatief hergebruik en maatschappelijk gebruik zijn relevante vormen van hergebruik. Indiener wijst op concrete plannen in Maasgouw voor het herbestemmen van erfgoed, waarbij maatschappelijke functies kunnen worden gecreëerd. Erfgoed kan hierbij een verbindende rol spelen in de sociale en culturele identiteit van de regio.	ZW-0188-67

Standpunt GS

De huidige tekst is, door het gebruik van het woord 'kan', een niet volledige opsomming die van soorten opgaven die kunnen samenvallen met de herbestemming van erfgoed. Voor de Provincie is een passende functie van een monument essentieel. Dit staat aangegeven in de paragraaf.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat immaterieel erfgoed van groot belang is voor de culturele identiteit van een regio, maar niet door directe regels kan worden afgedwongen. Toch zou het in de omgevingsvisie opgenomen moeten worden om bescherming ervan te waarborgen. Indiener benadrukt dat het belangrijk is dat de provincie Limburg ondersteuning biedt bij de regeling en implementatie van immaterieel erfgoed in omgevingsplannen, zodat gemeenten concrete kaders en hulpmiddelen hebben.	ZW-0188-69

Standpunt GS

We onderschrijven het belang van immaterieel erfgoed en hebben dit onderdeel ook meegenomen onder het provinciaal erfgoed belang. De bescherming van immaterieel erfgoed evenals de kennisondersteuning vindt plaats op rijksniveau.

Voorstel aan PS

De huidige tekst op dit onderwerp te handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat 'Waar mogelijk zal ingezet worden op behoud in de bodem' te algemeen is aangeduid. Uitgangspunt is behoud 'in situ'.	ZW-0160-110 ZW-0263-4

Standpunt GS

In het verdrag van Malta is het uitgangspunt de conservering en instandhouding van het archeologische erfgoed, 'bij voorkeur in situ' (verdrag van Malta, artikel 4). De Provincie heeft dit vertaald naar het uitgangspunt 'waar mogelijk in situ' en waar dat niet mogelijk is zal het erfgoed ex situ behouden moeten worden.

Voorstel aan PS

De huidige tekst op dit onderwerp te handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat, gezien de lage archeologische verwachting conform het Parapluplan, het de vraag is in hoeverre het gerechtvaardigd is om het gehele gebied langs het Lateraalkanaal als archeologisch aandachtsgebied met provinciaal belang te beschouwen. Indiener benadrukt dat een dergelijke aanduiding zou kunnen leiden tot overmatige beleidsmatige restricties, terwijl de archeologische potentie in werkelijkheid beperkt lijkt.	ZW-0188-68

Standpunt GS

Provinciale aandachtsgebieden zijn representatieve en relatief gave delen van de verschillende Limburgse cultuurlandschappen met een groot potentieel aan archeologische waarden. Dat wil niet zeggen dat alle zones en alle percelen een hoge archeologische verwachting hebben. Juist de samenhang binnen het gebied, dat ook de gemeentegrenzen overstijgt, heeft waarde voor de provincie. De regels van het bestemmingsplan blijven leidend voor de betreffende percelen binnen de aandachtsgebieden.

Voorstel aan PS

Kaartlaag 'Archeologische aandachtsgebieden' ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 15.1.3: U bent voornemens om te starten met een pilot en wel bij watermolens. Hoewel u aangeeft daarbij rekening te houden met het provinciale waterbeleid, vragen wij hier toch expliciet aandacht voor de opgaven die het waterschap heeft in het kader van (onder meer) de KRW. Wij vragen u om ons actief te betrekken bij de nadere uitwerking daarvan en de bepaling van wat het maatwerk zou moeten inhouden.	ZW-1204-213

Standpunt GS

Wij hebben bij het onderzoek het geldende provinciale water- en erfgoedbeleid als uitgangspunt, zo ook de Kader Richtlijn Water.

Wij zullen u als stakeholder in deze pilot onderzoek wateroverlast watermolens betrekken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist in hoofdstuk 12 Vestigingsklimaat kunst en cultuur volledig. Volgens indiener is kunst en cultuur een belangrijke vestigingsfactor. Dit zou wat de indiener betreft een waardevolle toevoeging zijn aan de POVI.	ZW-1038-103

Standpunt GS

In paragraaf 12.4 wordt het begrip vestigingsklimaat hoofdzakelijk benaderd vanuit de context van de scope van hoofdstuk 12 zijnde ‘Economie en Werklocaties’. In dit hoofdstuk wordt expliciet ingegaan op bedrijventerreinen en specifieke locaties waar sprake is van bijzondere provinciale inzet: locatie Nedcar, Maastricht Aachen Airport, werklocaties (stedelijke dienstenterreinen, bedrijventerreinen en solitaire bedrijfslocaties > 1 hectare). Kunst en cultuur als zodanig staan hierbij niet centraal en worden vanwege deze reden niet expliciet genoemd. Wel vallen ze onder een van de opgesomde andere belangrijke vestigingsklimaatfactoren welke kort vermeld worden in de inleiding van paragraaf 12.4, namelijk ‘het voorzieningen- en vrijetijdsaanbod’.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de herkomst en consistentie van archeologische aandachtsgebieden op de plankaart onvoldoende duidelijk is.	ZW-1164-123

Standpunt GS

Het betreft geen nieuwe gebieden, maar de aandachtsgebieden die in 2008 gedefinieerd zijn en sindsdien in de Atlas Limburg opgenomen zijn geweest. Uitgangspunt zijn grotere geografische eenheden waarin meerdere vindplaatsen in onderlinge samenhang aanwezig zijn en de aanname dat de bewoningsmogelijkheden en het land(schaps)gebruik in hoge mate bepaald zijn door de landschappelijke kenmerken van de verschillende regio’s.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de provincie zou moeten inzetten op goede voorlichting over het verduurzamen van monumenten.	ZW-1164-121

Standpunt GS

Het provinciaal omgevingsplan geeft richting aan erfgoedbeleid voor zover sprake is van een ruimtelijke component.

Dat laatste is niet aan de orde bij de gebouwelijke aanpassingen ten behoeve van verduurzaming. Verduurzaming van monumenten komt aan de orde in het beleidskader Cultuur en Erfgoed.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in de POVI niets te lezen is over het verdrag van Faro in de teksten m.b.t. erfgoed, waardoor de rol en positie van erfgoedgemeenschappen ontbreken.	ZW-1164-117

Standpunt GS

De rol en positie van erfgoedgemeenschappen horen niet in de POVI thuis, deze bevatten geen ruimtelijke component. Vandaar dat het verdrag van Faro en de erfgoedgemeenschappen niet in de tekst van de POVI opgenomen zijn.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat in een gebied als Parkstad waar erfgoed in de woningmarkt vaak een grondslag vormt voor een concentratie van een kwetsbare woningvoorraad met multiproblematiek zowel in fysiekruimtelijk (inclusief water) als in sociaaleconomisch opzicht, zeker niet past in alle gevallen alleen de optie van behoud. Ook al betreft het in bepaalde gevallen rijks- of gemeentelijk beschermd vastgoed. Het bidboek van de mijnkolonien toont volgens de indiener de grote opgaven die zowel bij de corporatiesector als in de particuliere voorraad. Ook kent Parkstad spoorwegkolonien. Indiener stelt dat de notie dat naast erfgoed en historische waarden vooral ook vaak volkshuisvestelijke normen prioritair moeten zijn, ontbreekt.	ZW-0160-17

Standpunt GS

We erkennen de grote opgave ten aanzien van het behoud van rijks- en gemeentelijk beschermde mijnkolonien en spoorwegkolonien in de Parkstad. Ook voor dit erfgoed geldt het wettelijk uitgangspunt, uit het Besluit kwaliteit leefomgeving artikel 5.130, namelijk het behoud van cultureel erfgoed. De feitelijke weging van het behoud van erfgoed ten opzichte van andere wettelijke kaders en normen, zoals die van volkshuisvesting, vinden plaats in de vergunningenprocedures bij de gemeenten. Als provincie hebben wij hier vanuit de POVI alleen een wettelijk adviesplicht (omgevingsbesluit artikel 4.25) aan gemeente indien het object buiten de bebouwde kom ligt. De feitelijke weging van de verschillende wettelijke kaders vindt door de gemeente plaats die zich daarvoor ook laat adviseren door een monumentencommissie. In de POVI nemen we over die weging geen tekst op onder het hoofdstuk Cultuur en Erfgoed omdat we hierin geen rol hebben.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat over de vele vrijkomende kerken niets wordt gezegd in deze POVI. Terwijl dit toch echt een grote problematiek wordt voor de komende jaren. Indiener vraagt aan de provincie om op dit onderwerp te kiezen voor behoud van een staalkaart aan Limburgse kerken en in te zetten op behoud van deze kenmerkende gebouwen. Met andere (monumentale) kerken kan dan soepeler worden omgegaan bij herbestemming en/of sloop.	ZW-1164-118

Standpunt GS

We onderschrijven de opgave van de vrijkomende kerken de komende jaren. De wijze van aanpak van de problematiek van herbestemming van dit erfgoed vinden we niet thuishoren in de POVI. De aanpak die we gekozen hebben, via het programma kerken, is onderdeel van het beleidskader Cultuur en Erfgoed.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de paragrafen waar het gaat on levende cultuur aan te duiden met kunst en cultuur (bijv. 2.7.5.4 en 3.4.7 en hoofdstuk 15).	ZW-1038-102

Standpunt GS

Uit de context van de genoemde paragrafen wordt ons inziens voldoende duidelijk wat in die delen van de tekst met het begrip ‘cultuur ‘bedoeld wordt. Het begrip ‘kunst’ toevoegen verduidelijkt dit niet als zodanig.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om het belang van kunst en cultuur voor de vrijetijdseconomie te benoemen.	ZW-1038-104

Standpunt GS

In de POVI staan bij vrijetijdseconomie de voorzieningen voor vrijetijdseconomie centraal. Het gaat hierbij om voorzieningen voor verblijfsrecreatie en voor dagrecreatie. Aan de hand van voorbeelden wordt toegelicht wat we hiermee bedoelen. Kunst en cultuur als zodanig staan hierbij niet expliciet centraal, vandaar dat deze begrippen niet in hoofdstuk 13 genoemd worden. Ons inziens is uit de context wel voldoende duidelijk dat kunst en cultuuraanbod valt onder ‘dagrecreatie’. Zo valt onder de definitie van voorzieningen voor dagrecreatie alle voorzieningen waarvoor een kaartje moet worden gekocht, waaronder musea.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener suggereert de term cultureel ecosysteem op te nemen met de volgende definitie: het geheel van onderling verbonden netwerken in het cultuur- en kunstenveld waarin cultuurmakers en culturele instellingen in verwevenheid nauw met elkaar samenwerken en op zichzelf een volledig toegeruste habitat vormen waarin alle betrokkenen goed kunnen functioneren.	ZW-1038-107

Standpunt GS

De term 'cultureel ecosysteem' wordt nagenoeg niet gebruikt in de POVI en het is als zodanig dus ook niet nodig om deze op te nemen in bijlage 1, zijnde de begripsbepalingen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt alle Rijks- en Provinciale monumenten in het DSO op te nemen.	ZW-0978-6

Standpunt GS

Het provinciaal erfgoed belang speelt niet voor alle rijksmonumenten, zo hebben we geen rol voor historische woonhuizen. Het weergeven van alle rijksmonumenten zou niet overeenkomen met de rol van de provincie.

Voorstel aan PS

Kaartlagen ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de tekst van paragraaf 15.1.6 aan te vullen met het feit dat erfgoed niet alleen inwoners maar ook bezoekers en ondernemers en dergelijke met de omgeving verbindt.	ZW-0207-9

Standpunt GS

Het klopt dat ook voor bezoekers deze meerwaarde voor erfgoed relevant is. We zullen ook bezoekers vermelden in de tekst. Dit is een ambtelijke aanpassing van de tekst, de strekking van de tekst blijft hetzelfde.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen aan hoofdstuk 15, paragraaf 1.6: 'en bezoekers 'Wijziging: van 'Een passende functie van een monument is essentieel voor het doorvertellen van het historische verhaal van de regio en verbindt inwoners met hun omgeving.' naar

'Een passende functie van een monument is essentieel voor het doorvertellen van het historische verhaal van de regio en verbindt inwoners en bezoekers met hun omgeving.'

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt het Genneper Huys, aangewezen als archeologisch rijksmonument, op te nemen op het kaartblad ‘provinciaal archeologische aandachtsgebieden'.	ZW-0186-134

Standpunt GS

De archeologische Rijksmonumenten staan op de kaarten van het Rijk aangegeven. Als Provincie hebben wij geen rol bij dergelijke monumenten.

Voorstel aan PS

Kaartlaag 'Provinciale Archeologische Aandachtsgebieden' ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de eerste zin van paragraaf 15.1.6 minder breed te formuleren, zodat deze uitvoerbaar wordt.	ZW-0207-10

Standpunt GS

We onderschrijven dat paragraaf 15.1.6 en daaraan gekoppeld de artikelen in de omgevingsverordening binnen de huidige context van beleid en wetgeving moeilijk uitvoerbaar zijn voor zowel gemeente als provincie. Herbestemming is echter wel iets dat we als provincie willen blijven stimuleren, omdat een nieuwe functie veelal het duurzaam behoud van een monument borgt. We zullen deze paragraaf herformuleren.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen van hoofdstuk 15, paragraaf 1.6. Wijziging: van 'Bij een ruimtelijk plan dat een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maakt, willen we dat de mogelijkheid van herbestemming van leegstaande rijksmonumenten of gemeentelijk beschermde monumenten en beeldbepalende gebouwen wordt onderzocht tot het motiveren van de herbenutting en herbestemming van deze leegstaande gebouwen.' naar 'We willen de herbenutting van leegstaande monumentale en beeldbepalende gebouwen stimuleren. In de Omgevingsverordening Limburg worden hiervoor instructieregels opgenomen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de locatie Oliemolenstraat 34 en 36 in Voerendaal op de kaart te nemen als watermolen.	ZW-1466-10

Standpunt GS

Voor de kaartlaag watermolens hebben we het bronbestand watermolens van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) gebruikt. We voegen daarom zelf geen locaties toe aan deze kaartlaag. Ons advies is dat de eigenaar zelf nagaat bij de RCE waarom deze locatie ontbreekt in hun bronbestand.

Voorstel aan PS

Kaartlaag 'Watermolens' ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een visie / strategie om het archeologische verhaal dichter bij de samenleving te brengen, zodat deze gebruikt kan worden als inspiratiebron bij ruimtelijke ontwikkelingen.	ZW-0135-19

Standpunt GS

Wij stimuleren het dichter bij de samenleving brengen van het archeologisch verhaal. De manier waarop dat gedaan kan worden verschild per archeologisch verhaal, per ruimtelijke ontwikkeling en per locatie, waardoor een visie of strategie juist beperkend kan werken.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om expliciet te verwijzen naar de gewijzigde wetgeving onder de Omgevingswet ten aanzien van de bescherming van de omgeving van monumenten, relevant voor de positionering van erfgoedensembles.	ZW-0196-66 ZW-0313-69

Standpunt GS

De verwijzing naar de Omgevingswet en meer in het bijzonder artikel 5.130 lid 2 van Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL) over cultureel erfgoed zullen we explicieter maken, omdat dit het behoud van erfgoed ensembles ondersteund.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 15, paragraaf 1.5: 'In dit streven sluiten we aan op het Besluit Kwaliteit Leefomgeving en de instructies ten aanzien van het voorkomen van de aantasting van de omgeving van rijksmonumenten. 'Wijziging: van 'Zo bestaat een watermolenensemble uit het molengebouw, de bijbehorende stuw- en waterwerken en overige infrastructuur, net als een kasteelensemble bestaat uit bijgebouwen, waterwerken, kasteelparken en follies.' naar ' Zo bestaat een watermolenensemble uit het molengebouw, de bijbehorende stuw- en waterwerken en overige infrastructuur, net als een kasteelensemble bestaat uit bijgebouwen, waterwerken, kasteelparken en follies. In dit streven sluiten we aan op het Besluit kwaliteit leefomgeving en de instructies ten aanzien van het voorkomen van de aantasting van de omgeving van rijksmonumenten (artikel 5.130 lid 2 Besluit kwaliteit leefomgeving).'

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in hoofdstuk 15.3 nader te duiden dat het om kunst- en cultuuruitingen gaat.	ZW-1038-105

Standpunt GS

Uit de context van paragraaf 15.3 (getiteld Cultuur) wordt ons inziens voldoende duiding gegeven aan wat we hier bedoelen met 'cultuur' en dat dit ook kunstuitingen behelst. Het begrip ‘kunst’ expliciet vermelden verduidelijkt dit niet als zodanig. Temeer gezien de voorgaande twee paragrafen waar een nadere toelichting wordt gegeven op ‘Erfgoed’ en ‘Archeologie’.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt de provincie om het begrip “Erfgoedensemble” duidelijker vast te leggen en om aan te geven hoe de ensemblewaarde bij niet Rijksbeschermde monumenten voldoende wordt gewaarborgd en de kaarten te voorzien van alle monumenttypen.	ZW-1164-119

Standpunt GS

We zijn het er mee eens dat we de begrip Erfgoedensemble duidelijker kan, het betreft immers zowel rode als groene componenten. We zullen de begripsomschrijving hanteren zoals die in de subsidieregeling restauratie van de provincie Limburg wordt gebruikt. Verder maken we in de POVI geen onderscheid tussen gemeentelijke beschermde monumenten en Rijksbeschermde monumenten en is dit onderscheid er ook niet voor de omgang met erfgoedensembles. Aangezien we als Provincie geen provinciale monumenten hebben aangewezen en we als Provincie geen rol hebben voor alle rijksmonumenten, hebben we ervoor gekozen om niet alle monumenttypen op kaart weer te geven.

Voorstel aan PS

Tekst wijzigen in Bijlage 1 Begripsbepalingen Erfgoedensemble van 'Monumentale objecten die samen een ruimtelijk en functioneel geheel vormen' naar 'een ruimtelijk en functioneel samenhangend geheel van monumenten, met vanuit het historisch gebruik van gronden en bouwwerken een logische ordening van functies rondom één of meerdere monumenten'. Wijzigen: van 'Monumentale objecten die samen een ruimtelijk en functioneel geheel vormen' naar 'een ruimtelijk en functioneel samenhangend geheel van monumenten, met vanuit het historisch gebruik van gronden en bouwwerken een logische ordening van functies rondom één of meerdere monumenten'.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt hoe de grenzen van de archeologische aandachtsgebieden zijn bepaald.	ZW-0160-109 ZW-0263-3

Standpunt GS

Het betreft geen nieuwe gebieden, maar de aandachtsgebieden die in 2008 gedefinieerd zijn en sindsdien in de Atlas Limburg opgenomen zijn geweest. Uitgangspunt zijn grotere geografische eenheden waarin meerdere vindplaatsen in onderlinge samenhang aanwezig zijn en de aanname dat de bewoningsmogelijkheden en het land(schaps)gebruik in hoge mate bepaald zijn door de landschappelijke kenmerken van de verschillende regio’s.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt hoe de Provincie de samenwerking met de regio betreffende de culturele infrastructuur Noord- en Midden-Limburg voor zich ziet?	ZW-0196-68 ZW-0313-71

Standpunt GS

Die samenwerking wordt in het Groeiplan Noord- en Midden-Limburg vormgegeven.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om de herbestemming van monumenten zoals wonen, kantoor- of maatschappelijke functies mogelijk te maken en ook te stimuleren.	ZW-0196-64 ZW-0313-67

Standpunt GS

De huidige tekst van paragraaf 15.1.6 sluit herbestemming niet uit en is juist bedoeld om herbestemming te stimuleren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener wijst op de vaagheid van het concept 'gebiedsbiografie' en vraagt om nadere definitie en samenhang met bestaande landschapsanalyses.	ZW-0196-181

Standpunt GS

Voor de afbakening van het begrip 'gebiedsbiografie' gebruiken we de handreiking van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed; 'Gebiedsbiografie als basis voor ontwikkeling in de fysiek omgeving' uit 2020.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener ziet ook kansen om monumenten in te zetten voor hergebruik bij maatschappelijke opgaven en kantoorfuncties.	ZW-1164-122

Standpunt GS

De huidige tekst van paragraaf 15.1.6 sluit herbestemming niet uit en is juist bedoeld om herbestemming te stimuleren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener zou graag zien dat een zin wordt opgenomen waarin wordt gesteld dat de culturele infrastructuur in het zuiden van belang is, ook omdat hier Rijksgelden naartoe vloeien, en omdat de opleidingen hier gevestigd zijn. Indiener vindt het daarom van belang om in ieder geval die infrastructuur in het zuiden te behouden. En dat een investering in noord- en midden niet ten koste gaat van wat er in het zuiden aanwezig is. Dat is namelijk ook van belang voor het noorden en midden. Er zou geen sprake van, of schijn van concurrentie moeten worden gewekt. Samenwerking tussen de regio's zuid, noord en midden kan natuurlijk worden gestimuleerd.	ZW-1038-106

Standpunt GS

In paragraaf 15.3.2 wordt benadrukt dat we een divers aanbod van culturele voorzieningen nastreven, met een evenwichtige spreiding over heel Limburg, zodat dit aanbod voor iedere Limburger bereikbaar is. In dit kader wordt enkel beknopt vermeld dat Zuid-Limburg al een groot en divers aanbod heeft en dat er daarom samen met Noord- en Midden-Limburg een plan wordt opgesteld voor en extra geïnvesteerd wordt in de culturele infrastructuur van de regio. Daarmee wordt het zogenaamde 'Groeiplan' bedoeld. De POVI is ons inziens niet de plek om nader op dit plan in te gaan en meer in detail stil te staan bij de constatering dat het culturele aanbod in Noord- en Midden-Limburg in omvang en diversiteit achterblijft ten opzichte van het culturele aanbod in Zuid-Limburg. Dat geldt ook voor de onderlinge relatie en samenwerking van de provinciedelen op dit vlak. Nergens wordt tot slot vermeld of gesuggereerd dat investeringen in Noord- en Midden-Limburg ten kosten gaan van het aanbod en de infrastructuur in Zuid-Limburg.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

13.2 Borging evenwichtige spreiding culturele voorzieningen

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt hoe de Provincie een evenwichtige spreiding van culturele voorzieningen over Limburg wil borgen.	ZW-0196-67 ZW-0313-70

Standpunt GS

De evenwichtige spreiding van culturele voorzieningen borgen we met instrumenten in het beleidskader Cultuur en Erfgoed. In dit kader wordt beknopt vermeld dat Zuid-Limburg al een groot en divers aanbod heeft en dat er daarom samen met de regio Noord- en Midden-Limburg een plan wordt opgesteld voor en extra geïnvesteerd wordt in de culturele infrastructuur van de regio. Daarmee wordt het zogenaamde ‘Groeiplan’ bedoeld. We zullen in de tekst duidelijk verwijzen naar dit Groeiplan.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 15, paragraaf 3.2: ‘(Groeiplan)’
Wijziging: van 'In Zuid-Limburg is al een groot en divers aanbod. Daarom wordt er samen met de regio een plan opgesteld voor de culturele infrastructuur van Noord- en Midden-Limburg en wordt hier extra in geïnvesteerd' naar ‘In Zuid-Limburg is al een groot en divers aanbod. Daarom wordt er samen met Noord- en Midden-Limburg een plan (Groeiplan) opgesteld voor de culturele infrastructuur van de regio en wordt hier extra in geïnvesteerd.'

13.3 Erfgoed en wateroverlast / tekort

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de focus te veel op watermolens ligt. Indiener acht de rol van sluizen, maalgebouwen en stuwen net zo goed van belang bij onroerend erfgoed en wateroverlast/tekort. Voor Midden-Limburg zijn bijvoorbeeld boerenschansen van belang en de consolidatie in het landschap.	ZW-1164-124
Indiener steunt de focus op watermolens als pilot, maar vraagt ook aandacht voor sluizen, molenbeken, maalgebouwen en stuwen.	ZW-1038-97
Indiener vindt de focus op de watermolens te smal. Vraagt om vizier breder te trekken. Ook andere cultuurhistorische elementen zoals sluizen, maalgebouwen, stuwen en boerenschansen spelen een cruciale rol in het landschap en het omgaan met wateropgaven.	ZW-0196-62
Indiener vindt de focus op de watermolens willekeurig en arbitrair. Vraagt aandacht voor de rol van sluizen, molenbeken, maalgebouwen en stuwen, die net zo goed van belang is bij onroerend erfgoed en wateroverlast/tekort.	ZW-0313-65

Standpunt GS

De paragraaf ten aanzien van wateroverlast/tekort bij onroerend erfgoed sluit de aandacht voor ander erfgoed dan watermolens zeker niet uit. Zoals aangegeven in de POVI moet de aanpak van wateroverlast bij watermolens gezien worden als pilot.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

13.4 ERM richtlijn

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de kwaliteitsstandaard voor onderhoud, restauratie en verduurzaming van monumenten niet alleen bij de Rijksmonumenten zouden moeten gelden, maar ook bij gemeentelijke en provinciale monumenten.	ZW-1236-5 ZW-1164-125

Zienswijze
Indiener geeft aan dat ERM-kwaliteitsstandaarden niet alleen bij rijksmonumenten zouden moeten gelden, maar ook bij gemeentelijke en provinciale monumenten.

Indiener					
ZW-0166-126	ZW-0186-127	ZW-0196-63	ZW-0224-128	ZW-0237-116	ZW-0240-121
ZW-0240-5	ZW-0242-131	ZW-0278-19	ZW-0313-66	ZW-1236-121	ZW-1473-116
ZW-1479-168	ZW-0224-14				

Standpunt GS

We onderschrijven dit en wijzen erop dat waar aan het einde van de tweede paragraaf in H15.1.5 staat 'monumenten', hier zowel Rijksmonumenten als gemeentelijke monumenten bedoeld zijn. We zullen dit in de tekst verduidelijken.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 15, paragraaf 1.5: Rijks- en gemeentelijk beschermd'.
Wijziging: van 'Voor restauratiekwaliteit volgen we de ERM-kwaliteitsstandaard (Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg) voor het onderhouden, restaureren en verduurzamen van monumenten.' naar 'Voor restauratiekwaliteit volgen we de ERM-kwaliteitsstandaard (Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg) voor het onderhouden, restaureren en verduurzamen van monumenten, Rijks en gemeentelijk beschermd.'

13.5 Herbestemming religieus erfgoed

Zienswijze	Indiener
Indien het toekomstbestendig maken van het religieuze erfgoed tijdig wordt aangepakt bestaat er de kans voor een duale bestemming (religieus en horeca bijvoorbeeld) in plaats van een volledige herbestemming bij het stoppen van de kerk (en dus verlies van immaterieel) erfgoed). Indiener verzoekt u om religieus erfgoed als unieke opgave in de visie te benoemen als het gaat om bijvoorbeeld (deels)herbestemming.	ZW-0206-49

Zienswijze

Indiener pleit ervoor in § 15.1.6 (Hergebruik monumenten) naast VAB's ook aandacht te schenken aan herbestemming van (vaak monumentale) kerken die aan de eredienst worden onttrokken

Indiener					
ZW-1164-126	ZW-0166-125	ZW-0186-126	ZW-0196-61	ZW-0224-127	ZW-0224-13
ZW-0237-115	ZW-0240-120	ZW-0240-4	ZW-0241-115	ZW-0242-130	ZW-0278-18
ZW-0313-64	ZW-0317-135	ZW-1236-120	ZW-1236-4	ZW-1473-115	ZW-1479-167
ZW-1038-100					

Standpunt GS

We zullen religieus erfgoed meenemen in de opsomming in de laatste zin van paragraaf 15.1.6.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 15, paragraaf 1.6, laatste alinea: 'en religieus erfgoed zoals kerken.' Wijziging: van 'Het hergebruik van erfgoed kan aan de orde zijn bij woningbouwopgaven − zowel in landelijk als bebouwd gebied − en bij ontwikkelingen als het vrijkomen van agrarische bebouwing (VAB).' naar 'Het hergebruik van erfgoed kan aan de orde zijn bij woningbouwopgaven − zowel in landelijk als bebouwd gebied − en bij ontwikkelingen als het vrijkomen van agrarische bebouwing (VAB) en religieus erfgoed (zoals kerken).'

13.6 Instructieregels bescherming molens

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt een instructieregel op te nemen over hoe gemeenten de bescherming van de molenbiotoop van historische windmolens moeten opnemen in het omgevingsplan.	ZW-0987-11
Indiener vraagt zich af waarom uitgangspunten voor de bescherming van historische windmolens en hun biotoop ontbreken in de POVI.	ZW-0987-1

Standpunt GS

De Provincie legt geen instructieregels op aan gemeenten ten aanzien van hoe de bescherming van monumenten en hun omgeving opgenomen moet worden in het omgevingsplan. Voor molens wordt hierop geen uitzondering gemaakt.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

13.7 KNA

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt expliciet te verwijzen naar het vorig jaar door Nederland geratificeerde verdrag van Faro waarin wordt gepleit een connectie te maken met burgers en erfgoedgemeenschappen.	ZW-1038-101

Zienswijze
Indiener geeft aan dat de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) de belangrijkste leidraad is voor het verantwoord omgaan met archeologische waarden, maar dat deze niet is vermeld in de POVI.

Indiener					
ZW-0196-65	ZW-0166-127	ZW-0186-128	ZW-0224-129	ZW-0224-15	ZW-0237-117
ZW-0240-122	ZW-0240-6	ZW-0242-132	ZW-0278-20	ZW-0313-68	ZW-0317-137
ZW-1236-122	ZW-1236-6	ZW-1473-117	ZW-1479-169	ZW-1164-127	ZW-0241-117

Standpunt GS

De rol en het gebruik de KNA, alsmede het handhaven van het gebruik, is via het verplichte certificeringssysteem van archeologische bedrijven in de Erfgoedwet vastgelegd. Als Provincie hebben we hierin geen rol.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

13.8 Koppeling ruimtelijke kwaliteit en cultuurhistorie

Zienswijze
Indiener onderschrijft cultuurhistorie als kernkwaliteit in het landschap en benadrukt het belang van de historische gelaagdheid en erfgoedensembles voor de Limburgse identiteit. Indiener verzoekt een sterkere relatie te leggen tussen cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit en een duidelijke ambitie te formuleren, afgestemd op opgaven in het primaire landbouwgebied, de groenblauwe landbouwzone en de Maasvallei.

Indiener					
ZW-0166-123	ZW-0186-124	ZW-0196-59	ZW-0224-125	ZW-0240-118	ZW-0242-128

ZW-0278-16	ZW-0317-133	ZW-1236-118	ZW-1473-113	ZW-1479-165	ZW-0224-11
ZW-0240-2	ZW-0313-62	ZW-1236-2	ZW-0237-113	ZW-0224-183	

Standpunt GS

De koppeling tussen ruimtelijke kwaliteit en cultuurhistorie is zowel gelegd in het hoofdstuk Cultuur en Erfgoed als het hoofdstuk Ruimtelijke kwaliteit. Zonder het gebruik van de termen herkomstwaarde en toekomstwaarde is de strekking hetzelfde. Generiek streven we benutting van erfgoed na voor het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit bij ontwikkel- en ontwerpopgaven. Voor de groenblauwe landbouwzone focussen we op het behoud van de kernkwaliteit cultuurhistorie. Met de op te stellen Gebiedsbiografie Limburg maken we de koppeling ruimtelijke kwaliteit en cultuurhistorie binnen opgaven nog explicieter.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

13.9 Link erfgoed en toerisme

Zienswijze	Indiener
Indiener mist in de paragrafen 15.1.2 en 15.1.6 van de ontwerp-POVI de link tussen erfgoed en toerisme.	ZW-0160-32 ZW-1127-19

Standpunt GS

We onderschrijven dit en zullen toerisme meenemen in de betreffende paragrafen.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen aan hoofdstuk 15, paragraaf 1.6 'Het gebruik van monumenten levert ook een bijdrage aan de versterking van het toerisme.' Wijziging 1.2: van 'Erfgoed biedt kansen voor het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit bij ontwikkel- en ontwerpopgaven. Dat vraagt om de ontwikkeling en de inzet van cultuurhistorische kennis bij ontwerpopgaven in het landschap.' naar 'Erfgoed biedt kansen voor het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit (en ook toeristische kwaliteiten) bij ontwikkel- en ontwerpopgaven. Dat vraagt om de ontwikkeling en de inzet van cultuurhistorische kennis bij ontwerpopgaven in het landschap. Wijziging 1.6: van 'Het hergebruik van erfgoed kan aan de orde zijn bij woningbouwopgaven − zowel in landelijk als bebouwd gebied − en bij ontwikkelingen als het vrijkomen van agrarische bebouwing (VAB) en religieus erfgoed (zoals kerken).' naar 'Het hergebruik van erfgoed kan aan de orde zijn bij woningbouwopgaven − zowel in landelijk als bebouwd gebied − en bij ontwikkelingen als het vrijkomen van agrarische bebouwing (VAB) en religieus erfgoed (zoals kerken). Het gebruik van monumenten levert ook een bijdrage aan de versterking van het toerisme.'

13.10 Onderhoud monumenten

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor de verduurzaming van monumenten, specifiek voor het toepassen van de ERM-kwaliteitstandaard niet alleen bij Rijksmonumenten, maar ook bij gemeentelijke en provinciale monumenten.	ZW-1038-99

Zienswijze
Indiener geeft aan dat bij instandhouding van monumenten de focus te veel ligt op restauratie in plaats van onderhoud en behoud, en dat tijdige herbestemming hieraan kan bijdragen.

Indiener					
ZW-0166-124	ZW-0186-125	ZW-0224-126	ZW-0237-114	ZW-0240-119	ZW-0241-114
ZW-0242-129	ZW-0278-17	ZW-0313-63	ZW-0317-134	ZW-1236-119	ZW-1473-114
ZW-1479-166	ZW-0240-3	ZW-1236-3	ZW-0224-12	ZW-1164-120	ZW-1038-98
ZW-0196-60					

Standpunt GS

De provinciale rol ten aanzien van de instandhouding van monumenten hebben we verwoord in paragraaf 15.1.5. We onderschrijven het belang van tijdig onderhoud van monumenten. Dit is echter een taak van het Rijk en als zodanig niet opgenomen onder onze provinciale rol.
De stimulerende rol van de provincie bij herbestemming voor Rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten is uitgelegd in paragraaf 15.1.6.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

13.11 Sturing gemeente en rijk

Zienswijze	Indiener
De indiener stelt dat de provinciale ambitie, zoals benoemd bij Thema 11 Erfgoed en Cultuur, om erfgoedpanden te herbestemmen en cultuurhistorische structuren te beschermen een loze belofte is. Vrijwel alle objecten bevinden zich binnen een gemeentegrens, waardoor gemeenten vaak de doorslaggevende zeggenschap hebben. Volgens de indiener gaan gemeenten regelmatig onwenselijk met erfgoed om en heeft de Provincie weinig middelen om daar tegenin te gaan of worden deze middelen niet (zichtbaar) gebruikt.	ZW-0010-1

Indiener verzoekt de provincie bij het beschermen van erfgoedpanden en cultuurhistorische structuren zich proactief, doortastend en waar nodig confronterend op te stellen en treden jegens de gemeenten en het Rijk.	ZW-0010-2

Standpunt GS

De provincie voert interbestuurlijk toezicht uit op gemeenten. Het toezicht op erfgoed is één van de vier gebieden van dit generieke toezicht op de uitvoering van medebewindstaken. Het toezicht op erfgoed richt zich onder andere op de wijze waarop gemeenten hun taken op het gebied van de monumentenzorg uitvoeren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

13.12 Verdrag van FARO

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft de suggestie om te verwijzen naar het verdrag van Faro bij paragraaf 15.2.4.	ZW-0160-111 ZW-0263-5

Standpunt GS

Hoewel we door het ondersteunen van archeologische projecten gericht op publieksbereik invulling geven aan een deel van het verdrag van Faro, behelst dit maar een klein deel van het verdrag. Een verwijzing zou de suggestie kunnen wekken dat we als Provincie meer doen op dit gebied.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

13.13 Molens

Zienswijze	Indiener
Indiener pleit voor opname van de watermolen in Klimmen, Rijksmonument als watermolenensemble in de kaarten en de tekst van de POVI.	ZW-1483-8

Standpunt GS

De kaartlaag watermolens geeft de Rijksbeschermde molens weer, zoals geregistreerd door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Als een watermolen niet op de kaart staat, is deze niet geregistreerd door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Als de watermolen weldegelijk Rijksbeschermd is, kan de eigenaar hierover contact opnemen met de Rijksdienst om de watermolen alsnog op te laten nemen. Dan komt de molen vanzelf op de kaartlaag.

Voorstel aan PS

Kaartlaag 'Watermolens' ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om bescherming van de molenbiotoop binnen de provincie Limburg in de POVI te reguleren.	ZW-0987-3

Standpunt GS

We geven als provincie geen aanvullende (wettelijke) bescherming aan molens. We laten het aan de gemeenten om in de omgevingsplannen de bescherming van wind- en watermolens en omliggende gronden te reguleren, ter borging van het functionerend (lees: draaiend) houden van dit erfgoed. Op 23 mei 2025 heeft GS, middels een brief, de gemeenten in Limburg gevraagd dit erfgoedbelang in hun omgevingsplannen te borgen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de Rijksmonumentale windmolens en hun molenbiotoop aan te wijzen als belangrijke te behouden cultuurhistorische waarden en deze bij voorkeur ook op een kaart aan te geven.	ZW-0987-9

Standpunt GS

De provincie Limburg wijst monumenten niet aan als belangrijke te behouden cultuurhistorische waarden. Voor windmolens wordt hierop geen uitzondering gemaakt. Het is aan de gemeenten om in omgevingsplannen aan windmolens en omliggende gronden een erfgoed belang te hechten. Daarnaast gaan wind- en watermolens onderdeel uitmaken van de Gebiedsbiografie Limburg die medio 2026 gepubliceerd zal worden. In deze kennisonderlegger is ruim aandacht voor de landschappelijke inbedding van erfgoedensembles, waaronder wind- en watermolens.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een molenbiotoopinventarisatie uit te laten voeren naar de molenbiotoop van alle historische windmolens in de provincie Limburg.	ZW-0987-4

Standpunt GS

We voeren als provincie Limburg geen molenbiotoop inventarisatie uit. Voor Limburg als geheel zullen watermolens en windmolens wel onderdeel zijn van de Gebiedsbiografie Limburg en lichten we dit erfgoed landschappelijk en historisch uit. Voor detailinformatie over specifiek erfgoed, zoals molenbiotoop informatie en molenpaspoorten, leggen we de verantwoordelijkheid bij de eigenaren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om in de POVI te spreken van watermolenensembles op een manier die het gehele watermolenlandschap omvat.	ZW-0987-6

Standpunt GS

We gaan in onze begripsformulering watermolenensemble uit van het functionele watermolencomplex. Dit is exclusief de hydrologische invloedssfeer van molens. Met deze begripsdefinitie blijven we dicht bij de te beschermen erfgoed waarden, terwijl in de hydrologische invloedsfeer de natuur- en landschapswaarden overheersen. In het, in de POVI, genoemde onderzoek naar watermolens en wateroverlast gaan we uit van het watermolenensemble zoals door ons gedefinieerd en zullen we vanuit de opgave van de specifieke locatie waar nodig een ruimer begrip hanteren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om voor alle historische molens een molenpaspoort op te stellen.	ZW-0987-5

Standpunt GS

We stellen als provincie geen molenpaspoorten op. Voor detailinformatie over specifiek erfgoed, zoals molenbiotoop informatie en molenpaspoorten, leggen we de verantwoordelijkheid bij de eigenaren.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om toevoeging van de Sint-Elisabethsmolen in Haelen aan de kaart met aangeduide watermolens in de POVI.	ZW-0987-8

Standpunt GS

De kaartlaag watermolens geeft de Rijksbeschermde molens weer, zoals geregistreerd door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. De Sint-Elisabethsmolen in Haelen is een gemeentelijke beschermde watermolen en past daarom niet in deze kaartlaag.

Voorstel aan PS

Kaartlaag 'Watermolens' ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener

Indiener stelt dat de locatiepunt van de Baalsbuggermolen niet correct is weergegeven op de verbeelding. Deze ligt volgens de indiener ter hoogte van de Worm bij het pand Baalsbruggerweg 28 (kadastraal bekend P647).	ZW-0263-102

Standpunt GS

De kaartlaag watermolens geeft de rijksbeschermde molens weer, zoals geregistreerd door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE). indien de Baalsbruggermolen niet goed aangegeven staat op de kaart wordt geadviseert om hierover contact op te nemen met de RCE om dit aan te laten apssen. Dan komt de molen vanzelf op de juiste locatie op de kaartlaag.

Voorstel aan PS

Kaartlagen 'Watermolens' ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

13.14 Overige individuele zienswijzepunten

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt een onderbouwing van de aanduiding "Provinciaal archeologische aandachtsgebieden" voor de specifiek genoemde percelen te heroverwegen, rekening houdend met de reeds verstoorde bodemgesteldheid en de beoogde vitaliteit van het buitengebied.	ZW-1494-13

Standpunt GS

De Provinciale aandachtsgebieden zijn opgesteld op het moment dat de gemeente de rol van bevoegd gezag kregen. Aangezien deze gebieden gemeentegrens overstijgend zijn, dreigde een kans op versnipperd beleid in deze gebieden. De gemeenten hebben deze gebieden inmiddels, via bestemmingsplannen in hun eigen beleid opgenomen.
De Provincie wil daarom de gemeenten geen aanvullende instructies over de omgang met deze gebieden opleggen. Deze gebieden worden dan ook niet in de Verordening opgenomen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt u om de gebiedsbiografie geen bindend kader te geven en maatwerk in overleg met gemeenten mogelijk te laten blijven, zodat de uitvoerbaarheid van kwalitatief goede projecten niet wordt bemoeilijkt.	ZW-0206-48

Standpunt GS

Het instrument Gebiedsbiografie Limburg is nog in ontwikkeling en heeft als doel de verdieping van de kennisonderlegger voor cultuurhistorie. Het gebruik is voorzien aan de ontwerp en vooroverleg kant. Dat geeft ons inziens voldoende ruimte aan gemeenten om tot uitvoerbare en kwalitatief goede projecten te komen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

14. Bodem en Ondergrond

14.1 B&O - Algemeen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de relatie met klimaatadaptatie en -mitigatie onvoldoende wordt benut, terwijl aangepast bodemgebruik concrete kansen biedt voor energietransitie, watervasthoudend vermogen en koolstofopslag.	ZW-0317-196

Standpunt GS
De inzet met betrekking tot klimaatadaptatie en -mitigatie is een lopend proces. De kansen voor aangepast bodemgebruik zullen in de toekomst verder worden uitgewerkt. Zo zullen de ruimtelijke kaders voor water en bodem sturend de komende tijd verder uitgewerkt worden in een 4D ordening (3D ordening met de factor tijd/klimaatverandering), waarbij de ontwikkeling van de Onderlegger water en bodem (september 2025) een eerste stap is. In deze onderlegger zijn al meerdere aspecten van klimaatadaptatie en -mitigatie opgenomen, via de diverse signaleringskaarten in Deel B: Opgaven vanuit water, bodem en klimaatverandering.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er veel gebruik wordt gemaakt van container-begrippen als “gezond”, “basis”, “beter” en “mooier”, zonder dat deze termen zijn gedefinieerd, en dat een toelichting op deze begrippen nodig is om de beleidsmatige en uitvoeringsgerichte betekenis helder te krijgen.	ZW-0317-193

Standpunt GS
De centrale ambitie in paragraaf 7.1.1 is de ambitie uit de Agenda bodem en ondergrond 2024-2030, voor de volledigheid wordt een verwijzing naar de Agenda bodem en ondergrond opgenomen in de POVI-tekst. De beleidsmatige en uitvoeringsgerichte betekenis staan duidelijk omschreven in de Agenda.

Voorstel aan PS
Tekst toevoegen in hoofdstuk 7, paragraaf 7.1.1 : ‘...zoals geformuleerd in de Agenda bodem en ondergrond 2024-2030. In deze Agenda zijn de doelen en beoogde resultaten geformuleerd die bijdragen aan de gestelde ambitie. (titel document als weblink: https://www.limburg.nl/publish/pages/8344/agenda_bodem_en_ondergrond_2024-2030.pdf)

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat het bouwen van cruciale maatschappelijke infrastructuur op of nabij aardbreuken alleen wordt toegestaan als er aanvullende mitigerende maatregelen worden genomen om de infrastructuur te beschermen tegen grondbewegingen en aardschokken.	ZW-0493-2
Indiener verzoekt dat het bouwen van cruciale maatschappelijke infrastructuur, zoals wegen, vaarwegen, hoogspanningslijnen en	ZW-0493-1

hoog/middenspanningsstations, op of in de nabijheid van aardbreuken wordt ontmoedigd of verboden.

Standpunt GS
De ruimtelijke kaders voor water en bodem sturend zullen de komende tijd verder uitgewerkt worden in een 4D ordening (3D ordening met de factor tijd/klimaatverandering), daarbij zullen ook geologische kenmerken van de bodem worden meegenomen.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt een passage toe te voegen aan hoofdstuk 7 Bodem en Ondergrond over het in stand houden van de beschermende werking van bodemlagen (al dan niet diepe lagen) en de zuiverende werking van bodem en ondergrond voor water in algemene zin en voor de bronnen voor de drinkwatervoorziening in het bijzonder.	ZW-1369-57

Standpunt GS
Hiervoor is een passage opgenomen in hoofdstuk 6, paragraaf 6.4.4. Een extra passage in hoofdstuk 7 is daarom niet nodig.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het ordenend principe "rekening houden met water en bodem" nadrukkelijker terug te laten komen in hoofdstuk & Bodem en Ondergrond.	ZW-1369-56

Standpunt GS
Rekening houden met water en bodem zal de komende tijd verder uitgewerkt worden in een 4D ordening (3D ordening met de factor tijd/klimaatverandering) en worden meegenomen in de lopende provinciale programma's. De ontwikkeling van de Onderlegger water en bodem (september 2025) is daarbij een eerste stap.

Tevens zal in par 7.5.1 "klimaatonderlegger" worden veranderd in "Onderlegger water en bodem" (conform titel document).

Voorstel aan PS
Tekst wijzigen in hoofdstuk 7, paragraaf 7.5.1 van ‘Een belangrijk hulpmiddel is een zogenaamde klimaatonderlegger. naar ‘Een belangrijk hulpmiddel is de Onderlegger water en bodem.’
(titel rapport als weblink
https://www.limburg.nl/publish/pages/9924/rapport_klimaatonderleggerlimburg_hogeresolutie_schermversie

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om: Concrete uitwerking van ruimtelijke kaders voor water en bodem sturend	ZW-1035-37

Standpunt GS

De ruimtelijke kaders voor water en bodem sturend zullen de komende tijd verder uitgewerkt worden in een 4D ordening (3D ordening met de factor tijd/klimaatverandering), waarbij de ontwikkeling van de Onderlegger water en bodem (september 2025) een eerste stap is.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

14.2 B&O - Chemische bodemkwaliteit

Zienswijze	Indiener
De bevoegd gezag-taken voor bodemverontreiniging op complexe bedrijven volgt ook uit het overgangsrecht Wet bodembescherming als sprake is van een spoedlocatie. Dat is bijvoorbeeld het geval voor Chemelotsite. Indiener verzoek om dit punt op te nemen in het POVI.	ZW-0302-47

Standpunt GS
Wij zijn het eens met de indiener. Echter wanneer sprake is van een overgangsrechtlocatie, dan zijn de opgaven beschreven in paragraaf 7.2.2.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
De provincie heeft samen met enkele gemeenten een concept provinciale beleidsnotitie ‘Grondwaterkwaliteit onder de Omgevingswet' opgesteld. Momenteel wordt door de Provincie bekeken of en hoe deze concept- notitie kan worden geïmplementeerd en vastgesteld. Dit onderwerp ontbreekt in de POVI. Indiener verzoekt de provincie dit wel op te nemen.	ZW-0302-46

Standpunt GS
Omdat de beleidsnotitie nog niet bestuurlijk is vastgesteld, wordt deze niet opgenomen in de POVI. De landelijke wet- en regelgeving ten aanzien van de aanpak historische grondwaterverontreinigingen (Ow, overgangsrecht en KRW) is daarmee leidend. Implementatie in de POVI vindt pas plaats wanneer het voorgenomen beleid ook in de praktijk uitvoerbaar is.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
In § 7.2.4 Ontwikkelen van handelingsperspectieven van geprioriteerde Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) geeft de provincie aan dat ze "handelingsperspectieven ontwikkelt voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), die aangeven wie in welke situatie verantwoordelijk is en hoe taken en bevoegdheden verdeeld zijn". Ook geeft ze aan dat ze "als middenbestuur de rol blijft vervullen van actieve intermediair tussen het Rijk, gemeenten en andere provinciale partners als het gaat om de aanpak van ZZS, waaronder PFAS". De keuze die hierover in de POVI wordt gemaakt vindt indiener voorbarig en maakt onderdeel uit van een landelijke discussie. Indiener verzoekt dit punt te nuanceren en de landelijke discussie af te wachten.	ZW-0302-48

Standpunt GS
Samen met het Rijk (die een systeem- en kaderstellende regiefunctie heeft), gemeenten en waterschappen zal naar verwachting een landelijke aanpak PFAS komen met daarin onder andere handelingsperspectieven. Paragraaf 7.2.4 zullen we hierop aanvullen dat dit in afstemming met het Rijk en andere mede-overheden zal gaan (koepels IPO, VNG en UvW).

Voorstel aan PS
Tekst toevoegen in hoofdstuk 7, paragraaf 7.2.4, onder kopje ‘Waar kiezen we voor?’ achter de eerste zin, de volgende zin toevoegen: ‘Samen met het Rijk (die een systeem- en kaderstellende regiefunctie heeft), met gemeenten en waterschappen zal naar verwachting een landelijke aanpak PFAS komen met daarin onder andere handelingsperspectieven’.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in paragraaf 7.2.1 onduidelijk is of met “afstemming” enkel formele afstemming wordt bedoeld, of ook actieve samenwerking en netwerkvorming, en vraagt of de provincie daadwerkelijk de intentie heeft om actief deel te nemen aan regionale bodemoverleggen in Noord- & Midden-Limburg en Zuid-Limburg.	ZW-0317-194

Standpunt GS
Ja, zoals aangegeven in de agenda bodem en ondergrond 2024-2030 (zie paragraaf 7.1.1) onder paragraaf 3.2.5 zal de provincie deelnemen aan diverse netwerken op het gebied van bodem en ondergrond.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener mist in de POVI een handelingsperspectief voor PFAS waarin de verantwoordelijkheden en taken duidelijk zijn gedefinieerd en waarbij tevens aandacht wordt besteed aan de impact van dergelijke verontreinigingen op ruimtelijke keuzes en -gebruik. Indiener verzoek om dit alsnog op te nemen.	ZW-0302-67

Standpunt GS
Wij zijn het eens om handelingsperspectieven te hanteren met daarin duidelijke definitie van taken en verantwoordelijkheden. Samen met het Rijk (die een systeem- en kaderstellende regiefunctie heeft), gemeenten en waterschappen zal naar verwachting een landelijke aanpak PFAS komen met daarin onder andere handelingsperspectieven. Provincie zal via de koepels hierin participeren. Paragraaf 7.2.4 zullen we hierop aanvullen dat dit in afstemming met het Rijk en andere mede-overheden zal gaan (koepels IPO, VNG en UvW).

Voorstel aan PS
Tekst toevoegen in hoofdstuk 7, paragraaf 7.2.4, onder kopje ‘Waar kiezen we voor?’ achter de eerste zin, de volgende zin toevoegen: ‘Samen met het Rijk (die een systeem- en kaderstellende regiefunctie heeft), met gemeenten en waterschappen zal naar verwachting een landelijke aanpak PFAS komen met daarin onder andere handelingsperspectieven’.

Zienswijze
Indiener stelt dat het essentieel is om ten aanzien van PFAS een handelingsperspectief te hanteren, waarin de verantwoordelijkheden en taken duidelijk zijn gedefinieerd. Bovendien moet de impact van dergelijke verontreinigingen op ruimtelijke keuzes en -gebruik uitgebreid worden besproken. Indiener mist dit in het voorliggende concept.

Indiener					
ZW-0187-64	ZW-0207-58	ZW-0238-48	ZW-0253-62	ZW-0271-48	ZW-0314-48
ZW-1127-80					

Standpunt GS
Wij zijn het eens om handelingsperspectieven te hanteren met daarin een duidelijke definitie van taken en verantwoordelijkheden. Samen met het Rijk (die een systeem- en kaderstellende regiefunctie heeft), gemeenten en waterschappen zal naar verwachting een landelijke aanpak PFAS komen met daarin onder andere handelingsperspectieven. Provincie zal via de koepels hierin participeren. Paragraaf 7.2.4 zullen we hierop aanvullen dat dit in afstemming met het Rijk en andere mede-overheden zal gaan (koepels IPO, VNG en UvW).

Voorstel aan PS
Tekst toevoegen in hoofdstuk 7, paragraaf 7.2.4, onder kopje ‘Waar kiezen we voor?’ achter de eerste zin, de volgende zin toevoegen: ‘Samen met het Rijk (die een systeem- en kaderstellende regiefunctie heeft), met gemeenten en waterschappen zal naar verwachting een landelijke aanpak PFAS komen met daarin onder andere handelingsperspectieven’.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om de locatie van Edelchemie mee te tekenen in de kaart complexe bedrijven.	ZW-0188-80

Standpunt GS
Deze inrichting staat niet op de meest actuele kaart van Seveso-inrichtingen (peildatum 1 december 2025) en zal om die reden niet worden toegevoegd.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

14.3 B&O - Mijnbouw(schade)

Zienswijze	Indiener
De indiener geeft aan dat er behoefte is aan publieksvriendelijke en laagdrempelige publieksvoorlichting over de aanhoudende effecten van steenkoolwinning, zoals mijnschade en mijnwaterschades.	ZW-0062-1

Standpunt GS
Gelet op het karakter van de Omgevingsvisie als strategisch beleidsdocument met betrekking tot de fysieke leefomgeving, zijn de door indiener genoemde onderwerpen niet expliciet in dit document opgenomen. Niettemin achten wij het van belang hier beknopt op in te gaan, zodat indiener goed geïnformeerd is over de inspanningen van de Provincie met betrekking tot het dossier mijnbouwschade. Ten aanzien van het thema mijnschade, publieksvoorlichting en de inrichting van een laagdrempelig publieksloket, wordt ingezet op een kenniscomponent binnen het Instituut voor Mens, Milieu en Mijnbouw Limburg (I3ML). Bij de vaststelling van de Jaarstukken 2024 (juni 2025) heeft de Provincie Limburg besloten gedurende een periode van tien jaren een bedrag van € 2.000.000,- beschikbaar te stellen. Hiermee wordt nadrukkelijk het belang van kennisontwikkeling en informatieverstrekking onderstreept. De wijze van implementatie is op hoofdlijnen vastgesteld en wordt thans nader geëxpliciteerd, onder meer via de website van I3ML, waar kennis op toegankelijke en laagdrempelige wijze aan het publiek zal worden ontsloten.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de provincie een laagdrempelige voorziening instelt voor slachtoffers van mijn(water)schade, waar zij hun schade kunnen melden, begeleiding en middelen krijgen om het oorzakelijke verband met de voormalige mijnbouw vast te stellen en claims bij overheid of rechtsopvolgers kunnen indienen, zodat schade effectief kan worden hersteld en langdurige problemen worden voorkomen.	ZW-0492-1

Standpunt GS
Gelet op het karakter van de POVI als strategisch beleidsdocument met betrekking tot de fysieke leefomgeving, zijn de door indiener genoemde onderwerpen niet expliciet in dit document opgenomen. Niettemin achten wij het van belang hier beknopt op in te gaan, zodat indiener goed geïnformeerd is over de inspanningen van de Provincie met betrekking tot het dossier mijnbouwschade.

De afgelopen jaren is er samen met onder andere het ministerie van Klimaat en Groene Groei en de onafhankelijke Commissie Mijnbouwschade gewerkt aan een tegemoetkoming voor gedupeerde woningbezitters. De regeling Mijnbouwschade Limburg is sinds oktober 2025 formeel rond. Hiermee vergoedt de Rijksoverheid de schade van particuliere woningeigenaren. De regeling wordt uitgevoerd door het nieuw opgerichte regionale Instituut voor Milieu, Mens en Mijnbouw Limburg (I3ML). Bij dit loket kunnen gedupeerden een schadeclaim indienen, waarna een deskundige namens de Commissie Mijnbouwschade de woning inspecteert. Een rapport van de bevindingen wordt vervolgens behandeld door de Limburg Kamer van de onafhankelijke Commissie Mijnbouwschade, die de minister adviseert over de aard en hoogte van de schade. Gedurende het proces krijgt de huiseigenaar ondersteuning van een I3ML-zaakbegeleider, die de huiseigenaar informeert over het verloop.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de Provincie duidelijk te vermelden dat geothermie een mijnbouwactiviteit is die onder het Ministerie van klimaat en groene groei valt en de gemeente het bevoegd gezag is voor boringen ondieper dan 500 meter.	ZW-1164-37

Standpunt GS
Voor geothermie dieper dan 500 meter is het ministerie van KGG inderdaad het bevoegde gezag. De provincie is bevoegd gezag voor onttrekkingen en infiltratie in het kader van geothermie als dat ondieper dan 500 meter is. Dit is wettelijk zo geregeld en derhalve is het niet nodig dit in een POVI op te nemen.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een uitleg toe te voegen aan de tekst waaruit blijkt dat de tektoniet van Limburg geen gevaar is voor de Einstein Telescoop.	ZW-0135-16

Standpunt GS
Voor het ondergrondse observatorium is een stabiele en ruisarme bodem nodig. Deze locatie zou nooit zijn gekozen als deze grensregio een (te) groot risico op aardbevingen en daardoor aardbevingsschade zou kennen. Ook de bouw en het gebruik van de telescoop op circa 250 meter diepte vergroten de kans op aardbevingen niet. Vergelijk het met een harde steen waarin van de ene naar de andere kant een gaatje wordt geboord; dat gaatje is in verhouding tot de hele steen erg klein. De steen wordt daar niet zachter of instabieler van. Zo moet ook de bouw van de Einstein Telescope in relatie tot de volledige bodem worden gezien. Een andere vergelijking is die met een autotunnel door een hoge berg, bijvoorbeeld de Gotthardtunnel in Zwitserland: de tunnel maakt de berg niet instabiel. De Einstein Telescope wordt zodanig gebouwd dat het meetinstrument bij een natuurlijke aardbeving geen schade oploopt. Mocht zo'n aardbeving worden geregistreerd, dan is alleen de meting van zwaartekrachtsgolven op dat moment niet bruikbaar.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt aandacht voor de negatieve effecten van voormalige steenkolenwinningen zoals is verwoord in het milieueffectrapport.	ZW-0917-10

Standpunt GS
Gelet op het karakter van de Omgevingsvisie als strategisch beleidsdocument met betrekking tot de fysieke leefomgeving, zijn de maatregelen die worden genomen om de negatieve effecten van de voormalige steenkoolwinning tegen te gaan niet expliciet in dit document opgenomen. Niettemin achten wij het van belang hier beknopt op in te gaan, zodat indiener goed geïnformeerd is over de inspanningen van de Provincie met betrekking tot het dossier mijnbouwschade.

De Provincie heeft, als vertegenwoordiger van de regio, in 2016 bestuurlijke afspraken gemaakt met het destijds verantwoordelijke Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) met betrekking tot het uitvoeren van technische maatregelen. Deze maatregelen beogen de potentiële negatieve gevolgen van de voormalige steenkoolwinning te mitigeren en zijn gebaseerd op een uitgebreid, integraal onderzoek uit 2016 naar mogelijke na-ijlende effecten (de zogenaamde GS-ZL studie). De hieruit voortvloeiende activiteiten worden uitgewerkt in jaarlijkse actieplannen.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt welke bestuurlijke afspraken de Provincie heeft gemaakt met het Rijk over de uitvoering en regie van een pakket beheersmaatregelen met betrekking tot stijgend mijnwater en andere effecten van de mijnbouw, en wat het effect is van deze afspraken op zijn leven en zijn agrarisch bedrijf.	ZW-1358-24

Standpunt GS
De Provincie heeft, als vertegenwoordiger van de regio, in 2016 bestuurlijke afspraken gemaakt met het destijds verantwoordelijke Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) met betrekking tot het uitvoeren van technische maatregelen. Deze maatregelen beogen de potentiële negatieve gevolgen van de voormalige steenkoolwinning te mitigeren en zijn gebaseerd op een uitgebreid, integraal onderzoek uit 2016 naar mogelijke na-ijlende effecten (de zogenaamde GS-ZL studie). De hieruit voortvloeiende activiteiten worden uitgewerkt in jaarlijkse actieplannen.
Het adres van het bedrijf van de indiener van de zienswijze ligt circa 3 km buiten het gebied waar steenkool is gewonnen. Ter plaatse van deze locatie treden geen effecten op als gevolg van de

voormalige steenkoolwinning. Hier worden derhalve ook geen maatregelen getroffen.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

14.4 B&O - Ontgrondingen

Zienswijze	Indiener
De indiener verzoekt de provincie bij de herziening van haar ontgrondingenbeleid expliciet ruimte te maken voor: Een kwantitatieve reductie van de behoefte aan primaire grondstoffen door middel van circulair bouwen; Verdeling van de milieulast over meerdere provincies indien het Rijk een taakstelling oplegt; En bescherming van waardevolle landschappen en ecosystemen tegen blijvende aantasting door grootschalige grondwinning.	ZW-1035-79

Standpunt GS
Een aanvraag dient te voldoet aan het gestelde in de POVI 2025, paragraaf 7.3.4. én aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden, wordt in de brede belangenafweging die leidt tot het al dan niet afgeven van een vergunning, getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij onder meer gekeken wordt naar de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, de behoefte aan primaire bouwgrondstoffen, de circulariteitsambitie en - indien aanwezig en gewenst - de bescherming van waardevolle landschappen en ecosystemen. De verdeling van milieulast over meerdere provincies is niet altijd mogelijk omdat de beschikbaarheid/voorraad aan primaire bouwgrondstoffen geologisch en daarmee ook provinciegebonden is. Zo is Limburg, vanuit het geologische gegeven dat hier veel grind aanwezig is, de hoofdleverancier van grind.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze
De visie op ontgrondingslocaties is naar mening van indiener niet duidelijk in de POVI. Indiener spreekt zich uit tegen ontgrinding op Graetheideplateau gezien de grote druk op het gebied. Indiener verzoekt om in de POVI het Graetheideplateau uit te sluiten van ontgronding.

Indiener
ZW-0302-70 ZW-0314-123

Standpunt GS
Aanvragen om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden worden door ons getoetst aan het gestelde in de POVI, paragraaf 7.3.4. en aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning wordt getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij ook gekeken wordt naar de (on-)gewenst ruimtelijke ontwikkelingen. Het op voorhand uitsluiten van gebieden wordt niet wenselijk geacht aangezien ontgrondingen aan gewenste ruimtelijke ontwikkelingen een positieve bijdrage kunnen leveren.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt dat import van bouwgrondstoffen zoals zand en grind niet praktisch is vanwege milieu-impact en beperkte beschikbaarheid, en dat hergebruik slechts een klein deel van de toekomstige vraag kan dekken.	ZW-0702-6

Standpunt GS
Wij onderschrijven dit.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener benadrukt dat ongeacht de uitkomsten van de Landelijke Integrale Afweging Bouwgrondstoffen, het van cruciaal belang is dat winningsvergunningen met urgentie worden afgegeven in Limburg.	ZW-0702-9

Standpunt GS
In de brede belangenafweging, die uitgevoerd wordt nadat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden ingediend is, wordt afgewogen of voldoende gestreefd is naar het bereiken van zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde en een breed draagvlak in de omgeving. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de eerder vergunde hoeveelheid delfstoffen (voorraad), de verwachte jaarlijkse consumptie, de circulariteitsambitie en de bijdrage aan beleidsdoelen, zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat bouwgrondstoffenwinning een belangrijke bijdrage levert aan provinciale opgaven, zoals woningbouw, hoogwaterveiligheid, natuurontwikkeling, waterbuffering en energieopwekking in Limburg.	ZW-0702-2

Standpunt GS
Een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden dient te voldoet aan het gestelde in de POVI 2025, paragraaf 7.3.4. én aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag wordt in de brede belangenafweging die leidt tot het al dan niet afgeven van een vergunning, getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij ook gekeken wordt naar de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen (provinciale opgaven), de behoefte aan primaire bouwgrondstoffen en de circulariteitsambitie. Het is niet vanzelfsprekend dat de winning van bouwgrondstoffenwinning een belangrijke bijdrage levert aan provinciale opgaven, zoals woningbouw, hoogwaterveiligheid, natuurontwikkeling, waterbuffering en energieopwekking in Limburg. Dit dient in de aanvraag onderbouwd/aangetoond te worden.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de ontwerp POVI goede aanknopingspunten biedt om te blijven herkennen welke maatschappelijke meerwaarde met een breed draagvlak in de omgeving van de groeve mogelijk is.	ZW-0796-3

Standpunt GS
Wij zijn het eens met de indiener.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de vraag naar primaire bouwgrondstoffen zal veranderen als gevolg van de transitie naar een circulaire economie, en vraagt of er op voorhand geen uitsluitingsgebieden worden beschreven. Met andere woorden: kan het overal, mits er een zo hoog mogelijke maatschappelijke meerwaarde wordt gerealiseerd? Indiener verzoekt om hier duidelijk over te zijn, want dit moet je niet overal willen.	ZW-0313-52

Standpunt GS
Aanvragen om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden worden door ons getoetst aan het gestelde in de POVI, paragraaf 7.3.4. en aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning wordt getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij ook gekeken wordt naar de (on-)gewenst ruimtelijke ontwikkelingen. Het op voorhand uitsluiten van gebieden wordt niet wenselijk geacht aangezien ontgrondingen aan gewenste ruimtelijke ontwikkelingen een positieve bijdrage kunnen leveren.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de winning van bouwgrondstoffen zoals grind en zand in Limburg van regionaal en landelijk belang is.	ZW-0812-1

Standpunt GS
In de brede belangenafweging, die uitgevoerd wordt nadat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden ingediend is, wordt afgewogen of voldoende gestreefd is naar het bereiken van zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde en een breed draagvlak in de omgeving. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de eerder vergunde hoeveelheid delfstoffen (voorraad), de verwachte jaarlijkse consumptie, de circulariteitsambitie en de bijdrage aan beleidsdoelen, zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave. Verder voert het ministerie van I&W op dit moment een nadere studie uit naar het nut en de noodzaak van de winning van primaire grondstoffen. In het voorjaar van 2026 zullen de definitieve conclusies en aanbevelingen voorgelegd worden aan de Tweede Kamer. Deze conclusies en aanbevelingen en eventueel daaruit voortvloeiende besluitvorming zullen afgewacht moeten worden.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat een breed draagvlak moet betekenen dat Provinciale Staten, de gemeenteraad, een meerderheid van maatschappelijke organisaties en inwoners instemmen met het project.	ZW-0147-5

Standpunt GS
Initiatiefnemer dient in de aanvraag aan te tonen op welke wijze zij moeite heeft gedaan om breed draagvlak te creëren. Dat hoeft echter niet te betekenen dat er ook werkelijk een breed draagvlak is. In de brede belangenafweging, die leidt tot het al dan niet afgeven van een vergunning, wordt

getoetst of de aanvraag hieraan voldaan is. In de brede belangenafweging worden belangen tegen elkaar afgewogen en bezien of de aanvraag voldoet aan de wettelijke eisen, of de ontgronding leidt tot een zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde, of er voldoende gedaan is om breed draagvlak onder de omgeving te verkrijgen, of deze past binnen de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, de behoefte en de beoogde circulaire transitie. Provinciale Staten heeft Gedeputeerde Staten gemandateerd om vergunningenbesluiten af te doen. Het afdoen van een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden is een bevoegdheid van de provincie, wat het moeten instemmen door de gemeenteraad niet noodzakelijk maakt. Hetzelfde geldt voor betrokken maatschappelijke organisaties en omwonenden. Hun belangen worden meegenomen in de brede belangenafweging.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er beleidsmatig te veel belemmeringen in de ontwerp-POVI zijn opgenomen voor multifunctionele projecten en integrale gebiedsontwikkelingen met oppervlaktedelfstofwinningen.	ZW-0683-4

Standpunt GS
Indiener geeft niet aan welke onderdelen in de ontwerp-POVI leiden tot belemmeringen voor multifunctionele projecten en integrale gebiedsontwikkelingen met oppervlaktedelfstofwinningen. In het algemeen kan het volgende gesteld worden. Daar waar een initiatief past binnen het gestelde in de POVI en de wet- en regelgeving, zal de provincie haar medewerking verlenen. In de brede belangenafweging, die binnen dit kader wordt uitgevoerd nadat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden ingediend is, wordt afgewogen of voldoende gestreefd is naar het bereiken van zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde en een breed draagvlak in de omgeving. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen onder andere in het kader van multifunctionele projecten en integrale gebiedsontwikkelingen, eerder vergunde hoeveelheid delfstoffen (voorraad), de verwachte jaarlijkse consumptie, de circulariteitsambitie en de bijdrage aan beleidsdoelen. Verder voert het ministerie van I&W op dit moment een nadere studie uit naar het nut en de noodzaak van de winning van primaire grondstoffen. In het voorjaar van 2026 zullen de definitieve conclusies en aanbevelingen voorgelegd worden aan de Tweede Kamer. Deze conclusies en aanbevelingen en eventueel daaruit voortvloeiende besluitvorming zullen afgewacht moeten worden.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er in dit hoofdstuk nog niet stilgestaan wordt bij ontgrondingsprojecten, en vraagt hoe de provincie invulling geeft aan de toekomstvisie voor zand- en grindwinning, zoals de verwachting dat de afname van zand en grind zal afnemen door import of alternatieve materialen, en hoe de provincie omgaat met de komende jaren grotendeels uitgeputte groevegebieden. Indiener geeft aan dat het hoofdstuk mist hoe belangen worden meegenomen in keuzes, vooral bij ontgrondingen binnen gemeenten vanwege impact op landschap en ecosystemen. Indiener merkt op dat circa 85% van de bouwgrondstoffen uit Limburg komt en pleit voor provinciale investering in kennis over alternatieven.	ZW-1473-159

Standpunt GS
Een aanvraag dient te voldoet aan het gestelde in de POVI 2025, paragraaf 7.3.4. én aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit

ontgronden, wordt in de brede belangenafweging die leidt tot het al dan niet afgeven van een vergunning, getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij onder meer gekeken wordt naar de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, de behoefte aan primaire bouwgrondstoffen en de circulariteitsambitie.

Verder voert het ministerie van I&W op dit moment een nadere studie uit naar het nut en de noodzaak van de winning van primaire grondstoffen. In het voorjaar van 2026 zullen de definitieve conclusies en aanbevelingen voorgelegd worden aan de Tweede Kamer. Deze conclusies en aanbevelingen en eventueel daaruit voortvloeiende besluitvorming zullen afgewacht moeten worden.

Er wordt hierbij niet enkel gekeken naar het provinciale belang (voldoet de aanvraag aan het gestelde in onze beleidsdocumenten), maar ook naar de belangen van andere belanghebbenden zoals onder meer gemeenten. De genoemde criteria worden – indien deze aan de orde zijn – meegenomen in de voornoemde brede belangenafweging.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat er zorgvuldig omgegaan moet worden met schaarse ruimte en voorraden (boven- en ondergronds), en vraagt hoe de provincie invulling geeft aan de ambitie om in 2030 af te kicken van het gebruik van primair grondstoffen, zoals zand en grindwinning, en hoe de provincie hierin investeert in kennisontwikkeling voor alternatieven.	ZW-1473-160

Standpunt GS
Een aanvraag dient te voldoet aan het gestelde in de POVI 2025, paragraaf 7.3.4. én aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden, wordt in de brede belangenafweging die leidt tot het al dan niet afgeven van een vergunning, getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij ook gekeken wordt naar de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, de behoefte aan primaire bouwgrondstoffen en de circulariteitsambitie. Er wordt in de POVI 2025 onder diverse paragrafen aandacht besteed aan hoe wij omgaan met de circulariteitsambitie en -economie en hoe wij hier invulling aan geven.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat gebiedsontwikkelingen waarin maatschappelijke meerwaarde centraal staat essentieel zijn voor bouwgrondstoffenwinning.	ZW-0812-3

Standpunt GS
Dat onderschrijven wij.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het doel van de ontwerp-POVI, namelijk het waarborgen van voldoende bouwstoffen voor de bouwopgave, infrastructuur en energie-infrastructuur, niet voldoende SMART is geformuleerd.	ZW-0683-2

Standpunt GS
Het voldoende voorhanden zijn van bouwstoffen voor de bouwopgave, infrastructuur en energie-infrastructuur wordt meegenomen in de tot de vergunningverlening behorende brede belangenafweging, die leidt tot het al dan niet afgeven van een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de vergunde voorraad en de jaarlijkse consumptie, de circulariteitsambitie en de beleidsdoelen zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave.

Op dit moment voert het ministerie van I&W een nadere studie uit naar het nut en de noodzaak van de winning van primaire grondstoffen. In het voorjaar van 2026 zullen de definitieve conclusies en aanbevelingen voorgelegd worden aan de Tweede Kamer. Deze conclusies en aanbevelingen en eventueel daaruit voortvloeiende besluitvorming zullen afgewacht moeten worden.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze
Indiener geeft aan dat in relatie tot grondstoffenwinning alleen passief wordt geconstateerd dat de vraag naar primaire bouwgrondstoffen zal veranderen door de transitie naar een circulaire economie. Indiener verzoekt scherper te definiëren wat circulaire grondstoffen zijn, hoe de transitie wordt gefaciliteerd, en hoe wordt omgegaan met niet-schone secundaire bouwstoffen.

Indiener	
ZW-0166-60	ZW-0186-70

Standpunt GS
Voor de uitwerking van onderdelen, definities en instrumenten betreffende circulaire economie verwijzen wij naar ons uitvoeringsprogramma 'Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027'. De provinciale omgevingsvisie bevat enkel de ruimtelijk-economische doorvertaling daarvan.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze
Indiener geeft aan dat onduidelijk is of er uitsluitingsgebieden worden beschreven voor de winning van primaire bouwgrondstoffen en vraagt om duidelijkheid, omdat dit niet overal wenselijk is.

Indiener					
ZW-0166-61	ZW-0186-71	ZW-0196-91	ZW-0224-65	ZW-0237-51	ZW-0240-56
ZW-0241-51	ZW-0242-65	ZW-0278-71	ZW-1236-56	ZW-1473-51	ZW-1479-103

Standpunt GS
Aanvragen om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden worden door ons getoetst aan het gestelde in de POVI, paragraaf 7.3.4. en aan de wet- en regelgeving.
Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener

Indiener geeft aan waardering te hebben voor de erkenning in het Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg dat primaire grondstoffen nodig blijven, zelfs in een circulaire maatschappij.	ZW-0812-5

Standpunt GS
Wij danken de indiener voor deze waardering.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 7.3.4: Maak een koppeling naar 6.2	ZW-1204-200

Standpunt GS
Het koppelen van paragraaf 6.2. (De Maas) aan paragraaf 7.3.4. (Bouwgrondstoffenvoorziening) achten wij niet noodzakelijk aangezien een aanvraag dient te voldoen aan het gestelde in de POVI 2025, paragraaf 7.3.4. én aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden, wordt in de brede belangenafweging, die leidt tot het al dan niet afgeven van een vergunning, getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij ook gekeken wordt naar beleidsdoelen waartoe het gestelde in paragraaf 6.2. De Maas behoort.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener merkt op bij paragraaf 7.3.4: Maak in de POVI duidelijk dat de natuuropgave in het Maasdal dusdanig is dat grindwinningen enkel kunnen worden toegestaan als ze aantoonbaar aansluiten bij de natuurdoelstellingen van bijvoorbeeld PAGW en Ruimte voor de Rivier.	ZW-1204-201

Standpunt GS
Een aanvraag dient te voldoet aan het gestelde in de POVI 2025, paragraaf 7.3.4. én aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden, wordt in de brede belangenafweging die leidt tot het al dan niet afgeven van een vergunning, getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij ook gekeken wordt naar de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, de behoefte aan primaire bouwgrondstoffen en de circulariteitsambitie. Er wordt hierbij niet enkel gekeken naar het provinciale belang (voldoet de aanvraag aan het gestelde in onze beleidsdocumenten), maar ook naar de belangen van andere belanghebbenden. De genoemde criteria worden – indien deze aan de orde zijn – meegenomen in de voornoemde brede belangenafweging.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener nodigt de provincie uit tot samenwerking voor de realisatie van nieuwe gebiedsontwikkelingen om zo voldoende voorraad aan bouwgrondstoffen voor de lokale en landelijke markt te verkrijgen.	ZW-0586-4

Standpunt GS
Het is primair aan de initiatiefnemer om te komen tot vergunbare projecten. Daar waar een initiatief past binnen het gestelde in de POVI en de wet- en regelgeving, zal de provincie hieraan haar

medewerking verlenen.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft het gestelde in paragraaf 7.3.4. dat primaire bouwgrondstoffen noodzakelijk zijn, zelfs in een circulaire maatschappij.	ZW-0586-1
Indiener onderstreept het belang van het zoveel mogelijk inzetten op hergebruik van grondstoffen, maar benadrukt dat deze een beperkt deel van de toekomstige vraag kunnen invullen.	ZW-0702-16

Standpunt GS
Op dit moment is het nog niet mogelijk om alle primaire bouwgrondstoffen te vervangen door alternatieven, echter de noodzaak van de winning van primaire bouwgrondstoffen wordt afgewogen in de tot de vergunningverlening behorende brede belangenafweging om te komen tot een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat een aanvraag voor ontgronding moet voldoen aan: • Aantoonbaar bij te dragen aan biodiversiteitsdoelen; • Te voldoen aan heldere toetsingscriteria, zoals maximale diepte, impact op grond- en oppervlaktewater, en landschappelijke inpassing; • Een onafhankelijk ecologisch effectrapport te bevatten met onderbouwing waarom natuurherstel niet wordt belemmerd.	ZW-1035-44

Standpunt GS
In de aanvraag moet onderbouwd zijn wat de eindbestemming wordt en waarom deze eindbestemming ter plaatse leidt tot maatschappelijke meerwaarde. Deze eindbestemming hoeft niet per definitie biodiversiteitsdoelen te bevatten. Bij een eindbestemming "bedrijfsterrein" spelen biodiversiteitsdoelen niet of minder. De door indiener genoemde heldere toetsingscriteria maken reeds deel uit van de vereisten waar een aanvraag aan dient te voldoen.

Bij de aanvraag dient een rapportage gevoegd te zijn die beschrijft wat de natuurwaarden voor aanvang van de werkzaamheden zijn, of deze door de werkzaamheden aangetast worden en zo ja welke maatregelen genomen worden om dit te voorkomen dan wel te compenseren. Ook dient bij de aanvraag een eindplan gevoegd te zijn, waarbij een beschrijving van resterende/te ontwikkelen natuurwaarden geduid wordt. Indien er sprake zou zijn van belemmering van natuurherstel, dan dient hieraan aandacht besteed te worden.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er onder de bewoners van Mook en Middelaar geen draagvlak bestaat voor de ontzanding in het Maasdal.	ZW-0199-4

Standpunt GS

Een aanvraag dient te voldoen aan het gestelde in de POVI 2025, paragraaf 7.3.4. én aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden, wordt in de brede belangenafweging, die leidt tot het al dan niet afgeven van de vergunning, afgewogen of voldoende gestreefd is naar het bereiken van zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde en draagvlak in de omgeving. Hierbij wordt de bijdrage aan de beleidsdoelen/gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, de behoefte aan primaire bouwgrondstoffen en de circulariteitsambitie meegenomen. Er wordt hierbij overigens niet enkel gekeken naar het provinciale belang (voldoet de aanvraag aan het gestelde in onze beleidsdocumenten), maar ook naar de belangen van andere belanghebbenden. De genoemde criteria worden – indien deze aan de orde zijn – meegenomen in de voornoemde brede belangenafweging. De voor- en nadelen van een ontgronding worden derhalve afgewogen. Er is in de POVI bewust gekozen voor de passage ‘zoveel mogelijk draagvlak in de omgeving’, omdat er altijd voor- en tegenstanders zijn van een ontgronding. De meest zwaarwegendere belangen bepalen of er een omgevingsvergunning afgegeven wordt, waarbij vanzelfsprekend aandacht besteed wordt aan het beperken van ongewenste ‘effecten’. De toets of de ontgronding voldoet aan een zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde vindt plaats in de brede belangenafweging. Het op voorhand uitsluiten van gebieden wordt niet wenselijk geacht aangezien ontgrondingen aan gewenste ruimtelijke ontwikkelingen een positieve bijdrage kunnen leveren.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven- geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat huidige plannen om het Maasdal te ontzanden niet passen binnen de omgevingsvisie van Provincie Limburg	ZW-0199-3

Standpunt GS
Aanvragen om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden worden door ons getoetst aan het gestelde in de POVI, paragraaf 7.3.4. en aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning wordt getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij ook gekeken wordt naar de (on-)gewenst ruimtelijke ontwikkelingen. Het op voorhand uitsluiten van gebieden wordt niet wenselijk geacht aangezien ontgrondingen aan gewenste ruimtelijke ontwikkelingen een positieve bijdrage kunnen leveren.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat natuurontwikkeling alleen als hoofddoel moet worden ingezet, niet als compensatiemiddel of legitimatie voor ontgrondingen. De indiener vraagt dat de provincie een kader vaststelt voor kwalitatieve beoordeling van 'maatschappelijke meerwaarde', waarin ecologische winst zwaarder weegt dan economische opbrengst.	ZW-1035-45

Standpunt GS
In de aanvraag moet onderbouwd zijn wat de eindbestemming wordt en waarom deze eindbestemming ter plaatse leidt tot maatschappelijke meerwaarde. Deze eindbestemming hoeft niet per definitie natuurontwikkeling te zijn. Dit kan ook een recreatieve invulling zijn of de realisatie van het bedrijventerrein. De eindbestemming dient in lijn zijn met het gestelde in de beleidsdocumenten. Economische opbrengst kan zwaarder wegen dan ecologische winst, bijvoorbeeld daar waar het gaat om een recreatieve ontwikkeling. De opbrengst van de winning van primaire bouwgrondstoffen kan ingezet worden voor de recreatieve ontwikkeling mogelijk te maken.

Een aanvraag dient wel te voldoe aan het gestelde in de POVI 2025, paragraaf 7.3.4. én aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden, wordt in de brede belangenafweging die leidt tot het al dan niet afgeven van een vergunning, getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij ook gekeken wordt naar de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, de behoefte aan primaire bouwgrondstoffen en de circulariteitsambitie.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat ontgrondingen verboden moeten zijn: • Binnen of grenzend aan Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Limburg (NNL), of gebieden met kwetsbare hydrologie zoals het Maasdal, beekdalen en veengebieden; • In gebieden waar ontgronding leidt tot verdroging of verstoring van beschermde soorten en habitattypen; • Indien er alternatieve locaties, materialen of hergebruik mogelijk zijn	ZW-1035-43

Standpunt GS
Aanvragen om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden worden door ons getoetst aan het gestelde in de POVI, paragraaf 7.3.4. en aan de wet- en regelgeving. Hier vallen Natura 2000-gebieden en Natuurnetwerk Limburg (NNL) onder. Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning wordt getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij ook gekeken wordt naar hydrologische effecten en de circulariteitsambitie (alternatieve materialen, hergebruik, maar ook naar bestaande voorraden en jaarlijkse consumptie). Het op voorhand uitsluiten van gebieden wordt niet wenselijk geacht aangezien ontgrondingen aan gewenste ruimtelijke ontwikkelingen een positieve bijdrage kunnen leveren.

De effecten van de ontgronding op flora en fauna door bijvoorbeeld de inzet van machinerie, maakt geen onderdeel uit van de belangenafweging voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden. Hier is op grond van andere wet- en regelgeving toestemming voor nodig. Deze dient door initiatiefnemer verkregen te worden.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat bouwgrondstoffenwinning wordt gecombineerd met functies zoals klimaatadaptatie, hoogwaterveiligheid, natuurontwikkeling, recreatie, duurzame energieopwekking en het bevorderen van biodiversiteit.	ZW-0812-4

Standpunt GS
De wenselijkheid van het combineren van het winnen van primaire delfstoffen bij de uitvoering van projecten is opgenomen in de POVI 2025 onder de noemer van ‘maatschappelijke meerwaarde’ en wordt afgewogen in de brede belangafweging, die plaatsvindt nadat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden ingediend is. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de eerder vergunde hoeveelheid delfstoffen (voorraad), de verwachte jaarlijkse consumptie, de circulariteitsambitie en de beleidsdoelen, zoals bijvoorbeeld de hoogwaterveiligheid. Het is niet vanzelfsprekend dat de winning van bouwgrondstoffenwinning een belangrijke bijdrage levert aan provinciale opgaven, zoals hoogwaterveiligheid. Dit dient in de aanvraag onderbouwd te worden.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor dat indien grindwinning toch wordt toegestaan, hieraan strenge voorwaarden worden verbonden, waaronder duidelijke maatschappelijke meerwaarde en aantoonbaar breed draagvlak.	ZW-0147-3

Standpunt GS

Een aanvraag dient te voldoet aan het gestelde in de POVI 2025, paragraaf 7.3.4. én aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden, wordt in de brede belangenafweging, die leidt tot het al dan niet afgeven van een vergunning, getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij ook gekeken wordt naar de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, de behoefte aan primaire bouwgrondstoffen en de circulariteitsambitie. Er wordt hierbij overigens niet enkel gekeken naar het provinciale belang (voldoet de aanvraag aan het gestelde in onze beleidsdocumenten), maar ook naar de belangen van andere belanghebbenden. De genoemde criteria worden – indien deze aan de orde zijn – meegenomen in de voornoemde brede belangenafweging. De voor- en nadelen van een ontgronding worden derhalve afgewogen. Er is in de POVI bewust gekozen voor de passage ‘zoveel mogelijk draagvlak in de omgeving’, omdat er altijd voor- en tegenstanders zijn van een ontgronding. De meest zwaarwegendere belangen bepalen of er een omgevingsvergunning afgegeven wordt, waarbij vanzelfsprekend aandacht besteed wordt aan het beperken van ongewenste ‘effecten’. De toets of de ontgronding voldoet aan een zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde vindt plaats in de brede belangenafweging. Het stellen van strengere voorwaarden achten wij niet haalbaar en wenselijk. De noodzakelijk geachte voorwaarden worden opgenomen in de omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om bij projecten in Limburg, zoals rivierwaterveiligheid en natuurontwikkeling, altijd te kijken naar mogelijkheden voor combinatie met bouwgrondstoffenwinning.	ZW-0702-3

Standpunt GS

De wenselijkheid van het combineren van het winnen van primaire delfstoffen bij de uitvoering van projecten wordt afgewogen in de brede belangafweging, die plaatsvindt nadat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden ingediend is. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de eerder vergunde hoeveelheid delfstoffen (voorraad), de verwachte jaarlijkse consumptie, de circulariteitsambitie en de beleidsdoelen, zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om grind vrij te laten komen bij nieuwe gebiedsontwikkelingen met maatschappelijke opgaven zoals waterbuffering, hoogwaterveiligheid en nieuwe natuur.	ZW-0586-2

Standpunt GS

In de brede belangenafweging, die uitgevoerd wordt nadat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden ingediend is, wordt afgewogen of voldoende gestreefd is naar het bereiken van zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde en een breed

draagvlak in de omgeving. Hierbij wordt onder meer gekeken naar draagvlak, de eerder vergunde hoeveelheid delfstoffen (voorraad), de verwachte jaarlijkse consumptie, de circulariteitsambitie en de beleidsdoelen, zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt dat de provincie aan het Rijk, in het kader van de Nadere Studie die op dit moment door het Rijk uitgevoerd wordt, de in 1990 en 1997 gemaakte afspraken kenbaar maakt en meeneemt, waarbij uitgegaan wordt van de bepalingen in het POL Grensmaas en de Omgevingsvisie 2021. Afwijken hiervan kan volgens indiener enkel met toestemming van Provinciale Staten. Indiener verzoekt om de afgifte van een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden stop te zetten totdat de resultaten van de Rijksstudie gereed zijn.	ZW-0147-6

Standpunt GS
Zowel de provincie als het Rijk zijn op de hoogte van eerder gemaakt (herzien) beleid. Het door Provinciale Staten vastgestelde beleid in de POVI 2021 blijft - in afwachting van de eventuele besluitvorming, voortvloeiende uit de eindconclusies en aanbevelingen van de nadere Rijksstudie naar het nut en de noodzaak van de winning van primaire grondstoffen - leidend. In het voorjaar van 2026 zullen de definitieve conclusies en aanbevelingen voorgelegd worden aan de Tweede Kamer. Deze conclusies en aanbevelingen en eventueel daaruit voortvloeiende besluitvorming zullen afgewacht worden. Indien een aanvraag ingediend wordt, zal deze getoetst worden aan dit vigerende beleid. Gelet op vorenstaande zal vergunningverlening niet opgeschort worden.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om actieve uitdraging van het nut en de noodzaak van bouwgrondstoffenwinning naar gemeenten in Limburg om draagvlak te vergroten.	ZW-0702-15

Standpunt GS
Bij het bepalen van het nut en noodzaak van de winning van primaire bouwgrondstoffen worden verschillende belangen meegewogen, te weten: de beoogde circulaire transitie, de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen zoals de woningbouwopgave, de eerder vergunde hoeveelheid delfstoffen (voorraad) en de verwachte jaarlijkse consumptie. Als een nieuw ruimtelijke initiatief zich aandient zal de provincie de gemeenten informeren over de actuele stand van zaken van de hierboven genoemde belangen.

In het voorjaar van 2026 zijn de definitieve conclusies en aanbevelingen van een uitgevoerde Rijksstudie naar het nut en de noodzaak van het winnen van primaire grondstoffen voorgelegd aan de Tweede Kamer. Indien naar aanleiding hiervan de Provincie haar ontgrondingenbeleid gaat herzien, kan eventueel invulling gegeven worden aan de wens om het nut en noodzaak actief uit te dragen naar de gemeenten.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om continuïteit van de winning van zand en grind in Limburg vanwege de afname van vergunde voorraden.	ZW-0812-2

Standpunt GS

Het is primair aan de initiatiefnemer om te komen tot vergunbare projecten. Daar waar een initiatief past binnen het gestelde in de POVI en de wet- en regelgeving, zal de provincie haar medewerking verlenen. In de brede belangenafweging, die binnen dit kader wordt uitgevoerd nadat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden ingediend is, wordt afgewogen of voldoende gestreefd is naar het bereiken van zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde en een breed draagvlak in de omgeving. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de eerder vergunde hoeveelheid delfstoffen (voorraad), de verwachte jaarlijkse consumptie, de circulariteitsambitie en de bijdrage aan beleidsdoelen, zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave.

Verder voert het ministerie van I&W op dit moment een nadere studie uit naar het nut en de noodzaak van de winning van primaire grondstoffen. In het voorjaar van 2026 zullen de definitieve conclusies en aanbevelingen voorgelegd worden aan de Tweede Kamer. Deze conclusies en aanbevelingen en eventueel daaruit voortvloeiende besluitvorming zullen afgewacht moeten worden.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om een voorraad grind te realiseren om aan de landelijke behoefte te kunnen voldoen.	ZW-0586-3

Standpunt GS

Op dit moment voert het ministerie van I&W een nadere studie uit naar het nut en de noodzaak van de winning van primaire grondstoffen. In het voorjaar van 2026 zullen de definitieve conclusies en aanbevelingen voorgelegd worden aan de Tweede Kamer. Deze conclusies en aanbevelingen en eventueel daaruit voortvloeiende besluitvorming zullen afgewacht moeten worden.

Verder zal in de brede belangenafweging, die uitgevoerd wordt nadat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden ingediend is, worden afgewogen of voldoende gestreefd is naar het bereiken van zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde en een breed draagvlak in de omgeving. Hierbij wordt onder meer gekeken naar draagvlak, de eerder vergunde hoeveelheid delfstoffen (voorraad), de verwachte jaarlijkse consumptie, de circulariteitsambitie en de bijdrage aan beleidsdoelen, zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave.

Er wordt hierbij niet enkel gekeken naar het provinciale belang (voldoet de aanvraag aan het gestelde in onze beleidsdocumenten, maar ook naar de belangen van andere belanghebbenden. De genoemde criteria worden - indien deze aan de orde zijn - meegenomen in de voornoemde brede belangenafweging.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om expliciete aandacht voor de bouwgrondstoffen-voorziening en ontgrondingen in paragraaf 7.3.4 Bouwstoffenvoorziening / Ontgrondingen van de POVI.	ZW-0702-1

Standpunt GS
In de brede belangenafweging, die uitgevoerd wordt nadat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden ingediend is, wordt afgewogen of voldoende gestreefd is naar het bereiken van zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde en een breed draagvlak in de omgeving. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de eerder vergunde hoeveelheid delfstoffen (voorraad), de verwachte jaarlijkse consumptie, de circulariteitsambitie en de bijdrage aan beleidsdoelen, zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave.

Verder voert het ministerie van I&W op dit moment een nadere studie uit naar het nut en de noodzaak van de winning van primaire grondstoffen. In het voorjaar van 2026 zullen de definitieve conclusies en aanbevelingen voorgelegd worden aan de Tweede Kamer. Deze conclusies en aanbevelingen en eventueel daaruit voortvloeiende besluitvorming zullen afgewacht moeten worden.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om grindwinning in Limburg volledig uit te sluiten, gebaseerd op eerdere toezeggingen en de geringe bijdrage van Limburgs grind aan de nationale behoefte. De grindbehoefte kan volgens indiener middels import opgevangen worden.	ZW-0147-2

Standpunt GS
Beëindigen grindwinning
In de vroege jaren 2000 heerste op rijksniveau de overtuiging dat grootschalige woningbouw tot het verleden behoorde en dat Nederland ruimtelijk "af" was. Vanuit die context zijn er door Limburg toezeggingen gedaan, waarbij verdere winning als onnodig werd gezien. Het provinciale beleid ten aanzien van ontgrondingen is aanvang deze eeuw door Provinciale Staten vastgelegd in diverse documenten zoals de POL 2001, de POL-aanvullingen Zandmaas, Grensmaas en 't Rooth en het Deelplan Kalksteen.

In het POL 2006 is het beleid voor ontgrondingen ingrijpend gewijzigd ten opzichte van het POL 2001: de provincie ziet winning van grondstoffen als een instrument om andere doeleinden (zoals bescherming tegen hoogwater, natuurontwikkeling, recreatie en waterberging) te realiseren. Ontgrondingen zullen in de toekomst plaatsvinden als onderdeel van projecten met een meervoudige doelstelling, binnen de randvoorwaarden van bestaand beleid en wet- en regelgeving. In navolging van het gewijzigde beleid van het Rijk wordt niet meer gestreefd naar het winnen van vooraf bepaalde hoeveelheden grondstoffen. Daardoor werd ook afgezien van een verdere voortzetting van het planmatig aanwijzen van gebieden voor de winning van grondstoffen, zoals opgenomen in het POL 2001.

Verder leven we anno 2025 in een totaal andere werkelijkheid: er is een fors woningtekort, de druk op ruimte is toegenomen en het landschap vraagt om ingrijpende aanpassingen voor klimaatadaptie en waterveiligheid. De uitgangspunten van de vroege jaren 2000 zijn niet meetbaar in de opgaven van nu.

Wij verwachten dat in de komende jaren voortuitgang wordt geboekt bij de transitie naar een circulaire economie. Door betere productontwerpen, zuiniger gebruik, meer hergebruik en gebruik van alternatieve grondstoffen zal de behoefte aan steenachtige bouwgrondstoffen naar verwachting afnemen en daarmee ook de behoefte aan winning van primaire grondstoffen. Echter, in de komende jaren zal de winning van primaire grondstoffen nog nodig zijn om de grondstoffenbalans te sluiten. Om aan deze behoefte te voorzien kan ingezet worden op (meer) import, de inzet van (meer) secundaire grondstoffen, het gebruik van alternatieve grondstoffen en de winning van primaire bouwgrondstoffen.

Bij Limburgse initiatieven waarbij winning van primaire grondstoffen aan de orde is, zal in de aanvraag ter verkrijging van een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden, getoetst worden of voldaan wordt aan het gestelde in de POVI 2025, paragraaf 7.3.4. (nut en noodzaak) én aan de wet- en regelgeving. Bij het afdoen van een aanvraag wordt in de brede belangenafweging, die leidt tot het al dan niet afgeven van een vergunning, onder meer getoetst of de aanvraag hieraan voldoet, waarbij ook gekeken wordt naar de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, de behoefte aan primaire bouwgrondstoffen, de circulariteitsambitie en de economische gevolgen.

Op dit moment voert het ministerie van I&W een nadere studie uit naar het nut en de noodzaak van de winning van primaire grondstoffen. In het voorjaar van 2026 zullen de definitieve conclusies en aanbevelingen voorgelegd worden aan de Tweede Kamer. Deze conclusies en aanbevelingen en eventueel daaruit voortvloeiende besluitvorming zullen afgewacht moeten worden. Tot die tijd zal het huidige beleid gecontinueerd worden en zal grindwinning in heel Limburg niet uitgesloten worden.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om het uitgangspunt te verankeren dat maatschappelijke meerwaarde alleen toegekend kan worden aan grindwinning indien deze niet op andere wijze gerealiseerd kan worden.	ZW-0147-4

Standpunt GS
In de brede belangenafweging, die uitgevoerd wordt nadat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden ingediend is, wordt afgewogen of de delfstoffenwinning leidt tot maatschappelijke meerwaarde (nut en noodzaak). Dit is naar onze mening reeds in ons beleid geborgd.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener waardeert dat in de POVI de noodzaak van primaire oppervlaktegrondstoffen wordt onderkend en adviseert daarnaast om bij projecten in de provincie Limburg, daar waar vergraven wordt, áltijd te kijken naar de mogelijkheid van combinatie met winning van essentiële bouwgrondstoffen.	ZW-0702-17

Standpunt GS
De wenselijkheid van het combineren van het winnen van primaire delfstoffen bij de uitvoering van projecten wordt afgewogen in de brede belangafweging, die plaatsvindt nadat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ontgronden ingediend is. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de eerder vergunde hoeveelheid delfstoffen (voorraad), de verwachte jaarlijkse consumptie, de circulariteitsambitie en de beleidsdoelen, zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener

Indiener waardeert de constatering in de POVI onder par. 7.3.4. die luidt: “Geconcludeerd wordt dat de winning van zand en grind tot 2030 afneemt door aflopende winprojecten, waarbij het aantal aanvragen voor nieuwe winlocaties achterblijft. Vooral voor deze delfstoffen is de verwachting dat deze afname niet zomaar op te vangen is via import of de inzet van alternatieve materialen.” Dus dat stagnatie in nieuwe vergunningen voor bouwgrondstoffenwinning een probleem vormt vanwege gebrek aan draagvlak in gemeenten.	ZW-0702-5

Standpunt GS
Wij onderschrijven de stelling niet dat stagnatie in nieuwe bouwgrondstoffenwinningen enkel een probleem vormt vanwege gebrek aan draagvlak in gemeenten. Een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit moet voldoen aan het gestelde in paragraaf 7.3.4. en aan wet- en regelgeving. In de tot de vergunningverlening behorende brede belangenafweging wordt eveneens gekeken naar de ter plaatse spelende belangen als bijvoorbeeld hydrologie. Deze belangen kunnen er ook toe leiden dat de omgevingsvergunning niet afgegeven wordt.

Verder voert het ministerie van I&W op dit moment een nadere studie uit naar het nut en de noodzaak van de winning van primaire grondstoffen. In het voorjaar van 2026 zullen de definitieve conclusies en aanbevelingen voorgelegd worden aan de Tweede Kamer. Deze conclusies en aanbevelingen en eventueel daaruit voortvloeiende besluitvorming zullen afgewacht moeten worden.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

14.5 B&O - Provinciaal belang bodem en ondergrond

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het provinciaal belang met betrekking tot bodemkwaliteit (7.2), ecosysteemdiensten (7.3) en 3D-ordening (7.4) niet is uitgewerkt. Indiener vraagt waar het provinciaal belang voor bodem en ondergrond verschilt van het gemeentelijk belang. In de Omgevingswet, door u bevestigd in het provinciaal art. 217a-onderzoek, worden gemeenten beschouwd als primaire overheid, vooral vanwege het feit dat zij dicht staan bij hun inwoners en bedrijven. Dit geldt voor alle onderdelen van het Omgevingsrecht, dus ook voor bodem en ondergrond. Geadviseerd wordt om het provinciaal belang uit te schrijven, bijvoorbeeld door taken, rollen en verantwoordelijkheden te benoemen (in relatie met die van gemeenten). Eveneens als het formuleren van ‘criteria’ die het provinciaal belang helpen duiden. Voorbeelden zijn: het hebben van bovenlokaal inzicht in bodemkwaliteiten, ecosysteemdiensten en 3D-ordening. Het organiseren van bijbehorende bovenlokale monitoring, zodat data eenduidig wordt verzameld en geïnterpreteerd. Relaties leggen en benoemen tussen ondergrond en gebruiksfuncties, waarmee integrale belangenafweging beter vormgegeven kan worden.	ZW-0313-50

Standpunt GS
Het provinciale belang met betrekking met bodem volgt uit de Agenda bodem en ondergrond 2024-2030. De ingediende zienswijze geeft een goede opsomming welke rollen en verantwoordelijkheden daarbij horen. Daarom het voorstel om deze in een nieuwe tekst toe te voegen aan hoofdstuk 7.1.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 7, paragraaf 7.1.2 :
'§7.1.2 Bodem en ondergrond - Provinciaal belang
Het hebben van bovenlokaal inzicht in bodemkwaliteiten, ecosysteemdiensten en 3D-ordening en het organiseren van de monitoring hiervan, zodat data éénduidig wordt verzameld en geïnterpreteerd. We benoemen en leggen relaties tussen ondergrond en gebruiksfuncties, waarmee integrale belangenafweging beter vorm gegeven kan worden en afwenteling wordt voorkomen.'

Zienswijze
Indiener geeft aan dat het provinciaal belang met betrekking tot bodemkwaliteit, ecosysteemdiensten en 3D-ordening niet is uitgewerkt. Indiener vraagt om te beschrijven waar dit verschilt van het gemeentelijk belang, taken, rollen en verantwoordelijkheden te benoemen, en criteria te formuleren zoals bovenlokaal inzicht en monitoring.

Indiener					
ZW-0166-59	ZW-0186-69	ZW-0224-63	ZW-0237-49	ZW-0240-54	ZW-0241-49
ZW-0242-62	ZW-0278-69	ZW-0317-69	ZW-1236-54	ZW-1473-49	ZW-1479-101

Standpunt GS

Het provinciale belang met betrekking met bodem volgt uit de Agenda bodem en ondergrond 2024-2030. De ingediende zienswijze geeft een goede opsomming welke rollen en verantwoordelijkheden daarbij horen. Daarom het voorstel om deze in een nieuwe tekst toe te voegen aan hoofdstuk 7.1.

Voorstel aan PS

Tekst toevoegen in hoofdstuk 7, paragraaf 7.1.2 :
'§7.1.2 Bodem en ondergrond - Provinciaal belang
Het hebben van bovenlokaal inzicht in bodemkwaliteiten, ecosysteemdiensten en 3D-ordening en het organiseren van de monitoring hiervan, zodat data éénduidig wordt verzameld en geïnterpreteerd. We benoemen en leggen relaties tussen ondergrond en gebruiksfuncties, waarmee integrale belangenafweging beter vorm gegeven kan worden en afwenteling wordt voorkomen.'

Zienswijze	Indiener
Indiener onderschrijft het belang van een gezonde bodem en een goed functionerende ondergrond als essentieel fundament voor ruimtelijke en maatschappelijke opgaven, zoals waterberging, landbouw, natuurontwikkeling, klimaatadaptatie, woningbouw en energievoorziening. Indiener constateert dat het hoofdstuk 'Bodem & Ondergrond' in de POVI te algemeen blijft en onvoldoende richting biedt, waarbij het onduidelijk is wat het provinciale belang is en hoe dit zich verhoudt tot de verantwoordelijkheden van gemeenten. Indiener geeft aan dat het provinciaal belang met betrekking tot bodemkwaliteit, ecosysteemdiensten en 3D-ordening niet is uitgewerkt. Indiener vraagt om te beschrijven waar dit verschilt van het gemeentelijk belang, taken, rollen en verantwoordelijkheden te benoemen, en criteria te formuleren zoals bovenlokaal inzicht en monitoring.	ZW-0196-89

Standpunt GS
Het provinciale belang met betrekking tot bodem volgt uit de Agenda bodem en ondergrond 2024-2030. De ingediende zienswijze geeft een goede opsomming welke rollen en verantwoordelijkheden daarbij horen. Daarom het voorstel om deze in een nieuwe tekst toe te voegen aan hoofdstuk 7.1.

Voorstel aan PS
Tekst toevoegen in hoofdstuk 7, paragraaf 7.1.2 :
'§7.1.2 Bodem en ondergrond - Provinciaal belang
Het hebben van bovenlokaal inzicht in bodemkwaliteiten, ecosysteemdiensten en 3D-ordening en het organiseren van de monitoring hiervan, zodat data éénduidig wordt verzameld en geïnterpreteerd. We benoemen en leggen relaties tussen ondergrond en gebruiksfuncties, waarmee integrale belangenafweging beter vorm gegeven kan worden en afwenteling wordt voorkomen.'

14.6 B&O - Vitale bodem

Zienswijze	Indiener
Aangenomen wordt dat door het verbeteren van het organisch stofgehalte de bodem vitaler wordt: meer voedselvoorziening, verbeterde biodiversiteit, verbeterde water kwantiteit, buffering en afbraak broeikasgassen. Natuurorganisaties streven eerder naar verschraling dan naar een toename van het organische stofgehalte in de bodem. In de agrarische sector is er ook geen vanzelfsprekend draagvlak voor bodemvitalisering. Indiener is van mening dat de concrete impact hiervan op het watersysteem in Zuid-Limburg onzeker blijft en verzoekt om hier in de POVI aandacht voor te hebben.	ZW-0302-66

Standpunt GS
Zoals aangegeven in het uitvoeringsplan ‘Gezond fundament! Een vitale Limburgse bodem door organisch stofbeheer’, is organisch stofbeheer (afhankelijk van het bodemgebruik waaronder landbouw) slechts één van de instrumenten voor duurzaam bodembeheer. Andere instrumenten voor duurzaam bodembeheer zijn onder andere irrigatie, grondbewerking, mechanisatie en gewas- en raskeuze. We zijn het met de indiener eens dat toename van organisch stof niet voor alle bodemgebruik geldt (waaronder natuur waar eerder wordt gestreefd naar verschraling dan toename van organisch stofgehalte). De toename van organisch stofgehalte in de bodem heeft een positief effect op de waterretentie (sponswerking) en daarmee op het watersysteem omdat de bodem meer water kan vasthouden en beter bestand is tegen droogte en wateroverlast.
In de pilotproject vindt hier ook onderzoek naar plaats

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze
Indien organisch stofbeheer, zoals het toevoegen van organische stof (compost, groenbemesters en gewasresten) de sponswerking van de bodem verbetert, wat cruciaal is voor klimaatadaptatie en koolstofvastlegging, dan verwacht indiener een meer locatiegeboden aanpak en hulp en steun bij het realiseren van dit organisch stofbeheer. Wanneer de provincie deze ambitie heeft, dan zal ook beschreven moeten worden op welke wijze dit zal plaatsvinden en welke financiële middelen beschikbaar zullen komen om de landbouw hierbij te ondersteunen.

Indiener

ZW-0712-16	ZW-0727-16	ZW-0731-16	ZW-0751-16	ZW-0752-16	ZW-0755-16
ZW-0756-16	ZW-0758-16	ZW-0759-16	ZW-0760-16	ZW-0817-16	ZW-0829-16
ZW-0861-16	ZW-0863-16	ZW-0864-16	ZW-0887-16	ZW-0964-16	ZW-0965-16
ZW-0968-16	ZW-0969-16	ZW-0970-16	ZW-0971-16	ZW-1015-16	ZW-1019-16
ZW-1021-16	ZW-1022-16	ZW-1024-16	ZW-1026-16	ZW-1028-17	ZW-1030-17
ZW-1031-16	ZW-1032-16	ZW-1034-16	ZW-1068-16	ZW-1109-16	ZW-1123-16
ZW-1124-16	ZW-1138-16	ZW-1256-16	ZW-1333-18	ZW-1354-16	ZW-1373-16
ZW-1431-16	ZW-1468-16				

Standpunt GS

De ambitie is om de bodemvitaliteit in Limburg te verbeteren. Bodemvitalisering is een langdurig proces dat vraagt om een structurele en cyclische aanpak voor duurzaam resultaat. In samenwerking met (pilot)gemeenten, het Waterschap Limburg en de HAS green academy in Venlo is een uitvoeringsplan ‘Gezond fundament! Een vitale Limburgse bodem door organisch stofbeheer’ opgesteld. Dit plan is onderdeel van het beleidskader ‘Perspectief voor het Landelijk Gebied’. Het doel is om in 2027 beter inzicht te hebben in de kwaliteit van de bodem ter plaatste van de pilotprojecten, het organisch stofgehalte in de bodem te verhogen en kennis over effectieve maatregelen te vergroten.

De pilot richt zich op drie sporen:
1. Meten = weten: gericht op het verkrijgen van inzicht in de staat van de bodem ter plaatse van de pilotprojecten en de beschikbare groene grondstofstromen in de betreffende gemeenten.
2. Toepassing en effectmeting: gericht op het in de praktijk beproeven van locatiegerichte maatregelen voor verbetering van de bodemvitaliteit door organisch stofbeheer.
3. Kennisinfrastructuur: gericht op het ontwikkelen van een toegankelijke en robuuste structuur voor het delen en borgen van kennis en ervaring over bodemvitaliteit en -vitalisering.

De komende jaren ligt de focus op het bepalen van het effect van de toepassing van groene reststromen (spoor 2) als bodemverbeteraar en het verspreiden van de opgedane kennis (spoor 3). De opgedane kennis kan hulp en steun bieden bij een locatiegebonden aanpak.

Op dit moment is nog onduidelijk of en welke mate (provinciale) financiële middelen beschikbaar zijn om de landbouw hierbij te ondersteunen.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat in 7.3.2 het belang van organische stof wordt benoemd, maar zonder verdere toelichting op wat organische stof concreet doet met de bodemkwaliteit en waarom dit relevant is, en dat een betere onderbouwing en koppeling met bredere beleidsvelden zoals natuur, groenstructuur en landschap gewenst is.	ZW-0317-195

Standpunt GS

In de POVI wordt verwezen naar het uitvoeringsplan ‘Gezond fundament! Een vitale Limburgse bodem door organisch stofbeheer’ (als onderdeel van het beleidskader Perspectief voor het landelijke gebied). In dit uitvoeringsplan wordt in hoofdstuk 3 uitgebreid aangegeven welke belangrijke functies van organisch stofbeheer zijn:
- Verbetering van het vochtvasthoudende vermogen;
- Koolstofvastlegging;
- Verbetering van de structuur en structuurstabiliteit;
- Voeden van het bodemleven, waardoor de bodem weerbaarder wordt tegen ziekten en plagen;
- Leveren van nutriënten door mineralisatie;
- Bijdragen aan de kationen-uitwisselingscapaciteit (CEC) waardoor kationen (b.v.

nutriënten) uitwisselbaar aan de grond gebonden worden.,

Een toename van organisch stof is relevant voor:
- Natuur en biodiversiteit: organische stof stimuleert een rijke bodemfauna en flora (biodiversiteit);
- Groenstructuur: bodem met voldoende organische stof ondersteunt de vitaliteit en duurzaamheid van groenvoorzieningen en parken;
- Landschap: goede bodemkwaliteit draagt bij aan het behoud van landschappelijke kwaliteit en duurzame landgebruikssystemen door verbeterde waterhuishouding en vegetatiegezondheid.

Zo wordt het behoud en de verhoging van organische stof niet alleen een bodemkundig doel, maar ook een integraal onderdeel van natuurbeheer, klimaatadaptatie en territoriale ontwikkeling.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze
Indiener stelt dat bodemkwaliteit voor de toekomst van de regio van groot belang is. Er is bij indiener behoefte aan een volledig inzicht in de staat van de bodem en de vrijkomende organische grondstromen, niet alleen in de pilotgebieden maar in heel Limburg. Dit zal helpen bij het gesprek over water- en klimaatadaptatie. De implementatie van de EU-bodemmonitoringsrichtlijn zou een integraal onderdeel moeten zijn van de aanpak.

Indiener					
ZW-0187-62	ZW-0207-56	ZW-0238-46	ZW-0253-60	ZW-0271-46	ZW-0314-46
ZW-1127-78					

Standpunt GS
De ambitie is om de bodemvitaliteit in Limburg te verbeteren. Bodemvitalisering is een langdurig proces dat vraagt om een structurele en cyclische aanpak voor duurzaam resultaat. In samenwerking met (pilot)gemeenten, het Waterschap Limburg en de HAS green academy in Venlo is een uitvoeringsplan ‘Gezond fundament! Een vitale Limburgse bodem door organisch stofbeheer’ opgesteld. Dit plan is onderdeel van het beleidskader ‘Perspectief voor het Landelijk Gebied’. Het doel is om in 2027 beter inzicht te hebben in de kwaliteit van de bodem ter plaatste van de pilotprojecten, het organisch stofgehalte in de bodem te verhogen en kennis over effectieve maatregelen te vergroten. De pilot richt zich op drie sporen:

1. Meten = weten: gericht op het verkrijgen van inzicht in de staat van de bodem ter plaatse van de pilotprojecten en de beschikbare groene grondstofstromen in de betreffende gemeenten.
2. Toepassing en effectmeting: gericht op het in de praktijk beproeven van locatiegerichte maatregelen voor verbetering van de bodemvitaliteit door organisch stofbeheer.
3. Kennisinfrastructuur: gericht op het ontwikkelen van een toegankelijke en robuuste structuur voor het delen en borgen van kennis en ervaring over bodemvitaliteit en -vitalisering.

De uitkomsten van deze pilot, kunnen door de Limburgse gemeenten gebruikt worden om hun eigen vrijkomende groenstromen in beeld te brengen en vervolgens in te zetten als bodemverbeteraar.

Een totaal inzicht van de staat van de Limburgse bodem, zal een uitwerking zijn van de EU-bodemmonitoringsrichtlijn. Deze richtlijn is in werking getreden op 1 december 2025 en kent een landelijke implementatiefase van 3 jaar. De eerste beoordeling en monitoring van de bodemgezondheid (waaronder de staat van de Limburgse bodem) vindt 6 jaar inwerkingtreding van deze richtlijn plaats. Overigens is van de staat van de Limburgse bodem al veel bekend (waaronder onderzoeken vanuit de WUR, www.bodemdata.nl, enz. enz.).

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat 'verbetering van het organische stofgehalte' betekent dat je de aanwezige, en mogelijk oorspronkelijke, bodemsamenstelling gaat veranderen. Indiener vraagt of dit wordt gedaan om agrarisch gebruik of natuurontwikkeling mogelijk te maken. Indiener vraagt of bodems die van nature weinig organisch stof bevatten dan in zekere zin worden 'bemest' en zo ja waarmee? Indiener stelt dat het juist in Zuid-Limburg een trend is om gebieden met een over-bemeste toplaag af te plaggen om de bodem t.b.v. natuurontwikkeling te verschralen.	ZW-0263-12

Standpunt GS

Zoals aangegeven in het uitvoeringsplan 'Gezond fundament! Een vitale Limburgse bodem door organisch stofbeheer', is organisch stofbeheer (afhankelijk van het bodemgebruik waaronder landbouw) slechts één van de instrumenten voor duurzaam bodembeheer. Andere instrumenten voor duurzaam bodembeheer zijn onder andere irrigatie, grondbewerking, mechanisatie en gewas- en raskeuze. De toename van organisch stofgehalte is geen bemesting maar een vorm van bodemverbetering (onder andere verbetering van bodemstructuur, waterretentie en bodemleven). We zijn het met de indiener eens dat toename van organisch stof niet voor alle bodemgebruik geldt (waaronder natuur waar eerder wordt gestreefd naar verschraling dan toename van organisch stofgehalte).

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor in het beleid uit te spreken dat kringlooplandbouw-initiatieven (zoals Bokashi-gebruik) ondersteund en uitgewisseld worden. Indiener biedt zich hierbij aan als pilotbedrijf om data te verzamelen over het effect van Bokashi op bodem, opbrengst en waterhuishoudeing.	ZW-1253-50

Standpunt GS

Het bodemvitaliseringsonderzoek van de Provincie Llimburg (in samenwerking met het Waterschap Limburg, gemeenten en HAS green academy) heeft als doel te verkennen of vers blad en maaisel uit de gemeente op een veilige en verantwoorde manier kunnen worden hergebruikt als bron van organische koolstof voor de landbouw. De focus ligt op de toepassing van deze homogene groene reststromen als bodemverbeteraar. Opschaling van het project is nu nog niet aan de orde.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verwacht een meer locatiegeboden aanpak en hulp en steun bij het realiseren van organisch stofbeheer. Wanneer de Provincie deze ambitie heeft, zal ook beschreven moeten worden op welke wijze dit zal plaatsvinden en welke financiële middelen beschikbaar komen om de landbouw hierbij te ondersteunen.	ZW-0866-18
Indiener verwacht een meer locatiegeboden aanpak en hulp en steun bij het realiseren van organisch stofbeheer. Wanneer de Provincie deze ambitie heeft, zal ook beschreven moeten worden op welke wijze dit zal plaatsvinden en welke financiële middelen beschikbaar komen om de landbouw hierbij te ondersteunen.	ZW-0875-18

Standpunt GS

De ambitie is om de bodemvitaliteit in Limburg te verbeteren. Bodemvitalisering is een langdurig proces dat vraagt om een structurele en cyclische aanpak voor duurzaam resultaat. In samenwerking met (pilot)gemeenten, het Waterschap Limburg en de HAS green academy in Venlo is een uitvoeringsplan ‘Gezond fundament! Een vitale Limburgse bodem door organisch stofbeheer’ opgesteld. Dit plan is onderdeel van het beleidskader ‘Perspectief voor het Landelijk Gebied’. Het doel is om in 2027 beter inzicht te hebben in de kwaliteit van de bodem ter plaatste van de pilotprojecten, het organisch stofgehalte in de bodem te verhogen en kennis over effectieve maatregelen te vergroten. De pilot richt zich op drie sporen:

1. Meten = weten: gericht op het verkrijgen van inzicht in de staat van de bodem ter plaatse van de pilotprojecten en de beschikbare groene grondstofstromen in de betreffende gemeenten.
2. Toepassing en effectmeting: gericht op het in de praktijk beproeven van locatiegerichte maatregelen voor verbetering van de bodemvitaliteit door organisch stofbeheer.
3. Kennisinfrastructuur: gericht op het ontwikkelen van een toegankelijke en robuuste structuur voor het delen en borgen van kennis en ervaring over bodemvitaliteit en -vitalisering.

De komende jaren ligt de focus op het bepalen van het effect van de toepassing van groene reststromen (spoor 2) als bodemverbeteraar en het verspreiden van de opgedane kennis (spoor 3). De opgedane kennis kan hulp en steun bieden bij een locatiegebonden aanpak.

Op dit moment is nog onduidelijk of en welke mate (provinciale) financiële middelen beschikbaar zijn om de landbouw hierbij te ondersteunen.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt de provincie in overleg met Rijk en waterschappen te werken aan een duidelijk kader dat circulaire toepassingen als Bokashi faciliteert, bijvoorbeeld via een ontheffing of richtlijn: als voldaan wordt aan bepaalde kwaliteitseisen, wordt Bokashi erkend als bodemverbeteraar en niet als afval.	ZW-1253-49

Standpunt GS
In nauwe samenwerking met de Limburgse gemeenten en het Waterschap Limburg is het Plan Bodemvitalisering Limburg (met als titel ‘Gezond fundament! Een vitale Limburgse bodem door organisch stofbeheer’) opgesteld, dat integraal onderdeel is van het beleidskader ‘Perspectief voor het landelijke gebied’ (door PS vastgesteld op 24 mei 2024). Vanwege de inhoudelijke expertise van haar onderzoekers wordt vanuit het lectoraat Levende Bodem Werkt! van de HAS green academy Venlo onderzoek gedaan naar de toepassing van vers blad en maaisel als bodemverbeteraar in de akkerbouw in Limburg.

Het onderzoek heeft als doel te verkennen of vers blad en maaisel uit de gemeente op een veilige en verantwoorde manier kunnen worden hergebruikt als bron van organische koolstof voor de landbouw. De focus ligt op de toepassing van deze homogene groene reststromen als bodemverbeteraar. Voor het erkennen van bokashi als bodemverbeteraar (en niet als afval) volgen wij de landelijke ontwikkeling hieromtrent.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven” - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt expliciet in de POVI 2025 op te nemen dat het verhogen van organisch stofgehalte en het duurzaam verwerken van biomassa een	ZW-1253-51

speerpunt is en bevestigt dat bedrijven die hieraan bijdragen gewaardeerd worden binnen bijvoorbeeld vergunningsverlening.

Standpunt GS
Zoals aangegeven in het uitvoeringsplan ‘Gezond fundament! Een vitale Limburgse bodem door organisch stofbeheer’, is organisch stofbeheer (afhankelijk van het bodemgebruik waaronder landbouw) slechts één van de instrumenten voor duurzaam bodembeheer. Zoals ook in POVI-paragraaf 7.3.2 is aangegeven kiezen we voor een verbetering van het organisch stofgehalte.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om: - Ruimtelijke bodemhersteldoelen in álle landbouwzones, inclusief primair gebied - Specifieke bescherming voor kwetsbare bodems, zoals grondwaterbeschermingsgebieden en hellingen met erosierisico.	ZW-1035-40

Standpunt GS
Verwezen wordt naar hoofdstuk 7.3.3 (implementatie van de EU-bodemmonitoringsrichtlijn). De EU-bodemmonitoringsrichtlijn bevat verplichtende activiteiten waaronder het vaststellen en het stimuleren van maatregelen voor duurzaam bodembeheer (zowel in bebouwd als landelijk gebied) en vaststellen van herstelmaatregelen bij ongezonde bodems, op basis van de resultaten van monitoring. De EU-bodemmonitoringsrichtlijn heeft betrekking op alle zones (waaronder dus ook primaire landbouwgebieden). Voor een toekomst bestendige landbouw is een gezonde bodem de basis. Helling met erosierisico's zijn meegenomen in de definiëring van primaire landbouwgebieden. Bescherming van grondwaterbeschermingsgebieden is verder uitgewerkt in hoofdstuk 6.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om: Een provinciale Bodemgezondheidskaart als basis voor gebiedsgericht beleid en vergunningverlening.	ZW-1035-41

Standpunt GS
Een totaal inzicht van de staat van de Limburgse bodem, zal een uitwerking zijn van de EU-bodemmonitoringsrichtlijn. Deze richtlijn is in werking getreden op 1 december 2025 en kent een landelijke implementatiefase van 3 jaar. De eerste beoordeling en monitoring van de bodemgezondheid (waaronder de staat van de Limburgse bodem) vindt 6 jaar inwerkingtreding van deze richtlijn plaats. Dit zou als basis kunnen dien voor gebiedsgericht beleid.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze
Indiener vraagt zich af of het laten toename van het organische stofgehalte in de bodem in generieke termen (zoals nu opgenomen in de POVI) nuttig, haalbaar en/of wenselijk is. Natuurorganisaties streven eerder naar verschraling dan naar een toename van het organische stofgehalte in de bodem. In de agrarische sector is er ook geen vanzelfsprekend draagvlak voor bodemvitalisering. Dit gezegd hebbende, constateert indiener ook dat de concrete impact

hiervan op het watersysteem in Zuid-Limburg onzeker blijft. Indiener ziet meer concrete en directe impact door een focus op andere gewassen.

Indiener					
ZW-0187-63	ZW-0207-57	ZW-0238-47	ZW-0253-61	ZW-0271-47	ZW-0314-47
ZW-1127-79					

Standpunt GS
Zoals aangegeven in het uitvoeringsplan ‘Gezond fundament! Een vitale Limburgse bodem door organisch stofbeheer’, is organisch stofbeheer (afhankelijk van het bodemgebruik waaronder landbouw) slechts één van de instrumenten voor duurzaam bodembeheer. Andere instrumenten voor duurzaam bodembeheer zijn onder andere irrigatie, grondbewerking, mechanisatie en gewas- en raskeuze. We zijn het met de indiener eens dat toename van organisch stof niet voor alle bodemgebruik geldt (waaronder natuur waar eerder wordt gestreefd naar verschraling dan toename van organisch stofgehalte). De toename van organisch stofgehalte in de bodem heeft een positief effect op de waterretentie (sponswerking) en daarmee op het watersysteem omdat de bodem meer water kan vasthouden en beter bestand is tegen droogte en wateroverlast. In de pilotproject vindt hier ook onderzoek naar plaats.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven” - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt zich af welke meetmethoden gebruikt zullen worden om te toetsen of aan de verwachtingen wordt voldaan m.b.t het bijdragen aan de soortenrijkdom en de opbouw van organische stof in de bodem. Het gaat om enkele percelen die in de groenblauwe zonering vallen.	ZW-0673-1

Standpunt GS
Op 1 december 2025 is de EU-bodemmonitoringsrichtlijn in werking getreden. De landelijke implementatiefase duurt 3 jaar. De eerste beoordeling en monitoring van de bodemgezondheid (waaronder de staat van de Limburgse bodem) vindt 6 jaar na inwerkingtreding van deze richtlijn plaats. Naar verwachting zal bij de beoordeling ook aandacht worden gegeven aan soortenrijkdom, bodembiodiversiteit en het organisch stofgehalte in de bodem. Nog niet bekend is of er specifieke meetmethodes ontwikkeld zullen worden voor specifieke teelten.

Voorstel aan PS
Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

14.7 B&O - VTH bodem

Zienswijze	Indiener
De indiener constateert dat in de POVI wordt gesteld dat nieuwe bedrijvigheid uitsluitend mag plaatsvinden op locaties waar de bodem en ondergrond dit toelaten. Daarbij wordt aangegeven dat zware industrie of bedrijven met risico’s op bodemverontreiniging mogelijk worden uitgesloten in gebieden met kwetsbare bodems of nabij grondwater-beschermingszones. Dit wekt voor de indiener de indruk dat nieuwe bedrijvigheid op de eigen locatie mogelijk wordt beperkt, ondanks de reeds bestaande milieuvergunning en een door de provincie goedgekeurd plan waarin is onderbouwd dat de bodemkwaliteit geschikt is voor de beoogde	ZW-0198-35

functies. De indiener verzoekt dit expliciet in de Omgevingsvisie op te nemen en vraagt de passages met betrekking tot nieuwe bedrijvigheid uitsluitend op locaties waar de bodem en ondergrond dit toelaten niet van toepassing te verklaren binnen de contouren van het bedrijf.	

Standpunt GS

Hetgeen de indiener stelt (nieuwe bedrijvigheid mag uitsluitend plaatsvinden op locaties waar de bodem en ondergrond dit toelaat), hebben wij niet als zodanig opgenomen in de POVI. Wel hebben wij opgenomen (paragraaf 7.2.2) dat wij ervoor kiezen om als bevoegd gezag de taken volgens de Wet bodembescherming uit te voeren voor de bodemverontreinigingslocaties die onder het overgangsrecht van de Omgevingswet vallen. Het door de indiener genoemde geactualiseerde saneringsplan 'Duurzaam Bodembeheer Chemelot' wordt daarmee gerespecteerd.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

Zienswijze	Indiener
In § 7.2 Verbeteren bodemkwaliteit voor het gewenste gebruik beschrijft de POVI dat de provincie verantwoordelijk blijft voor de uitvoering van enkele risicovolle bodemverontreinigingslocaties (spoedlocaties) en andere bodemlocaties, die onder het overgangsrecht dienen te worden afgehandeld. Er heeft geen formele afstemming met gemeenten plaatsgevonden over deze locaties. Daarnaast ontbreken locaties of zijn locaties onjuist aangemerkt als overgangslocatie Wet bodembescherming. Indiener verzoekt de POVI hierop aan te passen.	ZW-0302-45

Standpunt GS

Voor Wet bodembescherming (Wbb)-overgangsrechtlocaties blijft de provincie Limburg of de 3 binnen Limburg aangewezen grote gemeenten (Venlo, Heerlen, Maastricht) het bevoegd gezag. Dit is bij wet geregeld en vastgelegd in de Aanvullingswet bodem (Omgevingswet) en het Aanvullingsbesluit bodem. Lopende zaken en saneringsplannen onder de oude Wet bodembescherming (Wbb) worden onder het oude recht afgewikkeld. Welke locaties dit betreffen is aangegeven op Atlas Limburg.nl. In een enkel geval is het onduidelijk of deze wel/niet onder het Overgangsrecht vallen. Indien hier sprake van is, is aangegeven om contact met de afdeling Bodem van de Provincie of betreffende gemeente op te nemen. Gelet op het voorgaande is aan het gevraagde reeds invulling gegeven en betreft het een detailniveau waar de POVI niet op van toepassing is.

Voorstel aan PS

Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven - geen wijzigingen.

15. Plan MER

15.1 Individuele zienswijzen

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat rekening gehouden moet worden met de invloed van Nederlandse bestemmingsplannen op N2000 gebieden tot 25 km over de grens.	ZW-0891-3

Standpunt GS

Daar is ook rekening mee gehouden. De conclusie is dat effecten op Natura 2000 over de grens kan worden uitgesloten.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt een zorgvuldige alternatievenafweging op te nemen in het MER, met volledige ecologische onderbouwing en participatie van omwonenden.	ZW-0035-13

Standpunt GS

De bestuurlijk-politieke afweging vindt plaats met inachtneming van inbreng vanuit brede lagen van de bevolking. De effecten van het voorgenomen beleid zijn in het planMER goed beschreven. De Commissie heeft geen tekortkomingen hierin geconstateerd (zie https://pas.commissiemer.nl/files/nl/3871/a3871ts.pdf).

Voorstel aan PS

Tekst MER ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
mbt 16.5 Ook is het onzeker of er (voldoende) maatregelen beschikbaar zijn om dit te voorkomen of te beperken. Die onzekerheden zijn deels een gevolg van het feit dat het gaat om ruimtelijke keuzes op een relatief hoog abstractieniveau. Bij de plan uitwerking voor deze ruimtelijke keuzen zal de impact nader beoordeeld kunnen en moeten worden. Opmerking indiener: Als je niet weet wat de impact is, moet je deze maatregelen niet willen. Dus de POVI verwerpen en eerst concretere maatregelen / bepalingen opnemen die een beter beeld geven van de impact.	ZW-1242-31

Standpunt GS

De inbreng van de indiener in deze zienswijze is terecht. Bij verdere ontwikkelingen zal dan ook van geval tot geval worden bekeken welke procedures en eventuele vervolg-MER'en noodzakelijk zijn.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het MER noch de passende beoordeling voldoen aan de Europees rechterlijke normen zoals de Mededeling van de Commissie dd 21-11-2018	ZW-0891-2

Standpunt GS

De mededeling waaraan u refereert gaat over het EU Action Plan om investeringen te sturen naar duurzame, klimaatbestendige en transparante financiële activiteiten. Onduidelijk is waarom het planMER en de Passende beoordeling hier niet aan voldoen.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat het plan MER niet is opgesteld en dat dat alsnog dient te gebeuren	ZW-1242-30

Standpunt GS

Er is een MER opgesteld, dat mede ter visie heeft gelegen, en de Commissie voor de MER heeft hierop een toetsing uitgevoerd (zie https://www.commissiemer.nl/advies/ontwerp-provinciale-omgevingsvisie-limburg/).

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de effecten zoals ecologische schade en verstoring van beschermde soorten onvoldoende worden besproken in de Milieueffectrapportage (MER).	ZW-0128-11 ZW-0130-11
Indiener geeft aan dat de effecten zoals ecologische schade, verstoring van beschermde soorten, aantasting van stilte- en natuurbeleving, en gezondheidsrisico’s onvoldoende of niet zijn besproken in de Milieueffectrapportage (MER), wat een ernstige tekortkoming vormt.	ZW-1105-8

Standpunt GS

Het is onduidelijk waarom deze aspecten in het planMER onderbelicht zijn.

Door de Commissie voor de MER wordt deze constatering, met uitzondering van ruimteclaims, niet gedeeld (zie https://pas.commissiemer.nl/files/nl/3871/a3871ts.pdf).

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener is van mening dat zowel de PlanMER als de Passende beoordeling onvoldoende duidelijkheid bieden en daarom strijdig zijn met de rechtszekerheid. Indiener verwacht van de overheid dat duidelijke kaders worden gesteld zodat indiener weet waar hij met zijn bedrijf aan toe is. Op dit moment wordt deze duidelijkheid niet gegeven.	ZW-0866-28 ZW-0875-28
Indiener stelt dat de conclusies in het MER particulieren en initiatiefnemers op het verkeerde been kan zetten, en de indruk zal wekken dat allerhande projecten ten onrechte mogelijk zullen zijn.	ZW-0891-10
Indiener stelt dat de onderbouwing van de zoeklocaties tekortschiet omdat ecologische schade, verstoring van beschermde soorten, aantasting van stilte- en natuurbeleving en gezondheidsrisico's, onvoldoende of niet zijn besproken in de MER.	ZW-0034-11
Indiener stelt dat de planMER onvoldoende inzicht biedt in de motieven voor deze locatiekeuzes en de afweging van alternatieven, inclusief locaties met minder kwetsbare natuurwaarden en grotere afstand tot woningen.	ZW-0035-11

Zienswijze
Indiener is van mening dat zowel het planMER als de Passende Beoordeling onvoldoende duidelijkheid bieden en daarom strijdig zijn met de rechtszekerheid.

Indiener					
ZW-0712-24	ZW-0727-24	ZW-0731-24	ZW-0751-24	ZW-0752-24	ZW-0755-24
ZW-0756-24	ZW-0758-24	ZW-0759-24	ZW-0760-24	ZW-0817-24	ZW-0829-24
ZW-0861-24	ZW-0863-24	ZW-0864-24	ZW-0887-24	ZW-0964-24	ZW-0965-24
ZW-0968-24	ZW-0969-24	ZW-0970-24	ZW-0971-24	ZW-1015-24	ZW-1019-24
ZW-1021-24	ZW-1022-24	ZW-1024-24	ZW-1026-24	ZW-1028-25	ZW-1030-25
ZW-1031-24	ZW-1032-24	ZW-1034-24	ZW-1068-24	ZW-1109-24	ZW-1123-24
ZW-1124-24	ZW-1138-24	ZW-1256-24	ZW-1333-26	ZW-1354-24	ZW-1373-24
ZW-1431-24	ZW-1468-24				

Standpunt GS

Het is onduidelijk waarom planMER en Passende beoordeling onvoldoende duidelijkheid zouden bieden. Door de Commissie voor de MER wordt deze constatering, met uitzondering van ruimteclaims, niet gedeeld (zie https://pas.commissiemer.nl/files/nl/3871/a3871ts.pdf).

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de ontwerp-POVI onvoldoende wordt onderbouwd door een planMER, en verzoekt dat dit planMER alsnog volledig en transparant wordt opgesteld, inclusief de gevolgen voor Brachterbeek.	ZW-0923-138

Standpunt GS

Het is onduidelijk waarom planMER en Passende beoordeling onvoldoende duidelijkheid bieden. Door de Commissie voor de MER wordt deze constatering m.u.v. ruimteclaims niet gedeeld (zie https://pas.commissiemer.nl/files/nl/3871/a3871ts.pdf). Het abstractieniveau van een planMER voor een provinciale omgevingsvisie is niet toegesneden op lokale effecten die mogelijk kunnen optreden bij één specifieke beek. Dit komt in latere planvorming aan bod.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de conclusie in het plan-Mer niet correct is en wil dat de provincie de betreffende gemeente hierop wijst	ZW-1069-3

Standpunt GS

Het is onduidelijk waarop deze zienswijze betrekking op heeft.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat de Milieueffectrapportage (MER) onvolledig is en relevante onderzoeken ontbreken of onvoldoende zijn onderbouwd.	ZW-0517-6

Standpunt GS

Het is onduidelijk welke aspecten in het planMER onderbelicht zijn.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het PlanMER te abstract blijft en geen uitvoerbare maatregelen of houvast biedt voor jonge boeren.	ZW-1243-3

Standpunt GS

Het planMER is passend op het detailniveau van een provinciale omgevingsvisie. De Commissie heeft geen tekortkomingen hierin geconstateerd (zie https://pas.commissiemer.nl/files/nl/3871/a3871ts.pdf).

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener verzoekt om verdiepte onderbouwing van gebiedskeuzes met data of onderzoek, zoals relevante PlanMER of gebiedseffectrapportage.	ZW-0603-5

Standpunt GS

Het planMER is passend op het detailniveau van een provinciale omgevingsvisie. De Commissie heeft geen tekortkomingen hierin geconstateerd (zie https://pas.commissiemer.nl/files/nl/3871/a3871ts.pdf). Bij verdere uitwerking dient van geval tot geval te worden bekeken welke procedures en eventuele vervolg-MER'en noodzakelijk zijn. Zie verder ook het planMER par. 2.4.2.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener vraagt om toekomstige uitbreidingen van het spoornetwerk mogelijk te houden en rekening te houden met negatieve gevolgen voor zowel het spoor als eigen projecten door een zorgvuldig ruimtelijk ontwerp bij de te onderzoeken varianten in de milieueffectrapportage.	ZW-1460-3

Standpunt GS

Het planMER is passend op het detailniveau van een provinciale omgevingsvisie. De Commissie heeft geen tekortkomingen hierin geconstateerd (zie https://pas.commissiemer.nl/files/nl/3871/a3871ts.pdf). Bij verdere uitwerking met betrekking tot het spoor dient van geval tot geval te worden bekeken welke procedures en eventuele vervolg-MER'en noodzakelijk zijn.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Ten aanzien van de percelen VDP00-G-1929 en VDP00-G-1870 verzoekt indiener de Provincie om een gedetailleerde analyse van de milieueffecten op deze percelen te publiceren, met specifieke aandacht voor retail, horeca, en nabijgelegen natuurgebieden, en proportionele maatregelen voor te stellen.	ZW-0811-20

Standpunt GS

Het planMER is passend op het detailniveau van een provinciale omgevingsvisie. De Commissie heeft geen tekortkomingen hierin geconstateerd (zie https://pas.commissiemer.nl/files/nl/3871/a3871ts.pdf). In het planMER kunnen we niet ingaan op specifieke effecten op specifieke percelen. Bij verdere uitwerking dient van geval tot geval te worden bekeken welke procedures en eventuele vervolg-MER'en noodzakelijk zijn.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat er in het MER ook rekening gehouden moet worden met de effecten op buitenlandse N2000 gebieden van een relevante verkeerstoename door verblijfsrecreatie.	ZW-0891-4
Indiener stelt dat er in het MER ook rekening gehouden moet worden met de milieueffecten zoals geluid en lucht op buitenlandse N2000 gebieden door verblijfsrecreatie.	ZW-0891-6
Indiener stelt dat er in het MER ook rekening gehouden moet worden met de mogelijk overlast op buitenlandse N2000 gebieden door jaarronde exploitatie van horeca en terrassen.	ZW-0891-7
Indiener stelt dat er in het MER ook rekening gehouden moet worden met de stikstofdepositie in buitenlandse N2000 gebieden als gevolg van de bouw en uitbating van verblijfsrecreatie.	ZW-0891-5

Standpunt GS

In de Passende beoordeling is expliciet aandacht besteed aan Natura 2000-gebieden in Duitsland en België. De Commissie heeft geen tekortkomingen hierin geconstateerd (zie https://pas.commissiemer.nl/files/nl/3871/a3871ts.pdf).

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat op pagina 197 van het MER, en in de samenvatting van het MER, ten onrechte is geconcludeerd dat er naar verwachting geen negatieve effecten op nabijgelegen N2000 gebieden in Duitsland en België zijn, terwijl op pagina's 194 en 201 vermeld staat dat er wél effecten zijn.	ZW-0891-1

Standpunt GS

In de samenvatting en op bladzijde 197 van het planMER wordt geconcludeerd dat negatieve effecten op Natura 2000 in Duitsland en België is uitgesloten. Op bladzijde 194 gaat het over effecten op Nederlandse Natura 2000. Wij constateren geen inconsistentie.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat grensoverschrijdende effecten in de passende beoordeling en het MER moeten worden meegenomen.	ZW-0891-8

Standpunt GS

In het planMER en in de Passende beoordeling is expliciet aandacht besteed aan grensoverschrijdende effecten in Duitsland en België. De Commissie heeft geen tekortkomingen hierin geconstateerd (zie https://pas.commissiemer.nl/files/nl/3871/a3871ts.pdf).

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener maakt bezwaar tegen de algehele ontkenning van mogelijke potentiële negatieve effecten, waardoor volgens indiener het beschermingssysteem dat het Nederlandse en Europese recht biedt (waaronder verdragen van Aarhus en Espoo) niet geactiveerd wordt.	ZW-0891-9

Standpunt GS

In het planMER staat duidelijk beschreven welke negatieve effecten optreden en ook waar het doelbereik (nog) niet wordt bereikt. Het verdrag van Aarhus waarborgt publieke toegang, inspraak en juridische bescherming bij milieueffectrapportages. Hieraan voldoet de provincie, omdat zij het planMER ter visie heeft gelegd, waardoor u een zienswijze heeft kunnen indienen. Espoo verplicht grensoverschrijdende MER, informatie-uitwisseling en consultatie tussen getroffen landen. Het planMER beschrijft in hoofdstuk 13 de grensoverschrijdende effecten.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener geeft aan dat cijfermateriaal uit planMER niet actueel is en dat er geen gebruik wordt gemaakt van recente data, zoals de effecten van opkoopregelingen (o.a. LVB en LVB+), voor de lange termijn visie.	ZW-0833-6

Standpunt GS

In overleg met de Provincie is gebruik gemaakt van cijfermateriaal van het eerdere planMER voor de Omgevingsvisie. Verder is gebruik gemaakt van een actualisatie van AT Osbourne/Posad Maxwan.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt voor om de financiële onderbouwing van de plannen beter toe te lichten, inclusief de economische aspecten. Het MER-rapport belicht de economische en financiële effecten niet voldoende.	ZW-0150-4

Standpunt GS

Onder doelbereik en resterende indicatoren is uitgebreid aandacht voor economische en financiële effecten. Dit betreft onder meer wonen, werklocaties, mobiliteit, land- en tuinbouw, energie, economie en het vestigingsklimaat.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het PlanMer zelf aangeeft dat het ontwerp niet voldoet aan de doelstelling om een S.M.A.R.T.-document te leveren.	ZW-0914-6

Standpunt GS

Onduidelijk is wat de indiener van de zienswijze wil inbrengen. De Commissie heeft hierin geen tekortkomingen geconstateerd (zie https://pas.commissiemer.nl/files/nl/3871/a3871ts.pdf).

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat de planMER en/of passende beoordeling geen inzicht geven in de te nemen maatregelen of toekomstige instrumenten binnen het Natura 2000-gebied Maasduinen en de aangrenzende overgangszone.	ZW-0499-3

Standpunt GS

Het PlanMER sluit qua karakter aan bij de POVI en is op hoofdlijnen. In gebiedsprocessen en -onderzoeken voortvloeiend uit het Programma LOS wordt voor de Natura 2000-gebieden en de Overgangsgebieden daaromheen bepaald welke maatregelen nodig zijn met het oog op natuurherstel.

Voorstel aan PS

Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

Zienswijze	Indiener
Indiener stelt dat het Belgische Agentschap Natuur en Bos heeft gesteld dat negatieve effecten van bestemmingsplan Vijverbroek niet uit te sluiten zijn, wat volgens indieners haaks staat op de conclusies van het MER.	ZW-0891-11

Standpunt GS
Het abstractieniveau van een planMER voor een provinciale omgevingsvisie is niet toegesneden op effecten als gevolg van lokale plannen. Dit komt bij de betreffende specifieke planvorming aan bod. Het PlanMER sluit qua karakter aan bij de POVI en is op hoofdlijnen. Daarbij is expliciet aandacht besteed aan grensoverschrijdende effecten in Duitsland en België. De Commissie heeft geen tekortkomingen hierin geconstateerd (zie https://pas.commissiemer.nl/files/nl/3871/a3871ts.pdf).

Voorstel aan PS
Tekst MER en ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.

15.2 Adviescommissie m.e.r.

Het PlanMER en de Passende beoordeling vormen een belangrijke bouwsteen voor de POVI. Zoals aangegeven in hoofdstuk 16 van de ontwerp POVI zijn in het PlanMER aanbevelingen opgenomen voor de actualisatie van de POVI. Die aanbevelingen zijn, voor zover ze passen bij het karakter van de POVI en de beoogde provinciale rol, grotendeels verwerkt in de (ontwerp) POVI.

Op 12 september 2025 heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage een (wettelijk verplicht) toetsingsadvies uitgebracht over het PlanMER (bijlage 1 bij deze Nota van Zienswijzen). In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER. In het kort luidt het advies van de Commissie dat het MER grotendeels van goede kwaliteit is. Bestuurlijke keuzes in de regio’s worden inzichtelijk gemaakt, gekoppeld aan provinciale doelen en getoetst op doelbereik en milieueffecten. De hoofdstukken over de regio’s geven een goed beeld van het profiel van de regio’s. Onzekerheden in de autonome ontwikkeling worden goed beschreven. De toegankelijkheid en leesbaarheid is niet altijd optimaal.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER echter ook dat belangrijke informatie ontbreekt: een integrale, en meer kwantitatieve en gebiedsgerichte, analyse van de belangrijkste ruimteclaims in de regio's en provincie die kunnen botsen en wat de gevolgen hiervan zijn voor het halen van de verschillende doelen. Het aanvullen van die informatie is essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over de actualisatie van de POVI. De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over de actualisatie van de POVI. In het advies licht de Commissie dit oordeel verder toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject. Een belangrijk aandachtspunt voor de Commissie is het inrichten van een goed en geregionaliseerd monitoringssysteem.

Standpunt GS
Wij zijn blij met het positieve oordeel van de Commissie over de kwaliteit van het MER.
Het advies om aan de POVI een analyse toe te voegen van de belangrijkste ruimteclaims hebben we opgevolgd. Deze aanvulling is opgenomen als bijlage bij de definitieve POVI.

Deze aanvulling bouwt voort op een document dat onderdeel vormde van het Ruimtelijk Voorstel uit december 2023.

De Commissie MER vraagt in haar advies ook extra aandacht voor de relatie tussen landbouw, natuur en gezondheid. In het bijzonder om een verduidelijking in welke mate een extensievere landbouw kan bijdragen aan de natuurdoelstellingen en een gezonde leefomgeving.
Die vraag krijgt, waar het gaat om de relatie tussen landbouw, natuur en water aandacht in de gebiedsprocessen LOS. Waar het gaat om de relatie tussen landbouw en gezondheid ligt die vraag in belangrijke mate bij gemeenten en Rijk die op dat vlak primaire verantwoordheden hebben.

Het belang van een goed monitoringsysteem onderkennen we. We betrekken het advies van de Commissie bij het verder uitwerken van de beleidscyclus.

Voorstel aan PS

De aanvulling ‘Analyse belangrijkste ruimteclaims’ als bijlage toe voegen aan de definitieve POVI.

In paragraaf 16.4. tekst over het PlanMER als volgt aanvullen:
“Op 12 september 2025 heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage een (wettelijk verplicht) toetsingsadvies uitgebracht over het PlanMER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER. In het kort luidt het advies van de Commissie dat het MER grotendeels van goede kwaliteit is. Bestuurlijke keuzes in de regio’s worden inzichtelijk gemaakt, gekoppeld aan provinciale doelen en getoetst op doelbereik en milieueffecten. De hoofdstukken over de regio’s geven een goed beeld van het profiel van de regio’s. Onzekerheden in de autonome ontwikkeling worden goed beschreven. De toegankelijkheid en leesbaarheid van het PlanMER is niet altijd optimaal. Naar aanleiding van het advies van de Commissie is de bijlage ‘Analyse belangrijkste ruimteclaims toegevoegd’.

16. Ambtshalve wijzigingen

Locatie in document (paragraaf / alinea)	Toelichting bij ambtshalve wijziging	Wijziging voorstel PS
Algemeen		Tekstuele (niet-inhoudelijke) aanpassingen in het document
Algemeen	Naast inhoudelijke wijzigingen zijn in deze Omgevingsvisie ook technische wijzigingen doorgevoerd om te voldoen aan het Toepassingsprofiel Omgevingsdocumenten (TPOD).	Omwille van de verwerking in het DSO zijn technische wijzigingen op het vlak van opmaak en annotaties doorgevoerd.
1.1	Het voorwoord in de ontwerp POVI was op dat ontwerp toegespitst.	Het voorwoord is vernieuwd
2.2.9 Ambitie werklocaties	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** De zin klopt niet, Einstein Telescope en terreinen voor defensiegerelateerde bedrijvigheid vallen niet onder de categorie 'bedrijventerrein van provinciaal belang'.	**Voorstel aan PS:** Zinnen in 3e alinea aanpassen, doorgestreepte tekst weghalen: Daarbij wijzen wij ook bedrijventerreinen van provinciaal belang aan. Naast Chemelot, Greenport Venlo ~~en Einstein Telescope kan daarbij gedacht worden aan terreinen voor defensiegerelateerde bedrijvigheid~~ en terreinen die een cruciale rol (gaan) vervullen in de transitie naar een circulaire economie: terreinen met een hogere milieucategorie (HMC) en haventerreinen.
2.3.5	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst	**Voorstel aan PS:** In het Verwevingsgebied is er ruimte voor emissie-arme landbouw die past bij de overgang tussen stad en land. Wordt: In het verwevingsgebied streven we naar een emissiearme landbouw, zowel bij bestaande agrarische bedrijven als bij nieuwe ontwikkelingen. Ontwikkelingen die inspelen op de overgang tussen stad en land en aansluiten bij de behoeften van het bebouwd gebied zijn in deze zone kansrijk. Bedrijven die al voldoen aan een emissiearme bedrijfsvoering hoeven niet per definitie ook nog aanvullend te focussen op bijvoorbeeld stadsgerichte functies.
3.4.3	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst	**Voorstel aan PS:** Was: Ze vragen van ontwikkelingen dat deze rekening houden met de waarden in dit gebied. Het gebied vraagt ook om een landbouw die daarmee rekening houdt. Bijvoorbeeld in de vorm van agrarisch natuur- en landschapsbeheer, grasland, natte teelten en emissiearme land- en tuinbouw d.m.v. precisielandbouw.

		Wordt: Ze vragen van ontwikkelingen dat deze rekening houden met de waarden in dit gebied. Het gebied vraagt ook om een landbouw die daarmee rekening houdt. Bijvoorbeeld in de vorm van agrarisch natuur- en landschapsbeheer, grasland, natte teelten en emissiearme land- en tuinbouw d.m.v. precisielandbouw. Precisielandbouw kan daarbij ook een vorm van intensivering zijn, waarbij door gerichte en gecontroleerde teelt de emissies verder kunnen worden gereduceerd.
2.7 Euregionale context	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** 'Brainport' wijzigen in 'Brainport Eindhoven'
2.7 Euregionale context	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Toevoegen aspect natuur en landschap in de beschrijving van de euregionale context.	**Voorstel aan PS:** Toevoegen tekst 'Limburg vormt als groene schakel een strategisch gebied tussen belangrijke Europese natuurgebieden, zoals de Veluwe, de Eifel, de Ardennen en de Hoge Kempen. Onze provincie kent ook grote identiteitsbepalende grensoverschrijdende landschappen en natuurgebieden die van grote recreatieve betekenis zijn zoals Natuurpark Maas-Swalm-Nette, GrensPark Kempen~Broek, het Drielandenpark en RivierPark Maasvallei. Deze aaneenschakeling van grensoverschrijdende natuurgebieden en waardevolle landschappen biedt kansen voor het herstel van biodiversiteit en ecosystemen.'
3.3.2 Limburgs principe 1, tekst over veiligheid	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** 'De veiligheidsbeleving van burgers (subjectieve veiligheid) is van groot belang.' wijzigen in 'De veiligheidsbeleving van alle burgers (subjectieve veiligheid) is van groot belang.'
3.3.2 Limburgs principe 1, tekst over veiligheid	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Na de zin 'We hebben de verantwoordelijkheid om bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen veiligheid altijd mee te nemen' toevoegen: 'Bij nieuwe of aangepaste ruimtelijke inrichting kan de veiligheidsbeleving via gerichte participatieprocessen en ontwerpprincipes aanzienlijk worden verbeterd.'
3.4.5	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst	**Voorstel aan PS:** Woord 'emissiearmere' landbouw vervangen door 'emissiearme landbouw'.
3.4.8 Zonering Werklocaties	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** De naam 'bedrijfslocaties' is gewijzigd naar 'bedrijfskavels' om zo aan te sluiten bij naamgeving en begripsbepalingen die ook in de Omgevingsverordening worden gebruikt.	**Voorstel aan PS:** Naamgeving 'solitaire bedrijfslocaties groter dan 1 hectare' wijzigen naar 'solitaire bedrijfskavel groter dan 1 hectare', doorgestreepte tekst weghalen en dikgedrukte tekst toevoegen: "… We maken hierbij een onderscheid tussen stedelijke dienstenterrein (voor grootschalige detailhandel- en/of kantoorontwikkelingen), Bedrijventerreinen en Solitaire bedrijfslocaties bedrijfskavels groter dan 1 hectare. Veel bedrijven met weinig impact op hun omgeving vinden prima

		een plek in het Stedelijk gebied of Landelijke kernen, gemengd met woonfuncties. Deze horen niet thuis op bedrijventerreinen.
5.3.4	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Duidelijk maken dat een substantieel deel van de stikstofproblematiek in Limburg het gevolg is van emissies in het buitenland.	**Voorstel aan PS:** Toevoegen: Onze grensligging brengt extra uitdagingen met zich mee. De depositie van stikstof uit het buitenland is groot. Ook de belasting van het oppervlaktewater via instroom van beken uit het buitenland is fors. Het behalen van de doelen is hierdoor ook afhankelijk van de inspanningen van onze buren. We willen de verantwoordelijkheid voor ons eigen provinciale aandeel op ons nemen en het overleg intensiveren om tot een grensoverschrijdende aanpak te komen. Dit doen we zelfstandig en ook samen met het Rijk.
5.3.5. 5e alinea	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Beleid Nationaal Landschap Zuid-Limburg komt in hoofdstuk 4 aan de orde.	**Voorstel aan PS:** Verwijderen: De Nationale Parken en het Nationaal Landschap Zuid-Limburg vormen van oudsher een bijzonder onderdeel van de Limburgse natuur. Wordt: De Nationale Parken vormen van oudsher een bijzonder onderdeel van de Limburgse natuur.
5.4 2e alinea	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Beleid Nationale parken komt in 5.3.5 aan de orde.	**Voorstel aan PS:** Verwijderen: Binnen het Natuurnetwerk Limburg liggen 24 Natura 2000-gebieden. Ook in de directe omgeving in aangrenzende provincies en landen zijn Natura 2000-gebieden aanwezig. Het terugdringen van de stikstofbelasting vanuit de omgeving staat hier onder meer centraal. Ook onderdeel van het Natuurnetwerk zijn de Nationale Parken Maasduinen, Meinweg en De Groote Peel. Er wordt ook door het Rijk ingezet op verbreding van de agenda en gebiedsafbakening van de Nationale Parken. Wordt: Binnen het Natuurnetwerk Limburg liggen 24 Natura 2000-gebieden. Ook in de directe omgeving in aangrenzende provincies en landen zijn Natura 2000-gebieden aanwezig. Het terugdringen van de stikstofbelasting vanuit de omgeving staat hier onder meer centraal. Ook onderdeel van het Natuurnetwerk zijn de Nationale Parken Maasduinen, Meinweg en De Groote Peel.
5.6.1 Groenblauwe Landbouwzone – ecologische verbindingszones	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** De akkergronden in het oostelijk buitengebied van Maastricht (Amby-Heer) en in het gebied Sittard (Kollenberg)-Puth-Doenrade-Jabeek vormen belangrijke verbindingszones voor akkergebonden soorten zoals de Europese hamster. In deze gebieden wordt met agrarisch natuurbeheer voor geschikte omstandigheden voor de hamster gezorgd. Op de kaart met ecologische	**Voorstel aan PS:** Toevoegen 7e categorie ecologische verbindingszones De kaartlaag is onderverdeeld in zes zeven categorieën waarin het streefbeeld voor de betreffende EVZ is beschreven. Toevoegen aan de opsomming van categorieën: Open akkerlandschap – Ecologische verbindingszones: corridor die leefgebieden van de Europese hamster verbindt. Het behoud van akkerbouw, in het bijzonder de teelt van graan en aangepast agrarisch natuurbeheer zijn van belang. Nieuwe bebouwing en opgaande houtige

	verbindingszones in de Ontwerp-POVI waren de betreffende verbindingen niet ingetekend. Daarmee was er onvoldoende sturing op het in stand houden en versterken van de hamsterleefgebieden. We voegen daarom een nieuwe categorie ecologische verbindingszone toe aan kaart van de ecologische verbindingszones en geven de betreffende zones weer op de kaart. Het inrichtingsbeeld voor deze categorie is anders dan in de overige; de populatie van de hamster is gebaat bij een open akkerlandschap. Bebouwing en bosaanleg zijn niet gunstig voor deze soort door het beperken van de connectiviteit en doordat de kans op predatie toeneemt.	beplanting kunnen leiden tot het verstoren van het functioneren van de verbinding.
5.6.1 Groenblauwe Landbouwzone – ecologische verbindingszones Aanpassingen kaarten	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** De in de ontwerp-POVI opgenomen ecologische verbindingszones bestaan uit zoekgebieden en concreet begrensde zones. In het geval van zoekgebieden kan het zijn dat er bouwkavels en gebouwen binnen de zone liggen. Dit past bij het globale karakter van een zoekgebied. Vanzelfsprekend hoeft de ecologische verbinding echter niet te worden ontwikkeld op percelen met bebouwing. Bij concreet begrensde verbindingszones in de ontwerp-POVI komt het ook voor dat er bouwkavels en bebouwing binnen de begrenzing ligt. Binnen deze functies zijn er zeer beperkt mogelijkheden om bij te dragen aan de verbinding. Om onduidelijkheid over de ligging van de beoogde verbinding te voorkomen zijn de grotere bouwkavels uit de begrenzing verwijderd wanneer dit geen afbreuk doet aan de mogelijkheid om een verbinding te realiseren. Dit betreft vooral percelen van agrarische bedrijven. Kleinere percelen en groenstructuren langs bouwkavels zijn binnen de begrenzing gehandhaafd.	**Voorstel aan PS:** Aanpassingen van de kaart met ecologische verbindingszones De kaarten in de ontwerp-POVI zijn aangepast door bij concreet begrensde verbindingen grotere bouwkavels niet meer aan te duiden als beoogde verbindingszone, waar dit geen afbreuk doet aan de mogelijkheid om de verbinding te realiseren.
6.6.3.	**Toelichting bij**	**Voorstel aan PS:**

	ambtshalve wijziging: 6.6.3 derde alinea aanvullen om deze in lijn te brengen met de ontwerp-OVL.	Na: “Die uitwerking starten wij in Noord- en Midden-Limburg. De intrekgebieden zijn daar opnieuw berekend, met actuele grondwatermodellen. In de omgevingsvisie is de 200-jaarzone als 'zoekgebieden grondwaterbescherming' aangeduid. De in de komende periode uit te werken nieuwe beschermingszone zal in ieder geval binnen dit intrekgebied komen te liggen.” toevoegen: “In de omgevingsverordening nemen we voor deze zoekgebieden een regel op, die voorkomt dat zich hier ontwikkelingen voordoen die de toekomstige functie als grondwaterbeschermingsgebied kunnen frustreren.”
6.10.7	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Aanpassing kaartlaag.	**Voorstel aan PS:** Bunder- en Elsloërbos vervalt als Intrekgebied, het blijft onderdeel van Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebied.
7.3.4	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Tekst paragraaf wordt vervangen door: **§ 7.3.4 Bouwstoffenvoorziening / Ontgrondingen** *Opgave* Bij de winning van primaire bouwgrondstoffen 0 dient er gezorgd te worden voor een goede afweging van de verschillende belangen en het vinden van een goede maatschappelijke balans. Bij deze afweging speelt mee dat primaire bouwgrondstoffen – ook bij een circulaire maatschappij – naar verwachting nodig blijven voor de realisatie van onder andere woningbouw, klimaatbestendig maken van Nederland, en infrastructuur, omdat voor bepaalde toepassingen geen of nog onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. In dit kader heeft het Rijk (het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) in 2023 een scenariostudie grondstoffenwinning uitgevoerd met daarin prognoses van de toekomstige vraag naar een aantal oppervlaktedelfstoffen. Geconcludeerd wordt dat de winning van zand en grind tot 2030 afneemt door aflopende winprojecten, waarbij het aantal aanvragen voor nieuwe winlocaties achterblijft. Vooral voor deze delfstoffen is de verwachting dat deze afname niet zomaar op te vangen is via import of de inzet van alternatieve materialen. In 2025 heeft het Rijk een aanvullende scenariostudie uitgevoerd. De definitieve conclusies en aanbevelingen van deze Rijksstudie worden in het voorjaar van 2026 voorgelegd aan de Tweede Kamer. Deze en eventueel daaruit voortvloeiende besluitvorming kunnen ertoe leiden dat het huidige provinciale ontgrondingenbeleid hierop herzien dient te worden.

		Waar kiezen wij voor? Om invulling te kunnen geven aan de opgave om bij elk ontgrondingsproject te zorgen voor een goede afweging van de verschillende belangen en het vinden van een goede maatschappelijke balans, dient onder meer het volgende in acht te worden genomen: • Ontgrondingsprojecten waarbij primaire bouwgrondstoffen worden gewonnen dienen plaats te vinden als onderdeel van een project met een meervoudige doelstelling en een zo groot mogelijk maatschappelijke meerwaarde. Rivierverruiming of de aanleg van een recreatieplas wordt bijvoorbeeld gecombineerd met natuurontwikkeling en het winnen van primaire bouwgrondstoffen, zoals zand en grind. • Bij de winning van primaire bouwgrondstoffen dient de nut en noodzaak van de winning van primaire bouwgrondstoffen aangetoond te worden in het licht van de gewenste transformatie naar een circulaire economie. Echter, de verwachting is niet dat deze transformatie in 2050 de onafhankelijkheid van primaire bouwgrondstoffen winning volledig heeft opgevangen. • Bij elk ontgrondingsproject dienen de betrokken belangen bij besluitvorming zorgvuldig te worden afgewogen. • Elk ontgrondingsproject, met of zonder winning van bouwgrondstoffen, dient bij te dragen aan het realiseren van een maatschappelijk gewenste functie of aan het verbeteren van het functioneren van een maatschappelijk gewenste functie waarbij deze past binnen de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Het is hierbij de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer(s) om te zorgen voor zoveel mogelijk draagvlak in de omgeving.
8.4.2.1 Provinciaal belang Zeer Zorgwekkende Stoffen	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Toevoeging: Voor ZZS in relatie tot bodembescherming, zie paragraaf 'LINK naar § 7.2.4 Ontwikkelen van handelingsperspectieven van geprioriteerde Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)'.
Begrippenlijst: Wijzigen definitie van straatje erbij	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Aanpassen definitie	**Voorstel aan PS:** Gewijzigde definitie: een kleinschalige woningbouwontwikkeling van maximaal 25 tot 30 woningen gelegen aan de randen van het stedelijk gebied en de landelijke kernen of gelegen in een bebouwingslint of -cluster die samen een logische afronding vormen.

Begrippenlijst: Wijzigen definitie evenwichtige verdeling	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Aanpassen definitie.	**Voorstel aan PS:** Gewijzigde definitie: een afgewogen verdeling van zowel de woningbouwopgave over de gemeenten binnen de woningbouwregio waartoe de gemeente behoort, als de huisvestingsopgave van alle aandachtgroepen (fair share) over de gemeenten binnen de woningmarktregio waartoe de gemeente behoort.
Begrippenlijst: Wijzigen definitie Passende woningen	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Aanpassen definitie	**Voorstel aan PS:** Gewijzigde definitie: Woningen die passen bij de persoonlijke situatie van de bewoner(s), daarmee wordt bedoeld op betaalbaarheid; woning type en juiste plek.
8.6.1	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Toevoegen na “Ook Gedeputeerde Staten kunnen beleidsregels voor geur opstellen voor milieubelastende activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag zijn. Ook van deze bevoegdheden maken we (nog) geen gebruik.”: “Voor het invullen van deze bevoegdheid wordt een verkenning uitgevoerd.”
10.4	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Correctie genoemde termijn.	**Voorstel aan PS:** Gewijzigd voorstel: “voor de periode na 2030” wordt: “Voor de periode tot en met 2040.”
10.4	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Qua beoogd aantal woningen aansluiten bij Verstedelijkings-concept Limburg Centraal	**Voorstel aan PS:** circa 30.000 – 35.000 WORDT 30.000 - 40.000 Een vergelijkbare aanpassing doorvoeren in: - 2.2.7: minstens 30.000 WORDT 30.000 - 40.000 - 8.2.3.2: 30.000 WORDT 30.000 – 40.000
11.1.1	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Het woord “ruimtelijk beleid” is gewijzigd in “omgevingsbeleid”.
11.1.2.1	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Aan Groenblauwe Landbouwzone (land- en tuinbouw met water en natuuropgaven) is landschap toegevoegd. In het schema is van de gebiedsindeling verwevingsgebied het type land- en tuinbouw gewijzigd in: Land- en tuinbouw die rekening houdt met leefomgeving en gezondheid.
11.1.2.2	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking teksten.	**Voorstel aan PS:** Emissiearm aan land- en tuinbouw toegevoegd. Verwijderd: zoals natuurinclusieve land- en tuinbouw. Natuurinclusieve land- en tuinbouw is een breed begrip, “Landschap” toegevoegd als factor waarmee rekenening gehouden moet worden. “Watervasthoudend vermogen” gewijzigd in “waterhuishouding”. “Van de aanpalende gebieden” verwijderd “Ondernemers” gewijzigd in “gemeenten”. “We streven ernaar dat” toegevoegd en “kunnen alleen als” verwijderd bij nieuwvestiging van niet-agrarische functies.

11.1.2.2	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst	**Voorstel aan PS:** Was: Daarnaast kan ook in de Groenblauwe Landbouwzone precisie land- en tuinbouw bijdragen aan de specifieke maatschappelijke opgaven in de betreffende gebieden. Zo kunnen innovatieve toepassingen ook perspectief op duurzame productie en ontwikkeling bieden. Wordt: Daarnaast kan ook in de Groenblauwe Landbouwzone precisie land- en tuinbouw bijdragen aan de specifieke maatschappelijke opgaven in de betreffende gebieden. Zo kunnen innovatieve toepassingen ook perspectief op duurzame productie en ontwikkeling bieden. Precisielandbouw kan daarbij ook een vorm van intensivering zijn, waarbij door gerichte en gecontroleerde teelt de emissies verder kunnen worden gereduceerd.
11.1.2.2	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst	**Voorstel aan PS:** Was: Ook de landbouwgrond in de Groenblauwe Landbouwzone is essentieel om voldoende bruikbare landbouwgrond te behouden. De land- en tuinbouw heeft daarnaast ook een belangrijke functie als beheerder van deze gebieden. We beschouwen de land- en tuinbouw daarom niet als het sluitstuk van de discussie omtrent schaarse ruimte. Wij ondersteunen en volgen de lijn van de rijksoverheid dat het beschermen van en het zorgvuldig omgaan met (hoogwaardige) landbouwgrond en voedselzekerheid van belang is. Nieuwvestiging van niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven) kunnen alleen als de waarde van voedselproductie en de landbouwkundige waarde is afgewogen ten opzichte van de gewenste nieuwe niet-agrarische functie. Wordt: Ook de landbouwgrond in de Groenblauwe Landbouwzone is essentieel om voldoende bruikbare landbouwgrond te behouden. De land- en tuinbouw heeft daarnaast ook een belangrijke functie als beheerder van deze gebieden. We beschouwen de land- en tuinbouw daarom niet als het sluitstuk van de discussie omtrent schaarse ruimte. Wij ondersteunen en volgen de lijn van de Rijksoverheid dat het beschermen van en het zorgvuldig omgaan met (hoogwaardige) landbouwgrond en voedselzekerheid van belang is. We streven ernaar dat bij nieuwvestiging van niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven) de waarde van voedselproductie en de landbouwkundige waarde is afgewogen ten opzichte van de gewenste nieuwe niet-agrarische functie.
11.1.2.3	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking teksten.	**Voorstel aan PS:** "hightech" verwijderd.

		"water en bodem, als lucht" gewijzigd in "water, bodem en lucht". "of minimaal" toegevoegd. "Als er vanuit gemeenten toch initiatieven worden aangedragen op dat vlak, zullen we daarover het gesprek aangaan en bezien of en hoe deze op basis van gebiedsgericht maatwerk gerealiseerd kunnen worden" verwijderd.
	Toelichting bij ambtshalve wijziging: Verduidelijking van de tekst	**Voorstel aan PS:** Van: Dat houdt in dat emissiearm naar zowel water en bodem als lucht de norm is. Wordt: Dat houdt in dat emissiearm naar water, bodem en lucht de norm is.
11.1.2.4	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst	**Voorstel aan PS:** Was: Uitbreiding van bestaande bouwvlakken en bebouwing kan alleen als dat vanuit de kwaliteit van het gebied leidt tot een verbetering (ruimte en milieu) en niet belemmerend is voor het toekomstperspectief van de bebouwde omgeving. Wordt: Uitbreiding van bestaande bouwvlakken en bebouwing kan alleen als dat aansluit op de beleidsmatige opgaven van dit gebied.
11.1.2.4	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking teksten.	**Voorstel aan PS:** "inclusieve" verwijderd. "op een emissiearme wijze" gewijzigd in "emissiearme". "en niet belemmerend is voor het toekomstperspectief van de bebouwde omgeving" verwijderd. "we streven ernaar dat bij" toegevoegd. "kan alleen als" verwijderd.
11.1.5	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking teksten.	**Voorstel aan PS:** "voorzienbaarheid" gewijzigd in "realisatietermijn". "bestemmingen" gewijzigd in "functies".
11.1.5	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst	**Voorstel aan PS:** Was: Om te stimuleren dat plannen worden gerealiseerd, willen we een realisatietermijn afspreken. Daarvoor vragen we initiatiefnemer en gemeenten om bij de motivering bij een omgevingsplan of omgevingsvergunning op te nemen dat het beoogde plan binnen vijf jaar na vaststelling van het omgevingsplan wordt gerealiseerd en – als deze termijn niet wordt gehaald – hoe en wanneer de mogelijkheid tot realisatie van dit plan komt te vervallen. Wordt: Om te stimuleren dat plannen worden gerealiseerd, streven we naar een realisatietermijn. Het is namelijk ons streven dat bij toekomstige omgevingsplannen en omgevingsvergunningen wordt gemotiveerd dat

		realisatie binnen vijf jaar na vaststelling plaatsvindt.
11.2.1.3.4 11.2.1.4.4 11.2.1.4.5 11.2.1.4.6	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Het Programma LOS is gericht op een geborgd maatregelenpakket, waarbij wordt ingezet op maatregelen in de Overgangsgebieden rond kwetsbare Natura 2000-gebieden. Het is daarmee niet meer nodig om in het Primair landbouwgebied de extensiveringsgebieden te handhaven.	**Voorstel aan PS:** De POVI kaarten aanpassen zodat extensiveringsgebieden niet overlappen met primair landbouwgebied. Verwijderen zin: Daarnaast zullen de extensiveringsgebieden na de herijking niet overlappen met het Primair Landbouwgebied.
11.2.2.1	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Aanpassing termijn.	**Voorstel aan PS:** “Definitie” verwijderd. “2025” gewijzigd in “2026”.
11.2.3.2	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** “Samenvatting van de nieuwvestigingsmogelijkheden: - Natuurnetwerk Limburg (NNL) Groenblauwe landbouwzone - Primair Landbouwgebied - Verwevingsgebied Bebouwd gebied Nieuw agrarisch bouwvlak Niet toegestaan Niet toegestaan Incidentele nieuwvestiging Niet toegestaan Niet toegestaan (v) Beoordelingscriteria Een incidentele nieuwvestiging dient aan de hand van onderstaande criteria eerst lokaal door het bevoegd gezag beoordeeld te worden. De noodzakelijkheid van de betreffende ontwikkeling dient middels een bedrijfsontwikkelingsplan onderbouwd te worden. De beoordeling is afhankelijk van de gemeentelijke omgevingsvisie en moet uiteraard ook passen binnen de provinciale belangen. (vi) Een toekomstbestendige locatie Elke locatie moet worden afgewogen op de vraag of de nieuwvestigingslocatie toekomstperspectief biedt voor de ondernemer en of het een duurzame oplossing op lange termijn is. (vii) Passend bij de draagkracht van het gebied We verstaan hieronder dat vanuit de omgevingskwaliteiten afgewogen wordt of de nieuwvestiging passend is bij de opgaven die er voor het betreffende gebied gelden. Daarbij is een zorgvuldige afweging nodig van de in de omgeving aanwezige waarden, zoals bestaande (omliggende) bebouwing, het omringende landschap, mogelijke vervoersbewegingen en de

		aansluiting op hoofdwegen. We vinden ruimtelijke kwaliteit en een kwalitatieve landschappelijk inpassing dan ook van belang. Specifiek in de Groenblauwe Landbouwzone en in het verwevingsgebied is het belangrijk dat de ontwikkeling van het bedrijf past binnen de ontwikkelingsrichting van een gebied. (viii) Kwalitatieve verbetering van de leefomgeving Om hergebruik van bestaande agrarische bouwvlakken elders te stimuleren, vragen we bij een incidentele nieuwvestiging op een nieuw agrarisch bouwvlak (agrarische grond) voor een kwalitatieve verbetering van de leefomgeving in de regio. Dat kan bijvoorbeeld door de sloop van leegstaande gebouwen elders. Gemeenten kunnen hier sturing aan geven in bijvoorbeeld hun omgevingsvisie." gewijzigd in "Dit zal nader in de omgevingsverordening worden uitgewerkt"
11.2.3.3	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** "Er dient een directe relatie te zijn tussen de bedrijfsgebouwen en het aanwezige agrarische bedrijf. Bij uitbreiding van bedrijfsgebouwen met een industrieel karakter of ten dienste van derden bestaat een sterke voorkeur voor vestiging op bedrijventerreinen" verwijderd.
11.2.1.3.2	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Tekstuele aanvulling	**Voorstel aan PS:** Was: Incidentele nieuwvestiging op een nieuw agrarisch bouwvlak (dus op landbouwgrond) is alleen mogelijk in het primaire landbouwgebied en onder aanvullende voorwaarden in de Groenblauwe landbouwzone Wordt: Incidentele nieuwvestiging op een nieuw agrarisch bouwvlak (dus op landbouwgrond) is alleen mogelijk in het primaire landbouwgebied en onder aanvullende voorwaarden in het Groenblauwe landbouwzone en Verwevingsgebied.
11.2.1.3.5	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Tekstuele aanvulling	**Voorstel aan PS:** **Hier wordt de volgende zin toegevoegd:** We kiezen ervoor om de extensiveringsgebieden uit de zone Primair landbouwgebied te halen. Dit is in de kaarten aangepast.
11.2.1.4.6	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Tekstuele verduidelijking	**Voorstel aan PS:** Was: In extensiveringsgebieden is uitbreiding volgens het vigerend beleid en regelgeving niet toegestaan. Vormverandering is alleen mogelijk mits aan enkele voorwaarden wordt voldaan. Het extensiveringsgebied wordt geactualiseerd en de impact op de agrarische sector wordt hierbij meegenomen. We kijken in deze herijking ook naar de regels en voorwaarden, onder andere in relatie tot de Groenblauwe landbouwzone. Ook stemmen we hierbij de oude definitie 'intensieve veehouderij' met de nieuwe definitie 'veehouderij met een milieubelastende activiteit' af.

		Wordt: **I**n extensiveringsgebieden is uitbreiding volgens het vigerend beleid en regelgeving niet toegestaan. Vormverandering is alleen mogelijk mits aan enkele voorwaarden wordt voldaan. Het extensiveringsgebied wordt geactualiseerd en de impact op de agrarische sector wordt hierbij meegenomen. We kijken in deze herijking ook naar de regels en voorwaarden, onder andere in relatie tot de Groenblauwe landbouwzone. We kiezen ervoor om de extensiveringsgebieden uit de zone Primair landbouwgebied te halen. Dit zal in de kaarten worden aangepast. Ook stemmen we hierbij de oude definitie 'intensieve veehouderij' met de nieuwe definitie 'veehouderij met een milieubelastende activiteit' af.
11.2.2.1	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Tekstuele toevoeging	**Voorstel aan PS:** Toegevoegd: Hierbij maken we ook gebruik van bestaande netwerken en structuren, zoals Greenport Venlo.
11.2.5.1	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** "optimale agrarische percelen" gewijzigd in "de land- en tuinbouw". "het gebied" gewijzigd in "de zonering".
11.2.6.1	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** "industriële" gewijzigd in "(industriële)".
11.2.6.3	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Van: VAB's Naar: bestaande en vrijkomende agrarische bouwvlakken.
11.2.6.3	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Tekstuele verduidelijking	**Voorstel aan PS:** Was: Voor collectieve verwaarding van mest en agrarische reststromen zien we uitsluitend mogelijkheden op VAB's en andere vrijkomende locaties in het Primair Landbouwgebied, indien er sprake is van een toekomstbestendige locatie. Wordt: Voor collectieve verwaarding van mest en agrarische reststromen zien we uitsluitend mogelijkheden op een bestaand of vrijkomend agrarische bouwvlak en andere vrijkomende locaties in het Primair Landbouwgebied, indien er sprake is van een toekomstbestendige locatie.
11.2.6.4	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** "grootschalige" gewijzigd in "(industriële)" "monomest vergisting" toegevoegd.
11.3.1	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** "uiteindelijk" gewijzigd in "om". "ons" gewijzigd in "de Provincie".
11.3.1	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Tekstuele verduidelijking	**Voorstel aan PS:** Was:

		Goede landbouwgrond is een schaars goed. Bij voorkeur zetten we de grond in voor teelten die maatschappelijk gewenst zijn. Voedselproductie, gewassen voor bio-based bouwen en boomteelt dragen bij aan onze opgaven en hebben beleidsmatig de voorkeur. Wordt: Goede landbouwgrond is een schaars goed. Bij voorkeur zetten we de grond in voor teelten die aansluiten op de beleidsmatige opgaven in de betreffende gebieden. Onder andere voedselproductie, gewassen voor bio-based bouwen en boomteelt dragen bij aan onze opgaven en hebben beleidsmatig de voorkeur. We sturen echter niet op specifieke teelten, maar streven in algemene zin naar een afname van emissies. De milieubelasting van een teelt is namelijk doorslaggevend.
11.3.2	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Tekstuele verduidelijking	**Voorstel aan PS:** Was: Daarnaast kunnen, ook in de Groenblauwe Landbouwzone en het verwevingsgebied, precisie land- en tuinbouw bijdragen aan de specifieke maatschappelijke opgaven in de betreffende gebieden. Zo kunnen innovatieve toepassingen ook perspectief op duurzame productie en ontwikkeling bieden. Wordt: Daarnaast kunnen, ook in de Groenblauwe Landbouwzone en het verwevingsgebied, precisie land- en tuinbouw bijdragen aan de specifieke maatschappelijke opgaven in de betreffende gebieden. Precisielandbouw kan daarbij ook een vorm van intensivering zijn, waarbij door gerichte en gecontroleerde teelt de emissies verder kunnen worden gereduceerd. Zo kunnen innovatieve toepassingen ook perspectief op duurzame productie en ontwikkeling bieden.
11.3.5	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Nieuwe tekst over gewasbeschermingsmiddelen.	**Voorstel aan PS:** “Gezien het veranderend grondgebruik, onderzoeksresultaten en rechtszaken over de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen begrijpen wij dat er zorgen zijn omtrent natuur, water, volksgezondheid en de leefomgeving. Wij volgen daarom nauwlettend de ontwikkelingen en onderzoeken de effecten van het gebruik van dergelijke middelen. Wij hebben geen taak op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb). De beslissingsbevoegdheid over de goedkeuring van werkzame stoffen is op het niveau van de Europese Unie belegd bij de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA). De beslissingsbevoegdheid over toelating van gewasbeschermingsmiddelen vindt plaats op het niveau van de lidstaten. In Nederland is dit het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Het Ctgb beoordeelt volgens het Europees geharmoniseerd toetsingskader of het middel veilig is voor mens, dier en milieu. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) controleert of

		bedrijven uitsluitend toegelaten gewasbeschermingsmiddelen gebruiken en of ze deze middelen op de juiste wijze toepassen. De NVWA ziet ook toe op de naleving van de keuringsplicht van toedieningsapparatuur voor gewasbeschermingsmiddelen. Zoals in voorgaande alinea is beschreven heeft de Rijksoverheid een systeemverantwoordelijkheid omtrent gewasbeschermingsmiddelen. Op het vlak van Natura 2000 gebieden is de Provincie Limburg het bevoegd gezag. Momenteel worden de gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000 gebieden vanuit verschillende instanties onderzocht." toegevoegd "primair" verwijderd. "Daarnaast is voldoende en schoon (drink)water een provinciaal belang. Het verbeteren van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater is nodig, met name door het verminderen van de belasting met nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. In 6.5.1 Waterkwaliteit en de Kaderrichtlijn Water wordt daar dieper op ingegaan." toegevoegd.
12.1.2 Een veerkrachtige en toekomstbestendige economie	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Toevoegen passage over positie en perspectief arbeidsmigranten op de arbeidsmarkt.	**Voorstel aan PS:** Was: Om verdienvermogen en nieuwe werkgelegenheid te realiseren, zetten we in op innovatie en optimalisering van het vestigingsklimaat. Dat doen we samen met onze partners in het regionaal economisch domein (medeoverheden, onderwijs en bedrijfsleven) en ook (regio)grensoverschrijdend. Wordt (toevoegen dikgedrukte tekst): Om verdienvermogen en nieuwe werkgelegenheid te realiseren, zetten we in op innovatie en optimalisering van het vestigingsklimaat. **Vanuit het perspectief van de brede welvaart zetten wij in op hoogwaardige en structurele werkgelegenheid en het verbeteren van de positie en het perspectief van arbeidsmigranten op de arbeidsmarkt.** Dat doen we samen met onze partners in het regionaal economisch domein (medeoverheden, onderwijs en bedrijfsleven) en ook (regio)grensoverschrijdend.
12.4.1 Vestigingsklimaat – inleiding	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** De naam 'bedrijfslocaties' is gewijzigd naar 'bedrijfskavels' om zo aan te sluiten bij naamgeving en begripsbepalingen die ook in de Omgevingsverordening worden gebruikt.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: Naamgeving 'solitaire bedrijfslocaties groter dan 1 hectare' wijzigen naar 'solitaire bedrijfskavel groter dan 1 hectare', laatste alinea: doorgestreepte tekst weghalen en dikgedrukte tekst toevoegen: Op een aantal specifieke locaties is er sprake van een bijzondere provinciale inzet: • Locatie Nedcar • Maastricht Aachen Airport • Werklocaties (stedelijke dienstenterreinen, bedrijventerreinen en solitaire bedrijfslocaties bedrijfskavels > 1 hectare).

12.4.4.3.3 Efficiënt ruimtegebruik en functiemenging bedrijventerreinen, paragraaf Efficiënt ruimtegebruik bedrijventerreinen, 1e bullet	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Tekstuele aanpassing. Verwijzing naar Limburgse Principes geactualiseerd door naar juiste titel van Limburgse Principes te verwijzen.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: Typfout aanpassen + verwijzing naar Limburgse principes in 1e bullet klopt niet, doorgestreepte tekst weghalen en dikgedrukte tekst toevoegen: • Keuze voor compacte bedrijventerreinen om ruimtegebruik en landschappelijke inpassing te optimaliseren. We hanteren de redeneerlijn 'behoefte-bestaand-uitbreiding-nieuw' om zorgvuldig en duurzaam ruimtegebruik te stimuleren. Dat betekent ~~concrete~~ **concreet:** 1. De behoefte aantonen. 2. (Her)gebruik van ruimte op bestaande, eventueel te herstructureren terreinen. 3. Ontwikkeling van nieuwe terreinen aansluitend aan bestaande bedrijventerreinen. 4. Mogelijke andere locaties buiten het bebouwd gebied (mits gemotiveerd) ontwikkelen. Daarmee sluiten we ook aan bij onze eigen Limburgse principes, met name de principes 'versterken bebouwd én ~~stedelijk~~ **landelijk** gebied' en 'zorgvuldig omgaan met onze **schaarse** ruimte en voorraden (**boven- en ondergronds**)'.
12.4.4.4 Solitaire bedrijfslocaties 12.4.4.4.1 Solitaire bedrijfslocaties	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** De naam 'bedrijfslocaties' is gewijzigd naar 'bedrijfskavels' om zo aan te sluiten bij naamgeving en begripsbepalingen die ook in de Omgevingsverordening worden gebruikt.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: Naamgeving 'solitaire bedrijfslocaties groter dan 1 hectare' wijzigen naar 'solitaire bedrijfskavel groter dan 1 hectare', d.w.z.: Titel 12.4.4.4 en 12.4.4.4.1 aanpassen, doorgestreepte tekst verwijderen en dikgedrukte tekst toevoegen: 12.4.4.4 Solitaire ~~bedrijfslocaties~~ **bedrijfskavel** 12.4.4.4.1 Solitaire ~~bedrijfslocaties~~ **bedrijfskavel**
12.4.4.4 Solitaire bedrijfslocaties 12.4.4.4.1 Solitaire bedrijfslocaties	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** De omschrijving van wat een solitaire bedrijfskavel is, is aangepast zodat deze overeenkomt met de begripsomschrijving zoals uitgewerkt voor de instructieregels in de Omgevingsverordening.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: doorgestreepte tekst verwijderen en dikgedrukte tekst toevoegen: Met **een** Solitaire bedrijfs~~locaties~~**kavel** groter dan 1 hectare bedoelen we hier ~~separaat gelegen locaties voor één enkel bedrijf, met een kaveloppervlakte groter dan 1 hectare netto, niet-zijnde een landbouwbedrijf.~~ **een afzonderlijk gelegen bedrijfskavel voor één enkel bedrijf met bijbehorende voorzieningen, groter dan 1 hectare en niet grenzend aan of gelegen binnen een 'bedrijventerrein' of een 'stedelijk dienstenterrein'. Een (voormalige) landbouwbedrijfskavel, (voormalige) agrarische bedrijfskavel of bedrijfskavel voor een bedrijf binnen de sector vrijetijdseconomie valt niet onder deze begripsomschrijving.** Nieuwaanleg van dergelijke ...
13 Vrijetijdseconomie	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Voor een goed begrip van de tekst zijn in dit hoofdstuk extra links toegevoegd. Links naar verkeerde begrippen zijn vervangen door links naar de juiste begrippen.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: het aanpassen van links naar juiste begrippen en het toevoegen van ontbrekende links.

13.2 Opgaven vrijetijdseconomie, eerste zin	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: dikgedrukte tekst toevoegen: Opgaven in de vrijetijdseconomie zijn **enerzijds** de behoefte aan ruimte en **anderzijds** de minder vitale bedrijven in de verblijfsrecreatie.
13.5.1 Onderbouwing initiatief vrijetijdseconomie – inleiding – eerste zin	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: dikgedrukte tekst toevoegen: Voor de onderbouwing van een initiatief voor **een voorziening voor** vrijetijdseconomie zijn nodig...
13.5.4 Gemeentelijke visie op de toeristisch-recreatieve structuur – 1e alinea	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: dikgedrukte tekst toevoegen: ...toeristisch-recreatieve structuur noodzakelijk. **Onder toeristisch-recreatieve structuur verstaan wij de opbouw naar type, omvang, locatie en onderlinge samenhang van het geheel aan bedrijven in de vrijetijdseconomie.** Van een gemeente verwachten...
13.6.1 Beoordeling initiatieven vrijetijdseconomie – inleiding – eerste zin	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: dikgedrukte tekst toevoegen: ... moeten **onder meer** in overeenstemming zijn...
13.6.5 Vrijetijdseconomie: uitponding en verhuurplicht – eerste zin	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: doorgestreepte tekst verwijderen en dikgedrukte tekst toevoegen: Wij staan geen verblijfsrecreatie-initiatieven **voor voorzieningen voor verblijfsrecreatie** of uitbreiding...
13.6.6 Vrijetijdseconomie – algemene zonering – 3e alinea	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verbetering van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: doorgestreepte tekst verwijderen: ....horen ~~ze~~ thuis in het stedelijk....
13.6.7 Vrijetijdseconomie bij voorkeur (...) - titel	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Aanpassing van de tekst aan hoofdstuk Erfgoed en Cultuur.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: doorgestreepte tekst verwijderen en dikgedrukte tekst toevoegen: ... bij voorkeur in een monument**aal** ~~of~~ ~~beeldbepalend~~ gebouw
13.6.7 Vrijetijdseconomie bij voorkeur (...) - tekst	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Aanpassing van de tekst aan hoofdstuk Erfgoed en Cultuur.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: doorgestreepte tekst verwijderen en dikgedrukte tekst toevoegen: ... gebruik van ~~monumenten en beeldbepalende gebouwen~~ **een monumentaal gebouw** voor de vestiging van...
13.6.9 Camperplaatsen	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: doorgestreepte tekst verwijderen en dikgedrukte tekst toevoegen: ...verblijfsrecreatiebedrijfjes ontstaan. **Dit omdat** bij het toestaan van kleine bedrijven wordt vaak onvoldoende rekening **wordt** gehouden met de mogelijke groei ervan.
13.7.2 schrappen/vervallen (...) 2e alinea	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: doorgestreepte tekst verwijderen: ... bestaande functies voor vrijetijdseconomie ~~(verblijfs- en/of dagrecreatie~~) die niet meer benut...

13.7.2 schrappen/vervallen (...) 3e alinea	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: doorgestreepte tekst verwijderen en dikgedrukte tekst toevoegen: ... te verminderen, is het **opnemen in het omgevingsplan dat een nieuw toegevoegde functie vervalt** ~~vervallen van de functie~~ indien die niet is gerealiseerd binnen ....
13.7.3 zorgvuldig omgaan (...) - 2e alinea	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: doorgestreepte tekst verwijderen en dikgedrukte tekst toevoegen: ... vaak bepalingen die ~~binnenplanse verblijfsrecreatie~~ **binnenplans het toevoegen van voorzieningen voor verblijfsrecreatie** mogelijk maken. Deze...
13.7.4 heroverwegen 'brede'kampeerfunctie	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Aanvulling van de tekst die bij het ontwerp per vergissing niet is opgenomen.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: dikgedrukte tekst toevoegen: ... gaat verloren. **Wij zijn van plan daarvoor instructieregels op te nemen in de Omgevingsverordening Limburg.**
13.7.6 Routestructuren vrijetijdseconomie – 1e alinea	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Verduidelijking van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: doorgestreepte tekst verwijderen en dikgedrukte tekst toevoegen: ...organisaties ~~dragen samen de verantwoordelijkheid voor~~ **hebben allen een rol bij** het in stand houden ...
13.8.1 Verbod op wonen in (...) - 1e, 2e en 5e alinea	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Aanvulling weggevallen woorden en verbetering van de tekst.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: doorgestreepte tekst verwijderen en dikgedrukte tekst toevoegen: 1e alinea: ... voor de functie **wonen**. Ook mag de functie van... 2e alinea: ... het thematisch beleid **wonen**. 5e alinea: ... gevallen ~~kunnen Gedeputeerde Staten maatwerk bieden~~ **is maatwerk mogelijk** op basis van ...
13.8.2.1 Onder voorwaarden (...)	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Aanpassing van de tekst naar aanleiding van aanpassing aan het hoofdstuk Wonen.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: doorgestreepte tekst verwijderen en dikgedrukte tekst toevoegen: ... is tijdelijk wonen ~~van aandachtsgroepen~~ onder voorwaarden toegestaan ,... ... een tekort aan woonruimte ~~voor onder andere aandachtsgroepen.~~ Een oplossing... ... tijdelijk toestaan van bewoning ~~door aandachtsgroepen~~ van te revitaliseren of ... ...voorwaarden, ~~de~~ **geen** samenloop met toeristisch-recreatieve...
13.8.2.2 Onder voorwaarden (...) - titel	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Aanpassing van de tekst naar aanleiding van aanpassing aan het hoofdstuk Wonen.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: dikgedrukte tekst toevoegen: 13.8.2.2 Voorwaarde **geen** samenloop....
14.10.3	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:**	**Voorstel aan PS:**

	Verduidelijking van de tekst.	Toevoeging onderaan. aansluitend op “We hebben geen zeggenschap over vliegroutes.” “Bij de beoordeling of een ontheffing in het kader van de TUG kan worden verleend, wordt gekeken naar de opstijg- en/of landingslocatie. Een TUG-locatie moet voldoen aan vastgestelde veiligheidsregels. De toetsing en handhaving gebeurt door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Deze regeling valt buiten de bevoegdheid van de provincie.”
16.2 Bouwstenen voor de POVI	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Actualiseren tekst.	**Voorstel aan PS:** De zin ‘Dit betreft nog een tussenproduct: een contour van een verstedelijkingsconcept dat de komende periode verdere concretisering krijgt in een verstedelijkingstrategie.’ vervangen door ‘Dit krijgt verdere concretisering in een verstedelijkingstrategie.’
16.3 Participatie	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Toevoeging tekst n.a.v. doorlopen processtappen en aangepaste planning besluitvorming.	**Voorstel aan PS:** De tekst van de laatste drie alinea's als volgt aanpassen: ’Conform planning heeft de tervisielegging van de ontwerp Omgevingsvisie en het bijbehorende planMER plaatsgevonden gedurende zes weken voorafgaand aan het zomerreces van 2025. Gedurende deze fase zijn ruim 1250 formele zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen zijn van een reactie voorzien in een Nota van zienswijzen. Ze hebben deels geleid tot aanpassing van de ontwerp POVI. In samenhang hiermee hebben vervolggesprekken met partners plaatsgevonden om kaarten en tekstpassages toe te lichten en/of om zienswijzen nader te bespreken. Mede op basis van de reacties zullen Gedeputeerde Staten in maart 2026 een definitief voorstel voorleggen aan Provinciale Staten. Behandeling in de Statencommissie Leefomgeving (LEO) en vervolgens Provinciale Staten is voorzien in april resp. mei 2026.
Bijlage 1 Begripsbepalingen – bebouw gebied	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** De naam ‘bedrijfslocaties’ is gewijzigd naar ‘bedrijfskavels’ om zo aan te sluiten bij naamgeving en begripsbepalingen die ook in de Omgevingsverordening worden gebruikt.	**Voorstel aan PS:** Wijziging: Naamgeving ‘solitaire bedrijfslocaties groter dan 1 hectare’ wijzigen naar ‘solitaire bedrijfskavel groter dan 1 hectare’, laatste bullet aanpassen: doorgestreepte tekst weghalen en dikgedrukte tekst toevoegen: Bebouwd gebied … • … • Werklocaties, deze categorie is opgedeeld in drie subcategorieën met alle drie een andersoortige inrichting en gebruikers: o Bedrijventerreinen o Stedelijke dienstenterreinen Solitaire ~~bedrijfslocaties~~ **bedrijfskavel** > 1 hectare
Bijlage 1 Begripsbepalingen – Werklocaties	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** De naam ‘bedrijfslocaties’ is gewijzigd naar ‘bedrijfskavels’ om zo aan te sluiten bij	**Voorstel aan PS:** Wijziging: Naamgeving ‘solitaire bedrijfslocaties groter dan 1 hectare’ wijzigen naar ‘solitaire bedrijfskavel groter dan 1 hectare’, laatste bullet aanpassen:

	naamgeving en begripsbepalingen die ook in de Omgevingsverordening worden gebruikt.	doorgestreepte tekst weghalen en dikgedrukte tekst toevoegen: Werklocaties De locaties voor bedrijventerreinen en voor grootschalige kantoren- en detailhandelslocaties noemen we 'werklocaties'. Binnen de provincie is er een grote verscheidenheid aan deze locaties. We maken daarbij een onderscheid tussen: • stedelijke dienstenterreinen (voor grootschalige detailhandel- en kantoorontwikkelingen) • bedrijventerreinen • solitaire ~~bedrijfslocaties~~ **bedrijfskavel** > 1 hectare
Bijlage 1 Begripsbepalingen - Bebouwingsclusters	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Toevoegen definitie.	**Voorstel aan PS:** Bebouwingsclusters: Clusters van bebouwing die te klein zijn om ze als landelijke kern aan te merken, en te groot om van verspreide bebouwing te spreken. De begrenzing van deze bebouwingsclusters is bepaald op basis van het bestand BAG 'Panden met woonfunctie'. Om precies te zijn: vanuit dit puntbestand zijn gebieden geselecteerd met 10 (of meer) punten met een onderlinge afstand van 75m of minder, met daaraan toegevoegd het laatste pand binnen een straal van 70m. Bebouwingsclusters kunnen verschillende vormen aannemen waaronder de vorm van een lint.
BIJLAGE 4 DOELENOVERZICHT	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Actualiseren doelenoverzicht en toevoegen informatie over herkomst en status. Zoals in de huidige bijlage bij de ontwerp POVI al aangekondigd.	**Voorstel aan PS:** Bijlage doelenoverzicht vernieuwen.
Bijlage 6 Bedrijventerreinen van provinciaal belang	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Er is een bedrijventerrein weggevallen in de tabel. Tabel bevat overbodige informatie, vereenvoudiging vergroot de leesbaarheid .	**Voorstel aan PS:** Eén bedrijventerrein aan de tabel toevoegen, tevens tabel vereenvoudigen.
NIEUWE BIJLAGE TOEVOEGEN	**Toelichting bij ambtshalve wijziging:** Opgesteld mede n.a.v. advies Commissie MER	**Voorstel aan PS:** Analyse belangrijkste ruimteclaims toevoegen.